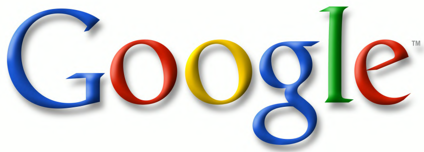

LELAND STANFORD JUNIOR UNIVERSITY
ORGANIZED 1891
STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES

S. METHODII OPERA

ET

S. METHODIVS PLATONIZANS.

EDIDIT

ALBERTVS JAHNIVS.

PARS I.

S. METHODII OPERA.

HALIS SAXONVM,
C. E. M. PFEFFER.
M.DCCC.LXV.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ.

S. P. N. METHODII

EPISCOPI ET MARTYRIS

OPERA OMNIA

QVAE QVIDEM INTEGRA SVPERSVNT
AC DEPERDITORVM RELIQVIAE.

NVNC PRIMVM SEPARATIM EDIDIT

ET

FRAGMENTIS SVPPLETIS AC DISPOSITIS

RECOGNOVIT ET ANNOTAVIT

ALBERTVS JAHNIVS

PRAEFECTVS BIBLIOTHECAE CONFOEDERATIONIS HELVETICAE
ACADEMIAE LITERARVM ET SCIENTIARVM REGIAE BOICAE SOC. ORD.
ET
SOCIETATIS HISTORICO-THEOLOGICAE LIPSIENSIS
SODALIS.

HALIS SAXONVM,
C. E. M. PFEFFER.
MDCCCLXV.

VIRO ILLVSTRISSIMO

GODOFREDO BERNHARDYO

HANC S. METHODII EDITIONEM

IPSIVS AVCTORITATE AC SVASV PARATAM

D. D. D.

OBSERVANTISSIMVS EDITOR.

218

LECTORI BENEVOLO

S. P. D.

EDITOR.

S. Methodii Platonizantis redemtori humanissimo, auctoritate ac suasu Godofr. Bernhardyi, viri illustrissimi, novam editionem S. Methodii operum a me exigenti, eo minus deesse volui, quod in elaborando illo opere meo plurima huic penso peragendo necessaria iam executus eram. Quo accessit, quod operis mei maius momentum maioremque fore utilitatem intelligebam, si cum eo simul ederem S. Methodii scripta, in Bibliothecis SS. Patrum abscondita ideoque non solum philologis, sed etiam theologis minus quam par est nota.

In edendo autem S. Methodio non satis habui editionem Combefisianam [1], a Gallandio in Bibliotheca Patrum T. III. et nuper a Migneo in Patrologia Graeca T. XVIII. repetitam, sequi, sed primum omnem operam dedi, ut reliquias operum deperditorum scriptoris eruditissimi pleniores exhiberem, quam a Combefisio factum est, id quod non frustra tentasse videor.

Sic, ut his utar exemplis, partem operis *περὶ ἀναστάσεως* ab Epiphanio servatam [2], cuius Combefisius nonnisi lacinias quasdam, adiectis quae Photius et alii eo ex opere excerpserunt, exhibuerat, integram repraesentavi, operis *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* magnam partem, hactenus falso auctoris nomine circumferri solitam, Methodio vindicavi, utriusque operis fragmenta, quae partim nostra demum aetate lucem viderunt, sedulo collegi. Quae contra S. Methodii, qui fertur, Revelationibus, quae capite truncatae in Monumentis S. Patrum orthodoxographis, Basileae a. MDLXIX. impressis, T. I. p. 93 — p. 99 Graece editae sunt (versio Latina vetusto codici ms. Bernensi inest [3]), a me non magis quam a Combefisio locus est datus, tametsi Allatius Not. in Eustathii Antioch. Hexaëmeron p. 211. 212. (ubi complementum lacunae editionis Basil. p. 93) 213. 217. 222. ex iis tamquam germano S. Methodii opere locos attulerit et in Diatriba de Methodiorum scriptis p. 345 ed. Rom. opus cum auctore Synaxarii germanum agnoverit. Tu vide praeter scriptores ab Allatio ibid. p. 353 sq. laudatos Rader. ad Chron. Alexandrin. in Bibl. PP. max. T. XII, p. 870, C. — H. et Fabric. Bibl. Gr. ed. Harles. T. VII. p. 269 sqq. 274.

Deinde ut S. Methodii fragmenta in ordinem redigerentur, utque ea re libri, ad quos pertinent, quoad eius fieri posset, restaurarentur, non temere, opinor, studui.

Velut fragmenta libri *περὶ ἀναστάσεως*, quae apud Epiphanium, Photium et alios reperiuntur, non disparata, sicut apud Combefisium exstant, reliqui, sed suo quodque loco et ita, ut mutuo se suppleant, disposui, libri autem *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* particulas a Photio servatas cum fragmentis a Meursio, Combefisio et Maio editis cumque iis, quae Eusebius Maximo falso tribuit et quae personatus Origenes S. Methodio furatus est [4]), ita concinnavi, ut maior operis pars iam in integrum restituta videatur.

1) Prodiit Parisiis a. 1644 et simul continet opera Amphilochii et Andreae Cretensis; recensetur a Labbeo De Scriptorib. Eccles. T. II, p. 88 sq.

2) De Methodii apud Epiphanium fragmentis haud minime valent, quae Jos. Scaliger de Epiphanio pronuntiat in Scaligeranis primis (ed. T. Fabri) p. 78: „Pauci agnoscunt illum penum veteris Christianismi" et in Scaligeranis per Fratres Puteanos editis (ed. II.) p. 103: „il avoit de bons livres, ex quibus quando describit, optime, sed quando ex suo dicit aliquid, miserrimus est. — Epiphanius multa habet praeclara, sed imperitus fuit."

3) Omnino versio Latina in plurimis exstat libris mss., quorum partem tantum Harles. in Fabric. Bibl. Gr. T. II, p. 270 sq. indicavit. Adde Sinner. Catal. Codd. Mss. Bibl. Bern. T. I, p. 117 et Bandin. Catal. Codd. Latt. Bibl. Laur. T. I, p. 643, T. II, p. 801 et T. III, p. 278.

4) Vid. Method. Platoniz. annot. 749 et 770, indeque corrige Fabric. Bibl. Gr. ed. Harles. T. VII, p. 175 et 225 sq.

Denique tum Symposium et Sermones in Symeonem et Annam inque Ramos Palmarum, quae sola ex S. Methodii scriptis integra ad nos pervenerunt, tum reliquorum fragmenta operum post Combefisium denuo recognovi. Quo quidem in negotio quibus critices subsidiis et qua iisdem ratione usus sim, satis intelligetur ex praefatione in S. Methodium Platonizantem atque ex commentario ei adiecto[1]).

In annotatione nolui acta agere, id est repetere, quae illo in opere ad omnia S. Methodii scripta inque Symbolis in Epiphanii Panarium ad Epiphanii excerpta ex libro' *περὶ ἀναστάσεως* critice et exegetice a me disputata sunt, sed potissimum pensi habui accurate indicare, quaecunque posterioris aetatis scriptores ex S. Methodii operibus excerpserunt vel suos in usus tacite converterunt. Quum enim in S. Methodii scriptis, quae integra ad nos pervenerunt, illa excerpta cum contextu collata penuriae codicum mss. S. Methodii aliquantum medeantur, tum in deperditorum eius operum fragmentis, quae nonnisi per exscriptores ad nos pervenerunt, sicubi plures eadem afferunt, eorum inter se comparatio fructum criticum itidem habet. Utroque ex genere compluscula reperies in epimetro annotationis. Combefisii animadversiones in omnia S. Methodii scripta, uti Allatianas in Symposium, repetere supersedi, quum multa in iis obsoleta, in Combefisianis etiam falsa reperiantur; quae autem apud illos frugi sunt, eorum pleraque cum Valesianis in annotatione S. Methodii Platonizantis apposui. Prolegomenis a Gallandio conscriptis et Ecclesiae scriptorum de S. Methodio testimoniis ab eodem collectis Te carere nolui (illa nonnullis de meo adiectis tum correxi, tum supplevi), nec non indicem capitum Symposii confectum a Gallandio cum capitum distinctione ab eodem facta servavi. Omisi Combefisii versionem Latinam, quippe inutilem. In animo erat, ex varietate lectionis saltem eam, quae ab Allatio et Possino ad Symposium enotata est, integram repetere; sed chartae et sumptibus parcendum fuit. Ceterum, quo facilior sit usus eorum quae in S. Methodio Platonizante commentatus sum, paginas editionum, quibus in conscribenda annotatione sum usus, contextui Graeco adscribendas curavi.

Iis, qui suppeditanda suppellectile literaria mihi profuerunt, gratias ago maximas, videlicet humanissimis bibliothecarum praefectis, Bernensis C. L. Steigero, Turicensis J. J. Hornero, Basileensis D. Gerlachio, Aroviensis H. Kurzio. Suis locis gratam mentionem feci doctae operae, quam clarissimi viri eruditi, G. F. Rettigius Bernensis, C. Darembergius et J. P. Migneus Parisienses et J. Muellerus Monacensis, mihi perofficiose praestiterunt. Sed omnium hominum maxime ingratus sum, nisi illud hoc loco alta voce et summa cum actione gratiarum profiteor, quod Godofredus Bernhardyus, vir illustrissimus, pro egregia sua erga me benevolentia, a clarissimo Francisco Oehlero, amico meo, mihi in antecessum conciliata, non solum effecit, ut C. E. M. Pfefferus, bibliopola perquam generosus et liberalis, Methodium Platonizantem, quinque annorum laborem, de quo edendo prope desperaveram, redimendum susciperet, sed etiam eidem redemtori persuasit, ut S. Methodii opera a me denuo et separatim edenda curaret. Itaque, si quid literis Graecis hoc meo labore duplici prosum, id totum scito Te debere summo quem dixi eruditionis Graecae statori ac patrono.

Quod superest, a Te, lector benevole, meo quodam iure postulo, ut ne de hoc volumine iudicium feras, priusquam S. Methodium Platonizantem, qui S. Methodii operibus comitatur, in manus sumseris ac triveris. Vale mihique fave.

Dabam Bernae Helvetiorum, X. Cal. Jun. a. MDCCCLXV.

1) Restat, ut hoc loco nonnulla corrigam, quae, licet iam notata in Methodio Platonizante antea elaborato, tamen effugerunt meam aut operarum diligentiam in perpurganda editione Combefisiana a Migneo repetita. Scribendum igitur p. 12 (17, lin. 9) *οὐκέτι* pro *οὐκ ἔτι*, coll. Method. Plat. annot. 70; p. 17 (51, 3) *τρίτων* pro *τρίτου*, coll. M. P. 130; p. 24 (106, 2) *οὐρανοπόλεως* pro *οὐρανουπόλεως*, coll. M. P. 206; p. 27 (124, 4 et 125, 1) *αὐτῆς* pro *αὐτῇ*, coll. M. P. 239; p. 27 (128, 5. 6.) *διοικήσεως* pro *οἰκήσεως*, coll. M. P. 242; p. 32 (164, 8) *βραχέος* pro *βραχέως*, coll. M. P. 284; p. 33 (170, 9) *εἰς ὕστερον* pro *εἰςύστερον*, coll. M. P. 289; p. 35 (181, 2) *ἀμηγέπη* pro *ἀμηγέπῃ*, coll. M. P. 335; p. 38 (207, 8) *τούτων* pro *τούτοις*, coll. M. P. 352; p. 40 (219, 4) *κρείσσων* pro *κρείττων*, coll. M. P. 362. Porro p. 66 (539, C. 1) post *Πρόκλου* comma pone, coll. M. P. 441. Denique p. 70 (567, D, 6) scribe [*ἡμῶν*] pro *ἡμῶν*, coll. M. P. 539, et p. 70 (569, A. 1) *Ἔοικεν* pro *Ἔοικε*, coll. M. P. 563.

PROLEGOMENA

DE

S. METHODIO

EPISCOPO ET MARTYRE.

(Galland. Biblioth. Vet. Patr. T. III. Prolegom. cap. 3. p. LI—LIV.)

I. Methodius, dictus et Eubulius; Olympi simul et Patarorum in Lycia, postea Tyri in Phoenicia episcopus, circa Christi annum 312 martyrio sublatus. Locus passionis ejus inquiritur. Sententia rejicitur, quae ipsum sub Decio et Valeriano passum tradit.

II. Quantus vir Methodius ex veterum testimoniis. Unus Eusebius illum praeteriit; quod nimirum sanctus Pater stylum adversus Origenem strinxerat.

III. Complura litterarum monumentis consignavit. Inter ea primum locum obtinet Convivium decem virginum. Operis praestantia atque utilitas. Inter hujus editiones eminet Combefisiana, quae ideo hic recensita et adornata.

IV. Cura et studium in edendo libro De libero arbitrio. Unde fragmenta ejus desumpta.

V. Sequuntur excerpta De resurrectione adversus Origenem. Opus laudatum prae caeteris Eustathio Antiocheno. Ad formam dialogi, ut et praecedens, contextum. Ex Epiphanio in primis et Photio fragmenta satis ampla deducta, et cum mss. collata. Aliud nobile excerptum propositum. Improvida Cavei censura exsufflatur.

VI. Reliqua Methodiana strictim exposita. Nimirum Photiana excerpta De creatis; laciniae librorum Adversus Porphyrium; fragmentum ex sermone De martyribus; homiliae tres, De Symeone et Anna, In ramos Palmarum et De cruce Domini; quibus aliae complures operum Methodianorum reliquiae subjectae.

I. Methodius, qui et Eubulius dictus A Epiphanio [1]), primum Olympi simul et Patarorum in Lycia episcopatum gessit; priscis enim illis temporibus civitates duas aut etiam plures, ac certe in Lycia, unus antistes administrabat, ut observatum erudito Lequienio [2]). Et Patarorum quidem episcopum fuisse Methodium, antiqui passim codices et qui ejus meminere scriptores Graeci testantur: Olympi vero, praeter Hieronymum [3]), etiam Maximus memoriae prodidit [4]): cujus locum sane corruptum, inter veterum testimonia nobis infra relatum, ita restituendum censuit doctus Valesius [5]): ***Ἀνάγνωθι Μεθοδίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος, καὶ Ὀλύμπου Ἀδριανουπόλεως ἐπισκόπου τῆς Λυκίας, τὰ κατ' αὐτοῦ (Ὠριγένους) περὶ ἀναστάσεως γραφέντα.*** Id est: „Lege quae adversus Origenem de resurrectione scripsit Methodius, sanctissimus martyr et episcopus Olympi urbis Lyciae, quae etiam Hadrianopolis dicta est.“ Tum Tyri in Phoenicia Ecclesiam regendam suscepit sanctus Pater, eodem Hieronymo teste; qui et ad extremum novissimae persecutionis, id est circa annum Christi 312, ipsum in Chalcide Graeciae martyrium subiisse tradit. Haec autem summatim recensens Fabricius [6]) rescribit ***in Chalcide Syriae:*** unde vero id hauserit, non refert. Atque ita fortasse legendum in textu Hieronymiano, cujus vulgata lectio Tillemontio quoque minus probatur [7]): ut proinde vero propius videatur, sanctum Tyriorum in Phoe- B nicia episcopum martyrio fuisse sublatum in regione contermina; atque ejusmodi erat Chalcidene in Coelesyria, cujus caput Chalcis. Neque aliter sane accepisse Hieronymi verba Sophronius ejus interpres

1) Epiph. Haer. 64, §. 63. [p. 590, D. coll. p. 568, A. quem locum Dindorf. Annot. in Epiphan. Panar. p. 797. neglexit. Vid. etiam S. Method. Platoniz. annot. 2. 387. 418.]

2) Lequien. Or. Chr. T. 1, p. 976 seq.

3) Hieron. De vir. illustr. cap. 83.

4) Maxim. Schol. in Dionys. Areop. De eccl. hier. cap. 7.

5) Vales. ad Euseb. Hist. eccl. lib. 6, cap. 24. [Conf. Allat. Diatr. de Methodior. scriptis, p. 328. ed. Rom. apud nos infra p. 8. annot. 2.]

6) Fabr. Bibl. Gr. ed. Harles. T. VII, p. 260.

7) Tillem. ***Mémoir.*** T. V, p. 767. not. 3.

dignoscitur: vertit enim, ***ἐν Χαλκίδι τῆς ἀνατολῆς***, ***in Chalcide urbe Orientis.*** Eadem habet Suidas [8]), Sophronium exscribens. Caeterum audiendi non sunt, qui Methodium sub Decio et Valeriano passum fuisse tradunt: quippe qui multa scripserit, non tantum contra Origenem, diu post Adamantii mortem, sed et contra Porphyrium, dum Tyrius ille philosophus, imperante Diocletiano, in vivis agebat. Et hanc quidem sententiam, post Ecclesiae annalium parentem [9]), secuti sunt viri doctissimi, quos inter Holstenius [10]), Allatius [11]), Vossius [12]) atque Pearsonius [13]).

II. Quae cum ita sint, desinente igitur saeculo III. inclaruit sanctus Methodius, *ἀνὴρ λόγιος καὶ σφόδρα περὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνισάμενος*, inquit Epiphanius [14]), ***vir apprime doctus acerrimusque veritatis patronus;*** quin et ***disertissimus martyr***, judice Hieronymo [15]), qui nimirum ***nitidi compositique sermonis libros confecit*** [16]). „Atque illa enimvero, ait vir doctus [17]), propria Methodii praedicatur gloria, quod in neminem ejus aequalium liberalius concurrerunt eae dotes, quae praestantissimum sacrae doctrinae magistrum omnibus possint numeris absolvere. Magnis enim ejus partae infusaeque sapientiae divitiis respondit dicendi copia scribendique uber elegantia, cujus beneficio in seram usque posteritatem sensa ejus praeclara permanarent. Uno verbo: ut nemo illo profundius sapuit, ita non facile reperietur, qui uberius, disertius, ornatius scripserit.“ Tantum itaque Patrem eximiumque Ecclesiae scriptorem merito sane inter suos ***viros illustres*** recensuit Doctor maximus, licet illum praeterierit Eusebius. Atqui recte censuisse videtur cl. Valesius, dum ait [18]) Eusebium propterea in sua ***Historia*** nullam Methodii mentionem fecisse, cum tamen plures alios ecclesiasticos scriptores commemoret, qui Methodio multo inferiores fuerunt; quod nimirum sanctus ille Tyrius episcopus styli aciem strinxisset adversus Origenem, cujus studiosissimus erat idem episcopus Caesariensis. Hinc etiam est, subdit Valesius, quod contra Porphyrii libros post eumdem Methodium scripsit, quasi aemulatione quadam et A odio adversus Methodium incitatus. Eusebius enimvero in libro sexto ***Apologiae*** suae ***pro Origene*** Methodii objectionibus respondebat: ***Quomodo***, inquit, ***ausus est Methodius nunc contra Origenem scribere, qui haec et haec de Origenis locutus est dogmatibus?*** Citantur haec verba ab Hieronymo scribente adversus Rufinum [19]).

III. Verum Methodii auctoritati atque doctrinae nihil detrahit Eusebii silentium, nihil ejus invidia. Nam quae sanctus Pater litterarum monumentis commendavit, tum adversus veritatis hostes, tum ad sacra dogmata exponenda, tum etiam B ad religionem pietatemque fovendam comparata, veteribus qui ea perlegerunt, summis laudibus celebrata fuisse noscuntur. Atque utinam illa exstarent omnia! Exigua enim sunt ac tenuia, si unum vel alterum excipias, quae sive temporum injuria, sive hominum desidia reliqua hodie fecerunt. Sed quaecunque demum superant, a tanto Ecclesiae doctore ac martyre memoriae mandata, collecta primum magnam partem a Combefisio, nunc vero ad unum aucta omnia et recensita hic proferentes, de singulis, pro rationis ordine quo illa digessimus, breviter disseremus.

C In limine itaque nostrae collectionis Methodianae [p. 670, A. — p. 747, C.] comparet ***Convivium decem virginum***, „primarium ac plane princeps Methodii operum, ut verbis utar Possinii [20]), quod victoriae a Christiana philosophia de Graeca gentilique reportatae illustre monumentum ac veluti tropaeum est. Cui enim in litteris Atheniensium veterum versato non statim occurrit, aemulatum hoc opere Methodium celebre illud Convivium Platonis? Aemulatum autem, non tam ut ejus elegantiam, quod venustissime fecit, exprimeret imitando, quam ut, quod potissimum studuit, ejus nequitiam castigando D abstergeret. Praecipuum autem laudationum argumentum in hoc Methodiano Convivio divina virginitas est: cui omne choragium congruens e sacrario coelesti depromptum apparet.“ Ad haec alia complura occurrunt, quae summa Christianae fidei capita in primis attingunt: ubi tamen si qua interdum aut durius enuntiata, aut

8) Suid. in Lex. v. *Μεθόδιος*, T. II, p. 520.

9) Baron. ad ann. 302, §. 62 et in not. ad Martyrol. Rom. d. 18 sept.

10) Holsten. Dissert. de vit. et script. Porphyr. cap. 3.

11) Allat. Diatr. de Method. p. 311.

12) Voss. De Hist. Gr. lib. 2, cap. 16, p. 245.

13) Pears. Opp. posth. chron. dissert. 2, cap. 19, §. 3, p. 365.

14) Epiph. Haer. 64, §. 63, p. 591, A.

15) Hieron. Comment. in Dan. cap. 13.

16) Id. De vir. ill. cap. 83.

17) Possin. praefat. ad Method. Conviv.

18) Vales. ad Euseb. Hist. eccl. lib. 6. cap. 24 et 33.

19) Hieron. lib. I. Contr. Rufin. §. 11.

20) Possin. l. c.

fortasse minus exacte prolata de rebus divinioribus videantur, ea demum omnia diligenter excussa et dilucide exposita repetat prudens lector a viro doctissimo, qui haud ita pridem in opere illo egregio cui titulus: ***Divinitas Domini nostri Jesu Christi manifesta in Scripturis et Traditione***, Patrum antenicaenorum doctrinam accuratius expendit, atque obscuriora quaeque loca explicavit illustravitque [21]).

Hoc autem praeclarum Methodii syntagma, quod unum integrum nobis servavit antiquitas, primus omnium, e ms. codice Vaticano [immo ex suo] Romae evulgavit anno 1656. Leo Allatius; qui et notis suis illud evincere aggressus est, nihil in eo reperiri, quod catholice catholicis auribus exponi non possit: si qua vero duriuscula occurrant, illa emollire omni studio contendit. Anno deinde insequente 1657. Parisiis prodiit Convivium Methodianum ex interpretatione Petri Possinii: cui accesserunt variae lectiones e codice Mazariniano, cum nonnullis observationibus V. C. Henrici Valesii. Denique Franciscus Combefisius ex Graecis Vaticanis et Mazarinianis, necnon Photianis excerptis, collatis etiam Allatii et Possinii versionibus, idem opus rursum edidit Parisiis anno 1672. atque tomo I. ***Auctarii novissimi bibliothecae Patrum*** intexuit.

Et hanc quidem Combefisianam ***ἔκδοσιν*** typis excudendam curavimus. Neque enim actum egisse videtur vir doctus, qui semel iterumque vulgatum libellum, novo cultu expolitum repraesentavit. Ejus autem adnotationes, quae ad operis calcem incommode legebantur, textui subjecimus una cum selectioribus Valesianis: ad finem vero [p. 751, A. — p. 760, E.] attexuimus quas adornavit Allatius, eas in contextu apposito * indicantes. Denique quo facilior operis lectio et usus evaderet, unamquamque orationem Methodianam sumus in varias sectiones partiti, quarum integrum conspectum pro more nostro subdidimus [p. 748 — p. 750.].

IV. Jam vero reliqua Methodiana recensere prosequamur, ex edito Combefisiano Parisiis in vulgus emisso anno 1644. repetita. ***Convivium*** itaque ***decem virginum*** excipit [p. 761, A. — p. 772, B.] liber ***De libero arbitrio*** adversus Valentinianos in primis et Origenem [immo adversus Valentinianos solos]; ad quem do-
A ctus editor ista praefatur [22]): „Damus, inquit, hoc opus paene integrum, tribus seu partibus seu excerptis congestum. Exordium nonnullamque partem corporis [p. 761, A. — p. 767, B.] ediderat Joannes Meursius [23]), ceu librum integrum, ne leviter quidem insinuato defectu, quem titulus satis arguebat. Nam nihil erat tota oratione de libero arbitrio, cujus ille tractationem indicabat. Reliqua [p. 767, B. — p. 771, A.] mutuati sumus ex Photianis [24]), excepto egregio illo ad finem excerpto [p. 771, B. — p. 772, A.] de ipso revera libero arbitrio, quod R. P. Jacobus Sirmondus S. J. humanissime utendum de-
B dit, cujus etiam Photius paucula exscripserat, et quo videtur Methodius clausisse librum istum, nisi forte aliquibus additis ad ornatum, quae Photius, soli doctrinae studens, non delibaverit" [Tu vide Method. Platoniz. annot. 777.]. Hactenus ille [qui silentio praeteriit fragmentum, ab ipso depromptum „ex Element. Damasc. Emin. Card. Rupifucald.", quod exstat p. 772, B.]. Est autem liber hujusmodi ad formam dialogi conscriptus inter Valentinianum [eiusque familiarem] et Orthodoxum, super vexatissima quaestione ***de origine mali:*** adeoque, quo clarius orationis contextus procedat, in editione
C nostra personas colloquentes distinximus: Combefisii observationes, quae primum longe a textu distabant, suis quasque locis restituimus, notulis nonnullis alicubi inspersis. Quod quidem et in reliquis nos praestitisse, hic semel indicasse sufficiat.

V. Sequuntur excerpta ex libro ***De resurrectione*** contra Origenem, quem sanctus Hieronymus ***opus egregium*** appellat. Laudatur et ab Eustathio Antiocheno his verbis [25]): *Μεθόδιος ὁ τῆς ἁγίας ἄξιος μνήμης ἔγραψεν ἀποχρώντως εἰς τόδε τὸ θεώρημα κ. τ. λ.* Id est, Allatio interprete: „Methodius sanctae memoriae in illud quaesitum satis abunde
D scripsit" cet. Et hunc quoque librum ad formam dialogi composuit sanctus Pater, inscripsitque, ut videtur, Theophilo cuidam, quem ***κράτιστον*** appellat [26]). [Immo ***Θεόφιλος*** est interlocutoris nomen.] In eo autem inducuntur Methodius [tum suo nomine ap. Epiphan. Panar. p. 574, C., tum adscito ***Εὐβουλίου*** ibid. p. 568, A.] et Auxentius cum Origenistis Proclo et Aglaophonte colloquentes seu disputantes. Jam diu magnam partem deperditus dialogus iste. Ejus tamen fragmenta satis ampla

21) Maran. Divin. D. N. J. C. lib. 4. cap. 21, p. 525—534.
22) Combef. Not. in Method. p. 462.
23) Meurs. in Varior. divin. libro.
24) Phot. Bibl. cod. 236.
25) Eustath. De engastr. p. 394.
26) Method. apud Epiph. Opp. T. I, p. 540, C. 560, D. 590, C.

exstant tum apud Epiphanium [27]), tum A apud Photium [28]), qui et ex eodem opere ***compendiosam expositionem dictorum quorumdam apostolicorum***, Methodio vere dignam, nobis servavit. Nonnulla item apud Joannem Damascenum [29]) [et apud alios] occurrunt. Plura de hoc opere erudite observat Allatius [30]).

Interim vero quem sequimur editorem audiamus [31]). „Quamquam, inquit, insidebat animus, ut Methodiana omnia Epiphanii, cum aliis quae occurrissent ejusdem Methodii, in unum comportarem, nonnullam quein eis corrigendis, quae depravata admodum viderem, operam ponerem: infregit tamen conatum inopia me- B liorum codicum, quam quibus esset usus politissimus interpres Epiphanii Petavius S. J., eoque satis e re futurum duxi, modo ea tantum ex libro illo ***De resurrectione***, quem circiter medium [immo dimidium] exscripsisse se ipse significat Epiphanius ad finem [p. 591, A.], de novo ederem, quae vel essent nova et ἀνέκδοτα [p. 779, B. — p. 781, D.], vel ut nova, emendatione textus ope codicum meliorum novaque quodammodo interpretatione nostra, videri possent [p. 772, C. — p. 779, A.]. Duplici ad hoc codice usi sumus, altero eminentissimi cardinalis Rupifucaldii, quo grandi volumine ac perantiquo C habentur ***Elementa*** Damasceni; altero R. P. Sirmondi S. J. et ipso antiquo, collectore anonymo adversus Eutychianos, sua ipso manu exscribente humaniusque suggerente, pro sua illa, omni modo illustrandae antiquitatis suo alienoque calamo, vegeta in senili corpore propensione.“ Porro idem editor, ad excerpta Photiana [p. 782, B. — p. 797, C.] quod attinet, haec subdit [32]): „Videamur forte actum agere, qui Methodiana haec jam data dare iterum procuramus. Fuerit nihilominus, ut accuratiori opera, qualis fere est angustis terminis definita, novi aliquid illustrando Methodio nostro, aliis vel neglecta vel D minus perspecta, alio festinantibus grandiusque molientibus opus, inveniamus. Itaque subinde notabimus, si quid ex aliis, praesertim Methodianis, lucis aliquid ex collatione afferri possit. Habemus praeter impressa Photii etiam excripta olim a R. P. Sirmondo, quae possint usui esse.“

Hucusque Combefisius: qui deinceps nobile excerptum ex eodem libro ***De resurrectione*** [p. 831, A. — p. 832, A.], depromptum e Catena eminentissimi cardinalis Mazarini et Corderiana, Latine vulgavit [33]) in sua ***Bibliotheca concionatoria***, tom. II, p. 263 seq., qua de re ipsemet mentionem injicit in ***recensitis auctoribus*** ejusdem ***Bibliothecae***, tom. I, p. 30. Id emolumenti prae caeteris ex praeclaro isto fragmento emergere novimus, quod ex eo alterius loci αὐθεντία confirmatur, a Joanne Damasceno relati [34]) [p. 781, E. — p. 782, A.]: utrobique enim sanctus ille martyr dogmatice arguit a principum ad sacras imagines, ut in utrisque, honori vel contumeliae habeatur prototypon et exemplar: verbis utor editoris nostri ad prius fragmentum e Damasceno desumptum. Quod quidem eapropter observasse oportuit, ut improvidam hominis heterodoxi [35]) censuram dilueremus, qui ne sacrarum imaginum cultum agnoscere cogeretur, jam saeculo III. desinente sancti Methodii auctoritate ac doctrina firmatum, Joannis Damasceni fidem elevare aggressus est. [Tu vide annot. suo loco.]

VI. Subjicitur [p. 798, A. — p. 803, B.] ex Photio [36]) ἐκλογὴ περὶ τῶν γενητῶν, sive excerptum ex libro ***De creatis***. Opus autem ita inscriptum litteris mandasse Methodium, haud produnt veteres. Meminit quidem Hieronymus ejus ***Commentariorum in Genesin***, quorum fragmenta nonnulla in Catenis mss. adhuc superant: unde nonnullis visum ex iisdem commentariis excerptum Photianum fuisse descriptum. Utut est, in eo disputat iterum sanctus martyr adversus Origenem, quem ***Centaurum*** appellat [37]); atque μαργαρίτας τοῦ ξενῶνος, hoc est sanctiora Christi Ecclesiae dogmata, ethnicis placitis ipsum intexuisse queritur. Occurrit vox illa ξενῶνος sub excerpti hujus initium, ubi varia conjicit Combefisius. Verum interpres Photii eam pro ***communi omnium hospitio***, sive pro coetu fidelium, esse accipiendam recte, ut videtur, existimat. Sic enim et Suidas illam usurpat [38]). Consulesis et viros eruditos ad Pollucem [39]) at-

27) Epiph. Haer. 64. p. 534, D. — p. 590, D.
28) Phot. Bibl. cod. 234.
29) Jo. Damasc. orat. 3. De imagin., Opp. T. I, p. 389.
30) Allat. Diatr. de Method. script. p. 354 sqq.
31) Combef. Not. in Method. p. 449.
32) Ibid. p. 452.
33) Graece et Latine Simon de Magistris in Actis martyrum ad Ostia Tiberina. EDIT. PATROL.
34) Jo. Dam. orat. 3. De imag., Opp. T. I, p. 389.
35) Cav. Hist. litt. ad ann. 290, T. I, p. 152.
36) Phot. Bibl. cod. 235.
37) Method. De creat. §. 2.
38) Suid. Lex. T. II, p. 646. v. Ξενῶνος.
39) Polluc. Onom. lib. 3, cap. 4, num. 59.

que Hesychium[40]). [Combefisius post Allat. Diatr. de Methodior. script. p. 338. *Ξένωνος* coniecit, recte, si *Ξένων* cum Allatio pro interlocutore accipiatur, non pro scriptore eccles., uti Combefisius voluit.]

Praeterea Methodius primus omnium ad veritatis defensionem scripsisse ***adversus Porphyrium*** comperitur, quem postea sunt secuti Eusebius et Apollinaris. Ejus opus, veteribus maxime celebratum, usque ad decem millia versuum processerat, teste Hieronymo[41]): sed interiit, paucis quibusdam laciniis exceptis, quae post Combefisium ex Parallelis Damascenicis in medium protulimus [p. 803, E. — p. 804, B. Tu novam editionem suo loco vide.]

His porro subdidimus [p. 804, C.] insigne plane fragmentum de Christi divinitate, quod Combefisii diligentiam effugit. Ex Methodiano sermone ***De martyribus*** exhibet illud Theodoretus[42]).

Accedunt [p. 804, D. — p. 819, C. et p. 819, D. — p. 825, C.] ejusdem Methodii homiliae duae, quarum altera, ***De Symeone et Anna, quo die Domino in templo occurrerunt,*** inscribitur; altera, ***In ramos Palmarum.*** Et ad eas quidem haec habet Combefisius[43]): „Orationem in Symeonem et Annam in die Occursus, vulgatam primum [Antverpiae a. 1598. cum homiliis Athanasii, Amphilochii et Jo. Chrysostomi] Petro Pantino, repraesentamus. Esse autem ejusdem orationem hanc luculentissimam, cujus sunt ***Symposiaca de castitate***, et Methodii illius Origenianis erroribus infensissimi, ipse auctor satis expressit[44]), ut nullus sit dubitandi locus. Inscribitur ἐπισκόπῳ *Πατάρων*, cui etiam Damascenus in ***Elementis*** non tantum ***Symposia*** tribuit, sed etiam librum *Περὶ ἀναστάσεως*. [Eadem sermonis inscriptio est in cod. olim Palatino 317, nunc Vaticano; vid. Monum. Virorum Illustr. P. I. p. 94.] Hinc Leo Allatius Gretseri opinationem merito exsufflat[45]), dum nulla ratione molitur eam orationem abrogare Methodio martyri ac seniori, et tribuere Constantinopolitano, cum praeter eos characteres, quos modo indicavimus, tanta sit majestas operis, ut vel maxime magnum Methodium deceat." Alteri vero de Occursu, subdit idem Combefisius[46]): „Hancce *εἰς τὰ Βαΐα* Orationem annectimus, uno regio codice num. A 922. asserenti Methodio martyri, utique Magno illi et seniori, cujus sunt et ***Symposia*** et alia praeclara, vel in superstitibus reliquiis, ingenii et piae mentis monumenta. Favet etiam stylus et sententiae affinitas cum praecedenti: quamquam alter codex, ipse forsan in Chrysostomum effusior, ei tribuat, titulo *εἰς τὸν εὐλογημένον*, quo Savilius [T. V. p. 882 — p. 886.] Graecam edidit. Facile habent Graeci, ut quaevis ἀδέσποτα viro tanto tribuant." Hactenus Combefisius. [Adde Fabric. Biblioth. Gr. ed. Harles. T. VII. p. 268 sq.]

Orationibus hisce Methodianis a Com- B befisio editis adjecimus tria fragmenta ex homilia ***De cruce Domini nostri Jesu Christi***, ut videtur, excerpta. [Tu novam editionem suo loco vide.] Duo priora [p. 826, A. — p. 828, A.] ex ms. codice bibliothecae Augustanae in lucem extulit Jacobus Gretserus[47]); tertium [p. 828, A. — p. 828, D.] ex eadem bibliotheca Leo Allatius[48]); qui et isthaec fragmenta omnia nostro Methodio asseruit. Gretsero enim dubitanti occurrit his verbis: „De horum fragmentorum auctore dubitat Gretserus [De s. cruce, T. II. Not. p. 627. ed. Ingolstad.], et cum eo dubitare videtur Aubertus Mireus: „Quis, inquit, iste Methodius C „fuerit, pro certo affirmare nequeo. Illud „exploratum est, non fuisse veterem illum „Methodium sanctitate et martyrii gloria „clarissimum, qui sub Diocletiano mar„tyrii palmam adeptus est, cum iste no„ster meminerit vexillorum a Christianis „imperatoribus in formam crucis commu„tatorum: de qua mutatione sub Diocle„tiano ne cogitari quidem coeptum erat, „omnibus adhuc publicis locis ab idolo„latria occupatis."

Quibus Allatius reponit: „Et nihilominus idem Gretserus apertissime dicit[49]), ante Constantinum, tempore Justini, Tertulliani et Minucii Felicis, vexilla militaria D jam crucis speciem retulisse: adeo ut isti tres scriptores audacter ethnicis objecerint, ipsos eodem crimine teneri cum Christianis, si crucem colere crimen esset, cum et ipsi crucem colant et adorent, colendo et adorando signa militaria. Et longe ante Constantini aetatem exstare nummos excusos, qui vexilla militaria in crucis speciem efformata continerent. Hinc conatur postmo-

40) Hesych. Lex. T. II, p. 702. v. *Ξενών*.

41) Hieron. epist. 70, ad Magn. orat. num. 3.

42) Theodor. Dial. 1. *Ἄτρεπτ.*, Opp. T. IV, p. 37.

43) Combef. Not. in Method., p. 469, et in recens. auctor. ad T. I. Bibl. concion. p. 30.

44) Method. Orat. de Sym. et Ann. §§. 1. et 13.

45) Allat. Diatr. de Method. script. p. 341.

46) Combef. Not. in Method. p. 473.

47) Grets. T. II. De s. cruce, [p. 500—501. ed. Ingolstad. 1600. =] p. 401—404. ed. nov. Ratisb. 1734.

48) Allat. Diatr. de Method. script. p. 349 sq.

49) Grets. T. 1. De s. cruce .lib. 2. cap. 39.

dum respondere, quomodo Constantinus dicatur Labarum in crucem commutasse, si signa militaria prius formam crucis prae se ferebant. Quod si multo ante Constantini aetatem militaria vexilla ethnicorum figuram crucis prae se ferebant, potuit commode Patarensis Methodius eorum meminisse; neque ob hanc causam illa fragmenta Methodio deneganda sunt, cum ex ipsius verbis nullo modo eliciatur, eum de Christianis imperatoribus verba facere. Locus Methodianus ejusmodi est [50]): *Ἐντεῦθεν οἱ τῇδε βασιλεῖς, πάσης πονηρᾶς ἕξεως ἐπὶ σκεδασμῷ τὸ σταυροειδὲς παραλαμβάνεσθαι αἰσθόμενοι σχῆμα, τὰ καλούμενα τῇ Ῥωμαϊκῇ διαλέκτῳ βήξιλλα* B *ἐμηχανήσαντο κ. τ. λ.* Hoc est: ***Hinc imperatores qui hisce in locis imperant***, sive etiam si vis, ***nostri*** (nempe qui nobis dominantur; quod potest intelligi etiam de ethnicis: Christiani enim ante Constantinum imperatoribus ethnicis subdebantur illisque obediebant), ***cum viderent figuram crucis assumi ad universa mala*** A ***dissipanda, quae Romano sermone vexilla nuncupantur, excogitarunt***, cet. Licet ergo omnia loca sub Diocletiano idololatria occuparet, ethnici ex more suo, nescientes quid facerent, vexilla efformata in formam crucis conficiebant; quorum ope, signo nempe ac figura crucis, ut Christiani Patres interpretabantur, noxia amolirentur et cuncta prospera consequerentur. Sic horum fragmentorum non est cur alium Methodium a Patarensi quaeramus auctorem." Hactenus Allatius. Allatio accedunt Tillemontius [51]) et Caveus [52]). At Fabricius hanc homiliam ***De cruce*** Methodio CP. attribuit [53]), nullum tamen afferens argumentum, quo suam sententiam confirmet.

Atque haec de magno Methodio episcopo et martyre satis. Ad reliqua enim [p. 829, A. — p. 831, A.] subjecta fragmenta quod attinet, nihil est in promptu quod proferamus, praeter auctorum ecclesiasticorum loca unde illa descripsimus, quae unicuique praefigenda curavimus.

50) Method. Hom. [immo fragm. I.] de cruce, ubi *οἱ τῇδε βασιλεῖς* principes terrarum.
51) Tillem. ***Mém.*** T. V, p. 472 seq.
52) Cav. Hist. litt. ad ann. 290. p. 153.
53) Fabric. Bibl. Gr. T. V, p. 260.

VETERUM TESTIMONIA

DE S. METHODIO EPISCOPO ET MARTYRE.

I.

S. HIERONYMUS De vir. illustr. cap. 83, cum vetere interprete Graeco.

Methodius, Olympi Lyciae et postea Tyri episcopus, nitidi compositique sermonis adversum Porphyrium confecit libros, et Symposium decem virginum, de resurrectione opus egregium contra Origenem, et adversus eumdem de Pythonissa, et *περὶ αὐτεξουσίου*, in Genesin quoque et in Cantica canticorum commentarios, et multa alia quae vulgo lectitantur. Et ad extremum novissimae persecutionis, sive, ut alii affirmant [1]), sub Decio et Valeriano, in Chalcide Graeciae martyrio coronatus est.

C *Μεθόδιος, Ὀλύμπου Λυκίας καὶ μετὰ ταῦτα Τύρου ἐπίσκοπος, λαμπροῦ καὶ συγκειμένου λόγου κατὰ Πορφυρίου συνέταξε τεύχη, καὶ συμπόσιον δέκα παρθένων, περὶ ἀναστάσεως λόγον ἄριστον κατὰ Ὠριγένους, κατὰ τοῦ αὐτοῦ περὶ Πυθωνίσσης, καὶ περὶ αὐτεξουσίου, εἰς τὴν Γένεσίν τε καὶ εἰς τὰ Ἄισματα τῶν ᾀσμάτων ὑπομνήματα, καὶ ἕτερα πολλὰ χύδην ἀναγινωσκόμενα. ὃς περὶ τὰ τελευταῖα τοῦ διωγμοῦ ἢ καθώς τινες βεβαιοῦνται ἐπὶ Δεκίου καὶ Βαληριανοῦ ἐν Χαλκίδι τῆς ἀνατολῆς μαρτυρήσας ἐστεφανώθη.*

1) Isthaec sub Decio et Valeriano verba [a Freculpho Chron. T. II. Lib. 3. p. 552. ed. Commelin. repetita] in omnium praestantissimo cod. Veronensi non sunt; ex quo venit in mentem suspicari etiam illa sive ut alii affirmant [a Freculpho l. c. item repetita] e glossatoris manu profecta, sensim in textum irrepsisse. Re autem ipsa non habet Suidas, *ἢ καθώς τινες διαβεβαιοῦνται*, tametsi jungit *ἐπὶ Δεκίου καὶ Βαληριανοῦ*, quemadmodum etiam auctor Menologii a Sirleto editi. Sed haec duo nomina addiderit nonnemo ad libri oram, ut qui novissimam persecutionem moverunt imperatores, suo sensu indicaret; alius vero eadem illaturus in textum, ut fucum faceret credibiliorem, praeposuerit sive ut alii affirmant. Utcunque se res habuerit, certum est sub hisce imperatoribus, hoc est anno 254, Methodium martyrio non fuisse coronatum, siquidem post annos quatuordecim, id est 268, Porphyrio in Christianos obtrectanti respondit. VALLARS.

Idem, epist. 48. ad Pammachium, num. 13, Opp. T. I, p. 220. edit. Veron.

Origenes, Methodius, Eusebius, Apollinarius multis versuum millibus scribunt adversus Celsum et Porphyrium.

Idem, epist. 70. ad Magnum oratorem, num. 3, ibid. p. 425.

Scripserunt contra nos Celsus atque Porphyrius: priori Origenes, alteri Methodius, Eusebius et Apollinarius fortissime responderunt. Quorum Origenes octo scripsit libros, Methodius usque ad decem millia procedit versuum, cet.

Idem in praefat. ad Comment. in Danielem, ibid. T. V, p. 617.

Porphyrio solertissime responderunt Eusebius Caesariensis episcopus tribus voluminibus, id est octavo decimo et nono decimo et vicesimo, Apollinarius quoque uno grandi libro, hoc est vicesimo sexto, et ante hos ex parte Methodius.

Idem in Comment. in Daniel. cap. 13, ibid. T. V, p. 730.

Cujus (Porphyrii) calumniae plenius responderunt Eusebius Caesariensis, Apollinarius Laodicenus et ex parte disertissimus vir martyr Methodius.

Idem lib. 2. contra Rufinum, num. 33, ibid. T. II, p. 527.

Ex eo quod asserui, Porphyrium contra hunc prophetam (Danielem) multa dixisse, vocavique hujus rei testes Methodium, Eusebium et Apollinarium, qui multis versuum millibus illius vesaniae responderunt, me accusare poterit, quare non in praefatiuncula contra Porphyrii libros scripserim.

II.

S. GREGORIUS NYSSENUS, De imagine Dei in homine Lib. I., Opp. T. II, p. 26, ed. Paris. 1638. sive mavis ANASTAS. SINAITA De imag. Dei in homine, post Origen. Philocal. ed. Tarin. p. 570.

῞Οθεν καί φησι τὴν ψυχὴν ἐν τῷ συμποσίῳ ὁ Μεθόδιος ἀμήχανον καὶ ἀδιήγητον κάλλος ἔχειν, καὶ τούτου χάριν ὥςπερ ζηλοτυπεῖσθαι καὶ ἐρᾶσθαι αὐτὴν ὑπὸ τῶν ἐναντίων πνευμάτων, ὡς κρείττονα αὐτῶν τῶν νοερῶν περικειμένην μορφήν.

IDEM ibid. Lib. II, sive ANASTAS. SINAITA l. c. p. 593.

῾Ο πολὺς ἐν σοφίᾳ Μεθόδιος ἐν τῷ ὑπ᾽ αὐτοῦ συνταγέντι παρθενικῷ συμποσίῳ λέγει ὅτι καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ᾽ εἰκόνα ὁμοίαν τῆς εἰκόνος ἑαυτοῦ [1]).

III.

S. EPIPHANIUS, Haer. 64, cap. 63, p. 590, D. 591, A.

Ταῦτα μὲν οὖν ἐστιν, ἃ ἀπὸ μέρους καθ᾽ εἱρμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Μεθοδίου, τοῦ καὶ Εὐβουλίου [2]), *περὶ .. ᾿Ωριγένους καὶ τῆς αὐτοῦ διὰ σοφιστικῆς πλάνης κακοπιστίας ἐν τῷ .. περὶ ἀναστάσεως λόγῳ α΄ ἐνταῦθα παραθέμενοι ἱκανῶς ἔχειν ἐνομίσαμεν* [3]) —. *πολλὰ γὰρ καὶ ἕτερα ἐν τῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως ἀκολουθίᾳ τῷ προειρημένῳ Μεθοδίῳ, ἀνδρὶ λογίῳ ὄντι καὶ σφόδρα περὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνισαμένῳ, εἴρηται* [4]).

IV.

ANDREAS CAESARIENSIS Comment. in Apocal. 12, 1. cap. 33, pag. 49, 6. — 22. ed. Sylburg.

῾Ο δὲ μέγας Μεθόδιος εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν ἐξέλαβεν (nimir. mulierem, de qua l. c.), *ἀνάρμοστα τῇ δεσποτικῇ γεννήσει τὰ περὶ αὐτῆς ἡγησάμενος διὰ τὸ ἤδη πρὸ πολλοῦ τετέχθαι τὸν κύριον. καλὸν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν ῥημάτων τοῦ μακαρίου*

1) Exstant loci Methodii a Nysseno laudati sub initium Orat. VI, p. 133 sq. ed. Allat. Videsis Allatium in Diatr. de Methodiorum scriptis, p. 316, edit. Rom. 1656.

2) Vid. Symp. Or. VI, p. 134.

3) Ita Epiphanius. Quae indicant, Convivium decem virginum, in quo Eubulius personae unius e primis nomen est, celebratissimum sua excellentia cognomen Eubulii auctori Methodio adjecisse. Nam vel primum vel inter prima Methodii hoc opus exiisse, indicant illa ejusdem Patris verba in principio homiliae in Symeonem et Annam: *Πάλαι ἱκανῶς, ὡς οἷόν τε, διὰ βραχέων τὰ περὶ παρθενίας ἐν τοῖς περὶ ἁγνείας συμποσίοις κατεστρωκότων ἡμῶν.* Jam quidem hunc a se librum ait editum, cum illam homiliam haberet. Fuit haec igitur ejus vel prima vel inter primas lucubratio. EDITOR LUPAREUS.

4) [Adde Epiphan. Haer. 64, p. 534, C. 601, A. et in lacunae supplemento ap. Dindorf. p. 677, 26—27.]

Μεθοδίου μεμνῆσθαι, ὅς φησιν ἐν τῷ λεγομένῳ συμποσίῳ ἐκ προςώπου Πρόκλης[1]) *παρθένου οὕτως· ἡ γυνή* cet.

V.

ARETHAS Comm. in Apocal. l. c. cap. 33, p. 947. ed. Veron.

Ἕτεροι δὲ πάλιν ταύτην τὴν γυναῖκα τὴν ἐκκλησίαν ἔφασαν εἶναι, ἥτις τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον Χριστὸν περιβέβληται, καὶ τὴν σελήνην τὴν συναγωγήν, ἣν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὡς ἤδη παλαιωθεῖσαν ἔθηκε, καὶ τὰ ἑξῆς πάντα ἁρμοδίως, ὡς Ἀνδρέας καὶ Μεθόδιος.

VI.

LEONTIUS BYZANTIUS, De sectis, act. 3.

Ἐγένοντο δὲ ἐν τοῖς χρόνοις τοῖς ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου διδάσκαλοι καὶ πατέρες οἵδε, Ἰγνάτιος ὁ θεοφόρος, Εἰρηναῖος, Ἰουστῖνος φιλόσοφος καὶ μάρτυς, Κλήμης καὶ Ἱππόλυτος ἐπίσκοπος Ῥώμης, Διονύσιος Ἀρεοπαγίτης, Μεθόδιος ἐπίσκοπος Πατάρων, Γρηγόριος ὁ θαυματουργός, Πέτρος ὁ Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος καὶ μάρτυς.

VII.

S. MAXIMUS Schol. in Dionys. Areopag. De eccles. hierarch. cap. 7, p. 114. ed. Morel.

Ἀνάγνωθι Μεθοδίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος καὶ Ὀλυμπίου Ἀδριανουπόλεως ἐπισκόπου τῆς Λυκίας[2]) *τὰ κατ᾽ αὐτοῦ (Ὠριγένους) ὑπ᾽ αὐτῶν περὶ ἀναστάσεως γραφέντα καὶ Ἀντιπάτρου τοῦ Βόστρων ἐπισκόπου, καὶ μαθήσῃ τὴν μυθώδη αὐτοῦ καὶ ἀλλόκοτον ληρῳδίαν.*

VIII.

JOANNES THESSALONICENSIS, apud L. Allatium Diatr. de Methodiorum scriptis, p. 333.

Καὶ τοῦτο πολλοὺς τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων φρονήσαντας εὑρίσκομεν, ὧν ἐστι Βασίλειος ὁ μέγας καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος καὶ ὁ μέγας Μεθόδιος καὶ οἱ ἀμφ᾽ αὐτούς.

IX.

PHOTIUS Bibl. cod. 237, p. 308, a. 6. 7. et p. 313, a. 11—15. ed. Bekker.

Ἀνεγνώσθη τοῦ αὐτοῦ (nim. *τοῦ ἁγίου μάρτυρος καὶ ἐπισκόπου Μεθοδίου*) *ἐκ τοῦ περὶ ἁγνείας, ὃς καὶ ἐν ὁμοίῳ συνόψεως ἐξεδόθη τύπῳ —. Σημειωτέον ὡς οὗτος ὁ διάλογος, ᾧ ἐπιγραφὴ συμπόσιον ἢ περὶ ἁγνείας, παρὰ πολὺ ἐστι νενοθευμένος· εὑρήσεις γὰρ ἐν αὐτῷ παραβεβλημένας καὶ Ἀρειανικὰς δοξοκοπίας καὶ ἑτέρων τινῶν κακοδοξούντων μυθολογήματα.*

IDEM ibid., cod. 162, p. 106, a. 30—40. ed. Bekker.

Παρατίθησι δὲ τὰς κατὰ τοὺς ἐλέγχους ἀποδείξεις ἔκ τε τῆς θείας γραφῆς, παλαιᾶς τε καὶ νέας, καὶ ἐκ τῶν λογάδων πατέρων, Ἀθανασίου καὶ τῶν τριῶν Γρηγορίων, τοῦ τε θαυματουργοῦ λέγω καὶ τοῦ θεολόγου καὶ τοῦ θεσπεσίου Νύσσης, Βασιλείου τε τοῦ Καισαρείας καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Κυρίλλου τε τοῦ Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πρόκλου, ἀλλὰ δὴ καὶ Μεθοδίου τοῦ ἱερομάρτυρος καὶ Κοδράτου· ὧν ἐνίων καὶ ῥήσεις τινὰς ὁ Ἀνδρέας ἀποσπαράξας καὶ παραπλασάμενος, ἃ δὲ καὶ κακούργως ἢ καὶ ἀνοήτως ἐξειληφώς, ἐκεῖθεν (ὡς ᾤετο) *τὴν οἰκείαν πλάνην ἐκράτυνεν.*

X.

GRAECI CANONIS in SYMPOS. ODE III., apud Allatium l. c., p. 315.

Τῆς παρθενίας τὸ σεπτὸν καὶ τῆς ἁγνείας τὸ κάλλος διὰ πείρας, ἔνδοξε, μαθών, σοφίᾳ τῇ σῇ καὶ λόγων χάριτι πᾶσαν τὴν τούτων καλλονὴν ὑποδεικνύεις, θεόφρον, καὶ τὴν αἰωνίζουσαν φαιδρότητα —. στερεωτέρας ἐδωδῆς πνευματικῶν συμποσίων

1) [„Lege *Προκίλλης*" Allat. Diatr. de Method. script. p. 317. Immo legendum: *Θέκλης*. Referuntur enim Theclae verba Orat. VIII, p. 183. ed. Allat. *ἡ .. περιβεβλημένη τὸν ἥλιον .. γυνή* cet.]

2) Putarem legendum: *Ἀνάγνωθι Μεθοδίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ὀλύμπου ἐπισκόπου τῆς Λυκίας.* Lege sancti Methodii martyris Olympi Lyciae episcopi. Quis enim hic Olympius Hadrianopolitanus episcopus Lyciae? Quae Hadrianopolis in Lycia? ALLAT. Diatr. de Method. script., p. 328. [Vide Prolegom. p. 1.]

ἐμπλησθέντες, πάνσοφε, τῶν σῶν, τὴν ὄντως τρυφὴν ἐκεῖθεν τρέφονται τὴν διαμένουσαν, ἀεὶ συμφυομένην ἀῤῥεύστως καὶ συναυξομένην τοῖς μετέχουσιν.

XI.

MARTYROLOGIUM ROMANUM 14 Kal. Octobris.

Natalis sancti Methodii, Olympi Lyciae ac postea Tyri episcopi, sermonis nitore ac doctrina clarissimi, qui ad extremum novissimae persecutionis, ut scribit sanctus Hieronymus, in Chalcide Graeciae martyrio coronatus est.

XII.

MENOLOGIUM GRAECORUM, jussu Basilii imperatoris Graece editum, ad diem 20 Junii, part. 3, p. 138, edit. Urbin. 1727.

Μεθόδιος ὁ τοῦ Χριστοῦ ἱερομάρτυς ἐκ βρέφους ἑαυτὸν τῷ θεῷ ἀναθεὶς σκεῦος τίμιον καὶ δοχεῖον τοῦ θείου πνεύματος γέγονεν. ὅθεν καὶ ψήφῳ θεοῦ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιωθεὶς καὶ τῆς ἐν Πατάροις ἐκκλησίας ἐπίσκοπος γεγονώς, καλῶς ἐποίμανε τὸ ποίμνιον ἑαυτοῦ. διὸ καὶ τὴν Ὠριγένους αἵρεσιν πλεονάζουσαν ἰδών, ὡς ἄριστος ποιμήν, τῷ θείῳ πυρὶ τῶν αὐτοῦ λόγων κατέφλεξε. καὶ μὴ φέρων ὁ ἐχθρὸς διάβολος τὴν αὐτοῦ παῤῥησίαν καὶ ἔνστασιν ἐξώπλισε τοὺς αὐτοῦ ὑπουργοὺς πρὸς τὴν τούτου ἀναίρεσιν. ὁ δὲ καὶ πρὸ τοῦ θανάτου τῆς αὐτοῦ μαρτυρίας νέκρωσιν ζωηφόρον ἐνδυσάμενος, καὶ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν νεκρὸν ἑαυτὸν λογιζόμενος κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον Παῦλον, ξίφει τὴν ἱερὰν καὶ μακαρίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἀποτμηθείς, πρὸς κύριον ἐξεδήμησε χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος.

XIII.

Auctor SYNAXARII in Menaeo, die 10. Julii.

Τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Μεθοδίου ἐπισκόπου Πατάρων.

Οὗτος ὁ μακάριος ἐκ παίδων ἑαυτὸν τῷ θεῷ ἀναθεὶς σκεῦος θεῖον, καὶ δοχεῖον θείου πνεύματος γέγονεν. ὅθεν καὶ ὑπὸ τῆς θείας χάριτος τὴν ἀρχιερωσύνην ψήφῳ θεοῦ λαβών, καλῶς καὶ θεοφιλῶς ἐποίμανε τὸ ἐμπιστευθὲν αὐτῷ ποίμνιον, λόγοις προσηνέσι καταφωτίσας τὸ τῆς ἐκκλησίας πλήρωμα. διὸ καὶ τὴν Ὠριγένους πλάνην ἐπιπολάζουσαν ἰδών, ὡς ἄριστος ποιμήν, πυρὶ θείῳ ταύτην κατέφλεξε, πᾶσαν τὴν ἀχλὺν καὶ σκοτόμαιναν ἐκμειώσας σοφίᾳ λόγων καὶ θείᾳ χάριτι. ἡ δὲ τῶν λόγων αὐτοῦ ἀστραπὴ καὶ ἡ τῆς γνώσεως σάλπιγξ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξελήλυθεν. ὅθεν μὴ φέρων ὁ ἐχθρὸς τὴν παῤῥησίαν καὶ ἔνστασιν τοῦ μεγάλου ὁπλίζει τοὺς ἑαυτοῦ ὑπουργοὺς πρὸς τὴν τούτου ἀναίρεσιν. ὁ δὲ καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας νέκρωσιν ζωηφόρον ἐνδυσάμενος, ξίφει τὴν κεφαλὴν τμηθεὶς πρὸς τὴν κρείττονα ζωὴν μετετέθη· πρῶτον μὲν ἱερουργῶν τὸν ἀμνὸν τοῦ θεοῦ, ὕστερον δὲ θυόμενος προσήχθη τῷ Χριστῷ θυσία ζῶσα. ὅθεν καὶ διπλοῖς στεφάνοις κατεκοσμήθη, οἷα γενναῖος πρόμαχος τῆς ἀληθείας, καὶ αἵμασι μαρτυρικοῖς τὸ τέλος ἀπενεγκάμενος ἀνεπαύσατο αἰωνίως. οὗτος ὁ θεῖος τῷ ὄντι τοῦ θεοῦ ἱερεύς τε καὶ μάρτυς κατέλιπεν ἡμῖν συγγράμματα τῆς αὐτοῦ φιλοπονίας, πάσης γνώσεως καὶ ὠφελείας τυγχάνοντα. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μελλόντων σαφέστατα προεθέσπισε καὶ προηγόρευσεν εὐκρινέστατα, περί τε τὰς βασιλέων ἐναλλαγὰς καὶ μεταβολὰς καὶ μεταποιήσεις καὶ ἐθνῶν ἐκδρομὰς καὶ χωρῶν καὶ τόπων ἐρημώσεις καὶ ἀφανισμούς, περί τε ὀρθοδόξων καὶ αἱρετικῶν βασιλέων καὶ περὶ τῆς συντελείας τοῦ κόσμου, καὶ περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου καὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ καὶ πανολεθρίας πάσης σαρκὸς ἀνθρωπίνης. ταῦτα πάντα σαφέστατα ὁ θεῖος οὗτος προεθέσπισεν[1]).

1) [Tu vide nostram ad lectores Epistolam.]

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ Η ΠΕΡΙ ΑΓΝΕΙΑΣ.

[*ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ*

ΕΥΒΟΥΛΙΟΣ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ. ΑΡΕΤΗ. ΜΑΡΚΕΛΛΑ. ΘΕΟΦΙΛΑ. ΘΑΛΕΙΑ. ΘΕΟΠΑΤΡΑ. ΘΑΛΛΟΥΣΑ. ΑΓΑΘΗ. ΠΡΟΚΙΛΛΑ. ΘΕΚΛΑ. ΤΥΣΙΑΝΗ. ΔΟΜΝΙΝΑ.]

Pag. 1 *ΕΥΒΟΥΛΙΟΣ.* Εὐκαιρότατα ἐπέστης, ὦ Γρηγόριον· καὶ γὰρ ἔναγχός σε ἐζήτουν,
Ed. Allat. βουλόμενος μαθεῖν τὴν Μαρκέλλης συνουσίαν καὶ Θεοπάτρας καὶ τῶν λοιπῶν παρθένων
2 τῶν τότε ἐν τῷ συνδείπνῳ παραγενομένων, περὶ τῶν τῆς ἁγνείας λόγων, τίνες ἦσαν.
φασὶ γὰρ σφόδρα μεγαλοπρεπῶς οὕτως αὐτὰς καὶ ἰσχυρῶς ἠγωνίσθαι, ὡς μηδενὸς
εἶναι τῶν εἰς τὸ προκείμενον ἀναγκαίων ἐπιδεεῖς. εἰ οὖν ἑτέρου τινὸς ἕνεκα ἦλθες,
τοῦτο εἰςαῦθις ἀναβαλλομένη μὴ ὀκνήσῃς νῦν περὶ ὧν πυνθανόμεθά σου ἀκολούθως
ἡμῖν ἅπαντα διελθεῖν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ. Ἤμβροτον, ὡς ἔοικε, τῆς ἐλπίδος, ἑτέρου προαναγγείλαντος ἤδη
περὶ ὧν ἐρωτᾷς. ἐγὼ γὰρ μηδέπω μηδὲν ἀκηκοέναι νομίσασά σε τῶν γεγονότων
σφόδρα μέγα ἐφρόνουν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐκαλλωπιζόμην ὡς πρώτη σοι μέλλουσα ἐξαγ-
3 γέλλειν. διὸ δὴ καὶ ἐσπούδαζον τάχιον δεῦρο ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, αὐτὸ δὴ τοῦτο
εὐλαβηθεῖσα, τὸ μὴ προληφθῆναι ὑπ᾽ ἄλλου.

ΕΥΒΟΥΛ. Θάρσει· καὶ γὰρ οὐδὲν ἀκριβῶς, ὦ μακαρία, πεπύσμεθα τῶν γεγο-
νότων. οὐ γὰρ ἔσχεν ὁ ἀναγγείλας ἀφηγήσασθαι πλέον ἢ ὅτι διάλογοι γεγένηντο·
τίνες δὲ καὶ ὅπως, ἐπανερωτώμενος ἠγνόει.

ΓΡΗΓΟΡ. Οὐκοῦν βούλεσθε, ἐπειδὴ δι᾽ αὐτὸ ἐνταῦθα παρεγενόμην, ἁπάντων
ἐξ ἀρχῆς ἐπακοῦσαι τῶν εἰρημένων; ἢ τὰ μὲν παραλείψω, τῶν δὲ ἐπιμνησθῶ, ἃ καὶ
ἀξιομνημόνευτα ἡγοῦμαι τυγχάνειν;

ΕΥΒΟΥΛ. Οὔπω πάντως· ἀλλ᾽ ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν, ὦ Γρηγόριον, πρῶτον εἰςήγησαι
4 τήν τε συνέλευσιν ἔνθα ἐγενήθη καὶ τῶν ἐδεσμάτων τὰς παρασκευάς, σεαυτήν τε πῶς
ᾠνοχόησας.

Il. δ, 3. 4. αἱ δὲ χρυσέοις δεπάεσσιν
δειδέχατ᾽ ἀλλήλας μέγαν οὐρανὸν εἰςορόωσαι.

ΓΡΗΓΟΡ. Ἀεὶ δεινὸς ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ φιλοπαίσμων σφόδρα τυγχάνεις,
ἅπαντας ἀτεχνῶς ἐξελέγχων.

ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, ὦ Γρηγόριον, νῦν σε φιλονεικεῖν· ἀλλ᾽, ὅπερ
ἐδεόμεθά σου, διήγησαι ἡμῖν τὰ γεγονότα ἐξ ἀρχῆς καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΓΡΗΓΟΡ. Ἐγὼ δὲ πειράσομαι. πρῶτον δέ μοι αὐτὸς ἀπόκριναι· γινώσκεις
δήπου τὴν θυγατέρα Φιλοσοφίας Ἀρετήν;

ΕΥΒΟΥΛ. Τί οὖν;

5 *ΓΡΗΓΟΡ.* Ταύτης εἰς κῆπον κληθεῖσαι τὸν κατ᾽ ἀνατολάς, καρπεύεσθαι τῶν
ὡραίων ἐπορευόμεθα ἐγώ τε (ἔφη μοι ἡ Θεοπάτρα· ταύτης γὰρ ἐπυνθανόμην) καὶ ἡ
Πρόκιλλα καὶ ἡ Τυσιανή. ὡς τραχεῖαν καὶ δύςβατον ὡδεύσαμεν, ὦ Γρηγόριον, καὶ
ἀνάντη τρίβον. ἐπειδὴ οὖν ἠγγίζομεν, ἡ Θεοπάτρα, ἤδη, ἔφη, τῷ χώρῳ, μεγάλη τις
καὶ εὐειδὴς ἡσυχῇ βαίνουσα καὶ εὐσχημόνως ὑπήντησεν ἡμῖν γυνή, στολὴν πάνυ
ἔκλαμπρον ὥςπερ ἀπὸ χιόνος ἠμφιεσμένη· θεῖον δέ τι καὶ ἀμήχανον ἀληθῶς ἅπασα

κάλλος ἦν· αἰδὼς γὰρ αὐτῇ τῷ προσώπῳ πολλὴ μετὰ σεμνότητος ἐπήνθει, τό τε
βλέμμα βλοσυρὸν μετὰ πραότητος ἱλαρῶς οὕτω κεκερασμένον οὐκ οἶδα, ἔφη, ποτὲ
θεασαμένη· πάντα γὰρ ἀκαλλώπιστος ἦν καὶ νόθον ἔφερεν οὐδέν. αὕτη οὖν προς- 6
ελθοῦσα μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἑκάστην ἡμῶν, μήτηρ ὥςπερ διὰ πολλοῦ θεασαμένη,
περιεπτύξατο καὶ κατεφίλει, Ὦ θυγατέρες, σφόδρα μοι ποθοῦσῃ, λέγουσα, εἰς τὸν
λειμῶνα τῆς ἀφθαρσίας ὑμᾶς εἰσαγαγεῖν μόλις ἐληλύθατε, κατὰ τὴν ὁδὸν ποικίλων
ὑμᾶς ἐκφοβησάντων ἑρπετῶν. ἑώρων γὰρ ἀποσκοπεύουσα πολλάκις ἐκτρεπομένας, καὶ
ἐδεδίειν μή πως ἀναποδίσασαι κατολισθήσητε διὰ κρημνῶν. ἀλλὰ χάρις ᾧ ἡρμοσά-
μην ὑμᾶς, τέκνα, νυμφίῳ, ἐπινεύσαντι πάντα τελεσιουργὰ ταῖς εὐχαῖς. καὶ ἅμα
ταῦτα λεγούσης εἰς τὸν περίβολον, ἔφη, φθάνομεν, ἀνεῳγμένων ἔτι τῶν θυρῶν, εἰς- 7
ελθοῦσαι δὲ καταλαμβάνομεν ἤδη τὴν Θέκλαν καὶ τὴν Ἀγάθην καὶ τὴν Μαρκέλλαν
μελλούσας δειπνεῖν. εὐθέως οὖν τὴν Ἀρετὴν ἔφη φάναι, Δεῦτε δὴ καὶ ὑμεῖς περὶ
τὰς ὁμοτρόπους ὑμῖν ταυτασὶ ἐφεξῆς ἐνθάδε κατακλιθῆναι. ἦμεν γάρ, ὡς οἶμαι,
πᾶσαι τὸν ἀριθμὸν ἐκεῖ δαιτυμόνες, ἔφη μοι, δέκα. ἦν δὲ τὸ χωρίον περικαλλὲς
ὑπερφυῶς καὶ πολλῆς ἀναπαύσεως πεπληρωμένον. ἀὴρ μὲν γὰρ ἐκέχυτο καθαραῖς
φωτὸς βολαῖς ἀνακεκερασμένος κούφως μετὰ πολλῆς εὐταξίας, καὶ πηγὴ κατὰ τὸ
μεσαίτατον ἡσύχως ἐλαίου δίκην ἀνέβρυε γλυκύτατον πόμα, ἀφ' ἧς ὕδωρ διειδὲς καὶ
καθαρὸν ῥέον ἐποίει κρήνας. αἱ δὲ ποταμηδὸν ὑπερχεόμεναι ἐπότιζον ἅπαντα τὸν 8
χῶρον, πλούσια παρέχουσαι νάματα. δένδρα γὰρ ἦν διάφορα νεαραῖς ὀπώραις πλη-
θύνοντα ἐκεῖ, εἰς ἓν κάλλος τῶν καρπῶν ἀπαιωρουμένων ἱλαρῶς, καὶ λειμῶνες ἀειθαλεῖς,
εὐπνόοις ἄνθεσι καὶ ποικίλοις κατεστρωμένοι, ἀφ' ὧν προσέβαλεν ἠπίως πνεῦμα
πολλὴν εὐωδίαν φέρον. ἦν δὲ ἐγγὺς ἄγνος δένδρον ὑψηλόν, ὑφ' ᾧ ἀνεπαυόμεθα διὰ
τὸ λίαν ἀμφιλαφὲς αὐτὸ καὶ σύσκιον τυγχάνειν.

ΕΥΒΟΥΛ. Δεύτερον δοκεῖς μοι καταγώγιον, ὦ μακαρία, τοῦ παραδείσου χρη-
σμῳδεῖν.

ΓΡΗΓΟΡ. Ἀληθῶς προμηθεῖ. ὡς οὖν δαιτός τε παντοδαπῆς ἤδη καὶ εὐφρο-
σύνης ποικίλης ἐτυγχάνομεν, ὡς μηδενὸς εἶναι τῶν τερπνῶν ἐπιδεεῖς, ἔφη τὸ μετὰ 9
ταῦτα εἰςελθοῦσαν εἰςηγήσασθαι τὴν Ἀρετὴν τάδε· Ὦ νεάνιδες, ἐμῆς αὐχήματα μεγα-
λοφροσύνης, ὦ καλλιπάρθενοι τοὺς ἀκηράτους Χριστοῦ γεωργοῦσαι λειμῶνας ἀνυμφεύ-
τοις χερσί, τροφῆς μὲν ἅλις ἤδη καὶ εὐωχίας· πάντα γὰρ πλήρη καὶ ἄφθονα τὰ
παρ' ἡμῶν. τί οὖν ἐστιν, ὃ θέλω λοιπὸν ἤδη, καὶ τί προςδοκῶ; λόγον ἑκάστην
ὑμῶν ἐγκωμιαστικὸν περὶ παρθενίας εἰπεῖν. καταρχέτω δὲ Μαρκέλλα, ἐπειδὴ καὶ
πρώτη ἀνάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πρεσβυτέρα. τὴν μέντοι καλῶς ἀγωνισαμένην, αἰσχυ-
νοίμην ἂν ἐμαυτήν, ἐὰν μὴ ποιήσαιμι ζηλωτήν, τοῖς ἀμιάντοις τῆς σοφίας ἀναδή-
σασα πετάλοις. 10

Λόγος α΄.

Μαρκέλλα.

1. Τὴν μὲν οὖν Μαρκέλλαν ἐντεῦθεν, ὡς οἶμαι, ἀρξαμένην εὐθέως ἔλεγεν εἰπεῖν
ὅτι Μεγάλη τίς ἐστιν ὑπερφυῶς καὶ θαυμαστὴ καὶ ἔνδοξος ἡ παρθενία, καὶ εἰ χρὴ
φανερῶς εἰπεῖν ἑπομένην ταῖς ἁγίαις γραφαῖς, τὸ οὖθαρ τῆς ἀφθαρσίας καὶ τὸ ἄν-
θος καὶ ἡ ἀπαρχὴ αὐτῆς τοῦτο τὸ ἄριστον καὶ κάλλιστον ἐπιτήδευμα μόνον τυγχάνει.
καὶ διὰ ταῦτα καὶ ὁ κύριος εἰς τὴν βασιλείαν εἰςελάσαι τῶν οὐρανῶν τοὺς ἀποπαρθε-
νεύσαντας σφᾶς αὐτοὺς ἐπαγγέλλεται, ἔνθα περὶ διαφορᾶς εὐνουχισμῶν ἐν εὐαγγελίοις Matth. 19, 12.
παρεγγυᾷ. σπάνιον γὰρ πάνυ καὶ δυςεπίτευκτον ἀνθρώποις ἁγνεία, καὶ ὅσῳ κορυ- 11
φαιότατον καὶ μεγαλοπρεπές, τοσούτῳ καὶ τοὺς κινδύνους μείζονας ἔχον. δεῖται οὖν
ἐῤῥωμένων καὶ γενναίων φύσεων, αἵτινες ἀθρόως τῆς ἡδυπαθείας τὸ ῥεῦμα ὑπερπτά-
μεναι ἄνω μετέωρον ἀπευθύνουσι τὸ ὄχημα τῆς ψυχῆς, μὴ ἀπολήγουσαι τοῦ σκο-
ποῦ, ἔστ' ἂν ὑπερπηδήσασαι κούφως τὸν κόσμον ὀξυτάτῳ διανοίας τάχει, καὶ ἐπὶ
τὴν οὐράνιον ἀληθῶς ἀψῖδα σταθεῖσαι, αὐτὴν εἰλικρινῶς θεάσωνται τὴν ἀφθαρσίαν,
ἀπὸ τῶν ἀμιάντων τοῦ παντοκράτορος ἀναπηδῶσαν κόλπων. τοῦτο τὸ πόμα γεννᾶν
οὐκ ἐχώρησε γῆ· μόνος αὐτὸ πηγάζειν οἶδεν ὁ οὐρανός. παρθενίαν γὰρ βαίνειν μὲν
ἐπὶ γῆς, ἐπιψαύειν δὲ τῶν οὐρανῶν ἡγητέον· ἧς δὴ ἐφιέμενοι καὶ πρὸς μόνον τὸ 12
τέλος αὐτῆς ἀφορῶντές τινες, ἀνίπτοις ποσὶν ἀτελεῖς ὑπὸ βαναυσίας προςελθόντες,
ἐκ μέσης ἀνέκαμψαν ὁδοῦ, οὐδὲν ἄξιον φρόνημα τοῦ ἐπιτηδεύματος ἐπανῃρημένοι.
οὐ γὰρ μόνον ἄφθορα τὰ σώματα τηρεῖσθαι δεῖ, ὥςπερ οὐδὲ τοὺς ναοὺς κρείττονας
ἀποφαίνεσθαι τῶν ἀγαλμάτων, ἀλλὰ τὰς ψυχὰς ἀγάλματα τῶν σωμάτων οὔσας θερα-
πεύεσθαι χρὴ κοσμουμένας δικαιοσύνῃ. θεραπεύονται δὲ καὶ ἀποσμήχονται τότε
μᾶλλον, ὁπόταν ἀόκνως κατακούειν τῶν θείων ἁμιλλώμεναι λόγων μὴ ἀπολήγωσι,

πρὶν αὐτοῦ ἐφάψασθαι ὅ ἐστιν ἀληθές, ἐπὶ σοφῶν ἀφικνούμεναι θύρας. ὥςπερ γὰρ
13 ἅλατι τῶν κρεῶν οἱ ἰχῶρες ἐκτήκονται καὶ αἱ σηπεδόνες καὶ πάντα τὰ φθοροποιά,
τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ τῆς παρθένου αἱ ἄλογοι πᾶσαι τοῖς μαθήμασιν ἀποστύφον-
ται τοῦ σώματος ἐπιθυμίαι. ἀνάγκη γὰρ τὴν μὴ πασσομένην δίκην ἅλατος τοῦ Χρι-
Ps. 37, 5. στοῦ ταῖς φωναῖς ψυχὴν ἐπόζειν καὶ σκώληκας γεννᾶν, ὥςπερ ἀμέλει „ἐπώζεσαν καὶ
ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου“ μετὰ δακρύων ἐξομολογούμενος ὁ Δαβὶδ ἐν τοῖς ὄρεσιν
ἔκραζεν ὁ βασιλεύς, ὅτι μὴ ἀπέστυψεν ἁλίσας τοῖς σωφρονισμοῖς ἑαυτόν, ἀλλὰ ῥα-
Levit. 2, 13. θυμήσας εἰς οἶστρον ὑπεσύρη καὶ ἐξώζεσε μοιχείαν. ταύτῃ πᾶν δῶρον ἐν τῷ Λευϊ-
14 τικῷ, ἐὰν μὴ ἅλατι ἁλισθῇ, ἀπαγορεύεται εἰς ὁλοκάρπωμα προσφέρεσθαι κυρίῳ τῷ
θεῷ. ἅλας δὲ ἡμῖν τὸ δηκτικὸν πρὸς ὠφέλειαν ἀποστῦφον ἡ πνευματικὴ πᾶσα τῶν
γραφῶν ἐδόθη μελέτη, ἧς δὴ χωρὶς ἀδύνατον τῷ παντοκράτορι διὰ τοῦ λόγου προς-
Matth. 5, 13. ενεχθῆναι ψυχήν· „ὑμεῖς“ γὰρ „ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς“ ὁ κύριος ἔφη τοῖς ἀποστό-
λοις. χρὴ οὖν τὴν παρθένον ἀεὶ τῶν καλῶν ἐρᾶν καὶ τοῖς πρωτεύουσιν εἰς σοφίαν
ἐμπρέπειν, καὶ μηδὲν ῥάθυμον μηδὲ μαλθακὸν ἔχειν, ἀλλ᾽ ἀριστεύειν καὶ ἄξια τῆς
παρθενίας φρονεῖν, ἀποσμήχουσαν τῷ λόγῳ τοὺς ἰχῶρας ἀεὶ τῆς ἡδυπαθείας, μή πως
1 Cor. 7, 34. λαθοῦσα βραχεῖα σηπεδὼν γεννήσῃ τὸν σκώληκα τῆς ἀκολασίας· „ἡ“ γάρ „ἄγαμος
15 μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι“,
φησὶν ὁ μακάριος Παῦλος. πολλαὶ δὲ πάρεργον ἡγούμεναι τὴν ἀκρόασιν νομίζουσι
χαρίζεσθαι μεγάλα, ἐὰν κἂν τὸ βραχὺ παράσχωσι τὰς ἀκοάς· ἃς ἐκκριτέον· μικρολόγῳ
γὰρ φύσει καὶ ταπεινῇ καὶ ἐπιμορφαζομένῃ σοφίαν οὐ χρὴ μαθημάτων θείων κοινω-
νεῖν. ἢ γὰρ οὐ γελοῖον ἐκείναις ἀδολεσχεῖν, αἵτινες ἐπὶ μὲν τοῖς μικροῦ ἀξίοις
πάντα ποιεῖν συντείνονται, ὅπως ἀκριβέστατα ἕξουσι τὰ τελεσιουργούμενα, ἐπὶ δὲ
τῶν ἀναγκαίων, δι᾽ ὧν μᾶλλον αὐταῖς ὁ τῆς σωφροσύνης ἔρως αὔξεται, μὴ μεγίστας
16 ἡγεῖσθαι τὰς ἀκριβείας;

II. *Μεγάλῃ γὰρ ἀληθῶς ὑπερβολῇ* τὸ τῆς παρθενίας ἀνθρώποις ἀπ᾽ οὐρανῶν
κατεπέμφθη φυτόν, καὶ διὰ τοῦτο ταῖς πρώταις οὐκ ἀπεκαλύφθη γενεαῖς. ἔτι γὰρ ὁ
ἄνθρωπος ὀλιγοστὸς ἦν, καὶ ἐχρῆν αὐτὸν εἰς πλῆθος πρῶτον αὐξήσαντα τελειωθῆναι.
διὸ δὴ καὶ τὰς σφετέρας ἀδελφὰς οἱ παλαιοὶ λαμβάνοντες γυναῖκας οὐδὲν ἠσχημόνουν,
μέχρι νόμος ἐλθὼν διεστείλατο καὶ τὸ πρῶτον δοκοῦν εἶναι καλὸν ἀπαγορεύσας
Levit. 18, 9. 20, 17. ἁμαρτίαν ἀπεφήνατο, „ἐπικατάρατον“ καλῶν „τὸν ἀποκαλύπτοντα τὴν ἀσχημοσύνην
τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ“, τοῦ θεοῦ κατὰ καιρὸν τὴν ἁρμόζουσαν ἡμῶν τῷ γένει σπου-
17 δαίως προσφέροντος βοήθειαν, ὥςπερ δὴ καὶ οἱ πατέρες τοῖς υἱοῖς. οὐ γὰρ εὐθέως
ἄνωθεν ἐπιστατοῦσι τοὺς παιδαγωγούς, ἀλλὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐάσαντες ἀθύρε-
σθαι μοσχαρίων δίκην, πρῶτον εἰς διδασκάλων συμψελλιζόντων ἀποστέλλουσιν, ἔστ᾽
ἂν ἀποβαλόντες τὴν μειρακιώδη τρίχα τοῦ νοῦ εἰς τὴν τῶν μειζόνων ἄσκησιν παρα-
πεμφθῶσι κἀκεῖθεν αὖθις εἰς τὴν τῶν ἔτι μειζόνων. ταύτῃ γὰρ καὶ τὸν θεὸν καὶ
πατέρα τῶν ὅλων ἡγητέον προσηνέχθαι τοῖς πρὸ ἡμῶν. ἔτι γὰρ ὁ κόσμος ἀνθρώ-
πων ἀπλήρωτος ὢν ὡς νήπιος ἦν, καὶ ἐχρῆν αὐτὸν εἰς πλῆθος πρότερον ἐκ τούτων
ἀνδρωθέντα πληθυνθῆναι. ἀλλ᾽ ὅτε λοιπὸν ἀπὸ περάτων ἐπὶ πέρατα κατῳκίσθη
τῆς ἀνθρωπότητος εἰς ἄπειρον κεχυμένης, οὐκ ἔτι τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένειν τὸν ἄνθρω-
18 πον ἐπέτρεπεν ὁ θεός, σκοπῶν ὅπως ἀπὸ τῶνδε εἰς τάδε μεταβαίνοντες πλησιαίτερον
προκόπτωσιν ἔρχεσθαι τῶν οὐρανῶν, μέχρις ἂν εἰς αὐτὸ τὸ μέγιστον μάθημα καὶ
κορυφαιότατον τῆς παρθενίας φθάσαντες τελειωθῶσιν, ἀπὸ τῆς ἀδελφομιξίας ὁδεύ-
σαντες πρῶτον εἰς τὸ ὀθνείας ἐπάγεσθαι γαμετάς, κἀκεῖθεν εἰς τὸ μηκέτι πολλαῖς
ἐπιβαίνειν τετραπόδων νόμῳ, καθάπερ εἰς ὀχείαν γεγονότας, κἀντεῦθεν εἰς τὸ μὴ
μοιχοὺς γεγονέναι, καὶ αὖ πάλιν εἰς σωφροσύνην, καὶ ἀπὸ σωφροσύνης εἰς παρθε-
νίαν, ἔνθα μελετήσαντες τῆς σαρκὸς ὑπερφρονεῖν εἰς τὸν τῆς ἀφθαρσίας εὔδιον ἀφό-
βως ἐνορμίζονται χῶρον.

19 III. *Εἰ δέ τις* ὡς ἀμάρτυρον τῶν γραφῶν αἰτιάσασθαι τολμήσοι τὸν λόγον, φέρε
δὴ παραθέντες καὶ τὰ τῶν προφητῶν ἀληθέστερα μᾶλλον ἀποδείξωμεν τὰ προειρη-
μένα. [1]ὁ γοῦν Ἀβραὰμ πρῶτος ἐν διαθήκῃ τὴν περιτομὴν λαβὼν οὐδὲν ἕτερον
αἰνίττεσθαι δοκεῖ, τὸ οἰκεῖον περιτεμνόμενος τῆς σαρκὸς αὐτοῦ μέλος, ἢ τοῦτο, τὸ
μηκέτι εἰς τὴν ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἵματος σάρκα δημιουργηθεῖσαν παιδοσπορεῖν, ἀπὸ τῆς ἰδίας
ἕκαστον διδάσκων ἀδελφῆς οἷα σαρκὸς ἀποτέμνειν τὴν κατὰ συνουσίαν ἡδονήν. ὥςτε
τὸ πλησιάζειν καὶ ὁμεύνοις χρῆσθαι ταῖς σφῶν ἀδελφαῖς ἀπὸ τῶν τοῦ Ἀβραὰμ πέ-
20 παυται καιρῶν· τὸ δὲ πλειόνων συναλλαγαῖς ἁρμόζεσθαι γυναικῶν ἀπὸ τῶν προφη-
Sir. 18, 30. τικῶν ἀνῄρηται χρόνων. „ὀπίσω“ γὰρ „σου τῶν ἐπιθυμιῶν μὴ πορευθῇς, καὶ ἀπο
Sir. 19, 2. τῶν ὀρέξεών σου κωλύου“· „οἶνος“ γὰρ „καὶ γυναῖκες ἀποστήσουσι συνετούς“. καὶ
Prov. 5, 18. ἐν ἑτέρῳ „ἡ πηγή σου τοῦ ὕδατος ἔστω σοι ἰδία, καὶ συνευφραίνου μετὰ γυναικὸς

1) *Ὁ γοῦν Ἀβραὰμ ... τὴν κατὰ συνουσίαν ἡδονήν.* Conf. Excerpta ap. Phot. Biblioth. cod. 237. p. 308, a. 8—14. Bekk. ubi haec fere ad verbum expressa sunt.

τῆς ἐκ νεότητός σου“, δηλονότι παραιτούμενος τὰς πολλάς. ὁ δὲ Ἱερεμίας „ἵππους Jer. 5, 8.
θηλυμανεῖς“ ἀναφανδὸν τοὺς εἰς διαφόρους μαργῶντας γυναῖκας καλεῖ· „πολύγονον“ Sap. 4, 3.
γάρ φησιν „ἀσεβῶν πλῆθος οὐ χρησιμεύσει, καὶ ἐκ νόθων μοσχευμάτων οὐ δώσει
ῥίζαν εἰς βάθος.“ ἀλλὰ γὰρ ἵνα μὴ μακρηγορῶμεν ἐπὶ πολὺ τὰς προφητικὰς ἀναλε-
γόμενοι φωνάς, φέρε δὴ συστήσωμεν πάλιν ὅπως διαδέχεται τὴν ἐπὶ μιᾷ γυναικὶ 21
συναλλαγὴν ἡ σωφροσύνη, μέχρις ἂν ἐκλύσῃ τελείως τὴν ἐκ τοῦ ἔθους ἐπὶ τὴν συνου-
σίαν καταφοράν, πρὸς ὀλίγον ἀφαιρουμένη τὰς τῆς σαρκὸς ἡδυπαθείας. αὐτίκα γοῦν
εἰσάγεταί τις ἐμφανῶς ἤδη λοιπὸν παραιτούμενος τουτονὶ τὸν περισπασμόν, „κύριε“
λέγων „πάτερ καὶ δέσποτα τῆς ζωῆς μου, μὴ ἐγκαταλίπῃς με ἐν βουλῇ αὐτῶν· μετεω- Sir. 23, 4. 6.
ρισμὸν ὀφθαλμῶν ἄφελε ἀπ' ἐμοῦ· καρδίας ὄρεξις καὶ συνουσιασμὸς μὴ καταλαβέτω-
σάν με“. καὶ ἐν τῇ παναρέτῳ δὲ Σοφίᾳ γυμνῶς ἤδη τοὺς ἀκροατὰς εἰς ἐγκράτειαν
ἐφελκόμενον καὶ σωφροσύνην τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοιαῦτα μελῳδεῖ, „κρεῖσσον ἀτε- Sap. 4, 1. 2.
κνία μετ' ἀρετῆς“ κεκραγός· „ἀθανασία γάρ ἐστιν ἐν μνήμῃ αὐτῆς, ὅτι καὶ παρὰ θεῷ 22
γινώσκεται καὶ παρὰ ἀνθρώποις, παροῦσάν τε τιμῶσιν αὐτὴν καὶ ποθοῦσιν ἀπελθοῦ-
σαν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι στεφανηφοροῦσα πομπεύει, τὸν τῶν ἀμιάντων ἄθλων ἀγῶνα
νικήσασα“.

IV. *Περὶ μὲν οὖν τῶν καιρῶν τῆς ἀνθρωπότητος*, ὅπως ἀρξαμένη ἀπὸ τῆς ἀδελ-
φομιξίας ὥδευσεν ἐπὶ τὴν ἐγκράτειαν, εἴρηται· περὶ δὲ παρθενίας λείπεται. ὅσον οὖν
δυνατόν, πειρατέον φράσαι. καὶ πρῶτον ἐξεταστέον δι' ἣν αἰτίαν πολλῶν πατριαρ-
χῶν καὶ πολλῶν προφητῶν καὶ δικαίων πολλὰ καὶ καλὰ διδαξάντων καὶ ἐργασαμένων
παρθενίαν οὐδεὶς οὔτε ἐνεκωμίασεν οὔτε εἵλετο. μόνῳ γὰρ ἄρα ἐφυλάσσετο τοῦτο 23
πρεσβεῦσαι τὸ μάθημα τῷ κυρίῳ, ἐπεὶ καὶ μόνος παρελθὼν ἄνθρωπον ἐδίδαξε χωρεῖν
εἰς θεόν. ἔπρεπε γὰρ τῷ ἀρχιερεῖ καὶ ἀρχιπροφήτῃ καὶ ἀρχαγγέλῳ τούτῳ καὶ ἀρχι-
παρθένῳ προςαγορευθῆναι. τὸ δὲ παλαιὸν οὐδέπω τέλειος ὁ ἄνθρωπος ἦν, καὶ διὰ
τοῦτο τὸ τέλειον οὐδέπω χωρῆσαι, τὴν παρθενίαν, ἴσχυεν. ἔτι γὰρ ἔχρῃζε, κατ' εἰκόνα
θεοῦ γεγονώς, καὶ τὸ καθ' ὁμοίωσιν ἀπολαβεῖν· ὅπερ τελεσιουργῆσαι καταπεμφθεὶς
ὁ λόγος εἰς τὸν κόσμον, τὴν ἡμετέραν μορφὴν πρότερον ἀνέλαβε πολλοῖς ἁμαρτήμασι
κατεστιγμένην, ἵνα δὴ τὴν θείαν ἡμεῖς, δι' οὓς αὐτὸς ἐφόρεσε, πάλιν χωρῆσαι δυνη- 24
θῶμεν. καθ' ὁμοίωσιν γὰρ ἀκριβωθῆναι τότε πάρεστι θεοῦ, ὁπότε δὴ τοὺς αὐτοῦ
χαρακτῆρας τῆς κατὰ ἄνθρωπον πολιτείας ζωγράφων δίκην ἐπιστημόνων ἐν ἑαυτοῖς
ὥςπερ σανίσιν ἐκτυπωσάμενοι ἀσινεῖς κατέχωμεν, ἣν αὐτὸς ἐφανέρωσε μαθητεύοντες
τρίβον. ταύτῃ γὰρ ᾑρετίσατο τὴν ἀνθρωπίνην ἐνδύσασθαι σάρκα θεὸς ὤν, ὅπως ὥσπερ
ἐν πίνακι θεῖον ἐκτύπωμα βίου βλέποντες ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν γράψαντα μιμεῖσθαι.
οὐ γὰρ ἕτερα φρονῶν ἕτερα ἐποίει· οὐδὲ μὴν ἕτερα νομίζων εἶναι τὰ καλὰ ἐδίδασκεν
ἕτερα· ἀλλ' ἅπερ ἦν ἀληθῶς ὠφέλιμα καὶ καλά, ταῦτα καὶ ἐδίδασκε καὶ ἐποίει.

V. *Τί οὖν ὁ κύριος*, ἡ ἀλήθεια, τὸ φῶς, ἐπραγματεύσατο κατελθών; ἄφθορον 25
ἐφύλαξεν ἐν παρθενίᾳ τὴν σάρκα κοσμήσας. καὶ ἡμεῖς ἄρα, εἰ μέλλοιμεν καθ' ὁμοίω-
σιν ἔσεσθαι θεοῦ καὶ Χριστοῦ, φιλοτιμώμεθα τὴν παρθενίαν τιμᾶν· ὁμοίωσις γὰρ
θεῷ φθορᾶς ἀποφυγή. ὅτι δὲ καὶ ἀρχιπαρθένος, ὃν τρόπον καὶ ἀρχιποιμὴν καὶ ἀρχι-
προφήτης, γέγονεν ὁ λόγος ἐνανθρωπήσας τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὁ χριστόληπτος ἡμῖν
παρέστησεν ἐν βιβλίῳ τῆς Ἀποκαλύψεως Ἰωάννης λέγων „καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον Apoc. 14, 1—4.
ἑστὼς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔχου-
σαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων 26
αὐτῶν. καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς φωνὴν
βροντῆς μεγάλης· καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα, ὡς φωνὴ κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν
ταῖς κιθάραις αὐτῶν. καὶ ᾄδουσι καινὴν ᾠδὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον
τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδήν,
εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς.
οὗτοί εἰσιν, οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗτοί εἰσιν οἱ
ἀκολουθήσαντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ“, τοῦ χοροῦ τῶν παρθένων ἐξάρχοντα δει-
κνύων τὸν κύριον. ἐπίστησον δὲ πρὸς τούτοις ὅπως τὸ ἀξίωμα τῆς παρθενίας μέγι- 27
στον παρὰ τῷ θεῷ. „οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ Apoc. 14, 5.
τῷ ἀρνίῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος· ἄμωμοι γάρ εἰσι καὶ ἀκο-
λουθοῦσι“ φησί „τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ“, σαφῶς ἡμᾶς κἀντεῦθεν διδάσκειν βού-
λεται ὅτι ἐν ἀριθμῷ τοσούτῳ, τουτέστιν ἑκατὸν τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρσι χιλιάσιν,
ἀπάνωθεν τὸ πλῆθος περιώριστο τῶν παρθένων, τῶν ἄλλων ἁγίων εἰς πλῆθος ἀόρι-
στον ὀχλιζομένων. τί γὰρ παρεγγυᾷ καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διαλεγόμενος, προςεκτέον.
„καὶ εἶδον ἀπὸ πάσης γλώττης καὶ φυλῆς καὶ παντὸς ἔθνους πλῆθος πολύ, ὃ ἀριθμῆ- Apoc. 7, 9.
σαι αὐτὸ οὐδεὶς ἠδύνατο“. οὐκοῦν συνέστηκεν, ὡς ἔφην, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων ἁγίων 28
αὐτὸν πληθὺν ἄφατον εἰσάγειν, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν παρθενίᾳ βραχύτατον ἀριθμόν, ὡς
πρὸς σύγκρισιν τῶν εἰς ἀναρίθμητον πλῆθος συντελούντων.

*Οὗτος, ὦ Ἀρετή, ὁ παρ' ἐμοῦ σοι περὶ παρθενίας, ἔφη, λόγος· εἰ δέ τι παρέλι-
πον, ἀναπληρούτω διαδεξαμένη με Θεοφίλα.*

Λόγος β'.

Θεοφίλα.

I. *Εἰπεῖν οὖν ἔφη τὴν Θεοφίλαν, Οὐκοῦν δοκεῖ μοι ἀναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ καλῶς
ἡ Μαρκέλλα ὁρμήσασα ἐπὶ τὸν λόγον οὐχ ἱκανῶς ἐπλήρωσεν, ἐμὲ πειρᾶσθαι δεῖν τέλος
ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ εἰς παρθενίαν ἐκ προβάσεως προκόψαι τὸν ἄνθρω-
29 πον, τοῦ θεοῦ παρορμήσαντος αὐτὸν κατὰ καιρὸν καὶ καιρόν, δοκεῖ μοι καλῶς διειλέ-
σθαι, τὸ δὲ μηκέτι χρῆναι λέγειν τοὐντεῦθεν τεκνογονεῖν οὐ καλῶς. [1] ἐγὼ γὰρ καθεω-
ρακέναι μοι δοκῶ σαφῶς ἀπὸ τῶν γραφῶν ὅτι παρθενίας ἐλθούσης ὁ λόγος οὐκ
ἀνεῖλε πάντῃ τὴν τεκνογονίαν. οὐ γὰρ ἐπειδὴ τῶν ἀστέρων ἡ σελήνη μείζων ἐστί,
παρὰ τοῦτο τῶν ἄλλων ἀστέρων τὸ φῶς ἀναιρεῖται. ἀρξώμεθα δὲ ἀπὸ τῆς Γενέσεως,
Gen. 1, 28 ἵνα δὴ καὶ πρεσβεύωμεν μᾶλλον τὴν γραφήν. ἡ γὰρ ἀπόφασις τοῦ θεοῦ καὶ τὸ διά-
ταγμα τὸ ἐπὶ τῆς τεκνοποιίας ὁμολογουμένως μέχρι καὶ νῦν συμπληροῦται, πλάσσοντος
τὸν ἄνθρωπον ἔτι τοῦ δημιουργοῦ. τοῦτο γὰρ καὶ παντὶ καταφανές, ὡς ἄρα τὸν κό-
30 σμον ἀκμὴν ἐργάζεται ζωγραφῶν ὁ θεός, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ κύριος ἐδίδαξεν, „ἕως ἄρτι
Joann. 5, 17. ὁ πατήρ μου ἐργάζεται" λέγων. ἀλλ' ὁπόταν οἱ ποταμοὶ ἤδη λωφήσωσιν εἰς τὸ τῆς
θαλάσσης εἰσβάλλοντες ἀγγεῖον, καὶ τὸ φῶς τελείως χωρισθῇ τοῦ σκότους (νῦν γὰρ
ἔτι διαχωρίζεται) καὶ τοὺς καρποὺς μετὰ τῶν ἑρπετῶν καὶ τετραπόδων ἀναδιδόναι παύ-
σηται λοιπὸν ἡ ξηρά, καὶ ὁ προωρισμένος τῶν ἀνθρώπων ἀριθμὸς ἀναπληρωθῇ· τότε
δὴ λοιπὸν καὶ τῆς παιδοποιίας ἀφεκτέον. νῦν γὰρ εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ τὸν ἄνθρω-
Gen. 1, 28. πον ἀνάγκη συνεργεῖν, ἔτι συνεστῶτος τοῦ κόσμου καὶ τεκταινομένου. „αὐξάνεσθε"
γὰρ ἐλέχθη „καὶ πληθύνεσθε". καὶ οὐ χρὴ τὸ διάταγμα βδελύσσεσθαι τοῦ δημιουρ-
31 γοῦ, ἐξ οὗ δὴ καὶ αὐταὶ γεγόναμεν. ἀρχὴ γὰρ γενέσεως ἀνθρώπων ἡ τοῦ σπέρματος
εἰς τὰς αὔλακας τῆς μήτρας γίνεται καταβολή, ὅπως τὸ ἐκ τῶν ὀστέων ὀστοῦν καὶ ἡ
ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἕτερος ἄνθρωπος ἀοράτῳ ληφθέντα δυνάμει πάλιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ
Gen. 2, 23. τεχνίτου δημιουργηθῶσι. ταύτῃ γὰρ ἐκείνην ἡγητέον πληροῦσθαι τὴν φωνὴν „τοῦτο νῦν
ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου."*

II. *Τοῦτο γὰρ ἴσως ᾐνίσσετο καὶ ἡ μετὰ τὸν ὕπνον ἔκστασις ἐπιβληθεῖσα τῷ πρω-
τοπλάστῳ, προδιατυπουμένη τὴν ἐπὶ τῆς φιλοτησίας θέλξιν τοῦ ἀνδρός, ὁπότε διψήσας
τέκνων ἐξίσταται ταῖς παιδογόνοις θηλυνόμενος καθ' ὕπνον ἡδοναῖς, ἵνα πάλιν τι ἀπὸ
τῶν ὀστῶν αὐτοῦ καὶ τῆς σαρκὸς ἀποσπασθὲν ἕτερος ἄνθρωπος, ὡς ἔφην, ἀναπλη-
32 ρωθῇ. ἐκταρασσομένης γὰρ τῆς ἁρμονίας τῶν σωμάτων ἐν τοῖς κατὰ συνουσίαν ἐρε-
θισμοῖς, ὡς οἱ τετελεσμένοι τὴν γαμήλιον ἡμᾶς διδάσκουσι τελετήν, πᾶν τὸ μυελῶδες
τοῦ αἵματος καὶ γονιμώτατον, ὅπερ ἐστὶν ὑγρὸν ὀστοῦν, ἐκ πάντων ἐπαθροιζόμενον
τῶν μελῶν, ἀφροποιῆσαν καὶ θρομβωθὲν διὰ τῶν παιδογόνων ὀργάνων εἰς τὴν ἔμψυ-
χον τῆς θηλείας ἐξέσσυται γῆν. εἰκότως ἄρα ἕνεκεν τούτου καταλιπεῖν λέλεκται τὸν
πατέρα καὶ τὴν μητέρα, τότε πάντων ἀθρόως ἀμνημονήσας, ὅτε φιλοστόργοις ἑνούμενος
τῇ γυναικὶ συμπλοκαῖς κάτοχος ἐπιθυμίας γίνεται γεννητικῆς, παρέχων ἀφαιρεῖσθαι τῷ
33 θείῳ τὴν πλευρὰν δημιουργῷ, ὅπως ἐξ υἱοῦ δὴ καὶ αὐτὸς πατὴρ πάλιν ἐκφανῇ. οὐκοῦν
εἰσέτι πλάσσοντος καὶ νῦν δὴ τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ, πῶς οὐ τολμηρὸν τὸ βδελύσσε-
σθαι τὴν παιδουργίαν, ἣν αὐτὸς οὐκ ἐπαισχύνεται ταῖς ἀμιάντοις ὁ παντοκράτωρ ἐρ-
Jer. 1, 5. γαζόμενος χερσί; „πρὸ τοῦ" γὰρ „με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ, ἐπίσταμαί σε" τῷ Ἱερε-
Job. 38, 14. μίᾳ φησί· τῷ δὲ Ἰὼβ „μὴ σὺ λαβὼν πηλὸν ἔπλασας ζῷον καὶ λαλητὸν αὐτὸ ἐποίη-
Job. 10, 8. σας" ἔφη „ἐπὶ τῆς γῆς;" καὶ ὁ Ἰὼβ πρὸς αὐτὸν εὐκτικῶς φέρεται λέγων τό „αἱ χεῖρές
σου ἐποίησάν με καὶ ἔπλασάν με." πῶς δὲ οὐκ ἄτοπον τὸ ἀπαγορεύεσθαι γάμων
συναλλαγάς, προσδοκωμένων ἔτι καὶ μεθ' ἡμᾶς ἔσεσθαι μαρτύρων καὶ τῶν ἀντιτασσο-
34 μένων τῷ πονηρῷ, δι' οὓς δὴ καὶ τὰς ἡμέρας ὁ λόγος ἐπηγγείλατο κολοβωθήσεσθαι;
Matth. 24, 22. εἰ γὰρ φαῦλον, ὡς ἔφης, ἀπεντεῦθεν νενόμισται τῷ θεῷ τὸ παιδοσπορεῖν· δι' ἣν
Marc. 13, 20. αἰτίαν οἱ παρὰ δόγμα φυόμενοι καὶ τὴν βουλὴν τὴν θείαν εὐάρεστοι δυνήσονται παρα-
στῆναι τῷ θεῷ; ἢ πῶς οὐκ ἀνάγκη εἶναι κίβδηλον, ἀλλὰ μὴ θεοφυὲς τὸ τεχθέν, εἰ
παρὰ τὴν γνώμην καὶ τὸ διάταγμα δίκην παραχαράγματος πλάσσεται τῆς δυνάμεως,
ἵνα δὴ καὶ ἀνθρώποις δύνασθαι δῶμεν ἀνθρωποπλαστεῖν;*

III. *Καὶ ἡ Μαρκέλλα ὑπολαβοῦσα, Ὦ Θεοφίλα, μέγα σφάλμα, ἔφη, καὶ ἐναντίον
35 οἷς εἶπας ἀναφαίνεται, καὶ οἴει λεληθέναι παρωσαμένη τηλικοῦτον νέφος; ἥκει γὰρ*

1) *Ἐγὼ γὰρ ... τὸ φῶς ἀναιρεῖται.* Conf. Phot. cod. 237. p. 308, a. 15—20. apud quem post *ἀναιρεῖται* haec insequuntur: *ἢ ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ἐστὶ γλυκύτερον τὸ μέλι καὶ ἡδύτερον, τὰ λοιπὰ πικρὰ καὶ ἀνήδονα νομιστέον.* quae sumta ex p. 48.

ἐκεῖνος ὁ λόγος, ὃν ἴσως ἀπαιτῶν σέ τις, ὦ σοφωτάτη, λέξει „περὶ τῶν ἐκ μοιχείας
ἀνόμως φυομένων τί φῄς; ἔδωκας γὰρ εἰςελθεῖν εἰς τὸν κόσμον ἀμήχανον εἶναι καὶ
ἀδύνατον, μὴ χειραγωγηθέντα τῷ θελήματι τῆς μεγαλοσύνης, κατασκευασθέντος αὐτῷ
τοῦ σκηνώματος πρὸς τοῦ θεοῦ“. καὶ ἵνα μὴ καταφύγῃς ὥςπερ εἰς τειχίον, ἐχέγγυον
προχειριζομένη τὴν λέγουσαν γραφήν [1] „τέκνα δὲ μοιχῶν ἀτελεσφόρητα“, ἀποκρούσεται Sap. 3, 16.
σε πρᾴως εἰπὼν ὅτι „καὶ μὴν τελεσφόροις πολλαχῶς ὠδῖσιν ὥριμον καρπὸν τοὺς ἐκ
παρανόμων συλληφθέντας ὧδε συναλλαγῶν ὁρῶμεν φυομένους.“ εἰ δ' αὖ πάλιν σοφι-
ζομένη φαίης „ὦ οὗτος, ἐγὼ τὸ ἀτελεσφόρητον ἐπὶ τῶν τελειουμένων ἡγοῦμαι τάσσε- 36
σθαι τῇ χριστοδιδάκτῳ δικαιοσύνῃ“, λελέξεται „καὶ μήν, ὦ μακαρία, πλεῖστοι τεχθέν-
τες ἐξ ἀδίκου σπορᾶς οὐδὲν ἧττον οὐ μόνον τῇ ποίμνῃ συναγελάζεσθαι καταριθμοῦνται
τῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ καὶ καθηγεῖσθαι τούτων κληροῦνται πολλαχῶς. οὐκοῦν ὄντος φα-
νεροῦ καὶ πάντων ἱστορούντων καὶ τὰ ἐκ μοιχείας φυόμενα τελεσιουργεῖσθαι, οὐ χρὴ
νομίζειν συλλήψεων πέρι καὶ τοκετῶν τὸ πνεῦμα πεπροφητευκέναι, ἀλλ' ἴσως περὶ τῶν
τὴν ἀλήθειαν μοιχωμένων, οἵτινες κλεψισόφοις νοθεύοντες δόγμασι τὰς γραφὰς ἀτε-
λεσφόρητον γεννῶσι σοφίαν, τῇ θεοσεβείᾳ συγκιρνῶντες τὴν πλάνην“. διὸ καὶ ταύτης 37
σοι τῆς προφάσεως ἐξῃρημένης [2] ἴθι δή, εἰ καὶ τὰ ἐκ μοιχείας εὐδοκοῦντος, ἀπόκρι-
ναι, γεννῶνται τοῦ θεοῦ. ἔφης γὰρ εἶναι ἀδύνατον ἀνθρώπου τελεσφορηθῆναι γονήν,
μὴ μορφώσαντος αὐτὴν καὶ ψυχώσαντος τοῦ κυρίου.

IV. Ἡ δὲ ὑπὸ γενναίου ὥςπερ ληφθεῖσα τῶν μέσων ἀνταγωνιστοῦ ἐσκοτοδινίασε,
καὶ μάλα μόλις ἀναπνεύσασα ἔφη, Ἐρωτᾷς ἐρώτημα διὰ παραδείγματος, ὦ μακαρία,
χρῄζον ἀποδειχθῆναι, ἵν' ἔτι μᾶλλον ἴδῃς ὡς διὰ πάντων ἡ ποιητικὴ δύναμις διή-
κουσα τοῦ θεοῦ πλέον εἰς τὴν τῶν ἀνθρώπων γένεσιν αὐτουργεῖ, αὔξουσα τὰ εἰς γόνι-
μον φυτευόμενα γῆν. οὐ γὰρ τὸ σπειρόμενον αἰτιατέον, ἀλλὰ τὸν εἰς ἀλλοτρίαν 38
ἄρουραν κλεψιγάμοις εὐναῖς, οἷα μισθωτὸν ὀλίγης ἡδονῆς, τὴν ἰδίαν ἀναισχύντως
πιπράσκοντα σποράν. ἀπείκασον γὰρ τοιούτῳ τινὶ τὴν ἡμετέραν γένεσιν εἰς τὸν βίον,
οἷον οἴκῳ παρακειμένην ἔχοντι τὴν εἴςοδον ὄρεσιν ὑψηλοῖς· διήκειν δὲ τὸν οἶκον ἐπὶ
πολὺ κάτω μέχρι μακρὰν τῆς εἰςόδου, ἔχοντα πολλὰς ὀπὰς ἐκ τῶν ὀπίσω καὶ περι-
φερῆ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος γεγονότα. Ἀπεικάζω, ἔφη ἡ Μαρκέλλα. Οὐκοῦν ὑπόλαβε
ἔνδον καθεζόμενον ἐργάζεσθαι πλάστην πολλοὺς ἀνδριάντας· τούτῳ δ' αὖ τὴν ὕλην τοῦ
πηλοῦ διὰ τῶν ὀπῶν ἔξωθεν νόησον ὑπὸ πολλῶν ἀνθρώπων ἀνενδεῶς χορηγεῖσθαι,
οὐδενὸς αὐτὸν ὁρῶντος τὸν τεχνίτην. δὸς δὲ κεκαλύφθαι τὸν οἶκον ὁμίχλῃ καὶ νεφέ-
λαις, καὶ μηδὲν αὐτοῖς ἔξωθεν εἶναι καταφανὲς ἢ μόνας τὰς ὀπάς. Δεδόσθω, ἔφη, 39
καὶ τοῦτο. Ἔχειν δὲ ἕκαστον αὐτῶν τῶν συμπονούντων εἰς τὴν τοῦ πηλοῦ συγκομιδὴν
ἀπονενεμημένην αὐτῷ μίαν ὀπήν, εἰς ἣν χρὴ μόνον αὐτὸν φέροντα τὴν ἰδίαν ὕλην ἀπο-
τίθεσθαι, μὴ ἁπτόμενον ἑτέρας. εἰ δ' αὖ περιέργως ἀνοιγνύναι τὴν ἑτέρῳ κεκληρω-
μένην ἐπιχειροίη, πῦρ αὐτῷ καὶ μάστιγας ἀπειλητέον. οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα λοιπὸν
δὴ θεώρησον, ἔνδοθεν τὸν πλάστην περιερχόμενον τὰς ὀπὰς καὶ τὸν εὑρισκόμενον ἐν
ἑκάστῃ πηλὸν κατ' ἰδίαν λαμβάνοντα πλάττειν, καὶ μηνῶν περιόδοις ἀποπλάσαντα πά-
λιν ἀποδιδόναι τοῖς ἔξω διὰ τῆς αὐτῆς τὸν πλάστην ὀπῆς, ἔχοντα τοιαύτην ἐντολήν, 40
πάντα τὸν δυνάμενον δημιουργηθῆναι πηλὸν ἀδιαφόρως ἐργάζεσθαι, κἂν εἰς ἀλλοτρίαν
ὑπό τινος εἰςοχετεύηται κακοτρόπως ὀπήν (οὐδὲν γὰρ ἠδικηκέναι τὴν ὕλην· διὸ ὡς
ἀναιτίαν μὲν δὴ χρῆναι πλάττεσθαι καὶ μορφοῦσθαι), τὸν δὲ παρὰ τὸ διάταγμα καὶ
τὴν ἐντολὴν εἰς ἀλλοτρίαν αὐτὴν ἀποτιθέμενον ὀπὴν ὡς ἀλάστορά τε καὶ παραβάτην
τιμωρεῖσθαι. οὐ γὰρ τὸν πηλὸν αἰτιατέον, ἀλλ' ἐκεῖνον τὸν παρὰ τὸ ὅσιον τοῦτο
πεποιηκότα· ἀκρασίας γὰρ χάριν εἰς ἀλλοτρίαν ἀποκομίσας ὀπὴν ἀπέθετο λαθραίως τῇ
βίᾳ. Ἀληθέστατα λέγεις.

V. Οὐκοῦν λοιπὸν δὴ [καιρὸς] τούτων ἤδη προδιηνυσμένων ταύτην σε πᾶσαν προς- 41
άπτειν, ὦ σοφωτάτη, τὴν εἰκόνα τοῖς ἤδη ἔμπροσθεν εἰρημένοις, τὸν μὲν οἶκον ἀφο-
μοιοῦσαν τῇ ἀοράτῳ τῆς γενέσεως ἡμῶν φύσει, τὴν δὲ προςκειμένην εἴςοδον τοῖς ὄρεσι
τῇ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν εἰς τὰ σώματα καταβάσει καὶ παραπομπῇ τῶν ψυχῶν, τὰς δὲ
ὀπὰς τῷ θηλυκῷ καὶ γυναικείῳ γένει, τὸν δὲ πλάστην τῇ ποιητικῇ δυνάμει τοῦ θεοῦ,
ἥτις ἐπικαλύμματι τῆς γενέσεως ἡμῶν τῇ φύσει χρωμένη ἔνδον ἡμᾶς ἀοράτως ἀνθρω-
ποπλαστεῖ, τὰ ἐνδύματα ταῖς ψυχαῖς ἐργαζομένη. τοὺς δὲ κομίζοντας τὴν ὕλην τοῦ
πηλοῦ τῷ ἀνδρείῳ καὶ ἀῤῥενικῷ παραβλητέον, ὁπότε διψήσαντες τέκνων εἰς τοὺς κατὰ
φύσιν τῆς θηλείας φερόμενοι πόρους ἐγκαταβάλλουσι τὴν σποράν, ὥςπερ κἀκεῖ τὸν 42
πηλὸν εἰς τὰς ὀπάς. θείας γάρ, ὡς ἔπος εἰπεῖν, μοίρας τῆς δημιουργικῆς τὸ σπέρμα

1) *Τέκνα δὲ μοιχῶν* .. (p. 36) .. *συγκιρνῶντες τὴν πλάνην.* Conf. Phot. cod. 237. p. 308, a. 21—30. qui illa: (p. 36) *περὶ τῶν τὴν ἀλήθειαν μοιχωμένων* ... *συγκιρνῶντες* (ipse *συγκρίνοντες*) *τὴν πλάνην*, fere ad verbum, praegressa summatim refert.

2) *Ἴθι δὴ* ... (p. 44) ... *μηκύνειν τὸν λόγον.* Summam hujus disputationis Photius cod. 237. p. 308, a. 31—36. refert.

μεταλαμβάνον οὐκ αὐτὸ αἴτιον νομιστέον εἶναι τῶν τῆς ἀκολασίας ὑπεκκαυμάτων. ἡ
μὲν γὰρ τέχνη τὴν ὑποκειμένην ὕλην ἀεὶ τεκταίνεται· οὐδὲν γὰρ αὐτό τι καθ' ἑαυτὸ τῶν
πραγμάτων ἡγητέον εἶναι κακόν, ἀλλὰ παρὰ τὴν πρᾶξιν τῶν χρωμένων τοιουτῶδες
γίνεσθαι. κοσμίως μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ σωφρόνως κόσμιον ἀπέβη, αἰσχρῶς δὲ
καὶ ἀσχημόνως αἰσχρόν. τί γὰρ ἠδίκησε σίδηρος γεωργικῆς χάριν καὶ τεχνῶν εὑρεθεὶς
τοὺς εἰς ἀλληλοφόνους αὐτὸν θήξαντας μάχας; τί δὲ χρυσὸς ἢ ἄργυρος ἢ χαλκὸς καὶ συλ-
43 λήβδην ἡ εὐέργαστος ἅπασα γῆ τοὺς πλημμελοῦντας ἀχαρίστως εἰς τὸν σφέτερον δημιουργὸν
ἐν τῷ προστρέπεσθαι τὰ ἀπ' αὐτῶν ποικιλλόμενα βρέτη; κἂν γὰρ ἀπὸ κλεψιμαίων τῇ
ὑφαντικῇ παρέχοιτό τις ἔρια τέχνῃ, πρὸς ἓν μόνον ἀποβλέπουσα τοῦτο ἡ τέχνη δη-
μιουργεῖ τὴν ὑποκειμένην ὕλην, εἰ δέξεται τὴν κατασκευήν, οὐδὲν ἀποβαλλομένη τῶν ἑαυτῇ
χρησίμων, ἐπεὶ μηδὲν αἴτιόν ἐστιν ἐνταῦθα τὸ κλαπέν, ἄψυχον ὄν. διὸ δὴ αὐτὸ μὲν
ἐργαστέον καὶ κοσμητέον, τὸν δὲ ὑφελόμενον ἀδίκῳ φωρᾷ τιμωρητέον. ἀτὰρ δὴ καὶ
τοὺς δηλήμονας τῶν γάμων καὶ διαῤῥήκτας τῆς εὐαρμοστίας τοῦ βίου τῶν χορδῶν,
44 φλεγμαίνοντας οἴστρῳ καὶ τὴν ὄρεξιν εἰς μοιχείαν ἐκκαλουμένους, αὐτοὺς μὲν βασανι-
στέον καὶ τιμωρητέον· ἀπ' ἀλλοτρίων γὰρ κήπων τὰς παιδογόνους λυμαίνονται κλέπτον-
τες συμπλοκάς· τὴν δὲ σποράν, ὥςπερ δὴ κἀκεῖ τὰ ἔρια, μορφωτέον καὶ ψυχωτέον.

VI. *Καὶ τί δεῖ παραδείγμασι τοσούτοις καταχρωμένην μηκύνειν τὸν λόγον; οὐδὲ
γὰρ ἂν οὕτως ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τοσοῦτον ἔξω θείας κομιδῆς ἔργον ἐξήνυσε φύσις. τίς
γὰρ ὀστέων ἄτηκτον ἔπηξεν οὐσίαν; τίς δὲ ξυνέδησε νεύροις ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι
περὶ τὰς ἁρμογὰς καμπτόμενα τὰ μέλη; τίς δ' ὑπονόμους κατεσκεύασε τῷ αἵματι καὶ
μαλακὴν ἀρτηρίαν τῷ πνεύματι; ἢ τίς θεὸς ἐζύμωσε χυμοὺς δεύσας αἵματι καὶ
μαλθακὴν ἐκ χοὸς σάρκα ἢ μόνος ὁ ἀριστοτέχνης, τὴν λογικωτάτην εἰκόνα καὶ
45 ἔμψυχον τὸν ἄνθρωπον, ἡμᾶς, ἑαυτοῦ τεκταινόμενος καὶ κηροπλαστῶν ἐξ ὑγρῶν
καὶ βραχυτάτων σπερμάτων ἐν μήτρᾳ; τίς γάρ ἐστιν ὁ προμηθούμενος μὴ συμπνίγε-
σθαι τῷ ὑγρῷ ἐν τῇ συνοχῇ τῶν ἀγγείων ἐπικλυζόμενον ἔσω τὸ ἔμβρυον; ἢ τίς ὁ
μετὰ τὸ λοχευθῆναι καὶ εἰς φῶς ἀνελθεῖν εἰς μέγεθος καὶ κάλλος καὶ ῥώμην ἐξ ἀσθε-
νοῦς καὶ βραχέος μεταβάλλων, εἰ μὴ αὐτὸς οὗτος ὁ ἀριστοτέχνης, ὡς ἔφην, θεὸς τῇ
ποιητικῇ δυνάμει τῷ Χριστῷ μετασχηματίζων καὶ μεταζωγραφῶν τὰς ἰδέας; ὅθεν δὴ
καὶ τημελούχοις ἀγγέλοις, κἂν ἐκ μοιχείας ὦσι, τὰ ἀποτικτόμενα παραδίδοσθαι παρ-
ειλήφαμεν ἐν θεοπνεύστοις γράμμασιν. εἰ γὰρ παρὰ τὴν γνώμην ἐγίνοντο καὶ τὸν
46 θεσμὸν τῆς μακαρίας ἐκείνης φύσεως τοῦ θεοῦ, πῶς ἀγγέλοις ταῦτα παρεδίδοτο τρα-
φησόμενα μετὰ πολλῆς ἀναπαύσεως καὶ ῥαστώνης; πῶς δὲ καὶ κατηγορήσοντα σφῶν
αὐτῶν τοὺς γονεῖς εὐπαῤῥησιάστως εἰς τὸ δικαστήριον ἐκίκλησκον τοῦ Χριστοῦ, „σὺ
οὐκ ἐφθόνησας ἡμῖν, ὦ κύριε, τὸ κοινόν“ λέγοντα „τοῦτο φῶς· οὗτοι δὲ ἡμᾶς εἰς
Sap. 4, 6. θάνατον ἐξέθεντο, καταφρονήσαντες τῆς σῆς ἐντολῆς;“ „ἐκ“ γὰρ „ἀνόμων“ φησίν
„ὕπνων τέκνα γεννώμενα μάρτυρές εἰσι πονηρίας κατὰ γονέων ἐν ἐξετασμῷ πιθανῶν
λόγων.“

VII. *Καὶ τάχα μὲν οὖν δὴ χώραν ἕξει πιθανολογῶν τις ἐν οὐ κριτικοῖς καὶ φρο-
νίμοις ἀνδράσι, τὸν χιτῶνα τῆς ψυχῆς τὸν σάρκινον τοῦτον ὑπὸ ἀνθρώπων φυτευόμε-
νον αὐτοματὶ μορφοῦσθαι παρὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ θεοῦ· οὐ μὴν ἤδη καὶ τῆς ψυχῆς
47 τὴν ἀθάνατον οὐσίαν μετὰ τοῦ θνητοῦ σπείρεσθαι διδάσκων πιστευθήσεται σώματος.
τὸ γὰρ ἀθάνατον καὶ ἀγήρων μόνος ὁ παντοκράτωρ ἐμφυσᾷ, ἣ καὶ μόνος τῶν ἀορά-
Gen. 2, 7. των ἐστὶ καὶ ἀνωλέθρων ποιητής. „ἐνεφύσησε“ γὰρ „εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν
ζωῆς, καὶ ἐγένετο“ φησίν „ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν.“ ἀμέλει τοὺς χειροτέχνας
τούτους αἰτιώμενος ὁ λόγος, ἐπὶ λύμῃ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἀνδροείκελα κατασκευάζοντας
ἀγάλματα, οὐκ αἰσθανομένους δὲ τὸν ἴδιον ποιητήν, ἐν τῇ παναρέτῳ Σοφίᾳ φησί
Sap. 15, 10. 11. „σποδὸς ἡ καρδία αὐτῶν, καὶ γῆς εὐτελεστέρα ἡ ἐλπὶς αὐτῶν, πηλοῦ τε ἀτιμότερος ὁ
βίος αὐτῶν, ὅτι ἠγνόησαν τὸν πλάσαντα αὐτοὺς καὶ τὸν ἐμπνεύσαντα αὐτοῖς ψυχὴν
48 ἐνεργοῦσαν καὶ ἐμφυσήσαντα αὐτοῖς πνεῦμα ζωτικόν.“ οὗτός ἐστι πάντων ἀνθρώπων
1 Tim. 2, 4. ποιητής, ὁ θεός. διὸ καί „πάντας ἀνθρώπους“ κατὰ τὸν ἀπόστολον „σώζεσθαι βού-
λεται καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν“. καὶ ἐπειδὴ τοῦτο μόλις τέλος ἔσχε, λοιπὸν
δὴ τὰ μετὰ ταῦτα λεκτέον. ὁπόταν γάρ τις τὴν θεωρίαν τῶν κατὰ τὸν ἄνθρωπον
συμβαινόντων κατὰ φύσιν ἀκριβῶς ἐκμάθῃ, εἴσεται μὴ βδελύσσεσθαι παιδοποιίαν,
ἐπαινεῖν δὲ καὶ προτιμᾶν ἁγνείαν. οὐδὲ γάρ, ἐπειδὴ τῶν ἄλλων ἡδύτερόν ἐστι καὶ
προςηνέστερον τὸ μέλι, τὰ λοιπὰ δὴ ταύτῃ νομίζεσθαι προςήκει πικρά, ὁπόσα δὴ τῇ
49 ἐμφύτῳ γλυκασίᾳ κεκέρασται τῶν ἀκροδρύων. καὶ τούτων μὲν ἐχέγγυον μάρτυρα παρέ-
1 Cor. 7, 38. ξομαι τὸν Παῦλον „ὥςτε καὶ ὁ γαμίζων“ λέγοντα „τὴν ἑαυτοῦ παρθένον καλῶς ποιεῖ,
καὶ ὁ μὴ γαμίζων κρεῖσσον ποιεῖ“. οὐ γὰρ δὴ τῇ τοῦ κρείττονος καὶ γλυκυτέρου παρα-
θέσει τὸ ἕτερον ἀνεῖλεν ἀπαγορεύσας ὁ λόγος, ἀλλ' ἑκάστῳ τὸ οἰκεῖον καὶ λυσιτελὲς
ἀπονέμειν διαθεσμοθετεῖ. τοῖς μὲν γὰρ οὐδέπω συνεχώρησε παρθενίας τυχεῖν, τοὺς δὲ
οὐκέτι βούλεται χραίνεσθαι φοινισσομένους ἐρεθισμοῖς, ἀλλὰ μελετᾶν ἀπεντεῦθεν ἤδη

καὶ φαντάζεσθαι τὴν ἰσάγγελον μεταστοιχείωσιν τῶν σωμάτων, ἔνθα „οὔτε γαμοῦσιν Matth. 22,30.
οὔτε γαμίσκονται,“ κατὰ τοὺς ἀψευδεῖς τοῦ κυρίου χρησμούς· ἐπεὶ μηδὲ πᾶσιν ὁ ἀμό- 50
λυντος καὶ παρεκτικὸς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν εὐνουχισμὸς ἐμπιστεύεται, ἀλλὰ μό- Matth. 19,12.
νοις ἐκείνοις δηλονότι τοῖς καὶ δυναμένοις τὸ ἀειθαλὲς ἄνθος καὶ ἄχραντον τῆς παρθενίας
τηρῆσαι. ἀνθηροτάτῳ γὰρ καὶ ποικιλωτάτῳ λειμῶνι ἀπεικάζεσθαι λόγος ἔχει προφη-
τικὸς τὴν ἐκκλησίαν, οὐ μόνον τοῖς τῆς ἁγνείας πεποικιλμένην καὶ κατεστεμμένην ἄν-
θεσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῆς τεκνογονίας καὶ τοῖς τῆς ἐγκρατείας. „ἐν κροσσωτοῖς“ γὰρ Ps. 44, 10.
„χρυσοῖς πεποικιλμένη ἀπὸ δεξιῶν ἡ βασίλισσα παρίσταται“ τοῦ νυμφίου.

Ταῦτά σοι κατὰ δύναμιν κἀγὼ τὴν ἐμαυτῆς, ὦ Ἀρετή, εἰς τὸν περὶ τῆς ἀληθείας συμβάλλομαι λόγον.

Εἰπούσης δὲ ταῦτα τῆς Θεοφίλας θόρυβον γενέσθαι ἔφη ἡ Θεοπάτρα ἐκ πασῶν 51
τῶν παρθένων παραπεμπουσῶν τὸν λόγον. ὡς δὲ ἡσύχασαν, σιωπῆς ἐπὶ πολὺ γενομέ-
νης ἀναστῆναι τὴν Θάλειαν· ταύτῃ γὰρ ἐκ τρίτου ἐπετέτραπτο μετὰ τὴν Θεοφίλαν
ἀγωνίζεσθαι.

Λόγος γʹ.

Θάλεια.

I. Ὑπολαβοῦσα οὖν ἐντεῦθεν, ὡς οἶμαι, ἤδη καὶ αὐτή, Σύ μοι δοκεῖς, ὦ Θεο-
φίλα, ἔφη, καὶ τῇ πράξει καὶ τῷ λόγῳ πασῶν κρατιστεύειν καὶ σοφίας τὰ δεύτερα
φέρεσθαι οὐδενός. οὐ γάρ ἐστιν ὅστις αἰτιάσεταί σου τὸν λόγον, οὐδ᾽ εἰ παντάπασι
φιλόνεικος εἴη καὶ ἀντιλογικός. πλὴν ἐκεῖνό με μόνον τῶν ἄλλων ὀρθῶς εἰρημένων,
ὦ μακαρία, δοκεῖ ταράττειν τε καὶ ἀνιᾶν, ἀναλογιζομένην ὡς οὐκ ἂν ὁ πνευματικώ- 52
τατος καὶ σοφὸς ἀνήρ, τὸν Παῦλον λέγω, ματαίως ἀνέφερεν εἰς Χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλη- Ephes. 5, 32.
σίαν τὴν σύνερξιν τοῦ πρωτοπλάστου καὶ τῆς γυναικός, εἰ μηδὲν ὑψηλότερον ἐφαντά-
ζετο τῶν ῥητῶν καὶ τῆς ἱστορίας ἡ γραφή. εἰ γὰρ ὅλως εἰς τὸν περὶ συνελεύσεως
ἀνδρός τε καὶ γυναικὸς δεῖ παραλαμβάνεσθαι τύπον ψιλῶς τὴν γραφήν, τίνος δὴ χάριν
ὁ ἀπόστολος τούτων ἐπιμνησθεὶς καὶ εἰς τὴν τοῦ πνεύματος ἡμᾶς, οἶμαι, χειραγωγῶν
ὁδόν, [1] εἰς Χριστὸν καὶ εἰς ἐκκλησίαν ἀναφέρων ἀλληγορεῖ τὰ κατὰ τὴν Εὔαν καὶ τὸν
Ἀδάμ; ἡ μὲν γὰρ λέξις τῆς Γενέσεως οὕτω φησί „καὶ εἶπεν ὁ Ἀδάμ· τοῦτο νῦν ὀστοῦν Gen. 2, 23. 24.
ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ 53
ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη. ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν.“ ὁ δὲ ἀπόστολος εἰς αὐτὴν δὴ ταύτην ἐπισκεπτόμενος τὴν περικοπὴν οὐκέτι
κατὰ τὸ κείμενον αὐτήν, ὡς ἔφην, αἰσθητῶς ἐπὶ συνέρξεως βούλεται παραλαμβάνεσθαι
γυναικός τε καὶ ἀνδρός, ὥςπερ δὴ καὶ σύ. σὺ γὰρ φυσικώτερον ἐπεξεργαζομένη τὸν
λόγον συλλήψεων πέρι καὶ τοκετῶν ἔδωκας μόνον ἀποφαίνεσθαι τὴν γραφήν· ἵνα γὰρ
τὸ ἀπὸ τῶν ὀστέων ὀστοῦν ἄνθρωπος ἕτερος ληφθὲν γεννηθῇ, ταύτῃ συνεῖναι τὰ ζῶα
σπαργῶντα δένδρων δίκην ἐν ὥρᾳ τοῦ κυεῖν. ἐκεῖνος δὲ πνευματικώτερον εἰς Χριστὸν 54
ἀναπέμψας τὸν λόγον, διδάσκων οὕτως ἔφη „ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν Ephes. 5, 28—32.
ἀγαπᾷ. οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ᾽ ἐκτρέφει καὶ θάλπει, κα-
θὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ. ἀντὶ τούτου
καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυ-
ναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν·
ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.“

II. Μὴ κινείτω δέ σε, εἰ περὶ ἑτέρων διαλεγόμενος εἰς ἕτερα μεταπηδᾷ, ὥςτε νο-
μίζειν ἀναμιγνύναι καὶ παρεμβάλλειν αὐτὸν ἀνόμοια τοῖς προκειμένοις, παρεκβαίνοντα 55
τοῦ σκέμματος, ὥςπερ δὴ καὶ νῦν. τὸν περὶ τῆς ἁγνείας γὰρ ἐθελήσας, ὡς εἰκός,
μεμελημένως αὐτῷ κρατυνθῆναι λόγον, προδιορθοῦται πρότερον τὴν ἐπιχείρησιν, τῷ
λειοτέρῳ τῆς φράσεως ἀρχόμενος τύπῳ. ὁ γάρ τοι χαρακτὴρ αὐτῷ τῶν λόγων, ποι-
κιλώτατος ὢν καὶ κατὰ παραύξησιν ἐξειργασμένος, ἄρχεται μὲν ἐπιπολαιότερον, προ-
χεῖται δὲ εἰς τὸ ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπές· εἶτ᾽ αὖθις εἰς βαθύτητα μεταβάλλων
ὁτὲ μὲν εἰς τὸ ἁπλούστερον καὶ ἀφελές, ὁτὲ δὲ εἰς τὸ δεινότερον καταλήγει καὶ λεπτόν,
οὐδὲν ἀλλότριον ἐπεισάγων τῶν κεφαλαίων ταῖς ἐξαλλαγαῖς, ἀλλὰ πάντα κατά τινα 56
θαυμαστὴν οἰκειότητα συμπεριγράφων εἰς ἓν τὸ προκείμενον αὐτῷ σκέμμα τῆς ἀποθέ-
σεως ἀπεργάζεται. χρὴ οὖν με ἀκριβέστερον ἀνακαλύψαι τὸν νοῦν τῶν κατὰ τὸν ἀπό-

1) Quae a Methodio p. 52—54. et p. 71—76. de Gen. 2, 23. 24. Eph. 5, 28—32. Gen. 1, 28. Gal. 4, 19. 1 Cor. 4, 15. disputantur, in Excerptis apud Phot. cod. 237. p. 308, a. 37 — p. 308, b. 14. summatim delibata sunt.

στολον ἐπιχειρημάτων, οὐδὲν τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων ἀνακρουομένην. ἱκανῶς γὰρ
κἀκεῖνά μοι διεξεληλυθέναι καὶ λαμπρῶς δοκεῖς, ἀκινδυνότερον, ὦ Θεοφίλα, τὰ ῥή-
ματα τῆς γραφῆς, ὡς εἶχεν, ἐπεξεργασαμένη. σφαλερὸν γὰρ πάντη καταφρονεῖν τῶν
κειμένων, ὡς εἴρηται, μάλιστα τῆς Γενέσεως, ἔνθα ἀποφάσεις ἀπαράλλακτοι φέρονται
τοῦ θεοῦ εἰς τὴν σύστασιν τοῦ παντός, αἷς ἡρμοσμένως εἰςέτι καὶ νῦν κάλλιστα κατὰ
57 μέτρον τέλεον ἀπευθύνεται τελείως ὁ κόσμος, ἔστ' ἂν αὐτὸν πάλιν αὐτὸς ὁ διακοσμή-
σας νομοθέτης ἀναστοιχειῶσαι βουληθεὶς ἑτέρῳ διατάγματι τοὺς πρώτους τῆς φύσεως
ἀναλύσῃ θεσμούς. ἀλλ' ἐπεὶ οὐ χρὴ ἀνεξέλεγκτον καὶ ὥςπερ ἐξ ἡμισείας χωλὴν τὴν
ἀπόδειξιν τοῦ λόγου καταλεῖψαι, φέρε δὴ καὶ τὴν κατ' ἀναγωγὴν αὐτῇ συζυγίαν ἀπο-
δῶμεν ἡμεῖς βαθύτερον ἐπισκεψάμεναι τὴν γραφήν. οὐ γὰρ τοῦ Παύλου καταφρονη-
τέον τοῦ ὑπεραναβαίνοντος τὸ ῥητὸν καὶ εἰς τὸν Χριστὸν αὐτὸ συντείνειν καὶ τὴν ἐκ-
κλησίαν ἀποφηναμένου.

III. Καὶ πρῶτον ἐξεταστέον εἰ Ἀδὰμ ἀπεικάζεσθαι δύναται τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ,
Gen. 3, 19. ἐν τῷ παραπτώματι τῆς παραβάσεως εὑρεθεὶς καὶ ἀκούσας τό „γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν
Col. 1, 15. ἀπελεύσῃ.“ πῶς δὲ καὶ πρωτότοκος πάσης τῆς κτίσεως νομισθήσεται ὁ μετὰ τὴν
58 γῆν καὶ τὸ στερέωμα πηλοπλαστούμενος; πῶς δὲ καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς αὐτὸς εἶναι
Apoc. 2, 7. συγχωρηθήσεται ὁ ἐκβαλλόμενος διὰ τὴν παράβασιν, ἵνα μὴ πάλιν ἐκτείνας τὴν
Gen. 3, 22. χεῖρα καὶ φαγὼν ἀπ' αὐτοῦ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα; τὸ γὰρ ἀπεικαζόμενον ἐκείνῳ οὗ
ἐστιν ἀπείκασμα ὁμοιοῦσθαι καὶ παραβάλλεσθαι κατὰ πολλὰ χρή, ἀλλὰ μὴ ἐκ τῶν
ἐναντίων καὶ ἀνοικείων τὴν σύστασιν ἔχειν. οὐ γὰρ ἂν τὸ ἄνισον τῷ ἀρτίῳ ἢ τὴν
ἁρμονίαν τῇ ἀναρμοστίᾳ τις ἐξισώσαι τολμῶν ὡς ἔμφρων ἀποδεχθήσεται, ἀλλὰ τὸ
ἴσον τῷ φύσει ἴσῳ, κἂν ἐξ ὀλίγου ἴσον ᾖ, καὶ τὸ λευκὸν τῷ φύσει λευκῷ, κἂν αὐτὸ
59 βραχύτατον ᾖ καὶ μετρίως φαντάζοιτο τὴν λευκότητα ἐκείνου, δι' ἣν δὴ καὶ αὐτὸ λέ-
γεται λευκόν. ἴσον δὲ καὶ ἁρμόνιον καὶ λαμπρὸν τὸ ἀναμάρτητον εἶναι καὶ ἀδιάφθο-
ρον ἀνενδοιάστως παντί που σαφὲς τὴν σοφίαν, ἀνάρτιον δὲ καὶ ἀναρμόνιον τὸ θνητὸν
καὶ ἁμαρτωλὸν καὶ διὰ κατάγνωσιν ἐκβληθὲν καὶ ὑπὸ καταδίκην ἐληλυθός.

IV. Τὰ μὲν οὖν δὴ πρὸς τῶν πολλῶν ἀντισφαιριζόμενα σχεδὸν εἶναι τοιαῦτα δὴ
νομίζω, ὅσοι δὴ μὴ θέλουσιν εἰς Χριστὸν ἀναφέρεσθαι τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, κατα-
φρονοῦντες τῆς συνέσεως, ὡς εἰκός, Παύλου. φέρε γὰρ ἡμεῖς ἐπισκεψώμεθα πῶς
ὀρθοδόξως ἀνήγαγε τὸν Ἀδὰμ εἰς τὸν Χριστόν, οὐ μόνον τύπον αὐτὸν ἡγούμενος εἶναι
60 καὶ εἰκόνα, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο Χριστὸν καὶ αὐτὸν γεγονέναι διὰ τὸ τὸν πρὸ αἰώνων
εἰς αὐτὸν ἐγκατασκῆψαι λόγον. ἥρμοζε γὰρ τὸ πρωτόγονον τοῦ θεοῦ καὶ πρῶτον βλά-
στημα καὶ μονογενὲς τὴν σοφίαν τῷ πρωτοπλάστῳ καὶ πρώτῳ καὶ πρωτογόνῳ τῶν ἀνθρώ-
πων ἀνθρώπῳ κερασθεῖσαν ἐνηνθρωπηκέναι. τοῦτο γὰρ εἶναι τὸν Χριστόν, ἄνθρωπον ἐν
ἀκράτῳ θεότητι καὶ τελείᾳ πεπληρωμένον καὶ θεὸν ἐν ἀνθρώπῳ κεχωρημένον· ἦν γὰρ
πρεπωδέστατον τὸν πρεσβύτατον τῶν αἰώνων καὶ πρῶτον τῶν ἀρχαγγέλων, ἀνθρώποις
μέλλοντα συνομιλεῖν, εἰς τὸν πρεσβύτατον καὶ πρῶτον τῶν ἀνθρώπων εἰςοικισθῆναι
61 τὸν Ἀδάμ. ταύτῃ γὰρ ἀναζωγραφῶν τὰ ἐξ ὑπαρχῆς καὶ ἀναπλάσσων αὖθις ἐκ παρ-
θένου καὶ πνεύματος τεκταίνεται τὸν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ κατ' ἀρχάς, οὔσης παρθένου
τῆς γῆς ἔτι καὶ ἀνηρότου, λαβὼν χοῦν τὸ λογικώτατον ἐπλάσατο ζῶον ἀπ' αὐτῆς ὁ θεὸς
ἄνευ σπορᾶς.

Jer. 18, 3. 4. V. Καί μοι ἐχέγγυος μάρτυς καὶ σαφὴς ὁ προφήτης Ἱερεμίας παρίτω, „καὶ κατέ-
βην εἰς τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως“ λέγων „καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον ἐπὶ τῶν λίθων.
καὶ διέπεσε τὸ ἀγγεῖον, ὃ αὐτὸς ἐποίει ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. καὶ πάλιν ἐποίησεν αὐτὸ
ἀγγεῖον ἕτερον, καθὼς ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι.“ ἔτι γὰρ πηλουργούμενον
τὸν Ἀδάμ, ὡς ἔστιν εἰπεῖν, καὶ τηκτὸν ὄντα καὶ ὑδαρῆ, καὶ μηδέπω φθάσαντα δίκην
62 ὀστράκου τῇ ἀφθαρσίᾳ κραταιωθῆναι καὶ παγιωθῆναι, ὕδωρ ὥςπερ καταλειβομένη καὶ
καταστάζουσα διέλυσεν αὐτὸν ἡ ἁμαρτία. διὸ δὴ πάλιν ἄνωθεν ἀναδεύων καὶ πηλο-
2 Tim. 2, 20. 21. πλαστῶν τὸν αὐτὸν εἰς τιμὴν ὁ θεός, ἐν τῇ παρθενικῇ κραταιώσας πρῶτον καὶ πήξας
μήτρᾳ καὶ συνενώσας καὶ συγκεράσας τῷ λόγῳ, ἄτηκτον καὶ ἄθραυστον ἐξήγαγεν εἰς
τὸν βίον, ἵνα μὴ πάλιν τοῖς τῆς φθορᾶς ἔξωθεν ἐπικλυσθεὶς ῥεύμασιν, τηκεδόνα γεννή-
σας διαπέσῃ, ὡς [1] καὶ ἐν τῇ περὶ τῆς ἀνευρέσεως τοῦ προβάτου φαίνεται διδάσκων ὁ
Luc. 15, 4. 6. κύριος παραβολῇ, ἔνθα φησὶ πρὸς τοὺς παρεστηκότας „τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος,
ὃς ἔχει ἑκατὸν πρόβατα, κἂν ἀπολέσῃ ἓν ἐξ αὐτῶν, οὐκ ἀφίησι τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα
63 ἐπὶ τοῖς ὄρεσι, καὶ πορευθεὶς ἐπὶ τὸ ἀπολωλὸς ζητεῖ αὐτὸ ἕως εὕρῃ; καὶ εὑρὼν ἐπι-
τίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν εἰς οἶκον συγκαλεῖται τοὺς φίλους καὶ τοὺς
γείτονας, λέγων· συγχάρητέ μοι, ὅτι εὑρέθη τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός.“

Joann. 1, 1. VI. Ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὡς ἀληθῶς ἦν τε καὶ ἔστιν, ἐν ἀρχῇ ὢν πρὸς τὸν θεὸν καὶ
θεὸς ὤν, ὁ ἀρχιστράτηγος καὶ ποιμὴν τῶν κατ' οὐρανόν, ᾧ πάντα πείθονται καὶ

1) Haec usque ad illa: (p. 64.) *εἰς τὸν βίον ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐληλυθέναι*, summatim refert Phot. cod. 237. p. 308, b. 15—21.

ἁμαρτοῦσι τὰ λογικά, καὶ ποιμαίνων εὐτάκτως καὶ ἀριθμῶν τὰ πλήθη τῶν μακαρίων
ἀγγέλων· οὗτος γὰρ ἴσος καὶ τέλειος ἀριθμὸς ἀθανάτων ζώων κατὰ γένη καὶ κατὰ
φυλὰς διῃρημένων, συμπαραληφθέντος ἐνταῦθα τῇ ποίμνῃ καὶ τοῦ ἀνθρώπου (δεδη- 64
μιούργητο γὰρ καὶ αὐτὸς ἔξω φθορᾶς, ἵνα τὸν βασιλέα γεραίρῃ πάντων καὶ ποιητὴν
ἀντίφθογγα μελῳδῶν ταῖς τῶν ἀγγέλων ἐξ οὐρανοῦ φερομέναις βοαῖς)· ἀλλ' ἐπεὶ συν-
έβη παρεληλυθότα τὴν ἐντολὴν ὀλέθριον πτῶμα καὶ δεινὸν πεσεῖν, εἰς θάνατον ἀνα-
στοιχειωθέντα, διὰ τοῦτό φησιν ὁ κύριος ἑαυτὸν εἰς τὸν βίον ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐληλυ-
θέναι, καταλελοιπότα τὰς τάξεις καὶ τὰ στρατόπεδα τῶν ἀγγέλων. ἀπεικονιστέον γὰρ
τὰ μὲν ὄρη τοῖς οὐρανοῖς, τὰ δὲ ἐνενήκοντα ἐννέα πρόβατα ταῖς δυνάμεσι καὶ ταῖς ἀρχαῖς
καὶ ταῖς ἐξουσίαις, ἃς καταλέλοιπεν ἀναζητῆσαι κατελθὼν τὸ ἀπολωλὸς ὁ στρατηγὸς καὶ
ποιμήν. ἔλειπε γὰρ ἄνθρωπον εἰς τὴν βίβλον ἐγκαταλεχθῆναι ταύτην ἔτι καὶ τὸν ἀριθ-
μόν, βαστάσαντος αὐτὸν τοῦ κυρίου καὶ ἀμφιεσαμένου, ἵνα δὴ μὴ πάλιν, ὡς ἔφην, 65
ταῖς τρικυμίαις καὶ ταῖς ἀπάταις τῆς ἡδονῆς περικλυσθεὶς καταποντωθῇ. ταύτῃ γὰρ
τὸν ἄνθρωπον ἀνείληφεν ὁ λόγος, ὅπως δὴ δι' αὐτοῦ καταλύσῃ τὴν ἐπ' ὀλέθρῳ γεγο-
νυῖαν καταδίκην, ἡττήσας τὸν ὄφιν. ἥρμοζε γὰρ μὴ δι' ἑτέρου νικηθῆναι τὸν πονηρόν,
ἀλλὰ δι' ἐκείνου, ὃν δὴ καὶ ἐκόμπαζεν ἀπατήσας αὐτὸν τετυραννηκέναι, ὅτι μὴ ἄλλως
τὴν ἁμαρτίαν λυθῆναι καὶ τὴν κατάκρισιν δυνατὸν ἦν, εἰ μὴ πάλιν ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος
ἄνθρωπος, δι' ὃν εἴρητο τό „γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ," ἀναπλασθεὶς ἀνέλυσε τὴν Gen. 3, 19.
ἀπόφασιν τὴν δι' αὐτὸν εἰς πάντας ἐξενηνεγμένην, ὅπως, καθὼς ἐν τῷ Ἀδὰμ πρότε- 1 Cor. 15, 22.
ρον πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω δὴ πάλιν καὶ ἐν τῷ ἀνειληφότι Χριστῷ τὸν Ἀδὰμ 66
πάντες ζωοποιηθῶσιν.

VII. *Καὶ περὶ μὲν τοῦ τὸν ἄνθρωπον ὄργανον γεγονότα καὶ ἔνδυμα τοῦ μονογενοῦς
τοῦτο ἀπεργάσασθαι*, ὅπερ καὶ αὐτὸς ὁ εἰς αὐτὸν εἰσοικισθείς, σχεδὸν ἤδη μοι δοκεῖ τέλος
ἔχειν· τὸ δὲ ὅτι μήτε ἀνισότης ἐστὶ μήτε μὴν ἀναρμοστία πάλιν ἐξ ἀρχῆς διὰ βραχέων
ἐπισκεπτέον. τὸ γὰρ αὐτοφύσει καλὸν καὶ αὐτοφύσει δίκαιον καὶ ὅσιον, οὗ τὰ ἄλλα κατὰ
μετοχὴν γίνεται καλά, τὴν σοφίαν ὁ λέγων τυγχάνειν μετὰ θεοῦ ὀρθότατα λέγει, τὸ δὲ αὖ
ἀνόσιον καὶ ἄδικον καὶ πονηρὸν τὴν ἁμαρτίαν. δύο γὰρ τὰ εἰς ἄκρον ἀλλήλοις ἐναν-
τία, ζωὴ καὶ θάνατος, ἀφθαρσία καὶ φθορά. ἰσότης μὲν γάρ ἐστιν ἡ ζωή, ἀνισότης 67
δὲ ἡ φθορά, καὶ ἁρμονία μὲν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φρόνησις, ἀναρμοστία δὲ ἡ ἀδικία
καὶ ἡ ἀφροσύνη. ὁ δὲ ἄνθρωπος, τούτων ὢν μεταξύ, οὔτε αὐτὸ τοῦτο δικαιοσύνη
οὔτε μήν ἐστιν ἀδικία· ἀλλὰ τῆς ἀφθαρσίας ἐν μέσῳ βεβηκὼς καὶ τῆς φθορᾶς, εἰς
ὁπότερον αὐτῶν νεύσας προσκλιθῇ, εἰς τὴν τοῦ κρατήσαντος μεταβάλλεσθαι λέγεται
φύσιν. ἐκκλίνας μὲν γὰρ εἰς τὴν φθορὰν φθαρτὸς γίνεται καὶ θνητός, εἰς δὲ τὴν
ἀφθαρσίαν ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος. μεθόριον γὰρ τοῦ τῆς ζωῆς ξύλου καὶ τοῦ
γνωστοῦ καλοῦ τε καὶ πονηροῦ τεθείς, οὗπερ ἀπεγεύσατο τῶν καρπῶν, εἰς τὴν τούτου Gen. 2, 9.
καὶ μετεβλήθη μορφήν, οὔτε τὸ τῆς ζωῆς ξύλον αὐτὸς ὢν οὔτε τὸ τῆς φθορᾶς, ἀλλὰ 68
μετοχῇ μὲν καὶ παρουσίᾳ φθορᾶς θνητὸς φανείς, προσοικειώσει δὲ καὶ ἀλοιφῇ ζωῆς
ἄφθαρτος πάλιν καὶ ἀθάνατος, ὥςπερ καὶ ὁ Παῦλος ἐδίδαξε λέγων „οὐ γὰρ ἡ φθορὰ 1 Cor. 15, 50.
κληρονομήσει τὴν ἀφθαρσίαν, οὐδὲ ὁ θάνατος τὴν ζωήν," φθορὰν μὲν καὶ θάνατον
αὐτὸ τὸ φθεῖρον ὁρισάμενος εἰκότι λόγῳ καὶ τὸ ἀποκτεῖνον, ἀλλ' οὐ τὸ φθειρόμενον
καὶ θνῆσκον, ἀφθαρσίαν δὲ καὶ ζωὴν αὐτὸ τὸ ἀπαθανατίζον καὶ ζωοποιοῦν, ἀλλ' οὐ
τὸ ἀπαθανατιζόμενον καὶ ζωοποιούμενον. ὥςτε οὔτε ἀναρμοστία καὶ ἀνισότης ὁ ἄνθρω-
πός ἐστιν οὔτε μὴν ἰσότης καὶ εὐαρμοστία· ἀλλ' ὅτε μὲν ἐδέξατο τὴν ἀναρμοστίαν, 69
ὅπερ ἐστὶ τὴν παράβασιν καὶ τὴν ἁμαρτίαν, γέγονεν ἀνάρμοστος καὶ ἀπρεπής· ὅτε δὲ
τὴν ἁρμονίαν, τουτέστι τὴν δικαιοσύνην, γέγονεν εὐάρμοστον ὄργανον καὶ εὐπρεπές,
ὅπως ὁ κύριος, ἡ ἀφθαρσία νικήσασα τὸν θάνατον, εὐήχως τὴν ἀνάστασιν μελῳδήσῃ
τῇ σαρκί, μὴ ἐάσας αὐτὴν κληρονομηθῆναι πάλιν ὑπὸ τῆς φθορᾶς. καὶ μὲν δὴ καὶ
περὶ τούτων ταῦτα ἤδη λελέχθω.

VIII. *Προγεγύμνασται γὰρ μετὰ συστάσεων οὐκ εὐκαταφρονήτων ἐκ τῆς γραφῆς
ὡς ἄρα ὁ πρωτόπλαστος οἰκείως εἰς αὐτὸν ἀναφέρεσθαι δύναται τὸν Χριστόν*, οὐκέτι τύπος
ὢν καὶ ἀπείκασμα μόνον καὶ εἰκὼν τοῦ μονογενοῦς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο σοφία γεγο-
νὼς καὶ λόγος. δίκην γὰρ ὕδατος συγκερασθεὶς ὁ ἄνθρωπος τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ ζωῇ 70
τοῦτο γέγονεν, ὅπερ ἦν αὐτὸ τὸ εἰς αὐτὸν ἐγκατασκῆψαν ἄκρατον φῶς. ὅθεν ὁ ἀπό-
στολος εὐθυβόλως εἰς Χριστὸν ἀνηκόντισε τὰ κατὰ τὸν Ἀδάμ. οὕτως γὰρ ἂν μάλιστα
ἐκ τῶν ὀστῶν αὐτοῦ καὶ τῆς σαρκὸς τὴν ἐκκλησίαν συμφωνήσει γεγονέναι, ἧς δὴ χάριν
καταλείψας τὸν πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς κατῆλθεν ὁ λόγος προσκολληθησόμενος τῇ
γυναικὶ καὶ ὕπνωσε τὴν ἔκστασιν τοῦ πάθους, ἑκουσίως ὑπὲρ αὐτῆς ἀποθανών, „ὅπως Ephes. 5, 27.
αὐτὸς ἑαυτῷ παραστήσῃ τὴν ἐκκλησίαν ἔνδοξον καὶ ἄμωμον, καθαρίσας τῷ λουτρῷ" 26.
πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ νοητοῦ καὶ μακαρίου σπέρματος, ὃ σπείρει μὲν αὐτὸς ὑπηχῶν καὶ
καταφυτεύων ἐν τῷ βάθει τοῦ νοός, ὑποδέχεται δὲ καὶ μορφοῖ δίκην γυναικὸς ἡ ἐκκλη- 71
σία εἰς τὸ γεννᾶν τὴν ἀρετὴν καὶ ἐκτρέφειν. ταύτῃ γὰρ καὶ τό „αὐξάνεσθε καὶ πλη- Gen. 1, 28.

θύνεσθε“ πληροῦται προσηκόντως, εἰς μέγεθος καὶ κάλλος καὶ πλῆθος καθ᾽ ἡμέραν
αὐξανομένης αὐτῆς διὰ τὴν σύνερξιν καὶ κοινωνίαν τοῦ λόγου συγκαταβαίνοντος ἡμῖν
ἔτι καὶ νῦν καὶ ἐξισταμένου κατὰ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πάθους. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἡ
ἐκκλησία συλλαβεῖν τοὺς πιστεύοντας καὶ ἀναγεννῆσαι διὰ τοῦ λουτροῦ δύναιτο τῆς
παλιγγενεσίας, ἐὰν μὴ καὶ διὰ τούτους ὁ Χριστὸς κενώσας ἑαυτόν, ἵνα χωρηθῇ κατὰ τὴν
ἀνακεφαλαίωσιν, ὡς ἔφην, τοῦ πάθους, πάλιν ἀποθάνῃ καταβὰς ἐξ οὐρανῶν καὶ προσ-
72 κολληθεὶς τῇ ἑαυτοῦ γυναικί, τῇ ἐκκλησίᾳ, παράσχοι τῆς πλευρᾶς ἀφαιρεῖσθαι τῆς
ἑαυτοῦ δύναμίν τινα, ὅπως αὐξηθῶσιν οἱ ἐν αὐτῷ οἰκοδομηθέντες ἅπαντες, οἱ γεγεν-
νημένοι διὰ τοῦ λουτροῦ, ἐκ τῶν ὀστῶν καὶ ἐκ τῆς σαρκός, τουτέστιν ἐκ τῆς ἁγιω-
σύνης αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς δόξης προσειληφότες. ὀστᾶ γὰρ καὶ σάρκα σοφίας ὁ λέγων
εἶναι σύνεσιν καὶ ἀρετὴν ὀρθότατα λέγει, πλευρὰν δὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας τὸ
παράκλητον, ἀφ᾽ οὗ λαμβάνοντες εἰς ἀφθαρσίαν ἀναγεννῶνται προσηκόντως οἱ πε-
φωτισμένοι. ἀδύνατον δὲ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μετασχεῖν τινα καὶ μέλος κατα-
λεχθῆναι Χριστοῦ, ἐὰν μὴ πρότερον καὶ ἐπὶ τούτου συγκατελθὼν ὁ λόγος ἐκστῇ κοιμη-
θείς, ἵνα τὴν ἀνανέωσιν καὶ τὸν ἀνακαινισμὸν συνεξαναστὰς τοῦ ὕπνου τῷ ὑπὲρ αὐτοῦ
73 κεκοιμημένῳ καὶ αὐτὸς μεταλαβεῖν δυνηθῇ, πνεύματος ἀναπλησθείς. τοῦτο γὰρ κυρίως
Esai. 11, 2. ἂν ἡ πλευρὰ λέγοιτο τοῦ λόγου, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας τὸ ἑπτάμορφον κατὰ τὸν προ-
φήτην· ἀφ᾽ οὗ λαμβάνων ὁ θεὸς κατὰ τὴν ἔκστασιν τοῦ Χριστοῦ, ὅ δή ἐστι μετὰ τὴν
ἐνανθρώπησιν καὶ τὸ πάθος, τὴν βοηθὸν αὐτῷ κατασκευάζει, λέγω δὴ τὰς ἡρμοσμένας
αὐτῷ καὶ νενυμφευμένας ψυχάς. ἔστι γὰρ ὅτε πολλαχῶς αὐτὸ τὸ ἄθροισμα καὶ τὸ
στῖφος τῶν πεπιστευκότων ἐκκλησίαν οὕτως ὀνομάζουσιν αἱ γραφαί, τῶν τελειοτέρων
κατὰ προκοπὴν εἰς ἓν πρόσωπον καὶ σῶμα τὸ τῆς ἐκκλησίας ἀναγομένων. οἱ μὲν γὰρ
κρείττονες καὶ τρανότερον σπάσαντες ἤδη τὴν ἀλήθειαν, οὗτοι διὰ τὴν τελείαν κάθαρ-
74 σιν καὶ πίστιν ἀποστειρωθέντες τῶν τῆς σαρκὸς ἀτοπημάτων ἐκκλησία γίνονται καὶ βοη-
2 Cor. 11, 2. θὸς τοῦ Χριστοῦ, παρθένος ὥςπερ κατὰ τὸν ἀπόστολον αὐτῷ καθηρμοσμένοι τε καὶ
νενυμφευμένοι, ἵνα τὴν καθαρὰν τῆς διδασκαλίας ὑποδεξάμενοι καὶ γόνιμον σπορὰν
συνεργήσωσι βοηθοῦντες τῷ κηρύγματι πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν σωτηρίαν. οἱ δὲ ἀτελεῖς
ἔτι καὶ ἀπαρχόμενοι τῶν μαθημάτων εἰς σωτηρίαν ὠδίνονται καὶ μορφοῦνται ὥςπερ
ὑπὸ μητράσι πρὸς τῶν τελειοτέρων, ἔστ᾽ ἂν ἀποκυηθέντες ἀναγεννηθῶσιν εἰς μέγεθος
καὶ κάλλος ἀρετῆς, καὶ πάλιν αὖ κατὰ προκοπὴν ἐκκλησία καὶ οὗτοι γεγονότες εἰς
75 ἑτέρων τόκον ὑπουργήσωσι τέκνων καὶ ἀνατροφήν, μήτρας δίκην ἐν τῷ δοχείῳ τῆς ψυ-
χῆς τὸ θέλημα τελεσφορήσαντες ἀλώβητον τοῦ λόγου.

IX. Ἐπισκέψασθαι γὰρ χρὴ καὶ τὰ κατὰ τὸν ἀοίδιμον Παῦλον, ὅτι ὁπότε οὐδέπω
τέλειος οὗτος ἦν ἐν Χριστῷ, γεννᾶται πρότερον καὶ γαλουχεῖται, εὐαγγελιζομένου καὶ
Act. 9, 7. ἀνακαινίζοντος αὐτὸν Ἀνανίου τῷ βαπτίσματι, καθὼς ἐν ταῖς Πράξεσιν ἡ ἱστορία πε-
ριέχει· ὅτε δὲ ἠνδρώθη καὶ ᾠκοδομήθη ἤδη εἰς τελειότητα πνευματικὴν ἀναπλασθεὶς
καὶ βοηθὸς ἀπειργάσθη καὶ νύμφη τοῦ λόγου, τὰ σπέρματα τῆς ζωῆς ὑποδεξάμενος
καὶ συλλαβών, τηνικαῦτα ὁ πρότερον χρηματίσας παιδίον ἐκκλησία γίνεται καὶ μήτηρ,
ὠδίνων καὶ αὐτὸς τοὺς δι᾽ αὐτοῦ τῷ κυρίῳ πεπιστευκότας, ἔστ᾽ ἂν καὶ ἐν τούτοις ὁ
76 Χριστὸς μορφωθεὶς ἀποτεχθῇ. „τεκνία“ γάρ „μου“ φησίν „οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις
Gal. 4, 19. οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν“ καὶ πάλιν „ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου
1 Cor. 4, 15. ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.“ οὐκοῦν ταύτῃ συνέστηκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναφέρεσθαι καὶ τὸν
Χριστὸν τὸ κατὰ τὴν Εὔαν θεώρημα καὶ τὸν Ἀδάμ. τοῦτο γὰρ τὸ μέγα μυστήριον
ὡς ἀληθῶς καὶ ὑπερκόσμιον, ὃ ἐγὼ δι᾽ ἀσθένειαν καὶ ἀμβλύτητα νοὸς κατ᾽ ἀξίαν τε
καὶ μέγεθος εἰπεῖν ἀδυνατῶ. ὅμως δ᾽ οὖν ἐπιχειρητέον· λέγειν γὰρ ἑπόμενον ἂν εἴη
λοιπὸν δὴ καὶ τὰ ἑξῆς πρὸς ὑμᾶς.

X. Ὁ γάρ τοι Παῦλος εἰς ἁγιασμὸν ἐκκαλούμενος πάντας καὶ σωφροσύνην, ταύτῃ
77 τὸ κατὰ τὸν πρωτόπλαστον καὶ τὴν Εὔαν κατὰ δευτέραν ἐπαπόρησιν εἰς Χριστὸν ἀνη-
κόντισε καὶ τὴν ἐκκλησίαν πρὸς τὸ τοὺς ἀνεπιστήμονας κατασιγᾶσθαι γυμνοὺς προφά-
σεων. ἀκολασταίνοντες γὰρ διὰ τὰς ὑπερβαλλούσας ῥύσεις ἐν αὐτοῖς τῶν ἡδυπαθειῶν
παρὰ τὸν ὀρθόδοξον βιάζεσθαι τολμῶσι λογισμὸν τὰς γραφάς, ὥςπερ ἔρυμα προανα-
Gen. 2, 18. τείνοντες ἀκρασίας τό τε „εἶπεν ὁ θεός· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε“ καὶ τό „ἕνεκεν
Gen. 2, 24. τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα,“ οὐδὲ αἰσχύνονται κατατρέ-
χοντες τοῦ πνεύματος, ἀλλ᾽ ὥςπερ ἐπὶ τούτῳ γεγονότες, ἐντυφόμενον ἔτι καὶ ἐμφω-
λεύοντα τὸν οἶστρον ἀναῤῥιπίζουσιν ἐξάπτοντες ἐρεθισμοῖς. διὸ δὴ καὶ μάλα δρι-
78 μέως τὰς ἐπικλόπους ταύτας αὐτῶν κακοφροσύνας τε καὶ πεποιημένας προφάσεις
ἐκκόπτων, ἐλθὼν εἰς τὸ διατάξασθαι πῶς δέοι προσφέρεσθαι τοὺς ἄνδρας ταῖς γυ-
Eph. 5, 26. ναιξί, ἀποφηνάμενος ὅτι οὕτως ὥςπερ καὶ ὁ Χριστὸς τῇ ἐκκλησίᾳ, „ἑαυτὸν παραδι-
δούς“ ὑπὲρ αὐτῆς, „ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι,“
ἀνέδραμεν εἰς τὴν Γένεσιν ἐπιμνησθεὶς τῶν περὶ τὸν πρωτόπλαστον ῥητῶν, ἐξομαλίζων
εἰς τὸν προκείμενον αὐτῷ καὶ αὐτὰ νοῦν τῆς ὑποθέσεως, ὅπως μὴ παράσχῃ λαβὴν τοῖς

κεφαλαίοις καταχρήσασθαι τούτοις τοὺς πρεσβεύοντας προφάσει τεκνογονίας σωμάτων
παρατριβάς.

XI. Ἐπισκέψασθε γὰρ ὅτι σωφρονεῖν, ὦ παρθένοι, κατα κράτος θέλων τοὺς πε-
πιστευκότας διὰ πολλῶν αὐτοῖς τεκμηρίων ὑπεμφαίνειν πειρᾶται τὸ ἀξίωμα τῆς ἁγνείας, 79
ὅτε μὲν „περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι“ λέγων „καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι,“ 1 Cor. 7, 1.
αὐτόθεν δεικνὺς ἤδη περιφανῶς τὸ μὴ προσψαύειν γυναικὸς εἶναι καλόν, προτάξας
αὐτὸ καὶ προεκθέμενος ἀπολελυμένως· εἶτα τὴν ἀσθένειαν αὖθις συνιδὼν καὶ τὴν
ὑπέκκαυσιν τῶν ἀκρατωτέρων τὴν εἰς συνουσίαν, συνεχώρησε τοῖς μὴ δυναμένοις ἄρχειν
σαρκὸς χρῆσθαι ταῖς ἑαυτῶν ὁμεύνοις μᾶλλον ἢ παραπίπτοντας ἀσχημόνως ἐκχεῖσθαι
περὶ πορνείας. ἀμέλει μετὰ τὸ ἐπιτρέψαι ταῦτα εὐθέως παρήγαγε τόδε „ἵνα μὴ πει- 1 Cor. 7, 5.
ράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν,“ ὅπερ ἐστίν· εἰ μὴ δύνασθε, ὦ οὗτοι, παν-
τάπασι σωφρονεῖν διὰ τὴν ἀκρασίαν καὶ ὑγρότητα τῶν σωμάτων, ἐπιτρέψω μᾶλλον ταῖς
σφῶν αὐτῶν κοινωνεῖν γαμεταῖς, ἵνα μὴ καὶ ἐγκράτειαν ἐπαγγέλλεσθαι νομιζόμενοι 80
πειράζησθε συνεχῶς ὑπὸ τοῦ πονηροῦ, εἰς ἀλλοτρίας ἐκφλεγόμενοι.

XII. Φέρε γὰρ αὐτὰ τὰ κείμενα διαθρήσωμεν ἐπιμελέστερον, ὅτι μὴ ἀπολελυμένως
ὁ ἀπόστολος ἐπένευσε ταῦτα τοῖς πολλοῖς, ἀλλὰ προσθεὶς τὴν αἰτίαν πρότερον, δι᾿ ἣν
εἰς τοῦτο παρήχθη. ἀποφηνάμενος γοῦν „καλὸν εἶναι ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε- 1 Cor. 7, 1.
σθαι“ εὐθέως παρήγαγε „διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω,“ 1 Cor. 7, 2.
τουτέστι διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς πορνείας, εἰ μὴ φέρετε κολάζειν τὴν ἡδονήν, „καὶ ἑκά- Ibid. 2—6.
στη γυνὴ τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως 81
δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ᾿ ὁ ἀνήρ·
ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ᾿ ἡ γυνή. μὴ ἀποστε-
ρεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάζητε τῇ προσευχῇ·
καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνέρχεσθε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν.
τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώμην, οὐ κατ᾿ ἐπιταγήν,“ τεθεωρημένως δὲ σφόδρα καὶ
τοῦτο. „κατὰ συγγνώμην“ γὰρ ἐπεσημήνατο συμβεβουλευκέναι νῦν, „οὐ κατ᾿ ἐπιταγήν,“
ἐπειδὴ τὴν μὲν ἐπιταγὴν ἐπὶ τῆς σωφροσύνης καὶ τοῦ μὴ ἅπτεσθαι γυναικὸς λαμβάνει,
τὴν δὲ συγγνώμην ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων, ὡς ἔφην, κολάζειν τὴν ἐπιθυμίαν. περὶ 82
μὲν οὖν μονογάμων τε καὶ μονογαμίδων, ὧν ἡ συζυγία ἕως ἔτι καὶ αὖθις, ταῦτα νο-
μοθετεῖ· περὶ δὲ τῶν ἀποβαλομένων ἤδη γαμετὰς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν τοὺς συζύγους
πάλιν αὐτὴν ἀκριβῶς ἐξιχνευτέον τοῦ ἀποστόλου τὴν φωνήν, ὅ τί ποτε χρησμῳδεῖ. „λέγω 1 Cor. 7, 8. 9.
δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις· καλὸν αὐτοῖς, ἐὰν οὕτω μείνωσιν, ὡς καὶ ἐγώ. εἰ
δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.“ ἐπέμεινε
καὶ ἐνθάδε προκρίνων τὴν ἐγκράτειαν. ἑαυτὸν γὰρ παράδειγμα μέγιστον λαβὼν εἰς τὸ
ζηλῶσαι τοὺς ἀκροατὰς προεκαλέσατο ταύτην τὴν ἔνστασιν, κρεῖττον εἶναι διδάξας τὸν 83
ἐπὶ μιᾷ γαμετῇ συνεζευγμένον ἐφ᾿ ἑαυτῷ μένειν, ὥσπερ δὴ καὶ αὐτός. εἰ δ᾿ αὖ τοῦτο
διὰ τὴν ἐκπύρωσιν καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ σώματος δυςκατόρθωτον εἴη τινί, εἰς δεύτερον
κατὰ συγγνώμην παρελθεῖν τὸν οὕτως ἔχοντα συγκατατίθεται γάμον, οὐκ αὐτὸ τοῦτο
διγαμίαν ἀποφηνάμενος εἶναι καλόν, ἀλλ᾿ ἄμεινον κρίνας τῆς ἐκπυρώσεως. ὥςπερ γὰρ
εἴ τις ἐν ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα καὶ τῆς νηστείας ἐπισφαλῶς νοσηλευομένῳ προσέφερε τρο-
φὴν καὶ ἐκέλευε διὰ τὴν ἀσθένειαν ἀπογεύεσθαι τούτων τῶν προσφερομένων, λέγων
ὡς ἄρα „τὸ μὲν ἀληθῶς, ὦ οὗτος, καλὸν ἐχρῆν ὥςπερ δὴ καὶ ἡμᾶς καὶ σὲ καρτερῶς
διαμείναντα τῶν αὐτῶν μεταλαβεῖν (ἀπηγόρευται γὰρ σήμερον διαίτης ἐπιμνησθῆναι τὸ 84
σύνολον)· ἀλλ᾿ ἐπειδὴ νόσῳ προκατασχεθεὶς ἐξησθένησας καὶ οὐ δύνῃ φέρειν, ταύτῃ δὴ
συγγνώμην νέμοντες συμβουλευόμεθα σιτίων ἐπορέξασθαί σε, ἵνα μὴ παντάπασι διὰ
τὴν νόσον οὐ δυνηθεὶς ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τροφῆς διαφθαρῇς·“ οὕτω
καὶ ὁ ἀπόστολος ἐνθάδε, πρότερον εἰπὼν ὅτι βούλοιτο πάντας ὑγιεῖς εἶναι καὶ σώφρο-
νας, ὥςπερ δὴ καὶ αὐτός, τὸ μετὰ ταῦτα τοῖς βεβαρημένοις νόσῳ τῶν παθῶν, ἵνα μὴ
πορνεύσαντες πάντῃ λυμανθῶσιν, οἰστρηλατούμενοι τῶν παιδογόνων μελῶν τοῖς γαργα-
λισμοῖς εἰς ἐπιμιξίας ὀθνείων σπερμάτων, ἐπέτρεψε τὴν διγαμίαν, μᾶλλον κρεῖσσον αὐ-
τὴν εἶναι κρίνας τοῦ πυροῦσθαι καὶ ἀσχημονεῖν.

XIII. Καὶ περὶ μὲν ἐγκρατείας καὶ γάμων καὶ σωφροσύνης καὶ κοινωνίας ἀνδρῶν, 85
καὶ ἐν τίνι τούτων τὸ ὠφέλιμον ἔστιν εἰς δικαιοσύνης κατασκευήν, σχεδὸν ἤδη μοι
τέλος ἔχει· περὶ δὲ παρθενίας εἰρῆσθαι λείπεται λοιπόν, εἴ τι καὶ περὶ ταύτης ἄρα
διαθεσμοθεῖται. οὐκοῦν καὶ τούτων πέρι διαληπτέον. ἔχει γὰρ ὧδε· „περὶ δὲ τῶν 1 Cor. 7, 25. 28.
παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι, ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πι-
στὸς εἶναι. νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν
ἀνθρώπῳ οὕτως εἶναι. δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ
ζήτει γυναῖκα. ἐὰν δὲ καὶ λάβῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε·
θλῖψιν δὲ ἕξουσι τῇ σαρκὶ οἱ τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.“ λίαν εὐλαβῶς τὸν 86
περὶ παρθενίας εἰςηγησάμενος λόγον καὶ μέλλων συμβουλεύειν γαμίζειν τὴν ἑαυτοῦ

παρθένον ὅτῳ φίλον, ὅπως μηδὲν τῶν εἰς ἁγιασμὸν φερομένων κατ' ἀνάγκην γένοιτο
καὶ βίαν, ἀλλὰ κατὰ πρόθεσιν αὐτεξούσιον ψυχῆς (τοῦτο γὰρ πρόσφορον θεῷ), οὐ
βούλεται ἐξ αὐθεντίας αὐτῷ ταῦτα καὶ γνώμης λελέχθαι τοῦ κυρίου, τουτέστι τὸ γα-
1 Cor. 7, 8. μίζεσθαι τὴν παρθένον. ἀμέλει φήσας „ἐὰν δὲ καὶ γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε"
σχεδὸν πάλιν ὑπευλαβηθεὶς ἀνετάραξε τὴν συγκατάθεσιν, κατὰ συγγνώμην ἀνθρωπίνην
87 ὑπεμφαίνων ταῦτα συμβεβουλευκέναι, ἀλλ' οὐ κατὰ θείαν. εὐθέως γοῦν μετὰ τὸ εἰπεῖν
1 Cor. 7, 28. „καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε" ἐπήγαγε τό „θλίψιν δὲ ἕξουσι τῇ σαρκὶ οἱ
τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι," ὃ δή ἐστιν „ἐγὼ φειδόμενος ὑμῶν, ὦ οὗτοι, ταῦτα
συνεθέμην, ἐπειδήπερ ταῦτα οὕτω φρονεῖν εἵλεσθε, ὅπως μὴ δόξω κατὰ βίαν ἐπισπέρ-
χειν ὑμῶν εἰς τοῦτο καὶ ἀναγκάζειν τινάς. ὅμως δὲ εἰ καὶ ταύτην φίλον ὑμῖν μᾶλλον
τρέπεσθαι ἀποδυσπετήσαντας ἁγνείαν βαστάζειν, καὶ οὕτω λυσιτελεῖν ἡγοῦμαι κρατεῖν
ὑμᾶς τῶν τῆς σαρκὸς ἐρεθισμῶν, μὴ παραχρωμένους διὰ τὸ γεγαμηκέναι τοῖς ἑαυτῶν
1 Cor. 7, 29. σκεύεσιν εἰς ἀκαθαρσίαν." ἐπιφέρει γοῦν „τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί· ὁ καιρὸς συνε-
88 σταλμένος· λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν." εἶτα αὖ-
θις ἐπιμένων καὶ προκαλούμενος ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπεξειργάσατο τὸν λόγον, ἰσχυρῶς
κρατύνων τὴν ἔνστασιν τῆς παρθενίας. ῥητῶς γοῦν τὰ ἑξῆς ἐπισυνάψας τοῖς προειρη-
1 Cor. 7, 32—34. μένοις ἐπεφώνησε „θέλω ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου·
ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ
γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί." πᾶσι γὰρ
ἀναμφισβητήτως ἐστὶ καταφανὲς ὡς ἄρα μεριμνᾶν τὰ τοῦ κυρίου καὶ ἀρέσκειν τῷ θεῷ
89 πολλῷ ἄμεινον τοῦ μεριμνᾶν τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἀρέσκειν τῇ γυναικί. τίς γὰρ οὕτως
ἠλίθιος καὶ πηρὸς τὰς ὄψεις, ὃς οὐκ αὐτόθεν αἴσθεται τὴν παραίνεσιν τοῦ Παύλου
1 Cor. 7, 35. τὸ πλέον ῥέπουσαν εἰς ἁγνείαν; „τοῦτο γάρ" φησί „πρὸς τὸ ὑμῶν συμφέρον λέγω,
οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον".

XIV. *Ἐπίστησον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις ὅπως καὶ θεοδώρητον εἶναι τὸ τῆς παρ-
θενίας ἐπιτήδευμα παρεγγυᾷ· ὅθεν τοὺς κατὰ πρόφασιν κενοδοξίας τῶν ἀκρατεστέρων
ἐπὶ τοῦτο παρεληλυθότας ἀποβάλλεται συμβουλεύων γαμεῖν, ἵνα μὴ καιρῷ τῆς ἀκμῆς
σφυγμοὺς καὶ φλεγμονὰς παρεχούσης αὐτοῖς τῆς σαρκὸς ἀσχημονῶσιν οἰστρηλατούμενοι
90 τὴν ψυχήν. τί γὰρ παραδίδωσιν ἐπισκεπτέον. „εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τῆς παρθέ-
1 Cor. 7, 36. νου αὐτοῦ νομίζει" φησίν „ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γενέσθαι· ὃ θέλει
ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν," οἰκείως ἐνταῦθα προκρίνων τὸν γάμον τῆς
ἀσχημοσύνης ἐπὶ τῶν ἑλομένων μὲν παρθενεύειν, δυσανασχετούντων δὲ τὸ μετὰ ταῦτα
καὶ ἀποκαμόντων, καὶ λόγῳ μὲν δι' αἰδῶ τὴν πρὸς ἀνθρώπους αὐχούντων ἐπιμένειν,
ἔργῳ δὲ οὐδὲ μακρότερον ἐνδιατρίψαι δυναμένων τῷ εὐνουχισμῷ. τῷ μέντοι αὐτοκρα-
1 Cor. 7, 37. τορικῇ καὶ αὐθαιρέτῳ κρίνοντι προθέσει τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα παρθένον καὶ μὴ
ἔχοντι ἀνάγκην, ὅπερ ἐστὶ πάθος ἐκκαλούμενον τὴν ὀσφῦν εἰς συνουσίαν (εἶναι γὰρ
91 καὶ διαφοράς, ὡς εἰκός, σωμάτων), τούτῳ διαμιλλωμένῳ καὶ διαθλοῦντι καὶ σπου-
δαίως ἐπιμένοντι τῇ ἐπαγγελίᾳ καὶ ταύτην ἄριστα διαπεραινομένῳ παρακελεύεται μέ-
1 Cor. 7, 38. νειν καὶ τηρεῖν, τῇ παρθενίᾳ τὰ πρωτεῖα νέμων. ὁ γὰρ δυνάμενος, φησί, καὶ φιλο-
τιμούμενος τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα παρθένον κρεῖττον ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ δυνάμενος,
γαμίζων δὲ νομίμως καὶ μὴ λαθροφθορῶν, καλῶς. καὶ περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως.
λαβέτω δὲ μετὰ χεῖρας ὁ βουλόμενος τὴν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν, καὶ καθ' ἕκα-
στον ὁμιλήσας τοῖς ἐγγεγραμμένοις, τότε καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενα σκεψάσθω ἀντι-
92 παραβάλλων, εἰ μὴ συμφωνίας πάσης ἔχονται καὶ ὁμοφροσύνης τῆς πρὸς αὐτά.
Ταῦτά σοι κατὰ δύναμιν ὑπὲρ ἁγνείας, ὦ Ἀρετή, κἀγὼ συνεισφέρω.*

*ΕΥΒΟΥΛ. Σφόδρα διὰ πολλῶν, ὦ Γρηγόριον, μόλις εἰς τὸ προκείμενον ἀφί-
κετο, μακρότατον ἀναμετρησαμένη καὶ περαιωθεῖσα πέλαγος λόγων.*

*ΓΡΗΓ. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν· ἀλλ' ἴθι καὶ τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς μνημονεύσαντες μιμη-
τικώτατα διέλθωμεν, ὧν ἔτι ἔναυλον τὴν ἀκρόασιν ἔχειν μοι δοκῶ, πρὶν ἀποπτῆναι
καὶ διαφυγεῖν· εὐεξάλειπτοι γὰρ νέων ἀκουσμάτων μνῆμαι γερόντων.*

*ΕΥΒΟΥΛ. Ἀλλὰ λέγε· τούτων γὰρ καὶ ἐληλύθαμεν ἀσμένως ἀκουσόμενοι τῶν
λόγων.*

93 *ΓΡΗΓ. Καὶ μὲν δή, καθάπερ εἶπας, μετὰ τὸ καταχθῆναι τὴν Θάλειαν δρόμοις
ἀκυμάντοις εἰς τὴν γῆν ἡ Θεοπάτρα ἐφεξῆς ὑπολαβοῦσαν ἑαυτὴν ἔφη εἰπεῖν τάδε.*

Λόγος δ'.

Θεοπάτρα.

I. *Εἰ μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ὦ παρθένοι, διεξόδων ἡ σοφία τῆς λογικῆς ἵστατο τέχνης
καὶ τὴν αὐτὴν ἀεὶ διεπορεύετο τρίβον, οὐδεμία ἂν ὑπῆρχε μηχανὴ μὴ οὐκ ἀποκνεῖν*

ἐπιχειροῦσαν τοῖς ἤδη προηγωνισμένοις. εἰ δὲ μυρίαι λόγων ὁρμαὶ καὶ διέξοδοι, πολυ-
μερῶς καὶ πολυτρόπως ἐπεισπνέοντος ἡμᾶς τοῦ θεοῦ, τίς ἡ ἀποκλήρωσις ἐγκαλύπτε- Hebr. 1, 1.
σθαι καὶ δειλιᾶν; οὐκ ἀνυπαίτιος γὰρ ὅτῳ μέτεστι χάριτος, ἐὰν τὰ καλὰ μὴ κοσμῇ 94
λόγοις εὐχαριστηρίοις. διὸ φέρε καὶ ἡμεῖς ὑμνήσωμεν τῶν χαρισμάτων τὸ καλλιφεγ-
γὲς ἄστρον καὶ τιμαλφέστατον τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἁγνείαν. εὐρυτάτη γὰρ ἡ τοῦ πνεύ-
ματος αὕτη καὶ ἄφθονος ὁδός. πόθεν οὖν ἀπαρξάμεναι δὴ πρέποντα δόξομεν καὶ
εἰκότα λέγειν τοῖς προκειμένοις, ἐντεῦθεν ἐπισκεπτέον.
II. Ἐγὼ γὰρ ἀκριβῶς ᾐσθῆσθαί μοι δοκῶ ὅτι τῆς εἰς τὸν παράδεισον ἀποκατα-
στάσεως καὶ τῆς εἰς τὴν ἀφθαρσίαν μεταβολῆς καὶ τῆς πρὸς θεὸν καταλλαγῆς οὐδὲν
οὕτως αἴτιον ἄλλο γέγονε καὶ σωτήριον ἀνθρώποις, τὸ στρατηγῆσαν ἡμᾶς εἰς ζωήν,
ὡς ἁγνεία. πειράσομαι γὰρ ἣ διανοοῦμαι περὶ τούτων ἐνδείξασθαι νῦν, ἵνα σαφῶς 95
τὴν δύναμιν τοῦ προειρημένου χαρίσματος ἀκούσασαι, πόσων ἡμῖν παρεκτικὸν ἀγαθῶν
ἐγενήθη γνῶτε. τὸ γοῦν ἀρχαῖον, μετὰ τὸ μετοικισθῆναι τὸν ἄνθρωπον ἐκβληθέντα
διὰ τὴν παράβασιν, τὸ ῥεῦμα τῆς φθορᾶς ἐπὶ πολὺ προσεχύθη καὶ φερόμενον σφοδρῶς
ἐξαισίοις συρμοῖς οὐ μόνον ἔξωθεν ἀτάκτως παρεφέρετο προστυγχάνον, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ
ἐπεισχεόμενον εἴσω κατέκλυζε τὰς ψυχάς. αἱ δὲ συνεχῶς τοῦτο πάσχουσαι κωφαὶ καὶ
δυσμαθεῖς ἐφέροντο, κυβερνᾶν ἀπαλλαγεῖσαι τὰ σφέτερα σκάφη παρὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἐφάψασθαι βεβαίου τινός. αἱ γὰρ αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς, ὡς οἱ τούτων ἔφασαν ἐπιστή-
μονες, ἐπειδὰν τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων παθῶν ἡττηθεῖσαι προσδέξωνται τὰς ἐπι- 96
φορὰς τοῦ τῆς ἀνοίας ἐπικλύσαντος εἴσω κύματος, εὐθέως τῆς θείας ὁρμῆς ἐμποδίζουσι
σκοτωθεῖσαι τὸ πᾶν αὐτῆς εὐήνιον πορευθὲν κατὰ φύσιν κύτος. ὅθεν ὁ θεὸς οἰκτειρή-
σας ἡμᾶς ἔχοντας οὕτως καὶ οὔτε ἀνασχεῖν οὔτε ἀνασφῆλαι δυναμένους κατέπεμψεν ἐξ
οὐρανῶν τὸ ἄριστον καὶ εὐκλεέστατον βοήθημα, τὴν παρθενίαν, ὅπως ἐξ αὐτῆς ἀποδή-
σαντες ἡμῶν τὰ σώματα πλοίων δίκην, γαλήνην ἔχωμεν ὁρμισθέντες φθορᾶς, καθὼς
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ. τοῦτο γὰρ ἐν ἑκατοστῷ τριακοστῷ ἕκτῳ φέρεται
ψαλμῷ, ἔνθα ὕμνον εὐχαριστήριον ἀναπέμπουσιν ἱλαρῶς αἱ ψυχαὶ τῷ θεῷ, ὁπόσαι 97
δὴ παραληφθεῖσαι καὶ κρατηθεῖσαι περιπολοῦσιν ἤδη μετὰ Χριστοῦ τὸν οὐρανόν, ὅτι
μὴ κατεσπάσθησαν ὑπὸ τῶν ὑλικῶν καὶ σωματικῶν ῥευμάτων. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ τὸν
Φαραώ φασι τύπον ἀπενέγκασθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον διαβόλου, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄῤῥενα Exod. 1, 16.
ἀφειδῶς εἰς τὸν ποταμὸν ἐκέλευε ῥίπτεσθαι, τὰ δὲ θήλεα ζωογονεῖσθαι. καὶ γὰρ καὶ
ὁ διάβολος βασιλεύων ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως τῆς μεγάλης Αἰγύπτου, τοῦ κόσμου, Rom. 5, 14.
τὰ μὲν ἄῤῥενα καὶ νοητὰ τῆς ψυχῆς ἔκγονα ὑπὸ τῶν ῥευστῶν παραφέρεσθαι καὶ ἀναι-
ρεῖσθαι παθῶν σπουδὴν ἔσχε, τὰ δὲ σαρκικὰ καὶ ἀναίσθητα αὐξάνεσθαί τε καὶ πλη-
θύνεσθαι γλίχεται.
III. Ἀλλὰ γὰρ ἵνα μὴ παρεκβαίνωμεν τοῦ προκειμένου, φέρε δὴ τὸν ψαλμὸν ἐξη- 98
γησώμεθα ἐν χερσὶ λαβοῦσαι τοῦτον, ὃν αἱ καθαραὶ καὶ ἀλώβητοι ψυχαὶ προσᾴδουσι
τῷ θεῷ, [1] „ἐπὶ τῶν ποταμῶν“ λέγουσαι „Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσα- Ps. 136, 1. 2.
μεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς Σιών. ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄρ-
γανα ἡμῶν,“ ὄργανα καλοῦσαι σαφῶς τὰ σκηνώματα ἑαυτῶν, ἃ ἀνεκρέμασαν ἀπὸ τῶν
πεισμάτων τῆς ἁγνείας ἐξάψασαι τοῦ ξύλου, ἵνα μὴ δυνηθῶσιν ἐξαρπασθεῖσαι πάλιν
παρασυρῆναι τῷ ῥεύματι τῆς ἀκρασίας· Βαβυλὼν γάρ, τάραχος ἢ σύγχυσις ἑρμηνευο-
μένη, τὸν περίῤῥυτον βίον δείκνυσι τοῦτον, οὗ ἐν μέσῳ καθεσθέντες περικλυζόμεθα
καθ᾽ ὃν ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ χρόνον, τῶν ποταμῶν τῆς κακίας ἐφορμώντων ἀεί. διὸ 99
καὶ περιδεεῖς ἐσμεν καὶ κατολοφυρόμεθα καὶ βοῶμεν μετὰ κλαυθμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα
μὴ κατολισθήσωσιν ἡμῶν ἀποῤῥηχθέντα τοῖς κύμασι τῆς ἡδονῆς ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς
ἁγνείας τὰ ὄργανα. ἐν τύπῳ γὰρ τῆς παρθενίας πανταχοῦ παραλαμβάνουσι τὴν ἰτέαν
αἱ θεῖαι γραφαί, ἐπειδήπερ τὸ ἄνθος αὐτῆς εἰς ὕδωρ ἀποτριβέν, ἐὰν ποθῇ, πᾶν ὅσον
εἰς ὀχείας ἀναζεῖ καὶ ἐρεθισμοὺς κατασβέννυσιν, ἔστ᾽ ἂν εἰς ἄρδην ἀποστειρώσῃ καὶ
ἄγονον ἀπεργάσηται πᾶσαν τὴν ἐπὶ παιδοποιίαν φοράν, ὥςπερ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐμήνυσε, Od. κ, 510.
διὰ τοῦτο καλέσας ὠλεσικάρπους τὰς ἰτέας. καὶ ἐν Ἡσαΐᾳ δὲ οἱ δίκαιοι ὡς ἰτέα λέ- Esa. 44, 4.
γονται φύειν ἐπὶ παραῤῥέον ὕδωρ. εἰς ὕψος γὰρ τότε τὸ τῆς παρθενίας ἔρνος μεγε- 100
θύνεται σφοδρῶς τε καὶ λαμπρῶς, ὁπόταν ὁ δίκαιος καὶ ἐγκεχειρισμένος τηρεῖν αὐτὴν
καὶ ἐργάζεσθαι τοῖς ἠπιωτάτοις τοῦ Χριστοῦ νάμασιν ἀρδεύῃ, σοφίᾳ καταψεκάζων. ὃν
γὰρ τρόπον τὸ δένδρον τοῦτο χλοηφορεῖν πέφυκεν ὕδατι καὶ βλαστάνειν, οὕτως ἐπαν-
θεῖν ἀεὶ καὶ ἐπακμάζειν πιαινομένη λόγοις πέφυκεν ἡ παρθενία, ἵνα δὴ καὶ ἀνακρε-
μάσαι τὸ ὄργανον ἀπ᾽ αὐτῆς ἑαυτοῦ δύνηταί τις.
IV. Εἰ οὖν οἱ ποταμοὶ τῆς Βαβυλῶνος τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας εἰσίν, ὡς οἱ
σοφοί φασι, τὰ συγχύνοντα καὶ ταράσσοντα τὴν ψυχήν, ἀνάγκη τὰς ἰτέας εἶναι τὴν
σωφροσύνην, ἀφ᾽ ἧς ἀνακρεμῶντες ἀνέλκομεν τὰ ὄργανα τὰ παιδογόνα ταλαντούμενα 101

1) Ἐπὶ τῶν ποταμῶν .. (p. 99) .. ὠλεσικάρπους τὰς ἰτέας. Haec apud Phot. cod. 237. p. 308, b, 22—39. contracta exstant.

παρθένον ὅτῳ φίλον, ὅπως μηδὲν τῶν εἰς ἁγιασμὸν φερομένων κατ᾽ ἀνάγκην γένοιτο
καὶ βίαν, ἀλλὰ κατὰ πρόθεσιν αὐτεξούσιον ψυχῆς (τοῦτο γὰρ πρόσφορον θεῷ), οὐ
βούλεται ἐξ αὐθεντίας αὐτῷ ταῦτα καὶ γνώμης λελέχθαι τοῦ κυρίου, τουτέστι τὸ γα-
1 Cor. 7, 8. μίζεσθαι τὴν παρθένον. ἀμέλει φήσας „ἐὰν δὲ καὶ γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε“
σχεδὸν πάλιν ὑπευλαβηθεὶς ἀνετάραξε τὴν συγκατάθεσιν, κατὰ συγγνώμην ἀνθρωπίνην
87 ὑπεμφαίνων ταῦτα συμβεβουλευκέναι, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ θείαν. εὐθέως γοῦν μετὰ τὸ εἰπεῖν
1 Cor. 7, 28. „καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε“ ἐπήγαγε τό „θλίψιν δὲ ἕξουσι τῇ σαρκὶ οἱ
τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι,“ ὅ δή ἐστιν „ἐγὼ φειδόμενος ὑμῶν, ὦ οὗτοι, ταῦτα
συνεθέμην, ἐπειδήπερ ταῦτα οὕτω φρονεῖν εἵλεσθε, ὅπως μὴ δόξω κατὰ βίαν ἐπισπέρ-
χειν ὑμῶν εἰς τοῦτο καὶ ἀναγκάζειν τινάς. ὅμως δὲ εἰ καὶ ταύτην φίλον ὑμῖν μᾶλλον
τρέπεσθαι ἀποδυςπετήσαντας ἁγνείαν βαστάζειν, καὶ οὕτω λυσιτελεῖν ἡγοῦμαι κρατεῖν
ὑμᾶς τῶν τῆς σαρκὸς ἐρεθισμῶν, μὴ παραχρωμένους διὰ τὸ γεγαμηκέναι τοῖς ἑαυτῶν
1 Cor. 7, 29. σκεύεσιν εἰς ἀκαθαρσίαν.“ ἐπιφέρει γοῦν „τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί· ὁ καιρὸς συνε-
88 σταλμένος· λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν.“ εἶτα αὖ-
θις ἐπιμένων καὶ προκαλούμενος ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπεξειργάσατο τὸν λόγον, ἰσχυρῶς
κρατύνων τὴν ἔνστασιν τῆς παρθενίας. ῥητῶς γοῦν τὰ ἑξῆς ἐπισυνάψας τοῖς προειρη-
1 Cor. 7, 32 —34. μένοις ἐπεφώνησε „θέλω ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου·
ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ
γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.“ πᾶσι γὰρ
ἀναμφιςβητήτως ἐστὶ καταφανὲς ὡς ἄρα μεριμνᾶν τὰ τοῦ κυρίου καὶ ἀρέσκειν τῷ θεῷ
89 πολλῷ ἄμεινον τοῦ μεριμνᾶν τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἀρέσκειν τῇ γυναικί. τίς γὰρ οὕτως
ἠλίθιος καὶ πηρὸς τὰς ὄψεις, ὃς οὐκ αὐτόθεν αἴσθεται τὴν παραίνεσιν τοῦ Παύλου
1 Cor. 7, 35. τὸ πλέον ῥέπουσαν εἰς ἁγνείαν; „τοῦτο γάρ“ φησί „πρὸς τὸ ὑμῶν συμφέρον λέγω,
οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον“.

XIV. Ἐπίστησον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις ὅπως καὶ θεοδώρητον εἶναι τὸ τῆς παρ-
θενίας ἐπιτήδευμα παρεγγυᾷ· ὅθεν τοὺς κατὰ πρόφασιν κενοδοξίας τῶν ἀκρατεστέρων
ἐπὶ τοῦτο παρεληλυθότας ἀποβάλλεται συμβουλεύων γαμεῖν, ἵνα μὴ καιρῷ τῆς ἀκμῆς
σφυγμοὺς καὶ φλεγμονὰς παρεχούσης αὐτοῖς τῆς σαρκὸς ἀσχημονῶσιν οἰστρηλατούμενοι
90 τὴν ψυχήν. τί γὰρ παραδίδωσιν ἐπισκεπτέον. „εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τῆς παρθέ-
1 Cor. 7, 36. νου αὐτοῦ νομίζει“ φησίν „ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γενέσθαι· ὃ θέλει
ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν,“ οἰκείως ἐνταῦθα προκρίνων τὸν γάμον τῆς
ἀσχημοσύνης ἐπὶ τῶν ἑλομένων μὲν παρθενεύειν, δυςανασχετούντων δὲ τὸ μετὰ ταῦτα
καὶ ἀποκαμόντων, καὶ λόγῳ μὲν δι᾽ αἰδῶ τὴν πρὸς ἀνθρώπους αὐχούντων ἐπιμένειν,
ἔργῳ δὲ οὐδὲ μακρότερον ἐνδιατρίψαι δυναμένων τῷ εὐνουχισμῷ. τῷ μέντοι αὐτοκρα-
1 Cor. 7, 37. τορικῇ καὶ αὐθαιρέτῳ κρίνοντι προθέσει τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα παρθένον καὶ μὴ
ἔχοντι ἀνάγκην, ὅπερ ἐστὶ πάθος ἐκκαλούμενον τὴν ὀσφῦν εἰς συνουσίαν (εἶναι γὰρ
91 καὶ διαφοράς, ὡς εἰκός, σωμάτων), τούτῳ διαμιλλωμένῳ καὶ διαθλοῦντι καὶ σπου-
δαίως ἐπιμένοντι τῇ ἐπαγγελίᾳ καὶ ταύτην ἄριστα διαπεραινομένῳ παρακελεύεται μέ-
1 Cor. 7, 38. νειν καὶ τηρεῖν, τῇ παρθενίᾳ τὰ πρωτεῖα νέμων. ὁ γὰρ δυνάμενος, φησί, καὶ φιλο-
τιμούμενος τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα παρθένον κρεῖττον ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ δυνάμενος,
γαμίζων δὲ νομίμως καὶ μὴ λαθροφθορῶν, καλῶς. καὶ περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως.
λαβέτω δὲ μετὰ χειρὸς ὁ βουλόμενος τὴν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν, καὶ καθ᾽ ἕκα-
στον ὁμιλήσας τοῖς ἐγγεγραμμένοις, τότε καὶ τὰ ὑφ᾽ ἡμῶν λεγόμενα σκεψάσθω ἀντι-
92 παραβάλλων, εἰ μὴ συμφωνίας πάσης ἔχονται καὶ ὁμοφροσύνης τῆς πρὸς αὐτά.

Ταῦτά σοι κατὰ δύναμιν ὑπὲρ ἁγνείας, ὦ Ἀρετή, κἀγὼ συνειςφέρω.

ΕΥΒΟΥΛ. Σφόδρα διὰ πολλῶν, ὦ Γρηγόριον, μόλις εἰς τὸ προκείμενον ἀφί-
κετο, μακρότατον ἀναμετρησαμένη καὶ περαιωθεῖσα πέλαγος λόγων.

ΓΡΗΓ. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν· ἀλλ᾽ ἴθι καὶ τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς μνημονεύσαντες μιμη-
τικώτατα διέλθωμεν, ὧν ἔτι ἔναυλον τὴν ἀκρόασιν ἔχειν μοι δοκῶ, πρὶν ἀποπτῆναι
καὶ διαφυγεῖν· εὐεξάλειπτοι γὰρ νέων ἀκουσμάτων μνῆμαι γερόντων.

ΕΥΒΟΥΛ. Ἀλλὰ λέγε· τούτων γὰρ καὶ ἐληλύθαμεν ἀσμένως ἀκουσόμενοι τῶν
λόγων.

93 *ΓΡΗΓ.* Καὶ μὲν δή, καθάπερ εἶπας, μετὰ τὸ καταχθῆναι τὴν Θάλειαν δρόμοις
ἀκυμάντοις εἰς τὴν γῆν ἡ Θεοπάτρα ἐφεξῆς ὑπολαβοῦσαν ἑαυτὴν ἔφη εἰπεῖν τάδε.

Λόγος δ΄.

Θεοπάτρα.

I. *Εἰ μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ὦ παρθένοι,* διεξόδων ἡ σοφία τῆς λογικῆς ἵστατο τέχνης
καὶ τὴν αὐτὴν ἀεὶ διεπορεύετο τρίβον, οὐδεμία ἂν ὑπῆρχε μηχανὴ μὴ οὐχ ἀποκνεῖν

ἐπιχειροῦσαν τοῖς ἤδη προηγωνισμένοις. εἰ δὲ μυρίαι λόγων ὁρμαὶ καὶ διέξοδοι, πολυ-
μερῶς καὶ πολυτρόπως ἐπεισπνέοντος ἡμᾶς τοῦ θεοῦ, τίς ἡ ἀποκλήρωσις ἐγκαλύπτε- Hebr. 1,1.
σθαι καὶ δειλιᾶν; οὐκ ἀνυπαίτιος γὰρ ὅτῳ μέτεστι χάριτος, ἐὰν τὰ καλὰ μὴ κοσμῇ 94
λόγοις εὐχαριστηρίοις. διὸ φέρε καὶ ἡμεῖς ὑμνήσωμεν τῶν χαρισμάτων τὸ καλλιφεγ-
γὲς ἄστρον καὶ τιμαλφέστατον τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἁγνείαν. εὐρυτάτη γὰρ ἡ τοῦ πνεύ-
ματος αὕτη καὶ ἄφθονος ὁδός. πόθεν οὖν ἀπαρξάμεναι δὴ πρέποντα δόξομεν καὶ
εἰκότα λέγειν τοῖς προκειμένοις, ἐντεῦθεν ἐπισκεπτέον.

II. Ἐγὼ γὰρ ἀκριβῶς ᾐσθῆσθαί μοι δοκῶ ὅτι τῆς εἰς τὸν παράδεισον ἀποκατα-
στάσεως καὶ τῆς εἰς τὴν ἀφθαρσίαν μεταβολῆς καὶ τῆς πρὸς θεὸν καταλλαγῆς οὐδὲν
οὕτως αἴτιον ἄλλο γέγονε καὶ σωτήριον ἀνθρώποις, τὸ στρατηγῆσαν ἡμᾶς εἰς ζωήν,
ὡς ἁγνεία. πειράσομαι γὰρ ᾗ διανοοῦμαι περὶ τούτων ἐνδείξασθαι νῦν, ἵνα σαφῶς 95
τὴν δύναμιν τοῦ προειρημένου χαρίσματος ἀκούσασαι, πόσων ἡμῖν παρεκτικὸν ἀγαθῶν
ἐγενήθη γνῶτε. τὸ γοῦν ἀρχαῖον, μετὰ τὸ μετοικισθῆναι τὸν ἄνθρωπον ἐκβληθέντα
διὰ τὴν παράβασιν, τὸ ῥεῦμα τῆς φθορᾶς ἐπὶ πολὺ προσεχύθη καὶ φερόμενον σφοδρῶς
ἐξαισίοις συρμοῖς οὐ μόνον ἔξωθεν ἀτάκτως παρεφέρετο προστυγχάνον, ἀλλ᾽ ἤδη καὶ
ἐπεισχεόμενον εἴσω κατέκλυζε τὰς ψυχάς. αἱ δὲ συνεχῶς τοῦτο πάσχουσαι κωφαὶ καὶ
δυσμαθεῖς ἐφέροντο, κυβερνᾶν ἀπαλλαγεῖσαι τὰ σφέτερα σκάφη παρὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἐφάψασθαι βεβαίου τινός. αἱ γὰρ αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς, ὡς οἱ τούτων ἔφασαν ἐπιστή-
μονες, ἐπειδὰν τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων παθῶν ἡττηθεῖσαι προσδέξωνται τὰς ἐπι- 96
φορὰς τοῦ τῆς ἀνοίας ἐπικλύσαντος εἴσω κύματος, εὐθέως τῆς θείας ὁρμῆς ἐμποδίζουσι
σκοτωθεῖσαι τὸ πᾶν αὐτῆς εὐήνιον πορευθὲν κατὰ φύσιν κύτος. ὅθεν ὁ θεὸς οἰκτειρή-
σας ἡμᾶς ἔχοντας οὕτως καὶ οὔτε ἀνασχεῖν οὔτε ἀνασφῆλαι δυναμένους κατέπεμψεν ἐξ
οὐρανῶν τὸ ἄριστον καὶ εὐκλεέστατον βοήθημα, τὴν παρθενίαν, ὅπως ἐξ αὐτῆς ἀποδή-
σαντες ἡμῶν τὰ σώματα πλοίων δίκην, γαλήνην ἔχωμεν ὁρμισθέντες φθορᾶς, καθὼς
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ. τοῦτο γὰρ ἐν ἑκατοστῷ τριακοστῷ ἕκτῳ φέρεται
ψαλμῷ, ἔνθα ὕμνον εὐχαριστήριον ἀναπέμπουσιν ἱλαρῶς αἱ ψυχαὶ τῷ θεῷ, ὁπόσαι 97
δὴ παραληφθεῖσαι καὶ κρατηθεῖσαι περιπολοῦσιν ἤδη μετὰ Χριστοῦ τὸν οὐρανόν, ὅτι
μὴ κατεσπάσθησαν ὑπὸ τῶν ὑλικῶν καὶ σωματικῶν ῥευμάτων. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ τὸν
Φαραώ φασι τύπον ἀπενέγκασθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον διαβόλου, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄῤῥενα Exod. 1,16.
ἀφειδῶς εἰς τὸν ποταμὸν ἐκέλευε ῥίπτεσθαι, τὰ δὲ θήλεα ζωογονεῖσθαι. καὶ γὰρ καὶ
ὁ διάβολος βασιλεύων ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως τῆς μεγάλης Αἰγύπτου, τοῦ κόσμου, Rom. 5,14.
τὰ μὲν ἄῤῥενα καὶ νοητὰ τῆς ψυχῆς ἔκγονα ὑπὸ τῶν ῥευστῶν παραφέρεσθαι καὶ ἀναι-
ρεῖσθαι παθῶν σπουδὴν ἔσχε, τὰ δὲ σαρκικὰ καὶ ἀναίσθητα αὐξάνεσθαί τε καὶ πλη-
θύνεσθαι γλίχεται.

III. Ἀλλὰ γὰρ ἵνα μὴ παρεκβαίνωμεν τοῦ προκειμένου, φέρε δὴ τὸν ψαλμὸν ἐξη- 98
γησώμεθα ἐν χερσὶ λαβοῦσαι τοῦτον, ὃν αἱ καθαραὶ καὶ ἀλώβητοι ψυχαὶ προσᾴδουσι
τῷ θεῷ, [1] „ἐπὶ τῶν ποταμῶν“ λέγουσαι „Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσα- Ps. 136,1.2.
μεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς Σιών. ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄρ-
γανα ἡμῶν,“ ὄργανα καλοῦσαι σαφῶς τὰ σκηνώματα ἑαυτῶν, ἃ ἀνεκρέμασαν ἀπὸ τῶν
πεισμάτων τῆς ἁγνείας ἐξάψασαι τοῦ ξύλου, ἵνα μὴ δυνηθῶσιν ἐξαρπασθεῖσαι πάλιν
παρασυρῆναι τῷ ῥεύματι τῆς ἀκρασίας· Βαβυλὼν γάρ, τάραχος ἢ σύγχυσις ἑρμηνευο-
μένη, τὸν περίῤῥυτον βίον δείκνυσι τοῦτον, οὗ ἐν μέσῳ καθεσθέντες περικλυζόμεθα
καθ᾽ ὃν ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ χρόνον, τῶν ποταμῶν τῆς κακίας ἐφορμώντων ἀεί. διὸ 99
καὶ περιδεεῖς ἐσμεν καὶ κατολοφυρόμεθα καὶ βοῶμεν μετὰ κλαυθμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα
μὴ κατολισθήσωσιν ἡμῶν ἀποῤῥηχθέντα τοῖς κύμασι τῆς ἡδονῆς ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς
ἁγνείας τὰ ὄργανα. ἐν τύπῳ γὰρ τῆς παρθενίας πανταχοῦ παραλαμβάνουσι τὴν ἰτέαν
αἱ θεῖαι γραφαί, ἐπειδήπερ τὸ ἄνθος αὐτῆς εἰς ὕδωρ ἀποτριβέν, ἐὰν ποθῇ, πᾶν ὅσον
εἰς ὀχείας ἀναζεῖ καὶ ἐρεθισμοὺς κατασβέννυσιν, ἔστ᾽ ἂν εἰς ἄρδην ἀποστειρώσῃ καὶ
ἄγονον ἀπεργάσηται πᾶσαν τὴν ἐπὶ παιδοποιίαν φοράν, ὥσπερ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐμήνυσε, Od. κ, 510.
διὰ τοῦτο καλέσας ὠλεσικάρπους τὰς ἰτέας. καὶ ἐν Ἡσαΐᾳ δὲ οἱ δίκαιοι ὡς ἰτέα λέ- Esa. 44,4.
γονται φύειν ἐπὶ παραῤῥέον ὕδωρ. εἰς ὕψος γὰρ τότε τὸ τῆς παρθενίας ἔρνος μεγε- 100
θύνεται σφοδρῶς τε καὶ λαμπρῶς, ὁπόταν ὁ δίκαιος καὶ ἐγκεχειρισμένος [illegible] αὐτὴν
καὶ ἐργάζεσθαι τοῖς ἠπιωτάτοις τοῦ Χριστοῦ νάμασιν ἀρδεύῃ, σοφίᾳ [illegible]. ὃν
γὰρ τρόπον τὸ δένδρον τοῦτο χλοηφορεῖν πέφυκεν ὕδατι καὶ βλαστάνειν, οὕτως ἐπαν-
θεῖν ἀεὶ καὶ ἐπακμάζειν πιαινομένη λόγοις πέφυκεν ἡ παρθενία, ἵνα δὴ καὶ ἀνακρε-
μάσαι τὸ ὄργανον ἀπ᾽ αὐτῆς ἑαυτοῦ δύνηταί τις.

IV. Εἰ οὖν οἱ ποταμοὶ τῆς Βαβυλῶνος τὰ ῥεύματα τῆς [illegible] εἰσίν, ὡς οἱ
σοφοί φασι, τὰ συγχύνοντα καὶ ταράσσοντα τὴν ψυχήν, [illegible] ἰτέας εἶναι τὴν
σωφροσύνην, ἀφ᾽ ἧς ἀνακρεμῶντες ἀνέλκομεν τὰ ὄργανα [illegible] ταλαντούμενα 101

1) Ἐπὶ τῶν ποταμῶν [illegible] (p. 99) .. ὠλεσικάρπους τὰς ἰτέας. [illegible] Phot. cod. 227. p. 306, b, 22—39. contracta [illegible]

κάτω καὶ βρίθοντα τὸν νοῦν, ἵνα μὴ κατενεχθέντα περὶ τοὺς ὀχετοὺς τῆς ἀκρασίας
σκωλήκων δίκην εἰς τοὺς ἰχῶρας ἐγχρίμπτωνται καὶ τὰς σηπεδόνας. χρησιμωτάτην γὰρ
καὶ ἐπίκουρον εἰς ἀφθαρσίας κτῆσιν τὴν παρθενίαν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο, σύμμαχον ἀπο-
στείλας τοῖς ὀριγνωμένοις καὶ ποθοῦσι, καθὼς ὁ ψαλμὸς ὑφηγεῖται, τὴν Σιών, ὃ δή
ἐστι τὴν ἔκλαμπρον ἀγάπην καὶ τὴν περὶ αὐτῆς ἐντολήν, ἐπειδήπερ ἡ Σιὼν ἐντολὴ σκο-
πιᾶς ἑρμηνεύεται. ὧδε γὰρ ἀναλογισώμεθα πάλιν καὶ τὰ ἑξῆς. τί δή ποτε ἐπηρωτῆ-
σθαι πρὸς τῶν αἰχμαλωτιστῶν ὁμολογοῦσιν αἱ ψυχαὶ τὴν ᾠδὴν ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας ᾆσαι
102 κυρίου; ἢ πάντως ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἱερὰν ᾠδὴν εἶναι καὶ ἀπόρρητον διδάσκουσιν, ἣν
οἱ ἁμαρτάνοντες καὶ μοιχώμενοι τῷ πονηρῷ προςᾴδουσιν; ἐξορχοῦνται γὰρ τὰς ἐντο-
Matth. 7, 6. λάς, τὸ θέλημα τῶν πνευμάτων τελοῦντες τῆς πονηρίας, καὶ ῥίπτουσι τὰ ἅγια τοῖς
κυσὶ καὶ τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ὃν τρόπον κἀκεῖνοι περὶ ὧν ὁ προ-
Amos 4, 5. φήτης δυςχεραίνων φησὶ „καὶ ἀνέγνωσαν ἔξω νόμον.“ οὐ γὰρ ὅτι τῶν πυλῶν ἔξω τῆς
Ἱερουσαλὴμ ἢ τῶν οἰκιῶν ἀνεγίνωσκον ἐξιόντες οἱ Ἰουδαῖοι τὸν νόμον, διὰ τοῦτο δὴ
καὶ ὁ προφήτης ἰσχυρῶς αὐτῶν κατηγορεῖ καὶ ὑπευθύνους ἐγκλήματι βοᾷ γεγονέναι,
ἀλλ' ὅτι παρερχόμενοι τὰς ἐντολὰς καὶ ἀσεβοῦντες εἰς τὸν θεὸν ἐπιμεμορφασμένως
103 μὲν ἀνεγίνωσκον δῆθεν ὡς εὐσεβεῖς τὰ προστάγματα, κατὰ ψυχὴν δὲ οὐκ ἐδέχοντο
μετὰ πίστεως ἴσχοντες, ἀλλ' ἀπέπτυον ἔργοις ἀρνούμενοι. ἐντεῦθεν γὰρ τὴν ᾠδὴν ἐπὶ
τῆς ἀλλοτρίας ᾄδουσι κυρίου, ταπεινότερον περιέλκοντες καὶ ἐξηγούμενοι τὸν νόμον,
1 Petr. 2, 10. βασιλείαν αἰσθητὴν προςδοκῶντες, καὶ ἐπὶ γῆς ταύτης τῆς ἀλλοτρίας, ἣν παρελεύσεσθαι
λόγος, τιθέμενοι τὰς ἐλπίδας, ἔνθα οἱ αἰχμαλωτισταὶ δελεάζουσιν ἡδοναῖς λοχῶντες
πρὸς ἀπάτην.

V. Ἐοίκασι δὲ καὶ οἱ προςᾴδοντες τὸ εὐαγγέλιον ἄφροσιν ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας μελῳ-
δεῖν τὴν ᾠδὴν κυρίου, ἧς μή ἐστιν ὁ Χριστὸς γεωργός. ἀλλ' αἱ τὸ καθαρώτατον καὶ
φαιδρὸν καὶ ἀμιγὲς καὶ εὐλαβὲς καὶ εὐπρεπὲς τῆς παρθενίας ὑποδῦσαι καὶ ἀνα-
104 λάμψασαι κάλλος, καὶ στεῖραι καὶ ἄγονοι τῶν ῥευστῶν καὶ ἀλγεινῶν εὑρεθεῖσαι πα-
θῶν, ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας οὐ μελῳδοῦσι τὴν ᾠδήν, ὅτι μὴ φέρονται ταῖς ἐλπίσι τῇδε,
μηδὲ προστετήκασι θνητῶν σωμάτων τρυφαῖς, μηδὲ ταπεινῶς κατασκέπτονται τὸν νοῦν
τῶν ἐντολῶν, ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως μετὰ φρονήματος ὑψηλοῦ τὰς ἐπαγγελίας ἄνω
περιαθροῦσι, τὸν οὐράνιον διψῶσαι καὶ σύμφυτον τόπον. ὅθεν ἀγάμενος αὐτῶν ὁ
θεὸς τὰ φρονήματα μεθ' ὁρκωμοσίας ἐξαιρέτους ἐπαγγέλλεται διδόναι τιμάς, ἐν ἀρχῇ
Ps. 136, 5. 6. τῆς εὐφροσύνης προανατάσσων καὶ καθιδρύων. λέγει γὰρ ὧδε „ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου,
105 Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου. κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου,
ἐὰν μή σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφρο-
σύνης μου,“ Ἱερουσαλὴμ τὰς ἀμιάντους αὐτὰς δὴ ταύτας, ὡς ἔφην, καὶ ἀπήμονας
ψυχὰς εἶναι λέγων, αἵτινες ἄτρυγον τὸ τῆς παρθενίας αὐστηρῶς ἀμολύντοις χείλεσι
2 Cor. 2, 2. σπασάμεναι πόμα, ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν καθαρμόζονται παραστῆσαι Χριστῷ
Sap. 4, 2. κατ' οὐρανόν, τὸν τῶν ἀμιάντων ἄθλων ἀγῶνα νικήσασαι. ταύτῃ γὰρ καὶ Ἡσαΐας ὁ
Esa. 60, 1. προφήτης παρεγγυᾷ „φωτίζου, φωτίζου“ λέγων „Ἱερουσαλήμ· ἥκει γάρ σου τὸ φῶς,
Philip. 3, 11. καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκε“. ταῦτα δὲ τὰ ἐπαγγέλματα μετὰ τὴν ἐξανά-
106 στασιν τελεσιουργηθήσεσθαι δῆλον καὶ παντί. οὐ γὰρ περὶ τῆς πολυθρυλλήτου κατὰ
Ἰουδαίαν πολίχνης τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον χρησμῳδεῖ, ἀλλὰ περὶ τῆς οὐρανουπόλεως ὡς
ἀληθῶς ἐκείνης καὶ μακαρίας Ἱερουσαλήμ, ἣν δή φησιν αὐτὴν εἶναι τὸ ἄθροισμα
τῶν ψυχῶν, ἃς προανατάξασθαι πρώτας ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης τῶν καινῶν αἰώνων
προφανῶς ὁ θεὸς ἐπαγγέλλεται, εἰς καθαρὰν οἴκησιν ἀδύτων φώτων τῷ λευκοτάτῳ
τῆς παρθενίας ἐστολισμένας κόσμῳ κατοικίζων, ὅτι μὴ ἐμνημόνευσαν τὸν κόσμον
ἀποδύσασθαι τὸν νυμφικόν, τουτέστι χαυνῶσαι τὸν λογισμὸν φαντασίαις ἐκτόποις.

Jer. 2, 32. VI. [1] Ἀμέλει τὸ μὴ ἐπιλαθέσθαι νύμφην τὸν κόσμον, μηδὲ παρθένον τὴν στη-
θοδεσμίδα αὐτῆς, λεγόμενον ἐν Ἱερεμίᾳ, τὸ μὴ ἐνδοῦναι καὶ χαλάσαι τὸν δεσμὸν
107 τῆς σωφροσύνης ἀπάταις δηλοῖ καὶ περισπασμοῖς. στήθη γὰρ αἱ φρένες εἰκότι λόγῳ
καὶ ὁ νοῦς ἡμῶν εἶναι νομίζεται· ἡ δὲ στηθοδεσμίς, ἡ συνδοῦσα ζώνη καὶ συσφίγ-
γουσα τὴν πρόθεσιν τῆς ψυχῆς εἰς ἁγνείαν, ἐστὶν ἡ πρὸς θεὸν ἀγάπη, ἣν ἐμοί τε
καὶ ὑμῖν ὁ στρατηγὸς ἡμῶν καὶ ποιμὴν Ἰησοῦς καὶ ἄρχων καὶ νυμφίος, ὦ καλλιπάρ-
θενοι, ἄῤῥηκτον καὶ ἐσφραγισμένην μέχρι τέλους τηρῆσαι παράσχοι. τούτου γὰρ τοῦ
κτήματος τοῖς ἀνθρώποις ἄμεινον βοήθημα οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως ἕτερον λάβοι ἀρέσκον
θεῷ καὶ προςφιλές. διὸ ἐγὼ χρῆναί φημι τὴν ἁγνείαν ἅπαντας τιμᾶν καὶ διαφερόν-
τως ἀσκεῖν τε καὶ ἐγκωμιάζειν.

108 Αὗταί σοι καὶ παρ' ἡμῶν αἱ ἀπαρχαὶ τῶν λόγων ἀνακείσθωσαν, ὦ Ἀρετή, τὰ
μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν.

1) Ἀμέλει .. (p. 107) .. ἡ πρὸς Χριστὸν ἀγάπη. Haec fere ad verbum apud Phot. cod. 237. p. 308, b. 40. — p. 309, a. 5.

Ἀλλὰ δέχομαι τὸ δῶρον, ἔφη φάναι τὴν Ἀρετήν, καὶ κελεύω μετὰ σὲ τὴν Θάλ-
λουσαν λέγειν· δεῖ γάρ με παρὰ μιᾶς ἑκάστης ὑμῶν ἀποδέξασθαι τὸν λόγον.

Λόγος ε'.

Θάλλουσα.

I. Τὴν οὖν Θάλλουσαν βραχὺ ἐπισχοῦσαν καὶ πρὸς ἑαυτήν τι σκεψαμένην εἰπεῖν
ἔφη, Ἀλλ', ὦ Ἀρετή, συλλήπτριαν ἀξιῶ παραστῆναί σε καὶ τὰ νῦν, ὅπως πρῶτον
μὲν σοῦ, καὶ τῶν παρόντων δὲ φανῶμεν ἄξια λέγειν. τὸ γὰρ μέγιστον καὶ ἐπιφα-
νέστατον ἀνάθημα καὶ δῶρον, οὗ μηδὲν ἀντάξιον ἄλλο προσενέγκασθαι πάρεστιν
ἀνθρώποις θεῷ, τὸν ἆθλον τῆς παρθενίας εἶναι πέπεισμαι διαρκῶς, ἀπὸ τῶν ἱερῶν 109
ᾐσθημένη γραμμάτων. οὐ γὰρ ἂν πολλῶν πολλὰ κατ' εὐχὰς ἐν τῷ νόμῳ καλὰ κα-
τεργασαμένων μόνοι μεγάλην εὐχὴν ἐλέγοντο πληροῦν οἱ σφᾶς αὐτοὺς αὐθαιρέτῳ
βουλῇ προσενέγκασθαι βουλόμενοι. ἔχει γὰρ τὸ ῥητὸν οὕτως „καὶ ἐλάλησε κύριος
πρὸς Μωυσῆν λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνὴρ ἢ Num. 6, 1.
γυνή, ὃς μεγάλως εὔξηται εὐχὴν ἀφαγνίσασθαι ἁγνείαν κυρίῳ.“ εὔχεται χρυσᾶ καὶ
ἀργυρᾶ εἰς τὸν νεὼν σκεύη προσκομίσας ἀναθεῖναί τις, ἕτερος ἀναθεῖναι τὴν δεκάτην
τῶν καρπῶν, ἄλλος τῆς οὐσίας· ἕτερος τὰ κράτιστα τῶν ποιμνίων, ἄλλος τὴν ὕπαρ-
ξιν καθιεροῖ, καὶ οὐδέπω μεγάλην εὐχὴν εὔξασθαι δύναται τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ 110
ἑαυτὸν ἀναθεὶς τῷ θεῷ ὁλοτελῶς.

II. Ἐπιχειρητέον γὰρ ἀληθεῖ λόγῳ πρὸς ὑμᾶς, ὦ παρθένοι, τὴν κατὰ τὸ πνεῦμα
διάνοιαν δηλῶσαι τῆς γραφῆς. ὁ γὰρ κατά τι μόριον φυλασσόμενος καὶ προσέχων,
κατά τι δὲ περισπώμενος καὶ πλημμελῶν ὅλος οὐκ ἀνάκειται θεῷ· χρὴν γὰρ τὸν
τέλειον πάντα ἀναθεῖναι καὶ τὰ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ τῆς σαρκός, ὅπως ἄρτιος εἴη καὶ
μὴ ἐλλιπής. ταύτῃ δὴ καὶ τῷ Ἀβραὰμ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται [1] „λάβε μοι δάμαλιν τριε- Gen. 15, 9.
τίζουσαν“ λέγων „καὶ αἶγα τριετίζουσαν καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυγόνα καὶ περι-
στεράν,“ ὅ ἐστιν εὐφήμως (ἐπίστησον γὰρ ὅτι περὶ τούτων κἀκεῖνο παρεγγυᾷ)· προσ- 111
ένεγκέ μοι καὶ φύλαξον ἄζυγα καὶ ἀκάκωτόν σου τὴν ψυχὴν δαμάλεως δίκην, καὶ τὴν σάρκα
καὶ τὸν λογισμόν, τὴν μὲν ὡς αἶγα, ἐπειδὴ τὰ μετέωρα καὶ κρημνώδη περιπολεῖ, τὸν δὲ
ὡς κριόν, ἵνα μηδαμῶς ἀποσκιρτήσας ἐκπέσῃ καὶ ἐξολισθήσῃ τῆς ἀληθείας· οὕτω γὰρ
ἐντελὴς ἔσῃ καὶ ἀνεπίληπτος, ὦ Ἀβραάμ, ἀναθεὶς ἐμοὶ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν αἴσθησιν
καὶ τὸν νοῦν· ἃ συμβολικῶς δάμαλιν ἔφη καὶ αἶγα καὶ κριὸν τριετίζοντα, οἱονεὶ τὴν
γνῶσιν ἀκακέμφατον τῆς τριάδος ἐπανῃρημένα. τάχα δὲ καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν μέσην
καὶ τὴν τελευταίαν τοῦ βίου τῆς ἡλικίας ἡμῶν αἰνίσσεται τρίβον, βουλόμενος, ὡς ἔνι
μάλιστα, καὶ τὸν τῶν παίδων καὶ τὸν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸν τῶν γεραιτέρων χρόνον 112
σωφρόνως βιώσαντας αὐτῷ προσενέγκασθαι· καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἐν Luc. 12, 35—38.
εὐαγγελίοις παρακελεύεται Ἰησοῦς Χριστός, ὧδε νομοθετῶν „οἱ λύχνοι ὑμῶν μὴ
σβεννύσθωσαν, καὶ αἱ ὀσφύες ὑμῶν μὴ λυέσθωσαν. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι
γίνεσθε ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον αὐτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων,
ἵνα ἐλθόντι καὶ κρούσαντι αὐτῷ εὐθέως ἀνοίξωσι. μακάριοί ἐστε, ὅτι ἀνακλινεῖ
ὑμᾶς καὶ παρελθὼν διακονήσει· κἂν τῇ δευτέρᾳ, κἂν τῇ τρίτῃ φυλακῇ, μακάριοί
ἐστε.“ ἐπισκέψασθε γὰρ ὅτι τρεῖς ὑποθέμενος φυλακὰς νυκτός, ἑσπερινὴν καὶ δευτέ-
ραν καὶ τρίτην, καὶ τρεῖς ἑαυτοῦ παρουσίας, ὦ παρθένοι, τὰς τρεῖς ἡμῶν τῆς ἡλι- 113
κίας ᾐνίξατο μεταβολάς, τὴν μειρακιώδη καὶ τὴν πρόσηβον καὶ τὴν πρεσβυτικήν, ἵνα
κἂν τὴν πρώτην ἄγοντας ἡλικίαν, τουτέστι παῖδας ὄντας, ἐὰν ἔλθῃ παραληψόμενος
τοῦ κόσμου, ἑτοίμους καταλάβῃ καὶ καθαρούς, μηδὲν ἐπιτετηδευκότας σκαιόν, κἂν
τὴν δευτέραν ὁμοίως, κἂν τὴν τρίτην. ἑσπερινὴ γὰρ φυλακὴ ὁ καιρός ἐστι τῆς ἀκμῆς
τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ νεότης, καθ' ἣν ἄρχεται ταράσσεσθαι τὸ ἡγεμονικόν, ἐπιθολού-
μενον ταῖς ἐξαλλαγαῖς τοῦ βίου, ἡβώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς ἤδη καὶ τρεπομένης εἰς
πάθη. δευτέρα δέ, ὁπηνίκα λοιπὸν εἰς ἄνδρα τέλειον ἐλάσας ἄρχεται στάσιν καὶ
βεβαιότητα τῶν θορύβων ὁ νοῦς προσλαμβάνειν καὶ τῆς οἰήσεως. τρίτη δέ, ὅτε αἱ 114
πλεῖσται φαντασίαι φθίνουσι τῶν ἐπιθυμιῶν, ἀπομαραινομένης ἤδη τῆς σαρκὸς καὶ
εἰς γῆρας προκοπτούσης.

III. Διὸ προσήκει ἄσβεστον ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς πίστεως ἐξάψαντας τὸν λύχνον, καὶ τὴν
ὀσφῦν ἀναζωσαμένους τῇ σωφροσύνῃ, ἐγρηγορέναι καὶ προσδοκᾶν ἀεὶ τὸν κύριον, ἵνα,
κἂν ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ παραλαβεῖν ἡμῶν τινας βουληθῇ, κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ
τρίτῃ, ἐλθὼν καὶ εὑρὼν ἑτοιμοτάτους καὶ ἃ προσέταξεν ἐργαζομένους, ἀνακλίνῃ εἰς
Ἀβραὰμ κόλπους καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ἱερεμίας δὲ „ἀγαθόν“ φησίν „ἀνδρί, ὅταν Thren. 3, 27.

1) *Λάβε μοι* .. (p. 114) .. *προσδοκᾶν ἀεὶ τὸν κύριον.* Haec, paucis omissis, transscripta apud Phot. cod. 237. p. 309, a. 6. — p. 309, b. 2.

Jer. 17, 3. ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ κυρίου μὴ ἀποστῇ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.“ ἀγαθὸν
115 γὰρ ἐκ παίδων ὡς ἀληθῶς ὑποθέντα τὸν αὐχένα τῇ θείᾳ προσοχῇ μὴ ἀποσείσασθαι
μέχρι γήρως τὸν ἐπιβάτην καθαραῖς φρεσὶν ἐποχούμενον, ἀεὶ τὸν λογισμὸν εἰς τὸ
χεῖρον καθέλκοντος τοῦ πονηροῦ. τίς γὰρ οὐ τὰς δι' ὀμμάτων, τίς δ' οὐ τὰς δι'
ὤτων, τίς δ' οὐ τὰς διὰ γεύσεως, ὀσφρήσεώς τε καὶ ἁφῆς ἡδονὰς καὶ τέρψεις ἀπο-
δέχεται, τὴν ἡνίοχον μὴ φέρων σωφροσύνην, εἴργουσαν καὶ καθαιμάττουσαν τὸν
ἵππον τῆς κακίας; ἕτερος μὲν οὖν εἰς ἕτερα ἐπιβλέψας ἄλλα δοξάσει, ἡμεῖς δὲ ἀνα-
τιθέναι λέγομεν ἑαυτὸν τελείως θεῷ, ὃς καὶ τὴν σάρκα ἄχραντον ἐκ παίδων φιλο-
τιμεῖται φυλάττειν, παρθενίαν ἀσκῶν. περισπουδάστους γὰρ καὶ μεγάλας ἐλπίδων
116 δωρεὰς τοῖς ἐφιεμένοις αὐτῆς ταχέως φέρει, τὰ λυμαντήρια τῆς ψυχῆς ἀπομαραί-
νουσα πάθη καὶ ὑπεκκαύματα. φέρε γὰρ εἰσηγήσωμαι πῶς ἀνακείμεθα τῷ κυρίῳ.

Num. 6, 2. IV. Τὸ γοῦν „μεγάλως εὔξασθαι εὐχήν,“ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς νομοθετούμενον,
τοῦτο παρίστησιν, ὅπερ ἐπὶ πλέον ἐγὼ διηγησαμένη ἀποφαίνω, μεγάλην εὐχὴν εἶναι
παρὰ πάσας εὐχὰς ἀποδεικνύουσα τὴν ἁγνείαν. τότε γὰρ ἀνάκειμαι προφανῶς πᾶσα
τῷ κυρίῳ, ὁπότε μὴ μόνον τὴν σάρκα συνουσίας ἀνέπαφον, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν
1 Cor. 7, 34. ἀτοπημάτων ἄσπιλον τηρεῖν ἀγωνίζομαι. „ἡ γὰρ ἄγαμος“ φησί „μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ,“ οὐ μόνον ἵνα μὴ χωλὴν τῆς ἀρετῆς κατά τι μόριον
ἀπενέγκηται τὴν δόξαν, ἀλλ' ἄμφω, κατὰ τὸν ἀπόστολον, καὶ ἐν τῷ σώματι καὶ ἐν
117 τῷ πνεύματι ἁγιάζηται, ἀναθεῖσα τὰ μέλη κυρίῳ. τί γάρ ἐστι τὸ ἀναθεῖναι ἑαυ-
τὸν τελείως κυρίῳ, λεκτέον. ἐὰν ἐπὶ τῶνδε μὲν ἀνοίξω τὸ στόμα, ἐπὶ τῶνδε
δὲ κατακλείσω, οἷον ἀνοίξω μὲν περὶ τὰς ἐξηγήσεις τῶν γραφῶν εἰς τὸ ὀρθοδό-
ξως ὑμνῆσαι καὶ μεγαλοπρεπῶς κατὰ δύναμιν τὸν θεόν, κατακλείσω δὲ θύραν
Ps. 140, 3. αὐτῷ θεμένη καὶ φυλακὴν τοῦ μάταια μὴ λαλεῖν, ἁγνεύει μου τὸ στόμα καὶ ἀνάκει-
Ps. 64, 2. ται τῷ θεῷ, ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γέγονεν, ὄργανον σοφίας· γράφει γὰρ δι' αὐ-
τῆς ἀριδήλοις γράμμασιν, ἀπὸ τοῦ βάθους καὶ τῆς δεινότητος τῶν γραφῶν φωτίζων
118 τὸν νοῦν, τοῦ πνεύματος ὁ λόγος, ὁ κύριος, γραμματεὺς τῶν αἰώνων ὀξυγράφος,
ὅτι ταχέως καὶ ὀξέως τὴν βουλὴν ἀναγράφεται μόνος καὶ πληροῖ τοῦ πατρός, „ὀξέως
Esa. 8, 1. σκύλευσον“ ἀκούων „ταχέως προνόμευσον.“ τούτου κάλαμός ἐστιν ἡ γλῶσσά μου
τοῦ γραμματέως· ἡγνίσθη γὰρ αὐτῷ καὶ ἀνάκειται κάλαμος ὥσπερ ὡραῖος, ὡραιό-
τερα γράφων τῶν τὰ ἀνθρώπινα δόγματα κρατυνόντων ποιητῶν καὶ λογογράφων.
ἐὰν ἐθίσω καὶ τὰς ὄψεις μὴ ἐπιθυμεῖν ὥρας σωμάτων, μηδὲ τέρπεσθαι θέαις ἀσχή-
μοσιν, ἀλλὰ τὰ ἄνω περισκοπεῖν, ἁγνεύουσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀνάκεινται τῷ κυ-
119 ρίῳ. ἐὰν τὰ ὦτα φράξασα ἀπὸ δυσφημίας καὶ ψιθυρισμῶν ἀναπετάσω λόγῳ θεοῦ,
φοιτῶσα παρὰ σοφούς, ἀνατέθεικα καὶ τὰς ἀκοὰς τῷ κυρίῳ. ἐὰν ἀποστήσωμαι τὰς
Eccl. 6, 36. χεῖρας ἀπὸ καπηλείας, ἀπὸ μεταπράσεως, ἀπὸ φιλοχρημοσύνης, ἀπὸ πληκτισμοῦ,
ἁγνεύουσι καὶ αἱ χεῖρες θεῷ. ἐὰν ἐφέξω τὸ πορευτικὸν διεστραμμένας ὁδοὺς πορεύε-
σθαι, ἀνατέθεικα καὶ τοὺς πόδας, οὐκ εἰς δικαστήρια καὶ θιάσους παρερχομένη,
ὅθι τ' ἄνδρες ἀλιτροδίκαι τελέθουσιν, ἀλλ' εἰς τὸ κατορθῶσαι πληρώσασά τι τῶν
ἐντολῶν. τί μοι λοιπόν, ἐὰν διαγνεύω καὶ τὴν καρδίαν, πάσας τὰς διανοήσεις αὐτῆς
ἀναθεῖσα κυρίῳ; φαῦλον οὐδὲν διαλογίζομαι, τῦφος οὐκ ἐμπολιτεύεται καὶ ὀργὴ παρ'
Num. 6, 1. ἐμοί, τὸν νόμον καὶ ἐν ἡμέρᾳ μελετῶ κυρίου καὶ ἐν νυκτί· καὶ τοῦτ' ἐστί „μεγάλην
120 ἁγνείαν ἁγνεῦσαι, μεγάλην εὐξάμενον εὐχήν.“

V. *Πειράσομαι* δὲ καὶ τὰ ἑξῆς ὑμῖν, παρθένοι, φράσαι τῶν διατάξεων, ἐπειδή-
περ τῶν σφετέρων ἐξήρτηται καὶ αὐτὰ κατορθωμάτων, θεσμοὶ περὶ παρθενίας ὄντα
καὶ χρησμοὶ διδάσκοντες ὧν ἀπέχεσθαι προσήκει, καὶ ἀναγωγὸν εἶναι τὴν παρθενίαν.
Num. 6, 1—4. γέγραπται γὰρ οὕτως „καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ Μωυσῇ λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνὴρ ἢ γυνή, ὃς ἂν μεγάλως εὔξηται εὐχὴν ἀφαγνι-
σθῆναι κυρίῳ, ἀπὸ σίκερα καὶ οἴνου ἁγνισθήσεται, καὶ ὄξος ἐξ οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σίκερα
καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σταφυλῆς οὐ πίετε, καὶ σταφυλὴν πρόσφατον καὶ σταφίδα οὐ
121 φάγετε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ,“ ὅπερ ἐστίν· ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς πονηρίας
τῶν γεννωμένων ὁ κατεγγυήσας ἑαυτὸν τῷ κυρίῳ καὶ ἀναθεὶς οὐ δρέψεται διὰ τὸ παρ-
εκτικὸν ἀεὶ μέθης αὐτὸ καὶ ἐκστάσεως πεφυκέναι.[1] δύο γὰρ ἀμπέλων διαφορὰς ἐκ τῶν
γραφῶν ᾐσθήμεθα, αἳ χωρὶς ἀλλήλων ἐγενέσθην ἀνομοίως τε ἐχέτον. ἡ μὲν γὰρ
ἀθανασίας τε καὶ δικαιοσύνης ἐστὶ παρεκτική, ἡ δὲ μανίας αὖ καὶ παραφροσύνης.
Zach. 9, 17. Ps. 103, 15. ἄμπελος μὲν γὰρ νηφάλιος καὶ εὐφραντική, κλημάτων δίκην ἐκ τῶν μαθημάτων τοὺς
βότρυς ἱλαρῶς ἀπαιωροῦσα τῶν χαρισμάτων καταστάζοντας ἀγάπην, ὁ κύριος ἡμῶν
Jo. 15, 1. 5. ἐστιν Ἰησοῦς ὁ λέγων διαῤῥήδην τοῖς ἀποστόλοις „ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή,
122 ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ δὲ πατήρ μου ὁ γεωργός,“ ἀγρία δὲ καὶ θανατηφόρος ὁ διά-
βολος, λύσσαν καὶ ἰὸν καὶ ὀργὴν ἀποστάζων, ὥσπερ δὴ καὶ Μωυσῆς ἐφηγεῖται δια-

1) *Δύο γὰρ ἀμπέλων διαφορὰς* .. (p. 122) .. *θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.* Summam horum habet Photius cod. 237. p. 309, b. 5—10.

γράφων περὶ αὐτοῦ· „ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδόμων“ φησὶν „ἡ ἄμπελος αὐτῶν, καὶ ἡ Deut. 32, 32.
κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόῤῥας. ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς, βότρυς πικρίας 33.
αὐτῶν. θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν, καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.“ ἐκ ταύτης Gen. 18, 20.
τρυγήσαντες οἱ Σοδόμων οἰκήτορες εἰς ἄκαρπον ἀῤῥένων ὄρεξιν οἰστρηλατήθησαν 19, 4.
τραπῆναι παρὰ φύσιν. ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ Νῶε κραιπαλήσαντες εἰς ἀπιστίαν κατώλι- Gen. 6, 7.
σθον καὶ ὑποβρύχιοι κατεποντώθησαν κατακλυσμῷ· ἐντεῦθεν ἀρυσάμενος ὁ Κάϊν τὰς Gen. 4, 8.
μισαδέλφους ἐφοίνιξε χεῖρας καὶ ἔχρανε τὴν γῆν λύθρῳ συγγενικῷ· ἐντεῦθεν μεθυ- 123
σκόμενα τὰ ἔθνη θήγουσιν ἑαυτῶν εἰς ἀλληλοφόνους μάχας τοὺς θυμούς. οὕτως γὰρ
οὐκ ἐξίσταται ἄνθρωπος ἀπὸ οἴνου καὶ παραπαίει, ὥςπερ ἀπὸ ζήλου καὶ ὀργῆς·
οὕτως οὐ μεθύσκεταί τις ἀπὸ οἴνου καὶ παραφρονεῖ, ὡς ἀπὸ ἄσης, ὡς ἀπὸ ἔρωτος,
ὡς ἀπὸ ἀκρασίας. ἀπὸ ταύτης προςτέτακται τῆς ἀμπέλου μὴ γεύσασθαι τὴν παρθέ-
νον, ἵνα νηφάλιος ὑπάρχουσα καὶ ἄϋπνος ἀπὸ μερίμνης βιωτικῆς ἔκλαμπρον τὴν
λαμπάδα τοῦ φωτὸς τῆς δικαιοσύνης ἐξάπτῃ τῷ λόγῳ. „προςέχετε“ γάρ φησιν ὁ Luc. 21, 34.
κύριος „μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιω- 124
τικαῖς καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὡς παγίς.“

VI. *Οὐ μόνον* δὲ τῶν ἐκ τῆς ἀμπέλου κατεργαζομένων ἐκείνης προςτέτακται μη-
δαμῶς κατὰ μηδένα τρόπον προςψαύειν τὴν παρθένον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιμίμων αὐτῇ
καὶ παραπλησίων· σίκερα γὰρ πᾶς ὁ σκευαστὸς οἶνος καλεῖται καὶ νόθος, κἄν τε
ἐκ τῶν φοινίκων κἂν ἐκ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων σκευαζόμενος ᾖ. ἐπιστομίζουσι γὰρ
ὃν τρόπον αἱ ἐξ οἴνου προποσίαι καὶ ταῦτα σφοδρῶς τὸν λογισμόν. καὶ εἰ χρὴ
φάναι λόγῳ πρὸς ὑμᾶς ἀληθεῖ, [1] πᾶν τὸ μέθην φέρον καὶ ἔκστασιν τῇ ψυχῇ μετὰ
τὸν οἶνον ἐξ ἀμπέλου σίκερα κικλήσκουσιν οἱ σοφοί. ὅπως οὖν δὴ μὴ μόνον τῶν
γενικῶν ἁμαρτημάτων φυλασσομένη τῆς πονηρίας ὑπὸ τῶν ἀντιμίμων αὐτῇ χραίνηται 125
καὶ ἀντιῤῥόπων, ἑτέρων μὲν κρατοῦσα, ὑφ᾽ ἑτέρων δὲ κρατουμένη, τουτέστιν ἱματίων
διαφερόντων ὑφαῖς ἁβρυνομένη ἢ καὶ λίθοις καὶ χρυσῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ τὸ
σῶμα καλλωπισμοῖς, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ μεθύσκει τὴν ψυχήν· διὰ τοῦτο ταῦτα νομοθε-
τεῖ, ἵνα μὴ εἰς γυναικισμοὺς ἐκχέηται καὶ γέλωτας καὶ ἀπάτας ἀνασοβουμένη καὶ
μωρολογίας, ἃ περιδινοῦσι καὶ κυκῶσι τὸν λογισμόν, ὥςπερ καὶ ἐν ἑτέροις ἐμήνυσεν,
„οὐ φάγεσθε τὴν ὕαιναν“ εἰπών „καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ, καὶ τὴν γαλῆν καὶ τὰ ὅμοια Levit. 11, 29.
τούτοις.“ αὕτη γὰρ ὀρθὴ πρὸς οὐρανὸν καὶ σύντομος ὁδοιπορία, τὸ μὴ μόνον ἐμ- 126
πόδιον ἐφέλκεσθαί τι τῶν ἐκτραχηλιζόντων τὸν ἄνθρωπον ἐπτοημένον περὶ τὰς ἡδυ-
παθείας καὶ τέρψεις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιμίμων αὐτοῖς· καὶ γὰρ θυσιαστήριον ἀναί-
μακτον εἶναι παρεδόθη θεοῦ τὸ ἄθροισμα τῶν ἁγνῶν. οὕτω μέγα τι χρῆμα καὶ
ἔνδοξον ἡ παρθενία φαίνεται. διὸ δὴ καὶ ἄχραντον αὐτὴν καὶ καθαρὰν πάντῃ φυ-
λακτέον, μηδὲν κοινωνοῦσαν ταῖς σαρκὸς ἀκαθαρσίαις, ἀλλ᾽ ἔσω κατὰ πρόςωπον τοῦ
μαρτυρίου σοφίᾳ κεχρυσωμένην εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἱδρῦσθαι, τὴν εὐωδίαν τῆς
ἀγάπης ἀναθυμιῶσαν κυρίῳ. „ποιήσεις“ γάρ „μοι“ φησί „μετὰ τὸ θυσιαστήριον Exod. 30, 1
τὸ περικεχαλκωμένον (εἰς ὃ τὰ ὁλοκαυτώματα ἀνεκομίζοντο καὶ αἱ προςφοραί) ἄλλο —9.
θυσιαστήριον ἐξ ἀσήπτων ξύλων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὸ χρυσίῳ, καὶ δώσεις αὐτὸ 127
ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου κατὰ πρόςωπον
τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ. καὶ θυ-
μιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ Ἀαρὼν θυμίαμα ἀρωμάτων ἐν πρωΐ, ὅτε ἀγαθύνῃ τοὺς λύχνους·
θυμιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμίαμα διαπαντὸς ἔναντι κυρίου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. οὐκ
ἀνοίσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμίαμα ἀλλότριον καὶ ὁλοκαύτωμα· θυσίαν καὶ σπονδὴν οὐ
σπείσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ.“

VII. *Εἰ ὁ νόμος* ἐστὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον πνευματικός, τὰς εἰκόνας ἐμπεριέχων Hebr. 10, 1.
τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, φέρε δὴ ἀπαμφιάσασαι τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ κάλυμμα τοῦ γράμμα- 128
τος ἐφηπλωμένον ἐπισκεψώμεθα γυμνῶς τὴν ἀκρίβειαν. μίμημα τῆς ἐκκλησίας ἐκε-
λεύοντο δαιδάλλειν Ἑβραῖοι τὴν σκηνήν, ἵν᾽ ἔχοιεν διὰ τῶν αἰσθητῶν εἰκόνα τῶν
θείων προκαταγγέλλειν πραγμάτων. τὸ γὰρ ἐν τῷ ὄρει παράδειγμα παρενεχθέν, Exod. 25, 40.
πρὸς ὃ βλέπων ἐτεκτήνατο τὴν σκηνὴν ὁ Μωυσῆς, ἰδέα τις ἦν τῆς κατ᾽ οὐρανὸν οἰκή-
σεως ἀκριβής, ἣν ἡμεῖς τρανότερον μὲν τῶν τύπων, ἀμαυρότερον δὲ τῆς ἀληθείας
θεραπεύομεν νῦν. ἦλθε γὰρ ἀκραιφνὲς εἰς ἀνθρώπους, ὥςπερ ἔοικεν, οὔπω τὸ ἀλη-
θές, οἳ μηδὲ φέρομεν ἄκρατον ἐνταῦθα θεάσασθαι τὴν ἀφθαρσίαν, ὁπότε μηδὲ τὰς 129
ἡλιακὰς φέρομεν ἀνέδην ἰδεῖν ἀκτῖνας. ἀλλ᾽ Ἰουδαῖοι μὲν τὴν σκιὰν τῆς εἰκόνος τρί-
την ἀπὸ τῆς ἀληθείας κατηγγέλκασιν, ἡμεῖς δὲ τὴν εἰκόνα τῆς κατ᾽ οὐρανὸν διοική-
σεως ἐναργῶς ἐκθειάζομεν. τὸ γὰρ ἀληθὲς ἀκριβῶς μετ᾽ ἀνάστασιν δηλωθήσεται,
ὁπότε πρόςωπον κατὰ πρόςωπον τὴν ἁγίαν σκηνήν, τὴν πόλιν τὴν ἐν οὐρανοῖς, ἧς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός, ἀλλ᾽ οὐ δι᾽ αἰνιγμάτων καὶ ἐκ μέρους ἐποπτεύσομεν. 1 Cor. 13, 12.

1) Hanc vocis *σίκερα* interpretationem Photius cod. 237. p. 309, b. 3. 4. contractam exhibet.

VIII. Ἰουδαῖοι μὲν γὰρ τὰ ἡμέτερα προανεφώνησαν, ἡμεῖς δὲ τὰ οὐράνια προαγ-
γέλλομεν, ἐπειδήπερ ἡ μὲν σκηνὴ σύμβολον ἦν τῆς ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἐκκλησία τῶν οὐ-
130 ρανῶν. διὸ τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ τῆς σκηνῆς ἐν τύπῳ τῆς ἐκκλησίας, ὡς ἔφην,
λαμβανομένης χρὴ καὶ τὰ θυσιαστήρια σύνθημά τι τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν πραγμάτων
φέρειν, καὶ τὸ μὲν περικεχαλκωμένον ἀπεικάζεσθαι τῇ γερουσίᾳ καὶ τῷ περιβόλῳ τῶν
χηρῶν (θεοῦ γάρ εἰσιν ἔμψυχος βωμός, εἰς ὃν ἀνακομίζοντες τοὺς μόσχους καὶ τὰς
δεκάτας καὶ τὰ ἑκούσια θυσίαν τελοῦμεν κυρίῳ), τὸ δὲ περίχρυσον θυσιαστήριον ἔνδον
ἐν τοῖς ἁγίοις τῶν ἁγίων ἀνακείμενον κατὰ πρόσωπον τοῦ μαρτυρίου, εἰς ὃ ἀπείρηται
θυσίαν καὶ σπονδὴν ἀναφέρεσθαι, ταῖς ἐν παρθενίᾳ παραβλητέον, τῷ ἀκηράτῳ χρυσῷ
τὰ ἄσηπτα συνουσίας σώματα κατησφαλισμέναις. δύο γὰρ τὰ εἰς ἔπαινον θρυλλοῦνται
131 χρυσοῦ, ὅτι τε [1] ἰὸν οὐ παραδέχεται καὶ τὴν χροιὰν ταῖς ἡλίου μετρίως παραπλησιάζειν
φαντάζεται βολαῖς· σύμβολον δὲ εἰκότως ἄρα τοῦτο τῆς ἁγνείας τῆς μὴ προσιεμένης
ἐστὶ κηλῖδα καὶ σπῖλον, ἀλλὰ καὶ φωτὶ καταστραπτομένης ἀεὶ τοῦ λόγου. διὸ καὶ
ἔνδον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἕστηκε πλησιαίτερον καὶ ἔμπροσθεν τοῦ παραπετάσματος,
ἀχράντοις χερσὶ θυμιαμάτων δίκην τὰς προσευχὰς ἀναπέμπουσα κυρίῳ, δεκτὰς εἰς
Apoc. 5, 8. ὀσμὴν εὐωδίας, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐμήνυσε, τὰ θυμιάματα τὰ ἐν ταῖς φιάλαις τῶν
εἰκοσιτεσσάρων πρεσβυτέρων προσευχὰς ἁγίων εἶναι φράσας.
132 Ταῦτά σοι ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα κἀγὼ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ ἁγνείας, ὦ Ἀρετή,
συμβάλλομαι.

Λόγος ς΄.

Ἀγάθη.

I. Εἰπούσης δὲ ταῦτα τῆς Θαλλούσης ἡ Θεοπάτρα ἔφη τῷ σκήπτρῳ τὴν Ἀρετὴν
ψαῦσαι τῆς Ἀγάθης, τὴν δ᾽ αἰσθομένην εὐθέως ἀναστῆναι καὶ ἀποκρίνασθαι ὅτι Μετὰ
πολλῆς εὐτολμίας καὶ πειθοῦς καὶ τῆς τοῦ καλῶς εἰπεῖν ὑπολήψεως, ὦ Ἀρετή, σοῦ
παρομαρτούσης πειράσομαι δὴ κατὰ δύναμιν κἀγὼ εἰς τὸ προκείμενον εἰςενέγκασθαί
τι, κατ᾽ ἐμαυτὴν μέντοι καὶ οὐ πρὸς τὰ εἰρημένα. οὐ γὰρ ἂν δυναίμην ἐφάμιλλα τού-
τοις οὕτω ποικίλως καὶ λαμπρῶς ἀπειργασμένοις ῾φιλοσοφεῖν· δόξω γὰρ ἀποφέρεσθαι
ψόγον ἀβελτηρίας, εἰ τοῖς κατὰ σοφίαν ἐξισάζεσθαι κρείττοσι προσπηδῴην. εἰ οὖν
133 ἀνέξεσθε καὶ τῶν ὅπως ἂν τύχῃ ῥητορευόντων, ἐπιχειρῶ λέγειν, οὐδὲν προθυμίας κα-
θυφειμένη. ἀρκτέον δὲ ἐντεῦθεν.
Ἀμήχανον, ὦ παρθένοι, κάλλος καὶ συγγενὲς τῇ σοφίᾳ καὶ πρόσφορον ἅπαντες εἰς
τὸν κόσμον κεκτημένοι τοῦτον ἀφικνούμεθα. ἀπηκρίβωνται γὰρ αἱ ψυχαὶ τῷ γεννή-
σαντι τότε μάλιστα καὶ πλασαμένῳ, ὁπότε τὴν καθ᾽ ὁμοίωσιν ἰδέαν ἄχραντον ἐκλάμ-
πουσαι καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ὄψεως ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀφορῶν ὁ θεὸς ἀθάνατον
μορφὴν καὶ ἀνώλεθρον ἐχούσας αὐτὰς ἀπειργάζετο, τοιαῦται διαμένουσι. τὸ γὰρ ἀγέν-
134 νητον κάλλος καὶ ἀσώματον καὶ μήτε ἀρχόμενον μήτε φθῖνον, ἀλλ᾽ ἄτρεπτον καὶ ἀγή-
ρων καὶ ἀπροσδεὲς αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ [εἰς] αὐτόφως ἐν ἀφράστοις καὶ ἀπροσίτοις
ἀναπαυόμενον, ἐξουσίας περιουσίᾳ πάντα περιέχων καὶ κτίζων καὶ μετασκευάζων ἐτε-
κτήνατο κατ᾽ εἰκόνα τῆς εἰκόνος ἑαυτοῦ τὴν ψυχήν. διὸ καὶ λογικὴ καὶ ἀθάνατός ἐστι·
κατ᾽ εἰκόνα γὰρ δημιουργηθεῖσα τοῦ μονογενοῦς, ὡς ἔφην, ἀνυπέρβλητον ἔχει τὸ κάλ-
Ephes. 6, 12. λος. διὸ δὴ καὶ τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐρῶσιν αὐτῆς καὶ ἐφεδρεύουσι, χρᾶναι
βιαζόμενα τὴν θεοείκελον αὐτῆς ἐκείνην καὶ ἐπέραστον ἰδέαν, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ προφή-
135 της Ἱερεμίας παρίστησιν ὀνειδίζων Ἱερουσαλὴμ „ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι· ἀπηναισχύν-
Jerem. 3, 3. τησας ἀπέναντι τῶν ἐραστῶν σου,“ τὴν παρασχοῦσαν ἑαυτὴν ταῖς ἀντικειμέναις δυνά-
μεσιν εἰς βεβήλωσιν λέγων. ἐρασταὶ γάρ εἰσιν ὁ διάβολος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἄγγελοι,
οἱ τὸ λογικὸν ἡμῶν καὶ διορατικὸν τῆς φρονήσεως κάλλος μιαίνειν καὶ μολύνειν τῇ
ἑαυτῶν ἐπιμιξίᾳ τεχναζόμενοι καὶ μοιχοὶ γενέσθαι πάσης τῆς τῷ κυρίῳ νενυμφευμένης
ἐπιθυμοῦντες ψυχῆς.

II. Ἐὰν οὖν ἀμόλυντον τοῦτο τηρήσῃ τις τὸ κάλλος καὶ ἀσινὲς καὶ τοιοῦτον, ὁποῖον
αὐτὸς ὁ συστησάμενος αὐτὸ καὶ ζωγραφήσας ἀπετύπωσε, τὴν αἰώνιον ἀπομιμησάμενος
φύσιν καὶ νοητήν, ἧς καὶ χαρακτήρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπεικόνισμα, γεγονὼς οἷον
136 ἄγαλμά τι περικαλλέστατον καὶ ἱερόν· ἐντεῦθεν μετενεχθεὶς εἰς τὴν μακάρων πόλιν
τοὺς οὐρανούς, ὥσπερ ἐν ναῷ κατοικισθήσεται. ἄχραντον γὰρ τὸ κάλλος ἡμῶν ἄριστα
τότε τηρεῖται καὶ ἀσφαλῶς, ὁπόταν δὴ παρθενίᾳ σκεπόμενον ὑπὸ τοῦ καύσωνος ἔξωθεν
μὴ μελαίνηται τῆς φθορᾶς, ἀλλ᾽ αὐτὸ ἐφ᾽ ἑαυτῷ μένον δικαιοσύνῃ κοσμῆται, νυμφαγω-
Matth. 25, 1. γούμενον τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ ὃν τρόπον δὴ καὶ αὐτὸς εἰσηγεῖται, χρῆναι παραινῶν ὥσπερ

1) Hanc auri laudem Photius cod. 237. p. 309, b. 11. consignavit.

ἐν λαμπάσι ταῖς σφετέραις σαρξὶ τὸ φῶς ἀνακαίεσθαι τῆς ἁγνείας, ἐπειδήπερ ὁ τῶν
δέκα παρθένων ἀριθμὸς τὰς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πεπιστευκυίας ἀριθμεῖσθαι βούλεται
ψυχάς, τῷ Ι' τὴν ἀπευθύνουσαν μόνην ὁδὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀποτυπούμενος. ἀλλ' 137
αἱ μὲν πέντε ἔμφρονες ἐτύγχανον ἄρα καὶ σοφαί, αἱ δὲ πέντε μωραὶ καὶ ἄσοφοί τινες·
οὐ γὰρ ἐπρομηθεύσαντο ἐλαίου σφῶν τὰ ἀγγεῖα πλήρη παρασκευάσαι, δικαιοσύνης
ἀπομείνασαι κεναί. αἰνίσσεται γὰρ διὰ τούτων τὰς ἐπὶ πέρατα παρθενίας ἐπισπερχο-
μένας ἐλθεῖν καὶ πάντα εἰς τὸ πληρωθῆναι συντείνοντα τὸν ἔρωτα τοῦτον κοσμίως
δρώσας καὶ σωφρόνως, καὶ τὰς ἐπαγγελλομένας μὲν καὶ σεμνυνομένας τοῦτο σκοπεῖν,
ὀλιγωρούσας δὲ καὶ ἡττωμένας τοῦ κόσμου ταῖς ἐξαλλαγαῖς καὶ ὥςπερ σκιαγραφούσας
μᾶλλον εἴδωλον ἀρετῆς ἢ αὐτὴν ἐργαζομένας ἔμπνουν τὴν ἀλήθειαν.

III. [1] Τὸ γὰρ λεγόμενον ὡμοιῶσθαι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, Matth. 25, 1.
αἵτινες ἔλαβον τὰς λαμπάδας αὐτῶν καὶ ἐξῆλθον ἀπαντήσουσαι τῷ νυμφίῳ, σημαίνειν 138
βούλεται τὴν αὐτὴν ὁδὸν τοῦ ἐπιτηδεύματος πάσας ἐπανῃρημένας, διὰ τὴν ἔμφασιν τοῦ Ι'
στοιχείου. ἐστείλαντο μὲν γὰρ παραπλησίως ἑαυτὰς εἰς τοῦτο καθομολογήσασαι, καὶ
ταύτῃ κικλήσκονται δέκα, ἐπειδὴ τὴν αὐτήν, ὡς ἔφην, εἵλοντο πρόθεσιν· οὐκέτι δὲ
ὁμοίως ἐξῆλθον ὑπαντήσουσαι τῷ νυμφίῳ. αἱ μὲν γὰρ τροφὴν ἄφθονον καὶ εἰςαῦθις
ἐπορίσαντο ταῖς ἐλαιοθρέπτοις λαμπάσιν, αἱ δὲ κατεῤῥαθύμησαν, τοῦ παρόντος μόνον
ἐπιμεληθεῖσαι. διὸ δὴ καὶ ἰσάριθμοι πρὸς πέντε διαιροῦνται, ἐπειδήπερ τὰς πέντε
αἰσθήσεις αἱ μὲν αὐτῶν ἐφυλάξαντο καθαρὰς καὶ παρθένους ἁμαρτημάτων, ἃς οἱ πλεῖ- 139
στοι σοφίας προςηγόρευσαν πύλας, αἱ δὲ τοὐναντίον πλήθεσιν ἀδικημάτων ἐλωβήσαντο
φυράσασαι κακίᾳ. ἐγκρατευσάμεναι γὰρ καὶ ἁγνεύσασαι δικαιοσύνης εὐφόρησαν μᾶλλον
παραπτώμασιν· ἐξ οὗ δὴ καὶ συνέβη τῶν θείων ἔξω περιβόλων ἀποκλεισθείσας ἀπα-
γορευθῆναι. εἴτε γὰρ κατορθοῦμεν εἴτε πλημμελοῦμεν, διὰ τούτων ἑκάτερα καὶ τὰ
ἀνδραγαθήματα κρατύνεται καὶ τὰ κακοπραγήματα. καὶ ὥςπερ ἡ Θάλλουσα καὶ ὀφθαλ-
μῶν ἔφη καὶ ὤτων ἁγνείαν εἶναι καὶ γλώσσης καὶ τῶν λοιπῶν καθεξῆς αἰσθητηρίων,
οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα τὴν πίστιν ἄσυλον ἡ φυλαξαμένη τῶν πέντε διόδων τῆς ἀρετῆς,
ὁράσεως, γεύσεως, ὀσφρήσεως, ἁφῆς τε καὶ ἀκοῆς, πέντε προςαγορεύονται παρθένοι, διὰ 140
τὸ τὰς πέντε τῆς αἰσθήσεως ἁγνὰς ἀποκαταστῆσαι τῷ Χριστῷ φαντασίας, ἀφ' ἑκάστης
αὐτῶν οἷα λαμπάδα τὴν ὁσιότητα λάμπουσαν τρανῶς. ἡ γὰρ πεντάφωτος ἡμῶν ὡς ἀλη-
θῶς λαμπὰς ἡ σάρξ ἐστιν, ἣν ἡ ψυχὴ βαστάζουσα δᾳδὸς δίκην τῷ νυμφίῳ παρίσταται
Χριστῷ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως, παραφαίνουσα διὰ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διεκθρώ-
σκουσαν λαμπρὰν τὴν πίστιν, καθὼς αὐτὸς ἐδίδαξεν εἰπὼν „πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν Luc. 12, 49.
γῆν, καὶ τί ἤθελον εἰ ἤδη ἀνήφθη;" γῆν ἡμῶν τὰ σκηνώματα φράσας, εἰς ἃ ἐβούλετο
ταχέως ἀναφθῆναι τὴν ὀξυκίνητον τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ διάπυρον πρᾶξιν. τὸ 141
γὰρ ἔλαιον τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ δικαιοσύνῃ παραβλητέον· ἀνομβρούσης γὰρ ταῦτα τῆς
ψυχῆς ἀφθόνως καὶ ἐπιχεούσης τῷ σώματι εἰς ὕψος ἀναφλέγεται τῆς ἀρετῆς ἄσβεστον
τὸ φῶς, ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἐκλάμπον τὰς πράξεις τὰς καλάς, ὡς δοξασθῆναι Matth. 5, 6.
τὸν πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

IV. Τοιοῦτον ἔλαιον ἄρα κἀκεῖνοι προσέφερον ἐν τῷ Λευϊτικῷ, „ἄτρυγον ἔλαιον, Levit. 24, 2.
καθαρόν, κεκομμένον καῦσαι λύχνον ἔξω τοῦ καταπετάσματος ἔναντι κυρίου." ἀλλ'
ἐκείνοις μὲν βραχύτατον φῶς προςετέτακτο θεραπεύειν ἀφ' ἑσπέρας εἰς ἕω. ὁ γάρ τοι
λύχνος αὐτῶν ἔοικεν εἰκάζεσθαι τῷ λόγῳ τῷ προφητικῷ τὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ φαίνοντι
παῤῥησίαν, τρεφόμενος ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ ναὸς τῷ 142
σχοινίσματι τῆς κληρονομίας, ἐπειδήπερ λύχνος περὶ οἶκον ἕνα μόνον δύναται φαίνειν.
πρὸ τῆς ἡμέρας οὖν ἐχρῆν τοῦτον καίεσθαι τὸν λύχνον· „καύσουσι" γὰρ „αὐτόν" Ps. 104, 11.
φησίν „ἕως πρωΐ," τουτέστιν ἕως παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅτι τοῦ ἡλίου τῆς ἁγνείας Levit. 24, 3.
ἀνατείλαντος καὶ τῆς δικαιοσύνης οὐ χρεία λύχνου. ὅσον μὲν οὖν ὁ λεὼς ἐκεῖνος χρό- Malach. 4, 2.
νον ἀπεθησαύριξε τὰ τρέφοντα τὸν λύχνον ἐπιχορηγῶν τὸ ἔλαιον διὰ τῶν ἔργων, ὁ
λύχνος αὐτοῖς οὐκ ἔσβεστο τῆς σωφροσύνης, ἀλλ' ἦν φαινόμενος ἀεὶ καὶ λάμπων ἐν
τῷ σχοινίσματι τῆς κληρονομίας· ὅτε δὲ ἐπέλιπε τὸ ἔλαιον ἀπὸ τῆς πίστεως εἰς 143
ἀκολασίαν αὐτῶν ἐκτροπαλιζομένων, ὁ λύχνος ἄρδην ἀπεσβέσθη, ἵνα δὴ πάλιν ἐξα-
στράψωσι τὰς λαμπάδας ἐπαλλήλοις διαδοχαῖς ἄνωθεν αἱ παρθένοι τῷ κόσμῳ πυρ-
σεύουσαι τὴν ἀφθαρσίαν. χορηγητέον οὖν δὴ τὸ ἄτρυγον ἔλαιον καὶ νῦν τῶν καλῶν
ἔργων ἀδεῶς καὶ τῆς συνέσεως, πάσης κάτω βριθούσης ἀφυλισμένον φθορᾶς, ἵνα
μὴ χρονίσαντος τοῦ νυμφίου σβεσθῶσιν ὁμοίως καὶ ἡμῶν αἱ λαμπάδες. ὁ γάρ τοι
χρονισμός ἐστι τὸ πρὸ τῆς παρουσίας διάστημα τοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ νυσταγμὸς καὶ ἡ
κοίμησις τῶν παρθένων ἡ ἔξοδος ἀπὸ τοῦ βίου, τὸ δὲ μεσονύκτιον ἡ βασιλεία τοῦ

1) Apud Phot. cod. 237. p. 309, b. 12. — p. 310, a. 13. haec usque ad illa: (p. 144) εἰς τὴν ἀπάντησιν ἁρπασθέντες τοῦ κυρίου. omissis in medio positis illis: (p. 141) ἀνομβρούσης γὰρ ταῦτα .. (p. 143) .. καὶ ἡμῶν αἱ λαμπάδες, in compendium relata reperiuntur.

παρθένον ὅτῳ φίλον, ὅπως μηδὲν τῶν εἰς ἁγιασμὸν φερομένων κατ' ἀνάγκην γένοιτο καὶ βίαν, ἀλλὰ κατὰ πρόθεσιν αὐτεξούσιον ψυχῆς (τοῦτο γὰρ πρόςφορον θεῷ), οὐ βούλεται ἐξ αὐθεντίας αὐτῷ ταῦτα καὶ γνώμης λελέχθαι τοῦ κυρίου, τουτέστι τὸ γα-
1 Cor. 7, 8. μίζεσθαι τὴν παρθένον. ἀμέλει φήσας „ἐὰν δὲ καὶ γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε“ σχεδὸν πάλιν ὑπευλαβηθεὶς ἀνετάραξε τὴν συγκατάθεσιν, κατὰ συγγνώμην ἀνθρωπίνην
87 ὑπεμφαίνων ταῦτα συμβεβουλευκέναι, ἀλλ' οὐ κατὰ θείαν. εὐθέως γοῦν μετὰ τὸ εἰπεῖν
1 Cor. 7, 28. „καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε“ ἐπήγαγε τό „θλίψιν δὲ ἕξουσι τῇ σαρκὶ οἱ τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι,“ ὅ δή ἐστιν „ἐγὼ φειδόμενος ὑμῶν, ὦ οὗτοι, ταῦτα συνεθέμην, ἐπειδήπερ ταῦτα οὕτω φρονεῖν εἵλεσθε, ὅπως μὴ δόξω κατὰ βίαν ἐπισπέρχειν ὑμῶν εἰς τοῦτο καὶ ἀναγκάζειν τινάς. ὅμως δὲ εἰ καὶ ταύτην φίλον ὑμῖν μᾶλλον τρέπεσθαι ἀποδυςπετήσαντας ἁγνείαν βαστάζειν, καὶ οὕτω λυσιτελεῖν ἡγοῦμαι κρατεῖν ὑμᾶς τῶν τῆς σαρκὸς ἐρεθισμῶν, μὴ παραχρωμένους διὰ τὸ γεγαμηκέναι τοῖς ἑαυτῶν
1 Cor. 7, 29. σκεύεσιν εἰς ἀκαθαρσίαν.“ ἐπιφέρει γοῦν „τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί· ὁ καιρὸς συνε-
88 σταλμένος· λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν.“ εἶτα αὖθις ἐπιμένων καὶ προκαλούμενος ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἐπεξειργάσατο τὸν λόγον, ἰσχυρῶς κρατύνων τὴν ἔνστασιν τῆς παρθενίας. ῥητῶς γοῦν τὰ ἑξῆς ἐπισυνάψας τοῖς προειρη-
1 Cor. 7, 32 —34. μένοις ἐπεφώνησε „θέλω ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου· ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῇ γυναικί. καὶ μεμέρισται καὶ ἡ γυνὴ καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.“ πᾶσι γὰρ ἀναμφιςβητήτως ἐστὶ καταφανὲς ὡς ἄρα μεριμνᾶν τὰ τοῦ κυρίου καὶ ἀρέσκειν τῷ θεῷ
89 πολλῷ ἄμεινον τοῦ μεριμνᾶν τὰ τοῦ κόσμου καὶ ἀρέσκειν τῇ γυναικί. τίς γὰρ οὕτως ἠλίθιος καὶ πηρὸς τὰς ὄψεις, ὃς οὐκ αὐτόθεν αἴσθεται τὴν παραίνεσιν τοῦ Παύλου
1 Cor. 7, 35. τὸ πλέον ῥέπουσαν εἰς ἁγνείαν; „τοῦτο γάρ“ φησί „πρὸς τὸ ὑμῶν συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον“.

XIV. Ἐπίστησον δὲ πρὸς τοῖς εἰρημένοις ὅπως καὶ θεοδώρητον εἶναι τὸ τῆς παρθενίας ἐπιτήδευμα παρεγγυᾷ· ὅθεν τοὺς κατὰ πρόφασιν κενοδοξίας τῶν ἀκρατεστέρων ἐπὶ τοῦτο παρεληλυθότας ἀποβάλλεται συμβουλεύων γαμεῖν, ἵνα μὴ καιρῷ τῆς ἀκμῆς σφυγμοὺς καὶ φλεγμονὰς παρεχούσης αὐτοῖς τῆς σαρκὸς ἀσχημονῶσιν οἰστρηλατούμενοι
90 τὴν ψυχήν. τί γὰρ παραδίδωσιν ἐπισκεπτέον. „εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τῆς παρθέ-
1 Cor. 7, 36. νου αὐτοῦ νομίζει“ φησίν „ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γενέσθαι· ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν,“ οἰκείως ἐνταῦθα προκρίνων τὸν γάμον τῆς ἀσχημοσύνης ἐπὶ τῶν ἑλομένων μὲν παρθενεύειν, δυςανασχετούντων δὲ τὸ μετὰ ταῦτα καὶ ἀποκαμόντων, καὶ λόγῳ μὲν δι' αἰδῶ τὴν πρὸς ἀνθρώπους αὐχούντων ἐπιμένειν, ἔργῳ δὲ οὐδὲ μακρότερον ἐνδιατρίψαι δυναμένων τῷ εὐνουχισμῷ. τῷ μέντοι αὐτοκρα-
1 Cor. 7, 37. τορικῇ καὶ αὐθαιρέτῳ κρίνοντι προθέσει τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα παρθένον καὶ μὴ ἔχοντι ἀνάγκην, ὅπερ ἐστὶ πάθος ἐκκαλούμενον τὴν ὀσφῦν εἰς συνουσίαν (εἶναι γὰρ
91 καὶ διαφοράς, ὡς εἰκός, σωμάτων), τούτῳ διαμιλλωμένῳ καὶ διαθλοῦντι καὶ σπουδαίως ἐπιμένοντι τῇ ἐπαγγελίᾳ καὶ ταύτην ἄριστα διαπεραινομένῳ παρακελεύεται μέ-
1 Cor. 7, 38. νειν καὶ τηρεῖν, τῇ παρθενίᾳ τὰ πρωτεῖα νέμων. ὁ γὰρ δυνάμενος, φησί, καὶ φιλοτιμούμενος τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα παρθένον κρεῖττον ποιεῖ, ὁ δὲ μὴ δυνάμενος, γαμίζων δὲ νομίμως καὶ μὴ λαθροφθορῶν, καλῶς. καὶ περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως. λαβέτω δὲ μετὰ χεῖρας ὁ βουλόμενος τὴν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν, καὶ καθ' ἕκαστον ὁμιλήσας τοῖς ἐγγεγραμμένοις, τότε καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν λεγόμενα σκεψάσθω ἀντι-
92 παραβάλλων, εἰ μὴ συμφωνίας πάσης ἔχονται καὶ ὁμοφροσύνης τῆς πρὸς αὐτά.

Ταῦτά σοι κατὰ δύναμιν ὑπὲρ ἁγνείας, ὦ Ἀρετή, κἀγὼ συνειςφέρω.

ΕΥΒΟΥΛ. Σφόδρα διὰ πολλῶν, ὦ Γρηγόριον, μόλις εἰς τὸ προκείμενον ἀφίκετο, μακρότατον ἀναμετρησαμένη καὶ περαιωθεῖσα πέλαγος λόγων.

ΓΡΗΓ. Ἔοικεν οὕτως ἔχειν· ἀλλ' ἴθι καὶ τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς μνημονεύσαντες μιμητικώτατα διέλθωμεν, ὧν ἔτι ἔναυλον τὴν ἀκρόασιν ἔχειν μοι δοκῶ, πρὶν ἀποπτῆναι καὶ διαφυγεῖν· εὐεξάλειπτοι γὰρ νέων ἀκουσμάτων μνῆμαι γερόντων.

ΕΥΒΟΥΛ. Ἀλλὰ λέγε· τούτων γὰρ καὶ ἐληλύθαμεν ἀσμένως ἀκουσόμενοι τῶν λόγων.

93 *ΓΡΗΓ.* Καὶ μὲν δή, καθάπερ εἶπας, μετὰ τὸ καταχθῆναι τὴν Θάλειαν δρόμοις ἀκυμάντοις εἰς τὴν γῆν ἡ Θεοπάτρα ἐφεξῆς ὑπολαβοῦσαν ἑαυτὴν ἔφη εἰπεῖν τάδε.

Λόγος δ'.

Θεοπάτρα.

I. *Εἰ* μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ὦ παρθένοι, διεξόδων ἡ σοφία τῆς λογικῆς ἵστατο τέχνης καὶ τὴν αὐτὴν ἀεὶ διεπορεύετο τρίβον, οὐδεμία ἂν ὑπῆρχε μηχανὴ μὴ οὐκ ἀποκνεῖν

ἐπιχειροῦσαν τοῖς ἤδη προηγωνισμένοις. εἰ δὲ μυρίαι λόγων ὁρμαὶ καὶ διέξοδοι, πολυ-
μερῶς καὶ πολυτρόπως ἐπεισπνέοντος ἡμᾶς τοῦ θεοῦ, τίς ἡ ἀποκλήρωσις ἐγκαλύπτε- Hebr. 1, 1.
σθαι καὶ δειλιᾶν; οὐκ ἀνυπαίτιος γὰρ ὅτῳ μέτεστι χάριτος, ἐὰν τὰ καλὰ μὴ κοσμῇ 94
λόγοις εὐχαριστηρίοις. διὸ φέρε καὶ ἡμεῖς ὑμνήσωμεν τῶν χαρισμάτων τὸ καλλιφεγ-
γὲς ἄστρον καὶ τιμαλφέστατον τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἁγνείαν. εὐρυτάτη γὰρ ἡ τοῦ πνεύ-
ματος αὕτη καὶ ἄφθονος ὁδός. πόθεν οὖν ἀπαρξάμεναι δὴ πρέποντα δόξομεν καὶ
εἰκότα λέγειν τοῖς προκειμένοις, ἐντεῦθεν ἐπισκεπτέον.

II. Ἐγὼ γὰρ ἀκριβῶς ᾐσθῆσθαί μοι δοκῶ ὅτι τῆς εἰς τὸν παράδεισον ἀποκατα-
στάσεως καὶ τῆς εἰς τὴν ἀφθαρσίαν μεταβολῆς καὶ τῆς πρὸς θεὸν καταλλαγῆς οὐδὲν
οὕτως αἴτιον ἄλλο γέγονε καὶ σωτήριον ἀνθρώποις, τὸ στρατηγῆσαν ἡμᾶς εἰς ζωήν,
ὡς ἁγνεία. πειράσομαι γὰρ ἢ διανοοῦμαι περὶ τούτων ἐνδείξασθαι νῦν, ἵνα σαφῶς 95
τὴν δύναμιν τοῦ προειρημένου χαρίσματος ἀκούσασαι, πόσων ἡμῖν παρεκτικὸν ἀγαθῶν
ἐγενήθη γνῶτε. τὸ γοῦν ἀρχαῖον, μετὰ τὸ μετοικισθῆναι τὸν ἄνθρωπον ἐκβληθέντα
διὰ τὴν παράβασιν, τὸ ῥεῦμα τῆς φθορᾶς ἐπὶ πολὺ προσεχύθη καὶ φερόμενον σφοδρῶς
ἐξαισίοις συρμοῖς οὐ μόνον ἔξωθεν ἀτάκτως παρεφέρετο προστυγχάνον, ἀλλ' ἤδη καὶ
ἐπεισχεόμενον εἴσω κατέκλυζε τὰς ψυχάς. αἱ δὲ συνεχῶς τοῦτο πάσχουσαι κωφαὶ καὶ
δυσμαθεῖς ἐφέροντο, κυβερνᾶν ἀπαλλαγεῖσαι τὰ σφέτερα σκάφη παρὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἐφάψασθαι βεβαίου τινός. αἱ γὰρ αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς, ὡς οἱ τούτων ἔφασαν ἐπιστή-
μονες, ἐπειδὰν τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων παθῶν ἡττηθεῖσαι προσδέξωνται τὰς ἐπι- 96
φορὰς τοῦ τῆς ἀνοίας ἐπικλύσαντος εἴσω κύματος, εὐθέως τῆς θείας ὁρμῆς ἐμποδίζουσι
σκοτωθεῖσαι τὸ πᾶν αὐτῆς εὐήνιον πορευθὲν κατὰ φύσιν κύτος. ὅθεν ὁ θεὸς οἰκτειρή-
σας ἡμᾶς ἔχοντας οὕτως καὶ οὔτε ἀνασχεῖν οὔτε ἀνασφῆλαι δυναμένους κατέπεμψεν ἐξ
οὐρανῶν τὸ ἄριστον καὶ εὐκλεέστατον βοήθημα, τὴν παρθενίαν, ὅπως ἐξ αὐτῆς ἀποδή-
σαντες ἡμῶν τὰ σώματα πλοίων δίκην, γαλήνην ἔχωμεν ὁρμισθέντες φθορᾶς, καθὼς
καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μαρτυρεῖ. τοῦτο γὰρ ἐν ἑκατοστῷ τριακοστῷ ἕκτῳ φέρεται
ψαλμῷ, ἔνθα ὕμνον εὐχαριστήριον ἀναπέμπουσιν ἱλαρῶς αἱ ψυχαὶ τῷ θεῷ, ὁπόσαι 97
δὴ παραληφθεῖσαι καὶ κρατηθεῖσαι περιπολοῦσιν ἤδη μετὰ Χριστοῦ τὸν οὐρανόν, ὅτι
μὴ κατεσπάσθησαν ὑπὸ τῶν ὑλικῶν καὶ σωματικῶν ῥευμάτων. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ τὸν
Φαραὼ φασι τύπον ἀπενέγκασθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον διαβόλου, ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄῤῥενα Exod. 1, 16.
ἀφειδῶς εἰς τὸν ποταμὸν ἐκέλευε ῥίπτεσθαι, τὰ δὲ θήλεα ζωογονεῖσθαι. καὶ γὰρ καὶ
ὁ διάβολος βασιλεύων ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως τῆς μεγάλης Αἰγύπτου, τοῦ κόσμου, Rom. 5, 14.
τὰ μὲν ἄῤῥενα καὶ νοητὰ τῆς ψυχῆς ἔκγονα ὑπὸ τῶν ῥευστῶν παραφέρεσθαι καὶ ἀναι-
ρεῖσθαι παθῶν σπουδὴν ἔσχε, τὰ δὲ σαρκικὰ καὶ ἀναίσθητα αὐξάνεσθαί τε καὶ πλη-
θύνεσθαι γλίχεται.

III. Ἀλλὰ γὰρ ἵνα μὴ παρεκβαίνωμεν τοῦ προκειμένου, φέρε δὴ τὸν ψαλμὸν ἐξη- 98
γησώμεθα ἐν χερσὶ λαβοῦσαι τοῦτον, ὃν αἱ καθαραὶ καὶ ἀλώβητοι ψυχαὶ προςᾴδουσι
τῷ θεῷ, [1] „ἐπὶ τῶν ποταμῶν“ λέγουσαι „Βαβυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσα- Ps. 136, 1. 2.
μεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς Σιών. ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄρ-
γανα ἡμῶν,“ ὄργανα καλοῦσαι σαφῶς τὰ σκηνώματα ἑαυτῶν, ἃ ἀνεκρέμασαν ἀπὸ τῶν
πεισμάτων τῆς ἁγνείας ἐξάψασαι τοῦ ξύλου, ἵνα μὴ δυνηθῶσιν ἐξαρπασθεῖσαι πάλιν
παρασυρῆναι τῷ ῥεύματι τῆς ἀκρασίας· Βαβυλὼν γάρ, τάραχος ἢ σύγχυσις ἑρμηνευο-
μένη, τὸν περίῤῥυτον βίον δείκνυσι τοῦτον, οὗ ἐν μέσῳ καθεσθέντες περικλυζόμεθα
καθ' ὃν ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ χρόνον, τῶν ποταμῶν τῆς κακίας ἐφορμώντων ἀεί. διὸ 99
καὶ περιδεεῖς ἐσμεν καὶ κατολοφυρόμεθα καὶ βοῶμεν μετὰ κλαυθμοῦ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα
μὴ κατολισθήσωσιν ἡμῶν ἀποῤῥηχθέντα τοῖς κύμασι τῆς ἡδονῆς ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς
ἁγνείας τὰ ὄργανα. ἐν τύπῳ γὰρ τῆς παρθενίας πανταχοῦ παραλαμβάνουσι τὴν ἰτέαν
αἱ θεῖαι γραφαί, ἐπειδήπερ τὸ ἄνθος αὐτῆς εἰς ὕδωρ ἀποτριβέν, ἐὰν ποθῇ, πᾶν ὅσον
εἰς ὀχείας ἀναζεῖ καὶ ἐρεθισμοὺς κατασβέννυσιν, ἔστ' ἂν εἰς ἄρδην ἀποστειρώσῃ καὶ
ἄγονον ἀπεργάσηται πᾶσαν τὴν ἐπὶ παιδοποιίαν φοράν, ὥσπερ δὴ καὶ Ὅμηρος ἐμήνυσε, Od. κ, 510.
διὰ τοῦτο καλέσας ὠλεσικάρπους τὰς ἰτέας. καὶ ἐν Ἡσαΐᾳ δὲ οἱ δίκαιοι ὡς ἰτέα λέ- Esa. 44, 4.
γονται φύειν ἐπὶ παραῤῥέον ὕδωρ. εἰς ὕψος γὰρ τότε τὸ τῆς παρθενίας ἔρνος μεγε- 100
θύνεται σφοδρῶς τε καὶ λαμπρῶς, ὁπόταν ὁ δίκαιος καὶ ἐγκεχειρισμένος τηρεῖν αὐτὴν
καὶ ἐργάζεσθαι τοῖς ἠπιωτάτοις τοῦ Χριστοῦ νάμασιν ἀρδεύῃ, σοφίᾳ καταψεκάζων. ὃν
γὰρ τρόπον τὸ δένδρον τοῦτο χλοηφορεῖν πέφυκεν ὕδατι καὶ βλαστάνειν, οὕτως ἐπαν-
θεῖν ἀεὶ καὶ ἐπακμάζειν πιαινομένη λόγοις πέφυκεν ἡ παρθενία, ἵνα δὴ καὶ ἀνακρε-
μάσαι τὸ ὄργανον ἀπ' αὐτῆς ἑαυτοῦ δύνηταί τις.

IV. Εἰ οὖν οἱ ποταμοὶ τῆς Βαβυλῶνος τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας εἰσίν, ὡς οἱ
σοφοί φασι, τὰ συγχύνοντα καὶ ταράσσοντα τὴν ψυχήν, ἀνάγκη τὰς ἰτέας εἶναι τὴν
σωφροσύνην, ἀφ' ἧς ἀνακρεμῶντες ἀνέλκομεν τὰ ὄργανα τὰ παιδογόνα ταλαντούμενα 101

1) Ἐπὶ τῶν ποταμῶν .. (p. 99) .. ὠλεσικάρπους τὰς ἰτέας. Haec apud Phot. cod. 237. p. 308, b. 22—39. contracta exstant.

κάτω καὶ βρίθοντα τὸν νοῦν, ἵνα μὴ κατενεχθέντα περὶ τοὺς ὀχετοὺς τῆς ἀκρασίας
σκωλήκων δίκην εἰς τοὺς ἰχῶρας ἐγχρίμπτωνται καὶ τὰς σηπεδόνας. χρησιμωτάτην γὰρ
καὶ ἐπίκουρον εἰς ἀφθαρσίας κτῆσιν τὴν παρθενίαν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο, σύμμαχον ἀπο-
στείλας τοῖς ὀριγνωμένοις καὶ ποθοῦσι, καθὼς ὁ ψαλμὸς ὑφηγεῖται, τὴν Σιών, ὃ δή
ἐστι τὴν ἔκλαμπρον ἀγάπην καὶ τὴν περὶ αὐτῆς ἐντολήν, ἐπειδήπερ ἡ Σιὼν ἐντολὴ σκο-
πιᾶς ἑρμηνεύεται. ὧδε γὰρ ἀναλογισώμεθα πάλιν καὶ τὰ ἑξῆς. τί δή ποτε ἐπηρωτῆ-
σθαι πρὸς τῶν αἰχμαλωτιστῶν ὁμολογοῦσιν αἱ ψυχαὶ τὴν ᾠδὴν ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας ᾆσαι
102 κυρίου; ἢ πάντως ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἱερὰν ᾠδὴν εἶναι καὶ ἀπόῤῥητον διδάσκουσιν, ἣν
οἱ ἁμαρτάνοντες καὶ μοιχώμενοι τῷ πονηρῷ προσᾴδουσιν; ἐξορχοῦνται γὰρ τὰς ἐντο-
Matth. 7, 6. λάς, τὸ θέλημα τῶν πνευμάτων τελοῦντες τῆς πονηρίας, καὶ ῥίπτουσι τὰ ἅγια τοῖς
κυσὶ καὶ τοὺς μαργαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, ὃν τρόπον κἀκεῖνοι περὶ ὧν ὁ προ-
Amos 4, 5. φήτης δυςχεραίνων φησί „καὶ ἀνέγνωσαν ἔξω νόμον.“ οὐ γὰρ ὅτι τῶν πυλῶν ἔξω τῆς
Ἱερουσαλὴμ ἢ τῶν οἰκιῶν ἀνεγίνωσκον ἐξιόντες οἱ Ἰουδαῖοι τὸν νόμον, διὰ τοῦτο δὴ
καὶ ὁ προφήτης ἰσχυρῶς αὐτῶν κατηγορεῖ καὶ ὑπευθύνους ἐγκλήματι βοᾷ γεγονέναι,
ἀλλ' ὅτι παρερχόμενοι τὰς ἐντολὰς καὶ ἀσεβοῦντες εἰς τὸν θεὸν ἐπιμεμορφασμένως
103 μὲν ἀνεγίνωσκον δῆθεν ὡς εὐσεβεῖς τὰ προστάγματα, κατὰ ψυχὴν δὲ οὐκ ἐδέχοντο
μετὰ πίστεως ἴσχοντες, ἀλλ' ἀπέπτυον ἔργοις ἀρνούμενοι. ἐντεῦθεν γὰρ τὴν ᾠδὴν ἐπὶ
τῆς ἀλλοτρίας ᾄδουσι κυρίου, ταπεινότερον περιέλκοντες καὶ ἐξηγούμενοι τὸν νόμον,
1 Petr. 2, 10. βασιλείαν αἰσθητὴν προσδοκῶντες, καὶ ἐπὶ γῆς ταύτης τῆς ἀλλοτρίας, ἣν παρελεύσεσθαι
λόγος, τιθέμενοι τὰς ἐλπίδας, ἔνθα οἱ αἰχμαλωτισταὶ δελεάζουσιν ἡδοναῖς λοχῶντες
πρὸς ἀπάτην.

V. Ἐοίκασι δὲ καὶ οἱ προσᾴδοντες τὸ εὐαγγέλιον ἄφροσιν ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας μελῳ-
δεῖν τὴν ᾠδὴν κυρίου, ἧς μή ἐστιν ὁ Χριστὸς γεωργός. ἀλλ' αἱ τὸ καθαρώτατον καὶ
φαιδρὸν καὶ ἀμιγὲς καὶ εὐλαβὲς καὶ εὐπρεπὲς τῆς παρθενίας ὑποδῦσαι καὶ ἀνα-
104 λάμψασαι κάλλος, καὶ στεῖραι καὶ ἄγονοι τῶν ῥευστῶν καὶ ἀλγεινῶν εὑρεθεῖσαι πα-
θῶν, ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας οὐ μελῳδοῦσι τὴν ᾠδήν, ὅτι μὴ φέρονται ταῖς ἐλπίσι τῇδε,
μηδὲ προστετήκασι θνητῶν σωμάτων τρυφαῖς, μηδὲ ταπεινῶς κατασκέπτονται τὸν νοῦν
τῶν ἐντολῶν, ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως μετὰ φρονήματος ὑψηλοῦ τὰς ἐπαγγελίας ἄνω
περιαθροῦσι, τὸν οὐράνιον διψῶσαι καὶ σύμφυτον τόπον. ὅθεν ἀγάμενος αὐτῶν ὁ
θεὸς τὰ φρονήματα μεθ' ὁρκωμοσίας ἐξαιρέτους ἐπαγγέλλεται διδόναι τιμάς, ἐν ἀρχῇ
Ps. 136, 5. 6. τῆς εὐφροσύνης προανατάσσων καὶ καθιδρύων. λέγει γὰρ ὧδε „ἐὰν ἐπιλάθωμαί σου,
105 Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου. κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου,
ἐὰν μή σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλὴμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφρο-
σύνης μου,“ Ἱερουσαλὴμ τὰς ἀμιάντους αὐτὰς δὴ ταύτας, ὡς ἔφην, καὶ ἀπήμονας
ψυχὰς εἶναι λέγων, αἵτινες ἄτρυγον τὸ τῆς παρθενίας αὐστηρῶς ἀμολύντοις χείλεσι
2 Cor. 2, 2. σπασάμεναι πόμα, ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν καθαρμόζονται παραστῆσαι Χριστῷ
Sap. 4, 2. κατ' οὐρανόν, τὸν τῶν ἀμιάντων ἄθλων ἀγῶνα νικήσασαι. ταύτῃ γὰρ καὶ Ἡσαΐας ὁ
Esa. 60, 1. προφήτης παρεγγυᾷ „φωτίζου, φωτίζου“ λέγων „Ἱερουσαλήμ· ἥκει γάρ σου τὸ φῶς,
Philip. 3, 11. καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκε“. ταῦτα δὲ τὰ ἐπαγγέλματα μετὰ τὴν ἐξανά-
106 στασιν τελεσιουργηθήσεσθαι δῆλον καὶ παντί. οὐ γὰρ περὶ τῆς πολυθρυλλήτου κατὰ
Ἰουδαίαν πολίχνης τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον χρησμῳδεῖ, ἀλλὰ περὶ τῆς οὐρανουπόλεως ὡς
ἀληθῶς ἐκείνης καὶ μακαρίας Ἱερουσαλήμ, ἣν δή φησιν αὐτὴν εἶναι τὸ ἄθροισμα
τῶν ψυχῶν, ἃς προανατάξασθαι πρώτας ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης τῶν καινῶν αἰώνων
προφανῶς ὁ θεὸς ἐπαγγέλλεται, εἰς καθαρὰν οἴκησιν ἀδύτων φώτων τῷ λευκοτάτῳ
τῆς παρθενίας ἐστολισμένας κόσμῳ κατοικίζων, ὅτι μὴ ἐμνημόνευσαν τὸν κόσμον
ἀποδύσασθαι τὸν νυμφικόν, τουτέστι χαυνῶσαι τὸν λογισμὸν φαντασίαις ἐκτόποις.

Jer. 2, 32. VI. [1]Ἀμέλει τὸ μὴ ἐπιλαθέσθαι νύμφην τὸν κόσμον, μηδὲ παρθένον τὴν στη-
θοδεσμίδα αὐτῆς, λεγόμενον ἐν Ἱερεμίᾳ, τὸ μὴ ἐνδοῦναι καὶ χαλάσαι τὸν δεσμὸν
107 τῆς σωφροσύνης ἀπάταις δηλοῖ καὶ περισπασμοῖς. στήθη γὰρ αἱ φρένες εἰκότι λόγῳ
καὶ ὁ νοῦς ἡμῶν εἶναι νομίζεται· ἡ δὲ στηθοδεσμίς, ἡ συνδοῦσα ζώνη καὶ συσφίγ-
γουσα τὴν πρόθεσιν τῆς ψυχῆς εἰς ἁγνείαν, ἐστὶν ἡ πρὸς θεὸν ἀγάπη, ἣν ἐμοί τε
καὶ ὑμῖν ὁ στρατηγὸς ἡμῶν καὶ ποιμὴν Ἰησοῦς καὶ ἄρχων καὶ νυμφίος, ὦ καλλιπάρ-
θενοι, ἄῤῥηκτον καὶ ἐσφραγισμένην μέχρι τέλους τηρῆσαι παράσχοι. τούτου γὰρ τοῦ
κτήματος τοῖς ἀνθρώποις ἄμεινον βοήθημα οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως ἕτερον λάβοι ἀρέσκον
θεῷ καὶ προςφιλές.' διὸ ἐγὼ χρῆναί φημι τὴν ἁγνείαν ἅπαντας τιμᾶν καὶ διαφερόν-
τως ἀσκεῖν τε καὶ ἐγκωμιάζειν.

108 Αὗταί σοι καὶ παρ' ἡμῶν αἱ ἀπαρχαὶ τῶν λόγων ἀνακείσθωσαν, ὦ Ἀρετή, τὰ
μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν.

1) Ἀμέλει .. (p. 107) .. ἡ πρὸς Χριστὸν ἀγάπη. Haec fere ad verbum apud Phot. cod. 237. p. 308, b. 40. — p. 309, a. 5.

Ἀλλὰ δέχομαι τὸ δῶρον, ἔφη φάναι τὴν Ἀρετήν, καὶ κελεύω μετὰ σὲ τὴν Θάλλουσαν λέγειν· δεῖ γάρ με παρὰ μιᾶς ἑκάστης ὑμῶν ἀποδέξασθαι τὸν λόγον.

Λόγος ε΄.

Θάλλουσα.

I. *Τὴν οὖν Θάλλουσαν βραχὺ ἐπισχοῦσαν καὶ πρὸς ἑαυτήν τι σκεψαμένην εἰπεῖν
ἔφη, Ἀλλ', ὦ Ἀρετή, συλλήπτριαν ἀξιῶ παραστῆναί σε καὶ τὰ νῦν, ὅπως πρῶτον
μὲν σοῦ, καὶ τῶν παρόντων δὲ φανῶμεν ἄξια λέγειν. τὸ γὰρ μέγιστον καὶ ἐπιφα-
νέστατον ἀνάθημα καὶ δῶρον, οὗ μηδὲν ἀντάξιον ἄλλο προσενέγκασθαι πάρεστιν
ἀνθρώποις θεῷ, τὸν ἆθλον τῆς παρθενίας εἶναι πέπεισμαι διαρκῶς, ἀπὸ τῶν ἱερῶν* 109
*ᾐσθημένη γραμμάτων. οὐ γὰρ ἂν πολλῶν πολλὰ κατ' εὐχὰς ἐν τῷ νόμῳ καλὰ κα-
τεργασαμένων μόνοι μεγάλην εὐχὴν ἐλέγοντο πληροῦν οἱ σφᾶς αὐτοὺς αὐθαιρέτῳ
βουλῇ προσενέγκασθαι βουλόμενοι. ἔχει γὰρ τὸ ῥητὸν οὕτως „καὶ ἐλάλησε κύριος
πρὸς Μωυσῆν λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνὴρ ἢ* Num. 6, 1.
*γυνή, ὃς μεγάλως εὔξηται εὐχὴν ἀφαγνίσασθαι ἁγνείαν κυρίῳ.“ εὔχεται χρυσᾶ καὶ
ἀργυρᾶ εἰς τὸν νεὼν σκεύη προσκομίσας ἀναθεῖναί τις, ἕτερος ἀναθεῖναι τὴν δεκάτην
τῶν καρπῶν, ἄλλος τῆς οὐσίας· ἕτερος τὰ κράτιστα τῶν ποιμνίων, ἄλλος τὴν ὕπαρ-
ξιν καθιεροῖ, καὶ οὐδέπω μεγάλην εὐχὴν εὔξασθαι δύναται τῷ κυρίῳ, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ* 110
ἑαυτὸν ἀναθεὶς τῷ θεῷ ὁλοτελῶς.

II. *Ἐπιχειρητέον γὰρ ἀληθεῖ λόγῳ πρὸς ὑμᾶς, ὦ παρθένοι, τὴν κατὰ τὸ πνεῦμα
διάνοιαν δηλῶσαι τῆς γραφῆς. ὁ γὰρ κατά τι μόριον φυλασσόμενος καὶ προσέχων,
κατά τι δὲ περισπώμενος καὶ πλημμελῶν ὅλος οὐκ ἀνάκειται θεῷ· χρῆν γὰρ τὸν
τέλειον πάντα ἀναθεῖναι καὶ τὰ τῆς ψυχῆς καὶ τὰ τῆς σαρκὸς, ὅπως ἄρτιος εἴη καὶ
μὴ ἐλλιπής. ταύτῃ δὴ καὶ τῷ Ἀβραὰμ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται* [1] *„λάβε μοι δάμαλιν τριε-* Gen. 15, 9.
*τίζουσαν“ λέγων „καὶ αἶγα τριετίζουσαν καὶ κριὸν τριετίζοντα, καὶ τρυγόνα καὶ περι-
στερὰν,“ ὅ ἐστιν εὐφήμως (ἐπίστησον γὰρ ὅτι περὶ τούτων κἀκεῖνο παρεγγυᾷ)· προσ-* 111
*ένεγκέ μοι καὶ φύλαξον ἄζυγα καὶ ἀκάκωτόν σου τὴν ψυχὴν δαμάλεως δίκην, καὶ τὴν σάρκα
καὶ τὸν λογισμόν, τὴν μὲν ὡς αἶγα, ἐπειδὴ τὰ μετέωρα καὶ κρημνώδη περιπολεῖ, τὸν δὲ
ὡς κριόν, ἵνα μηδαμῶς ἀποσκιρτήσας ἐκπέσῃ καὶ ἐξολισθήσῃ τῆς ἀληθείας· οὕτω γὰρ
ἐντελὴς ἔσῃ καὶ ἀνεπίληπτος, ὦ Ἀβραάμ, ἀναθεὶς ἐμοὶ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν αἴσθησιν
καὶ τὸν νοῦν· ἃ συμβολικῶς δάμαλιν ἔφη καὶ αἶγα καὶ κριὸν τριετίζοντα, οἱονεὶ τὴν
γνῶσιν ἀκακέμφατον τῆς τριάδος ἐπανῃρημένα. τάχα δὲ καὶ τὴν πρώτην καὶ τὴν μέσην
καὶ τὴν τελευταίαν τοῦ βίου τῆς ἡλικίας ἡμῶν αἰνίσσεται τρίβον, βουλόμενος, ὡς ἔνι
μάλιστα, καὶ τὸν τῶν παίδων καὶ τὸν τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸν τῶν γεραιτέρων χρόνον* 112
σωφρόνως βιώσαντας αὐτῷ προσενέγκασθαι· καθ' ὃν τρόπον καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἐν Luc. 12, 35—38.
*εὐαγγελίοις παρακελεύεται Ἰησοῦς Χριστός, ὧδε νομοθετῶν „οἱ λύχνοι ὑμῶν μὴ
σβεννύσθωσαν, καὶ αἱ ὀσφύες ὑμῶν μὴ λυέσθωσαν. διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι
γίνεσθε ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον αὐτῶν, πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων,
ἵνα ἐλθόντι καὶ κρούσαντι αὐτῷ εὐθέως ἀνοίξωσι. μακάριοί ἐστε, ὅτι ἀνακλινεῖ
ὑμᾶς καὶ παρελθὼν διακονήσει· κἂν τῇ δευτέρᾳ, κἂν τῇ τρίτῃ φυλακῇ, μακάριοί
ἐστε.“ ἐπισκέψασθε γὰρ ὅτι τρεῖς ὑποθέμενος φυλακὰς νυκτός, ἑσπερινὴν καὶ δευτέ-
ραν καὶ τρίτην, καὶ τρεῖς ἑαυτοῦ παρουσίας, ὦ παρθένοι, τὰς τρεῖς ἡμῶν τῆς ἡλι-* 113
*κίας ᾐνίξατο μεταβολάς, τὴν μειρακιώδη καὶ τὴν πρόσηβον καὶ τὴν πρεσβυτικήν, ἵνα
κἂν τὴν πρώτην ἄγοντας ἡλικίαν, τουτέστι παῖδας ὄντας, ἐὰν ἔλθῃ παραληψόμενος
τοῦ κόσμου, ἑτοίμους καταλάβῃ καὶ καθαρούς, μηδὲν ἐπιτετηδευκότας σκαιόν, κἂν
τὴν δευτέραν ὁμοίως, κἂν τὴν τρίτην. ἑσπερινὴ γὰρ φυλακὴ ὁ καιρός ἐστι τῆς ἀκμῆς
τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ νεότης, καθ' ἣν ἄρχεται ταράσσεσθαι τὸ ἡγεμονικόν, ἐπιθολού-
μενον ταῖς ἐξαλλαγαῖς τοῦ βίου, ἡβώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς ἤδη καὶ τρεπομένης εἰς
πάθη. δευτέρα δέ, ὁπηνίκα λοιπὸν εἰς ἄνδρα τέλειον ἐλάσας ἄρχεται στάσιν καὶ
βεβαιότητα τῶν θορύβων ὁ νοῦς προσλαμβάνειν καὶ τῆς οἰήσεως. τρίτη δέ, ὅτε αἱ* 114
*πλεῖσται φαντασίαι φθίνουσι τῶν ἐπιθυμιῶν, ἀπομαραινομένης ἤδη τῆς σαρκὸς καὶ
εἰς γῆρας προκοπτούσης.*

III. *Διὸ προσήκει ἄσβεστον ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς πίστεως ἐξάψαντας τὸν λύχνον, καὶ τὴν
ὀσφῦν ἀναζωσαμένους τῇ σωφροσύνῃ, ἐγρηγορέναι καὶ προσδοκᾶν ἀεὶ τὸν κύριον, ἵνα,
κἂν ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ παραλαβεῖν ἡμῶν τινας βουληθῇ, κἂν ἐν τῇ δευτέρᾳ, κἂν ἐν τῇ
τρίτῃ, ἐλθὼν καὶ εὑρὼν ἑτοιμοτάτους καὶ ἃ προσέταξεν ἐργαζομένους, ἀνακλίνῃ εἰς
Ἀβραὰμ κόλπους καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. Ἱερεμίας δέ „ἀγαθὸν“ φησίν „ἀνδρί, ὅταν* Threr. 3, 27.

1) *Λάβε μοι* .. (p. 114) .. *προσδοκᾶν ἀεὶ τὸν κύριον.* Haec, paucis omissis, transscripta apud Phot. cod. 237. p. 309, a. 6. — p. 309, b. 2.

Jer. 17, 3. ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ κυρίου μὴ ἀποστῇ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.“ ἀγαθὸν
115 γὰρ ἐκ παίδων ὡς ἀληθῶς ὑποθέντα τὸν αὐχένα τῇ θείᾳ προσοχῇ μὴ ἀποσείσασθαι
μέχρι γήρως τὸν ἐπιβάτην καθαραῖς φρεσὶν ἐποχούμενον, ἀεὶ τὸν λογισμὸν εἰς τὸ
χεῖρον καθέλκοντος τοῦ πονηροῦ. τίς γὰρ οὐ τὰς δι᾽ ὀμμάτων, τίς δ᾽ οὐ τὰς δι᾽
ὤτων, τίς δ᾽ οὐ τὰς διὰ γεύσεως, ὀσφρήσεώς τε καὶ ἁφῆς ἡδονὰς καὶ τέρψεις ἀπο-
δέχεται, τὴν ἡνίοχον μὴ φέρων σωφροσύνην, εἴργουσαν καὶ καθαιμάττουσαν τὸν
ἵππον τῆς κακίας; ἕτερος μὲν οὖν εἰς ἕτερα ἐπιβλέψας ἄλλα δοξάσει, ἡμεῖς δὲ ἀνα-
τιθέναι λέγομεν ἑαυτὸν τελείως θεῷ, ὃς καὶ τὴν σάρκα ἄχραντον ἐκ παίδων φιλο-
τιμεῖται φυλάττειν, παρθενίαν ἀσκῶν. περισπουδάστους γὰρ καὶ μεγάλας ἐλπίδων
116 δωρεὰς τοῖς ἐφιεμένοις αὐτῆς ταχέως φέρει, τὰ λυμαντήρια τῆς ψυχῆς ἀπομαραί-
νουσα πάθη καὶ ὑπεκκαύματα. φέρε γὰρ εἰςηγήσωμαι πῶς ἀνακείμεθα τῷ κυρίῳ.
Num. 6, 2. IV. Τὸ γοῦν „μεγάλως εὔξασθαι εὐχήν,“ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς νομοθετούμενον,
τοῦτο παρίστησιν, ὅπερ ἐπὶ πλέον ἐγὼ διηγησαμένη ἀποφαίνω, μεγάλην εὐχὴν εἶναι
παρὰ πάσας εὐχὰς ἀποδεικνύουσα τὴν ἁγνείαν. τότε γὰρ ἀνάκειμαι προφανῶς πᾶσα
τῷ κυρίῳ, ὁπότε μὴ μόνον τὴν σάρκα συνουσίας ἀνέπαφον, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν
1 Cor. 7, 34. ἀτοπημάτων ἄσπιλον τηρεῖν ἀγωνίζομαι. „ἡ γὰρ ἄγαμος“ φησί „μεριμνᾷ τὰ τοῦ
κυρίου, πῶς ἀρέσει τῷ κυρίῳ,“ οὐ μόνον ἵνα μὴ χωλὴν τῆς ἀρετῆς κατά τι μόριον
ἀπενέγκηται τὴν δόξαν, ἀλλ᾽ ἄμφω, κατὰ τὸν ἀπόστολον, καὶ ἐν τῷ σώματι καὶ ἐν
117 τῷ πνεύματι ἁγιάζηται, ἀναθεῖσα τὰ μέλη κυρίῳ. τί γάρ ἐστι τὸ ἀναθεῖναι ἑαυ-
τὸν τελείως κυρίῳ, λεκτέον. ἐὰν ἐπὶ τῶνδε μὲν ἀνοίξω τὸ στόμα, ἐπὶ τῶνδε
δὲ κατακλείσω, οἷον ἀνοίξω μὲν περὶ τὰς ἐξηγήσεις τῶν γραφῶν εἰς τὸ ὀρθοδό-
ξως ὑμνῆσαι καὶ μεγαλοπρεπῶς κατὰ δύναμιν τὸν θεόν, κατακλείσω δὲ θύραν
Ps. 140, 3. αὐτῷ θεμένη καὶ φυλακὴν τοῦ μάταια μὴ λαλεῖν, ἁγνεύει μου τὸ στόμα καὶ ἀνάκει-
Ps. 64, 2. ται τῷ θεῷ, ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γέγονεν, ὄργανον σοφίας· γράφει γὰρ δι᾽ αὐ-
τῆς ἀριδήλοις γράμμασιν, ἀπὸ τοῦ βάθους καὶ τῆς δεινότητος τῶν γραφῶν φωτίζων
118 τὸν νοῦν, τοῦ πνεύματος ὁ λόγος, ὁ κύριος, γραμματεὺς τῶν αἰώνων ὀξυγράφος,
ὅτι ταχέως καὶ ὀξέως τὴν βουλὴν ἀναγράφεται μόνος καὶ πληροῖ τοῦ πατρός, „ὀξέως
Esa. 8, 1. σκύλευσον“ ἀκούων „ταχέως προνόμευσον.“ τούτου κάλαμός ἐστιν ἡ γλῶσσά μου
τοῦ γραμματέως· ἡγνίσθη γὰρ αὐτῷ καὶ ἀνάκειται κάλαμος ὥςπερ ὡραῖος, ὡραιό-
τερα γράφων τῶν τὰ ἀνθρώπινα δόγματα κρατυνόντων ποιητῶν καὶ λογογράφων.
ἐὰν ἐθίσω καὶ τὰς ὄψεις μὴ ἐπιθυμεῖν ὥρας σωμάτων, μηδὲ τέρπεσθαι θέαις ἀσχή-
μοσιν, ἀλλὰ τὰ ἄνω περισκοπεῖν, ἁγνεύουσι καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἀνάκεινται τῷ κυ-
119 ρίῳ. ἐὰν τὰ ὦτα φράξασα ἀπὸ δυσφημίας καὶ ψιθυρισμῶν ἀναπετάσω λόγῳ θεοῦ,
φοιτῶσα παρὰ σοφούς, ἀνατέθεικα καὶ τὰς ἀκοὰς τῷ κυρίῳ. ἐὰν ἀποστήσωμαι τὰς
Eccl. 6, 36. χεῖρας ἀπὸ καπηλείας, ἀπὸ μεταπράσεως, ἀπὸ φιλοχρημοσύνης, ἀπὸ πληκτισμοῦ,
ἁγνεύουσι καὶ αἱ χεῖρες θεῷ. ἐὰν ἐφέξω τὸ πορευτικὸν διεστραμμένας ὁδοὺς πορεύε-
σθαι, ἀνατέθεικα καὶ τοὺς πόδας, οὐκ εἰς δικαστήρια καὶ θιάσους παρερχομένη,
ὅθι τ᾽ ἄνδρες ἀλιτροδίκαι τελέθουσιν, ἀλλ᾽ εἰς τὸ κατορθῶσαι πληρώσασά τι τῶν
ἐντολῶν. τί μοι λοιπόν, ἐὰν διαγνεύω καὶ τὴν καρδίαν, πάσας τὰς διανοήσεις αὐτῆς
ἀναθεῖσα κυρίῳ; φαῦλον οὐδὲν διαλογίζομαι, τῦφος οὐκ ἐμπολιτεύεται καὶ ὀργὴ παρ᾽
Num. 6, 1. ἐμοί, τὸν νόμον καὶ ἐν ἡμέρᾳ μελετῶ κυρίου καὶ ἐν νυκτί· καὶ τοῦτ᾽ ἐστί „μεγάλην
120 ἁγνείαν ἁγνεῦσαι, μεγάλην εὐξάμενον εὐχήν.“
V. Πειράσομαι δὲ καὶ τὰ ἑξῆς ὑμῖν, παρθένοι, φράσαι τῶν διατάξεων, ἐπειδή-
περ τῶν σφετέρων ἐξήρτηται καὶ αὐτὰ κατορθωμάτων, θεσμοὶ περὶ παρθενίας ὄντα
καὶ χρησμοὶ διδάσκοντες ὧν ἀπέχεσθαι προςήκει, καὶ ἀναγωγὸν εἶναι τὴν παρθενίαν.
Num. 6, 1—4. γέγραπται γὰρ οὕτως „καὶ ἐλάλησε κύριος τῷ Μωυσῇ λέγων· λάλησον τοῖς υἱοῖς
Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς· ἀνὴρ ἢ γυνή, ὃς ἂν μαγάλως εὔξηται εὐχὴν ἀφαγνι-
σθῆναι κυρίῳ, ἀπὸ σίκερα καὶ οἴνου ἁγνισθήσεται, καὶ ὄξος ἐξ οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σίκερα
καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σταφυλῆς οὐ πίετε, καὶ σταφυλὴν πρόσφατον καὶ σταφίδα οὐ
121 φάγετε πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ,“ ὅπερ ἐστίν· ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς πονηρίας
τῶν γεννωμένων ὁ κατεγγυήσας ἑαυτὸν τῷ κυρίῳ καὶ ἀναθεὶς οὐ δρέψεται διὰ τὸ παρ-
εκτικὸν ἀεὶ μέθης αὐτὸ καὶ ἐκστάσεως πεφυκέναι.[1] δύο γὰρ ἀμπέλων διαφορὰς ἐκ τῶν
γραφῶν ᾐσθήμεθα, αἳ χωρὶς ἀλλήλων ἐγενέσθην ἀνομοίως τε ἔχετον. ἡ μὲν γὰρ
ἀθανασίας τε καὶ δικαιοσύνης ἐστὶ παρεκτική, ἡ δὲ μανίας αὖ καὶ παραφροσύνης.
Zach. 9, 17. ἄμπελος μὲν γὰρ νηφάλιος καὶ εὐφραντική, κλημάτων δίκην ἐκ τῶν μαθημάτων τοὺς
Ps. 103, 15. βότρυς ἱλαρῶς ἀπαιωροῦσα τῶν χαρισμάτων καταστάζοντας ἀγάπην, ὁ κύριος ἡμῶν
Jo. 15, 1. 5. ἐστιν Ἰησοῦς ὁ λέγων διαῤῥήδην τοῖς ἀποστόλοις „ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή,
122 ὑμεῖς τὰ κλήματα· ὁ δὲ πατήρ μου ὁ γεωργός,“ ἀγρία δὲ καὶ θανατηφόρος ὁ διά-
βολος, λύσσαν καὶ ἰὸν καὶ ὀργὴν ἀποστάζων, ὥςπερ δὴ καὶ Μωυσῆς ἐφηγεῖται δια-

1) Δύο γὰρ ἀμπέλων διαφορὰς .. (p. 122) .. θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος. Summam horum habet Photius cod. 237. p. 309, b. 5—10.

γράφων περὶ αὐτοῦ· „ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδόμων“ φησὶν „ἡ ἄμπελος αὐτῶν, καὶ ἡ Deut. 32, 32.
κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόῤῥας. ἡ σταφυλὴ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς, βότρυς πικρίας 33.
αὐτῶν. θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν, καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος.“ ἐκ ταύτης Gen. 18, 20.
τρυγήσαντες οἱ Σοδόμων οἰκήτορες εἰς ἄκαρπον ἀῤῥένων ὄρεξιν οἰστρηλατήθησαν 19, 4.
τραπῆναι παρὰ φύσιν. ἐντεῦθεν καὶ ἐπὶ Νῶε κραιπαλήσαντες εἰς ἀπιστίαν κατώλι- Gen. 6, 7.
σθον καὶ ὑποβρύχιοι κατεποντώθησαν κατακλυσμῷ· ἐντεῦθεν ἀρυσάμενος ὁ Κάϊν τὰς Gen. 4, 8.
μισαδέλφους ἐφοίνιξε χεῖρας καὶ ἔχρανε τὴν γῆν λύθρῳ συγγενικῷ· ἐντεῦθεν μεθυ- 123
σκόμενα τὰ ἔθνη θήγουσιν ἑαυτῶν εἰς ἀλληλοφόνους μάχας τοὺς θυμούς. οὕτως γὰρ
οὐκ ἐξίσταται ἄνθρωπος ἀπὸ οἴνου καὶ παραπαίει, ὥςπερ ἀπὸ ζήλου καὶ ὀργῆς·
οὕτως οὐ μεθύσκεταί τις ἀπὸ οἴνου καὶ παραφρονεῖ, ὡς ἀπὸ ἄσης, ὡς ἀπὸ ἔρωτος,
ὡς ἀπὸ ἀκρασίας. ἀπὸ ταύτης προςτέτακται τῆς ἀμπέλου μὴ γεύσασθαι τὴν παρθέ-
νον, ἵνα νηφάλιος ὑπάρχουσα καὶ ἄϋπνος ἀπὸ μερίμνης βιωτικῆς ἔκλαμπρον τὴν
λαμπάδα τοῦ φωτὸς τῆς δικαιοσύνης ἐξάπτῃ τῷ λόγῳ. „προςέχετε“ γάρ φησιν ὁ Luc. 21, 34.
κύριος „μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιω- 124
τικαῖς καὶ ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ἐκείνη ὡς παγίς.“

VI. Οὐ μόνον δὲ τῶν ἐκ τῆς ἀμπέλου κατεργαζομένων ἐκείνης προςτέτακται μη-
δαμῶς κατὰ μηδένα τρόπον προςψαύειν τὴν παρθένον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιμίμων αὐτῇ
καὶ παραπλησίων· σίκερα γὰρ πᾶς ὁ σκευαστὸς οἶνος καλεῖται καὶ νόθος, κἄν τε
ἐκ τῶν φοινίκων κἂν ἐκ τῶν ἄλλων ἀκροδρύων σκευαζόμενος ᾖ. ἐπιστομίζουσι γὰρ
ὃν τρόπον αἱ ἐξ οἴνου προποσίαι καὶ ταῦτα σφοδρῶς τὸν λογισμόν. καὶ εἰ χρὴ
φάναι λόγῳ πρὸς ὑμᾶς ἀληθεῖ, [1] πᾶν τὸ μέθην φέρον καὶ ἔκστασιν τῇ ψυχῇ μετὰ
τὸν οἶνον ἐξ ἀμπέλου σίκερα κικλήσκουσιν οἱ σοφοί. ὅπως οὖν δὴ μὴ μόνον τῶν
γενικῶν ἁμαρτημάτων φυλασσομένη τῆς πονηρίας ὑπὸ τῶν ἀντιμίμων αὐτῇ χραίνηται 125
καὶ ἀντιῤῥόπων, ἑτέρων μὲν κρατοῦσα, ὑφ᾽ ἑτέρων δὲ κρατουμένη, τουτέστιν ἱματίων
διαφερόντων ὑφαῖς ἁβρυνομένη ἢ καὶ λίθοις καὶ χρυσῷ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ τὸ
σῶμα καλλωπισμοῖς, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ μεθύσκει τὴν ψυχήν· διὰ τοῦτο ταῦτα νομοθε-
τεῖ, ἵνα μὴ εἰς γυναικισμοὺς ἐκχέηται καὶ γέλωτας καὶ ἀπάτας ἀνασοβουμένη καὶ
μωρολογίας, ἃ περιδινοῦσι καὶ κυκῶσι τὸν λογισμόν, ὥςπερ καὶ ἐν ἑτέροις ἐμήνυσεν,
„οὐ φάγεσθε τὴν ὕαιναν“ εἰπὼν „καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ, καὶ τὴν γαλῆν καὶ τὰ ὅμοια Levit. 11, 29.
τούτοις.“ αὕτη γὰρ ὀρθὴ πρὸς οὐρανὸν καὶ σύντομος ὁδοιπορία, τὸ μὴ μόνον ἐμ- 126
πόδιον ἐφέλκεσθαί τι τῶν ἐκτραχηλιζόντων τὸν ἄνθρωπον ἐπτοημένον περὶ τὰς ἡδυ-
παθείας καὶ τέρψεις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιμίμων αὐτοῖς· καὶ γὰρ θυσιαστήριον ἀναί-
μακτον εἶναι παρεδόθη θεοῦ τὸ ἄθροισμα τῶν ἁγνῶν. οὕτω μέγα τι χρῆμα καὶ
ἔνδοξον ἡ παρθενία φαίνεται. διὸ δὴ καὶ ἄχραντον αὐτὴν καὶ καθαρὰν πάντῃ φυ-
λακτέον, μηδὲν κοινωνοῦσαν ταῖς σαρκὸς ἀκαθαρσίαις, ἀλλ᾽ ἔσω κατὰ πρόςωπον τοῦ
μαρτυρίου σοφίᾳ κεχρυσωμένην εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἱδρῦσθαι, τὴν εὐωδίαν τῆς
ἀγάπης ἀναθυμιῶσαν κυρίῳ. „ποιήσεις“ γάρ „μοι“ φησί „μετὰ τὸ θυσιαστήριον Exod. 30, 1
τὸ περικεχαλκωμένον (εἰς ὃ τὰ ὁλοκαυτώματα ἀνεκομίζοντο καὶ αἱ προςφοραί) ἄλλο —9.
θυσιαστήριον ἐξ ἀσήπτων ξύλων, καὶ καταχρυσώσεις αὐτὸ χρυσίῳ, καὶ δώσεις αὐτὸ 127
ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου κατὰ πρόςωπον
τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, ἐν οἷς γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖ. καὶ θυ-
μιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ Ἀαρὼν θυμίαμα ἀρωμάτων ἐν πρωΐ, ὅτε ἀγαθύνῃ τοὺς λύχνους·
θυμιάσει ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμίαμα διαπαντὸς ἔναντι κυρίου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. οὐκ
ἀνοίσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ θυμίαμα ἀλλότριον καὶ ὁλοκαύτωμα· θυσίαν καὶ σπονδὴν οὐ
σπείσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ.“

VII. Εἰ ὁ νόμος ἐστὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον πνευματικός, τὰς εἰκόνας ἐμπεριέχων Hebr. 10, 1.
τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, φέρε δὴ ἀπαμφιάσασαι τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ κάλυμμα τοῦ γράμμα- 128
τος ἐφηπλωμένον ἐπισκεψώμεθα γυμνῶς τὴν ἀκρίβειαν. μίμημα τῆς ἐκκλησίας ἐκε-
λεύοντο δαιδάλλειν Ἑβραῖοι τὴν σκηνήν, ἵν᾽ ἔχοιεν διὰ τῶν αἰσθητῶν εἰκόνα τῶν
θείων προκαταγγέλλειν πραγμάτων. τὸ γὰρ ἐν τῷ ὄρει παράδειγμα παρενεχθέν, Exod. 25, 40.
πρὸς ὃ βλέπων ἐτεκτήνατο τὴν σκηνὴν ὁ Μωυσῆς, ἰδέα τις ἦν τῆς κατ᾽ οὐρανὸν οἰκή-
σεως ἀκριβής, ἣν ἡμεῖς τρανότερον μὲν τῶν τύπων, ἀμαυρότερον δὲ τῆς ἀληθείας
θεραπεύομεν νῦν. ἦλθε γὰρ ἀκραιφνὲς εἰς ἀνθρώπους, ὥςπερ ἔοικεν, οὔπω τὸ ἀλη-
θές, οἳ μηδὲ φέρομεν ἄκρατον ἐνταῦθα θεάσασθαι τὴν ἀφθαρσίαν, ὁπότε μηδὲ τὰς 129
ἡλιακὰς φέρομεν ἀνέδην ἰδεῖν ἀκτῖνας. ἀλλ᾽ Ἰουδαῖοι μὲν τὴν σκιὰν τῆς εἰκόνος τρί-
την ἀπὸ τῆς ἀληθείας κατηγγέλκασιν, ἡμεῖς δὲ τὴν εἰκόνα τῆς κατ᾽ οὐρανὸν διοική-
σεως ἐναργῶς ἐκθειάζομεν. τὸ γὰρ ἀληθὲς ἀκριβῶς μετ᾽ ἀνάστασιν δηλωθήσεται,
ὁπότε πρόςωπον κατὰ πρόςωπον τὴν ἁγίαν σκηνήν, τὴν πόλιν τὴν ἐν οὐρανοῖς, ἧς
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός, ἀλλ᾽ οὐ δι᾽ αἰνιγμάτων καὶ ἐκ μέρους ἐποπτεύσομεν. 1 Cor. 13, 12.

1) Hanc vocis σίκερα interpretationem Photius cod. 237, p. 309, b. 3. 4. contractam exhibet.

VIII. Ἰουδαῖοι μὲν γὰρ τὰ ἡμέτερα προανεφώνησαν, ἡμεῖς δὲ τὰ οὐράνια προαγ-
γέλλομεν, ἐπειδήπερ ἡ μὲν σκηνὴ σύμβολον ἦν τῆς ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἐκκλησία τῶν οὐ-
130 ρανῶν. διὸ τούτων οὕτως ἐχόντων καὶ τῆς σκηνῆς ἐν τύπῳ τῆς ἐκκλησίας, ὡς ἔφην,
λαμβανομένης χρὴ καὶ τὰ θυσιαστήρια σύνθημά τι τῶν κατὰ τὴν ἐκκλησίαν πραγμάτων
φέρειν, καὶ τὸ μὲν περικεχαλκωμένον ἀπεικάζεσθαι τῇ γερουσίᾳ καὶ τῷ περιβόλῳ τῶν
χηρῶν (θεοῦ γάρ εἰσιν ἔμψυχος βωμός, εἰς ὃν ἀνακομίζοντες τοὺς μόσχους καὶ τὰς
δεκάτας καὶ τὰ ἑκούσια θυσίαν τελοῦμεν κυρίῳ), τὸ δὲ περίχρυσον θυσιαστήριον ἔνδον
ἐν τοῖς ἁγίοις τῶν ἁγίων ἀνακείμενον κατὰ πρόσωπον τοῦ μαρτυρίου, εἰς ὃ ἀπείρηται
θυσίαν καὶ σπονδὴν ἀναφέρεσθαι, ταῖς ἐν παρθενίᾳ παραβλητέον, τῷ ἀκηράτῳ χρυσῷ
τὰ ἄσηπτα συνουσίας σώματα κατησφαλισμέναις. δύο γὰρ τὰ εἰς ἔπαινον θρυλλοῦνται
131 χρυσοῦ, ὅτι τε [1] ἰὸν οὐ παραδέχεται καὶ τὴν χροιὰν ταῖς ἡλίου μετρίως παραπλησιάζειν
φαντάζεται βολαῖς· σύμβολον δὲ εἰκότως ἄρα τοῦτο τῆς ἁγνείας τῆς μὴ προσιεμένης
ἐστὶ κηλῖδα καὶ σπῖλον, ἀλλὰ καὶ φωτὶ καταστραπτομένης ἀεὶ τοῦ λόγου. διὸ καὶ
ἔνδον εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ἕστηκε πλησιαίτερον καὶ ἔμπροσθεν τοῦ παραπετάσματος,
ἀχράντοις χερσὶ θυμιαμάτων δίκην τὰς προσευχὰς ἀναπέμπουσα κυρίῳ, δεκτὰς εἰς
Apoc. 5, 8. ὀσμὴν εὐωδίας, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐμήνυσε, τὰ θυμιάματα τὰ ἐν ταῖς φιάλαις τῶν
εἰκοσιτεσσάρων πρεσβυτέρων προσευχὰς ἁγίων εἶναι φράσας.
132 Ταῦτά σοι ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα κἀγὼ κατὰ δύναμιν ὑπὲρ ἁγνείας, ὦ Ἀρετή,
συμβάλλομαι.

Λόγος ϛ'.

Ἀγάθη.

I. Εἰπούσης δὲ ταῦτα τῆς Θαλλούσης ἡ Θεοπάτρα ἔφη τῷ σκήπτρῳ τὴν Ἀρετὴν
ψαῦσαι τῆς Ἀγάθης, τὴν δ' αἰσθομένην εὐθέως ἀναστῆναι καὶ ἀποκρίνασθαι ὅτι Μετὰ
πολλῆς εὐτολμίας καὶ πειθοῦς καὶ τῆς τοῦ καλῶς εἰπεῖν ὑπολήψεως, ὦ Ἀρετή, σοῦ
παρομαρτούσης πειράσομαι δὴ κατὰ δύναμιν κἀγὼ εἰς τὸ προκείμενον εἰσενέγκασθαί
τι, κατ' ἐμαυτὴν μέντοι καὶ οὐ πρὸς τὰ εἰρημένα. οὐ γὰρ ἂν δυναίμην ἐφάμιλλα τού-
τοις οὕτω ποικίλως καὶ λαμπρῶς ἀπειργασμένοις φιλοσοφεῖν· δόξω γὰρ ἀποφέρεσθαι
ψόγον ἀβελτηρίας, εἰ τοῖς κατὰ σοφίαν ἐξισάζεσθαι κρείττοσι προσπηδῴην. εἰ οὖν
133 ἀνέξεσθε καὶ τῶν ὅπως ἂν τύχῃ ῥητορευόντων, ἐπιχειρῶ λέγειν, οὐδὲν προθυμίας κα-
θυφειμένη. ἀρκτέον δὲ ἐντεῦθεν.
Ἀμήχανον, ὦ παρθένοι, κάλλος καὶ συγγενὲς τῇ σοφίᾳ καὶ πρόσφορον ἅπαντες εἰς
τὸν κόσμον κεκτημένοι τοῦτον ἀφικνούμεθα. ἀπηκρίβωνται γὰρ αἱ ψυχαὶ τῷ γεννή-
σαντι τότε μάλιστα καὶ πλασαμένῳ, ὁπότε τὴν καθ' ὁμοίωσιν ἰδέαν ἄχραντον ἐκλάμ-
πουσαι καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῆς ὄψεως ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀφορῶν ὁ θεὸς ἀθάνατον
μορφὴν καὶ ἀνώλεθρον ἐχούσας αὐτὰς ἀπειργάζετο, τοιαῦται διαμένουσι. τὸ γὰρ ἀγέν-
134 νητον κάλλος καὶ ἀσώματον καὶ μήτε ἀρχόμενον μήτε φθῖνον, ἀλλ' ἄτρεπτον καὶ ἀγή-
ρων καὶ ἀπροσδεὲς αὐτὸς ἐν ἑαυτῷ καὶ [εἰς] αὐτόφως ἐν ἀφράστοις καὶ ἀπροσίτοις
ἀναπαυόμενον, ἐξουσίας περιουσίᾳ πάντα περιέχων καὶ κτίζων καὶ μετασκευάζων ἐτε-
κτήνατο κατ' εἰκόνα τῆς εἰκόνος ἑαυτοῦ τὴν ψυχήν. διὸ καὶ λογικὴ καὶ ἀθάνατός ἐστι·
κατ' εἰκόνα γὰρ δημιουργηθεῖσα τοῦ μονογενοῦς, ὡς ἔφην, ἀνυπέρβλητον ἔχει τὸ κάλ-
Ephes. 6, 12. λος. διὸ δὴ καὶ τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐρῶσιν αὐτῆς καὶ ἐφεδρεύουσι, χρᾶναι
βιαζόμενα τὴν θεοείκελον αὐτῆς ἐκείνην καὶ ἐπέραστον ἰδέαν, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ προφή-
135 της Ἱερεμίας παρίστησιν ὀνειδίζων Ἱερουσαλὴμ „ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι· ἀπηναισχύν-
Jerem. 3, 3. τησας ἀπέναντι τῶν ἐραστῶν σου,“ τὴν παρασχοῦσαν ἑαυτὴν ταῖς ἀντικειμέναις δυνά-
μεσιν εἰς βεβήλωσιν λέγων. ἐρασταὶ γάρ εἰσιν ὁ διάβολος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἄγγελοι,
οἱ τὸ λογικὸν ἡμῶν καὶ διορατικὸν τῆς φρονήσεως κάλλος μιαίνειν καὶ μολύνειν τῇ
ἑαυτῶν ἐπιμιξίᾳ τεχναζόμενοι καὶ μοιχοὶ γενέσθαι πάσης τῆς τῷ κυρίῳ νενυμφευμένης
ἐπιθυμοῦντες ψυχῆς.
II. Ἐὰν οὖν ἀμόλυντον τοῦτο τηρήσῃ τις τὸ κάλλος καὶ ἀσινὲς καὶ τοιοῦτον, ὁποῖον
αὐτὸς ὁ συστησάμενος αὐτὸ καὶ ζωγραφήσας ἀπετύπωσε, τὴν αἰώνιον ἀπομιμησάμενος
φύσιν καὶ νοητήν, ἧς καὶ χαρακτήρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπεικόνισμα, γεγονὼς οἷον
136 ἄγαλμά τι περικαλλέστατον καὶ ἱερόν· ἐντεῦθεν μετενεχθεὶς εἰς τὴν μακάρων πόλιν
τοὺς οὐρανούς, ὥσπερ ἐν ναῷ κατοικισθήσεται. ἄχραντον γὰρ τὸ κάλλος ἡμῶν ἄριστα
τότε τηρεῖται καὶ ἀσφαλῶς, ὁπόταν δὴ παρθενίᾳ σκεπόμενον ὑπὸ τοῦ καύσωνος ἔξωθεν
μὴ μελαίνηται τῆς φθορᾶς, ἀλλ' αὐτὸ ἐφ' ἑαυτῷ μένον δικαιοσύνῃ κοσμῆται, νυμφαγω-
Matth. 25, 1. γούμενον τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ ὃν τρόπον δὴ καὶ αὐτὸς εἰσηγεῖται, χρῆναι παραινῶν ὥσπερ

1) Hanc auri laudem Photius cod. 237. p. 309, b. 11. consignavit.

ἐν λαμπάσι ταῖς σφετέραις σαρξὶ τὸ φῶς ἀνακαίεσθαι τῆς ἁγνείας, ἐπειδήπερ ὁ τῶν
δέκα παρθένων ἀριθμὸς τὰς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν πεπιστευκυίας ἀριθμεῖσθαι βούλεται
ψυχάς, τῷ Ι' τὴν ἀπευθύνουσαν μόνην ὁδὸν εἰς τοὺς οὐρανοὺς ἀποτυπούμενος. ἀλλ' 137
αἱ μὲν πέντε ἔμφρονες ἐτύγχανον ἄρα καὶ σοφαί, αἱ δὲ πέντε μωραὶ καὶ ἄσοφοί τινες·
οὐ γὰρ ἐπρομηθεύσαντο ἐλαίου σφῶν τὰ ἀγγεῖα πλήρη παρασκευάσαι, δικαιοσύνης
ἀπομείνασαι κεναί. αἰνίσσεται γὰρ διὰ τούτων τὰς ἐπὶ πέρατα παρθενίας ἐπισπερχομένας
ἐλθεῖν καὶ πάντα εἰς τὸ πληρωθῆναι συντείνοντα τὸν ἔρωτα τοῦτον κοσμίως
δρώσας καὶ σωφρόνως, καὶ τὰς ἐπαγγελλομένας μὲν καὶ σεμνυνομένας τοῦτο σκοπεῖν,
ὀλιγωρούσας δὲ καὶ ἡττωμένας τοῦ κόσμου ταῖς ἐξαλλαγαῖς καὶ ὥςπερ σκιαγραφούσας
μᾶλλον εἴδωλον ἀρετῆς ἢ αὐτὴν ἐργαζομένας ἔμπνουν τὴν ἀλήθειαν.

III. [1] Τὸ γὰρ λεγόμενον ὡμοιῶσθαι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, Matth. 25, 1.
αἵτινες ἔλαβον τὰς λαμπάδας αὐτῶν καὶ ἐξῆλθον ἀπαντήσουσαι τῷ νυμφίῳ, σημαίνειν 138
βούλεται τὴν αὐτὴν ὁδὸν τοῦ ἐπιτηδεύματος πάσας ἐπανῃρημένας, διὰ τὴν ἔμφασιν τοῦ Ι'
στοιχείου. ἐστείλαντο μὲν γὰρ παραπλησίως ἑαυτὰς εἰς τοῦτο καθομολογήσασαι, καὶ
ταύτῃ κικλήσκονται δέκα, ἐπειδὴ τὴν αὐτήν, ὡς ἔφην, εἵλοντο πρόθεσιν· οὐκέτι δὲ
ὁμοίως ἐξῆλθον ὑπαντήσουσαι τῷ νυμφίῳ. αἱ μὲν γὰρ τροφὴν ἄφθονον καὶ εἰςαῦθις
ἐπορίσαντο ταῖς ἐλαιοθρέπτοις λαμπάσιν, αἱ δὲ κατεῤῥᾳθύμησαν, τοῦ παρόντος μόνον
ἐπιμεληθεῖσαι. διὸ δὴ καὶ ἰσάριθμοι πρὸς πέντε διαιροῦνται, ἐπειδήπερ τὰς πέντε
αἰσθήσεις αἱ μὲν αὐτῶν ἐφυλάξαντο καθαρὰς καὶ παρθένους ἁμαρτημάτων, ἃς οἱ πλεῖ- 139
στοι σοφίας προςηγόρευσαν πύλας, αἱ δὲ τοὐναντίον πλήθεσιν ἀδικημάτων ἐλωβήσαντο
φυράσασαι κακίᾳ. ἐγκρατευσάμεναι γὰρ καὶ ἁγνεύσασαι δικαιοσύνης εὐφόρησαν μᾶλλον
παραπτώμασιν· ἐξ οὗ δὴ καὶ συνέβη τῶν θείων ἔξω περιβόλων ἀποκλεισθείσας ἀπαγορευθῆναι.
εἴτε γὰρ κατορθοῦμεν εἴτε πλημμελοῦμεν, διὰ τούτων ἑκάτερα καὶ τὰ
ἀνδραγαθήματα κρατύνεται καὶ τὰ κακοπραγήματα. καὶ ὥςπερ ἡ Θάλλουσα καὶ ὀφθαλμῶν
ἔφη καὶ ὤτων ἁγνείαν εἶναι καὶ γλώσσης καὶ τῶν λοιπῶν καθεξῆς αἰσθητηρίων,
οὕτω δὴ καὶ ἐνταῦθα τὴν πίστιν ἄσυλον ἡ φυλαξαμένη τῶν πέντε διόδων τῆς ἀρετῆς,
ὁράσεως, γεύσεως, ὀσφρήσεως, ἁφῆς τε καὶ ἀκοῆς, πέντε προςαγορεύονται παρθένοι, διὰ 140
τὸ τὰς πέντε τῆς αἰσθήσεως ἁγνὰς ἀποκαταστῆσαι τῷ Χριστῷ φαντασίας, ἀφ' ἑκάστης
αὐτῶν οἷα λαμπάδα τὴν ὁσιότητα λάμπουσαν τρανῶς. ἡ γὰρ πεντάφωτος ἡμῶν ὡς ἀληθῶς
λαμπὰς ἡ σάρξ ἐστιν, ἣν ἡ ψυχὴ βαστάζουσα δᾳδὸς δίκην τῷ νυμφίῳ παρίσταται
Χριστῷ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀναστάσεως, παραφαίνουσα διὰ πασῶν τῶν αἰσθήσεων διεκθρώσκουσαν
λαμπρὰν τὴν πίστιν, καθὼς αὐτὸς ἐδίδαξεν εἰπὼν „πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν Luc. 12, 49.
γῆν, καὶ τί ἤθελον εἰ ἤδη ἀνήφθη;“ γῆν ἡμῶν τὰ σκηνώματα φράσας, εἰς ἃ ἐβούλετο
ταχέως ἀναφθῆναι τὴν ὀξυκίνητον τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ διάπυρον πρᾶξιν. τὸ 141
γὰρ ἔλαιον τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ δικαιοσύνῃ παραβλητέον· ἀνομβρούσης γὰρ ταῦτα τῆς
ψυχῆς ἀφθόνως καὶ ἐπιχεούσης τῷ σώματι εἰς ὕψος ἀναφλέγεται τῆς ἀρετῆς ἄσβεστον
τὸ φῶς, ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ἐκλάμπον τὰς πράξεις τὰς καλάς, ὡς δοξασθῆναι Matth. 5, 6.
τὸν πατέρα τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

IV. Τοιοῦτον ἔλαιον ἄρα κἀκεῖνοι προσέφερον ἐν τῷ Λευϊτικῷ, „ἄτρυγον ἔλαιον, Levit. 24, 2.
καθαρόν, κεκομμένον καῦσαι λύχνον ἔξω τοῦ καταπετάσματος ἔναντι κυρίου.“ ἀλλ'
ἐκείνοις μὲν βραχύτατον φῶς προςτέτακτο θεραπεύειν ἀφ' ἑσπέρας εἰς ἕω. ὁ γάρ τοι
λύχνος αὐτῶν ἔοικεν εἰκάζεσθαι τῷ λόγῳ τῷ προφητικῷ τὴν ἐπὶ σωφροσύνῃ φαίνοντι
παῤῥησίαν, τρεφόμενος ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ τῆς πίστεως τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ ναὸς τῷ 142
σχοινίσματι τῆς κληρονομίας, ἐπειδήπερ λύχνος περὶ οἶκον ἕνα μόνον δύναται φαίνειν.
πρὸ τῆς ἡμέρας οὖν ἐχρῆν τοῦτον καίεσθαι τὸν λύχνον· „καύσουσι“ γάρ „αὐτόν“ Ps. 104, 11.
φησίν „ἕως πρωΐ,“ τουτέστιν ἕως παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ὅτι τοῦ ἡλίου τῆς ἁγνείας Levit. 24, 3.
ἀνατείλαντος καὶ τῆς δικαιοσύνης οὐ χρεία λύχνου. ὅσον μὲν οὖν ὁ λεὼς ἐκεῖνος χρό- Malach. 4, 2.
νον ἀπεθησαύριζε τὰ τρέφοντα τὸν λύχνον ἐπιχορηγῶν τὸ ἔλαιον διὰ τῶν ἔργων, ὁ
λύχνος αὐτοῖς οὐκ ἔσβεστο τῆς σωφροσύνης, ἀλλ' ἦν φαινόμενος ἀεὶ καὶ λάμπων ἐν
τῷ σχοινίσματι τῆς κληρονομίας· ὅτε δὲ ἐπέλιπε τὸ ἔλαιον ἀπὸ τῆς πίστεως εἰς 143
ἀκολασίαν αὐτῶν ἐκτροπαλιζομένων, ὁ λύχνος ἄρδην ἀπεσβέσθη, ἵνα δὴ πάλιν ἐξαστράψωσι
τὰς λαμπάδας ἐπαλλήλοις διαδοχαῖς ἄνωθεν αἱ παρθένοι τῷ κόσμῳ πυρσεύουσαι
τὴν ἀφθαρσίαν. χορηγητέον οὖν δὴ τὸ ἄτρυγον ἔλαιον καὶ νῦν τῶν καλῶν
ἔργων ἀδεῶς καὶ τῆς συνέσεως, πάσης κάτω βριθούσης ἀφυλισμένον φθορᾶς, ἵνα
μὴ χρονίσαντος τοῦ νυμφίου σβεσθῶσιν ὁμοίως καὶ ἡμῶν αἱ λαμπάδες. ὁ γάρ τοι
χρονισμός ἐστι τὸ πρὸ τῆς παρουσίας διάστημα τοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ νυσταγμὸς καὶ ἡ
κοίμησις τῶν παρθένων ἡ ἔξοδος ἀπὸ τοῦ βίου, τὸ δὲ μεσονύκτιον ἡ βασιλεία τοῦ

1) Apud Phot. cod. 237. p. 309, b. 12. — p. 310, a. 13. haec usque ad illa: (p. 144) εἰς τὴν ἀπάντησιν ἁρπασθέντες τοῦ κυρίου. omissis in medio positis illis: (p. 141) ἀνομβρούσης γὰρ ταῦτα .. (p. 143) .. καὶ ἡμῶν αἱ λαμπάδες, in compendium relata reperiuntur.

Exod. 11, 4. ἀντιχρίστου, καθ' ἣν ὁ ὀλοθρευτὴς ἄγγελος ἐπιπορεύεται τὰς οἰκίας. ἡ δὲ κραυγὴ ἡ
Matth. 25, 6. γενομένη καὶ λέγουσα „ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ“ ἔστιν
144 ἡ φωνὴ ἡ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν καὶ ἡ σάλπιγξ, ὁπότε πάντες ἐξαναστάντων αὐτοῖς οἱ
ἅγιοι τῶν σωμάτων ἐπὶ νεφελῶν οἰχήσονται, εἰς τὴν ἀπάντησιν ἁρπασθέντες τοῦ κυρίου.
Matth. 25, 7. προσεκτέον γὰρ ὅτι μετὰ τὴν κραυγὴν ἐγηγέρθαι πάσας ἔφη τὰς παρθένους ὁ λόγος,
τουτέστι μετὰ τὴν ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐνεχθεῖσαν βοὴν ἀναστήσεσθαι τοὺς νεκρούς, ὥς
1 Thess. 4, 16. 17. που καὶ Παῦλος παρεγγυᾷ ὅτι „αὐτὸς ὁ κύριος“ λέγων „ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρ-
χαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ
ἀναστήσονται πρῶτον“ (τουτέστι τὰ σκηνώματα· ἐνεκρώθησαν γὰρ ἀπαμφιασθέντα
145 τῶν ψυχῶν)· „ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα,“ τὰς ψυχὰς λέ-
γων· ἡμεῖς γὰρ κυρίως οἱ ζῶντές ἐσμεν αἱ ψυχαί, αἵτινες μετὰ τῶν σωμάτων, ἀπει-
λήφυῖαι ταῦτα, ἐν νεφέλαις ἀπαντησόμεθα τὰς λαμπάδας φέρουσαι κεκοσμημένας οὐκ
ἀλλοτρίῳ καὶ κοσμικῷ κόσμῳ τινί, ἀλλὰ τῷ φρονήσεως καὶ σωφροσύνης, ἄστρων δίκην
ἀποστιλβόντων σέλας αὐγῆς αἰθερίου πεπληρωμένον.

V. Ταῦτα τῶν ἡμετέρων, ὦ καλλιπάρθενοι, τὰ ὄργια μυστηρίων· αὗται τῶν ἐν
Sap. 4, 2. παρθενίᾳ μυσταγωγηθέντων αἱ τελεταί· ταῦτα τὰ ἐπίχειρα τῶν ἀμιάντων ἄθλων τῆς
σωφροσύνης. νυμφεύομαι τῷ λόγῳ καὶ τὸν ἀΐδιον τῆς ἀφθαρσίας προῖκα λαμβάνω
146 στέφανον καὶ πλοῦτον παρὰ τοῦ πατρός, καὶ ἐν τοῖς αἰῶσι στεφανηφοροῦσα πομπεύω
τὰ λαμπρὰ καὶ ἀμάραντα τῆς σοφίας ἄνθη· συγχορεύω βραβεύοντι τῷ Χριστῷ κατ'
οὐρανὸν ἀμφὶ τὸν ἄναρχον καὶ ἀνώλεθρον βασιλέα· ἀδύτων γέγονα λαμπαδηφόρος
φώτων καὶ ἐφυμνῶ τὸ καινὸν μετὰ τῆς ὁμηγύρεως ᾆσμα τῶν ἀρχαγγέλων, τὴν καινὴν
χάριν ἐξαγγέλλουσα τῆς ἐκκλησίας· ξυνέπεσθαι γὰρ ἀεὶ τὸν ὅμιλον τῶν παρθένων τῷ
κυρίῳ καὶ συνθιασωτεύειν ἔνθα ἂν εἴη λόγος ἔχει. τοῦτο καὶ Ἰωάννης ἐν τῇ τῶν ἑκα-
Apoc. 7, 4. τὸν χιλιάδων καὶ τεσσαράκοντα καὶ τεσσάρων αἰνίσσεται μνήμῃ. ἴτε οὖν, ὦ νεολαία
τῶν καινῶν αἰώνων, ἴτε τὰ ἀγγεῖα πληρώσατε σφῶν δικαιοσύνης· ὥρα γὰρ λοιπὸν ἐξε-
147 γείρεσθαι καὶ ὑπαντιάζειν τῷ νυμφίῳ. ἴτε τὰς ἴυγγας καὶ τὰ θέλγητρα κούφως παρα-
μείψασαι τοῦ βίου τὰ περιδινοῦντα καὶ γοητεύοντα τὴν ψυχήν· τεύξεσθε γὰρ τῶν
ἐπαγγελμάτων,

ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρας ζωᾶς δείξαντα κέλευθον.

*Σοὶ τόνδε πλεκτὸν στέφανον ἐκ τῶν προφητικῶν λειμώνων, ὦ Ἀρετή, κἀγὼ κοσμή-
σασα προσφέρω.*

*Διαπεραναμένης οὖν ἄριστα καὶ Ἀγάθης, ἔφη, τὸν λόγον καὶ εὐδοκιμησάσης ἐφ'
οἷς ἠγόρευσε, πάλιν ἡ Ἀρετὴ τὴν Προκίλλαν ἐκέλευσε λέγειν.*

Λόγος ζ'.

Πρόκιλλα.

148 1. Ἡ δὲ ἀναστᾶσα καὶ ἔμπροσθεν παρελθοῦσα τῆς κλισιάδος ἔλεξε τοιάδε· Ἀποῤ-
ῥαθυμεῖν καὶ μετὰ τοσούτους οὐ θέμις μοι λόγους, ὦ Ἀρετή, ἀναμφισβητήτως πεπι-
στευκυῖαν τῇ πολυποικίλῳ σοφίᾳ τοῦ θεοῦ, πλουσίως ἐχούσῃ διδόναι καὶ διαφόρως
ὅτῳ βούλεται. καὶ γὰρ πελάγιοι πλωτῆρές φασι φέρεσθαι μὲν τοῖς ναυτιλλομένοις τὸ
αὐτὸ πνεῦμα, ἄλλους δὲ τὰ περὶ τὸν πλοῦν ἀλλοίως αὐτῶν μεταχειριζομένους οὐκ εἰς
τὴν αὐτὴν εἰσορμίσασθαι σπεύδειν· οἷς μὲν γὰρ τὸ πνεῦμα κατὰ πρύμναν οὔριον ἵστα-
ται, τοὺς δὲ καὶ ἐξ ἐγκαρσίων φέρει, καὶ ὅμως ἑκατέροις ὁ πλοῦς ἀνύεται ῥᾷστα.
ἀτὰρ δὴ καὶ τὸ τῆς σοφίας νοερὸν πνεῦμα καὶ ἅγιον καὶ μονογενές, ἀπὸ τῶν πατρῴων
149 ἄνωθεν πρᾴως καταπνεόμενον θησαυρῶν, πάσαις ἡμῖν λιγυρὸν οὖρον πνεῦσαν γνώσεως
Sap. 7, 22. ἐπαρκέσει τὸν δρόμον ἀλύπως ἀπευθῦναι τῶν λόγων· ἐμοὶ γὰρ καιρὸς ἤδη λέγειν.

Εἷς τρόπος ἀληθὴς ἐπαίνων οὗτός ἐστιν, ὦ παρθένοι, καὶ σεμνός, ὁπόταν ὁ ἐπαι-
νῶν τοῦ ἐπαινουμένου καὶ τῶν ἐπαίνων κρείττω παρέχῃ μάρτυρα· πάρεστι γὰρ ἐντεῦ-
θεν μαθεῖν ἀκριβῶς ὅτι μὴ πρὸς χάριν μηδὲ ἐξ ἀνάγκης μηδὲ κατὰ δόξαν ἡ εὐφημία
γίνεται τῶν λόγων, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἀθώπευτον κρίσιν. καὶ γὰρ οἱ πληρέ-
στερον εἰσηγησάμενοι περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ προφῆται καὶ ἀπόστολοι καὶ μᾶλλον
αὐτὸν τῶν ἄλλων θεολογήσαντες ἀνθρώπων οὐκ εἰς ἀγγελικὴν ἀνήγαγον αὐτῷ ῥῆσιν
150 τοὺς ἐπαίνους, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν ἀνημμένον πάντων τὸ κῦρος καὶ τὸ κράτος· ἦν γὰρ
Joann. 14, 28. ἐμπρεπὲς τὸν ἁπάντων μείζονα τῶν ἄλλων μετὰ τὸν πατέρα μόνῳ τῷ ἑαυτοῦ μείζονι
πατρὶ χρήσασθαι μάρτυρι. καὶ δὴ καὶ τῆς ἁγνείας οὐκ εἰς ἀνθρωπίνην ἀνοίσω κἀγὼ
δόξαν τοὺς ἐπαίνους, ἀλλ' εἰς αὐτόν, ᾧ μέλομεν καὶ ὃς τὸ πᾶν ἀνήρτηται, γεωργὸν
αὐτῆς ἀποδεικνύουσα τοῦτον καὶ ἐραστὴν τῆς ὥρας ὄντα καὶ ἀξιόχρεων μάρτυρα. καὶ
τοῦτο καὶ ἐν τῷ τῶν ᾀσμάτων Ἄισματι πάρεστι διαθρῆσαι τῷ βουλομένῳ φανερῶς,
Cant. 2, 2. ἔνθα αὐτὸς ὁ Χριστὸς τὰς ἐν παρθενίᾳ παγίως καταγεγενημένας ἐγκωμιάζων φησί „ὡς

κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν, οὕτως ἡ πλησίον μου ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων," κρίνῳ πα-
ρεικάζων διὰ τὸ καθαρὸν καὶ εὔπνουν καὶ ἡδὺ καὶ ἱλαρὸν τὸ χάρισμα τῆς ἁγνείας· 151
ἐαρινὸν γὰρ ἡ ἁγνεία καὶ ἐπανθοῦν ἁβρῶς ἀεὶ λευκοῖς τοῖς κάλυξι τὴν ἀφθαρσίαν.
ὅθεν δὴ καὶ ἐρᾶσθαι τοῦ κάλλους τῆς ἀκμῆς αὐτῆς ὁμολογεῖν οὐκ ἐπαισχύνεται, „ἐκαρ- Cant. 4, 9—12.
δίωσας ἡμᾶς" ἐν τοῖς ἑξῆς „ἀδελφή μου νύμφη," λέγων „ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἐν ἑνὶ ἀπὸ
ὀφθαλμῶν σου, ἐν μιᾷ ἐνθέματι τραχήλου σου. ὅτι ἐκαλλιώθησαν μαστοί σου, καὶ
ὀσμὴ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα ἀρώματα. κηρίον ἀποστάζουσι χείλη σου, νύμφη· μέλι
καὶ γάλα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν σου, καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου. κῆπος κε-
κλεισμένος, ἀδελφή μου νύμφη, κῆπος κεκλεισμένος, πηγὴ ἐσφραγισμένη." ταῦτα Χρι- 152
στὸς ταῖς ἐπὶ πέρατα παρθενίας ἐλθούσαις τὰ ἐγκώμια ψάλλει, πάσας ἑνὶ περιγράψας
τῷ νύμφης ὀνόματι, ἐπειδὴ τὴν νύμφην ἡρμόσθαι μὲν δεῖ καὶ κατωνομάσθαι τῷ μνη-
στευσαμένῳ, ἄχραντον δὲ ἔτι καὶ ἀμιγῆ τυγχάνειν, παράδεισον ὥσπερ ἐσφραγισμένην,
ἐν ᾧ πάντα τῆς εὐωδίας τῶν οὐρανῶν φύει τὰ ἀρώματα, ἵνα μόνος ἐλθὼν αὐτὰ δρέ-
ψηται Χριστὸς ἀσωμάτοις βλαστήσαντα σποραῖς. ἐρᾷ γὰρ ὁ λόγος οὐδενὸς τῶν σαρ-
κός, ὅτι μὴ πέφυκεν ἀποδέχεσθαί τι τῶν φθειρομένων, οἷον χεῖρας ἢ πρόσωπον ἢ
πόδας, ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ ἄϋλον καὶ πνευματικὸν βλέπων εὐφραίνεται κάλλος, μὴ ἀπτό-
μενος τοῦ σώματος τῆς ὥρας. 153

II. Ἐπισκέψασθε γὰρ ὅτι τό „ἐκαρδίωσας ἡμᾶς," ὦ παρθένοι, λεγόμενον πρὸς
αὐτοῦ τῇ νύμφῃ, „ἐν ἑνὶ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου" τὸν διορατικὸν τῆς φρονήσεως ὀφθαλμὸν
δείκνυσιν, ὁπότε δὴ τοῦτον ὁ ἔσω σμήξας ἄνθρωπος καθαρῶς τρανότερον τὴν ἀλήθειαν
ἐποπτεύει· δισσὴν γὰρ ὄψεως εἶναι δύναμιν παντί που καταφανές, μίαν μὲν ψυχῆς,
θατέραν δὲ σώματος. ἀλλ' οὐχὶ τῆς τοῦ σώματος ἐρᾶν ὁ λόγος ὁμολογεῖ, ἀλλὰ τῆς
κατὰ διάνοιαν μόνον, „ἐν ἑνί" φάσκων „ἐκαρδίωσας ἡμᾶς ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου, καὶ
ἐν μιᾷ ἐνθέματι τραχήλου σου," ὅπερ ἐστίν· ὦ αὕτη, τῷ ἐπεράστῳ σου βλέμματι τῆς
συνέσεως ἀνεπτέρωσας ἡμῶν τὴν καρδίαν εἰς πόθον, ἔσωθεν τὸν ἀρίδηλον κόσμον ἐξα-
στράπτουσα τῆς σωφροσύνης. ἐνθέματα γὰρ τραχήλων καλεῖται τὰ περιδέραια, τὰ ἐκ 154
ποικίλων καὶ τιμίων συντιθέμενα λίθων. ἀλλ' αἱ μὲν σωμασκοῦσαι ψυχαὶ τὸν αἰσθη-
τὸν τουτονὶ κόσμον ἀμφὶ τὸν τράχηλον τὸν ἔξω τῆς σαρκὸς περιτιθέασι πρὸς ἀπάτην
τῶν θεωμένων, αἱ δὲ ἁγνεύουσαι ἔνδοθεν ἔμπαλιν τὸν κόσμον ἐξάπτονται, τὸν ἀπὸ
τῶν τιμίων καὶ ποικίλων ὡς ἀληθῶς συγκείμενον λίθων τῆς ἐλευθερίας, τῆς μεγαλο-
φροσύνης, τῆς σοφίας, τῆς ἀγάπης, ὀλίγα φροντίσασαι τῶν τῇδε ποικιλμάτων, ἃ φύλ-
λων δίκην πρὸς ὥραν θάλλοντα συναφαυαίνονται τοῦ σώματος ταῖς τροπαῖς. διπλοῦς
γὰρ ὁ περὶ τὸν ἄνθρωπον φαίνεται κόσμος, ὧν τὸν ἔνδον ὁ κύριος ἀποδέχεται, τὸν 155
ἀκήρατον, ἐν μιᾷ λέγων τραχήλων ἐνθέματι τῆς νύμφης κεκαρδιῶσθαι, οἱονεὶ τοῦ ἔσω-
θεν ἀνθρώπου τῆς καταστολῆς αἴγλην ἀποστίλβοντος ὠρέχθαι σημαίνων, ὥς που καὶ
ὁ ψαλμῳδὸς μαρτυρεῖ, „πᾶσα" λέγων „ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν." Psal. 44, 14.

III. Μὴ ὑπολαμβανέτω δέ τις ἀποκρίνεσθαι τὸν ἕτερον ὅμιλον τῶν πεπιστευκό-
των, δόξας ἡμᾶς τὰς παρθένους μόνας εἰςηγεῖσθαι τευξομένας τῆς ἐπαγγελίας, οὐ
συννοήσας ὅτι καὶ φυλαὶ καὶ πατριαὶ καὶ τάγματα κατ' ἀναλογίαν ἑκάστων ἔσονται
τῆς πίστεως. καὶ τοῦτο καὶ Παῦλος διαγράφει, „ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα 1 Cor. 15, 41.
σελήνης" λέγων „καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.
οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν." καὶ ὁ κύριος δὲ οὐ πᾶσι τὰς αὐτὰς ὁμολογεῖ 156
διδόναι τιμάς, ἀλλ' ἑτέρους μὲν ἐν βασιλείᾳ καταριθμεῖται τῶν οὐρανῶν, ἄλλοις Matth. 5, 3. 5. 8.
κληρονομίαν ἐπαγγέλλεται γῆς, ἑτέροις ὄψεσθαι τὸν πατέρα. καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα
πρῶτον τὸ τάγμα καὶ τὸν χορὸν τὸν ἅγιον αὐτῷ τῶν παρθένων ὥσπερ εἰς νυμφῶνα
τὴν ἀνάπαυσιν τῶν καινῶν αἰώνων ἐφομαρτοῦντα συνειςελεύσεσθαι χρησμῳδεῖ. ἐμαρ-
τύρησαν γὰρ οὐ κατά τι μόριον χρόνου ἐν βραχεῖ καρτερήσασαι σωμάτων ἀχθηδό-
νας, ἀλλὰ διὰ παντὸς ἔτλησαν τοῦ βίου μὴ ἀποδειλιάσασαι τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπια-
κὸν ἀληθῶς διαθλῆσαι τῆς ἁγνείας· βασάνοις τε γὰρ ἀγρίοις ἡδονῶν καὶ φόβοις καὶ
λύπαις ἀντισχοῦσαι καὶ τοῖς ἄλλοις τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων κακοῖς, ἀποφέρον- 157
ται τὰ γέρα πρῶται τῶν ἄλλων, εἰς τὸν ἀμείνω τῆς ἐπαγγελίας ἐκτασσόμεναι χῶρον.
[1] ἀμέλει ταύτας μόνον ἐκλεκτὴν νύμφην τὰς ψυχὰς καὶ γνησίαν ὁ λόγος ἑαυτοῦ καλεῖ,
τὰς δὲ λοιπὰς παλλακὰς καὶ νεανίδας καὶ θυγατέρας, λέγων ὧδε „ἑξήκοντά εἰσι βα- Cant. 6, 7. 8.
σίλισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαί, καὶ νεανίδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. μία ἐστὶ
περιστερά μου, τελεία μου· μία ἐστὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς, ἐκλεκτὴ τῇ τεκούσῃ αὐτήν. εἶδο- 158
σαν αὐτὴν θυγατέρες, καὶ μακαριοῦσιν αὐτήν, βασίλισσαι καί γε παλλακαὶ αἰνέσουσιν

1) Photius cod. 237. p. 310, a. 13. — p. 311, a. 19. haec usque ad illa: (p. 167) ὃ δή ἐστι τοῖς ἐπιτηδεύμασι τῆς ἀφθαρσίας fere ad verbum refert, omissis tamen istis: (p. 158) ἐὰν .. ἐκκλησίαν: (p. 159) τοιαῦτα .. (p. 160) .. ἑξήκοντα λεκτέον: (p. 161) καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος .. τῆς κακίας τοῦ σοφιστοῦ: (p. 162) καὶ πρῶτοι τῶν πρωτογόνων .. βλαστήσαντες καρπός: (ibid.) ἥτις αὐτοῦ .. καὶ βοηθός: (p. 165) ἑξήκοντα γάρ εἰσι ... τελεία μου: (p. 166) μόνη γὰρ .. καὶ ἑνωθεῖσαν.

αὐτήν.“ πολλῶν γὰρ οὐσῶν δηλονότι τῆς ἐκκλησίας τῶν θυγατέρων μία ἐστὶ μόνη
ἐκλεκτὴ καὶ τιμιωτάτη ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῆς ὑπὲρ πάσας, τὸ τάγμα τῶν παρθένων.

IV. Ἐὰν δέ τῳ περὶ τούτων ἀμφισβήτησις, ὡς οὐδέπω τῶν κεφαλαίων ἱκανῶς
ἐπεξειργασμένων, καὶ ἔτι βούλοιτο κατ᾽ ἀναγωγὴν αὐτῶν πνευματικὴν διαρθρωθῆναι
πληρέστερον τίνες εἰσὶν αἱ βασίλισσαι καὶ αἱ παλλακαὶ καὶ αἱ νεάνιδες, λέξομεν δύνα-
σθαι ταῦτα λελαλῆσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς κατὰ πρόβασιν χρόνων ἐν δικαιοσύνῃ
διαπρεψάντων, οἷον τῶν πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ καὶ τῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν καὶ τῶν
ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ καθεξῆς· εἶναι γὰρ νύμφην μὲν τὴν ἐκκλησίαν, βασιλίσσας δὲ τὰς
βασιλικὰς ἐκείνας, τὰς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ψυχάς, εὐαρέστους τῷ θεῷ γεγενημένας,
159 τουτέστι τὰς ἀμφὶ τὸν Ἄβελ καὶ τὸν Σὴθ καὶ τὸν Ἐνώχ, παλλακὰς δὲ τὰς μετὰ τὸν
κατακλυσμὸν τῶν προφητῶν, αἷς πρὸ τοῦ τὴν ἐκκλησίαν ἁρμοσθῆναι τῷ κυρίῳ παλ-
λακίδων δίκην συγγινόμενος ἀληθεῖς ὑπέσπειρε λόγους ἐν ἀφθόνῳ καὶ καθαρᾷ φιλο-
σοφίᾳ, ἵνα γεννήσωσιν αὐτῷ συλλαβοῦσαι πίστιν, πνεῦμα σωτηρίας. τοιαῦτα γὰρ ἀπο-
βλαστήματα φύουσιν αἱ ψυχαί, ἀείμνηστον φέροντα κλέος, ὁπόσαις ἂν ὁ Χριστὸς
συναναχραθῇ. εἰ γὰρ βούλεσθε εἰς Μωυσέως ἀποβλέψαι τὰς βίβλους ἢ Δαβὶδ ἢ Σο-
λομῶνος ἢ Ἡσαΐου ἢ τῶν καθεξῆς προφητῶν, ὦ παρθένοι, εἴσεσθε οἷα καταλελοί-
πασιν ἑαυτῶν ἔκγονα τῷ βίῳ σωτήρια διὰ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κοινωνίαν.
160 ὅθεν τεθεωρημένως παλλακὰς προσηγόρευσε τὰς ψυχὰς τὰς προφητικὰς ὁ λόγος, ὅτι
μὴ φανερῶς αὐτὰς οὕτω καθάπερ δὴ καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐπηγάγετο, θύσας δι᾽ αὐτὴν
Luc. 15, 23. τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

V. Ἐπαπορητέον δὲ καὶ τοῦτο πρὸς τούτοις, ἵνα μηδὲν ἡμᾶς τῶν ἀναγκαίων
ἀποδρᾶναι δυνηθῇ, τί δήποτε τὰς μὲν βασιλίσσας ἑξήκοντα ἔφη, τὰς δὲ παλλακὰς
ὀγδοήκοντα, τὰς δὲ νεάνιδας τοσαύτας, ὅσον μηδὲ ἀριθμεῖσθαι διὰ τὴν πληθύν, τὴν
δὲ νύμφην μίαν. καὶ πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἑξήκοντα λεκτέον. ἑξήκοντα βασιλίσσας
ἐντεῦθεν, ὡς οἶμαι, δὴ τοὺς ἀπὸ τοῦ πρωτοπλάστου μέχρι Νῶε κατὰ διαδοχὴν εὐα-
161 ρεστήσαντας ἐκάλεσε τῷ θεῷ, ἐπειδήπερ ἑτέρων οὗτοι παραγγελμάτων καὶ θεσμῶν εἰς τὸ
σωθῆναι χρείαν οὐκ ἐσχήκασιν, ἔτι προσφάτου τῆς κατὰ τὴν ἑξαήμερον οὔσης αὐτοῖς
τοῦ κόσμου συστάσεως. ἐμέμνηντο γὰρ οὗτοι ὡς ἐν ἓξ ἡμέραις ὁ θεὸς ἐτεκτήνατο
τὴν κτίσιν, τά τε ἐν τῷ παραδείσῳ γεγονότα καὶ πῶς ὁ ἄνθρωπος ἐντολὴν ἔχων μὴ
ἅψασθαι τοῦ φυτοῦ τῆς φρονήσεως ἐξώκειλεν, ἀποβουκολήσαντος αὐτὸν τοῦ τῆς κα-
Gen. 3, 3. κίας σοφιστοῦ. ἐντεῦθεν δὴ τὰς ἀπὸ τῆς συστάσεως εὐθέως τοῦ κόσμου κατὰ δια-
δοχὴν τὸν θεὸν ποθεῖν ἑλομένας ψυχάς καὶ σχεδόν, εἰ χρὴ φάναι, τοῦ πρώτου αἰῶ-
162 νος οὔσας ἔκγονα καὶ γείτονας τῆς μεγάλης ἑξαημέρου ἑξήκοντα βασιλίσσας ἔφη
συμβολικῶς, διὰ τὸ μετὰ τὴν ἑξαήμερον εὐθέως, ὡς ἔφην, γεγονέναι. μεγάλην γὰρ
ἐσχήκασιν οὗτοι τιμήν, ἀγγέλοις συνομιλήσαντες καὶ τὸν θεὸν ὕπαρ, οὐκ ὄναρ πολ-
λάκις θεασάμενοι. ἐπισκέψασθε γὰρ ὅσην ἔσχε παῤῥησίαν ὁ Σὴθ πρὸς τὸν θεόν,
ὅσην ὁ Ἄβελ, ὅσην ὁ Ἐνώς, ὅσην ὁ Ἐνώχ, ὅσην ὁ Μαθουσάλα, ὅσην ὁ Νῶε, πρῶ-
τοι δικαιοσύνης γεγονότες ἐρασταὶ καὶ πρῶτοι τῶν πρωτοτόκων τέκνων τῶν ἀπογε-
γραμμένων ἐν οὐρανοῖς τῆς βασιλείας καταξιωθέντες, ὥσπερ ἀπαρχή τις τῶν φυτευ-
Hebr. 12, 23. μάτων εἰς σωτηρίαν πρώϊμος τῷ θεῷ βλαστήσαντες καρπός. καὶ περὶ μὲν τούτων
αὐτάρκως· περὶ δὲ τῶν παλλακῶν πάλιν λεκτέον.

VI. Τοῖς μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἀπωτέρω λοιπὸν ἡ γνῶσις ἦν τοῦ θεοῦ, καὶ
ἔχρῃζον ἑτέρας διδαχῆς, ἑρπούσης ἤδη τῆς εἰδωλολατρείας, ἥτις αὐτοῖς αὖθις ἀλεξίκακος
163 ἔσοιτο καὶ βοηθός. ὁ οὖν θεός, ἵνα μὴ πάντῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἀϊστωθῇ
λήθῃ τῶν καλῶν, τὸν ἴδιον παῖδα τοῖς προφήταις ἐκέλευσεν ὑπηχῆσαι τὴν ἐσομένην
ἑαυτοῦ παρουσίαν διὰ σαρκὸς εἰς τὸν βίον, καθ᾽ ἣν ἡ τῆς πνευματικῆς ὀγδοάδος
χαρὰ καὶ γνῶσις κηρυχθήσεται, ἀφέσεως ἁμαρτημάτων οὖσα καὶ ἀναστάσεως παρεκτική·
περιτμηθήσεσθαι γὰρ δι᾽ αὐτῆς τῶν ἀνθρώπων τὰ πάθη καὶ τὴν φθοράν. καὶ διὰ
τοῦτο τὸν κατάλογον τῶν ἀπὸ τοῦ Ἀβραὰμ προφητῶν, διὰ τὴν τῆς περιτομῆς πρε-
σβείαν τὸν ὀκτὼ περιεχούσης ἀριθμόν, ἧς ἐξήρτηται καὶ ὁ νόμος, ὀγδοήκοντα παλ-
λακὰς ἐκάλεσεν, ὅτι πρῶτοι, πρὶν τὴν νύμφην τὴν ἐκκλησίαν κατεγγυηθῆναι τῷ λόγῳ,
164 τὰ θεῖα συλλαβόντες σπέρματα, τῆς νοητῆς προεξήγγειλαν ὀγδοάδος τὴν περιτομήν.
νεάνιδας δὲ πάλιν εἰς ἀναρίθμητον συντελούσας ὅμιλον τὰ ὑπὸ τοῖς κρείττοσι δικαιο-
πραγήσαντα πλήθη καὶ νεανικῶς καὶ γενναίως διαθλήσαντα πρὸς τὴν ἁμαρτίαν καλεῖ.

VII. Ἀλλὰ τούτων οὔθ᾽ αἱ βασίλισσαι οὔθ᾽ αἱ παλλακαὶ οὔθ᾽ αἱ νεάνιδες συγκρίνονται
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἡ γὰρ τελεία καὶ ἐκλεκτὴ παρὰ πάσας αὐτὰς νομιζομένη, ἡ ἐκ πάντων
συνεστῶσά τε καὶ συνηνωμένη τῶν ἀποστόλων, ἐστὶν ἡ ὑπερβάλλουσα νύμφη τῷ κάλλει
τῆς ἀκμῆς καὶ τῆς παρθενίας πάσας. διὸ καὶ μακαρίζεται καὶ αἰνεῖται πρὸς τῶν ἄλλων,
ὅτι αὕτη καὶ εἶδε καὶ ἤκουσεν ἀφθόνως, ἃ ἐκεῖναι ἐπεπόθησαν κἂν ἐκ βραχέως θεά-
165 σασθαι καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι καὶ οὐκ ἤκουσαν. „μακάριοι“ γάρ φησιν „οἱ
Matth. 13, 16. 17. ὀφθαλμοὶ ὑμῶν“ ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς „οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. λέγω γὰρ ὑμῖν

ὅτι πολλοὶ προφῆται ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον, καὶ ἀκοῦσαι ἃ
ἀκούετε, καὶ οὐχ ἤκουσαν.“ οὐκοῦν διὰ ταῦτα μακαρίζουσι ταύτην οἱ προφῆται καὶ
θαυμάζουσιν, ὅτι ὧν αὐτοὶ μὴ ἐπέτυχον ἀκροαταὶ γενέσθαι καὶ θεάμονες ἡ ἐκκλησία
κατηξιώθη καὶ μετείληφεν. „ἑξήκοντα“ γὰρ „εἰσὶ βασίλισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλ- Cant. 6, 7.
λακαί, καὶ νεάνιδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός. μία ἐστὶ περιστερά μου, τελεία μου.“
VIII. *Δυνήσεται δέ τις καὶ ἑτέρως τὴν νύμφην φάναι τὴν σάρκα τὴν ἀμόλυντον* 166
εἶναι τοῦ κυρίου, ἧς χάριν τὸν πατέρα καταλείψας κατῆλθεν ἐνταῦθα καὶ προσεκολ-
λήθη καὶ ἐγκατεσκήνωσεν ἐνανθρωπήσας εἰς αὐτήν. διὸ δὴ καὶ περιστερὰν αὐτὴν ἔφη
τροπικῶς, ἐπειδὴ τιθασὸν τὸ ζῶον καὶ ὑπωρόφιον καὶ διαίτῃ τῇ τῶν ἀνθρώπων
ἐνασμενίζον. μόνη γὰρ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἄσπιλος καὶ ἀμίαντος εὑρέθη καὶ πάντας
ὑπερέχουσα τῷ τῆς δικαιοσύνης κόσμῳ καὶ κάλλει, ὥςτε μηδένα καὶ τῶν εἰς ἄκρον
εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ ταύτης δυνηθῆναι πέλας ὡς πρὸς σύγκρισιν ἀρετῆς στῆναι,
καὶ διὰ τοῦτο κατηξιῶσθαι κοινωνὸν αὐτὴν γενέσθαι τῆς βασιλείας τοῦ μονογενοῦς,
αὐτῷ καθηρμοσμένην τε καὶ ἑνωθεῖσαν. καὶ ἐν τεσσαρακοστῷ δὲ καὶ τετάρτῳ ψαλμῷ 167
ἡ ἐκ τῶν πλειόνων παρισταμένη ἐκ δεξιῶν βασίλισσα τοῦ θεοῦ μερῶν, ἡ τῷ διαχρύσῳ Psal. 44, 10.
τῆς ἀρετῆς κόσμῳ κατεστολισμένη, ἧς ἐπεθύμησε τοῦ κάλλους ὁ βασιλεύς, ἡ σάρξ
ἐστιν, ὡς ἔφην, ἡ ἄχραντος ἐκείνη καὶ μακαρία, ἣν αὐτὸς ἀνακομίσας ὁ λόγος εἰς
οὐρανοὺς ἐκ δεξιῶν παρέστησε τοῦ πατρός, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ κεκοσμημένην, ὃ
δή ἐστι τοῖς ἐπιτηδεύμασι τῆς ἀφθαρσίας, ἃ συμβολικῶς ἔφησε χρυσᾶ κροσσωτά,
ἐπειδήπερ ἐκ ποικίλων ποικίλλεται τοῦτο καὶ συγκαθυφαίνεται κατορθωμάτων τὸ
ἔνδυμα, οἷον ἁγνείας, φρονήσεως, πίστεως, ἀγάπης, ὑπομονῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἀγα-
θῶν, ἃ δὴ κατακαλύπτοντα τὴν ἀσχημοσύνην τῆς σαρκὸς κοσμεῖ τὸν ἄνθρωπον κό- 168
σμῳ χρυσῷ.
IX. *Ἔπειτα τί δὴ πάλιν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τοῦ ψαλμοῦ μετὰ τὸ τὸν ἄνθρωπον ἐκ*
δεξιῶν ἐνθρονισθῆναι τοῦ πατρός, ὃν ἀνείληφεν ὁ λόγος, τὸ πνεῦμα παραδίδωσιν,
ἐπισκεπτέον. „ἀπενεχθήσονται“ φησί „τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς· αἱ πλη- Psal. 44, 15. 16.
σίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονταί σοι. ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει· ἀχθή-
σονται εἰς ναὸν τοῦ βασιλέως.“ πάνυ προφανῶς ἐνθάδε λοιπὸν ἔοικεν ἐγκωμιάζειν
τὸ πνεῦμα τὴν ἁγνείαν, μετὰ τὴν νύμφην, ὡς ἀποδεδώκαμεν, τοῦ κυρίου δευτέρας
προσιέναι τῷ παντοκράτορι ἐν ἀγαλλιάσει καὶ εὐφροσύνῃ τὰς παρθένους ἐπαγγελλό-
μενον, ὑπ᾽ ἀγγέλων δορυφορουμένας τε καὶ παραπεμπομένας. οὕτω γὰρ ἐπέραστόν
τι τὸ τῆς παρθενίας ἐστὶν ὡς ἀληθῶς καὶ τριπόθητον κλέος, ὥςτε ὀπίσω τῆς βασι- 169
λίσσης, ἣν ἀνήγαγεν ὁ κύριος ἀναμάρτητον ἀποτορνεύσας τῷ πατρί, τὸν χορὸν τῶν
παρθένων καὶ τὸ τάγμα προςκομίζεσθαι, τὰ δευτερεῖα τῆς νύμφης κεκληρωμένον.
Ταῦτά σοι καὶ παρ᾽ ἡμῶν, ὦ Ἀρετή, τὰ γυμνάσματα τῶν λόγων ὑπὲρ ἁγνείας
ἐστηλιτεύσθω.
Εἰπούσης δὲ ταῦτα τῆς Προκίλλης, Ἐμὸς ὁ κλῆρος, ἡ Θέκλα ἔφη, μετὰ ταύτην
ἐφεξῆς ἀγωνίζεσθαι, καὶ χαίρω ξυνέμπορον ἔχουσα κἀγὼ τὴν Σοφίαν τῶν λόγων,
αἰσθανομένη κιθάρας δίκην ἔσωθεν ἁρμοζομένην με καὶ παρασκευάζουσαν εἰς τὸ με-
μελημένως εἰπεῖν καὶ εὐσχημόνως.
ΑΡΕΤ. Ἄριστα, ὦ Θέκλα, τὴν προθυμίαν ἀπεδεξάμην, ᾗ καὶ πιστεύω εἰς δύ- 170
ναμιν πρέποντας ἀποδοῦναί σέ μοι τοὺς λόγους· φιλοσοφίας τε γὰρ τῆς ἐγκυκλίου
καὶ παιδείας οὐδενὸς ὑστερήσεις· τῆς εὐαγγελικῆς τε αὖ καὶ θείας, τί χρὴ καὶ λέγειν,
παρὰ Παύλῳ σεσοφισμένην;

Λόγος η΄.

Θέκλα.

I. *Οὐκοῦν λέγωμεν δὴ πρῶτον, αὐτόθεν ἀπ᾽ ἀρχῆς ἀπαρξάμεναι τῆς ἐπωνυμίας,*
δι᾽ ἣν αἰτίαν ἐκλήθη παρθενία τοῦτο τὸ κορυφαιότατον καὶ μακάριον ἐπιτήδευμα,
οἷόν τε ὂν τυγχάνει καὶ δύναμιν ἣν ἔχει, καὶ εἰςύστερον, ὁποίους καρποὺς ἀποτελεῖ.
κινδυνεύουσι γὰρ ὀλίγου ξύμπαντες αὐτὴν ἠγνοηκέναι, μυρίῳ διαφέρουσαν τῶν ἄλλων
τῆς ἀρετῆς πλεονεκτημάτων, ὁπόσα εἰς κάθαρσιν καὶ κόσμον διαπονούμεθα τῆς ψυ- 171
χῆς. [1]*παρθεία γὰρ ἡ παρθενία κατὰ μίαν ἀπαλλαγὴν καλεῖται στοιχείου, ὡς δὴ*
μόνη τὸν ἔχοντα καὶ τετελεσμένον αὐτῆς τὰς ἀφθόρους τελετὰς θεῷ παρεικάζουσα,
οὗ μεῖζον ἀγαθὸν ἀδύνατον εὑρεῖν, ἡδονῆς καὶ λύπης ἀπῳκισμένον· ᾗ καὶ τὸ τῆς
ψυχῆς καταρδόμενον ἀληθῶς αὔξεταί τε καὶ κουφίζεται πτέρωμα, τῶν ἀνθρωπίνων

1) *Παρθεία ... ἀδύνατον εὑρεῖν.* Hanc etymologiam Photius cod. 237. p. 311. a. 20—23. totidem fere verbis transscripsit, uti p. 311. a. 24—26. illam vocis *ἀρετή* ap. Method. p. 172. *εἴτε δι᾽ ἑαυτὴν .. τὴν ἐπωνυμίαν.*

ἐξίπτασθαι καθ' ἡμέραν ἐθιζόμενον σπουδασμάτων. ἐπειδὴ γὰρ πανήγυριν τὸν βίον
172 ἡμῶν σοφῶν παῖδες εἰρήκασιν εἶναι, ἡμᾶς δὲ τὸ δρᾶμα τῆς ἀληθείας τὴν δικαιοσύ-
νην ἥκειν ὡς εἰς θέατρον ἐπιδειξομένους, ἀντιτεχνούντων ἡμῖν καὶ ἀνταγωνιζομένων
τοῦ διαβόλου καὶ τῶν δαιμόνων, ἀνανεύοντας ἄνω δεῖ καὶ ἀνιπταμένους μετεωρίζε-
σθαι καὶ φεύγειν τὰ θέλγητρα τῆς καλλιφωνίας αὐτῶν καὶ τὰ σχήματα, ἔξωθεν φαν-
τασίᾳ σωφροσύνης ἐπικεχρωσμένα, ἢ τὰς Σειρῆνας μᾶλλον τὰς Ὁμηρικάς. κηλούμε-
νοι γὰρ ταῖς ἡδοναῖς τῆς πλάνης πτερορρυοῦσι πολλοὶ καὶ βαρύνονται εἰς τὸν καθ'
ἡμᾶς ἥκοντες βίον, χαυνωθέντων αὐτοῖς καὶ χαλασθέντων τῶν τόνων, καθ' οὓς ἡ
τῶν πτερῶν τῆς σωφροσύνης συγκρατεῖται φύσις, κουφίζουσα τὰ κάτω νεύοντα περὶ
τὴν φθορὰν τῶν σωμάτων. ὅθεν, ὦ Ἀρετή, εἴτε ὅτι δι' ἑαυτὴν αἱρετή, εἴτε διὰ τὸ
173 αἴρειν καὶ μετεωρίζειν πρὸς οὐρανὸν ταύτην ἔσχηκας τὴν ἐπωνυμίαν, ἐπὶ λευκοτάτων
ἀεὶ βαίνουσα φρενῶν, ἴθι μοι συναντιληψομένη τοῦ λόγου, ὃν αὐτὴ προσέταξας εἰπεῖν.

II. Οἱ γὰρ πτερορρυήσαντες καὶ πεσόντες εἰς τὰς ἡδονὰς οὐ πρότερον λήγουσι
λύπης καὶ πόνων, ἔστ' ἂν τῇ τοῦ πάθους ἐπιθυμίᾳ τὴν ἀνάγκην ἐκπληροῦντες τῆς
ἀκρασίας ἀμύητοι καὶ ἀτελεῖς τοῦ τῆς ἀληθείας ἀπομείνωσι ὁράματος, ἀντὶ τῆς μετ'
αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης παιδοποιήσεως ἀγρίαις ἐρώτων λυττήσαντες ἡδοναῖς. αἱ δὲ
εὔπτεροι καὶ κοῦφαι εἰς τὸν ὑπερκόσμιον τόπον ὑπερκύψασαι τοῦ βίου καὶ ἰδοῦσαι
πόρρωθεν ἃ μὴ ἕτερος ἀνθρώπων ἐθεάσατο, τοὺς λειμῶνας αὐτοὺς τῆς ἀφθαρσίας,
174 ἀμήχανα κάλλη καὶ ἄνθη φέροντας καὶ πεπληρωμένους, ἀεὶ πρὸς αὐτοῖς εἰσιν, ἀνα-
πολοῦσαι τὰ ἐκεῖ θεάματα, καὶ διὰ τοῦτο μικρὰ ἡγοῦνται τὰ ἐνταῦθα νομιζόμενα
καλά, πλούτους καὶ δόξας καὶ γένη καὶ γάμους, καὶ οὐδέν τι ἐκείνων περὶ πλείονος
ποιοῦνται. ἀλλὰ καὶ εἴ τις αὐτῶν θηρίοις ἢ πυρὶ βούλοιτο τὰ σώματα παραδιδόναι
καὶ τιμωρεῖσθαι, ἑτοίμως ἔχουσι τῶν ἀλγηδόνων ἀφροντιστεῖν διὰ τὸν ἐκείνων πόθον
καὶ τὴν ἐκείνων ἔκπληξιν, ὥστε δοκεῖν αὐτὰς ἐν κόσμῳ οὔσας μὴ εἶναι ἐν κόσμῳ, ἀλλὰ
τῷ φρονήματι καὶ τῇ ὁρμῇ τῆς ἐπιθυμίας εἰς τὴν ἄγυριν ἤδη τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς
τυγχάνειν. οὐ γὰρ θέμις ἐπὶ γῆς βρίθειν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τῷ τῆς παρθενίας
175 πτερῷ, ἀλλ' ἄνω φέρειν εἰς οὐρανόν, εἰς καθαρὸν αἰθέρα καὶ τὸν τῶν ἀγγέλων γεί-
τονα βίον. ὅθεν καὶ πρῶται τῶν ἄλλων μετὰ τὴν ἀνάκλησιν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐκδη-
μίαν αἱ ὀρθῶς καὶ πιστῶς παρθενεύσασαι τῷ Χριστῷ τὰ νικητήρια φέρονται τῶν
ἄθλων, τοῖς τῆς ἀφθαρσίας ἄνθεσι στεφθεῖσαι πρὸς αὐτοῦ· ἅμα γὰρ τῷ καταλεῖψαι
τὸν κόσμον τὰς ψυχὰς λόγος ταῖς παρθένοις ὑπαντῶντας ἀγγέλους μετὰ πολλῆς εὐ-
φημίας εἰς τοὺς προειρημένους παραπέμπειν λειμῶνας αὐτάς, εἰς οὓς καὶ πρόσθεν
ἐλθεῖν ἐγλίχοντο, μακρόθεν αὐτοὺς φαντασιωθεῖσαι τότε, ὁπότε ἔτι ἐνδημοῦσαι τοῖς
σώμασιν ἰνδάλλοντο τὰ θεῖα.

III. Ἐνταῦθα δὴ ἐλθούσας θαυμαστά τινα θεάσασθαι καὶ ἔκλαμπρα καὶ μακάρια
κάλλη καὶ ὁποῖα ἐξειπεῖν εἰς ἀνθρώπους δυσχερές. εἶναι γὰρ αὐτὴν δικαιοσύνην καὶ
176 σωφροσύνην, ἀγάπην αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἀλήθειαν καὶ φρόνησιν καὶ τὰ ἄλλα ὡσαύτως
ἐπιφανῆ τῆς σοφίας ἄνθη καὶ φυτά, ὧν ἡμεῖς ἐνθάδε σκιὰς μόνας φασματώδεις ὀνει-
ρώσσοντες ἀπὸ τῶν πράξεων ἡγούμεθα τῶν ἀνθρωπίνων συνίστασθαι, ὅτι μὴ ἔστιν
αὐτῶν δεῦρο μηδὲν εἴδωλον καταφανές, ἀλλ' ἀπεικονίσματα μόνον ἀειδῆ, ἃ δὴ καὶ
αὐτὰ σκοτεινῶς πολλάκις ἀπεικάζοντες αἰσθανόμεθα. οὐ γὰρ ἄν πώποτε δικαιοσύνης
αὐτῆς ἢ συνέσεως ἢ εἰρήνης ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατό τις μέγεθος ἢ σχῆμα ἢ κάλλος·
ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ ὄντι, ὡς εἰσίν, ὁλοτελῆ βλέπονται καὶ σαφῆ. εἶναι γὰρ δένδρον τι
177 σωφροσύνης αὐτῆς, εἶναι ἀγάπης, εἶναι συνέσεως, ὥσπερ καὶ τῶν ἐνθάδε τὰ φυτὰ
καρπῶν, οἷον σταφυλῆς, ῥοιᾶς καὶ μήλων. οὕτω δὴ κἀκείνων βλέπεσθαι μὲν καὶ
ἐσθίεσθαι τοὺς καρπούς, οὐ μὴν ἀπόλλυσθαι καὶ φθίνειν, ἀλλ' εἰς ἀθανασίαν αὔξειν
καὶ θειότητα τοὺς δρεπομένους, καθὼς κἀκεῖνος, ἐξ οὗ πάντες ἐσμέν, πρὸ τοῦ πα-
ραπεσεῖν καὶ πηρωθῆναι τὰς ὄψεις ἐν τῷ παραδείσῳ τυγχάνων ἀπεκαρπεύετο, τοῦ
θεοῦ θεμιστεύοντος τὸν ἄνθρωπον τῶν τῆς σοφίας ἐργάτην τεθῆναι καὶ φύλακα φυ-
τῶν. τοιούτους γὰρ ἦν καρποὺς πεπιστευμένος γεωργεῖν καὶ ὁ πρῶτος Ἀδάμ. καὶ ὁ
Ἱερεμίας δὲ ταῦτα τυγχάνειν ἰδικῶς ἔν τινι τόπῳ καὶ ἀφεστῶτι μεγάλην ἀπόστασιν
178 τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης οἶδεν, ἔνθα τοὺς ἐξολισθήσαντας τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν
Bar. 3, 14. 15. κατοικτίζων λέγει „μάθετε ποῦ ἐστι φρόνησις, ποῦ ἐστιν ἰσχύς, ποῦ ἐστι σύνεσις, τοῦ
γνῶναι ἅμα ποῦ ἐστι μακροβίωσις καὶ ζωή, ποῦ ἐστι φῶς ὀφθαλμῶν καὶ εἰρήνη. τίς
εὗρε τὸν τόπον αὐτῆς, ἢ τίς εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν;" τούτων οὖν διελθούσας
εἰς τοὺς θησαυροὺς ἀποκαρπεύεσθαι λόγος τῶν ἀρετῶν τὰς παρθένους, εὐτάκτοις φωσὶ
καὶ πολλοῖς καταρδομένας, ἃ δίκην πηγῆς αὐταῖς ὁ θεὸς ἀνερεύγεται, καταλάμπων
ἐκεῖνον τὸν αἰῶνα φωσὶν ἀδύτοις. αἱ δὲ χορεύουσιν ἐμμελῶς γεραίρουσαι τὸν θεόν·
περικέχυται γὰρ αὐταῖς ἀὴρ καθαρὸς καὶ μὴ καθιππευόμενος ἡλίῳ.

179 IV. Νῦν οὖν, ὦ παρθένοι, σωφροσύνης ἀχράντου θυγατέρες, ὑπὲρ ζωῆς ὑμῖν
ἀφθόνου καὶ βασιλείας οὐρανῶν ἡ σπουδή. εἰς τὴν αὐτὴν δόξαν τῆς ἁγνείας καὶ

ὑμεῖς προθύμως ταῖς πρὸ ὑμῶν συμφρονήσατε, ὀλίγα φροντίσασαι τοῦ βίου· οὐ γὰρ
μικρὸν εἰς ῥᾳστώνην ἀφθαρσίας ἁγνεία, ἄνω φέρουσα καὶ πρὸς ὕψος αἴρουσα καὶ τὸ
κάθυγρον ἀναξηραίνουσα καὶ πηλῶδες βάρος ὁλκῇ μείζονι. μηδὲ βριθέτω τῆς ἀκοῆς
ὁ ῥύπος ῥέπων εἰς τὴν γῆν, μηδὲ μετακοσμείτω λύπη τὴν χαράν, ἐκτήκουσα τὰς ἐπὶ
τοῖς κρείττοσιν ἐλπίδας· ἀλλ' ἀτρύχως ἀποσείεσθε τὰς ἐπισυμβαινούσας ὑμῖν συμ-
φοράς, μὴ θολοῦσαι γόοις τὸν λογισμόν. νικάτω γὰρ ἡ πίστις πάντῃ, καὶ ἀπωθεί- 180
σθω τὸ φῶς αὐτῆς τὰ φερόμενα τοῦ πονηροῦ περὶ τὴν καρδίαν φάσματα. ὥςπερ
γὰρ ὅταν ἡ σελήνη τὸν οὐρανὸν αἴγλης ἐκλάμψασα πληρώσῃ καὶ πᾶς ὁ ἀὴρ αἴθριος
γενηθῇ, ἄφνω δὲ νεφέλαι ποθὲν ἐκ δυσμῶν ὑποδραμοῦσαι βάσκανοι τὸ φῶς αὐτῆς
πρὸς ὀλίγον ἐπισκιάζουσιν, οὐ μὴν ἀφαιροῦνται, ἅτε εὐθέως τῇ ῥύμῃ τοῦ πνεύματος
ἐξωθούμεναι· οὕτω δὴ καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ κόσμῳ λάμπουσαι τὴν ἁγνείαν, ὑπὸ θλίψεων
ὀχληθεῖσαι καὶ πόνων, ὦ παρθένοι, μὴ ὀκλάσητε πρὸς τὰς ἐλπίδας. ἐξωθοῦνται
γὰρ τῷ πνεύματι τὰ ἐκ τοῦ πονηροῦ νέφη, ἐὰν ὥςπερ ἡ μήτηρ ὑμῶν καὶ ὑμεῖς ἡ
γεννῶσα τὸν ἄρσενα, παρθένοι, ἐν τῷ οὐρανῷ μὴ δειλιάσητε λοχῶντα καὶ ἐφεδρεύοντα 181
τὸν ὄφιν· περὶ ἧς ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἀμηγέπῃ διεξελεύσομαι δηλοῦσα· καιρὸς γὰρ τὰ
νῦν. „καὶ ὤφθη μέγα σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ" τὴν Ἀποκάλυψιν ὁ Ἰωάννης ἐξηγού- Apoc. 12, 1—6.
μενος λέγει „γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον· καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐ-
τῆς· καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα
κράζει ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ·
καὶ ἰδοὺ δράκων πυῤῥὸς μέγας, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα· καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον μέρος τῶν ἀστέ-
ρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον 182
τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης ἐκτεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. καὶ
ἔτεκεν υἱὸν ἄρσενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρ-
πάγη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρόνον αὐτοῦ· καὶ ἡ γυνὴ ἔφυ-
γεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ
τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα." τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς γυναικὸς
ἱστορούμενα καὶ τοῦ δράκοντος ὡς ἐν ἐπιτομῇ τέλος ἔχει· περὶ δὲ τοῦ τὴν ἐπίλυσιν
αὐτῶν ἀνεύρασθαι καὶ εἰπεῖν μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς. ὅμως τολμητέον, πιστεύσασαν τῷ Joan. 5, 39.
κελεύσαντι τὰς γραφὰς ἐρευνᾶν. εἰ οὖν καὶ σφῷν τὰ λεγόμενα συνδοκεῖ, χαλεπὸν 183
οὐδὲν ἤδη στείλασθαι· πάντως γὰρ συγγνώσεσθε, πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τῆς γραφῆς
ἐὰν μὴ δυνηθῶ διαρκέσαι.

V. [1] Ἡ ὀφθεῖσα περιβεβλημένη τὸν ἥλιον ἐν τῷ οὐρανῷ γυνὴ καὶ στέφανον ἐκ
τῶν ἀστέρων περικειμένη δώδεκα, ἧς τὴν ἕδραν εἶχεν ἡ σελήνη πρὸς τοῖς ποσί, καὶ
ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν, αὕτη κυρίως ἐστὶ κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον ἡ μήτηρ
ἡμῶν, ὦ παρθένοι, δύναμίς τις οὖσα καθ' ἑαυτὴν ἑτέρα τῶν τέκνων, ἣν ὁτὲ μὲν Ἱε-
ρουσαλὴμ οἱ προφῆται κατὰ τὴν σύνοψιν τῶν ἐπιφερομένων, ὁτὲ δὲ νύμφην, ὁτὲ δὲ
Σιὼν ὄρος, ὁτὲ δὲ ναὸν καὶ σκηνὴν θεοῦ κεκλήκασιν. ἡ γὰρ παρωρμημένη φωτίζε-
σθαι δύναμις ἐν τῷ προφήτῃ, „φωτίζου" κεκραγότι „Ἱερουσαλήμ· ἥκει γάρ σου 184
τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν. ἰδοὺ καλύψει σκότος καὶ γνόφος Esai. 60, 1—4.
γῆν, καλύψει ἐπ' ἔθνη· ἐπὶ δὲ σὲ φανήσεται κύριος, καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ
ὀφθήσεται. καὶ πορεύσονται βασιλεῖς τῷ πυρί σου καὶ ἔθνη τῇ λαμπρότητί σου.
ἀνάβλεψον κύκλῳ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε συνηγμένα τὰ τέκνα σου. ἥκασι
πάντες οἱ υἱοί σου μακρόθεν, καὶ αἱ θυγατέρες σου ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται,"
ἔστιν ἡ ἐκκλησία, ἧς τὰ τέκνα πασσυδὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν πάντοθεν πρὸς αὐτὴν
ἥξει καταθέοντα· αὕτη δεχομένη τε τὸ φῶς τὸ ἀνέσπερον, τὴν λαμπρότητα στο- 185
λῆς σχήματι περιβεβλημένη τοῦ λόγου, ἥδεται. ποίῳ γὰρ ἄλλῳ τιμαλφεστέρῳ κό-
σμῳ ἢ τιμιωτέρῳ τὴν βασίλισσαν ἔπρεπε κοσμηθεῖσαν νυμφαγωγηθῆναι τῷ κυρίῳ,
φῶς ὡς ἱμάτιον λαβοῦσαν; διὸ καὶ αὐτὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀνακληθῆναι. ἴτε γὰρ
ἀναβᾶσαι τῷ λόγῳ θεάσασθε ὥςπερ τὰς πρὸς γάμον παρθένους γυναῖκα μεγάλην,
καθαρὸν καὶ ἄχραντον ὅλον καὶ μόνιμον κάλλος καὶ οὐδὲν ἐλαττούμενον τῆς λαμ-
πρότητος τῶν φώτων ἀποστίλβουσαν, καὶ ἀντὶ μὲν στολῆς αὐτὸ φῶς ἠμφιεσμένην,
ἀντὶ δὲ λίθων τιμίων ἀστράσι φαιδροῖς τὴν κεφαλὴν κεκοσμημένην. ὃ γὰρ ἡμῖν ἐσθής,
τοῦτο ἐκείνῃ φῶς· ὃ δὲ ἡμῖν χρυσὸς ἢ διαφανεῖς λίθοι, τοῦτο ἐκείνῃ ἄστρα, ἄστρα 186
δὲ οὐχ ὁποῖα ταῦτα τὰ ἐν τῷ ὁρατῷ κείμενα τόπῳ, ἀλλά τινα κρείττω καὶ εὐφεγ-
γέστερα, ὥςτε εἰκόνας ἐκείνων μᾶλλον νομίζεσθαι ταῦτα καὶ ἀπεικάσματα.

VI. *Βεβηκέναι* τε ἐπὶ τῆς σελήνης, σελήνην, ὡς ἡγοῦμαι, τροπικῶς τὴν πίστιν τῶν
ἀποκαθαιρομένων τὴν φθορὰν τῷ λουτρῷ λέγων, διὰ τὸ προςεοικέναι τὸ φῶς αὐτῆς

1) Allegoricam, quae h. l. incipit, interpretationem verborum Apoc. 12, 1—6. et omnino allegoricam rationem, quam Methodius in interpretanda scriptura sacra sectatur, Photius cod. 237. p. 311, a. 42. — p. 311, b. 4. breviter notat.

μᾶλλον ὕδατι χλιαρῷ καὶ πᾶσαν ἐξ αὐτῆς ἠρτῆσθαι τὴν ὑγρὰν οὐσίαν. ἐφέστηκεν οὖν
ἐπὶ τῆς πίστεως καὶ προςλήψεως ἡμῶν ἡ ἐκκλησία κατὰ τὴν τῆς σελήνης σύνοψιν, μέ-
χριπερ ἂν εἰςέλθῃ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν, ὠδίνουσα καὶ ἀναγεννῶσα τοὺς ψυχικοὺς
εἰς πνευματικούς, καθ' ὃν λόγον καὶ μήτηρ ἐστίν. ὥςπερ γὰρ σπορὰν ἀνδρὸς ἀμόρ-
187 φωτον ὑποδεξαμένη γυνὴ περιόδοις χρόνων ἄνθρωπον ὁλόκληρον ἀποκύει, ταύτῃ δὴ
καὶ τοὺς προςφυγόντας τῷ λόγῳ φήσειεν ἄν τις συλλαβοῦσαν ἀεὶ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
τὴν καθ' ὁμοίωσιν ἰδέαν αὐτοὺς καὶ μόρφωσιν μορφοῦσαν τοῦ Χριστοῦ, περιόδοις
χρόνων πολίτας τῶν μακαρίων ἐκείνων αἰώνων ἐργάζεσθαι. ὅθεν ἐξ ἀνάγκης αὐτὴν
ἐφεστάναι δεῖ τῷ λουτρῷ τοὺς λουομένους γεννῶσαν· τούτῳ γὰρ σελήνη κέκληται τῷ
τρόπῳ ἡ περὶ τὸ λουτρὸν αὐτῆς ἐνέργεια, ἐπειδὴ νέον σέλας ἀνανεασθέντες οἱ ἀναγεν-
νώμενοι λάμπουσιν, ὅ ἐστι νέον φῶς, ὅθεν καὶ νεοφώτιστοι καλοῦνται παραφραστι-
κῶς, τὴν πνευματικὴν πανσέληνον αὐτοῖς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ πάθους καὶ τὴν ἀνάμνη-
188 σιν νέαν ἀεὶ παραφαινούσης, ἔστ' ἂν ἡ αὐγὴ καὶ τὸ φῶς τὸ τέλειον ἀνατείλῃ τῆς με-
γάλης ἡμέρας.

VII. Ἐὰν δέ τις (οὐδὲν γὰρ χαλεπὸν ἔτι διαῤῥήδην εἰπεῖν) ἀγανακτήσας φράσῃ
πρὸς τὰ εἰρημένα, Καὶ πῶς ὑμῖν ἡ ἐξήγησις, ὦ παρθένοι, γίνεται κατὰ νοῦν τῆς γρα-
φῆς, ὁπότε ἡ μὲν Ἀποκάλυψις ἄρσενα τὴν ἐκκλησίαν διορίζεται γεννᾶν, ὑμεῖς δὲ ἀπὸ
τῶν ἀπολουτρουμένων παρειλήφατε τὰς τελεσφόρους ὠδῖνας αὐτῆς πληροῦσθαι λουομένας;
λέξομεν, Ἀλλ', ὦ φιλαίτιε, ἀλλ' οὐδέ σοι πάρεστιν ἐπιδεῖξαι τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι
τὸν γεννώμενον· πάλαι γὰρ πρὸ τῆς Ἀποκαλύψεως ἐπεπλήρωτο τὸ μυστήριον τῆς ἐναν-
θρωπήσεως τοῦ λόγου, ὁ δὲ Ἰωάννης περὶ παρόντων καὶ μελλόντων θεσμῳδεῖ. ὁ δὲ
189 Χριστὸς πάλαι κυηθεὶς οὐχ ἡρπάσθη ὁπότε ἐτέχθη πρὸς τὸν θρόνον τοῦ θεοῦ, φόβῳ
τοῦ μὴ λυμήνασθαι αὐτὸν τὸν ὄφιν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἐγεννήθη καὶ κατῆλθεν αὐτὸς
ἀπὸ τῶν θρόνων τοῦ πατρός, ἵνα τὸν δράκοντα χειρώσηται μείνας ἐπιτρέχοντα τῇ
σαρκί. ὥςτε ἀνάγκη ὁμολογεῖν δὴ καὶ σὲ τὴν ἐκκλησίαν εἶναι τὴν ὠδίνουσαν καὶ γεν-
Esai. 66, 7. 8. νῶσαν τοὺς ἀπολουτρουμένους, ὥς που καὶ ἐν Ἡσαΐᾳ τὸ πνεῦμά φησι „πρὶν τὴν ὠδί-
νουσαν τεκεῖν καὶ πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. τίς
ἤκουσε τοιοῦτο; καὶ τίς ἑώρακεν οὕτως; εἰ ὤδινε γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, καὶ εἰ ἐγέννη-
190 σεν ἔθνος εἰςάπαξ, ὅτι ὠδίνησε Σιὼν καὶ ἔτεκεν ἄρσενα;“ τίνα ἐξέφυγεν; ἢ πάντως τὸν
δράκοντα, ἵνα γεννήσῃ τὸν λαὸν ἡ νοητὴ Σιὼν τὸν ἄρσενα, τὸν τῶν γυναικείων παθῶν
καὶ τῆς ἐκλύσεως εἰς τὴν ἑνότητα τοῦ κυρίου καταντήσαντα καὶ ἀπαρσενωθέντα τῇ
σπουδῇ;

VIII. Λέγωμεν οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπαναπολήσασαι, μέχριπερ ἂν καθεξῆς πρὸς τὸ
τέλος ἔλθωμεν ἐξηγούμεναι τὰ εἰρημένα. σκόπει οὖν ἐάν πως καὶ σοὶ δοκῇ πρὸς εὐ-
δοξίαν ὁ λόγος πληροῦσθαι. ἐγὼ γὰρ τὸν ἄρσενα ταύτῃ γεννᾶν εἰρῆσθαι νομίζω τὴν
ἐκκλησίαν, ἐπειδὴ τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ τὴν ἀῤῥενωπίαν τοῦ Χρι-
στοῦ προςλαμβάνουσιν οἱ φωτιζόμενοι, τῆς καθ' ὁμοίωσιν μορφῆς ἐν αὐτοῖς ἐκτυπου-
191 μένης τοῦ λόγου καὶ ἐν αὐτοῖς γεννωμένης κατὰ τὴν ἀκριβῆ γνῶσιν καὶ πίστιν, ὥςτε
ἐν ἑκάστῳ γεννᾶσθαι τὸν Χριστὸν νοητῶς. καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἐκκλησία σπαργᾷ καὶ
Gal. 4, 19. ὠδίνει, μέχριπερ ἂν ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν μορφωθῇ γεννηθείς, ὅπως ἕκαστος τῶν ἁγίων
τῷ μετέχειν Χριστοῦ Χριστὸς γεννηθῇ, καθ' ὃν λόγον καὶ ἔν τινι γραφῇ φέρεται „μὴ
Psal. 104, 15. ἅψησθε τῶν χριστῶν μου, καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύησθε,“ οἱονεὶ Χριστῶν
γεγονότων τῶν κατὰ μετουσίαν τοῦ πνεύματος εἰς Χριστὸν βεβαπτισμένων, συμβαλλούσης
ἐνταῦθα τὴν ἐν τῷ λόγῳ τράνωσιν αὐτῶν καὶ μεταμόρφωσιν τῆς ἐκκλησίας. βεβαιοῖ
Ephes. 3, 14 —17. δὲ καὶ ταῦτα Παῦλος φανερῶς διδάσκων, ἔνθα φησί „τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά
192 μου πρὸς τὸν θεὸν καὶ πατέρα, ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζε-
ται, ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς χρηστότητος αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ
τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.“ εἰς γὰρ τὰς τῶν ἀναγεννωμένων ψυχὰς ἀναγκαῖον ἐξομοργνύ-
μενον ἐκτυποῦσθαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

IX. [1] Ἔοικε δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τοῦτο μάλιστα προςεοικέναι καὶ συμφωνεῖν τὸ
χρησμῳδούμενον ἄνωθεν ἐξ αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τῷ Χριστῷ ἐπὶ τὸν ἁγνισμὸν ἥκοντι τοῦ
Psal. 2, 17. ὕδατος ἐν τῷ Ἰορδάνῃ „υἱός μου εἶ σύ· ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.“ παρατηρητέον γὰρ
193 ὅτι τὸ μὲν υἱὸν αὐτοῦ εἶναι ἀορίστως ἀπεφήνατο καὶ ἀχρόνως· „εἶ“ γάρ „υἱός“ αὐτῷ
ἔφη, καὶ οὐ „γέγονας,“ ἐμφαίνων μήτε πρόσφατον αὐτὸν τετυχηκέναι τῆς υἱοθεσίας, μήτε
αὖ προϋπάρξαντα μετὰ ταῦτα τέλος ἐσχηκέναι, ἀλλὰ προγεννηθέντα καὶ ἔσεσθαι καὶ
εἶναι τὸν αὐτόν. τὸ δέ „ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε“ ὅτι „προόντα ἤδη πρὸ τῶν αἰώ-
νων“ λέγει „ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐβουλήθην καὶ τῷ κόσμῳ γεννῆσαι,“ ὃ δή ἐστι πρόσθεν
ἀγνοούμενον γνωρίσαι. ἀμέλει τοῖς μηδέπω τῶν ἀνθρώπων συνῃσθημένοις τὴν πολυποίκιλον

1) Ἔοικε δὲ τοῖς εἰρημένοις .. (p. 193) .. οὐδέπω πεφανέρωται. Haec fere ad verbum ap. Phot. cod. 237. p. 311, a. 27—41.

σοφίαν τοῦ θεοῦ ὁ Χριστὸς οὐδέπω γεγέννηται, ὅπερ ἐστὶν οὐδέπω ἐγνώσθη, οὐδέπω
πεφανέρωται, οὐδέπω ἐφάνη. εἰ δὲ αἴσθοιντο καὶ οὗτοι τῆς χάριτος τὸ μυστήριον, 194
τότε δὴ καὶ αὐτοῖς, ὁπότε ἐπέστρεψαν καὶ ἐπίστευσαν, κατὰ τὴν γνῶσιν καὶ τὴν σύνεσιν
γεννᾶται. διὸ προσηκόντως ἐντεῦθεν ἡ ἐκκλησία τὸν ἄρσενα λόγον ἐν τοῖς ἁγνιζομένοις
ἀεὶ μορφοῦν λέγεται καὶ γεννᾶν. καὶ τὰ μὲν δὴ περὶ τῶν ὠδίνων αὐτῆς εἰς δύναμιν
εἴρηται· τὰ δὲ περὶ τοῦ δράκοντος καὶ τῶν ἄλλων τῇδε μεταληπτέον. οὐκοῦν πειρώ-
μεθα πάλιν ἀμωσγέπως δηλοῦν, ὦ παρθένοι, μηδὲν ἀποδειλιῶσαι πρὸς τὸ μέγεθος
τῶν αἰνιγμάτων τῆς γραφῆς· ἐὰν δέ τι δύςκολον ἐμπίπτῃ τοῖς λόγοις, ἐγὼ πάλιν ὑμᾶς
ὥςπερ ποταμὸν διαβιβάσω.

X. Ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ πυῤῥός, ὁ πολύτροπος, ὁ πολυσχιδής, ὁ ἑπτακέφαλος, ὁ
κερασφόρος, ὁ σύρων τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ὃς ἕστηκεν ἐφεδρεύων, ἵνα τὸ τέκνον τῆς ὠδι-
νούσης γυναικὸς καταφάγῃ, ὁ διάβολος οὗτός ἐστιν ὁ ἐνεδρεύων, ὁ λοχῶν λυμήνασθαι 195
τῶν φωτισθέντων τὸν χριστόληπτον νοῦν καὶ τὴν ἐκτύπωσιν καὶ τράνωσιν τὴν ἐν αὐ-
τοῖς ἀποτεχθεῖσαν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἀστοχεῖ καὶ σφάλλεται τῆς ἄγρας, ἄνω πρὸς ὕψος
ἁρπαζομένων τῶν ἀναγεννωμένων πρὸς τὸν θρόνον τοῦ θεοῦ· ὃ δή ἐστιν, ἄνω περὶ τὴν
θείαν ἕδραν καὶ τὴν ἀσκανδάλιστον ὑπόβασιν τῆς ἀληθείας αἴρεται τὸ φρόνημα τῶν
ἀνακαινισθέντων, τὰ ἐκεῖ βλέπειν καὶ τὰ ἐκεῖ φαντάζεσθαι παιδαγωγούμενον, ἵνα μὴ
ἀπατηθῇ πρὸς τοῦ δράκοντος βρίθοντος κάτω· οὐ γὰρ αὐτῷ θέμις τοὺς ἄνω νεύοντας
καὶ τοὺς ἄνω βλέποντας ἀφανίσαι. οἱ δὲ ἀστέρες εἰσίν, οὓς τῷ τῆς οὐρᾶς ἄκρῳ κατὰ
κορυφῆς ἐφαπτόμενος εἰς τὴν γῆν κατασπᾷ, τῶν αἱρέσεων αἱ συστροφαί· ἀστέρας γὰρ 196
σκοτεινούς, ἀμυδροὺς καὶ ταπεινοστρεφεῖς τὰς ἐπισυνόδους τῶν ἑτεροδόξων εἶναι φρα-
στέον, ἐπειδὴ τῶν οὐρανίων ἐπιστήμονες εἶναι δὴ βούλονται καὶ αὐτοὶ καὶ εἰς Χρι-
στὸν πεπιστευκέναι καὶ τὴν ἕδραν ἔχειν τῆς ψυχῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ πλησιάζειν τοῖς
ἄστροις ὡς φωτὸς τέκνα. ἀλλὰ κατασύρονται τοῦ δράκοντος ἐκσεισθέντες ταῖς πλοκαῖς,
ὅτι μὴ τῶν τριγώνων εἴσω τῆς εὐσεβείας ἔστησαν σχημάτων, πταίσαντες αὐτῆς περὶ τὴν
ὀρθόδοξον θρησκείαν, ὅθεν καὶ τρίτον τῶν ἀστέρων ἐκλήθησαν μέρος, οἷον περὶ ἕνα
τῶν ἀριθμῶν τῆς τριάδος διεσφαλμένοι, ὁτὲ μὲν τὸν τοῦ πατρός, ὡς Σαβέλλιος, αὐτὸν
τὸν παντοκράτορα λέξας πεπονθέναι, ὁτὲ δὲ τὸν τοῦ υἱοῦ, ὡς Ἀρτεμᾶς καὶ οἱ δοκήσει 197
αὐτὸν ἀποφηνάμενοι πεφυκέναι, ὁτὲ δὲ περὶ τὸν τοῦ πνεύματος, ὡς Ἐβιωναῖοι, ἐξ ἰδίας
κινήσεως τοὺς προφήτας λελαληκέναι φιλονεικοῦντες· Μαρκίωνος γὰρ καὶ Οὐαλεντίνου
καὶ τῶν περὶ τὸν Ἐλκεσαῖον καὶ τοὺς ἄλλους καλὸν μηδὲ μνημονεῦσαι.

XI. Ἡ δὲ γεννῶσα καὶ γεννήσασα τὸν ἀῤῥενωπὸν ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστευόν-
των λόγον, καὶ ἄχραντος καὶ ἀβλαβὴς ὑπὸ τοῦ θηρὸς τῆς ὀργῆς εἰς τὴν ἔρημον παραγε-
γενημένη, ἡ μήτηρ ἡμῶν ἐστιν, ὡς ἀποδεδώκαμεν, ἡ ἐκκλησία. ἡ δὲ ἔρημος, εἰς ἣν
ἐλθοῦσα τρέφεται τὰς χιλίας καὶ διακοσίας ἡμέρας καὶ ἑξήκοντα, ἡ κακῶν ἔρημος
ἀληθῶς καὶ ἄγονος καὶ στεῖρα φθορᾶς καὶ δυςπρόσιτος καὶ δύςβατος τοῖς πολλοῖς, 198
εὔκαρπος δὲ καὶ εὔβοτος καὶ εὐθαλὴς καὶ εὐεπίβατος ἁγίοις καὶ πλήθουσα σοφίας
καὶ βλαστάνουσα ζωήν, αὐτὸ δὴ τοῦτο τῆς Ἀρετῆς ἐστι τὸ κάλλιστον καὶ καλλίδεν-
δρον καὶ καλλίπνουν χωρίον, ἔνθα „ἐξηγέρθη ὁ νότος καὶ διέπνευσεν ὁ βοῤῥᾶς, Cant. 4, 16.
καὶ ῥέουσι τὰ ἀρώματα“ καὶ πάντα τῶν ἀμβροσίων πεπλήρωται δρόσων, ἀθανάτου
ζωῆς βλάσταις ἀμαράντοις κατεστεμμένα, εἰς ὅ ἐσμεν ἡμεῖς ἀνθολογοῦσαι νῦν καὶ πλέ-
κουσαι τῇ βασιλίσσῃ τὸν ἁλουργῆ στέφανον καὶ ἔκλαμπρον τῆς παρθενίας ἀθίκτοις
δακτύλοις· Ἀρετῆς γὰρ κοσμεῖται καρποῖς ἡ νύμφη τοῦ λόγου. αἱ δὲ χίλιαι καὶ δια- 199
κόσιαι ἡμέραι καὶ ἑξήκοντα, ἃς ἐνθάδε ἐσμὲν εἰς ἐπιδημίαν, ἡ τοῦ πατρός ἐστιν, ὦ
παρθένοι, καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος κατ' εὐθεῖαν ἀκριβὴς καὶ ἀρίστη σύνεσις,
ᾗ γέγηθεν ἡμῶν ἡ μήτηρ αὐξανομένη καὶ ἀγάλλεται τουτονὶ τὸν χρόνον, μέχριπερ ἂν
τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν καινῶν αἰώνων εἰς τὴν ἄγυριν ἐλθοῦσα κατὰ τοὺς οὐρανοὺς
μηκέτι δι' ἐπιστήμης κατασκέψηται τὸ ὄν, ἀλλὰ τρανῶς ἐποπτεύσῃ Χριστῷ συνειςβᾶσα.
τὰ γὰρ χίλια ἐν ἑκατοντάσι δεκαπλασιασθέντα τέλειον ἀριθμὸν καὶ πλήρη περιέχει,
ὃ δή ἐστι σύμβολον αὐτοῦ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ δημιουργήσαντος καὶ ἐν ἑαυτῷ
συγκρατοῦντος τὸ πᾶν, τὰ δὲ διακόσια τὸν ἐκ δύο τελείων ἀριθμῶν συνεζευγμένον, ὃ 200
δή ἐστι σύμβολον τοῦ ἁγίου πνεύματος, καθὸ τῆς γνώσεώς ἐστι τοῦ υἱοῦ τοῦτο καὶ
τοῦ πατρὸς περιεκτικόν. τὰ δὲ ἑξήκοντα τὸν ἓξ ἀριθμὸν ἐν δεκάσιν ἔχει, ὅ δή ἐστι
σύμβολον τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδήπερ ὁ τῶν ἓξ ἀπὸ μονάδος προϊὼν ἀριθμὸς ἐκ τῶν ἰδίων
συντίθεται μερῶν, ὥςτε μήτε λείπειν ἐν ἑαυτῷ τι μήτε πλεονάζειν· εἰς τὰ ἑαυτοῦ γὰρ
μέρη ἀναλυόμενος συμπληροῦται, οἷον τῶν ἓξ εἰς ἴσα μέρη ἐξ ἴσων τεμνομένων μερῶν
ἀνάγκη τὴν αὐτὴν ἐκ τῶν διαμερισθέντων τμημάτων πάλιν ποσότητα πληροῦσθαι.
πρῶτον γὰρ μέρος κατὰ μέσον διαιρούμενος ποιεῖ τὸν τρία, εἶτα εἰς τρία διαιρούμε-
νος μέρη ποιεῖ τὸν δύο, εἶτα εἰς ἓξ μερισθεὶς ποιεῖ τὸν ἕνα, καὶ συμπληροῦται πάλιν 201
εἰς ἑαυτόν· εἰς γὰρ δὶς τρία καὶ τρὶς δύο καὶ ἑξάκις ἓν διαιρούμενος, συντιθεμένων
τῶν τριῶν καὶ τῶν δύο καὶ τοῦ ἑνός, πάλιν ἀναπληροῖ τὸν ἕξ. τέλειον δὲ πᾶν ἓξ

ἀνάγκης ἐστὶ τὸ μήτε προςδεόμενον εἰς συμπλήρωσιν ἑτέρου μήτε πλεονάζον ἑαυτοῦ
πώποτε. τῶν δὲ ἄλλων ἀριθμῶν οἱ μὲν ὑπερτέλειοί εἰσιν, ὡς ὁ δώδεκα (τὸ γὰρ ἴσον
αὐτοῦ μέρος τὰ ἕξ, καὶ τὸ τρίτον τὰ τέσσαρα, καὶ τὸ τέταρτον τὰ τρία, καὶ τὸ ἕκτον
τὰ δύο, καὶ τὸ δωδέκατον τὸ ἕν, εἰς ἃ δύναται μερίζεσθαι, συντεθέντα ὑπερβάλλουσι
τὸν δώδεκα, οὐ τηρήσαντος ἑαυτὸν ἴσον τοῖς αὐτοῦ μέρεσιν, ὡς ὁ ἕξ), οἱ δὲ ὑποτέ-
λειοι, ὡς ὁ ὀκτώ. τὸ γὰρ ἥμισυ αὐτοῦ τὰ τέσσαρα, καὶ τὸ τέταρτον τὰ δύο, καὶ τὸ
202 ὄγδοον τὸ ἕν, εἰς ἃ τέμνεται μέρη, συντεθέντα ποιεῖ τὸν ἑπτά, καὶ προςδεῖται μονά-
δος εἰς τὴν ἑαυτοῦ συμπλήρωσιν, οὐχ ὡς ὁ ἕξ παντοίως ἑαυτῷ σύμφωνος ὤν. διὸ καὶ
τὴν ἀναφορὰν εἰς τὸν υἱὸν εἴληφε τοῦ θεοῦ, ἀπὸ τοῦ πληρώματος τῆς θεότητος εἰς τὸν
Phil. 2,7. βίον ἐληλυθότος· κενωθεὶς γὰρ καὶ τὴν μορφὴν τοῦ δούλου προςλαβὼν εἰς τὴν ἑαυτοῦ
τελειότητα πάλιν ἀνεπληρώθη καὶ τὴν ἀξίαν. αὐτὸς γὰρ ἐν ἑαυτῷ σμικρυνθείς, καὶ ἐν
τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσιν ἀναλυθείς, ἐκ τῆς ἑαυτοῦ σμικρότητος καὶ τῶν ἑαυτοῦ μερῶν εἰς τὴν
συμπλήρωσιν πάλιν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὸ μέγεθος κατέστη, οὐδέποτε τοῦ τέλειος εἶναι
μειωθείς. ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ κόσμου κτίσις ἐκ τούτου φαίνεται πᾶσα συγκειμένη τοῦ
203 ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἁρμονίας, ἐν ἓξ ἡμέραις ποιήσαντος τοῦ θεοῦ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς, τῆς ποιητικῆς δυνάμεως τοῦ λόγου τὸν ἓξ ἐμπεριέχοντος ἀριθμόν,
καθ' ὃν ἡ τριὰς σωμάτων ἐστὶ ποιητική· μῆκος γὰρ καὶ πλάτος καὶ βάθος σῶμα ἐρ-
γάζεται, ὁ δὲ ἓξ ἐκ τῶν τριγώνων ἐστὶ συγκείμενος. καὶ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔστι
καιρὸς πρέπων ἐν τῷ παρόντι δι' ἀκριβείας διεξελθεῖν, ἵνα μὴ τὸ προκείμενον ἐάσαν-
τες τὸ πάρεργον σκοπῶμεν.

XII. Οὐκοῦν δεῦρο εἰς τὴν ἔρημον ἐλθοῦσα ταύτην καὶ ἄγονον κακῶν ἡ ἐκκλησία
τρέφεται, πτερουμένη τοῖς οὐρανοπόροις τῆς παρθενίας πτεροῖς, ἃς ἀετοῦ μεγάλου
Ezech. 17,3. πτέρυγας ὁ λόγος ἔφη, νικήσασα τὸν ὄφιν καὶ τῆς πληροσελήνου τῆς ἑαυτῆς τὰς νεφέ-
204 λας τὰς δυςχειμέρους ἀπωσαμένη. τούτων γὰρ χάριν μεταξὺ πάντες οὗτοι παρηνέχθη-
σαν λόγοι, διδάσκοντες ὑμᾶς, ὦ καλλιπάρθενοι, κατὰ κράτος μιμεῖσθαι τὴν μητέρα,
μὴ ἐπιθολοῦσθαι δὲ ταῖς ἀχθηδόσι καὶ τροπαῖς καὶ θλίψεσι τοῦ βίου, ἵνα συνειςέλ-
θητε γαῦροι μετ' αὐτῆς εἰς τὸν νυμφῶνα, παραφαίνουσαι τὰς λαμπάδας. μὴ οὖν ἀπο-
δειλιάσητε πρὸς τὰς μεθοδείας καὶ διαβολὰς τοῦ θηρός, ἀλλὰ καρτερῶς ἐνσκευάσασθε
Ephes. 6,17. πρὸς τὴν μάχην, τὴν κόρυν τοῦ σωτηρίου καὶ τὸν θώρακα καὶ τὰς κνημῖδας ἐξωπλι-
σμέναι. μυρίαν γὰρ αὐτῷ κατάπληξιν παρέξετε μετὰ πολλοῦ λήμματος καὶ εὐψυχίας
προςβάλλουσαι, οὐδὲ στήσεται πάντως ἐκ τοῦ κρείττονος ὁρῶν τὰς ἀντιπάλους παρατε-
205 ταγμένας, ἀλλ' αὐτόθεν ἄρασθαι τῶν ἑπτὰ παλαισμάτων ὑμᾶς συγχωρήσει τὰ ἀριστεῖα
ὁ πολυκέφαλος καὶ πολυπρόσωπος θήρ,

πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ Χίμαιρα,
δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο·
καὶ τὴν μὲν κατέπεφνε πατρὸς τεράτεσσι πιθήσας
Χριστὸς ἄναξ· πολλοὺς γὰρ ἀπώλεσεν, οὐδέ τις ἔτλη
λοίγιον ἐκ γενύων ἀφρὸν ἐρευγομέναν,

εἰ μὴ πρότερον ἐκλύσας αὐτὴν κατειργάσατο καὶ ἀσθενῆ καὶ εὐκαταφρόνητον ἡμῖν παν-
τελῶς ἐποίησε Χριστός.

206 XIII. Διὸ θυμὸν ἄῤῥενα λαβοῦσαι καὶ νήφοντα ἐναντία θέσθε τῷ θηρὶ σφριγῶντι
τὰ ὅπλα, μηδὲ ὑποχωρήσητε τὸ σύνολον, ἐφ' οἷς θρασύνεται ταραχθεῖσαι· μυρίον γὰρ
ἕξετε κλέος, ἐὰν ἀφέλητε νικήσασαι τοὺς ἐπ' αὐτοῦ στεφάνους ἑπτά, δι' οὓς ὁ ἀγὼν
Ephes. 6,12. ἡμῖν πρόκειται καὶ ἡ πάλη κατὰ τὸν διδάσκαλον Παῦλον. ἡ γὰρ καταγωνισαμένη τὸν
διάβολον πρότερον καὶ νεκρώσασα τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς τῶν ἑπτὰ στεφάνων τῆς ἀρετῆς
ἐγκρατὴς γίνεται, τοὺς ἑπτὰ μεγίστους ἀγῶνας διαθλήσασα τῆς ἁγνείας. κεφαλὴ γὰρ
τοῦ δράκοντός ἐστιν ἡ ἀκρασία καὶ ἡ τρυφή· ὁ ταύτην συνθλάσας ἀναδεῖται τὸν στέ-
φανον τῆς σωφροσύνης. κεφαλή ἐστι καὶ ἡ δειλία καὶ ἡ θρύψις· ὁ ταύτην πατήσας
τὸν στέφανον ἀναιρεῖται τοῦ μαρτυρίου. κεφαλή ἐστι καὶ ἡ ἀπιστία καὶ ἡ ἄνοια καὶ
207 τὰ ἄλλα ὡςαύτως τῆς πονηρίας πλεονεκτήματα· ὁ ταῦτα κατεργασάμενος καὶ ἀνελὼν
τὰς ἐπ' αὐτοῖς τιμὰς ἀποφέρεται, πολυτρόπως ἐκκεραϊζομένης τοῦ δράκοντος τῆς ἰσχύος.
καὶ γὰρ καὶ τὰ δέκα κέρατα καὶ κέντρα, ἅπερ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς ἐλέχθη φέρειν, αἱ
δέκα ἀντιθέσεις εἰσίν, ὦ καλλιπάρθενοι, τοῦ Δεκαλόγου, αἷς ἀνακεραΐζειν εἴωθε καὶ
Deut. 6,5. βάλλειν τὰς τῶν πλείστων ψυχάς, τῇ „ἀγαπήσεις“ ἐντολῇ „τὸν κύριόν σου“ τὰ ἐναν-
τία φρονῶν καὶ τεκταινόμενος καὶ τοῖς ἑξῆς νομοθετήμασιν. ἰδὲ γὰρ κέρας αὐτοῦ
διάπυρον καὶ πικρὸν τὴν πορνείαν, ᾧ τοὺς ἀκράτορας βάλλει, ἰδὲ τὴν μοιχείαν,
ἰδὲ τὸ ψεῦδος, ἰδὲ τὴν φιλαργυρίαν, ἰδὲ τὴν κλοπὴν καὶ τὰ ἄλλα τούτοις ἀδελ-
208 φὰ καὶ συγγενῆ, ὁπόσα ἐξισχύουσιν ἀμφὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτοῦ ταῖς ἀνθρωποκτό-
νοις πεφυκότα· ἃς ὑμεῖς συμμαχήσαντος Χριστοῦ ἐκκεραΐσασαι λήψεσθε, τοῖς κατὰ
τοῦ δράκοντος καταναθεμῶσαι στεφανώμασιν ὑμῶν τὰς θείας κεφαλάς. ἡμέτερον προ-
κρίνειν γὰρ τὰ κρείττω καὶ προτάσσειν τῶν γηγενῶν, αὐτοκράτορα καὶ αὐτεξούσιον

τὸν λογισμὸν εἰληφότας καὶ πάσης ἀνάγκης ἐκτὸς εἰς τὸ αὐτοδεσπότως αἱρεῖσθαι τὰ
ἀρέσκοντα, οὐ δουλεύοντας εἱμαρμένῃ καὶ τύχαις. ὡς οὐκ ἄνθρωπος αὑτοῦ κύριος
ἔσοιτο καὶ ἀγαθός, εἰ μὴ τῷ ἀνθρωπίνῳ παραδείγματι χρώμενος τοῦ Χριστοῦ καὶ
πρὸς ἐκεῖνον ἑαυτὸν ζωγραφῶν κἀκεῖνον μιμούμενος βιώσει. πάντων γὰρ κακῶν μέ-
γιστον ἔμφυτον τοῖς πολλοῖς τὸ τὰς αἰτίας τῶν ἁμαρτημάτων εἰς τὰς τῶν ἀστέρων 209
κινήσεις ἀναφέρειν καὶ τὸν βίον ἡμῶν οἰακίζεσθαι τῆς εἱμαρμένης ταῖς ἀνάγκαις λέ-
γειν, καθάπερ οἱ μετὰ ἀλαζονείας πολλῆς ἀστεροσκοπήσαντες· ὑπονοίᾳ γὰρ μᾶλλον
ἢ τῷ φρονεῖν πεπιστευκότες, ὃ μεταξὺ τῆς ἀληθείας ἐστὶ καὶ τοῦ ψεύδους, πολὺ τῆς
τῶν ὄντως ὄντων θέας ἐξηπατήθησαν. ὅθεν εἰ παρίῃς, ὦ Ἀρετή, πληρωθέντος ἤδη
μοι τοῦ λόγου, ὃν αὐτὴ προσέταξας, δέσποινα, ῥηθῆναι, πειράσομαι δὴ συναγωνιζο-
μένης σου καὶ συμπνεούσης πρὸς τοὺς χαλεπαίνοντας καὶ ἀμφιςβητοῦντας ὡς οὐκ
ἀληθῆ λέγομεν, αὐτεξούσιον εἶναι φάσκουσαι τὸν ἄνθρωπον, διευκρινήσασθαι ὅτι 210

σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε᾽ ἔχουσιν,

αἱρούμενοι τὰ ἡδέα πρὸ τῶν συμφερόντων.

ΑΡΕΤΗ. Ἀλλὰ παρίημι καὶ συναγωνίζομαι· τελέως γὰρ ὁ λόγος κεκοσμήσεται
καὶ τούτων προςαφθέντων.

XIV. *ΘΕΚΛΑ.* Πάλιν οὖν δὴ πρῶτον περὶ τούτων εἰς δύναμιν εἴπωμεν, τὴν
γοητείαν αὐτῶν, ἐφ᾽ ᾗ θρασύνονται, γυμνώσαντες, ὡς μόνων κατειληφότων ἐξ οἵων
ὁ οὐρανὸς κεκόσμηται σχημάτων κατὰ τὰς Αἰγυπτίων καὶ Χαλδαίων ὑποθέσεις. φά-
σκουσι γὰρ ὥςπερ σφαίρας ἐντόρνου στροφαῖς ἀπεικάζεσθαι τὴν περιφέρειαν τοῦ
κόσμου, τῆς γῆς κέντρου καὶ σημείου τόπον ἐπεχούσης. περιφορᾶς γὰρ οὔσης σφαι- 211
ρικῆς, ἀνάγκη, φασί, κατὰ τὰς ὁμοίας διαστάσεις τῶν αὐτῶν ὄντων διαστημάτων
μέσην τοῦ παντὸς τὴν γῆν τυγχάνειν, περὶ ἣν ὁ οὐρανὸς περιδινεῖται προγενεστέραν
οὖσαν. εἰ γὰρ ἐκ σημείου καὶ κέντρου περιφέρεια συνέστηκεν, ὃ δὴ κύκλος εἶναι
δοκεῖ, ἀδύνατον δὲ χωρὶς σημείου καταγραφῆναι κύκλον, κύκλον δ᾽ ἔσεσθαι ἀδύνα-
τον ἄνευ σημείου· πῶς οὐ πρὸ πάντων ἡ γῆ, φησί, συνέστηκε καὶ τὸ κατ᾽ αὐτὴν
χάος καὶ βάθος; εἰς χάος γὰρ καὶ βάθος ὄντως κατωλίσθησαν οἱ σχέτλιοι πλάνης,
οἳ „γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ηὐχαρίστησαν, ἀλλ᾽ ἐματαιώθησαν ἐν Rom. 1, 21.
τοῖς διαλογισμοῖς, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία," καὶ ταῦτα καὶ τῶν
παρ᾽ αὐτοῖς εἰρηκότων σοφῶν ὡς οὐδὲν Ὀλυμπίων ἐντιμότερον γηγενὲς καὶ πρεσβύ-
τερον. ὅθεν οὐκ ἀεὶ παῖδες ὄντως οἱ Χριστὸν ἐγνωκότες, καθάπερ Ἕλληνες, οἳ μύ- 212
θοις μᾶλλον καὶ πλάσμασιν ἢ τέχνῃ τῶν λόγων τὴν ἀλήθειαν χώσαντες, καὶ τοῖς
οὐρανοῖς τὰς τῶν ἀνθρώπων προσαρμόσαντες συμφοράς, οὐδὲν αἰσχύνονται καταγρά-
φοντες τὴν τῆς οἰκουμένης περιφορὰν γεωμετρικοῖς θεωρήμασι καὶ σχήμασι, καὶ τὸν
οὐρανὸν εἰδώλοις πτηνῶν καὶ νηκτῶν καὶ χερσαίων εἰςηγούμενοι κεκοσμῆσθαι καὶ
τὰς ποιότητας τῶν ἀστέρων ἐκ τῶν περὶ τοὺς ἀρχαίους ἀνθρώπους συμφορῶν κατε-
σκευάσθαι, ὥςτε τὰς τῶν πλανητῶν αὐτοῖς κινήσεις ἐκ τοιούτων ἠρτῆσθαι σωμάτων.
εἰλίσσεσθαι γὰρ περὶ τὴν τῶν δώδεκα ζωδίων φύσιν φασὶ τοὺς ἀστέρας, ἑλκομένους
τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου τῇ φορᾷ, ὡς καὶ διὰ συγκράσεως αὐτῶν ὁρᾶσθαι τὰ ἀποβαί- 213
νοντα πολλοῖς κατὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν συναφείας τε καὶ ἀποῤῥοίας, ἀνατολάς
τε αὖ καὶ δύσεις. σφαιροειδὴς γὰρ ὑπάρχων ὁ πᾶς οὐρανὸς καὶ κέντρῳ καὶ σημείῳ
κατ᾽ αὐτοὺς τῇ γῇ χρώμενος, διὰ τὸ πάσας ἀπὸ τῆς περιφορᾶς τὰς προςπιπτούσας
εὐθείας ἐπὶ τὴν γῆν ἴσας ἀλλήλαις εἶναι, ὑπὸ τῶν περιεχόντων αὐτὸν διακρατεῖται
κύκλων· ὧν μείζων μὲν ὁ μεσημερινὸς δοκεῖ, καὶ δεύτερος ὁ εἰς ἴσα τέμνων μέρη
καλούμενος ὁρίζων, τρίτος δὲ ὁ τούτους ἐπιδιαιρῶν ἰσημερινός. παρ᾽ ἑκάτερα δὲ
τούτου τροπικοὶ δύο, θερινὸς καὶ χειμερινός· καὶ ὁ μὲν πρὸς τοῖς ἀρκτίοις, ὁ δὲ
πρὸς τοῖς νοτίοις μέρεσιν. τούτων ὁ λεγόμενος ἄξων, περὶ ὃν αἵ τε Ἄρκτοι, ὅ τε
ἀρκτικὸς ἔξωθεν ἔχων τὸν τροπικόν. καὶ αἱ μὲν Ἄρκτοι περὶ αὐτὰς στρεφόμεναι 214
καὶ βρίθουσαι τὸν διὰ τῶν πόλων ἄξονα τὴν τοῦ παντὸς ἀπεργάζονται κίνησιν κό-
σμου, κατὰ τὰς ἀλλήλων ἰξύας ἔχουσαι τὰς κεφαλὰς καὶ ἄχραντοι τοῦ καθ᾽ ἡμᾶς
ὁρίζοντος οὖσαι. τὸν ζωδιακὸν δὲ πάντων ἐφάπτεσθαι τῶν κύκλων, λοξὴν ποιούμε-
νον τὴν κίνησιν, εἶναί τε ἐν αὐτῷ ζωδίων ἀριθμόν, ἃ καλεῖται δωδεκατημόρια δώ-
δεκα, ἀπὸ Κριοῦ τὴν ἀρχὴν ἔχοντα μέχρι τῶν Ἰχθύων, ἃ κατηστερίσθαι παριστᾶσιν
ἐχεμύθοις αἰτίαις, τὸν μὲν Κριὸν φάσκοντες τὸν τὴν Ἕλλην εἶναι τὴν Ἀθάμαντος
διακομίσαντα καὶ Φρύξον εἰς Σκύθας, τὸ δὲ Βούκρανον, εἰς τιμὴν Διός, τοῦ τὴν Εὐ-
ρώπην ταύρου διαπεραιώσαντος εἰς τὴν Κρήτην· καὶ τὸν καλούμενον δὲ Γαλαξίαν
κύκλον, ὃς τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ συνδέσμου τῶν Ἰχθύων ἐπὶ τὸν Κριὸν ποιεῖ, ἀπὸ 215
τῶν τῆς Ἥρας μαζῶν Ἡρακλεῖ προχυθῆναι λόγος Διὸς ταγαῖς. ὥςτε κατ᾽ αὐτοὺς πρὸ
τῆς Εὐρώπης ἢ Φρύξου καὶ τοῖν Διοσκούροιν καὶ τῶν ἄλλων ζωδίων τῶν ἐξ ἀνθρώ-
πων καὶ θηρῶν καταστερισθέντων οὔπω γένεσις ἦν. ἀλλὰ χωρὶς γενέσεως ἐβίωσαν

ἡμῶν οἱ παλαιότεροι· ἐπιχειρητέον γὰρ μή πως τὸ ψεῦδος ἰσχύσωμεν ὥςπερ ἰατροὶ
φαρμάκοις τῶν λόγων ἀμβλύναντες ἰατικοῖς σβέσαι, τῇδε σκοποῦσαι τὴν ἀλήθειαν.
XV. *Εἰ κρεῖσσον ἦν τὸ ὑπὸ γένεσιν εἶναι τοὺς ἀνθρώπους, ὦ σχέτλιοι, τοῦ μὴ
216 εἶναι, δι' ἣν αἰτίαν οὐκ αὐτόθεν, ἀφ' οὗπερ ἔφυ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, γένεσις
ἦν; εἰ δὲ ἦν, τίς χρεία τῶν ὑπόγυιον καταστερισθέντων, Λέοντος, Καρκίνου, Δι-
δύμων, Παρθένου, Ταύρου, Ζυγοῦ, Σκορπίου, Κριοῦ, Τοξότου, Ἰχθύων, Αἰγόκερω,
Ὑδροχόου, Περσέως, Κασσιοπείας, Κηφέως, Πηγάσου, Ὕδρου, Κόρακος, Κρατῆρος,
Λύρας, Δράκοντος, καὶ τῶν ἄλλων, ἐξ ὧν εἰςηγεῖσθε κατακοσμηθέντας τοὺς πολλοὺς
κατειληφέναι τὴν μαθηματικὴν ταύτην, μᾶλλον δὲ καταθεματικὴν πρόγνωσιν; ἤτοι
οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἔμπροσθεν γένεσις ἦν, καὶ μάταιος ἡ τούτων σύστασις, ἢ οὐκ ἦν,
καὶ εἰς τὴν κρείσσονα κατάστασιν καὶ διαγωγὴν ὁ θεὸς τὸν βίον μετέστησε, τῶν
217 ἔμπροσθεν χείρονα βιωσάντων χρόνον. ἀλλὰ κρείττους οἱ παλαιότεροι τῶν νῦν,
ὅθεν καὶ χρυσοῦν ἐκλήθησαν γένος. οὐκ ἄρα γένεσις. εἰ ὁ ἥλιος καθιππεύων τοὺς
κύκλους καὶ ἐπιπορευόμενος ἐτησίοις τὰ ζώδια περιόδοις τὰς μεταβολὰς ἀποτελεῖ καὶ
τὰς τροπὰς τῶν καιρῶν, οἱ πρὸ τοῦ καταστερισθῆναι τὰ ζώδια γεγονότες καὶ κοσμη-
θῆναι τούτοις τὸν οὐρανον πῶς διήρκεσαν, μηδέπω θέρους, μετοπώρου, χειμῶνος,
ἔαρος διακεκριμένων, δι' ὧν ἡ τοῦ σώματος αὔξεται καὶ συγκρατεῖται φύσις; ἀλλ'
ἐξήρκεσαν καὶ πολυχρονιώτεροι γεγόνασι καὶ ῥωμαλεώτεροι παρὰ τοὺς νῦν, ὁμοίως
καὶ τότε διευθύναντος τοὺς καιροὺς τοῦ θεοῦ. οὐκ ἄρα ἐκ τοιούτων ὁ οὐρανὸς πε-
218 ποίκιλται σχημάτων. εἰ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, τὰ εἰς διορισμὸν
Gen. 1, 17. καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου γεγονότα καὶ κόσμον οὐρανοῦ καὶ τροπὰς καιρῶν, θεῖά
ἐστι καὶ κρείττω τῶν ἀνθρώπων, ἀνάγκη καὶ κρείττονα βίον καὶ μακάριον αὐτὰ καὶ
εἰρηνικὸν καὶ πολλῷ τοῦ ἡμετέρου βίου διαλλάττοντα δικαιοσύνῃ καὶ ἀρετῇ διάγειν,
κινούμενα κίνησιν εὔτακτον καὶ εὐδαίμονα. [1] εἰ δὲ τὰς τῶν θνητῶν συμφορὰς καὶ κακο-
φροσύνας αὐτὰ τεκταίνεται καὶ ἐνεργεῖ, περὶ τὰς ἀσελγείας ἀσχολούμενα καὶ τὰς με-
ταβολὰς καὶ τροπὰς τοῦ βίου ἄρα ἀθλιώτερα τῶν ἀνθρώπων ἐστίν, εἰς τὴν γῆν
βλέποντα καὶ τὰς ἐπικήρους καὶ ἀθέσμους πράξεις καὶ μηδὲν κρεῖττον τῶν ἀνθρώ-
219 πων διάγοντα, εἴ γε τῆς ἐκείνων ἀποῤῥοίας καὶ κινήσεως ὁ ἡμέτερος ἤρτηται βίος.
XVI. *Εἰ πᾶσα πρᾶξις χωρὶς ἐπιθυμίας οὐ γίνεται*, οὐδὲ μὴν ἐπιθυμία χωρὶς ἐν-
δείας, ἀνενδεὲς δὲ τὸ θεῖον, ἀνεννόητον ἄρα πονηρίας. καὶ εἰ ἡ τῶν ἄστρων φύσις
ἐγγυτέρω τέτακται θεοῦ, κρείττων οὖσα τῆς τῶν κρειττόνων ἀνθρώπων ἀρετῆς, ἀνεν-
νόητα κακίας ἐστὶ καὶ ἀνενδεῆ τὰ ἄστρα. καὶ ἄλλως. πᾶς ἡμῖν ὁμολογήσει τῶν
πεπεισμένων τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἶναι θεῖα, καὶ μακρὰν
ἀπῳκίσθαι κακίας καὶ τῶν γηγενῶν πράξεων, ἀνεπίδεκτα πάθους ἡδονῆς ὄντα καὶ
λύπης· οὐ γὰρ προσεῖναι τοῖς οὐρανίοις τοιαύτας ὀρέξεις βδελυκτάς. εἰ δὲ τούτων
220 ἐκτὸς καὶ ἀνενδεῆ πεφύκασι, πῶς τοῖς ἀνθρώποις ἃ μὴ αὐτοὶ βούλονται καὶ ὧν
ἐκτός εἰσι τεκταίνονται; οἱ δὲ ὁριζόμενοι τὸν ἄνθρωπον μὴ εἶναι αὐτεξούσιον, ἀλλ'
ἀνάγκαις ἀφύκτοις εἱμαρμένης λέγοντες οἰακίζεσθαι καὶ ἀγράφοις προστάγμασιν, εἰς
αὐτὸν ἀσεβοῦσι τὸν θεόν, παρεκτικὸν αὐτὸν τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν καὶ ποιητὴν
εἰςηγούμενοι. εἰ γὰρ τῶν ἀστέρων ἅπασαν κυκλικὴν κίνησιν ἐμμελῶς αὐτὸς ἀφράστῳ
σοφίᾳ καὶ ἀνεννοήτῳ διέπει, κατευθύνων τὸν οἴακα τῆς οἰκουμένης, οἱ δὲ ἀστέρες
τὰς ποιότητας τῆς κακίας καὶ τῆς ἀρετῆς ἐκτελοῦσι τῷ βίῳ, ἀνάγκης δεσμοῖς τοὺς
ἀνθρώπους ἕλκοντες εἰς ταῦτα, αἴτιον τῶν κακῶν τὸν θεὸν ἀποφαίνονται καὶ δότην.
221 ἀλλ' ἀναίτιος πᾶσι πάσης βλάβης ὁ θεός. οὐκ ἄρα γένεσις. πᾶς ὅςτις κἂν βραχὺ
συνετὸς ὁμολογήσει τὸ θεῖον δίκαιον, ἀγαθόν, σοφόν, ἀληθές, ὠφέλιμον, ἀναίτιον
κακῶν, ἀσύμπλοκον πάθους καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. καὶ εἰ οἱ δίκαιοι κρείσσους
εἰσὶ τῶν ἀδίκων καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἡ ἀδικία βδελυκτή, χαίρει δὲ ὁ θεὸς τῇ δικαιο-
σύνῃ, δίκαιος ὤν, στυγητὴ αὐτῷ ἡ ἀδικία, ἐναντίον οὖσα καὶ ἐχθρὸν τῇ δικαιοσύνῃ.
οὐκ ἄρα ἀδικίας αἴτιος ὁ θεός. εἰ τὸ ὠφελοῦν πάντως ἐστὶν ἀγαθόν, ὠφέλιμον δὲ
σωφροσύνη καὶ οἴκῳ καὶ βίῳ καὶ φίλοις, ἀγαθὸν ἄρα ἐστὶν ἡ σωφροσύνη. καὶ εἰ ἡ
σωφροσύνη φύσει ἀγαθόν, ἀκολασία δὲ ἐναντίον σωφροσύνῃ, τὸ δὲ ἐναντίον τῷ
222 ἀγαθῷ κακόν, κακὸν ἄρα ἡ ἀκολασία. καὶ εἰ ἡ ἀκολασία φύσει κακόν, κατὰ ἀκο-
λασίαν δὲ μοιχεῖαι γίνονται καὶ κλοπαὶ καὶ ὀργαὶ καὶ φόνοι, φύσει ἄρα κακόν
ἐστιν ὁ ἀκόλαστος βίος. τὸ δὲ θεῖον κακῶν ἀσύμπλοκον πέφυκεν. οὐκ ἄρα γένεσις.
εἰ οἱ σώφρονες βελτίους εἰσὶ τῶν ἀκολάστων καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἡ ἀκρασία βδελυκτή,
χαίρει δὲ ὁ θεὸς τῇ σωφροσύνῃ, παθῶν ἀνεννόητος ὤν, στυγητὴ ἄρα καὶ τῷ θεῷ ἡ
ἀκρασία. ὅτι δὲ ἡ κατὰ σωφροσύνην πρᾶξις, ἀρετὴ οὖσα, κρείττων ἐστὶ τῆς κατὰ
ἀκρασίαν, κακίας οὔσης, μαθεῖν ἔστιν ἀπὸ βασιλέων, ἀπὸ ἀρχόντων, ἀπὸ στρατη-

1) *Εἰ δὲ* .. (p. 219) .. *ἀνενδεῆ τὰ ἄστρα.* Haec, uti illa: (p. 224) *εἰ τὸ ἀνελεῖν τινα* .. (p. 226) .. *οὐκ ἄρα γένεσις*, postpositis verbis: (p. 222) *ὅτι δὲ ἡ κατὰ σωφρ.* .. (p. 223) .. *βλαβερός*, paulo breviora exhibet Phot. cod. 237. p. 311, b. 6. — p. 312, a. 2.

γῶν, ἀπὸ γυναικῶν, ἀπὸ τέκνων, ἀπὸ πολιτῶν, ἀπὸ δεσποτῶν, ἀπὸ οἰκετῶν, ἀπὸ
παιδαγωγῶν, ἀπὸ διδασκάλων· ἕκαστος γὰρ τούτων καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ κοινῷ ὠφέλι- 223
μος γίνεται σωφρονῶν, ἀκολασταίνων δὲ καὶ ἑαυτῷ καὶ τῷ κοινῷ βλαβερός. καὶ εἰ
ἔστι διαφορά τις κιναίδων καὶ ἀνδρείων, ἀκολάστων καὶ σωφρόνων, καὶ ἔστι κρείσ-
σων ἡ τῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων, χείρων δὲ ἡ τῶν ἐναντίων, οἱ δὲ τῆς κρείσσονος
ἐγγύς εἰσι καὶ φίλοι θεοῦ καὶ οἱ τῆς χείρονος μακρὰν καὶ ἐχθροί, οἱ λέγοντες
γένεσιν τὸ αὐτὸ τὴν ἀδικίαν εἶναι καὶ τὴν δικαιοσύνην διορίζονται, κιναιδίαν καὶ
ἀνδρείαν, ἀκρασίαν καὶ σωφροσύνην, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ γὰρ τῷ κακῷ τἀγαθὸν
ἐναντίον, τὸ δὲ ἄδικον κακόν, τοῦτο δὲ ἐναντίον τῷ δικαίῳ, τὸ δὲ δίκαιον ἀγαθόν,
τὸ δὲ ἀγαθὸν ἐχθρὸν τοῦ κακοῦ, ἀνόμοιον δὲ τὸ κακὸν τῷ ἀγαθῷ, ἕτερον ἄρα τὸ 224
δίκαιον τοῦ ἀδίκου. οὐκ ἄρα αἴτιος κακῶν ὁ θεός, οὐδὲ χαίρει τοῖς κακοῖς, ὡς
συνίστησιν αὐτὸς ὁ λόγος, ἀγαθὸς ὤν. εἰ εἰσὶ δὲ πονηροί τινες, κατὰ ἔνδειαν φρε- 1 Cor. 13, 6.
νῶν εἰσιν οὗτοι πονηροὶ καὶ οὐ κατὰ γένεσιν,

σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπέρμορον ἄλγε᾽ ἔχοντες.

εἰ τὸ ἀνελεῖν τινα καὶ φόνῳ τὰς χεῖρας αἱμάξαι γένεσις ἐργάζεται, τοῦτο δὲ νόμος
κωλύει, κολάζων τοὺς ἀλάστορας καὶ δι᾽ ἀπειλῆς ἀπείργων τὰ τῆς γενέσεως δόγματα,
οἷον τὸ ἀδικῆσαι, μοιχεύσασθαι, κλέψαι, φαρμακεῦσαι, ἐναντίον ἄρα ὁ νόμος γενέ-
σει. ὅσα μὲν γὰρ γένεσις ὥρισε, ταῦτα νόμος κωλύει, ὅσα δὲ νόμος κωλύει, ταῦτα 225
γένεσις ποιεῖν βιάζεται. πολέμιον ἄρα γενέσει νόμος. εἰ δὲ πολέμιον, οὐκ ἄρα κατὰ
γένεσιν οἱ νομοθέται νομοθέται· τὰ γὰρ ἐναντία δογματίζοντες γενέσει γένεσιν λύουσιν.
ἤτοι οὖν γένεσις ἔστι, καὶ οὐκ ἐχρῆν εἶναι νόμους, ἢ εἰσὶ νόμοι, καὶ οὐκ εἰσὶ κατὰ
γένεσιν. ἀλλ᾽ ἀμήχανον χωρὶς γενέσεως φῦναί τινα καὶ διαπράξασθαί τι· οὐδὲ γὰρ
τὸν δάκτυλον ἐξεῖναί φασι χωρὶς εἱμαρμένης κινῆσαί τινι. κατὰ γένεσιν ἄρα καὶ
Μίνως καὶ Δράκων καὶ Λυκοῦργος καὶ Σόλων καὶ Ζάλευκος νομοθέται φύντες διε-
τάξαντο τοὺς νόμους, ἀπαγορεύοντες μοιχείας, φόνους, βίας, ἁρπαγάς, κλοπάς, ὡς
οὐκ ὄντων τούτων καὶ γινομένων κατὰ γένεσιν. εἰ δὲ κατὰ γένεσιν καὶ ταῦτα, οὐ 226
κατὰ γένεσιν οἱ νόμοι· οὐ γὰρ ἂν αὐτὴ ὑφ᾽ ἑαυτῆς ἀνῃρεῖτο ἡ γένεσις, αὐτὴ ἑαυτὴν
ἀκυροῦσα καὶ αὐτὴ ἑαυτῇ μαχομένη, καὶ ἐνταῦθα μὲν ἀπαγορευτικοὺς μοιχείας καὶ
φόνων νόμους τιθεμένη καὶ τιμωρουμένη καὶ ἐπεξερχομένη τοὺς κακούς, ἐνταῦθα δὲ
φόνους καὶ μοιχείας ἐργαζομένη. ἀλλὰ τοῦτο ἀδύνατον· οὐδὲν γὰρ ἀλλόκοτον αὐτὸ
ἑαυτῷ καὶ αὐτὸ ἑαυτῷ ἀπεχθανόμενον καὶ αὐτὸ ἑαυτὸ καταλῦον καὶ ἀσύμφωνον
αὐτὸ ἑαυτῷ. οὐκ ἄρα γένεσις. εἰ κατὰ γένεσιν πᾶν ὅ τί ποτ᾽ οὖν γίνεται καὶ ἔστι
δίχα γενέσεως οὐδέν, ἀνάγκη καὶ τὸν νόμον γενέσει γεγονέναι. ἀλλὰ νόμος γένεσιν
ἀναιρεῖ, διδακτὴν διδάσκων τὴν ἀρετὴν καὶ ἐξ ἐπιμελείας προσγινομένην, φευκτὴν δὲ 227
τὴν κακίαν καὶ ἐξ ἀπαιδευσίας φυομένην. οὐκ ἄρα γένεσις. εἰ τὸ ἀλλήλους ἀδικεῖν
καὶ τὸ ὑπ᾽ ἀλλήλων ἀδικεῖσθαι γένεσις ποιεῖ, τίς χρεία νόμων; εἰ δὲ ἵνα τοὺς ἁμαρ-
τάνοντας ἀμύνωνται, φροντίζοντος τοῦ θεοῦ τῶν ἀδικουμένων, ἄμεινον ἦν τὸ κακὸν μὴ
ποιῆσαι καθ᾽ εἱμαρμένην ἢ μετὰ τὸ ποιῆσαι νόμοις ἐπανορθοῦσθαι. ἀλλ᾽ ἀγαθὸς ὁ
θεὸς καὶ σοφὸς καὶ τὰ κρείσσω ποιῶν. οὐκ ἄρα γένεσις. ἤτοι ἀνατροφαὶ καὶ τὰ ἔθη
τῶν ἁμαρτημάτων εἰσὶν αἴτια, ἢ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ αἱ διὰ σώματος ἐπιθυμίαι.
ὁπότερον δ᾽ ἂν τούτων ᾖ τὸ αἴτιον, οἷς ἂν ᾖ αἴτιον, θεὸς ἀναίτιος. εἰ κρεῖσσόν ἐστι
τὸ δίκαιον εἶναι τοῦ ἀδίκου, διὰ τί τοιοῦτος αὐτόθεν ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς γενέσεως
οὐ γίνεται; εἰ δὲ ὕστερον, ὅπως ἀμείνων γενηθῇ, σωφρονίζεται μαθήμασι καὶ νόμοις, 228
ὡς αὐτεξούσιος ἄρα σωφρονίζεται καὶ οὐκ ἐκ φύσεως ὢν κακός. εἰ οἱ πονηροὶ πονηροὶ κατὰ
γένεσιν φύουσι προνοίας ταγαῖς, οὐκ εἰσὶ μεμπτοὶ καὶ ἄξιοι τιμωρίας τῆς ἐκ τῶν νόμων,
ζῶντες κατ᾽ αὐτὴν τὴν οἰκείαν φύσιν, ἐπεὶ μὴ δεδύνηνται μεταβληθῆναι. καὶ ἄλλως.
εἰ οἱ ἀγαθοὶ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ζῶντές εἰσιν ἐπαινετοί, τῆς γενέσεως οὔσης αἰτίας
τοῦ εἶναι τοὺς ἀγαθοὺς ἀγαθούς, οὐδὲ οἱ πονηροὶ ἄρα, κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ζῶντες,
αἰτιατέοι παρὰ δικαίῳ κριτῇ. καὶ εἰ χρὴ διαῤῥήδην εἰπεῖν, ὁ κατὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῷ
φύσιν ζῶν οὐδὲν ἁμαρτάνει· οὐ γὰρ ἑαυτὸν ἐποίησε τοιοῦτον, ἀλλ᾽ ἡ εἱμαρμένη, καὶ 229
ζῇ κατὰ τὴν ταύτης κίνησιν, ἀγόμενος ἀφύκτοις ἀνάγκαις. οὐδεὶς οὖν κακός. ἀλλ᾽ εἰσὶ
κακοί, καὶ ἡ μὲν κακία ψεκτὴ καὶ ἐχθρὰ τῷ θεῷ, ὡς συνέστησεν ὁ λόγος, ἡ δὲ ἀρετὴ
προσφιλὴς καὶ ἐπαινετή, θεοῦ διατάξαντος νόμον τιμωρὸν κακῶν. οὐκ ἄρα εἱμαρμένη.

XVII. Καὶ τί τοσοῦτον ἐπιδιατρίβουσα τοῖς ἐλέγχοις εἰς μῆκος ἐξάγω τὸν λόγον,
τὰ ἀναγκαιότερα πρὸς πειθὼ καὶ συγκατάθεσιν τοῦ συμφέροντος ἐκθεμένη καὶ πρό-
δηλον πᾶσι καὶ ἐξ ὀλίγων τὴν διαφωνίαν τοῦ τεχνάσματος αὐτῶν ἐξεργασαμένη; ὥστε
διορᾶν καὶ ἐπαισθάνεσθαι τὴν πλάνην ἤδη καὶ παιδίον, ὡς ἐφ᾽ ἡμῖν ἐστι τὸ δια- 230
πράξασθαι τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν καὶ οὐκ ἐν τοῖς ἀστράσι. δύο γὰρ κινήσεε ἐν ἡμῖν
ἐστόν· ἐπιθυμία πεφυκότε σαρκὸς καὶ ψυχῆς, διαφέρετον ἀλλήλοιν. ὅθεν καὶ δύο Gal. 5, 17.
ἐλαβέτην ὀνόματε· ἡ μὲν γὰρ ἀρετῆς, ἡ δὲ κακίας. δεῖν δὲ τῇ καλλίστῃ καὶ χρυσῇ
πείθεσθαι τῆς ἀρετῆς ἀγωγῇ, τὰ βέλτιστα πρὸ τῶν φαύλων αἱρουμένους. ἀλλὰ περὶ

τούτων ἅλις ἤδη, καὶ ἐφέξω τὸν λόγον. αἰδοῦμαι γὰρ μετὰ τοὺς τῆς ἁγνείας λόγους καὶ ἐγκαλύπτομαι, τὰς τῶν μετεωρολόγων ἢ ματαιοσκόπων ἀνθρώπων ἀναγκαζομένη δόξας εἰςηγεῖσθαι, οἳ τὸν τῆς ζωῆς μετ' οἰήσεως ἀναλίσκουσι χρόνον, οὐδενὶ ἢ μυθικοῖς ἐνδιατρίβοντες πλάσμασι.

231 Ταῦτά σοι καὶ παρ' ἡμῶν, ὦ δέσποινα Ἀρετή, ἀπὸ θεοῤῥήτων συγκαθυφασμένα λόγων προςκομιζέσθω τὰ δῶρα.

ΕΥΒΟΥΛ. Ὡς λίαν ἀγωνιστικῶς ἡ Θέκλα καὶ ἐνδόξως, ὦ Γρηγόριον.

ΓΡΗΓΟΡ. Τί οὖν, εἰ αὐτῆς ἐκείνης ἀκηκόεις ῥύδην καὶ εὐτρόχῳ τῇ γλώττῃ μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ ἡδονῆς διαλεγομένης; ὥςτε ἀγασθῆναί τινα προσέχοντα, καὶ τῆς μορφῆς ἐπανθούσης τοῖς λόγοις, ὡς ἐνδιαθέτως καὶ τῷ ὄντι φανταζομένως περὶ ὧν ἀφηγεῖτο διετέλει, ὑπερυθραινομένης αὐτῇ αἰδοῖ τῆς ὄψεως· ὅλη γὰρ εἶναι πέφυκε λευκὴ καὶ σῶμα καὶ ψυχήν.

ΕΥΒΟΥΛ. Ὀρθῶς, ὦ Γρηγόριον, ταῦτα φής, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ψεῦδος. ἔγνων
232 γὰρ καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνδραγαθημάτων μῆτιν αὐτῆς, καὶ λέγειν ὅσα καὶ οἷα κατώρθωσεν, ὑπερβαλλούσης ἀγάπης ἐπίδειξιν ποιουμένη Χριστῷ, καὶ ὡς διαπρεπὴς πολλάκις ἐφάνη τοῖς μεγάλοις καὶ πρώτοις ἄθλοις ὑπαντῶσα τῶν μαρτύρων, ἴσην τῇ προθυμίᾳ τὴν σπουδὴν κεκτημένη καὶ τῇ ἀκμῇ τῶν βουλευμάτων τὴν ῥώμην τοῦ σώματος.

ΓΡΗΓΟΡ. Ἀληθέστατα καὶ σὺ φής· ἀλλὰ μὴ διατρίβωμεν. τούτων γὰρ πέρι καὶ αὖθις ἔσται πολλάκις ἡμᾶς διαλέξασθαι. νῦν δὲ πρῶτον καὶ τῶν ἑξῆς παρθένων ἐξαγγεῖλαί με δεῖ σοι τοὺς λόγους, καθὼς ὑπέστην, μᾶλλον δὲ Τυσιανῆς καὶ Δομνίνας· αὗται γὰρ ἔτι περιλείπονται.

Λόγος Θ'.

Τυσιανή.

I. Ὡς οὖν ἀπεπαύσατο καὶ ἡ Θέκλα τοσαῦτα εἰποῦσα, ἔφη προστάξαι τὴν Ἀρε-
233 τὴν ἡ Θεοπάτρα τῇ Τυσιανῇ λέγειν· τὴν δὲ μειδιάσασαν ἔμπροσθεν αὐτῆς παρελθεῖν καὶ φάναι, Ὦ Ἀρετή, παρθενίας ἐρασταῖς ἐπέραστον καύχημα, κἀγὼ συναντιληψομένην μοι παραστῆναί σε παρακαλῶ, μή πως ἀπορήσω λόγων, ἅτε πολλῶν ἤδη καὶ παντοδαπῶν εἰρημένων. διὸ καὶ παραιτοῦμαι τὰ προοιμιώδη ταῦτα καὶ προκατασκευαστικὰ τῶν λόγων, ἵνα μὴ χρονίζουσα προςήκοντα τούτοις ἐφαρμόττειν αὐτῶν ἐκπέσω τῶν προκειμένων· οὕτως ἔνδοξόν ἐστιν ἡ παρθενία καὶ τίμιον καὶ μεγαλοπρεπές.

234 [1] Ὁ θεὸς τὴν ἑορτὴν τῆς σκηνοπηγίας διδάσκων τῆς ἀληθινῆς τοὺς ἀληθινοὺς Ἰσραηλίτας, πῶς ἑορτάζειν δεῖ καὶ τιμᾶν ἐν τῷ Λευϊτικῷ παρίστησι, μᾶλλον τῶν ἄλλων ἁγνείᾳ φάσκων δεῖν τὴν ἑαυτοῦ σκηνὴν ἕκαστον κοσμεῖν. παραθήσομαι δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς γραφῆς, ἀφ' ὧν ἀναμφισβητήτως δειχθήσεται πᾶσιν ὅσον καὶ θεῷ
Levit. 23, 39—43. πρόσφορόν ἐστι καὶ προσφιλὲς τὸ κατόρθωμα τοῦτο τῆς ἁγνείας. „καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου, ὅταν συντελέσητε τὰ γεννήματα τῆς γῆς, ἑορτάσετε κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἀνάπαυσις ἔσται. καὶ λήψεσθε τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ καρπὸν ξύλου ὡραῖον καὶ κάλλυντρα φοινίκων καὶ κλάδους ξύλου δασεῖς καὶ ἰτέας καὶ ἄγνου κλάδους ἐκ χειμάῤῥου, εὐφρανθῆναι ἔναντι κυρίου
235 τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἑορτάσετε αὐτήν· ἐν σκηναῖς κατοικήσετε ἑπτὰ ἡμέρας. πᾶς αὐτόχθων ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσουσιν ἐν σκηναῖς, ὅπως ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν ὅτι ἐν σκηναῖς κατῴκισα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν.“ πάντως ὑπολήψονται οἱ Ἰουδαῖοι, ψιλῷ τῆς γραφῆς τῷ γράμματι περιπετόμενοι, ὥςπερ καὶ τὰ καλούμενα φύκια τῶν λαχάνων τοῖς φύλλοις, ἀλλὰ μὴ τοῖς ἄνθεσι καὶ καρποῖς, ὡς ἡ μέλισσα, τούτους τοὺς λόγους καὶ τὰς νομοθεσίας περὶ σκηνῆς τοιαύτης οἵας οὗτοι τεκταίνονται λελέχθαι, ὡς τοῦ θεοῦ χαί-
236 ροντος ταῖς ἐξιτήλοις κατακοσμήσεσιν, αἷς αὐτοὶ κατακοσμοῦντες συσκευάζουσιν ἐκ τῶν ἀκροδρύων, οὐ συνῃσθημένοι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον. ὡς αὖρα ταῦτα καὶ σκιαὶ φασματώδεις, προεξαγγέλλουσαι τὴν ἀνάστασιν καὶ πῆξιν τοῦ πεπτωκότος εἰς γῆν ἡμῶν σκηνώματος, ὃ τῇ ἑβδόμῃ χιλιονταετηρίδι πάλιν ἀθάνατον ἀπειληφότες, ἑορτάσομεν τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς ἀληθινῆς σκηνοπηγίας ἐν τῇ καινῇ καὶ ἀλύτῳ κτίσει, συντελεσθέντων τῶν τῆς γῆς καρπῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων μηκέτι γεννώντων καὶ γεννωμένων, ἀλλὰ καταπαύσαντος ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς κοσμοποιίας τοῦ θεοῦ. ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἓξ ἡμέραις ὁ θεὸς κατεσκεύασε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ

1) Photius cod. 237. p. 312, a. 7—11. summam refert allegoricae interpretationis verborum Levit. 23, 39. 40.

συνετέλεσε πάντα τὸν κόσμον καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ 237
ὧν ἐποίησε, καὶ εὐλόγησε τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν· ἐντεῦθεν συμ- Gen. 2, 1.
βολικῶς τῷ μηνὶ ἑβδόμῳ, ὁπόταν ἤδη συντελεσθῶσιν οἱ καρποὶ τῆς γῆς, ἑορτάζειν
προςτασσόμεθα τῷ κυρίῳ, ὃ δή ἐστιν, ὁπόταν ὁ κόσμος οὗτος συντελεσθῇ τῇ ἑβδόμῃ
χιλιονταετηρίδι, ὅτε ὡς ἀληθῶς ὁ θεὸς συντελέσας τὴν οἰκουμένην ἐφ' ἡμῖν εὐφραν- Ps. 103, 31.
θήσεται. νῦν γὰρ ἀκμὴν ἔτι τὰ πάντα δημιουργεῖται τῇ διαρκεῖ βουλήσει αὐτοῦ καὶ
ἀνεννοήτῳ δυνάμει, ἀναδιδούσης ἔτι τῆς γῆς τοὺς καρπούς, καὶ τῶν ὑδάτων συναγομένων
εἰς τὰς συναγωγάς, καὶ τοῦ φωτὸς ἔτι διαχωριζομένου, καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀνθρώ-
πων ἔτι δημιουργουμένου, καὶ τοῦ ἡλίου εἰς ἀρχὰς ἀνατέλλοντος τῆς ἡμέρας καὶ τῆς
σελήνης εἰς ἀρχὰς ἔτι τῆς νυκτός, καὶ τῶν τετραπόδων καὶ θηρίων καὶ ἑρπετῶν ἐκ τῆς 238
γῆς ἀναδιδομένων καὶ πτηνῶν καὶ νηκτῶν ἐκ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας. τότε δὴ ὁπόταν συν-
τελεσθῶσιν οἱ καιροὶ καὶ παύσεται ὁ θεὸς ἐργαζόμενος ταύτην τὴν κτίσιν, τῷ ἑβδόμῳ
μηνὶ, τῇ μεγάλῃ τῆς ἀναστάσεως ἡμέρᾳ, ἑορτὴ συγκροτεῖται τῷ κυρίῳ τῆς σκηνοπηγίας
ἡμῶν, ἧς εἰσιν ἐν τῷ Λευϊτικῷ τὰ λεγόμενα σύμβολα καὶ τύποι, ἃ ἐξιχνεύοντας χρὴ
νοεῖν τὴν ἀλήθειαν γυμνήν. „τῶν δέ“ γὰρ „ἀκούσας“ φησί „σοφὸς σοφώτερος ἔσται, Prov. 1, 5. 6.
νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον, ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα.“ ὅθεν
αἰσχυνέσθωσαν οἱ Ἰουδαῖοι, τὰ βάθη τῶν γραφῶν μὴ συνῃσθημένοι καὶ πάντα σωμα- 239
τικὰ τὸν νόμον ἡγούμενοι καὶ τοὺς προφήτας εἰρηκέναι, ἅτε τῶν κοσμικῶν ἐφιέμενοι
καὶ τὸν ἔξωθεν πλοῦτον τοῦ περὶ ψυχὴν προκρίνοντες. διαιρουμένων γὰρ τῶν γραφῶν
εἰς τὸν περὶ τῶν παρῳχηκότων καὶ μελλόντων τύπον, ἀποπηδήσαντες οἱ σχέτλιοι τῶν
μελλόντων ὡς παρῳχηκότων ἤδη τελοῦσι τοὺς τύπους, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ προβά-
του σφαγῆς, ἀνάμνησιν τῆς κατ' Αἴγυπτον τῶν πατέρων αὐτῶν γεγενημένης σωτηρίας
ἡγούμενοι μόνην εἶναι τὸ μυστήριον τοῦ προβάτου, ὁπότε πατασσομένων τῶν πρωτο-
τόκων τῆς Αἰγύπτου αὐτοὶ διεσώθησαν, τὰς φλιὰς τῶν σφετέρων οἴκων φοινίξαντες τῷ
αἵματι· οὐκέτι δὲ καὶ τῆς σφαγῆς τύπον ἡγήσαντο τοῦτο προδηλωτικὸν γεγονέναι
Χριστοῦ, οὗ αἱ κατησφαλισμέναι τῷ αἵματι καὶ σφραγισθεῖσαι ψυχαί, τῆς οἰκουμένης 240
ἐκπυρουμένης καὶ τῶν πρωτοτόκων ὀλοθρευομένων τέκνων τοῦ Σατανᾶ, περισωθήσονται
τῆς ὀργῆς, τῶν τιμωρητῶν ἀγγέλων ἐκτραπησομένων τὴν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπ' αὐτοῖς
ἐκτετυπωμένην σφραγῖδα.

II. Καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἐπὶ παραδείγματος εἰρήσθω δεικνυούσης ὅτι τὰ παρόντα
τύπους ἡγούμενοι τῶν ἤδη γεγονότων οἱ Ἰουδαῖοι τῆς ἐλπίδος τῶν μελλόντων ἐξώκειλαν
ἀγαθῶν, μηδὲ τοὺς τύπους τῶν εἰκόνων βουληθέντες εἶναι προκαταγγελτικούς, μηδὲ
τὰς εἰκόνας τῆς ἀληθείας. [1] ὁ μὲν γὰρ νόμος τῆς εἰκόνος ἐστὶ τύπος καὶ σκιά, τουτέστι Hebr. 10, 1.
τοῦ εὐαγγελίου, ἡ δὲ εἰκών, τὸ εὐαγγέλιον, αὐτῆς τῆς ἀληθείας. οἱ γὰρ παλαιότεροι 241
καὶ ὁ νόμος τοὺς τῆς ἐκκλησίας προεξήγγειλαν ἡμῖν προφητεύοντες χαρακτῆρας, ἡ δὲ
ἐκκλησία τοὺς τῶν καινῶν αἰώνων. ὅθεν ἡμεῖς οἱ τὸν εἰπόντα Χριστόν „ἐγώ εἰμι ἡ Joan. 14, 16.
ἀλήθεια“ δεξάμενοι τὰς μὲν σκιὰς καὶ τοὺς τύπους ἴσμεν πεπαυμένους, ἐπὶ δὲ τὴν
ἀλήθειαν σπεύδομεν, τὰς ἐναργεῖς αὐτῆς εἰκόνας προκαταγγέλλοντες. ἐκ μέρους γὰρ 1 Cor. 13, 9.
ἔτι καὶ ὡς δι' ἐσόπτρου γινώσκομεν, ἐπεὶ μηδέπω τὸ τέλειον ἧκεν, ἡ βασιλεία τῶν 10. 12.
οὐρανῶν καὶ ἡ ἀνάστασις, εἰς ἡμᾶς, ὅτε καταργήσεται τὸ ἐκ μέρους. τότε γὰρ αἱ
σκηναὶ πήγνυνται πάντων ἡμῶν, ὁπότε τῶν ὀστῶν συγκολλωμένων καὶ συμπηγνυμένων
ταῖς σαρξὶν ἀνίσταται σῶμα. τότε τὴν ἡμέραν τῆς χαρᾶς ἑορτάζομεν κυρίῳ εἰλικρινῶς,
ὁπότε τὰς σκηνὰς αἰωνίους ἀποληψόμεθα, οὐκέτι θνηξομένας ἢ λυθησομένας εἰς γῆν 242
χώματος. ἦν γὰρ ἡμῶν καὶ πρόσθεν ἄπτωτος ἡ σκηνή· ἀλλὰ διὰ τὴν παράβασιν Dan. 12, 2.
ἐσαλεύθη καὶ ἐκλίθη, τοῦ θεοῦ τὸ ἁμάρτημα λύσαντος θανάτῳ, ἵνα μὴ ἀθανάτως
ἁμαρτωλὸς ὁ ἄνθρωπος ὤν, ζώσης ἐν αὐτῷ τῆς ἁμαρτίας, αἰωνίως κατάκριτος γενηθῇ.
καὶ διὰ τοῦτο καὶ τέθνηκεν, οὐ γενόμενος θνητὸς ἢ φθαρτός, καὶ διεκρίθη τῆς σαρκὸς
ἡ ψυχή, ἵνα νεκρωθῇ διὰ τοῦ θανάτου τὸ παράπτωμα, μηκέτι δυνάμενον ζῆν ἐν τῷ
τεθνηκότι. ὅθεν ἀποθανόντος τοῦ παραπτώματος καὶ διεφθαρμένου πάλιν ἀθάνατος
ἀνίσταμαι, καὶ ὑμνῶ τὸν θεὸν τὸν διὰ θανάτου τὰ τέκνα ἐκ θανάτου σώζοντα, καὶ
ἑορτάζω νομίμως αὐτῷ, κοσμήσασα τὴν σκηνήν μου τὴν σάρκα τοῖς ἔργοις τοῖς καλοῖς, 243
ὥσπερ κἀκεῖ ταῖς πενταφώτοις αἱ παρθένοι λαμπάσιν. Math. 25, 7.

III. Ἐξεταζομένη τῇ πρώτῃ τῆς ἀναστάσεως ἡμέρᾳ εἰςφέρω τὰ προστεταγμένα, εἰ
κεκόσμημαι τοῖς τῆς ἀρετῆς καρποῖς, εἰ τοῖς κλάδοις τῆς ἁγνείας κατασκιάζομαι. νόει
γάρ μοι τὴν ἀνάστασιν εἶναι τὴν σκηνοπηγίαν, νόει μοι καὶ τὰ εἰς τὴν σύνθεσιν πα-
ραλαμβανόμενα τῆς σκηνῆς τὰς πράξεις εἶναι τῆς δικαιοσύνης. λαμβάνω οὖν τῇ ἡμέρᾳ
τῇ πρώτῃ τὰ ὑποτεταγμένα, οἱονεὶ τῇ ἡμέρᾳ ᾗ κρίνομαι, εἰ τὴν σκηνὴν ἐκόσμησά μου
τοῖς προστεταγμένοις, εἰ εὑρίσκονται ταῦτα ἐν αὐτῇ, ἅπερ ἐνταῦθα μὲν ἐν τῷ κόσμῳ

1) Ὁ μὲν γὰρ νόμος .. τῆς ἀληθείας. Haec fere ad verbum ap. Phot. cod. 237. p. 312, a. 3—5. ubi verbis: τῆς ἐσομένης ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ κυρίου παρουσίᾳ, post ἀληθείας illatis, summa insequentium ap. Method. verborum exprimitur.

244 κτήσασθαι προςτασσόμεθα, ἐκεῖ δὲ προσφέρειν τῷ θεῷ. ἴτε γὰρ καὶ τὰ ἑξῆς ἐπι-
Levit. 23, 40. σκεψώμεθα. „καὶ λήψεσθε ἑαυτοῖς τῇ πρώτῃ“ φησίν „ἡμέρᾳ καρπὸν ξύλου ὡραῖον
καὶ κλάδους ξύλου δασεῖς καὶ ἰτέας καὶ ἄγνου κλάδους ἐκ χειμάῤῥου, εὐφρανθῆναι
ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν.“ καρπὸν ὡραιότατον ξύλου οἱ τὴν καρδίαν ἀπερίτμη-
τοι Ἰουδαῖοι διὰ τὸ μέγεθος τὸ κίτριον ἡγοῦνται τυγχάνειν, οὐδὲ ἐγκαλύπτονται κιτρίῳ
τὸν θεὸν λέγοντες τιμᾶσθαι, ᾧ τὰ τετράποδα πάντα τῆς γῆς οὐκ εἰσὶν εἰς ὁλοκαύτω-
σιν ἱκανὰ καὶ ὁ λίβανος εἰς καῦσιν. καὶ ὅλως εἰ τὸ κίτριον, ὦ ἀτεράμονες, ὡραῖον,
245 διὰ τί μὴ καὶ ἡ σταφυλὴ μᾶλλον ὡραία; διὰ τί μὴ καὶ ἡ ῥοιά; διὰ τί μὴ καὶ τὸ
Cant. 4, 13. μῆλον καὶ τὰ ἄλλα ἀκρόδρυα τὰ μᾶλλον διαφέροντα τοῦ κιτρίου; ἀμέλει ἐν τῷ Ἄισματι
τῶν ᾀσμάτων πάντων ὁ Σολομὼν τούτων ὡραίων μνημονεύσας τὸ κίτριον ἀπεσιώπησε
μόνον. ἀλλὰ τούτων ἀπεβουκολήθησαν οἱ ἄφρονες μὴ νοήσαντες τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, ὃ
Gen. 2, 9. πρόσθεν μὲν ὁ παράδεισος ἔφερε, νῦν δὲ πᾶσιν ἀνεβλάστησεν ἡ ἐκκλησία, τὸν ὡραῖον
καὶ εὐπρεπῆ τῆς πίστεως ποιοῦν καρπόν. τοιοῦτον ἐληλυθότας καρπὸν τῇ πρώτῃ τῆς
ἑορτῆς ἡμέρᾳ εἰς τὸ δικαστήριον ἡμᾶς κομίζειν δεῖ Χριστοῦ. ἐὰν μὴ τοιοῦτον σχῶμεν
καὶ ἡμεῖς καρπόν, οὐ δυνησόμεθα συνεορτάσαι θεῷ, οὐ τευξόμεθα κατὰ τὸν Ἰωάννην
Apoc. 20, 6. τῆς πρώτης ἀναστάσεως· τὸ γὰρ ξύλον ζωῆς ἐστιν ἡ πρωτότοκος πάντων σοφία. „ξύ-
246 λον ζωῆς ἐστι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς“ φησὶν ὁ προφήτης „καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις
Prov. 3, 18. ἐπ' αὐτὴν ὡς ἐπὶ κύριον ἀσφαλής·“ „ξύλον παρὰ τὰς διεξόδους πεφυτευμένον τῶν ὑδά-
Psal. 1, 3. των, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ,“ διδασκαλία καὶ σύνεσίς ἐστιν, ἐν
καιρῷ προσήκοντι τοῖς ἐπὶ τὰ ὕδατα τῆς ἀπολυτρώσεως ἀφικνουμένοις διδομένη. ὁ μὴ
πιστεύσας Χριστῷ, μηδὲ τὴν ἀρχὴν αὐτὸν εἶναι τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ᾐσθημένος, οὐκ
ἔχων δεῖξαι τῷ θεῷ τῷ ὡραιοτέρῳ τῶν ὡραίων καρπῶν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ κεκοσμημέ-
νην, πῶς ἑορτάσει; πῶς εὐφρανθήσεται; θέλεις γνῶναι τὸν ὡραῖον καρπὸν τοῦ ξύλου;
247 ἐπίσκεψον τοὺς λόγους τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πῶς εἰσιν ὡραῖοι παρὰ τοὺς
Psal. 44, 5. υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. ὡραῖος καρπὸς ἐβλάστησε διὰ Μωυσέως ὁ νόμος· ἀλλ' οὐχ
οὕτως ἦν ὡραῖος, ὡς τὸ εὐαγγέλιον. ἐκεῖνος μὲν γὰρ τύπος τις ἦν καὶ σκιὰ τῶν μελ-
λόντων πραγμάτων, τοῦτο δὲ ἀλήθεια καὶ ζωῆς χάρις. ὡραῖος ἦν τῶν προφητῶν ὁ
καρπός, ἀλλ' οὐχ οὕτως ὡραῖος, ὡς ὁ ἐξ αὐτοῦ γεωργούμενος τῆς ἀφθαρσίας.
Levit. 23, 40. IV. „*Καὶ λήψεσθε ἑαυτοῖς τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ καρπὸν ξύλου ὡραῖον καὶ κάλλυντρα
φοινίκων,*“ λέγων τὴν ἄσκησιν τῶν θείων μαθημάτων, οἷς ἐκκαθαίρεται καὶ κοσμεῖται
ψυχὴ νικῶσα τὰ πάθη, ἀποσαρουμένων ἐξ αὐτῆς καὶ ἐκβαλλομένων τῶν ἁμαρτημάτων.
248 δεῖ γὰρ καθαροὺς καὶ κεκοσμημένους ἥκειν εἰς τὴν ἑορτήν, ὥςπερ κοσμήτρῳ ταῖς ἀσκή-
σεσι καὶ μελέταις τῆς ἀρετῆς πεφιλοπονημένους, ὅτι μελέταις ἐπιπόνοις καὶ ἀσκήσεσι
καθαιρόμενος ὁ νοῦς τῶν ἐπικαλυπτόντων αὐτὸν ἀλλοίων διανοημάτων ὀξυδερκεῖ πρὸς
Marc. 12, 42. τὴν ἀλήθειαν, καθάπερ καὶ ἡ χήρα τὸν κοδράντην ἐν τοῖς εὐαγγελίοις ἀνεύρατο μετὰ
τὸ σαρῶσαι τὸν οἶκον καὶ ῥῖψαι τὰ κόπρια, τὰ ἐπισκοτοῦντα καὶ καλύπτοντα πάθη
τὴν ψυχήν, τὰ ἀπὸ τῆς θρύψεως ἡμῶν καὶ τῆς ἀμελείας πληθύνοντα. καὶ τοίνυν ὁ
σπουδάζων εἰς τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν ἐκείνων φθάσαι καὶ τοῖς ἁγίοις συγκαταλεχθῆ-
249 ναι πρῶτον τὸν ὡραῖον τὴν πίστιν κτησάσθω καρπόν, εἶτα τὰ κάλλυντρα, τὴν ἄσκησιν
καὶ μελέτην τῶν γραφῶν, εἶτα τοὺς ἐριθηλέας ἐφεξῆς κλάδους τῆς ἀγάπης καὶ δασεῖς,
οὓς καὶ μετὰ τὰ κάλλυντρα παρεγγυᾷ λαμβάνεσθαι, κλάδους δασεῖς εὐθυβολώτατα τὴν
ἀγάπην φράσας· τὸ γὰρ δασὺ κατάκαρπον ὅλον ἐστὶ καὶ πυκνόν, μηδὲν ψιλὸν ἢ διά-
κενον ἔχον, ἀλλὰ πάντα πεπληρωμένον, καὶ τοὺς ὅρπηκας καὶ τὰ στελέχη. τοιοῦτον
γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη, μηδαμόθεν ὑπόκενος ἢ ἄκαρπος οὖσα. ἡ γάρ, „ἐὰν πωλήσω τὰ
ὑπάρχοντά μου καὶ δώσω πτωχοῖς, καὶ ἐὰν τὸ σῶμά μου πυρὶ παραδώσω, καὶ ἐὰν
1 Cor. 13, 2. 3. τοσαύτην πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστᾶν, κτήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι.“
250 ἡ ἀγάπη ἄρα τὸ κατάκαρπόν ἐστι καὶ δασύτατον ξύλον πάντων, ἡ γέμουσα καὶ πεπλη-
ρωμένη τῶν χαρίτων. εἶτα τί παραλαμβάνεσθαι βούλεται καὶ ἕτερον; τοὺς κλάδους
Esa. 44, 4. ἰτεΐνους, φησί, τὴν δικαιοσύνην κλάδους ἰτεΐνους κικλήσκων, ἀνθ' ὧν οἱ δίκαιοι κατὰ
τὸν προφήτην „ὡς ἀναμέσον ὕδατος ἀνατέλλουσι χόρτος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παραῤῥέον
ὕδωρ,“ θάλλοντες τῷ λόγῳ. καὶ ἐπὶ πᾶσι τοὺς ἀγνίνους ἐπικοσμοῦντας τὴν σκηνὴν
παρακελεύεται προσφέρεσθαι κλάδους διὰ τὸ φερώνυμον εἶναι τὸ δένδρον τῆς ἁγνείας,
ᾧ κατακοσμεῖται τὰ προειρημένα. ἐῤῥέτωσαν οἱ ἀκολασταίνοντες νῦν καὶ διὰ τὰς
251 ἑαυτῶν ἡδυπαθείας ἁγνείαν ἀποδιωθούμενοι. πῶς γὰρ εἰς τὴν ἑορτὴν συνειςελεύσονται
Χριστῷ, μὴ κοσμήσαντες ἑαυτῶν τὴν σκηνὴν κλάδοις ἁγνείας, τῷ θεοποιῷ μακαρίῳ
φυτῷ; ᾧ τοὺς εἰς τὴν ἄγυριν σπεύδοντας ἐκείνην καὶ τὸν γάμον ἀναδεῖσθαι δεῖ καὶ
κατασκιάζεσθαι τὰς ὀσφύας. ἴτε γάρ, καλλιπάρθενοι, τὴν γραφὴν αὐτὴν ἐπισκέψασθε
καὶ τὰς ἐντολάς, πῶς ὡς ἐπὶ συμπληρώματος τῶν προειρημένων κατορθωμάτων παρέ-
λαβεν ὁ λόγος τὴν ἁγνείαν, διδάσκων ὅσον διαπρεπὴς καὶ τριπόθητος ἔσται τῇ ἀνα-
στάσει καὶ ὅτι χωρὶς αὐτῆς οὐδεὶς τεύξεται τῶν ἐπαγγελμάτων. ἣν ἐξαιρέτως γεωργοῦ-
μεν ἡμεῖς αἱ παρθενεύουσαι καὶ προσφέρομεν κυρίῳ, χρῶνται δὲ καὶ οἱ πρὸς τὰς

ἑαυτῶν ἁγνεύοντες γαμετάς, καὶ ὥσπερ ἀμφὶ τὸ στέλεχος κλῶνας αὐτῆς φέρουσι βλα- 252
στήσαντας σωφροσύνην, τῶν ἄνω μὴ ἐφικνούμενοι καὶ μεγάλων αὐτῆς ἐπιψαῦσαι κλά-
δων καθάπερ ἡμεῖς· ὅμως, εἰ καὶ μικρούς, οὐδὲν ἧσσον προςφέρουσι δὴ καὶ αὐτοὶ
κλῶνας ἁγνείας. οἱ δὲ οἰστρηλατούμενοι, κἂν μὴ πορνεύσωσιν, ἀλλὰ καὶ εἰς μόνην
καὶ ἔννομον ἀδιαστόλως ἐπιμίγνυσθαι θέλγωνται γαμετήν, πῶς ἑορτάσουσιν; πῶς εὐ-
φρανθήσονται, μὴ κοσμήσαντες τὴν σκηνὴν ἑαυτῶν, τὴν σάρκα, τοῖς κλάδοις τῆς ἄγνου,
μηδὲ εἰςακούσαντες τοῦ εἰρημένου „ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς οἱ μὴ ἔχοντες ὦσι;“ 1 Cor. 7, 29.
V. Διὰ τοῦτο πάντων μάλιστα τοὺς τῶν ἀγώνων ἐφιεμένους καὶ μεγάλῃ φρονήσει
χρωμένους τὴν ἁγνείαν ἀμελλητί φημι δεῖν * καὶ τιμᾶν ὡς ὠφελιμωτάτην καὶ ἐπίδοξον. ἐν 253
γὰρ τῇ καινῇ καὶ ἀλύτῳ κτίσει, ὃς ἂν ἁγνείας μὴ εὑρεθῇ κλάδοις κεκοσμημένος, οὐ τεύξε-
ται τῆς ἀναπαύσεως, μὴ πληρώσας τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν νόμον, οὐδὲ εἰς τὴν
γῆν ἐπιδημήσει τῆς ἐπαγγελίας, μὴ ἑορτάσας πρῶτον τὰς σκηνάς. οἱ γὰρ ἑορτάσαντες
μόνοι τὴν σκηνοπηγίαν εἰς τὴν ἁγίαν καταίρουσι γῆν, ἀπάραντες ἀπὸ τῶν καλουμένων
σκηνῶν, ἔστ᾽ ἂν εἰς τὸν νεὼν φθάσωσιν ἐλθεῖν καὶ τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ, εἰς τὴν μεί-
ζονα καὶ ἐνδοξοτέραν προκόψαντες χαράν, καθὼς καὶ οἱ τύποι συνιστᾶσιν οἱ γεγονότες
ἐπὶ Ἰουδαίων. ὥσπερ γὰρ ἐξελθόντες τῶν ὅρων ἐκείνων τῆς Αἰγύπτου ὥδευσαν πρῶτον 254
καὶ ἦλθον εἰς τὰς σκηνὰς κἀκεῖθεν ἀπάραντες πάλιν ἦλθον εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας,
οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς. ὁδεύσασα γὰρ ἐντεῦθεν καὶ ἐξελθοῦσα κἀγὼ τῆς Αἰγύπτου, τού-
του τοῦ βίου, ἔρχομαι πρῶτον εἰς τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἀληθινὴν σκηνοπηγίαν, κἀκεῖ τοῖς Num. 35, 5.
καρποῖς τῆς ἀρετῆς πήξασα τὴν σκηνήν μου κεκοσμημένην, τῇ πρώτῃ τῆς ἑορτῆς ἀναστάσεως
ἡμέρᾳ, τῇ κρίσει, συνεορτάζω τῷ Χριστῷ τὴν χιλιονταετηρίδα τῆς ἀναπαύσεως, τὰς
ἑπτὰ καλουμένας ἡμέρας, τὰ σάββατα τὰ ἀληθινά. εἶτα αὖθις ἑπομένη τῷ διεληλυθότι
τοὺς οὐρανοὺς Ἰησοῦ ἔρχομαι πάλιν καθάπερ κἀκεῖνοι μετὰ τὴν ἀνάπαυσιν τῆς σκηνο- Hebr. 4, 14.
πηγίας εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, τοὺς οὐρανούς, ἐν σκηναῖς μὴ ἀπομείνασα, τουτέστι 255
τοῦ σκηνώματός μου μὴ ἀπομείναντος τοιούτου, ἀλλὰ μετὰ τὴν χιλιονταετηρίδα μετα-
βληθέντος ἀπὸ τοῦ σχήματος τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ τῆς φθορᾶς εἰς ἀγγελικὸν μέγεθος
καὶ κάλλος· ἔνθα λοιπὸν ἀπὸ τοῦ θαυμαστοῦ τῆς σκηνῆς αἱ παρθένοι τόπου μετὰ τὸ
συμπερασθῆναι τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστάσεως εἰς τὰ μείζω καὶ κρείττω διερχόμεθα, „εἰς
τὸν οἶκον αὐτόν“ ἀναβαίνουσαι τὸν ὑπὲρ τοὺς οὐρανούς „τοῦ θεοῦ, ἐν φωνῇ ἀγαλ-
λιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχους ἑορτάζοντος,“ καθώς φησιν ὁ ψαλμῳδός. Psal. 41, 5.
Τούτῳ κἀγώ, ὦ Ἀρετή, κατὰ τὴν ἐμαυτῆς, δέσποινα, δύναμιν δωροῦμαί σε τῷ
πέπλῳ.

ΕΥΒΟΥΛ. Λίαν ἀγωνιῶ, ὦ Γρηγόριον, κατ᾽ ἐμαυτὸν ἐννοούμενος ἐν ὁποίῳ θο- 256
ρύβῳ νῦν ἄρα ἡ Δομνίνα ἦν, ταρασσομένης αὐτῇ τῆς καρδίας καὶ φοβουμένης μὴ ἀπο-
ρήσῃ λόγων καὶ ἐνδεέστερόν τι τῶν ἄλλων παρθένων ἀποφθέγξηται, τοσούτων ἤδη
ῥηθέντων εἰς τὸ προκείμενον καὶ ποικίλων. εἰ οὖν εὔδηλος ἐγένετο κεκινημένη, φέρε
καὶ τοῦτο περαίωσον· θαυμάζω γὰρ εἴ τι ἔσχεν εἰπεῖν τελευταία κεκληρωμένη.

ΓΡΗΓΟΡ. Τεταράχθαι μὲν αὐτήν, ὦ Εὐβούλιε, καὶ σφόδρα ἔφη μοι ἡ Θεοπάτρα,
οὐ μὴν ἠπορηκέναι λόγων. μετὰ τὸ παύσασθαι τὴν Τυσιανὴν ἡ Ἀρετὴ τὸν ὀφθαλμὸν
εἰς αὐτὴν ἐπιβαλοῦσα, Δεῦρο δὴ καὶ σὺ θύγατερ, ἔφη, τὸν λόγον ἀπόδος, ἵνα πληρώ- 257
σωμεν ἐντελῆ τὴν εὐωχίαν.

Λόγος ι΄.

Δομνίνα.

I. Τὴν οὖν Δομνίναν ἐρυθριάσασαν ἐπιπολὺ μόλις ἀναπνεῦσαι καὶ εἰς εὐχὴν ἐξανα-
στᾶσαν τραπῆναι καὶ καλεῖν τὴν Σοφίαν παραστῆναί οἱ βοηθόν. εὐξαμένῃ δὲ αὐτῇ
θάρσος φησὶν εὐθέως ἐγγίνεσθαι, καί τις αὐτὴν θεία κατοκωχὴ κατέλαβε, καὶ ἔφη,
Ὦ Ἀρετή, κἀγὼ παραλείψασα τὰς μακρολογίας τῶν προεξηγημάτων εἰς αὐτὰ τὰ προ-
κείμενα κατὰ δύναμιν εἰπεῖν πειράσομαι, ἵνα δὴ μὴ τῷ μηκύνεσθαι τὰ πάρεργα πλείονα
χρόνον ὧν ἕνεκα λέγονται παράσχω· ἡγοῦμαι γὰρ μέγιστον μέρος φρονήσεως εἶναι τὸ 258
μὴ μακροὺς ἐκ περιόδων πρὸ τῶν ἐρωτηθέντων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους κηλοῦντας τὰ
ὦτα, ἀλλ᾽ αὐτόθεν εὐθέως περὶ ὅτου τὸ ἐπερώτημά ἐστιν ἄρχεσθαι. διὸ ἐνθένδε
κἀγὼ κατάρξομαι· καιρὸς γάρ.
Οὐδὲν οὕτως ὀνῆσαι δυνήσεται πρὸς τὸ καλὸν τὸν ἄνθρωπον, ὦ καλλιπάρθενοι, ὡς
ἁγνεία· τὸ γὰρ κάλλιστα καὶ ἄριστα διακυβερνηθῆναι τὴν ψυχὴν καὶ κηλίδων καὶ
μιασμάτων καθαρὰν ἀπολυθῆναι τοῦ κόσμου, μόνη ποιεῖ τοῦτο καὶ ἐργάζεται ἁγνεία.
ἀφ᾽ οὗ γὰρ ὁ Χριστὸς ἐδίδασκεν αὐτὴν ἀσκεῖν ἡμᾶς καὶ ἐμήνυσεν ἡμῖν τὸ ἀνυπέρβλη-
τον κάλλος αὐτῆς, ἡ βασιλεία τοῦ πονηροῦ καθῃρέθη, πρότερον ἀεὶ πάντας αἰχμαλωτί- 259
ζοντος καὶ δουλουμένου, ὡς μὴ τῶν παλαιοτέρων εὐάρεστον γεγονέναι κυρίῳ τινά, ἀλλὰ

πάντας ἐπικρατηθῆναι πταίσμασιν, οὐ σφόδρα τοῦ νόμου τῆς φθορᾶς ἀρκέσαντος ἐλευ-
θερῶσαι τὴν ἀνθρωπότητα, μέχρις ἡ παρθενία διαδεξαμένη τὸν νόμον Χριστοῦ ταγαῖς
τῶν ἀνθρώπων ἐβασίλευσεν. οὐ γὰρ ἂν οὕτως οἱ πρόσθεν εἰς μάχας καὶ φόνους καὶ
ἔρωτας καὶ εἰδωλολατρείας συνελαύνοντο πολλάκις, εἰ ἦν αὐτοῖς ἡ ἐκ τῶν νόμων αὐ-
τάρκης πρὸς σωτηρίαν δικαιοσύνη. νυνὶ δὲ τότε μὲν μεγάλαις καὶ πολλαῖς πολλάκις
ἐνεφύροντο συμφοραῖς· ἀφ' οὗ δὲ Χριστὸς ἐνηνθρώπησε καὶ παρθενίᾳ τὴν σάρκα κο-
260 σμήσας ὥπλισεν, ὁ ὠμοτύραννος ἄρχων τῆς ἀκρασίας ᾑρέθη καὶ εἰρήνη καὶ πίστις κρα-
τεῖ, οὐκέτι τῶν ἀνθρώπων ὡςαύτως τρεπομένων εἰς εἰδωλολατρείαν ὥςπερ καὶ πάλαι.
II. Ἀλλ' ἵνα μὴ δόξω τισὶ σοφίζεσθαι καὶ ἀπὸ τῶν εἰκότων τεκμαίρεσθαι ταῦτα
καὶ φληναφᾶν, ἐκ τῆς παλαιᾶς ὑμῖν, ὦ Παρθένοι, κἀγὼ παρέξομαι διαθήκης ἔγγρα-
φον προφητείαν, ὡς ἀληθῆ λέγω, τοὺς Κριτάς, ἔνθα φανερῶς ἡ βασιλεία τῆς ἁγνείας
Jud. 9, 8–15. ἤδη προκατήγγελτο. φησὶ γάρ [1] „πορευόμενα ἐπορεύθησαν τὰ ξύλα τοῦ χρῖσαι ἐφ'
ἑαυτῶν βασιλέα, καὶ εἶπον τῇ ἐλαίᾳ· βασίλευσον ἐφ' ἡμᾶς. καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία·
ἀφεῖσα τὴν πιότητά μου, ἣν ἐδόξασεν ὁ θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι, πορευθῶ ἄρχειν τῶν
ξύλων; καὶ εἶπον τὰ ξύλα πάντα τῇ συκῇ· δεῦρο βασίλευσον ἐφ' ἡμᾶς. καὶ εἶπεν
261 αὐτοῖς ἡ συκῆ· ἀφεῖσα τὴν γλυκύτητά μου καὶ τὸ γέννημά μου τὸ ἀγαθὸν πορευθῶ
ἄρχειν τῶν ξύλων; καὶ εἶπον τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ· βασίλευσον ἐφ' ἡμᾶς. καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ἡ ἄμπελος· ἀφεῖσα τὸν οἶνόν μου, τὴν εὐφροσύνην τῶν ἀνθρώπων, πορευθῶ
ἄρχειν τῶν ξύλων; καὶ εἶπον τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον· δεῦρο βασίλευσον ἐφ' ἡμᾶς.
καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα· εἰ ἐν ἀληθείᾳ χρίετέ με ὑμεῖς εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμᾶς,
δεῦτε πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου· εἰ μή, ἐξέλθῃ πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου καὶ καταφάγῃ
τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου.“ ταῦτα δὲ ὅτι μὴ περὶ ξύλων τῶν ἐκ γῆς φυομένων ἐλέχθη,
262 σαφές· οὐ γὰρ ἐν ἑαυτοῖς τὰ δένδρα τὰ ἄψυχα χειροτονήσοντα βασιλέα συνήρχοντο,
ταῖς ῥίζαις εἰς τὴν γῆν κατεστηλωμένα. ἀλλὰ πάντως περὶ ψυχῶν ἱστορεῖται ταῦτα, αἳ
πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ καθυλομανήσασαι τοῖς παραπτώμασι προςίασιν,
οἶκτον αὐτῶν ἀξιοῦσαι λαβεῖν τὸν θεόν, καὶ βασιλεῦσαι τὸν ἔλεον καὶ τὴν εὐσπλαγ-
χνίαν, ἣν ἐλαίας τύπῳ παρέλαβεν ἡ γραφὴ διὰ τὸ ἀρωγὸν τὸ ἔλαιον σωμάτων εἶναι
καὶ λυτήριον καμάτων καὶ πόνων, φωτός τε παρεκτικόν. ἐλαίῳ γὰρ καταρδόμενον πᾶν
τὸ λυχνιαῖον αὔξεται σέλας· λυτήριοι δὲ πάντως καὶ οἱ τοῦ θεοῦ οἰκτιρμοὶ θανάτου
263 καὶ ἀρωγοὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ τῆς καρδίας φωτὸς θρεπτικοί. καὶ ἐπισκέψασθε
μήποτε τὰς ἀπὸ τοῦ πρωτοπλάστου μέχρι τοῦ Χριστοῦ καθεξῆς ἡ γραφὴ νομοθεσίας
δηλοῖ, ὧν ὁ διάβολος ἀντιμίμοις ἐξηπάτησε πλάσμασι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος, τὴν
μὲν συκῆν ἀπεικάζουσα τῇ κατὰ τὸν παράδεισον δοθείσῃ τῷ ἀνθρώπῳ ἐντολῇ, ἐπειδὴ
τὴν γύμνωσιν ἀπατηθεὶς οὗτος πετάλοις ἐπεκάλυψε συκῆς, τὴν δὲ ἄμπελον τῇ ἐπὶ τοῦ
Gen. 3, 7. κατακλυσμοῦ τῷ Νῶε διὰ τὸ οἴνῳ κοιμηθέντα χλευασθῆναι, τὴν δὲ ἐλαίαν τῇ κατὰ
Gen. 19, 22. τὴν ἔρημον τῷ Μωυσεῖ, ἐπειδὴ τὸ χάρισμα τὸ προφητικόν, τὸ ἔλαιον τὸ ἅγιον, ἀνομη-
264 σάντων αὐτῶν ἐκλελοίπει τῆς κληρονομίας, τὴν δὲ ῥάμνον τῇ ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ κόσμου
τοῖς ἀποστόλοις, ἐπειδήπερ δι' αὐτῶν ἐδιδάχθημεν ἁγνείαν, ἧς ἀπατηλὸν μόνης εἴδω-
λον οὐκ ἴσχυσεν ὁ διάβολος σκευάσαι. διὰ τοῦτο καὶ εὐαγγέλια τέσσαρα παραδέδοται,
τετράκις εὐαγγελισαμένου τοῦ θεοῦ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ παιδαγωγήσαντος τέσσαρσι
νόμοις, ὧν οἱ καιροὶ σαφῶς ἀπὸ τῆς διαφορότητος δηλοῦνται τῶν καρπῶν. ἡ μὲν γὰρ
συκῆ διὰ τὴν γλυκασίαν καὶ τὸν ὡραϊσμὸν τὴν τρυφὴν τὴν πρὸ τῆς παραβάσεως ἐν
παραδείσῳ τοῦ ἀνθρώπου παρίστησι γεγενημένην· ἔστι γὰρ ὅτε δὴ καὶ σφόδρα πολ-
λαχῶς τῆς συκῆς τὸν καρπὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ τοῦ κρείττονος λαμβάνει, καθὼς
ἀποδείξομεν ὕστερον. ἡ δὲ ἄμπελος, διὰ τὴν ἱλαρότητα τὴν ἐκ τοῦ οἴνου καὶ τὴν εὐ-
265 φροσύνην τῶν περισωθέντων τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, τὴν ἀπὸ τοῦ φόβου καὶ
Jer. 8, 13. τῆς φροντίδος εἰς τὴν χαρὰν αὐτῶν μεταβολὴν αἰνίσσεται. ἡ δὲ ἐλαία διὰ τὸν καρπὸν
Joel. 2, 22. τοῦ ἐλαίου τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ θεοῦ μηνύει, πάλιν ἀνεξικακήσαντος μετὰ τὸν κατα-
κλυσμόν, τῶν ἀνθρώπων ἐκτραπέντων εἰς ἀθεότητα, δοῦναι νόμον καὶ ἐμφανισθῆναί
τισι καὶ ὥςπερ ἀποσβεννυμένην ἤδη τὴν αὐγὴν τῆς ἀρετῆς ἐλαίῳ λιπᾶναι.
III. Ἡ δὲ ῥάμνος τὴν ἁγνείαν συνίστησι· τὸ γὰρ αὐτὸ δένδρον ῥάμνος καὶ ἄγνος
ἐστίν, ὑφ' ὧν μὲν ῥάμνος καλούμενον, ὑφ' ὧν δὲ ἄγνος. καὶ τάχα διὰ τὸ συγγενὲς τὸ
φυτὸν τοῦτο τῇ παρθενίᾳ πεφυκέναι, ταύτῃ ῥάμνος καὶ ἄγνος προσηγορεύθη, ῥάμνος μὲν

1) *Πορευόμενα ἐπορεύθησαν* .. (p. 268) .. *ἀποσχίζεσθαι τοῦ διαβόλου.* Interpretationem anagogicam verborum Judic. 9, 8. Photius cod. 237. p. 312, a. 12. — p. 313, a. 10. contraxit, omissis istis: (p. 262) *διὰ τὸ ἀρωγὸν* .. (p. 263) .. *φωτὸς θρεπτικοί:* (p. 265) *καὶ ὥςπερ ἀποσβεννυμένην* .. *λιπᾶναι:* (ibid.) *ὑφ' ὧν μὲν* .. *ἄγνος*, et verbis: (p. 266) *τῶν γὰρ πρώτων* .. (p. 269) .. *βασιλεύειν αὐτῶν*, circumlocutione immutatis. In extremis ap. Phot. Excerptis Symposium Methodii tanquam Arianis sententiis interpolatum notatur p. 313, a. 11—15. Sequitur ap. Phot. cod. 237. p. 313, a. 16. — p. 313, b. 17. brevis disputatio de quaestione *τί ἐστι τὸ κατ' εἰκόνα;* Sed hanc disputationem Excerptis ex Methodii Symposio temere adiunctam esse manifestum est, praesertim quum in ea *ὁ θεολόγος*, i. e. Gregorius Nazianzenus, auctor laudetur.

παρὰ τὸ στερέμνιον καὶ καρτερὸν πρὸς τὰς ἡδονάς, ἄγνος δὲ παρὰ τὸ διὰ παντὸς ἁγνεύειν. 266
ὅθεν καὶ τὸν Ἠλίαν, ἐκ προσώπου τῆς Ἰεζάβελ γυναικὸς φεύγοντα, λόγος ὑπὸ ῥάμνον ἐλθεῖν
πρῶτον, καὶ εἰςακουσθέντα ἐνισχῦσαι καὶ λαβεῖν τροφήν, ὅτι τῶν φευγόντων τὸν οἶστρον 3 Reg. 19, 4.
καὶ τὴν γυναῖκα ἡδονὴν τὸ καταγώγιον καὶ ἡ σκέπη τὸ τῆς ἁγνείας ἐβλάστησε ξύλον, ἀπὸ
τῆς παρουσίας τοῦ ἀρχιπαρθένου Χριστοῦ βασιλεῦσαν τῶν ἀνθρώπων. τῶν γὰρ πρώτων
ἀδυνατησάντων σῶσαι νομοθετημάτων τὸν ἄνθρωπον, τῶν ἐπὶ τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ Νῶε καὶ
τῶν ἐπὶ τοῦ Μωυσέως, ἡ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον ἔσωσε μόνη νομοθεσία πάντας. ἡ γὰρ συκῆ
ταύτῃ λέγεται μὴ βασιλεῦσαι, τῶν ξύλων τῶν ἀνθρώπων νοουμένων, συκῆς δὲ τῆς ἐντολῆς,
ἀνθ' ὧν ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸ πεσεῖν ἤθελε πάλιν ὑπὸ τῆς ἀρετῆς βασιλεύεσθαι καὶ τῆς
ἀφθαρσίας τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς μὴ ἀποβληθῆναι. ἀλλ' ἀπεκρούσθη παραβὰς καὶ 267
ἀπεβλήθη μακράν, ὡς μὴ δυνάμενος ὑπὸ τῆς ἀφθαρσίας ἔτι μηδὲ χωρῶν βασιλεύεσθαι. καὶ
πρῶτον αὐτῷ τὸ κήρυγμα μετὰ τὴν παράβασιν πέμπεται τὸ διὰ Νῶε, ἵν' ἐὰν πρόςσχῃ κἂν
τούτῳ σωθῆναι τῆς ἁμαρτίας ἰσχύσῃ, ἀνάπαυσιν ἐπαγγελλόμενον τὴν ἀπὸ τῶν κακῶν
καὶ εὐφροσύνην, εἰ ἀσκήσαιεν αὐτὸ κατὰ κράτος, ὥςπερ καὶ οἶνον ἡ ἄμπελος ἐπαγγέλ- Gen. 5, 29.
λεται γεννᾶν τοῖς ἀσκοῦσι καὶ ἐργαζομένοις. ἀλλὰ καὶ τοῦτο οὐκ ἐβασίλευσε τὸ νομο-
θέτημα τῆς ἀνθρωπότητος, ὅτι μὴ ἐπείσθησαν αὐτῷ κηρυσσομένῳ σπουδαίως πρὸς τοῦ
Νῶε· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ συνέχεσθαι ἤδη καὶ πνίγεσθαι τοῖς ὕδασιν ἤρξαντο μετανοεῖν 268
καὶ ἐπαγγέλλεσθαι παρέχειν ἑαυτοὺς πεισθησομένους ταῖς ἐντολαῖς. ὅθεν καὶ ὑπερηφα-
νοῦνται βασιλεύεσθαι, τουτέστιν ὑπὸ τοῦ κηρύγματος ὑπερηφανοῦνται βοηθεῖσθαι τῆς
ἐντολῆς, ἀνταποκρινομένου τοῦ πνεύματος αὐτοῖς καὶ ὀνειδίζοντος, οἵπερ κατέλειψαν
οἷς ἐκέλευσεν ὁ θεὸς ἀνθρώποις βοηθεῖν μὲν καὶ σώζειν τούτους καὶ εὐφραίνειν, οἷον
τὸν Νῶε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ· ὦ ἀτεράμονες, ἔλθω βοηθῆσαι τοῖς φρονήσεως ὑμῖν
ἀκάρποις καὶ ξηρῶν ξύλων οὐδὲν ἀπεοικόσι, πρότερον μὴ πιστεύσασί μοι κηρύσσοντι
φύξιν τῶν παρόντων;

IV. Καὶ δὴ καὶ τούτων οὕτως ἀπαξιωθέντων τῆς θείας κηδεμονίας καὶ πάλιν τῆς
ἀνθρωπότητος εἰς πλάνην κεχυμένης αὖθις ὁ θεὸς ἀπέστειλε βασιλεύσοντα νόμον καὶ
ὑπομνήσοντα δικαιοσύνην ἐπὶ Μωυσέως. οἱ δὲ μακρὰν καὶ τούτῳ χαίρειν φράσαντες 269
εἰς εἰδωλολατρείαν μετέστησαν. ὅθεν ὁ θεὸς εἰς ἀλληλοφονίας καὶ δρασμοὺς καὶ
αἰχμαλωσίας παρέδωκε καὶ τούτους, ἀποδοξήσαντος αὐτοὺς σώζειν τοῦ νόμου, οἳ μετὰ
τὸ συνελαθῆναι τοῖς κακοῖς ποτνιώμενοι πάλιν ἐπηγγέλλοντο πειθαρχεῖν ταῖς ἐντολαῖς,
μέχρις ὁ θεὸς τέταρτον κατελεήσας τὸν ἄνθρωπον τὴν ἁγνείαν ἀπέστειλε βασιλεῦσαι,
ἣν ῥάμνον ἀκολούθως ἐκάλεσεν ἡ γραφή· ἥτις καταναλώσασα τὰς ἡδονὰς καὶ ἀπειλήσασα
λοιπόν, εἰ μὴ αὐτῇ πάντες ἀνενδοιάστως καὶ ἐν ἀληθείᾳ προσέρχοιντο, πυρὶ καταδα-
πανῆσαι πάντας· οὐκέτι γὰρ μετὰ ταύτην ἔσεσθαι νόμον ἢ διδασκαλίαν ἑτέραν, ἀλλὰ
κρίσιν καὶ πῦρ. καὶ διὰ τοῦτο λοιπὸν ἀπεντεῦθεν δικαιοπραγεῖν ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο 270
καὶ πιστεύειν βεβαίως τῷ θεῷ καὶ ἀποσχίζεσθαι τοῦ διαβόλου. οὕτως ὠφελιμώτατον
καὶ ἀρωγὸν κατεπέμφθη τοῖς ἀνθρώποις ἁγνεία· μόνης γὰρ αὐτῆς ἀντίμιμον οὐκ ἴσχυ-
σεν ἐργάσασθαι πρὸς ἀπάτην ὁ διάβολος, ὥςπερ καὶ τῶν ἄλλων νομοθετημάτων.

V. Τῆς γὰρ συκῆς, ὡς ἔφην, διὰ τὴν γλυκασίαν τοῦ καρποῦ καὶ τὸν ὡραϊσμὸν ἐν
τύπῳ τῆς ἐν παραδείσῳ τρυφῆς παραληφθείσης, τοῖς ἀντιμίμοις αὐτῆς ἀποβουκολήσας
τὸν ἄνθρωπον ὁ διάβολος ἤγρευσε, τὴν γύμνωσιν καλύψαι πείσας τοῦ σώματος πετά-
λοις συκῆς, ὅ ἐστι διὰ τὸ κνησμῶδες τρυφῇ φιληδόνῳ. τοὺς δὲ περισωθέντας αὖθις
ἐκ τοῦ κατακλυσμοῦ διὰ τὴν τῆς πνευματικῆς εὐφροσύνης ἄμπελον ἀντιμίμῳ πόματι 271
μεθύσας κατεχλεύασε πάλιν, ἀπογυμνώσας τὸν ἄνθρωπον ἀρετῆς. ἔσται δὲ σαφέστερον
μᾶλλον ἐντεῦθεν ὃ λέγω. ἡ ἀντικειμένη δύναμις ἀεὶ μιμεῖται τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δι-
καιοσύνης τὰ σχήματα, οὐ πρὸς ἄσκησιν κατὰ ἀλήθειαν, ἀλλὰ πρὸς ἀπάτην καὶ ὑπό-
κρισιν. ἵνα γὰρ δελεάσῃ πρὸς θάνατον τοὺς φεύγοντας τὸν θάνατον, ἀθανασίας ἔξω-
θεν καλλωπίζεται σχηματισμοῖς, καὶ ταύτῃ συκῆ βούλεται νομίζεσθαι καὶ ἄμπελος, καὶ
γλυκύτητα καὶ εὐφροσύνην γεννᾶν, εἰς ἄγγελον μετασχηματιζομένη φωτὸς καὶ προσχή- 2 Cor. 11, 14.
ματι θεοσεβείας δελεάζουσα πολλούς. δύο γὰρ εἶναι διαφορὰς συκέων καὶ ἀμπέλων
εὑρίσκομεν ἐν ταῖς γραφαῖς, σῦκα τὰ χρηστά, χρηστὰ λίαν, καὶ σῦκα τὰ πικρά, πικρὰ 272
λίαν, οἶνον εὐφραίνοντα καρδίαν ἀνθρώπων, καὶ οἶνον θυμὸν δρακόντων καὶ θυμὸν Jer. 24, 3.
ἀσπίδων ἀνίατον. ἀλλ' ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐβασίλευσεν ἁγνεία τῶν ἀνθρώπων, ἐλέγχθη ἡ Ps. 103, 15.
πλάνη καὶ νενίκηται, τοῦ ἀρχιπαρθένου Χριστοῦ καταστρέψαντος αὐτήν, καὶ ἡ ἀλη- Deut. 32, 33.
θινὴ συκῆ καὶ ἡ ἀληθινὴ ἄμπελος καρποφοροῦσι μετὰ τὸ κρατῆσαι πάντων ἁγνείαν,
καθάπερ καὶ Ἰωὴλ ὁ προφήτης εὐαγγελίζεται, „θάρσει, γῆ,“ λέγων „καὶ χαῖρε καὶ Joel. 2, 21—23.
εὐφραίνου, ὅτι ἐμεγάλυνε κύριος τοῦ ποιῆσαι. θαρσεῖτε, κτήνη τοῦ πεδίου, ὅτι βε-
βλάστηκε τὰ πεδία τῆς ἐρήμου, ὅτι ξύλον ἤνεγκε τὸν καρπὸν αὐτοῦ· ἄμπελος καὶ συκῆ 273
ἔδωκαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν. καὶ τὰ τέκνα Σιὼν χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε ἐπὶ κυρίῳ θεῷ
ὑμῶν, διότι ἔδωκεν ὑμῖν βρῶσιν εἰς δικαιοσύνην,“ ἄμπελον καὶ συκῆν δένδρα καρποὺς
εἰς δικαιοσύνην βλαστήσαντα τοῖς τέκνοις τῆς νοητῆς Σιὼν τὰς ἔμπροσθεν νομοθεσίας

καλῶν, ἃ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν ἐκαρποφόρησαν τοῦ λόγου, ὁπότε ἐβασίλευσεν ἡμῶν
ἡ ἁγνεία, πρόσθεν ἀποκρατήσαντα καὶ ἀπομύσαντα τὰς βλαστὰς διὰ τὴν ἁμαρτίαν καὶ
τὴν πολλὴν πλάνην. οὐδὲ γὰρ ἠδύνατο τὴν εἰς ζωὴν ἀναδιδομένην ἡμῖν παρασχεῖν τρο-
φὴν ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινὴ καὶ ἡ συκῆ ἡ ἀληθινή, ἔτι τῆς συκῆς τῆς μὴ ἀληθινῆς καὶ
274 πρὸς ἀπάτην πεποικιλμένης ἀνθούσης. ἀλλ' ὅτε κατεξήρανεν ὁ κύριος τὰ νόθα καὶ
Matth. 21, 19. ἀντίμιμα τῶν ἀληθινῶν, ἀποφηνάμενος τῇ πικροφόρῳ συκῇ τό „μηκέτι γένηται καρ-
πὸς ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα," τότε τὰ ὄντως ἀνέθαλε καρποφόρα καὶ ἐβλάστησε βρῶσιν
εἰς δικαιοσύνην. ἔστι δὲ καὶ ὅτε εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται τὸν κύριον ἡ ἄμπελος πολλα-
Joann. 15, 1. χῶς, εἰς δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἡ συκῆ, ὡς τοῦ μὲν κυρίου τὰς καρδίας ἱλαρύνοντος
τῶν ἀνθρώπων, τοῦ δὲ πνεύματος ἰωμένου. καὶ διὰ τοῦτο προστάσσεται πρῶτον Ἐζε-
4 Reg. 20, 7; κίας παλάθῃ καταπλασθῆναι σύκων, ὅ δή ἐστι τῷ καρπῷ τοῦ πνεύματος, ἵνα θερα-
Esa. 38, 21. πευθῇ οἱονεὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον τῇ ἀγάπῃ. „ὁ" γάρ „καρπός" φησί „τοῦ πνεύ-
Gal. 5, 22. ματος ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια,"
275 ὃν διὰ τὴν πολλὴν γλυκύτητα σῦκα ὁ προφήτης ἐκάλεσε. καὶ ὁ Μιχαίας δέ „καὶ
ἀναπαύσεται ἕκαστος" φησίν „ὑπὸ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος ὑποκάτω τῆς συκῆς
Mich. 4, 4. αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν." δῆλον γὰρ ὅτι οἱ ὑπὸ τὴν τοῦ πνεύματος προσφυ-
γόντες καὶ ἀναπαυσάμενοι καὶ τὴν τοῦ λόγου σκέπην οὐ δειλιάσουσιν οὐδὲ πτυρήσονται
τὸν ταράσσοντα τὰς καρδίας.

VI. Ὅτι δὲ καὶ ἡ ἐλαία τὴν ἐπὶ Μωυσέως αἰνίσσεται νομοθεσίαν ὁ Ζαχαρίας
παρίστησιν οὕτω λέγων „καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί, καὶ ἐξέγειρέ με
ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγερθῇ ἄνθρωπος ἐξ ὕπνου αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρός με· τί σὺ βλέπεις;
276 καὶ εἶπα· ἑώρακα, καὶ ἰδοὺ λυχνία χρυσῆ ὅλη καὶ τὸ λαμπάδιον ἐπάνω αὐτῆς, καὶ
Zach. 4, 1—3. δύο ἐλαῖαι, μία ἐκ δεξιῶν τοῦ λαμπαδίου αὐτῆς καὶ μία ἐξ εὐωνύμων." καὶ μετ'
ὀλίγα „καὶ τίνες εἰσίν" ἐρομένου „αἱ ἐλαῖαι" τοῦ προφήτου „αἱ ἐκ δεξιῶν τῆς λυχνίας
καὶ αἱ ἐξ εὐωνύμων καὶ οἱ δύο κλάδοι τῶν ἐλαιῶν οἱ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δύο μυξωτή-
Ibid. 14. ρων;" ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος „οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ πιότητος, οἳ παρεστήκασι τῷ
κυρίῳ πάσης τῆς γῆς," τὰς δύο λέγων ἀρχεγόνους δυνάμεις εἶναι τὰς δορυφορούσας τὸν
θεόν, αἳ ἐν τῷ οἴκῳ περὶ τὸ σχοίνισμα διὰ τῶν κλάδων ἐπιχορηγοῦσι τὸ πνευματικὸν
ἔλαιον τοῦ θεοῦ, ἵνα φῶς ἔχῃ θείας γνώσεως. οἱ γὰρ δύο κλάδοι τῶν δύο ἐλαιῶν
ὁ νόμος εἰσὶ καὶ οἱ προφῆται οἱ περὶ τὸ σχοίνισμα τῆς κληρονομίας ἐπικληθέντες, οὓς
277 ἐβλάστησεν ὁ Χριστὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὔπω δυναμένων ἡμῶν χωρῆσαι τὸν
καρπὸν ὅλον καὶ τὸ μέγεθος τῶν φυτῶν τούτων, πρὶν ἄρξαι τοῦ κόσμου καὶ βασιλεῦ-
σαι τὴν ἁγνείαν· ἀλλὰ τοὺς κλάδους αὐτῶν μόνους τὸν νόμον οἱονεὶ καὶ τὴν προφη-
τείαν πρόσθεν ἐγεωργήσαμεν, καὶ ταῦτα μετρίως, πολλάκις διολισθήσαντες. τίς γὰρ
Χριστὸν ἢ τὸ πνεῦμα τέλειον ἴσχυσε χωρῆσαί ποτε, μὴ καθαρεύσας πρῶτον; ἡ γὰρ
πρὸς εὐδοξίαν ἐπιθυμητήν τε καὶ ἐραστὴν ἐκ παίδων ἐργαζομένη τὴν ψυχὴν ἄσκησις,
καὶ τὸν κόσμον αὐτῇ τοῦτον μετὰ ῥᾳστώνης ἀβασάνιστον ἐκεῖ διακομίζουσα, καὶ μικρῶν
278 αἱρουμένη πόνων μεγάλας ἐλπίδας, ἐστὶν ἡ ἀθανατοποιὸς τῶν σωμάτων ἡμῶν ἁγνεία,
ἣν δεῖ πάντας ἀσμένως ἀνθρώπους προτιμᾶν καὶ αἰνεῖν, τοὺς μὲν ὅτι δι' αὐτὴν ἐνυμ-
φαγωγήθησαν τῷ λόγῳ παρθενίαν ἀσκήσαντες, τοὺς δὲ ὅτι πρὸς αὐτῆς ἠλευθερώθησαν
Gen. 3, 19. τῆς „γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ" κατακρίσεως.

Οὗτος, ὦ Ἀρετή, καὶ ὁ παρ' ἐμοῦ σοι, καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, λόγος ὑπὲρ ἁγνείας,
ὃν ἀξιῶ, κἂν μέτριος ᾖ, δέσποινα, καὶ ὀλίγος, προθυμότατά σε δέξασθαι παρ' ἐμοῦ
τελευταίαν εἰπεῖν ᾑρημένην.

Λόγος ιά.

Ἀρετή.

1. Ἀλλὰ δέχομαι, τὴν Ἀρετὴν ἡ Θεοπάτρα ἔφη φάναι, καὶ πᾶσαν ἐπαινῶ· κρά-
τιστα γὰρ δή, κἂν οὕτω μὴ φανερῶς, ἀλλὰ μετὰ σπουδῆς τὰ λεχθέντα δεχομένη διεξ-
279 ελήλυθας, οὐ γλυκυμυθίαν πρὸς τέρψιν τῶν ἀκουόντων συσκευασαμένη, ἀλλὰ πρὸς
ἐπανόρθωσιν ὑπόμνημα καὶ νῆψιν. προτάττειν γὰρ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων ἁγνείαν
ὁ λέγων δεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι πρώτην τῶν ἄλλων ὀρθῶς παρακελεύεται· ἣν τιμᾶν μὲν
νομίζουσι καὶ θεραπεύειν πολλοί, τιμῶσι δ' αὐτὴν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀλίγοι. οὐ γὰρ
ὁπόταν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα τῆς κατὰ συνουσίαν ἄγευστον ἡδονῆς φιλοτιμῆται τηρεῖν ἄν-
θρωπος, τῶν ἄλλων μὴ κρατῶν, ἁγνείαν τιμᾷ· ἀτιμάζει μὲν οὖν αὐτὴν μᾶλλον οὐχ
ἥκιστα βαναύσοις ἐπιθυμίαις, ἡδονὰς ἀντικαταλλασσόμενος ἡδοναῖς. οὐδέ γε ὁπόταν
280 πρὸς τὰς ἔξω μὲν ἐπιθυμίας διαπονῇ καρτερῶν, ὑπεραίρηται δὲ φυσιούμενος, αὐτῷ δὴ
τούτῳ τῷ δύνασθαι τῶν τῆς σαρκὸς ὑπεκκαυμάτων κρατεῖν, καὶ πάντας οὐδὲν ἡγῆται,
ἁγνείαν τιμᾷ· ἀτιμάζει γὰρ αὐτὴν ὑβρίζων ὑψηλοφροσύνῃ, τῷ τὸ μὲν ἔξωθεν τοῦ πίνα-

κος καθαίρειν καὶ τῆς παροψίδος, τὴν σάρκα, τὸ σῶμα, τὴν δὲ καρδίαν τύφῳ σίνε- Matth. 23,25.
σθαι καὶ φιλοκρατίᾳ. οὐδέ γε ὁπότε ἐναβρύνεταί τις χρήμασι, τιμᾶν αὐτὴν σπουδά-
ζει· ἀτιμάζει μὲν οὖν παντὸς μᾶλλον καὶ οὗτος, προκρίνων αὐτῆς ὀλίγον κέρδος, ἧς
οὐδὲν ἀντάξιον τῶν ἐν τῷ βίῳ τιμίων· πᾶς γὰρ πλοῦτος ἐνώπιον αὐτῆς καὶ χρυσὸς ὡς Sap. 7, 9.
ψάμμος ὀλίγη. οὐδέ γε ὁ ἑαυτὸν ὑπερφυῶς ἡγούμενος φιλεῖν καὶ τὸ ἑαυτῷ μόνῳ συμ- 281
φέρον σπουδάζων σκοπεῖν, ἄφροντις δὲ τῶν πλησίον, ἁγνείαν τιμᾷ· ἀτιμάζει μὲν οὖν
αὐτὴν καὶ οὗτος· πολὺ γὰρ λείπεται τῶν κατ' ἀξίαν ὁμιλούντων αὐτῇ, τῷ τὴν ἀγάπην
αὐτῆς καὶ τὸ συμπαθητικὸν καὶ τὸ φιλάνθρωπον λωβήσασθαι. οὐ γὰρ τῇδε μὲν ἁγνεύον-
τας παρθενεύειν δεῖ, τῇδε δὲ κακοπραγοῦντας χραίνεσθαι καὶ ἀκολασταίνειν, οὐδὲ τῇδε
μὲν ἐπαγγέλλεσθαι καθαρεύειν καὶ σωφρονεῖν, τῇδε δὲ μολύνεσθαι καὶ ἁμαρτάνειν, οὐδ'
αὖ τῇ μὲν ὁμολογεῖν μὴ πεφροντικέναι τῶν κοσμικῶν, τῇ δὲ κτᾶσθαι καὶ ἐν αὐτοῖς ἐξετάζε-
σθαι, ἀλλὰ πάντα τὰ μέλη φθορᾶς ἀκοινώνητα καὶ ἀμιγῆ τηρεῖν, οὐ μόνον τὰ κνησμώδη 282
καὶ συνουσιαστικά, ἀλλ' ἤδη καὶ τὰ τούτων ἐνεργέστερα. χλεύη γὰρ τὰ μὲν τῆς παι-
δοποιήσεως ὄργανα τηρεῖν παρθένα, τὴν δὲ γλῶτταν μὴ τηρεῖν, ἢ τὴν γλῶτταν μὲν
τηρεῖν παρθένον, τὴν δὲ ὅρασιν ἢ τὴν ἀκοὴν ἢ τὰς χεῖρας μὴ τηρεῖν, ἢ ταῦτα μὲν
ἔχειν καὶ τηρεῖν παρθένα, τὴν καρδίαν δὲ μὴ τηρεῖν, ἀλλ' ἑταιρίζεσθαι τύφῳ καὶ θυμῷ.
δεῖ γὰρ πάντως τὸν μέλλοντα μὴ ἁμαρτήσεσθαι περὶ τὴν ἄσκησιν τῆς ἁγνείας τὰ μέλη
πάντα καὶ τὰ αἰσθητήρια τηρεῖν ἑαυτοῦ καθαρὰ καὶ συνεσφιγμένα, καθάπερ δὴ καὶ
πλοίων [ὧν] οἱ κυβερνῆται τὰς ἁρμογὰς σφίγγουσι, πρὸς τὸ μὴ σχεῖν ἔσω δίοδον τὴν 283
ἁμαρτίαν ἐπεισχεομένην. τοῖς γὰρ μεγάλοις ἐξ ἀνάγκης ἐπιτηδεύμασι μεγάλα καὶ τὰ
πταίσματα συμβαίνει, καὶ τῷ ὄντι τῷ ἀγαθῷ μᾶλλον ἐναντιώτερον τὸ κακὸν ἢ τῷ μὴ
ἀγαθῷ. πολλοὶ οὖν δοξάζοντες τὸ περὶ τὰς οἰστρώδεις καρτερεῖν ἐπιθυμίας εἶναι τὴν
ἁγνείαν, τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες αὐτῆς ἔπταισαν καὶ τοῖς ὀρθῶς πρὸς αὐτὴν ὡρμημέ-
νοις προσῆψαν ψόγους, ὡς ὑμεῖς ἠλέγξατε, νόμος διὰ πάντων, αὗταί γε παρθενεύου-
σαι καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ. καὶ τὰ μὲν δὴ τῆς παρθένου, ποταπὴν εἶναι προσήκει, διε-
γράφη· ὑμᾶς δὲ διαρκῶς διαγωνισαμένας τῷ λόγῳ αὐτήκοος γενομένη πάσας ἀποφαί-
νομαι νικᾶν καὶ στέφω, Θέκλαν δὲ τῷ μείζονι στεφάνῳ καὶ δασυτέρῳ ὡς πρώτην ὑμῶν 284
καὶ μεγαλοπρεπέστερον ἐκλάμψασαν.

Ταῦτα οὖν εἰποῦσαν ἔφη κελεῦσαι πάσας ἀναστῆναι τὴν Ἀρετὴν ἡ Θεοπάτρα, καὶ
πάσας ὑπὸ τὴν ἄγνον εὐχαριστήριον ὕμνον πρεπόντως ἀναπέμψαι τῷ κυρίῳ, ἐξάρχειν
δὲ τὴν Θέκλαν καὶ προυφηγεῖσθαι. ὡς οὖν ἀνέστησαν, τὴν Θέκλαν μέσην μὲν τῶν
παρθένων ἔφη, ἐκ δεξιῶν δὲ τῆς Ἀρετῆς στᾶσαν κοσμίως ψάλλειν, τὰς δὲ λοιπὰς ἐν
κύκλῳ καθάπερ ἐν χοροῦ σχήματι συστάσας ὑπακούειν αὐτῇ.

Ψαλμός.

ἄνωθεν, παρθένοι, βοῆς ἐγερσίνεκρος ἦχος
ἦλθεν νυμφίῳ πασσυδὶ ὑπαντάνειν λευκαῖσιν 285
καὶ λαμπάσι πρὸς ἀντολάς· ἔγρεσθε πρὶν φθάσῃ μολεῖν
εἴσω θυρῶν ἄναξ.

Ὑπακοή.

ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
βροτῶν πολυστένακτον ὄλβον ἐκφυγοῦσα καὶ
βίου τρυφῆς ἔρωτα, σαῖς ὑπ' ἀγκάλαις
ζωηφόροις ποθῶ σκέπεσθαι καὶ βλέπειν τὸ σὸν
κάλλος διηνεκῶς, μάκαρ.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
γάμων λιποῦσα θνητὰ λέκτρα καὶ δόμον, ἄναξ,
διὰ σὲ πολύχρυσον, ἦλθον ἀσπίλοις ἐν εἵμασιν,
ὅπως φθάσω κἀγὼ πανολβίων θαλάμων
εἴσω σὺν σοὶ μολεῖν,
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
δόλους δράκοντος ἐκφυγοῦσα μυρίους, μάκαρ, 286
θελκτηρίους· ἔτλην δὲ καὶ πυρὸς φλόγα
καὶ θηρίων ἀνημέρων ὁρμὰς βροτοφθόρους,
σὲ προσμένουσ' ἀπ' οὐρανῶν.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

ἐλαθόμην πάτρας, ποθοῦσα σὴν χάριν, Λόγε,
Psal. 44, 10. ἐλαθόμην καὶ παρθένων ὁμηλίκων χορούς,
μητρός τε καὶ γένους φρύαγμα· πάντα γάρ σύ μοι
αὐτὸς σύ, Χριστέ, τυγχάνεις.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
ζωῆς χοραγός, Χριστέ, χαῖρε φῶς ἀνέσπερον,
ταύτην δέδεξο τὴν βοήν· χορός σε παρθένων
προσεννέπει, τέλειον ἄνθος, ἀγάπη, χαρά,
φρόνησις, σοφία, Λόγε.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
287 ἠνοιγμέναις θύραις, ἄνασσα φαιδρόκοσμε, δέδεξ' ἡμᾶς,
ἀχραντόσωμε, καλλίνικε νύμφα, καλλίπνου·
ὁμόστολοι παρήμεθα Χριστῷ, πανόλβιαι,
μέλπουσαι σὸν γάμον, θάλος.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
Matth. 25, 11. θρηνοῦσι νῦν βαρύστονοι κόραι πυλῶν πικρῶς
νυμφῶνος ἔξω καὶ βοῶσι γοερῶς, ὅτι
τὸ λαμπάδων ἀποσβέσασαι φῶς οὐκ ἔφθασαν
χαρᾶς ταμεῖον εἰςιδεῖν.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
ἱερᾶς ὁδοῦ γὰρ ἐκτραπεῖσαι πρὸς βίου πόρους
κτήσασθ' ἔλαιον ἠμέλησαν ἄθλιαι πλέον·
νεκρὰς δὲ πυρὸς φέρουσαι φλογεροῦ λαμπάδας
στένουσιν ἔνδον ἐκ φρενῶν.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
288 κρατῆρες ἀδυπληθέες πρόκεινται νέκταρος·
πίνωμεν· οὐράνιον γάρ ἐστι πόμα, παρθένοι,
ὁ νυμφίος ὅπερ τέθεικε τοῖς μετ' ἀξίας
εἰς τὸν γάμον κεκλημένοις.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
Gen. 4, 10. λαμπρῶς σου τὸν θάνατον Ἄβελ προεκτυπῶν,
μάκαρ, ἔλεξεν αἱματοσταγὴς βλέπων εἰς οὐρανούς·
ἀνηλεῶς με συγγόνου τετρωμένον χερὶ
δέξαι, λιτάζομαι, Λόγε.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
Gen. 39, 12. μέγιστον ἆθλον ἁγνείας σου παῖς Ἰωσὴφ ἀνείλετο·
γυνὴ γὰρ αὐτὸν εἰς ἄθεσμα λέκτρα εἵλκυσεν
φλεγομένη πόθοις, ὁ δ' οὐδὲν ἐντραπεὶς
ἔφευγε γυμνὸς ἐκβοῶν·
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
289 νεοσφαγῆ ὁ Ἰεφθάε κόραν ἦγε θυσίαν θεῷ,
Jud. 11, 38. ἄπειρον ἀνδρός, ἀμφὶ βωμὸν ἀμνάδος δίκην·
ἡ δ' εὐγενῶς σου τὸν τύπον τῆς σαρκός, ὦ μάκαρ,
τελοῦσ' ἔκραζε καρτερῶς·
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
Judith. 8, 1. ξένων στρατηλάταν ὄχλων εὔτολμος εὐστόχοις
Ἰουδὴθ δόλοις καρατομήσασα, κάλλεος τύποις
θέλξασα τοῦτον, οὐ χράναντα σώματος μέλη,
νικαφόροις ἔφη βοαῖς·
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
Dan. 13, 19. ὁρῶντες εἶδος εὐπρεπὲς ὑφῆς δύο κριταὶ

Σουσάννας, ἐμμανεῖς ἔρωτι λέξαν· ὦ γύναι,
κρυπτῶν γάμων λέχη ποθοῦντες ἥκομεν, φίλα.
ἡ δ᾽ ἐντρόμοις ἔφη βοαῖς·
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
πολλῷ με κατθανεῖν ἄμεινόν ἐστιν ἢ λέχη 290
προδοῦσαν, ὦ γυναιμανεῖς, ὑμῖν αἰωνίαν
δίκην ὑπ᾽ ἐμπύροις θεοῦ τιμωρίαις παθεῖν·
σῶσόν με, Χριστέ, τῶνδε νῦν.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
ῥοαῖς καθαρσίοις λούων πλήθη βροτῶν ὁ σὸς Marc. 6, 27.
πρόδρομος ἀνόμως κακοῦ πρὸς ἀνδρὸς εἰς σφαγὴν
ἤχθη δι᾽ ἁγνείαν, λύθρῳ δὲ φοινίῳ κόνιν
δεύων ἔκραζέ σοι, μάκαρ·
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
σοῦ καὶ ζωητόκος χάρις ἄθικτος, ἄτεγκτος, ἀσπίλους Matth. 1, 18.
τὰς σὰς γονὰς ἐν ἀσπόρῳ φέρουσα νηδύι,
μορφὴν ὑπέσχεν ὡς προδοῦσα λέκτρα παρθένος·
ἔλεξε δ᾽ ἔγκυος, μάκαρ·
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
τὴν σήν, μάκαρ, γαμήλιον ποθοῦντες ἁμέραν 291
ἰδεῖν, ὅσους ἄνωθεν αὐτὸς ἀγγέλων ἄναξ Matth. 2, 1.
κέκληκας, ἥκουσιν μέγιστα δῶρά σοι, Λόγε,
φέροντες ἀσπίλοις στολαῖς.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
ὕμνοις, μάκαιρα θεόνυμφε, θαλαμηπόλοι
αἰέν σε γεραίρομεν, σὲ νῦν, ἄθικτε παρθένε,
ἐκκλησία χιονόσωμε, κυανοβόστρυχε,
σῶφρον, ἄμωμ᾽, ἐρασμία.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
φθορὰ πέφευγε καὶ νόσων πόνοι δακρυσταγεῖς,
θάνατος ἡρέθη, ὄλωλε πᾶσα ἀφροσύνη, λύπη
τέθνηκε τηξίφρων, ἔλαμψε δ᾽ ἡ θεοῦ Χριστοῦ
χαρὶς βροτοῖς ἄφνω πάλιν.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
χῆρος βροτῶν παράδεισός ἐστιν οὐκέτι·
πάλιν γὰρ αὐτὸν ἐκ θείας ὥσπερ τὸ πρὶν ταγῆς
οἰκεῖ τέχναις ὁ ποικίλαις δράκοντος ἐκπεσών, 292
ἄφθαρτος, ἄφοβος, μάκαρ.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
ψάλλων τὸ καινὸν ᾆσμα νῦν χορός σε παρθένων
καθιστάνει πρὸς οὐρανούς, ἄνασσα, σαφῶς ὅλος
ἐστεμμένος λευκοῖς κρίνων κάλυξι καὶ φλόγας
χερσὶν σελασφόρους φέρων.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.
ὦ τὰς ἀχράντους οὐρανοῦ, μάκαρ, ναίων ἕδρας,
ἄναρχε, πάντα συγκρατῶν αἰωνίῳ κράτει,
δέξαι σὺν παιδὶ σῷ, πάρεσμεν, ἔνδον εἰς ζωῆς
πύλας, πάτερ, καὶ ἡμέας.
ἁγνεύω σοι καὶ λαμπάδας φαεσφόρους κρατοῦσα,
νυμφίε, ὑπαντάνω σοι.

ΕΥΒΟΥΛ. *Ἀξίως ἀπηνέγκατο τὰ πρῶτα τῶν ἄθλων ἡ Θέκλα, ὦ Γρηγόριον.*
ΓΡΗΓ. *Ἀξίως μὲν οὖν.*

293 ΕΥΒΟΥΛ. Τί δαί; ἡ Τελμησιακὴ ξένη, εἰπέ μοι, κἂν ἔξωθεν οὐκ ἐπηκροᾶτο; θαυμάζω γὰρ εἰ ἡσυχίαν εἶχεν ἐκείνη μαθοῦσα τὸ συσσίτιον τοῦτο, καὶ οὐκ εὐθέως ὥσπερ ὄρνεον ἐπὶ τροφὴν ἵπτατο τῶν λεγομένων ἀκουσομένη.

ΓΡΗΓΟΡ. Λόγος γὰρ αὐτὴν Μεθοδίῳ συμπαραγεγονέναι αὐτὰ δὴ ταῦτα τὴν Ἀρετὴν πυνθανομένῳ. ἀλλὰ καλὸν καὶ μακάριον τοιαύτῃ διδασκάλῳ χρῆσθαι καὶ ὁδηγῷ, τῇ Ἀρετῇ.

ΕΥΒΟΥΛ. Ἀτάρ, ὦ Γρηγόριον, ποτέρους ἀμείνους λέγωμεν, τοὺς μὴ ἐπιθυμοῦντας μέν, κρατοῦντας δὲ τῆς ἐπιθυμίας, ἢ τοὺς ἐπιθυμοῦντας καὶ παρθενεύοντας;

ΓΡΗΓΟΡ. Τοὺς μὴ ἐπιθυμοῦντας δηλονότι, ἐπειδὴ καὶ τὴν διάνοιαν οὗτοι καὶ τὴν αἴσθησιν ἀμόλυντον κέκτηνται καί εἰσιν ὁλοτελῶς ἀδιάφθοροι, κατὰ μηδὲν ἐξημαρτηκότες.

ΕΥΒΟΥΛ. Εὖγε νὴ τὴν σωφροσύνην, ὦ Γρηγόριον, καὶ συνετῶς. ἀτὰρ μή τι κωλύω,
294 ἐὰν ἀντιλαμβάνωμαι τῶν λόγων, ἵνα ἐῤῥωμενέστερον μάθω καὶ μηδεὶς ἐξελέγξῃ με ἔτι;

ΓΡΗΓ. Ἀλλ' ἀντιλαμβάνου ὅπῃ καὶ θέλεις· ἐγὼ γὰρ ἱκανῶς, ὦ Εὐβούλιον, διδάξαι σε ἔχω ὅτι τοῦ ἐπιθυμοῦντος ὁ μὴ ἐπιθυμῶν κρείσσων ἐστί, καὶ οὐδεὶς οὐ μή σε ἐλέγξῃ.

ΕΥΒΟΥΛ. Βαβαί· χαίρω γάρ, ὅτι μοι μεγαλοφρόνως ἀποκρίνῃ καὶ δεικνύεις ὅσον πεπλούτηκας ἐπὶ σοφίᾳ.

ΓΡΗΓ. Κωτίλος τις ὡς ἔοικεν ἄνθρωπος εἶναι δοκεῖς, ὦ Εὐβούλιε.

ΕΥΒΟΥΛ. Τίνος δὴ χάριν;

ΓΡΗΓ. Ὅτι τωθαζόμενός με ταῦτα λέγεις μᾶλλον ἢ ἀληθεύων.

ΕΥΒΟΥΛ. Εὐφήμησον, ὦ μακαρία· θαυμάζω γὰρ σφόδρα σου τὸ συνετὸν καὶ
295 μεγαλόδοξον. ἐγὼ τοῦτο ἔφην, ὅτι περὶ ὧν πολλοὶ πρὸς ἑαυτοὺς πολλάκις ἀμφισβητοῦσι σοφοί, ταῦτα οὐ μόνον ἐπίστασθαι σὺ λέγεις, ἀλλὰ καὶ διδάσκειν ἑτέρους σεμνύνῃ.

ΓΡΗΓ. Σὺ γὰρ ἐξ ἀληθείας, εἰπέ μοι, δυσχεραίνεις, εἰ διαφέρουσιν ὅλως οἱ μὴ ἐπιθυμοῦντες τῶν ἐπιθυμούντων τε καὶ ἐγκρατευομένων; ἢ πάντως ἐμοῦ ταῦτα προσπαίζεις;

ΕΥΒΟΥΛ. Καὶ πῶς ἀποπειρώμενος, ὃς ὁμολογῶ μὴ εἰδέναι; ἀλλ' ἴθι φράσον ἐμοί, ὦ σοφωτάτη, τίνι διαφέρουσιν οἱ μὴ ἐπιθυμοῦντες καὶ ἁγνεύοντες τῶν ἐπιθυμούντων τε καὶ παρθενευόντων.

ΓΡΗΓ. Ὅτι πρῶτον μὲν καθαρὰν ἔχουσιν αὐτὴν τὴν ψυχὴν καὶ ἀεὶ τὸ πνεῦμα τὸ
296 ἅγιον ἐν αὐτῇ κατοικεῖ, μὴ περιελκομένης αὐτῆς καὶ ἐπιθολουμένης φαντασίαις καὶ λογισμοῖς ἀκρασίας, ὥστε καὶ διὰ τῆς ἐνθυμήσεως ἐπιλωβηθῆναί ποτε· ἀλλ' εἰσὶν ἀνεπίδεκτοι πάντῃ καὶ κατὰ τὴν σάρκα καὶ κατὰ τὴν καρδίαν οὗτοι τῆς ἐπιθυμίας, γαλήνην ἄγοντες τῶν παθημάτων. οἱ δὲ διὰ τῆς ὄψεως ἔξωθεν δελεαζόμενοι ταῖς φαντασίαις καὶ ἐπεισρέουσαν δεχόμενοι τὴν ἐπιθυμίαν δίκην ῥεύματος εἰς τὴν καρδίαν οὐδὲν ἧττον μολύνονται πολλάκις, κἂν νομίζωσιν ἀντιφιλονεικεῖν καὶ μάχεσθαι πρὸς τὰς ἡδονάς, ἡττώμενοι τὸν λογισμόν.

ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκοῦν τοὺς γαλήνην ἄγοντας καὶ μὴ διοχλουμένους ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας λέξομεν καθαρούς;

Matth. 5, 8. ΓΡΗΓ. Καὶ σφόδρα. τούτους γὰρ τοιούτους ὁ καὶ θεοὺς διὰ τῶν μακαρισμῶν
297 ἀπεργαζόμενος τοὺς ἀνενδοιάστως αὐτῷ πιστεύοντας θεὸς ὄψεσθαι μετὰ παῤῥησίας ἀποφθέγγεται τὸν θεόν, ὅτι μηδὲν ἐπισκοτοῦν ἢ συνταράσσον τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν θείαν ἐπιφέρονται θεωρίαν, ἀλλ' ἐκτὸς γεγονότες τῶν ὀρέξεων πάντῃ τῶν κοσμικῶν τὴν σάρκα καθαρὰν οὐ μόνον, ὡς ἔφην, μίξεως τηροῦσιν, ἀλλ' ἤδη καὶ τὴν καρδίαν ἀνεπίδεκτον λογισμῶν ἀκρασίας, ἐν ᾗ μάλιστα καὶ τὸ ἅγιον ὡς ἐν ναῷ κατοικοῦν ἀναπαύεται πνεῦμα.

ΕΥΒΟΥΛ. Ἔχε δή (οἶμαι γὰρ ἐπὶ τὴν εὕρεσιν τῶν ὄντως κρειττόνων ὀρθότερον ἡμᾶς ἐντεῦθεν διελθεῖν) καί μοι φράσον· καλεῖς τινα κυβερνήτην ἀγαθόν;

ΓΡΗΓ. Ἔγωγε.

298 ΕΥΒΟΥΛ. Πότερον τὸν ἐν μεγάλαις καὶ ἀμηχάνοις περισώσαντα ζάλαις τὸ σκάφος ἢ τὸν ἐν γαλήνῃ καὶ νηνεμίᾳ;

ΓΡΗΓ. Τὸν ἐν μεγάλαις καὶ ἀμηχάνοις.

ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκοῦν καὶ ψυχὴν τὴν περιαντλουμένην ταῖς τρικυμίαις τῶν παθημάτων καὶ μὴ ἀποκάμνουσαν ἢ ἐκλυομένην, ἀλλὰ τὸ σκάφος, τὴν σάρκα, γενναίως εἰς λιμένα τὸν τῆς σωφροσύνης ἀπευθύνουσαν λέξομεν τῆς ἐν εὐδίᾳ πλοϊζομένης κρείττονα καὶ δοκιμωτέραν;

ΓΡΗΓ. Λέξομεν.

ΕΥΒΟΥΛ. Τὸ γὰρ ἁρμόζεσθαι πρὸς τὰς ἐμβολὰς τῶν καταφυσημάτων τοῦ πονηροῦ πνεύματος καὶ μὴ ἀποῤῥίπτεσθαι ἢ νικᾶσθαι, ἀλλὰ πάντα πρὸς Χριστὸν ἀνανεύοντα καρτερῶς μάχεσθαι ταῖς ἡδοναῖς μείζονα τὸν ἔπαινον φέρει τοῦ μετὰ ῥᾳστώνης ἀχειμαστὶ παρθενεύοντος.

ΓΡΗΓ. Ἔοικε.

ΕΥΒΟΥΛ. Τί δὲ καὶ ὁ κύριος; οὐ δοκεῖ δεικνύναι διαφέρειν τὸν ἐπιθυμοῦντα 299
μᾶλλον καὶ ἐγκρατεύοντα τοῦ μὴ ἐπιθυμοῦντός τε καὶ παρθενεύοντος;

ΓΡΗΓ. Ποῦ δή;

ΕΥΒΟΥΛ. Ἔνθα τὸν φρόνιμον παραβάλλων οἰκίᾳ τεθεμελιωμένῃ καλῶς ἄπτωτον
αὐτὸν ἀποφαίνεται, μὴ δυνάμενον ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν ἀνέμων Matth. 7, 24.
καταβληθῆναι, ταῖς μὲν ἐπιθυμίαις ὡς ἔοικεν ἀπεικάζων τοὺς χειμῶνας, τῇ δὲ πέτρᾳ
τὴν ἀκίνητον ἔνστασιν καὶ ἀδιάπτωτον τῆς ψυχῆς περὶ τὴν ἁγνείαν.

ΓΡΗΓ. Ἀληθῆ λέγειν δόξαις.

ΕΥΒΟΥΛ. Τί δὲ καὶ ἰατρόν; οὐ τὸν ἐπὶ μεγάλαις ἤδη δεδοκιμασμένον νόσοις καὶ πολλοὺς ἰασάμενον ἄριστον καλεῖς;

ΓΡΗΓ. Ἔγωγε.

ΕΥΒΟΥΛ. Τὸν δὲ μηδὲν μηδέπω διαπραξάμενον, μηδὲ νοσοῦντας ὅλως ἐν χερσὶν ἐσχηκότα οὐ πάντως ἀδοκιμώτερον ἔτι;

ΓΡΗΓ. Ναί.

ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκοῦν καὶ ψυχὴν τὴν ἀνεχομένην ὑγροτέρου σώματος, καὶ τὰς περὶ 300
τὰς ἡδονὰς αὐτοῦ νόσους καταπραΰνουσαν σωφροσύνης φαρμάκοις, ἰατρικωτέραν λεκτέον
τῆς ὑγιεινὸν διοικεῖν κεκληρωμένης σῶμα καὶ ἀπαθές;

ΓΡΗΓ. Λεκτέον γάρ.

ΕΥΒΟΥΛ. Τί δὲ καὶ ἐν πάλῃ; πότερον παλαιστὴς ἀμείνων ὁ ἀνταγωνιστὰς ἔχων μεγάλους καὶ ἰσχυρούς, καὶ προςπαλαίων ἀεὶ καὶ μὴ καθαιρούμενος, ἢ ὁ μὴ ἔχων ἀνταγωνιστάς;

ΓΡΗΓ. Δῆλον ὡς ὁ ἔχων.

ΕΥΒΟΥΛ. Καὶ ἐν πάλῃ ἄρα δοκιμώτερος ἀθλητὴς ὁ τοὺς ἀνταγωνιστὰς ἔχων;

ΓΡΗΓ. Ἀνάγκη.

ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκοῦν καὶ ψυχὴν ἀνάγκη πᾶσα τὴν μηχανωμένην πρὸς τὰς ἐφόδους τῆς ἐπιθυμίας καὶ μὴ κατασπωμένην, ἀλλ᾽ ἀνθέλκουσαν καὶ ἀντιτασσομένην, ἰσχυροτέραν φαίνεσθαι τῆς μὴ ἐπιθυμούσης;

ΓΡΗΓ. Ἀληθῆ. 301

ΕΥΒΟΥΛ. Τί δὲ τὸ καρτερῶς ἔχειν πρὸς τὰς ὁρμάς, Γρηγόριον, τῶν φαύλων ὀρέξεων; δοκεῖ σοι μᾶλλον ἀνδρείας εἶναι;

ΓΡΗΓ. Καὶ σφόδρα.

ΕΥΒΟΥΛ. Ἡ δὲ ἀνδρεία αὕτη δύναμις ἀρετῆς;

ΓΡΗΓ. Δῆλον.

ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκοῦν εἰ δύναμις ἀρετῆς ἐστιν ἡ ὑπομονή, ἡ διοχλουμένη ἄρα ψυχὴ καὶ καρτεροῦσα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας δυνατωτέρα φαίνεται τῆς μὴ ὀχλουμένης;

ΓΡΗΓ. Ναί.

ΕΥΒΟΥΛ. Εἰ δὲ δυνατωτέρα, καὶ κρείσσων;

ΓΡΗΓ. Ναί.

ΕΥΒΟΥΛ. Κρείσσων ἄρα ἡ ἐπιθυμοῦσα καὶ ἐγκρατευομένη τῆς μὴ ἐπιθυμούσης ἐστὶν ἐκ τῶν προωμολογημένων καὶ ἐγκρατευομένης.

ΓΡΗΓ. Ἀληθῆ λέγεις, καὶ ἐπιθυμήσω πληρέστερον ἔτι περὶ τούτων διαλεχθῆναί
σοι. εἰ οὖν σοι φίλον, αὔριον ἀφίξομαι πάλιν ἀκουσομένη τούτων. νῦν γάρ, ὡς ὁρᾷς,
ὥρα λοιπὸν τραπέσθαι καὶ ἐπὶ τὴν περὶ τὸν ἔξωθεν ἀσχολίαν ἡμᾶς ἄνθρωπον. 302

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΕΞΟΥΣΙΟΥ.

P. 91 [1] *ΟΡΘΟΔ.* Ὁ μὲν Ἰθακήσιος γέρων, κατὰ τὸν τῶν Ἑλλήνων μῦθον, τῆς Σειρήνων
M(eurs.) βουλόμενος ἀκοῦσαι ᾠδῆς, διὰ τὴν τῆς φωνῆς ἀκόλαστον ἡδονὴν δεσμώτης ἔπλει εἰς
τὴν Σικελίαν καὶ τὰς τῶν ἑταίρων ἐνέφραττεν ἀκοάς, οὐκ ἐκείνοις ἕνεκα τῆς ἀκροάσεως
φθονῶν, οὐδὲ ἑαυτὸν δεσμῷ περιβάλλειν ἐπιθυμῶν, ἀλλ' ὅτι τέλος τῆς ἐκείνων ᾠδῆς
τοῖς ἀκούουσι θάνατος ἦν (τοιαῦται γὰρ παρ' Ἕλλησιν ἡδοναὶ Σειρήνων)· ἐγὼ δὲ τοι-
αύτης μὲν ᾠδῆς ἀκροατὴς οὐ γίνομαι, οὐδὲ ἀκούειν ἐπιθυμῶ Σειρήνων ἐπιτάφιον ἀν-
θρώπων ᾀδουσῶν, ὧν ἡ σιγὴ τῆς φωνῆς ἀνθρώποις χρησιμωτέρα γίνεται, θείας δέ
τινος ἀπολαύειν φωνῆς εὔχομαι, ἧς κἂν πολλάκις ἀκούσω, πάλιν ἀκούειν ἐπιθυμῶ, οὐκ
92 M. ἀκολάστου φωνῆς ἡδονῇ νενικημένος, ἀλλὰ θεῖα διδασκόμενος μυστήρια, καὶ τὸ τέλος
οὐ θάνατον, ἀλλ' αἰώνιον ἀπεκδεχόμενος σωτηρίαν. ᾄδουσι γὰρ τὴν ᾠδὴν οὐχ αἱ θανα-
τηφόροι Σειρῆνες Ἑλλήνων, ἀλλὰ θεῖός τις χορὸς προφητῶν, ἐφ' ὧν οὐκ ἔστιν ἀπο-
φράττειν τῶν ἑταίρων τὰς ἀκοάς, οὐδὲ ἑαυτόν τινι δεσμῷ περιβάλλειν, δεδοικότα τὴν
ἐκ τῆς ἀκροάσεως τιμωρίαν. τῶν μὲν γὰρ μετὰ τῆς φωνῆς ὁ ἀκροατὴς τοῦ ζῆν παύε-
ται, τῶν δὲ ἐπὶ πλεῖον ἀκούων τοῦ κρείττονος ἀπολαύσει βίου, ὑπὸ θείου πνεύματος
χειραγωγούμενος. ἡκέτω τοίνυν σύμπας καὶ ἀκουέτω τῆς θείας ᾠδῆς, μηδὲν πεφοβημέ-
νος. οὐκ εἰσὶ παρ' ἡμῖν αἱ παρὰ Σικελίαν Σειρῆνες, οὐδὲ τὰ Ὀδυσσέως δεσμά, οὐ
κηρὸς τηκόμενος εἰς ἀνθρώπων ἀκοάς, ἀλλὰ δεσμῶν μὲν ἄνεσις πᾶσα, ἐλευθερία δ'
ἀκοῆς παρ' ἑκάστῳ τῶν προσιόντων. τοιαύτης γὰρ ᾠδῆς ἀκούειν ἄξιον, τοιούτους τοὺς
ᾄδοντας ἔχειν εὐκτέον εἶναί μοι δοκεῖ. εἰ δέ τις καὶ τοῦ τῶν ἀποστόλων χοροῦ ἀκούειν
93 M. ἐθέλοι, εὑρήσει τὴν αὐτὴν τῆς ᾠδῆς συμφωνίαν. οἱ μὲν γὰρ προῇδον μυστικῶς τὴν
θείαν οἰκονομίαν, οἱ δ' ᾄδουσιν ἑρμηνεύοντες τὰ ὑπ' ἐκείνων μυστικῶς ἀπηγγελμένα.
ὢ συμφώνου ἁρμονίας, ὑπὸ θείου πνεύματος συγκειμένης· ὢ καλοῦ τῶν ᾀδόντων τὰ
μυστήρια. τούτοις καὶ συνᾴδειν εὔχομαι. ᾄσωμεν τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τὴν ὁμοίαν
ᾠδὴν, καὶ τὸν ὕμνον ἀναπέμψωμεν τῷ ἁγίῳ πατρί, πνεύματι δοξάζοντες Ἰησοῦν τὸν
Joann. 1,18. ἐν κόλποις αὐτοῦ. μὴ φύγῃς, ἄνθρωπε, ὕμνον πνευματικόν, μηδὲ ἀπεχθῶς πρὸς τὴν
ἀκρόασιν διατεθῇς. θάνατον οὐκ ἔχει· σωτηρίας ἐστὶ διήγημα ἡ παρ' ἡμῖν ᾠδή. ἐγὼ
μὲν οὖν ἤδη καὶ τῶν κρειττόνων ἀπολαύειν δοκῶ περὶ τοιούτων διαλεγόμενος, καὶ μά-
λιστα ὅτε ὁ τοιοῦτός μοι πάρεστιν ἀνθέων λειμών, τουτέστιν ἡ ὑμετέρα σύνοδος τῶν
ἅμα τε καὶ ἀκουόντων καὶ συνᾳδόντων τὰ θεῖα μυστήρια. ἐφ' ὧν καὶ τὸ λέγειν θαῤ-
Gen. 4,5. ῥῶ ὅτι μοι παντὸς φθόνου καθαρὰς παρέχετε τὰς ἀκοάς, οὐ τὸν ζῆλον τὸν τοῦ Κάϊν
94 M. μιμούμενοι, οὐχ ὁμοίως τῷ Ἠσαῦ διώκοντες τὸν ἀδελφόν, οὐ τοῦ Ἰωσὴφ ἐπαινοῦντες
Gen. 27,41. ἀδελφούς, ὅτι ἐφ' οἷς ἔλεγεν ἐμίσουν τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ τούτων ἁπάντων μακρὸν
Gen. 37,4. ἀφεστῶτες, διόπερ ἕκαστος ὑμῶν τὸ τοῦ πλησίον νομίζει λέγειν. καὶ διὰ τοῦτο ζῆλος
πονηρὸς οὐκ ἔστιν ἐν ὑμῖν, τὰ λείποντα τῷ ἀδελφῷ ἀναπληροῦν δεδεγμένοις. ὢ ἀκροα-
τηρίου καλοῦ καὶ συμποσίου σεμνοῦ καὶ πνευματικῶν ἐδεσμάτων. τοιούτοις ἀεὶ συν-
εῖναι δικαίοις εὔξαιμην.

ΟΥΑΛ. [2] Χθὲς τὸ δειλινὸν περιπατῶν, ὦ φίλε, παρὰ τὸν τῆς θαλάσσης αἰγιαλόν,
καὶ ὀξέως πως ἀτενίζων εἰς αὐτήν, ἑώρων ὑπερβολήν τινα θείας δυνάμεως καὶ σοφῆς
ἐπιστήμης τέχνην, εἴ γε καὶ τέχνην τὸ τοιοῦτο καλεῖν χρή. ὥσπερ γὰρ ὁ Ὁμηρικὸς
Il. 9,4. στίχος φθέγγεται ἐκεῖνος,

ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα,
Βορέης καὶ Ζέφυρος, τώτε Θρῄκηθεν ἄητον,
ἐλθόντ' ἐξαπίνης· ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν
95 M. κορθύεται· πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦκος ἔχευαν·

1) Prooemium libri primus edidit Jo. Meursius, cuius conf. Variorum divinorum liber unus (Lugd. Bat. 1619.) p. 91 — p. 110. = Opp. ed. Florent. T. VIII. p. 728 — p. 738. Inscriptioni exteriori apud Meursium perperam adiectum est: *Λόγος ά.*

2) *Χθὲς τὸ δειλινὸν ..* (p. 96.) .. *φανερὸν ποιῆσαι τὸν θυμόν.* Allatius Not. in Eustath. Antioch. Hexaëm. p. 45. hunc locum ex mutilo Methodii libro *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, tunc temporis nondum edito, attulit.

οὕτω μοι καὶ χθὲς γεγονέναι δοκεῖ. κορυφαῖς γὰρ ὀρέων παραπλήσιον ἑώρων κύματα,
καὶ ὡς λόγον εἰπεῖν αὐτοῦ ἐφικνούμενα τοῦ οὐρανοῦ· τὸ δ' ἐντεῦθεν οὐδὲν ἕτερον
προςεδόκων ἢ ἅπασαν ἐπικλυσθήσεσθαι τὴν γῆν, καί μοι φυγῆς ἐν τῷ νοῒ τόπον καὶ
τὴν τοῦ Νῶε ἀνέπλαττον κιβωτόν. τὸ δ' οὐκ ἦν ὃ ἐνόμιζον. ἀλλὰ γὰρ ἅμα κυρτω-
θῆναι τὴν θάλασσαν πάλιν ἀνελύετο εἰς ἑαυτήν, οὐχ ὑπερβαίνουσα τὸν οἰκεῖον τόπον,
ὡς ἔπος εἰπεῖν θεῖόν τι πρόσταγμα πεφοβημένη. καὶ καθάπερ πολλάκις τῶν οἰκετῶν Job. 38, 11.
τις, ἄκων τι πρὸς τοῦ δεσπότου πράττειν ἀναγκαζόμενος, τῷ μὲν προστάγματι διὰ τὸν
φόβον πείθεται, ὃ δὲ πάσχει, πράττειν μὴ θέλων, λέγειν [τι] οὐ τολμᾷ, τονθορύζει
δὲ ἐν ἑαυτῷ, θυμοῦ τινος πληρούμενος· οὕτω μοί πως ἐφαίνετο καὶ τὴν θάλασσαν,
ὡςπερεὶ θυμουμένην καὶ ἐν ἑαυτῇ φράττουσαν τὴν ὀργήν, κρατοῦσάν τε ἑαυτῆς, οὐ 96 M.
βουλομένην τῷ δεσπότῃ φανερὸν ποιῆσαι τὸν θυμόν. ταῦθ' οὕτω γινόμενα σιωπῶν
ἀτενίζειν ἠρχόμην, καὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὸν κύκλον αὐτοῦ τῷ νοῒ καταμετρεῖν ἤθελον,
πόθεν τε ἄρχεται καὶ ποῦ καταπαύει ἀνεζήτουν ἐγώ, ποίαν τε κίνησιν ἔχει, πότερον
τὴν μεταβατικήν, τουτέστι τὴν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἢ τὴν κύκλῳ φοράν, πῶς δὲ καὶ
τὴν ἐπίμονον βάσιν ἔχει. ἀλλά μοι καὶ περὶ τοῦ ἡλίου ζητεῖν ἐδόκει, τίς τε ὁ τρόπος
αὐτοῦ τῆς ἐν οὐρανῷ θέσεως, τίς δὲ καὶ ἡ περίοδος τοῦ δρόμου, ποῦ δὲ καὶ μετ'
ὀλίγον χωρεῖ, καὶ ὅτι μηδὲ οὗτος παρέρχεται τὸν οἰκεῖον δρόμον, ἀλλὰ καὶ αὐτός, ὡς
ἔνεστιν εἰπεῖν, ἐντολήν τινα φυλάττει κρείττονος, καὶ φαίνει μὲν τότε παρ' ἡμῖν ὅτε
ἔξεστιν αὐτῷ, ἀπέρχεται δὲ ὡς καλούμενος. καὶ τούτων τοίνυν τὴν ἐξέτασιν ποιούμε-
νος ἑώρων παυόμενον μὲν τὸ τοῦ ἡλίου φέγγος, ἐπιλεῖπον δὲ καὶ τῆς ἡμέρας τὸ φῶς,
εὐθέως δὲ γινόμενον σκότος, καὶ σελήνην διαδεχομένην τὸν ἥλιον, καὶ τὰ μὲν πρῶτα
ἀνιοῦσαν μείονα, μετέπειτα δέ, προκόπτουσαν τῷ δρόμῳ, φαντασίαν παρέχουσαν μείζο- 97 M.
νος. οὐκ ἐπαυόμην δὲ καὶ περὶ ταύτης ζητῶν, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀφαιρέσεως καὶ τῆς
προςθέσεως ἀνηρεύνων, ὅτι τε καὶ αὐτὴ τηρεῖ τὸν κύκλον τῶν ἡμερῶν. καί μοι ἐδόκει
τὸ ἐντεῦθεν ὡς θεία τις ὑπάρχει οἰκονομία καὶ δύναμις κρειττόνων ἡ συνέχουσα τὰ
ὅλα, ἣν καὶ θεὸν δικαίως ἂν εἴποιμεν. καὶ τὸ λοιπὸν τὸν δημιουργὸν ἐπαινεῖν ἠρχό-
μην, τήν τε γῆν πεπηγυῖαν ὁρῶν καὶ ζώων διαφορὰς καὶ ποικίλα φυτῶν τὰ ἐξανθή-
ματα. οὐχ ἵστατο δέ μοι ἐπὶ τούτοις καὶ μόνοις ὁ νοῦς, ἀλλὰ τὸ λοιπὸν ὅθεν ταῦτα
τὴν σύστασιν ἔχει ζητεῖν ἠρχόμην, πότερον ἔκ τινος συνόντος ἀεὶ τῷ θεῷ ἢ ἐξ αὐτοῦ
καὶ μόνου, συνυπάρχοντος αὐτῷ οὐδενός. τὸ γὰρ ἐξ οὐκ ὄντος πεποιηκέναι οὐδὲν σκο-
πεῖν μοι καλῶς ἐδόκει, μὴ τέλεον ἀπιθάνου ὑπάρχοντος τοῦ λόγου· τὰ γὰρ γινόμενα
ἐξ ὄντων πέφυκε τὴν σύστασιν ἔχειν. καὶ ὁμοίως ἀληθῶς ἐδόκει μηδὲν λέγειν ἀεὶ 98 M.
συνεῖναι τῷ θεῷ ἕτερόν τι παρ' αὐτόν, ἀλλ' ἐξ αὐτοῦ τὰ ὄντα γεγονέναι· καὶ γάρ
πως ἔπειθέ με τὸ εὔτακτον τῶν στοιχείων καὶ ἡ περὶ αὐτὰ τῆς φύσεως εὐκοσμία. 85
[1] οὑτωσὶ δέ πως εὖ διατεθεῖσθαι νομίζων ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἀνεχώρουν τὴν ἐμήν. τῇ δ' O(rig.)
ἐπιούσῃ, τουτέστι σήμερον, ἐλθὼν ἑώρων δύο τινάς (ὁμογενεῖς ἀνθρώπους δὲ λέγω) 86 O.
διαπληκτιζομένους καὶ διαλοιδορουμένους ἀλλήλοις, ἕτερον δ' αὖ πάλιν ἀμφαιματῶσαι
βουλόμενον τὸν πλησίον. ἤδη δέ τινες καὶ δεινότερα τολμᾶν ἤρχοντο. ὃς μὲν γὰρ
ἐσκύλευσε νεκρόν, καὶ τὸ κρυφθὲν ἤδη σῶμα τῇ γῇ πάλιν ἐδείκνυεν ἡλίῳ, καὶ τὴν
ὁμοίαν οὕτως ὕβριζεν εἰκόνα, βορὰν κυσὶ καταλείπων τὸν νεκρόν, τὸ δὲ ξίφος ἐγύμνου
καὶ ἐπὶ τὸν ὅμοιον ἄνθρωπον ἐχώρει. καὶ ὁ μὲν φυγῇ τὴν σωτηρίαν πορίζειν ἤθελεν,
ὁ δὲ διώκων οὐκ ἐπαύετο, οὐδὲ τοῦ θυμοῦ κρατεῖν ἤθελε. καὶ τί δεῖ πλέον λέγειν,
ἀλλ' ὅτι χωρήσας ἐπ' αὐτὸν εὐθέως ἔπαιε τῷ ξίφει; ὁ δ' ἱκέτης τοῦ πλησίον ἐγίνετο 99 M.
καὶ χεῖρας ἱκεσίας ὤρεγε, καὶ τὴν μὲν ἐσθῆτα διδόναι ἤθελε, μόνον δὲ τὸ ζῆν ἔχειν
ἠξίου. ὁ δὲ οὐκ ἐθραύετο τὸν θυμόν, οὐδ' ἠλέει τὸν ὁμογενῆ, οὐδὲ ἑαυτὸν διὰ τῆς
εἰκόνος ἐν ἐκείνῳ βλέπειν ἤθελεν, ἀλλ' ὡς ἄγριος θὴρ τῷ ξίφει τῆς βορᾶς ἤρχετο,
ἤδη δὲ καὶ τὸ στόμα τῷ ὁμοίῳ προσέφερε σώματι· τοσοῦτος γὰρ ἦν τῷ θυμῷ. καὶ
ἦν ἰδεῖν τὸν μὲν ἠδικημένον, τὸν δὲ λοιπὸν σκυλεύοντα καὶ μηδὲ γῇ σκεπάζοντα τὸ
σῶμα, ὃ τῆς ἐσθῆτος ἐγύμνωσε. πρὸς δὲ τούτοις ἕτερος προςῆν, ὃς τοῦ πλησίον γυ- 87 O.
ναῖκα παίζειν ἤθελε, ληστεύων γάμον ἀλλότριον καὶ ἐπὶ παράνομον κοίτην τραπῆναι
παρορμῶν, τὸν γεγαμηκότα γνήσιον πατέρα γίνεσθαι μὴ θέλων. ἐντεῦθεν δὲ ταῖς τρα-
γῳδίαις πιστεύειν ἠρχόμην, καὶ τὸ Θυέστειον δεῖπνον ἀληθῶς ἐδόκει μοι γεγονέναι,
πιστεύειν δὲ καὶ τῇ Οἰνομάου παρανόμῳ ἐπιθυμίᾳ, καὶ τῇ τῶν ἀδελφῶν διὰ ξίφους
φιλονεικίᾳ οὐκ ἀπιστεῖν. τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων θεατὴς γενόμενος, ἐγὼ [2] πόθεν 100 M.

1) Confer compilatorem Pseudo-Origenem Dial. c. Marcion. IV. p. 85, 27 — p. 89, 9. Wetsten., emendatiorem ap. Grab. Spicil. SS. Patr. T. II. p. 55 — p. 58.

2) Photius Biblioth. cod. 236. p. 304, b. 24—26. Bekk. in initio excerptorum ex Methodii libro *περὶ αὐτεξουσίου* haec usque ad illa: *τοὺς μὲν χαίροντας τούτοις ἀποβάλλεται*, in brevius contracta exhibet. Excerpta apud Photium ita inscribuntur: *ἀνεγνώσθη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ αὐτεξουσίου, τῆς ἴσης καὶ αὐτὸς τυχὼν συντομίας*, quae referuntur ad inscriptionem cod. 235. *ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μεθοδίου καὶ ἐπισκόπου τοῦ περὶ τῶν γενητῶν ἐκλογὴ κατὰ σύνοψιν.*

*ταῦτα ἀναζητεῖν ἠρχόμην, τίς δὲ καὶ ἡ τῆς κινήσεως αὐτῶν ἀρχὴ καὶ τίς ὁ τοσαῦτα κατ'
ἀνθρώπων μηχανησάμενος, πόθεν τε ἡ εὕρεσις αὐτῶν καὶ τίς ὁ τούτων διδάσκαλος.
καὶ τὸν μὲν θεὸν τούτων ποιητὴν λέγειν τολμᾶν οὐχ οἷός τε ἦν, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἐξ
αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἔχειν, οὐδὲ τὴν τοῦ εἶναι σύστασιν. πῶς γὰρ οἷόν τε ἦν ταῦτα
περὶ θεοῦ ἐννοεῖν; ὃς μὲν γάρ ἐστιν ἀγαθὸς καὶ τῶν κρειττόνων ποιητής, τῶν δὲ
φαύλων αὐτῷ πρόςεστιν οὐδέν· ἀλλ' οὐδὲ τοῖς τοιούτοις χαίρειν πέφυκεν, ἀπαγορεύει
δὲ καὶ τὴν γένεσιν αὐτῶν, καὶ τοὺς μὲν χαίροντας τούτοις ἀποβάλλεται, τοὺς δὲ φεύ-
88 O. γοντας αὐτὰ προςίεται. καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον ἦν τὸν θεὸν τούτων λέγειν εἶναι δη-
μιουργόν, τὸν ταῦτα παραιτούμενον; οὐδὲ γὰρ ἂν ἐβούλετο μὴ εἶναι αὐτά, εἰ πρῶτος
αὐτῶν ποιητὴς ὑπῆρχεν αὐτός· τοὺς γὰρ προσιόντας αὐτῷ μιμητὰς αὐτοῦ γίνεσθαι θέλει.
101 M. ὅθεν ἄλογον ἔδοξεν εἶναί μοι ταῦτα προςάπτειν τῷ θεῷ, ἢ ὡς ἐξ αὐτοῦ γεγονότα ἢ
(εἰ καὶ τὰ μάλιστα συγχωρῆσαι δεῖ ἐξ οὐκ ὄντων δυνατὸν εἶναί τι γίνεσθαι) ὅτι καὶ
τὰ κακὰ ἐποίησεν αὐτός. ὁ γὰρ ἐκ τοῦ οὐκ εἶναι εἰς τὸ εἶναι ἰέναι αὐτὰ ποιήσας οὐκ
ἂν ἐκ τοῦ εἶναι ἀνῄρει, εἰς τὸ μηκέτι εἶναι αὐτὰ πάλιν. ἢ που ἀνάγκη λέγειν ὡς ἦν
ποτε καιρός, ὅτε τοῖς κακοῖς ἔχαιρεν ὁ θεός, νῦν δὲ οὐκέτι. ὅπερ ἀδύνατον εἶναί μοι
δοκεῖ λέγειν τοῦτο περὶ θεοῦ· ἀνοίκειον γὰρ τῆς φύσεως αὐτοῦ τοῦτο προςαρμόζειν
αὐτῷ. [1] διόπερ ἔδοξέ μοι συνυπάρχειν τι αὐτῷ, ᾧ τοὔνομα ὕλη, ἐξ ἧς τὰ ὄντα ἐδη-
μιούργησεν, τέχνῃ σοφῇ διακρίνας καὶ διακοσμήσας καλῶς· ἐξ ἧς καὶ τὰ κακὰ εἶναι
δοκεῖ. ἀποίου τε γὰρ καὶ ἀσχηματίστου οὔσης αὐτῆς, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀτάκτως
φερομένης, δεομένης τε τῆς τοῦ θεοῦ τέχνης, οὐκ ἐφθόνησεν οὗτος, οὐδὲ διὰ παντὸς
89 O. κατέλιπεν αὐτὴν οὕτως φέρεσθαι, ἀλλὰ δημιουργεῖν ἤρχετο καὶ ἀπὸ τῶν χειρίστων αὐ-
102 M. τῆς τὰ κάλλιστα διακρίνειν ἤθελε, καὶ οὕτως γοῦν ἐδημιούργησεν ὅσα ἐξ αὐτῆς ἥρμοζε
θεῷ δημιουργεῖν. τὰ δὲ ὅσα αὐτῆς ὡς ἔπος εἰπεῖν τρυγώδη ἐτύγχανε, ταῦτα ἀνάρμο-
στα ὄντα πρὸς δημιουργίαν ὡς εἶχε κατέλιπεν, κατ' οὐδὲν αὐτῷ προςήκοντα· ἐξ ὧν
δοκεῖ μοι νῦν παρὰ ἀνθρώποις ἐπιῤῥεῖν τὰ κακά. [2] οὕτως ἔδοξέ μοι εὖ ἔχειν [3] φρονεῖν.
σὺ δέ, ὦ φίλε, εἴ τινά σοι δοκεῖ μὴ καλῶς εἰρῆσθαι πρὸς ἐμοῦ, ἀναφέρων λέγε· καὶ
γὰρ πάνυ περὶ τούτων ἀκούειν ποθῶ.*

ΟΡΘΟΔ. [4] *Τὴν μὲν προθυμίαν ἀποδέχομαι τὴν σήν, ὦ φίλε, καί σου τὴν περὶ
τὸν λόγον σπουδὴν ἐπαινῶ· ὃ δὲ περὶ τῶν ὄντων οὕτω διετέθης, ὡς ἄρα ἐξ ὑποκει-
μένης τινὸς οὐσίας ταῦτα ἐδημιούργησεν ὁ θεός, οὐ πάνυ τι μέμφομαι. ὡς ἀληθῶς
γὰρ ἡ τῶν κακῶν γένεσις οὕτω τοὺς πολλοὺς διατεθῆναι ποιεῖ. καὶ γὰρ πρὸ σοῦ τε
καὶ ἐμοῦ πολλοί τινες ἄνδρες ἱκανοὶ περὶ τούτου τὴν μεγίστην ζήτησιν ἐποιήσαντο. καὶ
103 M. οἱ μὲν ὁμοίως διετέθησάν σοι, οἱ δ' αὖ πάλιν τὸν θεὸν τούτων δημιουργὸν ἀπεφή-
ναντο, σύγχρονον αὐτῷ ὑπόστασιν δοῦναι πεφοβημένοι· κἀκεῖνοι ἐκ τοῦ φοβηθῆναι τῶν
κακῶν ποιητὴν εἰπεῖν τὸν θεὸν σύγχρονον αὐτῷ δοῦναι τὴν ὕλην ἔδοξαν. καὶ συνέβη
89 O. ἀμφοτέροις ἐκ τοῦ μὴ κατ' ἐπιστήμην τοῦ ἀληθοῦς φοβηθῆναι τὸν θεὸν τὸ μὴ καλῶς
εἰπεῖν. [5] ἕτεροι δὲ τὴν ἀρχὴν καὶ περὶ τοῦ τοιούτου ζητεῖν παρῃτήσαντο, ὡς οὐκ ἔχον-
τος τέλος τοῦ τοιούτου ζητήματος. ἐμὲ δὲ τὰ κοινὰ τῆς πρὸς σὲ φιλίας παραιτεῖσθαι
τὸ ζητούμενον οὐκ ἐᾷ, καὶ μάλιστα ὅτε τὴν προαίρεσιν ἀπαγγέλλεις τὴν σήν, ὡς οὐ
προλήψει κρατούμενος (εἰ καὶ τὰ μάλιστα οὕτω πως ἐξ ὧν ὑπενόησας ἔδοξας ἔχειν τὰ
πράγματα), ἀλλ' ἐν ἐπιθυμίᾳ τῆς τοῦ ἀληθοῦς γνώσεως καθεστάναι λέγεις. ὅθεν
προθύμως κἀγὼ [6] ἐπὶ τὸν τῆς ζητήσεως τραπήσομαι λόγον. βούλομαι δὲ καὶ τουτονὶ
τὸν ἑταῖρον ἀκροατὴν γενέσθαι τῶν ἡμετέρων λόγων· καὶ γὰρ δοκεῖ πως κατά τι περὶ
104 M. τούτων ὁμοίως σοὶ δοξάζειν καὶ αὐτός. διὸ κοινὸν πρὸς ἀμφοτέρους τὸν λόγον ποιεῖ-
σθαι βούλομαι· ἃ γὰρ ἂν εἴποιμι πρὸς σὲ οὕτως ἔχοντα, ταῦτα καὶ πρὸς τοῦτον
ὁμοίως λέξω. εἴ σοι τοίνυν ἀληθῶς περὶ τοῦ κρείττονος λέγειν εὐγνωμόνως δοκῶ, [7] πρὸς
ἕκαστον ἀπόκριναι ὧν ἐρωτῶ· ἐκ γὰρ τούτων γενήσεται καὶ σὲ μὲν τὸ ἀληθὲς μαν-
θάνειν, κἀμὲ δὲ μὴ μάτην τοὺς λόγους ποιεῖσθαι πρὸς σέ.*

*ΟΥΑΛ. Ταῦθ' ἅπερ εἶπας πράττειν ἑτοίμως ἔχω, καὶ διὰ τοῦτο μετὰ πάσης
προθυμίας ἐκεῖνα πυνθάνου, ἐξ ὧνπερ νομίζεις δύνασθαί με τὴν ἐπιστήμην τοῦ κρείτ-
τονος μαθεῖν.* [8] *οὐ γάρ μοι τὸ νικῆσαι πρόκειται κακῶς, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν.
ὅθεν ἔχου τὸ λοιπὸν τοῦ λόγου.*

Fabricius Bibl. Gr. ed. Harles. T. X. p. 759. Photii verbis: *ἐκ τοῦ περὶ αὐτεξουσίου*, haec adiicit: *καὶ πόθεν τὰ κακά*, praeter fidem codicum mss., sed ex libri argumento.

1) Photius l. l. p. 304, b. 25—36. haec fere ad verbum exhibet.

2) Hactenus Photius l. c.

3) Hactenus personatus Origenes ll. cc. Idem illa: *τὰ δὲ ὅσα ... ἐπιῤῥεῖν τὰ κακά*, p. 98, 9—13. repetit.

4) Methodium compilare pergit personatus Origenes p. 89, 22. — p. 90, 3.

5) Hactenus Pseudo-Origenes l. c. ad verbum; idem ex proximis orationis flosculos carpsit.

6) Conf. Pseudo-Orig. p. 90, 4. 5.

7) Conf. Pseudo-Orig. p. 90, 5 –9.

8) Hunc quoque orationis flosculum Pseudo-Origenes carpsit p. 89, 20, 21.

ΟΡΘΟΔ. [1]Ὅτι μὲν οὖν ὑπάρχειν ἀδύνατον ἀγένητα δύο ἅμα, οὐδὲ σὲ ἀγνοεῖν νο- 213
μίζω, εἰ καὶ τὰ μάλιστα δοκεῖς προλαβὼν τοῦτο προτεθεικέναι τοῦ λόγου, τὸ πάντως E(useb.)
ἐξ ἀνάγκης τὸ ἕτερον δεῖν λέγειν, ἢ ὅτι κεχώρισται τῆς ὕλης ὁ θεός, ἢ αὖ πάλιν ὅτι Gaisf.
ἀμέριστος αὐτῆς τυγχάνει. εἰ μὲν οὖν ἡνῶσθαί τις αὐτὸν εἰπεῖν ἐθέλοι, ἓν τὸ ἀγένη-
τον λέξει· ἑκάτερον γὰρ τούτων μέρος ἔσται τοῦ πλησίον· ἀλλήλων δὲ μέρη τυγχάνοντα 105 M.
οὐκ ἔσται ἀγένητα δύο, ἀλλ᾽ ἓν ἐκ διαφόρων συνεστός[2]. οὐδὲ γὰρ τὸν ἄνθρωπον 214 E.
ἔχοντα διάφορα μέλη κατακερματίζομεν εἰς πολλὰ γενητά, ἀλλ᾽, ὡς ὁ λόγος ἀπαιτεῖ, 432
ἕν τι γενητὸν τὸν ἄνθρωπον πολυμελὲς πρὸς τοῦ θεοῦ γεγονέναι φαμέν. οὕτως ἀνάγκη, R(outh.)
εἰ μὲν μὴ κεχώρισται τῆς ὕλης ὁ θεός, ἓν τὸ ἀγένητον εἶναι λέγειν. [3]εἰ δὲ κεχωρί-
σθαι φήσει τις, ἀνάγκη εἶναί τι τὸ ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων, ὅπερ καὶ τὸν χωρισμὸν
αὐτῶν δείκνυσιν[4]. ἀδύνατον γὰρ ἐν διαστάσει ἐξετάζεσθαί τι ἀπό τινος, οὐκ ὄντος
ἑτέρου καθ᾽ ὃ ἡ διάστασις ἑκατέρου γίνεται. ὅπερ οὐ μέχρι τούτου ἵσταται καὶ μό-
νον, ἀλλὰ καὶ πλείστων ὅσων· ὃν γὰρ ἐπὶ τῶν δύο ἀγενήτων εἴπομεν λόγον, τοῦτον ἐξ
ἀνάγκης ὁμοίως προχωρεῖ, εἰ τὰ ἀγένητα δοθείη τρία. καὶ γὰρ περὶ τούτων ἐροίμην
ἄν, εἰ κεχώρισται ἀπ᾽ ἀλλήλων ἢ αὖ πάλιν ἕκαστον ἥνωται τῷ πλησίον. εἰ μὲν γὰρ 106 M.
ἡνῶσθαί τις εἰπεῖν ἐθέλοι, τὸν αὐτὸν ἀκούσει τῷ πρώτῳ λόγον· εἰ δ᾽ αὖ πάλιν κεχω- 215 E.
ρίσθαι, οὐ φεύξεται τὴν ἐξ ἀνάγκης τοῦ χωρίζοντος ὑπόστασιν.

[5]Ἂν δ᾽ ἄρα τις καὶ τρίτον εἶναι λέξῃ λόγον ὡς ἁρμόζοντα περὶ τῶν ἀγενήτων λέγε-
σθαι, τουτέστι τὸ μήτε κεχωρίσθαι τὸν θεὸν τῆς ὕλης μήτ᾽ αὖ πάλιν ὡς ἐν μέρει 433 R.
ἡνῶσθαι, εἶναι δὲ καθάπερ ἐν τόπῳ τῇ ὕλῃ τὸν θεὸν ἢ καὶ τὴν ὕλην ἐν τῷ θεῷ, τὸ
συνέχον ἀκουέτω, ὅτι ἐὰν τόπον τοῦ θεοῦ τὴν ὕλην εἴπωμεν, ἐξ ἀνάγκης αὐτὸν καὶ
χωρητὸν λέγειν δεῖ καὶ πρὸς τῆς ὕλης περιγραφόμενον. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁμοίως αὐτὸν
τῇ ὕλῃ ἀτάκτως φέρεσθαι[6], μὴ ἵστασθαί τε μηδὲ μένειν αὐτὸν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ ἀνάγκη, τοῦ
ἐν ᾧ ἐστὶν ἄλλοτε ἄλλως φερομένου. [7]πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐν χείροσι γεγονέναι τὸν
θεὸν εἰπεῖν ἀνάγκη. εἰ γάρ ποτε ἄκοσμος ἦν ἡ ὕλη, ἐκόσμησε δὲ αὐτήν, εἰς τὸ κρεῖτ- 107 M.
τον τρέψαι προαιρούμενος, ἦν ποτε ὅτ᾽ ἐν ἀκοσμήτοις ἦν ὁ θεός. δικαίως δ᾽ ἂν καὶ
τοῦτο ἐροίμην, πότερον ἐπλήρου τὴν ὕλην ὁ θεὸς ἢ ἐν μέρει τινὶ ὑπῆρχεν αὐτῆς. εἰ
μὲν γὰρ ἐν μέρει τινὶ τῆς ὕλης εἰπεῖν τις ἐθέλοι τὸν θεόν, πλεῖστον ὅσον μικρότερον 216 E.
τῆς ὕλης λέγει, εἴ γε δὴ μέρος αὐτῆς ὅλον ἐχώρησεν αὐτόν· εἰ δὲ ἐν πάσῃ εἶναι λέγοι 434 R.
καὶ δι᾽ ὅλης κεχωρηκέναι τῆς ὕλης, πῶς ταύτην ἐδημιούργει φραστέον. ἀνάγκη γὰρ ἢ
συστολήν τινα τοῦ θεοῦ λέγειν, ἧς γενομένης ἐδημιούργει ἐκεῖνο ἀφ᾽ οὗ ὑπεχώρησεν,
ἢ καὶ ἑαυτὸν τῇ ὕλῃ συνδημιουργεῖν, οὐκ ἔχοντα ὑποχωρήσεως τόπον. εἰ δὲ τὴν ὕλην
ἐν τῷ θεῷ εἶναί τις λέγοι, ὁμοίως ἐξετάζειν δεῖ, πότερον ὡς διισταμένου αὐτοῦ ἀφ᾽
ἑαυτοῦ, καὶ ὥςπερ ἐν ἀέρι ζώων ὑπάρχει γένη, διαιρουμένου καὶ μεριζομένου αὐτοῦ
εἰς ὑποδοχὴν τῶν γινομένων ἐν αὐτῷ, ἢ ὡς ἐν τόπῳ, τουτέστιν ὥςπερ ἐν γῇ ὕδωρ. εἰ 108 M.
μὲν γὰρ εἴποιμεν ὡς ἐν ἀέρι, μεριστὸν ἀνάγκη τὸν θεὸν εἰπεῖν· εἰ δ᾽ ὥςπερ ἐν γῇ
ὕδωρ, ἦν δὲ ἄτακτος ἡ ὕλη καὶ ἀκόσμητος, πρὸς δὲ τούτοις ἔχουσα καὶ κακά, τὸν
θεὸν λέγειν ἀνάγκη τόπον εἶναι ἀκοσμήτων καὶ τῶν κακῶν. ὅπερ οὐκ εὔφημον εἶναί
μοι δοκεῖ, ἐπισφαλὲς δὲ μᾶλλον. ὕλην γὰρ εἶναι θέλεις, ἵνα μὴ τῶν κακῶν ποιητὴν 435 R.
εἴπῃς τὸν θεόν, καὶ τοῦτο φεύγειν προαιρούμενος, δοχεῖον αὐτὸν τῶν κακῶν εἶναι 217 E.
λέγεις[8].

Εἰ μὲν οὖν τὴν ὕλην ἐκ τῶν ὑποστάντων γενητῶν ὑπονοεῖν ἀγένητον ὑπάρχειν ἔλεγες,
πολὺν ἂν περὶ αὐτῆς ἐποιησάμην λόγον εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἀδύνατον ὑπάρχειν αὐ-
τὴν ἀγένητον· ἐπεὶ δὲ τὴν τῶν κακῶν γένεσιν αἰτίαν ἔφησθα εἶναι τῆς τοιαύτης ὑπο-
νοίας, διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τούτων ἔρχεσθαί μοι δοκῶ. φανεροῦ γὰρ γενομένου
τοῦ λόγου καθ᾽ ὃν τρόπον ᾽ἐστὶ τὰ κακά, καὶ ὅτι οὐχ οἷόν τέ ἐστιν ἀναίτιον τῶν
κακῶν εἰπεῖν τὸν θεὸν ἐκ τοῦ ὕλην αὐτῷ ὑποτιθέναι, τὴν τοιαύτην ὑπόνοιαν ἀναιρεῖ-
σθαί μοι δοκεῖ [,ὅτι, εἰ τὰς ποιότητας μὴ οὔσας ἐδημιούργησεν ὁ θεός, καὶ τὰς οὐσίας 109 M.
ὁμοίως].

1) Hic incipit Maximi, qui fertur, fragmentum *περὶ τῆς ὕλης*. Vid. Euseb. P. E. VII. 22. T. II. p. 213—234 Gaisford., Origen. Philocal. cap. 23. p. 377—397 Tarin. et Routh. Reliq. sacr. T. I, p. 431 — p. 451. Ceterum conf. Phot. p. 304, *b*. 37 — p. 305, *a*. 4. et Pseudo-Origen. p. 92, 7—20.
2) Hactenus Pseudo-Origen. l. c.
3) Pseudo-Orig. p. 92, 20—23. hinc pergit ad illa: *τὸν χωρισμὸν αὐτῶν δείκνυσιν*. Idem haec et proxima: *ἀδύνατον .. γίνεται*, p. 91, 27. 28. respexit.
4) Hactenus Phot. l. c. fere ad verbum; idem proxima usque ad illa: *οὐ φεύξεται τὴν ἐξ ἀνάγκης τοῦ χωρίζοντος ἀπόστασιν*, partim amplificata, partim contracta adfert p. 305, *a*. 4 — 10.
5) Conf. Phot. p. 305, *a*. 11—35. et Pseudo-Origen. p. 92, 23—32.
6) Hactenus Pseudo-Origen. l. c. Idem novissima: *ἐξ ἀνάγκης ... μηδὲ μένειν ἐφ᾽ ἑαυτοῦ ἀνάγκη*, p. 94, 32. — p. 95, 2. repetit.
7) Conf. Pseudo-Origen. p. 9?, 32 — p. 94, 30.
8) Hactenus Photius l. c. nonnullis contractis.

[1] Φὴς τοίνυν ἄποιον ὕλην συνυπάρχειν τῷ θεῷ, ἐξ ἧς τὴν τοῦδε τοῦ κόσμου γένεσιν ἐδημιούργησεν; [2]

ΟΥΑΛ. Οὕτω μοι δοκεῖ.

ΟΡΘΟΔ. [3] Οὐκοῦν εἰ ἄποιος ἐτύγχανεν ἡ ὕλη, γέγονε δὲ κόσμος πρὸς τοῦ θεοῦ, ἐν δὲ τῷ κόσμῳ αἱ ποιότητες, τῶν ποιοτήτων γέγονε ποιητὴς ὁ θεός;

ΟΥΑΛ. Οὕτως ἔχει.

436 R. *ΟΡΘΟΔ.* Ἐπεὶ δέ σου καὶ λέγοντος πρόσθεν ἤκουον ὡς ἀδύνατον ἐξ οὐκ ὄντων
218 E. γίνεσθαί τι, πρὸς ἐρώτησιν ἀπόκριναι τὴν ἐμήν· δοκεῖ σοι τὰς τοῦ κόσμου ποιότητας μὴ ἐξ ὑποκειμένων γεγονέναι ποιοτήτων;

ΟΥΑΛ. Δοκεῖ.

ΟΡΘΟΔ. Ἕτερον δέ τι παρὰ τὰς οὐσίας ὑπάρχειν αὐτάς;

ΟΥΑΛ. Οὕτως ἔχει.

ΟΡΘΟΔ. Οὐκοῦν εἰ μήτε ἐξ ὑποκειμένων ποιοτήτων τὰς ποιότητας ἐδημιούργησεν ὁ θεός, μήτε ἐκ τῶν οὐσιῶν, τῷ μηδὲ οὐσίας αὐτὰς εἶναι, ἐκ μὴ ὄντων αὐτὰς ὑπὸ
110 M. θεοῦ γεγονέναι ἀνάγκη εἰπεῖν. ὅθεν περιττῶς ἐδόκεις μοι λέγειν ἀδύνατον εἶναι δοξάζειν ἐξ οὐκ ὄντων γεγονέναι τι πρὸς τοῦ θεοῦ [4]. ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτου λόγος ὧδε ἐχέτω. καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν θεωροῦμεν ἀνθρώπους ἐξ οὐκ ὄντων ποιοῦντάς τινα, εἰ καὶ τὰ μάλιστα δοκοῦσιν οὗτοι ποιεῖν ἔν τινι. οἷον ἐπὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων τὸ παράδειγμα λάβωμεν· καὶ γὰρ οὗτοι ποιοῦσι πόλεις οὐκ ἐκ πόλεων καὶ ναοὺς ὁμοίως οὐκ ἐκ ναῶν [5]. εἰ δ', ὅτι τούτοις οὐσίαι ὑπόκεινται, οἴει ἐξ ὄντων αὐτοὺς ταῦτα ποιεῖν, τῷ
437 R. λόγῳ σφάλλῃ. οὐδὲ γὰρ ἡ οὐσία ἐστὶν ἡ ποιοῦσα τὴν πόλιν ἢ αὖ πάλιν τοὺς ναούς, ἀλλ' ἡ περὶ τὴν οὐσίαν τέχνη· ἡ δὲ τέχνη οὐκ ἐξ ὑποκειμένης τινὸς ἐν ταῖς οὐσίαις
219 E. τέχνης γίνεται, ἀλλ' ἐξ οὐκ οὔσης ἐν αὐταῖς γίνεται. ἀπαντήσειν δέ μοι δοκεῖς οὕτω τῷ λόγῳ, ὅτι ὁ τεχνίτης ἐξ ἧς ἔχει τέχνης τὴν ἐν τῇ οὐσίᾳ τέχνην ποιεῖ. πρὸς δὲ τοῦτο λέγεσθαι τοῦτ' εὖ ἔχειν μοι δοκεῖ, ὅτι οὐδὲ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἔκ τινος ὑποκειμένης τέχνης γίνεται. οὐ γὰρ ἔνεστιν αὐτὴν ἐφ' ἑαυτῆς οὖσαν δοῦναι τὴν τέχνην· τῶν γὰρ συμβεβηκότων ἐστὶν καὶ τῶν τότε τὸ εἶναι λαμβανόντων, ὁπόταν ἐν οὐσίᾳ τινὶ γένηται. ὁ μὲν γὰρ ἄνθρωπος καὶ χωρὶς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἔσται· ἡ δ' οὐκ ἔσται, ἐὰν μὴ πρότερον ἄνθρωπος ᾖ. ὅθεν τὰς τέχνας ἐξ οὐκ ὄντων εἰς ἀνθρώπους πεφυκέναι γίνεσθαι λέγειν ἀναγκαῖον. εἰ τοίνυν τοῦτο οὕτως ἔχον ἐπ' ἀνθρώπων ἐδείξαμεν, πῶς οὐχὶ προςῆκε τὸν θεὸν μὴ μόνον ποιότητας ἐξ οὐκ ὄντων φάναι δύνασθαι ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ οὐσίας; τῷ γὰρ δυνατὸν φανῆναι γίνεσθαί τι ἐξ οὐκ ὄντων τὸ καὶ τὰς οὐσίας οὕτως ἔχειν δείκνυται [6].

438 R. Ἐπεὶ δὲ πόθος ἐστί σοι περὶ τῆς τῶν κακῶν γενέσεως ζητεῖν, ἐπὶ τὸν τούτων ἐλεύ-
220 E. σομαι λόγον. καί σου βραχέα πυθέσθαι βούλομαι. [7] τὰ κακὰ πότερον οὐσίαι σοι δοκοῦσιν εἶναι ἢ ποιότητες οὐσιῶν;

ΟΥΑΛ. Ποιότητας οὐσιῶν εὖ ἔχειν λέγειν μοι δοκεῖ.

ΟΡΘΟΔ. Ἡ δὲ ὕλη ἄποιος ἦν καὶ ἀσχημάτιστος;

ΟΥΑΛ. Οὕτω προλαβὼν ἐξεῖπον τῷ λόγῳ.

ΟΡΘΟΔ. Οὐκοῦν εἰ τὰ κακὰ ποιότητες ὑπάρχουσιν οὐσιῶν, ἡ δὲ ὕλη ἄποιος ἦν, τῶν δὲ ποιοτήτων ποιητὴν εἶπας τὸν θεὸν εἶναι, ἔσται καὶ τῶν κακῶν δημιουργὸς ὁ θεός. ὅτε τοίνυν οὐδ' οὕτως ἀναίτιον τῶν κακῶν δυνατὸν εἰπεῖν τὸν θεόν, ὕλην αὐτῷ προσάπτειν περιττὸν εἶναί μοι δοκεῖ. εἰ δέ τι πρὸς ταῦτα λέγειν ἔχεις, ἄρχου τοῦ λόγου. εἰ μὲν ἐκ φιλονεικίας ἡμῖν ἡ ζήτησις ἐγίνετο, οὐκ ἂν δεύτερον περὶ τῶν κακῶν ἠξίουν ὁρίζεσθαι· ἐπεὶ δὲ φιλίας ἕνεκα μᾶλλον καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ὠφελείας τὴν ἐξέτασιν ποιούμεθα τῶν λόγων, ἄνωθεν περὶ τούτων ὁρίζεσθαι ἀξιῶ συγχωρεῖν.

ΟΥΑΛ. Τὴν μὲν προαίρεσιν τὴν ἐμὴν ἐκ πολλοῦ σοι φανερὰν εἶναι δοκῶ καὶ τὴν
439 R. ἐν τοῖς λόγοις σπουδήν, ὅτι οὐ πιθανῶς εἰπὼν ψεῦδος νικῆσαι θέλω, ἀλλὰ δειχθῆναι
221 E. τὴν ἀλήθειαν μετὰ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως, καὶ σὲ δὲ οὕτω διακεῖσθαι σαφῶς ἐπίσταμαι· ὅθεν οἵῳ τρόπῳ χρώμενος νομίζεις δύνασθαι τὸ ἀληθὲς εὑρεῖν, τούτῳ χρῆσαι μηδὲν δυσωπούμενος. οὐ γὰρ σεαυτὸν ὠφελήσεις μόνον χρησάμενος τῷ κρείττονι, ἀλλὰ πάντως κἀμὲ περὶ ὧν ἀγνοῶ.

ΟΡΘΟΔ. Σαφῶς παραστῆναί μοι δοκεῖς καὶ τὰ κακὰ οὐσίας ὑπάρχειν τινάς· οὐδὲ γὰρ ἐκτὸς οὐσιῶν αὐτὰ ὄντα βλέπω. ἐπεὶ τοίνυν, ὦ οὗτος, καὶ τὰ κακὰ οὐσίας εἶναι λέγεις,

1) Conf. Phot. p. 305, *a*. 36 — p. 305, *b*. 13.
2) Hactenus Pseudo-Origen. l. c., nonnullis alienis p. 94, 5—7. interiectis.
3) Conf. Pseudo-Origen. p. 95, 2—25.
4) Hactenus Pseudo-Origen. l. c., nonnullis omissis vel leviter immutatis.
5) Hactenus fragmentum Meursianum et Phot. l. c. Pergit Maximus, qui fertur, ll. cc. Proxima ap. Phot. p. 305, *b*. 13—31. exstant.
6) Hactenus Phot. l. c.
7) Conf. Phot. p. 305, *b*. 32—34. usque ad vocem ἀσχημάτιστος.

ἀνάγκῃ τὸν τῆς οὐσίας ἐξετάζειν λόγον. δοκεῖ σοι τὴν οὐσίαν σωματικήν τινα σύστασιν εἶναι;

ΟΥΑΛ. Δοκεῖ.

ΟΡΘΟΔ. Ἡ δὲ σωματικὴ σύστασις αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς ὑπάρχει οὐ δεομένη τινός, οὗ γενομένου τὸ εἶναι λήψεται;

ΟΥΑΛ. Οὕτως ἔχει.

ΟΡΘΟΔ. Δοκεῖ δέ σοι τὰ κακὰ ἐνεργείας εἶναί τινος;

ΟΥΑΛ. Οὕτω μοι φαίνεται.

ΟΡΘΟΔ. Αἱ δὲ ἐνέργειαι τότε τὸ εἶναι λαμβάνουσιν, ὁπότ' ἂν ὁ ἐνεργῶν παρῇ; 222 E.

ΟΥΑΛ. Οὕτως ἔχει. 440 R.

ΟΡΘΟΔ. Οὐκ ὄντος δὲ τοῦ ἐνεργοῦντος, οὐδ' ὅπερ ἐνεργεῖ ἔσται ποτέ;

ΟΥΑΛ. Οὐκ ἔσται.

ΟΡΘΟΔ. Οὐκοῦν εἰ ἡ οὐσία σωματική τίς ἐστι σύστασις, αὕτη δὲ οὐ δεῖταί τινος,
ἐν ᾧ γενομένη τὸ εἶναι λήψεται, τὰ δὲ κακὰ ἐνέργειαι ὑπάρχουσί τινος, αἱ δὲ ἐνέρ-
γειαι δέονταί τινος, ἐν ᾧ γενόμεναι τὸ εἶναι λαμβάνουσιν, οὐκ ἔσονται οὐσίαι τὰ
κακά. εἰ δὲ οὐσίαι τὰ κακά, κακὸν δὲ ὁ φόνος, οὐσία ἔσται ὁ φόνος· ἀλλὰ μὴν
ὁ φόνος ἐνέργεια ὑπάρχει τινός, οὐκ ἔστιν ἄρα οὐσία ὁ φόνος. εἰ δὲ τὰ ἐνεργοῦντα
οὐσίαν εἶναι θέλεις, σύμφημι κἀγώ. οἷον ἄνθρωπος ὁ φονεύς, καθ' ὃν μὲν λόγον
ἄνθρωπός ἐστιν, ὑπάρχει οὐσία· ὃ δὲ ὃν ποιεῖ φόνος οὐκ ἔστιν οὐσία, ἀλλ' ἔργον 223 E.
τῆς οὐσίας. λέγομεν δὲ τὸν ἄνθρωπον ποτὲ μὲν κακὸν διὰ τὸ φονεύειν, ποτὲ δ'
αὖ πάλιν διὰ τὸ εὐεργετεῖν ἀγαθόν. [1] πέπλεκται ἄρα τὰ ὀνόματα ταῦτα τῇ οὐσίᾳ
ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ, ἅτινα οὐκ ἔστιν αὐτή· οὔτε γὰρ ὁ φόνος ἐστὶν ἡ οὐσία 441 R.
οὔτ' αὖ πάλιν ἡ μοιχεία οὔτε τι τῶν ὁμοίων κακῶν. ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ τῆς γραμμα-
τικῆς ὁ γραμματικὸς λέγεται καὶ ἀπὸ τῆς ῥητορικῆς ὁ ῥήτωρ καὶ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς ὁ
ἰατρός, τῆς οὐσίας οὔτ' ἰατρικῆς οὔσης οὔτε μὴν ῥητορικῆς οὔτε γραμματικῆς, ἀλλ' ἀπὸ
τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ τὴν προσηγορίαν λαμβανούσης, ἀφ' ὧν οὕτως ὀνομάζεσθαι
δοκεῖ, οὐδ' ὁπότερον αὐτῶν οὖσα· ὁμοίως μοι φαίνεται καὶ ἀπὸ τῶν δοκούντων εἶναι
κακῶν τὴν οὐσίαν ὄνομα προσλαμβάνειν, οὐδ' ὁπότερον οὖσαν αὐτῶν. [2] καί μοι ὁμοίως
ἐπινόησον, εἴ τινα ἕτερον ἀναπλάττεις ἐν τῷ τῶν νῷ κακῶν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον, ὡς
κἀκεῖνος, καθὸ ἐν τούτοις ἐνεργεῖ καὶ ὑποβάλλει ποιεῖν τὰ κακά, ἔστι καὶ αὐτὸς κακὸς
ἐξ ὧν ποιεῖ. διὰ τοῦτο γὰρ κἀκεῖνος κακὸς εἶναι λέγεται, ὅτι τῶν κακῶν ἐστι ποιη-
τής. ἃ δέ τις ποιεῖ, οὐκ ἔστιν αὐτός, ἀλλ' αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ, ἀφ' ὧν τὴν προσηγο- 224 E.
ρίαν τοῦ κακὸς λέγεσθαι λαμβάνει. εἰ γὰρ αὐτὸν ὑπάρχειν εἴποιμεν ἃ ποιεῖ, ποιεῖ δὲ
φόνους καὶ μοιχείας καὶ κλοπὰς καὶ ὅσα τούτοις ὅμοια, αὐτὸς ἔσται ταῦτα. εἰ δὲ 442 R.
ταῦτ' ἔστιν αὐτός, ταῦτα δ' ὅτε γίνεται τὴν σύστασιν ἔχει, οὐ γινόμενα δὲ καὶ τοῦ
εἶνα παύεται, γίνεται δὲ ταῦτα πρὸς ἀνθρώπων, ἔσονται ἄρα τούτων οἱ ἄνθρωποι
ποιηταί, καὶ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μηκέτ' εἶναι αἴτιοι [3]. εἰ δὲ ταῦτα ἐνεργείας αὐτοῦ φής,
ἐξ ὧν ποιεῖ τὸ κακὸς εἶναι ἔχει, οὐκ ἐξ ὧν ἔστιν ἡ οὐσία. κακὸν δὲ εἴπομεν λέγε-
σθαι ἀπὸ τῶν συμβεβηκότων τῇ οὐσίᾳ, ἅτινα οὐκ ἔστιν ἡ οὐσία, ὡς ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς
ὁ ἰατρός. [4] εἰ δὲ ἐξ ὧν ἐνεργεῖ ἕκαστος ὑπάρχει κακός, ἃ δὲ ἐνεργεῖ ἀρχὴν τοῦ εἶναι
λαμβάνει, ἤρξατο κἀκεῖνος εἶναι κακός, ἤρξατο δὲ καὶ ταυτὶ τὰ κακά. εἰ δὲ οὕτως
ἔχει, οὐκ ἔσται ἀνάρχως κακός, οὐδὲ ἀγένητα τὰ κακά, τῷ γενητὰ πρὸς αὐτοῦ εἶναι
φάναι [5].

ΕΤΑΙΡΟΣ. Τὸν μὲν πρὸς τὸν ἑταῖρον, ὦ φίλε, λόγον ἱκανῶς μοι πεποιηκέναι
δοκεῖς· ἐξ ὧν γὰρ προὔλαβε τῷ λόγῳ, ἐκ τούτων συνάγειν ἔδοξας καλῶς. ὡς ἀλη-
θῶς γάρ, εἰ ἄποιος ἐτύγχανεν ἡ ὕλη, τῶν δὲ ποιοτήτων δημιουργὸς ὑπάρχει ὁ θεός, 225 E.
ποιότητες δὲ τὰ κακά, τῶν κακῶν ἔσται ποιητὴς ὁ θεός. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος 443 R.
πρὸς ἐκεῖνον εἰρήσθω καλῶς, ἐμοὶ δὲ ψεῦδος δοκεῖ τὴν ὕλην ἄποιον εἶναι λέγειν·
οὐδὲ γὰρ ἔνεστιν εἰπεῖν περὶ ἡστινοσοῦν οὐσίας ὡς ἔστιν ἄποιος. καὶ γὰρ ἐν ᾧ
ἄποιον εἶναι λέγει, τὴν ποιότητα αὐτῆς μηνύει, ὁποία ἐστὶν ἡ ὕλη διαγραφόμενος,
ὅπερ ἐστὶ ποιότητος εἶδος. ὅθεν, εἴ σοι φίλον ἐστίν, ἄνωθεν ἄρχου πρὸς ἐμὲ τοῦ
λόγου. [6] ἐμοὶ γὰρ ἡ ὕλη ἀνάρχως ποιότητας ἔχειν δοκεῖ· οὕτως γὰρ καὶ τὰ κακὰ ἐκ
τῆς ἀποῤῥοίας αὐτῆς εἶναι λέγω [7], ἵνα τῶν κακῶν ὁ μὲν θεὸς ἀναίτιος ᾖ, τούτων δὲ
ἁπάντων ἡ ὕλη αἰτία.

1) Conf. Pseudo-Origen. p. 100, 16. — p. 101, 19. et Phot. p. 305, *b*. 3. — p. 306, *a*. 1, apud quem haec: *πέπλεκται ... συμβεβηκότων αὐτῇ*, ad verbum expressa, proxima circumscripta reperiuntur.
2) Conf. Phot. p. 306, *a*. 1—13.
3) Hactenus Photius l. c.
4) Cf. Phot. p. 306, *a*. 13—30.
5) Hactenus Pseudo-Origen. l. c.
6) Haec: *ἐμοὶ ... ἡ ὕλη αἰτία*, delibavit Pseudo-Origen. p. 95, 31—36.
7) Hactenus Phot. l. c.

ΟΡΘΟΔ. Τὴν μὲν προθυμίαν τὴν σὴν ἀποδέχομαι, ὦ φίλε, καί σου τὴν ἐν τοῖς
λόγοις σπουδὴν ἐπαινῶ. προςῆκε γὰρ ὡς ἀληθῶς ἕκαστον τῶν φιλομαθῶν μὴ ἁπλῶς
καὶ ὡς ἔτυχε συγκατατίθεσθαι τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἀκριβῆ ποιεῖσθαι τὴν ἐξέτασιν
τῶν λόγων. οὐδὲ γὰρ εἰ ὁ προςζητῶν παρὰ λόγον ὁρισάμενος ἀφορμὴν παρέσχε τῷ
226 E. προςδιαλεγομένῳ συνάγειν ὡς ἐθέλει, τοῦτο καὶ τὴν ἀκροατὴν πείσει, ἀλλ' εἴ τι δο-
444 R. κεῖ δυνατὸν εἶναι λέγεσθαι καλῶς, τοῦτο λέξει· παρ' ὧν δυοῖν θάτερον ἔσται· ἢ γὰρ
καὶ πρὸς ὃ κινεῖσθαι δοκεῖ ἀκούσας τέλεον ὠφεληθήσεται, ἢ τὸν προςδιαλεγόμενον
ἐλέγξει οὐ τἀληθῆ λέγοντα.

Οὐ δοκεῖς δέ μοι δεόντως εἰρηκέναι τὴν ὕλην ἄνωθεν ποιότητας ἔχειν. [1] εἰ γὰρ
τοῦθ' οὕτως ἔχει, τίνος ἄρα ἔσται ποιητὴς ὁ θεός; εἴτε γὰρ οὐσίας ἐροῦμεν, προεῖ-
ναι ταύτας φαμέν· εἴτ' αὖ πάλιν ποιότητας, καὶ ταύτας ὑπάρχειν. [2] οὐκοῦν οὐσίας
τε οὔσης καὶ ποιοτήτων περιττὸν εἶναί μοι δοκεῖ δημιουργὸν λέγειν τὸν θεόν. ἵνα
δὲ μὴ ἐμαυτῷ κατασκευάζειν τινὰ δόξω λόγον, [3] ἀπόκριναι νῦν ἐρωτώμενος, [4] τίνι
τρόπῳ δημιουργὸν εἶναι φῂς τὸν θεόν; πότερον ὅτι τὰς οὐσίας ἔτρεψεν εἰς τὸ μη-
κέθ' ὑπάρχειν ἐκείνας, αἵπερ ἦσάν ποτε, ἀλλ' ἑτέρας παρ' αὐτὰς γενέσθαι, ἢ ὅτι τὰς
μὲν οὐσίας ἐφύλαξεν ἐκείνας, αἵπερ ἦσαν πρὸ τούτου, τὰς δὲ ποιότητας ἔτρεψεν
227 E. αὐτῶν;

445 R. *ΕΤΑΙΡ.* Οὔ τι μοι δοκεῖ ἀλλαγήν τινα οὐσιῶν γεγονέναι· καὶ γὰρ ἄτοπον τοῦτο
λέγειν μοι φαίνεται· τροπὴν δέ τινα τῶν ποιοτήτων γεγονέναι φημί, καθ' ἃς δημιουρ-
γὸν εἶναι λέγω τὸν θεόν. καὶ ὥςπερ εἰ τύχοι λέγειν ἐκ λίθων οἰκίαν γεγονέναι, ἐφ'
ὧν οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ὡς οὐκέτι λίθοι μένουσι τῇ οὐσίᾳ, οἰκία γενόμενοι οἱ λίθοι (τῇ
γὰρ ποιότητι τῆς συνθέσεως τὴν οἰκίαν γεγονέναι φημί, τραπείσης δηλονότι τῆς προ-
τέρας τῶν λίθων ποιότητος)· οὕτω μοὶ δοκεῖ καὶ τὸν θεόν, ὑπομενούσης τῆς οὐσίας,
τροπήν τινα τῶν ποιατήτων αὐτῆς πεποιηκέναι, καθ' ἣν τὴν τοῦδε τοῦ κόσμου γένε-
σιν πρὸς τοῦ θεοῦ γεγονέναι λέγω [5].

ΟΡΘΟΔ. Ἐπεὶ τοίνυν τροπήν τινα τῶν ποιοτήτων πρὸς τοῦ θεοῦ γεγονέναι
φῄς, ἀπόκριναί μοι βραχέα πυθέσθαι προαιρουμένῳ. [6] λέγε δή, εἰ ὁμοίως καὶ σοὶ
δοκεῖ τὰ κακὰ ποιότητας εἶναι τῶν οὐσιῶν;

228 E. *ΕΤΑΙΡ.* Δοκεῖ.

ΟΡΘΟΔ. Ἄνωθεν δὲ ἦσαν αἱ ποιότητες αὗται ἐν τῇ ὕλῃ, ἢ ἀρχὴν ἔσχον τοῦ
εἶναι;

ΕΤΑΙΡ. Συνεῖναί φημι ἀγενήτως τῇ ὕλῃ ταυτασὶ τὰς ποιότητας.

446 R. *ΟΡΘΟΔ.* Οὐχὶ δὲ τὸν θεὸν φῂς τροπήν τινα τῶν ποιοτήτων πεποιηκέναι;

ΕΤΑΙΡ. Τοῦτό φημι.

ΟΡΘΟΔ. Πότερον οὖν εἰς τὸ κρεῖττον ἢ εἰς τὸ χεῖρον;

ΕΤΑΙΡ. Εἰς τὸ κρεῖττον λέγειν μοι δοκεῖ.

ΟΡΘΟΔ. Οὐκοῦν εἰ ποιότητες τῆς ὕλης τὰ κακά, τὰς δὲ ποιότητας αὐτῆς εἰς τὸ
κρεῖττον ἔτρεψεν ὁ θεός, πόθεν τὰ κακὰ ζητεῖν ἀνάγκη. οὐ γὰρ ἔμειναν αἱ ποιότη-
τες ὁποῖαί ποτ' ἦσαν τῇ φύσει. ἤ, εἰ μὲν πρότερον οὐκ ἦσαν ποιότητες κακαί, ἐκ
δὲ τοῦ τραπῆναι πρὸς τοῦ θεοῦ τὰς πρώτας τοιαύτας περὶ τὴν ὕλην γεγονέναι [7] ποιό-
τητας φῄς, αἴτιος ἔσται τῶν κακῶν ὁ θεός, τρέψας τὰς οὐκ οὔσας ποιότητας κακὰς εἰς
τὸ εἶναι κακάς· ἢ τὰς μὲν κακὰς ποιότητας εἰς τὸ κρεῖττον οὐ δοκεῖ σοι τρέψαι τὸν
229 E. θεόν, τὰς δὲ λοιπὰς καὶ μόνας, ὅσαι ἀδιάφοροι ἐτύγχανον, τῆς διακοσμήσεως ἕνεκα
πρὸς τοῦ θεοῦ τετράφθαι λέγεις;

ΕΤΑΙΡ. Οὕτως ἄνωθεν εἶχον ἐγώ.

ΟΡΘΟΔ. Πῶς τοίνυν αὐτὸν τὰς τῶν φαύλων ποιότητας ὡς εἶχον καταλελοιπέναι
447 R. λέγεις; [8] πότερον δυνάμενον μὲν κἀκείνας ἀνελεῖν, μὴ βουληθέντα δέ, ἢ τὸ δύνασθαι
μὴ ἔχοντα; εἰ μὲν γὰρ δυνάμενον λέξεις, μὴ βουληθέντα δέ, αὐτὸν αἴτιον τούτων
εἰπεῖν ἀνάγκη, ὅτι δυνάμενος ποιῆσαι μὴ εἶναι κακὰ συνεχώρησεν αὐτὰ μένειν ὡς
ἦν, καὶ μάλιστα ὅτε δημιουργεῖν τὴν ὕλην ἤρξατο. εἰ γὰρ μηδ' ὅλως ἔμελεν αὐτῷ
τῆς ὕλης, οὐκ ἂν αἴτιος ἦν ὧν συνεχώρει μένειν· ἐπεὶ δὲ μέρος μέν τι αὐτῆς ἐδη-
μιούργει, μέρος δέ τι οὕτως εἴα, δυνάμενος κἀκεῖνα τρέπειν εἰς τὸ κρεῖττον, αἰτίαν
ὀφλισκάνειν ἄξιος εἶναί μοι δοκεῖ, καταλιπὼν μέρος ὕλης εἶναι πονηρὸν ἐπ' ὀλέθρῳ
οὗ ἐδημιούργησε μέρους. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ μέγιστα κατὰ τοῦτο τὸ μέρος ἠδικῆσθαί

1) Cf. Phot. p. 306, *a*. 30—36. usque ad illa: *λέγειν τὸν θεόν*.
2) Hinc nonnihil hausit Pseudo-Origen. p. 96, 19—21.
3) Cf. Phot. p. 306, *a*. 36. — p. 306, *b*. 8.
4) Methodium porro compilat Pseudo-Origenes p. 96, 28. — p. 98, 3.
5) Hactenus Photius l. c.
6) Cf. Phot. p. 306, *b*. 9—35. ubi nonnulla in brevius contracta.
7) Hactenus Pseudo-Origenes l. c. omissa parenthesi: *τῇ γὰρ ποιότητι ... λίθων ποιότητος*.
8) Pseudo-Origenes Methodium compilare pergit p. 98, 21. — p. 99, 29.

μοι δοκεῖ, τοῦθ᾽ ὅπερ κατεσκεύασε τῆς ὕλης μέρος ἀντιλαμβανόμενον τανῦν τῶν κα-
κῶν[1]. εἰ γάρ τις ἐξετάζοι ἐπ᾽ ἀκριβὲς τὰ πράγματα, χαλεπώτερον νῦν εὑρήσει τὴν 230 E.
ὕλην πεπονθυῖαν τῆς προτέρας ἀκοσμίας. [2]πρὶν γὰρ αὐτὴν διακριθῆναι τὸ μηδὲ αἰ-
σθέσθαι τῶν κακῶν παρῆν αὐτῇ· νυνὶ δὲ ἕκαστον τῶν μερῶν αὐτῆς αἴσθησιν λαμ- 448 R.
βάνει τῶν κακῶν. καί μοι ἐπ᾽ ἀνθρώπου τὸ παράδειγμα λάβε. πρὶν γὰρ εἰκονισθῇ
καὶ ζῶον γένηται τῇ τοῦ δημιούργου τέχνῃ, τὸ μηδὲ ἑνὸς ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν κακῶν
παρὰ τῆς φύσεως εἶχεν· ἀφ᾽ οὗ δὲ πρὸς τοῦ θεοῦ ἄνθρωπος γίνεται, καὶ τὴν αἴσθη-
σιν τοῦ προςπελάζοντος κακοῦ προςλαμβάνει. καὶ τοῦθ᾽, ὅπερ ἐπὶ εὐεργεσίᾳ τῆς ὕλης
πρὸς τοῦ θεοῦ γεγονέναι λέγεις, εὑρίσκεται μᾶλλον ἐπὶ τῷ χείρονι προςγενόμενον
αὐτῇ. εἰ δ᾽ ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸν θεὸν ἀνελεῖν τὰ κακὰ τὸ μὴ πεπαῦσθαι λέγεις,
ἀδύνατον τὸν θεὸν φήσεις ὑπάρχειν. τὸ δὲ ἀδύνατον ἤτοι τῷ φύσει ἀσθενῆ ὑπάρχειν
αὐτὸν ἔσται, ἢ τῷ νικᾶσθαι τῷ φόβῳ δεδουλωμένον πρός τινος κρείττονος. εἰ μὲν
οὖν τὸν θεὸν φύσει ἀσθενῆ ὄντα τολμήσεις εἰπεῖν, περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῆς κινδυ-
νεύειν μοι δοκεῖς· εἰ δὲ τῷ νικᾶσθαι φόβῳ πρός του μείζονος, μείζονα ἔσται τοῦ 231 E.
θεοῦ τὰ κακά, νικῶντα τῆς προαιρέσεως αὐτοῦ τὴν ὁρμήν· ὅπερ ἄτοπον εἶναί μοι
λέγειν περὶ θεοῦ δοκεῖ[3]. διὰ τί γὰρ οὐχὶ μᾶλλον ταῦτ᾽ ἔσονται θεοί, νικᾶν κατὰ
τὸν λόγον τὸν σὸν δυνάμενα τὸν θεόν, εἴπερ θεὸν ἐκεῖνό φαμεν, ὃ τὴν ἁπάντων 449 R.
ἐξουσίαν ἔχει;

[4]*Βραχέα δέ σου καὶ περὶ τῆς ὕλης αὐτῆς πυθέσθαι βούλομαι· καί μοι φέρων
λέγε, πότερον ἁπλῆ τις ἦν ἡ ὕλη ἢ σύνθετος; ἡ γὰρ διαφορὰ τῶν γεγονότων εἰς
τοιαύτην με περιίστησιν ἐξέτασιν τοῦδε τοῦ λόγου. εἰ γὰρ ἁπλῆ τις ἐτύγχανεν ἡ ὕλη
καὶ μονοειδής, σύνθετος δὲ ὁ κόσμος καὶ ἐκ διαφόρων οὐσιῶν τε καὶ κράσεων τὴν
σύστασιν ἔχει, ἀδύνατον τοῦτον ἐξ ὕλης γεγονέναι λέγειν, τῷ τὰ σύνθετα μὴ οἷόν τε
ἐξ ἑνὸς ἀποίου τὴν σύστασιν ἔχειν· τὸ γὰρ σύνθετον ἁπλῶν τινων μίξιν μηνύει. εἰ
δ᾽ αὖ πάλιν τὴν ὕλην σύνθετον λέγειν ἐθέλοις, πάντως ἐξ ἁπλῶν τινων συντεθεῖσθαι
φήσεις. εἰ δὲ ἐξ ἁπλῶν συνετέθη, ἦν ποτε καθ᾽ ἑαυτὰ τὰ ἁπλᾶ, ὧν συντεθέντων
γέγονεν ἡ ὕλη, ἐξ οὗπερ καὶ γενητὴ οὖσα δείκνυται. εἰ γὰρ σύνθετος ἡ ὕλη, τὰ δὲ 232 E.
σύνθετα ἐξ ἁπλῶν τὴν σύστασιν ἔχει, ἦν ποτε καιρὸς ὅτε ἡ ὕλη οὐκ ἦν, τουτέστι
πρὶν τὰ ἁπλᾶ συνελθεῖν. εἰ δὲ ἦν ποτε καιρὸς ὅτε ἡ ὕλη οὐκ ἦν, οὐκ ἦν δέ ποτε καιρὸς 450 R.
ὅτε τὸ ἀγένητον οὐκ ἦν, οὐκ ἄρα ἔσται ἀγένητος ἡ ὕλη. τὸ δ᾽ ἐντεῦθεν ἄρα ἔσται
πολλὰ τὰ ἀγένητα. εἰ γὰρ ἦν ἀγένητος ὁ θεός, ἦν δὲ ἀγένητα καὶ τὰ ἁπλᾶ ἐξ ὧν
ἡ ὕλη συνετέθη, οὐκ ἔσται ἄρα δύο καὶ μόνα τὰ ἀγένητα, ἵνα παρήσω τὸ ἐπιζητῆσαι
τί ὄντα ἐστὶν ἁπλᾶ, ὕλη ἢ εἶδος· πολλὰ γὰρ καὶ οὕτως ἄτοπα ἀκολουθήσειαν. δο-
κεῖ δέ σοι μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὸ ἑαυτῷ ἀντικεῖσθαι;*

ΕΤΑΙΡ. *Δοκεῖ.*

ΟΡΘΟΔ. *Ἀντίκειται δὲ τῷ πυρὶ τὸ ὕδωρ;*

ΕΤΑΙΡ. *Ἀντικεῖσθαί μοι φαίνεται.*

ΟΡΘΟΔ. *Ὁμοίως δὲ καὶ τῷ φωτὶ τὸ σκότος καὶ τῷ ψυχρῷ τὸ θερμόν, πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῷ ξηρῷ τὸ ὑγρόν;*

ΕΤΑΙΡ. *Οὕτως ἔχειν μοι δοκεῖ.*

ΟΡΘΟΔ. *Οὐκοῦν εἰ μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὸ ἑαυτῷ ἀντίκειται, οὐκ ἔσονται ὕλη μία, οὐδὲ μὴν ἐξ ὕλης μιᾶς. ὅμοιον δέ τινα τούτῳ λόγον πάλιν πυθέσθαι σου βούλομαι. δοκεῖ σοι τὰ μέρη μὴ ἀναιρετικὰ τυγχάνειν ἀλλήλων;*

ΕΤΑΙΡ. *Δοκεῖ.* 233 E.

ΟΡΘΟΔ. *Εἶναι δὲ τῆς ὕλης μέρη τό τε πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ, ὡςαύτως δὲ καὶ τὰ λοιπά;*

ΕΤΑΙΡ. *Οὕτως ἔχει.*

ΟΡΘΟΔ. *Τί δέ; οὐ δοκεῖ σοι ἀνατρεπτικὸν μὲν εἶναι τοῦ πυρὸς τὸ ὕδωρ, τοῦ 451 R.
δὲ σκότους τὸ φῶς, καὶ τἆλλα ὅσα τούτοις παραπλήσια;*

ΕΤΑΙΡ. *Δοκεῖ.*

ΟΡΘΟΔ. *Οὐκοῦν εἰ τὰ μέρη οὐκ ἔστιν ἀλλήλων ἀναιρετικά, τὰ δὲ ὕλης μέρη ἀναιρετικὰ ἀλλήλων ἐστίν, οὐκ ἄρα ἔσται ἀλλήλων μέρη· εἰ δὲ οὐκ ἔστιν ἀλλήλων μέρη, οὐκ ἔσονται ὕλης μιᾶς. ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ αὐτὰ ἔσονται ὕλη, τῷ μηδέν τι τῶν ὄντων αὐτὸ ἑαυτοῦ ἀναιρετικὸν ὑπάρχειν κατὰ τὸν τοῦ ἀντικειμένου λόγον. οὐδὲ γάρ ἐστί τι αὐτῷ ἀντικείμενον· τὰ γὰρ ἀντικείμενα ἑτέροις ἀντικεῖσθαι πέφυκεν. οἷον τὸ*

1) Hactenus Photius l. c.
2) Cf. Phot. p. 306, *b*. 36. — p. 207, *a*. 9.
3) Hactenus Photius l. c., nonnullis contractis.
4) Hactenus Pseudo-Origenes i. c, omissis illis: *καί μοι ἐπ᾽ ἀνθρώπου ... τοῦ προςπελάζοντος κακοῦ προςλαμβάνει.* Continuantur excerpta ap. Phot. p. 307, *a*. 10. — p. 307, *b*. 4. nonnullis omissis vel contractis.

λευκὸν αὐτὸ ἑαυτῷ οὐκ ἀντίκειται, πρὸς δὲ τὸ μέλαν ἀντικείμενον λέγεται· καὶ τὸ φῶς ὁμοίως ἑαυτῷ μὴ ἀντικεῖσθαι δείκνυται, πρὸς δὲ τὸ σκότος οὕτως ἔχον φαίνεται, καὶ
234 E. ἄλλα γοῦν ὁμοίως πλεῖστα ὅσα. εἰ τοίνυν καὶ ὕλη μία τις ἦν, οὐκ ἂν αὐτὴ αὑτῇ ἀντέκειτο. οὕτω δὲ τῶν ἀντικειμένων ἐχόντων τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δείκνυται [1].

Περὶ μὲν τῆς ὕλης αὐτάρκως ἔχει· ἐπὶ δὲ τὴν τῶν κακῶν ἐξέτασιν ἔρχεσθαι δεῖ καὶ ἀναγκαίως ἀναζητεῖν τὰ παρὰ ἀνθρώποις. τὰ παρ' ἀνθρώποις κακὰ πότερον εἴδη τυγχάνει κακοῦ ἢ μέρη; εἰ γὰρ εἴδη, οὐκ ἄρα ἔσται ἕτερον παρὰ ταῦτα τὸ κακὸν καθ' αὑτὸ τῷ τὰ γένη ἐν τοῖς εἴδεσιν ἐξετάζεσθαι καὶ ὑφεστάναι. εἰ δὲ τοῦτο, γενητὸν ἄρα ἔσται τὸ κακόν· τὰ γὰρ εἴδη γενητὰ ὄντα δείκνυται, οἷον φόνος καὶ μοιχεία καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια. εἰ δὲ μέρη τινὸς κακοῦ ταῦτα εἶναι ἐθέλοις, ἔστι δὲ ταῦτα γενητά, ἀνάγκη κἀκεῖνο γενητὸν ὑπάρχειν. ὧν γὰρ τὰ μέρη γενητά, ταῦτα ὁμοίως ἐξ ἀνάγκης ἐστὶ γενητά· τὸ γὰρ ὅλον ἐκ μερῶν συνέστηκε. καὶ τὸ μὲν ὅλον οὐκ ἔσται μὴ ὄντων μερῶν, ἔσται δέ τινα τῶν μερῶν, κἂν μὴ τὸ ὅλον παρῇ. οὐδενὸς δὲ τῶν ὄντων μέρος μέν ἐστι γενητόν, μέρος δὲ ἀγένητον. εἰ δὲ καὶ τοῦτο συγχωρήσαιμι τῷ λόγῳ, ἦν ποτε τὸ κακὸν, ὅτε ὁλόκληρον οὐκ ἦν, τουτέστι πρὶν δημιουργῆσαι τὴν ὕλην τὸν θεόν. τότε δὲ ὁλόκληρον γίνεται, ὅτε πρὸς θεοῦ γέγονεν ἄνθρωπος· τῶν γὰρ μερῶν τοῦ κακοῦ ἄνθρωπος ὑπάρχει ποιητής. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ὁλόκληρον εἶναι τὸ κακὸν αἴτιος ἔσται δημιουργήσας ὁ θεός, ὅπερ ἀσεβές. εἰ δ' οὐδ' ὁπότερον τούτων λέγεις τὸ κακόν, πρᾶξιν δέ τινος κακοῦ εἶναι λέγεις, γενητὸν αὐτὸ ὑπάρχειν μηνύεις· ἡ γὰρ τοῦ τινὸς πρᾶξις ἀρχὴν τοῦ εἶναι λαμβάνει. πρὸς δὴ τούτοις οὐδὲν ἕτερον παρὰ ταῦτα τὸ κακὸν εἰπεῖν ἔχεις. ποίαν γὰρ πρᾶξιν κακὴν ἑτέραν παρὰ τὸ ἐν ἀνθρώποις δεικνύειν ἔχεις; ὅτι γὰρ ὁ ἐνεργῶν οὐ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον ὑπάρχει κακία, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ἐνεργεῖν τὸ κακὸν ἤδη δέδεικται [2].

Ὅτι τῇ φύσει κακὸν οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τῇ χρήσει γίνεται κακὰ τὰ κακά [3].

[4] *Πρὸς μὲν τοῦ θεοῦ τοὺς ἀνθρώπους κακοὺς γεγονέναι οὔτι μοι δοκεῖ λέγειν· αὐτεξούσιον δὲ τὸν πρῶτον ἄνθρωπον γεγονέναι λέγω, τουτέστιν ἐλεύθερον, ἀφ' οὗ καὶ οἱ διάδοχοι τοῦ γένους τὴν ὁμοίαν ἐλευθερίαν ἐκληρώσαντο. φημὶ τοιγαροῦν ἐλεύθερον γεγονέναι τὸν ἄνθρωπον, δουλεύοντα δὲ αὐτὸν οὐ βούλομαι· τοῦτο γὰρ*

1) Hactenus ficti Maximi fragmentum *περὶ τῆς ὕλης* et Phot. l. c. Pergit Photius p. 307, *b.* 5—36.

2) Ad redintegrandum dialogi tenorem hoc loco interruptum nihil confert Pseudo-Origenes, quippe qui p. 100, 16 — p. 101, 19, uti supra vidimus, post Methodiana vel, si Diis placet, Maximiana ap. Euseb. p. 229, 8 — p. 231, 6. (ap. Pseudo-Orig. p. 98, 21 — p. 99, 29.) ex parte saltem eam Methodii disputationem intulerit, quae ap. Euseb. p. 222, 7 — p. 224, 34. exstat et h. l. interlocutoris verbis: *ὅτι γὰρ ὁ ἐνεργῶν ... ἤδη δέδεικται*, respicitur.

3) Hactenus Photius l. c. Methodii disputationem, cuius summa novissimo apud Photium excerpto inest, integram hoc loco refero ex Pseudo-Origene, qui Adamantium Orthodoxo substitutum haec loquentem facit p. 101, 25 — p. 103, 3. *ΑΔΑΜ. Ἐγὼ πρῶτον τῇ φύσει οὐδὲν φαῦλον λέγω, τῷ δὲ τῆς χρήσεως* (vulg. *φύσεως*) *τρόπῳ κακὸν εἶναι λέγεσθαι. τὸ γὰρ τῆς μοιχείας ὄνομα κοινωνίας ἐστὶν ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς σημαντικόν· ἀλλ' ἐὰν κοινωνῇ τις τῇ γυναικὶ παιδοποιίας ἕνεκα καὶ τῆς τοῦ γένους διαδοχῆς, ἀγαθή τις ἡ κοινωνία γίνεται. εἰ δέ τις καταλιπὼν τὴν νόμιμον κοινωνίαν* (p. 102) *ἐνυβρίζοι γάμοις ἀλλοτρίοις, λίαν ἔργον πράττει κακόν, καὶ ἡ μὲν κοινωνία ἡ αὐτή, ὁ δὲ τῆς χρήσεως τρόπος οὐχ ὅμοιος. καὶ ἐπὶ τῆς πορνείας δὲ ὁ αὐτὸς λόγος. ἡ κοινωνία τοίνυν χωρὶς τοῦ τρόπου τῆς χρήσεως ἐξεταζομένη κακὸν οὐκ ἔστιν, τότε δὲ γίνεται κακόν, ὁπότε ὁ τρόπος ἔσται σαφής. ἀλλὰ καὶ τὸν φόνον ὁμοίως ἔχειν φημί. ἐὰν γάρ τις τὸν ἐπὶ μοιχείᾳ ληφθέντα κτεῖναι θέλῃ, δίκας ὧν ἐτόλμησεν ἀπαιτῶν, κακὸν οὐκ ἐργάζεται. ἐὰν τις δὲ τὸν μηδέν τι τῶν ἀπηγορευμένων πεποιηκότα ἀναιρήσῃ οὐδενὸς ἀλλ' ἢ προφάσεως χάριν, οὐδὲ τῆς τῶν οἰκείων ἀφαιρέσεως ἕνεκα, τουτέστιν ἢ χρημάτων ἢ κτημάτων, φαῦλον ἐργάζεται. καὶ τὸ μὲν ἔργον τὸ αὐτὸ ἀμφοτέρων γίνεται, ὁ δὲ τρόπος τοῦ ἔργου τὴν διαφορὰν ἐμποιεῖ. πρὸς δὴ τούτοις καὶ τὸ χρήματα λαμβάνειν τινὸς τῷ τρόπῳ τῆς λήψεως γίνεται κακόν. ἐὰν μὲν γάρ τις δῷῃ κοινωνῶν ἐξ ὧν ἔχει, ὁ λαμβάνων οὐδὲν φαῦλον ποιεῖ· εἰ δ' αὖ πάλιν ἄκοντος ἀφέλοιτο ἢ λεληθότως, ἔργον τι πονηρὸν πράττει. καὶ τὸ μὲν ἀλλότρια λαμβάνειν ἐπ' ἀμφοτέρων ἐστίν, ὁ δὲ τῆς λήψεως τρόπος λέγεσθαι τοῦτο ποιεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ θεοσεβεῖν τρόπῳ κακὸν γίνεται. εἰ μὲν γάρ τις τὸν ἀληθῆ σέβει θεόν, ἔργον ποιεῖ ἀγαθόν· εἰ δὲ τοῦτον καταλιπὼν τὸν οὐκ ὄντα σέβει, καὶ τὴν τοῦ κρείττονος τιμὴν ξύλοις ἢ λίθοις προσάπτειν ἐθέλει, κακὸν πράττει. καὶ* (p. 103) *τὸ μὲν τῆς θεοσεβείας ὄνομα τὸ αὐτό, ὁ δὲ τῆς χρήσεως τρόπος ἐναλλάσσει τὸ γινόμενον.*

4) Praeclarum hoc fragmentum nobis servarunt Leontius et Joannes Rerum sacrarum libro II. tit. 3. *περὶ αὐτεξουσίου*, ubi Methodii *ἐκ τοῦ περὶ αὐτεξουσίου λόγου* esse dicitur. Vid. Mai Scriptor. veter. nova collect. T. VII. p. 92, col. 1. — p. 93, col. 2. Lacunam, quae hoc fragmentum praecedit, quodammodo explet Pseudo-Origenes, apud quem Droserius, i. e. Methodii *Ἑταῖρος*, ad Adamantii verba supra allata haec respondet p. 103, 4—15: *ΔΡΟΣ. Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῶν κακῶν ἐποιήσω τὸν λόγον, δεικνύναι βουλόμενος ὡς ἔστι τὰ κακά, ὅτι τούτων οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι ποιηταί, βραχύ τι πάλιν πυθέσθαι βούλομαι. πότερον οἱ ἄνθρωποι τὴν ἀφορμὴν ἀφ' ἑαυτῶν λαμβάνοντες ἔχουσι, τουτέστιν αὐτοὶ τῆς τοιαύτης χρήσεως εὑρεταὶ γινόμενοι, ἢ τοιοῦτοι ὑπὸ θεοῦ γεγόνασιν, ἢ αὖ πάλιν ἕτερός τις ὑπάρχει ὁ εἰς τὰ τοιαῦτα τοὺς ἀνθρώπους παρορμῶν.* Ad quae Adamantius, i. e. Methodii *Ὀρθόδοξος*, p. 103, 16 — p. 104, 25. iis ipsis respondet, quae priore parte fragmenti a Leontio et Joanne servati disputantur, exceptis nonnullis, de quibus infra.

αὐτῷ καὶ βέλτιστον πρὸς τοῦ θεοῦ κεχαρίσθαι λέγω. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα ἀνάγκῃ δουλεύει τῷ θείῳ προστάγματι, [1] οὐδ᾿ ὁπότερον αὐτῶν δυνάμενον ἕτερόν τι παρ᾿ ὃ καὶ εἰς ὃ γέγονε ποιεῖν. διόπερ οὐκ ἐπαινοῦμεν ταῦτα οὕτω πειθόμενα τῷ δεσπότῃ, οὐδέ τις ἀπόκειται αὐτοῖς κρείττων ἐλπίς, ὅτι τὸ προσταχθὲν ἄκοντες ἐφύλαξαν. ἄνθρωπος δὲ τῷ νῷ βούλεται πείθεσθαι· [2] προςέλαβε γὰρ ἐξουσίαν ἑαυτὸν δουλαγωγεῖν, οὐκ ἀνάγκῃ τῆς φύσεως κρατούμενος, οὐδὲ τῆς δυνάμεως ἀφαιρούμενος ὅπερ αὐτῷ κρεῖττον· οὗ ἕνεκα κεχαρίσθαι φημί, ἵνα τι πλεῖον ὧν ἔχει προςλάβῃ, ὅπερ αὐτῷ παρὰ τοῦ κρείττονος ἐκ τῆς ὑπακοῆς προςγίνεται καὶ ὡς ὀφειλὴ ἀπαιτεῖται παρὰ τοῦ πεποιηκότος. οὐ γὰρ ἐπὶ βλάβῃ τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι φημί, ἕνεκα δὲ τῶν κρειττόνων. εἰ γὰρ ὡς ἕν τι γέγονε τῶν στοιχείων ἢ τῶν ὁμοίως δουλευόντων θεῷ, οὐκ ἔτι μισθὸν ἄξιον τῆς προαιρέσεως λαμβάνει, ἀλλ᾿ ὥςπερ ὄργανον ἂν ἦν τοῦ δημιουργοῦ, τὴν ἐφ᾿ οἷς οὐ καλῶς ἔπραξεν ἀλόγως μέμψιν ὑπομένων· τούτων γὰρ αἴτιος ἦν ὁ χρώμενος. ἀλλ᾿ οὐδὲ τὸ κρεῖττον ἄνθρωπος ἠπίστατο, μὴ τὸν αἴτιον εἰδώς, ἀλλ᾿ ἐκεῖνο μόνον εἰς ὃ πέφυκεν εἶναι. φημὶ τοιγαροῦν τὸν θεόν, οὕτω τὸν ἄνθρωπον τιμῆσαι προαιρούμενον καὶ τῶν κρειττόνων ἐπιστήμονα γίνεσθαι, τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τοῦ δύνασθαι ποιεῖν ἃ βούλεται δεδωκέναι [3], καὶ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ εἰς κρεῖττον παραινεῖν, οὐκ ἀφαιρούμενον πάλιν τὸ αὐτεξούσιον, ἀλλὰ τὸ κρεῖττον μηνύειν θέλοντα. τὸ μὲν γὰρ δύνασθαι πάρεστιν αὐτῷ καὶ τὴν ἐντολὴν λαμβάνει, τὴν δὲ τοῦ δύνασθαι προαίρεσιν εἰς τὸ κρεῖττον τρέπειν ὁ θεὸς παραινεῖ. ὥςπερ γὰρ πατὴρ παιδὶ παραινῶν ἐξουσίαν ἔχοντι ἐκμανθάνειν τὰ μαθήματα καὶ μᾶλλον ἔχεσθαι τῶν μαθημάτων, ὅτι κρεῖττον τοῦτο μηνύων, οὐ τὴν τοῦ δύνασθαι τοῦ παιδὸς ἐξουσίαν ἀφαιρεῖ, κἂν μὴ ἑκὼν μανθάνειν βούληται· οὕτω μοι καὶ τὸν θεὸν οὐ δοκεῖ προτρέποντα τὸν ἄνθρωπον πείθεσθαι τοῖς προστάγμασιν ἀφαιρεῖν αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν τῆς προαιρέσεως τοῦ δύνασθαι καὶ μὴ ὑπακούειν τοῖς προστάγμασιν. καὶ γὰρ τὴν ἀρχὴν τὸ οὕτως παραινεῖν ὅτι μὴ ἀφεῖλε τὴν ἐξουσίαν μηνύει. προστάττει δέ, ἵνα τῶν κρειττόνων ἄνθρωπος ἀπολαύειν δυνηθῇ· τοῦτο γὰρ ἕπεται τῷ πεισθῆναι τῷ τοῦ θεοῦ προστάγματι. ὥςτε οὐχ ἵνα τὴν ἐξουσίαν ἣν δέδωκεν ἀφέλῃ προστάττειν βούλεται, ἀλλ᾿ ἵνα κρεῖττον δωρήσηται ὡς ἀξίῳ μειζόνων τυχεῖν, ἀνθ᾿ ὧν ὑπήκουσε τῷ θεῷ καὶ τὴν τοῦ μὴ ὑπακούειν ἐξουσίαν ἔχων. [4] αὐτεξούσιον δέ φημι τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι, οὐχ ὡς προϋποκειμένου τινὸς ἤδη κακοῦ, οὗ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἑλέσθαι, εἰ βούλοιτο, ὁ ἄνθρωπος ἔλαβε, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ ὑπακούειν τῷ θεῷ καὶ μὴ ὑπακούειν αἰτίαν μόνην. τοῦτο γὰρ τὸ αὐτεξούσιον ἐβούλετο τότε. καὶ γενόμενος ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐντολὴν λαμβάνει παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐντεῦθεν ἤδη τὸ κακὸν ἄρχεται· οὐ γὰρ πείθεται τῷ θείῳ προστάγματι. καὶ τοῦτο καὶ μόνον τὸ κακόν, ἡ παρακοή, ἥτις τοῦ εἶναι ἤρξατο [5]. οὐδὲ γὰρ ἀγένητον ταύτην τις εἰπεῖν ἔχει, τοῦ ποιήσαντος αὐτὴν ὄντος γενητοῦ. πάντως δὲ πόθεν τοῦτο τὸ παρακοῦσαι ἐρωτήσεις. ἀλλὰ κεῖται σαφῶς ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ. ὅθεν οὐδὲ τοιοῦτον τὸν ἄνθρωπον πρὸς τοῦ θεοῦ γεγονέναι φημί, κατὰ δὲ τήν τινος διδασκαλίαν τοῦτο πεπονθέναι λέγω· οὐδὲ γὰρ τοιαύτην φύσιν εἰληφὼς ὁ ἄνθρωπος. εἰ γὰρ οὕτως εἶχεν, οὐκ ἂν αὐτῷ κατὰ διδασκαλίαν τοῦτο προςεγίνετο, τῆς φύσεως αὐτῆς οὕτως ἐχούσης. λέγει δέ τις θεία φωνὴ μεμαθηκέναι τὸν ἄνθρωπον· Jerem. 13,23. διδάσκεσθαι οὖν φημι τὸ παρακούειν θεοῦ. τοῦτο γὰρ καὶ μόνον ἐστὶ τὸ κακόν, ὃ παρὰ τὴν τοῦ θεοῦ προαίρεσιν γίνεται· οὐ γὰρ ἂν καθ᾿ ἑαυτὸ τὸ πονηρὸν ὁ ἄνθρωπος διδάσκεται. ὁ διδάσκων τοίνυν τὸ κακόν ἐστιν ὁ δράκων. καὶ τὰ ἑξῆς. λείπει [6].

[7] Τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν τοῦ κακοῦ τὸν φθόνον εἶπον ἔγωγε, τὸν δὲ φθόνον ἐκ τοῦ

1) Personatus Origenes p. 103, 22—33. hoc loco plura interponit, quae Methodio prorsus digna sunt et ab eo postea illis verbis: *εἰ — ὡς ἕν τι γέγονε τῶν στοιχείων ἢ τῶν ὁμοίως ἀνάγκῃ δουλευόντων θεῷ*, respiciuntur. Sunt autem haec: *ἐάν τε γὰρ οὐρανὸν εἴπῃς, ἕστηκε φέρων τὸν δεσπότην, οὐ μετακινούμενος τοῦ ὡρισμένου τόπου· ἐάν τε περὶ ἡλίου τὸν λόγον ποιεῖσθαι θέλῃς, ἐκτελεῖ οὗτος τὴν ὡρισμένην κίνησιν, οὐ παραιτούμενος τὸν δρόμον, ἀλλ᾿ ἀνάγκῃ τινὶ δουλεύων τῷ δεσπότῃ. καὶ γῆν ὁμοίως πεπηγυῖαν ὁρᾷς καὶ φέρουσαν τὸ πρόσταγμα τοῦ κεκελευκότος. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα ἀνάγκῃ δουλεύει τῷ πεποιηκότι.* Librarius, perscriptis verbis praegressis: *τὰ — ἄλλα πάντα ἀνάγκῃ δουλεύει τῷ θείῳ προστάγματι*, oculis aberrans ad novissima: *τὰ ἄλλα ἀνάγκῃ δουλεύει τῷ πεποιηκότι*, ab iis quasi iam visis et descriptis ad proxima: *οὐδ᾿ ὁπότερον* — properavit, in medio posita omisit.

2) Reliqua huius fragmenti Combefisius, qui a Sirmondo acceperat nescio unde sumta, primus edidit in Methodio suo, unde Gallandius Biblioth. Patr. T. III. p. 771—772. repeti curavit.

3) Hactenus personatus Origenes p. 104, 25.

4) Conf. Phot. p. 307, *b*. 37 — p. 308, *a*. 4.

5) Hactenus Photius l. c., ubi excerpta ex libro *περὶ αὐτεξουσίου* desinunt.

6) Hactenus Leontius et Joannes l. c.

7) Fragmentum, a Combefisio e cod. ms. Rupifucaldino Elementorum Jo. Damasceni editum, Galland. Bibl. SS. PP. T. III. p. 772, B. repetiit.

κρείττονι τιμῇ κατηξιῶσθαι τὸν ἄνθρωπον πρὸς τοῦ θεοῦ· τὸ δὲ κακὸν ἡ παρακοὴ τῆς τοῦ θεοῦ ἐντολῆς.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

Ed. Pet.
D
[1] *ΤΩΝ ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΟΜΗ ΕΚ ΤΩΝ ΜΕΘΟΔΙΟΥ.*
p. 534,

I. *Ἐντεῦθεν οἱ ἁπλούστεροι τῶν πεπιστευκότων ὁρμώμενοι νομίζουσι τοὺς ἀσεβεῖς
τῆς ἀναστάσεως μὴ τεύξεσθαι, τί νοοῦντες τὴν ἀνάστασιν καὶ ποταπὴν τὴν κρίσιν φαν-
ταζόμενοι οὐ πάνυ σαφηνίζοντες. κἂν γὰρ δοκῶσι περὶ τούτων ἀποφαίνεσθαι, ἡ
βάσανος αὐτοὺς διελέγξει, τὰ ἑξῆς ἀκολούθως σώζειν μὴ δυναμένους. ἐὰν οὖν πυν-
535 θανώμεθα αὐτῶν τίνος ἡ ἀνάστασις γίνεται, ἀποκρίνονται ὅτι τῶν σωμάτων ἃ νῦν
περικείμεθα. εἶτα προσεπερωτησάντων ἡμῶν πότερον τῆς οὐσίας αὐτῶν ὅλης, ἢ οὐχί,
πρὶν βασανίσαι λέγουσιν ὅτι ὅλης. ἐὰν δὲ προσαπορήσωμεν συμπεριφερόμενοι τῇ
ἀκεραιότητι αὐτῶν, εἰ συναναστήσεται τὰ ἀποῤῥεύσαντα ἐν φλεβοτομίαις αἵματα καὶ
σάρκες καὶ τρίχες αἱ πώποτε γενόμεναι, ἢ μόναι αἱ πρὸς τῇ ἐξόδῳ θλιβόμεναι, εἰς
τὸ τῷ θεῷ ποιεῖν ἃ βούλεται προστρέχουσιν. οἱ δὲ γενναιότεροι αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀναγκά-
B ζωνται τὰ αὐτὰ αἵματα συναγαγεῖν τῷ λόγῳ, ἃ πολλάκις ἀπεκκριθῆναι τῶν σωμάτων
ἡμῶν συνέβη, φασὶ τὸ ἐπὶ τέλει ἡμῶν ἀναστήσεσθαι σῶμα. προσηπορήσαμεν δὲ διὰ
τὸ τρεπτὴν εἶναι τὴν σωματικὴν φύσιν καὶ τοιαῦτα. ὥςπερ εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα αἱ
τροφαὶ κατατάττονται, καὶ μεταβάλλουσι τὰς ὁμοιότητας, οὕτως καὶ τὰ ἡμέτερα
σώματα μεταβάλλονται, καὶ ἐν τοῖς σαρκοβόροις οἰωνοῖς καὶ θηρίοις γίγνεται μέρη
τῶν ἐκείνων σωμάτων, καὶ πάλιν ἐκεῖνα ὑπὸ ἀνθρώπων ἢ ἑτέρων ζώων ἐσθιόμενα
C ἀντιμεταβάλλει καὶ γίγνεται ἀνθρώπων ἢ ἑτέρων ζώων σώματα. καὶ τούτου ἐπὶ
πολὺ γιγνομένου ἀνάγκη τὸ αὐτὸ σῶμα πλειόνων ἀνθρώπων πολλάκις γενέσθαι μέ-
ρος. τίνος οὖν ἔσται σῶμα ἐν τῇ ἀναστάσει; καὶ οὕτως εἰς βυθὸν ἡμᾶς φλυαρίας
ἀλόγου συμβήσεται ἐμπίπτειν.*

II. *Καὶ μετὰ ταύτας τὰς ἀπορίας ἐπὶ τὸ πάντα εἶναι δυνατὰ τῷ θεῷ καταφεύ-
γουσι, καὶ λέξεις τῶν γραφῶν δυναμένας κατὰ τὴν πρόχειρον ἐκδοχὴν ὑποβάλλειν τὸ
Ez. 37, 1 sqq. νοούμενον αὐτοῖς προφέρονται, οἷον τὴν ἐν τῷ Ἰεζεκιὴλ „καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ
D κυρίου, καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι καὶ ἔθηκέ με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου, καὶ τοῦτο ἦν
μεστὸν ὀστέων ἀνθρωπίνων. καὶ περιήγαγέ με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ· καὶ ἰδού,
πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου, καὶ ἰδού, αὐτὰ ξηρὰ λίαν. καὶ εἶπε πρός
με, υἱὲ ἀνθρώπου, εἰ ζήσεται τὰ ὀστᾶ ταῦτα; καὶ εἶπον, κύριε ὁ θεός, σὺ ἐπίστα-
σαι ταῦτα. καὶ εἶπε πρός με, προφήτευσον, υἱὲ ἀνθρώπου. καὶ εἶπον πρὸς αὐτά,
τὰ ὀστέα τὰ ξηρὰ ταῦτα, ἀκούσατε λόγον κυρίου. τάδε λέγει Ἀδωναΐ κύριος τοῖς
ὀστέοις τούτοις ἰδού, ἐγὼ εἰςάγω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς, καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα,
536 καὶ ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκας, καὶ ἐκτενῶ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα, καὶ δώσω τὸ πνεῦμά μου
ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ζήσεσθε, καὶ θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν, καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγώ
εἰμι κύριος.“ τούτῳ μὲν οὖν πιθανωτέρῳ χρῶνται τῷ ῥητῷ. καὶ ἄλλα δὲ λέγουσιν
Matth. 8, 12. εὐαγγελικά, οἷον ὡς τό „ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων,“ καὶ
Matth. 10, 28. τό „φοβήθητε τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν Γεέννῃ.“ καὶ τὸ ἐν
Rom. 8, 11. τῷ Παύλῳ „ζωοποιήσει τὰ θνητὰ ὑμῶν σώματα, διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύ-
ματος ἐν ὑμῖν.“*

B III. *Χρὴ δὲ πάντα τὸν φιλαλήθη κατὰ ταὐτὸν τούτοις τὸν νοῦν ἐπιστήσαντα περὶ
τῆς ἀναστάσεως ἀγωνίσασθαι, σῶσαί τε καὶ τὴν τῶν ἀρχαίων παράδοσιν, καὶ φυ-*

1) Ex Epiphanio Advers. Haeres. Lib. II. Tom. I. Haer. LXIV. cap. 12—62. Opp. ed. Petav. Vol. I. p. 534, D. — p. 590, D., ed. Dindorf. Vol. II. p. 599, 1. — p. 668, 5. Apud Epiphanium haec praecedunt p. 534, C. *ἀρκεσθῆναι ἐνόμισα καλῶς ἔχειν τοῖς ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Μεθοδίου εἰς τὸν περὶ τῆς ἀναστάσεως λόγον κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ὠριγένους εἰρημένοις, ἅτινα ἐνταῦθα κατὰ λέξιν παραθήσομαι. καὶ ἔστι τὰ ὑπὸ Μεθοδίου οὕτως, ὡς καὶ αὐτὸς ἐτάξατο.* Ceterum iam antea Epiphanius Methodii disputationem contra Origenem tangere videtur p. 531, C. *ἀρχὴ δέ μοι λέγειν πρὸς τὸν κομπώδη καὶ δοκησίσοφον καὶ ἐρευνητὴν τῶν ἀνερευνήτων καὶ ἐκβιβαστὴν τῶν ἐπουρανίων τουτονὶ τὸν φλυαρίας ἐμπλήσαντα τὸν βίον, ὡς καὶ ὁ κρείττων ἡμῶν κατ' αὐτοῦ εἴρηκε, πρῶτον περὶ γενητοῦ θεοῦ.* Vid. Dindorf. Annot. p. 800. Quamquam Epiphanius, si quidem Methodium h. l. tetigit, fortasse potius respexit, quae ille libro *περὶ τῶν γενητῶν* contra Origenem disputavit.

λάξασθαι μὴ ἐμπεσεῖν εἰς φλυαρίαν πτωχῶν νοημάτων, ἀδυνάτων τε ἅμα καὶ θεοῦ
ἀναξίων. τοῦτο οὖν εἰς τὸν τόπον διαληπτέον, ὅτι πᾶν σῶμα ὑπὸ φύσεως συνεχό-
μενον τῆς καταταττούσης ἔξωθέν τινα δίκην τροφῆς εἰς αὐτό, καὶ ἀπεκκρινούσης ἀντὶ
τῶν ἐπειςαγομένων ἕτερα, ὥςπερ τὰ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, τὸ ὑλικὸν ὑποκείμε-
νον οὐδέποτε ἔχει ταὐτόν. διόπερ οὐ κακῶς ποταμὸς ὠνόμασται τὸ σῶμα, διότι ὡς
πρὸς τὸ ἀκριβὲς τάχα οὐδὲ δύο ἡμερῶν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ταὐτόν ἐστιν ἐν τῷ C
σώματι ἡμῶν, καίτοι γε τοῦ οἱονεὶ Παύλου ἢ Πέτρου ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος (οὐ τοῦ
κατὰ ψυχὴν μόνον, ἧς ἡ οὐσία οὔτε ῥεῖ καθ' ἡμᾶς οὔτ' ἐπειςαγόμενόν τι ἔχει ποτέ,
κἂν ῥευστὴ ᾖ ἡ φύσις τοῦ σώματος) τῷ τὸ εἶδος τὸ χαρακτηρίζον τὸ σῶμα ταὐτὸν
εἶναι, ὡς καὶ τοὺς τύπους μένειν τοὺς αὐτοὺς τοὺς τὴν ποιότητα Πέτρου καὶ Παύλου τὴν
σωματικὴν παριστάνοντας, καθ' ἣν ποιότητα καὶ οὐλαὶ ἐκ παίδων παραμένουσι τοῖς
σώμασι καὶ ἄλλα τινὰ ἰδιώματα, φακοὶ καὶ ἐπὶ τούτοις εἴ τί ἐστιν ὅμοιον. τοῦτο D
τὸ εἶδος, καθ' ὃ εἰδοποιεῖται ὁ Παῦλος καὶ ὁ Πέτρος, τὸ σωματικὸν [, ὃ] ἐν τῇ ἀνα-
στάσει περιτίθεται πάλιν τῇ ψυχῇ, ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβάλλον, οὐ πάντως δ' ἔτι τὸ
ἐντεταγμένον τὸ κατὰ τὴν πρώτην ὑποκείμενον. ὥςπερ δὲ τὸ εἶδός ἐστιν ἐκ βρέφους
μέχρι τοῦ πρεσβυτέρου, κἂν οἱ χαρακτῆρες δοκῶσι πόλλην ἔχειν παραλλαγήν, οὕτως 537
νοητέον τὸ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶδος ταὐτὸν εἶναι τῷ μέλλοντι, πλείστης ὅσης ἐσομέ-
νης τῆς ἐπὶ τὸ κάλλιον μεταβολῆς. ἀναγκαῖον γὰρ τὴν ψυχὴν ἐν τόποις σωματικοῖς
ὑπάρχουσαν κεχρῆσθαι σώμασι καταλλήλοις τοῖς τρόποις. καὶ ὥςπερ ἐν θαλάσσῃ
ζῇν ἡμᾶς ἐνύδρους γενομένους εἰ ἐχρῆν, πάντως ἂν ἡμᾶς ἔδει βράγχια ἔχειν καὶ τὴν
ἄλλην ἰχθύων κατάστασιν, οὕτως μέλλοντας κληρονομεῖν βασιλείαν οὐρανῶν καὶ ἐν
τόποις διαφόροις ἔσεσθαι, ἀναγκαῖον χρῆσθαι σώμασι πνευματικοῖς, οὐχὶ τοῦ εἴδους B
τοῦ προτέρου ἀφανιζομένου, κἂν ἐπὶ τὸ ἐνδοξότερον γένηται αὐτοῦ ἡ τροπή, ὥςπερ
ἦν τὸ Ἰησοῦ εἶδος καὶ Μωυσέως καὶ Ἠλίου, οὐχ ἕτερον ἐν τῇ μεταμορφώσει παρ' Matth. 17, 2.
ὃ ἦν.

IV. Μὴ πρόςκοπτε τοίνυν, εἰ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἄν τις λέγοι μὴ ἔσεσθαι
ταὐτὸν τότε, ὅπου ὁ λόγος τοῖς ἐφιστάναι δυναμένοις δείκνυσιν ὅτι οὐδὲ νῦν δύνα-
ται δύο ἡμερῶν ταὐτὸν εἶναι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον. ἄξιον δὲ ἐπιστῆσαι καὶ τὸ
ἑτεροῖον μὲν σπείρεσθαι, ἑτεροῖον δὲ ἀνίστασθαι. σπείρεται γὰρ σῶμα ψυχικόν, 1 Cor. 15, 44.
ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. καὶ ἐπιφέρει πάλιν ὁ ἀπόστολος, σχεδὸν τὴν γήϊνην C
ποιότητα διδάσκων ἀποτίθεσθαι μέλλειν ἡμᾶς, τοῦ εἴδους σωζομένου κατὰ τὴν ἀνά-
στασιν· „τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι 1 Cor. 15, 50.
οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν.“ ἴσως μὲν γὰρ ἔσται περὶ τὸν ἅγιον
διακρατούμενον ὑπὸ τοῦ εἰδοποιοῦντός ποτε τὴν σάρκα, σὰρξ δὲ οὐκέτι· ἀλλ' ὅπερ
ποτὲ ἐχαρακτηρίζετο ἐν τῇ σαρκί, τοῦτο χαρακτηρισθήσεται ἐν τῷ πνευματικῷ σώ- D
ματι.

Καὶ πρὸς τὰ ῥήματα δὲ τῶν γραφῶν, ἃ παρατίθενται οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν, ταῦτα ἔστιν
εἰπεῖν. καὶ πρῶτον ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ, [ἐπὶ τὸ ὅσον] ἐφ' ὅσον βούλονται οἱ ἁπλού-
στεροι, κατὰ τὰς λέξεις ταύτας οὐδὲ ἀνάστασις σαρκῶν ἔσται, ἀλλὰ ὀστέων μόνον
καὶ δερμάτων καὶ νεύρων. ἅμα δὲ καὶ ὑποδεικτέον αὐτοῖς ὅτι συναρπάζονται, ὡς μὴ
νενοηκότες τὸ γεγραμμένον. οὐ γὰρ εἰ ὀστᾶ ὀνομάζεται, πάντως τὰ ὀστᾶ ταῦτα νοη-
τέον, ὥςπερ οὐδὲ ἐν τῷ „ἐσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ ἡμῶν παρὰ τὸν Ἅιδην“ καί „ἐσκορ- Psal. 140, 7. 21, 14. 6, 2.
πίσθη πάντα τὰ ὀστᾶ μου“ καί „ἴασαί με, ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστᾶ μου,“ φανεροῦ 538
ὄντος τοῦ μὴ λέγεσθαι τὰ ὀστᾶ κατὰ τὴν κοινὴν ἐκδοχήν. ἐπιφέρεται γοῦν τῷ λόγῳ
ὅτι αὐτοὶ λέγουσιν ὅτι ξηρὰ γέγονε τὰ ὀστᾶ ἡμῶν. ἆρά γε λέγουσι „ξηρὰ γέγονε τὰ Psal. 21, 15.
ὀστέα ἡμῶν,“ θέλοντες ἀνίστασθαι συναχθέντα; ἀλλὰ τοῦτο ἀμήχανον. λέγοιεν δ'
ἂν „ξηρὰ γέγονε τὰ ὀστᾶ ἡμῶν“ ἐν αἰχμαλωσίαις γενόμενοι καὶ πᾶσαν ζωτικὴν νο- Ezech. 37, 21.
τίδα ἀποβεβληκότες. ἐπιφέρουσι γοῦν τό „ἀπόλωλεν ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, διαπεφωνήκα- Ibid.
μεν.“ οὐκοῦν ἡ ἐπαγγελία τῆς ἀναστάσεως τοῦ λαοῦ ἐστιν ἀπὸ τοῦ πτώματος καὶ τῆς B
οἱονεὶ νεκρότητος ἣν νενέκρωνται, διὰ τὰ ἁμαρτήματα τοῖς ἐχθροῖς παραδοθέντες.
καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ δὲ ὑπὸ τοῦ σωτῆρος λέγονται εἶναι τάφοι γέμοντες ὀστέων νεκρῶν Matth. 8, 12.
καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. πρέπει δὲ τῷ θεῷ ἀνοίγειν τὰ μνημεῖα ἑκάστου καὶ ἐξάγειν
ἐκ τῶν μνημείων ἡμᾶς ἐζωοποιημένους, ὥςπερ ὁ σωτὴρ τὸν Λάζαρον εἵλκυσεν ἔξω.

V. Τὸ δέ „ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων“ πρὸς αὐτοὺς C
ἀπορητέον ὅτι ὡς ἐν τούτῳ τῷ βίῳ πᾶν μέλος εἴς τινα χρείαν ὁ δημιουργὸς κατε-
σκεύασεν, οὕτως καὶ τοὺς ὀδόντας εἰς τὸ διακόπτεσθαι τὴν στερεὰν τροφήν. τίς
οὖν χρεία τοῖς κολαζομένοις ὀδόντων; οὐ γὰρ εἰς τὴν Γέενναν ὄντες κατ' αὐτοὺς φά-
γονται. καὶ δεικτέον ὅτι οὐ πάντα παραλαμβάνεσθαι δεῖ κατὰ τὸ κείμενον. „ὀδόν- Psal. 3, 7.
τας γὰρ ἁμαρτωλῶν (φησίν) συνέτριψας,“ καί „τὰς μύλας τῶν λεόντων συνέθλασεν Psal. 57, 6.
κύριος.“ τίς δὲ οὕτως ἠλίθιος, ὡς ὑπολαμβάνειν ὅτι τηρῶν τὰ σώματα τῶν ἁμαρτω-
λῶν ὁ θεὸς τοὺς ὀδόντας αὐτῶν μόνον συντρίβει; ὥςπερ οὖν εἴ τις θέλων ταῦθ' οὕτως D

ἔχειν θλιβόμενος εἵλκετο ἐπ' ἀλληγορίαν, οὕτως ζητητέον τῶν κολαζομένων τὸν
βρυγμὸν τῶν ὀδόντων τῆς ψυχῆς δύναμιν μαστικὴν ἐχούσης, ἥτις ἐν καιρῷ τοῦ
ἐλέγχου περὶ τῶν ἁμαρτημάτων κατὰ τὸν συγκρουσμὸν τῶν ὀδόντων ὧν ἐφρόνησε
Matth. 10, 28. βρύξει τοὺς ὀδόντας. τὸ δέ „φοβήθητε τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα
ἀπολέσαι ἐν Γεέννῃ“ τάχα μὲν διδάσκει ὅτι ἀσώματος ἡ ψυχή, τάχα δὲ δηλοῖ καὶ
ὅτι χωρὶς σώματος οὐ κολασθήσεται· περὶ οὗ φυσιολογοῦντες τὰ περὶ τοῦ εἴδους
539 καὶ τοῦ πρώτου ὑποκειμένου εἰρήκαμεν. καὶ τὸ παρὰ τῷ ἀποστόλῳ δέ „ζωοποιήσει
Rom. 8, 11. καὶ τὰ θνητὰ ἡμῶν σώματα,“ θνητοῦ ὄντος τοῦ σώματος καὶ οὐ μετέχοντος τῆς
ἀληθινῆς ζωῆς, δύναται παριστάνειν ὅτι τὸ σωματικὸν εἶδος, περὶ οὗ εἰρήκαμεν, τῇ
Col. 3, 4. φύσει θνητὸν ὄν, ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ ἡ ζωὴ ἡμῶν, καὶ αὐτὸ μεταβάλλει ἀπὸ
τοῦ εἶναι σῶμα θανάτου ζωοποιηθέν, διὰ τὸ πνεῦμα τὸ ζωοποιοῦν ἐκ τοῦ πνευμα-
1 Cor. 15, 35. τικὸν γεγονέναι. καὶ τό „ἐρεῖ δέ, πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρ-
χονται;“ γυμνῶς παρίστησιν ὅτι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον οὐκ ἀναστήσεται. εἰ γὰρ
B καλῶς ἐλάβομεν τὸ παράδειγμα, ῥητέον ὅτι ὁ σπερματικὸς λόγος ἐν τῷ κόκκῳ τοῦ
σίτου δραξάμενος τῆς παρακειμένης ὕλης καὶ δι' ὅλης αὐτῆς χωρήσας, περιδραξάμενος
αὐτῆς αὖ τοῦ εἴδους, τὸ εἶδος ὧν ἔχει δυνάμεων ἐπιτίθησι τῇ ποτε γῇ καὶ ὕδατι καὶ
ἀέρι καὶ πυρί, καὶ νικήσας τὰς ἐκείνων ποιότητας μεταβάλλει ἐπὶ ταύτην, ἧς ἐστιν
αὐτὸς δημιουργός, καὶ οὕτως συμπληροῦται ὁ στάχυς, εἰς ὑπερβολὴν διαφέρων τοῦ
ἐξ ἀρχῆς κόκκου μεγέθει καὶ σχήματι καὶ ποικιλίᾳ.

C

ΠΡΟΚΛΟΥ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

VI. Ἃ μὲν οὖν Ὠριγένης εἰς τὴν περὶ τῆς ἀναστάσεως ἐγχειρῶν πραγματείαν
ἐσπούδασε, ποικιλωτάτην ἐπιδεικνύμενος εἰς αὐτὴν θεωρίαν, τοσαῦτα ὡς ἐν ἐπιτομῇ·
ἐνθυμοῦ δὲ καὶ τὰ τούτοις ἀναθεωρῶν ἐφεξῆς. λείπεται γὰρ τὰς ἀπὸ τῶν γραφῶν
ἔτι πρὸς τοῖς εἰρημένοις μαρτυρίας παραλαβεῖν, ἵν' ὥσπερ ἀνδριὰς πάντα τὰ μέρη
συμμέτρως ὁ λόγος ἑαυτοῦ λαβὼν ὅλος ἐκ πλήρους ᾖ κατεσκευασμένος, ἀλλὰ μηδὲν
D ἔχων ἐνδεὲς τῶν εἰς σχῆμα καὶ κάλλος συναγομένων. τί οὖν αἱ γραφαὶ συνᾴδουσι
τούτοις, ἐπικρατύνουσαι πρὸς συμπλήρωσιν διαγωγῆς κρείττονος τὸν ἄνθρωπον, φρα-
στέον. ταῦτα γὰρ ἐάν τις οἷός τε ᾖ, μὴ παρακόπτων τοῦ δέοντος, ἀκριβῶς νοεῖν,
εἴσεται τὴν ἀνάστασιν ἐπὶ τούτου μὴ χρῆναι παραλαμβάνεσθαι τοῦ σώματος, ἅτε
ἀδυνατοῦντος ἀτρέπτου δι' αἰῶνος μένειν, ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ, ἐν ᾧ αὐτὸς ὁ
540 καὶ νῦν ἐν τούτῳ διασωζόμενος χαρακτὴρ τηρηθήσεται, ἵν' ἕκαστος ἡμῶν καὶ κατὰ
τὴν μορφὴν ὁ αὐτὸς ᾖ, καθάπερ ἐλέχθη καὶ Ὠριγένει. οὕτω γὰρ ἐκεῖνος ἔσεσθαι
τίθεται τὴν ἀνάστασιν. ῥευστοῦ γὰρ ὄντος τοῦ σώματος τοῦ ὑλικοῦ καὶ μηδέποτε
μένοντος ἐφ' ἑαυτῷ κἂν τὸ βραχύ, ἀλλὰ προσγινομένου καὶ ἀπογινομένου περὶ τὸ
εἶδος τὸ χαρακτηρίζον τὸν ἄνθρωπον, ὑφ' οὗ καὶ συγκρατεῖται τὸ σχῆμα, [1] ἀνάγκη,
560, D φησί, τὴν ἀνάστασιν ἐπὶ μόνου τοῦ εἴδους σώζεσθαι δεῖν προσδοκᾶν. καὶ ἵνα μὴ
561 εἴπῃς ὅτι Οὐ καταμανθάνω· σκοτεινῶς ἐκεῖνος γὰρ τοῦτο διέλαβεν· ἐγὼ δέ σοι σα-
φέστερον ὧδε τὸν νοῦν τούτων ἐξηγήσομαι. ἤδη γὰρ πάντως ἑώρακας δέρμα ζῴου
ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο γεμισθὲν ὕδατος, ὅπως, ἐὰν πρὸς ὀλίγον κενούμενον πρὸς ὀλίγον
πληροῖτο, ἀεὶ τὸ εἶδος τὸ αὐτὸ δείκνυσιν. οἷον γὰρ ἂν ᾖ τὸ περιέχον, ἀνάγκη πρὸς
αὐτὸ καὶ τὸ ἐντὸς σχηματίζεσθαι. φέρε γάρ, ὑπεκρέοντος τοῦ ὕδατος εἴ τις προσ-
βάλλοι τοσοῦτον ὅσον ἐκχεῖται, μὴ ἐῶν τὸν ἀσκὸν ἀθρόως κενωθῆναι τοῦ ὕδατος, εἰ
μὴ τοιοῦτο ἀνάγκη φαίνεσθαι τὸ προστιθέμενον οἷον καὶ τὸ πᾶν, διὰ τὸ εἶναι καὶ
B τὸ περιέχον τὸ αὐτό, περὶ ὃ εἰσρεῖ καὶ ἀποῤῥεῖ τὸ ὕδωρ. καὶ δὴ καὶ τὸ σῶμα τού-
τοις ὁ ἐθέλων ἀπεικάζειν οὐκ αἰδεσθήσεται. ὡσαύτως γὰρ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τροφῆς
ἀντεισαγόμενα ἀντὶ τῶν ὑπεξεωθεισῶν σαρκῶν εἰς τὸ σχῆμα τοῦ περιέχοντος εἴδους
μεταβαλοῦνται, καὶ ὁπόσον μὲν ἂν κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς διαχυθῇ, τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἔοικεν, ὁπόσον δὲ κατὰ τὸ πρόσωπον, τῷ προσώπῳ, ὁπόσον δὲ κατὰ τὰ ἕτερα, τού-
τοις· ὥστε τὸν αὐτὸν ἕκαστον φαίνεσθαι, οὐκ οὐσῶν τῶν σαρκῶν ἐν ταὐτῷ τῶν
πρώτων ὑποκειμένων, ἀλλὰ τοῦ εἴδους, καθ' ὃ εἰδοποιοῦνται τὰ προσγιγνόμενα. καὶ
C τοίνυν εἰ μή ἐσμεν οἱ αὐτοί, κἂν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας, τῷ σώματι, ἀλλὰ τῷ εἴδει τῷ
ἐν τῷ σώματι· τοῦτο γὰρ μόνον ἕστηκεν ἀπὸ γενέσεως· πολλῷ μᾶλλον οὐδὲ τότε
οἱ αὐτοὶ κατὰ τὴν αὐτὴν σάρκα ἐσόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶδος τὸ καὶ νῦν ἀεὶ δια-
σωζόμενον ἐν ἡμῖν καὶ μένον. ὃ γὰρ ἐκεῖ τὸ δέρμα, τοῦτο τὸ εἶδος ἐνθάδε· ὃ
δὲ ἐκεῖ τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς εἰκόνος, τοῦτο ἐνταῦθα τὸ προσγιγνόμενον καὶ ἀπογιγνό-
μενον. ὥσπερ οὖν νῦν τοῦ σώματος οὐκ ὄντος τοῦ αὐτοῦ, ὅμως ὁ χαρακτὴρ κατὰ
τὴν αὐτὴν μορφὴν ὁ αὐτὸς σώζεται, οὑτωσὶ καὶ τότε, οὐκ ὄντος τοῦ σώματος τοῦ

1) Post ἀνάγκη vulgo pergi solebat (ed. Petav. p. 540, B.): τῶν εἰρημένων ἐναργέστερον, usque ad illa p. 560, D. ἀνοικείως ἐκτιθεμένῳ. Errorem ex foliorum traiectione ortum Oehlerus ope codicis Ven. primus correxit.

αὐτοῦ, εἰς τὸ ἐνδοξότερον τὸ εἶδος αὐξηθὲν οὐκέτι ἐν φθαρτῷ, ἀλλ' ἐν ἀπαθεῖ καὶ D
πνευματικῷ δειχθήσεται σώματι, ὥςπερ οἷον τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν μεταμόρφωσιν ἦν,
ὅτε εἰς τὸ ὄρος ἀνέβη μετὰ Πέτρου καὶ τοῦ Μωυσέως καὶ τοῦ Ἡλίου τῶν ὀφθέντων Matth. 17.
αὐτῷ. Marc. 9.

VII. *Καὶ ταῦτα μὲν οὖν μέχρι τοσούτου διεσκέφθω. οὗτος γὰρ ὡς ἐν κεφαλαίῳ
τῶν Ὠριγένους δογματισμῶν ὁ νοῦς. ἐὰν δέ τις τῶν ἀμφισβητούντων προβαλλόμενος
τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὸ πρωτότοκον τῶν νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴν αὐτὸν εἰρῆσθαι 562
τῶν κεκοιμημένων, λέγοι ὅτι Καθάπερ ἐκεῖνος ἀνέστη, κατὰ πάντων ὡςαύτως ἐκείνῳ Apoc. 1, 5.
δεῖ προςδοκᾶν ἀναστήσεσθαι, ἵνα ὥςπερ Χριστὸς ἐγήγερται, οὕτως ὁ θεὸς τοὺς κοι- 1 Cor. 15, 20. 1 Thess. 4, 14.
μηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ, ἐγήγερται δὲ τὸ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ τὰς σάρκας
ἔχον ἃς εἶχε, καὶ τὰ ὀστᾶ, καθάπερ ἐπείσθη καὶ Θωμᾶς· λέξωμεν, Ἀλλὰ τὸ τοῦ Joann. 1, 13.
Χριστοῦ σῶμα οὐκ ἦν ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἡδονῆς ὕπνῳ συνελθούσης, ἐν ἀνομίαις Sap. 7, 2. Psal. 50, 7.
συλληφθὲν καὶ κισσηθὲν ἐν ἁμαρτίαις, ἀλλὰ ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ δυνάμεως ὑψίστου Luc. 1, 35.
καὶ παρθένου, τὸ δὲ σὸν ὕπνος ἐστὶ καὶ ἡδονὴ καὶ ῥύπος. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ B
σοφὸς Σειράχ „ἐν γὰρ τῷ ἀποθνήσκειν ἄνθρωπον "ἀποφθέγγεται„ κληρονομήσει ἑρπετὰ Sir. 10, 11.
καὶ θηρία καὶ σκώληκας." καὶ ἐν ὀγδοηκοστῷ ἑβδόμῳ ψαλμῷ „μὴ τοῖς νεκροῖς ποιή- Psal. 87, 10.
σῃς θαυμάσια, ἢ ἰατροὶ ἀναστήσουσι καὶ ἐξομολογήσονταί σοι; μὴ διηγήσεταί τις ἐν
τῷ τάφῳ τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ; μὴ γνωσθήσεται ἐν τῷ
σκότει τὰ θαυμάσιά σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ἐν γῇ ἐπιλελησμένῃ;" καὶ ἕτερα δὲ
ῥήματα τοιαῦτα τῷ βουλομένῳ συνάγειν ἐκ τῶν γραφῶν πάρεστιν ὅσα, ἵνα μὴ πάντων
ἡμεῖς εἰς πλῆθος μνημονεύσαντες πολυπλασίονα τῶν εἰρημένων αὐξήσωμεν τὸν λόγον.* C

ΛΟΙΠΟΝ ΜΕΘΟΔΙΟΥ.

VIII. *Ὡς οὖν ἐπαύσατο μόγις ὁ Πρόκλος καὶ σιγὴ τῶν παρόντων ἦν ἐπὶ πολύ, κα-
ταβληθέντων ἱκανῶς πρὸς ἀπιστίαν, καὶ ἐγὼ ᾐσθόμην ὅτι τῷ ὄντι πεπαυμένος εἴη,
ἠρέμα τὴν κεφαλὴν ἐπάρας καὶ ἀναπνεύσας, ὥςπερ οἱ πλέοντες τοῦ κύματος ἤδη λω-
φῶντος, ὑποτρέμων ἔτι καὶ σκοτιζόμενος (ἐβεβλήμην γάρ, ὡς πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι, τῇ
δεινότητι κατηντλημένος τῶν λόγων) τρέπομαι πρὸς τὸν Αὐξέντιον, καὶ καλέσας αὐτόν, D
Ὦ Αὐξέντιε, νομίζω, ἔφην, μὴ μάτην λελέχθαι τὸ ποιητικὸν σύν τε δύ' ἐρχομένω· Il. 10, 224.
καὶ γὰρ οἱ ἀνταγωνισταὶ δύο. διὸ σθένος ἀμφότεροι ἀμφοτέρων περ σχῶμεν. συναν-
τιλήπτορα γὰρ καὶ συναγωνιστὴν αἱροῦμαί σε τῆς πρὸς αὐτοὺς μάχης, μὴ ἡμῖν ὁ Ἀγλαο-
φῶν μετὰ Πρόκλου καὶ Ὠριγένους τοῖς ἀνατρεπτικοῖς καθ' ἡμῶν ὡπλισμένος λόγοις
ἐκπέρσῃ τὴν ἀνάστασιν. ἄγε οὖν ἀντιπαραταξώμεθα, τῶν σοφισμάτων αὐτῶν μηδὲν
τῶν ἀντιλογικῶν, οἷς οἱ δειλοὶ βάλλονται, φοβηθέντες. καὶ γὰρ οὐδὲν ἐν αὐτοῖς ὑγιὲς 563
ὅλως οὐδὲ πάγιον, ἀλλὰ φαντασία μόνον εὐπρεπὴς ῥημάτων, πρὸς κατάπληξιν τῶν
ἀκουόντων καὶ πειθὼ κατεσκευασμένη, οὐ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ συμφέροντος χάριν,
ἀλλὰ τοῦ δόξαι τοῖς παροῦσι σοφοὺς τοὺς λόγους. ἐντεῦθεν γοῦν τοῖς πολλοῖς οἱ ἐκ
τῶν εἰκότων ἔσθ' ὅτε λόγοι πρὸς κάλλος καὶ ἡδονὴν πεποικιλμένοι μᾶλλον τῶν εἰς
ἀκρίβειαν ἐξητασμένων νομίζονται σπουδαιότεροι, τῶν διδασκάλων οὐ πρὸς τὸ βέλτι-
στον ἁμιλλωμένων ἔτι καὶ σεμνόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀρέσαι καὶ εὐημερῆσαι, καθάπερ οἱ B
σοφισταί, οἳ μισθὸν αἴρονται τῶν λόγων, ἐπευωνιζόμενοι τῆς σοφίας ἐπαίνοις. τὸ
μέντοι παλαιὸν βραχὺ παντελῶς τὸ περὶ τὴν ἐξήγησιν ἦν, φιλοτιμουμένων μὴ τέρπειν,
ἀλλὰ ὠφελεῖν τοὺς παρόντας τῶν τότε. ἀφ' οὗ δὲ λοιπὸν εἰς ῥαστώνην ἐπετράπη πᾶσιν
ἑρμηνεύειν ἐξεῖναι τὰς γραφάς, καὶ πάντες εἰς τὸ ποιῆσαι μὲν τὸ καλὸν ἠμβλύνθησαν
πλησθέντες οἰήματος, περὶ τὸ λογικεύεσθαι δὲ προέκοψαν καλλωπιζόμενοι ὡς πάντα C
γινώσκειν ὑπάρχοντες δεινοί, διδάσκεσθαι μὲν ὁμολογεῖν χρῄζειν αἰδεσθέντες, φιλονει-
κεῖν δὲ μᾶλλον καὶ προπηδᾶν, ὡς οἱ διδάσκαλοι, θρασυνθέντες· ἐντεῦθεν γοῦν τοῦ
μὲν εὐλαβοῦς καὶ πρᾴου καὶ πάντα δύνασθαι ποιεῖν τὸν θεόν, ὡς ἐπηγγείλατο, πιστεύειν
ὠλίσθησαν, εἰς δὲ ζητήσεις κενὰς καὶ βλασφημίας ἥκασι, μὴ νοήσαντες ὡς οὐ τὰ ἔργα
τῶν λόγων ἐπετηδεύθη χάριν, ἀλλὰ τῶν ἔργων οἱ λόγοι, ὥςπερ ἰατρικῆς δι' ὧν τοὺς
κάμνοντας σώζεσθαι δεῖ τῶν λόγων ἔργοις κυρουμένης, ἵν' ἡρμοσμένων ἡμῶν πάντα
συμφώνως ὁ νοῦς εἴη τοῖς ἀρίστοις λόγοις τὰ ἤθη τῇ γλώσσῃ συνῳδὰ παρέχων δίκην D
λύρας, ἀλλὰ μὴ ἄμουσα καὶ ἀσύμφωνα. ἐπὶ γὰρ τῷ κτήσασθαι κατὰ ἀλήθειαν ἀγω-
νίζεσθαι δεῖ τὸ δίκαιον ἀσκεῖν, καὶ οὐκ ἐπὶ τῷ δοκεῖν, χωλῶς ἐπιβαίνοντα σοφίας,
καὶ πρὸς δόξαν μᾶλλον ἢ πρὸς ἀλήθειαν ἁμιλλώμενον, πρόθυρα καὶ προσχήματα καὶ
πᾶσαν ὑποδυσάμενον τῆς ὑποκρίσεως τὴν σκευήν.*

IX. *Εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ λόγων τραγικῶς κεκοσμημένων προβολαῖς καθάπερ γυναῖκες 564
ἔξωθεν ὡραϊζόμενοι πρὸς ἀπάτην ἐντέχνως, ἐὰν μή τις πεφυλαγμένως αὐτοῖς τῶν ἔτι
νεωτέρων προσβλέψῃ τῇ πίστει καὶ νηπτικῶς. ὅθεν εὐλαβητέον πρὸ τοῦ καταμαθεῖν
ἀσφαλῶς εἰς τὴν καρδίαν εἰςδέξασθαι τὸν τῶν τοιούτων λόγον. καὶ γὰρ φθάνουσιν οἱ*

ἐξαπατῶντες πολλάκις τοὺς διδάσκοντας, καθάπερ δὴ καὶ αἱ Σειρῆνες τοὺς φεύγοντας αὐτὰς κρύπτουσι μακρόθεν τὸ μισάνθρωπον τῇ καλλιφωνίᾳ. ἢ πῶς, ὦ Αὐξέντιε, ἔφην
B ἐγώ, σὺ ταῦτα τίθεσαι; καὶ ὃς ἀπεκρίνατο, Οὕτως καθάπερ καὶ σύ. Οὐκοῦν πάντας τῶν ἑτεροδόξων τοὺς σοφιστὰς μιμητὰς εἰδώλων ἀληθείας εἶναι λέγωμεν, ἀλήθειαν μὴ γινώσκοντας, καθάπερ ζωγράφους; καὶ γὰρ [1] οὗτοι μιμεῖσθαι μὲν ναυπηγοὺς καὶ πλοῖα καὶ κυβερνήτας ἐπιχειροῦσι, ναυπηγεῖν καὶ κυβερνᾶν οὐ γινώσκοντες. οὐκοῦν ἀποξέοντες θέλεις τὰ χρώματα πείθωμεν αὐτῶν τὰ θαυμάζοντα τὰς τοιαύτας γραφὰς παιδία ὅτι οὔτε τὸ πλοῖον τοῦτο πλοῖόν ἐστιν οὔτε ὁ κυβερνήτης κυβερνήτης, ἀλλὰ τοῖχος
C ἔξωθεν πρὸς τέρψιν χρώμασι καὶ γραφαῖς κεκοσμημένος, καὶ ὅτι μιμηταὶ μὲν εἰδώλου πλοίου καὶ κυβερνήτου οἱ δημιουργήσαντές εἰσιν ἀπὸ τῶν χρωμάτων ταῦτα, καὶ οὐ πλοίου; Μακρὸν τῷ ἀκοῦσαι ποθοῦντι τὸ προοίμιον. Ἀλλ' ὠφέλιμον, ἔφην, ὦ ἄριστε. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν θεοπνεύστων γραφῶν ῥήματα, οἷς ἐπιχρωματίζοντες ποικίλλουσιν ἑαυτῶν πρὸς ἀπάτην οὗτοι τὴν δόξαν, δικαιοσύνην αὐθαδῶς καὶ ἀλήθειαν ὀνομάζοντες, οὐ γινώσκοντες ὅλως δικαιοσύνην, εἴ τις ἀφέλοιτο, πόσον οἴει γυμνωθέντας αὐτοὺς τῶν τοιούτων ὀνομάτων χλευασθήσεσθαι; Πάνυ πολύ, ἔφη. Πότερον οὖν, ὦ Αὐξέντιε, ἦν
D δ' ἐγώ, σὺ βούλει ταύτης ἡγεμονεύειν τῆς ὁδοῦ, ἢ ἐγὼ ἡγῶμαι; Δίκαιος, ἔφη, σὺ ἡγεῖσθαι· σὺ γὰρ καὶ κατάρχεις τοῦ λόγου.

X. Οὐκοῦν ἐλέγετο (φέρε γὰρ πρὸς μέρος ἐξ ἀρχῆς ἀκολούθως τὸν Ἀγλαοφῶντος ἐξετάσωμεν νοῦν) ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα διὰ τὴν παράβασιν ὃ περικείμεθα τοῦτο ἀνειληφέναι χρόνοις τοῖς ἄνω χωρὶς αὐτοῦ μακαρίως διάξασα; [2] τοὺς γὰρ δερματίνους εἶναι

1) *Οὗτοι .. οὐ γινώσκοντες.* Haec sua fecit personatus Origenes Dial. c. Marcionit. V. p. 131. ed. Wetsten.

2) Contra hanc Origenis sententiam, a me illustratam in Symbol. in Epiph. Pan. p. 31, Methodius p. 565, A. — 567, A. 546, A. — C. iis disputat, quibuscum confer Anastasii Sinaitae Contempl. anagogicas in Hexaëm., Graece nondum editas, lib. XI., Bibl. max. PP. T. 9. p. 920, E. — 930, A.: Graece in Cod. Monac. 146. p. 421. (ex apographo, quod editori petenti officiosissime transmisit Marc. Joseph. Muellerus, Dr. Phil., Classis philosophae et philologicae Academiae Regiae Bavaricae scientiarum et literarum Soc. Ord. idemque Secretarius, et linguarum orientalium in Universitate literarum Monacensi Prof. Ord.) *ἀπήτω (l. ἀπίτω) γὰρ ἡμῶν πόῤῥω ὠριγένης καὶ οἱ τοῦ ὠριγένους μύσται, τῶν ἡμετέρων ψυχῶν προΰπαρξιν μυθικῶς φανταζόμενοι. γεγονὼς γὰρ ἐκεῖνος καὶ ὑπάρξας καὶ εἰς ὀντότητα ἐλθὼν μετὰ τοῦ δερματίνου χιτῶνος, οὐκ οἶδα πόθεν ὁρμώμενος ἢ παρὰ τίνος τοῦτο λαβών, γυμνοὺς νόους πρὸ τῶν χιτώνων πάντῃ ἀφθάρτους καὶ ἀνεπιδέκτους θανάτου καὶ ῥεύσεως καὶ βρώσεως καὶ πόσεως καὶ ὕπνου, τὸν ἀδὰμ καὶ τὴν εὔαν ἐδογμάτισεν εἶναι. οὐ τὴν τερατώδη μανίαν ἀνατρέπων ὁ πολὺς ἐν σοφίᾳ μεθόδιος οὐ μίαν οὐδὲ δευτέραν, ἀλλὰ γὰρ καὶ δεκάτην ἡμῖν γραφικὴν ἀπόδειξιν παρίστησι δηλοῦσαν ὅτι σῶμα ἀληθῶς γηγενὲς καὶ χοϊκὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπαρχῆς* (l. *ἀπ' ἀ.*) *ἐποίησεν ὁ θεός, καθὼς διὰ στόματος ἡμῖν παύλου φθέγγεται λέγων· ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός· πρῶτον γὰρ τὸ χοϊκόν· εἶθ' οὕτως διὰ χριστοῦ τὸ πνευματικόν, ἵνα, καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου* [1 Cor. 15, 46, 47, 49.]. *εἰ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς, φησί, μετέπεσε καὶ ἀλλοιώθη* (l. *ἠλλ.*) *κατ' οὐσίαν ὁ ἄνθρωπος, ἄλλο ἀπ' ἄλλου ἀποδυσάμενος καὶ ἀμφιασάμενος σῶμα, ἠδικήθη ἐν τούτῳ ὑπὸ θεοῦ. ἔδει γὰρ καὶ τοὺς πολλῷ πλέον παρανομήσαντας δαίμονας πρὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο παθεῖν καὶ ἐξ ἀθανάτου καὶ ἀφθάρτου καὶ ἀΰλου φύσεως θνητὰ καὶ φθαρτὰ καὶ ῥευστὰ ἀμφιάσασθαι σώματα. δεύτερον πάλιν φησὶν ὁ πατὴρ ὅτι ἡ παραλλαγὴ τοῦ σχήματος τῶν παιδουργῶν μορίων τοῦ ἀδὰμ καὶ τῆς εὔας δείκνυσιν ὅτι ἐπὶ σαρκικῇ τεκνογονίᾳ καὶ σπορᾷ τοιαῦτα αὐτοῖς διεπλάσθη ὄργανα. τρίτον τὸ εἰπεῖν τὴν γραφὴν εὐθέως σὺν τῇ ποιήσει αὐτῶν ὅτι ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς* [Gen. 1, 27.). *ἐπὶ* (l. *ἐπεὶ*) *ἀφθάρτου φύσεως καὶ ἀκτίστου τίς ἦν χρεία ἄῤῥενος καὶ θήλεος; τέταρτον ὅτι καὶ διὰ τῆς εὐλογίας τῆς ὑπὸ θεοῦ πρὸς αὐτοὺς ῥηθείσης αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν* [Gen. 1, 28.] *ἡ διὰ σπορᾶς καὶ τόκου σαρκικοῦ τεκνογονία αὐτῶν δείκνυται. πέμπτον τὸ πρὸ τῆς ἐκπτώσεως κοινὴν αὐτοῖς καὶ τοῖς κτήνεσι καὶ πετεινοῖς τὴν τῶν σπερμάτων ἀπὸ γῆς ποιήσασθαι ἐπιτροπὴν τὸν θεόν. ἕκτον φησὶ πάλιν ὁ διδάσκαλος· εἰ πᾶν τὸ εἰςερχόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς ἀφεδρῶνα χωρεῖ κατὰ τὴν τοῦ κυρίου φωνὴν* [Matth. 15, 17.], *ἀδύνατον ἦν αὐτοὺς κοινῆς τῆς κτηνώδους μεταλαμβάνοντας σπερμοφαγίας μὴ καὶ τὴν ἴσιν* (l. *ἴσην*) *ὑπομένειν φθαρτώδη ἔκρισιν* (l. *ἔκκρ.*). *ἕβδομον ὅτι καὶ ἡ τοῦ ὕπνου ἔκστασις καὶ ἡ τομὴ τῆς πλευρᾶς ὑλικῆς καὶ γηγενοῦς σαρκός εἰσι γνωρίσματα, οὐ χώραν ἔχοντα ἐπὶ ἀθανάτου φύσεως. ὄγδοον, εἰ ἄϋλός τις καὶ ἀσώματος πρὸ τῆς παρακοῆς ὑπῆρχεν ὁ ἄνθρωπος, πῶς περὶ τῆς παρ' αὐτοῦ ληφθείσης πλευρᾶς φησι τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστῶν μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου;* [Gen. 2, 23.] *ἔννατον, εἰ ἄρα ὁ χριστὸς* [1 Cor. 15, 20. Col. 1, 18.] *ἀπαρχὴ καὶ πρωτότοκος λέγεται ἐκ τῶν νεκρῶν, ὡς πρῶτος δηλονότι ἄφθαρτον καὶ ἀθάνατον ἀναστήσας τὸ πανάγιον αὐτοῦ σῶμα, πῶς δυνατὸν πρὸ τοῦ πρωτοτόκου ἄλλον εἶναι ἐν ἀφθαρσίᾳ σαρκὸς καὶ ἀθανασίᾳ ὑπὸ θεοῦ γεγόνε* (l. *γεγονότα*) *ἄνθρωπον; δεκάτην δὲ πρὸς αὐτοὺς ποιεῖ τὴν ἀπόδειξιν ὁ πατὴρ ἐκείνην τὴν πρὸς τοὺς σαδδουκαίους τοῦ σωτῆρος φωνὴν τὴν φάσκουσαν ὅτι οἱ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε ἐκγαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίζονται· οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται* [Luc. 20, 35, 36.]. *εἰ οὖν οὐ δύνανται ἀποθανεῖν οἱ ἐν ἀφθαρσίᾳ ὄντες, πῶς ἀπέθανεν ὁ ἀδάμ, εἴπερ ὠριγένης μυθεύεται ὅτι τοιοῦτοι ἐκ νεκρῶν ἀνιστάμεθα τῇ φύσει τοῦ σώματος οἷος ἦν ὁ ἀδὰμ πρὸ τῆς παραβάσεως; ἀλλὰ κατάδηλός ἐστιν ὠριγένης τὴν ἀνάστασιν τῆς σαρκὸς ἀπαρνούμενος. καὶ διὰ τοῦτο γυμνὰς ψυχὰς καὶ ἡμᾶς καὶ τὸν ἀδὰμ ὅτε γέγονε μυθεύεται δυσσεβῶς, προϋπαρχούσας τοῦ σώματος. ἀσφαλεστέρου μὲν οὖν καὶ κρείττονος καθ' ὑπεροχὴν τὸν πρωτόπλαστον τυχεῖν σώματος ὁ λέγων, φησὶν ὁ αὐτὸς μεθόδιος, οὐκ ἂν ἁμάρτῃ* (l. *ἁμάρτοι*), *μέσιν* (l. *μέσην*) *τινὰ τάξιν φθορᾶς καὶ ἀφθαρσίας ἔχοντος. τοῦτο γὰρ καὶ ὁ πολύσοφος ἐμπεδοῖ σολομὼν φάσκων ὅτι ἐπ' ἀφθαρ-*

*χιτῶνας σώματα, εἰς ἃ ἐνεῖρχθαι συνέβη τὰς ψυχάς, δίκην ὅπως ὧν ἔδρασαν νεκρο- 565
φοροῦσαι παράσχωσιν. ἢ οὐ ταῦτα πρῶτον ἦν ἐν ἀρχῇ τὰ λεχθέντα ὑπὸ σοῦ, ἰατρέ;
ἀλλ᾽ ἴθι ὑπόμνησον, ἐάν τί σοι φαίνωμαι μὴ μεμνημένος. Οὐδὲν νῦν ὑπομνήσεως εἰς
τοῦτο δέῃ· αὐτὰ ταῦτα γὰρ ἦν ἐν πρώτοις ἡμῖν τὰ εἰρημένα. Τί δέ; οὐχὶ καὶ τοῦτο
ἐν τοῖς ἑξῆς ἐλέγετο πολλαχῶς ὑπὸ σοῦ, ὡς ἐμποδὼν πρὸς τὴν κατάληψιν ἡμῖν τὸ
σῶμα τῶν ὄντως ὄντων καὶ γνῶσιν διὰ τὰς πρὸς τὸ κοσμεῖν ἀσχολίας αὐτὸ καὶ θερα-
πεύειν γίγνεται καὶ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γαστρὸς προςβολάς, ἔτι τε
βλασφημιῶν καὶ παντοίων αἴτιον ἁμαρτημάτων, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καθ᾽ ἑαυτὴν δίχα B
σώματος ὅλως ἁμαρτῆσαι ψυχήν· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν ἐκτὸς
ἁμαρτήματος ὅπως ἔσοιτο καὶ παρακοῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἔνθα καὶ τὰς διατριβὰς
ἕξει μετὰ τῶν ἀγγέλων, ἐλευθέραν αὐτὴν καὶ γυμνὴν χρῆναι διαμεῖναι σώματος, ἐπει-
δήπερ τὸ σῶμα τοῦ χραίνεσθαι τοῦτο καὶ ἁμαρτάνειν παραίτιον αὐτῇ καὶ συνεργὸν
γίγνεται· ἄνευ γὰρ σώματος ἀμήχανον ἁμαρτῆσαι ψυχήν· ὅθεν ἵνα τὸν ἄπειρον ἀνα-
μάρτητος αἰῶνα τηρηθῇ, οὐκέτι τὸ ταλαντεῦον αὐτὴν εἰς τὴν φθορὰν κάτω καὶ τὴν C
ἀδικίαν σῶμα λήψεσθαι; Ἀλλ᾽ ἐλέχθη καὶ τοῦτο. Τί δέ; καὶ καλῶς σοι τοῦτο καὶ
ὀρθῶς, ἔφην, ἥγησαι λελέχθαι; Καὶ τί σοι, ἔφη, τοῦτο διαφέρει, ἀλλὰ οὐκ ἐξελέγ-
χεις τὸν λόγον; Οὐδέν, ἦν δ᾽ ἐγώ, ἀλλὰ δι᾽ ἃ εἴρηκας, ὅπως ἐξετάζηται ὁ λόγος.
Καλῶς καὶ ὀρθῶς, ἔφη. Καλῶς δέ σοι δοκεῖ τίθεσθαι καὶ ὀρθῶς ὁ ἑαυτῷ τἀναντία
λέγων καὶ ἀσύμφωνα; Οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν. Ἀμούσως γὰρ οὕτως σοι φαίνεται τὴν ἀλή-
θειαν ὑποκρίνεσθαι; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκ ἄρα ἀποδέχῃ τὸν τὰς ἁμαρτίας ἐν-
τείνοντα πρὸς τὸ ψευδὲς μέλος τῶν λόγων; Οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν. Οὐκοῦν οὐδὲ σεαυτοῦ D
λέγοντος ἀμούσως οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἀποδέξῃ. δοὺς γὰρ ἀσωμάτως ἡμαρτηκέναι τὰς ψυχάς,
ἀποσφαλείσας τῆς ἐντολῆς, καὶ φράσας διὰ τὴν ἀνομίαν τοὺς χιτῶνας αὐταῖς ὕστερον
τοὺς δερματίνους δεδωκέναι τὸν θεόν, ἵνα δίκην νεκροφοροῦσαι παράσχωσι, χιτῶνας τὰ
σώματα φράσας, προϊόντος τοῦ λόγου ἐπιλαθόμενος ἃ τὸ πρῶτον ὑπέθου, μὴ δύνα-
σθαι καθ᾽ ἑαυτὴν τὴν ψυχὴν ἁμαρτῆσαι λέγεις. οὐ πεφυκέναι γὰρ ὅλως πρὸς τοῦτο, 566
ἀλλὰ παραίτιον αὐτῇ παντοίων κακῶν τὸ σῶμα γεγονέναι. ὅθεν πρὸς τὸ μὴ παρορμη-
θῆναι πρὸς ἀδικίαν αὐτὴν αὖθις, καθάπερ συνέβη καὶ πρόσθεν ὑπὸ τοῦ σώματος,
οὕτως εἰς τοὺς αἰῶνας αὐτὴν ἔσεσθαι χωρὶς αὐτοῦ, καίτοι πρῶτον εἰπὼν ἐν τῷ παρα-
δείσῳ πρὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν, ὁπότε ἔτι μακαρία καὶ ἀναλγὴς ἦν, ἡμαρτηκέναι.
παραβάσῃ γὰρ τὴν ἐντολήν, καὶ κεκρατημένῃ ἤδῃ διὰ τὴν πρὸς τὸν ὄφιν πειθὼ ὑπὸ
τῆς ἁμαρτίας, δεσμὸν αὐτῇ τὸ σῶμα δεδόσθαι τιμωρόν. ὥστη ἢ τὸ πρότερον, ἢ τὸ
ὕστερον οὐκ ὀρθῶς ἔχει. ἤτοι γὰρ πρὸ σώματος ἥμαρτε, καὶ οὐδέν τι μᾶλλον κἂν μὴ B
λάβῃ σῶμα ἁμαρτήσεται, καὶ μάταιος ἡ περὶ τοῦ μὴ ἀνίστασθαι τὸ σῶμα περισσο-
λογία· ἢ μετὰ σώματος, καὶ οὐ δύνανται σῶμα οἱ χιτῶνες νομίζεσθαι εἶναι οἱ δερ-
μάτινοι. εὑρίσκεται γὰρ πρὸ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν ἀθετήσας ὁ ἄνθρωπος τὴν θείαν
ἐντολήν· οὗ καὶ χάριν οἱ χιτῶνες κατασκευάζονται, τὴν γύμνωσιν τὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν προςγενομένην καλύψαντες. ἀλλὰ πότερον πείθω σε, καὶ ὁρᾷς ὡς ἑαυτῷ
μαχόμενα ὑπέθου, καί σοι τοῦτο γεγένηται σαφές; ἢ οὐδέπω μανθάνεις, ὦ Ἀγλαοφῶν, C
ἔφην, ὃ λέγω; Μανθάνω, ἔφη, καὶ οὐκέτι δέομαι δεύτερον ἀκοῦσαι· ἀλλὰ ἔλαθον
ἐμαυτὸν οὐκ ὀρθῶς εἰπών. ἀνάγκη γάρ μοι δεδωκότι τοὺς δερματίνους χιτῶνας εἶναι
τὰ σώματα ὁμολογεῖν, καὶ πρὶν εἰς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν ἐληλυθέναι ἡμαρτηκέναι, ἀνθ᾽
ὧν πρὸ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν ἡ παράβασις ἐγένετο (διὰ τὴν παράβασιν γὰρ οἱ χιτῶ-
νες αὐτοῖς κατασκευάζονται, καὶ οὐχ ἡ παράβασις διὰ τοὺς χιτῶνας γίγνεται), καὶ ἐκ
ταύτης τῆς ὁμολογίας συγκατατίθεσθαι ὡς οὐ τὸ σῶμα τοῦτο παραίτιον κακίας ἐστίν, D
ἀλλ᾽ αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἐν ἑαυτῇ. διὸ κἂν μὴ λάβῃ τὸ σῶμα, ἁμαρτήσεται, ἐπειδήπερ καὶ
πρόσθεν ἥμαρτε χωρὶς σώματος. καὶ ἀνόητον τὸ λέγειν ἀναβιῶναι μὴ δύνασθαι τὸ
σῶμα διὰ τοῦτο [τὴν σάρκα], ἵνα μὴ παραίτιον τῇ ψυχῇ τοῦ ἁμαρτῆσαι γενηθῇ. ἁμαρ-
τήσεται γάρ, ὥςπερ καὶ πρὸ τοῦ σώματος ἥμαρτεν, οὕτως καὶ μετὰ τὴν τοῦ σώματος
ἀπόθεσιν, κἂν μὴ αὖθις τὸ σῶμα ἀπολάβῃ. ὅθεν ἀνάγκη μοι διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ
μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος τοὺς δερματίνους χιτῶνας εἶναι τὰ σώματα. εἰ δὲ 567
ἀποδεξαίμην, ὁμολογεῖν χρή με καὶ τὰ εἰρημένα.*

σίᾳ ἐποίησεν θεὸς τὸν ἄνθρωπον [Sap. 2, 23.], *τουτέστι μέσον τινὸς* (l. *τινὰ*) *ἀῤῥευσίας καὶ ῥεύσεως, ὅπως ἢ τοῦ κρείττονος ἑλόμενος* (*ὡς καὶ γρηγορίῳ δοκεῖ τῷ θεολόγῳ*) *πρὸς τελείαν ἀφθαρσίαν καὶ ἀθανασίαν ὁδεύῃ, ἢ τοῦ χείρονος πάλιν ἀψάμενος τέλειον ὑπομένῃ τὸν θάνατον· ὃ δὴ καὶ γέγονε κατὰ τὴν εἰποῦσαν φωνὴν αὐτῷ ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ* [Gen. 3, 19.]. Haec si Anastasius ex Methodii opere *περὶ ἀναστάσεως* depromsit (quod veri est simillimum), fatendum est, ea neque eodem ordine, neque eadem amplitudine in Excerptis Epiphanianis comparere. Nam ex argumentis, quibus Anastasius Methodium contra Origenem pugnasse testatur, nonnisi tertio, quarto et octavo, neque iisdem verbis Methodius ap. Epiphan. p. 546, C. et 546, A. B. utitur. Scripturae locis, ab Anastasio in argumento decimo et in clausula commemoratis, utitur quidem Methodius p. 557, D. 557, C. 545, D. sed longe aliter atque Anastasius refert.

XI. [1] *Τί δέ; οὐχὶ κἀκεῖνο, ἔφην, ὦ Ἀγλαοφῶν, δοκεῖ σοι μὴ ὀρθῶς ἔχειν; Τὸ*
Thren. 3, 34. *ποῖον; Τὸ λέγειν, ἦν δ' ἐγώ, δεσμὸν καὶ πέδας τὸ σῶμα μεμηχανῆσθαι κατὰ τῆς ψυ-*
Psal. 145, 7. *χῆς, καὶ ὅτι καὶ ὁ προφήτης δεσμίους ἡμᾶς γῆς ἔφη διὰ τοῦτο, καὶ ὁ Δαβὶδ πεπεδη-*
μένους. καὶ ὅς, Οὐκ ἔχω σοι προχείρως ἀποκρίνασθαι, ἔφη. ἀλλὰ τί ἄλλῳ οὐ δια-
B *λέγει; καὶ ἐγὼ (ᾐσθόμην γὰρ ἐρυθριῶν αὐτόν, φεύγοντα ἐλεγχθῆναι τὸν λόγον) Οἴει*
γάρ με κατὰ φθόνον ἐπιχειρεῖν σε ἐλέγξαι, ἔφην, καὶ μὴ τὸ προκείμενον καταφανὲς
φιλονεικεῖν ποιῆσαι; ἀλλ', ὠγαθέ, μὴ ἀποκάμῃς ἀνερωτώμενος. ὁρᾷς γὰρ ὡς οὐ περὶ
μικρῶν εἰσιν ἡμῖν οἱ λόγοι, ἀλλ' ὅντινα χρὴ τρόπον πεπιστευκέναι· καὶ γὰρ οὐδὲν
οἶμαι τοσοῦτον κακὸν ἀνθρώπῳ γενέσθαι, ὅσον ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων, ὁπόταν ψευδῆ
περὶ αὐτῶν δοξάζῃ. ἴθι οὖν προθύμως πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποσάφει, καὶ ἐάν τί σοι
C *λέγειν ἀληθὲς μὴ δοκῶ, μᾶλλον τῆς ἀληθείας φροντίσας ἢ ἐμοῦ ἔλεγξον.* [2] *μεῖζον γὰρ*
ἀγαθὸν τὸ ἐλεγχθῆναι τοῦ ἐλέγξαι νομίζω, ὅσῳ μεῖζόν ἐστι τὸ αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι
κακοῦ τοῦ ἄλλον ἀπαλλάξαι. φέρε οὖν παρ' ἀλλήλους παραβάλλοντες τοὺς λόγους σκε-
ψώμεθα εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν οὐ πάνυ
σμικρὰ ὄντα, ἀλλὰ περὶ ὧν εἰδέναι τε κάλλιον, μὴ εἰδέναι τε αἰσχρόν. οὐκοῦν σὺ μὲν
οὐ νομίζεις ἀναβιῶναι τὸ σῶμα, νομίζω δὲ ἐγώ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, καὶ δι' ἃ εἴ-
ρηκα. Καὶ σὺ δέ, ἦν δ' ἐγώ, δεσμὸν αὐτὸ καὶ φυλακὴν καὶ σῆμα καὶ ἄχθος καὶ πέ-
D *δας εἶναι ἔφης, ἐγὼ δὲ οὔ φημι. Ἀληθῆ, ἔφη, μοι λέγεις. Καὶ μὴν δι' ἀκολασίας*
καὶ πλάνης καὶ λύπης καὶ θυμοῦ καὶ συλλήβδην τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὧν εἶναι παραί-
τιον αὐτὸ κακῶν ἔφης, ἐμποδίζει ἡμῖν τὴν πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμὴν τῆς ψυχῆς, μὴ ἐῶν
τῶν ὄντως ὄντων εἰς κατάληψιν ἡμᾶς καὶ γνῶσιν παρελθεῖν. κἂν γὰρ ἐπιχειρήσωμεν
θηρεῦσαί τι τῶν ὄντων, ἀεὶ παρεμπίπτων ζόφος ζοφοῖ τὸν λογισμόν, μὴ ἐπιτρέπων
ἡμᾶς ἐπισκοπῆσαι τὸ ἀληθὲς τρανῶς. ἀπάτης μὲν γὰρ ἡ διὰ τῶν ὤτων ἡμῶν πεπλή-
568 *ρωται σκέψις, ὡς ἔφης, ἀπάτης δὲ καὶ ἡ διὰ τῆς ὄψεως, ἀπάτης δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν*
ἄλλων αἰσθήσεων. Ὁρᾷς, ἔφη, ὦ Εὐβούλιε, ὡς ἐγὼ ἕτοιμός εἰμί σε ἐπαινεῖν, ὁπόταν
ὀρθῶς διασαφῇς τοὺς λόγους;

XII. [3] *Ἆρ' οὖν, ἵνα δή με καὶ μᾶλλον ἐπαινέσῃς, εἰ δεσμὸς τὸ σῶμα καθ' ὑμᾶς*
δοκεῖ, οὐ δύναται κακίας ὑπαίτιον εἶναι νομίζεσθαι τῇ ψυχῇ καὶ ἀδικίας ἔτι, ἀλλὰ
σωφροσύνης ἀντιστρόφως καὶ παιδείας; ὧδε δὲ σκόπει· οὕτω γὰρ ἂν μᾶλλον ἀκολου-
θήσειας· ποῖ ἄγομεν τοὺς τὰ σώματα κάμνοντας; οὐ παρὰ τοὺς ἰατρούς; Δῆλον, ἔφη.
B *Ποῖ δὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας; οὐ παρὰ τοὺς δικαστάς; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν δίκην ὧν ἔδρα-*
σαν δώσοντας, ἔφην, δικαίως; Ναί. Τὸ δὲ δίκαιον πᾶν καλόν; ὡμολόγει. Ὁ δὲ δι-
καίως κρίνων καλῶς ποιεῖ· δικαίως γὰρ κρίνει; συνέφη. Τὸ δὲ καλὸν ὠφέλιμον;
Φαίνεται. Ὠφελοῦνται ἄρα οἱ κρινόμενοι· ἀναιρεῖται γὰρ αὐτῶν ταῖς βασάνοις ἡ πονη-
ρία κωλυομένη, καθάπερ καὶ πρὸς τῶν ἰατρῶν τομαῖς καὶ φαρμάκοις αἱ νόσοι. τὸ
γὰρ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην ἐπανορθοῦσθαι τὴν ψυχήν ἐστι, τὴν μεγάλην νόσον ἀδι-
κίαν ἀποβάλλοντα. ὡμολόγει. Τί δέ; οὐ κατὰ ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτηθέντων τὰς κο-
C *λάσεις τοῖς κολαζομένοις δικαίως προςφέρεσθαι φής, καθάπερ καὶ τοῖς ἰατρευομένοις*
κατὰ ἀναλογίαν τῶν τραυμάτων τὰς χειρουργίας; ἐπένευσεν. Οὐκοῦν ὁ μὲν θανάτου
δράσας ἄξια τιμᾶται θανάτῳ τὴν δίκην, ὁ δὲ πληγῶν πληγαῖς, ὁ δὲ δεσμῶν δεσμοῖς;
ὡμολόγει. Ζημιοῦται δὲ ὁ ὀφλήσας, ἔφην, δεσμοῖς ἢ πληγαῖς ἢ ἄλλῃ τινὶ τοιαύτῃ
τιμωρίᾳ, ὅπως παύσηται μεταγνοὺς τοῦ ἀδικεῖν, ξύλον καθάπερ διεστραμμένον βασά-
νοις εὐθυνόμενος; Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τιμωρεῖται γὰρ αὐτὸν οὐ τοῦ παρελη-
λυθότος ἐγκλήματος ἕνεκα ὁ δικαστής, ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος, ὅπως μὴ καὶ αὖθις ποιήσῃ.
D *Τοῦτο δῆλον, ἔφη. Ὁ γὰρ δεσμὸς αὐτῷ δῆλον ὡς τὴν πρὸς τὸ ἀδικεῖν ὁρμὴν ἀναιρεῖ,*
μὴ ἐπιτρέπων ποιεῖν ἃ θέλει. Ἀληθές. Οὐκοῦν εἴργεται τοῦ ἁμαρτάνειν, τῶν δεσμῶν
μὴ ἐώντων ἐλευθεριάζοντα χρῆσθαι ταῖς ἡδοναῖς, ἀλλὰ συστελλόντων καὶ τὸ δίκαιον
διδασκόντων τιμᾶν, ἔστ' ἂν ἀπομάθῃ νουθετούμενος σωφρονεῖν; Φαίνεται, ἔφη. Οὐδὲ
569 *τοίνυν παραίτιος ὁ δεσμὸς γίγνεται τοῦ πλημμελεῖν. Ἔοικε. Σωφρονίζει γὰρ καὶ ποιεῖ*
δικαιοτέρους, ἀλεξιφάρμακον ὢν ψυχῆς, αὐστηρὸν μὲν καὶ δηκτικόν, ἀλλ' ἰατικόν.
Δῆλον, ἔφη. Τί γάρ φέρε, ἐξετάζωμεν πάλιν τὰ ἔμπροσθεν. οὐ δεσμὸν τὸ σῶμα διὰ
τὴν παράβασιν δέδωκας εἶναι τῆς ψυχῆς; Καὶ δίδωμι, ἔφη. Ἁμαρτάνειν δὲ τὴν ψυχὴν
μετὰ σώματος, εἴπερ τὸ μοιχᾶσθαι, φονεύειν τε καὶ ἀσεβεῖν ἁμαρτία σοι δοκεῖ, ἃ

1) Pag. 567, A. *Τί δέ; ..* (p. 570, B.) .. *τοῦ θεοῦ δεθῆναι πέδαις.* In Excerptis ex Methodii opere *περὶ ἀναστάσεως*, quae apud Photium Biblioth. cod. 234. exstant, haec p. 293, *a*. 5. — 10. 13—29. in breve contracta reperiuntur. Excerptorum apud Photium haec est inscriptio p. 293, *a*. 1—3. *Ἀνεγνώσθη τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος, ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως λόγου, οὗ ἡ ἐκλογὴ τὰ ὑποκείμενα λέγει.*

2) *Μεῖζον ... ἄλλον ἀπαλλάξαι.* Haec cum simplici lemmate: *Μεθοδίου*, apud Io. Damasc. Parall. SS. Opp. ed. Lequien. T. II. p. 331, D. exstant.

3) Totam, quae hoc capite continetur, argumentationem Methodio furatus est personatus Origenes Dial. c. Marcionit. V. p. 137 sq. ed. Wetsten.

μετὰ τοῦ σώματος ἡ ψυχὴ ποιεῖ; ἐπένευσεν. Ἀλλὰ τὸν δεσμώτην ὡμολογήσαμεν μὴ
δύνασθαι ἀδικεῖν; Ὡμολογήσαμεν, ἔφη. Κωλύεσθαι δὲ ἀλγυνόμενον ὑπὸ τῶν δεσμῶν; B
Ναί. Δεσμὸς δὲ ἡ σὰρξ τῆς ψυχῆς; ἐπένευσεν. Ἀλλὰ ἁμαρτάνομεν ὄντες ἐν σαρκί,
ὁμοδοξούσης ἡμῖν εἰς τοῦτο τῆς σαρκός; Ἁμαρτάνομεν, ἔφη. Ὁ δὲ πεπεδημένος οὐ
δύναται ἁμαρτάνειν; καὶ ἐνταῦθα ἐπένευσεν. Ἄγχεται γάρ. Ναί. Μὴ ἐώμενος ὑπὸ τοῦ
δεσμοῦ; Δῆλον. Ἀλλὰ τὸ μὲν σῶμα πρὸς τὸ ἁμαρτῆσαι συνεργόν. Ναί. Εἴργει δὲ ὁ
δεσμός; συνέφη. Οὐκ ἄρα τὸ σῶμα ὁ δεσμός, οὔτε κατὰ σὲ οὔτε κατὰ ἄλλον, ἔφην,
ὦ Ἀγλαοφῶν, ἀλλὰ πρὸς ἑκάτερον τῇ ψυχῇ συνεργόν, εἴτε πρὸς τὸ ἀγαθὸν εἴτε πρὸς C
τὸ κακόν. συνεχώρει.

XIII. Οὐκοῦν οὕτω δὴ τούτων ἐχόντων ἀπολόγησαι, ὦ Ἀγλαοφῶν, πρὸς ἃ πρῶ-
τον ὑπέθου. ἔφης γὰρ δεσμὸν καὶ εἱρκτὴν καὶ πέδας τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν. καὶ ὁρᾷς ὡς οὐ συνᾴδουσι τούτοις ἃ ἔφης; πῶς γὰρ συνᾴδοιεν, εἴπερ γε
ἀνάγκη, ὦ ἄριστε, δεσμὸν μὲν τὴν σάρκα νομίζεσθαι, τὴν δὲ ψυχὴν συνεργῷ πρὸς D
ἀδικίαν χρῆσθαι καὶ συμπράκτορι τῷ δεσμῷ, ὅπερ ἀδύνατον; [1] εἰ γὰρ διὰ τὴν ἁμαρ-
τίαν βασανιστήριον ἐδόθη, πρὸς τὸ ἀλγυνθεῖσαν εἰς τὸ τιμᾶν τὸν θεὸν παιδευθῆναι
τὴν ψυχήν, πῶς συνεργεῖ καὶ συναγωνίζεται τὸ σῶμα αὐτῇ πρὸς τὸ ἀδικεῖν; δεσμοὶ
γὰρ καὶ φυλακαὶ καὶ πέδαι καὶ συλλήβδην αἱ τοιαῦται πᾶσαι πρὸς ἐπανόρθωσιν τιμω-
ροὶ μηχαναὶ ἐφεκτικαὶ τοῦ ἀδικεῖν καὶ ἁμαρτάνειν τοῖς καλαζομένοις γίγνονται. οὐ
γὰρ ὅπως ὁ ἀδικήσας ἀδικήσῃ πλέον συνεργὸς αὐτῷ πρὸς τὸ ἀδικεῖν ὁ δεσμὸς δίδοται,
ἀλλ' ὅπως λήξῃ τοῦ ἀδικεῖν, βασανιζόμενος διὰ τῶν δεσμῶν. καὶ γὰρ οἱ δικασταὶ 570
ταύτῃ πεδοῦσι τοὺς φαύλους. κωλύονται γάρ, κἂν μὴ βούλωνται, κακοποιεῖν ὑπὸ τῶν
δεσμῶν. ἐλευθεριαζόντων δὲ τὸ κακουργεῖν ἐστι καὶ ζώντων ἀφυλάκτως, ἀλλ' οὐ πε-
πεδημένων. ὁ δὲ ἄνθρωπος πρῶτον μὲν ἐφόνευσε, κατὰ τὸν Κάϊν, ηὐξήθη πρὸς ἀπι-
στίαν, εἰδώλοις προσέσχεν, ἀπεστάτησε θεοῦ. καὶ πῶς αὐτῷ δεσμὸς τὸ σῶμα ἐδόθη;
ἢ πῶς ὁ θεὸς μετα τὸ πρὸ σώματος ἀνομῆσαι τὸν ἄνθρωπον συνεργὸν πρὸς ἀδικίαν
αὐτῷ μείζονα τὸ σῶμα ἔδοτο; πῶς δὲ καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ δεσμοῦ τό „ἰδού, B
πρὸ προσώπου σου“ λέγεται „τέθεικα τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον, ἔκλεξαι τὴν ζωήν, Deut. 30, 15, 19.
τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν,“ καὶ „ἐὰν θέλητε καὶ εἰςακούσητέ μου.“ ταῦτα γὰρ ὡς Esai. 1, 19.
αὐτῷ ἐξουσιάζοντι, καὶ οὐχ ὡς ὑπὸ δεσμὰ καὶ ἀνάγκην ἀγομένῳ ἐῤῥήθη. ὥστε ἐκ
παντὸς συνίστασθαι μήτε πέδας ἢ φυλακὴν ἢ δεσμοὺς νομίζειν τὸ σῶμα μήτε δεσμώ-
τιδας γῆς διὰ ταῦτα τὰς ψυχάς, χοϊκαῖς κατακρίνοντος αὐτὰς τοῦ θεοῦ δεθῆναι πέδαις.
πῶς γάρ, ὁπότε μὴ δύναται ἀποδειχθῆναι τοῦτο; [2] ἄτοπον δὲ κἀκεῖνο προφανῶς τὸ C
οἴεσθαι τὸ σῶμα ἐν τῇ κατὰ τοὺς αἰῶνας διαγωγῇ μὴ συνέσεσθαι τῇ ψυχῇ διὰ τὸ
δεσμὸν αὐτὸ καὶ πέδας εἶναι, ἵνα μὴ αἰώνιοι γενώμεθα κατάκριτοι δεσμῶται κατ'
αὐτοὺς φθορᾶς, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ φωτὸς ἐσόμενοι. λελυμένου γὰρ ἱκανῶς καὶ ἐξε-
λεγχθέντος τοῦ λόγου, ἐν ᾧ δεσμὸν τῆς ψυχῆς ὡρίσαντο εἶναι τὴν σάρκα, λέλυται
καὶ τό, ἵνα μὴ δεσμῶται δι' αὐτὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ φωτὸς ἣν ἀπολαμβάνομεν ἐσώ-
μεθα, διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσεσθαι.

XIV. Ποταπὸν γὰρ λοιπὸν εἰς πειθὼ τοῖς δυςχεραίνουσιν ἕτερον ἀλήθευμα χρὴ D
δεικνύναι, [3] εἰ τῶν εἰρημένων ἐναργέστερον οὐκ ἀνέξονται; ἀλλὰ ταύτην μὲν αὐτῶν τὴν 540, B
φιλονεικίαν καὶ ἐκ τούτων ἄν τις καὶ ἐξ ἑτέρων ἐλέγχοι πλειόνων. ἀποδείξομεν γὰρ ἐν
τοῖς ἑξῆς προβαίνοντος τοῦ λόγου φύσεως ἀληθεύμασι καὶ οὐκ εἰκασίαις μήτε τὸν Ἱε-
ρεμίαν δεσμίους ἡμᾶς γῆς διὰ τὴν πρὸς τὸ σῶμα κοινωνίαν εἰρηκέναι μήτε τὸν Δαβὶδ Thren. 3, 34.
κατὰ τοῦτο πεπεδημένους. ἄξιον γὰρ καὶ ταῦτα προφέρειν ἐν οἷς μάλιστα φαίνονται Psal. 145, 7.
διαπίπτοντες. περὶ μὲν οὖν τῶν δερματίνων χιτώνων, καὶ ὅτι πρὸ τῆς κατασκευῆς αὐ-
τῶν οἱ πρωτόπλαστοι διῆγον μετὰ σώματος, ἀθανασίας ἀπολαύοντες, ἔτι τε καὶ ὡς
οὐ δύναται τὸ σῶμα δεσμὸς καὶ εἱρκτὴ νομίζεσθαι, τὰ προςήκοντα εἰπών, ὦ ἄνδρες C
δικασταί (δικαστὰς γὰρ ὑμᾶς τῶν λόγων, ὦ κράτιστε Θεόφιλε, καλῶ), τρέψομαι λοι-
πὸν ἐπὶ τὰ ἀκόλουθα, καθάπερ ὑπεσχόμην, τῶν προκειμένων, ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν
ὃ βουλόμεθα.

1) *Εἰ γὰρ* .. (570, A.) .. *βασανιζόμενος διὰ τῶν δεσμῶν.* Iustinianus Epist. ad Menam, Act. Concil. ed. Hard. T. III. p. 247, C. D., haec exscripsit, neglecta quidem celati Methodii elegantia.

2) *Ἄτοπον ... ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ φωτὸς ἐσώμεθα.* „Haec attulit Leontius [imo Anastasius Presb. in Doctrina Patrum de verbi incarnatione, cap. 25.] in Maii Scriptor. vet. nova collect. T. 7. p. 49. [col. 2. — p. 50, col. 1.] (cum lemmate *τοῦ ἁγίου Μεθοδίου ἐπισκόπου καὶ μάρτυρος ἐκ τῶν παρ' Ἐπιφανίου τοῦ τρισμάκαρος ἐν τῷ β' βιβλίῳ τῶν Παναρίων κατὰ Ὠριγένους γραφέντι*) et usque ad *ἀναστήσεται* [D. leg. *ἀναστήσεσθαι*] apposuit Combefisius in Gallandi Bibl. Patr. T. 3. p. 773, A. ex libris Rupif. et Sirmondi [de quibus vid. Combefis. in Gallandi Prolegom. sect. 5.].“ Dindorf. Annot. p. 774. Lemma loci, quem Combefis. ex cod. Rupif. Parallelorum SS. Io. Damasceni apposuit, ita habet ap. Lequien. T. II. p. 763, A. *τοῦτο τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Μεθοδίου Πατάρων ἐστίν.*

3) Post *δεικνύναι* vulgo pergi solebat (ed. Petav. infra p. 570, D.): *εἰς παγίδα τὴν σάρκα* cet. Vid. supra annot. ad p. 540, A.

XV. Ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς θεός, ἐπειδὴ τὸ πᾶν εὐτάκτως συνεστήσατο, καθάπερ
μεγάλην πόλιν, καὶ διεκόσμησε προστάσσων τῷ λόγῳ, ἕκαστόν τε αὐτῷ συμφώνως ἡρ-
D μόσατο στοιχεῖον καὶ πάντα ζώων πεπλήρωτο διαφοραῖς, ἵνα τελέως ὁ κόσμος εἰς κάλ-
λος αὐξηθῇ, παντοίας φύσεως ζωοτοκήσας μορφάς, ἄστρα μὲν κατὰ τὸν οὐρανὸν καὶ
πτηνὰ κατὰ τὸν ἀέρα, τετράποδα δὲ κατὰ τὴν γῆν καὶ νηκτὰ κατὰ τὸ ὕδωρ, τελευ-
ταῖον τὸν ἄνθρωπον, προετοιμάσας ὥς οἰκίαν αὐτῷ καλλίστην τὸ πᾶν, μίμημα τῆς
ἰδίας εἰκόνος ἐμφερὲς εἰς τὸν κόσμον εἰςήγαγεν, ἄγαλμα ὡς ἐν ναῷ φαιδρῷ καλὸν ταῖς
541 ἑαυτοῦ χερσὶ κατασκευάσας. ἠπίστατο γὰρ ὅτι πάντως, ὅπερ ἂν τῇ ἑαυτοῦ τεχνήσηται
χειρί, ἐξ ἀνάγκης ἔσται ἀθάνατον, ἅτε ἀθανασίας ἔργον. ἀθανασίᾳ γὰρ ἀθάνατα τὰ
ἀθάνατα γίγνεται, καθάπερ καὶ τὰ κακὰ κακίᾳ κακά, καὶ τὰ ἄδικα ἀδικίᾳ ἄδικα.
οὐ γὰρ δικαιοσύνης ἔργον τὸ ἄδικον, ἀλλὰ ἀδικίας, οὐδ᾽ αὖ ἀδικίας ἀντιστρόφως τὸ
δικαιοπραγεῖν ἔργον, ἀλλὰ δικαιοσύνης, ὥςπερ οὐδὲ ἀφθαρσίας τὸ φθείρεσθαι ποιεῖν,
ἀλλὰ φθορᾶς, οὐδὲ φθορᾶς τὸ ἀθανατίζον, ἀλλ᾽ ἀφθαρσίας. καὶ συλλήβδην, οἷον ἂν
B ᾖ τὸ ποιοῦν, κατὰ τὸν αὐτὸν οὕτως λόγον τοιοῦτον καὶ τὸ ποιούμενον ἐξ ἀνάγκης
ἀπεργάζεσθαι συμβαίνει. ὁ δὲ θεὸς καὶ ἀθανασία καὶ ζωὴ καὶ ἀφθαρσία, ἔργον δὲ
ἄνθρωπος θεοῦ· πᾶν δὲ τὸ ὑπὸ ἀθανασίας ἐργασθὲν ἀθάνατον. ἀθάνατος ἄρα ὁ ἄν-
θρωπος. διὸ δὴ τὸν μὲν ἄνθρωπον αὐτούργησεν ὁ θεός, τὰ δὲ λοιπὰ γένη τῶν ζώων
ἀέρι καὶ γῇ καὶ ὕδατι προσέταξε φέρειν. ἄνθρωπος δὲ ἀληθέστατα λέγεται κατὰ φύ-
σιν [1] οὔτε ψυχὴ χωρὶς σώματος οὔτ᾽ αὖ πάλιν σῶμα χωρὶς ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ ἐκ συστά-
C σεως ψυχῆς καὶ σώματος εἰς μίαν τὴν τοῦ καλοῦ μορφὴν συντεθέν. ὅθεν ἐντεῦθεν
ἀθάνατον δὴ τὸν ἄνθρωπον γεγονέναι φαίνεται, φθορᾶς τε ἁπάσης καὶ νόσων ἐκτός.
μάθοι δ᾽ ἄν τις τοῦτο καὶ ἀπὸ τῆς γραφῆς ἱκανῶς. [2] ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων, ὁπόσα
Gen.1,20.24. χρόνων μετακοσμοῦνται διαστολαῖς ἡβῶντα καὶ γηράσκοντα, „ἐξαγαγέτω“ λέγεται „τὰ
ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ
οὐρανοῦ,“ καί „ἐξαγαγέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος τετράποδα καὶ ἑρπετὰ καὶ
D θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος,“ ἐπὶ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ὡσαύτως ἐκείνοις οὐκέτι „ἐξαγαγέτω
ἡ γῆ“ ἢ „ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα“ ἢ „γενηθήτωσαν φωστῆρες,“ ἀλλά „ποιήσωμεν ἄνθρωπον
Gen.1,20,14, 26; 2,7. κατ᾽ εἰκόνα καὶ καθ᾽ ὁμοίωσιν ἡμετέραν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης
καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν. καὶ ἔλαβεν ὁ θεὸς χοῦν ἀπὸ
τῆς γῆς, καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον.“

XVI. Καὶ ἵνα δὴ μᾶλλον καὶ ὑμεῖς τὴν διαφορὰν αἴσθησθε, ὡς ὅλῳ καὶ παντὶ
τῶν ἄλλων διαφέρων καὶ ἐν δευτέρᾳ τιμῇ τῶν ἀγγέλων ἐγκαταλεχθεὶς ὁ ἄνθρωπος εὑ-
ρίσκεται ἀθάνατος ὤν, φέρε κατὰ τὸν ἀληθῆ πάλιν καὶ ὀρθόδοξον καὶ τοῦτο διαλά-
542 βωμεν λογισμόν. τοῖς μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς εἰςπνοῆς τοῦ κατὰ τὸν ἀέρα πνεύματος ἐψυ-
χῶσθαι ἐδόθη τὸ ζῆν, τῷ δὲ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀθανάτου καὶ διαφερούσης οὐσίας. ἐνε-
Gen. 2,7. φύσησε γὰρ ὁ θεὸς εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς
ψυχὴν ζῶσαν. καὶ τοῖς μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι προσετάγη, τῷ δὲ ἄρχειν καὶ
δεσπόζειν. [3] καὶ τοῖς μὲν διάφορα σχήματα φύσεων δέδονται καὶ μορφαί, ὁπόσας ἡ
στερέμνιος καὶ ὁρατὴ φύσις κελεύοντος ἐγέννησε θεοῦ, τῷ δὲ τὸ θεοειδὲς καὶ θεοείκε-
B λον καὶ πάντα πρὸς ἐκείνην ἀπηκριβωμένον τὴν πρωτότυπον τοῦ πατρὸς καὶ μονογενῆ
Gen. 1, 27. εἰκόνα. ἐποίησε γὰρ ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· διὸ καὶ
ἐμέλησεν αὐτῷ τοῦ σφετέρου ἀγάλματος τῆς διαμονῆς, ἵνα μὴ εὐάλωτον ᾖ πρὸς διαφθο-
ράν, καθάπερ καὶ τῶν ἀνδριάντων τοῖς δημιουργοῖς. οὐ γὰρ μόνον κάλλους τῶν ἀγαλ-
μάτων αὐτοῖς καὶ τῆς εὐπρεπείας αὐτῶν πεφρόντισται, ὅπως ὦσι περικαλλῆ μεγαλο-
πρεπῶς, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰς τὸ δυνατὸν σφίσιν αὐτοῖς ἀθανασίας τῶν δημιουργημάτων
πρόνοιαν ποιεῖσθαι, εἰς τὸν μακραίωνα χρόνον διασώζεσθαι μὴ λυόμενα, καθάπερ καὶ
C Φειδίας. [4] οὗτος γὰρ μετὰ τὸ κατασκευάσαι τὸ Πισαῖον εἴδωλον (ἐξ ἐλέφαντος δὲ
τοῦτο ἦν) ἔλαιον ἐκχεῖσθαι προσέταξεν ἀμφὶ τοὺς πόδας ἔμπροσθεν τοῦ ἀγάλματος,
ἀθάνατον εἰς δύναμιν φυλάσσων αὐτό. καὶ τοίνυν εἰ τῶν χειροκμήτων οὕτως οἱ δη-
μιουργοί, θεὸς ὁ ἀριστοτέχνας, ὃς πάντα δύναται καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ποιεῖν, οὐ μᾶλλον
τὸ ἄγαλμα τὸ λογικὸν ἑαυτοῦ, τὸν ἄνθρωπον, ἀνώλεθρον καὶ ἀθάνατον εἶναι τὸ

1) *Οὔτε ψυχὴ .. χωρὶς ψυχῆς.* Inverso ordine et tacite haec exscripsit Iustinianus Epist. ad Menam, Act. Concil. ed. Hard. T. III. p. 249, B. Totum enuntiatum: *ἄνθρωπος ... συντεθέν*, Photius cod. 234. p. 293, *a*. 30—33. ad verbum refert. Quae apud eum sequuntur: *ὁ δ᾽ Ὠριγένης τὴν ψυχὴν μόνην ἔλεγεν ἄνθρωπον, ὡς ὁ Πλάτων*, utrum Photii, an Methodii sint, dubitare non oportebat Huetium Origenianor. lib. II. p. 101. Methodii haec verba esse temere sumit Guerick, De schola Alexandrina catech. p. 284.

2) *Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων* .. (542, A.) .. *τῷ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν.* Iustinianus Epist. ad Menam, Act. Concil. ed. Harduin. T. III. p. 249, D. E. haec tacite et summatim exscripsit.

3) *Καὶ τοῖς μὲν ... μονογενῆ εἰκόνα.* Photius cod. 234. p. 292, *a*. 36—40. haec quoque ad verbum refert.

4) *Οὗτος ... φυλάσσων αὐτό.* Haec a Photio cod. 234. p. 293, *b*. 1—4. summatim referuntur.

παράπαν ἐξ ἁπάσης ἀνάγκης ἐμηχανήσατο, ἀλλ' εἴασεν οὕτως ἀτιμότατα λυόμενον ὀλέ-
θρῳ παραδοῦναι καὶ φθορᾷ, ὃ διαφερόντως ἠξίωσε ταῖς ἑαυτοῦ ποιῆσαι χερσί, κατ'
εἰκόνα μορφοποιήσας αὐτὸ καὶ καθ' ὁμοίωσιν τὴν ἑαυτοῦ, τὸν κόσμον τοῦ κόσμου, δι' D
ὃ καὶ ὁ κόσμος ἐγένετο; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. ἀπείη γὰρ εἰς ἀφροσύνην ἐπαρθέντα φρο-
νῆσαι τοῦτο.

XVII. Ἀλλ' ἴσως μὲν ἐπιστήσαντες ἑαυτοὺς πρὸς τὰ λεχθέντα νῦν, ὦ Ἀγλαοφῶν,
λέξετε, Καὶ πῶς, εἰ ἀθάνατον ἦν ἐκ γενέσεως καθ' ὑμᾶς τὸ ζῶον, γεγένηται θνητόν,
ὁπότε τὸ ἀθάνατον ἀμεταστρόφως τοῦτο ὅ ἐστιν εἶναι χρή, μὴ μεταπῖπτον ἢ ἐξανι-
στάμενον εἰς τὴν αἰσχίονα καὶ θνητὴν φύσιν; ἀμήχανον γάρ, ἐπεὶ οὐκ ἔστιν ἀθάνατον. 543
Ἐπειδή, λέξω, γενόμενον αὐτεξούσιον πρὸς τὴν αἵρεσιν τοῦ καλοῦ, καὶ τοῦτον τὸν θε-
σμὸν εἰληφός, ὁ μισόκαλος ἐπιστὰς ἐβάσκανε φθόνος. ὁ γὰρ θεὸς ἔκτισε τὸν ἄν-
θρωπον ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος ἐποίησεν αὐτόν. καὶ γὰρ ὁ
θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ τέρπεται ἐπ' ἀπωλείᾳ ζώντων· φθόνῳ δὲ διαβόλου Sap. 1, 13; 2, 24.
θάνατος εἰςῆλθεν εἰς τὸν κόσμον", καθάπερ καὶ ἡ σοφία διὰ Σολομῶνος μαρτυρεῖ.
πόθεν οὖν ὁ θάνατος πάλιν δὴ λέγεσθαι ἀνάγκη, εἰ μὴ θάνατον ἐποίησεν ὁ θεός. εἰ B
ἀπὸ τοῦ φθόνου, καὶ πῶς ὁ φθόνος τῆς βουλήσεως μᾶλλον ἴσχυσε τοῦ θεοῦ; ἀλλὰ
τοῦτο δύςφημον λέξομεν. Πόθεν οὖν ὁ φθόνος; ὁ ἀντιλέγων ἐρεῖ. εἰ γὰρ ἀπὸ τοῦ
διαβόλου, καὶ διὰ τί διάβολος ἐγένετο, εἰ ἐγένετο, καὶ ὁ ποιήσας αὐτόν ἐστιν αἴτιος
τοῦ εἶναι κακόν; ἀλλὰ ἀναίτιος παντάπασι κακῶν πᾶσιν ὁ θεός. ἀγένητος ἄρα ὁ διά-
βολος, καὶ εἰ ἀγένητος, καὶ ἀπαθὴς καὶ ἀνώλεθρος καὶ ἀνενδεής. τῷ γὰρ ἀγενήτῳ
ἐξ ἀνάγκης ἁπάσης ταῦτα ὑπάρχειν δεῖ, ὁ δὲ διάβολος καταργεῖται καὶ κολάζεται· τὸ
δὲ κολαζόμενον ἀλλοιοῦται καὶ πάσχει, ἀπαθὲς δὲ τὸ ἀγένητον. οὐκ ἄρα ἀγένητος, C
ἀλλὰ γενητὸς ὁ διάβολος. εἰ δὲ γενητὸς καὶ πᾶν τὸ γεγενημένον ἀπό τινος ἀρχῆς ἐγέ-
νετο καὶ ἔστιν αὐτοῦ δημιουργός, ἔστιν ἄρα τις δημιουργὸς τοῦ διαβόλου. καὶ πότερον
κἀκεῖνος ἀγένητός ἐστιν ἢ γενητός; ἀλλὰ τὸ ἀγένητον ἓν εἶναι μόνον νοεῖσθαι χρὴ
τὸν θεόν· οὐδὲ γὰρ εἶναι τὸ σύνολον ὅλως ἐκ παντὸς τὸ παράπαν ἕτερος δημιουργὸς
δύναται πλὴν αὐτοῦ („ἐγώ" φησὶν „πρῶτος, καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα, καὶ πλὴν ἐμοῦ ἄλλος Esai. 44, 6.
θεὸς οὐκ ἔστιν"), οὐδὲ μετασκευάζεσθαί τι ἢ κτίζεσθαι παρὰ τὴν αὐτοῦ δύναται βου- D
λήν. καὶ γὰρ ὁ υἱὸς οὐδὲν ἀφ' ἑαυτοῦ δύνασθαι ποιεῖν ὁμολογήσει, ἐὰν μή τι βλέπῃ
τὸν πατέρα ποιοῦντα· „ἃ γὰρ ἄν" φησίν „ὁ πατὴρ ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως Joann. 5, 19.
ποιεῖ." οὐδὲ μήν τι πολέμιον ἢ ἀντίξουν αὐτῷ ἢ ἀντίθεόν ἐστιν· ἐπεὶ κἂν εἰ ἀντέ-
πρασσέ τι τῷ θεῷ, ἐπαύσατο ἂν τοῦ εἶναι, λυθείσης αὐτοῦ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει καὶ
ἰσχύϊ τῆς συστάσεως. τῷ γὰρ ποιήσαντι λῦσαι μόνῳ καὶ τὰ ἀθάνατα δυνατόν.

XVIII. [1] Τί οὖν ὁ διάβολος λέξεται; πνεῦμα περὶ τὴν ὕλην ἔχον, καθάπερ ἐλέχθη 544
καὶ Ἀθηναγόρᾳ, γενόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥςπερ δὴ καὶ οἱ λοιποὶ γεγόνασιν ὑπ' αὐ-
τοῦ ἄγγελοι, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς τῆς ὕλης εἴδεσι πεπιστευμένον διοίκησιν.
τοῦτο γὰρ ἦν ἡ τῶν ἀγγέλων σύστασις, τῷ θεῷ ἐπὶ προνοίᾳ γεγονέναι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ
διακεκοσμημένοις, ἵνα τὴν μὲν παντελικὴν καὶ γενικὴν ὁ θεὸς ἔχων τῶν ὅλων πρόνοιαν
ᾖ, τὸ κῦρος καὶ τὸ κράτος ἁπάντων αὐτὸς ἀνηρτημένος καὶ ὥςπερ σκάφος τῷ τῆς σο-
φίας οἴακι διευθύνων ἀκλινῶς τὸ πᾶν, τὴν δὲ διὰ μέρους οἱ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες ἄγ- B
γελοι. ἀλλ' οἱ μὲν λοιποὶ ἐφ' οἷς αὐτοὺς ἐποίησε καὶ διετάξατο ὁ θεὸς ἔμειναν, ὁ δὲ
ἐνύβρισε καὶ πονηρὸς περὶ τῶν πεπιστευμένων ἐγένετο τὴν διοίκησιν, φθόνον ἐγκισσή-
σας καθ' ἡμῶν, ὥςπερ καὶ οἱ μετὰ ταῦτα σαρκῶν ἐρασθέντες καὶ ταῖς τῶν ἀνθρώπων Gen. 6, 2.
εἰς φιληδονίαν ἐνομιλήσαντες θυγατράσιν. αὐθαίρετον γὰρ καὶ αὐτοῖς ἔχειν πρὸς ἑκά-
τερα διετάξατο βούλησιν ὁ θεός, οἷα καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, ἵν' ἢ πειθόμενοι τῷ
λόγῳ συνῶσιν αὐτῷ καὶ ἀπολαύωσι μακαριότητος, ἢ μὴ πειθόμενοι κρίνωνται. ἦν δὲ C
καὶ ὁ διάβολος ἀστὴρ ἑωςφόρος. „πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωςφόρος, ὁ πρωῒ Esai. 14, 12.
ἀνατέλλων;" ἦν μετὰ τῶν ἀγγέλων ἀνατέλλων τοῦ φωτός, ἦν ἄστρον πρωϊνόν, ἀλλ'
ἐξέπεσε καὶ εἰς τὴν γῆν συνετρίβη, ἐπιτροπεύσας τῷ ἀνθρώπῳ τἀναντία. τὸ γὰρ θεῖον
νεμεσᾷ τοῖς ὑπερηφάνοις καὶ τὰ αὐθάδη φρονήματα κολούει. ἐπέρχεται δέ μοι καὶ
ἐμμέτρως εἰπεῖν,

ὦ πᾶσιν ἀρχὴ καὶ πέρας κακῶν ὄφις, D
οὕτω βαρὺν τίκτουσα θησαυρὸν κακῶν
πλάνη, τυφλοῦ ποδηγὸς ἀγνοίας βίου,
χαίρουσα θρήνοις καὶ στενάγμασιν βροτῶν,
ὑμεῖς ἀθέσμους εἰς ὕβρεις ὁμοσπόρων
τὰς μισαδέλφους ὁπλίσαντες ὠλένας
Κάϊν μολῦναι φοινίῳ πρῶτον λύθρῳ
ἐπείσατον γῆν, καὶ τὸν ἐξ ἀκηράτων

1) *Τί οὖν ὁ διάβολος* .. (B.) ... *οἷα καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων*. Photius cod. 234. p. 293, *b*. 5—21. haec, omissis in medio positis: *καὶ ὥςπερ σκάφος ... ἄγγελοι*, fere ad verbum refert.

πεσεῖν αἰώνων πρωτόπλαστον εἰς χθόνα
ὑμεῖς ἐτεκτήνασθε.

545 XIX. *Καὶ ὁ μὲν διάβολος οὕτως·* [1] ὁ δὲ θάνατος πρὸς ἐπιστροφὴν εὑρέθη, καθά-
περ καὶ τοῖς ἀρτιμαθέσι γραμμάτων παιδίοις πρὸς ἐπανόρθωσιν αἱ πληγαί. οὐδὲν γὰρ
ἄλλο ὁ θάνατος ἢ διάκρισις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. τί οὖν; παραίτιος ὁ
θεὸς θανάτου λέξεται; πάλιν γὰρ ὁ αὐτὸς ἡμῖν ἥκει λόγος. μὴ γένοιτο, ἐπεὶ μηδὲ οἱ
διδάσκαλοι προκαθηγουμένως τοῦ ἀλγύνεσθαι ταῖς πληγαῖς τοὺς παῖδας αἴτιοι. καλὸν
B οὖν ὁ θάνατος, εἰ καθάπερ παισὶ πρὸς ἐπιστροφὴν δίκην πληγῶν εὑρέθη, οὐχ ὁ τῆς
ἁμαρτίας, ὦ σοφώτατοι, ἀλλ' ὁ τῆς διαζεύξεως τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ χωρισμοῦ. [2] αὐτε-
ξούσιος γὰρ ὢν καὶ αὐτοκράτωρ ὁ ἄνθρωπος, καὶ αὐτοδέσποτον βούλησιν καὶ αὐτο-
προαίρετον πρὸς τὴν αἵρεσιν, ὡς ἔφην, τοῦ καλοῦ λαβών, ἀκούσας τε „ἀπὸ παντὸς
Gen. 2, 16. ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ φάγεσθε, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ
πονηρὸν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ. ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθα-
νεῖσθε," ἐνδοὺς εἰς τὸ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ, τοῦ διαβόλου δεδελεασμένος τῇ σοφίᾳ ποι-
C κίλως πρὸς παρακοὴν πείθοντος, ἠθέτησε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ· καὶ ἐγένετο τοῦτο
αὐτῷ εἰς σκάνδαλον καὶ παγίδα καὶ σκῶλον. [3] οὐ γὰρ ἐποίησεν ὁ θεὸς κακόν, οὐδέ
ἐστι τὸ σύνολον ὅλως ἐκ παντὸς εἰς τὸ παράπαν αἴτιος κακοῦ· ἀλλὰ πᾶν ὅπερ ἂν
αὐτεξούσιον οὕτως ὑπ' αὐτοῦ γεγονὸς ᾖ πρὸς τὸ φυλάξασθαι καὶ τηρῆσαι νόμον, ὃν
αὐτὸς δικαίως διεστείλατο, μὴ τηρῆσαν λέγεται κακόν. βαρυτάτη δὲ βλάβη τὸ παρα-
κοῦσαι θεοῦ, τοὺς ὅρους τῆς κατὰ τὸ αὐτεξούσιον ὑπερβάντα δικαιοσύνης. ὅθεν ἐπειδὴ
D κατεῤῥυπώθη καὶ κατεμιάνθη τῆς ἀποφάσεως ἀποστατήσας ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ καὶ
κηλῖδας ἐναπεμάξατο κακίας πολλῆς, ἃς ὁ ἄρχων οὗτος ἀπεκύησε καὶ πατὴρ τῆς πλά-
Psal. 7, 14. νης, πόνον κατὰ τὴν γραφὴν συλλαβών, ἵνα τὸν ἄνθρωπον φαντάζειν ἀεὶ πρὸς ἀδικίαν
ἔχῃ καὶ κινεῖν, [4] ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀθάνατον ἐν ἐλαττώσει κεκακωμένον ἐξ ἐπι-
βουλῆς τοῦ διαβόλου ἰδὼν αὐτὸν γεγενημένον, οὐκ εἴασε μεταλαβεῖν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς,
ἀλλὰ ἐνέδυσεν αὐτόν τε καὶ τὴν σύζυγον Εὔαν χιτῶνας δερματίνους καὶ ἀπέλυσε τοῦ
παραδείσου, νέκρωσιν αὐτοῖς ὁρίσας λέγων „γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει," ὅπως καθα-
ρίσας τῆς ἐλαττώσεως ἐν τῇ ἀναστάσει ὡς ἄριστος κεραμεὺς πάλιν ἀπὸ τοῦ ἰδίου φυ-
ράματος ἄνευ ἐλαττώσεως ἀναστήσῃ.

546 XX. [5] *Προηπόρηται δὲ ἤδη καὶ ἀπεδείχθη τοὺς δερματίνους χιτῶνας μὴ εἶναι τὰ
σώματα.* ὅμως δὲ καὶ πάλιν (οὐ γὰρ ἅπαξ ῥητέον) φράζωμεν. [6] αὐτὸς πρὸ τῆς κατα-
σκευῆς αὐτῶν ὁ πρωτόπλαστος ὁμολογεῖ καὶ ὀστᾶ ἔχειν καὶ σάρκας, ὁπότε δὴ τὴν γυ-
Gen. 2, 23. ναῖκα προσενεχθεῖσαν αὐτῷ θεασάμενος „τοῦτο νῦν ὀστοῦν" ἐφώνησεν „ἐκ τῶν ὀστῶν
μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
ἐλήφθη. ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ
B προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν." οὐ γὰρ δὴ
ἀνέξομαι φληναφώντων τινῶν καὶ βιαζομένων ἀπηρυθριασμένως τὴν γραφήν, ἵνα αὐ-
τοῖς δὴ σαρκὸς μὴ εἶναι προχωρήσῃ ἡ ἀνάστασις, ὀστᾶ νοητὰ καὶ σάρκας νοητὰς ὑπο-
τιθεμένων, καὶ ἄλλοτε ἄλλως ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένων ἀλληγορίαις, καὶ ταῦτα
οὕτως, ὡς γέγραπται, παραλαμβάνεσθαι κρατύνοντος τοῦ Χριστοῦ τὴν γραφήν, ἔνθα
Matth. 19, 4. πυνθανομένοις τοῖς Φαρισαίοις περὶ χωρισμοῦ γυναικὸς ἀποκρίνεται „οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι
ἀπ' ἀρχῆς ὁ κτίσας ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησε; καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄν-
C θρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα" καὶ τὰ ἑξῆς. πῶς γὰρ ἐπὶ ψυχῶν μόνον τό

1) *Ὁ δὲ θάνατος* .. (B.) .. *χωρισμοῦ.* Locus exstat apud Leontium et Ioann. Rerum sacrarum Lib. II. Tit. *περὶ θανάτου.* Vid. Mai. Script. vet. nov. collect. T. VII. p. 102. col. 2. Excerpti lemma est: *τοῦ ἁγίου Μεθοδίου ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως.* Verba in fine adiecta: *καὶ τὰ ἑξῆς εἰς τὸν περὶ αὐτεξουσίου*, ad Excerptum infra annotatum respiciunt.

2) *Αὐτεξούσιος ὢν* .. (C.) .. *τοὺς ὅρους τῆς κατὰ τὸ αὐτεξούσιον ὑπερβάντα δικαιοσύνης.* Locum exscripserunt Leontius et Ioann. Rerum sacrar. Lib. II. Tit. 3. *περὶ αὐτεξουσίου.* Vid. Mai. Script. vet. nov. collect. T. VII. p. 92. col. 1. et 2. Excerpti lemma idem est ac supra annotatum.

3) *Οὐ γὰρ* .. *δικαιοσύνης.* Combefisius (ap. Galland. p. 772, C.) locum „emend. ex Element. Card. Rupifucald." exhibet.

4) *Ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ... ἄνευ ἐλαττώσεως ἀναστήσει* (*ἀναστήσῃ* Dindorf.) cod. Venet. Vulgo: *ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ἀθάνατον κακὸν ἐξ ἐπιβουλῆς ἰδὼν αὐτὸν γεγενημένον, καθάπερ καὶ ὁ διάβολος πλάνος ἦν, τοὺς δερματίνους χιτῶνας διὰ τοῦτο κατεσκεύασεν, οἱονεὶ νεκρότητα* (leg. *νεκρότητι*, coll. Symbol. in Epiphan. p. 51.) *περιβαλὼν αὐτόν, ὅπως διὰ τῆς λύσεως τοῦ σώματος πᾶν τὸ ἐν αὐτῷ γεννηθὲν κακὸν ἀποθάνῃ.* Quae ipsa verba parva cum discrepantia in Excerptis apud Phot. cod. 234. p. 293, *b.* 23—28. exstant.

5) *Προηπόρηται* .. (C.) .. *μετὰ τὸ ἐκπεσεῖν.* Haec afferuntur ab Anastasio Presb. in Doctrina Patrum de verbi incarnatione cap. 25. Vid. Mai. Scriptor. vet. nov. collect. T. VII. p. 50. col. 1, qui tamen locum ipsum non exscripsit. Combefius (ap. Galland. p. 772, C. D.) eadem usque ad (C.) *τὸν πατέρα* „emend. ex autogr. R. P. Sirmond." affert.

6) Grabius Spicil. SS. Patr. T. II. p. 194. haec: *αὐτὸς* .. *εἰς σάρκα μίαν*, ex Iustini Mart. tractatu de resurrectione depromta esse suspicatur.

„αὐξάνεσθε καὶ πληρωσατε τὴν γῆν“ παραληπτέον, ἢ τό „ἔλαβε χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς ὁ Gen. 1, 28.
θεὸς καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον,“ ὃ κυρίως ἐπὶ τοῦ σώματος λελέχθαι φαίνεται; οὐ Gen. 2, 7.
γὰρ ἀπὸ τοῦ χοὸς καὶ τῶν βαρυτέρων τὴν οὐσίαν ἐκτήσατο ἡ ψυχή. ὥςτε συνέστηκεν
ἐκ παντὸς ἀληθέστατα πρὸ τῶν δερματίνων σεσωματοποιῆσθαι χιτώνων τὸν ἄνθρωπον.
ταῦτα γὰρ πρὸ τοῦ ἐκπεσεῖν αὐτὸν ἅπαντα εἴρηται, τὰ δὲ κατὰ τοὺς χιτῶνας μετὰ
τὸ ἐκπεσεῖν.

Ὅθεν ἴωμεν πάλιν ἐπισκεψόμενοι τὰ ἐν χερσίν, ἱκανῶς ἀποδείξαντες μὴ εἶναι τοὺς D
δερματίνους χιτῶνας τὰ σώματα, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ τοῦ λογικοῦ τῶν ζώων νεκρότητα κα-
τεσκευασμένην· τοῦτο γὰρ λείπεται. ἀμέλει τῶν ὅρων ἔξω τοῦ παραδείσου κατὰ ταύ-
την ἐξοικίζεται τὴν αἰτίαν· οὐ γάρ, ὅτι μὴ θέλων ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ ξύλου δρέψασθαι
τῆς ζωῆς αὐτὸν καὶ φαγεῖν ἐξέβαλεν (ἐδύνατο γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ζῆν, αὖθις φαγὼν
ἀπὸ τῆς ζωῆς), ἀλλ᾽ ἵνα μὴ ἀθάνατον, ὡς ὑπεθέμεθα, γενηθῇ τὸ κακόν. ἐπεὶ διὰ τί
τὸν Χριστὸν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν ἀπέστελλεν εἰς τὴν γῆν, εἰ ὅλως ἤθελε ζωῆς τὸν ἄν- 547
θρωπον ἄγευστον ἀποθανεῖν εἰς τὸ παντελές; εἰ δὲ ἐκ μεταμέλου φαίη τοῦτο πεποιη-
κέναι τὸν θεὸν ὁ ἀντιλέγων, ἀσθενὴς αὐτῷ ὁ λόγος, μεταγινώσκοντα τὸν θεὸν εἰς-
άγων. ἀλλ᾽ οὔτε ἀσύνετος τοῦ μέλλοντος θεὸς οὔτε κακοποιός, ἀλλὰ καὶ ἄκρως ἀγα-
θὸς καὶ προγινώσκων τὰ μέλλοντα. ὥςτε οὐκ ἄρα διὰ τὸ μὴ σώζεσθαι εἰς τὸν αἰῶνα
φαγόντα αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἐξέβαλεν, ἀλλὰ διὰ τὸ νεκρωθῆναι πρῶτον
θανάτῳ τὴν ἁμαρτίαν, ἵν᾽ οὕτως μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἐκτακείσης τῆς ἁμαρτίας ἐγερθεὶς B
ὁ ἄνθρωπος καθαρὸς φάγῃ τῆς ζωῆς.

XXI. *Μηδεὶς δὲ ἀβέλτερος ὢν παρακινδυνευέτω ὡς τούτων ἑτέρως λεχθέντων.* ὁ γὰρ
ὅλως ὁριζόμενος τὴν σάρκα μὴ εἶναι ταύτην ἀθανασίας δεκτικήν, ὄντως ἀνοίας ὑπεύ-
θυνος ὢν νόσῳ, βλασφημεῖ. διὰ τί γὰρ μετὰ τὴν τῶν χιτώνων τῶν δερματίνων ὁ Ἀδὰμ
κατασκευὴν ἐκβάλλεται, κωλυόμενος φαγεῖν ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ ζῆσαι, εἰ ὅλως
ἀδύνατον ἦν μετὰ σώματος εἰς τὸν αἰῶνα ζῆσαι τὸν ἄνθρωπον; ὡς δυναμένου γὰρ αὐ-
τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἐὰν ἀπὸ τῆς ζωῆς γεύσηται λαβών, ἡ κώλυσις γίγνεται. φησὶ γάρ C
„καὶ ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους, καὶ Gen. 3, 21 —
ἐνέδυσεν αὐτούς.“ καὶ εἶπεν ὁ θεός „ἰδού, γέγονεν Ἀδὰμ ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν, τοῦ γινώ- 24.
σκειν καλὸν καὶ πονηρόν· καὶ νῦν μή ποτε ἐκτείνῃ τὴν χεῖρα καὶ λάβῃ τοῦ ξύλου τῆς
ζωῆς καὶ φάγῃ, καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ
τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν, ἐξ ἧς ἐλήφθη, καὶ ἐξέβαλε τὸν Ἀδάμ.“
οὐκοῦν ἐδύνατο ζῆν εἰς τὸν αἰῶνα τὸ σῶμα καὶ ἀθάνατον ἔσεσθαι, εἰ μὴ κεκώλυτο
γεύσασθαι τῆς ζωῆς. ἐκωλύθη δέ, ὅπως ἡ μὲν ἁμαρτία συναποκτανθεῖσα τῷ σώματι D
λυθῇ, τὸ δὲ σῶμα ἀνασταθῇ τῆς ἁμαρτίας ἀπολομένης. [1] ἵνα μὴ τοίνυν ᾖ κακὸν
ἀθάνατον ὁ ἄνθρωπος, ὡς ἔφην, ἢ ἀείζωον, ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὴν ἁμαρτίαν κρατιστεύ-
ουσαν, ἅτε ἐν ἀθανάτῳ βλαστήσασαν σώματι καὶ ἀθάνατον ἔχουσαν τὴν τροφήν, ὁ
θεὸς αὐτὸν διὰ τοῦτο θνητὸν ἀπεφήνατο νεκρότητι περιβαλών. τοῦτο γὰρ οἱ δερμά-
τινοι χιτῶνες ἐβούλοντο, ἵνα δὴ διὰ τῆς λύσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς διαιρέσεως ἡ
ἁμαρτία κάτωθεν αὐτόπρεμνος πᾶσα διαφθαρῇ, ὡς μηδὲ κἂν βραχύτατον ῥίζης ἐαθῆ-
ναι μέρος, ἀφ᾽ οὗ νέαι βλάσται πάλιν ἁμαρτημάτων ἀναβήσονται.

XXII. *Καθάπερ γὰρ ἐν οἰκοδομήμασι ναῶν καλοῖς συκῆ γεννηθεῖσα καὶ εἰς ἔκτασιν* 548
καὶ μέγεθος εὐτραφήσασα, καὶ περὶ πάσας τὰς ἁρμονίας πολυκλημάτοις ῥίζαις τῶν
λίθων κεχυμένη, οὐ πρότερον τοῦ φύειν στέλλεται, ἔστ᾽ ἂν πᾶσα ἀποσπασθῇ, λυθέν-
των τῶν καθ᾽ οὓς ἐβλάστησε τόπους τῶν λίθων (δυνατὸν γὰρ πάλιν εἰς τοὺς ἑαυτῶν
ἐναρμοσθῆναι τόπους τοὺς λίθους, τῆς συκῆς ἀφῃρημένης, ὅπως ὁ μὲν ναὸς σώζηται,
μηδὲν τῶν ἀφανιζόντων αὐτὸν κακῶν ἐν ἑαυτῷ μηκέτι φέρων, ἡ δὲ συκῆ πᾶσα προ-
θέλυμνος ἀποσπασθεῖσα ἀποθάνῃ), κατὰ ταὐτὰ καὶ ὁ θεὸς ὁ τεχνίτης τὸν ἑαυτοῦ νεὼν B
τὸν ἄνθρωπον, δίκην ἀγρίας συκῆς τὴν ἁμαρτίαν βλαστήσαντα, διέλυσε θανάτου προς-
καίροις προςβολαῖς ἀποκτείνων, κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ ζωοποιῶν, ἵνα ἀπὸ τῶν Deut. 32, 39.
αὐτῶν ἡ σὰρξ μερῶν, μετὰ τὸ ξηρανθῆναι καὶ ἀποθανεῖν, τὸ ἁμάρτημα δίκην ἀνακαι-
νοποιηθέντος ναοῦ ἀθάνατος καὶ ἀπήμων ἐγερθῇ, τελέως ἐκ βάθρων ἀπολομένης τῆς
ἁμαρτίας. ζῶντος γὰρ ἔτι τοῦ σώματος πρὸ τοῦ τεθνήξεσθαι συζῆν ἀνάγκη καὶ τὴν
ἁμαρτίαν, ἔνδον τὰς ῥίζας αὐτῆς ἐν ἡμῖν ἀποκρύπτουσαν, εἰ καὶ ἔξωθεν τομαῖς ταῖς C
ἀπὸ τῶν σωφρονισμῶν καὶ τῶν νουθετήσεων ἀνεστέλλετο, ἐπεὶ οὐκ ἂν μετὰ τὸ φωτι-
σθῆναι συνέβαινεν ἀδικεῖν, ἅτε παντάπασιν εἰλικρινῶς ἀφῃρημένης ἀφ᾽ ἡμῶν τῆς ἁμαρ-
τίας. νῦν δὲ καὶ μετὰ τὸ πιστεῦσαι καὶ ἐπὶ τὸ ὕδωρ ἐλθεῖν τοῦ ἁγνισμοῦ πολλάκις

1) *Ἵνα μὴ .. ἀναβήσονται.* Apud Combefis. (Galland. p. 773, A. B.), emend. ex cod. Rupif., ut illa: p. 548, A. *καθάπερ* .. (D.) .. *ἀφανισθήσεται* (p. 773, C. — 774, A.): p. 549, D. — 551, B. *φέρε γὰρ .. ἀμέμπτως ἀρεστόν* (p. 774, A. — 775, A.): p. 553, D. — 555, A. *οὐκ ἀρεστὸν δὲ .. τὸν βρασμόν* (p. 775, B. — 776, A.): p. 555, B. — 558, D. *ἐὰν δὲ ... ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἀναστρέψει* (p. 776, A. — 779, A.)

ἐν ἁμαρτίαις ὄντες εὑρισκόμεθα. [1] οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἁμαρτίας ἐκτὸς εἶναι ἑαυτὸν καυχήσεται,
D ὡς μηδὲ κἂν ἐνθυμηθῆναι τὸ σύνολον ὅλως τὴν ἀδικίαν. ὥςτε συμβέβηκε συστέλλεσθαι
μὲν καὶ κατευνάζεσθαι τῇ πίστει νῦν τὴν ἁμαρτίαν, εἰς τὸ μὴ οἶσαι καρποὺς βλαβο-
ποιούς, οὐ μὴν ἀνῃρῆσθαι καὶ τῶν ῥιζῶν ἄχρις. νῦν μὲν γὰρ ἐνταῦθα τὰς βλάστας
Hebr. 12, 15. αὐτῆς οἷον, τὰς ἐνθυμήσεις τὰς πονηράς, συστέλλομεν, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα
ἐνοχλήσῃ, μὴ ἐῶντες ἀναμύειν καὶ διοίγνυσθαι τὰ μεμυκότα στόμια πρὸς τὰς ἐκφύ-
σεις, τοῦ λόγου δίκην ἀξίνης τὰς ῥίζας αὐτῆς τὰς κάτω φυομένας τέμνοντος· τότε δὲ καὶ
τὸ ὅλως ἐνθυμηθήσεσθαι περὶ κακίας ἀφανισθήσεται.
XXIII. *Οὐδὲ γὰρ ἀμάρτυρος ὁ λόγος γραφῶν τοῖς βουλομένοις εἰλικρινῶς τὸ ἀλη-*
549 *θὲς λέγειν, ἐπεὶ οἶδεν ὁ ἀπόστολος μηδέπω τὴν ῥίζαν ἐξ ἀνθρώπων τῆς ἁμαρτίας ὁλο-*
Rom. 7, 18 —20. σχερῶς ἀνῃρημένην, ὅτὲ μὲν „οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ ἀγαθόν, τουτέστιν ἐν τῇ
σαρκί μου "φράζων„ τὸ ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι
τὸ καλὸν οὔ. οὐ γὰρ ὃ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω.
εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ
Rom. 7, 22, 23. ἁμαρτία," ὅτὲ δὲ „συνήδομαι τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· βλέπω δὲ
ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου, ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ ἐκ
B παντὸς αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου." οὕτως
οὐδέπω τὴν ἁμαρτίαν αὐτόπρεμνον ἐκ ῥιζῶν διακοπῆναι συνέβη (οὐ γὰρ εἰς τέλος ἀπέ-
θανεν), ἀλλὰ ζῆν (πῶς γὰρ πρὸ τοῦ περιβεβλῆσθαι θανάτῳ τὸν ἄνθρωπον;), ἵνα αὐτῷ
συμμαρανθεῖσα καὶ συμφθινήσασα αὐτὴ μὲν εἰς ἄρδην ἀπόληται καὶ διαφθαρῇ καθά-
περ φυτόν, λυθέντος ἐν ᾧ κρύπτουσα τὰς ῥίζας, ὡς ἔφην, ἑαυτῆς διεσώζετο, ὁ δὲ ἄν-
θρωπος αὖθις μηκέτι ῥίζαν ἐμφωλεύουσαν πικρίας ἔχων ἐξεγερθῇ ὥςπερ ναός. ἀλεξι-
C φαρμάκου γὰρ τρόπον ὑπὸ τοῦ ἀλεξητῆρος ἡμῶν ἀληθῶς καὶ ἰατροῦ θεοῦ πρὸς ἐκρί-
ζωσιν τῆς ἁμαρτίας παρελήφθη ὁ θάνατος καὶ ἀφανισμόν, ἵνα μὴ διαιωνίζον ἐν ἡμῖν
εἴη τὸ κακὸν ἀθάνατον, ἅτε ἐν ἀθανάτοις ἀνατεῖλαν, αὐτοὶ δὲ λελωβημένοι καὶ ἐκστάν-
τες, νοσούντων τρόπον, τῆς οἰκείας ἀρετῆς ἐπὶ πολὺ διατρίβωμεν, ἅτε ἐν ὑφεστηκόσιν
ἀεὶ καὶ ἀθανάτοις σώμασι τὴν κατὰ τὸ ἁμάρτημα μεγάλην τρέφοντες νόσον. διὸ δὴ
καλῶς ταύτην πρὸς ἄμφω σωτηρίαν καὶ ψυχῆς καὶ σώματος, φαρμακευτικῆς τρόπον καθάρ-
σεως, τὸν θάνατον ὁ θεὸς ηὕρατο, ἵνα πανάμωμοι καὶ ἀσινεῖς ὄντως ἐξεργασθῶμεν.
D XXIV. *Φέρε γάρ, ἐπειδὴ πολλῶν δεῖ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα παραδειγμάτων, ἐντεῦθεν*
αὐτὰ μάλιστα σκεψώμεθα, μὴ ἀφιστάμενοι, πρὶν ἂν πρῶτον εἰς εὐδηλοτέραν ἑρμηνείαν
ἀποτελευτήσῃ καὶ ἀπόδειξιν ὁ λόγος. φαίνεται τοίνυν, ὥςπερ εἴ τις δημιουργὸς ἄκρος
ἄγαλμα καλόν, ἀπὸ χρυσοῦ κατεσκευασμένον ἢ ὕλης ἑτέρας αὐτῷ, καὶ πάντα τὰ μέλη
συμμέτρως εἰς κάλλος διακεκοσμημένον, πάλιν χωνεύοι, λελωβημένον ἄφνω θεασάμενος
550 ὑπό τινος ἀνθρώπου πονηροτάτου, ὃς οὐκ ἐνεγκὼν ὑπὸ βασκανίας εὐπρεπὲς εἶναι τὸ
ἄγαλμα, ἐσίνατο, ματαίαν ἡδονὴν καρπούμενος τοῦ φθόνου (πρόςσχες γάρ, ὦ σοφώ-
τατε Ἀγλαοφῶν, ὅτι, εἰ βούλοιτο μὴ εἶναι σεσινωμένον ὅλως ὁ δημιουργὸς καὶ ψεκτὸν
τὸ μετὰ τοσαύτης αὐτῷ σπουδῆς τε καὶ φροντίδος πεπονημένον, πάλιν προτραπήσεται
συγχωνεύσας αὐτὸ τοιοῦτο ποιεῖν οἷον καὶ πρόσθεν ἦν· εἰ δὲ μὴ ἀναχωνεύοι, μηδὲ
ἀνασκευάζοι, ἐῴη δὲ οὕτως μένειν, θεραπεύων αὐτὸ καὶ ἐπανορθούμενος, ἀνάγκη δὴ
B πυρακτούμενον καὶ χαλκευόμενον τὸ ἄγαλμα μηκέτι δύνασθαι διατηρηθῆναι τὸ αὐτό,
ἀλλὰ διηλλαγμένον ἔσεσθαι καὶ ὑπεσπασμένον)· διὰ τοῦτο, εἰ βούλοιτο καλὸν καὶ
ἄμωμον εἶναι τὸ ἔργον, ἀναθλᾶσθαι αὐτὸ καὶ ἀναχωνεύεσθαι δεῖ, ὅπως τὰ μὲν αἴσχη
καὶ τὰ ἀλλοιώματα πάντα τὰ ἐξ ἐπιβουλῆς αὐτῷ καὶ φθόνου ὑπάρξαντα αὐτὰ μὲν διὰ
τῆς ἀνασκευῆς καὶ ἀναχωνεύσεως ἀπόληται, τὸ δὲ εἰς τὸ ἑαυτοῦ εἶδος ἀσινὲς καὶ ἀκί-
βδηλον αὖθις ἄγαλμα ὁμοιότατον ἑαυτῷ κατασταθῇ (τῷ μὲν γὰρ ἀγάλματι ἀπολέσθαι
οὐκ ἔστιν ὑπὸ τῷ αὐτῷ τεχνίτῃ, κἂν πάλιν εἰς ὕλην λυθῇ, ἀποκατασταθῆναι δὲ ἔστι·
C τοῖς δὲ αἴσχεσι καὶ λωβήμασιν ἀπολέσθαι μὲν ἔστι — τήκονται γάρ — ἀποκατασταθῆναι δὲ οὐκ ἔστι, διὰ τὸ ἐν πάσῃ τέχνῃ τὸν ἄριστον δημιουργὸν μὴ πρὸς τὸ αἴσχιον
ἢ ἀπηχθημένον ὁρᾶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ σύμμετρον καὶ εὐθὲς τοῦ δημιουργουμένου)· ταὐτὸν γὰρ φαίνεται δή μοι καὶ ἐφ' ἡμῶν ὁ θεὸς διῳκονομηκέναι. τὸν γὰρ ἄνθρωπον,
τὸ εὐπρεπέστατον ἑαυτοῦ τέχνημα, βασκάνοις ἐπιβουλαῖς φθόνου κεκακωμένον ἰδὼν οὐκ
ἠνέσχετο τοιοῦτον καταλεῖψαι, φιλάνθρωπος ὤν, ὅπως μὴ δι' αἰῶνος εἴη λελωβημένον,
D ἀθάνατον ἔχον ἐν ἑαυτῷ τὸν ψόγον, ἀλλὰ διέλυσεν εἰς ὕλην πάλιν, ἵνα διὰ τῆς ἀνα-
πλάσεως ἐκτακῶσι καὶ ἐξαφανισθῶσι πάντα τὰ ἐν αὐτῷ μωμήματα. τὸ γὰρ ἐκεῖ ἀναχωνευθῆναι τὸν ἀνδριάντα τοῦτον τὸ ἐνταῦθα ἀποθανεῖν καὶ διαλυθῆναι τὸ σῶμα·
τὸ δὲ ἐκεῖ ἀναμορφοποιηθῆναι τὴν ὕλην ἢ ἀνακοσμοποιηθῆναι, τοῦτο ἐνταῦθα μετὰ τὸ
ἀποθανεῖν τὸ ἀναστῆναι. ὥςπερ καὶ ὁ προφήτης Ἱερεμίας· τούτοις γὰρ ἤδη καὶ αὐτὸς

1) *Οὐδεὶς γὰρ* .. (p. 549, C.) .. *ἵνα μὴ διαιωνίζον ἐν ἡμῖν εἴη τὸ κακόν.* Photius cod. 234. p. 294, *a.* 8—17. horum summam refert, simul ille respiciens, quae p. 584, A. — p. 587, D. eandem in sententiam disputantur.

ὧδε τὰ αὐτὰ παρεγγυᾷ „καὶ κατέβην“ λέγων „εἰς τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως· καὶ ἰδού, Ierem. 18, 3.
αὐτὸς ἐποίει ἔργον ἐπὶ τῶν λίθων, καὶ διέπεσε τὸ ἀγγεῖον ὃ ἐποίει ἐν ταῖς χερσὶν
αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἐποίησεν αὐτὸς ἀγγεῖον ἕτερον, καθὼς ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ
ποιῆσαι. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με λέγων, εἰ καθὼς ὁ κεραμεὺς οὗτος οὐ 551
δυνήσομαι τοῦτο ποιῆσαι ὑμᾶς, οἶκος Ἰσραήλ; ἰδού, ὡς ὁ πηλὸς τοῦ κεραμέως ὑμεῖς
ἐστὲ ἐν ταῖς χερσί μου.“

XXV. *Πρόσσχες* γὰρ ὅπως, ὡς ἔφην, μετὰ τὸ παραβῆναι τὸν ἄνθρωπον ἡ μεγάλη
χεὶρ εἰς νῖκος καταλεῖψαι τὸ ἑαυτῆς ἔργον οὐκ ηὐδόκησεν ὡς κίβδηλον τῷ πονηρῷ ἀδί-
κως αὐτὸ λυμηναμένῳ βασκάνοις αἰτίαις, ἀλλὰ ἀνατήξας ἀνέδευσεν αὖθις εἰς πηλόν,
οἷα κεραμεὺς ὁ ἀναπλάσσων ἄγγος πρὸς τὸ ἀφανισθῆναι μὲν διὰ τῆς ἀναπλάσεως B
πάντα τὰ ἐν αὐτῷ αἴσχη καὶ θλάσματα, γενηθῆναι δὲ τὸ πᾶν ἄνωθεν ἀμέμπτως ἀρε-
στόν. „ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι Rom. 9, 21.
σκεῦος, ὃ μὲν εἰς τιμήν, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;“ ὃ δή ἐστι (τοῦτο γὰρ παντάπασιν ὁ ἀπό-
στολός μοι δηλοῦν φαίνεται) [1] μή τι ἐξουσίαν οὐκ ἔχει ὁ θεὸς ἀπὸ τῆς ὕλης ἑκάστου
τῆς αὐτῆς ἀναπλάσας καὶ ἀνακοσμήσας ἰδίως ἕκαστον ἢ εἰς τιμὴν ἡμῶν ἀναστῆσαι καὶ
δόξαν, ἢ εἰς ἀτιμίαν καὶ κατάκρισιν; εἰς ἀτιμίαν μὲν τῶν ἐν ἁμαρτίαις φαύλως βιω-
σάντων, εἰς τιμὴν δὲ τῶν ἐν δικαιοσύνῃ. καθάπερ ἐδηλώθη καὶ τῷ Δανιὴλ ὅτι „πολ- C
λοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώματι“ λέγοντι „ἐξεγερθήσονται, οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον, Dan. 12, 2.
καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμὸν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον, καὶ οἱ συνιέντες ἐκλάμψουσιν ὡς ἡ
λαμπρότης τοῦ στερεώματος.“ [2] ἐφ’ ἡμῖν γὰρ οὐ τὸ ἀφανίσαι τὴν ῥίζαν τελέως τῆς
πονηρίας, ἀλλὰ τὸ μὴ πρὸς ἔκτασιν αὐτὴν ἐᾶσαι φῦναι καὶ καρποφορεῖν. ἡ μὲν γὰρ
καθόλου καὶ παντελικὴ αὐταῖς ῥίζαις αὐτῆς ἀναίρεσίς τε καὶ ἀπώλεια ὑπὸ τοῦ θεοῦ
κατὰ τὴν τοῦ σώματος, ὡς εἴρηται, διάλυσιν γίγνεται, ἡ δὲ ἐκ μέρους πρὸς τὸ μὴ
οἴσαι βλαστὸν ὑφ’ ἡμῶν. καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐκθρέψαντα πρὸς αὔξησιν αὐτὴν μᾶλλον D
καὶ μέγεθος, ἀλλὰ μή τι στειρώσαντα ὅσον ἐπ’ αὐτῷ καὶ συμπιλήσαντα ἀνάγκη διδό-
ναι δίκην, ὅτι δυνάμενος καὶ ἔχων πρὸς τοῦτο τὴν ἐξουσίαν εἵλατο τὸ βλάπτον τοῦ
συμφέροντος μᾶλλον προτιμῆσαι.

XXVI. Ὥστε μηδείς, αὐτὸς αἴτιος ὤν, ἀκολάστῳ γλώσσῃ μεμφέσθω τὴν θείαν φύσιν,
ὡς οὐκ ἐν δίκῃ διανέμουσαν ἑκάστῳ κακίας καὶ ἀρετῆς τὰ ἀμοιβαῖα. „τίς γὰρ εἶ, ὦ Rom. 9, 20.
ἄνθρωπε, ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, τί με ἐποίη- 552
σας οὕτως ἢ οὕτως;“ πῶς γὰρ ὁπότε αὐτοδεσπότῳ βουλῇ κακίαν εἵλατο. διὸ καὶ οὐ
λέξει δικαιοσύνης δόγμασιν ἀπαραλλάκτοις κρίνοντι τῷ θεῷ, τί με ἐποίησας οὕτως
κατακριθέντα εἰς τὸ ἀλγύνεσθαι; πρόσσχες γὰρ ὅπως ὥσπερ ἀκοντιστὴς ὁ ἀπόστολος
δεινὸς συνεστραμμένα ῥήματα τῶν λόγων εἰς μέσον ἐμβαλὼν ἀσαφῆ μὲν καὶ ἐπικεκα-
λυμμένην ποιεῖται εἰς βάθος τῶν ἀναγνωσμάτων τὴν ἐξεργασίαν, ἀληθεστάτην δὲ καὶ
ὀρθόδοξον καὶ μηδὲν ἔχουσαν ἀπημελημένον ἢ δύσφημον. τοῖς μὲν γὰρ μὴ μετὰ σπου-
δῆς, ἀλλὰ ἀγεννῶς ἐγκύπτουσι τοῖς λόγοις ἀσυνάρτητα ἔσθ’ ὅτε δοκεῖ καὶ ἀσύμφωνα B
λέγειν, τοῖς δ’ αὖ σπουδαίως καὶ λογισμῷ νήφοντι ὁπόσης τάξεως ἔμπλεα καὶ ἀλη-
θείας.

Δι’ ἀκριβείας μὲν οὖν περὶ τούτων διεξιέναι τὰ νῦν ἱκανὸν ἂν γένοιτο αὐτὸ καθ’
ἑαυτὸ μόνον ἔργον. καὶ γὰρ γελοῖον καταλείψαντάς που τὴν σκέψιν, ἧς ἕνεκα ταύτην
ἐστειλάμεθα, εἰς ἄλλα μετιέναι. ταῦτα γὰρ ἡμῖν εἴρηται διὰ τὴν τῶν ἐθελοκακούντων
τιμωρὸν δίκην. ἀποδειχθέντος τοίνυν ἐνδηλότατα τὸν θάνατον τῷ ἀνθρώπῳ μεμηχα- C
νῆσθαι μὴ ἐπὶ κακῷ τινι, ἄλλα χρὴ λοιπὸν τὸν μὴ φαύλως τούτοις ἐγκύπτοντα περὶ
τῆς ἀναστάσεως νοεῖν τοῦ σώματος. πῶς γὰρ οὐκ ὠφέλιμος ὁ θάνατος, διαφθείρων
ἡμῶν τὰ ληΐζοντα τὴν φύσιν, εἰ καὶ παρὰ τὸν καιρὸν ἐπαχθής, καθ’ ὃν προσφέρεσθαι
δοκεῖ καθάπερ αὐστηρότατον τῷ νοσοῦντι φάρμακον; καὶ ἵνα μὴ πολλάκις τὰ αὐτὰ
περὶ τῶν αὐτῶν διαλεγώμεθα, φέρε καὶ ἀπὸ τῆς ᾠδῆς ἔτι τοῦ Δευτερονομίου βεβαιώ-
σαντες τὸν λόγον ἴωμεν τὰ ἑξῆς διαληψόμενοι. D

XXVII. Τὸ γάρ „ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω, πατάξω, κἀγὼ ἰάσομαι, καὶ οὐκ
ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου“ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ τί ἄλλο διδάσκειν Deut. 32, 39.
βούλεται ἢ ὅτι διὰ τοῦτο τὸ σῶμα πρῶτον ἀποκτίννυται καὶ θνήσκει, ἵνα αὖθις ἀνα-
σταθῇ καὶ ζήσῃ; πατάσσεται πρῶτον καὶ θραύεται, ἵνα σῶν αὖθις πλασθῇ καὶ ὑγιές.
καὶ οὐδὲν ἐξελέσθαι ὅλως τὸ σύνολον τῆς μεγάλης καὶ κραταιᾶς αὐτοῦ χειρὸς πρὸς

1) Oecumenius Exposit. in Epistolas Pauli, ed. Veron. p. 327. ad Rom. 9, 21. *ἔχει, φησίν, ἐξουσίαν ὁ θεὸς ὁ ἐγείρων τοὺς νεκροὺς τοὺς μὲν εἰς δόξαν, τοὺς δὲ εἰς αἰσχύνην ἐγεῖραι, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῶν ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ βεβιωμένων. οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ.* Oecumenium exscripsit Theodulus Coelosyr. Presb. Comm. in Epist. ad Rom. cap. 9. Vid. Biblioth. PP. max. T. 27. p. 606, F.

2) *Ἐφ’ ἡμῖν* .. (D.) .. *ἀρετῆς τὰ ἀμοιβαῖα.* Locus exstat apud Leont. et Ioann. Rer. sacr. Lib. II. Tit. *περὶ αὐτεξουσίου.* Vid. Mai. Script. vet. nov. collect. T. VII. p. 92, col. 2. Lemma: *ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου*, respicit ad Excerptum, de quo ad p. 545, B.

553 ἀπώλειαν καὶ ὄλεθρον σθένει, οὐ πῦρ, οὐ θάνατος, οὐ σκότος, οὐ χάος, οὐ φθορά.
Rom. 8, 35—37. „τίς γὰρ ἡμᾶς“ φησίν „ἀπο τῆς ἀγάπης χωρίσει τοῦ κυρίου;“ — ὃς ἑρμηνεύεται χεὶρ
τοῦ πατρὸς καὶ λόγος — „θλίψις, ἢ στενοχωρία; ἢ διωγμός; ἢ λιμός; ἢ γυμνότης; ἢ κίν-
Psal. 43, 23. δυνος; ἢ μάχαιρα; καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν, ἐλογί-
σθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος
Deut. 32, 39. ἡμᾶς,“ ἀληθέστατα, ἵνα πληρωθῇ, καθὼς ἔφην, τό „ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω,
Rom. 8, 39. πατάξω καὶ ἰάσομαι,“ καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἐξελεῖται ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν
B Χριστῷ πρὸς ἀπώλειαν. διὸ καὶ ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς, ἵνα ἀποθανόντες
τῇ ἁμαρτίᾳ ζήσωμεν τῷ θεῷ. καὶ ταῦτα μὲν μέχρι τοσούτου διεσκέφθω· τὰ δὲ συνεχῆ
τούτοις ὧδε πάλιν προχειριστέον.

XXVIII. *Εἰ πᾶν τὸ γεννώμενον νοσεῖ (προτείνει γὰρ οὕτως ὁ ἐξ ἐναντίας) καὶ κατὰ
τὴν γένεσιν καὶ κατὰ τὴν τροφὴν ἀπὸ τῶν προσιόντων, φησίν, αὔξεται, καὶ ἀπὸ
τῶν ἀπιόντων ἐλαττοῦται, τὰ δὲ μὴ γεννώμενα ὑγιαίνει, ὅτι μὴ νοσεῖ μηδὲ προσ-
δεῖται ἢ ἐπιθυμεῖ, ἐπιθυμεῖ δὲ τὰ γεννώμενα καὶ συνουσίας καὶ τροφῆς, τὸ δὲ ἐπι-
C θυμεῖν νοσεῖν ἐστι, τὸ δὲ μὴ δεῖσθαι μηδὲ ἐπιθυμεῖν ὑγιαίνειν, νοσεῖ δὲ τὰ γεν-
νώμενα, ὅτι ἐπιθυμεῖ, τὰ δὲ μὴ γεννώμενα οὐ νοσεῖ, πάσχει δὲ τὰ νοσοῦντα ἢ κατὰ
πλῆθος, ἢ ἔνδειαν τῶν προσγινομένων καὶ ἀπογινομένων, τὸ δὲ πάσχον καὶ φθίνει καὶ
ἀπόλλυται, διόπερ καὶ γεννᾶται, γεννᾶται δὲ ὁ ἄνθρωπος, — οὐ δύναται ἄρα ἀπαθὴς
εἶναι ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀθάνατος. καταπίπτει μὲν οὖν καὶ ἐπὶ τούτοις αὐτοῖς ὁ λόγος.
εἰ γὰρ πᾶν τὸ γιγνόμενον ἢ γεννώμενον ἀπόλλυται (διαφέρει γὰρ οὐδὲν οὕτως εἰ-
D πεῖν, ἐπειδὴ καὶ οἱ πρωτόπλαστοι οὐκ ἐγεννήθησαν, ἀλλ' ἐγενήθησαν), γενητοὶ δὲ
Psal. 103, 4. καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχαί („ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα“), ἀπόλλυνται
ἄρα οἱ ἄγγελοι κατ' αὐτοὺς καὶ αἱ ψυχαί. ἀλλ' οὔτε οἱ ἄγγελοι οὔτε αἱ ψυχαὶ ἀπόλ-
λυνται· ἀθάνατα γὰρ ταῦτα καὶ ἀδάμαστα, καθὼς ὁ ποιήσας εἶναι βεβούλευται. ἀθά-
νατος ἄρα καὶ ὁ ἄνθρωπος.* [1] οὐκ ἀρεστὸν δὲ οὐδ' ἐκεῖνο, τὸ λέγειν εἰς ἄρδην ἀπο-
λεῖσθαι τὸ πᾶν, καὶ γῆν καὶ ἀέρα καὶ οὐρανὸν μὴ ἔσεσθαι. ἐκπυρωθήσεται μὲν γὰρ
πρὸς κάθαρσιν καὶ ἀνακαινισμὸν καταβασίῳ πᾶς κατακλυζόμενος ὁ κόσμος πυρί, οὐ
554 μὴν εἰς ἀπώλειαν ἐλεύσεται παντελῆ καὶ φθοράν. εἰ γὰρ κρεῖττον τὸ μὴ εἶναι τοῦ
εἶναι τὸν κόσμον, διὰ τί τὸ χεῖρον ᾑρεῖτο ποιήσας τὸν κόσμον ὁ θεός; ἀλλ' οὐδὲν ὁ
θεὸς ματαίως ἢ χεῖρον ἐποίει. οὐκοῦν εἰς τὸ εἶναι καὶ μένειν τὴν κτίσιν ὁ θεὸς διε-
Sap. 1, 14. κοσμήσατο, καθάπερ καὶ ἡ σοφία διασυνίστησιν „ἔκτισε γὰρ εἰς τὸ εἶναι“ λέγουσα
„τὰ πάντα ὁ θεός, καὶ σωτήριοι αἱ γενέσεις τοῦ κόσμου, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς
Rom. 8, 19. φάρμακον ὀλέθρου.“ καὶ Παῦλος δὲ σαφῶς μαρτυρεῖ λέγων „ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία
B τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται. τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ
κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι, ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ
κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης
τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.“ „τῇ γὰρ ματαιότητι“ φησίν „ἡ κτίσις ὑπετάγη.“ ἐλευθερω-
θήσεσθαι δὲ τῆς τοιαύτης δουλείας προσδοκᾷ κτίσιν, τὸν κόσμον τοῦτον βουλόμενος
νῦν καλεῖν. οὐ γὰρ τὰ μὴ βλεπόμενα τῇ φθορᾷ δουλεύει, ἀλλὰ ταῦτα δὴ τὰ βλεπόμενα.
C μένει ἄρα ἡ κτίσις εἰς τὸ ἄμεινον ἀνακαινοποιηθεῖσα καὶ εὐπρεπέστερον, ἀγαλλομένη
καὶ χαίρουσα ἐπὶ τοῖς τέκνοις τοῦ θεοῦ τῇ ἀναστάσει, δι' οὓς στενάζει καὶ συνωδίνει
νῦν, τὴν ἀπολύτρωσιν ἡμῶν ἀπὸ τῆς φθορᾶς καὶ αὐτὴ τοῦ σώματος ἀπεκδεχομένη,
ὅπως ἡμῶν ἐξεγερθέντων καὶ ἀποτιναξαμένων τὴν νεκρότητα τῆς σαρκός, κατὰ τὸ γε-
Esai. 52, 2. γραμμένον „ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνάστηθι καὶ κάθισον, Ἱερουσαλήμ,“ ἐλευθερω-
D θέντων τε τῆς ἁμαρτίας ἐλευθερωθήσεται καὶ αὐτὴ τῆς φθορᾶς, μηκέτι τῇ ματαιότητι
Rom. 8, 22. δουλεύουσα, ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ. „οἴδαμεν γάρ (φησίν) ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει
καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος
ἔχοντες, καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν τὴν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρω-
Esai. 66, 22. σιν τοῦ σώματος ἡμῶν.“ καὶ ὁ Ἡσαΐας δέ „ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ
γῆ καινή, ἃ ἐγώ (φησί) ποιῶ, μένει ἐνώπιόν μου, λέγει κύριος, οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα
Esai. 45, 18. ὑμῶν καὶ τὸ ὄνομα ὑμῶν·“ καὶ πάλιν „οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν,
οὗτος θεὸς ὁ κατασκευάσας τὴν γῆν καὶ ποιήσας αὐτήν· αὐτὸς διώρισεν αὐτήν, οὐκ
555 εἰς κενὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι.“ ὄντως γὰρ οὐκ εἰς κενὸν οὐδὲ εἰς μά-
την πρὸς ἀπώλειαν ἔκτισε, κατὰ τοὺς φρονοῦντας μάταια, τὸ πᾶν ὁ θεός, ἀλλὰ εἰς τὸ
εἶναί τε καὶ οἰκεῖσθαι καὶ διαμένειν. διὸ ἀνάγκη δὴ καὶ τὴν γῆν αὖθις καὶ τὸν οὐρα-
νὸν μετὰ τὴν ἐκφλόγωσιν ἔσεσθαι πάντων καὶ τὸν βρασμόν. διὰ τί δὲ τοῦτο ἀνάγκη,
λόγος ἂν ἔτι πλείων τῶν εἰρημένων γίγνοιτο. οὔτε γὰρ εἰς ὕλην ἀργὴν καὶ τοιαύτην

1) **Οὐκ ἀρεστὸν .. φθοράν.** Haec cum proximis: *καὶ Παῦλος .. ἐπ' ἐλπίδι*, afferuntur ab Andrea Caesar. Comment. in Apocal. p. 96, 49. — p. 97, 2. ed. Sylburg., laudato Methodio *ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ*.

ἔτι κατάστασιν, οἵα καὶ πρὸ τῆς διακοσμήσεως ἦν, διαλυθὲν ἀναστοιχειωθήσεται τὸ
πᾶν, οὔτ' αὖ εἰς ἀπώλειαν παντελῆ καὶ φθοράν.

XXIX. Ἐὰν δέ, Πῶς οὖν, εἰ μὴ ἀπόλλυται τὸ πᾶν, οἱ ἐξ ἐναντίας εἴπωσι, ὁ μὲν B
κύριος τὸν οὐρανὸν παρελεύσεσθαι ἔφη καὶ τὴν γῆν, ὁ δὲ προφήτης ἀπολεῖσθαι μὲν Matth. 24, 35.
τὸν οὐρανὸν ὡς καπνόν, τὴν δὲ γῆν ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθαι; Ἐπειδήπερ ἔθος Psal. 101, 27. Esai. 51, 6.
ταῖς γραφαῖς, λέξομεν, τὴν εἰς τὸ κρεῖττον καὶ ἐνδοξότερον ἀπὸ ταύτης τῆς καταστά-
σεως τοῦ κόσμου μεταβολὴν ἀπώλειαν λέγειν, οἷον τοῦ πρόσθεν σχήματος ἀπολλυ-
μένου κατὰ τὴν εἰς τὸ φαιδρότερον ἁπάντων ἐξαλλαγήν· ὅτι μηδεμία ὑπεναντίωσις C
ἢ ἀτοπία ἐν τοῖς θείοις λόγοις. „παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου," καὶ 1 Cor. 7, 31.
οὐχ „ὁ κόσμος" εἴρηται. οὕτως ἔθος ἀπώλειαν καλεῖν τὰς γραφὰς τὴν εἰς τὸ ἄμεινον
ἔσθ' ὅτε καὶ εὐμορφότερον τροπὴν τοῦ πρόσθεν σχήματος, οἷον ὥςπερ ὁπόταν τις
ἀπώλειαν λέγῃ τοῦ κατὰ τὸν νήπιον σχήματος τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τὸν τέλειον μεταλ-
λαγήν, τρεπομένης εἰς μέγεθος καὶ κάλλος τῆς ἡλικίας τοῦ νηπίου. „ὅτε γὰρ ἤμην 1 Cor. 13, 11.
νήπιος, ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέ-
γονα ἀνήρ, κατήργησα τὰ τοῦ νηπίου." παραχθήσεσθαι μὲν γὰρ τὴν κτίσιν, ὥςπερ D
τεθνηξομένην κατὰ τὴν ἐκπύρωσιν, ἵνα καὶ ἀνακαινισθῇ, οὐ μὴν ἀπολεῖσθαι προς-
δοκητέον, ὅπως οἱ ἀνακαινοποιηθέντες ἐν ἀνακαινοποιηθέντι τῷ κόσμῳ ἄγευστοι λύ-
πης κατοικήσωμεν, κατὰ τὸ λεχθὲν „ἐξαποστελεῖς τὸ πνεῦμά σου, καὶ κτισθήσον- Psal. 103, 30.
ται" ἐν ἑκατοστῷ τρίτῳ ψαλμῷ „καὶ ἀνακαινιεῖς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς," τοῦ περιέ-
χοντος τῆς εὐκρασίας ἐπιτροπεύοντος λοιπὸν τοῦ θεοῦ. ἐσομένης γὰρ καὶ μετὰ τοῦ-
τον τὸν αἰῶνα γῆς ἀνάγκη πᾶσα ἔσεσθαι καὶ τοὺς οἰκήσοντας οὐκέτι τεθνηξομένους
ἢ γαμήσοντας καὶ γεννησομένους, ἀλλ' ὡς ἀγγέλους ἀμεταστρόφως ἐν ἀφθαρσίᾳ τὰ 556
ἄριστα πράξοντας. διὸ ληρῶδες τὸ ἐν ποίᾳ διαγωγῇ τότε δὴ τὰ σώματα ἔσεσθαι
λέγεσθαι, μήτε ἀέρος μήτε γῆς μήτε τῶν ἄλλων ἐσομένων.

XXX. Ἄξιον δὲ κἀκεῖνο πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἐπισκοπεῖν, ὡς ἔχει πολλὴν διάπτω-
σιν, εἰ δεῖ παῤῥησίαν ἄγειν περὶ τηλικούτων, ὦ Ἀγλαοφῶν, διαλεγομένους πραγμά-
των. φράσας γὰρ ἀποφήνασθαι τὸν κύριον ὡς οἱ τῆς ἀναστάσεως τευξόμενοι ἔσον-
ται τότε ὡς ἄγγελοι, ἔνθα πειράζουσιν αὐτὸν οἱ Σαδδουκαῖοι, ἐπέφερες „οἱ δὲ B
ἄγγελοι ἐκτὸς ὄντες σαρκὸς ἐν μακαριότητος ἀκρότητι διὰ τοῦτο καὶ δόξης εἰσί, καὶ Marc. 12, 25.
ἡμᾶς δὲ ἄρα ἐξισάζεσθαι μέλλοντας ἀγγέλοις ἀνάγκη δὴ σαρκῶν ὡσαύτως ἐκείνοις
γυμνοὺς ἔσεσθαι δεῖν," οὐκ ἐπιστήσας, ὦ ἄριστε, ὡς ὁ ποιήσας καὶ διακοσμήσας ἐξ
οὐκ ὄντων τὸ πᾶν τὴν τῶν ἀθανάτων φύσιν οὐ μόνον εἰς ἀγγέλους καὶ λειτουργοὺς
διανείμας διεκόσμησεν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀρχὰς καὶ θρόνους καὶ ἐξουσίας. ἄλλο γὰρ
γένος τὸ τῶν ἀγγέλων καὶ ἄλλο τὸ τῶν ἀρχῶν καὶ ἐξουσιῶν, ὅτι μὴ τάγμα ἓν καὶ
μία σύστασις καὶ φυλὴ καὶ πατριὰ τῶν ἀθανάτων, ἀλλὰ γένη καὶ φυλαὶ καὶ δια- C
φοραί. καὶ οὔτε τὰ Χερουβὶμ τῆς ἰδίας ἐξιστάμενα φύσεως εἰς τὴν τῶν ἀγγέλων
ἰδέαν μετασκευάζονται, οὔτ' αὖ πάλιν εἰς τὴν ἑτέρων οἱ ἄγγελοι. εἶναι γὰρ αὐτὰ
χρὴ καὶ ὅ εἰσι καὶ ὃ γεγόνασιν. ἀτὰρ καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸν κόσμον οἰκεῖν καὶ τῶν
ἐν αὐτῷ πάντων ἡγεμονεύειν κατασταθεὶς τῆς ἐξ ἀρχῆς διακοσμήσεως, ἀθάνατος ὤν,
τοῦ εἶναι ἄνθρωπος οὔποτε μεταβληθήσεται, οὔτε εἰς τὴν τῶν ἀγγέλων οὔτε εἰς τὴν
τῶν ἑτέρων μορφήν, ὅτι μηδὲ οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν τῶν ἄλλων τῆς ἐξ ἀρχῆς ἰδέας με-
τακοσμούμενοι μεταβάλλονται. ὁ γὰρ Χριστὸς ἧκεν οὐκ εἰς ἑτέραν μορφὴν πλασθῆ- D
ναι κηρύσσων ἢ μετασκευασθῆναι τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, ἀλλὰ εἰς ὃ ἦν ἐξ ἀρχῆς
πρὸ τοῦ ἐκπεσεῖν, ἀθάνατος ὤν. χρὴ γὰρ ἐν τῷ ἰδίῳ τῆς ἕξεως ἑαυτοῦ τύπῳ τῶν
γενητῶν ἕκαστον μένειν, ἵνα πάντα πάντων ὦσι πεπληρωμένα, οὐρανοὶ μὲν ἀγγέλων,
θρόνοι δὲ ἐξουσιῶν, φῶτα δὲ λειτουργῶν, καὶ οἱ θειότεροι τόποι καὶ τὰ ἄκρατα
καὶ ἀκραιφνῆ φῶτα τῶν Σεραφίμ, ἃ παρεστήκασι τῇ μεγάλῃ βουλῇ διακρατούσῃ τὸ
πᾶν, ὁ δὲ κόσμος ἀνθρώπων. ἐὰν δὲ μεταβάλλεσθαι δῶμεν τοὺς ἀνθρώπους εἰς 557
ἀγγέλους, ὥρα μεταβάλλεσθαι δοῦναι καὶ τοὺς ἀγγέλους εἰς ἐξουσίας, καὶ ταύτας εἰς
ἄλλο καὶ ἄλλο, ἔστ' ἂν ὁ λόγος ἀναβὰς εἰς κίνδυνον ἐμπέσῃ.

XXXI. Ἀλλ' οὔτε ὡς φαῦλον τεκτηνάμενος ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ἢ διαμαρτήσας
αὐτοῦ περὶ τὴν διάπλασιν, ἄγγελον αὐτὸν ὕστερον ἐπενόησε ποιῆσαι, μεταγνούς,
ὥςπερ οἱ φαυλότατοι τῶν δημιουργῶν, οὔτε ἄγγελον κατ' ἀρχὰς θελήσας ποιῆσαι
καὶ μὴ δυνηθεὶς ἄνθρωπον ἔπλασεν. ἀσθενὲς τοῦτο γάρ. τί δήποτε οὖν τὸν ἄν-
θρωπον ἄνθρωπον ἐποίει καὶ οὐκ ἄγγελον, εἴ γε ἄγγελον τὸν ἄνθρωπον καὶ οὐκ B
ἄνθρωπον γενέσθαι ἤθελεν; ὡς οὐ δυνάμενος; βλάσφημον. ἀλλ' ἀνεβάλλετο περὶ τοῦ
κρείττονος τὸ χεῖρον ποιῶν; καὶ τοῦτο ἄτοπον. οὔτε γὰρ διασφάλλεται περὶ τὸ
ποιεῖν τὸ καλὸν οὔτε ἀναβάλλεται οὔτε ἀδυνατεῖ, ἀλλὰ καὶ ὡς θέλει καὶ ὅτε θέλει
τὸ δύνασθαι ἔχει, δύναμις ὤν. οὐκοῦν εἶναι τὸν ἄνθρωπον ἄνθρωπον θέλων ἐξ
ἀρχῆς ἔκτισεν. εἰ δὲ θέλων, θέλει δὲ τὸ καλόν, καλὸν δὲ ὁ ἄνθρωπος, ἄνθρωπος
δὲ τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος λέγεται συντεθέν, οὐκ ἔσται ἄρα ἐκτὸς σώματος ὁ

C ἄνθρωπος, ἀλλὰ μετὰ σώματος, ἵνα μὴ ἄλλος ἄνθρωπος παρὰ τὸν ἄνθρωπον γεννηθῇ. δεῖ γὰρ τῷ θεῷ τὰ ἀθάνατα γένη πάντα σώζεσθαι, ἀθάνατον δὲ ὁ ἄνθρωπος·
Sap. 2, 23. „ἔκτισε“ γάρ φησιν ἡ σοφία „τὸν ἄνθρωπον ὁ θεὸς ἐπὶ ἀφθαρσίᾳ, καὶ εἰκόνα τῆς ἰδίας ἀϊδιότητος ἐποίησεν αὐτόν.“ οὐκ ἄρα ἀπόλλυται τὸ σῶμα· ὁ γὰρ ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.

XXXII. *Διὸ ἐπίστησον ὡς καὶ ὁ κύριος τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκειν θέλων, μὴ πιστευόντων Σαδδουκαίων εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς σαρκός (δόγμα γὰρ τοῦτο Σαδδουκαίων·
D ὅθεν συσκευασάμενοι τὴν κατὰ τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀδελφοὺς παραβολήν, ἵνα τὸν περὶ ἀναστάσεως τῆς σαρκὸς λόγον ἀποκηρύσσωσι, προςῆλθον αὐτῷ· ἀμέλει αὐτὸς
Matth. 22, 23. ὁ εὐαγγελιστὴς ἐπεσημήνατο „προςῆλθον δὲ αὐτῷ“ εἰπὼν „καὶ Σαδδουκαῖοι, λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν“), ὁ οὖν Χριστός, εἰ μὴ ἦν ἀνάστασις σαρκός, ἀλλὰ μόνον ἐσώζετο ἡ ψυχή, συνέθετο ἂν αὐτοῖς ὡς καλῶς καὶ ὀρθῶς φρονοῦσι. νυνὶ δὲ ἀποκρίνεται λέγων „ἐν τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελοι ἐν
558 οὐρανῷ εἰσιν,“ οὐ τῷ σάρκα μὴ ἔχειν, ἀλλὰ τῷ μὴ γαμεῖν καὶ γαμεῖσθαι, ἀλλὰ εἶναι λοιπὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. καί φησιν ἀγγέλοις κατὰ τοῦτο παραπλησιασθέντας, ἵν᾽ ὥσπερ οἱ ἄγγελοι ἐν τῷ οὐρανῷ, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ παραδείσῳ μὴ γάμοις ἢ εἰλαπίναις ἔτι σχολάζωμεν, ἀλλὰ τῷ βλέπειν τὸν θεὸν καὶ γεωργεῖν τὴν ζωὴν πρυτανεύοντος ἡμῖν τοῦ Χριστοῦ. οὐ γὰρ εἶπεν „ἔσονται ἄγγελοι,“ ἀλλ᾽ „ὡς ἄγγελοι,“
Psal. 8, 5. οἷον δόξῃ μὲν καὶ τιμῇ, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἐστεφανωμένοι, βραχὺ δέ τι παρὰ τοὺς ἀγγέλους διαλλάσσοντες καὶ ἐγγὺς ὄντες τοῦ εἶναι ἄγγελοι. καθάπερ εἰ ἔλεγεν,
B οὔσης εὐταξίας κατὰ τὸν ἀέρα καὶ γαλήνης νυκτὸς καὶ πάντων τῷ τῆς σελήνης αἰθερίῳ φωτὶ κεκοσμημένων, ἡ σελήνη φαίνει ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οὐ πάντως ἂν ἥλιον εἶναι τὴν σελήνην ἀπομαρτυρεῖν αὐτὸν ἐλέγομεν, ἀλλ᾽ ὡς ἥλιον, ὥσπερ καὶ τὸ μὴ ὑπάρχον χρυσός, ἐγγὺς δὲ τοῦ εἶναι χρυσὸς πεφυκός, ὡς χρυσὸς λέγεται καὶ οὐ χρυσός. εἰ δὲ ἦν χρυσός, οὐκ ἐλέγετο ἂν ὡς χρυσός, ἀλλὰ χρυσός. ἐπεὶ δὲ μὴ ἔστι χρυσός, ἀλλὰ ἐγγὺς τοῦ εἶναι χρυσὸς καὶ φαντάζεσθαι τὸν χρυσόν, οὐ χρυσός, ἀλλ᾽ ὡς χρυσὸς λέγεται. οὕτω καὶ ὡς ἀγγέλους ἔσεσθαι λέγοντος τοὺς ἁγίους ἐν τῇ ἀναστάσει,
C οὐκ αὐτὸ τοῦτο ἀγγέλους αὐτὸν ἐπαγγέλλεσθαι ἀκούομεν τοὺς ἁγίους ἔσεσθαι ἐν τῇ ἀναστάσει, ἀλλὰ ἐγγὺς τοῦ εἶναι ἀγγέλους. ὥστε ἀλογώτατον λέγειν, ἐπειδὴ ὁ Χριστὸς τοὺς ἁγίους ἀπεφήνατο ὀφθῆναι ὡς ἀγγέλους ἐν τῇ ἀναστάσει, τὰ σώματα διὰ τοῦτο ταῦτα μὴ ἀνίστασθαι, καίτοι τῆς λέξεως αὐτῆν τὴν τάξιν δηλούσης σαφῶς τοῦ συμβαίνοντος. ἀνάστασις γὰρ οὐκ ἐπὶ τοῦ μὴ πεπτωκότος, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῦ πεπτωκότος
D λέγεται καὶ ἀνισταμένου· ὥςπερ ὁπόταν λέγῃ καὶ ὁ προφήτης „καὶ ἀναστήσω τὴν
Amos. 9, 11. σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν.“ ἔπεσε δὲ ὀκλάσασα ἡ παθητὴ σκηνὴ τῆς ψυχῆς εἰς
Dan. 12, 2. γῆν χώματος. οὐ γὰρ τὸ μὴ θνῆσκον, ἀλλὰ τὸ θνῆσκον κλίνεται. θνήσκει δὲ σάρξ· ψυχὴ γὰρ ἀθάνατος. καὶ τοίνυν εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, σῶμα δὲ ὁ νεκρός, οἱ λέγοντες ἀνάστασιν μὲν εἶναι, σαρκὸς δὲ μὴ εἶναι, ἀρνοῦνται μὴ εἶναι ἀνάστασιν, ὅτι μὴ τὸ ἑστός, ἀλλὰ τὸ πεπτωκὸς καὶ κλιθὲν διανίσταται, κατὰ τὸ γεγραμμένον „μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται, ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἀναστρέψει;“

559 XXXIII. Ὅτι δὲ ἀθάνατος ἡ ψυχὴ ἐδίδαξεν ἀναφανδὸν ὁ κύριος καὶ δι᾽ ἑαυτοῦ καὶ διὰ Σολομῶνος εἰπών, δι᾽ ἑαυτοῦ μὲν ἐν τῇ κατὰ τὸν πλούσιον καὶ τὸν πένητα
Luc. 16. Λάζαρον ἱστορίᾳ, τὸν μὲν ἐν κόλποις Ἀβραὰμ δοὺς ἀναπαύεσθαι μετὰ τὴν ἀπόθεσιν τοῦ σώματος, τὸν δὲ ἐν ἀλγηδόσιν, οἷς διαλεγόμενον τὸν Ἀβραὰμ εἰςήγαγε·
Sap. 3, 1. διὰ Σολομῶνος δὲ ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ σοφίᾳ, ἔνθα „δικαίων αἱ ψυχαὶ ἐν χειρί“ γέγραπται „θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἅψηται αὐτῶν βάσανος. ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρό-
B νων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ᾽ ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δέ εἰσιν ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης.“ ὅθεν σώματος ἡ ἀνάστασις, καὶ οὐ ψυχῆς. οὐ γὰρ τὸν ἑστῶτά τις ἀνίστησιν, ἀλλὰ τὸν κείμενον, ὥσπερ οὐδὲ τὸν ὑγιαίνοντα θεραπεύουσιν, ἀλλὰ τὸν πάσχοντα.

Εἰ δέ τις τὴν ἀνάστασιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς, καὶ μὴ ἐπὶ τῆς σαρκὸς βιάζεται [λέγειν] ἔσεσθαι, πολλὴ μὲν μωρία τοῦτο καὶ ἀλογία. δεῖ γὰρ φθορὰν πρῶτον καὶ λύσιν τὸν τοιοῦτον τῆς ψυχῆς δεικνύναι, ἵνα δείξῃ δὴ καὶ τὴν ἀνάστασιν, μήτοι ληροῦντά
C γε, ἀλλὰ σαφῶς λέγοντά τι φαίνεσθαι. ὅμως γοῦν δοτέον αὐτῷ θνητὴν ὁρίσασθαι τὴν ψυχήν. δυοῖν γάρ τοι θάτερον ταῦτα θετέον, ἢ ἀληθῆ τὸν κύριον ἀποφήνασθαι ἀθάνατον τὴν ψυχὴν διδάσκοντα, καὶ ψεῦδος αὐτὴν τὸ φθείρεσθαι λέγειν, ἢ φθείρεσθαι, καὶ ψεῦδος τὸ ἀνώλεθρον αὐτὴν καὶ ἀθάνατον εἶναι διδάσκειν τὸν Χριστόν, καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸν πλούσιον καὶ τὸν πένητα φράσει, καὶ ἐν τῇ κατὰ τὸν Μωυσέα
Matth. 17. καὶ τὸν Ἠλίαν ὀπτασίᾳ. ἀλλ᾽ οὐδὲν ὁ κύριος ἄλλως ἐφθέγξατο, ἢ ἐψεύσατο. οὐ γὰρ
D εἴδωλον ἢ φάσμα, τοὺς ἀποστόλους βουλόμενος ἀπατᾶν, ἐδείκνυεν αὐτοῖς ἐν τῷ ὄρει τὸν Ἠλίαν καὶ τὸν Μωυσέα, ἀλλὰ τὸ ὃ ἦσαν ἀψευδῶς. ὥςτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ τὸν δυςμαθέστατον μαθεῖν ἀθάνατον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀνώλεθρον διαβεβαιοῦσθαι τὴν ψυχήν.

XXXIV. *Οὐκοῦν σαρκὸς ἡ ἀνάστασις γίνεται καὶ οὐ ψυχῆς, ὅπως ἡ πεπτωκυῖα* Amos. 9, 11.
τοῦ Δαβὶδ εἰς τὴν φθορὰν ἀνασταίη σκηνή, καὶ ἀναστᾶσα καὶ ἀνοικοδομηθεῖσα, κα-
θὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος, ἀπήμων λοιπὸν καὶ ἀδιάπτωτος διαμένοι, ὅτι μὴ τοῦ
θεοῦ τὴν λιθίνην οἰκίαν δείμασθαι τοῦ Δαβὶδ εἰς τὸ μέλλον, ἵν' ἐν τῇ βασιλείᾳ 560
τῶν οὐρανῶν οἰκίαν σχῇ καλήν, ἀλλὰ τὴν σάρκα τὸ σκῆνος τῆς ψυχῆς, ἣν αὐτὸς ταῖς
ἑαυτοῦ χερσὶν ἐτεκτήνατο. σκοπεῖσθαι δέ σε, ὦ σοφώτατε Ἀγλαοφῶν, οὑτωσὶ χρή.
πάντως δὲ ῥᾷστα μαθήσῃ τοῦτο, ἐὰν ἐπὶ τὴν τοῦ καθεύδειν εἰκόνα πρόσσχῃς καὶ
ἀνίστασθαι. εἰ γὰρ τὸ ὑπνοῦν ἀπὸ τοῦ ἐγρηγορέναι καὶ τὸ ἀνίστασθαι ἀπὸ τοῦ
καθεύδειν γίγνεται, καὶ τοῦτο θανάτου καὶ ἀναστάσεως μελέτη (ὕπνῳ γὰρ καὶ θα- Il. 16, 672.
νάτῳ διδυμάοσιν), ἀνάγκη δὴ καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι εἶναι ἐκ τοῦ τεθνάναι, εἰς B
τὸ ζῆν τὴν σάρκα, εἴπερ καὶ τὸ ἀνεγείρεσθαι ἐκ τῶν καθευδόντων. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ
καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεται, καὶ οὐ πάντως ὁ καθεύδων ἐν τῷ αὐτῷ διαμένει
σχήματι καθεύδων ἀεί, ἀλλ' αὖθις ἀνίσταται, οὕτως καὶ τὸ ζῆν ἐκ τοῦ ἀποθανεῖν
συμβήσεται, καὶ οὐ πάντως ὁ ἀποθανών, ἐπειδὰν ἀποθάνοι, ἐν τῷ αὐτῷ μένει. εἰ
γὰρ ἐκ τοῦ κοιμᾶσθαι τὸ ἐγρηγορέναι καὶ ἐκ τοῦ πεσεῖν τὸ ἀνεγερθῆναι καὶ ἐκ τοῦ
καταβληθῆναι τὸ ἀνοικοδομηθῆναι, τίς μηχανὴ καὶ ἐκ τοῦ κλιθέντος μὴ οὐχὶ προς-
δοκᾶν τὸ ἀναστήσεσθαι καὶ ἐκ τοῦ θανόντος τὸ ἀναβιώσκεσθαι; καὶ γὰρ ἡμεῖς ταῦτα C
οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἐκ τῶν τεθνεώτων σωμάτων τὸ ἀναβιώσκεσθαι συμ-
βαίνειν. καὶ μὴ μόνον τοῦτο, εἰ βούλει, ἀπὸ τοῦ καθεύδειν σκόπει καὶ ἀνίστασθαι,
ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν σπερμάτων καὶ φυτῶν, ὡς ἐν πᾶσιν αὐτοῖς ἡ ἀνάστασις καταγγέλ-
λεται. κατάμαθε γὰρ τὰ σπέρματα, πῶς γυμνὰ καὶ ἄσαρκα βάλλεται εἰς τὴν γῆν,
καὶ τελεσφορούμενα πάλιν ἀποδίδοται. ἐπεὶ εἰ θνήσκοι μὲν καὶ σήποιτο τὰ σπέρ-
ματα, ἐκ δὲ τῶν σπερμάτων μηκέτι τὸ ἀναζῆν καὶ φύειν γένοιτο, τίς ἡ ἀποκλήρωσις D
μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι;

XXXV. *Ἀλλὰ γὰρ περὶ τούτων πλείω λέγειν τὰ νῦν, ὦ κράτιστε Θεόφιλε, παρή-*
σομεν, καὶ οἱ λοιποὶ κριταὶ τῶν λόγων. λάβωμεν δὲ καὶ τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἀκό-
λουθα, ὡς ἀφέστηκε τοῦ δέοντος μακράν. ὁ θεὸς γὰρ αὐτῷ πάλιν τὰς ψυχὰς ἐν τῇ
κατὰ τὸν ἑξηκοστὸν πέμπτον ψαλμὸν προφητείᾳ, βεβιασμένως αὐτὴν καὶ ἀνοικείως
ἐκτιθεμένῳ, ὡς εἰς παγίδα τὴν σάρκα δίκην ὑφεξούσας τῶν ἡμαρτημένων ἐμβιβάζει, 570
ὅπερ ἀτοπίας μᾶλλον ἢ ὀρθοδοξίας ἐστίν. εἰ γὰρ πρὸ τῆς παραβάσεως, καθάπερ D
ἤδη καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐξεθέμεθα, σῶμα ἐκέκτηντο αἱ ψυχαί, πῶς ὡς εἰς παγίδα
ὕστερον, μετὰ τὴν παράβασιν, εἰς τὸ σῶμα ἐμβιβάζονται, οὐκ ὄντος χρόνου ἐν ᾧ
πρὶν αὐτὰς τὸ σῶμα λαβεῖν ἐξήμαρτον; οὐ γὰρ ἔμφρονος ὁτὲ μὲν ὡς διὰ τὸ σῶμα
λέγειν τὰς ψυχὰς ἡμαρτηκέναι, ὁτὲ δέ, ἐπειδήπερ ἥμαρτον, διὰ τοῦτο δεσμὸν αὐτὸ 571
καὶ παγίδα πρὸς κατάκρισιν γεγονέναι. εἰ γὰρ διὰ τὸ σῶμα ἥμαρτον, συνῆν ἄρα ἐξ
ἀρχῆς αὐταῖς καὶ πρὸ τῆς ἁμαρτίας τὸ σῶμα. πῶς γὰρ διὰ τοῦτο ἡμάρτανον, ὃ μὴ
ἦν μηδέπω; εἰ δὲ παγὶς πάλιν αὐτῷ τὸ σῶμα καὶ πέδαι νομίζεται καὶ δεσμός, οὐκέτι
τὸ συναμφότερον αἴτιον, ἀλλὰ ψυχὴ μόνη, ἁμαρτῆσαν. τί γὰρ μετὰ τὸ ἁμαρτῆσαι
τῷ ἁμαρτήσαντι; δεσμὰ καὶ παγίδες καὶ πέδαι κατασκευάζονται. ἀλλὰ μὲν δὴ ὡμο-
λογήσαμεν μὴ δύνασθαι δεσμὸν εἶναι τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς, ἐπειδὴ τὸ μὲν σῶμα πρὸς B
ἑκάτερα, καὶ πρὸς τὸ δίκαιον καὶ ἄδικον, συνεργεῖ, ὁ δὲ δεσμὸς εἴργει τοῦ ἀδικεῖν,
ὥστε ὅπερ λέγω δυοῖν θάτερον· ἢ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμάρτομεν μετὰ σώματος, καὶ οὐ
φαίνεται χρόνος, ἐν ᾧ ἐκτὸς ὑπήρξαμεν σώματος, καὶ συναίτιον τὸ σῶμα καὶ κακῶν
τῇ ψυχῇ καὶ ἀγαθῶν, ἢ χωρὶς σώματος ἡμάρτομεν διαγαγόντες, καὶ ἀναίτιον τὸ
σῶμα κακίας ἐκ παντός. ἀλλὰ χωρὶς σώματος ὑπὸ ἀλόγου ἡδονῆς οὐ κρατεῖται ἡ
ψυχή, ἐκρατήθησαν δὲ οἱ πρωτόπλαστοι ἀλόγῳ δελεασθέντες ἡδονῇ. ἦν ἄρα ἡ ψυχὴ Gen. 3.
μετὰ σώματος καὶ πρὸ τῆς ἁμαρτίας. περὶ γὰρ δὴ τοῦ μὴ ἐγχωρεῖν αὐτὸ νομίζεσθαι C
διὰ τὴν παράβασιν δεσμὸν ἐπὶ τιμωρίᾳ γεγονότα, ἵν' ἄκρατον ἡ ψυχὴ καὶ συνεχῆ κατ'
αὐτοὺς βάσανον ἔχῃ νεκροφοροῦσα, δοκῶ μοι πλήρη ταῦτα ἤδη μετὰ πάσης ἀποδεί-
ξεως δεδηλωκέναι. ὅθεν ἀσύστατον καὶ ἀνένδεκτον τὸ μὲν σῶμα παγίδα τίθεσθαι
καὶ δεσμά, τὸν δὲ θεὸν εἰσάγειν τὰς ψυχὰς εἰς τὴν παγίδα δίκην ὑφεξούσας, ἄνω-
θεν ἐκ τοῦ τρίτου ἐκβάλλοντα οὐρανοῦ ἀνθ' ὧν παρήκουσαν τῆς ἐντολῆς. πρὸς τί
γάρ τις βλέψας πιστεύσειε τοῖς οὕτως ὑπ' αὐτῶν προπετῶς εἰρημένοις; καίπερ οὐκ D
ἔχοντος οὕτως τοῦ ψαλμοῦ, κἂν βεβιασμένως αὐτὸν ἐκτίθωνται. αὐτὰ δὲ προοίσω
τὰ ἐγκείμενα, ἵνα δὴ καὶ τὸ μυθῶδες αὐτῶν τῆς ἐξηγήσεως φανῇ, ὀρθῶς μὴ θελόν-
των νοεῖν τὰς γραφάς. εἰσὶ γὰρ οὕτω πως δήπου τὰ λεχθέντα· „ἐδοκίμασας ἡμᾶς Psal. 65, 10—12.
ὁ θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον. εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα,
ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν. ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. 572
διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν.“ καὶ εὐθέως
ἐπιφέρουσι, Ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ψυχῶν εἴρηται τῶν εἰς τὴν παγίδα τὸ σῶμα, ὡς εἰς
ἀγώνισμα, κατενεχθεισῶν ἐκ τοῦ τρίτου οὐρανοῦ, ἔνθα ὁ παράδεισος. τὸ γὰρ „διήλ-

θομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος“ ἤτοι, φησί, τὴν διὰ μήτρας εἰς τὸν κόσμον τῆς ψυχῆς
πάροδον δηλοῖ, ἐπειδήπερ ἐν φλογὶ τοσαύτῃ καὶ ὑγρασίᾳ καταγίγνεται, ἢ τὴν ἀπὸ
B τῶν οὐρανῶν κατάπτωσιν εἰς τὸν βίον διερχομένης τὰς πηγὰς τοῦ πυρὸς καὶ τὰ ὑπὲρ
τὰ νῶτα τοῦ στερεώματος ὕδατα. πρὸς οὓς ἠξίουν ἐνίστασθαι. φέρε γὰρ ὑπὲρ αὐ-
τῶν, ὦ Ἀγλαοφῶν, αὐτὸς ποίησαι τὴν ἀπόκρισιν, τί λέξουσι.

XXXVI. *Πρῶτον γὰρ ὁ παράδεισος*, ὅθεν καὶ ἐξεβλήθημεν ἐν τῷ πρωτοπλάστῳ,
ἐκ ταύτης ἐστὶ τῆς γῆς προδήλως τόπος ἐξαίρετος, πρὸς ἄλυπον ἀνάπαυσιν καὶ δια-
γωγὴν τοῖς ἁγίοις ἀφωρισμένος δηλονότι, ἀφ' οὗ καὶ τὸν Τίγριν καὶ τον Εὐφράτην καὶ
τοὺς λοιποὺς ποταμοὺς τοὺς ἐκεῖθεν προχεομένους ἐνταῦθα φαίνεσθαι τῶν ῥευμάτων
C τὰς διεκβολὰς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἤπειρον ἐπικλύζοντας. οὐ γὰρ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν
ἄνωθεν καταράσσονται χεόμενοι· ἐπεὶ οὐδὲ ὑπέστη ἂν ἡ γῆ ὄγκον τοσοῦτον ἀθρόως
ἐξ ὕψους καταφερόμενον ὑποδέξασθαι ὕδατος. [1]ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἀπόστολος ὑποτίθεται
τὸν παράδεισον εἶναι ἐν τρίτῳ οὐρανῷ τοῖς λεπτῶν ἀκροᾶσθαι λόγων ἐπισταμένοις.
2 Cor. 12, 2. „οἶδα“ γάρ „ἁρπαγέντα ἕως τρίτου“ λέγων „οὐρανοῦ. καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρω-
πον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς σώματος, ὁ θεὸς οἶδεν ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παρά-
D δεισον“ δύο ἀποκαλύψεις ἑωρακέναι μηνύει, δὶς ἀναληφθεὶς ἐναργῶς, ἅπαξ μὲν
ἕως τρίτου οὐρανοῦ, ἅπαξ δὲ εἰς τὸν παράδεισον. τὸ γὰρ „οἶδα ἁρπαγέντα τὸν
τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ“ ἰδίως ἀποκάλυψιν αὐτῷ κατὰ τὸν τρίτον ἀναληφθέντι
οὐρανὸν πεφηνέναι συνίστησι· τὸ δὲ „καὶ οἶδα“ πάλιν ἐπιφερόμενον „τὸν τοιοῦτον
ἄνθρωπον, εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, εἰς τὸν παράδεισον“ ἑτέραν αὖ-
θις αὐτῷ πεφανερῶσθαι κατὰ τὸν παράδεισον ἀποκάλυψιν δείκνυσι. τερετισμὸς οὖν
ἐστι καὶ τερατολογία τὸ καταβάλλεσθαι λέγειν τὰς ψυχὰς ἐκ τῶν οὐρανῶν καὶ δια-
573 βαίνειν τοῦ πυρὸς τὰς πηγὰς καὶ τὰ ὕδατα τὰ ὑπὲρ τὰ νῶτα τοῦ στερεώματος, εἰς
Gen. 3. τὸν καθ' ἡμᾶς φερομένας κόσμον. ἐπεὶ μηδὲ ὁ Ἀδὰμ ἐκ τῶν οὐρανῶν ἐξεβλήθη,
ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κατὰ ἀνατολὰς ἐν Ἐδὲμ πεφυτευμένου παραδείσου. οὐ γὰρ πρὸ τῆς
ἐνσωματώσεως τὸ παράπτωμα, καθάπερ ἐδιδάξαμεν ἱκανῶς, οὐδ' αὖ τὸ σῶμα παγὶς
τοῦτο, ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰς τὸ σῶμα σύμφυσιν τῆς ψυχῆς γίνεται τὸ παράπτωμα, ὅτι
τὸ συναμφότερον ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἡ ἐκ τοῦ παραδείσου κατάπτωσις ἐνθάδε. ὁ δὲ
B ὅλως οὐ προσέσχεν ἐπιμελέστερον, Ἀγλαοφῶν, τῷ λόγῳ, ἀλλὰ διετείνατο περὶ πραγμά-
των διανόησιν οὐκ ἐχόντων ἀκίνδυνον, ἐπιχειρήσας κατὰ τὰς δόξας ἐξηγήσασθαι τῶν
φαύλων τὸν ψαλμόν, περὶ ὧν λέγειν πλείω παρήσομεν.

XXXVII. *Βούλομαι γάρ*, ἐπειδὴ ἅπαξ εἰς τὸ διευθῦναι τὴν μοχθηρίαν αὐτῶν
ἥκομεν, ἀπογυμνῶσαι καὶ ταύτης αὐτοῖς τῆς προφητείας τὴν πρόφασιν. „ἐδοκίμασας
ἡμᾶς ὁ θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον.“ δοκιμασθέντες διαρκῶς
C οἱ μάρτυρες ἐν ταῖς κατὰ τοὺς πειρασμοὺς τῶν βασάνων προσβολαῖς (τὰ πολλὰ γάρ
ἐστι καθ' ἡμᾶς ἐν προφητείαις· πίστει γὰρ πληροῦνται) καὶ εὐκλεῶς καὶ ἐῤῥωμενέ-
στατα διαθλήσαντες εὐχαριστοῦσι τό „ἐδοκίμασας ἡμᾶς“ λέγοντες „τῷ θεῷ,“ ὃς ἵνα
τὴν δόξαν παρ' αὐτῷ κτήσωνται μείζονα, διὰ πολλῶν αὐτοὺς ἤλεγξε πόνων, τὸν ἀλη-
θῶς Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα νικῆσαι προθείς. καὶ ἐπισκέψασθε ὡς τούτοις συνῳδὰ σα-
φῶς τοῖς λόγοις περὶ μαρτυριῶν καὶ ὁ Σολομῶν ἀναφθέγγεται (οὐ γὰρ ἀμάρτυρος ὁ
Sap. 3, 5—7. λόγος καὶ ἄλλων γραφῶν) ὅτι „ὁ θεὸς ἐπείρασεν αὐτούς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους
D ἑαυτοῦ, ὡς χρυσίον ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτούς, καὶ ὡς ὁλοκάρπωμα εὐωδίας
Sap. 3, 4. 5. προσεδέξατο αὐτούς, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν,“ πρόσθεν εἰπών „καὶ γὰρ ἐὰν
ἐν ὄψει ἀνθρώπων κολασθῶσιν, ἡ ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης, καὶ ὀλίγα παιδευ-
Psal. 123, 2. θέντες μεγάλα εὐεργετηθήσονται.“ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ρκγ' ψαλμῷ τό „εἰ μὴ ὅτι κύριος
ἦν ἐν ἡμῖν, ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς, ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς·
χείμαῤῥον διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἄρα διῆλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τὸ ἀνυπόστατον.
εὐλογητὸς κύριος, ὃς οὐκ ἔδωκεν ἡμᾶς εἰς θήραν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν. ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὡς
στρουθίον ἐῤῥύσθη ἐκ τῆς παγίδος τῶν θηρευόντων. ἡ παγὶς συνετρίβη, καὶ ἡμεῖς
574 ἐῤῥύσθημεν“ οἱ μάρτυρές εἰσιν οἱ ψάλλοντες. δύο δὲ τῶν καλλινίκων οἱ χοροὶ
μαρτύρων, εἷς μὲν τῆς διαθήκης τῆς καινῆς, θάτερος δὲ τῆς παλαιᾶς, ἀντίφθογγον
Psal. 65, 10. 11. ὕμνον συμφώνως τῷ ὑπερμάχῳ θεῷ καὶ βασιλεῖ τῶν ὅλων ἀναπέμποντες „ἐδοκίμα-
σας ἡμᾶς ὁ θεός, ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον, εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς
τὴν παγίδα, ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν,“ τὸ δικαστήριον τῶν ἐθνῶν ἢ
τοὺς πειρασμούς, καθ' οὓς ἐκθλιβέντες καὶ πυρωθέντες ἰσχυρῶς ἐδοκιμάσθησαν.
Psal. 25, 2. „δοκίμασόν με“ φησί „κύριε, καὶ πείρασόν με. πύρωσον τοὺς νεφρούς μου
B καὶ τὴν καρδίαν μου.“ λεγέτω δὴ καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἐπὶ τῷ μονογενεῖ πυρωθεὶς
τὰ σπλάγχνα, προτιμήσας τε τὸ τοῦ θεοῦ μᾶλλον πρόσταγμα, μετὰ τὸ ἀκοῦσαι

1) Ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἀπόστολος .. (D.) .. ἀποκάλυψιν δείκνυσι. Photius cod. 234. p. 295, *b*. 30. — p. 296, *a*. 3. haec leviter immutata refert.

„Ἀβραάμ, φεῖσαι τοῦ παιδός σου“ ἀποῤῥίψας τὸ ξίφος, „ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ θεός, Gen. 22, 12.
ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον.“ λεγέτω καὶ ὁ Ἰὼβ μετὰ τὸ ἀποῤῥεῦ-
σαι τὴν σαπρίαν καὶ ὀνειδισθῆναί τε ὑπὸ τῶν φίλων καὶ ἀλγῆσαι τὸ σῶμα, διὰ
λαίλαπος ἀκούσας λαλοῦντος αὐτῷ τοῦ θεοῦ „οἴει με ἄλλως σοι κεχρηματικέναι Job. 40, 8.
ἢ ἵνα ἀναφανῇς δίκαιος;“ „ἔθου θλίψεις ἐναντίον ἡμῶν, κύριε, ἵνα ἡμᾶς ὡς χρυ- C
σίον ἐν χωνευτηρίῳ δοκιμάσῃς.“ λεγέτωσαν καὶ οἱ τρεῖς ἐν τῇ καμίνῳ παῖδες Dan. 3.
δροσιζόμενοι, ἵνα μὴ καταφλεχθῶσιν ὑπὸ τοῦ πυρός, „ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ θεός,
ἐπύρωσας ἡμᾶς, ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον. διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ
ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχήν.“ δὸς εἰπεῖν κἀμοὶ τῷ Μεθοδίῳ, ὁ θεὸς ὁ παν-
τοκράτωρ, ὁ μέγας, ὁ αἰώνιος, ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου διαβάντι τὸ
πῦρ ἀναλγητί, καὶ τῶν ῥευμάτων εἰς τὴν καυστικὴν μεταβληθέντων φύσιν ὑπεξαλύξαν-
τι τὰς ὁρμάς, „διῆλθον διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος, καὶ ἐξήγαγές με εἰς ἀνάψυξιν.“ σὴ D
γὰρ αὕτη τοῖς ἀγαπῶσί σε ἡ ἐπαγγελία „ἐὰν διαβαίνῃς δι᾽ ὕδατος, μετὰ σοῦ εἰμι, Esai. 43, 2.
καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσί σε. κἂν διαβαίνῃς διὰ πυρός, οὐ μὴ κατακαυθῇς·
φλὸξ οὐ κατακαύσει σε.“ ἀλλὰ γὰρ περὶ τῆς κατὰ τὸν ψαλμὸν ἐξηγήσεως ἅλις
ἔχει ταῦτα.

XXXVIII. Ἔτι ἐκεῖνο δὲ διασκεπτέον, ἐν ᾧ πολυμόρφοις ἐμφανταζόμενοι ἀπά-
ταις, καθευδόντων τρόπον, ἀποφαίνονται τὸν ἀπόστολον εἰρηκέναι „ἐγὼ δὲ ἔζων Rom. 7, 9.
χωρὶς νόμου ποτέ.“ καὶ βοῶσι, Τὴν πρὸ τῆς ἐντολῆς ἡμῶν ἐν τῷ πρωτοπλάστῳ
διαγωγὴν πρὸ σώματος ἔφη, ὡς τὰ ἐπιφερόμενα συνίστησιν „ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, 575
πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν,“ ὅτι μὴ ἄλλως ὁ ἄνθρωπος ἄρχεσθαι ἠδύνατο καὶ
κυριεύεσθαι ὑπὸ τοῦ κακοῦ, πραθεὶς αὐτῷ διὰ τὴν παράβασιν, εἰ μὴ σάρκινος ἦν
γεγονώς. ἄληπτος γὰρ καθ᾽ ἑαυτὴν ἡ ψυχή, φησί, τῇ ἁμαρτίᾳ. διὸ δριμέως ἐπήγαγεν
„ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν,“ πρόσθεν εἰπὼν τό „ἐγὼ δὲ
ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ.“ θαῦμα μὲν οὖν τοῖς πολλοῖς ταῦτα λεγόντων αὐτῶν τότε
ὑπεδύετο καὶ κατάπληξις, νῦν δὲ προκυψάσης εἰς τὸ φανερώτερον ἤδη τῆς ἀληθείας B
οὐ μόνον μακρῷ πλανώμενοι καταφαίνονται, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῆς ἄκρας ἀναβαίνοντες
βλασφημίας. δόντες γὰρ ἀσωμάτως τὰς ψυχὰς πρὸ τῆς ἐντολῆς βεβιωκέναι, ἀλήπτους
τε εἶναι καθ᾽ ἑαυτὰς ἐκ παντὸς τῇ ἁμαρτίᾳ διανοηθέντες, πάλιν ἀνέτρεψαν τὸν λό-
γον, ἑαυτοὺς δὲ πολὺ μᾶλλον. τὰ γὰρ δὴ σώματα κατασκευάζουσιν αὐταῖς ὕστερον
ἐπὶ τιμωρίᾳ, διὰ τὸ πρὸ σώματος αὐτὰς ἡμαρτηκέναι. καὶ δὴ καὶ λοιδορήσεις τε
ἐπῆλθον αὐτοῖς, δεσμοῖς ἀπεικάζουσι καὶ πέδαις τὸ σῶμα, ἄλλα τε ἀνόητα εἰπεῖν. C
νῦν δέ, ὅπερ εἴρηται, πᾶν τοὐναντίον ἔχει· χρὴ γὰρ πρὸ τῆς ἁμαρτίας τὴν ψυχὴν
ὑπάρχειν μετὰ σώματος. ἐπεὶ εἰ ἄληπτος ἡ ψυχὴ καθ᾽ ἑαυτὴν τῇ ἁμαρτίᾳ, οὐκ ἂν
ἥμαρτεν ὅλως πρὸ τοῦ σώματος· εἰ δὲ ἥμαρτεν, οὐκέτι ἄληπτος καθ᾽ ἑαυτὴν τῇ ἁμαρ-
τίᾳ, ἀλλὰ καὶ εὐάλωτος μᾶλλον καὶ εὔληπτος. διὸ καὶ πάλιν, κἂν μὴ λάβῃ τὸ σῶμα
τοῦτο, ἁμαρτήσεται, ὥςπερ δὴ καὶ πρὸ τοῦ λαβεῖν αὐτὸ ἥμαρτεν. διὰ τί δὲ ὅλως
καὶ σῶμα ἐλάμβανεν ὕστερον μετὰ τὸ ἡμαρτηκέναι; ἢ τίς αὐτῇ χρεία σώματος ἦν; D
εἰ μὲν οὖν ἵνα βασανίζηται καὶ ἀλγῇ, πῶς μᾶλλον ἐντρυφᾷ καὶ ἀκολασταίνει μετὰ
σώματος; πῶς δὲ καὶ τὸ αὐτεξούσιον εἶναι ἐν τούτῳ φαίνεται ἔχειν τῷ κόσμῳ; ἐφ᾽
ἡμῖν γὰρ τὸ πιστεῦσαι κεῖται καὶ τὸ μὴ πιστεῦσαι. ἔνθα δὲ ἐφ᾽ ἡμῖν τὸ πιστεῦσαι
κεῖται καὶ τὸ μὴ πιστεῦσαι, ἐφ᾽ ἡμῖν τὸ κατορθώσασθαι καὶ ἁμαρτήσασθαι, ἐφ᾽
ἡμῖν τὸ ἀγαθοποιῆσαι καὶ κακοποιῆσαι. ἀλλὰ καὶ ἡ κρίσις πῶς δὴ ἐπιφέρεσθαι,
ὡς μέλλουσα, προσδοκᾶσθαι ἔτι δύναται, καθ᾽ ἣν ὁ θεὸς ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα καὶ
κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ἀποδίδωσι, καὶ οὐχ ὡς ἤδη παροῦσα νομισθήσεται, εἴ γε τὸ
γεννηθῆναι μὲν καὶ εἰς σῶμα ἐλθεῖν τὴν ψυχὴν κριθῆναί ἐστιν ἤδη καὶ ἀνταπολα- 576
βεῖν, τὸ δὲ ἀποθανεῖν καὶ χωρισθῆναι τοῦ σώματος ἐλευθερωθῆναί τε καὶ εἰς ἀνά-
ψυξιν ἐλθεῖν, διὰ τὸ πρὸ σώματος αὐτὴν ἁμαρτήσασαν ὡς εἰς κατάκρισιν καὶ κατα-
δίκην εἰς τὸ σῶμα ἐμβιβάζεσθαι καθ᾽ ὑμᾶς; ἀπέδειξε δὲ διαρκῶς ἐκ περιουσίας ὁ
λόγος ἀνένδεκτον εἶναι νομίζεσθαι τὸ σῶμα βασανιστήριον καὶ πέδας τῆς ψυχῆς.

XXXIX. Ἤρκει μὲν οὖν ἀπὸ τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀποδείξαντα πρὸ τῆς παραβάσεως
τὸν πρωτόπλαστον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ὄντα καταπαύειν τὸν περὶ τούτων ἐνταῦθα B
λόγον. κἀγὼ μὲν νῦν ἐπὶ κεφαλαίων αὐτὰ διεξέρχομαι, ὅσον τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπι-
χειρημάτων αὐτῶν εὐθῦναι διαμιλλώμενος, ἵνα μὴ τὴν συμμετρίαν ἐκβαίνω τῶν λόγων.
πάρεστι γὰρ ἤδη σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ δικασταί, ὅτι τό „ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου
ποτέ“ λεγόμενον ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους οὐ δύναται πίπτειν εἰς τὴν πρὸ σώματος κατ᾽
αὐτοὺς διαγωγὴν τῆς ψυχῆς, καθάπερ τὰ ἐπιφερόμενα τούτοις μηνύει, κἂν εἰ ὁ γεν-
ναῖος οὗτος ἰατρὸς τῶν ῥητῶν τὰ ἑξῆς ὑφελόμενος πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ τὸν νοῦν
ἐβιάσατο μεταπλάσαι τοῦ ἀποστόλου, ἀνίατρόν τι παθὼν λίαν καὶ παιδικόν. ἀντὶ C
γὰρ τοῦ πρὸς τὰς οἰκείας συμφύσεις καὶ ἁρμογὰς τὰ μέλη τηρεῖν τῶν σωμάτων, ἵνα
τὸ πᾶν ἄρτιον ᾖ κατὰ φύσιν σχῆμα τοῦ σώματος, ἠκρωτηρίασε παρελθὼν τὸν εἱρμὸν

τῆς γραφῆς, καθάπερ Σκύθης ἐχθροῦ τινος ἀφειδῶς πρὸς ἀναίρεσιν κατατέμνων τὰ
μέλη. Εἶεν· πῶς οὖν ὁ ἀπόστολος, λέξουσι, ταῦτα ἀπεφήνατο, εἰ σὺ μὴ οὕτως αὐτὰ ἀπέ-
δειξας ἔχειν; ὅτι Νόμον, εἴποιμ' ἄν, θέμενος εἶναι τὴν ἐντολήν (δεδόσθω γὰρ πρῶτον
D κατὰ τὴν ὑμετέραν ὑπόθεσιν τὴν ἐντολὴν αὐτὸν νόμον εἰρηκέναι), οὐ παρὰ τοῦτο καὶ
ἀσωμάτως πρὸ τῆς ἐντολῆς τὸν πρωτόπλαστον ὑπέθετο βεβιωκέναι, ἀλλὰ χωρὶς ἁμαρ-
τίας. καὶ γὰρ ὀλίγος ὁ ἀπὸ τῆς κτίσεως αὐτῶν ἄχρι τῆς ἐντολῆς χρόνος, ἐν ᾧ διέ-
ζησε χωρὶς ἁμαρτίας, οὐκ ἐκτὸς[1] σώματος, ἀλλὰ μετὰ σώματος. εὐθέως γοῦν μετὰ
τὴν ἐντολὴν ἐξεβλήθησαν βραχύτατον ἐννεάσαντες ἐν τῷ παραδείσῳ χρόνον. ἐὰν δέ τις
Rom. 7,5. λαβόμενος τῆς ῥήσεως τῆς „ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ
διὰ τοῦ νόμου“ λεγούσης „ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν“ διαβάλλειν αὐτὸν τὴν
Rom. 8,4—8. σάρκα νομίζῃ καὶ παραιτεῖσθαι, παραφέρῃ τε ὅσα τοιαῦτα ἄλλα εἴρηται (οἷον „ἵνα
τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ
κατὰ πνεῦμα“ ἢ τό „οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ κατὰ
πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ
πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη, διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ γὰρ νό-
μῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλὰ
ἐν πνεύματι“), λεκτέον αὐτῷ, Πότερον οὖν ἤδη ἀναλύσας ὁ ἀπόστολος ἦν ἐκ τοῦ βίου
καὶ οἷς ταῦτα ἐπέστελλεν, εἰ μὴ τὴν κατὰ σάρκα νῦν παρῃτεῖτο πολιτείαν, ἀλλὰ τὴν
σάρκα, ἢ ἔτι ἐν σαρκὶ ἦν; ἀλλὰ ἐν σαρκὶ μὴ ὄντα αὐτὸν ἐπεσταλκέναι ταῦτα, οὐ λεκ-
τέον· φανερὸν γὰρ ὅτι ἦν ἐν σαρκὶ καὶ αὐτὸς καὶ οἷς ταῦτα ἐπέστελλεν. πῶς οὖν
„ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς
μέλεσιν ἡμῶν,“ ὡς οὐκ ὢν οὔτε αὐτὸς ἔτι ἐν σαρκὶ οὔτε οἷς ταῦτα ἐπιστέλλει, λέγει;
οὐκοῦν περὶ τῆς κατὰ ἀκρασίαν πολιτείας διαλέγεται καὶ οὐ περὶ τῆς σαρκὸς αὐτῆς.
ἔθος γὰρ αὐτῷ σαρκικὸν τὸν οὕτως ζῶντα ἄνθρωπον λέγειν, καθάπερ καὶ ψυχικὸν
ἄνθρωπον τὸν ἀπηλγηκότα πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀτενίσαι καὶ τὸν φωτισμὸν τοῦ μυστη-
ρίου. ἐπεὶ λεγέτωσαν μηδὲ τὴν ψυχὴν δύνασθαι σώζεσθαι τὸ σύνολον. γέγραπται γὰρ
1 Cor. 2, 15. „ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ
ἐστιν· ὁ δὲ πνευματικὸς πάντα ἀνακρίνει.“ ὥςπερ ἐκεῖ ψυχικὸς εἰςάγεταί τις καὶ
πνευματικὸς ἄνθρωπος, καὶ ὁ μὲν πνευματικὸς τῶν σωζομένων, ὁ δὲ ψυχικὸς τῶν
ἀπολλυμένων, καὶ οὐ παρὰ τοῦτο δὴ ψυχὴ μὲν ἀπόλλυται, ἄλλα δὲ παρὰ τὴν ψυχὴν
σώζεται, οὕτω δὴ καὶ ἐνθάδε σαρκικοὺς καὶ ἐν σαρξὶν ὑπάρχοντας ἀπόλλυσθαι λέγων,
καὶ μὴ δύνασθαι ἀρέσαι θεῷ, οὐ τὴν σάρκα, ἀλλὰ τὴν κατὰ σάρκα πολιτείαν ἀναι-
Rom. 8, 8. ρεῖσθαι ἀγωνίζεται. ὑποβὰς δὲ καὶ εἰπὼν „οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύ-
νανται“ εὐθέως ἐπιφέρει „ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα
Χριστοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν.“ καὶ μετ' ὀλίγον „ὅτι δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ
νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα
ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος ἐν ὑμῖν. ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται
ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνή-
σκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε.“ προσεκτέον γὰρ
- 577 ὡς τὴν τοῦ σώματος πρὸς τὰς ἡδονὰς ὁρμὴν καὶ οὐχὶ τὸ σῶμα θανατοῦσθαι διαβε-
βαιώσατο.

Rom. 8,7. XL. Ἐὰν δὲ πάλιν ἀνθυποφέρωσι λέγοντες, Πῶς δὴ οὖν „τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς“
εἶναι εἴρηται „ἔχθρα εἰς θεόν;“ „τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ
δύναται,“ λεκτέον ὡς ἄρα καὶ ἐνθάδε διαπίπτουσιν. οὐ γὰρ τὴν σάρκα αὐτήν, ἀλλὰ
τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ὑποτάσσεσθαι μὴ δύνασθαι τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ ὑπέθετο, ἕτε-
ρον παρὰ τὴν σάρκα ὑπάρχον. καθάπερ εἰ ἔλεγεν „ὁ ῥύπος τοῦ μὴ καλῶς ἀργύρου
B καθαρισθέντος εἰς τὸ γενέσθαι σκεῦος ἐπιτήδειον οὐχ ὑποτάσσεται τῷ δημιουργῷ·
οὐδὲ γὰρ δύναται (ἐκβληθῆναι γὰρ αὐτὸν πρότερον καὶ ἐκτακῆναι δεῖ),“ καὶ οὐ παρὰ
τοῦτο τὸν ἄργυρον ἀπεφαίνετο μὴ δύνασθαι εἰς σκεῦος πονηθῆναι χρήσιμον, ἀλλὰ τὸ
χαλκῶδες τὸ ἐν τῷ ἀργύρῳ καὶ τὴν ἄλλην σκληρότητα· [2] οὕτω καὶ τὸ φρόνημα τῆς
σαρκὸς εἰπὼν οὐ τὴν σάρκα ἔφη μὴ δύνασθαι ὑποτάσσεσθαι τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ
τὸ φρόνημα τὸ ἐν τῇ σαρκί, οἷον τὸ πρὸς τὰς ἀκρασίας αὐτῆς λέγων ὅρμημα. ὅπερ
C ἀλλαχοῦ ὁτὲ μὲν παλαιὰν ζύμην κακίας καὶ πονηρίας ἐκάλεσεν, ἐπισπέρχων αὐτὸ τελέως
1 Cor. 5,7. ἀφ' ἡμῶν ἀϊστωθῆναι, ὁτὲ δὲ νόμον ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοὸς καὶ αἰχμα-
Rom. 7,23. λωτίζοντα. ἐπεί, εἰ αὐτὴν τὴν σάρκα ἔλεγε μὴ δύνασθαι ὑποτάσσεσθαι τῷ νόμῳ τοῦ

1) *Σώματος .. τὴν τοῦ σώματος πρὸς τὰς ἡδονὰς ὁρμήν.* Haec omnia vulgo omitti solebant, lacuna indicata, quam Oehlerus ope codicis Ven. primus explevit.

2) Oecumenius Exposit. in Epist. S. Pauli, ed. Veron. p. 308. ad Rom. 8, 7: *φρόνημα τῆς σαρκὸς οὐχ ἡ σάρξ, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἀκρασίαν αὐτῆς ὅρμημα. οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως.* Oecumenium exscripsit Theodulus Coelosyr. Presb. Comment. in Epist. ad Rom. c. 8. Vid. Biblioth. PP. max. T. 27. p. 602, E.

θεοῦ, πρῶτον οὐδὲ μέμψιν ἀσελγαίνοντες ἢ λῃστεύοντες ἢ τὰ ἄλλα ὅσ' ἄττα διὰ σώμα-
τος πράσσοντες ἢ ποιοῦντες ἔχειν ἐδυνάμεθα παρὰ δικαίῳ κριτῇ, ἀδυνάτως ἐχούσης
τῆς σαρκὸς ὑποτάσσεσθαι τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ. πῶς γὰρ ἂν μεμπτέον ἐδύνατο τὸ σῶμα
κατὰ τὴν προσοῦσαν αὐτῷ φύσιν βιοῦν εἶναι; ἀλλὰ οὐδὲ ἄλλως εἰς ἁγνείαν ἢ ἀρετὴν D
ὑπαχθῆναι τὸ σῶμα ἐδύνατο, πεφυκὸς μὴ ὑποτάσσεσθαι τῷ ἀγαθῷ. εἰ γὰρ ἡ φύσις
τοιαύτη τῆς σαρκός, μὴ δύνασθαι ὑποτάσσεσθαι τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ, νόμος δὲ θεοῦ
δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη, ἐχρῆν μήτε παρθενεύειν μήτε ἐγκρατεύεσθαι δύνασθαι τὸ
σύνολον ὅλως ἐκ παντός εἰ δὲ παρθενεύουσι, καὶ ἐγκρατεύονται, ἐγκρατεύονται δὲ ὁπότε
τὸ σῶμα ὑποτάσσουσιν (ἄλλως γὰρ ἐγκρατεύεσθαι ἁμαρτίας ἀδύνατον), οὐκ ἄρα οὐ δύναται
τὸ σῶμα ὑποτάσσεσθαι τῷ τοῦ θεοῦ νόμῳ. ἐπεὶ πῶς ἂν ὁ Ἰωάννης ὑπέταξεν αὐτοῦ τὸ
σῶμα εἰς ἁγνείαν; ἢ πῶς Πέτρος εἰς ὁσιότητα ἢ οἱ καθεξῆς εἰς δικαιοσύνην; πῶς δὲ 578
καὶ Παῦλος „μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν“ λέγει „σώματι εἰς Rom. 6, 12.
τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας
τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ ὡςεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη
ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ;“ καὶ πάλιν „ὥςπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν Rom. 6, 19.
δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη
ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.“

XLI. Οὐκοῦν ἐγίγνωσκεν δύνασθαι διευθύνεσθαι τὸ σκήνωμα τοῦτο καὶ νεύειν πρὸς B
τὸ ἀγαθόν, ἵνα νεκρωθῶσιν ἐν αὐτῷ τὰ ἁμαρτήματα. ἐπεὶ πῶς ἑτέρως δουλωθῆναι
τῇ δικαιοσύνῃ δύναται ἄνθρωπος καὶ ἐφ' ἡμῶν, ἐὰν μὴ πρότερον ὑποτάξας ἑαυτοῦ τὰ
μέλη τῆς σαρκός, εἰς τὸ μὴ ὑπακούειν αὐτὰ τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ, πολιτεύ-
σηται κατ' ἀξίαν τοῦ Χριστοῦ; ἐπειδὴ τὸ ἁμαρτῆσαι καὶ τὸ μὴ ἁμαρτῆσαι διὰ τοῦ
σώματος γίγνεται, τῆς ψυχῆς ἢ πρὸς ἀρετὴν ἢ πρὸς κακίαν ὀργάνῳ χρωμένης αὐτῷ.
εἰ γὰρ οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖ- 1 Cor. 6, 10.
ται οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται οὔτε μέθυσοι οὔτε λοίδοροι οὔτε ἅρπαγες βασι- C
λείαν θεοῦ κληρονομῆσαι δύνανται, πληροῦνται δὲ ταῦτα καὶ κρατύνονται διὰ τοῦ
σώματος, δικαιοῦται δὲ οὐδείς, ἐὰν μὴ πρῶτον κρατήσῃ τούτων, κρατεῖ δὲ τούτων
ὁ ἐκνεύων πρὸς σωφροσύνην καὶ πίστιν, ὑποτάσσεται ἄρα τὸ σῶμα τῷ νόμῳ τοῦ
θεοῦ· ὁ νόμος γὰρ θεοῦ σωφροσύνη. ὥςτε ὁ ἀπόστολος οὐ τὴν σάρκα μὴ ὑπο-
τάσσεσθαι τῷ ἀγαθῷ ἔφη, ἀλλὰ τὸ φρόνημα τῆς σαρκός, οἷον τὴν ὁρμὴν αὐτῆς τὴν
πρὸς τὰς ἀκρασίας ἀναιρῶν, ὥςπερ δὴ καὶ τῆς ψυχῆς τὴν πρὸς τὸ ἄδικον ἔκκαυσιν.
ἐκκαθαίρεσθαι γοῦν ἄχρι καὶ τὴν γαστριμαργικὴν ἀκρασίαν διαμιλλώμενος, διδάσκων D
τε τὰς τοιαύτας ὀρέξεις καὶ ἡδονὰς ἐξαπόλλυσθαι, καὶ καταισχύνων τοὺς τὸ τρυφᾶν
τοῦτο καὶ πολυτελεύεσθαι ζῆν εἶναι νομίζοντας, οἳ θεὸν ἡγοῦνται τὴν κοιλίαν, „φάγω- Phil. 3, 19.
μεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν,“ καθάπερ ἀδηφάγα θρέμματα κάτω περὶ 1 Cor. 15, 32.
τὴν βορὰν μόνον καὶ τὰς τραπέζας ἀσχολούμενα, εἰπών τε „τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ 1 Cor. 6, 13.
καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν. ὁ δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει“ ἐπήγαγε
„τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι. ὁ δὲ θεὸς καὶ 579
τὸν κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ
μέλη ἡμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη;
μὴ γένοιτο. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστι; ἔσονται γάρ,
φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμά ἐστι. φεύγετε
τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα, ὃ ἂν ἁμαρτήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν.
ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν ναὸς B
τοῦ ἐν ἡμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; ἠγο-
ράσθητε γὰρ τιμῆς. ἄρα γε δοξάσατε τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.“

XLII. Πρόςσχες ὅτι ἐπειδὴ τὸ σῶμα τοῦτο δύναται τὸν νόμον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν
ἀθανασίαν ὑποδέξασθαι, ἐὰν καθαίροιτο τῆς ἀκρασίας τῶν ὑπεκκαυμάτων, μὴ χραινό-
μενον ἀθέσμοις ὅλως οἴστρων παρατριβαῖς, ὁ ἀπόστολος ταῦτα ἀνεφθέγξατο. ποῖον
γὰρ τὸ κολλώμενον ἕτερον τῇ πόρνῃ καὶ πλησιάζον καὶ σὰρξ μετ' αὐτῆς κατὰ τὴν
σύνερξιν τῶν μελῶν καὶ τὴν κοινωνίαν μία γινόμενον παρὰ τοῦτο τὸ σῶμα τὸ ἔξω, δι' C
οὗ ταῦτα πάντα πληροῦται τὰ πρὸς μῖξιν καὶ ἔκκαυσιν ἁμαρτήματα; ὅθεν καὶ πᾶν
ἁμάρτημα, ὃ ἐὰν ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν, ὁ δὲ πορνεύων εἰς
τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. τῦφος μὲν γὰρ καὶ ἀπιστία καὶ θυμὸς καὶ ὑπόκρισις ψυχῆς
ἁμαρτήματα, πορνεία δὲ καὶ οἶστρος καὶ τρυφὴ σώματος· μεθ' ὧν οὔτε ψυχὴ πρὸς
ἀλήθειαν ἀναπτήσεται οὔτε σῶμα σωφροσύνης ὑποταχθήσεται δόγμασιν, ἀλλὰ ἄμφω
διολισθήσουσι τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ. καὶ τοίνυν εἰ τὰ σώματα ἡμῶν ἐν ἁγιασμῷ
διακρατούμενα ναός ἐστι τοῦ ἐν ἡμῖν οἰκοῦντος πνεύματος, καὶ ὁ κύριος ἐν τῷ σώματι, D
καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος μέλη Χριστοῦ, ὑποτάσσεται ἄρα τὸ σῶμα τῷ νόμῳ τῷ θείῳ
καὶ κληρονομῆσαι δύναται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. „ὁ γὰρ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νε- Rom. 8, 11.
κρῶν ζωοποιήσει“ φησί „καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ

1 Cor. 15, 53. πνεύματος ἐν ὑμῖν, ἵνα τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται τὴν ἀθανασίαν καὶ τὸ φθαρτὸν
τὴν ἀφθαρσίαν, εἰς νῖκός τε καταποθῇ ὁ θάνατος.“ οὐ γὰρ περὶ ἄλλου διελάμβανεν
καθ' ὑμᾶς ἐνταῦθα σώματος ὁ ἀπόστολος, ἀλλὰ περὶ τούτου τοῦ ἀποθνήσκοντος καὶ
νεκρουμένου, δι' οὗ καὶ πορνεῦσαι καὶ ἀσελγῆσαι δυνατόν.

580 XLIII. Ἐὰν δὲ διαφορὰν εἶναι σώματος πρὸς σάρκα ὑποτοπάζωσιν, ἵνα δὴ καὶ
ταῦτα αὐτοῖς ἐπιτρέψωμεν λογικεύεσθαι, καὶ σῶμα μὲν ἄλλο νομίζοιεν, οἷον αὐτῆς
τῆς ψυχῆς, ὃ μὴ βλέπεται, σάρκα δὲ τοῦτο τὸ ἔξω τὸ βλεπόμενον, λεκτέον ὡς οὐ
μόνον ὁ Παῦλος καὶ οἱ προφῆται σῶμα γιγνώσκουσι τὴν σάρκα ὀνομάζεσθαι ταύτην,
ἀλλὰ καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, παρ' οἷς δὴ μάλιστα καὶ ἡ τῶν ὀνομάτων ἀκρίβεια παρα-
τετήρηται. σὰρξ γὰρ ὅλως, εἰ βούλονται καὶ περὶ τούτων ἐπιστημόνως ἐπισκέψασθαι,
πᾶς ὁ ὄγκος οὗτος τοῦ σκηνώματος ἡμῶν κυρίως οὐ λέγεται, ἀλλά τι μέρος τοῦ ὅλου,
B καθάπερ ἢ ὀστᾶ ἢ νεῦρα ἢ φλέβες, σῶμα δὲ τὸ ὅλον. ὅθεν καὶ ἰατροί, οἳ δὴ καὶ
περὶ φύσεως σωμάτων ἀκριβῶς διειλήφασι, σῶμα γινώσκουσι τοῦτο τὸ βλεπόμενον.
ἀλλὰ καὶ ὁ Πλάτων καὶ αὐτὸ τοῦτο σῶμα καὶ αὐτὸς ἐπίσταται. ἐν γοῦν τῷ Φαίδωνι
ὁ Σωκράτης „ἆρα μὴ ἄλλο τι τὸν θάνατον ἡγούμεθα εἶναι“ ἔφη „ἢ τὴν τῆς ψυχῆς
ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς
ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώμα-
τος;“ ὁ γάρ τοι Μωυσῆς ὁ μακάριος (ἥκομεν γὰρ καὶ ἐπὶ τὰς κυριακὰς ἤδη γραφάς)
C οὐ σῶμα τοῦτο ὀνομάζεσθαι ἐπίσταται, ὃ λέγομεν, „καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια“ λέγων
Levit. 14, 88. „ἐν τοῖς καθαρισμοῖς ὁ ἐπιψαύσας τοῦ ἀκαθάρτου, καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι,
καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας;“ τί δὲ καὶ ὁ Ἰώβ; οὐ σῶμα ἐπίσταται καὶ αὐτὸς
Job. 7, 5. τοῦτο τὸ νεκρούμενον καλεῖν, „φύρεται δέ μου τὸ σῶμα ἐν σαπρίᾳ σκωλήκων“ λέγων;
Sap. 1, 4. ἀλλὰ καὶ ὁ Σολομῶν ὅτι „εἰς κακότεχνον ψυχὴν οὐκ εἰσελεύσεται σοφία, οὐδὲ κατοική-
Dan. 3, 27. σει ἐν σώματι καταχρέῳ ἁμαρτίας.“ καὶ ἐν τῷ Δανιὴλ ἐπὶ τῶν μαρτύρων „οὐκ ἐκυ-
D ρίευσεν αὐτῶν τὸ πῦρ τοῦ σώματος „λέγεται“ καὶ ἡ θρὶξ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐκ ἐφλο-
Matth. 6, 25. γίσθη.“ καὶ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ „διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τί φά-
γητε ἢ τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλέον ἐστὶ τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
Rom. 6, 12. τος;“ καὶ ὁ ἀπόστολος δέ „μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώ-
Rom. 8, 11. ματι“ λέγων σῶμα γινώσκειν τοῦτο ὃ περικείμεθα συνίστησι. καὶ πάλιν „εἰ δὲ τὸ
πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει
1 Cor. 12, 15. καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν.“ καὶ πάλιν „ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ
581 εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος.“ καὶ πάλιν „καὶ μὴ
Rom. 4, 19. ἀσθενήσας Ἀβραὰμ τῇ πίστει οὐ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον.“ καὶ πάλιν
2 Cor. 5, 10. [1] „τοὺς γὰρ ἅπαντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα
2 Cor. 10, 10. κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξε.“ καὶ πάλιν „αἱ μὲν ἐπιστο-
2 Cor. 12, 2. λαὶ βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής.“ καὶ πάλιν „οἶδα
ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς
B τοῦ σώματος οὐκ οἶδα.“ καὶ πάλιν „οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν
Eph. 5, 28. γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα.“ καὶ πάλιν „αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι
1 Thess. 5, 23. ὑμᾶς ὁλοτελεῖς καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν
τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.“ οἱ δὲ ἀσφαλῶς οὐ νοήσαν-
τες τούτων οὐδὲν ἐν σάλῳ καὶ ταραχῇ φέρεσθαι τὸν ἀπόστολον ὑπέλαβον, ὡς στάσιν
αὐτοῦ τὰς διανοήσεις τῶν λόγων καὶ ἕδραν οὐκ ἐχούσας, ἀλλὰ ἀναπολούσας ἄνω
καὶ κάτω καὶ ὁμιλούσας παλίμφημα, ὁτὲ μὲν τὴν σάρκα ἀνίστασθαι, ὁτὲ δὲ οὐκ
ἀνίστασθαι.

C XLIV. Ὅθεν ἵνα μὴ παραλειφθῇ τῶν προταθέντων μηδὲ ἕν, ὅπως τελέως ἐκτέμνω-
μεν Ὕδραν, εἰς τὸ προκείμενον πάλιν ἐπανελεύσομαι. ἐφεξῆς γάρ, καθάπερ ὑπεσχόμην,
καὶ τὰ ἄλλα ἃ προσαποροῦσι κεφάλαια θείς, καὶ ἃ χρὴ πρὸς αὐτὰ λέγεσθαι ἀποδείξας,
ἀκόλουθα παραστήσω αὐτὸν καὶ σύμφωνα εἰς τὴν περὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς σαρκὸς
πίστιν καὶ αὐτὰ εἰρηκότα. [2] ἴωμεν δὴ οὖν ἐφ' ἃ τὸ πρῶτον εἰς τὸν ἀπόστολον προ-
Rom. 7, 9. ἤχθημεν εἰπεῖν. τὸ γάρ „ἐγὼ δὲ ἔζων“ λεχθὲν αὐτῷ „χωρὶς νόμου ποτέ“ ἄνω τὴν

1) Methodium in pertexendo opere de hoc loco singillatim disputasse apparet ex Oecumenii ad 2 Cor. 5, 10 verbis hisce p. 526 ed. Veron. *ἐπειδὴ πρός τε τὰ καλὰ καὶ μὴ τοιαῦτα τὸ σῶμα ὑπηρέτησε τῇ ψυχῇ, καὶ τὰς ἀμοιβὰς μετ' αὐτῆς ἀπολαμβάνει. τοῦτο τῶν λεγόντων ἄλλο σῶμα τότε ἐγείρεσθαι ἐμφράττει τὰ στόματα. οὐ γὰρ ἂν ἄλλου σώματος ἁμαρτήσαντος ἄλλο ἐτιμωρεῖτο, οὐδὲ ἄλλου κατορθώσαντος ἄλλο ἐστεφανοῦτο. πρὸς ὃ ἔπραξεν. οὐδὲ γὰρ γυμνὴ ἡ ψυχή, ἀλλὰ διὰ τοῦ σώματος κομίζεται ταῦτα, τουτέστι πρὸς ἃ ἔπραξε συμπάσχουσα καὶ συνδοξαζομένη τῷ συζύγῳ σώματι. οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ.*

2) *Ἴωμεν δὴ οὖν* .. (p. 590, A.) .. *βασιλεύουσαν τῆς σαρκός.* Haec, licet multis omissis, a Photio cod. 234. p. 294, *a*. 24. — p. 295, *a*. 34. referuntur. De singulis vid. Symbol. in Epiph. Panar. p. 58—65. Ceterum Excerptorum ex Methodii opere *περὶ ἀναστάσεως* apud Photium nova hic incipit series, ita inscripta p. 294, *a*. 22. 23.: *ἀνεγνώσθη τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου ἀποστολικῶν ῥητῶν ἑρμηνεία.*

ἐν τῷ παραδείσῳ, καθάπερ ἐξ ἀρχῆς ὑπεθέμεθα, πρὸ τῆς ἐντολῆς, οὐκ ἐκτὸς σώμα- D
τος, ἀλλὰ μετὰ σώματος ἡμῶν ἐν τοῖς πρωτοπλάστοις διαγωγὴν παρεγγυᾷ, ἐπειδὴ πρὸ
τοῦ δοθῆναι τὴν ἐντολὴν χοῦν ὁ θεὸς λαβὼν ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον, ἐκτός τε ἐπιθυ-
μίας διήγομεν, οὐ γινώσκοντες ὅλως ἐπιθυμίας ἀλόγου προςβολάς, βιαζομένης ἡμᾶς
ἑλκτικαῖς ἡδονῶν περιαγωγαῖς πρὸς ἀκρασίαν. τὸ γὰρ μὴ ἔχον διορισμόν, καθ᾽ ὃν δεῖ
πολιτεύεσθαι, μηδὲ ἐξουσίαν αὐτοδέσποτον λογισμοῦ ποίῳ χρῆσθαι αἱρεῖται πολιτεύ-
ματι, ἵνα δικαίως ἢ τιμηθῇ ἢ ψεχθῇ, ἀνυπεύθυνον παντὸς λεκτέον ὑπάρχειν τοῦτο
ἐγκλήματος, ὅτι μὴ δύναταί τούτων τις ἐπιθυμῆσαι, ὧν μὴ κεκώλυται· κἂν ἐπιθυμήσῃ 582
δέ, οὐκ αἰτιαθήσεται. τὸ γὰρ ἐπιθυμῆσαι οὐχὶ ἐπὶ τῶν παρόντων καὶ ὑποκειμένων
ἐν ἐξουσίᾳ πίπτει, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν παρόντων μέν, μὴ ὄντων δὲ ἐν ἐξουσίᾳ. πῶς γὰρ οὗ
μὴ κεκώλυταί τις μηδὲ ἐνδεής ἐστι, τούτου ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ; ὅθεν διὰ τοῦτο „τὴν Rom. 7, 7.
ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις.“ ἀκούσαντες γάρ „ἀπὸ Gen. 2, 17.
δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρόν, οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ· ᾗ δ᾽ ἂν ἡμέρᾳ
φάγητε ἀπ᾽ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε,“ τότε τὸ ἐπιθυμῆσαι συνέλαβον καὶ ἐνεκίσ-
σησαν. οὐ γὰρ ὧν ἔχει καὶ ὧν ἐξουσιάζει καὶ κέχρηται αὐτοῖς ὁ ἐπιθυμῶν ἐπιθυμεῖ, B
ἀλλ᾽ ὧν κεκώλυται καὶ ἀφῄρηται καὶ οὐκ ἔχει. διὸ δή „τὴν ἐπιθυμίαν „καλῶς“ οὐκ
ᾔδειν“ ἐλέχθη „εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, οὐκ ἐπιθυμήσεις“ οὐδὲ ἐσθίειν, εἰ μὴ εἴρητο
„οὐ φάγεσθε ἀπ᾽ αὐτοῦ.“ ἐντεῦθεν γὰρ ἐκτήσατο τόπον καὶ ἀφορμὴν εἰςελθεῖν εἰς τὸ
διαπαῖξαί με καὶ παρατρέψασθαι ἡ ἁμαρτία.

XLV. *Δοθείσης* γὰρ τῆς ἐντολῆς ἔσχε λαβὴν διὰ τῆς ἐντολῆς ὁ διάβολος κατεργά-
σασθαι ἐν ἐμοὶ τὴν ἐπιθυμίαν, παρορμήσας με καὶ προςκαλεσάμενος ἐντέχνως εἰς ὄρεξιν
καταπεσεῖν τῶν κεκωλυμένων. „χωρὶς γὰρ νόμου ἡ ἁμαρτία νεκρά,“ οἷον, οὐ δοθείσης C
γὰρ οὐδὲ οὔσης οὐδέπω τῆς ἐντολῆς ἄπρακτος ἦν ἡ ἁμαρτία· ἐγὼ δὲ ἔζων ἀμέμπτως Rom. 7, 8.
πρὸ τῆς ἐντολῆς, οὐκ ἔχων διορισμὸν καὶ ἐπιταγήν, καθ᾽ ἣν ἔδει πολιτεύσασθαι, ἧς
καὶ διολισθήσας ἁμαρτήσομαι. „ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ Rom. 7, 9. 10.
ἀπέθανον, καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν αὕτη εἰς θάνατον,“ ὅτι μετὰ τὸ νομο-
θετῆσαι τὸν θεὸν καὶ διαστείλασθαί μοι ἃ ποιητέον καὶ μὴ ποιητέον, κατειργάσατο
ἐν ἐμοὶ τὴν ἐπιθυμίαν ὁ διάβολος. ἡ γὰρ παραίνεσις τοῦ θεοῦ καὶ παραγγελία ἡ D
δοθεῖσά μοι αὕτη εἰς ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν, ἵνα πειθόμενος αὐτῇ καὶ κατ᾽ αὐτὴν βιοὺς
ἀπήμονα καὶ μακαριστότατον δι᾽ αἰῶνος καὶ ἀεὶ θάλλοντα πρὸς ἀθανασίαν βίον ἔχω
καὶ χαράν, ἀθετήσαντι αὐτὴν εἰς θάνατον ἀπέβη καὶ καταδίκην, ἐπειδὴ ὁ διάβολος,
ὃν ἁμαρτίαν νῦν οὗτος ἐκάλεσε διὰ τὸ δημιουργὸν αὐτὸν ἁμαρτίας ὑπάρχειν καὶ εὑρε-
τήν, διὰ τῆς ἐντολῆς ἀφορμὴν λαβὼν πρὸς παρακοὴν ἐξηπάτησέ με καὶ ἀπατήσας ἀπέ- 583
κτεινεν, ὑπεύθυνον τῷ „ᾗ δ᾽ ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ᾽ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε“ κατα- Gen. 2, 17.
κρίματι γενέσθαι κατεργασάμενος. „ὥςτε ὁ μὲν νόμος ἅγιος καὶ ἡ ἐντολὴ τοῦ θεοῦ Rom. 7, 12.
ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή,“ ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ βλάψαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ σῶσαι ἐδόθη. μὴ
γὰρ οἰώμεθα ὅλως ἀνωφελές τι ποιεῖν ἢ βλαβερὸν τὸν θεόν. τί οὖν; „τὸ ἀγαθὸν ibid. 13.
ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος,“ ὃ τοῦ μεγίστου μοι ὡς αἴτιον ἐσόμενον ἀγαθοῦ νομοθέτημα
ἐδόθη; „μὴ γένοιτο,“ ὅτι μὴ ἡ ἐντολὴ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ καταδουλωθῆναί με ἐγένετο B
τῇ φθορᾷ καὶ ἐναπομάξασθαι κῆρας ὀλέθρου αἰτίας, ἀλλ᾽ ὁ διάβολος, ἵνα φανερωθῇ
διὰ τοῦ ἀγαθοῦ τὸ κακὸν ἐμοὶ κατασκευάσας, ἵνα γένηται καὶ ἐλεγχθῇ καθ᾽ ὑπερβο-
λὴν ὁ εὑρετὴς καὶ τέκτων τῆς ἁμαρτίας ἁμαρτωλός, καὶ διορισθῇ ἀπὸ τοῦ καλοῦ τἀ-
ναντία τῆς ἐντολῆς τοῦ θεοῦ ἐπιτροπεύσας. „οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος ἐστὶ πνευματι- ibid. 14.
κός,“ διὸ καὶ οὐδὲν αἴτιος βλάβης οὐδενί· πόῤῥω γὰρ ἐπιθυμίας ἀλόγου καὶ ἁμαρ-
τίας ἐσκήνωται τὰ πνευματικά. „ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρ- C
τίαν,“ οἷον, ἐγὼ δὲ σάρκινος ὢν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ πονηροῦ καὶ ἀγαθοῦ κατασταθεὶς
ὡς αὐτεξούσιος, ἵν᾽ ἐπ᾽ ἐμοὶ ἑλέσθαι ὃ βούλομαι ᾖ („τέθεικα“ γάρ φησι „πρὸ προς- Deut. 30, 15.
ώπου σου τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον“), νεύσας πρὸς τὸ παρακοῦσαι μὲν τοῦ πνευ-
ματικοῦ νόμου, οἷον τῆς ἐντολῆς, ὑπακοῦσαι δὲ τοῦ ὑλικοῦ, οἷον τοῦ ὄφεως τῆς συμ-
βουλίας, πέπραμαι διὰ τὴν τοιαύτην αἵρεσιν, πεσὼν ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν, τῷ διαβόλῳ.
ὅθεν ἐντεῦθεν πολιορκῆσάν με τὸ κακὸν καὶ ἐνιζάνει καὶ ἐμπολιτεύεται εἰςοικισθὲν ἐν
τῇ σαρκί μου, καθάπερ κηφὴν ἐν κηρίῳ μελίσσης περιποτώμενος πολλάκις περὶ αὐτὸ D
καὶ βομβῶν, δίκης ἐπιτεθείσης μοι τὴν ἐντολὴν ἀθετήσαντι πραθῆναι τῷ κακῷ. διὸ
καὶ οὐ γινώσκω ὃ κατεργάζομαι, λογιζόμενος ὃ μὴ θέλω. τὸ γάρ „ὃ κατεργάζομαι Rom. 7, 15.
οὐ γινώσκω“ καὶ „ποιῶ ὃ μισῶ“ λεγόμενον οὐκ ἐπὶ τοῦ τελεσιουργῆσαι τὸ φαῦλον
καὶ δρᾶσαι παραληπτέον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῦ μόνον ἐνθυμηθῆναι, λογισμῶν ἀνοικείων ἡμῖν
προςιπταμένων πλεονάκις καὶ ἐμφανταζόντων ἡμᾶς πρὸς ἃ μὴ θέλομεν, τῆς ψυχῆς τοῖς
λογισμοῖς περὶ πολλὰ περιαγομένης.

XLVI. *Οὐ* γὰρ ἐφ᾽ ἡμῖν ὅλως τὸ ἐνθυμεῖσθαι ἢ μὴ ἐνθυμεῖσθαι κεῖται τὰ ἄτοπα, 584
ἀλλὰ τὸ χρῆσθαι ἢ μὴ χρῆσθαι τοῖς ἐνθυμήμασι. κωλῦσαι μὲν γὰρ μὴ ἐμπίπτειν εἰς
ἡμᾶς τοὺς λογισμοὺς οὐ δυνάμεθα, πρὸς δοκιμὴν ἡμῶν ἔξωθεν εἰςπνεομένους, μὴ πει-

σθῆναι μέντοι ἢ μὴ χρῆσθαι αὐτοῖς δυνάμεθα. ἐπεὶ πῶς ὁ ἀπόστολος τὸ μὲν κακὸν
οὐχ ἥκιστα, ᾧ ἀπηρέσκετο, ἐποίει, τὸ δὲ καλόν, ᾧ ἠρέσκετο, ἥκιστα, εἰ μὴ περὶ τῶν
ὀθνείων ἐνθυμημάτων ἔλεγεν, ἃ ἐνθυμούμεθα ἔσθ' ὅτε καὶ μὴ βουλόμενοι, ἐξ οἵας οὐ
B γινώσκοντες αἰτίας; ἃ ἀνατρέπεσθαι χρὴ καὶ ἐπιστομίζεσθαι, ἵνα μὴ εὐρυνόμενα τῶν
περάτων κρατήσωσι τῆς ψυχῆς. ἀμήχανον γὰρ τούτων ἐνευκαιρούντων ἐν ἡμῖν ἐπανα-
τεῖλαι τὸ ἀγαθόν. ὀρθῶς ἄρα „ὃ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω“ ἔλεγεν· „οὐ γὰρ
ὃ θέλω πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ.“ θέλομεν γὰρ τὰ μὴ προςήκοντα καὶ
ἃ μὴ θέμις μηδ' ἐνθυμεῖσθαι, ἐπειδὴ τοῦτο ἀγαθὸν τέλειον, μὴ μόνον τοῦ ποιῆσαι
αὐτὰ ἐγκρατεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐνθυμηθῆναι, καὶ ὃ θέλομεν, τοῦτο ἀγαθὸν οὐ
γίνεται, ἀλλ' ὃ οὐ θέλομεν, πονηρόν. ἐπιφοιτῶσι γὰρ ἐπὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν καὶ ἐπι-
C βαίνουσιν, καὶ μὴ βουλομένων ἡμῶν, πολλάκις μυρία τε περὶ μυρίων, περιεργίας ἡμᾶς
καὶ φιλοπραγμοσύνης ἀλόγου ἐμπιπλάντα. διὸ τὸ μὲν θέλειν αὐτὰ μηδ' ἐνθυμεῖσθαι
παράκειται, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι εἰς τὸ ἀφανίσαι, ἵνα μὴ καὶ αὖθις περὶ τὸν λογι-
σμὸν ἀνέλθωσιν, οὔ, ὅτι μὴ κεῖται τοῦτο ἐφ' ἡμῖν, ὡς ἔφην, ἀλλὰ τὸ χρήσασθαι μό-
νον αὐτοῖς πως, ἢ μὴ χρήσασθαι. ὡς εἶναι τὸν νοῦν τοιοῦτον τοῦ ῥητοῦ „οὐ γὰρ ὃ
θέλω ποιῶ ἀγαθόν·“ θέλω γὰρ μὴ ἐνθυμεῖσθαι ἃ βλάπτει με, ἐπειδὴ τοῦτο τὸ ἀγα-
θὸν πανάμωμον, κατὰ τὸ λεγόμενον „ἄνευ ψόγου τετυγμένον χερσί τε καὶ νόῳ τετρά-
γωνον,“ καὶ τοῦτο μὲν ὃ θέλω ἀγαθὸν οὐ ποιῶ, ὃ δὲ μὴ θέλω κακὸν πράσσω· οὐ
D θέλω ἐννοεῖσθαι, καὶ ἐννοοῦμαι ὅσα μὴ θέλω. καὶ ἐπισκέψασθε εἰ μὴ διὰ ταῦτα
αὐτὰ καὶ ὁ Δαβὶδ ἐνετύγχανε τῷ θεῷ, δυςχεραίνων ἐπὶ τῷ λογίζεσθαι καὶ αὐτὸν ἃ
Psal. 18, 13. 14. μὴ ἤθελεν, „ἀπὸ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με, καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ
δούλου σου. ἐὰν μή μου κατακυριεύσωσι, τότε ἄμωμος ἔσομαι καὶ καθαρισθήσομαι
2 Cor. 10, 4. 5. ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης.“ καὶ αὐτὸς δὲ ὁ ἀπόστολος ἐν ἑτέρῳ „λογισμοὺς καθαιροῦν-
585 τες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν
νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ.“

XLVII. Εἰ δέ τις ὁμόσε τῷ λόγῳ ἰέναι τολμῶν ἀποκρίνοιτο ὡς ἄρα διδάσκει ὁ
ἀπόστολος ὡς οὐ μόνον ἐν τῷ λογίζεσθαι τὸ κακὸν ὃ μισοῦμεν καὶ ὃ οὐ θέλομεν
πράσσομεν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ποιεῖν αὐτὸ καὶ κατεργάζεσθαι, διὰ τό „οὐ γὰρ ὃ θέλω
Rom. 7, 19. ποιῶ“ λελέχθαι „ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω,“ ἀξιώσομέν που,
εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, διασαφῆσαι τί ἦν τὸ κακὸν ὃ ἐμίσει ὁ ἀπόστολος καὶ
B ὃ οὐκ ἐβούλετο μὲν ποιεῖν, ἐποίει δέ, καὶ τὸ ἀγαθὸν ὃ ἐβούλετο μὲν ποιεῖν, οὐκ
ἐποίει δέ, ἀλλ' ἀντιστρόφως, ὁσάκις μὲν ἤθελε ποιῆσαι τὸ ἀγαθόν, τοσαυτάκις οὐ τὸ
ἀγαθὸν ὃ ἤθελεν, ἀλλὰ τὸ πονηρὸν ὃ μὴ ἤθελεν ἐποίει. ἆρά γε οὐ θέλων εἰδωλο-
λατρεῖν, ἀλλὰ θεολατρεῖν, ὃ μὲν ἤθελε θεολατρεῖν οὐκ ἠδύνατο, ὃ δὲ μὴ ἤθελεν εἰ-
δωλολατρεῖν ἠδύνατο, ἢ σωφρονεῖν μὲν ὃ ἤθελεν οὐκ ἐποίει, ἀκολασταίνειν δὲ ὃ ἤχθετο
ἐποίει; καὶ συλλήβδην κραιπαλᾶν, ἀσωτεύεσθαι καὶ θυμοῦσθαι, ἀδικεῖν καὶ τὰ ἄλλα
C ὅσα πονηρίας ἔργα, ἃ μὴ ἤθελε μὲν ἐποίει, ἃ δὲ ἤθελε, δικαιοσύνην καὶ ὁσιότητα,
Rom. 1, 32. οὐκ ἐποίει; καὶ μὴν αὐτὸς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις προτροπάδην ἐξεγείρων πάντας εἰς τὸ
μὴ ἀνομεῖν οὐ μόνον τοὺς ποιοῦντας καὶ ἐπιτηδεύοντας τὰ ἄτοπα ὀλέθρῳ τηρεῖσθαι
καὶ ὀργῇ παρεγγυᾷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνευδοκοῦντας αὐτοῖς εἰς ταῦτα, ἀμιγὲς ἁμαρτίας
ἐν ἡμῖν τὸ δίκαιον ἀσκεῖσθαι διαμιλλώμενος. πᾶν γὰρ ἁμάρτημα καὶ ἐπιτήδευμα τὸ
συμπέρασμα κτᾶται διὰ τῆς σαρκός. πολλάκις γοῦν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἀναφανδὸν αὐτὰ
D δὴ ταῦτα διδάσκων ἡμᾶς ὑπεκτρέπεσθαι καὶ μισεῖν „μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι“ βοᾷ
2 Cor. 6, 7. „οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται οὔτε κλέπται οὔτε πλεο-
νέκται οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσι.“ καὶ
τὸ κορυφαιότατον, εἰς τὸ παντάπασιν ἡμᾶς ἐκ παντὸς ἀποδρᾶναι καὶ ἀποτινάξασθαι τὸ
ἁμαρτάνειν προτρέπων „μιμηταί μου“ ἀποφαίνεται „γίνεσθε καθάπερ κἀγὼ Χριστοῦ.“
1 Cor. 11, 1. οὕτως οὐ τὸ ποιεῖν ἃ μὴ ἤθελε καὶ πράττειν ὑπέθετο τὰ προειρημένα, ἀλλὰ τὸ μόνον
λογίζεσθαι· ἐπεὶ πῶς ἂν ἦν μιμητὴς ἀκριβὴς τοῦ Χριστοῦ; νυνὶ δὲ ἐπειδήπερ ἐπιπί-
586 πτουσι θηριώδεις πολλάκις λογισμοί, ἐπιθυμίας ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως ἐμπιπλάντες καὶ
περιεργίας ἀλόγου,

Il. 2, 469. ἠΰτε μυιάων ἀδινάων ἔθνεα πολλά,

ἔφη „τὸ γὰρ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ.“ ἃ χρὴ τῆς ψυχῆς εὐθαρσῶς ἀποσοβεῖν, μηδὲν
ὅλως εἰς τὸ ποιῆσαι τὰ ὑπ' αὐτῶν ὑπηχούμενα νεύοντας. ἵνα γὰρ ἐγκριθῶμεν εἰς τὴν
βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἐν πάσαις ἡδοναῖς καὶ λύπαις δοκιμασθέντες εἰ μὴ μεταβαλ-
λοίμεθα, ἀλλὰ πανταχοῦ καθάπερ ἀκήρατος χρυσὸς διὰ πυρὸς βασανιζόμενοι οὐκ ἐξι-
B στάμεθα τῆς οἰκείας ἀρετῆς, συμβαίνει τοῦτο, διοχλεῖσθαι τὸν νοῦν ὑπὸ πολλῶν.
ὅθεν δὴ [1] γενναίως ὥςπερ στρατιώτας ἀρίστους ἀντιπαρατάττεσθαι δεῖ, οἳ ἐπειδὰν ὑπὸ

1) *Γενναίως .. (587, A.) .. κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ.* Locum exscripserunt Leontius et Joann. Rer. sacr. Lib. II. Tit. *περὶ τοῦ νήφειν.* Falsum tamen lemma: *τοῦ ἁγίου Μεθοδίου ἐκ τοῦ περὶ αὐτεξουσίου.* Vid. Mai. Script. vet. nov. collect. T. VII, p. 104, col. 1 et 2.

*τῶν ἐχθρῶν αἴσθωνται πολιορκούμενοι, τοξείας οὐδὲν φροντίσαντες καὶ τῶν ἄλλων
αὐτῶν ἀκοντισμάτων, ὑπὲρ τοῦ σῶσαι τὴν πόλιν προθύμως ἐπ' αὐτοὺς ἵενται, μηδὲν
ἐλλείποντες σπουδῆς, ἔστ' ἂν τὸ στῖφος αὐτῶν εἰς φυγὴν ἀνατρέψαντες ἀπώσωνται τῶν
ὅρων ἔξω. ὁρᾷς γὰρ ὡς οἱ λογισμοὶ διὰ τὴν ἐνοικοῦσαν ἁμαρτίαν ἐν ἡμῖν ἔξωθεν
ἐπισυνίστανται, καθαπερεὶ κύνες λυσσῶντες ἢ ἄγριοι καὶ θρασεῖς λησταὶ καθ' ἡμῶν ἀεὶ* C
*παρορμώμενοι ὑπὸ τοῦ τυράννου καὶ ἄρχοντος τῆς ἀδικίας, δοκιμάζοντος ἡμᾶς εἰ ἀν-
θίστασθαι αὐτοῖς ἀρκοῦμεν καὶ ἀντιπαρατάσσεσθαι.*

XLVIII. *Ἄγε οὖν, μή ποτε ὑπενδοῦσα ἁρπασθῇς, ὦ ψυχή, πρὸς αὐτόν, καὶ οὐχ
ἕξομεν ὑπὲρ σοῦ δοῦναι λύτρα. „τί γὰρ ἀντικατάλλαγμα δώσει ἄνθρωπος“ φησί „τῆς* Matth. 16, 26.
*ψυχῆς αὐτοῦ;“ καλὸν μὲν οὖν, εἰ μὴ εἴχομεν, ἦν ἄρα καὶ χαρτότατον, τοὺς ἀντι-
πράσσοντας ἡμῖν καὶ μαχομένους· ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, καὶ ὃ θέλομεν οὐ δυνά-* D
*μεθα (θέλομεν γὰρ μὴ ἔχειν τοὺς ἐξέλκοντας εἰς πάθη — ἦν γὰρ ἀνιδιτὶ σωθῆναι —
καὶ ὃ θέλομεν τοῦτο οὐ γίγνεται, ἀλλ' ὃ οὐ θέλομεν· δεῖ γὰρ ἡμᾶς δοκιμάζεσθαι,
ὡς ἔφην), μὴ ἐνδιδῶμεν, ὦ ψυχή, μὴ ἐνδιδῶμεν τῷ πονηρῷ, ἀλλ' ἀναλαβόντες τὴν πα-* Ephes. 6, 11. 13—17.
*νοπλίαν τοῦ θεοῦ ὑπερασπίζουσαν καὶ προαγωνιζομένην ἡμῶν ἐνδυσώμεθα τὸν θώρακα τῆς
δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησώμεθα τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου, ἐπὶ πᾶσί τε
ἀναλάβωμεν τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησόμεθα πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ* 587
*πεπυρωμένα σβέσαι, καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύ-
ματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι στῆναι πρὸς τὴν μεθοδείαν τοῦ διαβόλου,
λογισμούς τε καθαιρεῖν καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, ὅτι μὴ* 2 Cor. 10, 5.
ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα. τούτου δὲ ἕνεκα ταῦτα λέγω, ὅτι οὗτος ὁ Ephes. 6, 12.
*τρόπος τοῦ ἀποστόλου τῶν συνταγμάτων. πολλὰ μὲν γὰρ ἔστι καὶ περὶ ἑκάστου τῶν
ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ εἰρημένων ἀποδεῖξαι, ὡς ὀρθοδόξως καὶ μεμελημένως ἔχει· ἀλλὰ
μακρὸν ἂν εἴη ἕκαστον αὐτῶν οὕτως διελθεῖν. τὸν γὰρ τύπον αὐτοῦ δεῖξαι μόνον καὶ* B
τὴν βούλησιν προήρημαι νῦν. „οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο Rom. 7, 15.
*ποιῶ. εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός· νυνὶ δὲ οὐκέτι
ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν
ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, τὸ ἀγαθόν“ ὀρθῶς λέγων. μέμνησθε γὰρ ἐν τοῖς
ἔμπροσθεν ὡς διωριζόμεθα, εἰ καὶ σπεύδων ἐγὼ ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βρα-
δύνω, μακροτέρας μου τῶν λόγων τῆς περιόδου ἢ προσεδόκησα γεγενημένης, ἣν προ-* C
θυμητέον δὴ διανύσαι. ἄλλως γὰρ τοῦ προκειμένου οὔποτε ἥξομεν ἐπὶ τέλος.

XLIX. *Οὐκοῦν ἐλέγομεν ἀφ' οὗ τὸν ἄνθρωπον, εἰ μνημονεύετε, πλανηθέντα τὴν
ἐντολὴν ἀθετῆσαι συνέβη, ἐντεῦθεν ἐκ τῆς παρακοῆς τὴν ἁμαρτίαν λαβοῦσαν γένεσιν εἰς
αὐτὸν εἰςῳκηκέναι. οὕτως γὰρ πρῶτον στάσις ἐνέπεσε, σφαδασμῶν τε καὶ λογισμῶν
ἀνοικείων ἐπληρώθημεν, κενωθέντες μὲν τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θεοῦ, πληρωθέντες δὲ
ἐπιθυμίας ὑλικῆς, ἣν ὁ πολύπλοκος ἐνέπνευσεν εἰς ἡμᾶς ὄφις, βραχυπορησάντων ἡμῶν
τῆς παραγγελίας τοῦ θεοῦ τὸν κύκλον. διὸ καὶ τὸν θάνατον ὁ θεὸς πρὸς ἀναίρεσιν* D
*τῆς ἁμαρτίας ὑπὲρ ἡμῶν ἀνεύρατο, ἵνα μὴ ἐν ἀθανάτοις ἡμῖν ἀνατείλασα, ὡς ἔφην,
ἀθάνατος ᾖ. ὅθεν ὁ ἀπόστολος „οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τουτέστιν ἐν τῇ* Rom. 7, 18.
σαρκί μου, τὸ ἀγαθόν“ λέγων [1] *τὴν ἀπὸ τῆς παραβάσεως διὰ τῆς ἐπιθυμίας εἰσοι-
κισθεῖσαν εἰς ἡμᾶς ἁμαρτίαν βούλεται μηνύειν, ἧς δὴ καθάπερ βλαστήματα καὶ κλῶνες νέα
οἱ φιλήδονοι περὶ ἡμᾶς ἀεὶ λογισμοὶ συνίστανται. δισσὰ γὰρ ἐν ἡμῖν λογισμῶν γένη, τὸ* 588
*μὲν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας τῆς ἐμφωλευούσης ἐν τῷ σώματι συνιστάμενον, ἥτις ἐξ ἐπιπνοίας,
ὡς ἔφην, ἐγενήθη τοῦ ὑλικοῦ πνεύματος, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ κατὰ τὴν ἐντολήν,
ὃν ἔμφυτον ἐλάβομεν ἔχειν καὶ φυσικὸν νόμον, πρὸς τὸ καλὸν ἡμῶν ἐξεγείροντα καὶ
ἐπανορθούμενον τὸν λογισμόν. ὅθεν τῇ μὲν νομοθεσίᾳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν νοῦν συνη-
δόμεθα (τοῦτο γὰρ ὁ ἔσω ἄνθρωπος), τῇ δὲ νομοθεσίᾳ τοῦ διαβόλου κατὰ τὴν ἐνοι-
κοῦσαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ σαρκί. ὁ γὰρ νόμος ἀντιστρατευόμενος καὶ ἀντιπράσσων τῷ
νόμῳ τοῦ θεοῦ, οἷον τῇ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁρμῇ τοῦ νοός, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς ἐμπαθεῖς* B
*ἀναφύων ἀεὶ καὶ ὑλικοὺς πρὸς ἀνομίαν περισπασμούς, παντάπασι πρὸς ἡδονὰς ὢν
ἑλκτικός.*

L. [2] *Τρεῖς γὰρ νόμους ὑποτιθέμενος ἀναφανδὸν ὁ Παῦλος ἐνταῦθά μοι καταφαίνε-
ται, ἕνα μὲν τὸν κατὰ τὸ ἔμφυτον ἐν ἡμῖν ἀγαθόν, ὃν καὶ νόμον σαφῶς νοὸς ἐκά-
λεσεν, ἕνα δὲ τὸν ἐκ προσβολῆς ἐνιστάμενον τοῦ πονηροῦ καὶ εἰς τὰς ἐμπαθεῖς ἐξέλ-
κοντα πολλάκις φαντασίας τὴν ψυχήν, ὃν ἐπιστρατεύεσθαι τῷ νόμῳ τοῦ νοὸς ἔφη, καὶ*

1) Conf. Oecumen. Exposit. in Epistolas S. Pauli, ed. Veron. p. 303. (ad Rom. 7, 18) *τὴν ἀπὸ τῆς παραβάσεως εἰςοικισθεῖσαν* [add. *ἁμαρτίαν*] *λέγει. οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ.* Oecumenium exscripsit Theodulus Coelosyr. Presb. Comm. in Epist. ad Roman. cap. 7. Biblioth. Patr. max. T. 27. p. 601, A.

2) Oecumenius l. c. ad Rom. 7, 22. 23. p. 305 sq. haec summatim, nec satis accurate refert. Quem suo more exscribens Theodulus Coelosyr. Presb. l. c. p. 601, E. Methodio temere adscribit, quae apud Oecumenium sequuntur.

C ἕτερον τὸν κατὰ τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τῆς ἐπιθυμίας ἐνσκιῤῥώσαντα ἐν τῇ σαρκί, ὃν
ἁμαρτίας νόμον οἰκοῦντα ἐν τοῖς μέλεσιν ἐκάλεσεν· ᾧ ἐπιβαίνων ὁ πονηρὸς καὶ ἐπο-
χούμενος πολλάκις καθ' ἡμῶν ἐγκελεύεται, πρὸς ἀδικίαν καὶ πράξεις συνελαύνων κα-
κάς. ὁ γὰρ ἔξωθεν εἰςπνεόμενος ἀπὸ τοῦ πονηροῦ νόμος, καὶ διὰ τῶν αἰσθήσεων
καθάπερ ἀσφαλτῶδες ῥεῦμα ἔνδον εἰς αὐτὴν ἐκχεόμενος τὴν ψυχήν, ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ
σαρκὶ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν ὑπάρχοντος κραταιοῦται νόμου. φαίνεται γὰρ ὡς ἐν αὐτοῖς
D ἡμῖν τὸ μὲν βέλτιον, τὸ δὲ χεῖρον ὄν. καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος
ἐγκρατέστερον γενηθῇ, φέρεται ὅλος πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁ νοῦς· ὅταν δὲ τὸ χεῖρον ἐπι-
βρίσῃ πλεονάσαν, ὃ ἀντιστρατεύεσθαι τῷ ἐν ἡμῖν λέγεται ἀγαθῷ, ἄγεται πάλιν ἀντι-
στρόφως πρὸς φαντασίας παντοδαπὰς ὁ ἄνθρωπος καὶ λογισμοὺς χείρους.

LI. Οὗ δὴ καὶ χάριν ὁ ἀπόστολος εὔχεται ῥυσθῆναι, θάνατον αὐτὸ καὶ ὄλεθρον
589 εἶναι ἡγούμενος, ὥςπερ δὴ καὶ ὁ προφήτης „ἀπὸ τῶν κρυφίων μου“ λέγων „καθάρι-
Psal. 18, 13. σόν με.“ αὐτὰ γοῦν τὰ ῥήματα τοῦτο παρίστησιν „συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ
Rom. 7, 22—24. κατὰ τὸν ἔσω“ λέγοντος „ἄνθρωπον· βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου, ἀν-
τιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρ-
τίας, τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος. τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ
σώματος τοῦ θανάτου τούτου;“ οὐ τὸ σῶμα θάνατον ἀποφαινόμενος, ἀλλὰ τὸν νόμον
τῆς ἁμαρτίας τὸν ἐν τοῖς μέλεσι διὰ τῆς παραβάσεως ἐν ἡμῖν ἐμφωλεύοντα καὶ πρὸς
B θάνατον ἀεὶ τὸν τῆς ἀδικίας τὴν ψυχὴν ἐμφαντάζοντα. ἐπιφέρει γοῦν εὐθέως ἀμέλει,
διαλεγόμενος ἀπὸ ποίου θανάτου ἐγλίχετο ῥυσθῆναι καὶ τίς αὐτὸν ὁ ῥυόμενος ἦν, „εὐ-
Ibid. 25. χαριστῶ θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.“ προςεκτέον γὰρ ὅτι, εἰ τὸ σῶμα θάνατον τοῦτο,
ὦ Ἀγλαοφῶν, ὡς ὑπειλήφατε, ἔλεγεν, οὐκ ἂν τὸν Χριστὸν ὡς ῥυόμενον αὐτὸν ὕστερον
ἐκ τοῦ τοιούτου κακοῦ παρελάμβανεν. ἐπεὶ τί παραδοξότερον ἢ πλέον ἀπὸ τοῦ Χρι-
στοῦ τῆς παρουσίας ἐσχήκαμεν; τί δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος ὅλως, ὡς διὰ τῆς παρουσίας
C τοῦ Χριστοῦ δυνάμενος ἐκ τοῦ θανάτου ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐλευθερωθῆναι, τοῦτο ὑπεφθέγ-
γετο, ὁπότε πᾶσι καὶ πρὸ τοῦ τὸν Χριστὸν ἐλθεῖν εἰς τὸν κόσμον συνέβαινε θνή-
σκειν; ἐῤῥύοντο γὰρ χωριζόμενοι πάντες τῶν σωμάτων κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ βίου ταύτην
ἔξοδον. ἀλλὰ καὶ ὡςαύτως δὲ πᾶσαι αἱ ψυχαί, καὶ αἱ τῶν ἀπίστων καὶ πιστῶν καὶ
τῶν ἀδίκων καὶ δικαίων, ἐχωρίζοντο τῶν σωμάτων κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς. τί
οὖν ὁ ἀπόστολος πλέον παρὰ τοὺς ἄλλους λαβεῖν τοὺς ἐν ἀπιστίᾳ διατρίψαντας ἐσπού-
D δαζεν; ἢ διὰ τί ῥυσθῆναι ἀπὸ τοῦ σώματος ηὔχετο, ὃ καὶ εἰ μὴ ἤθελε, πάντως ἂν
συνέβαινεν αὐτῷ, καθάπερ δὴ καὶ πᾶσι κεῖται τὸ τελευτῆσαι καὶ χωρισθῆναι τὰς ψυχὰς
αὐτῶν ἀπὸ τῶν σωμάτων, εἴ γε θάνατον τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ὑπετίθετο; ὥςτε οὐ τὸ
σῶμα τοῦτο, ὦ Ἀγλαοφῶν, θάνατον, ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν τὴν κατοικήσασαν διὰ τῆς
ἐπιθυμίας ἐν τῷ σώματι λέγει, ἧς ὁ θεὸς αὐτὸν διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐῤῥύ-
Rom. 8, 2. 11. σατο. ὁ γὰρ νόμος τῆς ζωῆς τοῦ πνεύματος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ
τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου, ὅπως ὁ ἐγείρας Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν διὰ τὸ
590 ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ἡμῖν ζωοποιήσῃ καὶ τὰ θνητὰ σώματα ἡμῶν, τῆς ἁμαρτίας
Rom. 8, 4. τῆς ἐν τῷ σώματι κατακριθείσης πρὸς ἀναίρεσιν, ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ κατὰ τὴν ἐντο-
λὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἡμᾶς ἐφελκομένου φυσικοῦ νόμου φανερωθῇ ἐξαφθέν, τὸ ἀσθε-
νῆσαν τῆς σαρκὸς κεκρατημένης τῇ ἁμαρτίᾳ πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, ταῖς ὑλι-
Rom. 8, 3. καῖς φροντίσιν ἐπιχωννύμενον. τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ ἐν ἡμῖν φυσικοῦ ἀγαθοῦ, ἐν ᾧ
ἠσθένει ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἡττώμενον τῆς ἐγκειμένης ἐν τῷ σώματι, ὁ θεὸς ἀνεῤῥώ-
σατο, πέμψας τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ, τὴν ὁμοίαν τῇ σαρκὶ τῆς ἁμαρτίας σάρκα ἀνειληφότα
B (ἀληθείᾳ γὰρ καὶ οὐ δοκήσει ἦν ὃ ἐφάνη), ἵνα τῆς ἁμαρτίας κατακεκριμένης πρὸς ἀναίρεσιν,
εἰς τὸ μηκέτι καρποφορῆσαι ἐν τῇ σαρκί, τὸ δικαίωμα τοῦ φυσικοῦ νόμου πληρωθῇ, πλεο-
νάσαν τῇ ὑπακοῇ τοῖς μὴ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς σαρκὸς περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν
ἐπιθυμίαν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ὑφήγησιν. ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς, ὃ δή
ἐστι τὸ εὐαγγέλιον, ἕτερος ὢν τῶν προειρημένων νόμων, διὰ τοῦ κηρύγματος πρὸς
ὑπακοὴν τεθεὶς καὶ ἄφεσιν ἁμαρτημάτων, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρ-
C τίας καὶ τοῦ θανάτου, νικήσας ἐκ παντὸς τὴν ἁμαρτίαν βασιλεύουσαν τῆς σαρκός.

Ἃ μὲν οὖν δὴ προβάλλονται καὶ ἐκ τῶν τοῦ ἀποστόλου ῥητῶν, οὐκ ὀρθῶς αὐτὰ
ἐξηγούμενοι, σαφηνίσας ἔφην, ὦ Θεόφιλε· τρέψομαι δὲ καὶ πρὸς τὰ ἕτερα, ἐάνπερ
τὸν βοηθήσοντα ἡμῖν πρὸς τὴν διέξοδον εὕρωμεν τοῦ λόγου. ἄπορα γὰρ καὶ οὐ πάνυ
ῥᾴδια πρὸς καθαίρεσιν τὰ ἑξῆς. διὸ καὶ ὀκνηρότερον αὐτῶν ἅπτομαι, μακρὰν καὶ
χαλεπὴν αὐτῶν ὁρῶν τὴν ἀπόδειξιν ἐσομένην, ἐὰν μή τις ἡμᾶς αὔρα συνέσεως ἄφνω ἐξ
D οὐρανοῦ καταπνεύσασα, καθάπερ ἐν μέσῳ νηχομένους πελάγει, εἰς ὅρμον τινὰ ἀκύμονα
καὶ ἀπόδειξιν ἀποκαταστήσῃ ἀσφαλεστέραν[1].

---

1) Hactenus fragmenta apud Epiphanium (vid. annot. ad p. 534, D.). Verba clausulae vulgo adiecta: *ἕως ὧδε τὸ μέρος τῶν Μεθοδίου*, Dindorfius uncinis circumscripsit. Methodii fragmentis

I. Ὅτι φησὶ μὴ τρέφεσθαι ἢ αὔξάνειν ἀπὸ τῆς γῆς τὰ φυτά. λέγει γάρ, Διαπο- Phot. cod. 234. p. 297. a. Bekk.
ρήσαι δ' ἄν τις πῶς εἰς τὸν ὄγκον ἀναλαμβάνεσθαι δύναται τῶν δένδρων ἡ γῆ μεταλλοιουμένη· ἐχρῆν γάρ, ἅτε τῆς ὑποκειμένης γῆς ἀναρπαζομένης ἀεὶ διὰ τῶν ῥιζῶν εἰς ὅλην τὴν ἕξιν τοῦ ξύλου, τὸν τόπον, καθ' ὃν τὸ δένδρον βεβλάστηκε, κοιλαίνεσθαι· ὥςτε μάταιος αὐτῶν ὁ τοιοῦτος τῆς περὶ τὰ σώματα ῥύσεως ἀναλογισμός. πῶς γὰρ ὅλως ἡ γῆ διὰ τῶν ῥιζῶν εἰς τοὺς κορμοὺς τῶν φυτῶν εἰςδυομένη, καὶ διὰ τῶν πόρων εἰς πάντας αὐτῶν κατακερματιζομένη τοὺς κλάδους, εἰς φύλλα καὶ καρπὸν μεταβάλλεται; εὐμήκη μὲν οὖν δένδρα, κέδροι ἢ πίτυες ἢ ἐλάται, καὶ πολλὴν φέροντα κατ' ἔτος κόμην καὶ καρπόν, ἰδεῖν ἔστιν ὡς οὐδὲν τῆς ὑποκειμένης γῆς εἰς τὸν αὐτῆς ὄγκον τῆς δρυάδος καταναλίσκουσιν. ἐχρῆν γάρ, εἰ ἀληθὲς ἦν διὰ τῶν ῥιζῶν ἀνερχομένην ἀποξυλοῦσθαι τὴν γῆν, ἅπαντα τὸν περὶ αὐτὰ τόπον τῆς γῆς κοιλαίνεσθαι, ὅτι μὴ ἐπιῤῥέειν πέφυκε τὸ ξηρόν, καθάπερ καὶ τὸ ὑγρόν, ἀεὶ πρὸς τὸ κινούμενον. ἤδη δὲ καὶ συκαῖ καὶ ἄλλα τοιαῦτα φυτὰ μνημείων ἐν οἰκοδομήμασι πολλάκις βλαστήσαντα οὐδὲν εἰς ἑαυτὰ τῆς οἰκοδομῆς ὅλως ἱστοροῦνται καταναλωκέναι. εἰ γοῦν ἐτῶν πολλῶν συλλογίσασθαί τις τὸν καρπὸν αὐτῶν καὶ τὰ φύλλα βουληθείη, κατίδοι ἂν πολλαπλασίονα τῆς ἐπὶ τῶν μνημείων γῆς τὸν ὄγκον αὐτῶν γεγενημένον. ὅθεν ἀτοπώτατον ἡγεῖσθαι τὴν γῆν εἰς καρπῶν φορὰν μεταβαλλομένην καὶ φύλλα καταναλίσκεσθαι, κἂν δι' αὐτῆς ἅπαντα γίνωνται, ἕδρᾳ αὐτῇ χρώμενα καὶ τόπῳ. οὐδὲ γὰρ ἄρτος δίχα μύλου καὶ τόπου καὶ χρόνου καὶ πυρὸς γίνεται, καὶ οὐδέν ἐστιν ἢ γίνεται τούτων ὁ ἄρτος. καὶ ἐπὶ ἄλλων μυρίων ὡσαύτως.

II. Ὅτι τό „οἴδαμεν γὰρ ὡς ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ“ 2 Cor. 5, 1.
καὶ ἑξῆς οἱ Ὠριγενισταὶ εἰς ἀναίρεσιν τῆς τῶν σωμάτων ἀναστάσεως προβάλλονται, σκῆνος τὸ σῶμα καὶ ἀχειροποίητον ἐν οὐρανοῖς οἰκίαν τὰ παρ' αὐτῶν πνευματικὰ ἐνδύματα λέγοντες. διό φησιν ὁ ἅγιος Μεθόδιος, [1] Ἐπίγειον οἰκίαν τὴν ἐνταῦθα βραχύ- 297. b.
βιον ζωὴν καταχρηστικῶς ληπτέον, καὶ οὐ τὸ σκῆνος τοῦτο. εἰ γὰρ ἐπίγειον οἰκίαν καταλυομένην τὸ σῶμα τίθεσθαι αὐτὸν νομίζετε, φράσατε τὸ σκῆνος τί ἐστιν, οὗ ἡ οἰκία καταλύεται; ἕτερον γὰρ τὸ σκῆνος, καὶ ἄλλο τοῦ σκήνους ἡ οἰκία, καὶ ἕτερον ἡμεῖς, ὧν ἐστ τὸ σκῆνος. „ἐὰν γὰρ ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία“ φησί „τοῦ σκήνους καταλυθῇ,“ οἷον ἡμᾶς μὲν τὰς ψυχὰς εἶναι δηλώσας, σκῆνος δὲ τὸ σῶμα, οἰκίαν δὲ τοῦ σκήνους τὴν κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν ἀπόλαυσιν τῆς σαρκὸς τροπικῶς. ἐὰν οὖν ἡ νῦν δὴ αὕτη ἡ τοῦ σώματος ζωὴ δίκην οἰκίας καταλυθῇ, ἕξομεν τὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀχειροποίητον. ἀχειροποίητόν φησι διὰ τὸ χειροποίητον ταύτην λέγεσθαι τὴν ζωὴν κατὰ ἀντιδιαστολήν, παρὰ τὸ πάντα ἡμῶν τὰ κοσμήματα καὶ σπουδάσματα τοῦ βίου χερσὶ παλαμᾶσθαι ἀνθρώπων. τὸ γὰρ σῶμα δημιούργημα ὑπάρχον θεοῦ χειροποίητον οὐ λέγεται, ὅτι μὴ ἐπαλαμήθη τέχναις ἀνθρώπων. εἰ δὲ διότι ὑπὸ θεοῦ ἐδημιουργήθη, χειροποίητον αὐτὸ λέξουσι, χειροποίητοι ἄρα καὶ αἱ ψυχαὶ καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ τὰ ἐνδύματα αὐτὰ τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· θεοῦ γὰρ αὐτουργήματα καὶ ταῦτα. τίς οὖν ἐστιν

haec subiicit Epiphanius p. 590, D. *Ταῦτα μέν ἐστιν, ἃ ἀπὸ μέρους καθ' εἱρμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Μεθοδίου, τοῦ καὶ Εὐβουλίου, περὶ τοῦ προειρημένου Ὠριγένους καὶ τῆς αὐτοῦ διὰ σοφιστικῆς πλάνης κακοπιστίας ἐν τῷ αὐτῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ ά* [*εἰρημένων* adde] *ἐνταῦθα παραθέμενοι ἱκανῶς ἔχειν ἐνομίσαμεν πρὸς τὰς ἐκείνου φλυαρίας καὶ τὴν αὐτοῦ ἀνατροπὴν τῆς τῶν ἀνθρώπων ζωῆς δι' ἐπιπλάστου ἐξ Ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας κακοηθείας. πολλὰ γὰρ καὶ ἕτερα ἐν τῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως ἀκολουθίᾳ τῷ προειρημένῳ Μεθοδίῳ, ἀνδρὶ λογίῳ ὄντι καὶ σφόδρα περὶ τῆς ἀληθείας ἀγωνισαμένῳ, εἴρηται, πάντως που καὶ ἔπη τοσαῦτα ἕτερα. ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπηγγειλάμεθα καθ' ἑκάστην αἵρεσιν ὀλίγα πρὸς τὴν αὐτῆς ἀνατροπὴν λέγειν ..., ἕως ὧδε ἐκ τῆς αὐτοῦ πραγματείας παραθέμενοι ἠρκέσθημεν.* Ex quibus primum apparet, fragmenta ab Epiphanio allata ad primum Methodii librum *περὶ ἀναστάσεως* pertinere. Vid. Oehler. Addend. et Corrigend. p. 668 et Dindorf. Annot. p. 797, quorum tamen prior quo iure Eustratium Presbyter. CPol., infra laudandum, testem bipartiti operis Methodiani evocarit, nescire me fateor. Deinde illud ex Epiphanii verbis elucet, reliqua operis Methodiani partem libri primi ab Epiphanio exscriptam amplitudine fere adaequasse. Iam quum Methodius in clausula fragmenti ab Epiphanio allati novam disputationem ordiatur, quumque minime verisimile sit, eum reliqua operis in plures libros, primo longe breviores, divisisse, sequitur, ut quae Photius in reliquis Excerptis et praeter illum alii apud Epiphanium non obvia, sed Photianis cognata, ex Methodii *περὶ ἀναστάσεως* opere retulerunt, ea omnia ad eius librum secundum, a Io. Damasceno, ut postea videbimus, commemoratum, pertinere censenda sint. Quare in numerandis fragmentis reliquis novum numerorum ordinem instituimus. Ceterum Methodium libro II. argumenta Origenis physiologica potissimum evertere studuisse ex fragmentis intelligitur. Conf. Epiphan. Panar. LXIV, 67. p. 677, 20—28. ed. Dindorf.

1) Oecumenius ad 2 Cor. 5, 1. p. 524 ed. Veron. *ἐπίγειος μὲν οἰκία ἡ ἐνταῦθα βραχύβιος ζωή, σκῆνος δὲ τὸ σῶμα ἡμῶν τῶν ψυχῶν. ἄλλο γὰρ οἰκία, καὶ ἄλλο τὸ σκῆνος, οὗ ἐστιν ἡ οἰκία, καὶ ἄλλο ἡμεῖς, ὧν ἐστι τὸ σκῆνος ἴδιον. ἐὰν οὖν, φησίν, ἡ οἰκία τοῦ σκήνους ἡμῶν καταλυθῇ, τουτέστιν ἡ ἐνταῦθα βραχύβιος ζωή, ἕξομεν οἰκίαν ἀχειροποίητον, τουτέστι ζωὴν αἰώνιον, οὐ προςδεομένην τῆς ἡμετέρας ἐργασίας καὶ τῶν ἡμετέρων χειρῶν πρὸς σύστασιν. καλῶς δὲ ὡς πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς παρούσης ζωῆς τὴν μέλλουσαν ἀχειροποίητον εἶπεν. ἡ γὰρ παροῦσα ἀπὸ τῶν χειρῶν ἔχει τὴν σύστασιν, ἄρτου, ποτοῦ καὶ ἐνδύματος. οὕτως ὁ ἅγιος Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ.*

ἡ χειροποίητος οἰκία; ἡ βραχύβιος, ὡς ἔφην, αὕτη ζωή, ἡ ἀπ' ἀνθρωπίνων χειρῶν δρα-
Gen. 3, 19. ματουργουμένη („φαγῇ“ γάρ φησιν „ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου τὸν ἄρτον σου“),
ἧς καταλυθείσης ἐκείνην τὴν ἀχειροποίητον ζωὴν ἔχομεν. καθάπερ καὶ ὁ κύριος εἰπὼν
Luc. 16, 9. ἐδήλωσε „ποιήσατε φίλους ἐκ τῆς ἀδικίας τοῦ μαμωνᾶ, ἵνα ὅταν ἐκλίπωσι, δέξωνται
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.“ ὃ γὰρ ἐκεῖ σκηνὰς ὁ κύριος ἐκάλεσε, τοῦτο ἐνταῦθα ὁ
ἀπόστολος ἐνδύματα· ὃ δὲ ἐκεῖ φίλους ἐκ τῆς ἀδικίας, ἐνταῦθα καταλυομένας ὁ ἀπό-
στολος οἰκίας. καθάπερ γοῦν, ἐὰν ἐκλείψωσιν αἱ τῆς παρούσης ζωῆς ἡμῶν ἡμέραι, τὰ
πρὸς εὐποιίαν τὰς ψυχὰς ἡμῶν ὑποδέξονται ἀγαθοεργήματα, ἃ ἀπὸ τῆς ἐν τῇ ἀδικίᾳ
1 Ioan. 5, 19. ζωῆς ἐκτησάμεθα, τῷ τὸν κόσμον ἐν τῷ πονηρῷ κεῖσθαι, οὕτω τῆς ζωῆς καταλυθείσης
τῆς ὠκυμόρου τὴν πρὸ τῆς ἀναστάσεως ἕξομεν οἴκησιν αἱ ψυχαὶ παρὰ τῷ θεῷ, ἔστ' ἂν
ἀνακαινοποιηθεῖσαν ἡμῖν ἄπτωτον ἀναλάβωμεν οἰκίαν. ὅθεν καὶ στενάζομεν, μὴ θέ-
λοντες τὸ σῶμα ἀπεκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπ' αὐτῷ τὴν λοιπὴν ἐπενδύσασθαι ζωήν. τὸ γὰρ
2 Cor. 5, 2. 3. οἰκητήριον τὸ ἐξ οὐρανοῦ, ὃ ἐπιθυμοῦμεν ἐπενδύσασθαι, ἡ ἀθανασία ἐστίν· ἣν ἐὰν
Phot. ἐπενδυσώμεθα, καταποθήσεται πᾶν τὸ ἐν αὐτῇ ὁλοσχερῶς ἀσθενὲς ὑπὸ τῆς ἀχρόνου
298. a. ζωῆς καταναλωθὲν καὶ θνητόν.

Ibid. 7. III. „Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους,“ τουτέστι διὰ πίστεως γὰρ
ἐπιβαίνομεν ἔτι ἀτρανοτάτῳ λογισμῷ τὰ ἐκεῖ πράγματα κατοπτεύοντες, καὶ οὐ σαφῶς,
ὥστε καὶ ὁρᾶν καὶ ἀπολαύειν καὶ ἐν αὐτοῖς εἶναι.

1 Cor. 15, 50. IV. „Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα κληρονομῆσαι βασιλείαν θεοῦ
οὐ δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.“ Σάρκα, φησίν, οὐ τὴν σάρκα
αὐτὴν ἐδήλωσεν, ἀλλὰ τὴν ἄλογον πρὸς τὰς μαχλώσας τῆς ψυχῆς ὁρμὴν ἡδονάς. εἰπὼν
οὖν ὅτι „σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται“ ἐπαπεφήνατο „οὐ-
δὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.“ φθορὰ δὲ οὐκ αὐτό ἐστι τὸ φθειρόμενον,
ἀλλὰ τὸ φθεῖρον. ἐπικρατήσαντος μὲν γὰρ τοῦ θανάτου κλίνεται τὸ σῶμα εἰς φθοράν·
Galland. ἐπιμενούσης δὲ ἔμπαλιν τῆς ζωῆς ἐν αὐτῷ ἕστηκε μὴ καθαιρούμενον. διὸ [1] ἐπειδὴ με-
779, B θόριον τῆς ἀφθαρσίας ἐγενήθη καὶ τῆς φθορᾶς ἡ σάρξ, οὐκ οὖσα οὐδὲ φθορὰ οὐδὲ
ἀφθαρσία, ἐκρατήθη δὲ διὰ τὴν ἡδονὴν ὑπὸ τῆς φθορᾶς, ποίημα τῆς ἀφθαρσίας καὶ
κτῆμα ὑπάρχουσα, διὰ τοῦτο γεγένηται εἰς φθορὰν καὶ εἰς γῆν ἐκλίθη χώματος. καὶ
ἐπεὶ συνεκρατήθη ὑπὸ τῆς φθορᾶς καὶ θανάτῳ διὰ παιδείαν παρεδόθη, εἰς νῖκος αὐ-
τὴν ὁ θεὸς τῇ φθορᾷ καθάπερ κληρονομίαν οὐ κατέλιπεν, ἀλλὰ πάλιν διὰ τῆς ἀνα-
στάσεως νικήσας τὸν θάνατον ἀπέδωκε τῇ ἀφθαρσίᾳ, ἵνα μὴ κληρονομήσῃ ἡ φθορὰ
τὴν ἀφθαρσίαν, ἀλλ' ἡ ἀφθαρσία τὸ φθαρτόν. ἐπαποκρίνεται γοῦν ὁ ἀπόστολος „δεῖ
1 Cor. 15, 53. γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθα-
C νασίαν.“ φθαρτὸν δὲ καὶ θνητὸν ἐνδυόμενον ἀθανασίαν καὶ ἀφθαρσίαν τί ἂν ἕτερον
ibid. 42. εἴη παρὰ τὸ σπειρόμενον ἐν φθορᾷ καὶ ἀνιστάμενον ἐν ἀφθαρσίᾳ (ὅτι μὴ φθαρτή
ibid. 49. ἐστιν ἢ θνητὴ ἡ ψυχή, ἀλλὰ τὸ θνητὸν τοῦτο καὶ φθειρόμενον σαρκίον), ἵνα καθὼς
ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου; [2] ἡ γὰρ
Gen. 3, 19. εἰκὼν τοῦ χοϊκοῦ, ἣν ἐφορέσαμεν, τὸ „γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ“ ἐστίν, ἡ δὲ εἰκὼν
Rom. 6, 4. τοῦ ἐπουρανίου ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις καὶ ἡ ἀφθαρσία, [3] ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη ὁ Χρι-
στὸς διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.
εἰ δέ τις εἰκόνα μὲν χοϊκὴν τὴν σάρκα αὐτὴν οἴοιτο λέγεσθαι, εἰκόνα δὲ ἐπουράνιον
ἄλλο παρὰ τὴν σάρκα σῶμα πνευματικόν, ἐνθυμηθήτω δὴ οὗτος πρότερον ὅτι Χριστός,
D ὁ οὐράνιος ἄνθρωπος, τὸ αὐτὸ σχῆμα τῶν μελῶν καὶ εἰκόνα καὶ σάρκα τὴν αὐτὴν τῇ
ἡμετέρᾳ φορέσας ἐφάνη, δι' ἣν καί, ἄνθρωπος οὐκ ὤν, ἄνθρωπος ἐγένετο, ἵνα καθά-
1 Cor. 15, 22. περ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθή-
σωνται. εἰ γὰρ διὰ τὸ μὴ ἐλευθερῶσαι τὴν σάρκα καὶ ἀναστῆσαι σάρκα ἐφόρεσεν, τί
καὶ περισσῶς σάρκα ἐφόρει, ἣν οὔτε σῶσαι οὔτε ἀναστῆσαι προῄρητο; ἀλλ' οὐδὲν πε-
ρισσῶς ποιεῖ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. οὐκ ἄρα ἀνωφελῶς τὴν μορφὴν τοῦ δούλου ἀνέλαβεν,
ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀναστῆσαι καὶ σῶσαι. ἀληθῶς γὰρ ἄνθρωπος ἐγένετο καὶ ἀπέθανε,
καὶ οὐ τῷ δοκεῖν, ἀλλ' ἵνα ἀληθῶς πρωτότοκος ἀναφανῇ τῶν νεκρῶν, τὸν χοϊκὸν με-
ταβαλὼν εἰς οὐράνιον καὶ τὸν θνητὸν εἰς ἀθάνατον. Ἰουστῖνος δὲ ὁ Νεαπολίτης, ἀνὴρ
οὔτε τῷ χρόνῳ πόῤῥω ὢν τῶν ἀποστόλων οὔτε τῇ ἀρετῇ, κληρονομεῖσθαι μὲν τὸ ἀπο-
θνῆσκον, κληρονομεῖν δὲ τὸ ζῶν λέγει, καὶ ἀποθνήσκειν μὲν σάρκα, ζῆν δὲ τὴν βασι-

1) Ab his verbis (ap. Phot. cod. 234, p. 298, *a*. 18) incipit fragmentum, a Combefisio (ap. Galland. p. 779, B. — p. 780, A.) ex cod. Rupifucaldino Parallelorum SS. Io. Damasceni editum. Cf. Io. Damasc. Opp. ed. Lequien. T. II. p. 763, A. ubi verbis: *τοῦ αὐτοῦ*, praecedens lemma: *τοῦτο τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Μεθοδίου Πατάρων ἐστίν*, repetitur.

2) Oecumenius ad 1 Cor. 15, 49. p. 488. ed. Veron. *ἡ εἰκὼν τοῦ χοϊκοῦ Ἀδὰμ τὸ γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. ἡ εἰκὼν τοῦ ἐπουρανίου Χριστοῦ ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάστασις καὶ ἀφθαρσία. οὕτως ὁ ἐν ἁγίοις Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ.*

3) Excerptis Photianis hoc loco deficientibus (p. 298, *a*. 37), pergit fragmentum ex cod. Rupifucald. apud Galland. p. 779, C. usque ad illa: *Ἰουστῖνος δὲ* cet., quae habet Phot. cod. 234, p. 298, *a*. 37.

λείαν τῶν οὐρανῶν. [1] ὁπόταν δὲ σάρκα ὁ Παῦλος καὶ αἷμα μὴ δύνασθαι τὴν βασι- 1 Cor. 15, 50.
λείαν τοῦ θεοῦ κληρονομῆσαι λέγῃ, οὐχ ὡς ἐκφαυλίζων, [2] φησί, τῆς σαρκὸς τὴν παλιγ- Phot.
γενεσίαν ἀποφαίνεται, ἀλλὰ διδάσκων οὐ κληρονομεῖσθαι βασιλείαν θεοῦ, αἰώνιον 298. b.
ὑπάρχουσαν ζωήν, ὑπὸ τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς ζωῆς. εἰ γὰρ ἐκληρονο- Galland.
μεῖτο ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ὑπὸ τοῦ σώματος, ζωὴ ὑπάρχουσα, συνέβαινεν ἂν τὴν ζωὴν 779. E.
ὑπὸ τῆς φθορᾶς καταπίνεσθαι. νῦν δὲ τὸ τεθνηκὸς ἡ ζωὴ κληρονομεῖ, ἵνα εἰς νῖκος
καταποθῇ ὁ θάνατος ὑπὸ τῆς ζωῆς καὶ τὸ φθαρτὸν τῆς ἀφθαρσίας κτῆμα καὶ τῆς ἀθα- 780
νασίας ἀναφανῇ, ἄφετον μὲν καὶ ἐλεύθερον θανάτου γενόμενον καὶ ἁμαρτίας, δοῦλον
δὲ καὶ ὑπήκοον ἀθανασίας, ὅπως τῆς ἀφθαρσίας εἴη τὸ σῶμα κτῆμα, καὶ μὴ τοῦ σώ-
ματος ἡ ἀφθαρσία [3].

V. Ὅτι „καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες,“ 1 Thess. 4, 16.
ὁ ἅγιος Μεθόδιος οὕτω φησί· Τουτέστιν αὐτὰ ἡμῶν ταῦτα τὰ σώματα· ἡμεῖς γὰρ οἱ
ζῶντες αἱ ψυχαί ἐσμεν, οἱ ἀπολαμβάνοντες ἐγερθέντες ἐκ τῆς γῆς τοὺς νεκρούς, ἵνα
εἰς ἀπάντησιν ἅμα αὐτοῖς ἁρπασθέντες τοῦ κυρίου ἐνδόξως ἑορτάσωμεν αὐτῷ τὴν φαι-
δρὰν τῆς ἀναστάσεως ἑορτὴν, ἀνθ᾽ ὧν αἰωνίους ἡμῶν τὰς σκηνάς, οὐκέτι τεθνηξομένας
ἢ λυθησομένας, ἀπειλήφαμεν.

VI. [4] Εἰ ἐκ τοιαύτης σταγόνος βραχείας καὶ μηδέπω οὔσης τὸ σύνολον μηδέν, ἐν
ὑγρασίᾳ τοιαύτῃ καὶ συνοχῇ καὶ πνιγμῷ, ἐκ τοῦ μηδενὸς ἄνθρωπος γίνεται, πῶς οὐχὶ
μᾶλλον ἐκ τοῦ ἤδη ὑπάρξαντος ἀνθρώπου ἄνθρωπος ἔσται αὖθις ὁ ἄνθρωπος; οὐ γὰρ
οὕτω μέγα τὸ ἤδη γεγενημένον καὶ διαλυθὲν ποιῆσαι πάλιν, ὡς μηδέπω γεγενημένον
ἐκ τοῦ μὴ ὄντος κατασκευάσαι. ἐὰν οὖν ἐθελήσωμεν δεῖξαι τὴν γονὴν τὴν ἀπὸ τοῦ B
ἄῤῥενος ἀπεκκρινομένην, παραγάγωμεν δὲ αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ τεθνηκότος σῶμα,
ποῖον πιστεύσουσιν ἡμῖν οἱ θεωροὶ εἰς τὸ φανερὸν ἑκατέρων κειμένων ἔσεσθαι ἄνθρω-
πον; ἆρα τὴν σταγόνα ἐκείνην τὴν ὅλως οὐδὲν ὑπάρχουσαν ἢ τὸν ἤδη σχῆμα καὶ μέγε-
θος καὶ ὑπόστασιν ἔχοντα; εἰ γὰρ ἐκεῖνο τὸ ὅλως οὐδὲν μόνον ἐθελήσαντος θεοῦ πά-
λιν τὸ αὐτὸ ἄνθρωπος γίνεται, πολλῷ μᾶλλον τὸ ἤδη ὑπάρχον καὶ τετελειωμένον
ἐθελήσαντος τοῦ θεοῦ τὸ αὐτὸ πάλιν ἄνθρωπος γενήσεται. ἐπεὶ τί βουλόμενος ὁ
θεολόγος Μωυσῆς τὴν κατὰ τὴν σκηνοπηγίαν ἑορτὴν ἐν τῷ Λευϊτικῷ μυστικῶς εἰση- Levit. 23, 39 sq.
γήσατο; ἆρά γε ἵνα οὕτως ἑορτάσωμεν τῷ θεῷ, καθάπερ ἐξηγοῦνται χυδαιότερον οἱ
Ἰουδαῖοι νοοῦντες τὰς γραφάς, ὡς τοῦ θεοῦ σκηναῖς τοιαύταις ἐκ καρπῶν καὶ κλάδων C
καὶ φύλλων κατεσκευασμέναις ἀρεσκομένου, ἃ εὐθέως μαραίνονται τὴν χλόην ἀποσυλώ-
μενα; οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. τίνος μὴν ἡ σκηνοπηγία, φράσατε. εἰσήχθη μήνυμα τῆς ἀλη-
θινῆς ἡμῶν ταύτης σκηνῆς, ἣν καταπεσοῦσαν εἰς φθορὰν διὰ τὴν παράβασιν καὶ λελυ-
μένην τῇ ἁμαρτίᾳ αὖθις συμπήξας ἀνώλεθρον ἀναστήσειν ὁ θεὸς ἐπηγγείλατο, [5] ὅπως
ἑορτάσωμεν αὐτῷ ἀληθῶς τὴν μεγάλην ἑορτὴν καὶ πολυθρύλλητον τῆς σκηνοπηγίας ἐν
τῇ ἀναστάσει, ὁπότε συμπηγνύμενα ἡμῶν εἰς κατακόσμησιν τῆς ἀθανασίας καὶ συμφω-
νίαν τὰ σκηνώματα ἐκ τοῦ χοὸς ἄφθαρτα ἀνίστανται, ὁπότε ἀκούσουσι τὰ ὀστᾶ τὰ Ezech. 37, 4.
ξηρά, κατὰ τὴν ἀψευδεστάτην προφητείαν, προσαγόμενα πρὸς τὰς ἁρμογὰς αὐτῶν ὑπὸ D
τοῦ ζωοπλάστου θεοῦ καὶ ἀριστοτέχνου ἀνακαινοποιοῦντος αὖθις τὴν σάρκα καὶ συμ-
μιγνύντος, οὐ τοιούτοις ἔτι δεσμοῖς οἷς καὶ πρῶτον συνείχετο, ἀλλ᾽ ἀκηράτοις πάμπαν
λοιπὸν καὶ ἀλύτοις. [6] ἐθεασάμην γὰρ ἐν Ὀλύμπῳ ἐγώ (ὄρος δέ ἐστιν ὁ Ὄλυμπος τῆς
Λυκίας) πῦρ αὐτομάτως κατὰ τὴν ἀκρώρειαν τοῦ ὄρους κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδό-
μενον, περὶ ὃ πῦρ ἄγνος φυτὸν ἑστός, οὕτω μὲν εὐθαλὲς καὶ χλοερόν, οὕτω δὲ σύ-
σκιον, ὡς ὑποτοπάσαι ὕδωρ μᾶλλον ἀέναον αὐτὸ βεβλαστηκέναι. δι᾽ ἣν αἰτίαν οὖν,
εἰ φύσεις εἰσὶ φθαρτῶν καὶ ὑπὸ πυρὸς καταναλισκομένων σωμάτων καὶ ἀδύνατον ἄκαυ-
στα διαμεῖναι τὰ ἅπαξ φύσεως ὑπάρχοντα τῆς καυστῆς, οὐ μόνον οὐ καταφλέγεται 781

1) Inde ab hoc loco Photiana Excerpta (cod. 234. p. 298, *a*. 37) fragmento Rupifucaldino apud Combefisium (Galland. p. 779, D. — p. 780, A.) rursus comitantur.

2) Nimirum Iustinus Mart., cuius haec verba, a Methodio laudata, Grabius Spicileg. PP. T. II. p. 193, contentus praegressis, neglexit.

3) Hactenus fragmentum Rupifucaldinum ap. Combefisium (Galland. p. 780, A.). Pergit Photius p. 298, *b*. 14—22. Quamquam, si quaeris, verba ab eo allata, exceptis istis p. 298, *b*. 14. *καὶ οἱ νεκροὶ* .. (18) .. *τοὺς νεκρούς*, proximo fragmento Rupifucaldino longe pleniora insunt, ut statim videbis. Ceterum de loco 1 Thess. 4, 16 conf. quae Epiphanius Panar. p. 601, A. B., commemorato Methodio, disputat.

4) Lacunam, apud Photium p. 298, *b*. 18. post verba: *οἱ ἀπολαμβάνοντες ἐγερθέντες ἐκ τῆς γῆς τοὺς νεκρούς*, latentem, sarcit fragmentum, editum a Combefisio (apud Galland. p. 780, A. — p. 781, C.) ex cod. Rupifucald. Parallelorum SS. Io. Damasceni, cuius conf. Opp. ed. Lequien. T. II. p. 763, A. ubi lemma: *τοῦ αὐτοῦ*, refertur ad praegressum: *τοῦτο τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Μεθοδίου Πατάρων ἐστίν*.

5) *Ὅπως ἑορτάσωμεν* .. (D.) .. *καὶ ἀλύτοις*. Horum summa inest Excerptis ap. Phot. cod. 234. p. 298, *b*. 18—22. *ἵνα* .. *ἑορτάσωμεν αὐτῷ* — — *ἀπειλήφαμεν*.

6) Excerpta apud Photium p. 298, *b*. 23. sqq. fragmento Rupifucaldino hinc partim comitantur.

τὸ φυτὸν τοῦτο, ἀλλ' ἀκμαιότερον μᾶλλον ὑπάρχει καὶ χλοηρότερον, ὃ τῇ φύσει ἐστὶ
εὔκαυστον, καὶ ταῦτα περὶ αὐτὰς αὐτοῦ τὰς ῥίζας τοῦ πυρὸς ἐντυφομένου; κλάδους γοῦν
ἐγὼ δένδρων ἐκ τῆς παρακειμένης ὕλης ἔῤῥιψα καθ' ὃν ἀνερεύγεται τὸ πῦρ τόπον, καὶ
εὐθέως εἰς φλόγα ἀρθέντες ἐτεφρώθησαν. φράσατε οὖν δὴ δι' ἣν αἰτίαν τὸ μὴ ὑπο-
φέρον μηδὲ τὴν ἐξ ἡλίου δέξασθαι ἔκκαυσιν, ἀλλὰ ξηραινόμενον ἐὰν μὴ ἀρδευθῇ βρα-
χέν, τοσούτῳ πυρὸς φλογμῷ συνεχόμενον οὐ καταναλίσκεται, ἀλλὰ ζῇ τε καὶ θάλλει;
τί οὖν βούλεται τὸ παράδοξον; δεῖγμα τοῦτο τῆς μελλούσης ὁ θεὸς ἡμέρας καὶ προοί-
B μιον ἔθετο, ἵνα γινώσκωμεν εὐδηλότερον ὅτι πάντων πυρὶ καταβασίῳ κατομβρουμένων
τὰ ἐν ἁγνείᾳ σώματα καὶ δικαιοσύνῃ διαπρέψαντα καθάπερ ψυχρῷ ὕδατι τῷ πυρί,
οὐδὲν ἀλγυνόμενα πρὸς αὐτοῦ, ἐπιβήσονται. [1]ἀληθῶς γάρ, ὦ μεγαλωφελὲς καὶ μεγα-
Sap. 16, 24. λόδωρε δέσποτα, „ἡ κτίσις σοι τῷ ποιήσαντι ὑπηρετοῦσα ἐπιτείνεται εἰς κόλασιν κατὰ
τῶν ἀδίκων καὶ ἀνίεται εἰς εὐεργεσίαν ὑπὲρ τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων," καὶ θέλοντός
σου πῦρ μὲν καταψύχει, λυμαινόμενον οὐδὲν ὧν αὐτὸς κρίνεις διασώζεσθαι, ὕδωρ καὶ
ἔμπαλιν δριμυτέραις καταφλέγει πυρὸς προσβολαῖς, καὶ οὐδὲν ἀντιτάσσεταί σου τῷ
ἀνικήτῳ κράτει καὶ τῇ σῇ ἰσχύϊ. πάντα γὰρ ἔκτισας ἐξ οὐκ ὄντων· διὸ καὶ πάντα
C μεταλλεύεις, σὰ ὑπάρχοντα, καὶ μετασκευάζεις, μόνος ὑπάρχων θεός, ὡς θέλεις.

VII. [2]Ὁ γοῦν ἀπόστολος τὸ φυτεύεσθαι καὶ ποτίζεσθαι τέχνῃ καὶ γῇ καὶ ὕδατι
1 Cor. 3, 7. δοὺς τῷ θεῷ τὸ αὐξάνειν συνεχώρησε μόνῳ, ἔνθα „οὔτε ὁ φυτεύων οὔτε ὁ ποτίζων ἐστί
τι, ἀλλ' ὁ αὐξάνων θεός" ἔφη. ἠπίστατο γὰρ πάντα γεννῶσαν τὴν πρωτόγονον σοφίαν
τοῦ θεοῦ καὶ πάντων τεχνῖτιδα πάντα εἰς τὸν κόσμον προφέρειν. ἣν καὶ παλαιοὶ ἄνδρες
φύσιν ἐκάλεσαν καὶ πρόνοιαν, παρὰ τὸ φύειν αὐτὴν ἅπαντα καὶ αὔξειν προνοουμένην
Ioan. 5, 17. ἀεὶ καὶ φροντίζουσαν. „ὁ γὰρ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται" φησί „κἀγὼ ἐργάζο-
Sap. 7, 21. μαι." ὅθεν διὰ ταῦτα δὴ καὶ ὁ Σολομῶν ἁπάντων αὐτὴν τεχνῖτιδα ἐκάλεσεν, εἰς οὐ-
D δὲν πτωχεύοντος τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ πλουσίως πάντα καὶ κτίζειν καὶ ποιεῖν καὶ ποικίλ-
λειν καὶ αὔξειν δυναμένου.

VIII. [3]Τὰ πάντα δημιουργῶν ὁ θεὸς καὶ πάντων φροντίζων καὶ προνοούμενος,
Phot. λαβὼν χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, τὸν ἔξωθεν ἡμῶν ἔπλασεν ἄνθρωπον.

299. a. IX. [4]Ὅτι φησίν, Ἐπίστησον δὲ μήποτε καὶ ὁ μακάριος Ἰωάννης „ἔδωκεν ἡ θά-
Apoc. 20, 3. λασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ" λέγων „καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἅιδης ἔδωκαν τοὺς
νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς" τὰ ἀπὸ τῶν στοιχείων ἀναδιδόμενα πρὸς ἀποκατάστασιν ἑκά-
στου μόρια ἐδήλωσε. τὴν μὲν γὰρ θάλασσαν εἶναι τὴν ὑγρὰν οὐσίαν, Ἅιδην δὲ τὸν
ἀέρα παρὰ τὸ ἀειδές, διὰ τὸ μὴ ὁρᾶσθαι, καθάπερ ἐλέχθη καὶ Ὠριγένει, καὶ θάνα-
τον τὴν γῆν παρὰ τὸ ἐν αὐτῇ κλίνεσθαι τὰ θνήσκοντα, ὅθεν καὶ χοῦς ἐκλήθη θανά-
Psal. 21, 16. του ἐν ψαλμοῖς, εἰς χοῦν θανάτου κατῆχθαι εἰρηκότος Χριστοῦ.

X. Ὅτι φησί, Πᾶν γὰρ τὸ ἐκ καθαροῦ ἀέρος καὶ καθαροῦ πυρὸς συνιστάμενον σύγκριμα, καὶ τοῖς ἀγγελικοῖς ὁμοούσιον ὑπάρχον, οὐ δύναται γῆς ἔχειν ποιότητα καὶ ὕδατος, ἐπεὶ συμβήσεται ἔσεσθαι αὐτὸ γεῶδες. τοιοῦτον καὶ ἐκ τούτων τὸ ἀναστῆναι μέλλον σῶμα ἀνθρώπου Ὠριγένης ἐφαντάζετο, [5]ὃ καὶ πνευματικὸν ἔφησεν.

XI. Ὅτι φησί, Ποδαπὸν ἄρα ἐστὶ καὶ σχῆμα τὸ ἀνιστάμενον, εἰ ὅλως τὸ ἀνθρω-
ποειδὲς τοῦτο, ὡς ἄχρηστον ὂν κατ' αὐτόν, ἐξαφανίζεται, ὃ πάντων ἐστὶ τῶν εἰς ζῷα
συγκεκριμένων σχημάτων ἐρασμιώτατον, ᾧ καὶ τὸ θεῖον χρῆται εἰκόνι, καθάπερ καὶ
1 Cor. 11, 7. ὁ σοφώτατος Παῦλος δηλοῖ „ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν,
εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων," εἰς ὃ καὶ τὰ νοερὰ τῶν ἀγγέλων σώματα διεκοσμή-
θησαν; ἆρα κυκλοτερὲς ἢ πολυγώνιον ἢ κυβικὸν ἢ πυραμοειδές; πλεῖσται γὰρ τῶν σχημάτων αἱ παραλλαγαί. ἀλλὰ τοῦτο ἀμήχανον. οὐκοῦν τίς ἡ ἀποκλήρωσις τὸ μὲν θεοείκελον σχῆμα (ὁμολογεῖ γὰρ καὶ αὐτὸς ὁμοειδῆ εἶναι τὴν ψυχὴν τῷ σώματι) ἀπαγορεύεσθαι ὡς ἀκλεέστερον, ἄπουν δὲ καὶ ἄχειρον ἀνίστασθαι;

1) Hoc loco rursus deficiunt Excerpta apud Photium (p. 298, *b*. 40); pergit fragmentum Rupifucaldinum apud Combefisium (Galland. p. 781, B.).

2) Hoc fragmentum Combefisius (apud Galland. p. 781, C. D.) ex codice Rupifucaldino supra dicto edidit.

3) Hoc quoque fragmentum Combefisius (ap. Galland. p. 781, D.) ex eodem cod. Rupifucald. edidit.

4) Hic denuo incipiunt Excerpta ap. Phot. cod. 234. p. 298, *b*. 41 sqq. Parum autem abfuit, quin ante fragmentum IX. illud, quo de Iona agitur (num. XIX.), interponerem. Certe illius fragmenti haec sedes esse videtur.

5) Contra Origenem ita interpretantem 1 Cor. 15, 44 Methodius hisce disputavit, quae Oecumenius p. 487 ed. Veron. ad eum locum summatim refert: *Μεθοδ. σῶμα λέγεται πνευματικόν, οὐ τὸ λεπτομερὲς καὶ ἀερῶδες, καθὼς λέγουσί τινες ὅτι τοιοῦτον αἱ ψυχαὶ ἐν τῇ ἀναστάσει λήψονται σῶμα, ὧν ἐστιν εἷς καὶ Ὠριγένης, ἀλλὰ πνευματικὸν λέγεται τὸ χωροῦν πᾶσαν τοῦ ἁγίου πνεύματος τὴν ἐνέργειαν καὶ κοινωνίαν, ὥσπερ οἰνηρὸν καὶ ἐλαιηρὸν σκεῦος καλεῖται τὸ τούτων χωρητικόν. ἀναλόγως οὖν καὶ ψυχικὸν ἐκάλεσε τὸ τῇ ψυχῇ καὶ οὐ πνεύματι ἁγίῳ διοικούμενον.*

XII. Ὅτι φησίν, Ὁ μετασχηματισμὸς ἡ εἰς τὸ ἀπαθὲς καὶ ἔνδοξόν ἐστιν ἀποκα-
τάστασις· [1] νῦν μὲν γὰρ σῶμα ἐπιθυμίας ἐστὶ καὶ ταπεινώσεως (διὸ καὶ Δανιὴλ Dan. 9, 23.
ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν ἤκουε), τότε δὲ μετασχηματισθήσεται εἰς σῶμα ἀπαθές, οὐ τῇ ἐξαλ-
λαγῇ τῆς διακοσμήσεως τῶν μελῶν, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐπιθυμεῖν τῶν ὑλικῶν ἡδονῶν.

XIII. Ὅτι φησὶν ἐξελέγχων τὸν Ὠριγένην, [2] Βούλεται τοίνυν ὁ Ὠριγένης τὴν μὲν
αὐτὴν σάρκα μὴ ἀποκαθίστασθαι τῇ ψυχῇ, τὴν δὲ ποιὰν ἑκάστου μορφήν, κατὰ τὸ
εἶδος τὸ τὴν σάρκα καὶ νῦν χαρακτηρίζον, ἐν ἑτέρῳ πνευματικῷ ἐντετυπωμένην ἀναστή-
σεσθαι σώματι, ἵνα ἕκαστος πάλιν ὁ αὐτὸς φανῇ κατὰ τὴν μορφήν, καὶ τοῦτο εἶναι τὴν 299. b.
ἐπαγγελλομένην ἀνάστασιν. „ῥευστοῦ γάρ“ φησίν „ὑπάρχοντος τοῦ ὑλικοῦ σώματος
καὶ μηδέποτε μένοντος ἐφ᾽ ἑαυτῷ, ἀλλὰ ἀπογινομένου καὶ ἐπιγινομένου περὶ τὸ εἶδος
τὸ χαρακτηρίζον τὴν μορφήν, ὑφ᾽ οὗ καὶ συγκρατεῖται τὸ σχῆμα, ἀνάγκη δὴ τὴν
ἀνάστασιν ἐπὶ μόνου εἴδους ἔσεσθαι.“ εἶτα μετ᾽ ὀλίγον φησίν, Οὐκοῦν, ὦ Ὠρίγε-
νες, εἰ ἐπὶ τοῦ εἴδους μόνον προσδοκᾶσθαι διισχυρίζῃ τὴν ἀνάστασιν ἐν πνευματικῷ
μεταθησομένου σώματι, ἀπόδειξίν τε δοκιμωτάτην τὴν κατὰ τὸν Ἠλίαν ἡμῖν ὀπτα-
σίαν καὶ Μωυσέα παρέχεις, „ὥςπερ ἐκεῖνοι“ φάμενος „μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ βίου ἔξο-
δον ὤφθησαν οὐχ ἕτερον παρ᾽ ὃ εἶχον εἶδος ἐξ ἀρχῆς διασώζοντες, κατὰ τὰ αὐτὰ
καὶ ἡ πάντων ἔσται ἀνάστασις,“ ὁ Μωυσῆς δὲ καὶ ὁ Ἠλίας πρὸ τοῦ τὸν Χριστὸν
παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἤδη τὸ εἶδος τοῦτο ὃ φὴς ἔχοντες ἀνέστησαν καὶ ὤφθησαν,
πῶς δὴ ἔτι ὁ Χριστὸς πρωτότοκος εἶναι τῶν νεκρῶν ὑπὸ τῶν προφητῶν καὶ τῶν Apoc. 1, 5.
ἀποστόλων ᾄδεται; εἰ γὰρ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν Χριστὸς εἶναι πεπίστευται, πρω- Col. 1, 18.
τότοκος δέ ἐστι τῶν νεκρῶν ὁ πρὸ πάντων ἀναστάς, ὁ δὲ Μωυσῆς ἤδη καὶ πρὸ τοῦ
τὸν Χριστὸν παθεῖν ἔχων τὸ εἶδος τοῦτο ἐφάνη τοῖς ἀποστόλοις, περὶ ὃ πληροῦσθαι
φὴς αὐτὸς τὴν ἀνάστασιν, οὐκ ἄρα τοῦ εἴδους χωρὶς τῆς σαρκός ἐστιν ἡ ἀνάστασις.
ἤτοι γὰρ τοῦ εἴδους ἐστίν, ὡς παρεγγυᾷ, μόνου ἡ ἀνάστασις, καὶ οὐ δύναται ἔτι πρω-
τότοκος εἶναι ὁ Χριστὸς τῶν νεκρῶν, τῷ πρὸ αὐτοῦ ἐχούσας τοῦτο μετὰ τὴν τελευτὴν
τὸ εἶδος πεφηνέναι ψυχάς· ἢ πρωτότοκος ἀληθῶς, ὥςπερ ἔστι, καὶ ἀδύνατον ὅλως
ἠξιῶσθαι πρὸ αὐτοῦ τινας τῆς εἰς τὸ μὴ αὖθις ἀποθανεῖν ἀναστάσεως. εἰ δὲ ἀνέστη
οὐδεὶς πρὸ αὐτοῦ, οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Μωυσέα καὶ τὸν Ἠλίαν σάρκας μὲν ἔχοντες τοῖς
ἀποστόλοις οὐκ ὤφθησαν, μόνον δὲ τὸ εἶδος, ἡ ἄρα ἀνάστασις ἐπὶ τῆς σαρκὸς προ-
φανῶς δηλοῦται. καὶ γὰρ ἀτοπώτατον ἐπὶ μόνου τοῦ εἴδους τὴν ἀνάστασιν διορί-
ζεσθαι, ὁπότε αἱ ψυχαὶ καὶ μετὰ τὴν τῆς σαρκὸς ἔξοδον οὐδέποτε φαίνονται τὸ
εἶδος, ὅ φησιν ἀνίστασθαι, ἀποτιθέμεναι. εἰ δὲ συμπαρέσται αὐταῖς τοῦτο ἀναφαί-
ρετον, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς Μωυσέως καὶ Ἠλίου ψυχῆς, καὶ οὔτε φθείρεται κατὰ
σὲ οὔτε ἀπόλλυται, σὺν αὐταῖς πανταχοῦ συμπαρόν, οὐκ ἄρα τὸ εἶδος ἀνίσταται, ὃ
μηδέποτε πέπτωκεν. ἐὰν δέ τις δυςχεράνας „καὶ πῶς δή“ ἀποκριθῇ, „εἰ μηδεὶς
ἀνέστη πρὸ τοῦ κατελθεῖν εἰς τὸν Ἅιδην τὸν Χριστόν, ἀναστάντες ἤδη τινὲς ἱστο- 300. a.
ρήθησαν πρὸ αὐτοῦ, ἐν οἷς τῆς Σαραφθίνης χήρας ὁ υἱὸς καὶ τῆς Σωμανίτιδος καὶ 3 Reg. 17, 22
ὁ Λάζαρος;“ λεκτέον „ἀλλ᾽ οὗτοι εἰς τὸ καὶ αὖθις ἀποθανεῖν ἀνέστησαν, ἡμεῖς δὲ 4 Reg. 4, 35. Ioan. 11, 44.
περὶ τῶν μηκέτι μετὰ τὴν ἔγερσιν διοριζόμεθα τεθνηξομένων.“ ἐὰν δὲ καὶ περὶ τῆς
ψυχῆς διαπορήσας φράσῃ τοῦ Ἠλίου, ὡς τῶν μὲν γραφῶν ἀνειλῆφθαι αὐτὸν λεγου-
σῶν ἐν σαρκί, ἡμῶν δὲ ἀσύμπλοκον σαρκὸς τοῖς ἀποστόλοις ὦφθαι φασκόντων,
λεκτέον ὅτι „καὶ μὴν μᾶλλον τὸ λέγειν αὐτὸν ὦφθαι τοῖς ἀποστόλοις ἐν σαρκὶ πρὸς
ἡμῶν ἐστι. δείκνυται γὰρ καὶ διὰ τούτου ἀφθαρσίας ἡμῶν ὑπάρχον τὸ σῶμα δεκτι-
κόν, καθάπερ ἐδείχθη καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐνὼχ μετατιθεμένου. εἰ μὴ γὰρ ἀφθαρσίαν Gen. 5, 24.
ἠδύνατο δέξασθαι, οὐκ ἂν οὐδὲ διέμεινεν ἐν ἀπαθείᾳ τοσούτῳ χρόνῳ. εἰ τοίνυν
ὤφθη μετὰ τοῦ σώματος, καὶ ἦν τελευτήσας μέν, ἀναστὰς δὲ ἤδη ἐκ νεκρῶν οὐδέπω.“
καὶ ταῦτα, ἵνα δὴ συγχωρήσωμεν τῷ Ὠριγένει, καθ᾽ ἑαυτὸ τὸ εἶδος λέγοντι μετὰ τὴν
τελευτὴν ἀποζευγνύμενον ἀπὸ τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ δίδοσθαι· ὅπερ ἐστὶν ἁπάντων
ἀδυνατώτατον, τῷ προαπόλλυσθαι τὸ εἶδος τῶν σαρκῶν ἐν ταῖς ἀλλοιώσεσι, καθά-
περ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ συγχωνευομένου ἀνδριάντος πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ ὅλου, ὅτι

1) Quid sibi velit τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως Philipp. 3, 21, Methodius hisce disputavit, quae Oecumenius ad eum locum p. 678 ed. Veron. affert: ἀλλ᾽ ὅρα τί φησι Μεθόδιος ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ. καὶ τοῦτό ποτε ἡμῶν τὸ σῶμα σῶμα δόξης ἦν πρὸ τῆς παραβάσεως, καὶ οὕτως ἔνδοξον ἦν, ὅτι νῦν μετὰ τὴν παράβασιν σῶμα ταπεινώσεως λέγεται. οὐ γὰρ ἂν εἰ μὴ ἔνδοξον ἦν, ταπεινώσεως νῦν ἐκλήθη. ταπεινοῦται γὰρ ἀπὸ σφάλματος τὸ ἔνδοξον. τὸ γὰρ ἀεὶ ταπεινὸν οὐκ ἄν τις εἴποι ὅτι διὰ τὴν παράβασιν ἐταπεινώθη. καὶ γὰρ καὶ περὶ τοῦ ἱσταμένου, εἰ πέσοι, λέγομεν ὅτι ἔπεσε, περὶ δὲ τοῦ ἀεὶ κειμένου οὐκ ἄν τις εἴποι ὅτι ἁμαρτήσας (l. ἁμαρτῆσαν) ἔπεσεν. ὥςτε τοῦτο τὸ σῶμα ἄφθαρτον καὶ ἔνδοξον γινόμενον ἀνίσταται καὶ οὐχ ἕτερον.

2) Conf. Eustath. Antioch. Contra Origen. de Engastrimytho p. 394 ed. Allat. ὅσα δὲ τῆς ἀναστάσεως ἕνεκα κακοδόξως εἰςηγεῖται, δηλῶσαι μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος οὐχ οἷόν τε· Μεθόδιος γὰρ ὁ τῆς ἁγίας ἄξιος μνήμης ἔγραψεν ἀποχρώντως εἰς τόδε τὸ θεώρημα καὶ διέδειξεν ἀναφανδὸν ὅτι τοῖς αἱρεσιώταις ἔδωκε πάροδον ἀβούλως, ἐπὶ εἴδους, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ σώματος αὐτοῦ τὴν ἀνάστασιν ὁρισάμενος.

μὴ δύναται χωρίζεσθαι καθ᾽ ὑπόστασιν ἀπὸ τῆς ὕλης ἡ ποιότης. χωρίζεται μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀνδριάντος χωνευθέντος ἡ περὶ τῷ χαλκῷ μορφὴ ἀφανιζομένη, οὐ μὴν ὑφεστῶσα ἔτι κατ᾽ οὐσίαν. ἐπεὶ δὲ λέγεται ἐν τῷ θανάτῳ τὸ εἶδος χωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς σαρκός, φέρε τὸ χωριζόμενον ποσαχῶς λέγεται χωρίζεσθαι ἐπισκεψώμεθα. λέγεται τοίνυν χωρίζεσθαί τι ἀπό τινος ἢ ἐνεργείᾳ καὶ ὑποστάσει, ἢ ἐπινοίᾳ, ἢ ἐνεργείᾳ μέν, οὐ μὴν καὶ ὑποστάσει. ὡς εἰ πυροὺς τις καὶ κριθὰς μεμιγμένα χωρίσειεν ἀπ᾽ ἀλλήλων· ἡ μὲν γὰρ κατὰ κίνησιν χωρίζεται, ἐνεργείᾳ λέγεται, ἡ δὲ χωρισθέντα ὑφέστηκεν, ὑποστάσει λέγεται κεχωρίσθαι. ἐπινοίᾳ δέ, ὅταν τὴν ὕλην ἀπὸ τῶν ποιοτήτων χωρίζωμεν καὶ τὰς ποιότητας ἀπὸ τῆς ὕλης. ἐνεργείᾳ δέ, οὐ μὴν καὶ ὑποστάσει, ὅταν χωρισθέν τι ἀπό τινος μηκέτι ὑπάρχοι, ὑπόστασιν οὐσίας οὐκ ἔχον. γνοίη δ᾽ ἄν τις καὶ ἐν τοῖς χειροτεχνήμασιν ὡς ἔχει, ἀνδριάντα ἰδὼν ἢ ἵππον χαλκοῦν. ταῦτα γὰρ λογιζόμενος ὄψεται τὴν ἔμφυτον μορφὴν διαλλάττοντα, εἰς δὲ ἑτέραν ὄψιν μεθιστάμενα, ὑφ᾽ ἧς τὸ ξυγγενόμενον εἶδος ἀφανίζεται. εἰ γάρ τις τὰ
300. b. *ἔργα τὰ σχηματιζόμενα εἰς εἶδος ἀνθρώπου ἢ ἵππου συντήκοι, εὑρήσει τὸ μὲν τοῦ σχήματος εἶδος ἀφανιζόμενον, αὐτὴν δὲ τὴν ὕλην μένουσαν. ὥστε ἀσύστατον τὸ λέγειν τὸ μὲν εἶδος ἀνίστασθαι ἠμαυρωμένον μηδέν, τὸ δὲ σῶμα, ἐν ᾧ ἦν τὸ εἶδος ἐντετυπωμένον, διαφθείρεσθαι. ἀλλά „ναί“ φησιν· „ἐν πνευματικῷ γὰρ μετατεθήσεται σώματι.“ οὐκοῦν ἀνάγκη τὸ μὲν εἶδος ἰδίως ὁμολογεῖν αὐτὸ τὸ πρῶτον μὴ ἀνίστασθαι, τῷ συνηλλοιῶσθαι αὐτὸ συμφθῖνον τῇ σαρκί. κἂν γὰρ ἐν πνευματικῷ μεταπλασθῇ σώματι, αὐτὸ μὲν ἰδίως τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἐκεῖνο οὐκ ἔσται, ὁμοιότης δέ τις ἐκείνου ἐν λεπτομερεῖ μεταπεπλασμένη σώματι. εἰ δὲ μήτε τὸ εἶδος τὸ αὐτὸ μήτε τὸ σῶμα ἀνίσταται, ἀλλ᾽ ἕτερον ἀντὶ τοῦ προτέρου (τὸ γὰρ ὅμοιον ἕτερον τοῦ ἑαυτοῦ ὁμοίου ὄν), αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ πρῶτον, πρὸς ὃ ἐγένετο, εἶναι οὐ δύναται.*

XIV. *Ὅτι εἶδός φησιν εἶναι τὸ τὴν ταυτότητα τῶν μελῶν ἐν τῷ χαρακτῆρι τῆς μορφῆς ἑκάστου ἐμφαῖνον.*

XV. *Ὅτι τὸ παρὰ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιὴλ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ῥητὸν εἰρημένον τοῦ Ὠριγένους ἀλληγοροῦντος, καὶ εἰς τὴν τῶν εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωτισθέντων Ἰσραηλιτῶν ἐπάνοδον ἐκβιαζομένου εἰρῆσθαι, ἐξελέγχων μετὰ πολλὰ ὁ ἅγιος καὶ τοῦτό φησιν· Οὐδὲ γὰρ οὐδὲ αὐτοὶ πρὸς ἐλευθερίαν ἀνέσφηλαν καθαράν, οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν κατακρατήσαντες ἐξουσιαστικώτερον κατῴκησαν τὴν Ἱερουσαλήμ. εἴργοντο γοῦν ὑπὸ τῶν ἀλλοεθνῶν πολλάκις οἰκοδομῆσαι θελήσαντες τὸν ναόν· ὅθεν καὶ ἐν μ´ αὐτὸν καὶ ς´ ἔτεσι μόλις ἠδυνήθησαν δείμασθαι, τοῦ Σολομῶντος ἐν ἑπταετεῖ χρόνῳ ἐκ θεμελίων αὐτὸν συμπληρώσαντος. καὶ τί χρὴ λέγειν; ἀπὸ γὰρ δὴ Ναβουχοδονόσορ καὶ τῶν μετ᾽ αὐτὸν Βαβυλῶνος βασιλευσάντων ἄχρι τῆς Περσῶν ἐπὶ τοὺς Ἀσσυρίους καθόδου, τῆς τε Ἀλεξάνδρου ἡγεμονίας, καὶ τοῦ Ῥωμαίων τοῦ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους συῤῥαγέντος πολέμου, ἑξάκις κατεστράφησαν ὑπὸ τῶν πολεμίων τὰ Ἱεροσόλυμα. καὶ τοῦτο Ἰώσηππος ἱστορεῖ λέγων „ἔτει δευτέρῳ τῆς Οὐεσπασιανοῦ ἡγεμονίας, ἁλοῦσα δὲ καὶ πρότερον πεντάκις, τοῦτο δεύτερον ἠρημώθη. Ἀσωχαῖος μὲν γὰρ ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεύς, καὶ μετ᾽ αὐτὸν Ἀντίοχος, ἔπειτα Πομπήϊος, καὶ ἐπὶ τούτοις σὺν Ἡρώδῃ Σόσσιος ἑλόντες ἐνέπρησαν τὴν πόλιν· πρὸ δὲ τούτων ὁ τῶν Βαβυλωνίων βασιλεὺς κρατήσας ἠρήμωσεν αὐτήν.“*

301. a. XVI. *Ὅτι Ὠριγένης τάδε φησί· Περὶ δὲ τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου ἀπορεῖσθαι δύναται, τῶν μὲν ἁπλουστέρων οἰομένων ταῦτα λελέχθαι, ὡς ἀμφοτέρων μετὰ τῶν σωμάτων λαμβανόντων τὰ ἄξια τῶν τῷ βίῳ πεπραγμένων, τῶν δὲ ἀκριβεστέρων, ἐπεὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν οὐδεὶς ἐν βίῳ καταλείπεται, οὐκ ἐν τῇ ἀναστάσει οἰομένων*
Luc. 16,28. *ταῦτα γεγονέναι (λέγει γὰρ ὁ πλούσιος ὅτι „πέντε ἀδελφοὺς ἔχω, καὶ ἵνα μὴ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου, πέμψον Λάζαρον ἀπαγγέλλοντα αὐτοῖς τὰ ἐνταῦθα“), καὶ διὰ τοῦτο ζητούντων τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν δάκτυλον καὶ τοὺς κόλπους Ἀβραὰμ καὶ τὴν ἀνάκλισιν. καὶ τάχα τὸ τῆς ψυχῆς ἅμα τῇ ἀπαλλαγῇ σχῆμα, ὁμοιοειδὲς ὂν τῷ παχεῖ καὶ γηΐνῳ σώματι, δύναται οὕτως λαμβάνεσθαι. εἴ ποτε γοῦν ἱστορεῖταί τις τῶν κεκοιμημένων φαινόμενος, ὅμοιος ἑώραται τῷ ὅτε τὴν σάρκα*
1 Reg. 28,12. *εἶχε σχήματι. εἶτα, Ἀλλὰ καὶ ὁ Σαμουὴλ φαινόμενος, ὡς δῆλόν ἐστιν, ὁρατὸς ὢν παρίστησιν ὅτι σῶμα περιέκειτο, μάλιστα ἐὰν ἀναγκασθῶμεν ὑπὸ τῶν ἀποδείξεων τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς ἀσώματον εἶναι καθ᾽ ἑαυτὴν ἀποφήνασθαι. ἀλλὰ καὶ ὁ κολαζόμενος πλούσιος καὶ ὁ ἐν κόλποις Ἀβραὰμ πένης ἀναπαυόμενος, πρὸ τῆς παρουσίας τοῦ σωτῆρος καὶ πρὸ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος καὶ διὰ τοῦτο πρὸ τῆς ἀναστάσεως λεγόμενοι ὁ μὲν ἐν Ἅιδου κολάζεσθαι, ὁ δὲ ἐν κόλποις Ἀβραὰμ ἀναπαύεσθαι, διδάσκουσιν ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ σώματι χρῆται ἡ ψυχή. πρὸς ταῦτα ὁ ἅγιος τάδε φησί·* [1] *Σχῆμα ἄλλο ὁμοιοειδὲς τῷ αἰσθητῷ τούτῳ μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἐκδημίαν*

1) Conf. Huet. Origenianor. lib. II. p. 100 sq.

ἔχειν ἐκτιθέμενος τὴν ψυχήν, ἀσώματον ὑπό τι Πλατωνικῶς ἀποφαίνεται αὐτήν. τῷ
γὰρ καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀποφοίτησιν ὀχήματος αὐτὴν δεῖσθαι καὶ περι-
βολῆς λέγειν, ὡς οὐ δυναμένην κατασχεθῆναι γυμνήν, πῶς οὐκ ἂν καθ' ἑαυτὴν ἀσώ-
ματος εἴη; ἀσώματος δὲ οὖσα πῶς οὐκ ἔσται καὶ ἀνεπίδεκτος παθῶν; ἀκολουθεῖ
γὰρ τῷ ἀσώματον αὐτὴν ὑπάρχειν καὶ τὸ ἀπαθῆ εἶναι καὶ ἀπερίσπαστον. εἰ μὲν
οὖν ὑπὸ ἀλόγου οὐ περιείλκετο ὅλως ἐπιθυμίας, οὐδὲ συμμετεβάλλετο ἀλγοῦντι καὶ
πάσχοντι τῷ σώματι (ἀσώματον γὰρ σώματι ἢ σῶμα ἀσωμάτῳ οὐκ ἄν ποτε συμπά-
θοι), ἦν ἂν ἀσώματον δόξαι αὐτὴν ἀκολούθως τοῖς εἰρημένοις. εἰ δὲ συμπάσχοι τῷ
σώματι, καθάπερ καὶ διὰ τῆς ἐπιμαρτυρήσεως τῶν φαινομένων ἀποδείκνυται, ἀσώ- 301.b.
ματος εἶναι οὐ δύναται. ἡ γοῦν ἀγέννητος καὶ ἀνενδεὴς καὶ ἀκάματος φύσις ὁ θεὸς
μόνος ᾄδεται, ἀσώματος ὤν. διὸ καὶ ἀόρατος· θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακεν. αἱ δὲ
ψυχαὶ ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς τῶν ὅλων, σώματα νοερὰ ὑπάρχουσαι, εἰς
λόγῳ θεωρητὰ μέλη διακεκόσμηνται, ταύτην λαβοῦσαι τὴν διατύπωσιν τῆς μορφῆς. ὅθεν
καὶ ἐν τῷ Ἅιδῃ, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ Λαζάρου καὶ τοῦ πλουσίου, καὶ γλῶσσαν καὶ
δάκτυλον καὶ τὰ ἄλλα μέλη ἱστοροῦνται ἔχειν, οὐχ ὡς σώματος ἑτέρου συνυπάρχον-
τος αὐταῖς ἀειδοῦς, ἀλλ' ὅτι αὐταὶ φύσει αἱ ψυχαί, παντὸς ἀπογυμνωθεῖσαι περι-
βλήματος, τοιαῦται κατὰ τὴν οὐσίαν ὑπάρχουσιν. [1] ἀλλὰ γὰρ προδήλου ὑπάρχοντος
μὴ εἶναι ἀπαθεῖς τὰς ψυχάς, μηδὲ αὖ μετὰ τὴν τοῦ βίου ἔξοδον ἕτερα σώματα ἔχειν,
ἐν οἷς ἐπιφαίνονται πρὸ τῆς ἀναστάσεως, ἀκόλουθον ἂν εἴη διαφωνοῦντα αὐτὸν καὶ
ὧδε καὶ ἐναντιούμενον ἑαυτῷ δηλῶσαι.

XVIII. [2] Ὁμολογεῖ γοῦν αὐτός „εἴ ποτε δή“ λέγων „ἱστορεῖταί τις τῶν κεκοιμημένων φαινόμενος, ὅμοιος ἑώραται τῷ ὅτε τὴν σάρκα εἶχε σχήματι.“ πῶς οὖν μὴ φῶμέν σε ταῦτα, ὦ Ὠρίγενες, δηλούμενον λέγειν; εἰ γὰρ αὐτὴ ἡ ψυχὴ καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἔξοδον ὁμοειδής ἐστι τῇ σαρκί, εἰς τὰ αὐτὰ μέλη διατετυπωμένη, ὥστε καὶ γλῶσσαν καὶ δάκτυλον καὶ τὰ λοιπὰ ἔχειν, κατὰ τί δὴ τοῦ μὲν κυριωτάτου καὶ πρώτου τῆς ψυχῆς εἰς τοῦτο διακεκοσμημένης τὸ σχῆμα οὐχὶ καὶ τὸ δι' αὐτὴν ἐσόμενον σῶμα εἰς τὸ αὐτὸ εἶδος καὶ αὐτῇ διατυπωθήσεται;

XIX. [3] Ὅτι φησὶν ὁ ἅγιος ἐν τέλει· Ὥςτε τό „διὰ τοῦτο **Χριστὸς** ἀπέθανε“ λεγόμενον „ἵνα ζώντων καὶ νεκρῶν κυριεύσῃ“ ἐπὶ τῶν ψυχῶν καὶ ἐπὶ τῶν σωμάτων παραληπτέον, ζώντων μὲν τῶν ψυχῶν, καθὸ ἀθάνατοι, νεκρῶν δὲ τῶν σωμάτων.

XX. Ὅτι εἰ τιμιώτερον σῶμα ἀνθρώπου τῶν ἄλλων ζώων, ὅτι χερσί τε θεοῦ λέγεται πεπλάσθαι καὶ ὅτι τιμιωτέρου τῆς ψυχῆς τετύχηκεν ὀχήματος, πῶς τοῦτο μὲν ὀλιγοχρόνιον, ἀλόγων δέ τινων πολλῷ πολυχρονιώτερα; ἢ δῆλον ὡς ἡ τούτου πολυχρόνιος ὕπαρξις μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἔσται;

XXI. [4] **Περιέχει δὲ καὶ μέγα μυστήριον ἡ κατὰ τὸν Ἰωνᾶν ἱστορία. ἔοικε γὰρ τὸ μὲν κῆτος νοεῖσθαι ὁ χρόνος, ἅτε μηδέποτε ἑστώς, ἀλλὰ πορευόμενος ἀεὶ καὶ κατα-**

1) Hactenus Photius cod. 234. p. 301, *b*. 12. Pergit Eustratius, Presb. CPol., in libro, qui inscribitur: ***Εὐστρατίου**, πρεσβυτέρου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας **Κωνσταντινουπόλεως**, λόγος ἀνατρεπτικὸς πρὸς τοὺς λέγοντας μὴ ἐνεργεῖν τὰς τῶν ἀνθρώπων ψυχὰς μετὰ τὴν διάζευξιν τῶν ἑαυτῶν σωμάτων, καὶ ὅτι οὐδὲν ὠφελοῦνται διὰ τῶν προσαγομένων ὑπὲρ αὐτῶν εὐχῶν τε καὶ προσφορῶν τῷ θεῷ.* Eum edidit Leo Allatius in opere De utriusque ecclesiae, occidentalis atque orientalis, perpetua in dogmate de purgatorio consensione (Romae, 1655). Eustratius igitur apud Allatium p. 494 haec dicit: *καὶ **Μεθόδιος** δὲ ὁ ἅγιος μάρτυς καὶ ἐπίσκοπος ἐν τῷ λόγῳ τῷ πρὸς Ἀγλαοφῶντα τοιαῦτά φησιν, ὡς ἀπὸ τοῦ Ὠριγένους παρατιθέμενος „αἱ δὲ ψυχαὶ* cet., quae ap. Phot. cod. 234. p. 301, *b*. 4—12. exstant, et a Methodio sua ex sententia, non ex sententia Origenis, uti Eustratius vult, pronuntiantur. Deinde sequuntur, quae Photianis in contextu annexi. Eustratiana V. Cl. Migneus, Abbas, rogatus a Darembergio, V. Cl. mihique amisissimo, meum in usum describi officiosissime curavit.

2) Pergit Eustratius l. c. post interiecta haec verba: *καὶ μετ' ὀλίγα.* Postremo haec de suo addit Eustratius: *μεμφόμενος ἐλέγχει τὸν Ὠριγένην ὁ ἅγιος μάρτυς **Μεθόδιος**, οὐχ ὅτι εἶπεν ἐπιφαίνεσθαι τὰς ψυχὰς τῶν ἐκδημούντων ἐκ τοῦδε τοῦ κόσμου, ἀλλ' ὅτι σωματοειδῶς τὰς ἀσωμάτους διαπλάττει, γλῶσσαν καὶ δάκτυλον καὶ τὰ λοιπὰ μέλη ὡς κατὰ φύσιν αὐτὸς τοιαύτας εἶναι λέγων. περιπίπτει οὖν ἑαυτῷ Ὠριγένης, ὅτι τὴν μὲν ἀσώματον ψυχὴν σωματοποιεῖ, περιτιθεὶς αὐτῇ τοιόνδε σχῆμα, τὸ δὲ ἀσώματον τὴν κατὰ φύσιν τοῦ σχήματος αὐτοὺς ἤγουν ἰδέαν μὴ ἔχειν ἀποφαίνεται. τὴν μὲν οὖν μίαν δόξαν ὅτι αἱ ψυχαὶ σώματά εἰσιν ἀνατρέπει διὰ τὸ εἰρηκέναι ἐναντίον ἑαυτῷ αὐτὸν ἀποδειχθέντα, τὴν δὲ ὅτι ἐπιφαίνονται τῷδε τῷ βίῳ αἱ ψυχαὶ διὰ τὸ μηδὲν καταιτιάσασθαι τὸν Ὠριγένην δῆλός ἐστιν ὁ μάρτυς ὅτι ἀπεδέξατο αὐτὸν τοῦτο εἰρηκότα, ἐπειδὴ τοῦτο ἔδοξεν ἀληθῶς λέγειν, ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς ἀληθείας ἐναγόμενος.* Leg. lin. 3: *αὐτὰς τοιαῦτα ἔχειν*, et l. 5. *αὐτὰς οἷον ἰδέαν.*

3) Sequuntur Excerpta ap. Phot. cod. 234. p. 301, *b*. 13—23, ubi in verbis: *ἢ δῆλον ὡς ἡ τούτου πολυχρόνιος ὕπαρξις μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἔσται;* cod. 234 desinit. Ceterum cum proximis (num. XIX.) conf. Oecumen. in Rom. 14, 9. p. 361 ed. Veron. *ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ: τουτέστι ψυχῶν καὶ σωμάτων. αἱ μὲν γάρ εἰσιν ἀθάνατοι, τὰ δὲ θνητά. οὕτως καὶ ὁ ἅγιος **Μεθόδιος** ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως λόγῳ.* Oecumenium rursus exscripsit Theodulus Coelosyr. Presb. Comm. in Epist. ad Rom. cap. 14, Biblioth. PP. max. T. 27. p. 614, B.

4) Fragmentum istud Latine profert Combefisius in ***Bibliotheca concionatoria***, T. II, p. 263

δαπανῶν τὰ γεννώμενα μακροῖς τε καὶ βραχυτέροις διαστήμασιν, ὁ δὲ φεύγων Ἰωνᾶς ἀπὸ προςώπου τοῦ θεοῦ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὃς ἀθετήσας τὴν ἐντολὴν ἔφυγεν ἀφθαρσίας ὀφθῆναι γυμνός, τὴν πρὸς τὸ θεῖον ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας παῤῥησίαν ἀφῃρημένος. τὸ δὲ πλοῖον, εἰς ὃ ἐπιβὰς ἐχειμάζετο, ἡ κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν βραχύβιός ἐστιν αὕτη καὶ δυςάρεστος ζωή, οἷον τραπέντων ἡμῶν καὶ μεταναστευσάντων ἀπὸ τῆς μακαριωτάτης ἐκείνης καὶ ἀκινδύνου ζωῆς εἰς τὸν πολυχειμαστότατον τοῦτον βίον καὶ ἀκατάστατον, καθάπερ ἀπὸ γῆς εἰς πλοῖον. ὃ γὰρ πλοῖον πρὸς γῆν, τοῦτο ὁ παρὼν βίος πρὸς τὸν ἀθάνατον. ὁ δὲ χειμὼν καὶ αἱ ἐπισυνιστάμεναι καθ᾽ ἡμῶν λαίλαπές εἰσιν οἱ ἐνταῦθα πειρασμοί, ὥςπερ ἐν κλύδωνι τῷ κόσμῳ ἀλύπως εὐθυδρομῆσαι τὸν βίον ἡμᾶς ἐν γαλήνῃ καὶ νηνεμίᾳ κακῶν μὴ ἐπιτρέποντες. ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν ἔκριψις τοῦ Ἰωνᾶ γεγενημένη τὴν ἀπὸ τοῦ ζῆν εἰς τὸ τελευτῆσαι τοῦ πρωτοπλάστου δηλοῖ μετάπτωσιν, ἀποφάσεως τυχόντος, ἀνθ᾽ ὧν ἁμαρτήσας ἀπέδρα τῆς δικαιοσύνης, τοῦ „γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ.“ τὸ δὲ καταποθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τοῦ κήτους τὴν ὑπὸ τοῦ χρόνου γεγενημένην ἀπαραίτητον ἡμῶν δηλοῖ ἀναίρεσιν. ἡ γὰρ κοιλία, ὑφ᾽ ἧς ἐκαλύφθη καταποθεὶς ὁ Ἰωνᾶς, ἡ παντοδόχος ἐστὶ γῆ, τὰ ὑπὸ τοῦ χρόνου δαπανώμενα δεχομένη.

Καθάπερ οὖν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας ἐνδιατρίψας καὶ νύκτας τοσαύτας αὖθις ὑγιὴς ἀπεδόθη, οὕτω δὴ καὶ πάντες τὰς τρεῖς τοῦ παρόντος αἰῶνος διαστάσεις ποιήσαντες ἐν τῇ γῇ, ἀρχὴν λέγω καὶ μεσότητα καὶ τέλος, ἐξ ὧν σύγκειται πᾶς οὗτος ὁ παρὼν χρόνος, ἀναστησόμεθα. τρία γὰρ καθολικὰ χρόνου διαστήματα, παρῳχηκὼς καὶ μέλλων καὶ παρών. καὶ διὰ τοῦτο καὶ ὁ κύριος τοσαύτας ἡμέρας συμβολικῶς ποιήσας ἐν τῇ γῇ ἐδίδαξε σαφῶς ὅτι πληρωθέντων τῶν προειρημένων τοῦ χρόνου διαστημάτων ἔσται ἡμῶν ἡ ἀνάστασις, τοῦ μέλλοντος μὲν ἀρχὴ αἰῶνος ὑπάρχουσα, τούτου δὲ τέλος. ἐν αἰῶνι γὰρ οὔτε παρῴχηκέ τι οὔτε μέλλει, ἀλλὰ μόνον ὑφέστηκεν. ἔτι ὁ Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας ποιήσας οὐ κατεφθάρη συντηκομένων αὐτῷ τῶν σαρκῶν κατὰ τὴν ἐν τῇ κοιλίᾳ γινομένην φυσικὴν σῆψιν τῶν εἰςφερομένων βρωμάτων διὰ τὴν πλείονα ἐν τοῖς ἐνύδροις θερμότητα, ἵνα δειχθῇ ὅτι δύναται εἶναι ἡμῶν τὰ σώματα ταῦτα ἀνώλεθρα. νόει γάρ μοι τὸν θεὸν τὰς μὲν ὡς ἀπὸ χρυσοῦ κατεσκευασμένας ἔχειν εἰκόνας ἑαυτοῦ ἀπὸ τῆς πνευματικῆς καθαρωτέρας οὐσίας, οἷον τοὺς ἀγγέλους, τὰς δὲ ὥςπερ ἀπὸ γύψου ἢ χαλκοῦ, οἷον ἡμᾶς· τῷ γηΐνῳ γὰρ τὴν ψυχὴν ἥνωσε τὴν κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ γεγενημένην. [1] ὡς οὖν πάσας ἐνταῦθα τοῦ βασιλέως τὰς εἰκόνας τιμᾶσθαι χρὴ διὰ τὴν ἐν αὐταῖς μορφήν, οὕτω δὴ καὶ ἡμᾶς ἀνένδεκτόν ἐστι θεοῦ εἰκόνας ὑπάρχοντας πρὸς ἀπώλειαν ὡς ἠτιμωμένους χωρῆσαι παντελῆ. ὅθεν καὶ κατῆλθεν εἰς τὴν καθ᾽ ἡμᾶς οἰκουμένην ὁ λόγος καὶ ἐσαρκώθη ἐκ τοῦ σώματος ἡμῶν, ὅπως εἰς τὸ θεοπρεπέστερον τὴν εἰκόνα ἐπισκευάσας, καθάπερ ὑπὸ χρόνου διαλελυμένην, ἀναστήσῃ ἀνώλεθρον. καὶ γοῦν τὴν ἐπὶ τοῦ προφήτου μυστηριωδῶς πεπραγματευμένην οἰκονομίαν δηλοῦντες, ἅπαντα εἰς τοῦτο ἀναφανδὸν συντείνοντα εὕρομεν τὸν λόγον.

XXII. [2] *Αὐτίκα γοῦν τῶν τῇδε βασιλέων αἱ εἰκόνες, κἂν μὴ ἀπὸ τῆς πολὺ τιμιωτέρας ὕλης χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ὦσι κατεσκευασμέναι, τιμὴν ἔχουσι πρὸς ἁπάντων· οὐ γὰρ τὰς μὲν ἀπὸ τῆς πολὺ τιμιωτέρας ὕλης θεραπεύοντες οἱ ἄνθρωποι ἐξολιγωροῦσι τῶν ἐξ ἀτιμιωτέρας, ἀλλὰ πᾶσαν ἐπὶ γῆς τιμῶσιν, εἰ καὶ ἀπὸ γύψου ἢ χαλκοῦ ὑπάρχουσι, καὶ ὁ δυςφημήσας εἰς ὁποτέραν οὔτε ὡς εἰς πηλὸν ἀφίεται, οὔτε ὡς χρυσὸν ἐξευτελίσας κρίνεται, ἀλλ᾽ ὡς εἰς αὐτὸν ἀσεβήσας τὸν βασιλέα καὶ κύριον.* [3] *τὰς μὲν*

seq. et ex eo Galland. p. 831, A. — p. 832, A. Graeca ex cod. Vatic. 1611 exhibet Simon de Magistris in libro cui titulus: ***Acta martyrum ad Ostia Tiberina sub Claudio Gothico***. Romae 1792, in fol., Append. p. 462. Migneus. Exstat hoc fragmentum etiam in Nicolai Diaconi CPol. Catena in Lucam, a Maio in Scriptor. vet. nov. collect. T. IX. edita, p. 680 sq., ubi, ut apud Simonem de Magistris, inscriptio haec est: ***Μεθοδίου Πατάρων***. Codex ms., ex quo Maius eam Catenam edidit, olim Palatinus 20. fuit. Vid. Monumenta viror. illustr. P. I. p. 9. Ceterum hoc fragmentum ad libri II. *περὶ ἀναστάσεως* eam disputationem pertinere, ex qua sumtum est Excerptum ap. Phot. cod. 234. p. 298, *b*. 41. — p. 299, *a*. 9, dixi p. 94 annot. 4, ubi pone num. XXI pro num. XIX.

1) Gallandius recte fecit, quod haec conferri iussit cum fragmento apud Io. Damascenum (vid. num. XXII). Quid? quod illa Methodii apud Damascenum verba: *αὐτίκα γοῦν ... ὡς εἰς αὐτὸν ἀσεβήσας τὸν βασιλέα καὶ κύριον*, si post ista: *ὡς οὖν πάσας .. διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς μορφήν*, per parenthesin illata accipiantur, suam in sedem restitui videntur.

2) Ex Io. Damasceni Orat. III. De imaginibus, Opp. ed. Lequien. T. I. p. 389, E. 390, A. B. Fragmenti inscriptio haec est: ***τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐπισκόπου Πατάρων, περὶ ἀναστάσεως λόγῳ β.***

3) Haec novissima ab aliena manu adscripta videntur. Sive enim *τῶν αὐτοῦ ἀγγέλων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας* cum Lequieno scribitur, sive, quod praestat, *τῶν αὐτοῦ ἀγγέλων, τῶν τε ἀρχῶν καὶ τῶν ἐξουσιῶν* cum Combefisio corrigitur, verborum sententia putida est et aliena a prae-

ἀπὸ χρυσοῦ κατεσκευασμένας εἰκόνας τῶν αὐτοῦ ἀγγέλων, τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, εἰς τιμὴν καὶ δόξαν αὐτοῦ ποιοῦμεν.

XXIII. [1] *Τῷ ἑκάστῳ προσώπῳ τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ παντὸς τηρεῖν ἀναγκαῖον.*

Fragmentis libri II. *περὶ ἀναστάσεως* accedant, quae personatus Origenes, ille de fabula graculus, Dial. c. Marcionit. V. p. 131—135 inde ita exscripsisse censendus est, ut, mutatis personis, Methodii et Auxentii partes Adamantio suo et Eutropio, Aglaophontis vero sive Procli Marino tribueret, ceterum elegantiam Methodii parum curaret. Adamantius igitur et Eutropius adversus Marini argumenta, a fluxa corporis natura petita (conf. Origen. ap. Epiph. p. 535, A. B. C. 536, B. C. et Procl. ibid. p. 540, A. 560, D. 561, A. B. C. D.) hisce disputant, a me emendatis, p. 131: ***ΑΔΑΜ.*** *Εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἀπὸ γραφῶν ἐπαγγειλάμενος πείθειν τοὺς ἀκροατάς, ἰατρικῇ ἐπιστήμῃ προσπελάσας ἐπελήσθης τοῦ ὅρου, οὐκ ὀκνήσω καὶ αὐτός, εἰ καὶ μὴ ἤσκημαι ἰατρικήν, ἀποκροῦσαί σου τὰ ἄδικα τῆς ἐννοίας φρονήματα. εἰ γὰρ ῥευστῆς οὐσίας ἦν τὸ σῶμα,* (p. 132) *ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου γινόμενον, ἐχρῆν τὰ ἀποκοπτόμενα μέλη, τουτέστιν ὠτίον ἢ δάκτυλον ἢ ῥῖνα, αὖθις ἐκ τῆς τροφῆς ἀναπληροῦσθαι. ἔδει δὲ καὶ τὰς οὐλὰς τῶν τραυμάτων, μὴ παραμένειν, μέχρι γήρως ὑπεκρεόντων κατὰ σὲ τῶν σωμάτων. ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐν ταῖς νόσοις ὑπεκρεῖ σώματα, αὖθις ἕτερα γενόμενα. ἀλλ' ὅταν ἡ ψυχὴ μὴ δέξηται τὰ αὐτῇ ὀρεκτά, μύσει τὸ σῶμα, καθάπερ ὅταν ψυχραινόμενον πιλῆται· ὅταν δὲ δέξηται τὰ αὐτῇ ὀρεκτά, αὖθις πιαινόμενον ὀγκοῦται. οὐ γὰρ οὕτω ῥᾷστα ἀνασφήλαντος ἐκ νόσου τοῦ σώματος ἐν βραχεῖ χρόνῳ ἀποκαθίσταται τὰ διὰ τοσούτου χρόνου αὐξάνοντα.* ***ΕΥΤΡ.*** *Εἰ ῥευστὸν ἦν τὸ σῶμα, ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου γιγνόμενον, ἀδύνατον ὃ ἦν εὑρεῖν, καὶ τὸ σῶμα ἀνυπόστατον.* ***ΜΑΡ.*** *Πῶς;* ***ΕΥΤΡ.*** *Ἐπὶ ἀνθρώπου τὸ παράδειγμα λάβε· ὃν τρόπον εἴ τις βούλοιτο ἀπὸ κηροῦ ἀνδροείκελον κατασκευάσαι, καὶ πρότερον μὲν βραχείᾳ ὑποστάσει ἀποτυπωσάμενος, αὖθις ἕτερον κηρὸν ἐπιχέων εἰς ὕψος καὶ μέγεθος βούλοιτο τοῦτον πλάττειν, ἀδυνάτως ἔχει. οὔτε γὰρ τὸ γιγνόμενον τέλους τυχεῖν δυνήσεται, τῆς πρώτης ὑποστάσεως τοῦ κηροῦ ὑπεκρεούσης καὶ ἑτέρας γιγνομένης, οὔτε ὁ ἀνδροεικελοποιὸς τελέσει τὸ ἔργον. ὁ δὲ ἄνθρωπος τὴν ἐκ παίδων τοῦ σώματος ὑπόστασιν ἔχων* (p. 133) *προςλαμβάνει τὴν αὔξησιν, μενούσης τῆς παιδικῆς ὑποστάσεως. ὅθεν καὶ τῶν τραυμάτων αἱ οὐλαὶ μέχρι γήρως παραμένουσι καὶ αἱ τῶν μελῶν ἀποκοπαί, καὶ περισσὸν τὸ λέγειν ῥευστὸν τὸ σῶμα.* ***ΜΑΡ.*** *Εἰ τὸ ἐκ παίδων μέχρι γήρως σῶμα ἀνίσταται, ἀποκρινάσθω ὁποῖον αἷμα συνανίσταται τῷ ἀνθρώπῳ· τὸ ἐν ταῖς φλεβοτομίαις; ἀλλὰ τὸ ἐν ταῖς αἱμοῤῥαγίαις; ἔνιοι δὲ τῶν ἀνθρώπων καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν φλεβοτομούμενοι ἐκκρίνουσι. λεγέτω οὖν μοι ποῖον αἷμα συνανίσταται τῷ ἀνθρώπῳ.* (Conf. Origen. ap. Epiphan. p. 535, A. *εἰ συναναστήσεται τὰ ἀποῤῥεύσαντα ἐν φλεβοτομίαις αἵματα.*) ***ΑΔΑΜ.*** *Οὐ τὸ γονιμώτατον καὶ κύριον αἷμα ἐκκρίνουσιν οἱ φλεβοτομούμενοι, ἀλλὰ τὸ νόθον καὶ ἐπείςακτον ἐκ τῶν χυμῶν ἐπιγιγνόμενον. ὅθεν καὶ ἐν ταῖς αἱμοῤῥαγίαις προπηδᾷ, οὐκ ὂν γονιμώτατον οὐδὲ κύριον. διὰ τοῦτο καὶ οἱ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης μέτοχοι, εἰδότες τὸ ἐκ τῶν χυμῶν ἐπείςακτον ἐρυθαινόμενον καὶ ὁμόχροον γιγνόμενον τῷ αἵματι, οὐ μὴν γονιμώτατον ὄν, ἐπιχειροῦσι ταῖς φλεβοτομίαις, ἔστ' ἂν ἐκκρίνηται πᾶν τὸ νόθον, τὸ λεγόμενον μέλαν· τοῦ δὲ ξανθοῦ καὶ γονιμωτάτου προκύψαντος εὐθὺς στάλσεις ποιοῦνται, μή πως ἐκρεῦσαν τὸ γόνιμον διαλύσῃ τὸ ζῶον.* ***ΕΥΤΡ.*** *Ἀνεπιστήμων πρότασις τὰ νόθα καὶ τὰ ἐκ τῆς τροφῆς ἐπείςακτα, ταῦτα κύρια καὶ γονιμώτατα ὑπολαμβάνειν. εἰςπεμπομένη γὰρ ἡ τροφὴ εἰς τὸ ἔνδον καὶ χυλουμένη* (p. 134) *πῇ μὲν εἰς αἷμα, πῇ δὲ εἰς φλέγμα, πῇ δὲ εἰς σίελον ἐκκρίνεται. ἐάσαντες οὖν τὰ ἄκυρα ἐπὶ τὰ κυριώτερα ἔλθετε.* ***ΜΑΡ.*** *Ὁ ἄνθρωπος ἐκ γῆς καὶ ὕδατος καὶ πυρὸς καὶ ἀέρος συνέστηκεν. ἐπὰν οὖν ἀποθάνῃ καὶ διαλυθῇ, ἑκάστη οὐσία τὸ ἴδιον ἀπολαμβάνει συγκιρναμένη, οἷον τὸ τοῦ πυρὸς μέρος τὸ πῦρ, τὸ τοῦ ὕδατος τὸ ὕδωρ, τὸ τοῦ ἀέρος ὁ ἀήρ, τὸ τῆς γῆς ἡ γῆ. πῶς οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει δυνατὸν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἀναστῆναι, οὗ τὰ μέρη συνεκράθη; ὥςπερ γε εἴ τις οἷον ἐν πελάγει θαλάττης ἐκχέας ὕδωρ τὸ αὐτὸ αὖθις ἀνακομίσασθαι διαβεβαιοῖτο, τοῦ πράγματος ἀδυνατοῦντος. ἀνάγκη γοῦν ἄλλον ἀντ' ἄλλου ἄνθρωπον ἀνίστασθαι.* ***ΑΔΑΜ.*** *Σφόδρα κατὰ σὲ δυνατώτεροι οἱ ἄνθρωποι τοῦ θεοῦ δείκνυνται, καὶ περισσὸν τὸ λέγειν τὸν σωτῆρα „τὰ παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατα παρὰ τῷ θεῷ δυνατά."* (Luc. 18, 27) ***ΜΑΡ.*** *Πῶς εἰσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ θεοῦ δυνατώτεροι;* ***ΑΔΑΜ.*** *Οἱ ἄνθρωποι μὲν γὰρ οἶνον ὕδατι συγκραθέντα χωρίζουσι, τέχνῃ καὶ ἐπιστήμῃ χρώμενοι, καὶ ἀργύριον ἀπὸ χαλκοῦ, καὶ πλείστων ὅσων τὰς διακρίσεις ἴσασι ποιεῖσθαι. ὁ δὲ θεός, ὁ ἀνυπέρβλητος δυνάμει τεχνίτης τε καὶ δημιουργὸς πάντων, ᾧ ὑποτέτακται ἀήρ, ὕδωρ, γῆ, φόβῳ δουλεύοντα καὶ ἕκαστον τηροῦντα τὸ ἴδιον μέρος, πῶς οὐκ ἂν ἑκάστῳ ἐν τῇ ἀνα-* (p. 135) *στάσει ἀποδοίη τὸ ἴδιον σῶμα; τὸ μὲν γὰρ πῦρ ὑποτεταγμένον τῷ θεῷ καὶ νεύματι πειθόμενον τοὺς τρεῖς ἀδελφοὺς τοὺς βληθέντας εἰς κάμινον πυρὸς οὐκ ἠδίκησεν, ἀλλὰ σώους τῷ δεσπότῃ παρέδωκεν, τὸ δὲ ὕδωρ τὸν Ἰωνᾶν δεξάμενον ἐν τῷ βυθῷ ἐν τρισὶ νυχθημέροις ὁλόκληρον ἀποκατέστησεν, ὁ δὲ ἀὴρ τὸν Ἠλίαν εἰς οὐρανὸν ἀνεκόμισεν, ἡ δὲ γῆ Λάζαρον τεταρταῖον ἀπέδωκεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ γλυκέα ὕδατα ἐπιῤῥέοντα τῇ θαλάσσῃ, συγκιρνώμενα καὶ συγκυλινδούμενα πάλιν ὕδατα γλυκέα διὰ τῶν νεφελῶν χεῖται, διαχωριζόμενα ἀπὸ τῶν ἁλμυρῶν. καθὼς καὶ ὁ προφήτης φησίν „ὁ προςκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόςωπον τῆς γῆς."* (Amos 5, 8) ***ΕΥΤΡ.*** *Ἀπὸ γραφῶν ἐπαγγειλάμενος δεῖξαι, εἰς φυσιολογικὰς καὶ ἰατρικὰς ζητήσεις ἐκτραπεὶς τοὺς ἀνθρώπους δυνατωτέρους τοῦ θεοῦ ἀπέδειξε* (scil. Marinus). Ex hisce quae p. 131—134 (supr.) exstant, in lacunam, quae libri II. fragmentum I. praecedit, incidere videntur, reliqua in eam, quae inter fragm. VIII. et IX. hiat. Omnia sumta puto ex disputatione Methodii, quam tangit Epiphan. Panar. LXIV, 67. p. 677, 26—28. ed. Dindorf. Conf. annot. extr. ad p. 90.

gressis, quae quo pertineant supra diximus. Adde quod sacrarum imaginum cultus post Methodii tempora invaluit. Vid. Casauboniana p. 106. 137.

1) Ex Leontii et Ioannis Rerum sacr. libro II. Tit. *περὶ ἰσότητος*, ubi lemma: *τοῦ ἁγίου Μεθοδίου ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως.* Vid. Mai. Script. vet. nov. collect. T. VII. p. 102, col. 2.

Phot. cod. 235. p. 301. b.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΗΤΩΝ.

Matth. 7, 6. I. [1]Ὅτι τό „μὴ βάλητε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπρο-
σθεν τῶν χοίρων“ μαργαρίτας μὲν τοῦ Ξένωνος τὰ μυστικώτερα τῆς θεοςδότου θρη-
σκείας ἐκλαμβάνοντος μαθήματα, χοίρους δὲ τοὺς ἔτι ἀσεβείᾳ καὶ ἡδοναῖς παντοίαις
δίκην χοίρων ἐν βορβόρῳ καλινδουμένους (τούτοις γὰρ εἰρῆσθαι παρὰ Χριστοῦ ἔλεγε
μὴ παραβαλεῖν τὰ θεῖα μαθήματα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰ φέρειν, ἅτε τῇ ἀσεβείᾳ
καὶ ταῖς ἀγρίαις ἡδοναῖς προκατισχημένους) ὁ μέγας Μεθόδιός φησιν, Εἰ μαργαρίτας
τὰ σεμνοπρεπῆ καὶ θεῖα μαθήματα δεῖ ἐξακούειν, χοίρους δὲ τοὺς ἀσεβείᾳ καὶ ἡδο-
ναῖς συζῶντας, οἷς καὶ ἀπαράβλητα καὶ ἀπόκρυφα τὰ πρὸς εὐσέβειαν καὶ τὴν εἰς
302. a. Χριστὸν πίστιν ἀποστολικὰ διεγείροντα κηρύγματα δεῖ εἶναι, ὅρα ὡς οὐδένα λέγεις
τῶν Χριστιανῶν τοῖς τῶν ἀποστόλων κηρύγμασιν ἐξ ἀσεβείας αὐτῶν τῆς προτέρας
ἐπιστρέψαι· οὐδὲ γὰρ ἂν πάντως παρέβαλον τὰ κατὰ Χριστὸν μυστήρια τοῖς δι᾽
ἀπιστίαν χοίροις ἐοικόσιν. ἢ οὖν πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπίστοις ταῦτα
παρεβλήθη παρὰ τῶν τοῦ Χριστοῦ μαθητων καὶ ἐκηρύχθη, καὶ ἀπὸ τῆς ἀσεβείας
μετέβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, ὥςπερ οὖν καὶ πιστεύοντες ὁμολογοῦ-
μεν, καὶ οὐκέτι δύναται νοεῖσθαι τό „μὴ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν
τῶν χοίρων,“ ὡς ἐῤῥήθη· ἢ τούτου ὡς ἐλέχθη νοουμένου, ἀνάγκη ἡμᾶς λέγειν ὡς
οὐδενὶ τῶν ἀπίστων, οὓς χοίροις ἀπεικάζομεν, ἐκ τῶν ἀποστολικῶν διδαγμάτων, μαρ-
γαριτῶν δίκην τὰς ψυχὰς καταυγαζόντων, ἡ εἰς Χριστὸν πίστις καὶ ἡ τῆς ἀσεβείας
ἐλευθερία γεγένηται. βλάσφημον δὲ τοῦτο. οὐκ ἄρα δεῖ μαργαρίτας μὲν τὰ μυστι-
κώτερα τῶν μαθημάτων ἐκλαμβάνειν ἐνταῦθα, χοίρους δὲ τοὺς ἀσεβεῖς, οὐδὲ τό „μὴ
βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων“ εἰς τό „μὴ παραβάλητε τοῖς
ἀσεβέσι καὶ ἀπίστοις τὰ μυστικὰ καὶ τελειοποιὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως διδάγματα“
παραλαμβάνειν· ἀλλὰ μαργαρίτας μὲν τὰς ἀρετὰς ἐκδέχεσθαι χρή, αἷς ὥςπερ πολυ-
τίμοις μαργαρίταις ἡ ψυχὴ καθωραΐζεται, μὴ παραβαλεῖν δὲ αὐτοὺς τοῖς χοίροις,
τουτέστι μὴ παραβαλεῖν αὐτὰς τὰς ἀρετάς, οἷον ἁγνείαν καὶ σωφροσύνην καὶ δικαιο-
σύνην καὶ ἀλήθειαν, ταύτας δὴ μὴ παραβαλεῖν ταῖς μαχλώσαις ἡδοναῖς (χοίροις γὰρ
ἐοίκασιν αὗται), ἵνα μὴ τὰς ἀρετὰς αὗται καταφαγοῦσαι χοιρώδη βίον καὶ πολυπαθῆ
τὴν ψυχὴν βιοτεύειν παρασκευάσωσιν.

II. Ὅτι ὁ Ὠριγένης, ὃν Κένταυρον καλεῖ, ἔλεγε συναΐδιον εἶναι τῷ μόνῳ σοφῷ
καὶ ἀπροςδεεῖ θεῷ τὸ πᾶν. ἔφασκε γάρ, Εἰ οὐκ ἔστι δημιουργὸς ἄνευ δημιουργη-
μάτων ἢ ποιητὴς ἄνευ ποιημάτων, οὐδὲ παντοκράτωρ ἄνευ τῶν κρατουμένων (τὸν
γὰρ δημιουργὸν διὰ τὰ δημιουργήματα ἀνάγκη καὶ τὸν ποιητὴν διὰ τὰ ποιήματα καὶ
τὸν παντοκράτορα διὰ τὰ κρατούμενα λέγεσθαι), ἀνάγκη ἐξ ἀρχῆς αὐτὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ
γεγενῆσθαι, καὶ μὴ εἶναι χρόνον ὅτε οὐκ ἦν ταῦτα. εἰ γὰρ ἦν χρόνος ὅτε οὐκ ἦν τὰ
ποιήματα, ἐπεὶ τῶν ποιημάτων μὴ ὄντων οὐδὲ ποιητής ἐστιν, ὅρα οἷον ἀσεβὲς ἀκο-
λουθεῖ. ἀλλὰ καὶ ἀλλοιοῦσθαι καὶ μεταβάλλειν τὸν ἄτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον συμ-
302. b. βήσεται θεόν. εἰ γὰρ ὕστερον πεποίηκε τὸ πᾶν, δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ μὴ ποιεῖν εἰς
τὸ ποιεῖν μετέβαλε. τοῦτο δὲ ἄτοπον μετὰ τῶν προειρημένων. οὐκ ἄρα δυνατὸν λέγειν
μὴ εἶναι ἄναρχον καὶ συναΐδιον τῷ θεῷ τὸ πᾶν.

III. Πρὸς ὃν φησι δι᾽ ἑτέρου προσώπου ὁ ἅγιος ἐρωτῶν, Ἀρά γε σοφίας καὶ
δόξης καὶ συλλήβδην πάσης ἀρετῆς ἀρχὴν καὶ πηγὴν οὐσιωδῶς, ἀλλὰ μὴ ἐπικτήτως ἡγῇ
τὸν θεόν; ὁ δέ, Ναί. Τί δὲ πρὸς τούτοις; οὐχὶ τέλειος πάντῃ δι᾽ ἑαυτὸν καὶ ἀπρος-
δεής; Ἀληθῆ. Ἀμήχανον γὰρ τὸ ἀπροςδεὲς δι᾽ ἕτερον εἶναί τι ἀπροςδεές; Ἀμήχα-
νον. Πᾶν γὰρ τὸ δι᾽ ἕτερον πλῆρες ὂν καὶ ἀτελὲς λεκτέον; Ἀνάγκη. Τὸ γὰρ αὐτὸ
δι᾽ ἑαυτὸ ἑαυτοῦ πλήρωμα ὂν καὶ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ μένον, τέλειον εἶναι τοῦτο μόνον δοξα-
στέον; Ἀληθέστατα λέγεις. Τὸ δὲ μήτε αὐτὸ δι᾽ ἑαυτὸ μήτε αὐτὸ ἑαυτοῦ πλήρωμα
ὂν φαίης ἂν ἀπροςδεές; Οὐδαμῶς. Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς τέλειος διά τι νομισθήσεται·
ὃ γὰρ διά τι τέλειόν ἐστιν, αὐτὸ καθ᾽ ἑαυτὸ ἀτελὲς ἀνάγκη τυγχάνειν. Ἀνάγκη. Οὐκ-
οῦν καὶ ὁ θεὸς αὐτὸς δι᾽ ἑαυτὸν τέλειος, ἀλλ᾽ οὐ δι᾽ ἕτερον λογισθήσεται; Ὀρθό-
τατα. Ἕτερον θεὸς κόσμου, καὶ ἕτερον κόσμος θεοῦ; Παντελῶς. Οὐκ ἄρα τέλειον
φατέον καὶ δημιουργὸν καὶ παντοκράτορα διὰ κόσμον τὸν θεόν; Οὔ. Ὅπως δι᾽ ἑαυ-

1) Ex Phot. Biblioth. c. 235. p. 301, *b*. 28. — p. 304, *b*. 20. ed. Bekker. Excerpta ita inscribuntur: p. 301, *b*. 25—27. *Ἀνεγνώσθη ἐκ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μεθοδίου καὶ ἐπισκόπου τοῦ περὶ τῶν γενητῶν ἐκλογὴ κατὰ σύνοψιν.*

τόν, ἀλλὰ μὴ διὰ κόσμον, καὶ ταῦτα τρεπτόν, αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν τέλειος εὑρίσκοιτο.
Προςηκόντως. Τί δέ; τὸν πλούσιον διὰ τὸν πλοῦτον λεκτέον πλούσιον; *Ὀρθῶς.* Καὶ
τὸν σοφὸν κατὰ μετοχὴν τῆς οὐσιώδους σοφίας, οὐκ αὐτὸν σοφίαν ὄντα, σοφὸν
προςαγορευτέον; *Ναί.* Τί δέ; καὶ τὸν θεόν, ἕτερον ὄντα κόσμου, διὰ κόσμον ταύτῃ
πλούσιον καὶ εὐεργέτην καὶ δημιουργὸν κλητέον; *Οὐδαμῶς, ἄπαγε.* Οὐκοῦν αὐτὸς
ἑαυτοῦ πλοῦτος καὶ δι' ἑαυτὸν πλούσιος καὶ δυνατὸς τυγχάνει; *Ἔοικεν.* Ἦν ἄρα καὶ
πρὸ κόσμου πάντῃ ἀπροςδεὴς ὢν καὶ πατὴρ καὶ παντοκράτωρ καὶ δημιουργός, ὅπως
αὐτὸς δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ μὴ δι' ἕτερον ταῦτα ᾖ; *Ἀνάγκη.* Εἰ γὰρ διὰ κόσμον καὶ
οὐχὶ δι' ἑαυτόν, ἕτερος ὢν κόσμου, παντοκράτωρ γνωρίζοιτο (συγγνώμην ὁ θεός·
ἀναγκάζομαι γὰρ τοῦτο εἰπεῖν), αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἀτελὴς ἂν ἔσται καὶ προςδεὴς
τούτων, δι' ἃ παντοκράτωρ καὶ δημιουργός ἐστιν. *Ὑπερφυῶς.* Οὐκ ἄρα ἀποδεκτέον
ταύτην τὴν ὀλέθριον ἁμαρτίαν περὶ θεοῦ τῶν λεγόντων παντοκράτορα καὶ δημιουρ-
γὸν διὰ τὰ κρατούμενα καὶ δημιουργούμενα τρεπτά, ἀλλ' οὐ δι' ἑαυτὸν εἶναι τὸν 303.a.
θεόν.

IV. Ὅρα δὲ καὶ ὧδε. εἰ ὕστερον, ἔφης, πεποίηται ὁ κόσμος, μὴ πρότερον ὤν,
μεταβάλλειν ἀνάγκη τὸν ἀπαθῆ καὶ ἀναλλοίωτον θεόν· τὸν γὰρ ποιοῦντα πρότερον
μηδέν, ὕστερον δέ, ἀπὸ τοῦ μὴ ποιεῖν εἰς τὸ ποιεῖν μεταβάλλειν καὶ ἀλλοιοῦσθαι
ἀνάγκη. *Ἔλεγον γάρ.* Πέπαυται δὲ τοῦ ποιεῖν ποτε τὸν κόσμον ὁ θεός, ἢ οὔ;
Πέπαυται. Οὔπω γὰρ ἦν τετελειωμένος ἄν. *Ἀληθές.* Εἰ οὖν τὸ ποιεῖν ἐκ τοῦ μὴ
ποιεῖν ἀλλοίωσιν τοῦ θεοῦ καταψηφίζεται, οὐχὶ καὶ τὸ μὴ ποιεῖν ἐκ τοῦ ποιεῖν;
Ἀνάγκη. Ἠλλοιῶσθαι δὲ αὐτὸν φαίης μὴ ποιοῦντα σήμερον παρ' ὃ ἦν ὅτε ἐποίει;
Οὐδαμῶς. Οὐδ' ἄρα ὅτ' ἐποίει τὸν κόσμον, ἠλλοιῶσθαι αὐτὸν ἀνάγκη παρ' ὃ ἦν
ὅτε οὐκ ἐποίει· καὶ οὔτε ἀνάγκη συνυπάρχειν αὐτῷ τὸ πᾶν δεῖν λέγειν διὰ τὸ μὴ
ἀναγκάζεσθαι λέγειν ἠλλοιῶσθαι, οὔτε συναΐδιον δι' αὐτὸ τοῦτο.

V. Καί μοι φαθὶ καὶ ὧδε. γενητὸν τὸ μὴ γενέσεως ἔχον ἀρχὴν φαίης ἄν; *Οὐ
δῆτα· εἰ γὰρ μὴ ὑποπίπτει γενέσεως ἀρχῇ, ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν ἐστιν.* Εἰ δὲ γέγο-
νεν, ὑπὸ αἰτίου τινὸς δίδως αὐτὸ γεγονέναι· πάντῃ γὰρ ἀδύνατον χωρὶς αἰτίου γένε-
σιν ἔχειν; *Ἀδύνατον.* Κόσμον δὴ οὖν, καὶ ὅσα ἐν αὐτῷ, μῶν ἄλλου τινὸς ἢ θεοῦ
δημιουργοῦντος φήσομεν γεγονέναι ὕστερον, πρότερον οὐκ ὄντα; *Δῆλον ὅτι θεοῦ.*
Ἀδύνατον γὰρ τὸ γενέσεως ἀρχῇ περιορισθὲν συναπέραντον εἶναι τῷ ἀπεράντῳ;
Ἀδύνατον.

VI. Πάλιν δὴ οὖν, ὦ Κένταυρε, ἐξ ἀρχῆς διαλεγώμεθα. θείᾳ ἐπιστήμῃ τὰ ὄντα
φατὲ γεγονέναι, ἢ οὔ; Ὦ βάλε, λέξουσιν, οὐδαμῶς. Ἀλλὰ ἀπὸ τῶν στοιχείων ἢ
ὕλης ἢ στηριγμάτων, ἢ ὅπως αὐτοὶ ταῦτα βούλεσθε ὀνομάζειν (οὐδὲν γὰρ διαφέρει)·
τούτων ἀγενήτως προϋφεστηκότων καὶ πλημμελῶς φερομένων ὁ θεὸς διακρίνας ἐτεχνά-
σατο τὰ πάντα, ὥςπερ ἀγαθὸς ζωγράφος ἀπὸ πολλῶν χρωμάτων μίαν τεχνησάμενος
ἰδέαν; Οὐδὲ τοῦτο. πάντως γὰρ ἀποφεύξονται ὁμολογῆσαι καθ' ἑαυτῶν, ἵνα μὴ τῆς
διακρίσεως καὶ τῆς μεταμορφώσεως τὴν ὕλην συγχωροῦντες ἀρχὴν ἐσχηκυῖαν, ἀναγκα-
σθῶσι τῷ λόγῳ κατὰ πάντα τὸν θεὸν ἦρχθαι τοῦ διοικεῖν λέγειν καὶ κατακοσμεῖν 303.b.
τὴν πρότερον ἄμορφον οὖσαν ὕλην.

VII. Φέρε γάρ, ἐπειδή (σὺν τῷ θεῷ φάναι) ἐνταῦθα τοῦ λόγου γεγόναμεν, ἤτω
τις ἀνδριάς, ἑστὼς ἐπὶ βάσεως, καλός· οὗ θαυμάζοντες οἱ θεώμενοι τὴν εὔρυθμον
καλλονὴν διαφερέσθωσαν πρὸς ἀλλήλους, πῇ μὲν γενητόν, πῇ δὲ καὶ ἀγένητον πειρώ-
μενοι λέγειν. ἐροίμην γὰρ σφᾶς, Δι' ἣν αἰτίαν ἀγένητον αὐτόν φατε; πότερον διὰ
τὸν τεχνίτην, ὅπως μηδαμῶς ἀργήσας τῆς δημιουργίας νομίζοιτο, ἢ δι' αὐτόν; ἂν
μὲν γὰρ διὰ τὸν τεχνίτην, πῶς ἀγένητος ὢν πρὸς τοῦ τεχνίτου δημιουργεῖται; εἰ γὰρ
ὅλως ἐν ἐνδείᾳ τῆς τέχνης καθέστηκε χαλκουργούμενος πρὸς τὸ σχεῖν ὁποῖον ὁ δη-
μιουργὸς ἐθέλοι χαρακτῆρα, ποίῳ τρόπῳ ἀγένητος ἔσται πάσχων τε καὶ δρώμενος;
εἰ δὲ αὖ δι' ἑαυτὸν τέλειος καὶ ἀγένητος λέγοιτο μὴ δεῖσθαι τῆς τέχνης ὁ ἀνδριάς,
κατὰ τὸ ὀλέθριον δόγμα, ἀνάγκη αὐτοματισμὸν ὁμολογεῖν. εἰ δ' οὐδὲ τοῦτον ἴσως
ἐθελήσαντες προςήκασθαι τὸν λόγον πικρότερον ἀποκρινοῦνται, τὸ μὲν βρέτας ἀγέ-
νητον οὐκ εἶναι λέγοντες, γενητὸν δὲ εἶναι ἀεὶ γενέσεως ἀρχὴν οὐκ ἔχον, ὅπως ἀνάρ-
χως λέγοιτο κρατεῖν τοῦ τεχνάσματος ὁ τεχνίτης, Οὐκοῦν, ὦ οὗτοι, λέξομεν αὐτοῖς,
εἰ μὴ χρόνος μήτε αἰὼν εὑρίσκοιτο ἐπάνω, ὅτε οὐκ ἦν τέλειος ὁ ἀνδριάς, τί παρέ-
σχεν αὐτῷ ὁ τεχνίτης ἢ τί ἐνήργησεν εἰς αὐτόν, φατέ. εἰ γὰρ ὁ αὐτὸς ἀνενδεὴς ὢν
καὶ οὐκ ἔχων ἀρχὴν γενέσεως τυγχάνει, ταύτῃ μᾶλλον καθ' ὑμᾶς ὁ δημιουργὸς οὐδέ-
ποτε δημιουργήσας οὔτε δημιουργῶν εὑρεθήσεται, καὶ πάλιν εἰς αὐτὸ ἔοικεν ὁ λόγος
περιδεδραμηκέναι, αὐτοματισμὸν ὁμολογεῖν. ἐὰν γὰρ κἂν τὸ ἀκαριαίτατον τὸν ἀν-
δριάντα κινῆσαι ὁ δημιουργὸς λεχθῇ, ἀρχῇ ὑποπεσεῖται, καθ' ἣν πρότερον αὐτὸν
ἄκοσμον καὶ ἀκίνητον ὄντα ἤρξατο κινεῖν καὶ κοσμεῖν. οὔκουν καὶ ἦν καὶ ἔσται
διηνεκῶς ὁ αὐτὸς ἀεὶ κόσμος· ἀπεικαστέον γὰρ τῷ μὲν θεῷ τὸν τεχνίτην, τὸν δὲ

ἀνδριάντα τῷ κόσμῳ. πῇ δὴ οὖν, ὦ ἠλίθιοι, οἴεσθε τὴν κτίσιν συναπέραντον οὖσαν
τῷ δημιουργῷ μὴ δεῖσθαι τοῦ δημιουργοῦ; τὸ γὰρ συναπέραντον, μηδαμῶς ἀρχὴν γε-
νέσεως ἔχον, καὶ συναγένητον καὶ ἰσοδύναμον ἀνάγκη τυγχάνειν. τὸ δὲ ἀγένητον,
304. a. αὐτοτελὲς καὶ ἄτρεπτον φανθέν, καὶ ἀπροςδεὲς καὶ ἄφθορον ἂν ἔσται· καὶ εἰ τοῦτο
οὕτως ἔχει, οὐκέτι ὁ κόσμος τρεπτὸς καθ' ὑμᾶς.

VIII. Ὅτι ἐκκλησία παρὰ τὸ ἐκκεκλικέναι τὰς ἡδονὰς λέγεσθαί φησιν.

IX. Ὅτι φησὶν ὁ ἅγιος, Δύο δὲ δυνάμεις ἐν τοῖς προωμολογημένοις ἔφαμεν εἶναι
ποιητικάς, τὴν ἐξ οὐκ ὄντων γυμνῷ τῷ βουλήματι χωρὶς μελλησμοῦ ἅμα τῷ θελῆσαι
αὐτουργοῦσαν ὃ βούλεται ποιεῖν· τυγχάνει δὲ ὁ πατήρ· θατέραν δὲ κατακοσμοῦσαν
καὶ ποικίλλουσαν κατὰ μίμησιν τῆς προτέρας τὰ ἤδη γεγονότα· ἔστι δὲ ὁ υἱός, ἡ
παντοδύναμος καὶ κραταιὰ χεὶρ τοῦ πατρός, ἐν ᾗ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν ὕλην ἐξ οὐκ
ὄντων κατακοσμεῖ.

X. Ὅτι τὸ Ἰὼβ βιβλίον Μωσέως εἶναι ὁ ἅγιός φησι.

Gen. 1, 1. XI. Ὅτι περὶ τοῦ „ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν“ φησίν, Ἀρχὴν
δὲ αὐτὴν τὴν σοφίαν λέγων τις οὐκ ἂν ἁμάρτοι. λέγεται γὰρ παρά τινι τῶν ἐκ τοῦ
Prov. 8, 22. θείου χοροῦ λέγουσα περὶ αὐτῆς τὸν τρόπον τοῦτον „κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ,
εἰς ἔργα αὐτοῦ πρὸ τοῦ αἰῶνος ἐθεμελίωσέ με“. ἦν γὰρ ἀκόλουθον καὶ πρεπωδέ-
στερον πάντα ἃ εἰς γένεσιν ἦλθον εἶναι ταύτης νεώτερα, ἐπεὶ καὶ δι' αὐτῆς γεγόνασιν.
Joan. 1, 1. ἐπίστησον γὰρ εἰ μὴ καὶ τό „ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν“
κατὰ τὸν εὐαγγελιστήν „καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν“,
εἰ μὴ τούτοις ὁμαρτεῖ. τὴν μὲν γὰρ ἀρχήν, ἀφ' ἧς ἀνεβλάστησεν ὁ ὀρθότατος λόγος,
τὸν πατέρα καὶ ποιητὴν τῶν ὅλων φατέον, ἐν ᾧ ἦν· τῷ δὲ „οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς
τὸν θεόν“ τὸ ἐξουσιαστικὸν τοῦ λόγου, ὃ εἶχε παρὰ τῷ πατρὶ καὶ πρὸ τοῦ τὸν
κόσμον εἰς γένεσιν παρελθεῖν, ἔοικε σημαίνειν, τὴν ἐξουσίαν ἀρχὴν εἰπών. οὐκοῦν
ἀρχὴ μετὰ τὴν ἰδίαν ἄναρχον ἀρχήν, τὸν πατέρα, αὐτὸς τῶν ἄλλων γίνεται, δι' ἧς
ἅπαντα δημιουργεῖται.

XII. Ὅτι Ὠριγένης μετὰ τὸ πολλὰ μυθήσασθαι περὶ τῆς τοῦ παντὸς ἀϊδιότητος
ἐπάγει καὶ τοῦτο, Οὔτε οὖν ἀπὸ Ἀδάμ, ὥς φασί τινες, πρότερον οὐκ ὢν ὁ ἄνθρω-
πος τότε πρώτως πλασθεὶς εἰς κόσμον παρῆλθεν, οὔτε αὖ κόσμος πρὸ ἓξ ἡμερῶν
τῆς τοῦ Ἀδὰμ γενέσεως ἤρξατο δημιουργεῖσθαι. εἰ δὲ φιλοφρονοῖτο διαφέρεσθαι πρὸς
ταῦτά τις, πρότερον φρασάτω εἰ μὴ εὐαρίθμητος ἀπὸ τῆς τοῦ κόσμου γενέσεως κατὰ
304. b. τὴν Μωσέως βίβλον τοῖς οὕτως αὐτὴν ἐκλαμβανομένοις ὁ χρόνος ἔσται, τῆς προφη-
Psal. 89, 2. 4. τικῆς καὶ ἐνθάδε βοώσης φωνῆς „ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ· ὅτι
χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου ὡς ἡμέρα ἡ χθές, ἥτις διῆλθε, καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί.“
χιλίων γὰρ ἐτῶν περιοριζομένων εἰς μίαν ἡμέραν ἐν ὀφθαλμοῖς θεοῦ, ἀπὸ τῆς τοῦ
κόσμου γενέσεως μέχρις ἡμῶν, ὡς οἱ περὶ τὴν ἀριθμητικὴν φάσκουσι δεινοί, ἓξ ἡμέ-
ραι συμπεραιοῦνται. ἑξακισχιλιοστὸν ἄρ' ἔτος φασὶν ἀπὸ Ἀδὰμ εἰς δεῦρο συντεί-
νειν· τῇ γὰρ ἑβδομάδι τῷ ἑπτακισχιλιοστῷ ἔτει κρίσιν ἀφίξεσθαί φασιν. οὐκοῦν αἱ
πᾶσαι ἡμέραι δέκα καὶ τρεῖς ἀφ' ἡμῶν ἕως εἰς τὴν ἐν ἀρχῇ, ἐν ᾗ ἐποίησεν ὁ θεὸς
τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν, μετροῦνται. ὧν ὁ θεὸς ἀνώτερον κατὰ τὴν σφῶν αὐτῶν
ἄνοιαν οὐδὲν οὐδαμῶς δημιουργήσας ἐγεγύμνωτο τοῦ πατὴρ καὶ παντοκράτωρ εἶναι.
εἰ δὲ τριςκαίδεκά εἰσιν ἡμέραι ἐν ὀφθαλμοῖς θεοῦ ἀπὸ γενέσεως κόσμου, πῶς φησιν
Eccl. 1, 2. ἡ ἐν τῷ Σειρὰχ σοφία „ἄμμον θαλασσῶν καὶ σταγόνας ὑετοῦ καὶ ἡμέρας αἰῶνος τίς
ἐξαριθμήσει;“ Ταῦτά φησιν ὁ Ὠριγένης σπουδάζων, καὶ ὅρα οἷα παίζει.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ.

I. [1] Ἐπεδήμησεν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ Χριστὸς ἐπιταγαῖς τοῦ πατρὸς τῇ ὁρατῇ κτί-
σει, ἵνα δὴ τὰ κράτη τῶν τυραννούντων ἀνατρέψας δαιμόνων ἐξέληται τῆς πικρᾶς τὰς
ψυχὰς δουλείας, ἀνθ' ὧν φύσις πᾶσα ταῖς προποσίαις τῆς ἀδικίας γεγοητευμένη
θορύβου τε καὶ ἀταξίας ἐπεπλήρωτο, οὐκ ἔτι τῶν συμφερόντων εἰς ἀνάμνησιν ἀνα-
δραμεῖν οὐδαμῶς δυναμένη. διόπερ καὶ πρὸς τὰ εἴδωλα ῥᾳδίως εἵλκετο, ἅτε ἐπικλύ-

1) Ex Gretsero De sancta cruce T. II. pp. 500. 502. ed. Ingolstad. 1600. Fragmentum ita inscribitur: *Μεθοδίου ἐπισκόπου πρὸς τοὺς λέγοντας „τί ὠφέλησεν ἡμᾶς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ σαρκωθεὶς ἐπὶ γῆς καὶ γενόμενος ἄνθρωπος; καὶ διὰ τί τῷ τοῦ σταυροῦ σχήματι ἠνέσχετο παθεῖν καὶ οὐκ ἄλλῃ τινὶ τιμωρίᾳ; καὶ τί τὸ χρήσιμον τοῦ σταυροῦ;“*

σαντος πάντα τοῦ κακοῦ καὶ πάσας ἐπινενεμημένου τὰς γενεάς, κατὰ τὴν ἀλλοίωσιν τὴν ἐκ τῆς παρακοῆς προςγεγενημένην ταῖς ἐνσάρκοις ἡμῶν σκηναῖς, ἕως ὁ κύριος Χριστὸς δι' ἧς ἐπεφάνη σαρκὸς τῷ βίῳ ἀμυδρώσας τῶν ἡδονῶν τὰς ἐπιβολάς, αἷς αἱ κάτω δυνάμεις καθ' ἡμῶν ὡπλίζοντο καταδουλῶσαι τὸ διανοητικόν, ἐλεύθερον πάντων τὸν ἄνθρωπον διέδειξε κακῶν. τούτου γὰρ ἕνεκα καὶ σάρκα ἐφόρεσεν ὁ κύριος Ἰησοῦς, καὶ ἄνθρωπος ἐγένετο καὶ προςηλώθη τῷ σταυρῷ οἰκονομούμενος, ὅπως δι' ἧς σαρκὸς οἱ δαίμονες ἀναδεῖξαι θεοὺς ἠλαζονεύσαντο, πρὸς θάνατον τὰς ψυχὰς μεθόδοις ἀπάτης ἀγκιστρευσάμενοι, διὰ ταύτης ἀνατραπέντες κατοπτευθῶσιν οὐκ ὄντες θεοί. κωλύων γὰρ ἐπὶ πλέον ἀρθῆναι τὴν μεγαλαύχησιν αὐτῶν ἄνθρωπος ἐγένετο, ἵνα δὴ δι' οὗ σώματος τὸ λογικὸν γένος τῆς τοῦ ὄντος ἀπαλλοτριώσαντες θεοῦ θρησκείας ἐλυμήναντο, διὰ τούτου ἀῤῥήτοις τέχναις σοφίας τὸν λόγον χωρήσαντος ὀλετῆρες ἐλεγχθῶσιν, ἀλλ' οὐκ εὐεργέται τῶν ψυχῶν.

Οὐκ ἦν μὲν οὖν οὐδὲν θαυμαστὸν τῷ Χριστῷ τοῦ θεοῦ καταπλήξει καὶ δυνάμεως ἀτρέπτου μεγέθει τὰς ἀντιστατικὰς ἀμυδρῶσαι φύσεις τῶν δαιμόνων. ἀλλ' ἐπειδὴ ἄχος αὐτῶν δὴ καὶ σφαδασμὸν τοῦτο προςέφερεν (νικηθῆναι γὰρ ὑπὸ τοῦ κρείττονος μᾶλλον ἂν εἵλοντο), διὰ τοῦτο δι' ἀνθρώπου τὴν ἐπὶ σωτηρίαν πάντων ᾠκονομήσατο ἔκβασιν, ὅπως οἱ μέν, τῆς ζωῆς αὐτοῖς αὐτῆς σωματικῶς καὶ τῆς ἀληθείας ἐνσκηψάσης, οἱ ἄνθρωποι πρὸς μόρφωσιν ἀναδραμεῖν καὶ τὸν φωτισμὸν ἐπίσχωσιν τοῦ λόγου, τὰ τῆς ἁμαρτίας ὑπερβάντες θέλγητρα, οἱ δὲ πρὸς τοῦ ἀσθενεστέρου νικηθέντες καὶ καταπεφρονημένοι οἱ δαίμονες λήξωσι τοῦ θράσους, τῆς κατὰ τὸν Τυφῶνα δεθέντες φλεγμονῆς. διὰ τοῦτο γὰρ μάλιστα εἰςήχθη καὶ ὁ σταυρός, τρόπαιον κατὰ τῆς ἀδικίας καὶ ἔκπληγμα τεθείς, ὥςτε μηκέτι τῇ ὀργῇ ὑπεύθυνον εἶναι ἀπεντεῦθεν τὸν ἄνθρωπον, ἀναπαλαίσαντα μὲν τὸ κατὰ τὴν παρακοὴν ἥττημα, νικήσαντα δὲ τας κάτω δυνάμεις ἐννόμως καὶ ἐλεύθερον ὀφλήματος παντὸς δωρεαῖς ἀναδειχθέντα θεοῦ, ἐπειδὴ οὕτω γε ὁ πρωτόγονος λόγος τοῦ θεοῦ δικαιοσύνης φράξας τὸν ἄνθρωπον ὅπλοις, ἐν ᾧ ἐσκήνωσε, τὰς δουλωσαμένας ἡμᾶς δυνάμεις κατηγωνίσατο διὰ τοῦ σταυροειδοῦς, ὡς εἴρηται, σχήματος, τὸν τῇ φθορᾷ δεδυναστευμένον ἄνθρωπον δείξας ἐλεύθερον χερσὶν ἡπλωμέναις.

Ἔστι γὰρ τοῦτο, εἰ χρὴ ὁριστικῶς εἰπεῖν, τὸ σχῆμα νίκης κραταίωμα, θεοῦ κάθοδος ἐπ' ἄνθρωπον, τρόπαιον κατὰ τῶν ὑλικῶν πνευμάτων, ἀπαλλαγὴ θανάτου, ὑπόθεσις ἀνόδου πρὸς ἀληθινὴν ἡμέραν καὶ διαβάθρα τῶν ἐπειγομένων ἀπολαῦσαι τοῦ ἐκεῖ φωτός, μηχανὴ δι' ἧς οἱ εἰς τὴν οἰκοδομὴν εὐθετοῦντες τῆς ἐκκλησίας κάτωθεν, λίθου τετραγώνου δίκην, ἀνέλκονται ἐναρμοσθησόμενοι τῷ θείῳ λόγῳ. ἐντεῦθεν οἱ τῇδε βασιλεῖς, πάσης πονηρᾶς ἕξεως ἐπὶ σκεδασμῷ τὸ σταυροειδὲς παραλαμβάνεσθαι αἰσθόμενοι σχῆμα, τὰ καλούμενα τῇ Ῥωμαϊκῇ διαλέκτῳ βήξιλλα ἐμηχανήσαντο. ἔνθεν εἴκουσα τούτῳ ἡ θάλασσα τῷ σχήματι πλωτὴν ἑαυτὴν ἀνθρώποις παρέχει. ὅλη γάρ, ὡς εἰπεῖν, τούτῳ ἡ κτίσις πρὸς ἐλευθερίαν ἐνδέδυται τῷ σημείῳ· τά τε γὰρ ὄρνεα ὑψιπετοῦντα τὸ σταυροειδὲς κατὰ τὴν ἔκτασιν τῶν πτερύγων σχῆμα αἰνίσσονται, αὐτός τε ὁ ἄνθρωπος τὰς χεῖρας πετάσας οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχων φαίνεται ἢ τοῦτο. ὅθεν αὐτῷ δὴ τούτῳ, ᾧπερ ἐκ κατασκευῆς κεκόσμητο, σχηματισάμενος αὐτὸν ὁ κύριος θεότητι ἐκέρασεν, ἵνα ὄργανον ᾖ λοιπὸν τοῦ θεοῦ ἱερόν, πάσης ἀσυμφωνίας τε καὶ ἀῤῥυθμίας ἀπηλλαγμένον. οὐδὲ γὰρ ἔτι μετὰ τὸ ἁρμοσθῆναι τὸν ἄνθρωπον πρὸς θεοσέβειαν καὶ τὸ τῆς ἀληθείας ἀκήρατον μέλος ἐνηρμοκέναι, δι' οὗ τὴν θεότητα κεχώρηκε τῷ ξύλῳ τῆς ζωῆς καθάπερ χορδαί τε καὶ τόνοι προςηρμοσμένον, εἰς ἀσυμμετρίαν καὶ φθορὰν χωρῆσαι δυνατόν.

II. [1] Οἴονταί τινες καὶ τὸν θεόν, πρὸς τὸ τῆς οἰκείας διαθέσεως μέτρον ἰσάζοντες αὐτόν, τὰ αὐτὰ τοῖς φαύλοις ἢ ἐπαινετέα ἢ ψεκτέα ἡγεῖσθαι, ὥςπερ κανόνι καὶ μέτρῳ χρώμενον ταῖς δόξαις τῶν ἀνθρώπων, οὐ συννοήσαντες διὰ τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς ἄγνοιαν, ὅτι πᾶσα δήπουθεν ἡ κτίσις ἐνδεής ἐστι τοῦ κάλλους τοῦ θεοῦ. αὐτὸς γὰρ ἐξ ὅλης καὶ πάσης τῆς οὐσίας τε καὶ φύσεως τῷ ἑαυτοῦ τὰ πάντα εἰς τὸ ζῆν ἐφέλκεται λόγῳ. εἴτε γὰρ τὸ ἀγαθὸν θέλει, αὐτὸς ὢν τὸ ἀγαθὸν ἐν ἑαυτῷ μένει· εἴτε τὸ καλὸν ὑπάρχει ἐραστὸν αὐτῷ, αὐτὸς ὢν τὸ μόνον καλὸν εἰς ἑαυτὸν βλέπει, ἐν οὐδενὶ τὰ πρὸς τῶν ἀνθρώπων θαυμαζόμενα τιθέμενος. [2] κάλλιστον γὰρ ταῖς ἀληθείαις καὶ ἐπαινετὸν κλητέον τοῦτο, ὅπερ ἂν αὐτὸς ἡγήσηται ὁ θεὸς καλόν, κἂν ὑπὸ πάντων ἐξουθενῆταί

1) Ex Gretsero, ibid., pp. 502. 504. Inscriptio fragmenti haec est: ***Πρὸς τοὺς ἐπαισχυνομένους ἐπὶ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ.***

2) ***Κάλλιστον .. νομίζουσι.*** Haec ex cod. Rupifucald. Parallelorum SS. Io. Damasceni cum lemmate: ***Τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, ἐκ τῶν κατὰ τοῦ Πορφυρίου,*** apud Combefisium et ex eo apud Galland. p. 803, D. E. Cf. Io. Damasc. Opp. ed. Lequien. T. II. p. 778, A. Itaque non dubitavi, hoc fragmentum II. cum reliquis duobus cognati argumenti fragmentis I. et III. ad opus adversus Porphyrium referre. Gallandius haec tria fragmenta ad Methodii nescio quam homiliam de s. cruce perperam retulit.

τε καὶ χλευάζηται, ἀλλ' οὐχ ὅπερ οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν. ὅθεν, εἰ καὶ διὰ τούτου τοῦ σχήματος τῶν θυμοφθόρων ἐλευθερῶσαι τὰς ψυχὰς παθῶν ἐβουλήθη καταισχύνων τὰ πλήθη τῶν δαιμόνων, ἀποδέχεσθαι ἐχρῆν, ἀλλὰ μὴ δυςφημεῖν, ἐλευθεροποιὸν αὐτὸ καὶ λυτήριον τῶν ἐκ τῆς παρακοῆς κατασκευασθέντων ἡμῖν δεσμῶν δοθέν. ἔπαθε γὰρ σαρκὶ τῷ σταυρῷ προςπαγεὶς ὁ λόγος, ἵνα ἁπλώσῃ ἀπονεναρκωμένον πλάνῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἄνω τε καὶ θεῖον μέγεθος, τῷ θείῳ ἐξισώσας τῆς ζωῆς αὐτὸν οὗ πρόσθεν ἀπήλαστο, ὅτι τούτῳ τὰ πάθη τῷ σχήματι ἤμβλυνται, πάθος παθῶν διὰ τοῦ παθεῖν γενόμενος καὶ θάνατος διὰ τοῦ θανεῖν θανάτου, οὐ χειρωθεὶς ὑπὸ θανάτου, οὐδὲ ἀλγυνθεὶς ὑπὸ πάθους. οὔτε γὰρ πάθος ὅλως αὐτὸν ἐξέστησεν οὔτε θάνατος ἐλυμήνατο, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ παθητῷ μένων ἀπαθὴς καὶ ἐν τῷ θνητῷ ἀθάνατος, πᾶν ὅσον ἀὴρ καὶ μέσον καὶ ἄνω κατειληφὼς καὶ τὸ θνητὸν θεότητι κεράσας ἀθανάτῳ, ἡττήθη τε τελέως ὁ θάνατος εἰς ἀφθαρσίας ἐκτύπωμα ἀνασταυρωθείσης τῆς σαρκός.

III. [1] ... ἐπειδή γε δύναμις αὐτῷ τοῦτο ἦν· δυνάμεως γὰρ τὸ συστέλλεσθαι μὲν ἐν τοῖς ὀλίγοις καὶ βραχύνεσθαι, χεῖσθαι δὲ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ μεγεθύνεσθαι. εἰ δὲ τὸ συνεκτείνεσθαι μὲν τοῖς μεγάλοις καὶ συνεξισάζεσθαι δυνατὸν αὐτῷ, τὸ δὲ βραχύνεσθαι ἐν τοῖς μικροῖς καὶ συστέλλεσθαι ἀδύνατον, οὐκ ἦν δύναμις. δυνάμει γὰρ ἐὰν τόδε μὲν δυνατὸν εἶναι φῄς, τὸ δὲ ἀδύνατον, τὸ εἶναι αὐτὴν δύναμιν παραγράφῃ, ἀσθενοῦσαν περὶ ἃ μὴ δύναται. οὐ μὴν δέ, ἀλλ' οὐδὲ ὑπεροχήν τινα ἔτι θεότητος ἕξει πρὸς τὰ μεταβαλλόμενα καὶ τὰ ἐρχόμενα τῶν ζώων χαμαί, ἃ ἐφ' ὧν μὲν ἂν δύνωνταί τι δρᾶσαι ἐνεργοῦσιν, ἐφ' ὧν δ' ἂν μὴ δύνωνται φθίνουσι. διόπερ ταύτῃ μᾶλλον κεχώρηται ἐν ἀνθρώπῳ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὅτι μὴ ἦν αὐτῷ τοῦτο ἀδύνατον· ὅτι δυνάμει καὶ ἔπαθεν ἀπαθὴς μένων, καὶ ἔθανεν ἀθανασίαν τῷ θνητῷ χαριζόμενος. σῶμα μὲν γὰρ ὑπὸ σώματος τυπτόμενον ἢ τεμνόμενον τοσοῦτον τύπτεται ἢ τέμνεται, ὅσον ἂν τὸ τύπτον τύπτῃ καὶ τὸ τέμνον τέμνῃ. κατὰ ἀντιτύπησιν γὰρ τοῦ ὑποκειμένου τῷ τύπτοντι ἡ πληγὴ γίνεται, ἐν ἴσῳ πάθει τῶν ἑκατέρων ὄντων, καὶ τοῦ δρῶντος καὶ τοῦ δρωμένου. ἀμέλει ἐὰν μὴ τὸ τεμνόμενον μετὰ ὀλίγης ἕξεως ἀντιτονήσῃ τῷ τέμνοντι, τὸ τέμνον τέμνειν οὐ δυνήσεται. τῇ γὰρ φορᾷ ξίφους οὐκ ἀντιπαραμείναντος τοῦ ὑποκειμένου σώματος, ἀλλὰ συνείξαντος μᾶλλον, ἄπρακτος γίνεται ἡ ἐνέργεια, οἷον καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν λεπτομερεστέρων σωμάτων, πυρός, ἀέρος· ἐκλύεται γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνενέργητος ἡ τῶν στερεωτέρων ὁρμὴ σωμάτων. εἰ δὲ πῦρ ἢ ἀέρα λίθος ἢ σίδηρος ἢ ξύλον ἢ ἄλλο, οἷς οἱ ἄνθρωποι χρώμενοι καθ' ἑαυτῶν ἀλληλοφονοῦσι, τρῶσαί τε καὶ διελεῖν οὐ δύνανται, παρὰ τὸ τῆς εἰκτικῆς τε αὐτὸ καὶ λεπτομερεστέρας φύσεως τυγχάνειν, πῶς οὐ μᾶλλον ἄτρωτός γε ἔμεινεν ἡ σοφία καὶ ἀπαθής, οὐδὲν πρὸς οὐδενὸς κακυνομένη, κἂν τεμνομένῳ συνῇν καὶ προσηλωμένῳ τῷ σώματι, βελτίων καὶ καθαρωτέρα φύσεως πάσης μετὰ τὸν γεννησάμενον αὐτὴν θεὸν ὑπάρχουσα;

IV. [2] *Μετάνοια τότε ἁμαρτήματος παντὸς γίνεται ἀπαλειπτική*, ὅταν ἐπὶ τῷ γενομένῳ ψυχῆς σφάλματι ἀναβολὴν μὴ δέξηται, μηδὲ παραπέμψῃ τὸ πάθος εἰς χρονικὸν διάστημα· οὕτω γὰρ οὐχ ἕξει καταλεῖψαι ἴχνος ἐν ἡμῖν τὸ κακόν, ἅτε ἅμα τῷ ἐπιβῆναι ἀποσπασθὲν δίκην φυτοῦ ἀρτισυστάτου.

V. [3] Ἡμέτερον μὲν ὄντως ἐστὶ κακὸν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἀνομοιότης τε καὶ ἄγνοια· ἀγαθὸν δὲ ἔμπαλιν πηλίκον ἡ πρὸς αὐτὸν ἐξομοίωσις; φαίνεται γοῦν οἰκεῖον μὲν ἀληθῶς ἀγαθὸν ἡ περὶ τὸ ἄφθαρτόν τε καὶ θεῖον ἐπιστροφὴ καὶ πίστις, κακὸν δὲ ἡ περὶ αὐτὸ ἄγνοια καὶ ῥαθυμία, εἴ γε τὰ ἐν ἡμῖν καὶ ἐξ ἡμῶν φυόμενα, ταῦτα ἡμέτερα τυγχάνουσι, κακοποιητικὰ ὄντα πονηρίᾳ.

1) Ex Allatii Diatr. de Methodiorum scriptis, p. 349 sq. Fragmentum ita inscribitur: *Τοῦ αὐτοῦ Μεθοδίου, πῶς ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ Χριστὸς ἐν βραχεῖ τε καὶ περιωρισμένῳ χρόνῳ διαστολαῖς σώματι ἐκεχώρητο; καὶ πῶς ἀπαθὴς ὢν ἐγένετο ὑπὸ πάθος;*

2) Ex cod. Rupifucald. Parallelorum SS. Io. Damasceni apud Combefisium et ex eo apud Galland. p. 803, E. 804, A. Cf. Io. Damasc. Opp. ed. Lequien. T. II. p. 784, B., ubi lemna: *τοῦ ἁγίου Μεθοδίου, κατὰ Πορφυρίου.*

3) Indidem apud Combefisium et ex eo apud Galland. p. 804, A. B. Cf. Io. Damasc. Opp. ed. Lequien. T. II. p. 785, E., ubi lemma: *Μεθοδίου, ἐκ τοῦ κατὰ Πορφυρίου.*

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΛΟΓΟΥ.

[1] *Οὕτω γὰρ θαυμαστὸν καὶ περισπούδαστόν ἐστι τὸ μαρτύριον, ὅτι αὐτὸς ὁ κύριος,
ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, τιμῶν αὐτὸ ἐμαρτύρησεν, „οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγησάμενος τὸ εἶναι ἴσα* Phil. 2, 6.
θεῷ,“ ἵνα καὶ τούτῳ τὸν ἄνθρωπον τῷ χαρίσματι εἰς ὃν κατέβη στέψῃ.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΠΑΤΑΡΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

Ed. Pant. p. 18

Εἰς τὸν Συμεῶνα καὶ εἰς τὴν Ἄννην, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀπαντήσεως, καὶ εἰς τὴν ἁγίαν θεοτόκον.

I. *Πάλαι ἱκανῶς, ὡς οἷόν τε, διὰ βραχέων τὰ περὶ παρθενίας ἐν τοῖς περὶ ἁγνείας
συμποσίοις κατεστρωκότων ἡμῶν, σήμερον αὐτὴν τὴν τῆς παρθενίας ὁλόῤῥιζον δόξαν
καὶ ἀμαράντινον στέφανον εἰς εὐφροσύνην ὁ χρόνος ἐν μέσῳ προήγαγε τοῖς τῆς ἐκκλη-* 20
*σίας τροφίμοις. σήμερον γὰρ τὸ βουλευτήριον τῶν θείων χρησμῶν ἐξανοίγεται, καὶ
τὰ τῆς παρούσης ἐνδόξου ἡμέρας σύμβολα καὶ ἀποτελέσματα παρὰ τῶν ἱεροκηρύκων τῷ
ἐκκλησιαστικῷ συλλόγῳ ἐπαναγινώσκεται. σήμερον ἡ περαίωσις τῆς ἀρχαίας βουλῆς
καὶ ἀληθινῆς διὰ τῶν ἔργων ἐνδόξως τῷ κόσμῳ ἐμφανίζεται. σήμερον ἄτερ διακαλύμ-
ματος ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου καὶ τῆς θείας καὶ ἀληθινῆς αὐτοῦ* 2 Cor. 3, 18.
*κιβωτοῦ κατοπτριζόμεθα. σήμερον τὴν καραδοκηθεῖσαν οὐράνιον χαρὰν ταῖς γενεαῖς
ἐπ᾽ ὤμων φέρουσα ἡ ἁγιωτάτη πανήγυρις τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων ἀποδίδωσι. „παρ-* 22
ῆλθε τὰ παλαιά, καὶ ἤνθησε τὰ νέα καὶ οὐ παλαιούμενα.“ οὐκέτι νόμου αὐστηρὸν 2 Cor. 5, 17; Esai. 43, 19.
*δόγμα προεδρεύει, ἀλλὰ χάρις δεσπότου βασιλεύει, σωτηρίῳ μακροθυμίᾳ πάντας πρὸς
ἑαυτὴν ἐπιστρέφουσα. οὐ πάλιν Ὀζᾶν τις ἀοράτως μαστίζεται, προσψαῦσαι τοῖς ἀψαύ-* 2 Reg. 6, 6.
στοις κατατολμῶν. θεὸς γὰρ προτρέπεται, καὶ τίς ἔτι δειλιάσει; „δεῦτε πρός με πάντες Matth. 11, 28.
*οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι“ βοᾷ, καὶ τίς οὐ προσδραμεῖται; καὶ μηδεὶς Ἰουδαίων
ἀντιλεγέτω τῇ ἀληθείᾳ, πρὸς τὴν προτύπωσιν βλέπων τοῦ οἴκου Ἀβεδαρᾶ. εἰς τὰ ἴδια* 2 Reg. 6, 10.
ἦλθεν ὁ κύριος ἐμφανῶς, καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμψύχου κιβωτοῦ, ὡς ἐπὶ ἱλαστηρίου, ἐπὶ γῆς Joan. 1, 11.
*πομπεύει. ταύτης προσψαύσας τελώνης δίκαιος ἀναδείκνυται. ταύτῃ προσπελάσασα
πόρνη σώφρων ἀναπλάττεται. ταύτης θίξας λεπρὸς ἀνωδύνως ἀναχαλκεύεται. οὐδένα* 24
*ἀπωθεῖται, οὐδένα βδελύσσεται. μεταδιδοῖ τῶν ὑγιεινῶν, οὐ μεταλαμβάνουσα τῶν
νοσερῶν· ὁ γὰρ τῆς φιλανθρωπίας κύριος ἐπαναπαύεται αὐτῇ. ταῦτα τῆς νέας χάριτος
τὰ δωρήματα. τοῦτο πρόσφατον γέγονεν ὑπὸ τὸν ἥλιον, οὐ πάλαι γεγονός, οὐδ᾽ αὖ
μετέπειτα γενησόμενον. ὃ προώρισε δι᾽ οἶκτον τὸν πρὸς ἡμᾶς, ἦλθε, καὶ ἐπλήρωσε
διὰ φιλανθρωπίαν τὴν αὐτῷ πρέπουσαν. εἰκότως γοῦν καὶ ἀνέκραγεν ἡ ἱερὰ σάλπιγξ* 26
„τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινά.“ καὶ τί ἐννοήσω ἢ τί λαλήσω 2 Cor. 5, 17.
*ἐπάξιον τῆς ἡμέρας, τοῖς ἀνεφίκτοις ἐπεκτεινόμενος; φέρει γὰρ ἀεὶ τῆς ἁγίας παρθένου
ἡ μνήμη κατὰ παντὸς λόγου τὰ νικητήρια. διά τοι τοῦτο δυσωπῆσαν ἡμῶν τὴν ἀσθέ-
νειαν τὸ μέγεθος τῶν ἐγκωμίων, ἐπὶ τὸν δυνατὸν ὕμνον καταφεύγωμεν, καὶ τὴν ἀνί-
κητον ἧτταν ἐγκαυχησάμενοι τῷ φιλεόρτῳ Χριστοῦ ποιμνίῳ γεγηθότες συγχορεύσωμεν.
σὺ δέ μοι, ὦ θειότατον καὶ ἱερώτατον ἀκροατήριον, τὸ σιγηλὸν ἄσκει, ὅπως διὰ τῶν
πορθμῶν τῶν ἀκοῶν γαληνῶς ταῖς διανοίαις ἐγκαθορμισθῇ τῆς ἀληθείας τὰ ἀγώγιμα.
ἑορτὴν ἄγομεν οὐχ Ἑλληνικῆς εἰκαιομυθίας, γελωτοποιὸν καὶ ἐμβρόντητον θεῶν ἑστία-* 28
σιν φέρουσαν, ἀλλὰ τῆς ἀστέκτου δόξης τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ συγκατάβασιν ἐκπαι- Rom. 9, 5.
δεύουσαν.

II. *Φέρε τοίνυν, σεμνολόγε κηρύκων καὶ μέγιστε προφητῶν Ἡσαΐα, τὰ τῆς ἐνδόξου
πανηγύρεως φιλοσόφει τῇ ἐκκλησίᾳ μυστήρια, καὶ δαψιλῶς ἐμφορηθῆναι τῶν ἀναφαι-
ρέτων ἀγαθῶν πρότρεπε τοὺς καλλίστους δαιτυμόνας, ὅπως τῷ παρὰ σοὶ ἐσόπτρῳ τὴν
παρ᾽ ἡμῖν ἀλήθειαν ἀντιζεύξας, ὡς ἀψευδὴς ὑποφήτης, χεῖρα ἐπὶ χεῖρα κροτήσῃς τῷ
τέλει τῶν προῤῥήσεων. „ἐγένετο“ φησί „τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεύς,* Esai. 6, 1—9.
εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου. καὶ πλήρης ὁ οἶκος 30

1) Apud Theodoretum Dial. 1. *Ἄτρεπτ.*, Opp. ed. Sirmond. T. IV, p. 37.

τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ Σεραφὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ· ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ἓξ
πτέρυγες τῷ ἑνί. καὶ ἐκέκραγεν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἔλεγον, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος
κύριος Σαβαώθ· πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἐπήρθη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ
τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον, καὶ ὁ οἶκος ἐπλήσθη καπνοῦ. καὶ εἶπα, ὢ τάλας ἐγώ, ὅτι
κατανένυγμαι· ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα
χείλη ἔχοντος οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κύριον Σαβαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. καὶ
32 ἀπεστάλη πρός με ἓν τῶν Σεραφίμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λα-
βίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου, καὶ εἶπεν, ἰδοὺ
ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου
περικαθαριεῖ. καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς κυρίου λέγοντος, τίνα ἀποστείλω; καὶ τίς πορεύ-
σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπα, ἰδοὺ ἐγώ, ἀπόστειλόν με. καὶ εἶπε, πορεύου,
καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ, ἀκοῇ ἀκούσητε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψητε,
καὶ οὐ μὴ ἴδητε.“ ταῦτα τοῦ προφήτου διὰ τοῦ πνεύματος τὰ προκηρύγματα. σὺ δέ
34 μοι, ἀγαπητέ, σκόπει τῶν εἰρημένων τὴν δύναμιν, ἵνα συνήσῃς τῶν μυστηρίων τὴν
ἔκβασιν καὶ μάθῃς τίς καὶ ποταπὴ ἡμῶν ἡ συνάθροισις καὶ προχρηματίσαντος τοῦ
προφήτου τὸ θαῦμα δεῦρο ὕπιθι καὶ πρόσβαινε θερμότατα καὶ φαιδρότατα καὶ προ-
θυμότατα τῇ ὀξυωπίᾳ τῆς διανοίας ἐπὶ τὴν εὐκλεεστάτην Βηθλεέμ, καὶ ἀνατύπωσαι
σεαυτῷ ἐμφανῆ εἰκόνα, τῇ ἐκβάσει τῶν πραγμάτων τὴν προφητείαν συγκρίνων· οὐ γὰρ
Prov. 8, 9. δεήσῃ μακρῶν λόγων εἰς ἐφόδιον γνώσεως τοῖς ἐκεῖσε ἔργοις ἐνατενίζων. πάντα γὰρ
ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν. ἰδοὺ γὰρ αὐτόθι, ὡς θρόνος
36 ὑψηλὸς καὶ ἐπηρμένος τῇ δόξῃ τοῦ κτίσαντος, ἡ παρθενομήτωρ εὐτρεπίζεται φανερώ-
τατα τῷ βασιλεῖ κυρίῳ Σαβαώθ. ἐπὶ τοῦτον κατανόησον τὸν νῦν πρὸς σὲ διὰ σαρκὸς
ἐπιδημήσαντα κύριον. ἐπὶ τοῦτον (τὸν παρθενικόν φημι θρόνον) προσκύνησον, τὸν
πρὸς σὲ τὴν νέαν ταύτην καὶ πανύμνητον πορείαν στειλάμενον. περίβλεψαι δὲ τοῖς τῆς
πίστεως ὄμμασι, καὶ εὑρήσεις περὶ τοῦτον καὶ τὸ βασιλικὸν τῶν Σεραφὶμ ἱεράτευμα.
ἕπεσθαι γὰρ φιλεῖ πως τῇ βασιλέως παρουσίᾳ καὶ ἡ τούτου δορυφορία. ὅθεν καὶ
ἀνυμνηκέναι τὸ τηνικαῦτα λέγονται οὐ μόνον τὸ τρισυπόστατον τῆς θείας ἑνάδος, ἀλλὰ
δὴ καὶ τὴν καταντήσασαν τὰ νῦν ἐπὶ γῆς διὰ τῆς θεοφανείας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριά-
38 δος πασιπροσκύνητον δόξαν ἐν τῷ λέγειν „πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ.“
Ephes. 1, 5. συμπαρεῖναι γὰρ πεπιστεύκαμεν τῷ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντι υἱῷ κατὰ τὴν εὐδοκίαν
καὶ τὸν ἀδιάστατον αὐτοῦ πατέρα κατὰ τὴν θεότητα, σὺν τῷ ὁμοουσίῳ αὐτοῦ πνεύ-
2 Cor. 5, 19. ματι. „θεός“ γάρ φησιν ὁ ἱεροφάντης Παῦλος „ἦν ἐν τῷ Χριστῷ κόσμον ἑαυτῷ κα-
ταλλάσσων, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν,“ τὸν πατέρα ἐν τῷ υἱῷ
διὰ τὸ ἓν θέλημα ἐμφαίνων.

III. *Κατανοήσας δέ*, ὦ φιλέορτε, περὶ τὴν Βηθλεὲμ τὰ οὕτως ἔνδοξα καὶ διὰ σὲ
τελούμενα, συνασμένιζε τοῖς ἐπουρανίοις μεγαλοφυῶς τὴν περὶ σὲ ἑορτάζουσι σωτηρίαν.
40 χόρευε πρὸ προσώπου τοῦ παρθενικοῦ θρόνου, ὡς πάλαι Δαβὶδ πρὸ προσώπου τῆς
2 Reg. 6, 14. κιβωτοῦ. ἀνευφήμησον τὸν ἁπανταχοῦ πάντοτε παρόντα, καὶ ἐκ Θεμάν, ὥς φησιν ὁ
Hab. 3, 3. προφήτης, ἐπιφανῆναι κατὰ σάρκα τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων εὐδοκήσαντα κύριον.
Exod. 15, 2. λέγε Μωσαϊκῶς „οὗτός μου θεός, καὶ δοξάσω αὐτόν, θεὸς τοῦ πατρός μου, καὶ
ὑψώσω αὐτόν.“ ἐχόμενοι δὲ τῶν εὐχαριστηρίων ἐξετάσωμεν χρησιμώτατα τίς ἡ ἐν
Βηθλεὲμ ἐξεγείρασα πρόφασις τὸν βασιλέα τῆς δόξης. τὸ μὲν γὰρ ἐν Βηθλεὲμ
σωματικῶς γεννηθῆναι ἡ περὶ ἡμᾶς εὐσπλαγχνία ἐξεβιάσατο τὸν ἀβίαστον· τὸ δὲ ὑπο-
42 τίτθιον τυγχάνοντα τὸν ἐν χρόνῳ ἄχρονον, καὶ τοῖς σπαργάνοις ἐγκατεχόμενον ἀκα-
τόχως, μέτοικόν τε καὶ μετανάστην γενέσθαι ποία ἄρα γεγένηται ἀνάγκη; εἰ δὲ βούλει
γνῶναι καὶ τοῦτο, ὦ θειότατόν μοι καὶ θεόπνευστον σύστημα, ἄκουε Μωυσέως δια-
Exod. 34, 19; πρυσίως κηρύττοντος τῷ λαῷ, καὶ εἰς γνῶσιν τῆς ὑπερφυοῦς γεννήσεως ἐγκεντρίζοντος
Luc. 2, 23. αὐτοὺς καὶ λέγοντος „πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται.“ ὢ
Rom. 11, 33. τοῦ θαύματος. ὢ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ. ἔπρεπε γὰρ τῷ κυ-
ρίῳ νόμου καὶ προφητῶν κατὰ νόμον ἅπαντα τὸν ἴδιον διαπράξασθαι, καὶ μὴ ἀθε-
44 τητὴν εἶναι νόμου, ἀλλὰ πληρωτήν, συνάψαι τε ἐντεῦθεν τῇ τοῦ νόμου περαιώσει τὴν
τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀρχήν. διὰ τοῦτο ἡ ὑπερτέρα νόμου μήτηρ τῷ νόμῳ ὑποκύπτει, καὶ
ἡ εὐαγὴς τὸν κατὰ τῶν ἀναγῶν φυλάττει ὁρισμὸν τὸν τετταράκοντα ἡμερῶν, καὶ γίνε-
ται νόμου ὑπήκοος ὁ τοῦ νόμου ἐλευθερωτής, καὶ προσφορὰ προσάγεται ὑπὲρ τοῦ
Luc. 2, 24. ἡμᾶς ἁγιάσαντος ζεῦγος ὀρνέων ἀκεραίων, εἰς μαρτύριον τῶν ἀμωμήτως προσιόντων.
ὅτι δὲ ἀμόλυντος ὁ τόκος καὶ καθαρσίων ἀνεύθυνος, μαρτυρεῖ μου τῷ λόγῳ Ἡσαΐας
Esai. 66, 7. διαῤῥήδην τῇ ὑφ' ἡλίῳ κηρύττων „πρὶν ἢ τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὸν
46 πόνον τῶν ὠδίνων, ἐξέφυγε καὶ ἔτεκεν ἄῤῥεν. τίς ἤκουσε τοιοῦτον, ἢ τίς ἑώρακεν οὕ-
τως;“ ἐκπέφευγε τοίνυν ἡ παναγία παρθενομήτωρ τὰ γυναικεῖα, καὶ πρὶν ἢ τεκεῖν,
εἴτουν ἄνευ συνουσίας συλλαβεῖν, πνεύματος ἁγίου προνυμφεύσαντος καὶ ἁγιάσαντος
τέτοκε τὸν πρωτότοκον καὶ μονογενῆ τοῦ πατρὸς υἱόν, τὸν ἄνω μονογενῶς ἄτερ μη-

τρὸς ἐκ τῆς πατρικῆς οὐσίας ἐκλάμψαντα, καὶ τὴν παρθενίαν τῆς φυσικῆς ἐνάδος ἀμέ-
ριστον καὶ ἀδιάστατον φυλάξαντα, καὶ κάτω ἐκ παρθενικῆς παστάδος νυμφικῶς ἑνώ-
σαντα ἑαυτῷ τὸν Ἀδὰμ ἀτρέπτως, καὶ ἀδιάσπαστον καὶ ἀκήρατον τὴν μητρικὴν ἁγνείαν
διατηρήσαντα, τὸν ἄνω ἀῤῥεύστως γεννηθέντα καὶ κάτω ἀφράστως τεχθέντα. ἀλλ᾽ ἐπὶ
τὸ προκείμενον ἐπανάξωμεν τὸν λόγον. 48

IV. *Προφήτης* τοιγαροῦν ἐκ Ναζαρὲθ ἀνήγαγε τὴν παρθένον ἀποκυῆσαι ἐν Βηθλεὲμ
τὸ σωτήριον κύημα, καὶ προφήτης ἐξήγαγεν ἐμφανίσαι τῷ κόσμῳ τῆς ζωῆς τὴν ἐλπίδα.
ὅθεν ἀπάρυσα ἐκ σταθμῶν Βηθλεὲμ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ (αὐτῷ γὰρ ἀπετίννυε τῷ
νόμῳ τῆς τεσσαρακοντάδος τὴν οὐ κατὰ χρέος, ἀλλὰ κατὰ χάριν ὀφειλήν) ἐπὶ τὰ ὄρη
κατέπαυσε τῆς Σιών, καὶ ἀναλαβοῦσα τοῖς ἀχράντοις κόλποις, ὡς ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ
καὶ τὴν ἀνθρωπείαν ὑπερβαίνοντος φύσιν, τὸν βασιλέα τῶν ἁπάντων τῷ θεῷ καὶ πα-
τρί, τὸν σύνθρονον αὐτοῦ καὶ ἀνεκφοίτητον υἱόν, ἐνεφάνιζεν ἐκεῖ μετὰ τῆς ἐξ αὐτῆς 50
προςλήψεως ἀχράντου. ἄνεισιν ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἡ ἱερὰ μήτηρ ἐμφανίσαι τῷ νόμῳ ξένον
θαῦμα καὶ τὸν ζητούμενον τόκον, τὸν διανοίξαντα μήτραν παρθενίας καὶ κλεῖθρα παρ-
θενίας μὴ διαῤῥήξαντα, τὸν ἀνώτερον νόμου καὶ πληρωτὴν νόμου, τὸν προγενέστερον
καὶ μεταγενέστερον, τὸν ἐξ αὐτῆς σαρκωθέντα ὑπὲρ νόμον φύσεως· διότι πᾶσα μήτρα
ἐκ συναφείας πρῶτον διανοιγομένη καὶ ἐνσπειρομένη ἀρχὴν τοῦ τίκτειν λαμβάνει, καὶ
τελεσφόροις ὠδῖσι τὸν λογικὸν καὶ κατάλληλον τῆς φύσεως καρπὸν τῇ τοῦ δημιουρ-
γοῦντος σοφίᾳ εἰς τοὐμφανὲς προφέρει, κατὰ τό „αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε, καὶ πλη- Gen. 1, 22.
ρώσατε τὴν γῆν“ τοῦ θεοῦ λέγοντος, ἡ δὲ ταύτης γαστήρ, οὔτε μὲν προδιανοιγεῖσα, 52
οὔτε δὲ προενσπερματισθεῖσα, ὑπερφυῆ τε καὶ συμφυῆ καρπὸν ἐβλάστησε, καθ᾽ ἕνωσιν
ἀδιάσπαστον ἀλωβήτως εἰς ἐπίτασιν θαύματος ἐν ταὐτότητι διαμείνασα τῆς παρθενίας.
ἄνεισι τοιγαροῦν εἰς τὸ ἱερὸν ἡ τοῦ ἱεροῦ ὑψηλοτέρα, δισσὸν κλέος περικειμένη, παρ-
θενίας φημὶ ἀχράντου καὶ παιδοποιίας ἀφράστου, εὐλογίαν νόμου καὶ ἁγιασμὸν χάρι-
τος. διό φησιν ὁ βλέπων „καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ Σεραφὶμ εἱστή-
κεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐνέκραγεν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἔλεγον, ἅγιος, ἅγιος,
ἅγιος κύριος Σαβαώθ· πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ.“ τοῦτο δὴ τοῦτο καὶ ὁ 54
μακάριος προφήτης Ἀμβακοὺμ ἀστείως ἐμελῴδησε φάσκων „ἐν μέσῳ δύο ζώων γνω- Esai. 6, 3.
σθήσῃ· ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ· ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ.“
ὅρα μοι τηλαυγῶς τοῦ πνεύματος τὴν ἀκρίβειαν· γνῶσίν φησιν, ἐπίγνωσιν, ἀνάδειξιν.
ἅτινα δηλοῖ, τὸ μέν „ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ“ τήν τε κατὰ νόμον ἐν τοῖς ἀδύ- Hab. 3, 2.
τοις ὑπεράνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου τῆς κιβωτοῦ μεταξὺ τῶν τυπικῶν Χερουβὶμ ἐπισκίασιν
τῆς θείας αὐτοῦ δόξης, ὥς φησι πρὸς Μωυσῆν „ἐντεῦθέν σοι γνωσθήσομαι,“ τήν τε Exod. 25, 22.
καταντήσασαν τὰ νῦν διὰ τὴν κατὰ σάρκα πανύμνητον αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος θεοφάνειαν 56
ἀγγελικὴν συνέλευσιν, εἰ καὶ πρὸς ἡμῶν ἀθεώρητος, καθὼς προδεδήλωκεν Ἡσαΐας· τὸ
δέ „ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ“ τὴν πανένδοξον, ὡς προείρηται, κατὰ σάρκα
ἐπίγνωσιν τοῦ ἀοράτου σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ὥς πού φησιν ὁ μέγας ἱερομύστης Παῦ-
λος „ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενό- Gal. 4, 4—5.
μενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱο-
θεσίαν ἀπολάβωμεν.“ τὸ δὲ ἐπαγόμενον „ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ“
ποίας ἂν καὶ δέοιτο ἀντιφράσεως τῷ εὔσκοπον πρὸς τὸ ἑορταζόμενον ἀπευθύνοντι τὸ 58
ὄμμα; ἀναδειχθήσῃ, γάρ φησιν, ὡς ἐπὶ πίνακι βασιλικῷ, ὑπὸ τῆς τεκούσης σε ἀχράντου
μητρὸς ἐν τῷ ναῷ, ἐν τῇ τῆς σαρκώσεώς σου εὐπρεπείᾳ. ταῦτα δὲ ἀνακεφαλαιούμενος
ὁ προφήτης πρὸς τὸ σαφέστερον, ἀνακέκραγε λέγων „κύριος ἐν ναῷ ἁγίῳ αὐτοῦ· εὐ- Psal. 10, 5.
λαβείσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ.“ Psal. 95, 9.

V. *Φρικτὸν* γὰρ ὄντως τὸ περὶ σὲ μυστήριον, μῆτερ παρθένε καὶ νοητὲ θρόνε,
δεδοξασμένε καὶ θεοῦ ἐπάξιε. προήγαγες γὰρ θαῦμα ἐπουρανίοις καὶ ἐπιγείοις ἐξαί-
σιον. καὶ παράδειγμα τούτων καὶ ἀῤῥαγὴς ἔλεγχος τὸ κατὰ τὸ καινὸν τῆς ὑπερφυοῦς
σου λοχείας ἀγγέλους ἐπὶ γῆς ᾄδειν „δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν 60
ἀνθρώποις εὐδοκία,“ τῷ τριπλασιασμῷ τῆς ᾠδῆς τὸν τριπλασιασμὸν τῆς ἁγιότητος εἰς- Luc. 2, 14.
άγοντας. μακαρία σὺ ἐν γενεαῖς γυναικῶν, θεομακάριστε, ὅτι διὰ σοῦ ἐπληρώθη ἡ γῆ
τῆς θείας δόξης τοῦ θεοῦ, ὡς καὶ ἐν ψαλμοῖς ᾄδεται „εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ,
καὶ πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ· γένοιτο, γένοιτο.“ „καὶ ἐπήρθη“ Ps. 71, 18. 19.
φησί „τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον.“ ὃ σημαίνει τοῦ ναοῦ τὸ καταπέ- Esai. 6, 4.
τασμα, τὸ συσκιάζον κατὰ πρόσωπον τῆς προτυπωσάσης σε κιβωτοῦ διαθήκης, ἵνα μοι
φανερωθῇ τἀληθές, καὶ διὰ τῶν προηγησαμένων τύπων τε καὶ ὑποδειγμάτων παιδα- 62
γωγηθῶ αἰδοῖ καὶ τρόμῳ τιμᾶν καὶ προςκυνεῖν τὸ περὶ σὲ μυστήριον, χαλιναγωγηθῶ
τε αὖ διὰ τῆς νομικῆς σκιαγραφίας τῆς τολμηρᾶς καὶ ἀναιδοῦς ἀσκαρδαμύκτως ἀν-
τοφθαλμῆσαι ἀντωπίας τὸν τὰ πάντα ἐν ἀκαταληψίᾳ ὑπεριδρυμένον. εἰ γὰρ τῇ εἰκόνι
τῆς σῆς ἁγιότητος τοσαύτη πρὸς τοῦ θεοῦ ἀπενεμήθη τιμή, ὡς μηδενὶ βάσιμον ἢ πρό-
χειρον εἰς κατανόησιν εἶναι τὴν ταύτης εἴσοδον ἢ μόνῃ τῇ ἱερατικῇ εὐκοσμίᾳ, τοῦ

καταπετάσματος διορίζοντος καὶ πυλωροῦντος ὡς βασιλίδι τὰ προπύλαια, τί ἄρα καὶ
64 ποταπὸν τὸ παρ' ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων ἐποφειλόμενόν σοι σέβας τῇ ὄντως βασιλίδι, τῇ
ὄντως ἐμψύχῳ κιβωτῷ τοῦ νομοδότου θεοῦ, τῇ ὄντως χωρητῷ οὐρανῷ τοῦ ἀχωρήτου
θεοῦ γενομένῃ; σοῦ γὰρ τῆς παναγίας ὡς φωταυγοῦς ἡμέρας ἐπιφανείσης τῷ κόσμῳ
καὶ τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον προαγαγούσης ἐκποδὼν μὲν γέγονε τὰ τοῦ σκότους στυ-
γηρά, φροῦδος δὲ καὶ ὁ τύραννος κατέστη, καὶ διόλωλε μὲν θάνατος, κατεπόθη δὲ καὶ
ὁ Ἅιδης, καὶ πᾶσα ἡ ἔχθρα κατελύθη πρὸ προσώπου τῆς εἰρήνης, νόσοι δὲ φθοροποιοὶ
ἄπωθεν ἔστησαν τῆς σωτηρίας προκυψάσης, καὶ φωτὸς ἀνάπλεως γέγονεν ἡ ὑπ' οὐρα-
Cant.2,16.17. νὸν τῆς ἀκραιφνοῦς ἀληθείας. ἅτινα προοιμιάζων ἐν τοῖς Ἄισμασιν ἔλεγεν ὁ Σολομὼν
66 „ἀδελφιδός μου ἐμοί, κἀγὼ αὐτῷ, ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις, ἕως οὗ ἡ ἡμέρα δια-
Psal. 83, 8. πνεύσῃ καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί.“ ἐπεὶ οὖν „ὤφθη ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών“ καί
Psal. 95, 6. „ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραιότητος αὐτοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐξεφάνθη“ καί „φῶς ἀνέτειλε τῷ
Psal. 96, 11. δικαίῳ καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη“ κατὰ τὸν μακάριον Δαβίδ, ὁ τῶν τε-
λουμένων τελειωτὴς καὶ δεσπότης τὸν τοῦ νόμου διδακτικὸν καὶ λειτουργικὸν συνεκά-
λεσεν εἰς λειτουργίαν καὶ μαρτυρίαν διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου τῶν πραττομένων.

VI. Ὅθεν ἀπεκδυσάμενος τὸ ἄτονον τῆς ἡλικίας ὁ πρεσβύτης Συμεών, καὶ τὸ εὔτο-
68 νον τῆς ἐλπίδος ἐπενδυσάμενος, ἀπολαβεῖν ἔσπευδεν εἰς πρόσωπον τοῦ νόμου τὸν τοῦ
νόμου πάροχον, τὸν αὐθέντην διδάσκαλον, τὸν θεὸν τοῦ Ἀβραάμ, τὸν σκεπαστὴν τοῦ
Ἰσαάκ, τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ, τὸν μυσταγωγὸν τοῦ Μωυσῆ, τὸν τὴν θείαν ἐναν-
Exod. 33, 23. θρώπησιν ὡς ὀπίσθια γνωρίσαι αὐτῷ ὑποσχόμενον, τὸν ἐν πτωχείᾳ πλούσιον, τὸν ἐν
νηπιότητι προαιώνιον, τὸν ἐν ὁράσει ἀόρατον, τὸν ἐν περιλήψει ἀπερίληπτον, τὸν ἐν
σμικρότητι ὑπερμεγέθη, τὸν ἐν ναῷ καὶ ἐν ὑψίστοις, τὸν ἐπὶ θρόνου βασιλικοῦ καὶ ἐπ'
ὀχήματος Χερουβικοῦ, τὸν κάτω καὶ ἄνω ἀδιαστάτως, τὸν ἐν μορφῇ δούλου καὶ ἐν μορφῇ
θεοῦ πατρός, τὸν ὑπήκοον καὶ βασιλέα τῶν ἁπάντων. ὅλος γέγονε τῆς ἐφέσεως, ὅλος
70 γέγονε τῆς ἐλπίδος, ὅλος γέγονε τῆς χαρᾶς· οὐκέτι ἦν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τοῦ ἐλπισθέντος.
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον εὐηγγελίσατο, καὶ ἡ φύσις ἀνεζωπύρησε· καὶ πρὶν ἢ κατειληφέναι τὸν
ναόν, τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς ἀναπτερούμενος, ὡς ἔχων ἤδη τὸν πεποθημένον, ἐγεγή-
θει. ἀγόμενος δὲ οὕτω καὶ μετεωροπορῶν τοῖς διαβήμασιν ὠκυτάτως τὸν πάλαι ἱερὸν
καταλαμβάνει σηκόν, καὶ οὐ προσχὼν τῷ τοῦ ἱεροῦ πρυτάνει τὰς ἱερὰς ὠλένας ἐφή-
πλωσε, τοιάδε λέγων ἅμα καὶ ᾄδων, ἃ καὶ τῇ ἀσπαστῇ τελετῇ προσῆκε· σὲ ἐπιποθῶ,
δέσποτα θεὲ πατέρων καὶ κύριε τοῦ ἐλέους, τὸν καταξιώσαντα τῇ ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ,
72 ὡς πάντων προνοητικῇ, αἰδοῖ τῆς πρὸς ἡμᾶς συγκαταβάσεως, καθάπερ σπονδηφόρῳ
μεσιτείᾳ, εἰς φιλικὴν ὁμηρεῦσαι συμφωνίαν τοὺς ἐπουρανίους πρὸς τοὺς γηγενεῖς. σὲ
ἐπιζητῶ τὸν αὐτουργὸν τῶν ἁπάντων, σὲ καραδοκῶ τὸν περιέχοντα λόγῳ τα πάντα, σὲ
ἀπεκδέχομαι τὸν ζωῆς καὶ θανάτου δεσπόζοντα, σὲ ἀναμένω τὸν νομοδότην καὶ τοῦ
νόμου διάδοχον, σὲ πεινῶ τὸν ζωοποιὸν τῶν νενεκρωμένων, σὲ διψῶ τὴν ἀνάψυξιν
τῶν κεκμηκότων, σὲ ἐπιθυμῶ τὸν κτίστην καὶ λυτρωτὴν τοῦ κόσμου. σὺ ἡμῶν θεός,
καὶ σὲ προσκυνοῦμεν. σὺ ἡμῶν ναὸς ἅγιος, καὶ ἐν σοὶ προσευξόμεθα· σὺ θεσμῶν
74 θεσμοθέτης, καὶ σοὶ πειθαρχοῦμεν. σὺ θεὸς πρῶτος· ἔμπροσθέν σου οὐκ ἐγεννήθη
Esai. 43, 10. θεὸς ἄλλος ἐκ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ μετὰ σὲ οὐκ ἔσται ἄλλος υἱὸς τῷ πατρὶ ὁμοούσιος
Sap. 15, 3. καὶ ὁμότιμος. καὶ τὸ ἐπίστασθαί σε ὁλόκληρος δικαιοσύνη, καὶ εἰδέναι σου τὸ κρά-
Psal. 117, 21; τος ῥίζα ἀθανασίας. σὺ εἶ ὁ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν λίθος ἀκρογωνιαῖος, πολυ-
Esai. 28, 16; 1 Petr. 2, 6. τελής τε καὶ ἔντιμος τῇ Σιὼν προαναγορευθείς. ὑποβέβληται γάρ σοι τὰ πάντα ὡς
αἰτίῳ, ὡς παραγαγόντι τὰ ὅλα ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι καὶ σύστασιν εὐπαγῆ τοῖς
ἀστάτοις παρασχόντι, ὡς συνοχῇ καὶ φρουρᾷ τῶν παρενηνεγμένων, ὡς φύσεων δια-
76 φόρων δημιουργῷ, ὡς οἰακίζοντι παλάμῃ παναλκεστάτῃ καὶ πανσοφωτάτῃ τὰ σύμπαντα,
Act. 17, 28. ὡς εὐταξίας ἁπάσης ῥυθμῷ, ὡς συμφωνίας καὶ εἰρήνης ἀῤῥαγεῖ συνδέσμῳ. ἐν σοὶ γὰρ
Exod. 15, 2. ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο, κύριε ὁ θεός μου, δοξάσω σε, ὑμνήσω
Esai. 25, 1. τὸ ὄνομά σου, ὅτι ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴν ἀρχαίαν ἀληθινήν, ἐξομολό-
Psal. 103, 1. γησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνδυσάμενος. τί γὰρ περιφανέστερον βασιλεῖ περιανθούσης
Esai. 42, 7; πορφυρίδος καὶ ἐπιλάμποντος διαδήματος; ἢ τί μεγαλοπρεπέστερον θεῷ φιλανθρώπῳ
Luc. 1, 79. φιλανθρώπου ἐνανθρωπήσεως, ταῖς παμφανοτάταις ἐξαυγείαις τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ
78 θανάτου καθημένους καταλαμπούσης; καὶ μὴν εἰκότως καὶ προανευφήμησέ σε τὸν βα-
1 Tim. 1, 17. σιλέα τῶν αἰώνων ὁ πρόσκαιρος βασιλεὺς καὶ οἰκέτης φάσκων „ὡραῖος κάλλει παρὰ
Psal. 44, 3. τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,“ ὁ ἐν ἀνθρώποις θεὸς καὶ ἄνθρωπος. περιεζώσω γὰρ διὰ
Esai. 11, 5. τῆς θείας σου σαρκώσεως δικαιοσύνῃ μὲν τὴν ὀσφῦν, ἐνηλείψω δὲ καὶ ἀληθείᾳ τὰς
πλευράς, αὐτόχρημα δικαιοσύνη καὶ ἀλήθεια ὑπάρχων καὶ ἀγαλλίαμα τῶν ἁπάντων.
τοιγαροῦν εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς σήμερον ἅμα ἐμοί, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν
Esai. 45, 8. αὐτοῦ· ῥανάτωσαν δὴ καὶ αἱ νεφέλαι δικαιοσύνην τῷ κόσμῳ· σαλπισάτω καὶ τὰ θε-
μέλια τῆς γῆς εἰρήνην τοῖς ἐν Ἅιδου (πάρεστι γὰρ ἡ ἀνάστασις τῶν κεκοιμημένων)·

ἀνατειλάτω καὶ ἡ γῆ ἔλεος τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν. πεπλήρωμαι γὰρ τῇ παρακλήσει 80
καὶ ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ, ὅτι εἶδόν σε τὸν σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων. 2 Cor. 7, 4.
VII. Χορεύοντος δὲ οὕτω τοῦ πρεσβύτου καὶ γανυμένου τῇ θείᾳ εὐφρασίᾳ, τὰ κε-
χρηματισμένα τυπικῶς τῷ προφήτῃ Ἡσαΐᾳ περιφανῶς ἡ ἱερὰ θεομήτωρ ἐξετέλει, καὶ Esai. 6, 6.
δὴ λαβομένη τὸν ἐκ τοῦ ἀχράντου καὶ παναμώμου αὐτῆς θυσιαστηρίου σαρκωθέντα
ζωοποιὸν καὶ ἀνέκφραστον ἄνθρακα, ὡς λαβίδι, τῇ συζεύξει τῶν ἁγίων αὐτῆς χειρῶν,
τῷ δικαίῳ προέτεινε, τοιαῦτα (ἐμοὶ δοκεῖ) λέγουσά τε ἅμα καὶ παρακελεύουσα· ἀπό-
λαβε, πρεσβύτα τίμιε καὶ ἱερέων ἄριστε, ἀπόλαβε τὸν κύριον καὶ ἀπόλαυε τῆς οὐ χη- 82
ρευσάσης σου ἐλπίδος. ὑπόδεξαι θησαυρὸν ἀνέκλειπον καὶ πλοῦτον ἀναφαίρετον, μεγα-
λοφυέστατε. ἐναγκάλισαι κράτος ἀνεκδιήγητον καὶ δύναμιν ἀνεξερεύνητον ἐρείδουσάν
σε, σοφώτατε. περίλαβε μέγεθος ἀπεριόριστον καὶ ἰσχὺν ἀνείκαστον, ἱεροκόρε. περι-
πλάκηθι αὐτῇ τῇ αὐτοζωῇ καὶ ζῆθι, αἰδεσιμώτατε. περίπτυξαι τὴν ἀφθαρσίαν καὶ
ἀνακαινοποιήθητι, δικαιότατε. οὐ τολμηρὸν τὸ ἐγχείρημα· μὴ ὄκλαζε, ὁσιώτατε.
ἐμφορήθητι τοῦ ποθουμένου καὶ κατατρύφησον τοῦ ἐπιδιδομένου, μᾶλλον δὲ ἑαυτὸν
ἐπιδιδόντος, ἱεροπρεπέστατε. ἐναγλαΐσθητι τῷ διὰ τοῦ ἀκηλιδώτου ἐσόπτρου τῆς σαρ- 84
κὸς περιστίλβοντι ἡλίῳ τῆς δικαιοσύνης, εὐλαβέστατε. μὴ δειλία τὴν γαληνότητα, μηδὲ
καταπλαγῇς τὴν ἡμερότητα, μακαριώτατε. μὴ πτήξῃς τὸ εὐμενές, μηδὲ πτοηθῇς τὸ
προσηνές, ἐπιεικέστατε. εὐθύμως προσκολλήθητι, καὶ μὴ ἀναβάλλου πρὸς τὸ εὐήκοον.
οὐ θρασύτητος τὸ λαλούμενον, οὐδὲ τὸ προτεινόμενον· μὴ ἀφηνίαζε, ἀστικώτατε. οὐ
καταφλέγει τὸ πῦρ τῆς τοῦ κυρίου μου χάριτος, ἀλλὰ φωτίζει, δικαιότατε. βάτος σε Exod. 3, 2.
πεισάτω ἡ τὸν τύπον μου περιστησαμένη πρὸς ὑπόστασιν τοῦ ἀνυποστάτου πυρός, νο-
μομαθέστατε. δροσοσυρίζουσα κάμινος πειθέτω σε, παιδοτρίβα, τοῦ μυστηρίου τὴν 86
οἰκονομίαν. πρὸς ἐπὶ τούτοις ἡ ἐμὴ γαστήρ σε διδαξάτω, ἐν ᾗ ἐχωρήθη ὁ ἀχώρητος, Dan. 3, 21.
ἐξ ἧς καὶ ἐσαρκώθη ὁ ἄσαρκος λόγος. οὐ πάλιν σάλπιγγες ἐκδειματοῦσι τοὺς προς- Exod. 19, 16.
ιόντας, οὐδ᾽ αὖ ὄρος καπνιζόμενον δέος ἐμποιεῖ τοῖς προσπελάζουσιν, οὔτε μὴν νόμος 2 Reg. 6, 6.
κολάζει ἀφειδῶς τὸν θιγόντα τολμηρῶς. φιλανθρωπίας γὰρ τὰ παρόντα, συγκατα-
βάσεως τὰ τελούμενα, ἀγαθότητος τὰ φαινόμενα. εὐχαρίστως ἀπόλαβε τὸν πρὸς σὲ
ἐλθόντα θεόν· αὐτὸς γὰρ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθα-
ριεῖ. ἐν σοὶ προτυπωθήτω ἡ τοῦ κόσμου κάθαρσις, ἐν σοὶ καὶ διὰ σοῦ προμηνυθήτω
τοῖς ἔθνεσιν ἡ κατὰ χάριν δικαίωσις. σὺ ἄξιος τῆς ζωοποιοῦ ἀπαρχῆς. ἀπήλαυσας 88
νόμου; ἀπόλαυσαι καὶ τῆς χάριτος. κέκμηκας τῷ γράμματι; ἀνακαινίσθητι ἐν τῷ
πνεύματι. ἀπέκδυσαι τὴν παλαιότητα καὶ ἔνδυσαι τὴν καινότητα. ταῦτα γάρ σε ἠγνοη-
κέναι οὐ δοκῶ.
VIII. Ἐπὶ τούτοις πᾶσι παῤῥησιασάμενος ὁ δίκαιος, καὶ τῇ προτροπῇ εἴξας τῆς
διακονησαμένης θεῷ πρὸς ἀνθρώπους θεομήτορος, ὑπεδέξατο μὲν ταῖς γηραλέαις ἀγκά-
λαις τὸν ἐν νηπιότητι παλαιὸν τῶν ἡμερῶν, εὐλόγησε δὲ τὸν θεὸν καὶ εἶπε „νῦν ἀπο- Dan. 7, 13.
λύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί Luc. 2, 29-32.
μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀπο- 90
κάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.“ ἀπέλαβον τὴν παρὰ σοῦ ἄλυπον χαράν·
ἀπόλαβέ με χαιρόμενον καὶ ἀνευφημοῦντα τὰ ἐλέη σου, κύριε. ἀπέδωκάς μοι τὴν εὐ-
θυμίαν· ἀποδίδωμί σοι εὐθύμως τὰ εὐχαριστήρια. ἔγνων ἀγάπης θεοῦ δύναμιν· δι᾽
ἐμὲ γὰρ ὁ ἐκ σοῦ θεὸς ἀνερμηνεύτως καὶ ἀῤῥεύστως γεννηθεὶς ἄνθρωπος γέγονεν.
ἔγνων τῆς σῆς περὶ ἡμᾶς κηδεμονίας τὸ ἀνέκφραστον μέγεθος, ὅτι τὰ σὰ θεῖα σπλάγχνα
ἐξαπέστειλας εἰς βοήθειαν ἡμῶν. ἔγνων ὃ ἐδιδάχθην ὑπὸ Σολομῶντος „κραταιά“ Cant. 8, 6.
λέγοντος „ὡς θάνατος ἡ ἀγάπη.“ διὰ ταύτης γὰρ συντριβήσεται τοῦ θανάτου τὸ 92
κέντρον· διὰ ταύτης νεκροὶ ζωὴν ὄψονται· διὰ ταύτης θάνατος μαθήσεται θάνατον,
παυσάμενος τῆς καθ᾽ ἡμῶν ἐπικρατείας· διὰ ταύτης καὶ ὁ ἀρχέκακος ὄφις αἰχμάλωτος
γενήσεται καὶ ὑποβρύχιος. ἐγνώρισας ἡμῖν, κύριε, τὸ σωτήριόν σου, ἀναστήσας ἡμῖν Psal. 97, 2.
φυτὸν εἰρήνης, καὶ οὐκέτι ἐσόμεθα πλανώμενοι. ἐγνώρισας ἡμῖν, κύριε, ὅτι οὐκ εἰς
τέλος ὑπερεῖδες τοὺς δούλους σου, ἀγαθέ, οὐδὲ ἐπελάθου ἔργα χειρῶν σου. κατοι-
κτειρήσας γὰρ ἡμῶν τὴν ἐλεεινότητα δαψιλῶς ἐξέχεας ἐφ᾽ ἡμᾶς τὴν ἔμφυτον καὶ ἀνεξ-
άντλητόν σου ἀγαθότητα, διὰ τοῦ μονογενοῦς καὶ ἀπαραλλάκτου καὶ ὁμοουσίου παι- 94
δός σου τὴν λύτρωσιν ἡμῶν ποιησάμενος, ἀνάξιον κρίνας τῆς σῆς μεγαλοσύνης καὶ
χρηστότητος οἰκέτῃ τὴν τῶν σῶν οἰκετῶν καταπιστεῦσαι σωτηρίαν καὶ εὐεργεσίαν, ἢ
λειτουργῷ ἐγχειρῆσαι τὴν τῶν προσκεκρουκότων καταλλαγήν. ἀλλὰ διὰ τοῦ ὁμοουσίου
φωτὸς φῶς τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις ἐδωρήσω, ἵνα ἐν τῷ σῷ φωτὶ Esai. 9, 2; 42, 71.
ἴδωσι φῶς γνώσεως· καὶ διὰ τοῦ δεσπότου καὶ δημιουργοῦ εὐδόκησας ἀναπλάσαι ἡμᾶς Psal. 35, 10.
εἰς ἀφθαρσίαν, καὶ διὰ τοῦ ἀφορίσαντος ἐκ παραδείσου τρυφῆς τὴν εἰς παράδεισον
αὖθις ἐπανάζευξιν ἐχαρίσω· καὶ διὰ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἀφιέναι ἁμαρτίας τὸ καθ᾽ 96
ἡμῶν χειρόγραφον ἐξήλειψας· καὶ διὰ τοῦ συνθρόνου καὶ ἀνεκφοιτήτου τῆς θείας σου Marc. 2, 10.
φύσεως τὴν πρὸς σὲ καταλλαγὴν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει ἐφιλοτιμήσω, ὅπως Coloss. 2, 14.

διὰ δεσπότου ἀβασιλεύτου καὶ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ ἐξουσιαστοῦ ὁ τῶν τοσούτων καὶ
τηλικούτων ἀγαθῶν θεσμὸς ὑπογραφόμενος ἀναμφίβολα τοῖς ἐλεουμένοις καταστήσῃ τῆς
Esai. 63, 9. *χάριτος τὰ δίκαια. περὶ ὅτου καὶ ὁ προφήτης προεμήνυσε λέγων „οὐ πρέσβυς, οὐκ*
98 *ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτοὺς παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι*
αὐτῶν, καὶ ἀνέλαβε καὶ ὕψωσεν αὐτούς." καὶ ταῦτα πάντα οὐκ ἐξ ἔργων ἡμῶν τῶν
Tit. 3, 5. *ἐν δικαιοσύνῃ, οὐδ' ὅτι ἡμεῖς σε ἠγαπήσαμεν (ὁ γὰρ γηγενὴς ἡμῶν προπάτωρ καὶ τὴν*
ἐν παραδείσῳ ἀοίδιμον τρυφὴν καὶ διαγωγὴν τιμηθείς, τὴν θείαν καὶ σωτήριόν σου
ἐκφαυλίσας ἐντολήν, ἀποδόκιμος ζωηροῦ χώρου ἐκρίθη, καὶ τὸ πᾶν αὐτοῦ σπέρμα ἀκιδ-
νότατον κατέστησε, τοῖς νόθοις μοσχεύμασι τῆς ἁμαρτίας συμφυράσας), ἀλλὰ δι' ἑαυτὸν
καὶ τὴν περὶ τὸ πλάσμα σου ἄφατον ἀγάπην ἐκραταίωσας ἐφ' ἡμᾶς τὸ ἔλεός σου,
κύριε, κατῳκτείρησάς τε τὴν ἀπαγωγὴν ἡμῶν καὶ ἑαυτὸν ἐδυσώπησας ἐπὶ τῇ καταφθορᾷ
1 Joan. 4, 19. *ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμᾶς εἰς οἰκτιρμούς. ὅθεν ἑορταὶ ἡμῖν λοιπὸν συγκεκρότηνται τοῖς*
100 *Ἀδαμιαίοις, ὅτι ὁ πλαστουργὸς τοῦ Ἀδὰμ ἑκοντὶ νέος Ἀδὰμ γέγονε· καὶ ἡ λαμπρό-*
Psal. 105, 46. *της κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν μεθ' ἡμῶν κατεγένετο, ὥστε ἰδεῖν θεὸν πρόσωπον πρὸς*
πρόσωπον καὶ σωθῆναι. τούνεκα, ὦ δέσποτα, τὴν παρὰ σοῦ ἀπόλυσιν ἐπιζητῶ. εἶδον
τὸ σωτήριόν σου· ἀπολυθῶ τοῦ γραμματοκύφου ζυγοῦ. εἶδον βασιλέα ἀΐδιον καὶ ἀδιά-
δοχον· ἀπολυθῶ τοῦ δουλικοῦ καὶ ἀχθοφόρου κλοιοῦ. εἶδον φύσει δεσπότην ἀδέσποτον
καὶ ἐλευθερωτήν· τύχοιμι τοῦ ἐλευθερικοῦ αὐτοῦ δεσμοῦ. λῦσόν με τοῦ ζυγοῦ τῆς
2 Cor. 3, 6. *κατακρίσεως καὶ ὑπόζευξον τῷ ζυγῷ τῆς δικαιώσεως· λῦσόν με τοῦ ζυγοῦ τῆς ἀρᾶς*
102 *καὶ τοῦ ἀποκτείνοντος γράμματος καὶ ἔνειρον τῷ ἀριθμῷ τῆς εὐλογίας τῶν εἰς υἱοθε-*
σίαν εἰςποιουμένων τῇ χάριτι τοῦ ἀληθινοῦ καὶ ὁμοδόξου καὶ ὁμοδυνάμου τούτου υἱοῦ
σου.

IX. *Ἔστωσαν δέ μοι, φησί, τὰ θεῖα εὐχαριστήρια πρὸς τὸ παρὸν ἄχρι τῶν βρα-*
χυτάτων τούτων. τί δὲ πρὸς σὲ φθέγξομαι, ὦ μῆτερ παρθένε καὶ παρθένε μῆτερ; ἧς
γὰρ τὸ ἔργον οὐκ ἀνθρώπινον, ταύτης καὶ ὁ ἔπαινος ὑπὲρ ἄνθρωπον. διὸ τῆς ἀπο-
ρίας τὸ σκυθρωπὸν ἐκ τῶν τοῦ πνεύματος περὶ σὲ καταλαμπρυνῶ γερῶν, καὶ τὰ σὰ
σοι προςκομίζων ἐκ λειμώνων ἀθανάτων τὴν ἱεράν σου καὶ θεοστεφῆ ἀνυμνήσω κάραν.
πατρικοῖς σε ὕμνοις προςφθέγξομαι, θύγατερ Δαβὶδ καὶ μῆτερ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ
104 *Δαβίδ. αἰσχρὸν γὰρ ἅμα καὶ ἀνεύφημον ἀλλοτρίοις κόσμοις κοσμῆσαι τὴν τῇ οἰκείᾳ*
δόξῃ διαφέρουσαν. δέχου τοίνυν, εὐμενεστάτη, δῶρα τίμια καὶ σοὶ μόνῃ ἁρμόδια, ὦ
πασῶν γενεῶν ὑψηλοτέρα καὶ πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων δημιουργημάτων τιμιω-
τέρα φανεῖσα. μακαρία ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ τρισμακάριστος ὁ οἶκος Δαβίδ, ἐν ᾧ
Psal. 45, 6. 5. *ἐβλάστησας. „ὁ θεὸς ἐν μέσῳ σου, καὶ οὐ σαλευθήσῃ· ἡγίασε γὰρ τὸ σκήνωμα αὐ-*
τοῦ ὁ ὕψιστος." ἐν σοὶ γὰρ διαθῆκαι καὶ ὁρκωμοσίαι θεοῦ πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν
τέλος εὐκλεέστατον ἐδέξαντο, ὅτι διὰ σοῦ γέγονε κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων μεθ'
106 *ἡμῶν, τὸν σὸν προδιαγράφουσα θεοπρεπῆ χαρακτῆρα θεὸν ἔφερεν ἀφλέκτως ἡ ἄφαυ-*
Exod. 3, 2. *στος βάτος, ἐμφανιζόμενον τῷ προφήτῃ ὡς ὁραθῆναι ηὐδόκησε. στερέμνιος δ' αὖ*
Exod. 17, 6. *πέτρα καὶ ἀκρότομος τὴν παγκόσμιον ἐκ σοῦ πηγάσασαν χάριν καὶ ἀνάψυξιν προεξει-*
κονίζουσα παραμύθιον ἴαμα ἐκλείποντι λαῷ ἐκ λαγόνων ξηρῶν ἐν ἐρήμῳ δαψιλῶς
Num. 17, 8. *προήγαγεν. οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ τοῦ ἱερέως ἡ ῥάβδος οὐκ ἀδόκιμον σύσσημον παρ-*
Hebr. 9, 4. *έσχετο τῆς ὑπερφυοῦς σου λοχείας, ἀγεώργητον καρπὸν ἐξανθήσασα, ἱερατείας ἐνδελε-*
Exod. 25, 8. *χοῦς ἀῤῥαβῶνα. τί δέ; καὶ ὁ μέγας Μωυσῆς οὐ κομιδῇ παρέστησε, διὰ τοὺς περὶ σὲ*
108 *δυςκαταλήπτους τύπους ἐγχρονίσας τῷ ὄρει, ἄγνωστα περὶ τῆς ἁγνῆς ἐκδιδάσκεσθαι*
μυστήρια; πῆξαι γὰρ κατὰ σύμβολον καὶ πρὸς ἀφομοίωσιν κιβωτὸν καὶ ταύτην προς-
ταχθείς, οὐ παρέργως ἐχρήσατο τοῖς προστεταγμένοις, εἰ καὶ τραγῳδούμενα συμβέ-
Exod. 32, 1. *βηκεν ἐπὶ τῇ καταβάσει, ἀλλ' εἰς πέντε ἡμισυπήχεις ταύτην συντελέσας νομοδόχον*
ἀνέδειξε τοῖς Χερουβὶμ συγκαλυπτομένην, ἐκφαντικώτατά σε τὴν θεοτόκον προσημαίνου-
σαν, τὴν ἀφθόρως ἐγκυμονήσασαν καὶ ἀφράστως ἀποκυήσασαν τὴν τῆς ἀφθαρσίας
σύστασιν ἐπὶ τέλει τῶν πέντε ἡμίσεος τοῦ κόσμου κύκλων. διὰ σὲ καὶ τὴν ἐκ σοῦ
110 *ἄχραντον τοῦ θεοῦ λόγου σάρκωσιν, τὴν εἰς ἀεὶ ἀτρέπτως τε καὶ ἀμερίστως ἐν αὐτῷ*
Hebr. 9, 4. *διαμένουσαν, καὶ ἡ χρυσῆ στάμνος, ὡς τύπος ἀψευδέστατος, τὸ πρὸς ἡμέραν τρεπόμε-*
νον καὶ ἀλλοιούμενον μάννα ἄτρεπτον καὶ διαιωνίζον ἔνδον αὐτῆς διεφύλαττε. τῆς
4 Reg. 2, 11. *σῆς ἁγνείας καὶ ὁ προφήτης Ἠλίας προθεωρὸς καὶ ζηλωτὴς ὑπάρχων διὰ τοῦ πνεύμα-*
Eccl. 48, 1. *τος, πυρφόρου πολιτείας ἀνεδήσατο στέφανον, κρείττων θανάτου ἀναδειχθεὶς θείᾳ*
4 Reg. 2. *ψήφῳ ἄχρι τῆς δεῦρο. σὲ καὶ ὁ τούτου διάδοχος Ἐλισσαῖος παρὰ σοφοῦ διδασκάλου*
μυηθείς, καὶ ὡς παροῦσαν τὴν μήπω οὖσαν προδιατυπῶν, ὑπερφυῶς τοῖς τεκμηρίοις
ibid. 20. *τῶν ἀληθινῶν τὰς ἐπικουρίας ἐποιεῖτο τῶν δεομένων, πῇ μὲν δι' ὑδρίας καινῆς καὶ*
112 *τοὺς νοστίμους ἐχούσης ἅλας τὰ φθοροποιὰ ὕδατα ἰώμενος, εἰς ἔνδειξιν τοῦ ἀνασφή-*
4 Reg. 4, 41. *λαντος κόσμου διὰ τοῦ ἐπὶ σοὶ μυστηρίου, πῇ δὲ ἀλεύρῳ ἀζύμῳ, λοχείας ἀσπόρου*
ἀντιτύπῳ, θανάτου πικρίαν ἀναστέλλων ἀπὸ τῶν ἐδωδίμων, ἄλλοτε δὲ τοῖς ὑπερφυέσι
4 Reg. 5, 10. *τὰ κατὰ φύσιν ὑπερνικῶν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, καὶ διὰ τούτων τὴν κατάδυσιν τοῦ κυρίου*

ἡμῶν εἰς ᾍδην καὶ παράδοξον ἀνάῤῥυσιν τῶν ἐν φθορᾷ κατεχομένων προϊστορῶν.
πάντα γὰρ εἰκόν τε καὶ ὑπέκυπτον τῇ σῇ θείᾳ εἰκόνι ἐκνικώμενα.

X. Καὶ τί ἔτι περιπλέκων μηκύνω τὸν λόγον, τοῖς ποικίλοις προγράμμοις ἐπαφή-
σας τοῦ λόγου τὰς ἡνίας, καὶ μάλιστα πρὸ ὀφθαλμῶν ἐστηλωμένης τῆς ἐπὶ σοὶ ἀτρε- 114
κείας, ἢ καὶ κατατρυφῆσαι ἄμεινον καὶ ἐπικερδέστερον; τοιγαροῦν χαίρειν φράσας
τοῖς τῶν ἁγίων κατὰ πᾶσαν γενεὰν πνευματικοῖς διηγήμασι καὶ τερατουργήμασιν, ἐπὶ
σὲ μετάγω τοὺς τῆς εὐωχίας οἴακας, παντομνημόνευτε. εὐλογημένη σύ, παντευλόγητε
καὶ πᾶσι ποθητέ. ἐπ' εὐλογίαις κυρίου τὸ θεοχαριτώτατόν σου ὄνομα, θεογεννῆτορ
καὶ δᾳδοῦχε τῶν πιστῶν, ἡ περιγραφή, ἵν' οὕτως εἴπω, τοῦ ἀπεριγράπτου, ἡ ῥίζα τοῦ Esai. 11, 1.
ὡραιοτάτου ἄνθους, ἡ μήτηρ τοῦ πλάσαντος, ἡ τιτθὴ τοῦ τρέφοντος, ἡ περιοχὴ τοῦ
περιέχοντος, ἡ φέρουσα τὸν φέροντα ῥήματι τὰ πάντα, ἡ πύλη τῆς ἐν σαρκὶ ἀνατολῆς Hebr. 1, 3.
τοῦ θεοῦ, ἡ λαβὶς τοῦ καθαρτικοῦ ἄνθρακος, ὁ βραχὺς κόλπος τοῦ πάντων κόλπου, Ezech. 43, 41.
ὁ πόκος τῆς ἀκαταλήπτου δρόσου, ὁ τῆς ἐπιθυμίας Δαβὶδ ζωοδόχος λάκκος τῆς Βηθ- 116
λεὲμ ἀφ' οὗ πόμα ἀθανασίας ἐξέβλυσε, τὸ ἱλαστήριον ἐξ οὗ θεὸς ἐγνώσθη ἀνθρώποις Esai. 6, 6. Jud. 6, 37.
ἀνθρωπομόρφως, τὸ ἄσπιλον ἔνδυμα τοῦ ἀναβαλλομένου φῶς ὡς ἱμάτιον, ἡ δανείσασα 2 Reg. 23, 15.
θεῷ τῷ ἀνενδεεῖ σάρκα ἥνπερ οὐκ εἶχεν, ἵνα ᾖ ὁ παντοδύναμος ὅπερ ηὐδόκησε. τί Exod. 25, 17. Psal. 103, 2.
τούτου περιφανέστερον; τί τούτου ὑψηλότερον; ὁ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν πληρῶν, οὗ Jer. 23, 24.
τὰ σύμπαντα κτήματα, σοῦ γεγένηται ἐπιδεής· σὺ γὰρ ἐδάνεισας θεῷ θείαν σάρκωσιν,
ἣν οὐκ εἶχε. σὺ ἐθωράκισας τὸν δυνατὸν τὴν εὐπρεπῆ τοῦ σώματος πανтευχίαν, δι' 118
ἧς αὐτὸς μὲν ὀφθῆναι χωρητὸς ἐμοὶ δεδύνηται, ἐγὼ δὲ εὐπροσίτως ἀντωπῆσαι αὐτῷ
ἐνίσχυσα, δι' ἧς καὶ πάντα τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα βέλη σβεσθήσεται. εὖ γε, εὖ γε Ephes. 6, 16.
μήτηρ θεοῦ καὶ δούλη· εὖ γε, εὖ γε ἡ ὑπόχρεων ἔχουσα τὸν πάντων δανειστήν. πάντες
μὲν θεῷ ἐποφείλομεν, σοὶ δὲ ἐποφείλεται. ὁ γὰρ εἰπὼν „τίμα τὸν πατέρα σου καὶ Exod. 20, 12.
τὴν μητέρα“ πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς ἐν τούτοις ἐξετάζεσθαι ἑλόμενος φυλάξειε τὴν χάριν
καὶ τὸ ἴδιον δόγμα τῇ διακονησαμένῃ τὴν αὐθαίρετον γέννησιν, καὶ δοξάσειε θεοπρε-
πῶς ἣν ἐπεγράψατο ἀπάτωρ ὡς ἄνανδρον μητέρα. ἔσται τοίνυν ταῦτα οὕτως, ἔσται. 120
οὐ γὰρ κομψοεπείας ἀκάρπου οἱ προσαχθέντες σοι παρ' ἡμῶν ὕμνοι, παναγιώτατον
καὶ ἀξιάγαστον τοῦ θεοῦ ἐνδιαίτημα, οὐδ' αὖ κοσμικῆς λογολεσχίας καὶ ψευδαρεσκείας
λαρυγγίσματα ὁ πνευματικός σου ὕμνος, θεοεπαίνετε καὶ θεὸν ἔχουσα ὑπομάζιον, τὸν
τοῖς βροτοῖς ἀρχὴν τοῦ εἶναι διὰ γεννήσεως παρέχοντα, ἀλλ' ἐναργοῦς ἀληθείας. ἐπι-
λείψει γὰρ ἡμῖν ὁ χρόνος καὶ ταῖς μετέπειτα γενεαῖς τὸν κατ' ἀξίαν σοι ἀποδοῦναι
μακαρισμὸν τῇ μητρὶ τοῦ βασιλέως τῶν αἰώνων, ὥς πού φησιν ὁ ἀοίδιμος προφήτης, 1 Tim. 1, 17.
τὰ τῆς σῆς ἀκαταληψίας ἡμᾶς ἐκπαιδεύων, „ὡς μέγας ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ καὶ εὐμήκης ὁ 122
τόπος τῆς κτήσεως αὐτοῦ· μέγας, καὶ οὐκ ἔχει τελευτήν· ὑψηλὸς καὶ ἀμέτρητος.“ Baruch. 3, 24. 25.
ὄντως γάρ, ὄντως προφητικὸς χρησμὸς καὶ ἀψευδὴς λόγος οὗτος τῆς περὶ σὲ μεγα-
λειότητος· διότι καὶ μόνη συμμερίσασθαι θεῷ τὰ τοῦ θεοῦ κατηξίωσαι, θεὸν γεννή-
σασα σαρκὶ μόνη τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς μονογενῶς καὶ συναϊδίως γεννηθέντα. φιλαλή-
θεις οἶδε λόγοι πίστεως ἀκραιφνοῦς ἀντεχομένων.

XI. Ἀπολάβωμεν δὲ λοιπόν, ὦ φιλομαθέστατοι, τὸν θεοδόχον πρεσβύτην καὶ
εὐσεβῆ διδάσκαλον, ὧδέ που διανήξαντα σωτηρίως ἐκ τοῦ παρθενικοῦ πελάγους, καὶ
διαναπαύσωμεν ἐμπεφορημένον ἅμα τῆς θείας ἐφέσεως καὶ ἐμπορευσάμενον ἡμῖν τὴν 124
πανόλβιον θεολογίαν, καὶ ἴωμεν ἡμεῖς πρὸς τὰ ἑξῆς τοῦ λόγου, ἀπλανῶς πρὸς τὸν
προκείμενον σκοπὸν ἀπευθύνοντες σὺν ὁδηγίᾳ τοῦ κρείττονος τὴν τρίβον, ὅπως μὴ
πάντῃ ὦμεν ἄκαρποι καὶ ἀσυντελεῖς πρὸς τὰ δέοντα. ἐπεὶ οὖν συνεκλήθησαν πρὸς
τὰ ἱερῶς τελούμενα ἱερωσύνη τε καὶ προφητεία, καὶ παρειστήκει τῷ ἐνδόξῳ καὶ παρ-
θενικῷ θρόνῳ ξυνωρὶς θεοκλήτων δικαίων, Συμεῶνός φημι καὶ Ἄννης, ἑκατέρων τῶν
λαῶν ἐναργεστάτας φερόντων τὰς εἰκόνας (ὁ μὲν πρεσβύτης τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ γηρά-
σαντος νόμου, ἡ δὲ χήρα τῆς ἐξ ἐθνῶν χήρας τὸ τηνικαῦτα ἐκκλησίας)· ὁ μὲν οὖν 126
πρεσβύτης προσωποποιούμενος τὸν νόμον τὴν ἀπόλυσιν ἐξεζήτει, ἡ δὲ τῆς ἐκκλησίας
προσωποποιὸς τὴν ἀνθομολόγησιν προσεκόμιζε, καὶ τοῖς ἀπεκδεχομένοις λύτρωσιν ἐν Luc. 2, 38.
Ἱερουσαλὴμ τὰ περὶ αὐτοῦ ἐλάλει, καθὼς γέγραπται εὖ μάλα ἁρμοδίως καὶ ὑπερφυῶς
τὰ παρ' ἑκατέροις λαλούμενα καὶ τῇ ἱερᾷ τελετῇ σύμφημα. ἔδει μὲν γάρ, ἔδει σαφῶς
τὸν μὲν πρεσβύτην ἐπιστάμενον τὸ φάσκον τοῦ νόμου διάταγμα „αὐτοῦ ἀκούετε“ καί Deut. 18, 15. 19.
„πᾶσα ψυχή, ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ αὐτοῦ, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς“ ἀπόλυσιν
ἐπιζητῆσαι εἰρηνικὴν τῆς νομικῆς παιδαγωγίας (ὕβρις γὰρ ἅμα καὶ προπέτεια βασιλέως 128
παρόντος καὶ δημηγοροῦντος ὑπασπιστὴν κατάντικρυς ἀντιφθέγγεσθαι, καὶ τούτῳ ἐπι-
κλῖναι τοὺς ὑπηκόους τὰ ὦτα)· ἔδει δὲ καὶ τὴν χήραν τυχοῦσαν τῶν ὑπὲρ λόγον τὰ
εὐχαριστήρια ἑορτάσαι τῷ θεῷ, ὥστε συνῳδὰ τῷ νόμῳ τὰ ὧδε τελούμενα. ἐπιζητῆσαι
δὲ λοιπὸν τῶν ἀναγκαίων καθέστηκε, πῶς, τῶν προφητικῶν προτυπώσεων, καθὼς ἀπο-
δέδεικται, ἐπὶ τῶν ἐξαιρέτων τούτων ἑορτασμάτων ἀραρότως ἐχόντων τὴν ἀναφοράν,
πνοῦ τὸν οἶκον ἐμπεπλῆσθαι λέλεκται, καὶ τοῦτο οὐ παρενθέτως, ἀλλ' ἐνσημάντρως Esai. 6, 4.

130 ἀπὸ τῆς τρισαγίας φωνῆς φάσκων ὁ εἰσηγητής, ἧς ἐκέκραγον οἱ τῶν ἐπουρανίων μύσται.
ἀναλαβὼν δ' οὖν, ὦ φιλήκοε, τῆς ἱστορίας τὸ ἐπαγόμενον, εὑρήσεις τὴν αἰτίαν.
Esai. 6, 9. „ἀκοῇ“ γάρ φησιν „ἀκούσητε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες βλέψητε, καὶ οὐ μὴ
Act. 28, 26. ἴδητε.“ ἐπεὶ τοίνυν εἶδον ἀγνώμονες Ἰουδαίων παῖδες τέρατα ἔνδοξα, ἃ ἔθετο ὁ θεὸς
Psal. 45, 9. ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸν μελῳδὸν Δαβίδ, ἐθεάσαντο δὲ καὶ σημεῖον ἐκ βάθους καὶ ἐξ
Esai. 7, 11. ὕψους κατὰ σύνοδον ἀσύγχυτον καὶ ἀδιαίρετον, ὃν τρόπον προανεφώνησεν Ἡσαΐας (τί
τοῦτο; μητέρα ὑπὲρ φύσιν, καὶ τόκον ὑπὲρ λόγον, μητέρα ἐπίγειον καὶ υἱὸν οὐράνιον,
καινήν φημι θεανδρίαν, καὶ λόχον ἀπειρόγαμον· ὧν τί καὶ γένοιτ' ἂν ἐνδοξότερον
132 καὶ περιβοητότερον ἀμφὶ τὴν κτίσιν;), καὶ ταῦτα θεασάμενοι ὡς μὴ θεασάμενοι διε-
τέθησαν, μύσαντες καὶ ὑπτιούμενοι πρὸς τὴν αἴνεσιν· διὰ τοῦτο ἐπλήσθη ὁ οἶκος τῆς
καυχήσεως αὐτῶν καπνοῦ.

XII. *Καὶ ἐπείπερ ἤκουσαν* καὶ αὖθις πρὸς τῇ θέᾳ τῶν ὑπὲρ θέαν, πρεσβύτου δι-
καιοτάτου, ἀνδρὸς ἀξιοπίστου, ἀνδρὸς ἀξιοζηλώτου, ἀνδρὸς πνευματοφόρου, ἀνδρὸς
νομοδιδασκάλου, ἱερωσύνῃ τετιμημένου, προφητείᾳ λελαμπρυσμένου, τῇ τοῦ Χριστοῦ
ἐλπίδι τὸ ζῆν παρεκτείναντος καὶ θανάτου ὀφειλὴν ὑπερτιθεμένου, χορεύοντος, ἀνευ-
φημοῦντος, συμμεταμορφουμένου τῇ θυμηδίᾳ, ὅλου ἐξεστηκότος θεῷ τὴν καλὴν ἔκστα-
134 σιν, ἠλλοιωμένου εἰς ἄγγελον τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν, τῇ ἀμετρίᾳ τῆς χαρᾶς τὰ εὐχαρι-
Luc. 2, 32. στήρια ἀναμέλποντος, „φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ“ ἀνα-
κηρύττοντος, καὶ οὐχ εἵλαντο ἀκοῦσαι τὰ ἀκουστὰ καὶ τοῖς ἐπουρανίοις προσκυνητά·
διὰ τοῦτο ἐπλήσθη ὁ οἶκος τῆς καυχήσεως αὐτῶν καπνοῦ. καπνὸς δὲ ὀργῆς σημεῖον
Psal. 17, 9. καὶ τεκμήριον, ὡς γέγραπται „ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου
Eccl. 22, 7. αὐτοῦ καταφλεγήσεται“ καὶ ἐν ἑτέρῳ „ἐν ἔθνει ἀπειθεῖ ἐκκαυθήσεται πῦρ.“ ὅπερ δὴ
Matth. 23, 38. σημαίνων ὁ κύριος ἐν τοῖς σεβασμίοις εὐαγγελίοις ἔλεγε τοῖς Ἰουδαίοις „ἰδοὺ ἀφίεται
136 ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος,“ πῇ δέ „πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς ἀπώλεσε
τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν ἐν πυρί.“ ταῦτα τῆς Ἰουδαϊκῆς
Matth. 22, 7. ἀπειθείας πρὸς τὴν τριαδικὴν δοξολογίαν ἐναντιώτατα τὰ ἔπαθλα. ἐπεὶ γὰρ ἡγιάσθη
τὰ πέρατα τῆς ὑπ' οὐρανὸν καὶ τῆς δόξης κυρίου πλήρης γέγονεν ὁ μέγιστος οἶκος τῆς
Esai. 6, 3. 4. ἐκκλησίας διὰ τοῦ τρισαγίου κηρύγματος, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύπτον θαλάσσας,
ἀπέβη μὲν αὐτοῖς τὰ ᾀδόμενα, συνεβεβαιώθη δὲ τῷ τέλει καὶ ἡ τῆς προφητείας ἀρχή,
ἐπισημηναμένου, καθάπερ λέλεκται, διὰ τοῦ πνεύματος τοῦ κήρυκος τῆς ἀληθείας ἐν
138 ὑποδείγματι τὴν μέλλουσαν κακίστην τούτων καταστροφήν, ἐν οἷς φησι „τοῦ ἐνιαυτοῦ
Esai. 6, 1. οὗ ἀπέθανεν Ὀζίας ὁ βασιλεὺς εἶδον τὸν κύριον,“ ὡς τοῦ ἀποστάτου Ὀζίου εἰς παρά-
δειγμα παντὸς τοῦ ἀποστατικοῦ σώματος, οἷά τε κεφαλὴ τούτου τυγχάνοντος, ἐκλαμ-
2 Paralip. 26, 19. βανομένου· ὃς καὶ δίκην τίσας τῆς αὐθαδείας ἰσόῤῥοπον, ἐγκολαπτὸν ὡς χαλκῷ ἀν-
δριάντι τῷ μετώπῳ ἀπηνέγκατο τὴν θείαν ἀπόφασιν, βδελυρίᾳ λέπρας τῆς βδελυρωτά-
της ἀσεβείας τὰς ἀμοιβὰς πᾶσιν ἐπιδεικνύμενος. θεοσόφως τοιγαροῦν τῇ παρεξαγωγῇ
τῆς ἀχαρίστου συναγωγῆς τὴν ἀντεισαγωγὴν ἐποιήσατο τῆς εὐχαρίστου χήρας Ἄννης ὁ τῶν
τελεσθέντων προγνώστης, ἧς καὶ τὸ ὄνομα προδηλωτικὸν τῆς κατὰ χάριν Χριστοῦ τοῦ
140 θεοῦ δεδικαιωμένης ἐκκλησίας ἐν τῷ βαπτίσματι· Ἄννα γὰρ χάρις ἑρμηνεύεται.

XIII. *Ἀλλ' αὐτοῦ* που τοῖς προσόρμοις καταπαύσωμεν τὴν σταυροφόρον ὁλκάδα τοῦ
λόγου, διὰ τὸ σύμμετρον τὰ ἱστία χαλάσαντες, καὶ μικρά τινα ὡς οἷόν τε χαιρετίσαν-
Psal. 47, 2; Matth. 5, 35. τες τὴν πόλιν τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου ἅμα τῷ ἐκκλησιαστικῷ λαῷ, ὡς τῷ πνεύματι
συμπαρόντες καὶ συνεορτάζοντες τοῖς ἐκεῖσε τιμιωτάτοις πατράσι καὶ ἀδελφοῖς. χαί-
ροις, ἡ πόλις τοῦ μεγάλου βασιλέως, ἐν ᾗ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἐτελεσιουργήθη μυστή-
Esai. 1, 26. ρια. χαίροις, ὁ ἐπίγειος οὐρανός, Σιὼν πόλις πιστὴ τοῦ λοιποῦ τῷ κυρίῳ. χαίροις
142 καὶ φωτίζου, Ἱερουσαλήμ· ἥκει γάρ σου τὸ φῶς τὸ ἀΐδιον, φῶς τὸ ἀέναον, φῶς τὸ
Esai. 60, 1. ὑπέρτατον, φῶς τὸ ἄϋλον, φῶς τὸ ὁμοούσιον τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, φῶς τὸ ἐν τῷ
πνεύματι καὶ ἐν ᾧ ὁ πατήρ, φῶς τὸ φωτίσαν τοὺς αἰῶνας, φῶς τὸ φωτίσαν τὰ ὑπερ-
κόσμια καὶ τὰ ἐγκόσμια, Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς ἡμῶν θεός. χαίροις, πόλις ἁγία καὶ
ἐκλελεγμένη τῷ κυρίῳ, ἑόρταζε ἐν εὐφροσύνῃ τὰς ἑορτάς σου, αἳ οὐ μὴ προσθῶσι διελθεῖν
Ps. 131, 15, 16. εἰς παλαίωσιν. χαίροις, πόλις ἡ πανευδαίμων, ὅτι δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σοῦ. οἱ
Psal. 86, 3. γὰρ ἱερεῖς σου ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὅσιοί σου ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσονται, καὶ
144 οἱ πτωχοί σου χορτασθήσονται ἄρτων. χαίροις καὶ εὐφραίνου, Ἱερουσαλήμ, ὅτι ἐβα-
Esai. 12, 6. σίλευσε κύριος ἐν μέσῳ σου. οὗτος κύριος ὁ γυμνῇ καὶ ἀΰλῳ τῇ θεότητι ἐπιβὰς τῇ
ἡμετέρᾳ φύσει καὶ ἐκ τῆς παρθενικῆς νηδύος ἀφράστως σαρκωθείς, οὗτος κύριος ὁ
μηδενὸς ἑτέρου ἐν μεθέξει γενόμενος πλὴν τοῦ φυράματος Ἀδάμ, τοῦ ὑπὸ τοῦ ὄφεως
Hebr. 2, 16. σκελισθέντος. οὐ γὰρ ἀγγέλων ἐπιλαμβανόμενος ὁ κύριος, τῶν μὴ ἀποπεπτωκότων τῆς
ἐξ ἀρχῆθεν ἀποκληρωθείσης αὐτοῖς ἀοιδίμου τάξεως καὶ καταστάσεως, συγκατάβασιν
ἐνεδείξατο ὁ ἀεὶ ἐν τῷ πατρὶ ὢν θεὸς λόγος, οὐδὲ τοὺς ἀποπεπτωκότας τοῦ φωτὸς
ἀλάστορας δαίμονας ἀνακαλούμενος ἢ καὶ ἀνακαλεσόμενος, κατὰ τοὺς ἀσεβεστάτους τοῦ
146 πονηροῦ συνηγόρους, τῷ κόσμῳ ἐπεφοίτησεν, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβόμενος,

κατὰ τὸν θειότατον Παῦλον, καὶ δι᾽ αὐτοῦ παντὸς τοῦ ἀνθρωπείου φύλου, ἄνθρωπος
ἀμεταβλήτως γέγονεν ὁ δημιουργὸς καὶ πλαστουργὸς τῶν ἁπάντων, ὅπως διὰ τῆς αὐτοῦ
πρὸς ἡμᾶς κοινωνίας καὶ ἡμῶν πρὸς αὐτὸν συναφείας ὑπολωφήσῃ τῆς ἐν ἡμῖν ἁμαρτίας
ἡ εἴςδυσις, ἐξατονήσασα κατὰ βραχὺ καὶ ἐκδαπανηθεῖσα ὡς κηρὸς τῷ θείῳ πυρί, ὃ
ἐλθὼν ὁ σωτὴρ ἔβαλεν ἐπὶ τὴν γῆν ἡμῶν. χαίροις τοίνυν καὶ σύ, ἐκκλησία καθολικὴ
ἡ ἐν πάσῃ τῇ ὑπ᾽ οὐρανόν. σκίρτησον σὺν ἡμῖν, μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον, τὰς Luc. 12, 49.
τρικυμίας τοῦ ἐχθροῦ, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ δοῦναί σοι τὴν βασιλείαν καὶ ἐπὶ τρα- 148
χήλου τῶν ἐχθρῶν σου ἐπιβῆναι. χαῖρε καὶ εὐφραίνου, ἡ πάλαι στεῖρα καὶ ἄγονος Ibid. 32. Esai. 54, 1.
πρὸς εὐσέβειαν, νυνὶ δὲ πολλὰ τὰ τῆς πίστεως ἔχουσα τέκνα. χαίροις καὶ σύ, λαὸς
τοῦ θεοῦ, λαὸς περιούσιος, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· 1 Petr. 2, 9.
ἐξάγγελλε τὰς ἀρετὰς τοῦ ἐκ σκότους σε καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς·
ὑπὲρ ἐλέους δὲ δόξαζε αὐτόν.

XIV. *Χαίροις εἰς ἀεί*, ἡ ἄληκτος ἡμῶν χαρά· ἐπὶ σὲ γὰρ πάλιν ἀνατρέχομεν. σὺ
τῆς ἑορτῆς ἡμῶν ἀρχή, σὺ μεσότης, σὺ τέλος, ὁ πολύτιμος μαργαρίτης τῆς βασιλείας,
τὸ ὄντως οὖθαρ πάσης ἁγιστείας, τὸ ἔμψυχον θυσιαστήριον τοῦ ἄρτου τῆς ζωῆς. χαί- 150
ροις, ἀγάπης θεοῦ θησαυρέ· χαίροις, φιλανθρωπίας υἱοῦ πηγή· χαίροις, πνεύματος
ἁγίου κατάσκιον ὄρος. ἤστραψας, γλυκύδωρε γεννῆτορ φωτὸς ἡλιακοῦ, πυρσοῖς ἀκαρ- Hab. 3, 3.
τερήτοις ἀγάπης ὑπερζεούσης, τὸ πρὸ ἀρχῆς συλληφθὲν ἐν τῷ τέλει τεκοῦσα, φανερώ-
σασα τὸ κρυπτὸν μυστήριον καὶ ἀλάλητον, τὸν ἀοράτου πατρὸς υἱόν, εἰρήνης βραβευ-
τήν, πάσης γενόμενον ἥττονα βραχύτητος παραδόξως. διὰ τοῦτο ἐκλιπαροῦμέν σε τὴν
ἀμείνω πάντων καὶ μητρῴαις ἐπαυχοῦσαν τιμαῖς καὶ παῤῥησίαις· μνήμην ἀδιάλειπτον
ἡμῶν ποιοῦ, παναγία θεοτόκε, τῶν εἰς σὲ κατακαλλυνομένων καὶ ὕμνοις θεοπρεπέσι 152
γεραιρόντων σου τὴν ἀείζωον καὶ ἀνεξάλειπτον μνήμην. καὶ σὺ δὲ αὐτός, ὦ πρεσβῦτα
τίμιε Συμεών, τῆς εὐσεβοῦς ἡμῶν θρησκείας προδοχεῦ καὶ τῆς τῶν πιστῶν ἀναστάσεως
ἐξηγητά, συμπρεσβευτὴς ἡμῶν γενοῦ πρὸς τὸν σωτῆρα θεόν, ὃν ἀγκάλαις ὑποδέξασθαι
κατηξιώθης. συνᾴδομεν γάρ σοι καὶ ἡμεῖς Χριστῷ τῷ τῆς ζωῆς καὶ θανάτου ἐξου-
σιαστῇ, σὺ εἶ φῶς, λέγοντες, ἀληθινὸν ἐκ φωτὸς ἀληθινοῦ, θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ
ἀληθινοῦ, εἷς κύριος πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως καὶ μετὰ τὴν πανύμνητον ἐνανθρώπησιν,
ἐξ ἑαυτοῦ μὲν καὶ οὐ κατὰ χάριν θεός, δι᾽ ἡμᾶς δὲ καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ἐξ ἑαυτοῦ 154
μὲν φύσει ἀβασίλευτος παμβασιλεύς, δι᾽ ἡμᾶς δὲ καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν καὶ ἐν
δούλου μορφῇ ἀχράντως καὶ ἀμιάντως· ἀφθαρσία γὰρ ὤν, λῦσαι φθορὰν προῆλθες,
ἵνα ἄφθαρτα πάντα τεύχοις, ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, μεγαλοσύνη τε καὶ
μεγαλοπρέπεια σὺν πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

---

[1] ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΒΑΙΑ.

I. *Εὐλογητὸς ὁ θεός*· ἐκ θαυμάτων ἐπὶ θαύματα τοῦ κυρίου βαδίσωμεν, ἀδελφοί,
καὶ φθάσωμεν ὡς ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν. καθάπερ γὰρ ἐν ἁλύσει χρυσῇ κρικίοις Psal. 83, 8.
ἀλληλενδέτοις συμβεβλημένῃ ἓν τοῦ ἑνὸς κατέχεται, καὶ τῶν συμβεβλημένων ἕκαστον
συνάπτεται θάτερον θατέρῳ καὶ παραπέμπεται, οὕτω καὶ τὰ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων
θαύματα ἐξ ἀλλήλων εἰς ἄλληλα ποδηγοῦσι τὴν φιλέορτον τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν καὶ
εὐφραίνουσιν, οὐ τῇ ἀπολλυμένῃ βρώσει, ἀλλὰ τῇ μενούσῃ εἰς ζωὴν αἰώνιον. φέρε Joan. 6, 27.
τοίνυν καὶ ἡμεῖς, ἀγαπητοί, ἐν ἑτοιμασίᾳ καρδίας καὶ ὠσὶν εὐηκόοις ἀκούσωμεν τί
λαλήσει ἐν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἔν τε προφήταις καὶ εὐαγγελίοις περὶ τῆς θειοτάτης
ταύτης ἑορτῆς. λαλήσει δὲ πάντως εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς ὁσίους Psal. 84, 9.
αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας καρδίαν ἐπ᾽ αὐτόν. σήμερον προφητικαὶ σάλπιγγες
τὴν οἰκουμένην ἀνεπτέρωσαν καὶ τὰς ἁπανταχῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐφαίδρυναν καὶ

1) Confer Io. Chrysost. Opp. ed. Paris. II. T. VIII, p. 908 — p. 913. Montefalconius recte fecit, quod hanc orationem in spurias reiecit, sed temere ille eandem Graeculo nescio cui tamquam infacetum opusculum adscripsit p. 908. Tu vide Prolegomena §. VI et attende orationis locum cap. 5, ubi sententia exploditur, a nonnullis Origeni adscripta, qua Christi *βασιλεία* temporis finibus circumscripta esse dicitur. Conf. Petav. Dogm. Theol. T. VI, p. 139 sq. ed. Antverp. Nihil obstant illa: *ἐξεμπλάριον* c. 2, *πραιτώριον* c. 7. Conf. p. 103 *βήξιλλα*. In voce *πραιτώριον* c. 7 Jo. 18, 28. 33 et 19, 9 respicitur. Ex locutionibus Methodio tritis, ut hoc exemplo defungar, est *ἄδυτον φῶς* c. 3. Conf. Sympos. p. 146. 178 Allat.

κατέτερψαν, καὶ ἐκ τοῦ σκάμματος τῶν ἁγίων νηστειῶν καὶ τῆς κατὰ τῶν παθῶν
παλαίστρας παραλαβοῦσαι τοὺς πιστούς, τὸν ἐπινίκιον ὕμνον καὶ τὸ καινὸν σύνθημα
τῆς εἰρήνης ᾄδειν τῷ νικοποιῷ Χριστῷ ἐδίδαξαν. δεῦτε οὖν ἅπαντες, ἀγαλλιασώ-
Psal. 94, 1. μεθα τῷ κυρίῳ· δεῦτε ἅπαντα τὰ ἔθνη, κροτήσωμεν χεῖρας καὶ ἀλαλάξωμεν τῷ
Psal. 46, 1. θεῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. μηδεὶς ἄμοιρος ἔστω τῆς χαρᾶς, μη-
δεὶς ὑστερείτω τῆς κλήσεως, ὅτι ἐγενήθη τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν·
Luc. 19, 27. μηδεὶς ἀγνωμονείτω τὴν ὑπάντησιν τοῦ βασιλέως, ἵνα μὴ ἔξωθεν τοῦ νυμφῶνος ἀπο-
κλεισθῇ· μηδεὶς σκυθρωπὸς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν εὑρεθῇ ἐν ἡμῖν, ἵνα μὴ τοῖς πονηροῖς
πολίταις συγκατακριθῇ. πολίτας δὲ πονηρούς φημι τοὺς μὴ θελήσαντας δέξασθαι
τὸν κύριον ἑαυτῶν βασιλέα ἐφ' ἑαυτούς. πάντες φαιδρῶς συνδράμωμεν, πάντες προ-
Psal. 61, 8. θύμως ὑποδεξώμεθα καὶ ὑπερκοσμίως ἑορτάσωμεν. ἀντὶ ἱματίων τὰς καρδίας ἡμῶν
Psal. 117, 26; ἐκχέωμεν ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις τὰς εὐχαριστίας ἀνατείνωμεν αὐτῷ,
Matth. 21, 9. cet. καὶ τό „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου“ ἀκαταπαύστως βοήσωμεν. οἱ
Gen. 27, 29. γὰρ εὐλογοῦντες αὐτὸν εὐλόγηνται, καὶ οἱ καταρώμενοι αὐτὸν κατήρανται. πάλιν
ἐρῶ, καὶ προτρεπόμενος ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν οὐ παύσομαι· δεῦτε, ἀγαπητοί, εὐλογήσω-
μεν τὸν εὐλογημένον, ἵνα εὐλογηθῶμεν ὑπ' αὐτοῦ. πᾶσαν ἡλικίαν καὶ ἀξίαν ἐπὶ τὸ
Psal. 148, 11. 12. αὐτὸ συνεκάλεσεν ὁ λόγος πρὸς τὴν τοῦ κυρίου αἴνεσιν, „βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάν-
τας λαούς, ἄρχοντας καὶ πάντας κριτὰς γῆς, νεανίσκους καὶ παρθένους.“ καὶ τὸ
καινοπρεπὲς τοῦ θαύματος, ὅτι τῇ νέᾳ καὶ ἀπειροκάκῳ τῶν νηπίων καὶ θηλαζόντων
ἡλικίᾳ τὰ πρεσβεῖα συνεχώρησε τοῦ ἐξάρξαι τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει τὸ θεοδί-
Exod. 15, 1. δακτον ᾆσμα, καθὰ πάλαι Μωυσῆς τῷ ἐξ Αἰγύπτου λαῷ τό „εὐλογημένος ὁ ἐρχό-
μενος ἐν ὀνόματι κυρίου.“

II. *Σήμερον χαρᾷ χαίρει ὁ μακάριος Δαβίδ*, σεσυλημένος τὴν κιθάραν ὑπὸ νη-
2 Reg. 6, 14. πίων, οἷς καὶ συγχορεύων τῷ πνεύματι καὶ συνευωχούμενος, καθάπερ τὸ πρὶν πρὸ
Psal. 117, 26. προσώπου τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, συμμουσουργεῖ καὶ συμψελλίζει ἡδέως τό „εὐλογη-
μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.“ πρὸς ὃν ἐροῦμεν· λέγε ἡμῖν, ὦ προφῆτα,
τίς οὗτος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου; οὐκ ἐμόν, φησί, τὸ διδασκαλεῖον σήμε-
Psal. 8, 3. ρον· νηπίοις γὰρ ἀφιέρωται παρὰ τοῦ καταρτίσαντος ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλα-
ζόντων αἶνον, τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν, ὅπως καὶ διὰ τοῦ θαύματος τού-
Malach. 4, 6; τοῦ ἐπιστραφῶσι πατέρων καρδίαι ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων.
Luc. 1, 17. λέγετε, ὦ παῖδες, πόθεν ὑμῖν ἡ καλὴ αὕτη καὶ ἐπίχαρις ἅμιλλα καὶ ᾠδή; τίς ὁ
διδάξας; τίς ὁ σοφίσας; τίς ὁ συναθροίσας; ποῖαι δέλτοι; τίνες οἱ παιδαγωγοί;
Luc. 10, 24. συγκοινωνήσατε ἡμῖν, φασί, τῆς εὐωχίας καὶ μελῳδίας, καὶ μαθήσεσθε τὰ Μωυσῇ
Galat. 2, 9. καὶ τοῖς λοιποῖς προφήταις ἐν ἐπιθυμίαις. ἐπεὶ οὖν προετράπημεν καὶ δεξιὰς ἡμῖν
ἔδωκαν οἱ παῖδες κοινωνίας, δεῦρο, ἀγαπητοί, καὶ ἡμεῖς ζηλώσωμεν τὴν θεοπρεπῆ
Psal. 67, 4. 33. χορείαν, καὶ μετὰ τῶν ἀποστόλων ὁδοποιήσωμεν τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ τὸν οὐρανὸν
Matth. 21, 5. τοῦ οὐρανοῦ κατ' ἀνατολάς, καὶ ἐφ' ὑποζύγιον ὡς εὐδόκησεν ἐποχουμένῳ ἐπὶ τῆς
γῆς. μετὰ τῶν νηπίων κλάδη ἄρωμεν καὶ τοῖς θαλλοῖς κροτήσωμεν, ὅπως ἐπιπνεύσῃ
καὶ ἡμῖν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ τὴν θεοδίδακτον ἀναμέλψωμεν εὐτάκτως ᾠδήν
Ibid. 9. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.“ σήμερον
Gen. 49, 10. καὶ ὁ πατριάρχης ἐν πνεύματι ἑορτάζει Ἰακώβ, ὁρῶν τὴν προφητείαν αὐτοῦ εἰς ἔργον
ἀχθεῖσαν καὶ τὸν δεσμεύοντα πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ ἐπιβεβηκότα ἐπὶ πῶλον
νέον, καὶ μετὰ τῶν πιστῶν προσκυνεῖ τῷ πατρί. σήμερον πῶλος ἑτοιμάζεται, τὸ
τῶν ἀλογίστων ἐθνῶν τὸ πρὶν ἄλογον ἐξεμπλάριον, εἰς ἐπίδειξιν ὑποταγῆς τοῦ ἐξ
ἐθνῶν νέου λαοῦ, καὶ νήπια καταμηνύουσι τὴν τούτων πρὸς θεογνωσίαν νηπιότητα
Psal. 148, 9. [καὶ τὴν μετὰ ταῦτα πρὸς θεοσέβειαν τελειότητα]. σήμερον ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης ἐπὶ
γῆς προφητικῶς δοξάζεται καὶ συγκοινωνοὺς τῆς ἐπουρανίου εὐωχίας τοὺς γηγενεῖς
ἀναδείκνυσιν, ἵνα δείξῃ ὅτι αὐτός ἐστι κύριος ἀμφοτέρων, ὡς ἑκατέρωθεν συμφώνως
Esai. 6, 3. ἀνυμνούμενος. διὰ τοῦτο οἱ μὲν ἄνω τὴν ἐπὶ γῆς σωτηρίαν καταμηνύοντες ἔψαλλον
„ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος κύριος Σαβαώθ· πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ,“ οἱ δὲ κάτω
Matth. 21, 9. τῇ ἐπουρανίῳ εὐφροσύνῃ συμπανηγυρίζοντες ἔκραζον „ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις· ὡσαννὰ
Ezech. 3, 22. τῷ υἱῷ Δαβίδ.“ καὶ οἱ μὲν ἄνω ἐδοξολόγουν „εὐλογημένη ἡ δόξα κυρίου ἐκ τοῦ τόπου
αὐτοῦ,“ οἱ δὲ κάτω ἐθεολόγουν „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.“

Luc. 19, 37. 38. III. *Τούτων δὲ οὕτως τελουμένων καὶ τῶν μαθητῶν χορευόντων περὶ πασῶν ὧν εἶδον*
δυνάμεων καὶ λεγόντων „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ
Matth. 21, 10. εἰρήνη καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις“ ἡ πόλις ἐσείετο λέγουσα „τίς ἐστιν οὗτος;“ πεπωρω-
μένον φθόνον κατὰ τῆς τοῦ δεσπότου δόξης κινοῦσα. πόλιν δὲ ἀκούων τὴν παλαιὰν
τῆς συναγωγῆς ἄτακτον πληθὺν ἐπιγίνωσκε. διερωτῶσιν οἱ ἀγνώμονες „τίς ἐστιν
οὗτος;“ ὡς μήπω ἑωρακότες τὸν εὐεργέτην καὶ περιβόητον τοῖς θεοπρεπέσι θαύμα-
Joan. 1, 5. σιν. οὐ γὰρ κατέλαβεν ἡ σκοτία τὸ ἐν αὐτῇ ἐπιλάμψαν ἄδυτον φῶς. ὅθεν εὐθυβό-
Esai. 42, 18—20. λως πρὸς αὐτοὺς ἀνακέκραγεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης λέγων „οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ

οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν. καὶ τίς τυφλός, ἀλλ' ἢ οἱ παῖδές μου; καὶ κωφοί, ἀλλ'
ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. εἴδετε πολλάκις,
καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε· ἠνεῳγμένα τὰ ὦτα, καὶ οὐκ ἠκούσατε.“ ὁρᾶτε, ἀγαπητοί,
ἀκρίβειαν λόγου, ὅπως τὸ προθεωρητικὸν θεῖον πνεῦμα διὰ τῶν ἁγίων ὡς παρόντα
τὰ μέλλοντα ἐκήρυττεν· εἶδον γὰρ οἱ ἀχάριστοι καὶ ἐψηλάφησαν διὰ τῶν θαυμάτων
τὸν θαυματουργὸν θεόν, καὶ τῇ ἀπιστίᾳ ἐνέμειναν. εἶδον τυφλὸν ἐκ γενετῆς τὸν Joan. 9,1 sqq.
φωταγωγήσαντα θεὸν κηρύττοντα· εἶδον σύγχρονον καὶ σύζυγον τῇ ἀσθενείᾳ παρά- 5, 5. 11, 44.
λυτον προστάγματι διαζευχθέντα τῆς κακουχίας· ἐθεάσαντο Λάζαρον φυγάδα θανά-
του γεγονότα· ἤκουσαν τὸν ἐν θαλάττῃ περίπατον, τὴν ἀγεώργητον οἰνοδοσίαν, τὴν Matth. 14, 26.
ἄμοχθον ἀρτοφαγίαν, τὴν τῶν δαιμόνων ἀπελασίαν, τὴν τῶν καμνόντων εὐρωστίαν· Joan. 2, 7. 6, 11.
αἱ πλατεῖαι αὐτῶν τὰς δυνάμεις ἐκήρυττον· αἱ ὁδοὶ αὐτῶν τὰς ἰάσεις τοῖς ὁδοιπο- Luc. 8, 29. cet.
ροῦσι κατήγγελλον· πᾶσα ἡ Ἰουδαία ἐπληρώθη τῶν εὐεργεσιῶν· καὶ νῦν ἀκούοντες
θεοῦ αἶνον πυνθάνονται „τίς ἐστιν οὗτος;“ ὢ τῆς ἀνοίας τῶν ψευδωνύμων διδασκά-
λων· ὢ τῶν ἀπειθῶν πατέρων· ὢ τῶν ἀφρόνων πρεσβυτέρων· ὢ σπέρμα Χαναὰν Dan. 3, 56.
τοῦ ἀναιδοῦς, καὶ οὐχὶ Ἰούδα τοῦ εὐλαβοῦς. τὰ τέκνα ἐπέγνωσαν τὸν κτίστην, καὶ
οἱ ἀπειθεῖς πατέρες ἔλεγον „τίς ἐστιν οὗτος;“ ἡ νέα καὶ ἀδαὴς ἡλικία τὸν θεὸν
ἀνύμνησε, καὶ οἱ πεπαλαιωμένοι ἡμερῶν κακῶν ἐπυνθάνοντο „τίς ἐστιν οὗτος;“ Dan. 13, 52.
θηλάζοντες θεολογοῦσι, καὶ πρεσβύτεροι βλασφημοῦσι· παῖδες εὐσεβῶς ἱερουργοῦσιν
αἶνον, καὶ ἀνίεροι ἱερεῖς δυσσεβῶς ἀγανακτοῦσιν. Matth. 21, 15.

IV. Οἱ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐπιστρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐπὶ τὰ Luc. 1, 17.
τέκνα ὑμῶν, μάθετε μυστήρια θεοῦ· αὐτὸ τὸ τελούμενον μαρτυρεῖ ὅτι θεός ἐστιν ὁ
οὕτως ἀνυμνούμενος ὑπὸ ἀδιδάκτων γλωσσῶν. „ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς,“ καθὼς Joan. 5, 39.
ἠκούσατε παρὰ τοῦ δεσπότου, „ὅτι αὗταί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ αὐτοῦ,“ καὶ
οὐκ ἀγνοεῖτε τὸ θαῦμα. ἀκούσατε, οἱ ἀχαριτώτατοι καὶ ἀχάριστοι, τί εὐαγγελίζεται
ὑμῖν ὁ προφήτης Ζαχαρίας· φησὶ γάρ „χαῖρε σφόδρα, θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ βα- Zach. 9, 9.
σιλεύς σου ἔρχεταί σοι δίκαιος καὶ σώζων· αὐτὸς πραῢς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ πῶλον
ὄνου.“ διὰ τί τὴν χαρὰν ἀποσείεσθε; διὰ τί ἡλίου λάμποντος τὸ σκότος ἀγαπᾶτε;
διὰ τί πρὸς τὴν ἀπολέμητον εἰρήνην μελετᾶτε πόλεμον; εἰ τοίνυν υἱοὶ Σιών ἐστε,
συγχορεύσατε τοῖς τέκνοις ὑμῶν· χαρᾶς ἀφορμὴ ἔστω ὑμῖν ἡ τῶν τέκνων θεοσέβεια.
μάθετε παρ' αὐτῶν τίς ὁ διδάξας, τίς ὁ συναθροίσας, πόθεν τὰ διδάγματα, τίς ἡ
καινὴ θεολογία καὶ παλαιὰ προφητεία. εἰ δὲ ἀνθρώπων μὲν οὐδεὶς οὐδὲν τούτων
ἐδίδαξεν, αὐτόματον δὲ τὸν αἶνον ἀναμέλπουσι, γνῶτε θεοῦ εἶναι τὸ ἔργον, ὡς ἐν
τῷ νόμῳ γέγραπται „ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον.“ διπλα- Psal. 8, 3.
σιάσατε οὖν τὴν χαράν, ὅτι τοιούτων παίδων γεγόνατε πατέρες, οἵτινες καὶ τὰ τοῖς
πρεσβυτέροις ἀγνοηθέντα θεοδιδάκτως ἀνευφήμησαν. ἐπιστρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν Luc. 1, 17.
ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, καὶ μὴ μύσατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν. εἰ δὲ
οἱ αὐτοί ἐστε καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούετε καὶ βλέποντες οὐ βλέπετε καὶ μάτην δια- Esai. 6, 10.
φέρεσθε πρὸς τὰ νήπια, αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται κατὰ τὸν τοῦ σωτῆρος λόγον. Matth. 13, 13. 12, 27.
καλῶς γοῦν καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων προανεφώνησε περὶ ὑμῶν ὁ προφήτης Ἡσαΐας Esai. 29, 22—24.
λέγων „οὐ νῦν αἰσχυνθήσεται Ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ· ἀλλ' ὅταν ἴδωσι
τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου [ποιοῦντα], δι' ἐμὲ ἁγιάσουσι τὸ ὄνομά μου καὶ ἁγιάσουσι
τὸν ἅγιον τοῦ Ἰακὼβ καὶ τὸν θεὸν τοῦ Ἰσραὴλ φοβηθήσονται. καὶ γνώσονται οἱ τῷ
πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν, οἱ δὲ γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν, καὶ αἱ γλῶσ-
σαι αἱ ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην.“ ὁρᾷς, ὦ ἀνόητε Ἰουδαῖε, πῶς ἐκ
προοιμίων τοῦ λόγου αἰσχύνην ὑμῖν προκαταγγέλλει ὁ προφήτης διὰ τὴν ἀπείθειαν
ὑμῶν; μάθετε κἂν παρ' αὐτοῦ πῶς θεοδίδακτον κηρύσσει τὴν τῶν τέκνων ὑμῶν ὑμνῳ-
δίαν, ὡς καὶ ὁ μακάριος Δαβὶδ προανεφώνησε λέγων „ἐκ στόματος νηπίων καὶ θη- Psal. 8, 3.
λαζόντων κατηρτίσω αἶνον.“ ἢ τοίνυν τὴν ὁσιότητα τῶν παίδων οἰκειώσασθε ὡς
χρεών, ἢ μετὰ τῆς εὐσεβείας τοὺς παῖδας ἡμῖν χαρίσασθε. ἡμεῖς τούτοις συγχο-
ρεύσωμεν καὶ συνεορτάσωμεν, καὶ τῇ καινῇ γλώσσῃ τὸ θεοδίδακτον ᾆσμα συμψάλ-
λωμεν.

V. Ποτὲ μὲν γὰρ Συμεὼν ὁ πρεσβύτης ὑπήντησε τῷ σωτῆρι, καὶ ταῖς ἀγκάλαις Luc. 2, 29.
ὑπεδέξατο τὸν τῶν αἰώνων ποιητὴν ὡς βρέφος, καὶ κύριον καὶ θεὸν ἐκήρυττε· νῦν
δὲ ἀντὶ πρεσβυτέρων ἀγνωμόνων οἱ παῖδες τῷ σωτῆρι ὑπήντησαν, ὡς Συμεών, καὶ
τὰ κλάδη ἀντὶ ἀγκαλῶν ὑπέστρωσαν, καὶ κύριον τὸν θεὸν εὐλόγησαν τὸν ἐπὶ πώλου
ὡς ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ καθεζόμενον „ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμε-
νος ἐν ὀνόματι κυρίου.“ μεθ' ὧν βοήσωμεν καὶ ἡμεῖς· εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν θεὸς
βασιλεὺς τῆς δόξης, ὁ πτωχεύσας ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτοῦ ἀπτωχεύτως δι' ἡμᾶς, ἵνα 2 Cor. 8, 9.
ἡμᾶς πλουτίσῃ τῇ αὐτοῦ ἀγαθότητι· εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν ἐν ταπεινώσει, καὶ πάλιν
ἐρχόμενος ἐν δόξῃ, πρῶτον ἐπὶ πώλου πραῢς καὶ ὑπὸ νηπίων ἀνευφημούμενος, ὅπως
πληρωθῇ τὸ γεγραμμένον „ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου, ὁ θεός, αἱ πορεῖαι τοῦ Psal. 67, 25.

θεοῦ μου τοῦ βασιλέως τοῦ ἐν ἁγίῳ," δεύτερον φοβερὸς ἐπὶ τῶν νεφελῶν, ὑπὸ ἀγγέλων καὶ
δυνάμεων δορυφορούμενος. ὢ τῆς μελιῤῥύτου τῶν παίδων γλώττης· ὢ τῆς ἀκαπηλεύτου
διδασκαλίας τῶν θεαρέστων. Δαβὶδ προφητεύσας ὑπὸ τὸ γράμμα ἐκάλυψε τὸ νόημα·
παῖδες τὸν θησαυρὸν ἀνοίξαντες ἐπὶ γλώττης τὸν πλοῦτον προςήνεγκαν, καὶ λόγῳ κε-
χαριτωμένῳ διαπρυσίως πάντας ἐπὶ τὴν ἀπόλαυσιν συνεκάλεσαν. ἀντλήσωμεν τοιγαροῦν
καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτοῖς τὸν ἀναφαίρετον πλοῦτον· ἀπλήστοις κόλποις καὶ ταμιείοις ἐνα-
ποθώμεθα τὰ θεῖα χαρίσματα· βοήσωμεν ἀπέραντα „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνό-
ματι κυρίου" θεὸς ἀληθινὸς ἐν ὀνόματι θεοῦ ἀληθινοῦ, παντοκράτωρ ἐκ τοῦ παντο-
κράτορος, υἱὸς ἐν ὀνόματι πατρός, βασιλεὺς ἀληθινὸς ἐξ ἀληθινοῦ βασιλέως, συναΐδιον
καὶ προαιώνιον τὴν βασιλείαν ἔχων, ὡς ὁ γεννήσας αὐτόν. κοινὴ γὰρ ἡ βασιλεία, καὶ
οὐκ ἔξωθεν τὴν ταύτης τιμὴν τῷ υἱῷ ὁ λόγος προςκληροῖ, οὐδὲ ἀρξαμένην οὐδὲ προς-
γινομένην, ἄπαγε, ἀλλὰ φυσικὴν καὶ ἰδιόκτητον ἀληθῶς. μία γὰρ ἡ βασιλεία πα-
τρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, ὥςπερ καὶ μία οὐσία καὶ μία κυριότης. ὅθεν
καὶ μιᾷ προςκυνήσει λατρεύομεν μίαν τριςυπόστατον θεότητα, ἄναρχον, ἄκτιστον,
ἀπέραντον καὶ ἀδιάδοχον. οὔτε γὰρ ὁ πατὴρ παυθήσεταί ποτε τοῦ εἶναι πατήρ, οὔτε
ὁ υἱὸς τοῦ εἶναι υἱὸς καὶ βασιλεύς, οὔτε δὲ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ εἶναι τοῦτο ὅπερ
ἐστὶ τῇ ὑποστάσει. οὐδὲν γὰρ τῆς τριάδος ἐλαττωθήσεται ἢ παυθήσεταί ποτε ἢ τῆς
ἀϊδιότητος ἢ τῆς κοινότητος καὶ βασιλείας. οὐ γὰρ ὅτι ἄνθρωπος γέγονε δι' ἡμᾶς ὁ
υἱὸς τοῦ θεοῦ καὶ τὸν καθ' ἡμῶν τύραννον κατέβαλεν, ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ πραγμα-
τευσάμενος τὴν κατὰ τοῦ δυσμενοῦς αὐτῆς ἐχθροῦ νίκην, διὰ τοῦτο βασιλεὺς ἐχρημά-
τισεν· ἀλλ' ὅτι κύριος καὶ θεὸς ἀεί, διὰ τοῦτο καὶ βασιλεύς, ὡς ὁ γεννήσας αὐτόν,
νυνί τε καὶ μετὰ τῆς προςλήψεως καὶ εἰς τὸ διηνεκές. μὴ βλασφήμει τὴν τοῦ Χριστοῦ
βασιλείαν, αἱρετικέ, ἵνα μὴ τὸν γεννήσαντα ἀτιμάσῃς. εἰ πιστὸς εἶ, πιστῶς πρόςελθε
1 Petr. 2, 16. Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχων τῆς κακίας τὴν ἐλευθε-
ρίαν. εἰ δοῦλος εἶ, ἐντρόμως τῷ δεσπότῃ ὑποτάγηθι. ὁ γὰρ λογομάχος οὐκ εὐγνώ-
Joan. 5, 23. μων δοῦλος, ἀλλὰ προδήλως δυσμενής. γέγραπται γάρ „ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ
τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν."

VI. Ἡμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ὅθεν ἐξέβημεν ἐπανέλθωμεν τῷ λόγῳ, βοῶντες „εὐλογημέ-
νος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου," ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς καὶ ἀγαθός, θεῖναι τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἑκουσίως ὑπὲρ τῶν προβάτων αὐτοῦ, ἵν', ὥςπερ τοὺς πρόβατα σιτουμένους λύκους
προβάτῳ ἁλίσκουσιν οἱ λυκόθηρες, οὕτω τοῖς νοητοῖς καὶ ψυχοφθόροις λύκοις ἑαυτὸν
1 Petri 5, 4. ὡς ἄνθρωπον προθεὶς ὁ ἀρχιποιμὴν θήραμα ποιήσῃ τοὺς θηρεύσαντας τῷ πάλαι θη-
ρευθέντι ὑπ' αὐτῶν Ἀδάμ. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου" θεὸς κατὰ
τοῦ διαβόλου, οὐ φανερῶς διὰ τῆς ἀπροςβλέπτου δυνάμεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀσθενείας
Matth. 12, 29. τῆς σαρκὸς δῆσαι τὸν καθ' ἡμῶν ἰσχυρόν. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου," ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ τυράννου, οὐ διὰ τῆς παντοκρατορικῆς δυνάμεως καὶ σοφίας,
1 Cor. 1, 21. ἀλλὰ διὰ τῆς νομισθείσης τοῦ σταυροῦ μωρίας τοῦ ἐν κακίᾳ φρονίμου ὄφεως τὰ σκῦλα
διαρπάσαι. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου," ὁ ἀληθινὸς κατὰ τοῦ ψεύ-
Esai. 9, 6. στου, ὁ σωτὴρ κατὰ τοῦ λυμεῶνος, ὁ εἰρηνάρχης κατὰ τοῦ πολεμήτορος, ὁ φιλάν-
θρωπος κατὰ τοῦ μισανθρώπου. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου" κύ-
ριος ἐλεῆσαι τὸ πλάσμα τὸ ἴδιον. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου"
κύριος σῶσαι τὸν πλανηθέντα ἄνθρωπον, καταλῦσαι τὴν πλάνην, φωταγωγῆσαι τοὺς ἐν
σκότει, καταργῆσαι εἰδώλων ἀπάτην, ἀντειςάξαι θεογνωσίαν σωτήριον, ἁγιάσαι κό-
σμον, ἀπελάσαι τὸ μύσος καὶ ἄγος τῆς τῶν ματαίων θεῶν θεραπείας. „εὐλογημένος
ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου," εἷς ὑπὲρ πολλῶν, ῥύσασθαι πτωχὸν γένος ἀνθρώπων
Psal. 34, 10. ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ, καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν.
„εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου" ἐπιχέαι οἶνον καὶ ἔλαιον ἐπὶ τὸν ἐμπε-
Luc. 10, 34. σόντα εἰς τοὺς λῃστὰς καὶ παρεωραμένον. „εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυ-
Esai. 63, 9. ρίου" σῶσαι ἡμᾶς δι' ἑαυτοῦ, ὥς φησιν ὁ προφήτης „οὐ πρέσβυς οὐδὲ ἄγγελος, ἀλλ'
αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς." διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐλογοῦμέν σε, κύριε, τὸν σὺν
πατρὶ καὶ ἁγίῳ πνεύματι πρὸ αἰώνων καὶ εἰς αἰῶνας αἰώνων εὐλογημένον, πρὸ μὲν
τῶν αἰώνων καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ἀσώματον, τὰ νῦν δὲ καὶ εἰς αἰῶνας μετὰ τῆς θείας
καὶ ἀμεταβόλου καὶ ἀμερίστου σου σαρκώσεως.

Matth. 21, 14—16. VII. Ἴδωμεν καὶ τὰ ἑξῆς, τί λέγει ὁ θειότατος εὐαγγελιστής. „εἰςελθόντος" γάρ
φησι „τοῦ κυρίου εἰς τὸ ἱερὸν προςῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καὶ τυφλοί, καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούς. ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας
κράζοντας καὶ λέγοντας· ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυ-
ρίου, οὐκ ἤνεγκαν τὴν τούτου τιμήν. ὅθεν προςελθόντες αὐτῷ εἶπον· οὐκ ἀκούεις τί
οὗτοι λέγουσιν;" οὐ βαρύνῃ δοξαζόμενος ὡς θεός; οὐκ ἄχθῃ ἀκούων παρὰ τῶν ἀκά-
Esai. 42, 8. κων τὰ τῷ θεῷ καὶ μόνῳ πρέποντα; οὐ πάλαι δεδήλωκεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου
Joan. 10, 33. „τὴν δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω;" καὶ πῶς σύ, ἄνθρωπος ὤν, ποιεῖς σεαυτὸν θεόν;

ἀλλὰ τί πρὸς ταῦτα ὁ μακρόθυμος, ὁ πολὺς ἐν ἐλέει καὶ βραδὺς εἰς ὀργήν; ἀνέχε- Joel. 2, 13.
ται τῶν μεμηνότων, ἀναστέλλει τῇ ἀπολογίᾳ τὴν φλεγμονήν, ἀνθυπομνήσκει γραφάς, Jac. 1, 19.
προφέρει μαρτυρίας τῶν τελουμένων, καὶ οὐκ ἀπαναίνεται πρὸς τὴν πεῦσιν. διὸ καί
φησιν· οὐδέποτε καὶ ὑμεῖς ἠκούσατέ μου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος „τότε γνώσε- Esai. 52, 6.
σθε ὅτι ὁ λαλῶν αὐτὸς πάρειμι;“ οὐδ᾽ αὖ πάλιν „ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλα- Psal. 8, 3.
ζόντων κατηρτίσω αἶνον ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου, τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικη-
τήν;“ οἵτινές ἐστε ὑμεῖς, οἱ νόμῳ προσανέχοντες καὶ προφήτας ἀναγινώσκοντες, Joan. 5, 39.
κἀμὲ τὸν ἐν νόμῳ καὶ προφήταις κηρυττόμενον ἀθετοῦντες. δοκεῖτε μὲν γὰρ ἐν
σχήματι εὐλαβείας διεκδικεῖν τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν, μὴ συνιέντες ὅτιπερ ὁ ἐμὲ ἀθετῶν Joan. 15, 23.
καὶ τὸν πατέρα μου ἀθετεῖ· ἐγὼ γὰρ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν Joan. 16, 28.
κόσμον, καὶ ἡ ἐμὴ δόξα καὶ τοῦ πατρός μού ἐστι δόξα. ἐλεγχθέντες δὲ οὕτως οἱ
ἀνόητοι ὑπὸ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, ἐπαύσαντο μὲν τῆς ἀντιλογίας, φιμωθέντες τῇ
ἀληθείᾳ· ἕτερον δὲ ἐπισπασάμενοι ἀνοίας λογισμόν, συμβούλιον κατ᾽ αὐτοῦ ἐποιοῦντο.
ἡμεῖς δὲ ψάλλωμεν „μέγας ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ τῆς συν- Psal. 145, 5.
έσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμός.“ ταῦτα γὰρ ἅπαντα γέγονεν, ἵνα ὁ αἴρων τὴν Joan. 1, 29.
ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνὸς καὶ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἑκουσίως ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ τὸ σωτή-
ριον πάθος ἔλθῃ καὶ ἐπὶ τὸ πραιτώριον γνωρισθῇ, καὶ οἱ ἐξωνούμενοι τὸν ἐξωνού- Joan. 18, 28. 33.
μενον τῷ ζωοποιῷ αὐτοῦ αἵματι τὸν κόσμον συμφωνήσωσι τριάκοντα ἀργυρίοις, καὶ Matth. 26, 15.
τὸ πάσχα τυθῇ ὑπὲρ ἡμῶν Χριστός, ὅπως οἱ τῷ τιμίῳ αὐτοῦ αἵματι ῥαντιζόμενοι 1 Cor. 5, 7.
καὶ τὰ χείλη ὡς φλιὰς σφραγιζόμενοι ἐκφύγωσι τοῦ ὀλοθρεύοντος τὰ βέλη, καὶ Exod. 11, 7.
οὕτως ὁ παθὼν σαρκὶ Χριστὸς καὶ ἀναστὰς τριήμερος τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύ-
ματι ὁμοτίμως καὶ ὁμοδόξως παρὰ πάσης κτίσεως συμπροσκυνηθῇ, ὅτι αὐτῷ κάμψει
πᾶν γόνυ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, δόξαν αὐτῷ ἀναπέμποντες εἰς Phil. 2, 10.
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟ ΙΩΒ ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ.

I.

[1] Ἴσως δέ, ἐπεὶ οἱ φίλοι τοῦ Ἰὼβ ᾤοντο τὴν αἰτίαν κατειληφέναι, δι᾽ ἣν ταῦτα
ἔπασχε, πρὸς ἐκείνους ἀποτεινόμενος ὁ δίκαιος τὴν περὶ τῶν κριμάτων τοῦ θεοῦ
σοφίαν ἄληπτον εἶναι ὁμολογεῖ, οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ τὴν
ἐπιστήμην τῆς βουλῆς τοῦ θεοῦ μὴ ἱκανὸν εἶναι παραδέξασθαι τὸν περίγειον τόπον
ἀποφαίνεται. φαίη δ᾽ ἄν τις σοφίαν ἐνταῦθα τὴν τελείαν εὐσέβειαν εἰρῆσθαι, πρᾶγ-
μα θεῖον, ὑπὸ μόνου τοῦ θεοῦ τοῖς ἀνθρώποις δωρούμενον. ὁ δὲ νοῦς τῶν ῥητῶν
οὗτος· μεγάλα, φησίν, ὁ θεὸς τοῖς ἀνθρώποις ἐδωρήσατο, ἐν τῇ φύσει κατασπείρας
αὐτῶν τὸ ἐρευνητικὸν καὶ σοφὸν καὶ τεχνικόν, ὅπερ λαβόντες οἱ ἄνθρωποι γῆν τε
μεταλλεύουσι καὶ γεωργοῦσι. τὴν δὲ κατὰ θεοσέβειαν σοφίαν οὐκ ἐν τόπῳ τινὶ
ἔστιν εὑρεῖν· οὐκ οἴκοθεν ταύτην ἄνθρωπος ἀναλαβεῖν δύναται, οὐκ ἄλλοις παρα-
δοῦναι. ὅθεν καὶ οἱ Ἑλλήνων σοφοὶ ἰδίᾳ δυνάμει τὴν θεοσέβειαν ζητήσαντες ἠστό-
χησαν. τὸ γὰρ πρᾶγμα, ὡς ἔφημεν, οὐκ ἀνθρώποις ἐστὶν ἐφικτόν, ἀλλὰ τῆς θείας
δωρεᾶς τε καὶ χάριτος. διὰ τοῦτο καὶ ἐξ ἀρχῆς ὁ θεὸς τὰ μὲν δι᾽ ὀπτασιῶν, τὰ δὲ
δι᾽ ἀγγέλων ἐπιφοιτήσεως, τὰ δὲ διὰ τῶν θεοφορουμένων ἁγίων προφητῶν τὴν θεο-
σέβειαν τοὺς ἀνθρώπους ἐξεπαίδευσε. καὶ ἡ θεωρητικὴ δὲ σοφία θεοῦ δῶρον, ἐξ ἧς
κινούμεθα περὶ τὰς τέχνας καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἣν πάντες κοινῶς ἔχομεν, ἄδι-
κοί τε καὶ δίκαιοι· ᾗ γὰρ ζῶα γεγόναμεν λογικά, ταύτην εἰλήφαμεν. ταύτῃ τοι καὶ
ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγετο „πότερον οὐχ ὁ κύριος ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστή- Job. 21, 22; 22, 2.
μην;“ ὡς τοῦ κτήματος θεοδωρήτου τυγχάνοντος.

1) Ex Nicetae Catena in Job. c. XIX, p. 429 ed. Londin. a. 1637. Hoc fragmentum et reliqua ex eadem Catena sumta inscribuntur: *Μεθοδίου*. In Catena in Job. codicis olim Palatini 230, nunc Vaticani item insunt Methodii fragmenta. Vid. Monum. Viror. Illustr. P. I, p. 70. Methodius Sidae, cuius in Catenis mss. in Job. multae expositiones leguntur, a Patarensi non diversus esse videtur. Vid. Allat. Diatr. de Methodior. script. p. 352, Colomes. Opp. p. 704 sq. et Fabric. Biblioth. Gr. ed. Harles. T. VII, p. 266.

II.

[1] Ἐπισήμηναι ὅτι κύριος ἀρχῆθεν ἀνθρώποις οὐ λαλεῖ· ἀλλ' ἐπὰν παρασκευάση-
ται ψυχὴ διὰ πλειόνων καὶ ἐγγυμνάσηται καὶ ἀναβῇ εἰς ὕψος, καθ' ὅσον δυνατὸν
ἀνθρωπίνῃ φύσει, τότε λαλεῖ καὶ τοὺς αὐτοῦ λόγους ἀποκαλύπτει εἰς τοσοῦτον ἀνα-
βεβηκόσιν. ἐπειδὴ δὲ ἡ λαῖλαψ χειμῶνός ἐστι ποιητική, ἐν δὲ χειμῶνι περιστάσεων
ὁ Ἰὼβ περὶ τὴν πίστιν οὐκ ἐναυάγησεν, ἀλλὰ καὶ διέλαμψε, διὰ τοῦτο ὁ χρηματίζων
Job. 38, 1. αὐτῷ πρὸς σύμβολον τοῦ καταλαβόντος αὐτὸν χειμῶνος διὰ λαίλαπος χρηματίζει·
διὰ δὲ τὸ μεταβαλεῖν αὐτοῦ τὰ πράγματα ἀπὸ χειμῶνος εἰς εὐδίαν οὐ μόνον διὰ
Ibid. 40, 1. λαίλαπος, ἀλλὰ καὶ διὰ νεφῶν λαλεῖ.

III.

[2] Πολλοὶ καταβέβηκαν εἰς ἄβυσσον, οὐχ ὥστε περιπατεῖν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' ὥστε δέ-
σμιοι εἶναι. Ἰησοῦς μόνος ἐν ἀβύσσῳ περιεπάτησεν ὡς ἐλεύθερος, ὅπου ἴχνη περι-
πατούντων οὐκ ἔνι. εἵλετο γὰρ θάνατον, οὐχ ὑπεύθυνος ὤν, ἵνα τοὺς ὑποκειμένους
Esai. 49, 9. θανάτῳ λυτρώσηται, λέγων τοῖς ἐν δεσμοῖς· ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει· ἀνα-
καλύφθητε, ᾧ καὶ τὰ ἑξῆς συμφωνοῦσιν.

IV.

[3] Ὁρᾷς, ἐπὶ τέλει τῶν ἄθλων ἀναγορεύει τὸν ἀθλητὴν λαμπρῷ τῷ κηρύγματι,
Job. 40, 3, sec. LXX. καὶ γυμνοῖ τῆς πληγῆς τὸ ἀπόῤῥητον „οἴει με ἄλλως σοι κεχρηματικέναι“ λέγων „ἢ
ἵνα ἀναφανῇς δίκαιος;“ τοῦτο τῶν τραυμάτων τὸ φάρμακον, τοῦτο τῆς ὑπομονῆς ἡ
ἀντίδοσις. τὰ γὰρ ἑξῆς ἴσως μικρά, κἂν μεγάλα τισὶ δοκῇ, καὶ μικρῶν ἕνεκεν οἰκο-
νομηθέντα, εἰ καὶ διπλασίω τῶν ἀφῃρημένων ἀντιλαμβάνει.

V.

[4] Μεθόδιος δέ „πνεῦμα θεῖον,“ πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπὸ θεοῦ δοθέν, περὶ οὗ καὶ
Sap. 12, 1. Σολομὼν ἔφασκε „τὸ γὰρ ἄφθαρτόν σου πνεῦμά ἐστιν ἐν πᾶσι,“ τὸ συνειδὸς ἐκλαμ-
βάνει, ὃ καὶ καταγινώσκει τῆς ψυχῆς ἁμαρτανούσης.

VI.

[5] Ἐμοὶ φιλονεικεῖς καὶ πρὸς ἐμὲ ἵστασαι καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀθληταῖς ἀνταγωνίζῃ.
Job. 38, 4. ποῦ δὲ ἦς, ὅτε ἐγὼ τὴν γῆν εἰργαζόμην; τίς ἦς τότε; ἤδη, φησί, πεπτώκεις; καὶ γὰρ
Gen. 1, 2. ἐν ἀρχῇ τῆς κοσμοποιίας σκότος ἦν, φησίν, ἐπάνω τῆς ἀβύσσου, σκότος τοῦτο οὐ
κτισθὲν σκότος, ἀλλὰ προαιρετικῶς ἀρξάμενον σκότος τῇ τοῦ φωτὸς στερήσει.

ΜΕΘΟΔΙΟΥ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΑ ΤΙΝΑ.

I.

[6] Οὐ δύναται ἡ ἀνθρωπίνη φύσις αὐτὸ καθαρῶς τὸ δίκαιον [ἐν] ψυχῇ θεάσασθαι, τὰ πολλὰ τῷ λογισμῷ ἀμβλυώττουσα.

II.

[7] Πάσης ἀγαθῆς ἡ καταρχὴ πράξεως ἐν τῇ ἡμετέρᾳ βουλῇ τὴν ὑπόστασιν κέκτηται, τὸ δὲ συμπέρασμα ἐν τῷ θεῷ.

1) Ibid. c. XXVI, p. 538.
2) Ibid. p. 547.
3) Ibid. c. XXVIII, p. 570.
4) Ibid. c. XIX, p. 418, ex Olympiodoro.
5) Ex Catena in Job., apud L. Allat. Not. in Eustath. Antioch. Comment. in Hexaëm. p. 33, ubi male *τίς εἶς* pro *τίς ἦς* scriptum. *Πεπτώκεις* i. q. de matre cecideras. Vid. Rittershus. ad Oppian. Hal. I, 738. p. 217 sq. De caligine, quam Methodius tangit, vid. Allat. l. c. et Animadv. in Basil. I, p. 10.
6) Ex Parallelis SS. Jo. Damasceni, Opp. T. II. p. 438, B., ubi lemma: *Μεθοδίου*.
7) Ex Parall. SS. Jo. Damasceni Opp. T. II. p. 684, B., ubi lemma codicis Rupifucald.: *τοῦ ἁγίου ἱερομάρτυρος Μεθοδίου Πατάρων*. Conf. S. Nil. Epist. IV, 15. p. 470 Allat. *ἡμέτερον μέν ἐστι τὸ προελέσθαι μόνον τὸ κρεῖττον καὶ σπουδάσαι, θεοῦ δὲ τὸ εἰς ἔργον ἀγαγεῖν τὴν ἀγαθὴν ἔφεσιν.*

III.

[1] *Πονηρία ἀρετήν τε καὶ ἑαυτὴν οὐδέποτε ἂν γνοίη.*

IV.

[2] *Ἡ τοῦ θεοῦ δικαιοκρισία ταῖς ἡμετέραις διαθέσεσιν ἐξομοιοῦται· καὶ οἷάπερ ἂν τὰ παρ' ἡμῶν ᾖ, τοιαῦτα ἡμῖν ἐκ τῶν ὁμοίων ἀντιπαρέχεται.*

V.

[3] *Μή πως ἄρα αἱ τρεῖς αὗται τῶν προγόνων κεφαλαὶ πάσης τῆς ἀνθρωπότητος ὁμοούσιοι ὑποστάσεις κατ' εἰκόνα τινά, ὡς καὶ Μεθοδίῳ δοκεῖ, τυπικῶς γεγόνασι τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, τοῦ μὲν ἀναιτίου καὶ ἀγεννήτου Ἀδὰμ τύπον καὶ εἰκόνα ἔχοντος τοῦ ἀναιτίου καὶ πάντων αἰτίου παντοκράτορος θεοῦ καὶ πατρός, τοῦ δὲ γεννητοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰκόνα προδιαγράφοντος τοῦ γεννητοῦ υἱοῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ, τῆς δὲ ἐκπορευτῆς Εὔας σημαινούσης τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκπορευτὴν ὑπόστασιν.*

1) Hanc sententiam tamquam ex Parallelis Damascenicis haustam profert Combefisius. At in editione Lequieniana eam nuspiam detegere licuit. Galland.

2) Haec recitat Combefisius velut e Stobaei sermone 52 excerpta. Verum ex Methodio nihil apud Stobaeum legitur, sed apud Antonium Melissam, ex cuius lib. I, cap. 13, et S. Maximi cap. V conflatus est sermo 52 in editione Wecheliana. Sic monet Fabricius Bibl. Gr. tom. VIII, p. 715. In editione autem Genevensi anni 1619 Locorum communium Antonii et S. Maximi occurrit hoc dictum serm. 11, p. 60, atque Gregorio Nysseno tribuitur. Galland.

3) Ex Anastasio Patriarch. Antioch. *περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα*, ap. Mai. Script. Vet. Nov. Collect. T. IX. p. 619, vel si mavis ex Anastasio Presb. Sinaita *περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα* cet. post Origen. Philocal. ed. Tarin. p. 565 sq. — Suspectae fidei est fragmentum, quod Aegid. Tschudius in Gallia Comata p. 182, nescio unde sumtum, affert: „Methodius Martyr. Insignia fuêre Burgundionibus Elurus, Cymbris Taurus, Francis Leo (antequam in Gallia figerent pedem), Gepidis navis.“ Fac enim Methodius alicubi scriptorum suorum, velut in libris adversus Porphyr., insignia populorum attigerit (id quod coll. p. 103 concedamus), vix tamen ac ne vix quidem ille scribere potuit, quae fragmentum a Tschudio allatum narrat. Methodii enim aetate, id est altero dimidio seculi III, Burgundiones et Gepidae orbi Romano innotescere coeperunt, Frânci autem Rhenum transgredi primum tentaverunt; Cimbri soli de scena historiae dudum decesserant. Aelurum Burgundionum insigne fuisse, multi, licet *ἀνιστορήτως*, repetierunt. Fingendi commenti de navi, Gepidarum insigni, Jornandis narratio de Gepidis ansam dedisse videtur. De tauro Cimbrico vide Berndii librum, qui inscribitur: Die Hauptstücke der Wappenwissenschaft, P. I, 2. 264. Fragmentum Tschudianum Berndium fugit.

INDEX CAPITUM SYMPOSII S. METHODII, EPISCOPI ET MARTYRIS.

EPIMETRUM ANNOTATIONIS

IN

S. METHODII OPERA.

Visum est, hoc loco nonnulla, quae posterioris aetatis scriptores ex Methodio in medium attulerunt vel compilando tacite delibarunt, recensere et specimine quodam rationem illustrare, qua eiusmodi locis ad crisin factitandam usus sum (vid. Epist. ad Lector. p. VIII), praesertim quum Excerpta, de quibus acturus sum, quippe postmodum investigata, in Methodio Platonizante non tractaverim. Ac per hanc occasionem alia plura expromam, quae ad Methodium vel emendandum vel illustrandum pertinent.

Prolegomm. p. 3. b. D. I n eo autem ... disputantes. De personis dialogi optime exposuit Gataker. Advers. Misc. Posth. cap. 34, Opp. T. I, p. 784, C. — G.

Sympos. p. 12 (Allat. p. 16) *μεγάλῃ* .. (19) .. *τὸ δὲ πλειόνων*] Allatius Not. in Eustath. Antioch. Hexaëm. p. 256 sq. haec ex Methodii Symposio, tum temporis nondum edito, attulit. Quae illic ab Allatii editione discrepant, exceptis operarum erratis, haec sunt: P. 16. *μεγάλῃ .. ὑπερβολῇ*) *μεγάλη .. ὑπερβολή*. Cum **A.** (ed. Allat.) recte consentiunt **P.** (ed. Possin.) et **C.** (ed. Combefis.) *σπουδαίως*) *σπουδαίων*: *σπουδαίαν* **V.** (cod. Vatic.), *σπουδαίως*, ut A., **M.** (cod. Mazar.) P. C. P. 17. *παραπεμφθῶσι*) *παραπεμφθῶσιν*, recte, si *ὑποστιγμὴ* ante *κἀκεῖθεν* ponatur (vid. Method. Platoniz. annot. 673 et 734), quamquam *ν̄* etiam P. C. om., qui *μέσῃ* distinguunt. P. 18. *τῶνδε*) *τῶν δέ*, errore in libris mss. pervagato; *τῶνδε*, ut A., P. C. *ὁρμίζονται*) *ἀφόβως ὁρμίζ.*: *ἀφόβως ἐνορμίζ.* V. et sic P. C. Vid. Method. Plat. annot. 190. P. 19. *διαθήκῃ*) *διαθήκην*, *ῑ* adscripto pro *ν̄* male accepto; *διαθήκῃ*, ut A., P. C. *περιτεμνόμενος*) *περιστελλόμενος*, ut V.; *περιτεμνόμενος*, ut A., M. P. C. *ἀδελφῆς, οἷα σαρκός*) *ἀδελφῆς οἷα σαρκός*, melius. P., ut A.; *ἀδελφῆς, διὰ σαρκὸς* pessime C. Vid. Method. Platon. annot. 352.

P. 13 (25) *ὁ χριστόληπτος .. ἐν βιβλίῳ τῆς ἀποκαλύψεως Ἰωάννης λέγει*] Hic locus et qui eius similes in Symposio (p. 146. 181. al.) inque aliis Methodii scriptis reperiuntur (v. c. in libro *περὶ ἀναστάσεως*, vide infra), obversati sunt Andreae Cret. Comment. in Apocal. p. 2, 37—43. ed. Sylburg. *περὶ μέντοι τοῦ θεοπνεύστου τῆς βίβλου περιττὸν μηκύνειν τὸν λόγον ἡγούμεθα, τῶν μακαρίων Γρηγορίου* [*φημὶ*] *τοῦ θεολόγου καὶ Κυρίλλου, προςέτι δὲ τῶν ἀρχαιοτέρων Παπίου, Εἰρηναίου, Μεθοδίου καὶ Ἱππολύτου ταύτῃ προςμαρτυρούντων τὸ ἀξιόπιστον*, qui locus veterum testimoniis de Methodio adiiciatur. Minus docte Arethas, Caten. Graec. PP. in N. T. ed. Cramer. T. 8. p. 176. *περὶ δὲ τοῦ θεοπνεύστου τῆς βίβλου ὁ ἐν ἁγίοις Βασίλειος καὶ Γρηγόριος ὁ θεῖος τὸν λόγον καὶ Κύριλλος καὶ Παπίας καὶ Εἰρηναῖος καὶ Μεθόδιος καὶ Ἱππόλυτος, οἱ ἐκκλησιαστικοὶ πατέρες, ἐχέγγυοι πιστώσασθαι.*

P. 14 (32) *ἐκταρασσομένης .. ἐξέσσυται γῆν*] Theophanes Cerameus nonnihil hinc hausit Homil. 17. p. 106, D. ed. Scors. *οἱ γὰρ πρὸς τὴν λυσσώδη μίξιν ἐρεθισμοὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος πᾶν τὸ γόνιμον τοῦ αἵματος καὶ μυελῶδες* (p. 107, A.) *ἐξοίσουσι. Γόνιμον* ille pro vulg. *γονιμώτατον*, fortasse recte, ut *τὸ μυελῶδες τοῦ αἵματος καὶ γόνιμον* apud Methodium idem sit atque *ὁ γόνιμος μυελὸς* ap. Plat. Tim. p. 77, D., quo cum loco conf. p. 91, A. *Ἐξοίσουσι* ap. Theoph. Scorsus male vertit: extrahunt. Legendum: *ἐκσεύουσι*, quemadmodum nos ap. Method. *ἐξέσσυται* pro vulg. *ἐξύεται* (A. *ἐξύσσεται*) reposuimus. Vid. Method. Plat. annot. 107.

P. 16 (43) *τοὺς δηλήμονας .. τοῦ βίου*] Theophanes Ceram. flosculum decerpsit Hom. 45. p. 316, B. *οἱ γάμων ἀλλοτρίων δηλήμονες καὶ διαῤῥῆκται τῆς ἁρμοστίας τοῦ βίου*, omisso quidem *τῶν χορδῶν*, quod ap. Method. sequitur, et, si lectio sana est, posita voce inaudita *ἁρμοστία* pro Platonica *εὐαρμοστία*, de qua conf. Ast. Lex. Plat. I. 840. Sed confirmat Theophanes *γάμων*, ex V. M. repositum pro *νόμων*, quod A. habet. Adulteri sunt *δηλήμονες γάμων* et ea re infringunt leges, quippe *διαῤῥῆκται τῆς εὐαρμοστίας τῶν χορδῶν τοῦ βίου*. Conf. Plat. Gorg. p. 484, A. *διαῤῥήξας .. νόμους. Ἀλλοτρίων* Theophanes de suo addidit.

P. 16 (44) *τίς γὰρ .. (45) .. τὰς ἰδέας;*] Locus exstat ap. Jo. Damasc. Parall. SS., Opp. ed. Lequien. T. 2. p. 310, D. 311, A. cum falso lemmate: *τοῦ ἁγίου Μεθοδίου περὶ ἀναστάσεως*, et cum hac lectionis varietate: *γὰρ*) om. *ἄτηκτον ἔπηξεν*) *ἐξῆπται ἄτηκτον*, quorum prius respui, coll. Platone Tim. p. 73, E. *στέγασμα .. ξυμπηγνὺς .. ὀστεῖνον. Ἄτηκτον* loco vulgati *ἄπηκτον* recepi, coll. Tim. p. 73, E, *ὑπ' ἀμφοῖν ἄτηκτον ἀπειργάσατο.* A. et C. *ἄπηκτον ἔπηξεν* nervosa transpositione, P. languide *ἔπηξεν ἄπηκτον.* *ξυνέδησε νεύροις ἐπιτείνεσθαι*) *συνέδησε*, neglecta

dialecto Attica, quam Methodius Platonis exemplo sequitur. Dein ἐπιτείνεσθαι νεύροις, ut **VB.** (VV. LL. ex Vatic. et Barber. ap. Allat.), unde P. et C. receperunt. Sed praestat ξυνέδησε (nim. τὰ ὀστᾶ) νεύροις cum A. coniungere, ut ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι .. τὰ μέλη sit structura consequentiae. ἀνίεσθαι) Confirmat **D.** (Damasc.) receptam ex VB. vulg. lectionem; A. ζευγνυνίεσθαι (sic). τίς δ' ὑπονόμους .. πνεύματι) om., ut V.; P. verba ab A. suo ex cod. expressa et a C. servata delevit. Sed ὑπόνομος quum proprie dicatur ὀχετός, διῶρυξ (Suid.), translate ὑπόνομοι sanguinis sunt venae, quae alias ὀχετοὶ et ὑδραγωγίαι αἵματος figurate vocantur. Vid. Animadv. in S. Basil. I. p. 160. ἢ τίς θεὸς .. σάρκα) In hisce, ab A. et M. omissis, D. τίς ὅς, omisso ἤ. ἢ τίς θεὸς VB. et sic P., ἢ in ἣ deformato. C. de suo: τίς ἄλλος. Sed verba τίς θεὸς — ἢ μόνος ὁ ἀριστοτέχνης —; respiciuntur p. 45. ὁ ἀριστοτέχνης, ὡς ἔφην, θεός. Dein D. χυμούς, quod recepi; χυμῷ VB., χυμὸν P. C. Porro D. μαλθακήν, et sic P. C.; μαλακὴν VB. Paullo ante μαλακὴν ἀρτηρίαν. Sed utraque forma, μαλακὸς et μαλθακός, Methodio, ut Platoni, usitata. De hac conf. Method. Symp. p. 15. μηδὲν ῥᾴθυμον μηδὲ μαλθακὸν ἔχειν, et vide Ast. Lex. Plat. II. 277. Post μαλθ. D. addit ἡμῖν, quo facile caremus. Idem ἐκ χοὸς σάρκα, ut P. C.; σάρκα ἐκ χ. VB. languide. Post σάρκα D. interrogationis notam habet, ut C., non magis recte quam VB. et P. punctum. Ne ὑποστιγμῇ quidem opus, quam M. habet. ἢ μόνος) ἢ male om. P. 45. ἑαυτοῦ) D. A. M., et sic P. C.; ἑαυτῷ VB. certe V. μὴ συμπνίγ.) D. VB., et sic P. C.; A. καὶ συμπνίγ. Hoc ex loco emendavi verba Methodii in fragmento operis περὶ ἀναστάσεως, a Combefisio ex cod. Rupifucald. Parallelorum SS. Jo. Damasc. edito, ap. Galland. p. 780, A. ἐν ὑδρασίᾳ τοιαύτῃ καὶ συνοχῇ καὶ πυγμῷ. Videlicet πνιγμῷ scripsi pro πυγμῷ, quod Combefisio iure suspectum est visum. τῷ ὑγρῷ) D. A. M., et sic P. C.; τὸ ὑγρὸν V. ἐν τῇ) καὶ τῇ D., et sic P. C.; ego ἐν τῇ cum A. Conf. Method. l. c. ἐν ὑδρασίᾳ τοιαυτῇ καὶ συνοχῇ. ἐπικλυζόμενον) D. ἐπικλειζόμενον. τῷ Χριστῷ) D. A. M., et sic P. C.; τοῦ Χριστοῦ VB., certe V. Sed Christus Methodio reapse est vis effectrix, licet dei administra et imitatrix. Vid. fragm. libri περὶ τῶν γενητῶν ap. Phot. cod. 235. p. 304, a. 5—13. Bekk., cuius loci sententiam, quippe ἀρειανίζουσαν et paullo duriorem, emollire studet Petav. Dogm. Theol. ed. Antverp. T. 1. p. 229. Eandem tamen tamquam fidei catholicae contrariam notat T. 2. p. 27 sq. Tu de fonte Platonico sententiae, postea ab Ario et ab Arianis celebratae, vide Symbol. in Epiphan. p. 82. Methodius cum aliis Patribus Eccl., praesertim Antenicaenis, propter eiusmodi sententias posterioris aetatis scriptoribus minus congrua fidei catholicae proferre visus est. Quem excusare studet Photius, Patriarcha, opere Contra Latinos, eo loco, quem Allatius Diatr. de Methodior. script. p. 320 ed. Rom. consignavit. Photii verba repetiit et amplificavit Georg. Corcyr. Metropol., ab Allatio ibid. p. 320 sq. laudatus. Cuius verba, tamquam Photiana, longe emendatiora exhibet Euthym. Panopl. P. 2, Tit. 12 extr. ap. Petav. Dogm. Theol. T. 2. p. 398. Photii et Georgii loci veterum de Methodio testimoniis, quae nos attulimus, p. 8 (num. IX) adiiciantur. μεταζωγραφῶν) D. VB., certe V., et sic P. C.; ζωγραφῶν A. M. Tu vide Method. Plat. annot. 94. τὰς ἰδέας;) Sic D. et P. C.; τὰς ἰδέας. A. Apud Jo. Damasc. continuo et indistincte sequuntur, quae habet Methodius περὶ ἀναστάσεως ap. Epiphan. Haer. p. 541, B. C., nec nisi in hanc Excerpti partem lemma cadit, de quo supra.

P. 16 (45) ὅθεν δὴ .. γράμμασιν] Petavius Dogm. Theol. T. 1. p. 70. not. 59. locum affert ex Jo. Damasc. Parall. SS. Tit. 53, nimirum ex cod. Rupifucald. Γράμμασιν ille, ut A. P. C.; γραφαῖς VB.

P. 17 (52 sqq.)] S. Nilus Epist. I. 254. p. 95 Allat. summam exponit disputationis, qua Methodius secundum Phil. 5, 32 connubium Adami et Evae ad coniunctionem Christi cum ecclesia retulit. Sic autem ille: στῆσον πρῶτον τὸ οὐχὶ νοητῶς, ἀλλ' αἰσθητῶς παρὰ Χριστοῦ εἰρημένον ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ κτίσας ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν, καὶ ὅπερ ὁ θεὸς συνέζευξε, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω (Matth. 19, 24), καὶ ὕστερον ἀλληγόρει, ὅπερ φησὶν ὁ ἀπόστολος, τὸ μέγα μυστήριον (Phil. l. c.) εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅτι ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ καὶ ὀστέων ἐσμὲν διὰ τὸ μετέχειν Χριστοῦ καὶ συνηνῶσθαι αὐτῷ ἐν πίστει καὶ γνώσει καὶ ἀρετῇ. Quibuscum praecipue comparanda sunt, quae Noster p. 70 sqq. disputat.

P. 20 sq. (78) ὅπως μὴ παράσχῃ λαβὴν τοῖς (p. 79) κεφαλαίοις καταχρήσασθαι τούτοις τοὺς πρεσβεύοντας προφάσει τεκνογονίας σωμάτων παρατριβάς.] Λαβὴν A. P. C. recte; λαβεῖν VB. Κεφαλαίοις, quod A. om., add. VB. P. C. Καταχρήσασθαι iidem; καταχρῆσθαι A. Τοὺς πρεσβεύοντας VB. P. C.; πρεσβεύουσι A. Προφάσει VB. P. C.; τὰς περὶ A. Παρατριβὰς M. P. C., recte, ex loquendi usu, de quo vid. Symbol. in Epiphan. p. 23 sq. et Method. Plat. annot. 406; περιτριβὰς VB. V., quod merito reprobat Vales. Not. p. 184; peius etiam A. διατριβάς.

P. 29 sq. (137 sqq.)] S. Nilus Epist. III. 298. p. 444 Allat. parabolam de decem virginibus ex Methodii sententia interpretatus est, simul adhibitis, quae Symp. p. 116 sq. et p. 281 sq. de vera virginitate docentur. Sic autem ille: ὅσοι ἄμωμόν τε καὶ ἄθικτον τὴν οἰκείαν παρθενίαν φυλάξαι σπουδάζουσι καὶ τὰ ἑαυτῶν σώματα θυσίαν ζῶσαν τῷ θεῷ παραστῆσαι, οὐ μόνον τὴν ἐπιθυμίαν κολάσαι ὀφείλουσιν, ἀλλὰ καὶ φιλοχρηματίαν καὶ κενοδοξίαν καὶ γαστριμαργίαν καὶ δόλον καὶ ἔριν καὶ ὄκνον καὶ γογγισμὸν (l. γογγυσμ.) καὶ μέθην καὶ φλυαρίαν σὺν πάσῃ κακίᾳ. ἐκεῖνον γὰρ ἐγὼ παρθένον καλῶ, τὸν καὶ ψυχῇ καὶ σώματι παρθενεύοντα. καὶ γὰρ δέκα παρθένων ἐν παραβολῇ μνημονεύσας ὁ κύριος τὰς μὲν πέντε εἰς τὸν νυμφῶνα τῆς βασιλείας εἰσήγαγε διὰ τὸ τῇ ψυχῇ καὶ τῇ σαρκὶ καθαρεύειν, τὰς δὲ πέντε ἀπέκλεισεν, ἐπειδὴ τῷ σώματι μόνῳ ἐπαρθένευον, τοῖς δὲ λογισμοῖς ἐῤῥυπαίνοντο ἑαυτὰς ἀπατῶσαι.

P. 31 (155) καὶ φυλαὶ καὶ πατριαὶ καὶ τάγματα κατ' ἀναλογίαν ἑκάστων ἔσονται τῆς πίστεως] Haec Noster de beatorum gradibus. De immortalium gradibus agens, idem voces φυλὴ et πατριὰ rursus coniungit ap. Epiph. Haer. p. 556, C. μὴ τάγμα ἓν καὶ μία σύστασις καὶ φυλὴ καὶ πατριὰ τῶν ἀθανάτων, ἀλλὰ γένη καὶ φυλαὶ καὶ διαφοραί. Confirmatur illic comparato nostro loco vox πατριά, quam Dindorfius, deceptus mendosa scriptura libri Ven. φθαρτρία, in φατριὰ commutavit. Oportebat eum saltem φρατρία scribere; nam φατριὰ sive φατρία, ut alii scribunt, ap. Suid. v. φατρία et ubicunque reperitur, stribligo est et hallucinantium librariorum peccatum. *Πατριὰ* utroque Methodii loco fluxit ex Eph. 3, 14, ubi nonnulli vocem non de gente et familia, sed de paternitate dictam temere acceperunt. Vid. Lequien. ad Jo. Damasc. Opp. T. 1. p. 136. T. 2, p. 184 et Schleusner. Nov. Lex. in N. T. v. πατριά.

P. 35 (183) *ἡ ὀφθεῖσα* cet.] Andreas Caesar. Comment. in Apocal. p. 49, 22—47. ed. Sylburg., initio hinc facto, usque ad p. 36 (191) nonnulla ex Symposio excerpsit. Praecedunt apud eum p. 49, 16—22. verba, a nobis p. 7 sq. in veterum testimoniis de Methodio laudata, in quibus Sylburgius *ἡμῶν*, post *τὸν κύριον* in reliquis libris mss. omissum, ex Palat. adiecit. Pro *μεμνῆσθαι* Sylburg. *μνησθῆναι*, sed recte cod. A. *μεμνῆσθαι*. Oecumenii et Arethae Comment. in Apocal., a Cramero editus Caten. Gr. PP. in N. Test. T. 8, p. 352, eadem depravata sic exhibet: *ἕτεροι πάλιν, ὧν καὶ Μεθόδιος ὁ ἅγιος ὁ Πατάρων, εἰς τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν ἁρμόζει* (sic) *τὸ ὅραμα, ἀσύμβατα τῆς δεσποτικῆς γεννήσεως νομίσας ταῦτα διὰ τὸ ἤδη πρὸ πολλοῦ τετέχθαι τὸν κύριον.* Sed comparemus singula, ab Andrea ex Methodio citata cum auctoris verbis. *ἡ ὀφθεῖσα .. μήτηρ ἡμῶν*] Andr. p. 49, 22. 23. *ἡ γυνὴ ἡ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον ἐστὶν ἡ ἐκκλησία.*

P. 35 (185 sq.) *ὃ γὰρ ἡμῖν .. (186) .. εὐφεγγέστερα*] Andr. p. 49, 24—26. *ὃ δὲ ἡμῖν ἐσθής, τοῦτο ἐκείνῃ φῶς· ὃ δὲ ἡμῖν χρυσὸς ἢ διαφανεῖς λίθοι, τοῦτο ἐκείνῃ τὰ ἄστρα·* [*τὰ* add. cod. Palat., et sic semper ubi [ ] ponitur] *ἄστρα δὲ κρείττω καὶ ἐμφανέστερα.* *εὐφεγγέστερα* Sylburgii cod. A. recte. *Τὰ* ante prius *ἄστρα* add. etiam A. C.; sed recte om. VB. P. P. 35 sq. (186) *βεβηκέναι .. (187) .. Χριστοῦ*] Andr. p. 49, 27—32. *ἐπιβέβηκε δὲ ἐπὶ σελήνης· σελήνην δὲ τροπικῶς ἡγοῦμαι τὴν πίστιν τῶν ἀποκαθαιρομένων τὴν φθορὰν τῷ λουτρῷ, τῷ* (om. *προςεοικ.... πᾶσαν*) *ἐκ τῆς σελήνης ἠρτῆσθαι τὴν ὑγρὰν οὐσίαν* (om. *ἐφέστηκεν .. ἐθνῶν*)*· ὠδίνουσα καὶ ἀναγεννῶσα τοὺς ψυχικοὺς εἰς πνευματικοὺς* (om. *καθ᾽ ὃν .. τὴν ἐκκλησίαν*) *καὶ τὴν καθ᾽ ὁμοίωσιν ἰδέαν αὐτοὺς καὶ μόρφωσιν μορφοῦσα τοῦ Χριστοῦ.* Initio Andreas *ἐπιβέβηκε* (nimir. *ἡ γυνή*) pro vulg. *βεβηκέναι* (*αὐτήν*), om. *φησίν*. Dein *δὲ* pro *τε*, quod VB. P. male om., sed habent A. C. In verbis *ἐπὶ σελήνης· σελήνην* cet. Andreas om. vulg. *τῆς*, ut VB., et *σελήνην*, a C. male omissum, recte repetit. Idem, licet a vulg. paululum discrepans, favet positioni verborum *τροπικῶς τὴν πίστιν* ap. A. C.; *τὴν π. τρ.* P. Andreae cod. A. *σελήνην δὲ τρ. τὴν π. εἰρῆσθαι ἡγούμεθα τῶν ἀ.* cet., cod. Bav. *σ. τρ. ἡγοῦμαι τῶν ἀ.* cet. Pro *διὰ τὸ* Andr. *τῷ* eodem sensu. Pro *αὐτοὺς* cod. A. ap. Sylburg. *αὐτοῖς* male. *Μόρφωσιν* Andr., ut A. P., *μόρφησιν* C. pessime. Methodii vel potius Andreae verba mutilata exstant in Oecumenii et Arethae Comm. in Apocal., Caten. Gr. PP. in N. Test. ed. Cramer. T. 8, p. 352. *ἀλλά γε δὴ ὁ αὐτὸς Μεθόδιος καὶ ὡς τῆς σελήνης ἠρτημένης τῆς ὑγρᾶς οὐσίας, ἥτις τροπικῶς καλεῖται θάλασσα, τὸ ἅγιον βάπτισμα δηλοῦν.* Ceterum ex Methodii verbis apparet, ei ab Aretha Comm. in Apocal. p. 947 ed. Veron., loco a nobis p. 8 allato in testimoniis veterum de Methodio, falso attribui interpretationem allegoricam, qua *σελήνη* Apocal. 12, 1. ad synagogam Iudaeorum pertrahitur. P. 36 (188) *οὐδέν σοι .. (189) .. θεσμῳδεῖ*] Andreas p. 49, 33—37. verbis *καὶ πάλιν φησὶν* praemissis: *οὐ χρὴ τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι νομίζειν τὸν γεννώμενον· πάλαι γὰρ πρὸ τῆς* [*Ἰωάννου*] *ἀποκαλύψεως ἐπεπλήρωτο τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ* [*θείου*] *λόγου. ὁ δὲ Ἰωάννης περὶ παρόντων καὶ μελλόντων θεσμῳδεῖ.* Eadem fere idem p. 23, 56. — p. 24, 4. Methodium *ἐπὶ λέξεως* docere non satis accurate refert. *Γεγεννημένην* illic Andreas, *γεννώμενον* prout vulgatur idem posteriore loco (p. 49, 34), ubi tamen cod. A. *γεγεννημένον νῦν.* *Ἰωάννου* priore loco (p. 24, 1) recte deest. Pro *θείου* priore loco [*θεοῦ*], utrumque vulgo recte omissum. Pro *ὁ δὲ Ἰωάννης* posteriore loco cod. A. *ἡ δὲ ἀποκάλυψις Ἰωάννου* ex interpretamento. *Τῶν*, priore loco ante *παρόντων* adiectum, posteriore recte abest. Methodii verba, ab Andrea allata, rursus depravata sunt in Comm. Oecumenii et Arethae, a Cramero Caten. Gr. PP. in N. Test. T. 8. edito, p. 353. *γάλα* (leg. *πάλαι*) *γὰρ τοῦτο τετέλεστο τὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως. ὁ δὲ Ἰωάννης τῶν μελλόντων, οὐ τῶν ἤδη γεγεννημένων* (leg. *γεγενημ.*) *τὴν γνῶσιν ἀποκαλύπτεται.* P. 36 (189) *ὥςτε ἀνάγκη .. (190) .. τὸν ἄρσενα*] Andreas p. 49, 38—43, verbis *καὶ μεθ᾽ ἕτερα* praemissis: *ὥςτε ἀνάγκῃ ὁμολογεῖν δεῖ τὴν ἐκκλησίαν εἶναι τὴν ὠδίνουσαν καὶ γεννῶσαν τοὺς ἀπολελυτρωμένους, ὡς φησὶν ἐν Ἡσαΐᾳ τὸ πνεῦμα· πρὶν τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν* (om. *καὶ πρὶν .. ὠδίνων*), *ἐξέφυγε καὶ ἔτεκεν ἄρσεν.* (om. *τίς .. 190 .. αὐτῆς.*) *τίνα ἐξέφυγεν; ἢ πάντως τὸν δράκοντα, ἵνα γεννήσῃ τὸν λαὸν ἡ νοητὴ Σιὼν τὸν ἄῤῥενα.* Negligentius haec referuntur in Comm. Oecumenii et Arethae ap. Cramer. l. c. *ἡ τοίνυν ἐκκλησία, ἤγουν ἡ νέα Σιών, ὠδίνει, κατὰ Παῦλον τὸν θεῖον εἰπεῖν, καὶ στενάζει γεννῶσα τοὺς ἀπολυτρουμένους, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν αὐτοῖς.* Initio Andreas *ἀνάγκῃ ὁμολογεῖν δεῖ*, omissis verbis *καὶ σέ.* Allatius *ἀνάγκῃ ὁ. δεῖ καὶ σέ: δεῖ* etiam M. Sed melius P. C. *ἀνάγκη ὁ. δὴ καὶ σέ.* Dein Andr. *ἀπολελυτρωμένους* pro *ἀπολυτρουμένους*, quod habent cod. A. ap. Sylburg., Oecum. et Areth. ap. Cramer. l. c. et A. Melius P. C. *ἀπολουτρουμένους.* Conf. p. 187. *τῷ λουτρῷ τοὺς λουομένους* et p. 188. *τῶν ἀπολουτρουμένων* (ita P.: *ἀπολουομένων* A. C.). Notandum rarius verbum *ἀπολουτρόω.* Tum *ἄρσεν*, ut A. C.; *ἄῤῥενα* cod. A. ap. Sylburg., *ἄρσενα* P. Porro Andr. *ἵνα γεννήσῃ τ. λ. ἡ ν. Σ. τὸν ἄῤῥενα.* Cod. A. ap. Sylburg. *ἵνα γ. ἡ ν. Σ. ἄῤῥενα λαόν.* Prior lectio cum vulg. ap. Method. conspirat, nisi quod *ἄῤῥενα* pro vulg. *ἄρσενα* exhibet, quod ap. Method. post paulo recurrit. P. 182 in Apoc. 12, 5, quo hic respicitur, Allat. cum vulg. *ἄῤῥενα*, P. C. *ἄρσενα.* Postremo *τίνα ἐξέφυγεν; ἢ πάντως* Andreas, et sic C. recte; A. *τ. ἐ., ἡ πάντως*, P. *τ. ἐ.; ἢ π.*

P. 36 (191) *ὥςτε .. γεννηθῇ*] Andreas p. 49, 44—47, praemisso *καὶ ἑξῆς*, haec refert cum ista lectionis discrepantia: *σπαργᾷ*) *σπαργανοῖ* ridicule. Tu vide Method. Plat. annot. 134. Genuinam scripturam habet Comm. Oecumenii et Arethae, a Cramero editus Caten. Gr. PP. in N. Test. T. 8, p. 353, ubi Methodii verba ceteroquin negligentius ita exhibentur: *δέδοικε δὲ τὸν δράκοντα, ἔστ᾽ ἂν ἐκφύγῃ τὰς μηχανὰς αὐτοῦ καὶ τέκῃ κατ᾽ ἄνδρα ἕκαστον τὸν Χριστόν, νοητῶς ἐμμορφωθέντα ἐν ἑκάστῳ. διὸ καὶ σπαργᾷ καὶ ὠδίνει* (Cram. *ὠδινεῖ*), *ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ἡμῖν γεννηθείς, ὥςτε ἕκαστος τὸ μετέχειν* (leg. *τῷ μ. Χριστοῦ*) *Χριστὸς γεννᾶται.* *μέχριπερ ἄν*) *ἄχρις ἄν.* *ἐν ἡμῖν μορφωθῇ*) *μ. ἐ. ἡ. τῶν ἁγίων*) om. *γεννηθῇ*) *γένηται.* Quae ap. Andr. p. 49, 48—55. sequuntur, *ἡ ἐκκλησία .. ὀλέθριον*, nonnisi summam continent verborum antea ex Methodio allatorum. Interpres Lat. verba p. 49, 48—53. *ἡ ἐκκλησία στέφανον*, et p. 49, 56 — p. 50, 3. *ὠδίνειν .. θάνατον*, Methodio perperam tribuit.

P. 36 (192) *τὸ μὲν υἱὸν αὐτοῦ εἶναι ἀορίστως ἀπεφήνατο καὶ ἀχρόνως*] Gatakerus Opp. T. I. p. 202, D. apud Photium, cod. 237. p. 311, a. 27—41. exhibentem Methodiana p. 192. *ἔοικε δὲ .. (193) οὐδέπω πεφανέρωται*, pro *υἱὸν αὐτοῦ εἶναι*, cuius loco alios *υἱὸν αὐτὸν εἶναι* habere dicit, *υἱὸν αὐτοῦ αὐτὸν εἶναι* scribi voluit, quam emendationem Bekkerus commemorare satis habuit, quum pronomen sponte intelligatur. Sed comparemus reliqua Photiana cum Methodii contextu. *προςεοικ. καὶ*) om. *τὸ χρησμ.*) Phot. cum M. et sic A. P. C.; *τὸν* male V. *ἐπὶ ὕδα-*

τος) om. Ceterum A. ἐπὶ τὸν ἁγνισμὸν κατὰ τοῦ ὕδατος. Eodem teste VB. ἐ. τ. ἁ. ἥκοντι κ. τ. ὕ. Sed recte P. C. ἐ. τ. ἁ. ἥ. τ. ὕ. καὶ ἀχρόνως) Phot. VB., et sic P. C.; A. ἅτε ἀχρόνως. „εἰ“ γάρ „υἱός“ αὐτῷ ἔφη, καὶ οὐ „γέγονας“) Hinc emendandus Phot. Bekkeri: εἰ γὰρ υἱός αὐτῷ ἔφη [καὶ οὐ γέγονας]. Novissima Bekkerus uncis inclusit, quum codd. A. B. eorum loco lacunam habeant. Allat. post ἅτε ἀχρόνως (vide superiora) continuo pergit: συνόντα αὐτῷ ἔφη καὶ οὐ γέγονας. Sed recte ap. eundem VB., prout scripsi secundum Ps. 2, 7. in Act. Apost. 13, 33. Atque recte ita Gatak. l. c., simul notato memoriae lapsu, quo Methodius illa verba de Christo in Jordane dicta refert. Ceterum P. C. υἱός male om.

P. 37 (194) ὁ δράκων .. (195) .. οὗτός ἐστιν] Andreas p. 50, 31—34, quem Oecumenius et Arethas Comment. in Apocal. (Caten. ed. Cramer. T. 8) p. 355 sequuntur, post verba: περὶ δὲ (δὲ om. Cram.) τούτων (nimir. de verbis Apocal. 12, 3. 4) καὶ ὁ μακάριος (μέγας Cram.) Μεθόδιος φησὶν οὕτως ἐπὶ λέξεως (ἐπὶ λ. οὕτ. φησὶ Cram.), hunc locum refert, omissis tamen vocibus ὁ πολύτροπος, ὁ πολυσχιδής, ὁ κερασφόρος, γυναικός et οὗτος, quarum prima apud A. quoque deest. Sed habent eam P C. Ἕστηκεν Andr., Oecumen. et Areth., atque ita A. P.; ἐστιν C. Tu conf. Apocal. 12, 4. ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικός. ὁ διάβολος) ὁ male om. Andr., Oecum. et Areth. Sequitur autem Andreas hoc loco Methodium, qui draconem Apocal. 12, 3. 4 Diabolum interpretatus est. Bestiam vero, de qua Apocal. 13, 1. 2, Methodius Antichristum esse voluit. Conf. Andr. p. 55, 26—29. τοῖς δὲ ἁγίοις, Μεθοδίῳ καὶ Ἱππολύτῳ καὶ ἑτέροις, εἰς τὸν ἀντίχριστον τὸ παρὸν θηρίον ἐξείληπται, ἐκ τῆς πολυταράχου τοῦ βίου τούτου θαλάσσης καὶ πολυκύμονος ἐξερχόμενον, quae testimoniis veterum de Methodio accedant. Eadem uberius disputantur ab Oecumenio et Aretha Comment. in Apocal. (Caten. ed. Cramer. T. 8) p. 369 sq. ἐν μὲν τῇ πρὸ ταύτης θεωρίᾳ δράκων πυῤῥὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ὁρᾶται, νῦν δὲ ἐκ τῆς θαλάττης ἀναβαίνων. ὁ μὲν οὖν ἀπ᾽ οὐρανοῦ δράκων τὸν κατ᾽ ἀρχὰς τῆς οὐρανίου δόξης ἐκπεπτωκότα σημαίνει, ὁ δὲ νῦν πάλιν τὸν αὐτὸν ἐκ τῆς θαλάσσης ἀναβαίνοντα, θάλασσαν τὸν ἄστατον τοῦτον καὶ ἀειτάραχον παριστῶν βίον, ἀφ᾽ ἧς καὶ ἀναβαίνει τὸ θηρίον, τὰς τῶν ἀνθρώπων πλημελεῖς (l. πλημμ.) καὶ ἀστηρίκτους ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς πράξεις λαβὼν (l. λαβὸν) εἰς ἐμφάνειαν. ὃ οὐκ ἄλλο ἢ ὁ Ἀντίχριστος, ἐπὶ τῷ πρώτῳ καὶ (p. 370) δευτέρῳ Σατανᾷ τρίτος αὐτὸς προϊών. τὸ δὲ δεύτερον καὶ μέσον, ὃ καὶ νῦν πρόκειται εἰς θεωρίαν, δύναμίς τις τυγχάνει, τῷ ἀποστάτῃ Σατανᾷ συνεκπεπτωκυία (l. — υῖα), ἐκείνου μὲν ἥττον (l. ἥττων), τῶν δὲ λοιπῶν εἰς κακίαν προύχουσα. ὅς ἐστιν ὁ Ἀντίχριστος, ὁ κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ καὶ τῶν συγκαταβεβλημένων αὐτῷ δαιμονικῶν δυνάμεων προεχόμενος (l. προερχ.), εἴ τι Μεθοδίῳ καὶ Ἱππολύτῳ καὶ τοῖς ἁγίοις πείθεσθαι (adde δεῖ) πατράσιν. Quam interpretationem in Symposio, ut in reliquis Methodii scriptis, frustra quaesiveris.

P. 37 (195) ἀλλ᾽ ἀστοχεῖ .. ἀναγεννωμένων] Andreas p. 50, 35. 36. haec verbis: καὶ τὰ ἑξῆς, cum prioribus connectit, nullâ lectionis discrepantiâ. Unde verba ἄνω ... ἀναγεννωμένων, in VB. cum proximis πρὸς ὃ δή ἐστι omissa, confirmantur. Apud Cramerum, Caten. T. 8. p. 355, ubi Methodii verba ex Andrea repetuntur, ἀστοιχεῖ pro ἀστοχεῖ perperam scribitur.

P. 37 (196) ὅθεν καὶ τρίτον ... διεσφαλμένοι.] Andreas p. 50, 37—39, verbis καὶ μετ᾽ ὀλίγα interpositis, haec ita refert: τρίτον δὲ τῶν ἀστέρων ἐκλήθη μέρος οἱ περὶ ἕνα τοῦ ἀριθμοῦ τῆς ἁγίας τριάδος ἐσφαλμένοι. Vulgo melius: ἐκλήθησαν — οἷον — τῆς τριάδος, omisso ἁγίας, — διεσφαλμένοι. Pro ἕνα τοῦ ἀριθμοῦ A. et P. ἕνα τὸν ἀριθμὸν, C. melius τῶν ἀριθμῶν.

P. 37 (197) ἡ δὲ ἔρημος .. (198) .. φθορᾶς] Andreas p. 50, 39. 40. ἡ δὲ ἔρημος εἰς ἣν ἐλθοῦσα τρέφεται (om. τὰς .. ἑξήκοντα) ἡ ἐκκλησία ἡ κακῶν ἔρημος (om. ἀληθῶς καὶ ἄγονος) καὶ στεῖρα φθορᾶς. Ἐλθοῦσα τρέφεται, ut VB. P. C.: ἐλθὼν ἐπέφερε A. Ἡ ἐκκλ. Andr. de suo et contra Methodii sententiam adiecit. Κακῶν ἔρημος, ut VB. P. C.: κακῶν πλήρης A. Ceterum hunc locum eique proxima respicit Andreas p. 51, 47—49. (οἱ τῆς ἐκκλησίας ἐκλεκτοί) εἰς τὴν ἔρημον πάσης κακίας, πάμφορον δὲ πάσης ἀρετῆς πολιτείαν φεύξονται κατὰ τὸν μέγαν Μεθόδιον.

P. 37 (199) τὰ γὰρ χίλια ... περιέχει] Andreas p. 50, 41. 42. τὰ δὲ χίλια cet., post χίλια adiecto φασί. Idem τὸν ἐν ἑκατοντάσι πολλαπλασιασθέντα, cod. A. τ. ἐ. ἑ. δεκαπλασιασθέντα, et sic A. P. C., qui tamen τὸν recte om. Reliqua Andreae excerpta ex Symposio infra vide.

P. 37 sq. (200) ἐπειδήπερ ὁ τῶν ἕξ .. (201. 202) .. εἰς τὴν ἑαυτοῦ συμπλήρωσιν] Hinc hortulos suos irrigavit Theophanes Ceram. Homil. 18. p. 115, D. 116, A., qui quum Methodii verba in breve contraxerit et fere pro lubitu inverterit, parum subsidii ad crisin loci difficilioris praestat. Operae tamen pretium est eius discrepantiam scripturae hic consignare. ἐπειδήπερ) ἐπειδὴ γάρ. ὁ τῶν ἕξ ἀπὸ μονάδος) ὁ ἀπὸ τῶν μονάδων τῶν ἕξ. ἐκ) recte, ut V. et cum eo P. C.; A. ἐπί. Recta scriptura recurrit ap. Theophan. Hom. 53. p. 361, A., ubi eadem breviter repetuntur. συντίθεται) συντιθέμενος. ὥστε) ὡς. λείπειν ἐν ἑ. τι) τὸ (leg. τι) ἐλλείπειν ἐν ἑ. Ἐλλείπειν Theoph. de suo, ut videtur, pro λείπειν. Idem ἑαυτῷ, ut C.: αὐτῷ A. P. Tu conf. p. 201. πλεονάζον ἑαυτοῦ. εἰς τὰ ἑ. μέρη γὰρ .. (201) .. ἀναπληροῖ τὸν ἕξ) Theophanes: (εἰς γὰρ ἑαυτοῦ μέρη ἀναλυόμενος, φημὶ δὴ εἰς τρὶς δύο καὶ δὶς τρεῖς καὶ ἑξάκις ἕν, ἐξ αὐτῶν πάλιν συνίσταται (p. 116, A.) συντιθεμένων τῶν τριῶν καὶ τοῖν δυοῖν καὶ τοῦ ἑνός) τέλειός ἐστι, in unum conflatis verbis εἰς τὰ ἑ. μέρη γὰρ ἀναλυόμενος συμπληροῦται et illis (p. 201) εἰς γὰρ δὶς τρία .. ἕν, et verbis τέλειός ἐστι pro ἀναπληροῖ τὸν ἕξ positis. Γὰρ apud Theophanem post primum ponitur vocabulum, post tertium apud P. C., post quartum apud A., quem secutus sum. Τὰ ap. Theoph. ante ἑαυτοῦ excidit. Ἀναλυόμενος idem, ut cod. M. et A. P. C.; V. ἀναλυόμενον. Proxime, quod obiter dico, τῶν ἕξ pro vulg. τὸν ἕξ ex coniectura reposui, τεμνομένων ex V. M. A.: τεμνόμενον P. ex Valesii coniectura, τεμνόμενος C. Dein τρὶς δύο καὶ δὶς τρεῖς Theophanes negligentius pro δὶς τρία καὶ τρὶς δύο apud P. C.; sed melius tamen idem τρὶς δύο quam τρεῖς δύο apud A. Quod τοῖν δυοῖν pro vulg. τῶν δύο ponitur, δύο hoc loco, ut saepe alias, indeclinabile est. Videamus reliqua. τέλειον δὲ) τ. γάρ. μήτε προσδεόμενον .. πώποτε) inverse μήτε πλ. ἑ. π., μήτε τινὸς ἑτέρου προσδ. εἰς συμπλ. οἱ μὲν ὑπερτέλειοί εἰσιν) οἱ μέν εἰσιν ὑπερτ. δώδεκα) δωδέκατος. τὸ γὰρ ἴσον .. τὸν δώδεκα) οὗ τὰ μέρη συντιθέμενα ὑπερεκπίπτει τὰ δώδεκα. οὐ τηρήσ. ... ὡς ὁ ἕξ) om. ὑποτέλειοι) ἀτέλειοι. ὁ ὀκτώ) ὀκτώ. τὸ γὰρ ἥμισυ .. (202) .. συμπλήρωσιν) οὗ τὰ μέρη συντιθέντα προσδεῖται μονάδος εἰς τὸ γενέσθαι ὀκτώ.

P. 38 (202) (ὁ ἕξ ἀριθμός) τὴν ἀναφορὰν .. τοῦ τέλειος εἶναι μειωθείς] Theophanes Ceram. Homil. 53. p. 361, A. haec cum praegressis p. 200. ὁ τῶν ἕξ .. (201) .. ἀναπληροῖ τὸν ἕξ, ita expressit: φασὶ δὲ τὸν ἕκτον (l. ἕξ) ἀριθμὸν τέλειον ὄντα, ὡς ἐκ τῶν ἰδίων μερῶν συμπλη-

ρούμενον, τὴν ἀναφορὰν ἔχειν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, θεὸν τέλειον ὄντα καὶ τέλειον ἄνθρωπον. καὶ ὥςπερ οὗτος ὁ ἀριθμὸς εἰς τὰ ἴδια μέρη ἀναλυόμενος, συντεθέντων αὖθις (B.) *τῶν μερῶν εἰς ἑαυτὸν πάλιν ἀποκαθίσταται, οὕτως ὁ τοῦ θεοῦ μονογενὴς υἱός, κενωθεὶς καὶ δούλου μορφὴν λαβὼν καὶ οἱονεὶ σμικρυνθείς, εἰς τὴν ἑαυτὴν* (l. *ἑαυτοῦ*) *τελειότητα καὶ ἀξίαν πάλιν ἀνεπληρώθη, οὐδέποτε τοῦ τέλειος εἶναι ζημιωθείς. Τὴν ἀναφορὰν* recte Theophanes, ut A. P.: *τὴν* C. male om. Dein *τὴν ἀναφορὰν εἶχε* melius, quam *τ. ἀ. ἀνείληφε*, quod A. P. C. exhibent. In usu enim sunt *τὴν ἀναφορὰν ἔχειν* vel *λαμβάνειν εἴς τι*, non *ἀναλαμβάνειν*. Vid. El. Cret. col. 818. annot. 7. Itaque praepositionem *ἀνά*, ex *ἀναφορά* temere repetitam, delevi. Articulum ante *δούλου, μορφὴν* et *ἀξίαν* Theoph. om., duobus locis prioribus secundum Phil. 2, 7. *Ἑαυτὴν* mendum est pro *ἑαυτοῦ*. Illa: *ἐν ἑαυτῷ σμικρυνθείς*, Theoph. mitigavit scribendo: *οἱονεὶ σμ.* Pro *μειωθεὶς* idem *ζημιωθείς*, per se recte; sed *μειωθεὶς* mathematicis Methodii rationibus magis accommodatum est.

P. 38 (202) *ἀλλὰ καὶ* .. (203) .. *ἐκ τῶν τριγώνων ἐστὶ συγκείμενος*] Theophanes Ceram. Homil. 18, p. 116, A. B. huius loci non tam verba quam sententiam secutus est hunc in modum: *ἔχει δὲ ὁ ἀριθμὸς οὗτος καὶ τὴν τριχῆ διάστασιν, μῆκος καὶ βάθος καὶ πλάτος, ὡς ἐκ τριγώνων συγκείμενος.* (B.) *ἐκ τούτων δὲ πάντων τὸ σῶμα. ὅθεν καὶ ἡ τοῦ κόσμου κτίσις τὴν τῆς ἑξάδος ἁρμονίαν οὐκ ἔφυγεν. ἐν γὰρ ἓξ ἡμέραις ὁ δημιουργὸς πᾶν τὸ φαινόμενον ἐτεκτήνατο.* De senarii numeri vi a Methodio celebrata conf. Jos. Scalig. Opuscul. ed. Francofurt. a. 1612, p. 356.

P. 38 (206) *ἡ γὰρ καταγωνισαμένη ... ἐγκρατὴς γίνεται*] Andreas Cret. Comment. in Apocal. post verba ad p. 199 allata, interpositis hisce: *καὶ ἑξῆς φησι περὶ τῶν στεφάνων αὐτοῦ*, in Methodio excerpendo pergit p. 50, 43—46. *ἡ δὲ καταγωνισαμένη κατὰ τοῦ διαβόλου* cet. Cod. A. ap. Sylburg. *καταγων. τὸν διάβολον*, quod recepi. Vid. Schleusner. Lex. in Nov. Test. ed. IV. T. 1, p. 1198. Vulgo: *καταγων. τοῦ διαβόλου. Γίνεται* Andr., ut A. C.; *γίγνεται* P., per se melius, quippe ex Attica consuetudine, quamquam in Symposio libri mss. in vulgari forma *γίνεσθαι* fere consentire videntur.

P. 49 (282) *χλεύῃ γὰρ ... συνεσφιγμένα*] Locus exstat apud Jo. Damascen. Parall. SS., Opp. ed. Lequien. T. 2. p. 643 cum lemmate: *Μεθοδίου*, cod. Rupif. *ἐκ τῶν περὶ ἁγνείας συμποσίων.* Discrepantia lectionis apud eum haec est: *γὰρ*) om. *παιδοποιήσεως*) *παιδοποιίας*, quae forma Platoni usitata. Vid. Ast. Lex. Plat. T. 3. p. 12. Sed amat Noster Platonis *ἅπαξ λεγόμενα*, e quibus *παιδοποίησις* Legg. XII. p. 947, D. *παρθένα*) Ita D., ut A. C.; *παρθενίᾳ* P. *γλῶτταν*) *γλῶσσαν*, quod vulgo insequitur. Ego utrobique *γλῶτταν* scripsi; neque enim probabile est, Methodium uno in enuntiato eiusdem vocis forma Attica et vulgari simul usum esse. *ἢ ταῦτα μὲν .. καρδίαν δὲ μὴ τηρ.*) om. *πάντως .. τῆς ἁγνείας*) om. *τὰ μέλη πάντα*) *π. τ. μ.* *συνεσφιγμένα*) *συνεσφραγισμένα*. Tu confer proxima: *καθάπερ δὴ καὶ πλοίων* (vulgo male add. *ὧν*) *οἱ κυβερνῆται τὰς ἁρμογὰς σφίγγουσι* —. Translatum *συσφίγγειν* item occurrit p. 107. *συσφίγγουσα τὴν πρόθεσιν τῆς ψυχῆς εἰς ἁγνείαν.* Figuratus verbi usus ex Stoicorum doctrina de sapiente sensus colligante et in se collecto fluxit.

P. 49 [284] 7. Vulgo ante *Ψαλμὸς* verba, quae infra sequuntur: *ἁγνεύω σοι* cet. cum inscriptione *Ὑπακοὴ* temere inculcantur, quasi vero *Ὑπακοὴ Ψαλμὸν* antecedere possit. Tu confer superiora: *τὴν Θέκλαν — μὲν — ψάλλειν, τὰς δὲ λοιπὰς — ὑπακούειν αὐτῇ.* Itaque illa verba resecare et inscriptionem *Ὑπακοὴ* infra ante *ἁγνεύω σοι* cet. ponere non dubitavi. Quo magis autem de ratione constet, quam ego, amicum auxilium praebente Clariss. Rettigio, in restaurando choro gravissimo secutus sum (conf. Praefat. in S. Method. Platoniz. p. IX, not. 12), visum est integram scripturae varietatem hoc loco apponere. 8. *βοῆς*) om. A. praeter metrum, quod in seqq. multifariam vitiatum est. *ἐγερσίνεκρος*) *ἐγερσίνεκος* C., num *ἐγερσίνεκυς*? [285] 1. *ἦλθεν*) vulgo: *ἦλθε. νυμφίῳ*) vulgo: *ν. λέγων. λευκαῖσιν*) *λευκέσιν ἐν στολαῖς* A. C.: *λευκαῖσιν ἐν στ.* P. 2. *ἀντολὰς*) *ἀνατολὰς* C. *φθάσῃ*) *φθάσει* A. 7. *τρυφῆς*) vulgo add. *ἀδονάς*. *ἀγκάλαις*) *ἀγγάλαις* A. 12. *θνητὰ*) *τὰ θν.* P. C. 14. 15. *ὅπως φθάσω .. μολεῖν*) *φθάνω* c. infinit. exstat p. 253 et infra p. 50 (287, 9. 10) recurrit. Vulgo post *μολεῖν* puncto distinguunt. [286] 2. *θελκτηρίους*) *θεκτηρίους* A. *ἔτλην δὲ*) *ἔτι δὲ* P., *ἔτλην*, omisso *δέ*, C. 4. *προςμένουσ'*) *προςμένουσα* P. C.

P. 50 [286] 2. *καὶ*) vulgo om. 7. *Χριστὲ*) vulgo: *Χριστέ, τυγχάνεις*, voce *τυγχάνεις* ex superioribus temere repetita. 9. *προςεννέπει*) *προςενέπει* P. C. [287] 1. *δέδεξ' ἡμᾶς*) vulgo: *δέδεξο θαλάμων εἴσω χ' ἡμᾶς.* 2. *καλλίπνου*) *καλλίπνους* P. C. 3. *πανόλβιαι*) sic VB.; *πανόλβιε* A.; *πανόλβιον* P. C. 8. *νυμφῶνος*) om. P. C. 10. *ταμεῖον*) vulgo: *ταμιεῖον. εἰςιδεῖν*) *εἰςδίειν* C. prave coni. 13. *ἐκτραπεῖσαι*) *τραπεῖσαι* A. 15. *πυρὸς φέρουσαι φλογεροῦ λαμπάδας*) vulgo: *φλ. π. φ. λ.* [288] 2. *γάρ ἐστι*) *γάρ*, vulgo om., VB. add.; *ἐστι* om. P. C. 7. *σου τὸν θάνατον*) *σε* A. 8. *οὐρανοὺς*) *οὐρανὸν* P. C. 9. *χερὶ*) *χειρὶ* vulgo. 13. *σου παῖς*) vulgo: *ὁ καρτερός σου παῖς, Λόγε.* Sed ut *ὁ κ.* stare poterit, si *ἁγνείας* abiiciatur et *ἆθλον* per se de virtutis praemio dictum accipiatur, ita *Λόγε*, quippe ex superioribus temere repetitum, omnino repudiandum est. 14. *εἵλκυσεν*) vulgo: *βιαίως εἷλκε.* 15. *φλεγομένη*) *φλογουμένη* A. P.; *φλεγουμένη* C. *ὁ δ'*) *ὁδὲ* A.; *ὁ δὲ* P. C. [289] 1. *κόραν ἦγε*) vulgo: *κόρην ἀνῆγε.* 2. *ἀμφὶ βωμὸν*) *ἀμφίβωμον* A. P.; om. C. 3. *ἡ δ'*) *ἡδ'* A., *ἡ δὲ* P. 4. *τελοῦσ'*) *τελοῦσα* A. C. 7. *ξένων*) vulgo: *ξένον.* 9. *οὐ*) *οὐδὲ* vulgo. 10. *νικαφόροις*) *νικηφόροις* P. C. *ἔφη*) vulgo: *δ' ἔφη.* 13. *ὑφῆς*) *ὑφ' ἧς* A. C.

P. 51 [289] 2. *γάμων*) vulgo: *σου γάμων. λέχη ποθοῦντες*) *λεχποθοῦντες* (sic) P. C. 3. *ἡ δ'*) *ἡδ'* A.; *ἡδὲ* P., *ἡ δὲ* C. *ἔφη*) vulgo: *εἴρησε.* [290] 3. *ἐμπύροις*) vulgo: *ἐμπυρίοις.* 9. *φοινίῳ*) vulgo *φονίῳ.* 13. *ἄτεγκτος*) *ἄτεκτος* A. Tu vide Method. Platoniz. annot. 381 extr. [291] 3. *ἥκουσιν*) vulgo: *ἥκασι.* 7. *θεόνυμφε*) *νεόνυμφε* P. 8. *αἰέν σε*) vulgo: *αἴ σε.* 14. *ἠρέθη*) *ἠρέθη* A. 16. *χάρις*) *χαρὰ* vulgo. 19. *βροτῶν*) vulgo: *ὁ βρ.* [292] 1. *οἰκεῖ*) om. A. 5. *τὸ κ.*) *τὸν κ.* P. C. *ᾆσμα*) *ἄσμα* A.; *ᾆσμα* P. 6. *ὅλος*) vulgo: *ὅλη.* 8. *χερσὶν*) *χερσὶ* vulgo. *σελαςφόρους*) *σελαςφόροις* A. P. Sed *φλόγας σελαςφόρους φέρειν* non minus recte dicitur quam *λαμπάδας φαεςφόρους κρατεῖν.* 11. *ὦ*) *ὁ* C. Tu confer Eurip. Phoen. v. 1. *ὦ τὴν ἐν ἄστροις οὐρανοῦ τέμνων ὁδόν.* 12. *συγκρατῶν*) *συγκροτῶν* A. P. C.; *συγκρατῶν* Migneus recte. Vid. Animadv. in Basil. I. p. 123 et Method. Platoniz. annot. 300. *ἡμέας*) *ἡμᾶς* C.

Ceterum quod Petavius Dogm. Theol. ed. Antverp. T. 3. p. 162 nonnulla tamquam Methodiana affert ex iis quae Photianis Excerptis ex Symposio in calce subiecta sunt: tu vide annot. p. 46.

De libero arbitrio p. 55, annot. 2. Breviatum interlocutoris nomen *ΟΥΑΛ.* Allatius l. c. vult esse Valentini. Tu vide Method. Platoniz. annot. 733. Fabricius Delect. argumentor. pro verit. relig. christ. p. 164 et Biblioth. Gr. ed. Harles. VII, 265 Valentinianis, adversus quos Methodium hoc libro disputasse recte docet, Origenem adiungit errore vulgari et a nobis Prolegom. p. 3, col. 1 extr. indicato. Sed recte idem ll. cc. notat ignorantiam Honorii Augustodun. et Trithemii, operis inscriptionem interpretantium: de animae exitu. Scripturae discrepantia apud Allatium l. c. fere nulla est. *Τι* ille, ut vulgatur, p. 55 (95 extr. Meurs.) in verbis ὃ δὲ πάσχει ... λέγειν οὐ τολμᾷ, ubi vocem, quippe post λέγειν perperam intrusam, uncis circumscripsi. Quod autem Allatius p. 46 Methodii opus περὶ τοῦ αὐτεξουσίου se editurum promisit, id vix de integro opere accipiendum esse ex Diatr. de Methodior. script. p. 339 sq. ed. Rom. apparet.

P. 57, annot. 1. In codice Mediceo, quo libri περὶ τοῦ αὐτεξουσίου pars a Meursio edita continetur, hic nova incipit disputatio, quae inscribitur περὶ θεοῦ καὶ ὕλης. Vid. Bandin. Catal. Cod. Graec. l. 430.

P. 63 (lin. 10—25. et 28—31). εἰ γὰρ ὡς ἕν τι .... μὴ ὑπακούειν τοῖς προστάγμασιν. et ὥςτε οὐχ ... ἐξουσίαν ἔχων.] Haec citantur a Franc. Turriano Adv. Magdeburg. Centuriat. pro Canonib. Apostol. et Epist. Decret. Pontif. Apost. Lib. IV, c. 2, p. 362 ed. Florent. a. 1572. Ea in quibus ille a Combefisio et a Maio discrepat, haec sunt: Lin. 10. γάρ) om. T. (Turrian.) γέγονε) γέγονεν M. (Maius) 11. δουλευόντων) ἀνάγκῃ δ. T. M. optime; conf. p. 63, l. 1. 2 et Methodiana, ex Pseudo-Origene in annot. 1 allata: ἀνάγκῃ τινὶ δουλεύων τῷ δεσπότῃ et τὰ ἄλλα ἀνάγκῃ δουλεύει τῷ πεποιηκότι. οὐκ ἔτι) οὐκέτι M. 15. θεόν, οὕτω τὸν) om. T., librario vel typographo a priori τὸν ad posterius aberrante. 17. παραινεῖν) παραινεῖ M. 18. τὸ αὐτεξ. — τὸ κρεῖττον) τὸν αὐτ. — τὸν κρ. C. (Combefis.). μηνύειν) μηνῦσαι M. 19. καί) κἂν M. παραινῶν) παραινεῖ T. C. M. 24. προστάγμασιν) προστάγμασι T., πράγμασιν M. 25. προστάγμασιν) προστάγμασι T. πράγμασι C., πράγμασιν M. In seqq. καὶ γὰρ ... προστάγματι, quae T. non citat, l. 25 τὴν ἀρχὴν τοῦ C. M. Ego τὸ scripsi, ut ἀφεῖλε (ἀφεῖλεν M.) subiectum habeat, quo referatur. Τὴν ἀρχήν est omnino; vid. Ast. Lex. Plat. T. 1, p. 284. 28. δέδωκεν) ἔδωκεν T. M. Tu conf. superiora: τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ ... δεδωκέναι. 29. ὑπήκουσε) ὑπήκουσεν M. Verisimile autem est Turrianum haec ex Leontii συλλογαῖς excerpsisse, quas laudat p. 361.

P. 63 (lin. 32). ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ ὑπακούειν τῷ θεῷ καὶ μὴ ὑπακούειν αἰτίαν μόνην.] Vocem διά, quippe ad sensum necessariam, ego adieci, deleta ante ἀλλά lacunae nota, quae ap. Combefis. exstat. Dein Leont. et Combefis. recte αἰτίαν μόνην pro αἴτιον μόνον ἦν, quod Phot. habet. Statim post ἐβούλετο Phot., ἠβούλετο Leont. et Combefis., quae forma a Methodio Platonizante abiudicanda est. *Τότε*, quod Leont. et Combefis. om., ego ex Photio adieci.

De Resurrectione p. 72 (541, B. — D.). ὁ δὲ θεὸς ... καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον] Locum affert Jo. Damascen. Parall. SS., Opp. ed. Lequien. T. II, p. 311, A., post ea, quae sub falso lemmate τοῦ ἁγίου Μεθοδίου ἐκ τοῦ περὶ ἀναστάσεως ex Sympos. p. 44 sq. ed. Allat. excerpta exstant. Lectionis discrepantia ap. Jo. Damasc. haec est: (541, B.) ὁ δὲ θεὸς καὶ ἀθανασία) δὲ et καὶ om., adiecto ἐστὶ post ἀθανασία. ἀθάν. ἄρα ὁ ἄνθρωπ.) om. διὸ δή) δὴ om. αὐτούργησεν ὁ θεός) ηὐτούργησεν αὐτός, posterius, ut cod. Ven. ἄνθρωπος δὲ ἀληθέστατα .. (541, C.) .. γηράσκοντα) om. λέγεται) λέγων. ψυχῶν ζωσῶν) ζώων ψ. ὡςαύτως ἐκείνοις) om. (541, D.) ἡ γῆ ... φωστῆρες) om. κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμ. ἡμ.) κατ' εἰκ. ἡμ. κ. ὁμ. καὶ ἀρχέτ. .. κτηνῶν) om. τὸν ἄνθρωπον) αὐτόν.

P. 75 (546, D.). τὴν ἐπὶ τοῦ λογικοῦ τῶν ζώων νεκρότητα κατεσκευασμένην] Vulgo: τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου τ. ζ. ν. κ. nullo sensu. Mea ex emendatione τὸ λογικὸν τῶν ζώων est homo (cf. Method. fragm. I. Comm. in Job. p. 117. ζῶα γεγόναμεν λογικά. et vid. Front. Ducae. ad Jo. Chrysost. p. 146, B. Not. p. 34, b. sq.) et ἡ ἐπὶ τοῦ λ. τ. ζ. νεκρότης κατεσκευασμένη corporea et mortalis natura in homine a deo instituta. Ἀλόγου tamen cod. Ven., quod tuearis, si τὸ ἄλογον τῶν ζώων de natura corporea et cum brutis animalibus communi dictum accipias et verba τὴν ἀπὸ τοῦ ἀλόγου τ. ζ. ν. κ. de mortalitate hominis interpreteris, quae ex hac eius natura efficitur. Conf. Theophan. Ceram. Homil. 6. p. 32, C. φιλανθρωπία γὰρ γέγονεν ἡ τοῦ θανάτου τιμωρία κατὰ τὴν τοῦ θεολόγου φωνήν (Gregor. Naz. Or. 38. p. 619, C. Bill.), τὴν προςαφθεῖσαν τῇ ψυχῇ τῶν ἀλόγων φύσιν ἀποκαθαίρουσα.

P. 75 (548, A. B.). Duplex fuit Casauboni error, qui Comm. in Pers. l. 25 haec a Proclo contra Origenem, deque ficus grano, non de caprifico dicta autumavit. Tu vide Gataker. Advers. Misc. Posth. cap. 34, Opp. T. I, p. 782, G. 784, B. — 785, A. et 786, C. D. De caprifico, aedificiis et monumentis perniciosa, praeter scriptores a Casaubono et Gatakero laudatos, conf. ipsum Methodium p. 91 (cap. I). Ceterum Gatakerus l. c. p. 783, A. imaginem, a Methodio p. 75 (548, A. B.) depictam, iure meritoque elegantissimam vocat verbaque eius non orichalco tantum, sed auro obrusso cara non esse pronuntiat.

P. 75 (549, D. — 550, D.). Similitudo ἀνδριάντος ἀναχωνευομένου in eadem re apud Nostrum recurrit p. 95 inf. et seq. (in Excerptis ex libro περὶ ἀναστάσεως apud Phot. cod. 234, p. 300, a. 21—26). Conf. S. Nil. Epist. II. 100. p. 224 Allat. εὐμαρῶς λίαν τῶν θανόντων ἀνθρώπων τὰ σώματα ὁ σωτὴρ Χριστὸς ἀναστήσει θᾶττον πταρμοῦ. ποῖον γάρ, εἰπέ μοι, μεῖζον ἐν συγκρίσει καμάτων, ἀνδριάντα πλάσαι τὸν μὴ ὑφεστῶτα ἢ τὸν διαπεσόντα ἀναχονεῦσαι (l. ἀναχων.) εἰς τὸ αὐτό. (pone;) ὁ τοίνυν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος ποιήσας ἡμᾶς θεὸς δῆλον ὅτι καὶ πεπτωκότας ἡμᾶς ἐξαναστῆσαι δυνήσεται. Nec non vasis reficti simile in eodem argumento usitatum est. Conf. Method. p. 76 inf. et seq. (549, D. — 550, A. B.) et vid. Animadvers. in S. Basil. M. 7. ...

P. 77, annot. 1. Quae post Methodii fragmentum apud Oecumenium l. c. insequuntur, Methodio temere attribuit Petav. Dogm. Theol. ed. Antverp. T. I, p. 392 et 399.

P. 78, annot. 1. Andreas Cret. p. 96, lin. 49—54 in verbis p. 553, D. οὐκ ἀρεστὸν .. (554, A.) .. καὶ φθοράν a recensione Dindorfiana ita discrepat: οὐκ ἀρεστὸν δὲ ἐκεῖνο) οὐδ' ante ἐκεῖνο add., quod recepi. ἀπολεῖσθαι) ἀπολέσθαι cod. A. ap. Sylburg. καταβασίῳ πᾶς ὁ κόσμος κατακλυζ. πυρί) omisso καταβασίῳ, ante πᾶς add. [κατὰ Βασίλειον], quasi vero Basilius Methodium aetate praecesserit. Dein πᾶς κατακλυζ. πυρὶ κόσμ. cod. A. ap. Sylburg. p. 125. Combefis.

ap. Galland. p. 775, B. *καταβ. πυρὶ πᾶς κατακλυζ. ὁ κ.* Ego saltem voce *κατακλ.* post *πᾶς* transponenda Methodiano verborum traiiciendorum studio indulsi. — Porro in verbis p. 554, A. *καὶ Παῦλος* .. (B.) .. *τῆς φθορᾶς* ap. Andream Cret. p. 96, 54 — p. 97, 3 haec est scripturae discrepantia: *καὶ Παῦλος*) *καὶ ὁ Παῦλος*, ut ante Dindorf. scribi solebat, qui cum cod. Ven. *ὁ* om. *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη*) haec uncis inclusa ap. Sylburg., ut omnia ab eo ex cod. Palat. assumta. *ὑποτάξαντα*) [*αὐτήν*]. *ὅτι καὶ αὐτὴ*) *διότι* Sylb., *ὅτι* cod. Pal. et Bavar.

P. 84, annot. 1. De summa disputationis, licet lacunosae, scite tamen iudicavit Gataker. Adv. Misc. Posth. c. 1. Opp. T. I, p. 412, E., qui post *οὐκ ἐκτὸς* saltem *σώματος* (sive, ut ipsi visum *τοῦ σ.*) excidisse vidit.

P. 84, annot. 2. Brevius et minus docte, quam Oecumenius, auctor Catenae in Epist. D. Pauli ad Rom. ap. Cramer. Caten. Gr. PP. in N. T. T. 4, p. 221 (ad Rom. 8, 7): *Μεθοδίου. τὸ φρόνημα, φησί, τῆς σαρκὸς οὐχ ἡ σάρξ, ἀλλὰ τὸ πρὸς ἀκρασίαν αὐτῆς ὅρμημα.* Codex Monac., qui illam in Epist. ad Rom. Catenam continet, olim fuit Augustanus. Vid. Reiser. Index MSS. Bibliothecae Augustanae p. 9 (num. 23).

P. 87 (582, C.) *ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς ... ὁ διάβολος*] Similiter S. Nil. Epist. II. 9. p. 125 Allat., omissa tamen diaboli mentione.

P. 89, annot. 1. Negligenter auctor Catenae in Epist. ad Rom. ap. Cramer. T. 4, p. 196 (ad Rom. 7, 20): *Μεθοδίου Πατάρεως* (l. *Παταρέως*). *ἔφη δέ τις ἁμαρτίαν ἐνταῦθα τὴν ἀπὸ τῆς παραβάσεως εἰςοικισθεῖσαν.* Quasi vero haec non Methodii ipsius fuerit sententia.

P. 89, annot. 2. Non magis accurate, quam Oecumenius, Methodii sententiam ita refert auctor Catenae in Epist. ad Rom. ap. Cramer. T. 4, p. 204 (ad Rom. 7, 23): *Μεθοδίου. τέσσαρας δέ τις ἐνταῦθα λέγεσθαι νόμους εἰπών* (leg. *εἶπεν*)· *ἕνα μὲν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ, δεύτερον δὲ τὸν ἀντιστρατευόμενον, τρίτον, περὶ οὗ φησιν „τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου", τέταρτον, περὶ οὗ λέγει „τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου." τούτων ὁ πρῶτος, φησί, τὸ εὐαγγελικόν ἐστι παίδευμα, ἔξωθεν διὰ τοῦ κηρύγματος εἰςιὼν καὶ τὴν ψυχὴν ῥυθμίζων· ὁ δεύτερος, ὁ ἀντιστρατευόμενος, καὶ* (del. *καὶ*) *οὗτος τῶν ἐπεισιόντων ἔξωθέν ἐστι κατ' ἐνέργειαν τοῦ πονηροῦ, τὴν ψυχὴν αἰχμαλωτίζων· ὁ τρίτος, ὅν φησι νόμον νοός, οὗτός ἐστιν ὁ τῇ φύσει ἡμῖν ἐγκατασπαρεὶς παρὰ τοῦ δημιουργοῦ, ἐπὶ τὰ τῷ θεῷ φίλα παροτρύνων· ὁ τέταρτος, ὁ τῆς ἁμαρτίας νόμος, οὗτός ἐστιν ὁ φιλαμαρτήμων, ὃς διὰ τῆς πρὸς τὸ κακὸν συνηθείας ἐνεσκίῤῥωσεν ἐν ἡμῖν τὴν ἁμαρ-* (p. 205) *τίαν. ὅρα οὖν, φησί, πῶς ἐκ διαμέτρου ἐναντίοις περιεστοιχίσμεθα νόμοις. οἱ μὲν γὰρ δύο ἔξωθεν ἡμῖν ἐπειςρέουσιν, ὁ μὲν πρὸς ἀγαθοεργίαν ἐκκαλούμενος, ὁ εὐαγγελικός, ὁ δὲ πρὸς κακίαν παρακαλῶν, ὁ ἀντιστρατευόμενος τοῦ πονηροῦ νόμος. οἱ δὲ λοιποὶ δύο ἔνδον εἰσὶ καὶ τὴν ψυχὴν συνέχουσιν, ὁ μὲν τοῦ νοὸς παρὰ τοῦ δημιουργοῦ ἡμῖν ἐγκατεσπαρμένος καὶ ὁδηγῶν πρὸς τὰ κρείττω, ὁ δὲ τέταρτος, ὁ καὶ νόμος τῆς ἁμαρτίας, διὰ τὴν πρὸς τὸ κακὸν ἕξιν ἐνσκιῤῥωθεὶς ἐν ἡμῖν. διὸ πρόςσχες πῶς ἀκριβῶς εἶπε „βλέπω — νοός μου," τούτῳ δὴ τῷ ἐμφύτῳ πρὸς τὰ καλά, „καὶ αἰχμαλ. — μέλεσί μου," ὡς εἰ ἔλεγεν· ἔξωθεν εἰςπνέων συγκινεῖ καὶ ἐρεθίζει πάντα τὸν ἐν ἐμοὶ ἀποκείμενον κονιορτὸν καὶ βόρβορον, ὃν ἡ πρὸς ἁμαρτίαν μοι ἕξις ἐνεσπίλωσε καὶ ἐνέκαυσε· καὶ ὁ νόμος δὲ τοῦ θεοῦ ο εὐαγγελικὸς κινεῖ καὶ ἐρεθίζει τὰ ἐν ἡμῖν ἔμφυτα καὶ ἐγκατεσπαρμένα πρὸς ἀγαθοεργίαν σπέρματα. ἕκαστος γὰρ τῶν ἔξωθεν ἐπεισιόντων τὸν οἰκεῖον καὶ κατάλληλον ἔνδον καὶ ἐν ἡμῖν ὄντα μόνον κινῶν καὶ ἐρεθίζων ἢ εὐσεβεῖν ἢ ἀσεβεῖν ἡμᾶς προτρέπεται.* Quae non magis Methodiana, quam quae uno tenore coniuncta sequuntur: *ἄλλος δέ, τρεῖς, ἔφησεν, εἰσὶν ἐνταῦθα νόμοι* cet.

P. 90 (589, A.) *ταλαίπωρος ... τὴν ψυχὴν ἐμφαντάζοντα*] Hinc quoque hortulos suos irrigavit S. Nilus Epist. I, 249. p. 93 Allat. *„ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου;" οὐχὶ τὸ σῶμα θάνατον ὑπάρχειν ἀποφαίνεται ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἀλλὰ τὸν νόμον τῆς ἁμαρτίας τὸν ἐν τοῖς μέλεσιν* (l. *μέλεσι*) *τοῦ σώματος ὄντα, διὰ τῆς ἐν τῷ Ἀδὰμ παραβάσεως φωλεύοντα ἐν ἡμῖν καὶ πρὸς τὸν θάνατον τῆς ἀδικίας τὴν ψυχὴν ἐπισπεύδοντα.* in quibus *ἀποφαίνεται* opitulatur scripturae *ἀποφαινόμενος*, quam Photius pro vulg. *ἀποφηνάμενος* exhibet, et quam ego, commendatam a Dindorfio Annot. p. 796, recepi. *Τὴν ψυχήν*, in cod. Ven. omissum, confirmat Nilus. Apud eundem *ἐπισπεύδειν* i. q. *ἐμφαντάζειν* ap. Method. Conf. p. 87 (583, D.) *λογισμῶν .. ἐμφανταζόντων ἡμᾶς πρὸς ἃ μὴ θέλομεν.* Idem usus simplicis verbi p. 74 (545, D.) *ἵνα τὸν ἄνθρωπον φαντάζειν ἀεὶ πρὸς ἀδικίαν ἔχῃ καὶ κινεῖν.* Ceterum S. Nilus, qui fertur, in epistolis fere totus est de fabula graculus. Cf. Fabric. Bibl. Gr. ed. Harles. T. X, p. 12.

P. 91, annot. 1. Oecumenius h. l. Methodio paullo plura adscribit, quam quae ille dixit. Cum Oecumenio conspirat auctor Catenae ap. Cramer. T. 5, p. 379 (ad 2 Cor. 5, 1), ubi ex Oecumenio rescribe *προςδεομένην* pro *προςδεομένοις*, et *ὡς* ante *πρὸς ἀντιδιαστολὴν* adde. Ibidem *ὁ ἐν ἁγίοις Μ.* pro *ὁ ἅγιος Μ.*, ut est apud Oecumenium.

P. 92 (IV.) inf. et seq. Iustini Martyris sententia, a Methodio laudata, tamquam ab ipso prolata ita refertur in Catena ap. Cramer. T. 5, p. 329 (ad 1 Cor. 15, 50): *Μεθοδίου. τὸ ἀποθνῆσκον κληρονομεῖται, τὸ δὲ ζῶν κληρονομεῖ· διὸ οὐ τὸ ἀποθνῆσκον σῶμα κληρονομεῖ τὴν ἀφθαρσίαν καὶ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' αὐτὸ ὑπὸ τούτων κληρονομεῖται, εἰς τὸ γενέσθαι ἄφθαρτον καὶ δεκτικὸν τῆς βασιλείας.*

P. 93 (VI.) inf. et sq. *ἐθεασάμην γὰρ ... τοῦ πυρὸς ἐντυφομένου.*] Conf. Aristot., qui fertur, Mirab. Auscult. c. 139. *καίεται δὲ συνεχῶς περὶ Λυκίαν*, quod de Chimaera, Lyciae monte, Beckmann. p. 283 interpretatur. Methodii locus eum fugit, pariter ac Humboldtum Cosm. IV, 296 sq. 530 sq. In Apollonia, iuxta Taulantiorum regionem, prope sulphuris venam iugiter ardentem arbores et herbas enasci auctor Mirab. Auscult. ibid. narrat.

P. 94 (IX.) Quod h. l. *ὁ μακάριος Ἰωάννης* tamquam auctor Apocalypseos expresse laudatur, eiusmodi loci in Methodii opere *περὶ ἀναστάσεως* respiciuntur in prooemio commentarii Oecumenio adscripti in Apocal. ap. Montefalc. Bibl. Coislin. p. 277 et in Crameri Cat. Gr. PP. in N. T. Vol. 8, p. 173. *πιστέον* (l. *πειστέον*) *Ἀθανασίῳ τῷ παμμεγίστῳ, ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν κανονιζομένων τῆς παλαιᾶς τε καὶ νέας* (*διαθήκης*) *βιβλίων τοῖς γνησίοις καὶ τοῦτο* (nim. Apocalypsin) *ἐγκρίνοντι. ἀλλὰ καὶ Βασιλείῳ τῷ θείῳ τοῦτο ἐν τῇ περὶ υἱοῦ συζητήσει συντόμῳ ἔδειξε* (l. *ἔδοξε*), *καὶ Γρηγορίῳ τῷ θείῳ τὸν λόγον ἐν τῷ συντακτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ, καὶ Μεθοδίῳ τῷ σοφωτάτῳ ἐπισκόπῳ Πατάρων ἐν τῷ περὶ ἀναστάσεως.*

P. 98 (XXII.) *Αὐτίκα γοῦν ... ἐπὶ γῆς τιμῶσιν*] *Γοῦν* Combefis. ap. Galland. p. 781, E.; *οὖν* Lequien. male. Tu de voce *αὐτίκα* vide Method. Platon. annot. 75 deque *αὐτίκα γοῦν* confer Eustath. Antioch. Comment. in Hexaëm. p. 33 Allat. *αὐτίκα γοῦν ἀνδριαντοποιοῦ ἔννοιαν λαμβάνομεν*, ubi post *γοῦν* verba *ἀνδριάντα ἰδόντες* vel similia excidisse videntur. Mox vocem *ὕλης*, quam habet Combef., om. Lequien., uncis inclusit Galland. Sed opus est ea voce, praesertim si fragmenti ea sedes est, quam nos coniectamus (vid. p. 94 annot. 4). Dein *τῶν ἐξ ἀτιμιωτέρας* Comb., Gall. et Mign.; *τῶν ἐξ ἀτίμων τιμιωτέρας* Lequien. Sed *ἀτίμιος* nihili vox est, et *ἐξ ἀτίμων τιμιωτέρας* secum ipsum pugnat. Tu scribe: *τῶν ἐξ ἀτιμοτέρας* aut *τῶν ἐξ ἀτίμων*, deleto *τιμιωτέρας*. Postremo *ἐπὶ γῆς* Comb., Gall. et Mign.; *ἐπίσης* Lequien., quod Gallandio placuit et citius reponi oportet.

INDEX.

ERRATA.

Pag. 7 context. lin. 4 ante fin. scribe 16 pro 6.
„ 41 „ (229, lin. 6) scribe πειθὼ pro πειθω.
„ 51 „ (291 „ 16) „ χάρις pro χαρὶς.
„ 66 „ (561, B. lin. 3) scribe σαρκῶν pro σακρῶν.
„ 68 not. 2 lin. 5 scribe philologae pro philologicae.
„ 75 context. (546, D. lin 6) scribe ἀπὸ pro ᾀπὸ.
„ 80 „ (559, B. „ 7) „ τῆς pro τὴς.
„ 84 „ (577, A. „ 1) „ διεβεβαιώσατο pro διαβεβαιώσατο.
„ 85 „ (577, D. „ 4) post παντὸς adde punctum, quod excidit.
„ 91 „ (297, b. „ 5) in ἔστι adde ι, quod excidit.
„ 95 not. 2 lin. 2 scribe Μεθόδιος pro Μεθόθιος.
„ 97 „ 1 „ 12 „ amicissimo pro amisissimo.
„ 104 „ 2 „ 2 „ lemma pro lemna.
„ 122 lin. 3 scribe X pro VIII.

Ista errata, et sie quae sunt alia, minus mirandum est restitisse, quam plura non succrevisse, quum editori procul Halis habitanti pleraeque plagulae nonnisi semel ad corrigendum transmissae fuerint.

S. METHODII OPERA

ET

S. METHODIVS PLATONIZANS.

EDIDIT

ALBERTVS JAHNIVS.

PARS II.

S. METHODIVS PLATONIZANS.

HALIS SAXONVM
C. E. M. PFEFFER.
M.DCCC.LXV.

S. METHODIVS PLATONIZANS

SIVE

PLATONISMVS SS. PATRVM ECCLESIAE GRAECAE
S. METHODII EXEMPLO ILLVSTRATVS.

IN VSVM

THEOLOGORVM ET PHILOLOGORVM

CONSCRIPSIT

ALBERTVS JAHNIVS

PRAEFECTVS BIBLIOTHECAE CONFOEDERATIONIS HELVETICAE

ACADEMIAE LITERARVM ET SCIENTIARVM REGIAE BOICAE SOC. ORD.

ET

SOCIETATIS HISTORICO-THEOLOGICAE LIPSIENSIS

SODALIS.

HALIS SAXONVM

C. E. M. PFEFFER.

M.DCCC.LXV.

VIRO ILLVSTRISSIMO

GODOFREDO BERNHARDYO

FAVTORI OPTIMO

OPVS

IN LVCEM VINDICATVM

D. D. D.

GRATISSIMVS AVCTOR.

PRAEFATIO.

Septimus et vicesimus hic est annus, ex quo ego S. Basilii Magni Plotinizantis exemplo ostendi, quantum SS. Patres ecclesiae Graecae ex doctrina Neoplatonica hauserint [1]). Qui Basilio Plotinizanti comitem se hodie adiungit S. Methodius Platonizans, quaestionem de Platonismo, qui dicitur, SS. Patrum ecclesiae Graecae, diu agitatam necdum ad finem perductam, si minus profligabit, at egregie, opinor, promovebit.

Quod si enim demonstratum erit (id quod nos hoc libro praestitisse censemus), Methodium, id est acerrimum Origenis adversarium [2]), vel in primariis doctrinae Christianae placitis, magis etiam quam Origenem ipsum, ex philosophia Platonica hausisse: quis in posterum negare audebit, philosophiam Platonicam seculo III. latissime pervagatam esse in ecclesia Graeca, neque eos tantum Patres, qui iam olim propter Platonismum *ἑτεροδοξίας* crimen incurrerunt, sed *ὀρθοδοξίας* etiam patronos Platonismo deditos fuisse? Sensisse id videntur posterioris aetatis theologi Graeci, Photius et alii, quum dixere, Methodium postmodum cum Origene in gratiam rediisse adque eius doctrinam inclinasse, porro Methodii scripta ab Arianis interpolata fuisse. Nimirum hoc illi sibi et aliis persuadere conati sunt, ut ne Methodius, qui vulgo orthodoxus haberi soleret, cum Origene et Ario Platonicam secutus videretur doctrinam. Atqui Origenianae doctrinae vestigia, quae in Methodii scriptis deprehenduntur [3]), ex communi fonte, videlicet ex philosophia Platonica, repetenda sunt, et quae Ariana Photio et aliis in Methodio visa sunt, reapse sunt Platonica, ut fuit omnino Arius merus Platonicus [4]). Eodem nomine plerosque Patres Antenicaenos Arianos vocare eorumque scripta ab Arianis interpolata censere possis, quum plena sint eiusmodi sententiarum, quas posterior aetas tamquam Arianas proscripsit [5]). Ceterum ne Patres quidem Nicaenos a philosophia Platonica abstinuisse, in Animadversionibus in S. Basilii Magni opera inque nuper annotatis in S. Gregorium Nazianzenum obiter demonstrasse nobis videmur [6]).

Sed tempus est narrare, quomodo haec de S. Methodio Platonizante scriptio orta sit.

1) Vid. Basilius Magnus Plotinizans, supplementum editionis Plotini Creuzerianae, Basilii M. Garnerianae. Edidit A. Jahnius, Bernas Helvetius. (Bernae, apud C. A. Jennium filium. MDCCCXXXVIII. 4°.) Qua de commentatione praeter alios viros doctos Creuzerus in Praefatione editionis Plotini Didotianae honorificum iudicium tulit.

2) De Methodii vita et scriptis deque eius cum Origene controversia vid. Allat. De Methodiorum scriptis diatriba, post Methodii Symposium, ab eodem a. MDCLVI. Romae editum, p. 260—272. Huet. Origenianor. lib. II. p. 197. Galland. Biblioth. PP. Vol. III. Prolegom. cap. XX. p. LI, *a.* A. — p. LIV, *b.* D. Fabric. Biblioth. Gr. ed. Harles. Vol. VII. p. 260 — p. 272. Neand. Hist. Eccl. T. I. P. III. p. 984 sq. p. 1232 — p. 1234. Ritter. Hist. Philos. T. VI. p. 4 — p. 12. Neque poenitebit consuluisse Fessler. in Encyclopaedia Theologiae, a Wetzero et Welteio nuper edita, T. VII. p. 132 sqq.

3) Vid. annot. 114. 256. 711.

4) Vid. annot. in Eliam Cret. Comment. in Gregorii Naz. Oratt. XIX. (Patrol. Gr. ed. Migne T. XXXVI) col. 800 (4) et col. 833 (2), praeterea col. 827 (2).

5) Vid. Vales. infra annot. 139.

6) Vid. Animadversiones in S. Basilii Magni opera, supplementum editionis Garnerianae secundae. Elaboravit Albertus Jahnius, Bernas Helvetius. Fascic. I. continens animadversiones in Tom. I. Accedunt emblemata Plutarchea ex Basilii Hom. in Psalm. XIV. (Bernae. Impensis Huberi et Soc. MDCCCXLII. 8°.) et Eliae Metropolitae Cretae Commentarii in S. Gregorii Naz. Orationes XIX e codice ms. Basileensi excerpsit et annotationem cum in Eliae Commentarios, tum in S. Gregorii Orationes XIX adiecit A. J. cet. (Patrol. Gr. ed. Migne T. XXXVI) multis locis.

Iam pridem in vulgus notum fuit, S. Methodium in Symposio X. Virginum Platonis Symposium ita imitatum esse, ut iis, quae Plato a convivis de Amore disputari fecisset, orationes de castitate, a decem virginibus in Symposio prolatas, opponeret. Sed quale id esset, nemo ex iis, qui seculo XVII. Methodii Symposio operam navarunt, explorandum sibi sumsit. Ne Valesius quidem hanc in rem plura dixit, quam quae in annotatione (2) repetii. Philologi autem, qui nostra aetate in Platonis Symposio operam certatim collocarunt, excepto fortasse uno Ludovico Sinnero, Methodium ne nomine quidem novisse videntur, ut sunt omnino nostrae aetatis philologi iusto negligentiores Patrum ecclesiae, in quibus illi philologiae heroes seculorum XVI. et XVII. non minus quam in classicis, qui vocantur, scriptoribus habitare solebant. Quo magis Sinneri laudanda est industria, qui in editione Symposii Platonici, quae anno MDCCCXXXIV. Parisiis prodiit, non solum de ratione, quae inter Platonis et Methodii Symposium intercedit, in universum monuit [7]), sed etiam singulis Platonis locis, a Methodio imitando expressis, ea quidem Symposii in parte, in quam annotationes speciminis causa conscripsit, imitationem accurate indicavit [8]). Adhuc haec erant, quum ego, qui, pueros vix egressus, in Platone studiorum domicilium posuissem, et iuvenis factus illustrando Platonis Symposio operam darem, in posterioris aetatis scriptoribus, etiam ecclesiasticis, quos Platonis causa excutiebam, ad Methodium quoque perveni et operam, a Sinnero in eo poni coeptam, absolvere studui. Inde a me facta larga messis animadversionum, quibus singulos locos in Platonis Symposio, a Methodio imitando expressos, ad sedes suas revocavi et quid alter scriptor alteri prodesset explicui. Nam praeter paucula illa, quae Sinnerus in Methodii Symposio ex Platonico hausta indicaverat, plurimis locis ἀπηχήματα Platonica deprehendi. Deinde progressus ad fragmenta Methodii operum, quae apud Epiphanium et Photium exstant, post messem spicilegium feci. Cuncta autem, quae hoc ex genere apud Methodium a me reperta erant, in commentarios in Platonis Symposium simul cum iis retuli, quae, ex hoc uberrimo philosophiae Platonicae promtuario desumta, per totam antiquitatem colligere et ad fontes suos revocare institueram. Ceterum in examinandis Methodii scriptis complura, reliquis ex Platonis dialogis mutuo sumta, iam tum me adverterunt, quae ego in usus posteros in schedis Platonicis item consignavi. Neque enim tunc id agebam, ut data opera omnia imitationis Platonicae apud Methodium vestigia indagarem et scriptionis peculiaris argumentum facerem; sed satis habebam, quae sponte se mihi proderent, in adversaria referre. Sicuti autem ea, quae ex Methodii Symposio in Platonicum a me annotata erant, potissimum peculiari eius dialogi editioni destinaveram, ita reliquas in Methodium animadversiones, sicubi usu venirent, proferre visum est. Itaque in variis scriptionibus meis philologis [9]), occasione oblata, illa mea ἕρμαια Methodiana passim expromsi. Nuper autem, quum, sepositis, quibus me per aliquot annos dederam, studiis archaeologicis et historicis, ad philologiam denuo appulissem, et quae a me inchoata erant opera philologa ad umbilicum perducere instituissem, constitui, antequam Platonis Symposium ederem, ea, quae in illum Platonis dialogum ex Methodio a me annotata erant, cum reliquis in hunc Patrem animadversionibus Platonicis separatim prodere. Cui penso persolvendo, quae ex Methodio in commentarios in Platonis Symposium inque adversaria Platonica retuleram, relegi, collegi et augere studui. Denuo igitur exorsus a Symposio X. Virginum, quidquid operum S. Methodii ad nos pervenit scrupulose eum ad finem perlegi, ut, si quid offenderem, quod in oratione inque doctrinae ratione ex Platone fluxisset, id omne

7) Vide eius Notas in Wolfii Introductionem p. 30 et p. 32.

8) Vide eius Adnotat. p. 69—87. (in Sympos. p. 172, A. — p. 175, E.)

9) In gratiam eorum, quibus illae minus notae sunt, placet eas hoc loco enumerare, praesertim quum ad eas in annotatione passim provocaverim. Sunt autem hae potissimum: 1°. Symbolae ad emendandum et illustrandum Philostrati librum de Vitis Sophistarum. Bernae, MDCCCXXXVII. 8°. — 2°. Anecdota Graeca. Fascic. I. continens Jo. Glycae opus de Vera Syntaxeos Ratione. Bernae, MDCCCXXXIX. 8°. — 3°. Dissertatio Platonica, qua tum de causa et natura mythorum Platonicorum disputatur, tum mythus de Amoris ortu, sorte et indole, a Diotima in Convivio narratus, explicatur. Accedunt scholia et enarratio eorum, quae inde a Plutarcho ad illustrandum mythum allata fuerunt. Bernae, MDCCCXXXIX. 8°. Omitto alia mea scripta philologa, in diariis sparsa vel in aliorum virorum doctorum libris edita. Huc accedunt scripta, in genere philologiae patrologicae a me elaborata, quae ego in praefatione in Eliae Cret. Commentarios in S. Gregorii Naz. Orationes XIX. (Patrol. Gr. ed. Migne T. XXXVI) col. 753 sq. inque epistola dedicatoria, praemissa meis Symbolis in emendanda et illustranda S. Epiphanii Panaria (Corp. Haereseol. ed. Oehler. T. III), p. 5 enumeravi.

cum pulvisculo excuterem et cum pridem a me observatis in scriptionis corpus redigerem. Ibi tum rem miram ac maxime memorabilem expertus sum. Quo enim magis Methodii in scripta me insinuavi, eo crebriora imitationis Platonicae documenta se mihi, saepe nec opinanti, obtulerunt, quumque antea potissimum in Symposio dictiones et sententiae Platonis me advertissent, iam idem mihi contigit in reliquis Methodii scriptis, praesertim in Epiphanianis et Photianis excerptis ex opere *περὶ ἀναστάσεως* inque iis, quae ex operibus *περὶ τῶν γενητῶν* et *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*[10]) apud Photium et alios excerpta exstant. Quid multa? Novis copiis me quasi obrutum vidi et quas pridem collegeram decemplicatas gavisus sum.

Est autem duplex apud Methodium imitationis Platonicae genus, unum, quo ille Platonis dictiones et sententias de industria suum in usum convertit, alterum, quo dicendi et sentiendi rationem, quam ex Platonis consuetudine imbiberat, memoriter ac sponte sequitur. Quo quidem in duplici imitandi negotio tantum abest, ut se putidum praebeat Methodius, ut sollers et ingeniosus reperiatur, qui Platonis verba et sententias imitando saepe immutet et vel amplificet vel in brevius contrahat vel denique ad alia argumenta transferat. Trivit autem Methodius ex libris Platonicis praecipue Symposium, Phaedrum, Gorgiam, Phaedonem, Politiam, Timaeum, Leges et Protagoram, et ex his Symposio et Phaedro potissimum usus est suo in Symposio, Gorgia autem et Phaedone in opere *περὶ ἀναστάσεως*. Ceteris, quos dixi, dialogis aequabiliter usus est suis in libris. Sed ne reliquos quidem Platonis dialogos neglexit; ex spuriis Epinomis et Axiochus ei maxime placuerunt. Quo autem agnoscas, Methodium non unius Platonis libris inhaesisse: idem Xenophontis lectionem subinde prodit, et praeter hos Socratis discipulos etiam alios philosophos veteres, praesertim Stoicos[11]), ex recentioribus Philonem Iudaeum in dicendo inque docendo sequitur. Quid? quod idem in veterum poëtarum scriptis probe versatum se ostendit, qui Homerum crebro ad partes vocet, Euripidis aliorumque versus poëtarum, interdum, uti videtur, etiam deperditorum, orationi immisceat et ipse quandoque versus bonos fundat[12]).

Sed, ut ad hoc meum opus redeam, in eo conscribendo hunc secutus sum ordinem. Fundamenti loco esse volui, a quo profectus eram, Symposium X. Virginum [p. 1—72]. Dein sequuntur excerpta Epiphaniana ex libro *περὶ ἀναστάσεως* [p. 73—113], subiectis Photianis ea ex libri parte, quae apud Epiphanium deest [p. 113. 114]. Hisce succedunt excerpta ex libro *περὶ τῶν γενητῶν*, quae apud unum Photium exstant [p. 115—117], porro fragmenta libri *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, initio facto a prooemio, quod Meursius edidit, et additis iis, quae Photius et alii conservarunt [p. 117 —126]. Agmen claudunt fragmenta de Cruce et Passione Christi [p. 127—129], quibus fragmentum a Joanne Damasceno servatum corollarii instar accedit [p. 130]. Homilias in Symeonem et Annam inque Ramos Palmarum, fragmenta operis adversus Porphyrium, quae quidem vulgo feruntur[13]), aliorumque fragmenta operum nonnisi obiter in annotatione attigi. Ceterum permulta quoque, quae in scriptis contextum facientibus memoratu digna occurrunt, brevitatis studio ductus, in annotationem relegavi.

In Graeco operis contextu e regione Methodii locorum Platonicos apposui, unde ille integras sententias vel dicendi formulas et exquisitiora verba mutuatus est. Ubi vero Methodius non hunc vel illum locum respexit, sed proprietatem sermonis Platonici in hac vel illa re secutus est, id uno saltem exemplo, ex Platone hanc in rem sumto, et adiecta voce al., id est a l i b i, significavi[14]). Semel et iterum aliorum locos scriptorum, Xenophontis, Euripidis et auctoris Aurei Carminis, cum Methodianis inde expressis commisi[15]). Homerica, quibus Methodius usus est,

10) Qui haec opera attigit Ritterus Hist. Philos. T. VI. p. 4, de imitatione Platonis, quae in iis cernitur, recte et primus, uti videtur, monuit.

11) Recte Ritterus Hist. Philos. T. VI. p. 12 ait, Methodium ad Stoicorum doctrinam inclinasse (vide nostram Annotationem passim); sed idem, commemorato Methodii Symposio, perperam docet, eum a Platone nil fere, nisi formam scribendi, mutuatum esse.

12) Vid. Allat. De Methodior. Scriptis Diatr. p. 360. Carmen, quod ille attigit in Methodii Symposio p. 284 — p. 292, in editione Operum S. Methodii numeris suis restitui, adiutus docta sollertia viri clarissimi mihique amicissimi, G. F. Rettigii, philologiae professoris in universitate literarum Bernensi.

13) Nam alia supersunt praeter ea, quae vulgo feruntur. Vid. annot. 792.

14) In toto hoc comparandi negotio multum me adiuvit Astii Lexicon Platonicum; magnopere tamen falli, qui me eius unius ope rem confecisse opinetur, argumento est vel illud, quod ne eos quidem locos, quos Astius neglexit, ad partes vocare supersedi.

15) In Methodii Symposio plura restant, quae imitationem antiquioris aetatis scriptorum produnt, sed quorum fontes reperire mihi nondum contigit; sunt autem fortasse sumta ex scriptoribus deperditis.

quippe notiora, contextui inserere supersedi, nisi si partem excerptorum faciunt. Origeniana autem, a Methodio in fragmentis περὶ ἀναστάσεως apud Epiphanium allata, Methodianis ideo inserui, quod, quum ipsa quoque Platonis dictionibus et sententiis resonent, hisce notandis specimen Origenis Platonizantis dare visum est.

Sequitur, ut universe exponam de ratione critica, qua in constituendo duplici contextu versatus sum.

Et in recensendo quidem contextu locorum Platonis iuxta positorum optimis quibusque subsidiis religiose usus sum, idque simul ubique spectavi, ut, si quid ex Methodio ad crisin illorum locorum profici posset, id meos in usus converterem. Qua tamen in re eo cautior fui, quod liberior multorum locorum imitatio usui critico haud raro officit. Adde, quod Methodius Platonica interdum ita imitatus est, ut iis sui ingenii inventa opponere voluisse videatur. Nihilo minus plurima apud Methodium restant, quae dubiis apud Platonem lectionibus confirmandis, nonnulla etiam, quae mendosis emendandis egregie inserviunt. Quae omnia ut palam facerem, omnem dedi operam.

De subsidiis, quibus in constituendo Methodii contextu usus sum, nolo repetere, quae in capite singulorum librorum et alibi passim annotavi. Sum autem iis ita usus. — In Symposio quidem fundamenti instar mihi fuit editio Allatiana, id est princeps, expressa ex Allatii codice manu scripto, a qua nunquam recessi, nisi si Possiniana manifesto meliora praeberet. Quamvis enim Possinus et, qui eius editioni curam criticam adhibuit, Valesius multis locis medicinam e codicibus Vaticano et Mazarineo attulerint, Valesii eruditio ac diligentia non tantum valuit, ut nova tolleret menda, quae Possinus pro sua negligentia et linguae Graecae inscientia larga manu sparsit. Huc accedit, quod Valesius nimium tribuit codici Mazarineo, qui interpolatoris manum haud uno loco prodit. Longe melioris notae et vel Allatiano in multis praeferendi sunt codices Vaticanus et Barberinus, quorum scripturae discrepantiam ab Allatio promiscue exscriptam doleas, praesertim quum prior (si fides habenda collationibus) diversus esse videatur a Vaticano, quo Possinus et Valesius usi sunt. Excerpta apud Photium Biblioth. cod. 237, quae Valesius hic illic cum fructu critico consultavit, post operam criticam, a Bekkero in iis positam, maiori etiam mihi usui fuere. In manifestis vitiis editionis Possinianae Combefisius, ceteroquin homo Graece parum doctus, recte fecit, quod in Symposii editione, quam Bibliothecae Graecorum Patrum Auctario Novissimo inseruit, lectiones Allatianas multis locis revocavit et codicem Mazarineum denuo examinavit, quamquam idem non satis cavit, ne Methodii contextus typographorum socordia novis mendis commacularetur. Gallandii autem opera critica prorsus nulla fuit, qui Combefisianam recensionem cum omnibus eius vitiis renovaverit. Idem fere valet de nupera editione, Mignei Patrologiae Graecae T. XVIII. inserta, cui Methodii opera ex editione Gallandii (Bibl. PP. T. III.) vel potius Combefisii insunt. — In fragmentis operis περὶ ἀναστάσεως, quae apud Epiphanium exstant, magno emolumento meo consultavi copias criticas, ab Oehlero et Dindorfio ex codice Veneto allatas. Quibus ut Oehlerus non sua, sed mancae collationis culpa, in contextu refingendo non pro codicis praestantia usus est (quod tamen damnum in Addendis et Corrigendis ex parte resarsit), ita Dindorfius in nova Panarii recensione codici Veneto, qui haud ita raro scioli corrigentis manum prodit, nimium fidei habuisse videtur. Adde, quod codex Venetus multis locis manifesto corruptis nos cum reliquis codicibus destituit et plurima menda peculiaria habet. Secundario subsidio mihi fuere copiae criticae, a Combefisio ex codice Rupifucaldino allatae, et Epiphanianis respondentia excerpta Photiana ex recensione Combefisii et Bekkeri, quae omnia ego, uti fragmenta a Photio uno servata, accurate examinavi. Sed vel sic multis locis coniectandi medela opus fuit, quam ego, ut in Symbolis in Epiphanium p. 4 significavi, potissimum Platonis ope Methodio adhibui. — In fragmentis operis περὶ τῶν γενητῶν, quae apud Photium unum supersunt, Combefisiana recensio nonnihil mihi profuit, multum Bekkeriana, cui tamen supplendae, ut in reliquis apud Photium excerptis ex Methodio, Scaligeri, Casauboni et Hoeschelii emendationes admovi, quas habent Hoeschelii Notae in Photii Bibliothecam, a Bekkero fere neglectae. — Longe uberioribus, quae mihi in opere περὶ τοῦ αὐτεξουσίου suppeditarunt, subsidiis ita sum usus, ut excerpta Eusebiana ex recensione Routhii et Gaisfordii (nam Methodii sunt, quae Maximo adscribit Eusebius[16]), Photiana, a Combefisio et Bekkero recognita, et Meursiana,

16) Vid. annot. 749 et 770.

item quae Pseudo-Origenes in dialogo contra Marcionitas Methodio suffuratus est, inter se compararem et optimas quasque lectiones meas facerem, raro ad coniecturam confugerem. Qua quidem multo magis opus fuit in fragmentis de S. Cruce et Passione Christi, a Gretsero et Allatio editis, a Combefisio repetitis, ut in fragmentis apud Joannem Damascenum, a Combefisio et Lequienio recognitis. Ceterum in recensendis Methodii scriptis hanc mihi regulam feci, ut Atticismum, cuius ille studiosissimus fuit, ubicunque per libros mss. et per analogiam sermonis Methodiani liceret, in locum *τῆς κοινῆς* reponerem et formas Alexandrinas proscriberem, quibus praesertim pars operis *περὶ ἀναστάσεως* ab Epiphanio servata commaculata est, quum librarii, qui Panarium descripserunt, formas Alexandrinas Epiphanio usitatas Methodianis temere intulerint.

Venio ad annotationem. Et de universa quidem, quam ego sequor, commentandi ratione velim sic habeas, malle me, quippe profectum exdi sciplina Creuzeriana, Ruhnkeniis et Wyttenbachiis aemulari, quam iis, quibus exilitas aut declamatoria garrulitas est pro eruditione. Videamus singula.

Primum contextus, in excerptis Platonicis et Methodianis a me constituti, rationem singillatim reddidi. Itaque quid alter scriptor alteri ad emendandum prosit, ea quam supra dixi cautione adhibita, exposui, nec non omnem scripturae discrepantiam utrimque diiudicavi tum ex linguae Graecae legibus, tum ex Platonis et Methodii loquendi usu, plurimis in rebus conspirante. Deinde in vindicando loquendi usu Platonico et ecclesiastico multa obiter sparsi, quae tum Platoni et Platonicis, tum Methodio aliisque ecclesiae scriptoribus emendandis vel explicandis prodessent, eaque potissimum in re multa, in contextu omissa, ex Methodio attuli, ut supra dictum. Tum de artificio, quo Methodius in imitando Platone usus est, quoties id opus videbatur, monui. Porro sententias, a Methodio ex doctrina veterum, praesertim Platonis, petitas, indicatis eorum fontibus, illustravi operamque ea in re dedi omnem, ut Methodii aliorumque Patrum ecclesiae exemplo patefacerem rationem, qua antiqua eruditio et summus eius flos, id est philosophia Platonica, cum eruditione atque philosophia Christiana vel in gravissimis rebus cohaerent[17]). Neque denique illustrare supersedi, quae Methodius doctrinae Christianae peculiaria profert.

17) Qui nuperrime de historia philosophiae Patrum ecclesiae summatim exposuit Ueberwegius (G r u n d r i s s d e r G e s c h. d e r P h i l o s o p h i e d e r p a t r i s t. Z e i t. Berl. 1864), etsi ex doctrinae Platonicae vestigiis apud Gnosticos obviis, quorum bona pars a me in Symbolis in Epiphanium indicata est, nonnulla attigit (vid. p. 27 de Carpocrate et p. 30 de Basilide), tamen ad illustrandum Patrum ecclesiae Graecae Platonismum perparva attulit. Nam primum quidem in Iustino Martyre, quem p. 36 philosophiae Patrum fundamenta iecisse cumque philosophia Platonica Stoicam commisisse ait, quid ex utraque fluxerit minime explicat. Sed, ut mittam Stoicum Iustini *λόγον σπερματικὸν* p. 34 sq. et Stoica *σπέρματα τῆς ἀληθείας* p. 35, conferatur modo Dial. c. Tryph. c. 56. *ἐν τοῖς ὑπερουρανίοις μένοντος*, ap. Ueberweg. p. 35, cum Timaeo p. 42, E. et Apolog. I. c. 6. *τὸν τῶν ἄλλων ἑπομένων καὶ ἐξομοιουμένων ἀγαθῶν ἀγγέλων στρατόν*, ap. Ueberweg. p. 36, cum Phaedro p. 246, E., quem locum Animadv. in Basil. I. p. 189 Iustini loco cit. iam adhibui. Deinde Ueberwegius p. 36 nihil quidquam praeter eloquentiam Graecam in Athenagora animadvertit, qui, utpote non catecheticae solum, sed academicae etiam scholae Alexandrinae praesul, philosophia Platonica penitus imbutus fuit. V. c. conferantur argumenta ab eo pro resurrectione allata, ap. Ueberweg. p. 40, quae fere eadem sunt atque illa, quae Plato pro immortalitate animi protulit. Porro, quamvis laudatis p. 54 eorum scriptis, qui de Platonismo Patrum, praesertim Alexandrinorum, egerunt, Ueberwegius ipse p. 53 nonnisi hoc universe ponit, Clementem et Origenem Graecorum philosophiam sectatos esse, et p. 53 sqq. in Clemente quidem doctrinae Platonicae vestigia prorsus negligit, in Origene autem uno dumtaxat exemplo demonstrat. Tu v. c. confer c. Cels. V. 608. F i l i u s *δεύτερος θεός*, ap. Ueberweg. p. 58, cum Plat. Epist. II. p. 312, E. (cuius ex loci perversa interpretatione hanc de Filio doctrinam fluxisse Symbol. in Epiphan. p. 10 docui) et c. Cels. VI. 64. D e u s *ἰδέα ἰδεῶν*, cum Pol VII. p. 517, B. C., ubi Bonum, i. e. Deus, omnium idearum summa esse dicitur, quo sensu etiam Synesio Hymn. 4, 68 Deus est *ἰδεῶν ἰδέα*. Quoniam vero Ueberwegius vel in Platonismo Patrum Alexandrinorum parum vidit, minus mirandum est, eundem in Methodio, quem p. 68 obiter tantum, nec nisi tamquam Origenis adversarium commemorat, inque Basilio M. et Gregorio Naz. innumera doctrinae Platonicae vestigia levi pede transire. Nyssenum autem quod attinet, de quo uno ex Patribus Cappadocibus uberius disputat, in uno tantum eius scripto *περὶ κατασκευῆς ἀνθρώπου* Platonis sententias perfunctorie commemorat p. 72. Tu vero vide, quae de Methodio in Methodio Platonizante ex professo, deque tribus illis Cappadocibus in Animadv. in Basil., in annot. in Greg. Naz. orationes (Patrol. Gr. ed. Migne T. XXXVI) et in Nysseni Dialog. c. Macrina ed. Krabinger. plurimis locis disputavi. Nysseni unum saltem h. l. afferam exemplum, sumtum ex ipso illo dialogo p. 210, A., ubi quod Hades *τὸ ἀφανές τε καὶ ἀειδὲς* intelligitur (ap. Ueberweg. p. 73): hanc interpretationem, a Platone primum prolatam, Origenes quoque et Methodius secuti sunt. Vid. Method. Platoniz. annot. 711. Paullo accuratius quam de Platonismo Patrum eccl. Gr. Ueberwegius p. 90 sqq. de Neoplatonismo posterioris aetatis scriptorum ecclesiae Graecae egit. Quod autem apud hos demum doctrinae Neoplatonicae vestigia deprehendit: alii eam a scholae academicae Alexan-

Spero igitur fore, ut hoc opus, tamquam *προπαιδεία* studiorum Platonicorum et Patrologicorum, prosit tum theologis antiquae eruditionis capacibus, tum philologis, qui Patrum ecclesiasticorum studium a se non alienum habent. Et illi quidem, opinor, intelligent, quid philosophia antiqua, praesertim Platonica, Patribus ecclesiae profuerit, quorum eruditissimi quique tantum abfuit, ut scriptores classicos alto supercilio despicerent (id quod tetrici quidam nostrae aetatis magistelli nobis suadent), ut eruditionis ac sapientiae classicae florem delibarent eoque scripta sua ornarent. Quam ob rem illi, si quidem in fide Christiana perstiterunt, adeo non sunt reprehendendi, ut divinis praeceptis Christi Matth. 13, 52 et Pauli Apostoli 1 Thess. 5, 21 satisfecisse videantur. Alioquin ego hunc meum librum flammis potius tradi, quam legi vellem. Iam vero philologi Methodii Platonizantis exemplo se edoceri patiantur, quanta copia eruditionis antiquae Patrum ecclesiae scriptis abscondita sit, operaque philologa, si modo in iis ponatur, quantum et ipsis, et scriptoribus veteribus, praesertim Platoni, prosit. Profecto latus hic est campus, in quem philologi excurrant, et in quo excolendo plus proficient, quam qui, dummodo aliquid novi de scriptoribus veteribus proferant, eos exili vel praepostera crisi excruciant aut commentis, quae dies delet, obruunt. Sed nimirum diu est, quod destitimus a regia illa via, qua grassati philologiae heroes, Scaliger et Casaubonus, horumque aemuli viri eruditi et classicos et ecclesiasticos scriptores pari studio amplexi sunt, et philologi, si diis placet, hodie nonnisi eos advertunt Patres ecclesiae, qui de antiquitate ex professo scripserunt[18]). Quae contra ego sic statuo, largos philologiae fructus esse daturos omnes melioris notae Patres, modo philologo studio tractentur.

Quod superest, operis mei censores non solum intelligentes, sed etiam benevolos mihi vehementer opto. Quotus enim quisque eorum, qui haec antiquarum literarum studia colunt, tantis eorum obsitus est impedimentis, quantis me hic Bernae circumdari omnes sciunt, qui meas res norunt? Namque ego, in Republica Bernensi, sive hominum sive temporum vel loci iniquitate, antiquarum literarum professione eheu! exclusus, quum Confoederationis Helveticae beneficio munus acceperim, quo rem familiarem honeste sustento, interim publice omnia alia potius quam humanitatis studia agito, quibus ut maximam vitae privatae partem impenderem, immensus eorum amor me impulit. Tametsi autem, seculi dimidium vita iam emensus, nondum eo pervenerim, ut illis muneris ergo vacare possim, ideo tamen ani-

drinae primordiis repetunt eoque nomine Patres Alexandrinos Neoplatonismo iam imbutos fuisse statuunt. Sin autem recentiorem philosophiam Platonicam a Plotino demum conditam esse statuitur: ex Basilio meo Plotinizante satis constat, S. Basilium M., etiamsi ab eo abiudicetur disputatio de Spiritu Sancto, libris contra Eunomium subiecta, certe in libro de Spiritu Sancto Plotinianas sententias in theologiam Christianam transtulisse, eamque licentiam multo magis sibi sumsisse auctorem disputationis commemoratae, qui, si minus fuit Basilius, certe aetate ei haud multum cessit. Porro Gregorius Naz. in Orationibus ea Neoplatonicis ex fontibus hausit, quae Elias Cret., eruditissimus eius commentator, ex Dionysii Areop. scriptis repetenda esse existimavit. Qui etsi haec scripta temere pro genuinis habuit, pulchre tamen vidit, multa Gregorio cum Dionysio, qui fertur, communia esse, praesertim theologiae reconditioris sententias, quas propter ille *θεολόγου* nomen nactus est. Vid. Eliae Comment. locis a me indicatis Ind. I. v. Dionysius Areopagita. Quod quum ita se habeat, aut Gregorius ex Pseudo-Dionysio, aut hic ex illo, aut denique uterque ex Plotino hausit. Est autem per se veri similius, Gregorium Naz. theologiae mysticae sententias, hic illic sparsas, a Pseudo-Dionysio mutuatum esse, quam hunc, qui theologiam mysticam ex professo docuit, ex illo profecisse. Quo posito, necesse est, Pseudo-Dionysius Gregorium Naz. aetate aliquantum antecesserit et priori dimidio seculi IV. adscribatur. Favet autem huic opinioni illud, quod etiam apud Eusebium, praesertim in Orat. de Laudib. Constantini Imp., plura reperiuntur, quae colorem aliquem ex Pseudo-Dionysio traxisse videntur. Sin vero secundum opinionem hodie receptam (vid. Fabric. Bibl. Gr. ed. Harles. T. VII. p. 7 sqq.) Pseudo-Dionysium V. demum seculo vixisse evinci poterit, Gregorius pariter et personatus Dionysius, pro se quisque, ex Plotino hortulos suos irrigasse censendi sunt. Et Ueberwegius quidem p. 93 Pseudo-Dionysium sub finem demum seculi V. scripsisse statuit. Sed nimirum perperam idem facit, quod Pseudo-Dionysium tamquam sectatorem non tam Plotini, quam recentiorum Platonicorum, Jamblichi et Procli, nobis proponit p. 93 sq. Enimvero Pseudo-Dionysius interdum Platonem ipsum (vid. Basil. Plotiniz. Epimetr. I. p. 45), Plotinum autem persaepe presse sequitur (vid. Creuzer. ad Plotin. de Pulcr. p. 198. 205. 334. 371. 376). Sed, utut de Neoplatonicae doctrinae vestigiis in Gregorio Naz. conspicuis iudicatur, illud certe negari nequit, vel nonnullos ex Patribus Nicaenis ei doctrinae amplum locum dedisse. Quo minus mirabere, Haereticos, Sabellium, Arium et alios, Neoplatonismo iusto plus indulsisse. Qua de re, ab Ueberwegio p. 47. 51 sqq. prorsus neglecta, vide v. c. Eliae Cret. Comm. in Greg. Naz. Oratt. XIX, locis in Praefat. col. 750 et in Ind. v. Haeretici indicatis, measque Symbolas in Epiphan. passim. Ceterum quod Ueberwegius, vir alioqui sollers neque indoctus, in iis quae reprehendi penso suo minime satisfecit: est hoc unum ex crebris indiciis decrescentis etiam in Germania interioris eruditionis Graecae.

18) Vid. F. A. Wolf. Mus. Antiquit. Studior. T. I, p. 26.

mum non despondebo, neque antiquitatis studia tamquam ingrata aut sordentia seponam. Spero enim fore, ut fautores, sive apud Helvetios sive apud exteros, mihi existant, qui munus meis laboribus adaptatum mihi deferendum curent efficiantque, ut genio et studiorum deliciis indulgere possim, neque paginam aliquando faciam libri de infelicitate hominum literatorum. Faxit Deus Optimus Maximus, ut hunc meorum laborum fructum, quamvis sero, tamen percipiam.

Bernae Helvetiorum,
X. Cal. Iun. MDCCCLXV.

Albertus Jahnius.

I.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ Η ΠΕΡΙ ΑΓΝΕΙΑΣ[1].

Pag. 1. ***ΕΥΒΟΥΛΙΟΣ***[2]. *Εὐκαιρότατα ἐπέστης*[3], *ὦ Γρηγόριον*[4]· *καὶ γὰρ ἔναγχός*[5] *σε ἐζήτουν, βουλόμενος*[6] *μα-*

Plato Symp. 172, A. *κἀγὼ ἐπιστὰς περιέμεινα. καὶ ὅς, Ἀπολλόδωρε, ἔφη, καὶ μὴν καὶ ἔναγχός σε ἐζήτουν, βουλό-*

---

1 Symposium decem virginum Hieronym. de Eccles. Scriptorib. cap. 83. *Περὶ ἁγνείας* et plenius *Συμπόσιον ἢ περὶ ἁγνείας* Phot. Bibl. cod. 237. *Συμπόσιον δέκα παρθένων* Sophron. et Suid. *Συμπόσιον τῶν δέκα παρθένων* A. C. *Συμπόσιον περὶ ἁγνείας* VB. ap. Allat. p. 323. *Συμπόσιον παρθένων* P. Ego pleniorem inscriptionem Photianam praetuli, in qua *περὶ ἁγνείας* congruit cum illis aliorum Methodii operum inscriptionibus: *περὶ ἀναστάσεως*, *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, *περὶ τῶν γενητῶν*. Ad rem facit, quod Methodius initio Homiliae in Symeon. et Annam p. 18 ed. Pantin. hoc suum *περὶ ἁγνείας* opus ita laudavit: ***Πάλαι ἱκανῶς, ὡς οἷόν τε, διὰ βραχέων τὰ περὶ παρθενίας ἐν τοῖς περὶ ἁγνείας συμποσίοις κατεστρωκότων ἡμῶν*** —. De hoc Methodii opere vid. Fabric. Biblioth. Graec. ed. Harles. T. VII, p. 263 sq. et Galland. Biblioth. Patr. T. III, Prolegom. p. LII, ***a***. C. — ***b***. C. Editiones longe accuratius, quam Fabric., Harles. et Galland. ll. cc., enarravit Lud. de Sinner in Notis ad F. A. Wolfii Introductionem in Platonis Symposium, Francogallice versam et cum specimine editionis Symposii Parisiis a. MDCCCXXXIV. editam, p. 30—32. Ad quem lectores remitto, satis habens, hoc loco subsidia, quae mihi praesto fuerunt, explicandis siglis, ea significantibus, breviter indicasse. Sunt mihi igitur ex editionibus ***A***. Allatiana, quam Leo Allatius suo ex codice a. MDCLVI. Romae edidit, ***P***. Possiniana, a Petro Possino a. MDCLVII. Parisiis edita, et ***C***. Combefisiana, in Franc. Combefisii Auctario Noviss. Bibliothecae Graecor. Patr. (T. I. Paris. a. MDCLXXII. p. 64—142.), quam fere constanter sequitur ***G***. Gallandiana, in Gallandii Bibliotheca Vet. Patrum T. III. Venet. a. MDCCLXVII. p. 662—750. Ex codicibus manu scriptis ***VB***. mihi sunt Vaticanus et Barberinus, quorum varias lectiones Allatius ad calcem suae editionis promiscue annotavit. ***V***. Vaticanus, quem ***P***. saepe, non ubique expressit, et cuius lectiones cum aliis, a Valesio ex ***M***., id est codice Mazarineo, excerptis et partim receptis, in Valesii Notis ad calcem editionis ***P***. exhibentur. Qua quidem de editione vid. annot. 486.

2 ***ΕΥΒΟΥΛΙΟΣ*** pro ***ΕΥΒΟΥΛΙΟΝ***, quod A. VB. V. M. C. habent, de Valesii emendatione, a P. recepta, scribere non dubitavi. Ex similitudine nominis ***Γρηγόριον*** errandi occasionem librariis oblatam esse, Valesius recte iudicavit. Emendationem confirmat, ad quem ille provocavit, Epiphan. Opp. ed. Petav. T. I, p. 590, D. ***ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Μεθοδίου, τοῦ καὶ Εὐβουλίου.*** ubi Petavius Animadvss. in Epiphan. p. 261: „Notabis Methodium alio nomine dictum Eubulium." Combefisii nugae nos non magis morantur, quam librariorum errores, qui feminina passim Eubulii nomini adiunxerunt. Vid. annot. 4. 6. Ceterum scite haec Valesius annotavit: „[Gregorium, ministra mensae] apte fingitur Theopatrae, unius e sodalibus, relatu didicisse [orationes convivantium virginum], sicut Apollodorus narrator Convivii Socratici, quae retulit, ex Aristodemo, qui interfuerat, se accepisse profitetur in eo Platonis libro, quem hic manifeste Methodius aemulatus est."

3 ***Ἐπέστης*** P. C. „bene": ***ὑπέστης*** A. „male", ut recte iudicat Sinner. Annot. in Plat. Symp. p. 72, ubi de exscriptis a Methodio verbis monet. Non est tamen illud silentio praetereundum, quod ***ἐπιστῆναι*** ap. Plat. est subsistere, ap. Method. inopinato adstare. Est autem ***ἐπιστῆναι*** usitatum de omni re, quae subito apparet, nec non de diis hominibusque, praeter exspectationem, etiam per somnum, praesentibus. Conf. Plat. Symp. p. 192, D. 212, D. Ep. VIII, p. 357, C. et vid. Gronov. ad Arrian. Exp. Alex. II, 3, 9. Elsner. Obss. SS. T. I, p. 469 sq. et Sched. Crit. p. 27. Valckenar. Scholl. Sell. in N. T. T. I, p. 75. Ellendt. ad Arrian. T. I, p. 147. Verbum ***ἐφίστημι***, subsistendi potestate, ut ap. Plat. Symp. p. 172, A., positum, Salmas. ad Hippocr. Aphor. XXIV, 4, p. 127 sq. et Hemsterhus. ad Luc. Nigr. c. 17. T. I, p. 56 docte illustrarunt.

4 ***Γρηγόριον*** est ex feminarum nominibus, Graece in — ***ιον*** (lat. in — ium) exeuntibus, de quibus Allat. Not. p. 387. docte monuit, in eo tamen falsus, quod personam feminae, ***Εὐβούλιον*** denominatae, a Methodio susceptam existimavit. Tu vide annotat. 2. deque illis feminarum nominibus consule Dorvill. ad Charit. p. 344 ed. Lips.

5 Omisit Methodius ***καί***, ante ***ἔναγχος*** ap. Plat. e codd. adiectum, quod Bastius Tent. Crit. p. 86 et Creuz. Lectt. Plat. post Plot. de Pulcr. p. 517, coll. Plat. Prot. p. 309, A. (315, D. male Stallb., etiam in Ed. III.) ***καὶ πρῴην ἰδόντι.*** et Hipp. Mai. p. 286, A. ***καὶ ἔναγχος αὐτόθι εὐδοκίμησα.*** commendarunt. Quod autem Creuzer. l. l. de ***καὶ παραπληρωματικῷ*** monuit: coniunctionis vis istiusmodi locis omissione, uti Stallbaumius pulcre vidit, explicanda est, veluti Symposii loco ad verba: ***καὶ ἔναγχός σε ἐζήτουν***, haec subaudiuntur: ***ὥςπερ καὶ νῦν σε ζητῶ.*** De voce ***ἔναγχος*** vid. Victor. ad Aristot. Rhet. Lib. I, p. 292 ed. Basil. et quos Sinner. laudavit, Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 100 et Hermann. ad Lucian. Q. H. S. p. 98 sq. qui quod ***ἄγχιστα*** pro ***ἔγγιστα*** in Timaeo scribi voluit, me adsentientem habet. Nimirum ***ἄγχι*** et ***ἔναγχος*** communem originem habent verbum ***ἄγχειν***, quod est prope admovere (vid. Perizon. Diss. de Morte Iudae et verbo ***ἀπάγχεσθαι*** c. IV. p. 31), et loci pariter ac temporis notio iis subiecta est. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 18 sq. Quamquam vocem ***ἔναγχος*** posterioris tantum aetatis scriptores de loco usurparunt, v. c. Anonym. in Combefisii Novo Auct. T. I, p. 895, C. ***πρὸς τὸ ἔναγχος τῆς μονῆς καταγώγιον.*** Atticorum more temporis propinquitatem ea voce declarant auctor anonymus sermonis ***Περὶ Ἱππομάχου*** Anecd. Paris. ed. Cram. T. I, p. 170, 31. Nil. Narrat. p. 79. Gregor. Palam. in Theophane Lectt. Mosqq. II, p. 7 et 22.

6 ***Βουλόμενος*** A. V. M. P.: ***βουλομένη*** B., quod miror probatum Sinnero Annot. in Plat. Conv. p. 72. Quamquam si ***Εὐβούλιον*** scribatur, necesse est, lectio codicis Barb. recipiatur, nisi cum Allatio et Combefisio ***Εὐβούλιον*** nomen androgyni esse et ***βουλόμενος*** ad illud referre velis. Tu vero vide annot. 2.

θεῖν τὴν Μαρκέλλης συνουσίαν[7] *καὶ Θεοπάτρας καὶ τῶν λοιπῶν παρθένων τῶν τότε ἐν*[8] *τῷ συνδεί-* (p. 2) *πνῳ παραγενομένων, περὶ τῶν τῆς ἁγνείας*[9] *λόγων, τίνες ἦσαν. φασὶ γὰρ σφόδρα μεγαλοπρεπῶς*[10] *οὕτως αὐτὰς καὶ ἰσχυρῶς ἠγωνίσθαι*[11] *— —. εἰ οὖν ἑτέρου τινὸς ἕνεκα ἦλθες, τοῦτο*[12] *εἰςαῦθις ἀναβαλλομένη μὴ ὀκνήσῃς*[13] *νῦν περὶ*

μενος διαπυθέσθαι τὴν Ἀγάθωνος (B.) *ξυνουσίαν καὶ Σωκράτους καὶ Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τότε ἐν τῷ συνδείπνῳ παραγενομένων, περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγων, τίνες ἦσαν.* 199, C. *καὶ τἄλλα καλῶς καὶ μεγαλοπρεπῶς διῆλθες.* al. 194, A. *καλῶς γὰρ αὐτὸς ἠγώνισαι.* al. 174, E. *εἰ δ' ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἦλθες, εἰς αὖθις ἀναβαλοῦ.* Gorg.

---

7 Quod Methodius formam *ξυνουσίαν* in *συνουσίαν* commutavit: utriusque promiscuus apud Platonem est usus (cf. modo Symp. p. 172, B. C. 173, A. B.), et, uti temere quispiam faciat, qui pro *συνουσία* ubique *ξυνουσία* propter Atticismum scribere velit, ita posterior forma religiose servanda est. Vide F. A. Wolf. Praefat. in Plat. Sympos. p. XVI sqq. meque in Nov. Annal. Philol. T. XLIX, Fasc. IV, p. 377 sq.

8 *Ἐν*, quod A. P. habent, C. temere omisit. Est quidem, ubi *παραγίγνεσθαι* etiam cum rei dativo copulatur (cf. Symp. p. 172, B. *σὺ αὐτὸς παρεγένου τῇ συνουσίᾳ ταύτῃ ἢ οὔ;* Phaed. p. 90, D. Gorg. p. 458, D. Charm. p. 153, C. Pol. II, p. 368, B.); sed locutio *παραγίγνεσθαι ἔν τινι* non minus recte habet. Praeter Platonis locum *παράλληλον* cf. Symp. p. 173, B. *παραγεγόνει δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ.* Prot. p. 337, A. Lach. p. 183, C. Pol. IX, p. 577, A. Duplex structurae genus Ast. Lex. Plat. T. III, p. 30 sq., ut sexcenta alia, non distinxit. Ceterum Sinner. Annot. in Plat. Conv. p. 72. hunc Methodii locum cum testimoniis, a Creuzero Annal. Vindob. T. LVI, p. 135. pro voce *σύνδειπνον* allatis, tuendae receptae ap. Plat. lectioni: *ἐν τῷ συνδείπνῳ* (*δείπνῳ* Bekk. ex uno cod.) scite adhibuit. Bekkero nomen *σύνδειπνον*, quippe *ἅπαξ* apud Platonem *λεγόμενον*, fraudi fuit; nam quod Athenae. Lib. VIII, p. 365, B., eius nominis exempla afferens, docet: *καὶ Πλάτων δέ φησι „τοῖς τὸ σύνδειπνον ποιησαμένοις"*, horum verborum nec vola nec vestigium apud eum exstat.

9 Sinnerus Annot. in Plat. Conviv. p. 72. *περὶ* ante verba *τῆς ἁγνείας* addi jubet. Sed putidus sit, qui dicat: *περὶ τῶν περὶ τῆς ἁγνείας λόγων*, et solent sic *λόγος*, *μῦθος* simm. cum genitivo obiecti, quod vocant, construi. Plato Pol. p. 285, D. *τῆς ὑφαντικῆς ... λόγον.* et Noster p. 230. *μετὰ τοὺς* (*τῆς* recte add. VB. P. C.) *ἁγνείας λόγους.* Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 77. Ceterum verba: *περὶ ... λόγων*, ut ap. Plat., *ἐπεξηγητικῶς* interiecta. Male nonnulli ap. Plat., Schleiermachero auctore, illa connectunt: *τὴν ξυνουσίαν .. περὶ τῶν ἐρωτ. λόγων.* Nam inauditum est *ξυνουσία περί τινος*, et *περὶ* c. genit. enuntiationibus *ἐπεξηγητικαῖς* interdum inservit. Similia illa ap. Plat. Symp. p. 175, E. *ταῦτα —, περὶ τῆς σοφίας.* quibuscum Rueckertus haec: *τὴν ξυνουσίαν —, περὶ τῶν ἐρωτ. λ.* apte comparavit.

10 *Μεγαλοπρεπῶς* h. l. et p. 117. *ὑμνῆσαι μεγαλοπρεπῶς .. τὸν θεόν.* est magnifice, luculente, voce in meliorem partem accepta (vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 287 sq.), ut ap. Plat. Symp. l. l. Quamquam illic vox ironiâ non magis caret, quam aliis locis, quibus eâdem notatur ratio confidenter et superbe disputandi, qua Sophistae eorumque discipuli in disputando utebantur. Primarius in hanc rem locus est Meno. p. 70, B. Adde Theaet. p. 161, C. Lys. p. 215, E. Hipp. Min. p. 366, E. quibus cum locis conf. Gorg. p. 492, D. 521, A. Vid. Heindorf. ad Lys. l. l. Ceterum *οὕτως*, adverbio adiectum, eius vim intendit. Vid. Ast. Annott. in Plat. Gorg. p. 365. Lex. Plat. T. II, p. 495. qui *οὕτως* adverbio nunc praemitti, nunc postponi docet. Posterior ratio, de qua etiam Schoemann. ad Isae. p. 248. et Baehr. ad Plut. Philopoem. p. 48 sq. monuerunt, hoc loco obtinet, ubi tamen *οὕτω*, post illud *σφόδρα* illatum, *φορτικὸν* est. Adde annot. 506.

11 *Ἀγωνίζεσθαι*, quod solemne est verbum de oratoribus coram populo perorantibus (vid. Loers. ad Plat. Menex. p. 74), interdum etiam de omni genere decertationis declamatoriae usurpatur, ut ap. Plat. Symp. l. l. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 567. Metaphoram a palaestra sumtam esse, diu est quod Salmas. Confut. Cercoetii p. 179 docuit. Et simplex et compositum verbum ap. Nostrum de declamandi certamine usurpatum reperitur, velnti *ἀγωνίζεσθαι* etiam p. 9. 51. 169: *διαγωνίζεσθαι* p. 283. *ὑμᾶς δὲ διαρκῶς διαγωνισαμένας* (sic VB. loco vulgati *ἀγωνισαμένας*) *τῷ λόγῳ .. πάσας ἀποφαίνομαι νικᾶν:* *προαγωνίζεσθαι* p. 93. *ἀποκνεῖν ἐπιχειροῦσαν τοῖς ἤδη προηγωνισμένοις.* ubi *τὰ προηγωνισμένα*, verbo vi passiva posito, sunt antea declamata; *συναγωνίζεσθαι*, declamanti opem ferre, p. 209. 210. *Ἀγωνιστικῶς* est oratorie p. 231. *ὡς λίαν ἀγωνιστικῶς ἡ Θέκλα καὶ ἐνδόξως.* ubi Allatius male vertit: contentiose. Alio ex genere est *ἀγωνίζεσθαι*, disputando contendere, ap. Method. Epiphanii p. 536, B. *περὶ τῆς ἀναστάσεως ἀγωνίσασθαι.* et p. 576. (in supplemento lacunae e cod. Venet. edit. Oehler. p. 324.) *τὴν κατὰ σάρκα πολιτείαν ἀναιρεῖσθαι ἀγωνίζεται.*

12 *Τοῦτο*, quod ap. Plat. Symp. l. l. sponte intelligitur, Methodius de suo adiecit. *Εἰςαῦθις*, quod Method. habet, est scriptura vulgata ap. Plat. Symp. l. l. *Εἰς αὖθις*, quod ego saltem ap. Plat. rescripsi, Ast. Lex. Plat. T. I, p. 641. comprobavit et Rueckertus e cod. Zitt. recepit; de reliquis non liquet. Notum est autem, quantopere serior Graecitas vocibus in unum conflandis delectata sit. Atque huic consuetudini librarii saepe perperam obtemperarunt. *Εἰς αὖθις ἀναβάλλεσθαι* i. q. alias *εἰς αὖθις ἀποθέσθαι.* Xenoph. Symp. II, 7. *τοῦτο μὲν .. εἰςαῦθις* (l. *εἰς αὖθις*) *ἀποθώμεθα.* ubi Herbst. praeter Plat. Symp. l. l. Lucianum confert Philops. extr. *οὐκοῦν τὰ λοιπὰ εἰς αὖθις ἀναβαλώμεθα· νῦν δὲ διαλύσωμεν τὸν διάλογον.* Adde Damasc. de Principp. p. 220. et 249. et conf. omnino de hoc verbi *ἀναβάλλεσθαι* usu Eustath. ad Od. *α*, p. 1406 sub init. et Valckenar. Scholl. Sell. in N. T. T. I, p. 606.

13 Quod Methodius *μὴ ὀκνήσῃς*, quam *μὴ ὄκνει* (vid. Gorg. l. l.) dicere maluit: haec immutatio contraria ei, quam annot. 26. notavimus. Deinde idem ad *ὀκνήσῃς* retulit *νῦν*, quod ap. Plat. Symp. l. l. alii VV. DD., in quibus Sinnerus Annot. p. 69., ad *οὐκ ἀμελέτητος*, alii, quibuscum Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 175. contra Sinnerum facit, ad *πυνθάνεσθε* retulerunt. Plerique tamen editores eam vocem, in tribus tantum codd. repertam et a Ficino omissam, deleverunt. Recte vero

ὧν πυνθανόμεθά σου ἀκολούθως ἡμῖν ἅπαντα διελθεῖν. *ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ.* — — *σφόδρα μέγα ἐφρόνουν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐκαλλωπιζόμην*[14] *ὡς πρώτη σοι μέλλουσα ἐξαγγέλ-* (p. 3) *λειν.* — — —

ΕΥΒΟΥΛ. *Θάρσει*[15]· *καὶ γὰρ οὐδὲν ἀκριβῶς, ὦ μακαρία*[16], *πεπύσμεθα τῶν γεγονότων. οὐ γὰρ ἔσχεν ὁ ἀναγγείλας*[17] *ἀφηγήσασθαι πλέον ἢ ὅτι διάλογοι γεγένηντο.* — — *ΓΡΗΓΟΡ.* *Οὐκοῦν βούλεσθε*[18], *ἐπειδὴ δι' αὐτὸ ἐνταῦθα παρεγενόμην, ἁπάντων ἐξ ἀρχῆς ἐπακοῦσαι τῶν εἰρημένων*[19]; *ἢ τὰ μὲν παραλείψω, τῶν δὲ ἐπιμνησθῶ, ἃ καὶ ἀξιομνημόνευτα ἡγοῦμαι τυγχάνειν*[20]; *ΕΥΒΟΥΛ.* *Οὔπω πάντως*[21]· *ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς ἡμῖν, ὦ Γρηγόριον,* (p. 4) *πρῶτον εἰςήγησαι*[22] *τήν τε συνέλευσιν ἔνθα*

475, D. *μὴ ὄκνει ἀποκρίνασθαι.* al. Symp. 172, A. *δοκῶ μοι περὶ ὧν πυνθάνεσθε νῦν οὐκ ἀμελέτητος εἶναι.* Symp. 198, D. *καὶ πάνυ δὴ μέγα ἐφρόνουν ὡς εὖ ἐρῶν.* Theaet. 195, D. *ἐκαλλωπιζόμην ὥς τι εὑρηκότων ἡμῶν καλόν.* al.

Prot. 314, E. *ἀλλὰ θάῤῥει.* al. Symp. 198, B. *ὦ μακάριε.* al, Charm. 153, C. *οὐ γάρ τί πω πάντα σαφῶς πεπύσμεθα.* Symp. 172, B. *ἀλλὰ γὰρ οὐδὲν εἶχε σαφὲς λέγειν.* Prot. 338, C. *ἵν' … διάλογοι ἡμῖν γίγνωνται.* al. Symp. 178, A. *πάντων μὲν οὖν, ἃ ἕκαστος εἶπεν, οὔτε πάνυ ὁ Ἀριστόδημος ἐμέμνητο οὔτ' αὖ ἐγὼ ἃ ἐκεῖνος ἔλεγε πάντα· ἃ δὲ μάλιστα καὶ ὧν ἔδοξέ μοι ἀξιομνημόνευτα [εἶναι], τούτων ὑμῖν ἐρῶ ἑκάστου τὸν λόγον.* 173, C. *ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν* … (174, A.) .. *πειράσομαι διηγήσασθαι* (*τίνες ἦσαν οἱ λόγοι*).

Sinnerus l. l.: „Legisse *νῦν* videtur in suo codice S. Method. Conv. X. Virg. p. 2.“ nimirum hoc nostro loco. Quod idem adiicit: „Totus tamen Methodii locus e tribus fere Platonicis in unum conflatus est,“ praeter Gorgiae et Symposii locos, ex quibus Methodius profecit, conf. Phaed. p. 88, E. *πάντα ἡμῖν δίελθε ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα.* unde illa ap. Method.: *ἡμῖν ἅπαντα διελθεῖν*, sumta videntur.

14 *Καλλωπίζεσθαι* h. l., ut ap. Plat. Theaet. l. c., est s u p e r b i r e, s e i a c t a r e. Vid. Ast. Annott. in Plat. Prot. p. 63. et Lex. Plat. T. II, p. 132 sq. Verbi, cum *ὡς* et participio, ut h. l., coniuncti, exemplum ex Platone adde Crit. p. 52, C. *σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὡς οὐκ ἀγανακτῶν.* Noster ap. Epiphan. p. 563, B. *καλλωπιζόμενοι ὡς πάντα γινώσκειν ὑπάρχοντες δεινοί.* Mox *σοί*, omissum ab A., P. C. apte addiderunt.

15 *Θάρσει* Noster dicere maluit, quam *θάῤῥει*, qua imperativi forma Plato Prot. l. l. et alias usus est. Omnino apud illum veteris dialecti Atticae forma *θαρσῶ* nunquam, *θάρσος* nonnisi in var. lect. Phaed. p. 95, C. et in scriptis spuriis Axioch. p. 371, E. Defin. p. 412, A. reperitur. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 717. et Lex. Plat. T. II, p. 46 sq.

16 *Μακάριος* est ubi dicitur d i v i n u s, i. e. eximia, divina scientia praeditus. Vid. Buttmann. Ind. IV. Dialogg. Plat. Ast. Comm. in Plat. Polit. Ind. h. v. Creuzer. ad Plotin. de Pulcr. p. 326. Baehr. ad Plut. Pyrrh. p. 183. Deinde vox cum ironia usurpatur (cf. v. c. Plutarch. Mor. p. 1019, E. *ὡς ἡδὺς εἶ καὶ μακάριος*), praesertim in blanda obiicientis compellatione, cui lenis significatio imprudentiae inest. Conf. Plat. Symp. l. l., p. 214, C. 219, A. et aliis locis, partim consignatis ab Astio Lex. Plat. T. II, p. 270. Alloquendi formula ironica, a Platone frequentata, apud Nostrum p. 36. 37. 51. 294. recurrit. Crebrum eiusdem usum ap. Plutarch. annotarunt Wyttenbach. Ind. Plut. v. *μακάριος*, et Baehr. l. l. Apud Themist. Or. 29. p. 346, A. *ὦ μ α κ ά ρ ι ε* Hard. recte habet; glossema est *θαυμάσιε*, quod Dindorf. e cod. A. recepit.

17 *Ἀναγγείλας* A., quod praecedente *ἐ ξ α γ γ έ λ λ ε ι ν* commendatur: *ἀγγείλας* VB. P. C., syllaba *αν* in proximam *αγ* transfusa. Cum proximis: *διάλογοι γεγένηντο*, praeter Prot. l. l. conf. Alcib. I, p. 110, A. *ἵνα μὴ μάτην οἱ διάλογοι γίγνωνται.*

18 *Βούλεσθε* P.: *βούλεσθαι* mendose A.

19 *Εἰρημένων* P.: *ἠρημένων* pessime A. Deinde *τῶν δὲ* A. P. convenienter priori *τὰ μέν*: *τούτων δὲ* ex glossemate VB. Post paullo *ἃ καὶ* A.: *ἅ*, omisso *καί*, VB. P. Sed *καί*, voci *ἀξιο-μ ν η μ ό ν ε υ τ α* praemissum, ad praecedens *ἐ π ι μ ν η σ θ ῶ* refertur estque i. q. g e r a d e, e b e n. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 124.

20 *Τυγχάνειν* A.: *τυγχάνοντα* P. C. Atqui id, quod de obiecto verbi *ἡγοῦμαι* enuntiatur, ab Atticis quidem nunquam participio verbi *εἶναι*, cui h. l. *τυγχάνειν* respondet, sed infinitivo efferri solet, qui tamen haud raro subauditur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 18 sq. et infra annot. 66. Est autem hic Methodii locus notabilis propter imitationem Platonici e Convivio, quem VV. DD. non minus quam librarii perturbarunt. Videlicet primum verba: *ἃ δὲ μάλιστα*, referuntur ad *μέμνημαι*, quod ex *ἐμέμνητο* in verbis: *οὔτ' αὖ ἐγώ*, repetendum est (id quod Methodium quoque fugit); deinde ad *ἀξιομνημόνευτα*, quae est lectio non infimae notae codicum, ex prioribus subaudiendum: *ἃ ἐκεῖνος ἔλεγε* sive *τὰ λεχθέντα.* Denique verba: *τούτων … λόγον*, quorum loco exspectabas: *ταῦτα ὑμῖν ἐρῶ*, ad *ὧν* per anacoluthiam referuntur. In summa loci breviloquentia *εἶναι*, quippe optimorum codd. auctoritate destitutum, uncis includere non dubitavi. Idem fecere Bernhardy. Synt. p. 336. et Stallbaum. Symp. ed. III.

21 *Οὔπω πάντως* A. V. C.: *οὕτω πάντως* P. de Valesii coniectura, qui *οὕτω π.* i n h u n c l o c u m d i f f i c i l e q u a d r a r e putat. Atqui Eubulius Gregorium, orationes ipsas statim enarraturam, verbis *οὔπω πάντως* differt, utque primum de congressu virginum referat, in seqq. hortatur. Verum Combefisius pulcre vidit.

22 Ne quis de *εἰςήγησαι* in *ἐξήγησαι* vel *διήγησαι* commutando cogitet: *εἰςηγεῖσθαι*, cui post paullo p. 4. *διηγεῖσθαι* respondet (conf. illa: *ἀλλ' ὅπερ ἐδεόμεθά σου, διήγησαι ἡμῖν* cet.), interdum est m e m o r a r e, n a r r a r e. Sic Plato Tim. p. 20, D. *ὁ δ' οὖν ἡμῖν λόγον εἰςηγήσατο ἐκ παλαιᾶς ἀκοῆς.* Method. p. 230. *ματαιοσκόπων ἀνθρώπων … δόξας εἰςηγεῖσθαι.* ubi Combefisius male *ἐξηγήσασθαι* pro *εἰςηγεῖσθαι*, quod habent A. P. Allatius verbum Latina locutione: i n m e d i u m

ἐγενήθη — —. ΓΡΗΓΟΡ. Ἀεὶ[23] *δεινὸς*[24] *ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ φιλοπαίσμων σφόδρα τυγχάνεις, ἅπαντας ἀτεχνῶς*[25] *ἐξελέγχων. ΕΥΒΟΥΛ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, ὦ Γρηγόριον, νῦν σε φιλονεικεῖν· ἀλλ᾽, ὅπερ ἐδεόμεθά σου, διήγησαι ἡμῖν τὰ γεγονότα ἐξ ἀρχῆς καὶ μὴ ἄλλως ποίει*[26]. *ΓΡΗΓΟΡ. Ἐγὼ δὲ πειράσομαι.*

Pag. 5. *ὡς τραχεῖαν καὶ δύςβατον ὡδεύσαμεν .. καὶ ἀνάντη τρίβον*[27].

μεγάλη τις καὶ εὐειδὴς ἡσυχῇ βαίνουσα καὶ εὐσχημόνως ὑπήντησεν ἡμῖν

Symp. 173, D. *Ἀεὶ ὅμοιος εἶ ... καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀθλίους ἡγεῖσθαι.* Pol. V, 452, E. *εἴτε τις φιλοπαίσμων εἴτε σπουδαστικὸς ἐθέλει ἀμφιςβητῆσαι.* Symp. 173, E. *ἙΤΑΙ. Οὐκ ἄξιον περὶ τούτων, ὦ Ἀπολλόδωρε, νῦν ἐρίζειν· ἀλλ᾽ ὅπερ ἐδεόμεθά σου μὴ ἄλλως ποιήσῃς, ἀλλὰ διήγησαι τίνες ἦσαν οἱ λόγοι. ἈΠΟΛ. — ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν — — πειράσομαι διηγήσασθαι.*

Pol. II, 364, D. *ὁδὸν μακράν τε καὶ ἀνάντη.* VII, 515, E. *διὰ τραχείας τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους.*

Xenoph. Mem. II, 1, 22. *καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας προςιέναι μεγάλας,*

---

afferre, apte reddidit. Alias apud Nostrum *εἰςηγεῖσθαι* est ostendere, exponere, docere, velut p. 86. ubi v. annot. p. 116 (cum *πῶς*). 149 (c. *περί*). 155. 212. 216. ubi A. *ἡγεῖσθε*, VB. P. C. melius *εἰςηγεῖσθε* (c. acc. et infin.): 220 (c. acc. obiecti et praedicati, ut *ἀποφαίνεσθαι* in seqq.). Sic Plato Symp. p. 189, D. *ἐγὼ οὖν πειράσομαι ὑμῖν εἰςηγήσασθαι τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι ἔσεσθε.* Quod h. l. *εἰςηγήσασθαι τὴν δύναμιν* (*τινός*), idem *ἐπιδείξασθαι τ. δ.* (*τινός*) ap. Plat. Euthyd. p. 274, D. Id quod est suadere, commendare verbum declarat p. 9 (in verbis ex Plat. Symp. p. 176, E. mutuo sumtis) et p. 136. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 643.

23 *Ἀεὶ* P.: *αἰεὶ* A. Eadem lectionis varietas ap. Plat. Symposii loco iuxta posito, unde Methodius h. l. profecit. Loco vulgati *ἀεὶ* octo ibi codd. *αἰεί*, eaque potior lectio visa Bastio, Astio et Sinnero, quod vis particulae, sententiae initio positae, emineat. Vid. Sinner. Annot. p. 78 sq. qui de imitatione apud Method. monuit, lectionis apud eum varietatem neglexit. Verum enimvero *ἀεὶ* utrobique recte habet. Nimirum elegans est vocis *ἀεὶ* usus in exprobrandis rebus iis, quae nobis in aliis molestae sunt, quod plerumque fit ita, ut *ἀεὶ* reliquae orationi cum vi quadam praemittatur. Praeivit Homerus, vocibus *ἀεί*, *αἰεὶ* et *αἰὲν* promiscue sic usurpatis Il. *α*, 107. 541. 561. *γ*, 60. *ε*, 873. 891. *ι*, 372. *μ*, 211. *ν*, 634 [*Τρωσίν, τῶν μένος αἰὲν ἀτάσθαλον.* ubi Eustath. p. 951. *ἔνθα καὶ ὅρα τὸ αἰέν, ψεκτὸν ὂν ὁμοίως τῷ· αἰεὶ γάρ τοι ἔρις φίλη*, Il. *ε*, 891.]. *φ*, 215. *ψ*, 478. *ω*, 63. Od. *ρ*, 394. Apud Tragicos autem et Comicos, non minus quam apud solutae orationis scriptores Atticos eorumque imitatores, *ἀεὶ* saepissime, *αἰεὶ* nunquam cum exprobrandi significatione dictum reperitur. Aeschyl. Prom. vs. 42. *ἀεί γε δὴ νηλὴς σὺ καὶ θράσους πλέως.* ex emendatione Brunkii, hodie recepta loco Ald. lectionis: *αἰεί τε δὴ* — ex qua Elmslei. in Edinb. Rew. Nr. XXXIII, p. 228. infelici coniectura haec exsculpsit: *αἶ, αἶ τί δὴ* —; Eurip. Hipp. 662. *ἀεὶ γὰρ οὖν πως εἰσὶ κἀκεῖναι κακαί.* Phrynich. ap. Athenae. L. IV, p. 165, C. Antiphanes ap. Athenae. L. II, p. 47, B. Plato Phaedo. p. 63, A. Gorg. p. 491, A. B. 497, B. Menex. p. 235, C. Xenoph. Symp. I, 5. VIII, 23. (ubi *ἀεὶ* et *τοί*, ut ap. Homer. Il. *γ*, 60. *ε*, 873. et ap. Plat. Phaed. l. c., coniunctim posita, id quod H. Stephanum, *τοὶ* in *τὶ* commutari iubentem, fefellit) Lucian. Tim. c. 46. Contempl. c. 12. Dio Chrys. Or. XXI, p. 271, 41. Reisk. Vid. Fr. V. Fritzsch. in Jahnii Annal. Vol. II. (X.) Fasc. I, p. 21. qui merito comprobavit Elmsleii emendationem, *ἀεὶ* pro *ἤδη* rescribentis ap. Aristoph. Acharn. vs. 1083. *οἴμοι κακοδαίμων, καταγελᾷς ἀεὶ* (v. *ἤδη*) *σύ μου.*

24 *Δεινὸς* A. M. C.: *δεινὸν* V. P., quod miror probatum Valesio, quum neutro *γνωμικῷ*, de quo annot. 368., hic locus sit nullus. Non minus mendose in seqq. V. P. *φιλόπευστον*, VB. *φιλοπευστοῦν*, ubi A. M. C. *φιλοπείσμων*, quod, licet spretum a Valesio, Combefisio cum insequente *ἐξελέγχων* melius concinere est visum. Sed donec exemplis meliora edocear, vocem *φιλοπείσμων* nihili esse existimabo. Itaque *φιλοπαίσμων* scripsi, quae vox ap. Plat. Pol. l. c. et Crat. p. 406, C. loco olim vulgatae *φιλοπαίγμων* e codd. restituta est. Vid. Schneider. ad Civit. T. II, p. 18. Inest autem lenis iocus praecedentibus, quae nos omisimus, Eubulii verbis.

25 *Ἀτεχνῶς* A. M. P. C.: *ἀτέχνους* VB. V. Valesius: „elegantius, ni fallor, *ἀτεχνῶς*.“ Videlicet *ἅπαντας*, ut ap. Plat. Symp. l. l. *πάντας*, adiecto *ἀτεχνῶς*, prorsus, omnino, exaggeratur; postpositum autem *ἀτεχνῶς* voci *πᾶς*, ut voci *ὅλος* ap. Plat. Pol. IV, p. 432, A. Alias *ἀτεχνῶς* similitudini ad rem transferendae et comparationi corroborandae inservire, notum est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 301, et quos Sinner. ad Symp. p. 79 laudavit. Variae lectioni *ἀτέχνους* ortum dedisse videtur *ἀτεχνῶς* in *ἀτέχνως* depravatum, cuius mendi contrarium interdum occurrit. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaed. (p. 100, D.) p. 750. Corai. ad Xenoph. Memm. 3, 11, 7. *Σημ.* p. 285.

26 Imitationem loci, ex Plat. Symp. iuxta positi, indicavit Sinner. Annot. p. 80. qui concinnitas orationis, inquit, *ποιήσῃς* requirit. Atqui Methodius praesens imperat., quippe in eadem formula Platonica frequentissimum (vid. Sinner. l. l.), ponere maluit. De contraria immutatione supra annot. 13. monui. Cum proximis: *ἐγὼ δὲ πειράσομαι*, sc. *τὰ γεγονότα ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι*, praeter Plat. Symp. l. l. conf. quae ex Platone ad eum locum Reynders. p. 9. attulit. Adde Epist. VIII, p. 352, B.

27 Virtutis callem dicit, informatum ab Hesiodo loco celeberrimo, quem Allatius comparavit, Opp. et D. vs. 288 sq. — *μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ᾽ αὐτὴν | καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον.* quae verba Plato Pol. II. l. l., praegressis versibus 285—287. accuratius recitatis, breviter retulit. Quod ibi quinque codd. ante *ἀνάντη* addunt *τραχεῖαν καί*: haec verba fortasse a docto librario adiecta, qui illa Poëtae: *καὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον.* neglecta nollet. Habes tamen vocem *τραχύς*, copulatam cum altera illa *ἀνάντης*, Pol. VII. l. l., ubi Platoni in informanda adscensione ad veritatem Hesiodia imago obversata est. Eandem Methodius non tam Poëtae, quam Platonis verbis adumbravit.

γυνή, στολὴν πάνυ ἔκλαμπρον[28] *ὥςπερ ἀπὸ χιόνος ἠμφιεσμένη· θεῖον δέ τι καὶ ἀμήχανον*[29] *ἀληθῶς ἅπασα κάλλος ἦν· αἰδὼς γὰρ αὐτῇ τῷ προσώπῳ πολλὴ μετὰ σεμνότητος ἐπήνθει, τό τε βλέμμα βλοσυρὸν μετὰ πραότητος ἱλαρῶς οὕτω κεκερασμένον οὐκ οἶδα, ἔφη, ποτὲ θεασαμέ-* (p. 6) *νη· πάντα γὰρ ἀκαλλώπιστος ἦν καὶ νόθον ἔφερεν οὐδέν*[30].

εἰς τὸν λειμῶνα τῆς ἀφθαρσίας[31].

καὶ ἅμα (p. 7) *ταῦτα λεγούσης*[32]

τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνῃ, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ· τὴν δὲ ἑτέραν — — κεκαλλωπισμένην — τὸ μὲν χρῶμα —.

Plat. Phaedr. 248, B. *ἐκ τοῦ ἐκεῖ λειμῶνος.*

Symp. 174, D. *ἀνεῳγμένην καταλαμ-*

---

28 *Ἔκλαμπρον* A. P.: *εὔλαμπρον* C. de suo, ut videtur. Tu cf. p. 101. *τὴν ἔκλαμπρον ἀγάπην*: p. 123. *ἵνα ... ἔκλαμπρον τὴν λαμπάδα τοῦ φωτὸς τῆς δικαιοσύνης ἐξάπτῃ*: p. 175. *ἔκλαμπρα .. κάλλη.* ubi vid. annot.: p. 198. *τὸν ἁλουργῆ στέφανον καὶ ἔκλαμπρον τῆς παρθενίας.* Vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaed. (p. 110, C.) p. 295 sq. ed. Lips. qui tamen var. lectionem *ἐκλαμπροτέρων* merito respuit. Eodem ex genere sunt *ἔκδηλος* et *ἐκφανής*, quod Wyttenbachius comparavit. Videsis mea in Jahnii Nov. Annal. Philol. Vol. LIII. Fasc. I. p. 21. ubi simul monui de confusis *ἐκφανὴς* et *ἐμφανής*. Proclus, illic a me laudatus, Theol. Plat. I, 24, p. 60. ap. Plat. Phaedr. p. 250, D. non *ἐμφανέστατον* (quod est operae mendum), sed *ἐκφανέστατον* legit. Eodem tamen respiciens, idem p. 60. voce *ἐμφανὴς* uti maluit, ut ibid. docui. Quemadmodum autem *ἔκλαμπρος* hoc Methodii loco in *εὔλαμπρος* depravatum est, ita *ἐκλαμπής*, quod rarius etiam quam *ἔκλαμπρος*, obliteratum suspicor ap. Maxim. Tyr. XVII, 10. *ἰόντι δὲ ἐκεῖσε καὶ ἀφισταμένῳ τῶν κάτω ἀεὶ τὰ πρόσθεν σαφῆ καὶ εὐλαμπέστατα* (sic vulgo et Cod. Bern.) *καὶ τὴν τοῦ θεοῦ φύσιν προοιμιαζόμενα.* Scribendum: *ἐκλαμπέστατα*, coll. Plat. Phaedr. l. l., ubi pulcrum *ἐκφανέστατον* ex rebus divinis esse dicitur, quarum de cognitione, ex mundi pulcritudine capienda, Maximus loquitur. — De comparatione: *ὥςπερ ἀπὸ χιόνος*, voci *ἔκλαμπρος* adiectae, vid. Schleusner. Lex. N. T. T. II, p. 1360 v. *χιών*. Huc pertinet, quod in hymno apud Nostrum p. 291. Ecclesia tanquam virgo voce *χιονόσωμος* ita ornatur: *Ἐκκλησία, χιονόσωμε, κυανοβόστρυχε.* Combefisius in Glossario h. v. comparat vocem *χιονόχρως* ap. Athenae. Lib. II. Albam Virtutis vestem, quam Methodius cum reliqua illius descriptione a Xenophonte mutuatus est, illustrarunt Davis. ad Maxim. Tyr. XX, 1. et Cubaeus in Hercule Prodicio p. 22. Perquam apposite Silius Ital., illis laudatus, Punic. XV, 30. de Virtute: — niveae fulgebat stamine pallae. Omnino tenendum illud Platonis Legg. XII, p. 956, A. *χρώματα δὲ λευκὰ πρέποντ᾽ ἂν θεοῖς εἴη καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν ὑφῇ.* Cum prioribus ap. Method. *ἡσυχῇ βαίνουσα καὶ εὐσχημόνως* conf. haec Maximi Tyr. l. l. ex eodem fonte hausta: *εὐσχήμων ἰδεῖν, βαδίζουσα ἠρέμα.*

29 *Ἀμήχανον κάλλος*, immensa pulcritudo, est locutio Platonica Symp. p. 218, E. Pol. VI, p. 509, A., quae apud Nostrum bis recurrit, p. 133. et 173. ubi *ἀμήχανα κάλλη*. Priorem locum, quo animae *ἀμήχανον κάλλος* tribuitur, Anastasius Sinaita De Imagine Dei in Homine p. 569. laudat et vocem *ἀμήχανον* adiectis *καὶ ἀδιήγητον* interpretatur. Quod Plotino p. 522, B. et alias *κάλλος ἀμήχανον*, idem illi p. 677, (7.) B. *κάλλος ἄφραστον*. Vid. Creuzer. ad Plot. de Pulcr. p. 330 sq. Sed aliis quoque substantivis vox *ἀμήχανος* Platonico loquendi usu adiici solet. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 123. Creuzer. l. l. Adde Plotin. p. 513, (16.) A. *ἀμήχανος δύναμις*. 613, A. *ἐν τούτῳ* (*τῷ* add.) *μεγάλῳ νῷ καὶ ἀμηχάνῳ.* Quod autem Methodius in exornanda Virtute cum proceritate (cf. supra *μεγάλη τις*-) h. l. pulcritudinem coniungit, in hac re communem Graecorum de pulcro sententiam sequitur. Cf. Lucian. Pro Imagg. c. 4. et vid. Symbol. ad Philostr. De V. S. p. 47. 96, *a.* Similiter Noster de Ecclesia, tanquam muliere divina, loquitur p. 185. *θεάσασθε ... γυναῖκα μεγάλην, καθαρὸν καὶ ἄχραντον ὅλον καὶ μόνιμον κάλλος .. ἀποστίλβουσαν.* ubi P. C. recte *μόνιμον κ.* (conf. Plat. Symp. p. 183, E.): *νόμιμον κ.* A. crebra permutatione, de qua ad El. Cret. col. 868 (5.). — De proximis: *αἰδὼς .. τῷ προσώπῳ ἐπήνθει*, vid. Wyttenbach. Ind. Plutarch. v. *ἐπανθεῖν*, Jacobs. ad Philostr. Imagg. p. 592. Illis: *βλέμμα βλοσυρόν*, adhibenda, quae Creuzer. ad Plot. de Pulcr. p. 228 sq. de voce *βλοσυρὸς* docte exposuit. Formam participii *κεκερασμένον* infra annot. 36. attigi.

30 Haec, in Virtutis laudibus posita, sumta sunt ex contrariis de Vitio ap. Xenoph. l. l. Similiter Cebet. Tab. p. 41 ed. Johnson. de *Παιδείᾳ*: *στολὴν .. ἔχουσα ἁπλῆν καὶ οὐδένα καλλωπισμόν.*

31 Beatorum sedes significat, nomen *λειμὼν* in hanc rem mutuatus a Platone ex Phaedri loco laudato, ubi *ὁ ἐκεῖ λειμὼν* i. q. paullo ante *τὸ τῆς ἀληθείας πεδίον* in supercoelesti loco. Contra Empedocles terram, quippe mali sedem, *Ἄτης λειμῶνα* nuncupavit. Platonicae imagini ansam dedit antiquitus celebrata opinio de *λειμῶνι* apud inferos. Cf. Homer. Od. *λ*, 538. 572. *ω*, 13. Vulgarem opinionem Plato Gorg. p. 524, A. Pol. X, p. 614, E. 616, B. ita secutus est, ut eam in sublimius exornaret. In Phaedro autem idem *λειμῶνα* illum ad beatas supra coelum sedes prorsus transtulit. Quae contra auctor Axiochi p. 371, C. Platonicum figmentum *πεδίου ἀληθείας* et *λειμῶνος* supercoelestis ad vulgarem opinionem de beatorum sedibus rursus accommodavit. Atque ad Axioch. l. l. Methodius p. 173 et 175. magis quam ad Phaedr. respexit. Vid. qui illa, de quibus diximus, attigerunt, neque tamen satis distinxerunt, Windet. de Vita Functor. Statu p. 180 sqq. 186. Creuzer. ad Procl. p. 102 ed. Plotin. de Pulcr. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 422. in Gorg. p. 461. Karsten. Comm. in Empedocl. Reliqq. p. 167. Uster. ad Plutarch. Consol. ad Apoll. p. 113.

32 *Λεγούσης* A. M. C.: *λέγουσα* V. P. quod miror probatum Valesio, quum verbis: *ἅμα ταῦτα λεγούσης*, hoc significetur: statim ut haec dixit. De adverbii *ἅμα* structura cum genitivo absoluto vid. Matthiae. Gr. Gr. §. 565, annot. 2.

εἰς τὸν περίβολον, ἔφη, φθάνομεν[33], ἀνεῳγμένων ἔτι τῶν θυρῶν, εἰςελθοῦσαι[34] δὲ[35] καταλαμβάνομεν ἤδη τὴν Θέκλαν καὶ τὴν Ἀγάθην καὶ τὴν Μαρκέλλαν μελλούσας δειπνεῖν. εὐθέως οὖν τὴν Ἀρετὴν ἔφη φάναι.

ἀὴρ .. ἐκέχυτο καθαραῖς φωτὸς βολαῖς ἀνακεκερασμένος[36].

πηγὴ .. ἡσύχως[37] ἐλαίου δίκην ἀνέβρυε γλυκύτατον πόμα, ἀφ᾽ ἧς (p. 8) ὕδωρ διειδὲς καὶ καθαρὸν[38] ῥέον ἐποίει κρήνας.

(λειμῶνες) ἀφ᾽ ὧν προςέβαλεν[39] ἠπίως πνεῦμα πολλὴν εὐωδίαν φέρον. ἦν δὲ ἐγγὺς[40] ἄγνος δένδρον ὑψηλόν,

βάνειν τὴν θύραν. 174, E. καταλαμβάνειν ἤδη μέλλοντας δειπνεῖν. εὐθὺς δ᾽ οὖν .. τὸν Ἀγάθωνα .. φάναι.

Ax. 371, D. εὔκρατος ἀὴρ χεῖται ἁπαλαῖς ἡλίου ἀκτῖσιν ἀνακιρνάμενος.

Theaet. 144, B. οἷον ἐλαίου ῥεῦμα ἀψοφητὶ ῥέοντος. Phaedr. 229, B. χαρίεντα γοῦν καὶ καθαρὰ καὶ διαφανῆ τὰ ὑδάτια φαίνεται.

Pol. III, 401, C. ὁπόθεν ἂν αὐτοῖς .. ἢ πρὸς ὄψιν ἢ πρὸς ἀκοήν τι προςβάλῃ ὥςπερ αὔρα φέρουσα ἀπὸ ὑφ᾽

33 Φθάνομεν A. V. M. C.: φθάνωμεν P. ex Valesii coniectura, qui fatuas Evangelicae Parabolae virgines hic tangi parum probabiliter finxit. Quod commentum miror placuisse Combefisio, praesertim quum scripturam φθάνομεν recte revocaverit. Nimirum eodem tenore pronuntiata sunt verba: φθάνομεν ... καταλαμβάνομεν.

34 Εἰςελθοῦσαι recte VB. V. P.: εἰςελθούσας A. M. C. „non magni momenti discrimine," si Valesium audias, reapse maximo, neque sine orationis perturbatione, quae in verbis: εἰςελθοῦσαι δὲ καταλαμβάνομεν rite procedit, quum εἰςελθούσας cum seqq. μελλούσας δειπνεῖν male concinat.

35 Δὲ V. P. C. recte: τε VB.: om. A. Deinde ἤδη recte A. C.: δὴ P. Tu ἤδη ad μελλούσας δειπνεῖν referes, coll. Plat. Symp. l. c. ἤδη μέλλοντας δειπνεῖν. Omnia apud Methodium plena istiusmodi verborum transpositionibus.

36 Forma κεκέρασμαι posterioris aetatis scriptoribus usitata est. Vid. Buttmann. Gr. Gr. §. 114. v. κεράννυμι. Sic Noster supra p. 5. κεκερασμένον. Verbum ἀνακίρνημι, quod Axiochi loco παραλλήλῳ in participio ἀνακιρνάμενος occurrit, est τῶν ἅπαξ λεγομένων in Platonicis, quae vulgo feruntur, scriptis. Quod illic variatur κιρνάμενος et ἀνακρινάμενος (vid. Fischer. Not. p. 132.): scripturam receptam confirmat, quam Methodius ponere maluit, ἀνακεκερασμένος. Sunt autem haec ex Axiocho: εὔκρατος ... ἀνακιρνάμενος, non minus poëtica, quam illa p. 371, C. ἔνθα ἄφθονοι μὲν ὧραι παγκάρπου γονῆς βρύουσι, πηγαὶ δὲ ὑδάτων καθαρῶν ῥέουσι. quorum priora: ἔνθα .. γονῆς, si ἔνθ᾽ ἄφθονοι scribas, iambicum senarium tragici cuiusdam veteris esse, H. Stephanus pulcre vidit. Ceterum beatorum sedem Noster similiter depingit p. 178. περικέχυται ... αὐταῖς ἀὴρ καθαρὸς καὶ μὴ καθιππευόμενος ἡλίῳ.

37 Ἡσύχως habent A. M. C.: om. V. P. Recte vero Valesius: „Ratio similitudinis aquae scaturientis e fonte, cum oleo, innuitur, in lenitate nimirum fluxus minime praecipitis sita." Eadem est ratio vocis ἀψοφητὶ in illa, quam Methodius imitatus est, ab oleo petita similitudine ap. Plat. Theaet. l. l. ubi lenis et placidus ingenii cursus in philosophiae studiis cum olei fluento comparatur. Simile, a Constantino Logotheta temere reprehensum (vid. annott. ad Jo. Glyc. De V. S. R. p. 85), multos imitatores nactum est, qui eo fere usi sunt in depingendo leni et placido cursu fluminis vel orationis, cum flumine comparatae. Vid. Cresoll. Vacatt. Autumnal. p. 602. Boissonad. Anecd. T. V, p. 383. Ruhnken. ad Longin. XIII, 1. p. 309 Weisk. Nam quae idem V. D., a Stallbaumio laudatus, ad Longin. p. 229 sq. Weisk. annotavit, ad πλοίων ἀνερματίστων imaginem ap. Plat. Theaet. p. 144, A. pertinent, de qua videas mea in Jahnii Annal. Philol. Supplem. Vol. XIII, Fasc. III, p. 459. Sed de altera illa imagine conf. Scriptor anonymus Cod. Palat. Heidelberg. 129, f. 104, b. κούφως τε διήει τοὺς λόγους καὶ ἀπταίστως καὶ ὁμαλῶς οἷον ἐλαίου ῥεῦμα ῥέον ἀψοφητί. Methodius h. l. eadem imagine usus est in depingendo placido fontis cursu, sicuti Penei lenem cursum cum olei flumine comparavit Aelian. V. H. III, 1. διὰ μέσων δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ἔρχεται, σχολῇ καὶ πράως προϊὼν ἐλαίου δίκην. Inepte ibi Abr. Gronov. conferri iussit Hom. Il. β, 259—261. ubi alia imaginis ratio, siquidem poëta Titaresium, quippe Peneo innatantem, cum oleo comparavit.

38 Haec propius etiam ad iuxta posita Platonis verba accedent, si in illis cum cod. Σ. scribatur: διαφανῆ κ. καθαρά. Neque tamen ea mutatione opus est, et vel sic de imitatione constat.

39 Προςέβαλεν A. C.: προςέβαλλεν minus bene V. P. Verbo προςβάλλειν Plato Pol. l. l. res, quae visum aut auditum tangunt, declaravit: Methodius eo ad odorem translato uti maluit. Videlicet omnis res, quae sensibus obiicitur, προςβάλλειν dicitur. Vide VV. DD. ad Gregor. Cor. p. 36 sq. Symbol. ad Philostr. Vit. Soph. p. 50 sq. 130. ubi hunc Methodii locum attuli, et Jahnii Annal. Philol. Supplem. Vol. X. Fasc. II. p. 169. Est autem ap. Method. πνεῦμα, quod Platoni l. l. αὔρα. Sic enim hodie pro olim vulgato αὔρα scribitur. Vid. Schneider. ad Civit. T. I, p. 268. Locum elegantissimum, ab Astio Lex. Plat. T. I, p. 310 v. αὔρα neglectum, Dionys. Halicarn. Historiogr. ed. Krüg. p. 16. imitando sic expressit: ὥςπερ ἀπὸ τῶν εὐωδεστάτων λειμώνων αὔρά τις (l. αὔρα τις) ἡδεῖα ἐξ αὐτῆς φέρεται. Ceterum ἠπίως male om. M.: pessime ἠπίως A. P. C.: ἠπίως V., quod non solum ferri potest, ut Valesius iudicavit, sed moderando verbo προςβάλλειν apte adiungitur.

40 Ἦν δὲ ἐγγὺς recte P. C.: ἦν γὰρ ἐγγὺς A.: ἦν δὲ ἐγγὺς γάρ, utraque lectione conflata, M. quod miror Valesio placuisse. Statim post ἄγνος δένδρον ὑψηλὸν A. C.: δένδρον ὑψηλὸν ἄγνος M.: ἄγνος om. V. P. sed recte Valesius tuetur, collato Dioscoride Lib. I, cap. 26. Combefisius ad Dioscorid. I, 135. et Plin. XXIV, 19. provocat, et Bodaeum a Stapel ad Theophrast. Hist. Plant. Lib. III, p. 264. consuli iubet. Quod idem ἄγνου nomen ex Epiphanii et Photii Methodianis excerptis suppleri potuisse dicit: eius fruticis mentio facta est a Methodio ap. Phot. cod. 234, p. 298, b. 26 sq. Bekk. et plenius in fragmento e cod. Rupif. ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 780, D. ubi vid. Com-

ᾧ [41] ἀνεπαυόμεθα διὰ τὸ λίαν ἀμφιλαφὲς αὐτὸ καὶ σύσκιον τυγχάνειν. ΕΥΒΟΥΛ. Δεύτερον δοκεῖς μοι καταγώγιον [42], ὦ μακαρία, τοῦ παραδείσου χρησμῳδεῖν [43]. ΓΡΗΓ. Ἀληθῶς προμηθεῖ [44].

P. 9. ἔφη τὸ μετὰ ταῦτα εἰςελθοῦσαν [45] εἰςηγήσασθαι τὴν Ἀρετὴν τάδε.

τί οὖν ἐστιν, ὃ θέλω λοιπὸν ἤδη, καὶ τί προςδοκῶ; λόγον ἑκάστην ὑμῶν ἐγκωμιαστικὸν περὶ [46] παρθενίας εἰπεῖν.

χρηστῶν τόπων ὑγίειαν. Phaedr. 230, B. καλή γε ἡ καταγωγή. ἥ τε γὰρ πλάτανος αὕτη μάλ' ἀμφιλαφής τε καὶ ὑψηλή, τοῦ τε ἄγνου τὸ ὕψος καὶ σύσκιον πάγκαλον. Ibid. εὐωδέστατον ... τὸν τόπον. 259, A. καταγώγιον. Pol. IX, 586, B. παντελῶς ... τὸν τῶν πολλῶν χρησμῳδεῖς βίον. Prot. 316, C. ὀρθῶς .. προμηθεῖ .. ὑπὲρ ἐμοῦ.

Symp. 176, E. τὸ μετὰ τοῦτο εἰςηγοῦμαι ... ἡμᾶς .. διὰ λόγων ἀλλήλοις συνεῖναι τὸ τήμερον. καὶ δι' οἵων λόγων .. ἐθέλω ὑμῖν εἰςηγήσασθαι.

177, D. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι ἕκαστον ἡμῶν λόγον εἰπεῖν ἔπαινον Ἔρωτος ... ἄρχειν δὲ Φαῖδρον πρῶτον,

---

befis. et Galland. Oportebat autem Valesium et Combefisium ante omnia provocare ad Methodii Conviv. p. 250. (ubi adiectiv. ἄγνινος) et p. 265. (ubi ἄγνον et ῥάμνον eandem esse docemur), deque fonte Platonico Phaedr. l. l. monere. Plura ibi de ἄγνῳ Ast. Annott. in Phaedr. p. 241 sq. post Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Plat. p. 12. quorum copiis accedant veterum testimonia ap. Hieronym. in Zachar. cap. 14. Scholiast. Nicandri Ther. vs. 71, p. 51. Etymol. Paris. in Crameri Anecd. Par. T. IV, p. 86, 31 sq. (ubi ἄγνος dicitur esse λυγαρέα vel κολίανδρον), et quae dederunt Hoeschel. ad Phot. Biblioth. p. 972, *a*. Bern. Martin. Varr. Lectt. Lib. II, c. 10, p. 84. Interpretes Alciphr. I, 39. III, 8. Schneider. ad Theophrast. H. Pl. T. III, p. 91 sqq. et Ind. v. ἄγνος. Hanc plantam hodie quoque, ut olim Platonis aetate (vid. Phaedr. l. l. coll. p. 229, A.), ad Ilissi ripas florere, et nomine K o m a p i c h a notam esse, Dodwellus Itinerar. T. I, P. II, p. 295 vers. German. docet. Constat autem, descriptionem illam ap. Plat. Phaedr. l. l., in qua, tanquam εἰδυλλίῳ, praeter alia ἄγνος commemoratur, multos imitatores nactam esse. Vid. Ruhnken. ad Timae. Lex. V. Pl. p. 26. Ast. Annott. in Phaedr. p. 240. 241. Boissonad. ad Theophylact. Simoc. Opuscc. p. 186. Winkelmann. ad Plutarch. Erot. p. 102. Qui elegantissimam descriptionem emendandi libidine foedare conatus est vir doctus in Diar. Class. T. 26, p. 122, saltem abstinuisset a voce ὕψος in ὑφαντικὸν commutanda, si imitatores ante oculos habuisset, e quibus Methodius h. l. verbis: ἄγνος δένδρον ὑψηλόν, Platonica: τοῦ .. ἄγνου τὸ ὕψος, adumbravit. Theophylactus Simocatta dialogo Historiis praemisso p. 2, C. ed. Pontan. et Quaestt. Phys. p. 12 ed. Boissonad. locum ex Phaedro totidem literis sic reddidit: τοῦ τε ἄγνου τ ὸ ὕ ψ ο ς καὶ τὸ σύσκιον πάγκαλον.

41 Ὑφ' ᾧ A. M.: ὑφ' ὃ VB. V. P. male, ἐφ' ᾧ peius etiam C. Mox σύσκιον A. P.: εὔσκιον VB. Tu confer Plat. Phaedr. l. l. τοῦ .. ἄγνου τὸ .. σ ύ σ κ ι ο ν, ibique Ast. Annott. p. 242. Methodius in fragmento e cod. Rupif. ap. Combefis. in Galland. Bibl. PP. T. III, p. 780, D. περὶ ὃ πῦρ (sc. in monte Olympo Lyciae) ἀγνοῦ φυτὸν ἑστός, οὕτω μὲν εὐθαλὲς καὶ χλοερόν, οὕτω δὲ σ ύ σ κ ι ο ν, ὡς ὑποτοπάσαι ὕδωρ μᾶλλον ἀένναον αὐτὸ βεβλαστηκέναι. quae insigni lectionis varietate ap. Phot. cod. 234, p. 298, *b*. 26 sq. ita scripta: περὶ ὃ πῦρ ἄγνος (ita Bekk. cum B. et rc. A. pro vulg. πύραγνος) φυτόν ἐστιν (v. l. ἐστὶ φυτὸν B.), ... ὡς ὑπὸ πηγῆς μᾶλλον αὐτὸ δοκεῖν (hoc B. add.) βεβλαστηκέναι. Sed praestat lectio codicis Rupif., modo scribatur: περὶ ὃ πῦρ ἄγνος φυτὸν (conf. nostro loco: ἄγνος δένδρον) ἑστός, οὕτω cet. in quibus ὑποτοπάζειν c. accus. et inf., ut ap. Method. Epiph. p. 580, A., et βλαστάνειν transitiva potestate est positum. Ceterum Methodius ad ἄγνον transtulit vocem ἀμφιλαφής, qua Plato Phaedr. l. l. platanum ornavit. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 241. et scholium, quod e cod. Basil. attuli in Jahnii Nov. Annal. Philol. Supplem. Vol. XI. Fasc. III. p. 350 (1.).

42 Καταγώγιον Plato Phaedr. l. l. d e v e r s o r i u m illud vocat, quod καταγωγῆς nomine p. 230, B. declaravit. Utraque vox ex ἅπαξ λεγομέναις ap. Platonem. Καταγώγιον ap. Anacr. Od. XXII, 8. Astius Annot. in Phaedr. (p. 230 B) p. 239 sq. apte comparavit. Τὸ καταγώγιον καὶ ἡ σκέπη iuxta posita apud Nostrum p. 266. ubi sermo de rhamno, sub qua Elias delituerit.

43 Verbum χρησμῳδεῖν h. l., ut ap. Plat. Pol. l. l., est v e l u t o r a c u l o c a n e r e. Male Possinus: a d u m b r a r e. Alias Methodius eo verbo scriptorum sacrorum effata declarat, velut p. 82. 106. 156. 192. In eadem re idem θεσμῳδεῖν p. 189. et simpliciter ᾄδειν, d e c a n t a r e, c e l e b r a r e, ap. Phot. cod. 234. p. 299, *b*. 17. p. 301, *b*. 3.

44 Ἀληθῶς A.: ἀληθῆ VB. P. C. Sed recte habet adverbium; conf. Plat. Prot. l. l. ὀ ρ θ ῶ ς προμηθεῖ. Προμηθεῖ A.: προμηθεὶς P. C. Prior genuina est lectio, eamque VV. DD. ap. Plat. l. l., ubi vulgo προμηθῇ legebatur, e codd. restituerunt. Vid. Ast. Annott. in Prot. p. 57. et Buttmann. ad Crit. p. 44, E.

45 Εἰςελθοῦσαν, quod habent A. M. C., om. V. P. Atqui Methodius hac voce adiecta significat, Areten, postquam convivas excepisset et ad coenam invitasset, foras exiisse, neque ipsam coenae accubuisse. De verbo εἰςηγήσασθαι, quod Methodius in seqq. a Platone Symp. l. l. mutuatus est, supra diximus annot. 22. Mox ἤδη A. C.: δὴ P. minus bene.

46 Ἐγκωμιαστικὸν περὶ add. A. M. C.: om. V. P. male, siquidem λόγος ἐγκωμιαστικὸς (περί-) idem qui λόγος ἔπαινος (c. gen.) ap. Plat. Symp. l. l., substantivo ἔπαινος instar adiectivi apposito. Male illic edd. Basil. I. et II. λόγων pro λόγον. Vid. Ast. p. 209. Eodem modo in codd. Monacc. peccatum ap. Plat. Phaedr. p. 260, B. λόγον ἔπαινον. ubi vid. Ast. Annott. p. 517. Maximus Tyr. Diss. XXIV, 7. τὸν δὲ ἐν συμποσίῳ λόγον εἰς ἔρωτα ἔπαινον Μαντινικῇ γυναικὶ ἀνατίθησιν. Reiskii coniecturam, λεγόμενον pro λόγον legi iubentis, Creuzerus in Studiis T. II, p. 267, comparato Symp. l. l., refutavit. Similiter Legg. XII, p. 947, B. ὕμνον .. ἔπαινον. De substantivo, adiectivi

καταρχέτω δὲ Μαρκέλλα, ἐπειδὴ καὶ πρώτη ἀνάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πρεσβυτέρα.

Oratio I.

P. 10. *Τὴν μὲν*[47] *οὖν Μαρκέλλαν ἐντεῦθεν, ὡς οἶμαι, ἀρξαμένην εὐθέως ἔλεγεν εἰπεῖν ὅτι Μεγάλη τίς ἐστιν .. καὶ θαυμαστὴ .. ἡ παρθενία.*

P. 11. (*αἱ γενναῖαι φύσεις*[48]) *ἀθρόως τῆς ἡδυπαθείας τὸ ῥεῦμα ὑπερπτάμεναι*[49] *ἄνω μετέωρον ἀπευθύνουσι τὸ ὄχημα*[50] *τῆς ψυχῆς, μὴ ἀπολήγουσαι τοῦ σκοποῦ*[51], *ἔστ' ἂν*[52] *ὑπερπηδήσα-*

ἐπειδὴ καὶ πρῶτος κατάκειται καὶ ἔστιν ἅμα πατὴρ τοῦ λόγου.

178, A. *πρῶτον μὲν γάρ, ὥςπερ λέγω, ἔφη Φαῖδρον ἀρξάμενον ἐνθένδε ποθὲν λέγειν ὅτι μέγας θεὸς εἴη ὁ Ἔρως καὶ θαυμαστός.*

Phaedr. 246, D. *πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω μετεωρίζουσα.* Phaedr. 246, A. *ἐοικέτω δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου.* Pol. VI, 490, B. *οὐδ'*

---

instar apposito, vid. Eustath. ad Il. ι, p. 775 supr. ad Il. ω, p. 1339, 6 sqq. Salmas. ad Tertull. de Pallio p. 362. Casaub. Lectt. Theocrit. cap. I, p. 15 sq. Croi. Obss. in N. F. p. 252 sq. Cuper. Obss. Lib. I, cap. 17, p. 124. Jens. Lectt. Lucian. p. 89—94. Hemsterhus. ad Poll. X, 38, 165. Abresch. Lectt. Aeschyl. L. I, c. 7, p. 43. Albert. ad Hesych. T. I, p. 143. not. 1. Schrader. ad Musae. p. 341 sq. Poppo de Eloc. Thucyd. p. 164. Spohn. ad Blemmyd. p. 22. Jacobs. ad Achill. Tat. p. 483. Cursor. ad Lucian. Asin. p. 266 sq. Baguet. in Act. Acad. Lovan. T. IV, p. 133. et VV. DD. quos Ast. locis supra indicatis et ad Legg. p. 213. laudavit, denique etiam Matthiae. Gr. Gr. §. 429. 4. et Bernhardy. Synt. Gr. p. 48.

47 *Μέν*, quo aegre caremus, add. P. C.: om. A. Mox *ὡς οἶμαι* i. q. si recte memini. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 422. Idem sibi vult *ὡς ἐμοὶ δοκεῖ* Symp. p. 173, B. ubi vid. Sinner. p. 77. Deinde pro simplici *ἔλεγεν*, quod habent P. C., *ὡς ἔλεγεν* A. Sed *ἔλεγεν εἰπεῖν* recte habet; cf. Plat. Symp. l. l. *ἔφη — λέγειν —*. Omnino crebra in Platonis Symposio illa: *εἰπεῖν ἔφη, ἔφη φάναι* simm. in recitatione ex ore interlocutoris. Sic Noster supra p. 7. *εὐθέως οὖν τὴν Ἀρετὴν ἔφη φάναι.* Cum verbis: *ἐντεῦθεν .. ἀρξαμένην*, cf. p. 258. *διὸ ἐνθένδε κἀγὼ κατάρξομαι.* ubi P. C. *κατάρξ.* male omisere. Apud Plat. Symp. p. 199, C. *ἐνθένδε ποθὲν ἄρξασθαι* recurrit. Ceterum orationis I. inscriptionem A. post *ὅτι*, P. ante *ὅτι* ponit, male uterque.

48 In verbis, quae praecedunt: *ἐῤῥωμένων καὶ γενναίων φύσεων*, voce *φύσις*, ad animum translata, indoles, ingenium declaratur, loquendi usu Platoni perfamiliari. Vid. annott. in Eliam Cret. col. 848 (9.). Sic Noster infra p. 15. *μικρολόγῳ .. φύσει καὶ ταπεινῇ.* ubi conf. iuxta posita verba ex Pol. VI, p. 486, B.

49 *Ἀθρόως ... ὑπερπτάμεναι* V. P. (C. *ὑπεριπτάμεναι*): *ἀθρόως τὸ ῥεῦμα μετοχετεύσασαι τῆς ἡδυπαθείας* A. M. mirâ discrepantiâ et quae duplicis recensionis (cf. annot. 238.) suspicionem iniicere possit. Nam, quod Combefisio iam visum, utraque lectio habet, quo se commendet. Cum recepta praeter Plat. Phaedr. l. l. conf. p. 171. *τῶν ἀνθρωπίνων ἐξίπτασθαι ... σπουδασμάτων.* ubi v. annott. 294: p. 172. *ἀνανεύοντας ἄνω δεῖ καὶ ἀνιπταμένους μετεωρίζεσθαι.* Utrobique praesens *ἵπταμαι*, de quo Buttm. Gr. Gr. Ampl. §. 114 v. *πέτομαι*, recte habet: nostro loco aoristus *ἐπτάμην* unice accommodatus. Alteram illam lectionem: *μετοχετεύσασαι*, tuearis coll. Plat. Pol. VI, p. 485, D. *ὥςπερ ῥεῦμα ἐκεῖσε ἀπωχετευμένον.* ubi Schneider. T. II, p. 145, b. imitationem binis Themistii locis indicavit. Mihi tamen lectio a me recepta cum reliqua Methodii oratione melius congruere videtur. Ceterum de locutione: *τῆς ἡδυπαθείας τὸ ῥεῦμα*, vid. annot. 144.

50 *Ὄχημα* animae h. l. non corpus intelligitur, qua de vocis significatione vid. annot. 713.; est potius *τὸ ὄχημα τῆς ψυχῆς* currus animae (cursum male vertit P.) sive vehiculum (ita recte A.), quemadmodum Plato Phaedr. p. 247, B. *θεῶν ὀχήματα* fingit, nimirum ea imagine, quam verbis p. 246, A. supra allatis instituit.

51 Conf. p. 12. *ὁπόταν ... μὴ ἀπολήγωσι, πρὶν —*. ubi pleniorem attulimus hic iuxta positum Platonis locum Pol. VI, p. 490, B. Verbum *ἀπολήγειν* ap. Platon. semel tantum recurrit, Tim. p. 80, B. Magis illi usitatum *λήγειν*. Conf. v. c. quos p. 173. iuxta posui locos, et vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 246. meaque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 168. ed. Krabing.

52 *Ἔστ' ἂν* A.: *ἕως ἂν* P. C. ex glossemate. Scholiastae enim Atticum *ἔστ' ἂν* fere interpretantur *ἕως ἄν*. Conf. v. c. Schol. Philostr. Her. p. 627 Boissonad. Est autem perfrequens corruptela, qua *ἔστ' ἂν* in glossema *ἕως ἂν* abiit vel alio modo obliteratum fuit. Vid. Koen. ad Gregor. Cor. p. 472 sq. ed. Schaef. Valckenar. ad Schol. Eurip. Phoen. vs. 641, p. 679, et ad Eurip. Hippol. vs. 659. Brunk. ad Eurip. Phoen. vs. 89, p. 312—314, ad Sophocl. Aiac. vs. 1117, ad Philoct. vs. 1330, ad Electr. vs. 104. Lenting. Observatt. Critt. in Eurip. p. 34 Act. Traiect. Nov. Praeter hos VV. DD. de Attico *ἔστ' ἄν*, deque varia eius structura consulendi sunt Sturz. Lex. Xenoph. T. II, p. 373. Hermann. ad Sophocl. Aiac. vs. 568. Jacobs. ad Aelian. H. A. p. 221. 369. 616, *b*. qui *ἔστ' ἂν* etiam cum indicativo componi docet. Apud Platonem *ἔστ' ἄν*, quippe *ἅπαξ λεγόμενον*, et librariis et viris doctis fraudi fuit Symp. p. 211, C. *ἔστ' ἂν ... ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευτήσῃ.* quo loco Stallbaumius, codicum mss. discrepantia turbatus, quum olim *ἕως ἂν* scribi iussisset, istud glossema Rueckerto et C. Fr. Hermanno probavit, quorum posterior *ἕως*, omisso quidem *ἄν*, in contextum recepit. Stallbaumius tamen ipse, ab Hommelio admonitus, in ed. III. errorem retractavit, coll. Xenoph. Anab. I, 3, 9. Qui Symposii locum imitatus est Plotin. V, 9, p. 556, B. vulgari *ἕως ἄν*, quam Attico *ἔστ' ἂν* uti maluit. Erit autem *ἔστ' ἂν* non *ἅπαξ*, sed *δὶς λεγόμενον* ap. Plat., si *ἔστ' ἂν* e codd. Vat. n. Ambr. loco vulgati *ἕως ἂν* reposueris Symp. p. 192, E. *ἕως τ' ἂν ζῆτε.* quamquam illic *ἔστ' ἂν* quamdiu, Symp. l. l. dum, donec valet. Ap. Xenoph. *Κ. Π.* V, 3, 13. *καὶ δέοιτό γ' ἂν αὐτοῦ μένειν, ἔστε σὺ ἀπέλθοις.* Cod. Victor. Mon. teste Jacobsio ad Ach. Tat. p. 589. *ἕως ἂν παρέλθῃς.* Fortasse legendum: *ἔστ' ἂν σὺ ἀπέλθοις.* coll. Plat. Phaed. p. 101, D. ubi post optativum *ἕως ἂν* cum optativo coniunctum. Placet hoc loco, priusquam de Methodio videamus, particulae *ἔστε*, cum *ἂν* et subiunctivo coniunctae, nonnulla exempla ex posterioris ae-

σαι κούφως [53] *τὸν κόσμον ὀξυτάτῳ διανοίας τάχει, καὶ ἐπὶ τὴν οὐράνιον* [54] *ἀληθῶς ἀψῖδα σταθεῖσαι, αὐτὴν εἰλικρινῶς* [55] *θεάσωνται τὴν ἀφθαρσίαν.*

(*παρθενία*) *ἧς δὴ ἐφιέμενοι καὶ* (p. 12) *πρὸς μόνον τὸ τέλος αὐτῆς ἀφορῶντές τινες, ἀνίπτοις ποσὶν* [56] *ἀτελεῖς ὑπὸ βαναυσίας* [57] *προσελθόντες, ἐκ μέσης ἀνέκαμψαν ὁδοῦ.*

ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν —. Phaedr. 250, E. *ὀξέως ἐνθένδε ἐκεῖσε φέρεται πρὸς αὐτὸ τὸ κάλλος.* 247, B. *ἄκραν ὑπὸ τὴν οὐρανίαν ἀψῖδα πορεύονται.* C. *ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ.* Symp. 211, E. *τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινές.* al.

Pol. VI, 495, D. (*φιλοσοφίας τὸ ἀξίωμα*) *οὗ δὴ ἐφιέμενοι πολλοὶ ἀτελεῖς μὲν τὰς φύσεις, ὑπὸ δὲ τῶν τεχνῶν .. τὰς ψυχὰς .. ἀποτεθρυμμένοι διὰ τὰς βαναυσίας τυγχάνουσιν.*

---

tatis scriptoribus afferre. Conf. igitur Aristid. T. I, p. 69. 209. Lucian. Rhet. Praec. cap. 1. *τάχιστα δεινὸς ἀνὴρ ἔσῃ .., ἢν .. ἐθελήσῃς .. προθύμως ἀνύειν τὴν ὁδόν, ἔστ᾽ ἂν ἀφίκῃ πρὸς τὸ τέρμα.* Maxim. Tyr. Diss. XVII, 8. *ἕπου τῷ λόγῳ, ὁ δὲ ἐρήσεται* (Cod. Bern. *αἰρήσεται:* sed leg. *ὁ δὲ ὁδηγήσεται*) *διαιρούμενος τὰς γνωριμωτάτας φύσεις δίχα, καὶ τὴν ἑτέραν τὴν τιμιωτέραν τέμνων ἀεί, ἔστ᾽ ἂν ἐφίκηται τοῦ νῦν ζητουμένου.* Clem. Alex. Strom. VII, p. 726. *πεπεισμένος ... εἰς τὸ ἄμεινον ἀεὶ τὴν προκοπὴν προϊέναι ταῖς ἀρετὴν ἑλομέναις ψυχαῖς, ἔστ᾽ ἂν ἐπ᾽ αὐτὸ ἀφίκωνται τὸ ἀγαθόν.* Denique unus Methodius, quippe Atticismi studiosissimus, plurima exempla praebet, videlicet p. 56. 74. 75. (ubi *ἔστ᾽ ἂν* VB. P. C. recte pro *ἐπειδὰν* A.) 99. 173. 188. 253. ap. Epiphan. p. 557, A. 568, D. 586, B. (ubi Leontius male *ἕως ἂν* pro *ἔστ᾽ ἂν*) et ap. Phot. cod. 234, p. 297, *b.* 37. Bekk. *ἔστ᾽ ἂν ἀνακαινοποιηθεῖσαν .. ἀναλάβωμεν οἰκίαν.* ubi Combef. ap. Galland. Biblioth. PP. T. III, p. 791, A. male *εἰς τ᾽ ἀνακαινοπ.* cet. *Ἔστ᾽ ἂν* Noster p. 75. dicere maluit, quam *ἄχρις οὗ*, quod insequitur p. 76. in loco ex Galat. 4, 19. Sic enim illic P. C.: *ἕως οὗ* A.

53 Cf. p. 147. *ἴτε τὰς ἴυγγας καὶ τὰ θέλγητρα κ ο ύ φ ω ς παραμείψασαι τοῦ βίου.* ubi P. *κωφῶς*, hac nota a Valesio adiecta: „*κούφως*, quod legebatur, videtur per errorem factum ex *κωφῶς*.“ Coniecturam sanequam speciosam Combefisius recte reprobavit, nec tamen satis refutavit. Nam quod parum verisimile esse dicit, Methodium hic Homericam de Sirenibus fabulam respexisse, ea fabula ille revera usus est Symp. p. 172. et in libro *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Meurs. Varr. Divinn. p. 91. idque in declaranda voluptatis vi, cuius symbolum Sirenes sunt. Vid. mea in Nov. Annal. Philol. Vol. XLIX, Fasc. IV, p. 413. Verum enimvero scriptura *κούφως* melius, quam *κωφῶς*, cum verbo *παραμείψασαι* concinit, et comparato nostro loco corroboratur. Adiectivum similiter translatum p. 173. ubi animae *εὔπτεροι καὶ κοῦφαι* laudantur. Isidor. Pelus. Epist. I, 53. *μηδὲν κώλυμα πρὸς τὴν ἀνάβασιν ἔχοντα, κοῦφον δὲ καὶ εὐπαράλλακτον τῆς θνητῆς ἀναχωροῦντα ἰλύος.* Vid. mea ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 260. ed. Krabing. De verbo *κουφίζειν*, Platonice ad animam translato, ad p. 171. monemus. Ceterum cum istis: *ὑπερπηδήσασαι .. τὸν κόσμον*, comparanda Platonica Phaedr. p. 249, C. *ὑπεριδοῦσα ἃ νῦν εἶναί φαμεν, καὶ ἀνακύψασα εἰς τὸ ὂν ὄντως.* In proximis: *ὀξυτάτῳ διανοίας τάχει*, *ὀξὺς* ad mentis pernicitatem translatum, ut *ὀξέως* ap. Plat. Phaedr. l. l.

54 *Οὐράνιον* VB. V.: *οὐρανίαν* A. M. P. C. Eadem scripturae discrepantia ap. Plat. Phaedr. l. l. Nos cum Astio Annott. in Phaedr. p. 408. *οὐράνιον* scripsimus, et eundem p. 410. secuti, *ἀψῖδα* A. P. in *ἀψῖδα* refinximus. *Ἀψίδα* pessime Combefis. Platonis locum Astius l. c. p. 409 sq. illustravit et scriptorum, *οὐράνιον* vel *οὐρανίαν* vel *οὐρανοῦ ἀψῖδα* celebrantium, testimonia attulit. Adde Creuz. Annot. in Plot. p. 309, *b.* Damascius Vit. Isid. ap. Phot. cod. 242, p. 335, *b.* 7. Bekk. *καὶ ἔχεται αὕτη καταπτᾶσα τῆς οὐρανίας ἀψῖδος τοῦ χθονίου βίου.* Gregor. Nyss. ap. Procop. Cat. in Cant. Cantic. ed. Mai. p. 283. *τὸ πεδίον τοῦτο* (terram dicit) *συγκρίσει τῆς οὐρανίας ἀψῖδος κοιλὰς ὀνομάζεται.* Ceterum Methodium non fugit, *τὴν οὐράνιον ἀψῖδα* ap. Plat. Phaedr. l. l. eandem rem significare, atque in sqq. *τὸ τοῦ οὐρανοῦ νῶτον.* Vid. annot. 639.

55 *Εἰλικρινὲς* et *εἰλικρινῶς*, sive *εἱλικρινὲς* et *εἱλικρινῶς*, ut alii scribunt, solemnia Platoni vocabula in argumento de ideis deque earum cognitione. Vid. Stallb. ad Pol. V, p. 477, A. qui vulgarem per spiritum lenem scripturam, et ad Phaed. p. 66, A., Valckenario auctore, derivationem ab *εἰλέω* sequitur. Aliis viris doctis illa ratio potior visa, qua eae voces, ab *εἵλη* derivatae, per asperum scribuntur. Vid. Kuhn. ad Polluc. VI, 23, 97. Schneider. ad. Plat. Civit. V, p. 477, A. Ast. Annott. in Phaedon. p. 540. et Lex. Plat. T. I, p. 617 sq. Ideler. ad Aristot. Meteor. I, 3, 12, p. 344—346. Apud Nostrum tum h. l., tum p. 190. 241. et ap. Epiphan. p. 548, C. D. vulgaris scriptura *εἰλικρινῶς* obtinet. De codd. non liquet; quapropter tutius visum nihil mutare. Videsis mea in Jahnii Annal. Philol. Supplem. Vol. X. Fasc. II. p. 171. Apud Plat. tamen Symp. l. l. *εἱλικρινὲς* Bekkerus cum pſ et plerisque codd. quos ego secutus sum.

56 Vid. Adagior. Collect. Francofurt. a. 1670, p. 684 sq. Ceterum *προςελθόντες* A., *προςυπελθόντες* P. C. verbo vitioso.

57 *Βαναυσίαν* Methodius dicit i n d o l e m i l l i b e r a l e m, m i n i m e i n g e n u a m. *Βάναυσοι τέχναι* sive *βαναυσίαι*, ut ap. Plat. Pol. l. l., s e l l u l a r i o r u m a r t e s, *βάναυσοι τεχνῖται* sive *βάναυσοι* s e l l u l a r i i proprie vocantur, neque tamen sine contemtus significatione, siquidem veteres sic statuebant, opifices omnes in sordida arte versari, neque quidquam officinam honestum aut liberale habere posse. Vid. Desider. Herald. De Rer. Iudicatar. Auctorit. Lib. I, c. 5, §. 7. Valckenar. ad Ammon. p. 214 sq. Heindorf. ad Plat. Theaet. p. 176, C. Ast. Animadvss. in Legg. p. 265. (ad V, p. 741, E.). Inde nata, quae h. l. usu venit, translata notio vocis *βαναυσία*; inde *βάναυσον* dicitur, quidquid rerum vel hominum illiberali et sordida est indole. Sic Noster p. 279. *βαναύσοις ἐπιθυμίαις.* Conf. Platonis locum, ibi iuxta positum, et quos Ast. Lex. Plat. T. I, p. 335 v. *βάναυσος*, consignavit. Thom. Mag. Laud. Greg. Naz. p. 34 ed. Norm. *οἱ τῶν ἀνθρώπων ἀνδραποδώδεις καὶ τὴν γνώμην ὡς ἀληθῶς βάναυσοι.* *Ἀτελεῖς* sunt i m p e r f e c t i et i n e r u d i t i, ut ap. Plat.

τὰς ψυχὰς ἀγάλματα τῶν σωμάτων[58] οὔσας θεραπεύεσθαι χρὴ κοσμουμένας[59] δικαιοσύνῃ.

Symp. 216, E. τὰ ἐντὸς ἀγάλματα. Pol. III, 410, C. ἵνα .. θεραπεύοιντο .. τὴν ψυχήν. al. Phaed. 114, E. κοσμήσας τὴν ψυχὴν .. σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ.

ὁπόταν[60] ἀόκνως κατακούειν τῶν θείων ἁμιλλώμεναι λόγων μὴ ἀπολήγωσι, πρὶν αὐτοῦ ἐφάψασθαι[61] ὅ ἐστιν ἀληθές, ἐπὶ σοφῶν ἀφικνούμεναι θύρας[62].

Pol. VI, 490, A. ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε φιλομαθής, καὶ ... οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἐφάψασθαι. Phaedr. 245, A. ὃς .. Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται.

P. 15. ἃς (nim. ignavas virgines) ἐκκριτέον[63]· μικρολόγῳ γὰρ φύσει καὶ ταπεινῇ καὶ ἐπιμορφαζομένῃ σοφίαν[64] οὐ χρὴ μαθημάτων θείων κοινωνεῖν. ἦ γὰρ οὐ γελοῖον ἐκείναις ἀδολεσχεῖν, αἵτινες ἐπὶ μὲν τοῖς μικροῦ ἀξίοις[65] πάντα ποιεῖν συντείνονται, ὅπως ἀκριβέστατα ἕξουσι τὰ τελεσιουργούμενα, ἐπὶ δὲ τῶν ἀναγκαίων, δι' ὧν μᾶλλον

Polit. 303, B. ἐκείνην γε ἐκκριτέον. Pol. VI, 486, A. ἐναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου. VI, 486, B. δειλῇ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς .. οὐκ ἂν μετείη. VI, 504, E. ἢ οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους, ὅπως

---

l. l. et ap. Nostrum p. 74. οἱ δὲ ἀτελεῖς ἔτι καὶ ἀπαρχόμενοι τῶν μαθημάτων. quibus οἱ τελειότεροι opponuntur.

58 Praeclarae imaginis ansam dedisse videtur Plato, Symp. l. c. ἀγάλματα nuncupans rerum divinarum virtutisque species, Socratis animo impressas. Qua de metaphora, a Platonicis celebrata, vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 7. Wernsdorf. ad Himer. Ecl. X, 12. p. 187. Hinc Noster animas ipsas, quippe quae naturae divinae speciem impressam gerant, ἀγάλματα vocavit, adiecta voce σωμάτων, quae animas corporum, tanquam templorum (cf. 1 Cor. 6, 19.), simulacra esse significat. Apposite Cicero De Legg. I, 22. Qui se ipse norit, primum aliquid se habere sentiet divinum, ingeniumque in se suum, ***sicut simulacrum aliquod***, dedicatum putabit. Similis, nec tamen eadem est metaphora, de qua vid. annot. ad p. 136.

59 Platonis exemplo, usitata Methodio κόσμος et κοσμεῖν de omni virtutum ornatu. Conf. p. 136. τὸ κάλλος ἡμῶν ἄριστα τότε τηρεῖται .., ὁπόταν δικαιοσύνῃ κοσμῆται: p. 145. λαμπάδας (animas dicit) φέρουσαι κεκοσμημένας οὐκ ἀλλοτρίῳ καὶ κοσμικῷ κόσμῳ τινί, ἀλλὰ τῷ φρονήσεως καὶ σωφροσύνης. ubi imitatio loci ex Phaed. supra allati: κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ cet., magis etiam elucet: p. 153 sq. τὸν .. κόσμον .. τῆς σωφροσύνης. ubi cf. Pol. IV, p. 430, E. loco iuxta posito: p. 154. ἔνδοθεν .. τὸν κόσμον ἐξάπτονται, τὸν .. τῆς ἐλευθερίας (cf. Phaed. p. 114, E. τῷ ἑαυτῆς κόσμῳ, .. ἐλευθερίᾳ), τῆς μεγαλοφροσύνης, τῆς σοφίας, τῆς σωφροσύνης: ibid. διπλοῦς .. ὁ περὶ τὸν ἄνθρωπον φαίνεται κόσμος cet.: p. 166. τῷ τῆς δικαιοσύνης κόσμῳ καὶ κάλλει: p. 167. τῷ διαχρύσῳ τῆς ἀρετῆς κόσμῳ: ibid. (ἀγαθὰ) ἃ δὴ .. κοσμεῖ τὸν ἄνθρωπον (p. 168.) κόσμῳ χρυσῷ: p. 170. εἰς κάθαρσιν καὶ κόσμον .. ψυχῆς. p. 243 saep. Adde verba ex p. 247 suo loco allata, quorum in proximis κόσμητρον in eodem argumento sic positum: καθαροὺς καὶ κεκοσμημένους .. ὥςπερ (p. 248) κοσμήτρῳ ταῖς ἀσκήσεσι. Adde Animadvss. in Basil. I, p. 52.

60 Ὁπόταν A. P.: ὁπότε male C. Deinde τῶν θείων addunt A. M. C., recte probante Valesio: perperam om. V. P. Ἀμιλλώμεναι mendose A.: ἁμιλλ. recte V. M. P. Ἁμιλλᾶσθαι πρός τι, ut Plato loco παραλλήλῳ, Methodius dicit ap. Epiphan. p. 563, A. πρὸς τὸ βέλτιστον ἁμιλλωμένων: p. 563, D. πρὸς δόξαν μᾶλλον ἢ πρὸς ἀλήθειαν ἁμιλλώμενον (ἀμιλλ. male edd. Bas. et Pet.). Διαμιλλᾶσθαι, uti h. l. ἁμιλλᾶσθαι, cum infinitivo Methodius coniungit ap. Epiphan. p. 576, B. 578, D. 585, C. Apud Platonem neque ἁμιλλᾶσθαι, quod est Latinum aemulari, neque διαμιλλᾶσθαι cum infinitivo coniunctum reperitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 124. 486.

61 Praeter Platonica ex Pol. l. l.: πρὶν ... ἐφάψασθαι, cf. Symp. p. 212, A. ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ. Est omnino frequens ap. Plat. usus verbi ἐφάπτεσθαι, ad cognitionem veri rerumque divinarum translati. Qui quidem usus ad illud metaphorae genus pertinet, quod in Bas. Plot. p. 22 illustravimus.

62 Ad normam formulae Platonicae: Μουσῶν ἐπὶ θύρας ἀφικνεῖσθαι, Methodius dicit: ἐπὶ σοφῶν θύρας ἀφικνεῖσθαι. Indidem fluxerunt locutiones: ἐπὶ φιλοσόφων vel σοφιστῶν θύρας ἥκειν vel φοιτᾶν. Vid. Ast. ad Phaedr. l. c. Annott. p. 376 sq. Jacobs. ad Philostr. Imagg. p. 225.

63 Ἐκκρίνειν h. l. secernendi, segregandi significatum habet, ut ap. Plat. Polit. l. l., ubi male variatur: ἐγκριτέον. Ibid. p. 286, C. pro ἐκκρίνοντες Flor. i. ἐγκρίνοντες, quod Heusd. coniecit et Ast. Lex. Plat. T. I, p. 661 probavit. Tu v. Stallbaum. p. 180.

64 Σοφίαν V. P.: σοφίᾳ A. M. C. Prior genuina est lectio. Vid. Schneider. Lex. v. ἐπιμορφάζω. Mox ἦ γὰρ A. V. P.: ἢ γὰρ M. non bene, si Val. audias. Atqui ἦ haud raro, ut ap. Plat. Pol. l. l., interrogantis est, etiam non praecedente interrogatione. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 13. Alias tamen ἦ γὰρ —; recte dicitur. Vid. Schneider. Civit. T. III, p. 246 (X, p. 607, D.). Interrogandi signum, ab A. omissum, cum P. in clausula posui.

65 Τοῖς μικροῦ ἀξίοις A. M. P.: τοῦ μικροῦ ἀξίου male VB. V. Atticam formam σμικρός, quae est ap. Plat. l. l., Methodius h. l. non magis servavit, quam paullo ante in voce μικρολόγος. Vid. annot. 314. 333. Mox ἕξουσι A. M. P.: ἕξοσι V. nec minus mendose idem in seqq. αὐτὸς pro αὐταῖς ap. A. M. P.

αὐταῖς ὁ τῆς σωφροσύνης ἔρως αὔξεται, μὴ μεγίστας ἡγεῖσθαι[66] *τὰς ἀ-* (p. 16) *κριβείας;*

ὅτι ἀκριβέστατα ἕξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας;

P. 17. *εἰς διδασκάλων συμψελλιζόντων*[67] *ἀποστέλλουσιν, ἔστ' ἂν ἀποβαλόντες τὴν μειρακιώδη τρίχα τοῦ νοῦ*[68] *εἰς τὴν τῶν μειζόνων ἄσκησιν παραπεμφθῶσι.*

Prot. 325, D. *εἰς διδασκάλων πέμποντες.* Alcib. I, 120, B. *ἔτι .. τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα ἔχοντες ἐν τῇ ψυχῇ .. καὶ οὔπω ἀποβεβληκότες.*

τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τῶν ὅλων[69]

Timae. 28, C. *τὸν .. ποιητὴν καὶ πατέρα τῶν ὅλων.*

οὐκέτι[70] *τοῖς αὐτοῖς* (p. 18) *ἐπιμένειν τὸν ἄνθρωπον ἐπέτρεπεν ὁ Θεός, σκοπῶν ὅπως ἀπὸ τῶνδε εἰς τάδε μεταβαίνοντες πλησιαίτερον προκόπτωσιν ἔρχεσθαι τῶν οὐρανῶν, μέχρις ἂν εἰς αὐτὸ τὸ μέγιστον μάθημα καὶ κορυφαιότατον τῆς παρθενίας*[71] *φθάσαντες τελειωθῶσιν, ἀπὸ τῆς ἀδελφομιξίας ὁδεύσαντες πρῶτον εἰς τὸ ὀθνείας ἐπάγεσθαι γαμετάς, κἀκεῖθεν εἰς τὸ μηκέτι πολλαῖς ἐπιβαίνειν τετραπόδων νόμῳ*[72]*, καθά-*

Symp. 211, B. *τοῦτο γὰρ δή ἐστι τὸ ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικὰ ἰέναι ..., ἀρχόμενον* (C.) *ἀπὸ τῶνδε τῶν καλῶν ἐκείνου ἕνεκα τοῦ καλοῦ ἀεὶ ἐπανιέναι, ὥςπερ ἀναβαθμοῖς χρώμενον, ἀπὸ ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυεῖν ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν σωμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα, ἔστ' ἂν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευ-*

---

66 Vox *ἡγεῖσθαι* Valesio mendosa est visa. Sed, quod pace viri eruditissimi sit dictum, nodum in scirpo quaesivit. Videlicet *ἡγεῖσθαι* respondet verbis: *ἀξιοῦν εἶναι*, ap. Plat., et *μεγίστας ἡγεῖσθαι* est: maximi facere, id quod Combefisium non latuit. Ne quis autem *εἶναι* post *ἡγεῖσθαι* desideret, vid. annot. 20.

67 *Εἰς διδασκάλων συμψελλιζόντων* A. C.: *εἰς διδάσκαλον συμψελλίζοντας* P. de suo, ut videtur, certe male intellecta formula *εἰς διδασκάλων*, de qua v. Ast. ad Prot. l. l. Annott. p. 101. *Ψελλίζειν* autem sive *ψελλίζεσθαι* quum proprium sit puerulorum blaterantium (cf. v. c. Plat. Gorg. p. 485, B. C.), Methodius h. l. ludimagistros, qui in docendo puerili captui se accommodant, *συμψελλίζειν* dicit. Idem Orat. in Ram. Palmar. cap. 2. ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 820, C. de Davide: *οἷς (νηπίοις) συγχορεύων τῷ πνεύματι καὶ συνευωχούμενος* — (D.) — *συμμουσουργεῖ καὶ συμψελλίζει ἡδέως.* Legendum: *συμψελλίζει.* Ibid. p. 823, A. *αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην* ex LXX. Esai. 29, 24.

68 *Νοῦ* A. M.: *νοὸς* V. P. C. forma posterioris aetatis scriptoribus usitata, quae tamen in Methodio vix ferenda est. Vid. annott. ad Eliam Cret. col. 801 (6). Proverbiali locutioni ap. Plat. l. l. Methodius ita usus est, ut verba: *τὴν μειρακιώδη τρίχα*, substitueret illis: *τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα*, de quibus vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 36. et quos Platonis interpretes laudarunt: Schol. Arist. Av. 911. Diogen. Adag. LXXIII. Erasm. Adag. Chil. II. Cent. III, 28. p. 257. Hadr. Jun. Comm. De Coma p. 500 ed. Hag. Lysidis Pythagorei dictum ap. Jamblich. V. P. cap. 17. Junius, auctore Eustath. ad Il. A. p. 79, cum Platonis loco comparavit; sed illud multum differre, Ruhnken. in Tim. Ed. I. p. 36. recte pronuntiavit. Olympiodori scholium, a Ruhnkenio allatum, p. 148 sqq. ed. Creuz. exstat. Platonem imitatus, scriptor nescio quis ap. Suid. T. I, p. 188. *τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα ἐπιδείκνυσθαι* dixit. *Ἀποθέσθαι τὴν πρώτην τρίχα* est ap. Greg. Naz. in Apologia, laudatum Casaubono ad Pers. Sat. V, 116. De anima indocta Demetr. Cydon. De Cont. Morte p. 102. *τὴν πρώτην ἔτι φέρουσα τρίχα.* ubi v. Kuinoel. Audacius Zachar. Mityl. Dial. ed. Boissonad. p. 109. *οὐδὲ τὴν τρίχα τῶν πονηρῶν καὶ ἀθέων δοξασμάτων καὶ τῆς συντρόφου πλάνης, ἣν κατὰ τὴν ψυχὴν περιφέρετε, ... ἀποκεῖραι βούλεσθε.* ubi Boissonad. Not. p. 408. Barthium nugantem recte reprehendit, neque tamen ipse quidquam lucis attulit. Ceterum *τὴν μειρακιώδη τρίχα* Methodius eo aptius dixit, quod h. l. sermo est de pueris, ad maturiorem aetatem provectis.

69 Ad Timaei locum propius etiam accedunt haec Methodii ap. Phot. cod. 234, p. 304, *a*. 27. Bekk. *τὸν πατέρα καὶ ποιητὴν τῶν ὅλων.* Idem ap. Phot. cod. 234, p. 301, *b*. 4. 5. *ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς τῶν ὅλων.* in quibus *δημιουργοῦ* nomen, de Deo usurpatum, item Platonicum esse, annot. 251. docemus. Platonicam de Deo formulam: *ὁ πατὴρ τῶν ὅλων* sive *τοῦ παντός*, attigi ad Eliam Cret. col. 803 (1). *Ποιητοῦ* nomine in eadem re, Platone auctore, Methodius utitur p. 47. et 48.

70 *Οὐκέτι* A.: *οὐκ ἔτι* P. C. Sed recte habet *οὐκέτι*, iam non. Vid. Ast. Annott. in Plat. Protag. p. 86. et Lex. Plat. T. II, p. 489 sq.

71 *Τῆς παρθενίας* V. P.: *τὴν παρθενίαν* A. M. C. Tu cf. Plat. Symp. l. l. *τοῦ καλοῦ μάθημα. Μάθημα* Methodio *παρθενία* etiam p. 23. *μόνῳ .. ἄρα ἐφυλάσσετο τοῦτο πρεσβεῦσαι τὸ μάθημα τῷ κυρίῳ. Θεῖα μαθήματα* idem disciplinas vocat, quibus ad Deum perducimur, p. 15. et p. 247. Similiter Plato summam quamque cognitionem *μάθημα* nuncupat, Symp. l. l. Pol. VI, p. 505, A. *ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα.* al. Adiectivum *κορυφαῖος* tertio gradu, ut h. l., in virginitatis laude positum p. 11. et 170. quorum locorum priore offendor verbis: *ὅσῳ κορυφαιότατον καὶ μεγαλοπρεπές (ἡ παρθενία), τοσούτῳ καὶ τοὺς κινδύνους μείζονας ἔχον.* Fortasse legendum: *ὅσῳ κορυφαιότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον* —.

72 *Τετραπόδων* A. M. P. C.: *τετράποδος* V. quod, licet ad Platonis verba Phaedr. l. c. propius accedens, tamen ab hoc loco alienum est. *Νόμῳ* est lectio olim ap. Plat. vulgata, cuius loco VV. DD. e codd. *νόμον* reposuerunt, i. e. ritu, qui accusativus, ut *τρόπον* (cf. v. c. Method. ap. Epiph. p. 549, B. C.) et *δίκην*, de quo annot. 189., adverbii instar habet. Scripturam vulgarem et ex inter-

τὰς ψυχὰς ἀγάλματα τῶν σωμάτων[58] οὔσας θεραπεύεσθαι χρὴ κοσμουμένας[59] δικαιοσύνῃ.

ὁπόταν[60] ἀόκνως κατακούειν τῶν θείων ἁμιλλώμεναι λόγων μὴ ἀπολήγωσι, πρὶν αὐτοῦ ἐφάψασθαι[61] ὅ ἐστιν ἀληθές, ἐπὶ σοφῶν ἀφικνούμεναι θύρας[62].

P. 15. ἃς (nim. ignavas virgines) ***ἐκκριτέον[63]· μικρολόγῳ γὰρ φύσει καὶ ταπεινῇ καὶ ἐπιμορφαζομένῃ σοφίαν[64] οὐ χρὴ μαθημάτων θείων κοινωνεῖν. ἦ γὰρ οὐ γελοῖον ἐκείναις ἀδολεσχεῖν, αἵτινες ἐπὶ μὲν τοῖς μικροῦ ἀξίοις[65] πάντα ποιεῖν συντείνονται, ὅπως ἀκριβέστατα ἕξουσι τὰ τελεσιουργούμενα, ἐπὶ δὲ τῶν ἀναγκαίων, δι' ὧν μᾶλλον***

Symp. 216, E. ***τὰ ἐντὸς ἀγάλματα.*** Pol. III, 410, C. ***ἵνα .. θεραπεύοιντο .. τὴν ψυχήν.*** al. Phaed. 114, E. ***κοσμήσας τὴν ψυχὴν .. σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ.***

Pol. VI, 490, A. ***ὅτι πρὸς τὸ ὂν πεφυκὼς εἴη ἁμιλλᾶσθαι ὅ γε φιλομαθής, καὶ ... οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος, πρὶν αὐτοῦ ὃ ἔστιν ἑκάστου τῆς φύσεως ἐφάψασθαι.*** Phaedr. 245, A. ***ὃς .. Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας ἀφίκηται.***

Polit. 303, B. ***ἐκείνην γε ἐκκριτέον.*** Pol. VI, 486, A. ***ἐναντιώτατον γάρ που σμικρολογία ψυχῇ μελλούσῃ τοῦ ὅλου καὶ παντὸς ἀεὶ ἐπορέξεσθαι θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου.*** VI, 486, B. ***δειλῇ δὴ καὶ ἀνελευθέρῳ φύσει φιλοσοφίας ἀληθινῆς .. οὐκ ἂν μετείη.*** VI, 504, E. ***ἦ οὐ γελοῖον ἐπὶ μὲν ἄλλοις σμικροῦ ἀξίοις πᾶν ποιεῖν συντεινομένους, ὅπως***

---

l. l. et ap. Nostrum p. 74. *οἱ δὲ ἀτελεῖς ἔτι καὶ ἀπαρχόμενοι τῶν μαθημάτων.* quibus *οἱ τελειότεροι* opponuntur.

58 Praeclarae imaginis ansam dedisse videtur Plato, Symp. l. c. *ἀγάλματα* nuncupans rerum divinarum virtutisque species, Socratis animo impressas. Qua de metaphora, a Platonicis celebrata, vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 7. Wernsdorf. ad Himer. Ecl. X, 12. p. 187. Hinc Noster animas ipsas, quippe quae naturae divinae speciem impressam gerant, *ἀγάλματα* vocavit, adiecta voce ***σωμάτων***, quae animas corporum, tanquam templorum (cf. 1 Cor. 6, 19.), simulacra esse significat. Apposite Cicero De Legg. I, 22. Qui se ipse norit, primum aliquid se habere sentiet divinum, ingeniumque in se suum, ***sicut simulacrum aliquod***, dedicatum putabit. Similis, nec tamen eadem est metaphora, de qua vid. annot. ad p. 136.

59 Platonis exemplo, usitata Methodio *κόσμος* et *κοσμεῖν* de omni virtutum ornatu. Conf. p. 136. *τὸ κάλλος ἡμῶν ἄριστα τότε τηρεῖται .., ὁπόταν δικαλοσύνῃ κοσμῆται:* p. 145. *λαμπάδας* (animas dicit) *φέρουσαι κεκοσμημένας οὐκ ἀλλοτρίῳ καὶ κοσμικῷ κόσμῳ τινί, ἀλλὰ τῷ φρονήσεως καὶ σωφροσύνης.* ubi imitatio loci ex Phaed. supra allati: *κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ, ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ* cet., magis etiam elucet: p. 153 sq. *τὸν .. κόσμον .. τῆς σωφροσύνης.* ubi cf. Pol. IV, p. 430, E. loco iuxta posito: p. 154. *ἔνδοθεν .. τὸν κόσμον ἐξάπτονται, τὸν .. τῆς ἐλευθερίας* (cf. Phaed. p. 114, E. *τῷ ἑαυτῆς κόσμῳ, .. ἐλευθερίᾳ*), *τῆς μεγαλοφροσύνης, τῆς σοφίας, τῆς σωφροσύνης:* ibid. *διπλοῦς .. ὁ περὶ τὸν ἄνθρωπον φαίνεται κόσμος* cet.: p. 166. *τῷ τῆς δικαιοσύνης κόσμῳ καὶ κάλλει:* p. 167. *τῷ διαχρύσῳ τῆς ἀρετῆς κόσμῳ:* ibid. (*ἀγαθὰ*) *ἃ δὴ .. κοσμεῖ τὸν ἄνθρωπον* (p. 168.) *κόσμῳ χρυσῷ:* p. 170. *εἰς κάθαρσιν καὶ κόσμον .. ψυχῆς.* p. 243 saep. Adde verba ex p. 247 suo loco allata, quorum in proximis *κόσμητρον* in eodem argumento sic positum: *καθαροὺς καὶ κεκοσμημένους .. ὥςπερ* (p. 248) *κοσμήτρῳ ταῖς ἀσκήσεσι.* Adde Animadvss. in Basil. I. p. 52.

60 *Ὁπόταν* A. P.: *ὁπότε* male C. Deinde *τῶν θείων* addunt A. M. C., recte probante Valesio: perperam om. V. P. *Ἀμιλλώμεναι* mendose A.: *ἁμιλλ.* recte V. M. P. *Ἁμιλλᾶσθαι πρός τι*, ut Plato loco *παραλλήλῳ*, Methodius dicit ap. Epiphan. p. 563. A. *πρὸς τὸ βέλτιστον ἁμιλλωμένων:* p. 563, D. *πρὸς δόξαν μᾶλλον ἢ πρὸς ἀλήθειαν ἁμιλλώμενον* (*ἀμιλλ.* male edd. Bas. et Pet.). *Διαμιλλᾶσθαι*, uti h. l. *ἁμιλλᾶσθαι*, cum infinitivo Methodius coniungit ap. Epiphan. p. 576, B. 578, D. 585, C. Apud Platonem neque *ἁμιλλᾶσθαι*, quod est Latinum aemulari, neque *διαμιλλᾶσθαι* cum infinitivo coniunctum reperitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 124. 486.

61 Praeter Platonica ex Pol. l. l.: *πρὶν ... ἐφάψασθαι*, cf. Symp. p. 212, A. *ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ.* Est omnino frequens ap. Plat. usus verbi *ἐφάπτεσθαι*, ad cognitionem veri rerumque divinarum translati. Qui quidem usus ad illud metaphorae genus pertinet, quod in Bas. Plot. p. 22 illustravimus.

62 Ad normam formulae Platonicae: ***Μουσῶν ἐπὶ θύρας ἀφικνεῖσθαι***, Methodius dicit: ***ἐπὶ σοφῶν θύρας ἀφικνεῖσθαι.*** Indidem fluxerunt locutiones: *ἐπὶ φιλοσόφων* vel *σοφιστῶν θύρας ἥκειν* vel *φοιτᾶν.* Vid. Ast. ad Phaedr. l. c. Annott. p. 376 sq. Jacobs. ad Philostr. Imagg. p. 225.

63 ***Ἐκκρίνειν*** h. l. secernendi, segregandi significatum habet, ut ap. Plat. Polit. l. l., ubi male variatur: *ἐγκριτέον.* Ibid. p. 286, C. pro *ἐκκρίνοντες* Flor. i. *ἐγκρίνοντες*, quod Heusd. coniecit et Ast. Lex. Plat. T. I, p. 661 probavit. Tu v. Stallbaum. p. 180.

64 ***Σοφίαν*** V. P.: *σοφίᾳ* A. M. C. Prior genuina est lectio. Vid. Schneider. Lex. v. *ἐπιμορφάζω.* Mox *ἦ γὰρ* A. V. P.: *ἢ γὰρ* M. non bene, si Val. audias. Atqui *ἦ* haud raro, ut ap. Plat. Pol. l. l., interrogantis est, etiam non praecedente interrogatione. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 13. Alias tamen *ἦ γὰρ* —; recte dicitur. Vid. Schneider. Civit. T. III, p. 246 (X, p. 607, D.). Interrogandi signum, ab A. omissum, cum P. in clausula posui.

65 ***Τοῖς μικροῦ ἀξίοις*** A. M. P.: ***τοῦ μικροῦ ἀξίου*** male VB. V. Atticam formam *σμικρός*, quae est ap. Plat. l. l., Methodius h. l. non magis servavit, quam paullo ante in voce *μικρολόγος.* Vid. annot. 314. 333. Mox *ἕξουσι* A. M. P.: *ἕξοσι* V. nec minus mendose idem in seqq. *αὐτὸς* pro *αὐταῖς* ap. A. M. P.

αὐταῖς ὁ τῆς σωφροσύνης ἔρως αὔξεται, μὴ μεγίστας ἡγεῖσθαι[66] *τὰς ἀ-* (p. 16) *κριβείας;*

P. 17. *εἰς διδασκάλων συμψελλιζόντων*[67] *ἀποστέλλουσιν, ἔστ' ἂν ἀποβαλόντες τὴν μειρακιώδη τρίχα τοῦ νοῦ*[68] *εἰς τὴν τῶν μειζόνων ἄσκησιν παραπεμφθῶσι.*

τὸν θεὸν καὶ πατέρα τῶν ὅλων[69]

οὐκέτι[70] *τοῖς αὐτοῖς* (p. 18) *ἐπιμένειν τὸν ἄνθρωπον ἐπέτρεπεν ὁ θεός, σκοπῶν ὅπως ἀπὸ τῶνδε εἰς τάδε μεταβαίνοντες πλησιαίτερον προκόπτωσιν ἔρχεσθαι τῶν οὐρανῶν, μέχρις ἂν εἰς αὐτὸ τὸ μέγιστον μάθημα καὶ κορυφαιότατον τῆς παρθενίας*[71] *φθάσαντες τελειωθῶσιν, ἀπὸ τῆς ἀδελφομιξίας ὁδεύσαντες πρῶτον εἰς τὸ ὀθνείας ἐπάγεσθαι γαμετάς, κἀκεῖθεν εἰς τὸ μηκέτι πολλαῖς ἐπιβαίνειν τετραπόδων νόμῳ*[72], *καθά-*

ὅτι ἀκριβέστατα ἕξει, τῶν δὲ μεγίστων μὴ μεγίστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβείας;

Prot. 325, D. *εἰς διδασκάλων πέμποντες.* Alcib. I, 120, B. *ἔτι .. τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα ἔχοντες ἐν τῇ ψυχῇ .. καὶ οὔπω ἀποβεβληκότες.*

Timae. 28, C. *τὸν .. ποιητὴν καὶ πατέρα τῶν ὅλων.*

Symp. 211, B. *τοῦτο γὰρ δή ἐστι τὸ ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικὰ ἰέναι ..., ἀρχόμενον* (C.) *ἀπὸ τῶνδε τῶν καλῶν ἐκείνου ἕνεκα τοῦ καλοῦ ἀεὶ ἐπανιέναι, ὥςπερ ἀναβαθμοῖς χρώμενον, ἀπὸ ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυεῖν ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν σωμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα, ἔστ' ἂν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευ-*

---

66 Vox *ἡγεῖσθαι* Valesio mendosa est visa. Sed, quod pace viri eruditissimi sit dictum, nodum in scirpo quaesivit. Videlicet *ἡγεῖσθαι* respondet verbis: *ἀξιοῦν εἶναι*, ap. Plat., et *μεγίστας ἡγεῖσθαι* est: maximi facere, id quod Combefisium non latuit. Ne quis autem *εἶναι* post *ἡγεῖσθαι* desideret, vid. annot. 20.

67 *Εἰς διδασκάλων συμψελλιζόντων* A. C.: *εἰς διδάσκαλον συμψελλίζοντας* P. de suo, ut videtur, certe male intellecta formula *εἰς διδασκάλων*, de qua v. Ast. ad Prot. l. l. Annott. p. 101. *Ψελλίζειν* autem sive *ψελλίζεσθαι* quum proprium sit puerulorum blaterantium (cf. v. c. Plat. Gorg. p. 485, B. C.), Methodius h. l. ludimagistros, qui in docendo puerili captui se accommodant, *συμψελλίζειν* dicit. Idem Orat. in Ram. Palmar. cap. 2. ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 820, C. de Davide: *οἷς (νηπίοις) συγχορεύων τῷ πνεύματι καὶ συνευωχούμενος* — (D.) — *συμμουσουργεῖ καὶ συμψελλίζει ἡδέως.* Legendum: *συμψελλίζει.* Ibid. p. 823, A. *αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην* ex LXX. Esai. 29, 24.

68 *Νοῦ* A. M.: *νοός* V. P. C. forma posterioris aetatis scriptoribus usitata, quae tamen in Methodio vix ferenda est. Vid. annott. ad Eliam Cret. col. 801 (6). Proverbiali locutioni ap. Plat. l. l. Methodius ita usus est, ut verba: *τὴν μειρακιώδη τρίχα*, substitueret illis: *τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα*, de quibus vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 36. et quos Platonis interpretes laudarunt: Schol. Arist. Av. 911. Diogen. Adag. LXXIII. Erasm. Adag. Chil. II. Cent. III, 28. p. 257. Hadr. Jun. Comm. De Coma p. 500 ed. Hag. Lysidis Pythagorei dictum ap. Jamblich. V. P. cap. 17. Junius, auctore Eustath. ad Il. A. p. 79, cum Platonis loco comparavit; sed illud multum differre, Ruhnken. in Tim. Ed. I. p. 36. recte pronuntiavit. Olympiodori scholium, a Ruhnkenio allatum, p. 148 sqq. ed. Creuz. exstat. Platonem imitatus, scriptor nescio quis ap. Suid. T. I, p. 188. *τὴν ἀνδραποδώδη τρίχα ἐπιδείκνυσθαι* dixit. *Ἀποθέσθαι τὴν πρώτην τρίχα* est ap. Greg. Naz. in Apologia, laudatum Casaubono ad Pers. Sat. V, 116. De anima indocta Demetr. Cydon. De Cont. Morte p. 102. *τὴν πρώτην ἔτι φέρουσα τρίχα.* ubi v. Kuinoel. Audacius Zachar. Mityl. Dial. ed. Boissonad. p. 109. *οὐδὲ τὴν τρίχα τῶν πονηρῶν καὶ ἀθέων δοξασμάτων καὶ τῆς συντρόφου πλάνης, ἣν κατὰ τὴν ψυχὴν περιφέρετε, ... ἀποκεῖραι βούλεσθε.* ubi Boissonad. Not. p. 408. Barthium nugantem recte reprehendit, neque tamen ipse quidquam lucis attulit. Ceterum *τὴν μειρακιώδη τρίχα* Methodius eo aptius dixit, quod h. l. sermo est de pueris, ad maturiorem aetatem provectis.

69 Ad Timaei locum propius etiam accedunt haec Methodii ap. Phot. cod. 234, p. 304, *a.* 27. Bekk. *τὸν πατέρα καὶ ποιητὴν τῶν ὅλων.* Idem ap. Phot. cod. 234, p. 301, *b.* 4. 5. *ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς τῶν ὅλων.* in quibus *δημιουργοῦ* nomen, de Deo usurpatum, item Platonicum esse, annot. 251. docemus. Platonicam de Deo formulam: *ὁ πατὴρ τῶν ὅλων* sive *τοῦ παντός*, attigi ad Eliam Cret. col. 803 (1). *Ποιητοῦ* nomine in eadem re, Platone auctore, Methodius utitur p. 47. et 48.

70 *Οὐκέτι* A.: *οὐκ ἔτι* P. C. Sed recte habet *οὐκέτι*, iam non. Vid. Ast. Annott. in Plat. Protag. p. 86. et Lex. Plat. T. II, p. 489 sq.

71 *Τῆς παρθενίας* V. P.: *τὴν παρθενίαν* A. M. C. Tu cf. Plat. Symp. l. l. *τοῦ καλοῦ μάθημα. Μάθημα* Methodio *παρθενία* etiam p. 23. *μόνῳ .. ἄρα ἐφυλάσσετο τοῦτο πρεσβεῦσαι τὸ μάθημα τῷ κυρίῳ. Θεῖα μαθήματα* idem disciplinas vocat, quibus ad Deum perducimur, p. 15. et p. 247. Similiter Plato summam quamque cognitionem *μάθημα* nuncupat, Symp. l. l. Pol. VI, p. 505, A. *ὅτι γε ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μέγιστον μάθημα.* al. Adiectivum *κορυφαῖος* tertio gradu, ut h. l., in virginitatis laude positum p. 11. et 170. quorum locorum priore offendor verbis: *ὅσῳ κορυφαιότατον καὶ μεγαλοπρεπές (ἡ παρθενία), τοσούτῳ καὶ τοὺς κινδύνους μείζονας ἔχον.* Fortasse legendum: *ὅσῳ κορυφαιότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον* —.

72 *Τετραπόδων* A. M. P. C.: *τετράποδος* V. quod, licet ad Platonis verba Phaedr. l. c. propius accedens, tamen ab hoc loco alienum est. *Νόμῳ* est lectio olim ap. Plat. vulgata, cuius loco VV. DD. e codd. *νόμον* reposuerunt, i. e. ritu, qui accusativus, ut *τρόπον* (cf. v. c. Method. ap. Epiph. p. 549, B. C.) et *δίκην*, de quo annot. 189., adverbii instar habet. Scripturam vulgarem et ex inter-

περ εἰς ὀχείαν γεγονότας, κἀντεῦθεν εἰς τὸ μὴ μοιχοὺς γεγονέναι[73], *καὶ αὖ πάλιν εἰς σωφροσύνην, καὶ ἀπὸ σωφροσύνης εἰς παρθενίαν.*

μελετήσαντες[74] *τῆς σαρκὸς ὑπερφρονεῖν.*

P. 21. *αὐτίκα*[75] *γοῦν —.*

P. 22. ***Περὶ** μὲν οὖν τῶν καιρῶν τῆς ἀνθρωπότητος .. εἴρηται· περὶ δὲ τῆς παρθενίας λείπεται*[76]. *ὅσον οὖν δυνατόν, πειρατέον φράσαι. καὶ πρῶτον ἐξεταστέον δι' ἣν αἰτίαν πολλῶν πατριαρχῶν καὶ*[77] *πολλῶν προφητῶν καὶ δικαίων πολλὰ καὶ καλὰ διδαξάντων καὶ ἐργασαμένων παρθενίαν οὐδεὶς οὔτε ἐνεκωμίασεν*[78] (p. 23) *οὔτε εἵλετο.*

τὴν ἡμετέραν μορφὴν .. πολλοῖς ἁμαρτήμασι κατεστιγμένην[79].

P. 24. *καθ' ὁμοίωσιν γὰρ ἀκριβωθῆναι τότε πάρεστι θεοῦ, ὁπότε δὴ τοὺς αὐτοῦ*[80] *χαρακτῆρας τῆς κατὰ ἄνθρωπον πολιτείας ζωγράφων δίκην ἐπιστημόνων ἐν ἑαυτοῖς ὥςπερ σανίσιν*[81] *ἐκτυπωσάμενοι*[82] *ἀσινεῖς κατέχωμεν, ἣν αὐτὸς ἐφανέρωσε μαθητεύοντες τρίβον.*

ὅπως ὥςπερ ἐν πίνακι θεῖον ἐκτύπωμα[83] *βίου βλέποντες ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν γράψαντα μιμεῖσθαι.*

τήσῃ, ὅ ἐστιν οὐκ ἄλλου ἢ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ καλοῦ μάθημα. Phaedr. 250, E. *τετράποδος νόμον βαίνειν ἐπιχειρεῖ.*

Phaed. 67, E. *οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀποθνήσκειν μελετῶσι.*

Leg. V, 735, C. *αὐτίκα γὰρ —.*

Symp. 196, D. ***Περὶ** μὲν οὖν δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας τοῦ θεοῦ εἴρηται· περὶ δὲ σοφίας λείπεται. ὅσον οὖν δυνατόν, πειρατέον μὴ ἐλλείπειν. καὶ πρῶτον μὲν —.* 179, C. *πολλῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἐργασαμένων.* 177, B. *τῷ δὲ Ἔρωτι .. μηδὲ ἕνα πώποτε .. πεποιηκέναι μηδὲν ἐγκώμιον.*

Gorg. 524, E. *κατεῖδεν οὐδὲν ὑγιὲς ὂν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν μεστήν.*

Pol. X, 613, B. *ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι θεῷ.* Pol. V, 472, C. VI, 484, C. D. 500, E. *οὐκ ἄν ποτε ἄλλως εὐδαιμονήσειε πόλις, εἰ μὴ αὐτὴν διαγράψειαν οἱ τῷ θείῳ παραδείγματι χρώμενοι ζωγράφοι.*

Pol. VI, 501, A. *Λαβόντες .. ὥςπερ πίνακα πόλιν τε καὶ ἤθη ἀνθρώπων* usque ad illa: (C.) *Καλλίστη γοῦν ἄν, ἔφη, ἡ γραφὴ γένοιτο.*

---

pretatione profectam Ast. Annott. in Phaedr. p. 448. tueri male conatus est; sed idem Lex. Plat. T. II, p. 392 in scriptura hodie recepta adquievit.

73 *Κἀντεῦθεν ... γεγονέναι* habent A. P. C., om. V. Omissionis causa fuit oscitantia librarii, qui a voce *γεγονότας* ad ea, quae post *γεγονέναι* sequuntur, aberravit, intermedia neglexit. Simili mendo p. 22. verba: *πολλῶν πατριαρχῶν καί*, ante *πολλῶν προφητῶν* ap. P. C. omissa sunt. Cf. annot. 357.

74 *Μελετήσαντες* A. M. P. C.: *ἀμελήσαντες* V. ex interpretatione eius, cui structura: *μελετήσαντες ... ὑπερφρονεῖν* insolita acciderat. Tu confer Plat. l. c. *ἀποθνήσκειν μελετῶσι*, quae etiam propter sententiam apposita, de qua monui ad Eliam Cret. col. 763 (3).

75 *Αὐτίκα* h. l. est eius, qui exemplum in promtu positum affert, quemadmodum latine statim et continuo usurpantur. Vid. VV. DD. ad Gregor. Cor. p. 417 Schaef., Ochsner. ad Eclog. Ciceron. p. 104. Graecae vocis perfrequens iste usus apud Platonem. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 56. Ast. ad Plat. Legg. p. 235. et Lex. Plat. T. I, p. 311. A voce sic usurpata incipit fragmentum libri Methodiani *περὶ ἀναστάσεως* ap. Joann. Damasc. Or. II. De Imagin. T. I, p. 389 ed. Lequien. *αὐτίκα γοῦν τῶν τῇδε βασιλέων αἱ εἰκόνες ... τιμὴν ἔχουσι πρὸς ἁπάντων.* Alia quaedam exempla annotavi in Jahnii Annal. Philol. Supplem. Vol. X. Fasc. II. p. 171. et Vol. X. Fasc. III. p. 352 (5).

76 Similiter haec in transitione enuntiantur p. 84 sq. *καὶ περὶ μὲν ἐγκρατείας ... σχεδὸν ἤδη μοι τέλος ἔχει· περὶ δὲ παρθενίας εἰρῆσθαι λείπεται λοιπόν.* in quibus articulus ante *παρθενίας* deest, ut nostro loco, quo P. C. articulum ab A. adiectum recte omiserunt. *Λοιπὸν* per pleonasmum adiectum est, nisi forte *λείπεται* delere, *λοιπὸν* autem ea positum potestate accipere mavis, de qua v. annot. 111. Paulo aliter p. 162. *καὶ περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως· περὶ δὲ τῶν παλλακῶν πάλιν λεκτέον.* Mox *φράσαι* VB. P. C.: *φάναι* minus recte A.

77 *Πολλῶν πατριαρχῶν καὶ* A.: om. P. C. Vid. annot. 73.

78 *Ἐνεκωμίασεν* P.: *ἐνεγκωμίασεν* A. C. Tu vide Buttmann. Gr. Gr. Ampl. §. 86. 2. not. 4.

79 Animam vitiis tanquam stigmatibus notari, usitata est fictio, cuius fons ap. Plat. Gorg. l. c. reperitur. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 464. Animadvss. in Basil. I, p. 132. 174. Idem valet de animae vibicibus. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 171. Methodius ap. Phot. cod. 237, p. 312, b. 41 sq. Bekk. *διὰ τὸ ... ἀνιάτως ἔχειν τοὺς τῆς ψυχῆς μώλωπας.* quae, in Excerptis ex Convivio p. 269. posita, illic non comparent.

80 *Τοὺς αὐτοῦ* P. C.: *τοὺς αὐτοὺς αὐτοῦ* A. male, mendosa scriptura ante genuinam illata.

81 Verba: *ὥςπερ σανίσιν*, ab A. omissa, adiecta a P. C., recte habent. Conf. in seqq. *ὥςπερ ἐν πίνακι.* Notabis autem vocem *σανίς*, hoc loco de pictoris tabula raro significatu dictam.

82 Sic refinxi scripturam *ἐντυπωσάμενοι* A. P. C. Similiter in seqq. peccatum, ubi *ἐντύπωμα* V. pro *ἐκτύπωμα* A. M. P. Locutione: *ἐκτυποῦσθαι ἐν —*, Plato bis usus est. Vid. Ast. Lex. Pl. T. I, p. 671. In vulgata scriptura *ἐντυπ.* praepositio ex prioribus male repetita. Statim post *ἀσινεῖς* habent A. V., om. P. C., neque tamen ea voce facile caremus.

83 De varia lect. *ἐντύπωμα* vide supra annotata. Mox verba: *καὶ ἡμεῖς*, quae habent A.

P. 25. *ὁμοίωσις γὰρ θεῷ*[84] *φθορᾶς ἀποφυγή.*

P. 28. *Οὗτος, ὦ Ἀρετή, ὁ παρ' ἐμοῦ σοι περὶ παρθενίας, ἔφη, λόγος*[85]· *εἰ δέ τι παρέλιπον, ἀναπληρούτω*[86] *διαδεξαμένη με Θεοφίλα.*

Oratio II.

Οὐκοῦν[87] *δοκεῖ μοι αναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ καλῶς ἡ Μαρκέλλα ὁρμήσασα ἐπὶ τὸν λόγον οὐχ ἱκανῶς ἐπλήρωσεν, ἐμὲ πειρᾶσθαι δεῖν*[88] *τέλος ἐπιθεῖναι*[89] *τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ εἰς*

Theaet. 176, B. *φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ.*

Symp. 197, E. *Οὗτος, ἔφη, ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ὦ Φαῖδρε, τῷ θεῷ ἀνακείσθω.* 189, E. *ἀλλ' εἴ τι ἐξέλιπον, σὸν ἔργον, ὦ Ἀριστόφανες, ἀναπληρῶσαι.*

Symp. 185, E. *Εἰπεῖν δὴ τὸν Ἐρυξίμαχον· Δοκεῖ τοίνυν μοι ἀναγκαῖον εἶναι, ἐπειδὴ Παυσανίας ὁρμήσας ἐπὶ τὸν λόγον* (186, A.) *καλῶς οὐχ ἱκανῶς ἀπετέλεσε, δεῖν ἐμὲ πειρᾶσθαι τέλος*

P. C., male om. V. De imagine, qua imitatores Christi ad divinum in eo vitae humanae exemplar suam vitam conformare et quasi depingere finguntur, conf. p. 208. *ὡς οὐκ ἄνθρωπος ... ἔσοιτο .. ἀγαθός, εἰ μὴ τῷ ἀνθρωπίνῳ παραδείγματι χρώμενος τοῦ Χριστοῦ καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἑαυτόν ζωγραφῶν κἀκεῖνον μιμούμενος βιώσει.* Imaginis ansam dedit Plato Reip. ll. ll., V, p. 472, C. D. VI, p. 484, C. D. 500, E. — 501, C. docens, philosophos beatae civitatis imaginem ad divinum exemplar, quod mente informatum teneant, delineare.

84 *Θεῷ* A.: *θεοῦ* P. C., ut supra p. 24. *καθ' ὁμοίωσιν ... θεοῦ.* Sed altera illa structura: *ὁμοίωσις θεῷ*, quae ap. Plat. Theaet. l. c. reperitur, non minus recte habet. Vid. Basil. Plot. p. 44. De Platonica *ὁμοιώσει θεοῦ* sive *θεῷ* post alios VV. DD. ipse docui Animadv. in Basil. I, p. 147 sq. haud neglecto hoc Methodii loco. Adde eundem Symp. p. 171. *παρθεῖα .. ἡ παρθενία .. καλεῖται .., ὡς δὴ μόνη τὸν ἔχοντα .. θεῷ παρεικάζουσα.* et in fragmento ex libris Advers. Porphyr. ap. Jo. Damascen. Parall. Opp. ed. Lequien. T. II, p. 785, E. *ἡμέτερον μὲν ὄντως ἐστὶ κακὸν ἡ πρὸς τὸν θεὸν ἀνομοιότης τε καὶ ἄγνοια* (conf. Plat. Theaet. p. 176, C. E.) · *ἀγαθὸν δὲ ἔμπαλιν πηλίκον ἡ πρὸς αὐτὸν ἐξομοίωσις;* De Theaeteti loco scite disputat Theodoret. Therap. Disp. ed. Schulz. XI, p. 985. et XII, p. 1017. Cf. etiam Suid. v. *φευκτέον*, ubi Kusterus ad *Πλάτων* temere annotat: „Ex Plotino."

85 Hac de clausula orationis vid. annot. 126. *Μοι* pro *σοι* C., omisso *ἔφη*, pessime.

86 *Ἀναπληρούτω* VB. P. optime: *ἀποπληρούτω* A. C. cui scripturae tuendae noli abuti iis, quae Ast. Annott. in Protag. p. 119 de verbo *ἀποπληροῦν* bene monuit. Tu praeter Platonis locum, iuxta positum, haec confer Methodii ex libro *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Meurs. Var. Div. p. 94. *τὰ λείποντα τῷ ἀδελφῷ ἀναπληροῦν.* ubi, ut h. l., sermo de supplenda oratione manca. Neque vero apud alios scriptores verbi sic usurpati exempla desunt. Ptolemae. Tetrab. Lib. III, p. 106 ed. Camerar. *προθέσεως .. ἡμῖν οὔσης καὶ τοῦτο τὸ μέρος ἐφοδικῶς ἀναπληρῶσαι.* Herm. Trismeg. Poemand. ed. Paris. p. 5. *καὶ ὁ Ποίμανδρος εἶπεν· ἀλλὰ σιώπα. οὔπω γάρ σοι ἀνεπλήρωσα τὸν πρῶτον λόγον.* Id. p. 70. *σὺ δέ μοι καὶ τὰ ὑστερήματα ἀναπλήρωσον.* Basil. Sel. Vit. S. Thecl. II, p. 178 Pant. *ἐνδείκνυσθαί μοι .. ἐδόκει .. ὡς δέῃ* (Pant. in marg.: „al. *δέοι*," recte) *με ἀναπληρῶσαι τὸν πόνον τοῦτον καὶ μὴ ἀτέλεστον καταλιπεῖν.* Eustath. ad Il. *γ.* p. 415 Rom. *Ἀγαμέμνων .. οἷον ἐπιδιορθούμενος καὶ ἀναπληρῶν ὅπερ ἐνέλειψεν ὁ ἀδελφὸς .. προστίθησι κτλ.* Id. ad Od. Prooem. p. 1380. cum simplici *ἀναπληροῦν* compositum *προσαναπληροῦν* coniungit: *ἀναπληροῖ δέ πως καὶ τὴν Ἰλιάδα ἡ βίβλος αὕτη. ἃ γὰρ ὁ ποιητὴς ἐκεῖ ἐνέλιπεν, ἐνταῦθα προσανεπλήρωσε.* Id. Praef. Comm. in Dionys. Perieg. ed. Bernhard. p. 71, 7. *ὁ λόγος οὗτος .. οὐκ ἀναπληροῖ ὡς ἀτελῆ εἰπόντα τὸν Διονύσιον.* Omnino *ἀναπληροῦν* in usu est de omni re manca, quae suppletur. Clem. Alex. Protr. I, 1. *ὁ ᾠδὸς τὴν λείπουσαν ἀνεπλήρωσε χορδήν.* Aristid. T. III, p. 177. *τὰ ἐλαττώματα ἀναπληροῖ.* Alex. Aphrod. Probl. Lib. II, cap. 68. de animalibus, quae raro pariunt: *ἤρκει ὁ χρόνος ἀναπληρῶσαι τὴν σπάνιν τῶν τικτομένων.* Damascius msc. ap. Creuz. ad Cic. De Rep. L. III, 23, p. 614, *b*. *ὁ Τελεσφόρος τοῦ Ἀσκληπιοῦ καταδεέστερος, ὅτι τὸ ἐλλεῖπον ἀναπληροῖ.* Ap. Simplic. in Categ. f. 80, *b*. inf. artes vitae humanae penuriam *ἀναπληρῶσαι* dicuntur. Greg. Nyss. T. I, p. 43, B. *ἀναπληροῦντες .. τὰ ἐλλείμματα*, quae locutio p. 746, B. recurrit: Id. T. I, p. 778, C. *τὸ ἐνδέον ἀναπληροῦν.* *Ἀναπλήρωσις* ap. eund. T. I, p. 45, C. *ἡ τοῦ λείποντος ἀναπλήρωσις.* Jo. Climac. Scal. Parad. p. 379 Rad. *πολλάκις τὴν τοῦ ἔργου ἔλλειψιν ἀνεπλήρωσεν ἡ τοῦ λόγου ὠφέλεια.* Psell. Epist. 2, p. 603. Vol. II. P. IV. Miscell. Crit. ed. Seebod. *ἀλλ' εἴ τι ἐλλείπει τούτῳ πρὸς τὴν τοῦ δικαίου ἰσχύν, σὺ ἀναπλήρου τῷ ἐφευρίσκειν αὐτῷ πόρον ἐν τοῖς ἀπόροις.* Vid. Rudolph. ad Ocell. Luc. p. 40. 293 sq. Wyttenbach. Ind. Plut. h. v. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 156. Geminum Lat. implere, i. e. efficere, ne quid desit. Vid. Schulting. ad Senec. Controv. I, 5.

87 *Οὐκοῦν* A. M. recte: *ὅτι* VB. V. P. C. Tu vide Ast. Annott. in Gorg. p. 83 sq. Simile orationis exordium p. 170, ac ponitur *οὐκοῦν* etiam in orationis decursu, ubi nimirum orator nova argumenta aggreditur, velut p. 194. *οὐκοῦν πειρώμεθα πάλιν ... δηλοῦν.*

88 *Δεῖν* ex Platone reposui: *δεῖ* A.: om. VB. P. C. Librariis fraudi fuit non intellectus pleonasmus, de quo vid. Stallbaum. ad Plat. l. c. et quae dedi annot. 612.

89 *Τέλος ἐπιθεῖναι* V. P. C.: *τ. ἐπιθῆναι* VB.: *προςεπιθεῖναι*, omisso *τέλος*, A. M. Usitata autem Platoni formula: *τέλος ἐπιτιθέναι τινί*, finem imponere rei. Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 298. Stallbaum. ad Phileb. p. 66, D. cuius coniecturam, ibi reponi suadentis: *ὥςπερ κεφαλὴν ἐπιθεῖναι* (v. *ἀποδοῦναι*) *τοῖς εἰρημένοις*, confirmant loci in Gorg. p. 505, D. et Tim. p. 69, B. *κεφαλὴν .. τῷ μύθῳ ἐπιθεῖναι.* Politici loco p. 277, B. *τῷ μύθῳ τέλος οὐκ ἐπέθεμεν*, inest parodia Homeri Il. XIX, 107. *ψευστήσεις οὐδ' αὖτε τέλος μύθῳ ἐπιθήσεις.* quae verba, a Platone aliam in sententiam usurpata, hoc sibi volunt: verba factis non consummabis. Conf. Il. XX, 369. et vid. Carpzov. Aristonis. Chii Parad. Stoic. p. 297. Prorsus *ἄκυρον* est: *ἀρχὴν ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ*, quod habet Auctor Vitae Euthymii ap. Coteler. Monumm. II, p. 340 supr. Geminae sunt formulae: *τὸν κολοφῶνα ἐπιτιθέναι τῷ λόγῳ* (v. Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 136), *τὴν κο-*

παρθενίαν ἐκ προβάσεως[90] *προκόψαι τὸν ἄνθρωπον, τοῦ θεοῦ παρορμήσαντος αὐτὸν κατὰ καιρὸν καὶ και–* (p. 29) *ρόν*[91], *δοκεῖ μοι καλῶς διελέσθαι, τὸ δὲ μηκέτι χρῆναι λέγειν τοὐντεῦθεν τεκνογονεῖν οὐ καλῶς. ἐγὼ γὰρ καθεωρακέναι μοι δοκῶ σαφῶς ἀπὸ τῶν γραφῶν ὅτι παρθενίας ἐλθούσης ὁ λόγος οὐκ ἀνεῖλε πάντῃ τὴν τεκνογονίαν. — ἀρξώμεθα*[92] *δὲ ἀπὸ τῆς Γενέσεως, ἵνα δὴ καὶ πρεσβεύωμεν μᾶλλον τὴν γραφήν.*

ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ. τὸ μὲν γὰρ διπλοῦν εἶναι τὸν Ἔρωτα δοκεῖ μοι καλῶς διελέσθαι· ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐστὶν ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς καλούς, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλα πολλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῖς τε σώμασι τῶν πάντων ζώων καὶ τοῖς ἐν τῇ γῇ φυομένοις καί, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς οὖσι, καθεωρακέναι μοι δοκῶ ἐκ τῆς ἰατρικῆς, τῆς ἡμετέρας τέχνης, ὡς μέγας καὶ θαυμαστὸς (B.) *καὶ ἐπὶ πᾶν ὁ θεὸς τείνει —. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῆς ἰατρικῆς λέγων, ἵνα καὶ πρεσβεύωμεν τὴν τέχνην.*

τοῦτο γὰρ καὶ παντὶ[93] *καταφανές, ὡς ἄρα τὸν κόσμον ἀκμὴν ἐργάζεται ζωγραφῶν ὁ* (p. 30) *θεός*[94].

Timae. 28, C. 29, A. *ἐπισκεπτέον πρὸς πότερον τῶν παραδειγμάτων ὁ τεκταινόμενος αὐτὸν ἀπειργάζετο.* usque ad illa: *παντὶ δὴ σαφὲς ὅτι πρὸς τὸ ἀΐδιον.*

P. 34. *ἥκει γὰρ ἐκεῖνος ὁ λόγος*[95], *ὃν ἴσως* (p. 35) *ἀπαιτῶν σέ τις, ὦ σοφωτάτη*[96], *λέξει —.*

Gorg. 521, E. *ὁ αὐτὸς δέ μοι ἥκει λόγος, ὅνπερ πρὸς Πῶλον ἔλεγον.* al. Pol. I, 339, E. *ὦ σοφώτατε Θρασύμαχε.*

ρωνίδα ἐ. τῷ λ., qua posteriore utitur Pallad. Dial. de S. Chrysost. p. 3 ed. Bigot. *ἐπιθεὶς οὖν τὴν κορωνίδα τῷ λόγῳ, ἀφήγησαι ἡμῖν πόθεν παραγέγονας.* Ceterum istae formulae: *τὸν κολοφῶνα* sive *τὴν κορωνίδα ἐπιτιθέναι*, non minus quam *τέλος ἐπιτιθέναι*, etiam de consummandis rebus vel factis in usu sunt. Nilus Ep. 60, p. 27 ed. Allat. *χρὴ μὴ μόνον ἐνάρξασθαι τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ κορωνίδα καὶ τέλος ἐπιτιθέναι.* Vid. Adagiorum Collectio Francofurt. a. 1670, p. 570. 574 sq. Krabing. ad Synes. de Provid. p. 283.

90 ***Προβάσεως*** VB. P. C.: *προςβάσεως* perperam A. Sed fortasse *προβιβάσεως* scribendum, collatis seqq.: *θεοῦ παρορμήσαντος αὐτόν.* ***Προβιβάζειν*** enim, unde *προβίβασις*, id significat, quod est incitare. Apud Platonem id verbum semel, et hac ipsa potestate positum, reperitur, Prot. p. 328, B. *προβιβάσαι εἰς ἀρετήν.* Verbi usum attigi in Jahnii Nov. Annal. Phil. Supplem. Vol. XI. Fasc. III. p. 351. 1.

91 ***Καὶ καιρὸν*** add. P. C.: om. A. Sed repetitum *καιρὸς* stare posse videtur, si de Hebraismo cogites et vertas: iteratis temporum momentis. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 70. Ceterum *τοῦ θεοῦ* A.: *θεοῦ* P. C. Sed cf. p. 18.

92 Quod Methodius *ἀρξώμεθα* quam *ἄρξομαι* propter insequens *πρεςβεύωμεν* ponere maluit, notus est loquendi usus, quo una eademque persona, de se verba faciens, singulari et plurali numero promiscue uti solet. Vid. annott. in Jo. Glyc. De V. S. R. p. 78 sq. (ubi hunc Methodii locum attigi) et p. 131.

93 ***Παντὶ*** reposui pro vulg. *πάντῃ.* Plato Tim. p. 53, C. *δῆλόν που καὶ παντί.* Symp. p. 187, A. *μουσικὴ δὲ καὶ παντὶ κατάδηλος ... ὅτι* cet. quibus locis, uti nostro, *καὶ* vocem *πᾶς* intendit. Method. p. 105. *δῆλον καὶ παντί: παντί που σαφὲς* simpliciter idem p. 59, adiecto tamen *που*, ut ap. Plat. Tim. l. l.

94 Methodius hoc loco Platonem Tim. l. c. ita respexit, ut Platonico mundi opifici pictorem substitueret. Eiusdem loci imitatio magis etiam elucet p. 128, ubi sermo est de mundi gubernatione, et p. 133. 135. in argumento de animae creatione. Quo quidem in argumento illustrando Methodius Deum cum pictore itidem comparat. Quemadmodum autem ibi Deus pulcrum in animi humani natura *ζωγραφεῖν* dicitur, ita Methodius p. 60. eundem, humana natura in Christo redintegranda, hominem *μεταζωγραφεῖν* docet. Id quod est *μεταζωγραφεῖν* Deo tribuitur p. 45. *ὁ ἀριστοτέχνης .. θεός, τῇ ποιητικῇ δυνάμει τῷ Χριστῷ* (ita A. M. P. C.: *τοῦ Χριστοῦ* VB. V.) *μετασχηματίζων καὶ μεταζωγραφῶν* (ita VB. V. P. C.: *ζωγραφῶν* A. M.) *τὰς ἰδέας.* id est: corporis humani formas et species, pro hominis aetate, variegans. Adde annot. 721. extr.

95 Usitata Platoni formula: *ὁ λόγος ἥκει*, de oratione vel ratione, quae usu venit seque offert. Praeter Gorg. l. c. conf. Symp. p. 187, D. *πάλιν γὰρ ἥκει ὁ αὐτὸς λόγος* (unde Methodius profecit ap. Epiphan. p. 545, A. *πάλιν γὰρ ὁ αὐτὸς ἡμῖν ἥκει λόγος*). Epist. VII, p. 339, D. *καὶ πάλιν ὁ λόγος ἧκεν ὁ αὐτός, τὸ μὴ δεῖν προδοῦναι Δίωνα.* Philostr. Her. p. 739 Olear. p. 230 Boiss. *ἄλλος αὖ λόγος ἥκει.* Plotin. p. 211, D. *ἥξει ὁ λόγος ἀναφέρων τὸν κόσμον ἐπὶ τὰ πρῶτα.* Damasc. De Princip. p. 207. *οὕτως οἱ .. πρότεροι λόγοι ἥξουσιν ἡμῖν.* Similiter *ἔλεγχοι* eidem *ἥκειν* dicuntur p. 205. *εἰ δὴ ταῦτα οὕτως ἔχοντα φαίνεται, οἱ αὐτοὶ ἥξουσιν ἔλεγχοι.* Omnino *ἥκειν* usitatum est de omni re, quae usu venit. Cf. Hipparch. p. 232, A. *οὐκοῦν .. οὐ τὸ κερδαλέον ἀγαθὸν αὖ πάλιν τρίτον ἢ τέταρτον ἥκει ἡμῖν ὁμολογούμενον;* Liban. Oratt. T. I, p. 946, B. *ἥκει καὶ τοῦτο.* Plotin. p. 739 (ϛ.) C. *πάλιν αὖ ἥκει οὐκ ἐν πράξει τὸ ἐφ᾽ ἡμῖν, ἀλλ᾽ ἐν νῷ ἡσύχῳ τῶν πράξεων.* ubi Ficinus errat. Jamblich. De Myst. Aeg. V, 15, p. 130, 13. *πάλιν οὖν ἥκει τῆς θρησκείας ὁ διπλοῦς τρόπος.*

96 ***Ὦ σοφωτάτη*** A.: *ὡς σοφωτάτην* VB. P. C. Eodem modo p. 41. in VB. V. peccatum: *ὦ σοφωτάτα* C. typographi errore. Recte illic A. M. P. *ὦ σοφωτάτη*, quod, uti nostro loco, Platonis exemplo Pol. l. c., *εἰρωνικῶς* est positum. Adde p. 295. *φράσον ἐμοί, ὦ σοφωτάτη, —.* Vid. annott. in Eliam Cret. col. 858 (3). et infra annot. 602.

κατασκευασθέντος αὐτῷ[97] *τοῦ σκηνώματος*[98] *πρὸς τοῦ θεοῦ.*

ἵνα μὴ καταφύγῃς ὥςπερ[99] *εἰς τειχίον, ἐχέγγυον προχειριζομένη τὴν .. γραφήν.*

ὦ οὗτος[100].

P. 37. *ἴθι*[101] *δὴ .. ἀπόκριναι.*

Axioch. 366, A. *τὸ δὲ σκῆνος τουτὶ πρὸς κακοῦ περιήρμοσεν ἡ φύσις.*

Pol. VI, 496, D. *οἷον ... ὑπὸ τειχίον ἀποστάς.*

Symp. 172, A. *Ὦ Φαληρεὺς .. οὗτος Ἀπολλόδωρος.*

Gorg. 452, D. *ἴθι οὖν ... ἀπόκριναι.* a[1].

---

97 *Αὐτῷ*, A. M. recte pro *αὐτοῦ* VB. V. P. C. Dativus est qui dicitur ethicus. Vid. Bernhardy. Synt. Graec. p. 85.

98 *Σκηνή*, *σκῆνος* et *σκήνωμα* usitata Methodio de corpore humano. De voce *σκηνή* cf. p. 241—243. (saep.) 246. 252. *τὴν σκηνὴν ἑαυτῶν, τὴν σάρκα.* 254 sq. (saep.), quorum locorum nonnullis *σκηνή* corpus coeleste intelligitur. Adde dictionem *αἱ ἔνσαρκοι ἡμῶν σκηναί* in Methodii fragmento I. de S. Cruce ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 826, B. Cum auctore libri Sap. IX, 15. et S. Paulo 2 Cor. 5, 1. 4. *σκῆνος* corpus vocat Methodius ap. Epiphan. p. 560, A. (ad Amos. 9, 11.) *τὴν σάρκα τὸ σκῆνος τῆς ψυχῆς:* ap. Phot. cod. 234, T. II, p. 297, *a*. 36. — *b*. 10. Bekk. (in interpretatione 2 Cor. 5, 1.). Vocis *σκήνωμα*, translate, ut 2 Pet. 1, 13. 14., de corpore usurpatae, conferantur exempla p. 98. 140. (ad Luc. 12, 49.) *γῆν ἡμῶν τὰ σκηνώματα φράσας:* p. 144. (ad Thess. I, 14, 16. *οἱ νεκροί*) *τουτέστι τὰ σκηνώματα:* p. 236. *τὴν ἀνάστασιν καὶ πῆξιν τοῦ πεπτωκότος εἰς γῆν ἡμῶν σκηνώματος:* p. 255: ap. Epiphan. p. 578, B. 580, A. *Ἐγκατασκηνοῦν* translate dicitur Christus, in corpore humano degens, p. 166. *ἐγκατεσκήνωσεν ἐνανθρωπήσας εἰς αὐτήν* (se *εἰς τὴν σάρκα*). Sic A. M. recte et secundum Jo. Ev. I, 14.: *ἐγκατέσκηψε* VB. P. quod Combefisius Not. p. 154. col. 2. respuere debebat. Conf. Porphyr. De Abstin. Lib. IV, 9. *οὔτε ψυχὴ ἐν μόνῳ ἀνθρώπῳ ἐπὶ γῆς κατεσκήνωσεν* —. ubi vid. Rhoer. p. 322. Ad idem metaphorae genus pertinet formula: *ἡ ἀληθινὴ σκηνοπηγία*, qua Methodius corporis resurrectionem significat p. 236. 243. 254. Conf. eundem in luculento fragmento libri *περὶ ἀναστάσεως*, quod Combefisius e cod. Rupif. protulit (ap. Galland. Bibl. PP. T. III. p. 780. 781.), p. 780, C. quo loco quae exstant, in brevius contraxit epitome ap. Phot. cod. 234. p. 298, *b*. 18—22. De voce *σκῆνος*, ad corpus translata, sigillatim tenendum est, eius exempla tum apud scriptores sacros et ecclesiasticos, tum apud profanos reperiri. Quocirca non adsentior Gruppio, qui in scriptione de Archytae et antiquiorum Pythagoreorum fragmentis, p. 129 sq. et p. 134, usum vocis *σκᾶνος* vel *σκῆνος*, in illis fragmentis obvium, a scriptoribus Graecis abjudicavit, et collato loco in libro Sap., quem supra excitavimus, ex loquendi usu Judaeorum Alexandrinorum repetiit. Tu vide Rhoer. l. l. Schleusner. Lex. N. T. T. II, p. 886, v. *σκῆνος*, Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 443. Creuzer. Annot. in Vit. Plot. p. CXXXII, *a. b.* Gelder. ad Tim. Locr. p. 117. Eius usus nonnulla hoc loco adiiciam exempla: Herm. Trismeg. ed. Paris. p. 74. *τὸ σκῆνος τοῦτο.* et simpliciter *τὸ σκῆνος* p. 75.: id. p. 82. *περὶ ἀληθείας οὐκ ἔστι δυνατὸν ἄνθρωπον ὄντα, ζῶον ἀτελές, ἐξ ἀτελῶν συγκείμενον μελῶν καὶ ἐξ ἀλλοτρίων σωμάτων καὶ πολλῶν τὸ σκῆνος συνεστός, τολμήσαντα εἰπεῖν:* p. 84. *ἔτι ὢν ἐν τῷ σκήνει*, dum est in corpore, nim. homo: Euseb. Demonstr. Ev. VII, p. 348, D. Ceterum Methodius, uti nostro loco, *τὸ σκήνωμα* a Deo, non a natura repetens, auctorem Axiochi l. c. notare voluisse videtur, ita p. 98. *τὰ ὄργανα* Ps. 136, 1. *σκηνώματα* intelligens, Timaei Locri locum ibi juxta positum manifesto respexit.

99 *Ὥςπερ*, quod P. C. habent, male om. A. Tu conf. Plat. l. c. *οἷον ὑ. τ. ἀ.* Est autem huic loco in summa argumenti diversitate tamen communis cum Platonico *τειχίου* imago, in declarando tuto refugio adhibita. Platonis locum multi laudarunt vel eius argumentum, servata *τειχίου* imagine, imitando expresserunt. Vid. Ast. Comm. in Pol. p. 544. Stallbaum. Pol. T. II, p. 49 sq. Schneider. T. II, p. 188, *b*. Simplicius in Epict., a me in ed. Turic. II. Reipubl. T. I. (Symbol. Crit. p. 8.) laudatus, in imitatione illius loci p. 247 ed. Schweighaeus. haec inter alia ponit: *ὡς ὑπὸ τειχίον τι κρυβήσεται.* Vocem *ἐχέγγυον* A. P. C. interpungendo ad *τειχίον* inepte referunt. Tu confer p. 49. *καὶ τούτων μὲν ἐχέγγυον μάρτυρα παρέξομαι τὸν Παῦλον.* et p. 61. *καί μοι ἐχέγγυος μάρτυς .. ὁ προφήτης Ἱερεμίας παρίτω.* et vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 128.

100 *Ὦ οὗτος* VB. P. C. recte: *ὡς οὕτως* A. M. pessime. Tu vide Ruhnk. ad Timaei glossam Platonicam: *ὦ οὗτος· ὦ σύ*, p. 279 sq. Reisig. Conjectt. in Aristoph. p. 166 sq. Ast. Annott. in Plat. Protag. p. 16. Stallbaum. ad Symp. l. l., insuper Matthiae. Gr. Gr. Ampl. §. 312, 1. Thiersch. Gramm. Gr. §. 277. 5. *a*. Symposii l. l. lectionem: *ὦ .. οὗτος ..*, Viri Docti, etiam Stallb. ed. I. et Bernhard. Synt. p. 67, auctore Bastio Tentam. Crit. p. 85 sq., olim reprobarunt; iam vero eam lectionem Stallbaum. ed. II. et III. recepit, suadente nimirum contra Rueckertum Astio Ephemeridd. Litt. Jenens. 1832, num. 52, p. 410. Receptam confirmat Timaei auctoritas, qui necesse est glossam Platonicam: *ὦ οὗτος*, ex ipso illo loco in Lexicon retulerit, quum vocis *ὦ*, cum *οὗτος* in appellando coniunctae, apud Platonem nuspiam alias vestigium reperitur. *Ὦ οὗτος* Noster etiam p. 34. 83.: *ὦ οὗτοι* p. 79. 87. 153. Quod autem ap. Method. Photii cod. 235, p. 303, *b*. 22—25. Bekk. *οὐκοῦν, ὦ οὗτοι, ... φατε.* codd. A. B. *ὦ* omittunt, notum est, etiam simplex *οὗτος* in alloquendo poni. Vide VV. DD. supra laudatos.

101 *Ἴθι* A. P.; *ἴσθι* C. typographi errore. Tu v. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 627, et conf. Method. p. 92. *ἀλλ' ἴθι καὶ τὰ λοιπὰ ... διέλθωμεν:* p. 295. *ἀλλ' ἴθι φράσον ἐμοί* —. (*ἡμῖν* A: melius *ἐμοί* VB. P. C.) et apud Epiphan. p. 567, B. *ἴθι οὖν προθύμως πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποσάφει.* *Ἴτε*, agitedum, habet Plato Legg. VII, 797, D. *ἴτε δὴ μειζόνως αὐτὸν ἀκούσωμεν*, Noster p. 146. *ἴτε οὖν, ὦ νεολαία τῶν καινῶν αἰώνων, ἴτε τὰ ἀγγεῖα πληρώσατε σφῶν δικαιοσύνης:* p. 147. *ἴτε τὰς ἴυγγας καὶ τὰ θέλγητρα κούφως παραμείψασαι τοῦ βίου —:* p. 185. *ἴτε* (*ἴθε* P. pessime) *γὰρ ἀναβᾶσαι τῷ λόγῳ θεάσασθε* (sic P. C.: *θεάσασθαι* A. male) — *γυναῖκα μεγάλην:* p. 244. *ἴτε γὰρ καὶ τὰ ἑξῆς ἐπισκεψώμεθα:* p. 251. *ἴτε γὰρ ... τὴν γραφὴν αὐτὴν ἐπισκέψασθε* (ita A. C.; *ἐπισκέψασθαι* P. male). *Ἴθι* cum partic. fut. coniunctum p. 173. *ἴθι μοι συναντιληψομένη τοῦ λόγου.* item

Ἡ δὲ ὑπὸ γενναίου ὥςπερ ληφθεῖσα τῶν μέσων ἀνταγωνιστοῦ [102] *ἐσκοτοδίνιασε, καὶ μάλα μόλις* [103] *ἀναπνεύσασα* [104] *ἔφη, Ἐρωτᾷς ἐρώτημα διὰ παραδείγματος, ὦ μακαρία, χρῆζον* [105] *ἀποδειχθῆναι, ἵν' ἔτι μᾶλλον ἴδῃς ὡς —.*

οὐ γὰρ τὸ σπειρόμενον αἰτιατέον [106], *ἀλ-* (p. 38) *λὰ τὸν εἰς ἀλλοτρίαν ἄρουραν* [107] *.. τὴν ἰδίαν .. πιπράσκοντα σποράν. ἀπείκασον γὰρ τοιούτῳ τινὶ τὴν ἡμετέραν γένεσιν εἰς τὸν βίον, οἷον οἴκῳ παρακειμένην* [108] *ἔχοντι τὴν εἴςοδον ὄρεσιν ὑψηλοῖς· διήκειν δὲ τὸν οἶκον ἐπὶ πολὺ κάτω μέχρι μακρὰν* [109] *τῆς εἰςόδου, ἔχοντα πολλὰς ὀπὰς ἐκ τῶν ὀπίσω καὶ περιφερῆ κατὰ τοῦτο τὸ μέρος γεγονότα. Ἀπεικάζω, ἔφη ἡ Μαρκέλλα. – νόησον —.* (p. 39) — *θεώρησον* [110] *—.*

Prot. 339, E. *ὥςπερεὶ ὑπὸ ἀγαθοῦ πυκτοῦ πληγεὶς ἐσκοτώθην.* Pol. I, 342, C. *μάλα μόγις.* al. Euthyd. 276, C. *πρὶν ἀναπνεῦσαι.* Pol. VI, 487, E. *Ἐρωτᾷς .. ἐρώτημα δεόμενον ἀποκρίσεως δι' εἰκόνος λεγομένης. — ἄκουε οὖν τῆς εἰκόνος, ἵν' ἔτι μᾶλλον ἴδῃς ὡς —.*

Tim. 87, B. *ὧν αἰτιατέον μὲν τοὺς φυτεύοντας ἀεὶ τῶν φυτευομένων μᾶλλον.* 91, D. *ὡς εἰς ἄρουραν τὴν μήτραν .. ζῶα κατασπείραντες.* Pol. VII, 514, A. *ἀπείκασον τοιούτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν —· ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκήσει σκηλαιώδει ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴςοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐν δεσμοῖς —. Ὁρῶ, ἔφη.* Pol. VI, 488, A. *νόησον —.* Pol. VII, 514, B. *Ὅρα —.*

ἴωμεν ap. Epiphan. p. 546, D. 552, C. nimirum ex alio verbi *εἶμι* usu, cuius exempla ap. Platon. non desunt (v. Ast. Lex. Pl. T. I, p. 628), tametsi ille nunquam ita eo usus est. Ceterum istud *ἴθι* est in Sophistarum flosculis, quos Ammianus (vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 282) salse ridet.

102 *Ἡ δὲ* et *ὥςπερ ἀπὸ γ.* A.: *καὶ ἡ Θεοφίλα* et *ὑπὸ γ. ὥςπερ* P. C. quorum posterius praetuli. Platonicam pugilis imaginem, luctatore substituto, ingeniose Methodius imitatus est. Ex eodem illo Protagorae loco idem imitando profecit ap. Epiphan. p. 562, C. *σκοτιζόμενος (ἐβεβλήμην γὰρ ... τῇ δεινότητι κατηντλημένος τῶν λόγων) ... ἔφην.* Ceterum *σκοτοδινία* et, quod Noster habet, *σκοτοδινιᾶν* non inusitata Platoni in declaranda animi perturbatione, quae ex quaestionis difficultate oboritur. Cf. Soph. p. 264, C. Legg. X, p. 892, E. Theaet. p. 155, C.

103 *Μάλα μόγις* Plato Pol. l. l. et Theaet. p. 142, B. quibus locis hodie *μόγις* loco olim vulgati *μόλις* scribunt. Omnino VY. DD. priorem formam, quippe Atticis magis usitatam (v. Gregor. Cor. p. 64 sq. Ast. Comm. in Pol. p. 634), in Platone alteri e codd. crebro substituerunt. Neque tamen *μόλις* a Platone aut ab Atticis abiudicandum est. Vid. VV. DD. ad Gregor. Cor. l. c. Schneid. ad Civit. T. II, p. 208 sq. Winkelmann. ad Euthyd. p. 43 sq. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 359. Noster p. 48. *ἐπειδὴ τοῦτο μόλις τέλος ἔσχε.* et p. 257. *μόλις ἀναπνεῦσαι.* Idem tamen ap. Epiphan. Haer. p. 562, C. *ὡς οὖν ἐπαύσατο μόγις καὶ ὁ Πρόκλος.* ubi vid. annot. 446. *Μάλα μόλις,* ut Methodius nostro loco, Epiphanius Haer. p. 806, A. *καὶ μάλα μόλις διεδράσαμεν τὸ δυςθαλάττιον τοῦτο χωρίον.* p. 1078, C. In glossariis vett. *μόλις* Latine vix, tandem redditur. Vid. Routh. Reliqq. SS. T. I, p. 510.

104 Conf. Method. ap. Epiphan. p. 562, C. *ἠρέμα τὴν κεφαλὴν ἐπάρας καὶ ἀναπνεύσας.* ubi vid. annot. 451.

105 *Χρῇζον* et mox *ἵν' ἔτι* P. C.: *χρῇζον* et *ἵνα ἔτι* negligentius A. Deinde *ἴδῃς* ex Platone reposui: *εἰδῇς* A. P. C.

106 *Αἰτιατέον* VB. V. P. recte et secundum Platonem Tim. l. l.: *αἰτιᾶται* perperam A. M.

107 De metaphora, qua matrix cum arvo vel sulco vel omnino cum terra comparatur, conf. p. 31. *ἡ τοῦ σπέρματος εἰς τὰς αὔλακας τῆς μήτρας ... καταβολή:* p. 32. (semen) *διὰ τῶν παιδογόνων ὀργάνων εἰς τὴν ἔμψυχον τῆς θηλείας ἐξέσσυται γῆν.* ubi male A. *ἐξύσσεται,* P. C. *ἐξύεται.* Tu cf. Democrit. ap. Stob Flor. Tit. 6. p. 82 = 193. *ξυνουσίη ἀποπληξίη σμικρή· ἐξέσσυται γὰρ ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου.* qua de sententia, ab aliis Pythagorae attributa, vid. Menag. ad Diog. L. VIII, 9. IX, 43. cui Stobaei testimonium in promtu non fuit. Eâdem metaphorâ *γεωργεῖν* ponitur ap. Phot. cod. 237, p. 313, 41, *a.* — 2, *b.* *ἄνθρωπος ... σπορᾶς καταβολῇ ὅμοιον ἄνθρωπον γεωργῶν.* quae in fine Excerptorum e Convivio apposita, in eo frustra quaesiveris. Vid. Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 410. (ad Legg. VIII, p. 839, A. *ἀρούρας θηλείας*) Stallbaum. ad Plat. Tim. l. l. et ad Cratyl. p. 406, B. Ceterum quod h. l. *ἀλλοτρία ἄρουρα,* idem *ἀλλότριος κῆπος* p. 44. *ἀπ'* (sic P. C.; *ὑπ'* A. *ἐπ'* VB.) *ἀλλοτρίων .. κήπων τὰς παιδογόνους λυμαίνονται κλέπτοντες συμπλοκάς.* Vid. Barnes. ad Anacr. Fragm. LXV. de hac metaphora vocis *κῆπος.*

108 *Παρακειμένην* A. P. quod ad *τὴν εἴςοδον* refertur: *παρακειμένῳ* VB. perperam. *Προςκειμένην* VB. P. C. in eadem re infra p. 41, ubi A. male *προκειμένην.*

109 *Μέχρι μακρὰν* A.: *μέχρι ἄκρων* VB.: *μέχρις ἄκρων* P. C. qui ante *μέχρις* comma ponunt. Sed recte habet *μέχρι μακράν,* si verba: *διήκειν .. εἴςοδον,* uno tenore legas, et cum A. post *εἴςοδον* distinguas. *Μακρὰν* enim, quod ap. Plat. Pol. loco *παραλλήλῳ* nude est positum, h. l. genitivum habet, ut p. 223. *τῆς χείρονος μακράν.* In N. F. *μακρὰν* fere *ἀπὸ* secum habet. Vid. Schleusner. Lex. N. T. Tom. II. p. 67 sq. *Μέχρι* autem, quod Atticum pro vulgari *μέχρις* (vid. Ast. Annott. in Protag. p. 100 sq.), interdum cum adverbiis conjungi, Dorvillius ad Charit. p. 481 ed. Lips. recte monuit.

110 Attendas velim Platonicam in Methodio elegantiam, qua imaginibus instituendis voces *ἰδέ, ὅρα, νόησον* simm. praemitti solent. Praeter locos juxta positos conf. *πλάττε* Pol. IX, p. 588, C., *θὲς* Theaet. p. 191, C. Minus Platonica, sed obiter notanda, quae Noster p. 38 sq. interponit: *δός,* fac, et *δεδόσθω,* concedatur.

P. 40. *Οὐκοῦν λοιπὸν δὴ* [*και-* (p. 41) *ρὸς*] *τούτων ἤδη προδιηνυσμένων*[111], *ταύτην σε πᾶσαν προσάπτειν, ὦ σοφωτάτη*[112], *τὴν εἰκόνα τοῖς ἤδη ἔμπροσθεν εἰρημένοις, τὸν μὲν οἶκον ἀφομοιοῦσαν τῇ ἀοράτῳ τῆς γενέσεως ἡμῶν φύσει, τὴν δὲ προσκειμένην*[113] *εἴσοδον τοῖς ὄρεσι τῇ ἀπὸ τῶν οὐρανῶν εἰς τὰ σώματα καταβάσει καὶ παραπομπῇ*[114] *τῶν ψυχῶν.*

(*ἡ ποιητικὴ δύναμις τοῦ θεοῦ*) *τὰ ἐνδύματα ταῖς ψυχαῖς ἐργαζομένη*[115].

P. 42. *θείας ... μοίρας τῆς δημιουργικῆς τὸ σπέρμα μεταλαμβάνον*[116].

οὐδὲν γὰρ αὐτό τι[117] *καθ᾽ ἑαυτὸ τῶν πραγμάτων ἡγητέον εἶναι κακόν, ἀλλὰ παρὰ τὴν πρᾶξιν τῶν χρωμένων*

Pol. VII, 517, A. *Ταύτην τοίνυν, ἦν δ᾽ ἐγώ, τὴν εἰκόνα, ὦ φίλε Γλαύκων, προσαπτέον ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις* (B.), *τὴν μὲν δι᾽ ὄψεως φαινομένην ἕδραν τῇ τοῦ δεσμωτηρίου οἰκήσει ἀφομοιοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει.* Pol. X, 614, D. *καταβαίνειν ἑτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καθαράς.*

Gorg. 523, D. *τὰ αὐτῶν ἀμφιέσματα καὶ τὰ τῶν κρινομένων.*

Symp. 206, C. *ἔστι δὲ τοῦτο θεῖον τὸ πρᾶγμα* (nim. *ἡ συνουσία*).

Symp. 180, E. *πᾶσα γὰρ πρᾶξις ὧδ᾽ ἔχει· αὐτὴ ἐφ᾽ ἑαυτῆς πραττομένη* (181, A.) *οὔτε καλὴ οὔτε αἰσχρά. οἷον ὃ νῦν*

---

111 *Οὐκοῦν ... προδιηνυσμένων* A. M. P. (hic quidem *προδιηνυσμένων*, typographi errore) C. *Οὐκοῦν δὴ λοιπὸν τούτων προηνυσμένων*, omisso *καιρός*, V. (*προηνυσμένων* item VB.). In priore lectione *λοιπὸν* adverbii instar est positum et iam significat (vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 260), in posteriore *λοιπόν*, seq. accus. cum inf., vertendum: reliquum est, ut —. Conf. Plat. Pol. IV, 466, D. *οὐκοῦν ... ἐκεῖνο λοιπὸν διελέσθαι* —; Mihi quidem *καιρὸς* ex interpolatione adiectum videtur.

112 Vid. annot. 96.

113 Vid. annot. 108.

114 *Παραπομπῇ* A. P.: *καταπομπῇ* C. ex errore, ut videtur, operae typographici, praepositionem *κατὰ* in voce *παραπομπῇ* ex antegressa *καταβάσει* temere repetentis. *Παραπομπὴ* h. l. dicitur traiectio animarum in corpora descendentium. Quidquid enim Allatius et Combefisius obloquuntur, Methodius h. l. cum Origene Platonis sententiam de descensu animarum (cf. Pol. l. l.) manifesto sequitur, licet non adiecta significatione poenae, quam Origenes illi inesse voluit.

115 De imagine Platonica, qua corpus vestimentum animae esse fingitur, vide Creuzer. ad Plotin. De Pulcrit. p. 303 sq. laudatum Astio Annott. in Gorg. p. 458. ad ista Platonis, quae locum *παράλληλον* ex Gorgia praecedunt: *ἠμφιεσμένοι ... σώματα κτλ.* *Ἔνδυμα*, ut h. l., corpus significat p. 66. *τὸν ἄνθρωπον ὄργανον γεγονότα καὶ ἔνδυμα τοῦ μονογενοῦς*, nimir. quod ille corpus humanum induit. *Τὸν χιτῶνα τῆς ψυχῆς τὸν σάρκινον* corpus dicit Methodius p. 46. Simile illud Empedoclis de natura: *σαρκῶν ἀλλοιόχρωτι περιστέλλουσα χιτῶνι.* de quo vid. Karsten. Philos. Graec. Vet. Reliq. T. II, p. 272. Idem sibi volunt *δερμάτινοι χιτῶνες* apud LXX. Genes. 3, 21. ex interpretatione Philonis Judaei, quam postea non solum Valentinus, sed etiam Origenes et ambo Gregorii eorumque exemplo alii scriptores eccles. adoptarunt, et cuius vestigium vel apud Porphyrium reperitur. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 31. Porro comparanda sunt: *ἱμάτιον, περιβολή, περίβλημα, περιβόλαιον, προκάλυμμα* similia, ad corpus translata, de quibus v. Animadvss. in Basil. I, p. 136. Eodem pertinent induendi et exuendi verba, de corpore translate dicta. Conf. Plat. Gorg. p. 523, C. *ἠμφιεσμένοι εἰσὶ σώματα»* Method. p. 64 sq. *βαστάσαντος* (*βαστάζοντος* VB.) *αὐτὸν* (sc. *τὸν ἄνθρωπον*) *τοῦ κυρίου καὶ ἀμφιεσαμένου:* p. 145. (*τὰ σκηνώματα*) *ἀπαμφιασθέντα τῶν ψυχῶν.* i. e. corpora, animis exuta. *Περικεῖσθαι* (*σῶμα*) dicit Method. ap. Epiphan. p. 535, A. 564, D. 580, D., *περιτίθεσθαι* idem ap. Epiphan. p. 536, D. De Deo, hominem mortali corpore circumiiciente, idem ap. Epiph. p. 545, D. (secundum recensionem vulg.) *νεκρότητα περιβαλὼν αὐτόν.* ubi leg. *νεκρότητι*, ut est ap. Phot. cod. 234. p. 293, b. 26., coll. Symbol. in Epiphan. p. 51. Homo *νεκροφορεῖν* dicitur p. 565, A. D. 571, C. Plura ex hoc genere dedi in Animadvss. in Basil. I, p. 135 sq. et ad Marc. Eugenic. p. 50. Ceterum Allatius h. l. inepte comparavit Platonis locos, quibus *σῶμα* quasi *σῆμα* esse docetur (vid. annott. in El. Cret. col. 820. 5.); nec magis recte idem Pauli Apost. *οἰκίαν σκήνους* 2 Cor. cap. 1. (imo cap. V, 1., vid. annot. 98.) ad partes vocavit.

116 Platonicâ dicendi formulâ: *θείας μοίρας μετέχειν*, i. e. divinae sortis participem esse (Prot. p. 322, A. Phaedr. p. 230, A.), Noster ita utitur, ut vocem *θείας* adiectis verbis: *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, leniter affirmet. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaed. p. 540. et Lex. Pl. T. I, p. 632. Quod autem divinam semini naturam Methodius tribuit, Platonem in ea re sequitur, qui Symp. l. l. procreationem negotium divinum vocat. Sic Aristot. Oec. cap. 4. et Ocell. Luc. IV, 2. concubitum, quaeque ei inserviant, divinitus esse instituta docent. Philo parentes in confinio immortalis naturae esse dicit, *διὰ τὴν τοῦ γεννᾶν πρὸς θεὸν τὸν γεννητὴν τῶν ὅλων ἐξομοίωσιν*, Opp. T. II, p. 198. ubi vid. Mangei. Clemens Alex. Strom. II, p. 505 Pott. *θείαν γένεσιν* nuncupat generationem, rem divinitus institutam. De *γάμῳ* Hierocles Fragm. p. 302 ed. Needh. *θεῖον ὡς ἀληθῶς φέρει καρπόν, τὴν τῶν παίδων γένεσιν.* Phallos *ξύμβολον τοῦ θείου πράγματος*, i. e. generationis, vocat Aretaeus De Caus. et Sign. Morb. Acut. II, 12, p. 25, B. ubi vid. Petit. p. 166. Adde Hesych. *παρὲξ τὸ θεῖον χρῆμα· ἔξω τῆς μίξεως.* quae, ut Aretaei verba, apprime conspirant cum Platonis dicto Symp. l. l.: *ἔστι δὲ τοῦτο θεῖον τὸ πρᾶγμα.*

117 *Αὐτό τι* A. M.: *αὐτόθι* V. P. C. Sed recte habet *αὐτό τι*, si *οὐδὲν ... τι* conjungas. Vid. Bernhard. Syntax. Gr. p. 442. et annot. 316. Insequentia: *καθ᾽ ἑαυτό*, inserviunt tuendis verbis ap. Plat. *καθ᾽ αὑτό*, quae, licet in multis omissa codd., Stallbaumius tamen recte defendit, coll. p. 183, D. Adde Phaed. p. 66, A. *αὐτῇ καθ᾽ αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ*, et vide Boissonad. ad Marin. V. P. p. 74 sq. et ad Theophyl. Simoc. p. 266.

τοιουτῶδες [118] *γίνεσθαι. κοσμίως μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ σωφρόνως κόσμιον ἀπέβη, αἰσχρῶς δὲ καὶ ἀσχημόνως αἰσχρόν* [119].	*ἡμεῖς ποιοῦμεν, ἢ πίνειν ἢ ᾄδειν ἢ διαλέγεσθαι, οὐκ ἔστι τούτων αὐτὸ καθ' αὑτὸ καλὸν οὐδέν, ἀλλ' ἐν τῇ πράξει, ὡς ἂν πραχθῇ, τοιοῦτον ἀπέβη· καλῶς μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ ὀρθῶς καλὸν γίγνεται, μὴ ὀρθῶς δὲ αἰσχρόν.*
P. 43. *ἀτὰρ δὴ καὶ* [120] —.	Pol. II, 367, E. *ἀτὰρ οὖν καὶ* —. al.
P. 44. ***Καὶ τί δεῖ παραδείγμασι τοσούτοις καταχρωμένην μηκύνειν τὸν λόγον;***	Menex. 244, D. *καὶ μηκύνειν μὲν τί δεῖ;* Pol. 277, D. *παραδείγμασι χρώμενον.*
ὁ ἀριστοτέχνης [121] .. (p. 45) .. *τὸν ἄνθρωπον .. τεκταινόμενος* [122] *καὶ κηροπλαστῶν* [123] *ἐξ ὑγρῶν .. σπερμάτων ἐν μήτρᾳ.*	Legg. V, 746, A. *πλάττων καθάπερ ἐκ κηροῦ ... πολίτας.* VII, 789, E. *τὸ γενόμενον .. πλάττειν οἷον κήρινον, ἕως ὑγρόν.*
P. 47. *τὸ .. ἀθάνατον καὶ ἀγήρων* [124] *μόνος ὁ παντοκράτωρ ἐμφυσᾷ* (sc. *τῇ ψυχῇ*).	Polit. 273, E. *ἀθάνατον αὐτὸν καὶ ἀγήρων ἀπεργάζεται.*
P. 47. *ἀμέλει* [125] ... *ὁ λόγος ... φησί.*	Pol. V, 450, A. *ἀμέλει .... πᾶσι ταῦτα δεδογμένα ἡμῖν νόμιζε.* al.

---

118 *Τοιουτῶδες* A.: *τοιῶσδε* VB. P. C. Tu confer *τοιόνδε* ap. Plat. Symp. l. l., neque in Methodio mirare serioris Graecitatis vocem *τοιουτώδης*. Mox *πραττόμενον* VB. V. P. C.: inepte *πλαττόμενον* A. M.

119 Platonicae in Symposio sententiae adhibeantur eiusdem philosophi loci: Men. p. 188, C. D. E. Euthyd. p. 281, D. E. Alcib. I, p. 115, E. collato Proclo Comm. ed. Creuz. p. 215. Convivii locum cum Aristot. Eth. Nic. V, 8 init. Camerarius comparavit annot. p. 237 ed. Wechel. Isocratem in hac sententia inculcanda sibi placuisse, te docebit Benseler. ad Areopag. cap. 2, §. 4, p. 103. Egregie in eandem sententiam Seneca De Benef. I, 6. animus ... rebus. Plura dederunt Wass. ad Sallust. Jug. cap. 4. Krabing. ad Synes. De Regno p. 8, A. annot. p. 189 ed. pecul. Quod autem Plato Symp. l. l. universe ponit, idem de divitiis Clem. Alex. Q. D. S. cap. 14, §. 6., de artibus Basil. M. Epist. 223, p. 356, B. ed. Garn., de voluptate Man. Palaeologus Or. V, p. 228 sq. sigillatim pronuntiant. Ceterum similiter Noster libro *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, ap. Phot. cod. 236, p. 307, *b*. 35. Bekk. *τῇ φύσει κακὸν οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τῇ χρήσει γίνεται κακὰ τὰ κακά.*

120 *Ἀτὰρ* est ex vocibus Platoni familiaribus. Vid. Tim. Lex. V. Pl. p. 52. ibique Ruhnk., Ast. Lex. Pl. T. I, p. 299. Simpliciter posita, vox est leniter adversantis p. 93. binis locis, quorum cum posteriore, praeter locum ex Hipp. Mai. iuxta positum, conf. Theaet. p. 154, D. *εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν, ὦ φίλε, καὶ θείως· ἀτὰρ* cet. Vid. Heusd. Spec. Crit. p. 27. Heindorf. ad Theaetet. p. 142, D. *Ἀτὰρ δὴ καί*, initio enuntiationis, ut h. l., positum, p. 148. transitum a genere ad peculiare quidpiam facit. Eadem vis formulae *ἀτὰρ οὖν καί*, post *μὲν* illatae, ap. Plat. Pol. l. c. Vid. Perizon. ad Ael. V. H. 3, 6. Jacobs. ad. Ael. H. A. p. 49. Post *μὲν* illatum *ἀτὰρ δὴ καὶ* ap. Jamblich. De Myst. Aeg. III, 26 init., *ἀτὰρ οὖν καὶ* post *τε* ap. Themist. Or. XI, p. 147, C. *Ἀτὰρ καὶ* recte Oehler. et Dindorf. cum Combefisio pro vulg. *εἰ γὰρ* in Methodianis ap. Epiph. p. 556, C. ubi cod. Ven. *ἀτὰρ* confirmat. Mox *δεῖ* A. C.: *χρὴ* P. Deinde *καταχρωμένην* A. P.: *κεχρημένην* C.

121 Plenius *ὁ ἀριστοτέχνης θεὸς* post paullo p. 45, ubi huc respicitur. Methodius in fragmento libri *περὶ ἀναστάσεως* ap. Galland. Bibl. Patr. T. III, p. 780, D. *ὑπὸ τοῦ ζωοπλάστου θεοῦ καὶ ἀριστοτέχνου.* Idem ap. Epiphan. p. 542, C. *ὁ θεὸς ὁ ἀριστοτέχνας, ὃς πάντα δύναται καὶ ἐξ οὐκ ὄντων ποιεῖν.* Vid. Symbol. in Epiphan. p. 49. Simpliciter: *ὁ θεὸς ὁ τεχνίτης*, Methodius ap. Epiph. p. 548, B. ubi sermo de opificio hominis, tanquam templi dei.

122 Platonis exemplo, qui Deum *τεκταίνεσθαι* mundum dixit, Methodius eo verbo cum in eadem re utitur (conf. p. 161. et quos ibi attuli locos *παραλλήλους* ex Plat. Tim.), tum in declaranda fabrica hominis h. l. et ap. Epiphan. p. 557, A., animae p. 134. et corporis ap. Epiphan. p. 560, A. *Σολοίκως* idem p. 30. *συνεστῶτος τοῦ κόσμου καὶ τεκταινομένου*, verbo vi passiva posito. Secundum astrologorum doctrinam stellae mala *τεκταίνεσθαι* dicuntur p. 218, 220. *Τὰ ἐναντία φρονῶν καὶ τεκταινόμενος*, nim. Dei jussis, est Diabolus p. 207.

123 Imagine, a *κοροπλάθοις* sive *κηροπλάσταις* sumta, qua Plato Legg. V, p. 746, A. cives tanquam ex cera, VII, p. 789, E. tenera infantia cerae instar fingi dicit, Methodius in depingenda foetus humani formatione utitur. Similis metaphora verbi *πηλοπλαστεῖν* p. 58. ubi sermo de formatione Adami.

124 Formula Homerica *ἀθάνατος καὶ ἀγήρως* (Od. *ε*, 218. *η*, 94.) ap. Plat. etiam Phil. p. 15, D. reperitur. Extra hanc formulam *ἀγήρως* translate positum Tim. p. 33, A. et ap. Nostrum p. 134, ubi pro *ἀγήρω* A. P. C. ex VB. *ἀγήρων* rescripsi, qua neutri forma Plato Phil. p. 15, D. Tim. p. 33, A. usus est. Eandem scripturam pro *ἀγήρω* A. M. P. C. hoc loco reposui: *ἄγηρον* V. quod est corruptum *ἀγήρων* sive *ἄγηρων*, ut nonnulli male scribunt (v. Stallb. ad Phil. l. c.). Neutrum *ἀγήρω*, de quo Buttmann. Gr. Gr. Ampl. §. 37, not. 4. §. 61, not. 3., in Methodio vix ferendum.

125 Adverbio *ἀμέλει*, i. e. utique, profecto, Methodius Platonis exemplo (vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 120 sq.) saepe utitur, velut p. 13. 79. 86. 106. 193. 245. (ubi cum P. C. interrogationis signum, non comma cum A. ante *ἀμέλει* ponendum) ap. Epiphan. p. 546, D. 589, B. et in fragmento ap. Allat. Diatr. de Methodior. scriptis p. 350. ed. Rom., praesertim in principio enuntiationum vel membrorum enuntiationis, interdum etiam in orationis decursu. Sic apud Epiphan. p. 589, B. *ἀμέλει* quarto loco est positum et, antecedente *γοῦν*, languet. Nonnulli VV. DD. post *ἀμέλει*,

P. 50. ***Ταῦτά σοι κατὰ δύναμιν κἀγὼ τὴν ἐμαυτῆς, ὦ Ἀρετή, εἰς τὸν περὶ τῆς ἀληθείας συμβάλλομαι λόγον***[126]. ***Εἰπούσης δὲ ταῦτα τῆς Θεοφίλας***[127] ***θόρυβον*** (p. 51) ***γενέσθαι ἔφη ἡ Θεοπάτρα ἐκ πασῶν τῶν παρθένων***[128] ***παραπεμπουσῶν***[129] ***τὸν λόγον.***	Symp. 185, C. ***Ταῦτά σοι, ἔφη, ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ὦ Φαῖδρε, περὶ Ἔρωτος συμβάλλομαι.*** 198, A. ***Εἰπόντος δὲ τοῦ Ἀγάθωνος πάντας ἔφη ἀναθορυβῆσαι τοὺς παρόντας, ὡς πρεπόντως τοῦ νεανίσκου εἰρηκότος καὶ αὑτῷ καὶ τῷ θεῷ.***
ταύτῃ .. ἐκ τρίτων[130] ***ἐπετέτραπτο .. ἀγωνίζεσθαι.***	Gorg. 500, A. ***σύμψηφος ἡμῖν εἶ καὶ σὺ ἐκ τρίτων.*** al.
Oratio III.	
Ὑπολαβοῦσα[131] ***.. ἔφη.***	Symp. 176, D. ***φάναι ὑπολαβόντα Φαῖδρον.*** al.
οὐδ' εἰ παντάπασι φιλόνεικος εἴη καὶ ἀντιλογικός[132].	Gorg. 515, B. ***φιλόνεικος εἶ.*** al. Theaet. 197, A. ***εἰ ... ἦν ἀντιλογικός.*** al.
ἐκεῖνό με .. δοκεῖ ταράττειν τε καὶ ἀνιᾶν.	Phaed. 103, C. ***πολλά με ταράττει.*** al. Gorg. 485, B. ***ἀνιᾷ μου τὰ ὦτα.*** al.
P. 52. ***τὴν σύνερξιν***[133] ***τοῦ πρωτοπλάστου καὶ τῆς γυναικός.***	Timae. 18, D. ***εἰς τὴν τῶν γάμων σύνερξιν.***

---

media in oratione collocatum, male comma ponunt, sicuti fecit Stallbaumius apud Platonem Hipp. Mai. p. 295, B. Pol. VI, p. 500, A. Tu vide Schneid. ad Pol. l. c. T. III, p. 200. et Symbol. in Epiphan. p. 64.

126 Conferantur orationum clausulae: p. 92. *Ταῦτά σοι κατὰ δύναμιν ὑπὲρ ἁγνείας, ὦ Ἀρετή, κἀγὼ συνεισφέρω.* quae item ex Symposii loco laudato expressa, pariter atque ea, quae ex p. 131 sq. in contextu suo loco allata videas: p. 169. *Ταῦτά σοι καὶ παρ' ἡμῶν* (*ὑμῶν* Allatius male; *ἡμῶν* P. C.), *ὦ Ἀρετή, τὰ γυμνάσματα τῶν λόγων ὑπὲρ ἁγνείας ἐστηλιτεύσθω:* p. 230 sq. *Ταῦτά σοι καὶ* (*τὰ* male addit A.) *παρ' ἡμῶν* (*τῶν ἡμ.* pessime C.), *ὦ δέσποινα Ἀρετή, ἀπὸ θεοῤῥήτων συγκαθυφασμένα λόγων προςκομιζέσθω τὰ δῶρα.* quibus imago subest, expressa in hisce p. 255. *Τούτῳ κἀγώ, ὦ Ἀρετή, κατὰ τὴν ἐμαυτῆς* (*ἐμαυτῆς* A., *ἐμαυτὴν* P.), *δέσποινα, δύναμιν δωροῦμαί σε τῷ πέπλῳ.* Illa p. 278. *Οὗτος, ὦ Ἀρετή, καὶ ὁ παρ' ἐμοῦ σοι, καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, λόγος ὑπὲρ ἁγνείας.* colorem saltem aliquem duxerunt ex Platonis Symp. p. 197, E. *Οὗτος ... ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ὦ Φαῖδρε, τῷ θεῷ ἀνακείσθω, τὰ μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ σπουδῆς μετρίας, καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι, μετέχων.* Priorem huius loci particulam assimili clausulae p. 28. adhibuimus. Eundem Methodius tantum non descripsit p. 107 sq. ubi vid. annott.

127 *Θεοφίλας* P.; *Θεοφίλης* A. Sed Methodius nomen *Θεοφίλα* (conf. p. 28. *Θεοφίλα:* p. 28. 51. *Θεοφίλαν:* p. 51. *ὦ Θεοφίλα*) ad normam illorum: *Διοτίμα, Φιλομήλα* simm. declinasse videtur.

128 *Θόρυβον γενέσθαι ἐκ πασῶν, ἔφη ἡ Θ., τῶν παρθένων συμβέβηκε* A.; *θόρυβον γενέσθαι ἡδὺν ἐκ πασῶν ἔφη ἡ Θ. τῶν π.* VB.; *θόρυβον ἡδὺν ἐκ πασῶν ἡ Θ. ἔφη γεγονέναι τῶν π.* P. C. Ego putidum istud Allatii *συμβέβηκε* delevi, neque *ἡδύν*, quippe glossema vocis *θόρυβος*, recepi. Nimirum *θόρυβος, θορυβεῖν* et composita, ut *ἀναθορυβεῖν*, quo Plato loco *παραλλήλῳ* utitur, ambiguae potestatis sunt voces, neque de tumultu tantum improbantium auditorum dicuntur, sed etiam de secunda acclamatione, praesertim de insana illa, qua sophistarum discipuli magistros prosequi solebant. Vid. Cresoll. Theatr. Rhet. III, 20, §. 1. §. 3. Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 107. Lex. Plat. T. II, p. 74 sq. v. *θόρυβος. θορυβῶ.* T. I, p. 144. v. *ἀναθορυβῶ* (*ἐπιθορυβῶ* Prot. p. 339, E. idem omisit), Winkelmann. ad Plat. Euthyd. p. 276, B. 303, A. Wyttenbach. Ind. Plutarch. vv. *θόρυβος. θορυβέω.* Contra est, ubi *κροτεῖν* plausum aversantium indicat. Vid. Wyttenb. Ind. Plut. h. v. Graeco *θόρυβος*, in meliorem partem usurpato, respondent latina: rumor secundus, fremitus secundus, de quibus Barth. ad Claudian. In Rufin. I, 69.

129 *Παραπεμπουσῶν* A.; *ἐπαινουσῶν* VB. P. C. quod est glossema, siquidem *παραπέμπειν* hoc loco id ipsum significat: laudibus prosequi. Propria verbi potestas est honorifice deducere. Vid. Wyttenb. ad Plut. p. 37, B. *Παραπέμπειν* et *δορυφορεῖν* p. 168. juxta posita.

130 Mendosum *ἐκ τριῶν* A. M. in *ἐκ τρίτων* commutavi; *ἐκ τρίτου* VB. V. P., sicuti VV. DD. apud Plat. Tim. p. 54, A. pro *ἐκ τρίτων* cum codd. scripserunt. Vid. Lindav. p. 82. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 413. Contra apud Euripidem Or. v. 1178. loco vulgati *ἐκ τρίτου* hodie *ἐκ τρίτων* scribunt, cui formulae apud Plat. Symp. p. 213, B. *τρίτος* respondet. Vid. Routh. et Heindorf. ad Plat. Gorg. l. l., Ast. ad eund. loc. Annot. p. 346. Jacobs. ad Aelian. H. A. p. 337. qui etiam locutionis *ἐκ τρίτου* exempla attulit. Adde *ἐκ τρίτων* ap. Aristid. T. I, p. 349. Tertium *ἐκ τρίτων* significat ap. Porphyr. Vit. Plot. p. 120. 123. ubi Creuz. Annot. p. CXVIII, *a*.

131 Conf. p. 93. *ἡ Θεοπάτρα ἐφεξῆς ὑπολαβοῦσαν ἑαυτὴν ἔφη εἰπεῖν τάδε.* ubi A. P. mendose *ὑπολαβοῖσα*, et peius etiam *ἀπολαβοῦσα* C. De verbo *ὑπολαμβάνειν* vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 453. Ceterum A. P. C. orationis III. inscriptionem post verba: *ὑπολαβοῦσα ... καὶ αὐτή*, perperam collocant.

132 *Ἀντιλογικὸς* VB. V. P. recte; *ἀντιλεκτικὸς* A. M. Tu vide Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 90, B. Annot. p. 239 sq. Ast. ad eund. loc. Annott. p. 693 sq. Argutiae adversariae Nostro sunt *σοφίσματα ἀντιλογικὰ* ap. Epiph. p. 563, A. ubi vulgo: *ἄγε οὖν ἀντιπαραταξώμεθα τοῖς σοφίσμασιν αὐτῶν, μηδὲν τῶν ἀντιλογικῶν, οἷς οἱ δειλοὶ βάλλονται, φοβηθέντες.* Dindorf. cum cod. Ven. *ἀντιπαραταξώμεθα τῶν σοφισμάτων — οἷς δ. φοβ. βάλλονται.* Tu scribe: *ἀντιπαραταξώμεθα, τῶν σοφισμάτων αὐτῶν μηδὲν τῶν ἀντιλογικῶν, οἷς οἱ δ. β., φοβηθέντες.* — De verbo *ταράττειν* in seqq. vid. annot. 168.

133 *Σύνερξιν*, i. e. copulationem, coniugium, V. P.; *σύζευξιν* A. M. quod, quippe glossema, C. merito respuit, comparatis Methodii verbis p. 53. *ἐπὶ συνέρξεως ... γυναικός τε καὶ ἀνδρός.* Idem ad Platonicum vocis usum provocat, quo *σύνερξις* connubium vocatur. Adde Method.

P. 53. ἵνα .. τὸ ἀπὸ τῶν ὀστέων ὀστοῦν ἄνθρωπος ἕτερος ληφθὲν γεννηθῇ, ταύτῃ συνεῖναι τὰ ζῶα σπαργῶντα δένδρων[134] δίκην ἐν (p. 54) ὥρᾳ τοῦ κυεῖν[135].

P. 55. τὸν περὶ τῆς ἁγνείας ... ἐθελήσας, ὡς εἰκός, μεμελημένως[136] αὐτῷ κρατυνθῆναι λόγον.

P. 56. ὁ δια- (p. 57) κοσμήσας[137] νομοθέτης.

P. 59. φέρε[138] γὰρ ἡμεῖς ἐπισκεψώμεθα πῶς —.

Symp. 206, D. τῷ κυοῦντί τε καὶ ἤδη σπαργῶντι. Tim. 91, C. ἐξαγαγόντες οἷον ἀπὸ δένδρων καρπόν.

Prot. 344, B. πάνυ γὰρ χαριέντως καὶ μεμελημένως ἔχει.

Phaedr. 246, E. διακοσμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος. al.

Prot. 330, B. Φέρε δὴ .. κοινῇ σκεψώμεθα ποῖον —. al.

---

p. 71. διὰ τὴν σύνερξιν καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ λόγου (ubi sermo de connubio ecclesiae cum Christo), et ap. Epiphan. p. 579, B. κατὰ τὴν σύνερξιν τῶν μελῶν καὶ τὴν κοινωνίαν. ubi σύνερξιν cod. Ven. et ex eo Dindorf. pro vulg. ζεῦξιν. Timaei loco laudato, ubi Scholiastes Bekkeri p. 423. eam vocem repetit, ad Pol. V, 460, A. ἐφ' ἑκάστης συνέρξεως. respicitur, ut haec vox in Platonicis ἅπαξ λεγομένοις censenda sit. De copulatione animae cum corpore eam usurpavit Plutarch. in fragm. ap. Stob. Serm. CXIX. post librum De S. N. V. ed. Wyttenbach. p. 138. ἐπεὶ τό γε (leg. ἐπεί τοί γε) παρὰ φύσιν τὴν πρὸς τὸ σῶμα τῇ ψυχῇ (leg. τῆς ψυχῆς) συμπλοκὴν εἶναι καὶ σύνερξιν, ἐκεῖθεν ἂν συνίδοις. Verbo συνείργειν Plato duobus tantum locis usus est, Tim. p. 34, C. et Pol. V, p. 461, B. quorum posteriorem: μὴ συνέρξαντος (al. ξυνέρξ.) ἄρχοντος, Ast. l. c. cum illo Pol. loco V, p. 460, A. apte comparavit.

134 Ἄνθρωπος ἕτερος VB. P. C.; ἀνθρώπου ἕτερον A. Deinde δένδρων A. M.; δρῶν V.; δρυῶν P. C. ex coniectura Possini Valesio probata, qui δένδρων pro glossemate habet et Not. p. 183 haec annotat: „Δρῦς, ut Graece scientibus notum, non solum quercum, sed omnino genus omne arborum significat, imo et plantarum. Nam ἀκρόδρυα de omni fructu dici Caius etiam Jurisconsultus annotavit. Si cui tamen magis probetur δένδρων, non repugnabimus." Mihi illud δρῶν V., unde P. δρυῶν effecit, ex male intellecto compendio vocis δένδρων ortum videtur. Videlicet Methodius, adiectis istis: δένδρων δίκην, Platonem secutus est Tim. l. l., ubi verbis οἷον ἀπὸ δένδρων (v. δένδρου) cet. parentes in generandi negotio cum arboribus comparantur. Verbum σπαργᾶν h. l. ea positum potestate, de qua Pollux I, 230. ἐπὶ φυτῶν καὶ δένδρων καρποφόρων ἐρεῖς ἀκμάζειν, ὀργᾶν, σπαργᾶν, βρύειν. Ita Eustath. ad Od. ε, p. 1524, 21. τετάνυστο δὲ ἡ τοιαύτη ἡμερίς, διὰ τὸ μηδὲ κλαδᾶσθαι ὡς εἰκός. διὸ καὶ σπαργῶσα ἦν καὶ διὰ τοῦτο πλατυνομένη. Dicuntur autem σπαργᾶν non solum arbores pullulantes, sed etiam animalia parturientia, eamque vim verbum habet ap. Platon. Symposii l. c. quem Methodius, adhibita ex Plat. Tim. l. l. arborum imagine et immutata verbi σπαργᾶν metaphora, imitatus est. Ad turgorem parturientis animi, qui Symposii l. c. item significatur, Methodius verbum transtulit p. 191. ἡ ἐκκλησία σπαργᾷ καὶ ὠδίνει, μέχριπερ ἂν ὁ Χριστὸς ἐν ἡμῖν μορφωθῇ γεννηθείς. ubi ad Gal. 4, 19. respicitur, uti nostro loco in verbis: τὸ ... ληφθέν, ad Gen. 2, 23. Plura de verbo σπαργᾶν alias post Ruhnk. ad Tim. L. V. Pl. p. 234 sq. Est autem id verbum ex eo genere, quod Lobeck. ad Phryn. p. 80. illustravit. Adde μαργᾶν, formatum a μαργός, de quo Ast. Animadvv. in Plat. Leg. p. 345. Method. p. 20. τοὺς εἰς διαφόρους μαργῶντας γυναῖκας. ita A. M. C.: μαργαίνοντας VB. P. ex interpretamento.

135 Κύειν A. M. P. C.; ποιεῖν V. Prior multo melior lectio Valesio visa; sed sola vera κυεῖν, quam ego ex Platone reposui, et cui ποιεῖν quodammodo auxiliatur.

136 Adverbio μεμελημένως, cuius loco codd. nonnulli ap. Plat. Prot. l. c. μεμελετημένως habent, Methodius etiam alias utitur, velut p. 169. μεμελημένως εἰπεῖν καὶ εὐσχημόνως. et apud Epiphan. p. 587, A. ubi manifesta apparent vestigia imitationis loci cit. ex Prot. Exstat quidem illic in cod. Ven. eadem, quae ap. Platonem scripturae discrepantia; sed dubium non est, quin Methodius suo in Platone μεμελημένως, non μεμελετημένως, scriptum repererit. Sunt autem eiusmodi adverbia scriptoribus recentioribus multo magis usitata quam veteribus illis, ex quibus Plato semel tantum μεμελημένως dixit. Apud Methodium haec insuper exempla exstant, a simplicibus derivata verbis: βεβιασμένως, Epiph. p. 560, D. 571, D.: ἡρμοσμένως, Conv. p. 56.: τεθεωρημένως, Conv. p. 81. 160. ubi V. male τεθεωρημέναι, τεθεωρημένως A. M. recte. A compositis profecta: ἀπηρυθριασμένως, Epiph. p. 546, B.: ἀπολελυμένως, Conv. p. 80.: ἐπιμεμορφασμένως, Conv. p. 102 sq. ubi V. male ἐπιμεμορφωμένοι. Dupliciter compositum: προκαθηγουμένως, Epiph. p. 545, A. Plura de hoc genere ad El. Cret. col. 798 (11.) et Symbol. in Epiphan. p. 69 sq. Perrara sunt adverbia verbalia passiva et media, a praesenti derivata tempore, velut ἐχομένως ap. Cornut. p. 191 ed. Osann. cuius vid. annot. crit. Dubium est φανταζομένως ap. Nostrum p. 230. ὡς ἐνδιαθέτως καὶ τῷ ὄντι φανταζομένως περὶ ὧν ἀφηγεῖτο διετέλει. Φανταζομένη A.: φανταζομένης VB. M.: φανταζομένως V. P. C. Sed fortasse legendum: ἐνδιάθετος et φανταζομένη, quibus de vocabulis vid. mea ad El. Cret. col. 759 (4). et Ernest. Lex. Rhet. Gr. p. 373.

137 Διακοσμεῖν usitatum Methodio de Deo, mundum eiusque partes adornante. Conf. Epiphan. p. 540, C. 544, A. 556, B. Medium διακοσμεῖσθαι exstat p. 554, A. Διακόσμησις eidem mundi adornatio, ap. Epiph. p. 555, A. 556, C. Praeivit Plato Phaedr. l. c. et Tim. p. 37, D. 53, B., 69, C., Anaxagoram ille secutus, de quo conf. Phaed. p. 97, C. Crat. p. 400, A. 413, C. Ceterum Deus Methodio Stoicorum auctoritate νομοθέτης, mundi legislator. Confer Cleanth. Hymn. in Jov. vv. 2. 38. quibus νόμος divinae gubernationis celebratur. Neque minus Stoicum ἀπευθύνειν, de eadem in praegressis usurpatum. Cf. κατευθύνειν ap. Cleanth. v. 12.

138 Platonis exemplo (v. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 478.) Methodius dialogicum φέρε, ut Lat. age exhortandi vi positum, frequentat. Conf. p. 20. φέρε δὴ συστήσωμεν πάλιν ὅπως —: p. 80. φέρε γὰρ αὐτὰ τὰ κείμενα διαθρήσωμεν: p. 98. φέρε δὴ τὸν ψαλμὸν ἐξηγησώμεθα: p. 116. φέρε γὰρ εἰσηγήσωμαι πῶς —. ubi VB. M. P. C. εἰσηγήσομαι (leg. εἰσηγήσωμαι) pro εἰσηγητέον A.: p. 128. φέρε δὴ ... ἐπισκεψώμεθα γυμνῶς τὴν ἀκρίβειαν: Epiph. p. 541, D. φέρε .. καὶ τοῦτο δια-

P. 60. *τὸ πρωτόγονον τοῦ Θεοῦ καὶ πρῶτον βλάστημα*[139] *καὶ μονογενὲς τὴν σοφίαν.*

P. 63. *ὁ ἀρχιστράτηγος*[140] *καὶ ποιμὴν τῶν κατ' οὐρανόν, ᾧ πάντα πείθονται*[141] *καὶ ὁμαρτοῦσι τὰ λογικά, καὶ ποιμαίνων εὐτάκτως καὶ ἀριθμῶν*[142] *τὰ πλήθη τῶν μακαρίων ἀγγέλων. οὗτος γὰρ ἴσος καὶ τέλειος ἀριθμὸς ἀθανάτων ζώων κατὰ γένη καὶ κατὰ φυλὰς διῃρημένων*[143]. P. 64. *καταλελοιπότα τὰς τάξεις καὶ τὰ στρατόπεδα τῶν ἀγγέλων.*

Symp. 208, B. *τὸ αὑτοῦ ἀποβλάστημα.* Pol. VI, 508, B. *τὸν τοῦ ἀγαθοῦ ἔκγονον, ὃν τἀγαθὸν ἐγέννησεν.*

Phaedr. 246, E. *ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς ἐλαύνων πτηνὸν ἅρμα πρῶτος πορεύεται, διακοσμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος· τῷ δ' ἕπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαιμόνων κατὰ ἕνδεκα μέρη κεκοσμημένη. — τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι ἐν τῷ τῶν δώδεκα ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες ἡγοῦνται κατὰ τάξιν ἣν ἕκαστος ἐτάχθη.*

λάβωμεν: p. 549, D. *φέρε .. ἐντεῦθεν αὐτὰ μάλιστα σκεψώμεθα* (vulg. *σκεπτώμεθα*, sicuti peccatum in simili loco p. 567, C.): p. 552, C. *φέρε ... ἴωμεν:* p. 561, A. in comparatione instituenda, ubi in seqq. pro vulg. *εἰ μὴ .. ἀνάγκη —.* fortasse legendum: *μῶν οὐ .. ἀνάγκη —;* collato Plat. Legg. VII, 805, D. *φέρε .. μῶν οὐκ ἀνάγκη —;* quem locum Astius Lex. Plat. T. II, p. 372. neglexit. *Φέρε δὴ* et *μῶν οὖν*, de quo Ast. T. II, p. 371, sunt in flosculis Sophistarum, ab Ammiano irrisis; vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 282.

139 *Τοῦ* om. solus A. *Βλάστημα*, quod A. P. habent, om. C. qui tamen in versione voce germen expressit. Possinus minus accurate: semen. Ad rem Valesius Not. p. 183.: „Intelligendum salva aeternitate et consubstantialitate cum Patre Verbi eiusdem.“ Idem Methodium cum reliquis Patribus Antenicaenis minus accurate de S. Trinitate locutum docet, laudato Petavio lib. I. de Trinit. cap. 3—6. cap. 4. num. 12. Inde Photio Convivium admixtis opinionibus Arianis depravatum esse visum; sed multo duriora apud alios illius aevi Patres legi. Adde Coteler. ad Recogn. Clem. 3, 52: — primo germini suo, PP. Apostt. T. I, p. 534 ed. Amstelod., qui praeter hunc Methodii locum ista eiusdem ex Or. 3. adfert: *τὰς δύο ἀρχεγόνους δυνάμεις.* Tu vero vide Or. 10, p. 276. ibique annot. Noli autem illud negligere, quod Methodius *σοφίαν* eam, quam auctor libri Sapientiae in personam divinam animavit, Dei *λόγον* interpretatur. Quem quod *βλάστημα* Dei vocat, similiter Synesius Hymno 5, vs. 10. et vs. 53. Filium tanquam Dei *βλάσταν* celebrat. De Deipara Methodius Hom. in Sym. et Annam, ed. Pantin. p. 52. *ὑπερφυῆ .. καρπὸν ἐβλάστησε.* Verbum *ἀναβλαστάνειν*, quod est ex Platonicis *ἅπαξ λεγομένοις* (Legg. VIII, p. 845, D.), Methodius in eodem argumento usurpat ap. Phot. cod. 235, p. 304, *a.* lin. 26 sq. Bekk. *τὴν .. ἀρχήν, ἀφ' ἧς ἀνεβλάστησεν ὁ ὀρθότατος λόγος, τὸν πατέρα καὶ ποιητὴν τῶν ὅλων φατέον.* Est autem poëtarum, praesertim tragicorum, ille loquendi usus, quo *βλάστημα* proles translate vocatur (conf. Aeschyl. Sept. c. Th. 533. Eurip. Med. 1099. Herc. Fur. 177.), eumque usum Methodius cum Sophistis (conf. Himer. Or. XIII, §. 9. Themist. Or. VIII, p. 120, A.) secutus est, auctore nimirum Platone Symp. l. c., ubi compositum *ἀποβλάστημα.* Istud vocabulum, quod est ex Platonicis *ἅπαξ λεγομένοις*, ap. Nostrum reperies p. 159. in imitatione loci e Symp. p. 209, D. ubi quae *ἔκγονα* sunt Platoni, a Methodio *ἀποβλαστήματα* vocantur, sicuti nostro loco voc. *βλάστημα* Platonico *ἔκγονος* Pol. l. c., de quo Pfanner. Syst. Theol. Gent. cap. 3, §. 2, p. 133, aliquatenus respondet. Ceterum voce *πρωτόγονος* Noster *λόγον* rursus ornat Fragm. I. De Sancta Cruce, ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 826, D. *ὁ πρωτόγονος λόγος τοῦ θεοῦ.*

140 *Ἀρχιστράτηγος* mentium coelestium Christus a Methodio eodem loquendi usu vocatur, quo *στρατὸς* vel *στρατιὰ ἀγγέλων* et similia a Patribus Ecclesiae dici solent, partim secundum Luc. 2, 13. et Act. 2, 13. partim imitatione Platonis, Phaedri l. c., qui Nostro h. l. obversatus est. Idem post paullo p. 64. *τὰς τάξεις καὶ τὰ στρατόπεδα τῶν ἀγγέλων.* Hymni militares in Codice Tacticorum Bernensi 97, fol. 145 inf. *ὁ τάξεις νοερὰς στρατευμάτων ἀγγέλων καὶ πορφόρων* (sic; legendum: *πυρφόρων*, siquidem *πυρφόροι στρατηγοὶ* astra intelliguntur) *στρατηγῶν τῷ σῷ, παμβασιλεῦ, ὑποστήσας βουλήματι —.* fol. 146 med. *φάνηθι ἐξ ὕψους, μιχαὴλ ἀρχιστράτηγε, σὺν στρατεύμασι τῶν ἀγγέλων —.* Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 189. Baumgarten-Crus. Hist. Dogm. T. II, p. 976, not. ***). Alias Michaël, tanquam *ἀρχάγγελος, ἀρχιστράτηγος* vocatur, ut in Hymn. Milit. Cod. Bern. 97, f. 146 l. c., et in Laudatione S. Michaëlis Cod. Mon. 547, fol. 303, *b.*, loco in Animadvss. in Basil. I, p. 189 allato. Alio ex genere illud est, quod Methodius, fortasse iuxta Plat. Symp. p. 193, B. *ὧν ὁ Ἔρως ἡμῖν ἡγεμὼν καὶ στρατηγός*, Christum singulorum hominum *στρατηγὸν* vocat, p. 64. *ἀναζητῆσαι κατελθὼν τὸ ἀπολωλὸς ὁ στρατηγὸς καὶ ποιμήν:* p. 107. *ὁ στρατηγὸς ἡμῶν* (ita VB. P.: *ὁ στρατηλατῶν* A.) *καὶ ποιμὴν Ἰησοῦς.* quorum locorum priore ad Luc. 15, 4. respici, ex p. 62 sq. patet. Utroque loco, uti nostro, Christus *ποιμὴν* dicitur eo loquendi usu, de quo Schleusner. Lex. N. T. Tom. II, p. 637. Idem ibid. p. 636. verbum *ποιμαίνειν*, de Christo, ut in seqq. nostri loci, usurpatum, illustravit.

141 *Πείθονται* A. M. P. C.: *πείθεται* VB. V. Num iidem etiam *ὁμαρτεῖ* pro *ὁμαρτοῦσι* in seqq. habent? Certe numerus singularis h. l. respuendus est; vid Matthiae. Gr. Gr. Ampl. §. 300. 1. p. 599 sq. Contra singularis recte habet p. 66. *οὐ τὰ ἄλλα κατὰ μετοχὴν γίνεται καλά.* Sic VB. C.: *γίνονται* male A. P. Eadem ratio horum locorum: p. 125. *ἃ δὴ καὶ αὐτὰ μεθύσκει* (ita A. V. P. C.: *μεθύσκουσιν* M.) *τὴν ψυχήν:* p. 152. *ἐν ᾧ πάντα τῆς εὐωδίας .. φύει* (ita VB. P. C. pro *φύουσι* A.) *τὰ ἀρώματα:* p. 154. *ἐνθέματα .. τραχήλων καλεῖται* (ita VB. pro vulg. *καλοῦνται*) *τὰ περιδέραια* (*περιδέῤῥ.* A. P.): p. 167. *ἃ δὴ ... κοσμεῖ* (ita VB. P. pro *κοσμοῦσι* A.) *τὸν ἄνθρωπον κόσμῳ χρυσῷ.* Est tamen, ubi codd. in numero plurali consentiunt, v. c. p. 125. *ἃ περιδινοῦσι καὶ κυκῶσι τὸν λογισμόν.*

142 *Ἀριθμῶν* A. M. P.: *κυβερνῶν* VB. V. Tu attende seqq.: *οὗτος γὰρ ἴσος καὶ τέλειος ἀριθμὸς —.* in quibus *ἴσος* P. C. melius quam *ἴσως* VB. Peius etiam *αὐτὸς* A. pro *ἴσος.* In seqq.: *ἀθανάτων ζώων*, attende locutionem Platonicam: *ζῶα ἀθάνατα* Tim. p. 69, C. 92, C.

143 *Κατὰ γενεὰς καὶ κατὰ φυλὰς διωρισμένος* A.: *κατὰ γένη καὶ φῦλα διῃρημένων* V. B. P.:

P. 65. ἵνα δὴ μὴ πάλιν .. ταῖς τρικυμίαις καὶ ταῖς ἀπάταις τῆς ἡδονῆς [144] περικλυσθεὶς καταποντωθῇ.

P. 66. — σχεδὸν ἤδη μοι δοκεῖ τέλος ἔχειν [145].

τὸ .. αὐτοφύσει [146] καλὸν καὶ αὐτοφύσει δίκαιον καὶ ὅσιον [147], οὗ τὰ ἄλλα κατὰ μετοχὴν γίνεται καλά [148], τὴν σο-

Pol. X, 611, E. (ψυχή) ἐκκομισθεῖσα ἐκ τοῦ πόντου ἐν ᾧ νῦν ἐστί.

Phaedr. 241, D. ἤδη σοι τέλος ἐχέτω ὁ λόγος. al.

Symp. 211, B. (τὸ καλόν) αὐτὸ καθ' αὐτὸ μεθ' αὐτοῦ μονοειδὲς ἀεὶ ὄν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα καλὰ ἐκείνου μετέχοντα.

κατὰ γενεὰς καὶ φυλὰς διῃρημένων C. Ego κατὰ γένη καὶ κατὰ φυλὰς scripsi, Methodium secutus loco propter argumenti affinitatem comparando, ap. Epiph. p. 556, B. ὁ ποιήσας .. τὸ πᾶν τὴν τῶν ἀθανάτων φύσιν οὐ μόνον εἰς ἀγγέλους καὶ λειτουργοὺς διανείμας διεκόσμησεν (ἐκόσμ. cod. Ven. et Dindorf.), ἀλλὰ καὶ εἰς ἀρχὰς καὶ θρόνους καὶ ἐξουσίας. ἄλλο γὰρ γένος τὸ τῶν ἀγγέλων καὶ ἄλλο τὸ τῶν ἀρχῶν καὶ (ἄ. κ. add. Combefis. et Dindorf.) ἐξουσιῶν, ὅτι μὴ τάγμα ἓν καὶ μία σύστασις καὶ φυλὴ καὶ πατριὰ (conf. p. 155.: cod. Ven. φθαρτρία: φατριὰ Dindorf. in contextu et Annot. p. 784: φρατρία Oehler. Addend. p. 663.) τῶν ἀθανάτων (C.), ἀλλὰ γένη καὶ φυλαὶ καὶ διαφοραί. Praepositio autem (hoc loco κατά) in distinguendis disparis generis substantivis eo aptius repetitur, quod repetitio vel in distinguendis eiusdem generis substantivis locum habet. Cf. v. c. Plat. Legg. III, p. 692, D. κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Denique verbi διαιρεῖσθαι cum praepos. κατὰ coniuncti non desunt exempla ap. Platonem. Vid. Ast. Lex. Pl. T. I, p. 469 sq. et T. II. p. 145 v. κατά.

144 Ἵνα δὲ μὴ π. A.: ἵνα μὴ καὶ π. P. C. Ego δὲ in δὴ mutavi et καί, quippe otiosum, coll. p. 62. ἵνα μὴ πάλιν —, delevi. Dein τῆς ἡδονῆς A.: male om. VB. P. C. Tu de ἀπάτῃ, sensuum et voluptatum propria, vide Basil. Plotin. p. 19. Noster p. 107. ἀπάταις .. καὶ περισπασμοῖς. Ἀπάτην sensuum, indagationi veritatis officientem, idem secundum Platon. Phaed. p. 83, A. egregie describit ap. Epiphan. p. 567, D. 568, A. De metaphora: ταῖς τρικυμίαις ... τῆς ἡδονῆς περικλυσθείς, conf. p. 62. τοῖς τῆς φθορᾶς ἔξωθεν ἐπικλυσθεὶς ῥεύμασιν. quo Methodius nostro loco respicit: p. 95. τὸ ῥεῦμα τῆς φθορᾶς ... κατέκλυζε τὰς ψυχάς: p. 96. τοῦ τῆς ἀνοίας ἐπικλύσαντος εἴσω κύματος: p. 97. ὅτι μὴ κατεσπάσθησαν ὑπὸ τῶν ὑλικῶν καὶ σωματικῶν ῥευμάτων: p. 98. παρασυρῆναι τῷ ῥεύματι τῆς ἀκρασίας: ibid. Βαβυλὼν ..., τάραχος ἢ σύγχυσις ἑρμηνευομένη, τὸν περίῤῥυτον βίον δείκνυσι τοῦτον, οὗ ἐν μέσῳ καθεσθέντες περικλυζόμεθα, καθ' ὃν (p. 99.) ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ χρόνον, τῶν ποταμῶν τῆς κακίας ἐφορμώντων ἀεί (κακίας male om. V.; male item ἀφορμ. VB.), et post paullo: τοῖς κύμασι τῆς ἡδονῆς. Τρικυμίαι τῶν παθημάτων, ut h. l. τῆς ἡδονῆς, commemorantur p. 298. ψυχὴν τὴν περιαντλουμένην ταῖς τρικυμίαις τῶν παθημάτων. Ad idem metaphorae genus pertinent: τὰ ῥευστὰ πάθη p. 97 inf. et p. 104 supr., τὸ ῥεῦμα s. τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας p. 11. 100. Est autem totum hoc translate loquendi genus mere platonicum. Nimirum Plato et Platonici cum universam materiae rerumque corporearum naturam cum salo comparaverunt, tum corporis et sensuum affectus tanquam fluctus in animam redundare docuerunt (confer primarium locum Tim. p. 43, A. — 44, A., quem nos Methodio p. 95 sq. adhibemus), eamque doctrinam Patres Ecclesiae ita secuti sunt, ut non solum vitae humanae instabilitatem, sed etiam pravorum affectuum, praesertim voluptatis, vim animos obruentem maris et fluctuum imagine illustrarent. Vid. Basil. Plot. p. 20 sq. Animadvss. in Basil. I, p. 115 med. 139 supr. De loco in Plat. Pol., quem Methodii contextui adhibui, conf. Basil. Plot. p. 20. et ***Zeitschr. f. d. Alterthumswissenschaft***, a. 1842., p. 554.

145 Enuntiatio, cuius clausulam apposui, hunc tenorem habet: καὶ περὶ μὲν τοῦ τὸν ἄνθρωπον ... τοῦτο ἀπειργάσθαι cet. Similiter haec sunt enuntiata: p. 85. καὶ περὶ μὲν ἐγκρατείας ... σχεδὸν ἤδη μοι τέλος ἔχει: p. 182. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς γυναικὸς ἱστορούμενα ... ὡς ἐν ἐπιτομῇ τέλος ἔχει. ubi confer locum παράλληλον ex Tim. p. 40, D. quo τὰ εἰρημένα dicuntur τέλος ἔχειν, uti λόγος Phaedri loco supra allato. Adde p. 48. ἐπειδὴ τοῦτο μόλις τέλος ἔσχε, λοιπὸν δὴ τὰ μετὰ ταῦτα λεκτέον. et conf. annot. 76.

146 Αὐτοφύσει P. C. hic et in seqq.: αὐτὸ φύσει A. M. utrobique, pleonasmo vix ferendo. Nam pulcrum, quod per se est, Platonice dicitur αὐτὸ τὸ καλὸν (cf. Symp. p. 211, D. E. Pol. V, p. 476, B. VI, p. 493, E.) vel τὸ φύσει καλὸν (cf. Pol. VI, p. 501, B.), nunquam τὸ αὐτὸ φύσει καλόν. Neque magis Platonicum est τὸ αὐτὸ φύσει δίκαιον, siquidem Plato justum, quod per se est, αὐτὸ δικαιοσύνην vel αὐτὴν δικαιοσύνην (v. Ast. Annot. in Phaedr. p. 418 sq. et cf. infra annot. 324.) vel τὸ φύσει δίκαιον (cf. Pol. VI, p. 501, B.) vocare solet. Quod autem Methodius αὐτοφύσει pro simplici φύσει ponere maluit: nomen αὐτόφυσις ex eo est genere, quod, ab Aristotele inventum et a Neoplatonicis frequentatum, per totam posterioris aevi Graecitatem laetissime pullulavit. Vid. annott. in Eliam Cret. col. 814 (10.) sq. et Symbol. in Epiphan. p. 33 sq. Adde Herm. Trismeg. p. 82 ed. Turneb. πῦρ αὐτοπῦρ — γῆ αὐτογῆ — ἀὴρ αὐτοαήρ.

147 Ne id quidem ζήλῳ Platonico caret, quod τὸ δίκαιον καὶ ὅσιον coniunctim sunt posita; nam Plato voces δίκαιος et ὅσιος copulare amat. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 480 v. ὅσιος.

148 Haec ex Platonis doctrina de summi pulcri μετοχῇ sive μεθέξει, de qua praeter Symp. l. l. conf. Phaed. p. 100, B. — E. Pol. V, p. 476, D. Hipp. Mai. p. 292, C. D. 294, A. Eodem pertinent illa in Phaedr. p. 250, E. θεώμενος αὐτοῦ (sc. τοῦ κάλλους) τὴν τῇδε ἐπωνυμίαν. quibus illustrandis Heindorfius praeter Phaed. p. 102, B. et Parm. p. 140, C. etiam Parm. p. 133, D. adhibere poterat. Ex posterioris aetatis scriptoribus, qui hanc doctrinam certatim celebrarunt, conf. Philo Opp. ed. Mang. T. I, p. 154. Plutarch. Amat. p. 765, F. Plotin. I, 6, p. 50, C. (ubi vid. Creuz. ed. Plot. de Pulcr. p. 138). I, 6, p. 52, A. I, 6, p. 55, E. VI, 5, p. 668, A. B. Procl. in Timae. p. 128. τὸ μὴ πρώτως καλόν, ἀλλὰ μετέχον κάλλους. Herm. in Phaedr. p. 79. ὅπερ (leg. ἅπερ) ἂν κατάσχῃ τὸ καλόν, καλὰ ἐκεῖνα δεικνύει. in quibus verbum κατέχειν ideae παρουσίαν sive κοινωνίαν, quam Plato Phaedo. p. 100, C. vocat, significat. Porro conf. Maxim. Tyr. XVII, 10, p. 203. Davis. XVII, 11, p. 205. ubi vid. Davis. p. 565, *a. b.* cuius copiis Astius ad Sympos. l. l. in edit. Landishut. p. 276. usus est. In Jamblichi, a Davisio laudati, loco ex Vit. Pyth. cap. 12. §. 59. p. 118. 120 ed. Kiessling. τις post ἐπιστήμη delen-

φίαν ὁ λέγων τυγχάνειν μετὰ θεοῦ[149] *ὀρθότατα λέγει.*

P. 67. *ἁρμονία μὲν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φρόνησις, ἀναρμοστία δὲ ἡ ἀδικία*[150] *καὶ ἡ ἀφροσύνη. ὁ δὲ ἄνθρωπος, τούτων ὢν μεταξύ, οὔτε αὐτὸ τοῦτο δικαιοσύνη*[151] *οὔτε μὴν ἐστιν ἀδικία· ἀλλὰ τῆς ἀφθαρσίας ἐν μέσῳ βεβηκὼς*[152] *καὶ τῆς φθορᾶς, εἰς ὁπότερον αὐτῶν νεύσας προςκλιθῇ*[153], *εἰς τὴν τοῦ κρατήσαντος μεταβάλλεσθαι λέγεται φύσιν. ἐκκλίνας μὲν γὰρ εἰς τὴν φθορὰν φθαρτὸς γίνεται καὶ θνητός, εἰς δὲ τὴν ἀφθαρσίαν ἄφθαρτος*[154] *καὶ ἀθάνατος. μεθόριον*[155] *γὰρ τοῦ τῆς ζωῆς*

Phileb. 34, A. *σωτηρίαν .. αἰσθήσεως τὴν μνήμην λέγων ὀρθῶς ἄν τις λέγοι.* al.

Phaed. 93, E. *εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἁρμονία εἴη.* Symp. 202, B. *τὸν Ἔρωτα ἐπειδὴ αὐτὸς ὁμολογεῖς μὴ εἶναι ἀγαθὸν μηδὲ καλόν, μηδέν τι μᾶλλον οἴου δεῖν αὐτὸν αἰσχρὸν καὶ κακὸν εἶναι, ἀλλά τι μεταξὺ τούτων.* Legg. X, 904, D. *μείζω δὲ δὴ ψυχὴ κακίας ἢ ἀρετῆς ὁπόταν μεταβάλῃ διὰ τὴν αὐτῆς βούλησίν τε καὶ ὁμιλίαν γενομένην ἰσχυράν, ὁπόταν μὲν ἀρετῇ θείᾳ προςμίξασα γίγνηται διαφερόντως τοιαύτη, διαφέροντα καὶ μετέβαλε τόπον ἅγιον ὅλον —· ὅταν*

---

dum et *τὰ* post *τὰ καλὰ* e cod. Ciz. adiiciendum, ut verba corrupta sic emendentur: *ἡ τῷ ὄντι ἐπιστήμη ἡ περὶ τὰ καλὰ τὰ πρῶτα καὶ θεῖα καὶ ἀκήρατα καὶ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡςαύτως ἔχοντα ἀσχολουμένη, ὧν μετοχῇ καὶ τὰ ἄλλα ἂν εἴποι τις καλά.* Quod Davis. item ad Dionys. Areop. de Divin. Nom. cap. IV. §. 7. provocat, significantur eius verba p. 396, B. et p. 397, A. — D. ed. Cord. quae ego, tanquam ex Plat. Symp. l. l. hausta, in Centone Platonico apud personatum Dionys. Areopagitam p. 45. post Basil. Plotiniz. consignavi. Ex PP. Eccles. adde Gregor. Nyss. Opp. T. II, p. 575, D. *ὁ κεκαθαρμένος τὸν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμόν. ... χαίρειν ἐάσας τὴν ὕλην τὴν ὑποβεβλημένην* (p. 576, A.) *τῇ τοῦ καλοῦ ἰδέᾳ οἷον ἐπιβάθρᾳ τινὶ τῷ ὁρωμένῳ χρήσεται πρὸς τὴν τοῦ νοητοῦ κάλλους θεωρίαν, οὗ κατὰ μετουσίαν τὰ ἄλλα καλὰ γίνεταί τε καὶ ὀνομάζεται.* Sic Plato boni quoque et omnium omnino idearum communionem rebus singularibus inesse voluit. Cf. Parmen. p. 129, A. sqq. et in eum Procli Comm. T. IV. ed. Cousin. p. 169. 185. 188. 195. 197, porro Phaed. p. 100, B. — 102, B. ubi vid. Wyttenbach. p. 266. 270 sq. ed. Lugd. Bat., et ex recc. Platonicis Plotin. III, 7, p. 317, D. V, 9, p. 559, C. D. VI, 5, p. 662, C. Jamblich. de Myst. p. 241. Damasc. de Princip. p. 386 sq. Hinc Noster ap. Phot. cod. 235. p. 302, *b*. 26—28. de *σοφίᾳ* perquam Platonice ita pronuntiat: *τὸν σοφὸν κατὰ μετοχὴν τῆς οὐσιώδους σοφίας, οὐκ αὐτὸν σοφίαν ὄντα, σοφὸν προςαγορευτέον.* Nostro autem loco illud minus Platonicum, quod justum et sanctum cum pulcro confunduntur, eaque omnia sapientiae nomine comprehenduntur. Ceterum *γίνεται* loco vulgati *γίνονται* ex VB. reposui. Vid. annot. 141.

149 *Τὴν σοφίαν ὁ λέγων τυγχάνειν μετὰ θεὸν* A., *τελείᾳ* ante *τὴν* posita: *μετὰ τὸν θεὸν* P. C., *ὑποστιγμῇ* ante *τὴν* interpungentes. Ego *μετὰ θεοῦ* scripsi secundum Sap. VIII, 3. IX, 4. 9., et verba: *τὸ ... αὐτοφύσει καλὸν ... ὅσιον*, quippe per appositionem de *σοφίᾳ* pronuntiata, nonnisi *ὑποστιγμῇ* a seqq. diremi. Sive autem *σοφίαν* cum A. P. scribis, sive cum C. *Σοφίαν* scribere mavis, sapientiam Methodius significat eam, quae ab auctore libri Sapientiae tanquam divina persona celebratur. Conf. annot. 139. Ceterum verbi *λέγειν* sic repetiti, ut h. l. factum in istis: — *ὁ λέγων — ὀρθότατα λέγει*, plurima ap. Plat. exempla, praeter illud ex Philebo, reperiuntur. Ex Methodio cf. p. 72. *ὅστᾶ .. σοφίας ὁ λέγων εἶναι σύνεσιν .. ὀρθότατα λέγει.*

150 *Ἡ ἀδικία καὶ ἡ ἀφροσύνη* A.: *ἡ ἀφροσύνη καὶ ἡ ἀδικία* P. C. Prior lectio praegressis: *ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ φρόνησις*, respondet; posteriorem *χιασμῷ* explicaveris. De sententia Platonica cf. etiam Phaed. p. 93, C. ubi vid. Wyttenb. Annot. p. 246. Adde Method. p. 59. *ἴσον δὲ καὶ ἁρμόνιον .. τὸ ἀναμάρτητον εἶναι .. παντί που σαφὲς .., ἀνάρσιον δὲ καὶ ἀναρμόνιον τὸ .. ἁμαρτωλόν.* et p. 69.

151 *Οὔτε αὐτὸ τοῦτο δικαιοσύνη* A. M. P. C. Omittere videtur V., quum Vales. in Notis expresse dicat, ea verba ex M. addita esse; sed optime habent et similiter sunt pronuntiata atque ista Methodii p. 68. *οὔτε τὸ τῆς ζωῆς ξύλον αὐτὸς ὢν οὔτε τὸ τῆς φθορᾶς.* et ap. Phot. c. 234, p. 298, *a*. 18—20. Bekk. *ἐπειδὴ μεθόριον τῆς ἀφθαρσίας ἐγενήθη καὶ τῆς φθορᾶς ἡ σάρξ, οὐκ οὖσα οὐδὲ φθορὰ οὐδὲ ἀφθαρσία* cet. quae, uti praegressa, cum hisce Methodii apprime congruunt. Quod autem Methodius de natura humana similiter ac Plato Symp. l. l. de Amore pronuntiat, minus id mirum videbitur iis, qui Dissertationem meam Platonicam perlegerunt.

152 *Βεβηκὼς* A. P.: *βεβηκὸς* unus C., typographi errore, ut videtur. Tu confer Method. ap. Epiphan. p. 583, C. *ἐγὼ δὲ σάρκινος ὢν* (Rom. VII, 14.) *καὶ ἐν μέσῳ τοῦ πονηροῦ καὶ ἀγαθοῦ κατασταθεὶς* cet.; nam totus locus cum nostro propter argumenti similitudinem comparandus est. De hac medietate naturae humanae vid. Scholl. ad Dissert. Plat. p. 155 sq. *Βεβηκέναι*, stare, recurrit p. 186. *βεβηκέναι .. ἐπὶ τῆς σελήνης* (*ἐπὶ σελήνην* male C.) ubi post paulo *ἐφεστηκέναι* respondet. Vid. annott. in Jo. Glyc. De V. S. R. p. 84 sq.

153 In istis: *εἰς ὁπότερον ... προςκλιθῇ*, *ὁπότερον* VB. P.: *ὁποτέραν* A. Sed conf. in seqq. *τοῦ κρατήσαντος*. Deinde *αὐτῶν* A. VB. M. P.: *αὐτὸ* male V. Porro *προςκλιθῇ* A. M. C.: *προεκλίθη* mendose VB.: *περικαμφθῇ* V. P. ex glossemate. Tu conf. Orig. De Princip. I, 8, 4. p. 76, *a*. A. ed. Ruae. *ἡ ψυχὴ ἀποῤῥέουσα τοῦ καλοῦ καὶ τῇ κακίᾳ προςκλιναμένη.* Denique in seqq. *λέγεται μεταβάλλεσθαι* A.: *μετ. λέγ.* P. C. inverso ordine, quod praetuli, quum Methodius transpositionum valde amans sit. Illo *λέγεται* respici videtur Plat. Legg. l. l., ubi de ancipiti ista animarum *μεταβολῇ* divinitus exponitur. Assolet autem Methodius Platonem tecte laudare. Vid. annot. 183.

154 *Ἄφθαρτος* VB. P. C.: *ἄφθιτος* A. quod propter orationis concinnitatem respuendum, tametsi Methodius a poëtarum vocabulis usurpandis alias non abhorreat. Ceterum confer etiam illa in seqq. *ἄφθαρτος .. καὶ ἀθάνατος.*

155 *Μεθόριον* A. M. C.: *μεθόριος* V. P. Tu cf. Plat. Euthyd. p. 305, C. *οὓς ἔφη Πρόδικος μεθόρια φιλοσόφου τε ἀνδρὸς καὶ πολιτικοῦ.* et sic Methodius loco supra laudato ap. Phot. cod. 234,

ξύλου καὶ τοῦ γνωστοῦ καλοῦ τε καὶ πονηροῦ[156] τεθείς, οὗπερ ἀπεγεύσατο τῶν καρπῶν, εἰς τὴν τούτου καὶ με- (p. 68) τεβλήθη μορφήν, οὔτε τὸ τῆς ζωῆς ξύλον αὐτὸς ὢν οὔτε τὸ τῆς φθορᾶς, ἀλλὰ μετοχῇ μὲν καὶ παρουσίᾳ φθορᾶς θνητὸς φανείς, προσοικειώσει[157] δὲ καὶ ἀλοιφῇ ζωῆς ἄφθαρτος πάλιν καὶ ἀθάνατος.

P. 69. ὅτε δὲ τὴν ἁρμονίαν (ἐδέξατο), τουτέστι[158] τὴν δικαιοσύνην, γέγονεν εὐάρμοστον ὄργανον καὶ εὐπρεπές.

καὶ μὲν δὴ καὶ περὶ τούτων ταῦτα[159] ἤδη λελέχθω.

P. 70. τὸ εἰς αὐτὸν ἐσκατασκῆψαν ἄκρατον φῶς[160].

δὲ τἀναντία, ἐπὶ τἀναντία μεθιδρύσασα τὸν ἑαυτῆς βίον. Tim. 90, B. τῷ μὲν οὖν περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἢ φιλονεικίας τετευτακότι .. ἀνάγκη .. παντάπασι καθ᾽ ὅσον μάλιστα δυνατὸν θνητῷ γενέσθαι, τούτου μηδὲ σμικρὸν ἐλλείπειν ..· τῷ δὲ .. περὶ τὰς τῆς ἀληθείας φρονήσεις ἐσπουδακότι .. (C.) .. ἀνάγκη .., καθ᾽ ὅσον μετασχεῖν ἀνθρωπίνη φύσις ἀθανασίας ἐνδέχεται, τούτου μηδὲν μέρος ἀπολιπεῖν.

Lach. 188, D. ἁρμονίαν καλλίστην ἡρμοσμένος, οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμοσμένος αὐτὸς αὑτοῦ τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα.

Tim. 89, D. καὶ περὶ μὲν τοῦ κοινοῦ ζώου .. ταύτῃ λελέχθω.

Pol. VIII, 545, A. ἡ ἄκρατος δικαιοσύνη. al.

---

p. 298, *a*. 18. 19. *ἐπειδὴ μεθόριον τῆς ἀφθαρσίας ἐγενήθη καὶ τῆς φθορᾶς ἡ σάρξ.* ubi male *μεθόριος* cod. Rupif. ap. Combefis. in Galland. Bibl. PP. T. III, p. 779, B. Dicitur etiam *ἐν μεθορίῳ* et *ἐν μεθορίοις*. Cf. Maxim. Tyr. XVI, p. 306 ed. Reisk. Vol. I. eo loco, quem Winkelmann. ad Euthyd. l. l. p. 145. comparavit, Nemes. De N. H. p. 39. et p. 44. ed. Matth.

156 *Καὶ τοῦ γν. κ. τε κ. π.*, absque interpungendi notis, ego secundum Gen. II, 9. scripsi: comma ante *καὶ τοῦ γν.* ponunt A. P. C., post *γνωστοῦ* quoque A.; posterius P. C. recte omittunt. Mox *τῶν καρπῶν* VB. P. C.: *τὸν καρπὸν* A. minus recte, quamquam *γεύεσθαι* et composita structuram c. accus. admittunt.

157 *Προσοικείωσιν ζωῆς* intellige dictam ex eo loquendi usu Platonico, quo animus, Deo, quippe *τῷ οἰκείῳ*, intentus, illi *οἰκειοῦσθαι* sive *προσοικειοῦσθαι* fertur, eaque consuetudo *οἰκείωσις* sive *προσοικείωσις* vocatur. Cf. Basil. Plot. p. 31. et annott. in El. Cret. col. 780 (4.) 781 (2.) 855 (6.) sq. De sententia Platonica Tim. l. l., qua homo, pro consuetudine cum rebus terrestribus et mortalibus aut divinis, mortalis aut immortalis fieri docetur, vide Scholia ad Dissert. Platonic. p. 155. Ceterum in iis, quae, a nobis in contextu omissa, apud Method. insequuntur, *ἀπαθανατίζον* et *ἀπαθανατιζόμενον* A. VB. M., ubi *ἀθανατίζον* et *ἀθανατιζόμενον* P. C. Sed verbum *ἀπαθανατίζειν*, immortalem reddere, quo Plato semel usus est, vim longe maiorem habet, quam simplex *ἀθανατίζειν*. Vid. Stallb. ad Plat. Charm. p. 156, D. et quem ille laudat Suicer. Thes. Eccl. T. I, p. 410.

158 *Καὶ* VB. pro vulg. *τουτέστι*. Tu confer, quibus haec opposita, priora: *ὅτε μὲν ἐδέξατο τὴν ἀναρμοστίαν, ὅπερ ἐστὶ τὴν παράβασιν καὶ τὴν ἁμαρτίαν.* In proclivi autem fuit *καὶ* pro *τουτέστι* scribere ex eo copulae usu, de quo vid. annott. in El. Cret. col. 880 (11.). De sententia Platonica monui annot. 150. Imitatio loci Platonici ex Lach. p. 188, D., quam in seqq. indicavimus, magis etiam elucet ap. Method. Epiphanii p. 563, C. D. Quamquam ille Platonis verbis: *οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα*, ita abusus est, ut lyrae et organi similitudine concentum verborum et factorum in justo viro declararet. Adde Method. Fragm. I. De S. Cruce ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 827, B. *ἵνα ὄργανον ᾖ λοιπὸν τοῦ θεοῦ ἱερόν* (nim. homo), *πάσης ἀσυμφωνίας τε καὶ ἀῤῥυθμίας ἀπηλλαγμένον.*

159 *Ταῦτα* A. M. C.: *αὐτάρκως* VB. V. P. quod *φορτικὸν* est, quum voce *λελέχθω*, ut ap. Plat. Tim. l. l., in fine disputationis posita, argumento exponendo satisfactum esse significetur. Ceterum *ταῦτα* Noster quam *ταύτῃ*, ut est ap. Plat., dicere maluit, neque est quod de voce *ταῦτα* in *ταύτῃ* commutanda cogites. In iis, quae, a nobis omissa, ap. Method. sequuntur, haec inter alia exstant: *οὐκέτι τύπος ὢν καὶ ἀπείκασμα μόνον καὶ εἰκὼν τοῦ μονογενοῦς.* Hic *ἀπείκασμα* V. P.; *ἀπεικασία* A. M. minus recte, siquidem *ἀπεικασία* est imitandi actio, *ἀπείκασμα*, ut p. 58, id quod imitando expressum est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 216.

160 Sermo est de divina sapientia et vita, Dei *ἐνανθρωπήσει* in hominem immissa, et *ἄκρατον φῶς* Christus, quippe *ἀλήθεια* et *σοφία*, vocatur translato vocis *ἄκρατος* usu, cuius exempla, praeter illud ex Pol., plura ap. Plat. reperiuntur. Vid. Ast. Comm. in Pol. p. 580. 591. De Platonico vocis usu monui ad El. Cret. col. 827 (2), ubi eius exemplum in egregio Arii fragmento, in quo Leunclavius ad Gregor. Naz. p. 176. *τῆς ἀκροτάτης* aliquos libros habere testans, sic vertit: supremae manus ingeniti. Sed, eodem teste, alii, in quibus cod. Basil., *ἀκράτου*, merae s. purae, quod praestat. Noster p. 60. *τοῦτο γὰρ εἶναι τὸν Χριστόν, ἄνθρωπον* (hanc vocem A. male om.) *ἐν ἀκράτῳ θεότητι καὶ τελείᾳ πεπληρωμένον*, ubi P. C. *ἐν* male om., et p. 129. *ἄκρατον ... θεάσασθαι τὴν ἀφθαρσίαν.* Id. ap. Epiph. p. 571, C. *ἄκρατον .. καὶ συνεχῆ .. βάσανον.* ubi Dindorf. cum cod. Ven. male *ἀκήρατον*. Adde Toup. ad Longin. IX, 8. p. 275. Weisk. cui tamen minime adsentior, *ἄκρατος* pro *ἀκήρατος* scribenti ap. Synes. Dio. p. 44, D. *Ἐγκατασκῆψαι* lux divina, fulminis instar immissa, apta metaphora dicitur. De *λόγῳ* in Adamum immisso verbum usurpatur p. 60. Vid. Valckenar. ad Eurip. Hippol. vs. 438. Alias *ἐγκατασκηνοῦν* in *ἐγκατασκήπτειν* temere commutatum. Vid. annot. 98.

P. 71. *γεννᾶν τὴν ἀρετὴν καὶ ἐκτρέφειν*[161].	Symp. 209, C. *ἃ πάλαι ἐκύει, τίκτει καὶ γεννᾷ .. καὶ τὸ γεννηθὲν συνεκτρέφει κοινῇ μετ' ἐκείνου.* E. *γεννήσαντες παντοίαν ἀρετήν.*
P. 77. *γυμνοὺς προφάσεων*[162].	Pol. IX, 577, B. *γυμνοὺς .. τῆς τραγικῆς σκευῆς.* al.
ἀκολασταίνοντες ... διὰ τὰς ὑπερβαλλούσας ῥύσεις ἐν αὐτοῖς τῶν ἡδυπαθειῶν[163]. P. 79. *εἰ μὴ δύνασθε ... παντάπασι*[164] *σωφρονεῖν διὰ τὴν ἀκρασίαν καὶ ὑγρότητα τῶν σωμάτων.*	Tim. 86, D. *ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκολασία ... διὰ τὴν τοῦ ἑνὸς γένους ἕξιν .. ἐν σώματι ῥυώδη καὶ ὑγραίνουσαν νόσος ψυχῆς γέγονε.*
P. 80. *τὰ κείμενα διαθρήσωμεν*[165] *ἐπιμελέστερον.*	Phil. 29, A. *τὸν ἐπιόντα .. λόγον ἄθρει.* al.
P. 85. *οὐκοῦν καὶ τούτων πέρι διαληπτέον*[166].	Tim. 26, D. *κοινῇ .. διαλαμβάνοντες* —.
P. 86. *τὸν περὶ παρθενίας εἰςηγησάμενος λόγον*[167].	Eryx. 395, E. *ἐπειδὴ εἰςηγεῖ τὸν λόγον.*
ἀνετάραξε[168] *τὴν συγκατάθεσιν.*	Phaed. 88, C. *ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι.*
P. 92. *Σφόδρα διὰ πολλῶν .. μόλις εἰς τὸ προκείμενον ἀφίκετο*[169], *μακρό-*	Legg. VII, 812, A. *ὅταν .. ἐπὶ τέλος ἀφικώμεθα πάσης τῆς διεξόδου.* Parm.

161 Quominus dubites, quin Methodius h. l. ex Platonicis, e Symposio p. 209. C. E. iuxta positis, profecerit, conferenda tibi sunt, quae idem p. 159. ex Plat. Symp. p. 209. C. D. tantum non descripsit.

162 *Γυμνοὺς* recepi ex VB. V.: *γυμνωμένους* soloece A : *γυμνουμένους* M. P. C. quod miror probatum Valesio. In usu quidem sunt *γυμνοῦν* et *ἀπογυμνοῦν*, c. genit. spoliandi, privandi vi posita. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 413. v. *γυμνῶ*, et cf. Method. ap. Phot. cod. 235, p. 304, b. 15. Bekk. *ὁ θεός ... ἐγεγύμνωτο τοῦ πατὴρ καὶ παντοκράτωρ εἶναι.* Symp. p. 271. *ἀπογυμνώσας τὸν ἄνθρωπον ἀρετῆς.* Sed cf. Plat. Pol. l. l. et aliis locis, ab Astio Lex. Plat. T. I, p. 413. consignatis, quibus *γυμνὸς* c. genit., ut Lat. nudus, i. q. carens, valet. Sic Methodius ap. Mai. Script. Vet. Nov. Coll. T. IX. (Catenâ in Luc. Ev.) p. 680. *ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὃς ἀθετήσας τὴν ἐντολὴν ἔφυγεν ἀφθαρσίας ὀφθῆναι γυμνός.* *Προφάσεις* sunt praetextus. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 218 sq.

163 *Ἡδυπαθειῶν* VB. V. P. C.: *ἡδυπαθημάτων* A. M. Tu confer p. 100. *τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας*, ubi *ῥεύματα* dicuntur, quae h. l. sunt *ῥύσεις*. Est autem rarius nomen *ῥύσις*, quod ap. Plat. semel tantum, et propria quidem potestate positum, reperitur Legg. XII, p. 944, B. *πολλῆς ῥύσεως ὕδατος.* Method. ap. Phot. cod. 234, p. 297, *a.* lin. 11. 12. *τῆς περὶ τὰ σώματα ῥύσεως*, ex opinione eorum, qui arbores terram subiacentem absorbere autumabant. *Ῥυήσεως* illic pessime Combefis. ap. Galland. Biblioth. PP. T. III, p. 789, D. Nostro loco nomen *ῥύσις* pariter translatum atque *ὀχετὸς* p. 101. *περὶ τοὺς ὀχετοὺς τῆς ἀκρασίας.* — In iis quae a nobis omissa ap. Method. p. 77 exstant: *ἐντυφόμενον ἔτι καὶ ἐμφωλεύοντα τὸν οἶστρον ἀναῤῥιπίζουσιν ἐξάπτοντες ἐρεθισμοῖς*, *ἐντυφόμενον* VB. P. C. recte pro *ἐντυφώμενον* A. Idem *ἐνθωπεύοντα: ἐνθωκεύοντα* P. C., quod commendat Dindorf. Annot. ad Epiphan. Panar. p. 779 sq. Ego *ἐμφωλεύοντα* conieci Symbol. in Epiphan. p. 52.

164 *Παντάπασι* add. VB. P. C.: om. A. Deinde verba: *ἀκρασίαν καί*, quae A. P. habent, ap. C. typographi negligentia exciderunt. *Ὑγρότητα* A.: *τὴν ὑγρ.* P. C. Libidinem veneream e corpore succulentiore nasci, Noster cum Platone (Tim. l. l.) etiam p. 299 sq. docet. Quod illic *ὑγρότερον σῶμα*, idem p. 179. *τὸ κάθυγρον .. καὶ πηλῶδες βάρος.* Eodem pertinent illa, de quibus supra: *αἱ ῥύσεις τῶν ἡδυπαθειῶν*, sive *τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας*, et *οἱ ὀχετοὶ τῆς ἀκρασίας.*

165 *Ἀθρεῖν*, perpendere, considerare, frequens ap. Plat. verbum, qui imperativo *ἄθρει*, ut Phil. l. l., potissimum usus est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 48 sq. Is verbi usus imitatoribus placuit. Vid. v. c. Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 422. *Διαθρεῖν*, quo verbo Plato abstinuit, est accurate perpendere, quocum Noster adverbium *ἐπιμελέστερον* paulo molestius copulat. De composito *περιαθρεῖν* v. annot. 203.

166 *Διαλαμβάνειν*, disceptandi sive explorandi potestate positum, Timaei loco laudato ap. Plat. reperitur, idque subaudito accusativo, non c. praep. *περί.* Forma *διαληπτέον* Polit. p. 258, B. exstat. Conf. Origen. ap. Epiphan. p. 536, B. *τοῦτο οὖν εἰς τὸν τόπον διαληπτέον, ὅτι* —. Method. ap. Phot. cod. 235. p. 306, *b.* 32. Bekk. *πάλιν δὲ διαληπτέον τῶν κακῶν πέρι.* Omnino usitatum Methodio *διαλαμβάνειν*, disceptare, velut ap. Epiphan. p. 541, D. 552, C. 561, A. 579, D. 580, B.

167 Sermo est de S. Paulo, 1 Cor. 7, 25. de virginitate quaestionem praeeunte. Hoc enim sibi vult *εἰςηγεῖσθαι τὸν λόγον*, ut Eryx. l. l. Vid. annot. 22.

168 *Ἀναταράσσειν τὴν συγκατάθεσιν* est scrupulum de re, quam probaveris, iniicere. Verba *ταράττω*, sive *θράττω*, et *διαταράττω*, usitata Platoni de dubitatione animum perturbante, attigi ad Jo. Glyc. De V. S. R. p. 91. Conf. Method. p. 51, ubi Atticam habes formam *ταράττειν* pro vulgari *ταράσσειν*, qua Noster alias fere utitur. *Ἀναταράττειν* uno Phaedonis loco sic a Plat. usurpatum est, neque id verbum alias apud eum reperitur, nisi Tim. p. 80, B. ubi *ἀνετάραξαν*, a VV. DD. loco vulgati *ἐνετάραξαν* e codd. restitutum, i. q. concitarunt, ea verbi vi, de qua vid. Ruhnken. Opusc. ed. Friedem. p. 518 sq.

169 *Ἀφίκετο*, quod VB. P. habent, om. A. Tu cf. Plat. Legg. l. l., ubi *ἀφικνεῖσθαι* similiter translatum. Statim post *μακρότατον* VB. P. C.: *μακρότερον* A., quod nolim eo comparativi usu excu-

τατον ἀναμετρησαμένη καὶ περαιωθεῖσα πέλαγος λόγων [170].

τὰ λοιπὰ ἐφεξῆς .. διέλθωμεν, ὧν ἔτι ἔναυλον [171] *τὴν ἀκρόασιν ἔχειν μοι δοκῶ.*

Oratio IV.

P. 93. *οὐδεμία ἂν ὑπῆρχε μηχανὴ μὴ* [172] *οὐκ ἀποκνεῖν* [173] *ἐπιχειροῦσαν τοῖς ἤδη προηγωνισμένοις.*

λόγων ὁρμαὶ καὶ διέξοδοι [174].

ἐγκαλύπτεσθαι καὶ δειλιᾶν [175].

137, A. *διανεῦσαι ... τοσοῦτον πέλαγος λόγων.*

Pol. V, 460, D. *τὸ δ' ἐφεξῆς διέλθωμεν.* Menex. 235, B. *οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος .. παρὰ τοῦ λέγοντος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα.*

Phaed. 72, D. *τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ —;* 86, A. *οὐδεμία γὰρ μηχανὴ εἴη —.* al. Legg. VI, 780, D. *τί δὴ τοῦτο .. ἐπιχειρῶν λέγειν ἔοικας σφόδρα ἀποκνεῖν;*

Pol. VI, 511, B. *οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὁρμάς.* Prot. 361, D. *τὴν διέξοδον τῶν λόγων.* al.

Phaedr. 237, A. *ἐγκαλυψάμενος ἐρῶ.*

---

sare, quem vulgo perperam Atticum vocant. Conf. annot. 712. Positivus pro superlativo male ponitur in verbis Nostri ap. Phot. cod. 234. p. 300, *a.* 19. 20. *ὅπερ ἐστὶν ἁπάντων ἀδύνατον.* ubi Bekkerus: „An *ἀδυνατώτατον?*" Recte; conf. Plat. Phil. p. 15. B. *ὃ δὴ πάντων ἀδυνατώτατον φαίνοιτ' ἄν.*

170 *Περαιοῦσθαι πέλαγος λόγων* i. q. *διανεῖν π. λ.* ap. Plat. Parm. l. l. Vid. Tim. Lex. V. Pl. p. 79. ibique Ruhnken. Quod autem in Parmenidis loco *πέλαγος λόγων* pro vulg. *πλῆθος λ.* scripsi, in ea re secutus sum Cornarii et H. Stephani coniecturam, ex Ficini versione haustam et probatam Ruhnkenio ad Tim. l. l., Valckenario ad Eurip. Hippol. 822, Heusdio Spec. Crit. p. 31 et Huschkio ad Tibull. I, 9, 25. T. I, p. 238, ex quibus Valckenar. apte comparavit Protag. p. 338, A. ubi vid. Ast. Annott. p. 146 sq. Lectionem *πέλαγος*, a Stallbaumio ad Pol. IV, p. 441, C. adoptatam, sed ad Parm. p. 388 sq. spretam, ego quoque confirmare studui in Parmenidis Edit. II. Turic. min. p. VIII. Nunc accedit Methodii auctoritas, qui locum ex Parmenide manifesto imitatus est. Omnino metaphorae: *πέλαγος λόγων, ζητήσεως* simm. posterioris aetatis scriptoribus impense placuerunt. Cf. Method. ipse ap. Epiph. p. 590, C. *ὀκνηρότερον αὐτῶν ἅπτομαι, μακρὰν καὶ χαλεπὴν αὐτῶν ὁρῶν τὴν ἀπόδειξιν ἐσομένην, ἐὰν μή τις ἡμᾶς αὔρα συνέσεως ἄφνω ἐξ οὐρανοῦ καταπνεύσασα, καθάπερ ἐν μέσῳ νηχομένους πελάγει, εἰς ὅρμον τινὰ ἀκύμονα καὶ ἀπόδειξιν ἀποκαταστήσῃ ἀσφαλεστέραν.* quae colorem aliquem duxerunt ex Plat. Pol. V, p. 453, D. ubi attende praesertim illa: *εἰς τὸ μέγιστον πέλαγος μέσον.* Porro cf. Julian. Or. IV, p. 142, C. *ὅρα τί δράσομεν οἳ πρὸς ἀχανὲς πέλαγος ἀποδυόμεθα, μόγις καὶ ἀγαπητῶς ἐκ πολλοῦ τοῦ πρόσθεν ἀναπαυόμενοι λόγου.* ubi *ἀχανὲς πέλαγος* et *πολὺς λόγος* invicem sibi respondent. Nicephor. Patriarch. Disp. cum Leone Arm. de Imagg. in Combefisii C. Politanis p. 162. *ὡς εἰς βαθὺ καὶ ἀχανὲς ζητήσεως πέλαγος ἀνάγεις ἡμᾶς, ὃ πολλοὶ μὲν πολλάκις διέπλευσαν, οὐδεὶς δέ γε, ὅσα ἡμεῖς ἴσμεν, ἐπὶ τὸν λιμένα τῆς ἀκριβείας ἀφίκετο.* Man. Palaeolog. Or. I, p. 164. *μήποτε πρὸς πέλαγος διηγημάτων ἀπείρων τὸ προκείμενον ἡμῖν ἐμπεσὸν ναυαγήσῃ.* Id. Or. III, p. 202. *φοβεῖ δὲ μάλα τὸ πλῆθος καὶ τὸ πολὺ τῶν ἀναγκαίων εἰρῆσθαι πέλαγος.* Id. Or. VII, p. 372. *τὸ συνελάσαν ἡμᾶς εἰς τοῦτ' ἀφεῖναι τὸ πέλαγος*, i. e. in hanc tantam disserendi materiam. Id. in Dialogis a Hasio editis (Notic. et Extr. des Mss. du Roi, T. VIII.) p. 360. *ἀλλ' ἐκείνου μέν τις μνησθείς, εὐθὺς εἰς ἐγκωμίων ἐμπίπτειν ἀναγκάζεται πέλαγος.* Vid. Boissonad. ad Theophyl. Simoc. p. 182 sq.

171 *Ὧν* C.: *ὡς* P. C. De locutione Platonica: *ἔναυλος λόγος*, cui ap. Nostrum *ἔναυλος ἀκρόασις* respondet, vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 100 sq. Valckenar. ad Callimachi Elegg. Fragm. p. 244 sq. Wyttenbach. Animadv. in Plutarch. (p. 17, D.) p. 194. Wernsdorf. ad Himer. p. 186. Vocem vel auditionem *ἔναυλον* Latine interpreteris: quam nobiscum in auribus ferimus (cf. Senec. Ep. 123. ubi vid. Ruhkopf.) vel quae sonat adhuc et vibrat in auribus (cf. Seneca De Provid. c. 3.) vel simpliciter auribus sedentem (cf. Quintil. XI, 3, 40. ubi vid. Gesner.). Eiusmodi vocem vel auditionem, voce tamen *ἔναυλος* non adhibita, egregie depingunt Lucian. Imag. c. 13. Nigrin. c. 7. extr. (eo loco, quem Gesner. ad Quintil. l. l. comparavit) Synes. Dion. p. 62, B. et alii, laudati a Jortino ad Miltonis Paradise Lost Lib. VIII, vs. 2. Ceterum est, ubi vox *ἔνηχος*, qua Timae. l. l. Platonicam *ἔναυλος* reddidit, in eadem re posita reperitur, v. c. ap. Gregor. Naz. Or. XXIII, p. 428, C. ubi pro *ἔτι*, quod, uti nostro loco, cum voce *ἔναυλος* coniungi assolet, male *ἐστὶ* in codd. nonnullis scribitur. Proxima ap. Method. verba ex poëta nescio quo sumta et sic digerenda sunt: *εὐεξάλειπτοι γὰρ νέων ἀκουσμάτων | μνῆμαι γερόντων — —.*

172 *Μὴ* A. recte: *τοῦ* VB. P. C. Tu de dictionibus, Platoni usitatis: *τίς μηχανή, οὐδεμία μηχανὴ* al., uti de insequentibus particulis *μὴ οὐχί*, vid. Ast. Annot. in Plat. Phaed. (p. 72, D.) p. 583. et Lex. Plat. T. II, p. 344. Articulum *ἡ*, qui in istis formulis locum non habet, ap. Gregor. Naz. Or. XXVIII, p. 505, E. in verbis: *τίς οὖν ἡ μηχανὴ —;* in Cod. Bas. recte omitti, nuper docui ad El. Cret. col. 778. (10).

173 Verbo *ἀποκναίειν*, de quo ad El. Cret. col. 760. (7) monui, locus hic est nullus, quum sermo sit non de molestia, sed de cunctatione et dubitatione virginis verba facturae. Itaque *ἀποκνεῖν* scripsi, cui in seqq. verba *ἐγκαλύπτεσθαι καὶ δειλιᾶν* respondent. Emendationem confirmat Platonis locus iuxta positus. Idem eodem verbo etiam alias utitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 238. et infra annot. 706. De proximis: *τοῖς .. προηγωνισμένοις*, vid. annot. 11.

174 *Λόγων ὁρμαὶ* VB. P. C. exquisite: *τρίβοι* A. quod ex praegresso *τρίβον* repetitum. Nomen *ὁρμή*, plurali numero de disserendi *ἀφορμαῖς*, ut h. l., usurpatum, ap. Plat. uno Polit. loco laud. reperitur. Locutionem Platonicam *διέξοδος λόγων* sive *λόγου* (cf. Prot. l. l. et Critias p. 109, A.) attigi in Prolegomm. in Glyc. De V. S. R. p. XXX. Sic Method. in praegressis: *εἰ μὲν ἐπὶ τῶν αὐτῶν .. διεξόδων ἡ σοφία τὴν λογικῆς ἵστατο τέχνης.*

175 Verbum *ἐγκαλύπτεσθαι*, quod pudorem et verecundiam, ut ap. Plat. Phaedr. l. l.,

P. 94. Ἐγὼ γὰρ ἀκριβῶς ᾐσθῆσθαί[176] μοι δοκῶ —.
τὸ στρατηγῆσαν ἡμᾶς εἰς ζωήν[177].

P. 95. τὸ ῥεῦμα τῆς φθορᾶς ἐπὶ πολὺ προσεχύθη καὶ φερόμενον σφοδρῶς ἐξαισίοις συρμοῖς[178] οὐ μόνον ἔξωθεν ἀτάκτως παρεφέρετο[179] προςτυγχάνον, ἀλλ' ἤδη καὶ ἐπεισχεόμενον[180] εἴσω κατέκλυζε τὰς ψυχάς. αἱ δὲ[181] συνεχῶς τοῦτο πάσχουσαι κωφαὶ καὶ δυςμαθεῖς ἐφέροντο, κυβερνᾶν ἀπαλλαγεῖσαι[182] τὰ σφέτερα σκάφη παρὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐφάψασθαι βεβαίου τινός. αἱ γὰρ αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς, ὡς οἱ τούτων ἔφασαν ἐπιστήμονες[183], ἐπειδὰν τῶν ἔξωθεν προςπιπτόν- (p. 96) των παθῶν ἡττηθεῖσαι προςδέξωνται τὰς ἐπιφορὰς τοῦ τῆς ἀνοίας ἐπικλύσαντος εἴσω κύματος, εὐθέως τῆς θείας ὁρμῆς ἐμποδίζουσι[184]

Symp. 186, A. καθεωρακέναι μοι δοκῶ —.

Symp. 193, B. ὧν ὁ Ἔρως ἡμῖν ἡγεμὼν καὶ στρατηγός.

Timae. 43, A. τὰς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς περιόδους ἐνέδουν εἰς ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον. αἱ δὲ εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι πολὺν οὔτ' ἐκράτουν οὔτ' ἐκρατοῦντο (B.), βίᾳ δ' ἐφέροντο καὶ ἔφερον, ὥςτε τὸ μὲν ὅλον κινεῖσθαι ζῶον, ἀτάκτως μὴν ὅπῃ τύχοι προϊέναι καὶ ἀλόγως —. πολλοῦ γὰρ ὄντος τοῦ κατακλύζοντος καὶ ἀποῤῥέοντος κύματος, ὃ τὴν τροφὴν παρεῖχεν, ἔτι μείζω θόρυβον ἀπειργάζετο τὰ τῶν προςπιπτόντων παθήματα ἑκάστοις, ὅτε .. (C.) ... διὰ τοῦ σώματος αἱ κινήσεις ἐπὶ τὴν ψυχὴν φερόμεναι προςπίπτοιεν, αἳ δὴ .. αἰσθήσεις .. κέκληνται. 44, A. ἂν δ' αὖ ἔξωθεν αἰσθήσεις τινὲς .. προς-

declarat, apud Nostrum recurrit p. 230. αἰδοῦμαι .. καὶ ἐγκαλύπτομαι, et p. 244. Vid. Toll. Insign. Itin. Ital. p. 66 sq. et p. 77. Ast. Annott. in Phaedr. p. 305. Pro simplici δειλιᾶν, quod p. 181. et 275. accus. secum habet, Methodius ἀποδειλιᾶν ponere maluit p. 156 (c. acc. et inf.). 194. 204. (c. πρός). Illud verbum apud Platonem non exstat; de hoc vid. Ast. Lex. Plat. T. I. p. 231.

176 Ἠισθῆσθαι ex VB. recepi: αἰσθάνεσθαι A. M. male: αἰσθέσθαι V. P. C. paulo melius. Tu conf. Plat. Symp. l. l. καθεωρακέναι μοι δοκῶ. Noster p. 109. πέπεισμαι διαρκῶς, ἀπὸ τῶν ἱερῶν ᾐσθημένη γραμμάτων. Quum autem αἰσθάνεσθαι, intelligere, perusitatum sit Platoni (vid. Ast. Lex. Pl. T. I, p. 58), idem compositis ἐπαισθάνεσθαι et συναισθάνεσθαι abstinuit. Prius Nostro p. 229. vindicamus; posterioris tempus perfectum librariis item fraudi fuit p. 193. τοῖς μηδέπω τῶν ἀνθρώπων συνῃσθημένοις (sic Phot. cod. 237, p. 311, a. 39. Bekk. A. M. P. C.: συνειθισμένοις VB. V. male) τὴν πολυποίκιλον σοφίαν τοῦ θεοῦ. Tu cf. seqq. εἰ δὲ αἴσθοιντο καὶ οὗτοι τῆς χάριτος τὸ μυστήριον. et p. 236. οὐ συνῃσθημένοι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν τὸν πλοῦτον. p. 238 sq. τὰ βάθη τῶν γραφῶν μὴ συνῃσθημένοι.

177 In istis, de ἁγνείᾳ pronuntiatis, verbi στρατηγεῖν eadem translatio ac nominis στρατηγὸς ap. Plat. Symp. l. l., ubi Amor nobis ad bona ἡγεμὼν καὶ στρατηγὸς esse dicitur. — Insequuntur ap. Method. haecce, a nobis in contextu omissa: πειράσομαι γάρ, ᾗ διανοοῦμαι (ita VB. P.: διανοῶμαι A. male), περὶ τούτων ἐνδείξασθαι νῦν, quae sumta sunt ex Tim. p. 27, D. et inserviunt tuendae lectioni ᾗ διανοοῦμαι, a Stallbaumio temere sollicitatae.

178 Ἐξαισίοις συρμοῖς A.: συρμοῖς ἐξαισίοις P. C. Utrumque recte dicitur. Verumtamen Methodius formulam ἐξαίσιοι συρμοὶ ex Axiocho p. 370, C. πρηστήρων ἐξαισίους συρμούς, ita mutuatus est, ut eam alio transferret. Vocem ἐξαίσιος Fischer. in Aeschin. Socr. Diall. III. Ind. h. v. et Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 276. illustrarunt. Nomen συρμὸς est ex ἅπαξ λεγομένοις in Platonis, quae vulgo feruntur, scriptis.

179 Παρεφέρετο V.: παρέφερε τὸ A. M. P. C. probante Valesio. Tu confer illa ap. Platon. Tim. p. 43, C. ὅτε ... διὰ τοῦ σώματος αἱ κινήσεις ἐπὶ τὴν ψυχὴν φερόμεναι προςπίπτοιεν. Neque enim dubium est, quin Methodius hoc loco in describendis affectibus, quibus anima post lapsum subiecta fuerit, ea sit imitatus, quae Plato in Tim. p. 43, A. — 44, A. de anima recens in corpus immersa docuit. Conf. annot. 144.

180 Ἐπιχεόμενον V. P. C.: ἐπεισχεόμενον A. M. Prior lectio melior visa Valesio. Sed dubitari potest propter illa in seqq.: τοῦ τῆς ἀνοίας ἐπικλύσαντος εἴσω κύματος, quae, licet de sensibus dicta, tamen imitando expressa sunt ex istis, de nutritione dictis, Tim. p. 43, B. τοῦ κατακλύζοντος ... κύματος, quibuscum conf. p. 43, A. εἰς ἐπίῤῥυτον σῶμα. Vid. annot. 144. Inauditum illud τὸ τῆς ἀνοίας κῦμα Noster effinxit ex Tim. p. 44, B. ubi imprimis ista attende: — ἄνους ψυχὴ γίγνεται —· — τὸ τῆς αὔξης καὶ τροφῆς — ῥεῦμα —.

181 Αἱ δὲ A. P. recte: καὶ αἱ δὲ C. Tu confer Plat. Tim. p. 43, A. αἱ δὲ .. ἐφέροντο. Statim post τοῦτο, quod A. P. C. habent, male om. VB. V. Deinde in verbis: κωφαὶ καὶ δυςμαθεῖς, κωφαί, omissum ab A., addunt VB. P. C.; δυςμαθεῖς A. M. recte pro δυςπαθεῖς VB. V. P. quod C. perperam tuetur. Tu confer Plat. Tim. p. 88, B. τὸ .. τῆς ψυχῆς κωφὸν καὶ δυςμαθὲς ... ποιοῦσαι.

182 Ἀπαλλαγεῖσαι VB. P. C.: ἀπαλλαγήσασαι A. soloece, ut in seqq. προςδέξονται, ubi P. C. recte προςδέξωνται.

183 Hisce verbis: ὡς ... ἐπιστήμονες, Plato in Timaeo significatur. Cum illis: τῶν ... παθῶν ἡττηθεῖσαι, cf. Method. p. 296. κἂν νομίζωσιν ἀντιφιλονεικεῖν καὶ μάχεσθαι πρὸς τὰς ἡδονάς, ἡττώμενοι τὸν λογισμόν, ubi vid. annot. Id. ap. Epiph. p. 590, A. τὸ .. ἀδύνατον τοῦ ἐν ἡμῖν φυσικοῦ ἀγαθοῦ .. ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἡττώμενον.

184 Τῆς θείας ὁρμῆς A. M.: τῆς εὐθείας ὁρμῆς VB. V. P. C. [quam lectionem tueri possis coll. Plat. Tim. p. 43, B. E. p. 44, B. πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἰόντων σχῆμα ἑκάστων τῶν κύκλων αἱ περιφοραὶ κατευθυνόμεναι. Verum enimvero εὐθείας, post εὐθέως illatum, molestum est, et in proclivi fuit librario post εὐθέως in θείας syllabam εὐ repetere et εὐθείας pro θείας scribere.

σκοτωθεῖσαι τὸ πᾶν αὐτῆς εὐήνιον[185] *πορευθὲν κατὰ φύσιν κύτος.*

ὁ θεὸς οἰκτειρήσας[186] *ἡμᾶς ἔχοντας οὕτως ..*[187] *κατέπεμψεν ἐξ οὐρανῶν*[188] *τὸ*

πεσοῦσαι ξυνεπισπάσωνται καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἅπαν κύτος, τόθ' αὗται κρατούμεναι κρατεῖν δοκοῦσι. Phaedr. 247, B. *τὰ .. τῶν θεῶν ὀχήματα .. εὐήνια ὄντα ῥᾳδίως πορεύεται.*

Legg. II, 653, D. *θεοὶ δὲ οἰκτείραντες τὸ τῶν ἀνθρώπων ἐπίπονον πεφυ-*

Θεία ὁρμὴ philosophiae studium Platoni Parm. p. 135, D., *θειοτέρα ὁρμὴ* Phaedr. p. 279, B., ubi vox *φιλοσοφία* ex aequo posita. Idem sibi volunt verba Pol. X, p. 611, E. *ὑπὸ ταύτης τῆς ὁρμῆς*, post praegressa: *οἵων ἐφίεται ὁμιλιῶν, ὡς ξυγγενὴς οὖσα τῷ θείῳ.* Non multum differt *ἡ πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμὴ τῆς ψυχῆς* ap. Method. Epiphanii p. 567, D. (*τὸ σῶμα*) *ἐμποδίζει ἡμῖν τὴν πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμὴν τῆς ψυχῆς*, qui locus propter argumenti similitudinem cum nostro comparandus est. De contraria *ὁρμῇ* Methodius ap. Epiphan. p. 576. (in Supplemento ex cod. Ven.) *τὴν τοῦ σώματος πρὸς τὰς ἡδονὰς ὁρμήν.* p. 577, B. *τὸ πρὸς τὰς ἀκρασίας αὐτῆς .. ὅρμημα.* et ap. Phot. cod. 234. p. 298, *a*. 12. *τὴν ἄλογον πρὸς τὰς μαχλώσας τῆς ψυχῆς ὁρμὴν ἡδονάς.* De structura verbi *ἐμποδίζειν* c. genit. cf. Plat. Crat. p. 419, C. *καὶ ἥ γε ἀνία τὸ ἐμποδίζον τοῦ ἰέναι.* Ad rem cf. Plat. Phaed. p. 65, A. *πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὔ, ἐάν τις* cet. et p. 66, C. quos locos Noster, ut hic, itidem respexit p. 126 (ubi vid. annot.) et ap. Epiphan. p. 565, A. et p. 567, D. ubi vid. annot. 490. et 534.

185 *Εὐήνιον* VB. V. optime: *εὔδιον* A. M. C. qui *εὐήνιον* cum *κύτος* non congruere temere statuit. Adiectivum *εὔδιος* recte habet p. 18. (locum videas in annot. 190.); sed h. l. non minus mendosum est, quam *πανεύδιον*, quod Symbol. ad Philostr. V. S. p. 135. apud Atticum Eusebii in *πεδίον* commutari iussi. Tu de voce *εὐήνιος* vide Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 125. et Ast. Annott. in Platon. Phaedr. (l. l.) p. 410 sq. Praeter alia vocis exempla, quae in promtu sunt, haec ad nostrum locum accommodata: Plutarch. T. II, p. 592, A. C. *εὐηνίοις ψυχαῖς χρῆσθαι διὰ τροφὴν καὶ παίδευσιν ἀστείαν.* et post paulo: (*ψυχῶν*) *εὐηνίων καὶ κατηκόων* (*τῷ νῷ*). Io. Chrysost. Opp. ed. Savil. T. IV, p. 229, 17. *ψυχὴ .. ὥςπερ τὶς ἵππος εὐήνιος.* Gregor. Nyss. *Περὶ σκοποῦ θείου* ed. Morell. p. 2. *δεῖ .. τὸν μέλλοντα ψυχὴν καὶ σῶμα κατὰ τὸν τῆς εὐσεβείας νόμον προσάγειν θεῷ ... εὐπειθῆ καὶ εὐήνιον τὴν ψυχὴν τοῖς τῆς ἀρετῆς ἐπιδιδόναι δρόμοις.* Haec Nysseni sanequam apposita, sive vocem *εὐήνιον* ad nomen *κύτος* tanquam adiectivum refers, sive ad partic. *πορευθὲν* pertinere et adverbii instar habere statuis, adiecta nimirum copula *καὶ* ante *κατὰ φύσιν.* Certe *εὐήνιον* pro *εὐηνίως* positum ap. Philostr. Vit. Apoll. III, 34. p. 126. *εὐήνιον δὲ κινεῖται καὶ εὐάγωγον.* Vocat autem Methodius, Platonis exemplo, *τὸ πᾶν αὐτῆς* (sc. *τῆς ψυχῆς*) *κύτος* universum animae complexum. Vide Stallbaum. ad Tim. l. l. p. 189. deque vocis usu Platonico universe exponentem Ast. Lex. Plat. T. II, p. 227. Ceterum *πορευθὲν* A.: *πορεύεσθαι* VB. P. C. Sed infinitivus non habet, quo referatur, praesertim si cum A. P. C. comma ante *σκοτωθεῖσαι* ponatur. Verum enimvero participium *σκοτωθεῖσαι*, i. e. quippe obscurati (nim. sensus), ad *ἐμποδίζουσι* pertinet, quo ex verbo et accusativus obiecti: *τὸ ... κύτος*, et genitivus obiecti: *τῆς θ. ὁρμῆς*, pendet. Nolim enim ad *ἐμποδίζουσι* ex superioribus: *αἱ αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς*, obiectum *ψυχὴν* repetere, et *ὑποστιγμῇ* posita, reliqua: *σκοτωθεῖσαι τὸ πᾶν αὐτῆς εὐήνιον πορευθὲν κατὰ φύσιν κύτος*, coniungere.

186 Dei misericordiae Methodius castitatis bonum item acceptum refert p. 269. *ὁ θεὸς .. κατελεήσας τὸν ἄνθρωπον τὴν ἁγνείαν ἀπέστειλε.* Sic Plato deorum erga homines beneficia ab illorum misericordia repetit. Conf. Legg. l. l., quo respicitur Legg. II, p. 665, A. *θεοὺς δὲ ἔφαμεν ἐλεοῦντας ἡμᾶς .. ἡμῖν δεδωκέναι τόν τε Ἀπόλλωνα καὶ Μούσας:* Symp. p. 191, B. *ἐλεήσας δὲ ὁ Ζεὺς ἄλλην μηχανὴν πορίζεται* cet. Sed hoc loquendi genus latissime patet per totam antiquitatem, et profanam et sacram. Primarius in hanc rem locus est Stasini in fragmento ap. Scholiast. Marc. in Hom. Il. I. sub init. Porro cf. Sext. Empir. adv. Rhet. p. 296. supr. *ὁ θεὸς οἰκτείρων* (sc. homines feros seque ipsos pessumdantes) *μογρῦσιν αὐτοῖς θεσμοφόρους θεὰς ἐξαπέστειλεν.* Plotin. p. 381, D. Themist. Or. 27. p. 338, C. Synes. De Provid. p. 112, B. Aen. Gaz. De Immortal. Animi p. 58. ed. Boissonad. Et isti quidem Platonem imitati videntur. Alii secuti sunt loquendi usum scriptorum sacrorum, de quo vid. Schleusner. Lex. N. Test. T. I, p. 779 sq. T. II, p. 265. Sic Turbo Manichaeus ap. Epiphan. p. 643, C. *ὅτε δὲ εἶδεν ὁ πατὴρ ὁ ζῶν θλιβομένην τὴν ψυχὴν ἐν τῷ σώματι, εὔσπλαγχνος ὢν καὶ ἐλεήμων, ἔπεμψε τὸν υἱὸν αὐτοῦ .. εἰς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς*, quo de loco vid. Symbol. in Epiphan. p. 17. 68. Alexander Lycopol. Adv. Manich. in Galland. Bibl. Patr. T. IV, p. 74, C. *τὴν ψυχὴν παρὰ τὴν οὖσαν ἠλαττῶσθαι φύσιν εἰς μετουσίαν κακίας. οἰκτεῖραι οὖν τοῦτο τὸν θεὸν καὶ πέμψαι τινὰ ἑτέραν δύναμιν, ἣν ἡμεῖς καλοῦμεν δημιουργόν.* Anonymus ap. Suid. v. *Ἀδάμ*, ubi sermo de Christo. Ap. Basil. Sel. Vit. S. Thecl. I, p. 32. Paulus Apostolus ita de se: *θεὸς .. τὸ ἀνθρώπινον τοῦτο γένος ἐλεῶν καὶ οἰκτιζόμενος ἄλλους τε πολλοὺς κἀμὲ νῦν ἔπεμψε κήρυκα τῆς αὐτοῦ περὶ πάντας ἡμᾶς φιλανθρωπίας.* Eulogius Episc. Alex. ap. Mai. Collect. Nov. Vett. Scriptt. T. VII, p. 177. *τέλος δὲ λοιπὸν κατοικτίσας τὸ ἴδιον πλάσμα ὁ θεὸς αὐτὸς ἐπὶ γῆς ὤφθη, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς λόγος συνανεστράφη.* Schol. in Hippocrat. et Galen. T. II, p. 244. *οὐκ ἄν τις ἁμάρτοι λέγων ὡς ὁ προνοητικὸς θεὸς ἐλεήσας τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀλλεπαλλήλοις* (sic legendum) *νόσοις ἀπολλύμενον, τὴν φύσιν σαρκώσας Ἱπποκράτην κατήγαγε πρὸς ἀρτίαν ταύτης παράδοσιν.* Indica ex hoc genere habet Dubois De la théogonie des Brahmes p. 139. „Vichnou .. touché des maux qu' avaient à endurer les dieux et les hommes .. voulut y remédier.“

187 Apud Methodium haec, a nobis in contextu omissa, interposita sunt: *καὶ οὔτε ἀνασχεῖν οὔτε ἀνασφῆλαι δυναμένους*, in quibus velim attendas verbum *ἀνασφάλλειν*, de recreatione ex affectuum turbis usurpatum. Recreationem ex servitute Methodius eo verbo declarat ap. Phot. cod. 234, p. 300, *b*. 23. Bekk. *οὐδὲ ... πρὸς ἐλευθερίαν ἀνέσφηλαν καθαράν*, redemtionem in Homil. De Sym. et Anna p. 112. ed. Pant. *εἰς ἔνδειξιν τοῦ ἀνασφήλοντος* (leg. *ἀνασφήλαντος*, quod Pantin. coniecit) *κόσμου διὰ τοῦ ἐπὶ σοὶ μυστηρίου.* In Platonicis, quae feruntur, scriptis *ἀνασφάλλειν* est *ἅπαξ λεγόμενον* et recreationem ex morbo significat Ax. p. 346, C. *συμπτώματος ἀνασφῆλαι*, ex morbo recreari.

188 *Ἐξ οὐρανῶν* VB. P.: *ἐκ τῶν οὐρανῶν* A. Posterius excusari potest; vid. Winer. Gramm.

ἄριστον .. βοήθημα, τὴν παρθενίαν[189], *ὅπως ἐξ αὐτῆς ἀποδήσαντες ἡμῶν τὰ σώματα πλοίων δίκην, γαλήνην*[190] *ἔχωμεν ὁρμισθέντες φθορᾶς.*

P. 97. *ψυχαὶ .. ὁπόσαι .. περιπολοῦσιν*[191] *ἤδη μετὰ Χριστοῦ τὸν οὐρανόν, ὅτι μὴ κατεσπάσθησαν*[192] *ὑπὸ τῶν ὑλικῶν καὶ σωματικῶν ῥευμάτων*[193].

τὰ .. νοητὰ τῆς ψυχῆς ἔκγονα[194].

κὸς γένος .. Μούσας .. ἔδοσαν. Phaed. 84, A. (*ἀνδρὸς φιλοσόφου ψυχή*) *γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα* (nim. *ἡδονῆς καὶ λύπης*).

Phaedr. 246, B. *πάντα .. οὐρανὸν περιπολεῖ* (*πᾶσα ψυχή*). Tim. 44, B. *τὸ τῆς αὔξης .. καὶ τροφῆς ῥεῦμα.*

Theaet. 150, D. *γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἔκγονον.*

Idiom. N. T. §. 18. 1. p. 108. ed. III. Sed prior lectio praestat; conf. p. 16. *τὸ τῆς παρθενίας ἀνθρώποις ἀπ᾽ οὐρανῶν κατεπέμφθη φυτόν*, et vid. annot. 242. Cum praegresso *κατέπεμψεν* conf. *ἀποστέλλειν* p. 101. et p. 269. loco in annot. 186. allato, quem haec praecedunt p. 268. *ὁ θεὸς ἀπέστειλε βασιλεύσοντα νόμον. Καταπέμπειν* in eadem re usurpatum p. 16. l. l. et p. 270. *ὠφελιμώτατον καὶ ἀρωγὸν κατεπέμφθη τοῖς ἀνθρώποις ἁγνεία.* Sic Plato maxima quaeque vitae humanae bona, tanquam deorum dona, coelo demissa esse docet. Vid. Stallbaum. ad Phil. p. 16, C. ubi *ἐκ θεῶν ἐῤῥίφη* i. q. *κατεπέμφθη.* Alia ex hoc genere passim videas in annot. 186.

189 *Παρθενίαν* A. M.: *ἁγνείαν* VB. V. P. C. Sententia eadem erit, utramvis lectionem praeoptaveris. Posterior commendari videtur loco gemino, ex p. 269. supra allato. Sed ut *παρθενίαν* praeferrem, effecit locus p. 101. *τὴν παρθενίαν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο, σύμμαχον ἀποστείλας* —. Deinde *ἀποδήσαντες* recte VB. P. C.: *ἀποδύσαντες* A. typographi errore, ut videtur. Eadem metaphora verbi *ἀνακρεμάννυμι* p. 98. (*τὰ σκηνώματα* i. e. *τὰ σώματα*) *ἃ ἀνεκρέμασαν ἀπὸ τῶν πεισμάτων τῆς ἁγνείας. Δίκην*, instar, ut p. 61. *δίκην ὀστράκου.* al. et ap. Epiph. p. 548, B. (bis) D. 563, D. Vid. Ruhnken. ad Tim. p. 85. Ast. Lex. Plat. T. I. p. 536. meaque in Annal. Philol. Supplem. Vol. XIII. Fasc. III, p. 471. et annot. 72.

190 *Γαλήνην* A. P. C. optime: *γαληναίως* VB. putido glossemate. Tu cf. Plat. Phaed. l. l. et aliis locis, consignatis ab Astio Lex. Plat. T. I, p. 366, qui tamen translatam nominis notionem a propria segregare debebat. Method. p. 296. *γαλήνην ἄγοντες τῶν παθημάτων*, et ibid. *γαλήνην τοὺς ἄγοντας καὶ μὴ διοχλουμένους ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας*, quorum locorum priore nomen *γαλήνη* genitivum secum habet, ut ap. Plat. Phaed. l. l. et Legg. VII, p. 791, A. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 112. Adde Procop. Comm. in Proverb. p. 32. ed. Mai. *ἐν ἀταραξίᾳ πάσῃ καὶ βαθείᾳ παθῶν γαλήνῃ.* Audacior metaphora *γαλήνη καὶ νηνεμία κακῶν* exstat in fragmento Methodii ap. Mai. Script. Vet. Nov. Collect. T. IX, p. 680. Quo magis nostro loco *ἄνευ*, quod A. M. P. C. ante *φθορᾶς* inferunt, cum V. omittendum censui. Interiectum *ὁρμισθέντες* neminem male habebit, qui Methodium transpositionum amantissimum esse noverit. *Ὁρμισθέντες* autem scripsi cum VB. P. C.: *ὁρμισθέντων* A. minus recte. Conf. p. 18. *εἰς τὸν τῆς ἀφθαρσίας εὔδιον ἐνορμίζονται* (*ὁρμιζ.* A. M.: *ἐνορμιζ.* VB. V. P. melius) *χῶρον*, quo de loco vid. Animadv. in Basil. I, p. 134. Translatum *ἐνορμίζειν* Eliae Cretensi, eruditissimo Gregorii Naz. Commentatori, col. 898. (5) restitui in istis, propter metaphoram pluralis *γαλῆναι* comparandis: (*τὸ γῆρας*) *ἐνορμίζον γαλήναις καὶ ἀταραξίᾳ παθῶν.*

191 Locutionem *περιπολεῖν τὸν οὐρανόν*, de animabus beatis usurpatam, Methodius a Platone mutuatus est, qui Phaedri loco laud. ea usus est de anima, coeli oras peragrante. Apud Plat. idem verbum recurrit Phaedr. p. 252, C. *ὅσοι .. μετ᾽ ἐκείνου περιεπόλουν*, ubi p. 246, B. respicitur. Method. p. 111. *τὰ μετέωρα καὶ κρημνώδη περιπολεῖ*, nim. anima rebus coelestibus intenta. Hermes Trismeg. p. 47. ed. Paris. *ὁ δε νοῦς καθαρὸς γενόμενος τῶν ἐνδυμάτων … περιπολεῖ πάντα τόπον, καταλιπὼν τὴν ψυχὴν κρίσει.* Vide Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 518 sq. Krabinger. meque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 295.

192 Conf. p. 300. *ψυχὴν .. τὴν .. μὴ κατασπωμένην.* Solemnis usus translati verbi *κατασπᾶν* de affectibus et sensibus, animum humi degravantibus. Herm. Trismeg. ed. Paris. p. 46 sq. *ὅταν δὲ ὀγκωθῇ τὸ σῶμα καὶ κατασπάσῃ αὐτὴν* (nim. animam) *εἰς τοὺς τοῦ σώματος ὄγκους.* Porphyr. De Abst. IV, 13. *ῥύμῃ φυσικῇ κατασπωμένας* = Joseph. B. J. II, 8, 11. *τὰς .. ψυχὰς .. συμπλέκεσθαι .. τοῖς σώμασιν ἴυγγι τινὶ φυσικῇ κατασπωμένας.* Jo. Philop. Comm. in Aristot. de Anima Lib. I, fol. 28, *b.* inf. *ἐπὶ μὲν τῶν οὐρανίων τῶν ψυχῶν τὰ σώματα ἐξήρτηται, καὶ αὐτὰ μὲν πρὸς αὐτὰς ἐπέστραπται, αὗται δὲ* (l. *αὐταὶ δὲ*) *οὐ κατασπῶνται πρὸς τὰ σώματα, ὡς αἱ ἡμέτεραι.* Idem in Prooemio f. 5, *a.* *ὑπὸ τούτου .. φασὶ τοῦ πνεύματος παχυνθέντος ἐκ μοχθηρᾶς διαίτης κατασπᾶσθαι περὶ τὰ πάθη τὴν ψυχήν.* Macar. Homil. II, 2. p. 23. XV. p. 197. *οἱ .. λογισμοὶ τοῦ κόσμου κατασπῶσι τὸν νοῦν εἰς τὰ ἐπίγεια καὶ φθαρτά.* Procop. Comm. in Proverb. p. 147 Mai. *ἡ .. φαντασία τοῦ μὴ τὸν τοῦ θεοῦ φόβον ἐν καρδίᾳ φέροντος συνθλᾷ τοῦτον, εἰς γῆν κατασπῶσα τὸ αὐτοῦ φρόνημα.* Id. p. 208. *ὁ νοῦς .. οὐ δέδοικε τὰς κατασπώσας τῇ σχέσει τῶν ὑλικῶν ἐπιφανείας τῶν ὁρατῶν.* Gregor. Palam. Oratt. p. 37 Matthaei. *τὸ σῶμα κατασπᾷ πρὸς τὰ κάτω καὶ βιάζεται.* Anecd. Par. Cram. T. III, p. 162. *ὀλίγον κατασπασθεὶς πρὸς τὰ τῇδε, πάλιν μετεωρίζομαι.* Vid. Act. Soc. Gr. Lips. Vol. I, p. 343. In eadem re verbum *καθέλκειν* ap. Method. p. 115. *τὸν λογισμὸν εἰς τὸ χεῖρον* (*τὰ χείρω* A. C.) *καθέλκοντος τοῦ πονηροῦ*, ubi VB. P. melius *τὸ χεῖρον.* Sic *τὸ κάλλιον* Method. ap. Epiph. p. 567, D. (locum vide in annot. 184.)

193 Platonica imago his verbis inest, sive Methodius voce *ῥεῦμα* sic usus est, ut Plato Tim. l. l., sive omnino fluxam rerum corporearum naturam *τὰ ὑλικὰ καὶ σωματικὰ ῥεύματα* nuncupavit. Vid. annot. 144.

194 Virtutis et ingenii foetus Methodius his verbis declarat. Eadem notio translati nominis *ἔκγονον* p. 159, ubi haec metaphora cum reliquis illius loci e Plat. Symp. p. 209, C. D. mutuo sumta est. Nostro loco adiecta nomini *ἔκγονα* verba *τῆς ψυχῆς* loci ex Theaet. l. nos commonefaciunt, ubi *ἔκγονον* nonnisi ingenii foetus intelligitur.

P. 98. *αἱ καθαραὶ καὶ ἀλώβητοι*[195] *ψυχαί.*

ὄργανα καλοῦσαι[196] .. *τὰ σκηνώματα ἑαυτῶν.*

P. 100. *ὁπόταν*[197] *ὁ δίκαιος* .. (*τὸ τῆς παρθενίας ἔρνος*) *τοῖς ἠπιωτάτοις τοῦ Χριστοῦ νάμασιν ἀρδεύῃ, σοφίᾳ καταψεκάζων.*

τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας[198] .. *τὰ συγχύνοντα καὶ ταράσσοντα τὴν ψυχήν.*

P. 101. *χρησιμωτάτην γὰρ καὶ ἐπίκουρον εἰς ἀφθαρσίας κτῆσιν τὴν παρθενίαν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο*[199], *σύμμαχον ἀποστείλας τοῖς ὀριγνωμένοις καὶ ποθοῦσι.*

ὧδε γὰρ ἀναλογισώμεθα πάλιν[200] *καὶ τὰ ἑξῆς.*

P. 103. *δελεάζουσιν*[201] *ἡδοναῖς λοχῶντες πρὸς ἀπάτην.*

P. 104. *εὖ καὶ γενναίως*[202] .. *τὰς*

Pol. X, 611, C. *οὐ λελωβημένον δεῖ αὐτὸ* (*τὴν ψυχήν*) *θεάσασθαι .. ἀλλ' οἷόν ἐστι καθαρὸν γιγνόμενον, τοιοῦτον .. διαθεατέον.*

Tim. Locr. 103, C. *ἅ γὰρ φύσις οἷον ὄργανον ἁρμόξατο τὸ σκᾶνος.*

Tim. 75, E. *τὸ .. λόγων νᾶμα .. κάλλιστον καὶ ἄριστον πάντων ναμάτων.* Pol. VIII, 550, B. *τὸ λογιστικὸν .. ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος.* al.

Phil. 63, D. *τὰς ψυχὰς .. ταράττουσαι διὰ μανικὰς ἡδονάς.*

Symp. 180, C. *Ἔρωτα θεῶν .. κυριώτατον εἶναι εἰς ἀρετῆς καὶ εὐδαιμονίας κτῆσιν.* Axioch. 366, A. *τῆς ἐκεῖσε διαίτης καὶ χορείας ὀριγνωμένη.*

Prot. 332, D. *ἀναλογισώμεθα τὰ ὡμολογημένα ἡμῖν.*

Tim. 69, D. *ἡδονὴν μέγιστον κακοῦ δέλεαρ.*

Gorg. 521, A. *εὖ καὶ γενναίως.* al.

---

195 *Καθαραὶ* et *ἀλώβητοι ψυχαὶ* a Methodio dicuntur animae purae et intemeratae. Sic ap. Plat. Pol. l. l., ubi sermo de animae natura per se spectata, *οὐ λελωβημένον* ei oppositum, quod est *καθαρόν*. Politiae locum et usum verbi *λωβᾶσθαι*, ad animum animique res translati, illustravi in Diario Antiquitatis Studiorum, a. 1842. col. 550. (2). Quae praeterea apud Nostrum huc pertinent, ista sunt: *ἀλώβητος*, p. 75. *τὸ θέλημα τελεσφορήσαντες ἀλώβητον τοῦ λόγου: λωβᾶσθαι* med., p. 139. (*τὰς αἰσθήσεις*) *πλήθεσιν ἀδικημάτων ἐλωβήσαντο* (ubi Phot. cod. 237, p. 309, *b*. 22. Bekk. *κατελωβήσαντο* in aliis varr. ll.), et p. 281. *τῷ .. τὸ φιλάνθρωπον λωβήσασθαι:* pass., ut ap. Plat. l. l., ap. Epiphan. p. 549, C. *λελωβημένοι καὶ ἐκστάντες .. τῆς οἰκείας ἀρετῆς*, et p. 550, C. *ὅπως μὴ δι' αἰῶνος εἴη λελωβημένον*, ita enim vulg. *μεμωμημένον* Anonymus ap. Dindorf. Annot. p. 781. correxit: *ἐπιλωβᾶσθαι*, p. 296. *ὥςτε καὶ διὰ τῆς ἐνθυμήσεως ἐπιλωβηθῆναί ποτε.*

196 *Ὄργανα καλοῦσαι*, quae est vulg. lectio, Bekkerus e codd. A. B. reposuit ap. Phot. cod. 237, p. 308, *b*. 23. ubi vulgo legebatur: *ὄργανα ἀνακαλοῦσαι*, syllaba *ανα* in *καλοῦσαι* perperam repetita. In seqq. *σκηνώματα* i. q. *σώματα*. Vid. annot. 98. ubi hunc quoque locum attigi.

197 *Ὁπόταν* A.: *ὅταν* P. C. Sed maiorem vim habet *ὁπόταν*, praegresso *τότε*. Mox *ἀρδεύῃ* A. M.: *ἀρδεύηται* VB. V. P.: *ἀρδεύεται* C. peius etiam. Scriptura *ἀρδεύηται*, quacum insequens *καταψεκάζων* non concinit, iis debetur, qui verba: *τὸ τῆς παρθενίας ἔρνος*, in praegressis subiecti vim habentia, tanquam obiectum ad *ἀρδεύῃ* subaudienda esse non animadverterunt. *Ἀρδεύω* forma est minus Attica, quam *ἄρδω* (vid. Valckenar. ap. Koppiers. Obss. Phill. p. 5. Lobeck. ad Phryn. p. 763.), quo verbo, ad animi recreationem et nutritionem translato, Plato saepe, ut Pol. l. l., usus est. Vide Ast. Lex. Plat. T. I, p. 272. meque in Basil. Plotiniz. p. 35 sq. Ex Methodio cf. *κατάρδω*, p. 171 (loco infra allato et ex Plat. Phaedr. p. 246, E. luculenta imitatione expresso, ubi P. C. *καταρδευόμενον* minus bene quam *καταρδόμενον* A.) et p. 178. *τὰς παρθένους εὐτάκτοις φωσὶ καὶ πολλοῖς καταρδομένας*, ubi animae virginum beatarum luce divina irrorari dicuntur, imagine a lychno sumta, de quo Method. p. 262. *ἐλαίῳ .. καταρδόμενον πᾶν τὸ λυχνιαῖον αὔξεται σέλας.* In iis quae nostro loco verbum *ἀρδεύειν* praecedunt: *τοῖς ... νάμασιν*, nomen *νᾶμα*, quod de aquae latice proprie dicitur (vid. Valckenar. ad Adon. p. 326, B.), sermonis et doctrinae laticem translate declarat, ut ap. Plat. Tim. l. l. et Phaedr. p. 235, C. Vid. annott. in Jo. Glyc. De V. S. R. p. 101. In eadem imagine pergitur, adiectis verbis: *σοφίᾳ καταψεκάζων.* Verbo *ἐπιψεκάζειν* (de quo Bornemann. ad Xenoph. Symp. 2, 26.) Philo similiter translato usus est. Vid. Basil. Plot. p. 36. inf.

198 Locutionem: *τὰ ῥεύματα τῆς ἡδυπαθείας*, illustravi annot. 144. Quod autem Methodius cum Platone Phil. l. l. voluptati id quod est *ταράσσειν* tribuit: omnino sensuum et affectuum, animum perturbantium, id verbum Platonico loquendi usu proprium est. Vid. annot. 218.

199 Ad verba: *τὴν παρθενίαν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο*, uti ad insequens *ἀποστείλας*, conf. annot. 188. Deinde *ὀριγνωμένοις* A. M.: *ὀρεγνυμένοις* VB. V. P. C. Tu de verbo *ὀριγνᾶσθαι* cf. Axioch. l. l., quo Methodius p. 104. manifesto respexit, Plotin. p. 294, F. 295, B. et vid. Suid. vv. *ὀριγνηθῆναι. συνοριγνωμένοις.* Anecd. Hemsterhus. p. 254. Fischer. ad Aesch. Socr. Diall. III, p. 108. ed. II.

200 *Πάλιν* A. P. C. addunt: om. V. et facile ea voce caremus, quum *ἀναλογίζεσθαι* per se sit reputare, ut ap. Plat. Prot. l. l. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 150.

201 Quemadmodum Plato Tim. l. l. voluptatem vitii-escam vocat, ita Noster h. l. malignos genios voluptatibus homines inescare dicit. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 44 sq. Id quod est *δελεάζειν* Diabolo Methodius tribuit p. 271. (bis) et ap. Epiphan. p. 545, B. in loco corrupto (id quod Petavius vidit) et sic emendando: *τοῦ διαβόλου δεδελεασμένος τῇ σοφίᾳ ποικίλως πρὸς παρακοὴν πείθοντος.* Vid. Symbol. in Epiphan. p. 51. Omnino voluptas et sensuum illecebrae *δελεάζειν* dicuntur. Cf. p. 296. et vid. Animadvss. in Basil. l. l.

202 Quod ap. Plat. Gorg. l. l. et Theaet. p. 146, C. 151, E. *εὖ καὶ γενναίως*, idem alias ap. eund. *εὖ καὶ ἀνδρείως*. Vid. Ast. Annot. in Gorg. p. 447 (ubi scrib. Theaet. p. 157, D. pro 147, D.)

ἐπαγγελίας ἄνω περιαθροῦσι[203], τὸν οὐράνιον διψῶσαι καὶ σύμφυτον τόπον[204].

P. 105. τὰς ἀμιάντους ... καὶ ἀπήμονας[205] ψυχάς.

P. 106. τῆς οὐρανοπόλεως ὡς ἀληθῶς[206] ἐκείνης καὶ μακαρίας Ἱερουσαλήμ.

εἰς καθαρὰν[207] οἴκησιν ... κατοικίζων.

P. 107. τούτου γὰρ τοῦ κτήματος τοῖς ἀνθρώποις ἄμεινον βοήθημα οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως ἕτερον λάβοι ἀρέσκον θεῷ καὶ προςφιλές. διὸ ἐγὼ χρῆναί φημι τὴν ἁγνείαν ἅπαντας τιμᾶν καὶ διαφερόντως[208] ἀσκεῖν τε καὶ ἐγκωμιάζειν.

Αὗταί σοι[209] καὶ παρ' ἡμῶν αἱ ἀπαρ-

Axioch. 370, D. περιαθρῶν τὴν φύσιν. 366, A. ἡ ψυχὴ .. τὸν οὐράνιον ποθεῖ καὶ σύμφυλον αἰθέρα καὶ διψᾷ.

Phaedr. 248, C. εἶναι ἀπήμονα (ψυχήν).

Pol. IX, 592, B. ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὁρᾶν καὶ ὁρῶντι ἑαυτὸν κατοικίζειν.

Phaed. 114, C. ἄνω .. εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι.

Symp. 212, B. τούτου τοῦ κτήματος τῇ ἀνθρωπείᾳ φύσει συνεργὸν ἀμείνω Ἔρωτος οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως λάβοι. διὸ δὴ ἔγωγέ φημι χρῆναι πάντα ἄνδρα τὸν Ἔρωτα τιμᾶν, καὶ αὐτὸς τιμῶ τὰ ἐρωτικὰ καὶ διαφερόντως ἀσκῶ. 197, E. Οὗτος .. ὁ παρ' ἐμοῦ λόγος, ὦ Φαῖδρε,

---

et Lex. Plat. T. I, p. 378. Noster p. 164. *νεανικῶς καὶ γενναίως*, et simpliciter *γενναίως* p. 298. Contrarium *ἀγεννῶς*, de quo vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 12. Methodius ap. Epiph. p. 552, B. *τοῖς ... μὴ μετὰ σπουδῆς, ἀλλὰ ἀγεννῶς ἐκπίπτουσι* (leg. cum Dindorf. e cod. Ven. *ἐγκύπτουσι*, coll. p. 552, C.) *τοῖς λόγοις*. Ap. eund. p. 535, A. *οἱ γενναιότεροι* Origeni dicuntur s o l e r t i o r e s, contrarii iis, qui sunt *ἁπλούστεροι* p. 534, D.

203 *Περιαθροῦσαι* P.: *περιαρθροῦσαι* VB.: *περιοδεύουσι* A. Ego cum C. *περιαθροῦσι* scripsi, ut ne enuntiatio verbo finito careat. Verbum *περιαθρεῖν* uno Axiochi loco l. in scriptis Platonicis reperitur. *Περισκοπεῖν*, quo id verbum Hesychius reddidit, apud Nostrum p. 118. in simili argumento occurrit, itemque accus. secum habet, ut *περιαθρεῖν* h. l. et in Axiocho. Compositum *διαθρεῖν* supra attigi annot. 165.

204 *Οὐράνιον* A. M. P. C.: *οὐρανὸν* VB. V. pessime. Methodius, licet imitatus Axioch. l. l., *τὸν οὐράνιον τόπον* quam *τὸν οὐράνιον αἰθέρα* dicere maluit, haud immemor Platonici *τόπου ὑπερουρανίου* Phaedr. p. 247, C., quem Noster *τὸν ὑπερκόσμιον τόπον* p. 173. vocat. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 414 sqq. et quae de hoc usu vocis *τόπος* monui in Diario Antiquit. Studior. a. 1842, col. 548. Coelestem illum locum *σ ύ μ φ υ τ ο ν* Methodius vocat, quum auctor Axiochi coelestem aetherem animae *σ ύ μ φ υ λ ο ν* nuncupet, quae vox est *ἅπαξ λεγομένη* in scriptis Platonicis. Vid. Fischer. Aesch. Socr. Diall. III. Ind. v. *αἰθήρ*. Si quis autem *σ ύ μ φ υ λ ο ν* pro *σ ύ μ φ υ τ ο ν* ap. Method. scribi velit, hanc ego coniecturam in Bas. Plot. p. 43. ipse proposui. Ceterum de translato *διψᾶν* vid. Fischer. libri l. Ind. h. v. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 547. Structuram c. accus. Noster h. l. cum Axiochi auctore sequitur; genitivum habes ap. Plat. Pol. VIII, p. 562, C. *πόλις ἐλευθερίας διψήσασα*, et ap. Method. p. 31. et 41. in formula *τέκνων διψᾶν*.

205 *Ἀπήμονας ψυχὰς* dicit animas a m o r t a l i l a b e l i b e r a s, voce poëtica et a Platone uno Phaedri loco l. sic usurpata, sed a scriptoribus Platonicis frequentata. Cf. Plotin. p. 472, cap. 4, A. (de voce Moseri Index tacet) et Method. ap. Epiphan. p. 548, B. *ἀθάνατος καὶ ἀπήμων*. ubi Pet. *ἀπήνων*, pessime, addita quidem nota, sed absque annot. critica. *Ἀπήμων* coniecit Gataker. Adverss. Miscell. cap. 34. p. 783, receperunt e cod. Rupif. Combefis. ap. Galland. B. P. T. III. p. 773. et Oehler., e cod. Ven. Dindorf. In eadem re *ἀσινὴς* p. 549, C. *Ἀπήμων* recurrit p. 559, D. et p. 582, D. loco in his Excerptis allato. Geminus usus vocis *ἀβλαβὴς* ap. Plat. Phaedr. p. 248, C. et Plotin. p. 472, D.

206 *Ὡς ἀληθῶς* A.: *ὡς* om. VB. P. C. Eodem modo peccatum fuit p. 140. *ἡ γὰρ πεντάφωτος ἡμῶν ὡς ἀληθῶς λαμπὰς ἡ σάρξ ἐστιν*, ubi VB. P. C. omissum ab A. *ὡς* ante *ἀληθῶς* recte addunt. Nimirum formula *ὡς ἀληθῶς*, non minus quam *ὄντως*, *τῷ ὄντι*, citandis locis inservit (vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 156.), et quemadmodum Methodius p. 140. locum Matth. 25, 1 sqq., a se allegorice explicatum, respicit, ita nostro loco in explicandis verbis Esaiae 60, 1. ad Hebr. 12, 22. aut ad alium ex hoc genere locum Novi Foederis provocat. Vid. Schleusner. Lex. N. T. Tom. I, p. 1100. v. *Ἱερουσαλήμ*. et T. II, p. 641. v. *πόλις*. Conf. p. 129. *τὴν πόλιν τὴν ἐν οὐρανοῖς, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός*, quae partim ex Hebr. 11, 10. sumta: p. 136. *εἰς τὴν μακάρων πόλιν τοὺς οὐρανούς*. Quamquam his locis urbs coelestis beatorum sedes coelestes intelliguntur, quum nostro loco sermo sit de coetu et tanquam civitate beatorum. Qua in re Methodio simul obversatus videtur locus ex Plat. Pol. l., etiam Patribus Eccl. celebratus. Vid. Ast. Comment. in Plat. Pol. p. 609. Ceterum *ο ὐ ρ α ν ο υ π ό λ ε ω ς* mendose C. et ex eo Galland. et Migneus; *ο ὐ ρ α ν ο π ό λ ε ω ς* VB. A. P.

207 *Καθαρὰν* A. P.: *καθαρῶν* VB. Tu confer Plat. Phaed. l. l., ubi item sermo est de beatis sedibus, a mortali illuvie remotis. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 821, qui V. D. eum locum in Lex. Plat. T. II, p. 416. male neglexit.

208 *Διαφερόντως* A. convenienter cum istis: *διαφερόντως ἀσκῶ*, ap. Plat. Symp. l. l.; *διὰ παντὸς* VB. P. C. e scioli glossemate.

209 *Σοι* A. P. C.: *σου* VB. contra loci sententiam. Tu cf. Plat. Symp. l. l. *τ ῷ θ ε ῷ ἀνακείσθω*, et vid. annot. 126, ubi similes orationum clausulas adposuimus, quibus virgines interlocutrices Virtutem alloquuntur. Mox *ἀνακείσθωσαν* A.: *ἀρκείσθωσαν* P. C. Sed *ἀνακεῖσθαι* h. l. non minus recte habet quam ap. Plat. Symp. l. l., quippe dici solitum de rebus iis, quae deo cuipiam dicatae sunt ac devotae. Cf. Philemo Osanni p. 247 sq. Scholiast. Philostr. Her. p. 362 Boissonad. *ἀ ν α κ ε ῖ σ θ α ι κυρίως ἐπὶ τῶν ἀναθημάτων*. Vid. Rhoer. ad Porphyr. De Abstin. Lib. IV, 21. p. 377, *b*., Wyttenbach. Ind. Plut. h. v. et Krabing. ad Synes. Calv. Enc. p. 177, qui simul de verbo *ἀνατίθημι*,

χαὶ τῶν λό- (p. 108) *γων ἀνακείσθωσαν, ὦ Ἀρετή, τὰ μὲν παιδιᾶς* [210], *τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν.*

δεῖ γάρ με παρὰ μιᾶς ἑκάστης ὑμῶν ἀποδέξασθαι [211] *τὸν λόγον.*

Oratio V.

Τὴν οὖν Θάλλουσαν βραχὺ ἐπισχοῦσαν καὶ πρός ἑαυτήν τι σκεψαμένην εἰπεῖν ἔφη, Ἀλλ', ὦ Ἀρετή, συλλήπτριαν [212] *ἀξιῶ παραστῆναί σε καὶ τὰ νῦν* [213].

P. 109. *πολλῶν πολλὰ* [214] ... *καλὰ κατεργασαμένων.*

τῷ θεῷ ἀνακείσθω, τὰ μὲν παιδιᾶς, τὰ δὲ σπουδῆς .. μετέχων.

Symp. 194, D. *ἀναγκαῖον δέ μοι ... ἀποδέξασθαι παρ' ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν τὸν λόγον.*

Phaed. 95, E. *Ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν καὶ πρὸς ἑαυτόν τι σκεψάμενος .. ἔφη.* Xenoph. Mem. II, 1, 31. *ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων.*

Plat. Symp. 179, C. *πολλῶν πολλὰ καὶ καλὰ ἐργασαμένων.*

---

i. e. devoveo, monuit. Ecclesiastico loquendi usu homines pii *θεῷ ἀνακεῖσθαι* dicuntur. Vid. annott. in El. Cret. col. 781. (4.) Apud Method. p. 110. *οὐκ ἀνάκειται θεῷ.* VB. P. *ἀνάκειται* pro *εὐαρεστεῖ* A., optime; similiter idem verbo utitur p. 116. 117. Respondet *ἀνατίθημι* p. 115. *ἀνατιθέναι .. ἑαυτὸν θεῷ*, p. 117. *ἀναθεῖσα τὰ μέλη κυρίῳ* et *τὸ ἀναθεῖναι ἑαυτὸν .. κυρίῳ.* Eodem sensu castitas *ἀνάθημα καὶ δῶρον* p. 108.

210 *Παιδείας* A. P. C.: *παιδιᾶς* ego reposui ex Plat. Symp. l. l. Nam etsi Thallusa serio rem agat, neque poëtarum flosculis, ut Agatho ap. Plat., orationem ornet, tamen ea, quae fortasse levius a se dicta sint, *παιδιᾶς* nomine excusare velle videtur. In vulgata lectione *παιδεία* et *σπουδή* inepte sibi opponuntur, et notum est, vocem *παιδιά* in *παιδεία* saepe depravatam esse. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 2 sq. et Wyttenbach. Epist. Crit. p. 235 sq. ed. Schaef. Solemnis est autem et ex indole Graecorum repetenda coniunctio *παιδιᾶς* et contrariae *σπουδῆς*, uti verborum *παίζειν* et *σπουδάζειν.* Method. ap. Phot. cod. 235, p. 304, *b.* 19 sq. Bekk. *ταὐτά φησιν ὁ Ὠριγένης σπουδάζων, καὶ ὅρα οἷα παίζει.* Apposite ad nostrum locum Basil. M. Epist. XX, p. 97, E. *ἀπέστειλα δὲ καὶ τὰ πρὸς Εὐνόμιον· ἃ εἴτε παιδιὰν χρὴ καλεῖν, εἴτε μικρῷ παιδιᾶς σπουδαιότερα, αὐτῷ σοι κρίνειν παρίημι.* Symposii Platonici locum l. Spanhem. ad Arist. Ran. 391. inter eos retulit, quibus respiciatur ad consuetudinem sermones in conviviis adhibendi, iocis seriisque mixtos. Sed omnino tenendum est, veteres, praecipue Graecos, qui rationem vitae humanae pulcre perspectam haberent, in ea fuisse sententia, ut crederent, omnia, quae homines dicerent vel agerent, *παιδιᾷ* et *σπουδῇ* contineri debere. Qua quidem ex sententia, a philosophis Pythagoreis in vitae praeceptum (vid. Valckenar. Scholl. Sell. in N. T. T. II, p. 477), a Platone Symp. p. 223, D. in artis dramaticae regulam redacta, proverbialis fluxit loquendi usus, quo qui aliquid *ἔν τε παιδιαῖς καὶ ἐν σπουδαῖς*, vel *παίζων τε καὶ σπουδάζων* agere dicitur, perpetuo id agere intelligitur. Conf. Plat. Legg. I, p. 636, C. 643, B. 647, D. V, p. 732, D. *ἀεὶ κατά τε παιδιὰς καὶ σπουδάς*, ubi *ἀεὶ* salva sententia omitti poterat, XII, p. 942, A. Liban. T. I, p. 340, B. *μὴ γὰρ ἐχέτω τοῦτο Φίλιππος λέγειν, μήτε παίζων* (sic recte margo pro *πίνων*) *μήτε σπουδάζων.* Eustath. Epist. ante Comment. in Dionys. Perieg. p. 69, 12. Bernh. *τοῦτον ἐγὼ τὸν ἄνδρα καὶ δεινὸν ἂν καὶ σπουδαῖον καὶ δεξιὸν καλέσαιμι, παίζων τε, ὅ φασι, καὶ σπουδάζων.* ubi Bernhardyus p. 837. dictionem proverbialem minus attendit. Sed de universo illo, quem diximus, loquendi usu vid. Petav. ad Themist. Or. 24, p. 302, A. = p. 685 Dindorf. Gatak. ad M. Anton. p. 4, *b.* B. C. Wyttenbach. Ep. Crit. l. l., ad Eunap. p. 8. et Ind. Plutarch. v. *παίζω.* Boissonad. ad Philostr. Her. p. 525. et ad Eunap. p. 125. Jacobs. ad Achill. Tat. p. 790. Stallbaum. ad Plat. Phileb. p. 86 ed. I. Reynders. ad Plat. Symp. (l. l.) p. 89 sq. Krabing. ad Synes. De Provid. p. 319. Eadem ratione apud Latinos joci, lusus vel ludus, et seria sibi opponi solent. Vid. Savaro ad Sidon. Apoll. IV, 4. p. 235. Wass. ad Sallust. B. J. c. 101. Interpp. ad Panegyr. Lat. T. I, p. 146. Markland. ad Stat. Epist. ad Stell. p. 2, 11 sq.

211 De verbis: *ἀποδέξασθαι τὸν λόγον* vid. annot. 287.

212 *Συλλήπτριαν* P.: *συλλήπτειραν* A. C. scripturâ mendosâ. *Συλλήπτρια*, i. e. coadiutrix, nim. orationis, Virtus appellatur, voce a Xenophonte sumta, apud quem Mem. l. l. item sermo de Virtute. Nomen est ex eo genere, quod Lobeck. ad Phryn. p. 256. Bast. et Schaef. ad Gregor. Cor. p. 259. Huschk. Anal. Crit. in Anthol. Gr. p. 152. 248. Struv. Progr. Schol. VIII, p. 38 sq. Monk. ad Eurip. Hippol. v. 585. illustrarunt. Ex quibus Struvius formam *ψεύστειρα* in Lactantii Sibyllinis metri gratia pro vulg. *ψεύστρια* reposuit, Huschkius nomen *φιλεράστρια* Lexicis vindicavit. *Παιδεράστρια* ex Athen. XIII, 75. p. 601. Osannus Auctar. p. 119. attulit. *Ἀνδρεράστριαι* Aristophani Thesmoph. vs. 399. mulieres virosae, quarum contrariae *ἑταιρίστριαι* ap. Plat. Symp. p. 191, E. de quibus Ruhnk. ad Tim. p. 124. Simplex *ἐράστρια* ap. Aristaen. II, 20. Alia ex hoc genere, fortasse minus nota, haec sunt: *γεννήτρια*, El. Cret. col. 895, A.: *ἐγχυτρίστριαι* (sic leg. a Suid. h. v.) et *θρηνήτριαι*, Schol. Arist. Vesp. v. 288: *εὐαγγελίστρια* et *μαθήτρια*, Basil. Sel. Vit. S. Thecl. I, p. 64: *λοχεύτρια*, Anonym. ap. Suid. v. *Ἀδάμ*: *μαιεύτρια*, Andr. Cret. Encom. p. 172, B. ubi mendose scriptum *μαιεύστριαν*: *μακαρίστρια*, i. e. laudatrix, El. Cret. col. 895, A.: *περήτρια*, Suid. h. v. cuius loco Schaeferus Mel. Crit. p. 128 sq. *τηρήτρια* reponi iussit: *ὑβρίστρια*, Niceph. Call. Hist. Eccl. Prooem. p. 26, B. *παίδευσις ὑβρίστρια.* Nicet. Paphl. p. 465, D.: *φονεύτρια*, Excerptt. Allat. p. 297.

213 *Κατὰ νοῦν* A. M.: *καὶ τὰ νῦν* VB. V. P. C. quod habet quo referatur. Nimirum Thallusa Virtutem precatur, ut sibi, illam laudaturae, orationis, ut alias vitae, coadiutrix praesto sit.

214 *Πολλῶν πολλὰ* P. C. recte et convenienter cum Plat. Symp. l. l.: *πολλὰ πολλῶν* A. Voculam *καί*, ap. Plat. ante *καλὰ* illatam, Noster omisit. Tu cf. Symp. p. 209, E. *πολλὰ καὶ καλὰ ἀποφηνάμενοι ἔργα*: p. 210, D. *πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους*: p. 195, C. *πολλὰ καὶ βίαια*: p. 197, B.

P. 110. *Ἐπιχειρητέον γὰρ ἀληθεῖ λόγῳ*[215] *πρὸς ὑμᾶς .. τὴν κατὰ τὸ πνεῦμα διάνοιαν δηλῶσαι τῆς γραφῆς.*

P. 112. *τὸν τῶν γεραιτέρων*[216] *χρόνον.*

P. 113. *τὴν πρεσβυτικήν*[217] (*ἡλικίαν*).

ὁ καιρὸς .. τῆς ἀκμῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ νεότης[218]*, καθ' ἣν ἄρχεται ταράσσεσθαι τὸ ἡγεμονικόν, ἐπιθολούμενον*[219] *ταῖς ἐξαλλαγαῖς τοῦ βίου, ἡβώσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς ἤδη καὶ τρεπομένης εἰς πάθη*[220].

ὁπηνίκα λοιπὸν εἰς ἄνδρα τέλειον ἐλάσας ἄρχεται στάσιν καὶ βεβαιότητα τῶν θορύβων ὁ νοῦς προςλαμβάνειν καὶ τῆς οἰήσεως[221].

P. 114. *αἱ πλεῖσται φαντασίαι φθίνουσι τῶν ἐπιθυμιῶν*[222]*, ἀπομαραινομένης ἤδη τῆς σαρκὸς καὶ εἰς γῆρας προκοπτούσης.*

Tim. 53, B. *τὴν διάταξιν αὐτῶν ἐπιχειρητέον ἑκάστων καὶ γένεσιν ἀήθει λόγῳ πρὸς ὑμᾶς δηλοῦν.*

Legg. XII, 952, A. *οἱ γεραίτεροι.* al.

Legg. III, 685, B. *παιδιὰν πρεσβυτικήν.*

Tim. 44, A. (post verba ad p. 95. allata) *ἄνους ψυχὴ γίγνεται τὸ πρῶτον, ὅταν εἰς σῶμα ἐνδεθῇ θνητόν.* (B.) *ὅταν δὲ τὸ τῆς αὔξης καὶ τροφῆς ἔλαττον ἐπίῃ ῥεῦμα, πάλιν δὲ αἱ περίοδοι λαμβανόμεναι γαλήνης τὴν ἑαυτῶν ὁδὸν ἴωσι καὶ καθιστῶνται μᾶλλον ἐπιόντος τοῦ χρόνου, τότε ἤδη πρὸς τὸ κατὰ φύσιν ἰόντων σχῆμα ἑκάστων τῶν κύκλων αἱ περιφοραὶ κατευθυνόμεναι .. ἔμφρονα τὸν ἔχοντα αὐτὰς γιγνόμενον ἀποτελοῦσιν.*

Pol. I, 328, D. *αἱ ἄλλαι αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται.*

πολλὰ καὶ δεινά. Vid. Ast. Comm. in Plat. Pol. p. 332. 628. ut alios VV. DD. mittam, qui hunc particulae usum illustrarunt. Ceterum pro *ἐργασαμένων*, cuius loco *εἰργασμένων* olim legebatur, Noster *κατεργασαμένων* ponere maluit. Cf. Plat. Legg. III, p. 686, E. *θαυμαστ' ἂν καὶ πολλὰ κατεργασάμενος.*

215 In manifesta imitatione Platonis Tim. l. l. Noster tamen *ἀληθεῖ λόγῳ* pro *ἀήθει λόγῳ* dixit. Utrumque recte habet. Priori simile illud p. 124. *εἰ χρὴ φάναι λόγῳ πρὸς ὑμᾶς ἀληθεῖ.* Quo minus est, quod suspiceris, nostro loco voces *ἀήθης* et *ἀληθής* confusas esse, id quod alias accidisse docet Routh. Reliqq. SS. T. IV, p. 379. Mox *πνεῦμα* VB. V. P.: *προκείμενον* A. C. perperam. Est enim sermo de explicando interiore sensu verborum Num. VI, 1., et *ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα διάνοια* opponitur *τῇ κατὰ τὸ ῥητὸν* sive *πρόχειρον διανοίᾳ.* Vid. annot. in El. Cret. col. 782. (9). Combefisius, a se ipso dissentiens, genuinum *πνεῦμα* in annotatione recte tuitus est, mendosum *προκείμενον*, a Possino remotum, in contextum rursus recepit. — In proximis ap. Method. p. 110. *χρῆν .. ἀναθεῖναι* pro vulg. *χρῆναι .. ἀναθ.* lego, coll. Astio Lex. Plat. T. III. p. 551.

216 *Γεραιτέρων* VB. P.: *γηραιοτέρων* A. *Γηραιὸς* per se non minus bonae notae est, quam *γεραιός*, et utrumque apud Platonem in usu est; sed idem sola voce *γηραιὸς* tamquam nomine utitur, neque vocem *γεραιὸς* aliter, nisi adiectivam et in comparationis gradibus ponit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 383. 388 sq.

217 *Πρεσβυτικὴν* Phot. cod. 237, p. 309, *a.* 31. Bekk. VB. P. C.: *πρεσβυτέραν* A., quod est glossema rarioris vocis *πρεσβυτικός*, quae ap. Plat. uno Legg. loco l. reperitur.

218 *Καὶ ἡ νεότης* om. Phot. cod. 237, p. 309, *a.* 35. Bekk., neque necessaria ista, quum *ἀκμή*, flos aetatis, per se declaret iuventutem. Conf. p. 151. *ἐρᾶσθαι τοῦ κάλλους τῆς ἀκμῆς αὐτῆς ὁμολογεῖν οὐκ ἐπαισχύνεται.* Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 75. Mox *ταράσσεσθαι* Phot. cod. 237, p. 309, *a.* 35. Bekk. VB. P. C.: *καταταράσσεσθαι* A., quod minus placet. Poterat ferri *ἐκταράσσεσθαι* vel *συνταράσσεσθαι* (conf. p. 297.); sed simplex *ταράσσειν* recte habet. Cf. Plat. Phaed. p. 66, A. (loco ad p. 297. allato) 79, C. et vid. Animadvss. in Basil. I, p. 113 sq. De voluptatibus *ταράσσειν* usurpatum vidimus annot. 198.

219 Verbum *ἐπιθολοῦν*, ad mentis obscurationem ex affectibus translatum, recurrit p. 204. *ἐπιθολοῦσθαι ταῖς ἀχθηδόσι καὶ τροπαῖς καὶ θλίψεσι τοῦ βίου*, et p. 296. (*ψυχῆς*) *ἐπιθολουμένης φαντασίαις καὶ λογισμοῖς ἀκρασίας.* Simplicis verbi *θολοῦν* eadem potestas translata p. 179. *μὴ θολοῦσαι γόοις τὸν λογισμόν.* Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 131.

220 *Πάθη* A.: *πάθος* VB. P. C. quod minus placet. *Πάθη* Photius legisse videtur, qui cod. 237, p. 309, *a.* 36. Bekk. verba: *ἐπιθολούμενον .. εἰς πάθη*, sic in brevius contraxit: *ἐπιθολούμενον τοῖς πάθεσι.* Inter haec Methodii et iuxta posita ex Plat. Tim. p. 44, A. *ἄνους ... θνητόν*, illud interest, quod Plato de infantiae simul et iuventutis aetate, Methodius de iuventa tantum loquitur. Qua tamen in re ille, Platonem secutus, amentiam et temeritatem, eius aetatis propriam, e corporis luxuriantis affectibus repetit.

221 *Τῶν θορύβων καὶ τῆς οἰήσεως* A. coniunctim; postrema: *καὶ τῆς οἰήσεως*, P. C. post *προςλαμβάνειν* ponunt, iure optimo, quum Methodius transpositionum sit amantissimus. Photius cod. 237, p. 309, *a.* 38. Bekk. verba: *καὶ τῆς οἰήσεως*, omittit, ut in superioribus illa: *στάσιν καί*, p. 309, *a.* 36. Bekk. Ceterum Platonicus est, qui hic comparet, usus vocis *θόρυβος.* Cf. Tim. p. 43, B. et vid. Animadvss. in Basil. I, p. 113.

222 *Φθίνουσι τῶν ἐπιθυμιῶν* vulg.: *τῶν ἐπιθ. φθίν.*, sublata transpositione, Phot. cod. 237, p. 309, *a.* 39. Bekk., quam lectionem vulgatae non praetulerim. Proximis adhibenda, quae de translatione verbi *μαραίνειν* et compositorum, tum activorum tum mediorum, in Animadvss. in Basil. I, p. 28 sq. docui, simul illustrato loco in Plat. Pol., qui hic iuxta positus est. Adde Krabing. ad Greg. Nyss. De Precat. p. 150. Activum *ἀπομαραίνειν* habes p. 116. (*παρθενία*) *τὰ λυμαντήρια τῆς ψυχῆς ἀπομαραίνουσα πάθη καὶ ὑπεκκαύματα.* Medii *μαραίνεσθαι* exemplum p. 154. in istis: (*τὰ τῇδε ποικίλματα*) *ἃ δι' ἀλλήλων δίκην καπνοῦ μαραίνονται καὶ ἐπαφαυαίνονται τοῦ σώμα-*

P. 115. *τίς γὰρ οὐ τὰς δι᾽ ὀμμάτων, τίς δ᾽ οὐ τὰς δι᾽ ὤτων* [223], *τίς δ᾽ οὐ τὰς διὰ γεύσεως, ὀσφρήσεώς τε καὶ ἁφῆς ἡδονὰς καὶ τέρψεις ἀποδέχεται, τὴν ἡνίοχον* [224] *μὴ φέρων σωφροσύνην, εἴργουσαν καὶ καθαιμάττουσαν τὸν ἵππον τῆς κακίας;*	Phaed. 65, A. *τῶν ἡδονῶν αἳ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν.* Phaedr. 254, E. *ὁ δ᾽ ἡνίοχος .. τήν τε .. γλῶτταν καὶ τὰς γνάθους καθῄμαξε.* 247, B. *ὁ τῆς κάκης ἵππος μετέχων.*
P. 116. *ἵνα μὴ χωλὴν* [225] *τῆς ἀρετῆς .. ἀπενέγκηται τὴν δόξαν.*	Legg. I, 634, A. *οὐ .. χωλὴν τὴν ἀνδρείαν νενομοθετήκατον.* al.
P. 118. *ἐπιθυμεῖν ὥρας* [226] *σωμάτων.*	Legg. VIII, 837, C. *τῆς ὥρας .. πεινῶν.* al.
τὰ ἄνω περισκοπεῖν [227].	Pol. VII, 529, A. *τὰ ἄνω ὁρᾶν.* al.
P. 119. *οὐκ εἰς δικαστήρια καὶ θιά–*	Theaet. 173, D. *οὗτοι .. εἰς ἀγορὰν*

τος ταῖς τροπαῖς, quamquam VB. P. C. haec ita exhibent scripta: *ἃ φύλλων δίκην πρὸς ὥραν θάλλοντα συναφαναίνονται τ. σ. τ. τρ.* — In postremis huius loci *προκοπτούσης* Phot. cod. 237, p. 309, *a*. 40. Bekk. et A.: *προκυπτούσης* P. C. quod nimis quaesitum, quum *προκόπτειν* sit progredi, provehi, *προκύπτειν* sensim emergere. Method. ap. Epiphan. p. 575, A. *προκυψάσης εἰς τὸ φανερώτερον ἤδη τῆς ἀληθείας.*

223 *Τίς δ᾽ οὐ τὰς δι᾽ ὤτων* P. C.: *οὐ τὰς* cet. A. quod non praetulerim; amat enim omnino Methodius anaphoras, et *τίς* ter, ut hoc loco, repetitum in *διὰ τί;* p. 244 sq. Locutio *αἱ δι᾽ ὀμμάτων ἡδοναὶ* et simm. quae sequuntur, conformatae sunt ad Platonis l. l. in Phaedone. Conf. p. 227. *αἱ διὰ σώματος ἐπιθυμίαι.* Videas mea in Jahnii Annal. Philol. Supplem. Vol. XIII, Fasc. III, p. 464.

224 *Τὸν ἡνίοχον μὴ φέρων, σωφρ.* cet. A.: *τὴν ἡνίοχον μὴ φέρων σωφρ.*, cet. P. C. voce *ἡνίοχος* attributive posita. Vid. annot. 46. Imaginem Platonicam, sumtam ex Phaedri l. l., quae verbis: *τὴν ἡνίοχον σωφροσύνην* inest, illustravi ad Marc. Eugen. De Imbecill. Hom. p. 57. (Zeitschr. f. d. hist. Theol. 1845. IV.). Noster paulo antea p. 115. *τὸν ἐπιβάτην καθαραῖς φρεσὶν ἐποχούμενον* ipse interpretatur *τὸν λογισμόν.* Lydus De Mensib. p. 6 Roeth. *ὁ ἐν Φαίδρῳ* (sic ex emendatione Roeth.; vulg. *Φαίδωνι*, ut est in Cram. Anecd. Par. T. I, p. 313, 14.) *Σωκράτης παραδίδωσιν ἡνίοχον μὲν τὸν νοῦν, ἵππους δὲ τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις.* Harum facultatum peiorem, nimirum cupiditatem, Plato Phaedr. p. 247, B. verbis: *ὁ τῆς κάκης ἵππος μετέχων*, significat, in quibus tamen istud *μετέχων* mihi de glossemate valde suspectum est, quum posterioris aetatis scriptores, qui locum laudarunt vel imitati sunt, eam vocem fere omiserint. Vid. Act. Soc. Graec. Vol. I, p. 337. Sic Noster: *τὸν ἵππον τῆς κακίας*, voce *κάκη* in *κακία* mutata, quam nonnulli codd. Platonis, ex glossemate profectam, exhibent. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 412. Vocem Platonicam *κάκη* retinuerunt, qui locum in Phaedro respexerunt, Aen. Gaz. Theophr. p. 6. ed. Boissonad., cuius vid. Not. p. 172, et Zachar. Mityl. Ammon. p. 150 Boissonad., apud quem Fronto Duc. Not. p. 457. eam vocem a temerariis emendandi conatibus, comparato Platonis loco, bene vindicavit. Adde Procl. Opp. ed. Cous. T. IV, p. 140. *οἱ πλεῖστοι .. τὸ ἑαυτῶν πλῆθος προστησάμενοι τοῦ νοῦ καὶ τῆς ἑνώσεως, καὶ ἐπισπώμενοι τῷ τῆς κάκης ἵππῳ.* Vox *κάκη*, quae ap. Plat. etiam alias obvia (vid. Ast. l. l.), in Politico p. 309, A. a me recte, opinor, restituta est. Vide Politici Edit. II. Turic. min. p. IX. Eandem vocem obiter restituam Aristidi Quintil. De Musica Lib. III, p. 163. Meib. (*ἡ φιλοσοφία*) *κακὸν οὐδὲν ἢ αἰσχρὸν πλὴν πονηρίας καὶ τοῦ κάκει δουλεύειν διοριζομένη.* Videlicet *κάκῃ* legendum pro *κάκει*, quod Meibomius omnes libros mss. habere testatur. Quod idem coniecit et versione expressit, *κακίᾳ* vel *κακοῖς*, sensum quidem Aristidis orationi restituit, non item proprietatem dictionis Platonicae, cuius ille studiosissimus fuit. Obliteratae vocis *κάκη* exempla videsis ap. Creuzer. Annot. Crit. in Plot. Vol. I, p. 486, col. 1. et Vol. II, p. 1316, col. 1.

225 *Χωλὸς* h. l. figurate est i. q. mancus, imperfectus. Cf. Plat. Legg. l. l. et aliis locis, consignatis ab Astio Annott. in Phaed. p. 578. et Lex. Plat. T. III, p. 562 sq., qui Latinum claudus apte comparavit. Noster p. 57. *χωλὴν τὴν ἀπόδειξιν τοῦ λόγου καταλεῖψαι.* De translatis vocc. *χωλός, χωλεύω, χωλεία*, uti de Latinis claudus, claudicare, monui ad Jo. Glyc. De V. S. R. p. 73. 135. et Animadv. in Basil. I, p. 192. Adde Procop. Comm. in Proverb. ed. Mai. p. 141. supr. *ὅταν .. μὴ τῷ λόγῳ ὁ βίος συμμαρτυρῇ, ἀνάγκη χωλεύειν ἐνταῦθα τὴν ἀλήθειαν.* Tzetz. in Anecd. Par. Cramer. T. I, p. 115, 22., ubi *χωλεύειν* de versu claudicante usurpatur. *Χωλεύειν* et *ἐπαμφοτερίζειν*, imperfectum et dubium esse, coniungit Niceph. Greg. Epist. 6, p. 12. Fasc. IX. Anecd. Mustoxyd. Translatum *συγχωλεύειν* exstat ap. Basil. M. Opp. T. II, p. 139, D. De translato *χωλῶς* vid. annot. 469.

226 *Ὥραν* dicit iuvenilem florem, adiecta voce *σωμάτων*, ut h. l., vel *σώματος*, ut p. 152 sq. Eandem vim simplex nomen *ὥρα* ap. Platon. haud raro habet. Confer locos, hic et p. 152. iuxta positos, ac vid. Ast. Annott. in Protag. p. 8. et Lex. Plat. T. III, p. 580. Sic Noster p. 150. *ἐραστὴν τῆς ὥρας ὄντα.*

227 Conf. p. 104. *τὰς ἐπαγγελίας ἄνω περιαθροῦσι*, ibique annott. In formula: *τὰ ἄνω περισκοπεῖν, τὰ ἄνω* sunt coelestia, ut in similibus ap. Plat. locutionibus: *τὰ ἄνω ὁρᾶν*, Pol. l. l. et VII, p. 516, A., et *ἡ θέα τῶν ἄνω*, Pol. VII, p. 517, B. Quamquam etiam in N. T. similia reperiuntur: *τὰ ἄνω ζητεῖν* Col. 3, 1., *τὰ ἄνω φρονεῖν* Col. 3, 2.

σους παρερχομένη[228], *ὅθι*[229] *τ' ἄνδρες ἀλιτροδίκαι τελέθουσιν.*

P. 120. *ἀναγωγὸν*[230] *εἶναι τὴν παρθενίαν.*

P. 122. *εἰς ἄκαρπον ἀῤῥένων ὄρεξιν*[231] *οἰστρηλατήθησαν τραπῆναι παρὰ φύσιν.*

P. 123. *οὕτως*[232] *γὰρ οὐκ ἐξίσταται ἄνθρωπος ἀπὸ οἴνου καὶ παραπαίει, ὥςπερ ἀπὸ ζήλου καὶ ὀργῆς· οὕτως οὐ μεθύσκεταί τις ἀπὸ οἴνου καὶ παραφρονεῖ, ὡς ἀπὸ ἄσης, ὡς ἀπὸ ἔρωτος, ὡς ἀπὸ ἀκρασίας.*

P. 125. *ἑτέρων (ἁμαρτημάτων) μὲν κρατοῦσα, ὑφ' ἑτέρων δὲ κρατουμένη*[233],

οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν, οὐδὲ ὅπου δικαστήριον. ibid. *δεῖπνα καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμοι, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προςίσταται αὐτοῖς.*

Pol. VII, 533, D. *ἕλκει καὶ ἀνάγει ἄνω.*

Legg. VIII, 841, D. *σπέρματα .. σπείρειν .. ἄγονα ἀῤῥένων παρὰ φύσιν.*

Legg. I, 649, D. *θυμός, ἔρως, ὕβρις, ἀμαθία, φιλοκέρδεια, [δειλία,] ... καὶ πάνθ' ὅσα δι' ἡδονῆς αὖ μεθύσκοντα παράφρονας ποιεῖ.*

Phaed. 69, A. *ξυμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων*

---

228 *Παρερχομένη* VB. P. C.: *περιερχομένη* A. Sed recte habet *παρέρχεσθαι εἰς* —. Cf. v. c. Plat. Alcib. I, p. 105, A. Ceterum Methodius h. l. de virgine casta praedicat, quae Plato Theaet. l. l. de philosopho genuino, lites hominum et commissationes vitante, pronuntiavit. *Θίασοι* h. l. i. q. *κῶμοι* ap. Plat. Theaet. l. l. *Θιάσου* nomine translate deque coetu festo in meliorem partem accepto, virgines beatae *συνθιασωτεύειν τῷ κυρίῳ* p. 146. dicuntur, quemadmodum *Ἀπόλλωνος θιασῶται* et similia in usu sunt. Vid. Jacobs. ad Philostr. Imagg. p. 662.

229 *Ὅθι* P. C. de Valesii emendatione: *ὅτι* A. V. M. male, siquidem adverbium loci, quod ad *δικαστήρια* et *θιάσους* referatur, non coniunctio causalis desideratur. Post *ὅθι* coniunctionem *τε*, apud poëtas saepe redundantem, ex A. reposui, quum P. C. eam male omiserint. Neque enim dubium est, quin verba: *ὅθι ... τελέθουσιν*, particulam faciant hexametri, a Methodio nescio unde decerpti, id quod miror fefellisse Valesium et Ill. Hasium, qui haec Methodii in Ed. Paris. Thes. Ling. Gr. H. Stephani v. *ἀλιτροδίκης* attulit. *Ἀλιτροδίκαι* Methodio sunt viri, qui castitatis iura infringunt. Combefisius, ceteroquin more suo nugans, recte tamen vocem *ἀλιτρόβιος* comparat.

230 *Ἀναγωγὸν* VB. P. C.: *ἀναγωγὴν* A. Deinde *παρθενίαν* A. M.: *παρθένον* P. C. Tu mecum legito: *ἀναγωγὸν ... παρθενίαν*, i. e. virginitatem vim ad coelestia perducendi habere. Quemadmodum *ἀγωγὸν* dicitur, quod perducendi et pelliciendi vim habet (vid. Symbol. Crit. in Plat. Rempubl. ed. Turic. min. II. p. 10), ita *ἀναγωγὸν* est quod ad divinorum studium incitat, ex Platonico usu verbi *ἀνάγειν*, cuius exemplum cf. Pol. l. l. Vid. Basil. Plotiniz. p. 39 sq. Combefisius h. l. inter varr. ll. misere fluctuat, et tuendae lectioni *ἀναγωγὸν* ridicule adhibet Athenae. Lib. I., ubi vis extractiva salivae *ἀναγωγὸς πτυέλου* vocatur.

231 Conf. Plat. Legg. l. l. *σπέρματα σπείρειν ἄγονα ἀῤῥένων*, et Legg. VIII, p. 838, E. 839, A., ubi vid. Ast. Animadvss. p. 409. Cum insequentibus verbis: *παρὰ φύσιν*, praeter locum ex Legg. iuxta positum cf. Legg. I, p. 636, C., ubi vid. Ast. Animadvss. p. 52, a quo miror neglectam S. Pauli sententiam Ep. ad Rom. I, 26. 27. Adde Schleusner. Lex. N. T. T. II, p. 1310, v. *φύσις*. De verbo *οἰστρηλατεῖν* vid. annot. 406.

232 *Οὕτως* A.: *οὕτω* P. C. Atqui *οὕτως* ante consonantem *ἐμφατικῶς* ponitur. Vide Ast. Annott. in Plat. Gorg. p. 346. et Lex. Plat. T. II, p. 495. meque, si tanti est, ad El. Cret. col. 809. (1). Conf. Method. ap. Epiphan. p. 560, B., ubi *οὕτως καὶ* recte habet in apodosi, quae longiorem protasin (*ὡς γὰρ* —) excipit. Idem p. 558, A. *ὥςπερ* — (paucis interiectis), *οὕτως καὶ* —. ubi *οὕτω* Combefis. in Galland. Bibl. PP. T. III. p. 776, C., quod non praetulerim, quum *οὕτως* post *ὡς* et *ὥςπερ* suam quandam vim habeat, velut etiam p. 578, A. Adde annot. 687. Deinceps vocem *οὐκ*, ab A. male omissam, cum VB. P. C. addidi. Deinde *ζήλου* VB. P. C.: *ζάλης* A. male. Tum *παραφρονεῖ* VB. P.: *παραπαίει* A. C. molesta repetitione eiusdem verbi. Tu cf. Plat. Legg. l. l. *παράφρονας ποιεῖ*, quae Methodius respexit, non minus quam in verbo *μεθύσκεται* illud: *μεθύσκοντα*, de quo vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 61 sq. et p. 86. Conf. haec Nostri p. 124. *πᾶν τὸ μέθην φέρον καὶ ἔκστασιν τῇ ψυχῇ* (*τῆς ψυχῆς* VB., *ψυχῆς* P. C. male; *φέρειν τινί τι* est causam rei cuiuspiam alicui existere, v. Plat. Conv. p. 184, E. 188, A. Phaed. p. 88, B. al., id quod Astius Lex. Plat. T. I, p. 479. non satis advertit). Adde quae ex p. 125. in contextu attuli. Denique *ἄσης* de meo dedi; *ἄσσης* A., *λύπης* VB. P. C. ex glossemate. *Ἄση*, angor, ap. Plat. semel occurrit, nim. Tim. p. 71, C. *λύπας καὶ ἄσας*, ubi vid. Stallbaum. Combefisius de *ἄτῃ* stulte cogitavit; recte tamen idem Possinum reprehendit propter interrogandi notas, post vocc. *ὀργῆς* et *ἀκρασίας* positas.

233 Methodius de virgine loquitur, quae, venere dum abstinet, aliis dedita est peccatis. Qua ille in sententia exprimenda usus est verbis, a Platone pronuntiatis in simili argumento Phaed. l. l., ubi, ut h. l., *κρατεῖν* et *κρατεῖσθαι*, sibi invicem opposita, argute copulantur. Quo de loquendi usu vid. Animadvss. in Basil. I, p. 11 sq., ubi haec verba etiam in argumento de moribus coniungi docui. Omnino usitata Platoni *κρατεῖν ἡδονῶν, ἐπιθυμιῶν* simm. et *κρατεῖσθαι ὑφ' ἡδονῶν, ὑπὸ ἐπιθυμίας* simm. Sic Method. ap. Epiphan. p. 571, B. *χωρὶς σώματος ὑπὸ ἀλόγου ἡδονῆς οὐ κρατεῖται ἡ ψυχή*. Quae nostro loco cernitur imitatio disputationis Platonicae in Phaedone (p. 69, A.), non minus elucet p. 279, ubi attende illa: *ἡδονὰς ἀντικαταλλασσόμενος ἡδοναῖς*, comparatis, quae illic iuxta posuimus, verbis ex Phaed. p. 69, A. *ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς ... καταλλάττεσθαι*. Videsis, quae Wyttenbachius ad eum locum de verbis *ἀλλάττεσθαι, καταλλάττεσθαι* et *ἀντικαταλλάττεσθαι* monuit p. 172 sq. ed. Lips.

τουτέστιν ἱματίων διαφερόντων ὑφαῖς ἁβρυνομένη[234] *... καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ τὸ σῶμα καλλωπισμοῖς, ἃ δὴ καὶ αὐτὰ μεθύσκει*[235] *τὴν ψυχήν.*

ἃ περιδινοῦσι καὶ κυκῶσι τὸν λογισμόν[236].

αὕτη γὰρ ὀρθὴ (p. 126) *πρὸς οὐρανὸν καὶ σύντομος ὁδοιπορία*[237], *τὸ μὴ*[238] *μόνον ἐμπόδιον ἐφέλκεσθαί τι τῶν ἐκτραχηλιζόντων τὸν ἄνθρωπον ἐπτοημένον περὶ τὰς ἡδυπαθείας καὶ τέρψεις, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιμίμων*[239] *αὐτοῖς.*

οὕτω[240] *μέγα τι χρῆμα καὶ ἔνδοξον ἡ παρθενία φαίνεται.*

ἡδονῶν. 64, D. *ἱματίων διαφερόντων κτήσεις .. καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα ... τιμᾶν σοι δοκεῖ;*

Crat. 439, C. *οὗτοι .. ὥςπερ εἴς τινα δίνην ἐμπεσόντες κυκῶνται.*

Pol. X, 621, C. *τῆς ἄνω ὁδοῦ.* Phaed. 65, A. *πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὔ —;* 65, E. *μήτε τινὰ ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ.* 108, A. *περὶ ἐκεῖνο ... ἐπτοημένη.* al.

Symp. 188, D. *οὕτω πολλὴν καὶ μεγάλην .... δύναμιν ἔχει .. ὁ Ἔρως.*

---

234 *Ἁβρυνομένη* C.: *ἀβρυνομένη* A. P. G. mendose. *Ἁβρύνεσθαι*, superbire, est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον*, Apol. p. 20, C. Compositum *ἐναβρύνεσθαι* habes p. 280. *ὁπότε ἐναβρύνεταί τις χρήμασι.* Est autem *ἁβρύνεσθαι* verbum Tragicis magis, quam solutae orationis scriptoribus usitatum. Vid. Blomfield. Gloss. in Aeschyl. Agam. 892.

235 Mendosam lectionem *μεθύσκουσι* notavi annot. 141. Ad sententiam cf. Plato Legg. I, p. 649, D. *πλοῦτος, κάλλος, ἰσχύς, καὶ πάνθ' ὅσα δι' ἡδονῆς .. μεθύσκοντα παράφρονας ποιεῖ.* De translato verbo *μεθύσκειν* vid. annot. 232.

236 Sic A. M. C., nisi quod A. *κυκῶσιν* scribit et M. verba *τὸν λογισμὸν* omittit, mendose uterque. *Ἅπερ δινοῦσι* VB.: *ἅπερ ὠδίνουσι καὶ κύουσι τὸν πονηρὸν λογισμὸν* V. P. quae lectio, a C. quodammodo commendata, quantumvis speciosa sit (modo *κυοῦσι* pro *κύουσι* scribatur), tamen respuatur oportet. Nimirum in promtu fuit, verbis *ἃ περιδινοῦσι* in *ἅπερ δινοῦσι* male diremtis, *δινοῦσι* in *ὠδίνουσι*, *κυκῶσι* in *κύουσι* commutare, et *πονηρὸν* ante *λογισμὸν* adiicere, praesertim quum verba parturiendi et pariendi propria, *ὠδίνειν*, *κυεῖν*, *τίκτειν* cet., Platonis exemplo ad ingenii et mentis partum transferri soleant. Cf. Plat. Theaet. p. 151, B. 210, B. Symp. p. 209, A. C. 210, A. al. Synes. Dion. p. 56, C. Max. Tyr. XVI, 4. Anonym. ap. Suid. v. *Ἀδάμ: — παρὰ τῆς ὠδινούσης τὰ τοιαῦτα ψυχῆς καὶ ἀποτικτούσης νοήματα.* Verum enimvero verba: *ἃ περιδινοῦσι καὶ κυκῶσι τὸν λογισμόν*, quae ad praegressa: *γυναικισμοὺς .. γέλωτας καὶ ἀπάτας*, referuntur, optime habent, suntque verba *περιδινεῖν* et *κυκᾶν* non minus apte composita, quam illa, de Heracliteis dicta, ap. Plat. Crat. l. l. *εἰς δίνην ἐμπεσόντες κυκῶνται.* Cf. p. 147. *τὰ θέλγητρα .. τοῦ βίου τὰ περιδινοῦντα* (*παραδινοῦντα* VB. male) *καὶ γοητεύοντα τὴν ψυχήν.* Ceterum notandus, qui h. l. comparet, usus verbi, numero plurali cum neutro copulati, quo res inanimae declarantur. Vid. annot. 141.

237 Cum locutione Platonica: *πρὸς οὐρανὸν ὁδοιπορία*, cf. Pol. l. l. Plura Animadvss. in Basil. I, p. 119. 186. dabunt.

238 *Τὸ μὴ* VB. P. C.: *οὐ δεῖ* A. Deinde idem et M.: *οὐδ' ἀπὸ τῶν χραινόντων μόνον φυλάττεσθαι*, in quibus id quod est *χραίνειν* voluptati tribuitur, ut p. 281. et ap. Epiphan. p. 579, B. Sed illorum loco VB. P. haec ponunt: *ἐπτοημένην* (l. *-μένον*) *π. τ. ἡ. κ. τ.* Quarum lectionum mira discrepantia, Combefisio iudice, indicio est, Methodii Convivium, quippe frequenter lectitatum, glossematibus et *μεταφράσεσι* valde interpolatum fuisse. De glossematibus nos ipsi persaepe monemus. Atqui tanta est illarum lectionum discrepantia, ut neque de glossematibus, neque de circumscriptione, sed de duplici tantum recensione cogitare nos sinat, quantumvis ceteroquin hoc Methodii opus interpolatum sit. Alias quoque in eo duplicis recensionis vestigia deprehendimus. Vid. annot. 49. 314. Sed, utut de hac re iudicatur, mihi praestare videntur lectiones: *τὸ μὴ* et *ἐπτοημένον π. τ. ἡ. κ. τέρψεις,* in quibus *πτοεῖσθαι περί τι* more Platonis, ut Phaed. l. l., est usurpatum. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 556. et Lex. Plat. T. III, p. 223. In intermediis illis: *ἐμπόδιον ἐφέλκεσθαί τι* (*τι* add. VB. P. C.: om. A.), de voce *ἐμπόδιον* cf. Plat. Phaed. l. l. et p. 66, C., ubi corpus investigationem veri, ut a Nostro voluptas virtutis viam, praepedire dicitur. Conf. Porphyr. De Abstin. I, 51. p. 85 Rhoer. de corporis cultu philosophiae noxio: *ἃ δ' ἂν συνεφελκύσηται ἡ παρασκευὴ ἐμπόδια ἐκ τῆς τοῦ σώματος βαρύτητος, — εὐθὺς ἀλυσιτελὴς γίνεται*, et vid. annot. 184. Cum verbo *ἐφέλκεσθαι*, de trahendis voluptatum impedimentis usurpato, confer *ἐφέλκειν* ap. Plat. Phaed. l. l., ubi verbum ad sensus, mentem impedientes, translatum est. Vid. annott. in El. Cret. col. 783. (1). Locum in Phaedone Astius Lex. Plat. T. I, p. 867, tanquam ex Phil. p. 65, E. sumtum, temere consignavit.

239 *Ἀντίμιμον* c. genit. vel, ut h. l., c. dat. Methodio, quod alicui rei aemulum et simile. Cf. p. 263 (c. gen.) 270 (bis c. gen.) 271. 274 (c. gen.). Nostro loco *ἀντίμιμα* vocat cupiditates, quae circa luxum et corporis ornatum versantur et hominibus non minus quam libidines venereae exitio sunt. Conf. p. 124. *τῶν ἀντιμίμων αὐτῆς* (libidinis ebrietatem dicit) *καὶ παραπλησίων:* p. 125. *ὅπως ... μὴ μόνον τῶν γενικῶν ἁμαρτημάτων φυλασσομένη τῆς πονηρίας ὑπὸ τῶν ἀντιμίμων αὐτῆς* (*αὐτοῖς* unus C.) *χραίνηται καὶ ἀντιῤῥόπων, ἑτέρων μὲν κρατοῦσα* cet., quae ex p. 125. in contextu attulimus. *Ἀντίῤῥοπα* vocat ista peccata, quod eiusdem sunt momenti ad hominem perdendum. Vox est ex Platonicis *ἅπαξ λεγομένοις*, Def. p. 412, A. *ῥώμη πρὸς κίνδυνον ἀντίῤῥοπος.*

240 Sic Noster, Platonis exemplo Symp. l. l., vocem *οὕτω* in laudationis peroratione cum *ἐμφάσει* ponit p. 168. *οὕτω γὰρ ἐπέραστόν* (sic VB. P. pro *τοσοῦτον ἐπ.* A.) *τι τὸ τῆς παρθενίας ἐστὶν καὶ τριπόθητον κλέος*, ubi *περιπόθητον* VB. P. C. pro *τριπόθητον* A. Sed cf. p. 251. *διαπρεπὴς καὶ τριπόθητος* A. P. C. In laudationis exordio *οὕτως* cum gravitate positum p. 233. et media in laudatione p. 270. — Mox cum illis: *μηδὲν κοινωνοῦσαν* cet., sumtis ex Plat. Phaed. l. l., conferenda ista p. 281 sq. *πάντα τὰ μέλη φθορᾶς ἀκοινώνητα καὶ ἀμιγῆ τηρεῖν* cet.

μηδὲν κοινωνοῦσαν ταῖς σαρκὸς ἀκαθαρσίαις.

P. 127. *Εἰ ὁ νόμος ἐστὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον πνευματικός, τὰς εἰκόνας ἐμπεριέχων τῶν* (p. 128) *μελλόντων ἀγαθῶν, φέρε δὴ ἀπαμφιάσασαι*[241] *τὸ ἐπ᾽ αὐτῷ κάλυμμα τοῦ γράμματος ἐφηπλωμένον ἐπισκεψώμεθα γυμνῶς τὴν ἀκρίβειαν.*

τὸ γὰρ ἐν τῷ ὄρει παράδειγμα παρενεχθέν, πρὸς ὃ βλέπων ἐτεκτήνατο τὴν σκηνὴν ὁ Μωυσῆς, ἰδέα τις ἦν τῆς κατ᾽ οὐρανὸν[242] *διοικήσεως ἀκριβής, ἣν ἡμεῖς τρανότερον μὲν τῶν τύπων, ἀμαυρότερον δὲ τῆς ἀληθείας*[243] *θεραπεύομεν νῦν. ἦλθε γὰρ ἀκραιφνὲς*[244]

Phaed. 67, A. *ἐὰν .. μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν .., ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ.*

Symp. 221, E. *τοιαῦτα καὶ ὀνόματα καὶ ῥήματα ἔξωθεν περιαμπέχονται —.* 222, A. *διοιγομένους δὲ ἰδὼν ἄν τις καὶ ἐντὸς αὐτῶν γιγνόμενος ..... εὑρήσει .. πλεῖστα ἀγάλματα ἀρετῆς ἐν αὐτοῖς ἔχοντας —.*

Tim. 28, C. 29, A. loco ad p. 29. allato.

Pol. VII, 533, D. *ἐναργεστέρου (ὀνόματος) .. ἢ δόξης, ἀμυδροτέρου δὲ ἢ ἐπιστήμης.*

---

241 *Ἀπαμφιάσασαι* A. M. P. C.: *ἀναμφιάσασαι* V., quod Valesius merito respuit. Deinde *ἐφηπλωμένον*, virgula postposita, A. M.: *ἐφηπλωμένην* V. P. C. virgula praeposita. Sed recte Valesius: „*Ἐφηπλωμένον* magis probandum videtur, ut referatur ad *κάλυμμα*: quare tollenda videtur virgula praecedens." Quae contra Combefisius, licet apte comparans Suidam v. *ἐφαπλώματα*, tamen *κείμενον* vel simile quidpiam quam *ἐφηπλωμένον*, coll. 2 Cor. 3, 15., mavult, et *ἐξηπλωμένην* pro *ἐφηπλωμένην* scribi iubet. Verum enimvero *ἐφηπλωμένον* optime habet estque h. l. *ἐφηπλῶσθαι* i. q. *ἔξωθεν περιαμπέχεσθαι* ap. Plat. Symp. l. l., ubi sermo de Socratis sermonibus, qui primo auditu verbis et sententiis ridiculi et tanquam Satyri irrisoris pelle amicti videantur. Quae ap. Plat. p. 222, A. sequuntur: *πλεῖστα ἀγάλματα ἀρετῆς ἐν αὐτοῖς ἔχοντας*, ea Noster, immutatis verbis ex Ep. ad Hebr. 10, 1., in praegressis sic imitatus est: *τὰς εἰκόνας ἐμπεριέχων τῶν μελλόντων ἀγαθῶν*. Apostoli locus, a Methodio laudatus, est Rom. 7, 14. Ne quis autem Nostrum h. l. ad 2 Cor. 3, 14. respexisse opinetur, ubi *κάλυμμα μὴ ἀνακαλυπτόμενον* in lectione Veteris Foederis manere dicitur: illa velaminis imago ab hac nostra, a Platone sumta, prorsus discrepat, ut ex inseqq. vss. 14. et 15. liquet. Ceterum pro *γυμνῶς*, in quo A. P. C. consentiunt, *ἀκριβῶς* VB. ex glossemate. Nam *γυμνῶς* est nude, mere, ut *γυμνὸς* merus p. 238. *νοεῖν τὴν ἀλήθειαν γυμνήν*, et in Methodianis ap. Phot. cod. 235. p. 304, *a*. 7. *γυμνῷ τῷ βουλήματι*.

242 *Κατ᾽ οὐρανὸν* A.: *κατὰ τὸν οὐρ.* P. C. Sed non opus est articulo. Conf. p. 129. *τὴν εἰκόνα τῆς κατ᾽ οὐρανὸν διοικήσεως*, et vid. annot. 188. Deinde *διοικήσεως* A. M.: *οἰκήσεως* VB. P. C. Tu rursus confer p. 129. *τὴν εἰκόνα τῆς κατ᾽ οὐρανὸν διοικήσεως*. Solemne nomen *διοίκησις* in argumento de mundi administratione. Conf. Method. ap. Epiphan. p. 544, A. B. Interpretationis allegoricae, qua Exod. XXV, 40. ad administrationem mundi refertur, Nostro ansam dederunt, quae Plato Tim. l. l. de creatione mundi dicit: *ἐπισκεπτέον περὶ αὐτοῦ, πρὸς πότερον τῶν παραδειγμάτων ὁ τεκταινόμενος αὐτὸν ἀπειργάζετο —. — — δῆλον ὡς πρὸς τὸ ἀΐδιον (παράδειγμα) ἔβλεπεν.* De verbo *τεκταίνεσθαι*, ad Deum creatorem, Platonis exemplo, translata, monui annot. 122. De *σκηνοπηγίᾳ* proprie, ut h. l., vox dicitur p. 235. Solemnem usum vocis *παράδειγμα* in doctrina Platonica de ideis, deque mundi creatione Elias Cret. col. 764. attigit, ubi vid. annot. 11. Adde mea in Diar. Antiquitatis Studior. a. 1842, col. 553. (8). Ex eodem illo Timaei loco Methodius profecit in argumento de animae creatione, p. 133. *τοὺς χαρακτῆρας τῆς ὄψεως ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀφορῶν ὁ θεὸς ἀθάνατον μορφὴν .. ἐχούσας αὐτὰς ἀπειργάζετο*, et p. 135. *τὸ κάλλος (τῆς ψυχῆς) .. τοιοῦτον, ὁποῖον αὐτὸς ὁ συστησάμενος αὐτὸ .. ἀπετύπωσε, τὴν αἰώνιον ἀπομιμησάμενος φύσιν καὶ νοητήν.* Ceterum *ἰδέα* hoc loco i. q. *τύπος*, ut ex seqq. liquet.

243 *Ἀληθείας* V. P. C.: *ἀληθινῆς* A. M. ex glossemate. Nomina *τύποι* et *ἀλήθεια*, ut *δόξα* et *ἐπιστήμη* ap. Plat. Pol. l. l., sibi opponuntur, et voces *τρανότερον — ἀμαυρότερον*, cum adverbii potestate positae, respondent adiectivis *ἐναργέστερον* et *ἀμυδρότερον*. De vocibus *τρανὸς* et *τρανής*, deque earum familia vid. Animadvss. in Basil. I, p. 190. et annott. in El. Cret. col. 767. (1. ubi de verbo *ἐντρανίζειν*) 774. (15). Ex Methodio huc pertinent ista: *τρανότερον*, adverbii potestate ut h. l. positum p. 153, ubi vid. annot. 272.: *τρανῶς*, p. 140. 199. *μέχριπερ ἂν .. μηκέτι δι᾽ ἐπιστήμης κατασκέψηται τὸ ὄν, ἀλλὰ τρανῶς ἐποπτεύσῃ*, et ap. Epiphan. p. 567, D., ubi *τρανῶς* i. q. *καθαρῶς* ap. Plat. Phaed. p. 66, D.: *ἀτρανότατος*, ap. Phot. cod. 234, p. 298, *a*. 5. *ἀτρανοτάτῳ λογισμῷ τὰ ἐκεῖ πράγματα* (i. e. res coelestes) *κατοπτεύοντες*: *τράνωσις*, a verbo *τρανοῦν*, p. 191. *συμβαλλούσης .. τὴν ἐν τῷ λόγῳ τράνωσιν αὐτῶν καὶ μεταμόρφωσιν τῆς ἐκκλησίας* (ubi Combefisius, licet more suo vera cum falsis permiscens, tamen de ecclesiastico usu harum vocum bene monuit) et p. 195. *τὴν ἐκτύπωσιν καὶ τράνωσιν τὴν ἐν αὐτοῖς ἀποτεχθεῖσαν τοῦ λόγου.* *Τρανὸς* et *ἀμαυρὸς* sic, ut h. l., opposita ap. Greg. Naz. Or. XX. p. 376, B. *φωτὶ προσλαμβάνοντα φῶς καὶ ἀμαυροτέρῳ τρανότερον*, quo de loco vid. annott. in El. Cret. col. 796. (14. 15. 16.). Quo minus est, quod aliquis, coll. Plat. Pol. l. l. et Hesychio: *ἀμυδρότερα· ἀμαυρότερα*, nostro loco *ἀμυδρότερον* pro *ἀμαυρότερον* scribendum censeat. Ceterum verbo *θεραπεύομεν* in seqq. p. 129. *ἐκθειάζομεν* respondet.

244 In Platonis, quae feruntur, scriptis vox *ἀκραιφνὴς* est *τῶν ἅπαξ λεγομένων*, Ax. p. 366, A. *τὰ δὲ ἀλγεινὰ ἀκραιφνῆ*. De propria et translata vocis potestate vid. Fisch. Ind. in Aeschin. Socrat. Diall. III. h. v., Lobeck. ad Phryn. p. 42 sq. et mea ad Jo. Glyc. p. XXXVII sq. Translate, ut h. l., Noster ap. Epiphan. p. 556, D. *τὰ ἀκραιφνῆ φῶτα τῶν Σεραφίμ*, ubi Combefis. ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 777, B. *τὰ ἀκράτητα καὶ ἀκρ. φ* e cod. Rupif. Sed legendum: *τὰ ἄκρατα κ. ἀ. φ.*, coll.

εἰς ἀνθρώπους, ὥςπερ ἔοικεν[245], οὔπω τὸ ἀληθές, οἳ[246] μηδὲ φέρομεν ἄ-(p. 129)κρατον ἐνταῦθα θεάσασθαι τὴν ἀφθαρσίαν, ὁπότε μηδὲ τὰς ἡλιακὰς φέρομεν ἀνέδην[247] ἰδεῖν ἀκτῖνας. ἀλλ'[248] Ἰουδαῖοι μὲν τὴν σκιὰν τῆς εἰκόνος τρίτην ἀπὸ τῆς ἀληθείας κατηγγέλκασιν, ἡμεῖς δὲ τὴν εἰκόνα τῆς κατ' οὐρανὸν διοικήσεως[249] ἐναργῶς ἐκθειάζομεν. τὸ γὰρ ἀληθὲς ἀκριβῶς μετ' ἀνάστασιν δηλωθήσεται, ὁπότε πρόςωπον

Pol. VII, 532, B. πρὸς μὲν ... τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἔτι ἀδυναμίᾳ βλέπειν, πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα.

Pol. X, 599, D. τρίτος ἀπὸ τῆς ἀληθείας εἶ ἀρετῆς πέρι εἰδώλου δημιουργός.

Phaed. 67, A. γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές· τοῦτο δ' ἐστὶν

---

annot. 160. et Symbol. in Epiph. p. 55. Hisce ita perscriptis, video ἄκρατα receptum a Dindorfio e cod. Ven., qui ἄκρα τά habet.

245 Ὥςπερ ἔοικεν A. M.: ὡς πέφυκεν VB. P. C. ex glossemate eius, qui formulam: ὥςπερ ἔοικεν, affirmantis, non dubitantis esse declaravit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 615. Mox τὸ ἀληθὲς A.: τἀληθὲς P. C. Utrumque per se recte habet; sed τὸ ἀληθὲς suam quandam vim habet, qua τἀληθὲς caret. Τὸ ἀληθὲς habes ap. Plat. Gorg. p. 505, E. Theaet. p. 150, B. Pol. p. 300, D. Parm. p. 136, C., τἀληθὲς Pol. II, p. 368, C. Phaed. p. 66, D. et p. 67, B. Priore tamen Phaedonis loco nonnulli libri mss. τὸ ἀληθές, quod expressit Method. in imitatione illius loci ap. Epiphan. p. 567, D. Posteriore loco Astius, cuius vid. Annot. p. 549, pro τἀληθές, quod Bekk. et Stallbaum. ex uno cod. receperunt, τὸ ἀληθὲς reposuit.

246 Οἳ A. M. P. C.: ἢ VB. V. pervagato mendi genere, quo οι in η saepissime abiit. Videsis annott. in Jo. Glyc. De V. S. R. p. 76. 81. et quae doctissimus Anglus ad Orig. De Orat. p. 201, C. Ruae. T. I, p. 912, *b.* notavit. Deinde ante φέρομεν A. βαστάζειν addit, βαστάσαι P. C. Sed haec glossemata sunt verbi θεάσασθαι, profecta ex eo usu verbi βαστάζειν, de quo vid. Schleusn. Lex. N. T. T. I, p. 458. v. βαστάζειν (ad Jo. 16, 12.). Ac tantum abest, ut βαστάζειν ad sententiam necessarium sit, ut eam perturbet; conf. illa in seqq.: φέρομεν — ἰδεῖν —. Itaque delevi. De verbo θεᾶσθαι ad mentem et animum translato vid. annot. 284. et 794.

247 Ἀνέδην om. A. C.: ἀναίδην VB. P. In eadem re ἀναιδῶς recte habet ap. Xenoph. Mem. IV, 3, 14. ἐάν τις ἀναιδῶς ἐγχειρῇ θεᾶσθαι (τὸν ἥλιον). Sed ἀναίδην vox est nihili, pervagato mendo orta ex ἀνέδην, quod h. l. tantundem valet, ac illud Xenophontis ἀναιδῶς. Vid. annot. in El. Cret. col. 874 (7). Est autem celebrata Platonis sententia, hominem divina et aeterna ipsa per se non magis quam solem apertum contemplari posse. Vid. annot. in El. Cret. col. 767 (5). 770 (8). Verbis a me iuxta positis ex Pol. VII, p. 532, B. respicitur ad Pol. VII, p. 516, A., ubi homo ex ignorantia rerum divinarum emergens cum eo comparatur, qui ex spelunca subterranea liberatus luci adsuescere incipit, sed nondum tantum valet, ut solem intueatur ipsum. Priore loco pro vulgato ἐπ' ἀδυναμίᾳ ego ἔτι ἀδυναμίᾳ reposui, Jamblichi secutus lectionem, a me annotatam in Symbolis Crit. in Plat. Rempubl., ed. Turic. min. II, p. 11. Qui lectionem vulgatam defendere conati sunt VV. DD., ne unum quidem exemplum praepositionis ἐπί, ea qua illi volunt potestate positae, ex Platone attulerunt. Vid. Schneid. ad Civitat. T. II, p. 317. Lectioni ex Jamblicho receptae aliquatenus auxiliantur vv. ll.: ἀδυναμία, omissa praepositione, Vind. F. Flor. R.; δυναμία Ven. B. a m. pr. Ἔτι in ἐπὶ eo facilius abire potuit, quod nihil frequentius est corruptela, qua istae voces confunduntur. Vid. v. c. Eldik. Suspic. Spec. p. 193. (Thes. Crit. Nov. ed. Schaef. T. I.) et infra annot. 321. Structura verborum ἀδυναμίᾳ βλέπειν nullam offensionem habet. Vid. Schneid. p. 318. et cf. Xenoph. Cyrop. V, 1, 21. ἀποδιδόναι δὲ (χάριν) οὔπω ἀξίαν δύναμιν ἔχειν μοι δοκῶ. Plotin. p. 400, B. τὸ αὐτὸ λέγεται ὃ δύναμιν ἔχει τὰ ἐκεῖ θεωρεῖν. Quod autem nomen ἀδυναμία cum adverbio ἔτι copulatur: Graeci adverbia, praesertim temporis, substantivis adiicere solent. Sic usurpantur παραυτίκα (v. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 321), πάλαι (cf. Plat. Pol. p. 273, B. Legg. VIII, p. 848, D. Symp. p. 189, D.), χθές (Plat. Tim. p. 27, A. Soph. p. 216, A. Symp. p. 176, A.), alia. Vid. Warton. ad Theocrit. Id. VII, 5. Epigr. XVI, 4. A Graecis hoc structurae genus ad Latinos transiit. Cum verbis Platonis ἔτι ἀδυναμίᾳ haec Ciceronis apte comparaveris Or. Catil. II, 12, 27: Mea lenitas adhuc si cui solutior visa est, hoc exspectavit, ut id quod latebat erumperet, ubi vid. Moeb. p. 180. Alia ex hoc genere, praesertim ex poëtis, congesserunt Voss. Inst. Orat. Lib. V, cap. 6, p. 317—319. Interpp. Plaut. Pers. III, 1, 57. Trucul. I, 1, 42. Tennul. ad Frontin. Strateg. II, 3, 17. Burmann. ad Propert. I, 1, 2. p. 5. Bosch. ad Apul. Apol. p. 456, *b.* p. 550, *a.*, quorum nonnulli Graeca cum Latinis compararunt, uti fecit Huetius ad Anthol. Graec. T. III, p. 473, *a.* ed. Bosch. Ceterum nomen ἀδυναμία aptius quam verbum βλέπειν post praegressa: ἡ λύσις — μεταστροφὴ — ἐπάνοδος, infertur, et ex verbis: ἔτι ἀδυναμίᾳ, non minus facile quam ex vulgatis: ἐπ' ἀδυναμίᾳ, contrarium ad insequentia: πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα suppletur.

248 Ἀλλ' A.: ἀλλὰ P. C., quod displicet. Conf. annot. 477. Deinde σκιὰν τῆς εἰκόνος P. C.: σκιὰν ἀπὸ τῆς εἰκόνος A. Sed praepositio temere huc illata ex proximis, in quibus verba: τρίτην ἀπὸ τῆς ἀληθείας, apta immutatione assumta sunt ex Pol. l. l., ubi Homerus in iis, quae virtutem spectent, tertius a veritate esse demonstratur. Scriptores, qui illuc respexerunt, Schneiderus Civit. T. III, p. 207. laudavit. Comparandus autem ipsius locus Platonis Pol. IX, p. 587, C. ἡδονῆς τρίτῳ εἰδώλῳ πρὸς ἀλήθειαν ἀπ' ἐκείνου ξυνοικοῖ ἄν. Utrumque locum miror neglectum ab Astio Lex. Plat. T. III, p. 413. Adde Symbol. in Epiphan. p. 88 sq.

249 Ecclesiam, quippe imaginem coelestis gubernationis, Methodius h. l. significat. Conf. p. 129 sq. ἡ μὲν σκηνὴ (nempe illa Iudaeorum) σύμβολον ἦν τῆς ἐκκλησίας, ἡ δὲ ἐκκλησία τῶν οὐρανῶν.

κατὰ πρόςωπον [250] τὴν ἁγίαν σκηνήν [251], τὴν πόλιν τὴν ἐν οὐρανοῖς, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός, ἀλλ' οὐ δι' αἰνιγμάτων καὶ ἐκ μέρους ἐποπτεύσομεν.

P. 131. Ταῦτά σοι ὡς ἐκ τοῦ παραχρῆμα κἀγὼ κατὰ δύ- (p. 132) ναμιν ὑπὲρ ἁγνείας [252], ὦ Ἀρετή, συμβάλλομαι.

Oratio VI.

πειράσομαι δὴ κατὰ δύναμιν κἀγὼ [253] εἰς τὸ προκείμενον εἰςενέγκασθαί τι, κατ' ἐμαυτὴν [254] μέντοι καὶ οὐ πρὸς

ἴσως τὸ ἀληθές. Pol. IX, 592, B. loco ad p. 106. allato. Pol. VII, 530, A. τῷ τοῦ οὐρανοῦ δημιουργῷ. Phaedr. 250, C. εὐδαίμονα φάσματα .. ἐποπτεύοντες ἐν αὐγῇ καθαρᾷ.

Symp. 185, C. loco ad p. 50 allato.

Symp. 199, A. οὐ γὰρ ἔτι ἐγκωμιάζω τοῦτον τὸν τρόπον· οὐ γὰρ ἂν δυναίμην, οὐ μέντοι· ἀλλὰ τά γε ἀληθῆ, εἰ βού-

---

250 Verba: *πρόςωπον κατὰ πρόςωπον*, pariter atque illa: *δι' αἰνιγμάτων καὶ ἐκ μέρους*, paullulum sunt immutata ex Ep. ad 1 Cor. 13, 12, ubi attende ista: *δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι — — πρόςωπον πρὸς πρόςωπον — — ἐκ μέρους —*. Quod autem Noster *ἐποπτεύειν* (*ἐποπτεύσομεν* A. M. P. C.: *ἐποπτεύσοιμεν* VB. V. male), quam cum Apostolo *ἐπιγινώσκειν* dicere maluit, in ea re secutus est metaphoram Platonicam, a mysteriis sumtam. Cf. Phaedr. l. l. et Symp. p. 209, E. *τὰ δὲ τέλεα καὶ ἐποπτικὰ .. οὐκ οἶδ' εἰ οἷός τ' ἂν εἴης (μυηθῆναι)*. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 441. Animadvss. in S. Basil. I, p. 128 sq. Huc pertinent Methodii verba p. 153, in contextu suo loco allata, et ista p. 199. *μέχριπερ ἂν ... μηκέτι δι' ἐπιστήμης κατασκέψηται τὸ ὄν, ἀλλὰ τρανῶς ἐποπτεύσῃ.* Quorum contraria sunt haec eiusdem ap. Phot. cod. 234. p. 298, *a*. 5. 6. *διὰ πίστεως .. ἐπιβαίνομεν ἔτι ἀτρανοτάτῳ λογισμῷ τὰ ἐκεῖ πράγματα κατοπτεύοντες* cet. Platonicam locutionem cum Paulina Clemens Alex. item copulavit Strom. VII, p. 732. *πρόςωπον πρὸς πρόςωπον ἐπιστημονικῶς καὶ καταληπτικῶς τὸν θεὸν ἐποπτεύειν.* Ceterum de illa Dei cognitione *πρόςωπον κατὰ πρόςωπον* docte exposuit Elias Cret. ad Gregor. Naz. Or. XXII, p. 589, D. 590, A. col. 855.

251 *Τὴν ἁγίαν σκηνήν*, oppositam Iudaeorum *σκηνῇ*, coelum sedesque beatas intelligit, ut in seqq. *τὴν πόλιν τὴν ἐν οὐρανοῖς*, quibus de verbis vid. annot. 206. Mox *δημιουργὸς* A. P.: *ἐκδημιουργὸς* C., et statim post *ὁ θεὸς* A.: *θεός*, omisso articulo, P. C. Sed *ἐκδημιουργὸς* vox est nihili, et articulus recte habet. Confer fontem horum verborum Epist. ad Hebr. 11, 10. *ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ θεός.* Deum, quippe coeli et universi mundi opificem, Plato *δημιουργοῦ* nomine primus ornavit. Cf. Pol. l.l. Tim. p. 29, A. 41, A. 68, E. 69, C. Inde Deus *δημιουργὸς* celebratus Philoni et scriptoribus tum sacris, tum ecclesiasticis. Vid. Carpzov. SS. Exercitatt. in S. Paulli Epist. ad Hebraeos ex Philone Alex. p. 520 sq. Schleusner. Lex. in N. T. T. I, p. 586. v. *δημιουργός*. Adde Method. ap. Epiph. p. 540, C. 543, C. ap. Phot. cod. 234. p. 301, *b*. 4. 5. Bekk., cod. 235. p. 302, *b*. 22. 30. 34. 39. 41. p. 303, *b*. 36. 37., in fragmentis libri *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Phot. cod. 236. et ap. Meurs. in Varr. Divinis (plurimis locis), et Homil. in Symeon. et Annam, ed. Pantin. p. 74. 146. *ὁ δημιουργὸς καὶ πλαστουργὸς τῶν ἁπάντων.* Secundum Plat. Tim. p. 29, A, *δημιουργεῖν* de Deo idem Symp. p. 199. 237 (bis), ap. Phot. cod. 235. p. 303, *a*. 1. 24. p. 304, *a*. 33. 39. *b*. 14., in fragmentis libri *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Phot. cod. 236. et ap. Meurs. in Varr. Divinis (saepissime), et Homil. in Sym. et Annam p. 50. Quid? quod idem Deum, de Valentinianorum quidem sententia, *τῇ ὕλῃ συνδημιουργεῖν* dicit ap. Phot. p. 305, *a*. 24. (ap. Meurs. V. Divin. p. 107.).

252 *Ὑπὲρ ἁγνείας* add. A. M. P.: om. VB. V. Sed haec verba istic non minus recte habent, quam locis consignatis annot. 126. Praegressa: *κατὰ δύναμιν*, quae p. 132. et in geminis perorationum clausulis p. 50. et 92. reperiuntur, idem sibi volunt atque ista p. 278. *καθ' ὅσον ἐγὼ δύναμαι*, sumta ex Plat. Symp. p. 197, ut annot. 126. docui. Quamquam Methodius plenius dicere poterat: *κατ' ἐμὴν δύναμιν*. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 568. (*κατὰ δύναμιν*). — In iis, quae hunc locum ap. Method. praecedunt, mendosa sunt ista: *τὰς προςευχὰς ἀναπεμπάζουσα κυρίῳ*. Legendum: *ἀναπέμπουσα*, coll. p. 284. *ὕμνον ἀναπέμψαι τῷ κυρίῳ*.

253 *Κατὰ δύναμιν κἀγὼ* A. C.: *κἀγὼ κατὰ δύναμιν* P., ut in praegressis p. 131 sq. Sed prior verborum collocatio non minus recte habet. Confer p. 50. et quem in annot. 126. ex p. 92. attuli locum. In seqq. *εἰςφέρειν* i. q. *συμβάλλεσθαι* p. 50. et in fine orationis superioris; conf. Plat. Symp. loco illic et p. 50 comparato. *Συνεισφέρειν* plenius Noster p. 92. Verbum *εἰςφέρειν*, uti *συμβάλλομαι*, de *ἐράνῳ* proprie dicitur, sive ea voce symbola convivarum (vid. Herald. Animadv. p. 430. Observat. et Emend. c. 43. et 44. Duport. Praelectt. in Theophr. p. 191—196. Interpp. Terentii Eun. 3, 4, 1.), sive pecunia amico pauperi subministrata declaratur (vid. Casaubon. ad Athenae. L. VIII, p. 362, T. IV. p. 670 Schweigh. q. v. p. 671. Herald. Obs. et Em. c. 45. et quos Wyttenbach. ad Plutarch. p. 41, E. laudavit). In pecuniae *ἐράνῳ* verbo *εἰςφέρειν* Plato Pol. I, p. 337, D. usus est. Deinde *ἔρανος* ad summam disputationum a compluribus habitarum transfertur (vid. Wyttenbach. l. l.), quique eas habent *εἰςφέρειν* vel *συμβάλλεσθαι* translate dicuntur (vid. Wyttenbach. ad Plutarch. p. 40, E.). Hac metaphora Plato *ἔρανον εἰςφέρειν* dicit Symp. p. 177, C., et *συμβάλλεσθαι* p. 185, C., quem Noster ll. ll. imitatus est. Athenae. L. VI, p. 271, B. *συμβάλλομαί τι καὶ αὐτὸς μέλος εἰς ἔρωτα τῷ σοφῷ καὶ φιλτάτῳ Δημοκρίτῳ*, ubi, sive vulgatam tenes lectionem, sive *εἰς ἔρανον* ponis pro *εἰς ἔρωτα*, ad Symp. p. 185, C. alluditur, uti pulcre vidit Casaubon. q. v. T. III, p. 599 Schweigh. Graeco *συμβάλλεσθαι*, ad sermonum symbolas translato, Latinum coniectare respondet. Gell. N. A. VI, 13: coniectare ad coenulam non cupedias ciborum, sed argutias quaestionum.

254 Id est: meo more modoque. Praepositio *κατὰ* modum ac rationem declarat, ut ap. Plat. Symp. l.l., Apol. p. 17, B. al. Vid. Fischer. ad Apol. p. 68 sq. Matthiae. Gr. Gr. §. 581, p. 1154. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 143. et quos laudavi in Nov. Annal. Philol. Vol. XLIX, Fasc. IV, p. 395. Recte Moschopulus *περὶ σχεδ.* p. 27. (*ἡ κατά*) ὅτε .. ὁμοιότητα δηλοῖ, αἰτιατικῇ συντάσσεται. In

τὰ εἰρημένα. οὐ γὰρ ἂν δυναίμην ἐφάμιλλα τούτοις οὕτω ποικίλως καὶ λαμπρῶς ἀπειργασμένοις φιλοσοφεῖν.

P. 133. *ἐπιχειρῶ λέγειν, οὐδὲν προθυμίας καθυφειμένη*[255]. *ἀρκτέον δὲ ἐντεῦθεν.*

τοὺς χαρακτῆρας τῆς ὄψεως[256] *ἐκείνης, πρὸς ἣν ἀφορῶν ὁ θεὸς ἀθάνατον μορφὴν καὶ ἀνώλεθρον ἐχούσας αὐτὰς ἀπειργάζετο.*

τὸ .. ἀγέννητον κάλλος καὶ ἀσώματον καὶ μή– (p. 134) *τε ἀρχόμενον μήτε φθῖνον*[257], *ἀλλ' ἄτρεπτον καὶ ἀγήρων.*

P. 135. *τὸ κάλλος (τῆς ψυχῆς) .. τοιοῦτον, ὁποῖον αὐτὸς*[258] *ὁ συστησάμενος αὐτὸ καὶ ζωγραφήσας ἀπετύπωσε, τὴν αἰώνιον ἀπομιμησάμενος φύσιν καὶ νοητήν, ἧς καὶ χαρακτήρ ἐστιν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπεικόνισμα, γεγονὼς* (p. 136) *οἷον ἄγαλμά*[259] *τι περικαλλέστατον.*

P. 137. *ὥςπερ σκιαγραφούσας*[260]

λεσθε, ἐθέλω εἰπεῖν κατ' ἐμαυτόν, οὐ πρὸς τοὺς ὑμετέρους λόγους.

Symp. 210, A. *ἐρῶ μὲν οὖν .. ἐγὼ καὶ προθυμίας οὐδὲν ἀπολείψω.* Hipp. Min. 364, A. *ἐντεῦθεν γὰρ ἤρχου.*

Tim. 29, A. *δῆλον ὡς πρὸς τὸ ἀΐδιον (παράδειγμα) ἔβλεπεν (ὁ δημιουργός).*

Symp. 211, A. *θαυμαστόν τι τὴν φύσιν καλόν, .. ἀεὶ ὂν καὶ οὔτε γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμενον, οὔτε αὐξανόμενον οὔτε φθῖνον.*

Tim. 29, A. loco ad p. 29 sq. allato.

Tim. 37, C. *κινηθὲν αὐτὸ καὶ ζῶν ἐνενόησε τῶν ἀϊδίων θεῶν γεγονὸς ἄγαλμα ὁ γεννήσας πατήρ.*

Phaed. 69, B. *μὴ σκιαγραφία τις ᾖ*

---

seqq.: *οὐ πρὸς τὰ εἰρημένα*, non ad ea, quae dicta sunt, praep. *πρὸς* comparationi inservit, ut ap. Plat. Symp. l. l., id quod Astius Lex. Plat. T. III, p. 188. varia commiscendo non animadvertit. Moschopulus *περὶ σχεδ.* p. 25. *ἡ πρὸς .. αἰτιατικῇ συντάσσεται, .. ὅτε δηλοῖ τὸ ποιεῖν τι πρὸς ἕτερον ἀφορῶντα, ὡς πρὸς παράδειγμα*, quibus quod adiicit exemplum: *οἷον· ᾄδω πρὸς αὐλόν*, ad rem non facit. Tu vide Duport. Praelectt. in Theophrast. p. 214. Jens. Lectt. Lucian. p. 47 sq. 273 sq. Uster. ad Plutarch. Consol. ad Apollon. p. 51. (ad p. 109, F.). Ea praepositionis vis H. Stephanum fefellit, quum Epist. ad J. Dalecamp. p. 137. apud Plut. Cons. ad Apoll. p. 117, E. particip. *ἀφορῶσιν* ante *αἰῶνα*, coll. p. 111, C., excidisse suspicaretur, quam coniecturam Usterius p. 92. notare debebat. Eandem vim Lat. ad habet. Vid. Gronov. Obss. IV, 6. p. 581 Platner.

255 Elegantius Plato: *προθυμίας οὐδὲν ἀπολείπειν*, Symp. l. l., Men. p. 77, A., et *προθυμίας οὐδὲν ἐλλείπειν* Tim. p. 20, C. Vid. Stallbaum. ad Pol. VII, p. 533, A. = ad Symp. l. l. Wyttenbach. Ind. Plut. vv. *ἐλλείπω* et *προθυμία*. Melius Noster ap. Epiphan. p. 586, B. *μηδὲν ἐλλείποντες σπουδῆς, ἔστ' ἂν τὸ στῖφος αὐτῶν εἰς φυγὴν ἀνατρέψαντες ἀπώσωνται τῶν ὅρων ἔξω.* — In seqq. attende formam *ἀρκτέον*, quae ap. Plat. semel, nim. Tim. p. 48, B., reperitur. Ceterum *δ' ἐντεῦθεν* A.: *δὲ ἐντεῦθεν* P. C. efficacius.

256 *Ὄψιν* dicit exemplar aeternum, ad quod respiciens Deus animas, sicuti omnia, quae mundo continentur, creavit. Vid. annot. 242. Sic Plato vocem *ὄψις* obiective, quod dicunt, de idearum spectaculo usurpavit Phaedr. p. 250, B. Ad inseqq.: *ἀθάνατον μορφὴν καὶ ἀνώλεθρον ἐχούσας*, cf. Method. ap. Epiphan. p. 559, C. D. ubi vid. annot. 620. *Μορφὴ* i. q. *φύσις, οὐσία*, ut Philipp. 2, 6. Vid. El. Cret. col. 816. (fol. 122. v. s.). Ceterum Methodium h. l. cum Origene et aliis animas a Deo simul creatas existimare, recte docet Allatius Not. p. 390 sq., qui tamen de fonte sententiae Platonico tacet.

257 Ita refinxi mendosam scripturam *φθίνον* A. P. C. In proximis de forma *ἀγήρων* (*ἀγήρω* A. P. C.) vid. annot. 124. Quem ex Plat. Symp. iuxta posui locum, itidem ante oculos habuit Pseudo-Dionysius Areop. De Div. Nom. cap. 4. §. 7. p. 396, C. Vid. Epimetr. I. ad Basil. Plotin. p. 45.

258 *Αὐτὸς* A. P.: *αὐτὸ* male, quum *αὐτὸ* insequatur. Metaphoram *ζωγραφήσας* illustravi annot. 94. De proximis: *τὴν αἰώνιον ... νοητήν*, vid. annot. 242. Quod Methodius pergit: *ἧς ... ἀπεικόνισμα*, hisce ad Gen. 1, 27. respicitur. Conf. p. 134. *ἐτεκτήνατο κατ' εἰκόνα τῆς εἰκόνος ἑαυτοῦ τὴν ψυχήν.* Hinc Noster animae p. 134. *θεοείκελον αὐγὴν* tribuit, voce Homerica *θεοείκελος* a Platone sumta Pol. VI, p. 501, B. *Αὐγὴ ἀρετῆς* Methodius Symp. p. 265. Heracliti est sententia, a librariis et a VV. DD. varie corrupta: *αὐγὴ ξηρὴ ψυχὴ σοφωτάτη*, apud Herm. Schol. in Plat. Phaedr. p. 73, ubi vid. Ast. not. p. 207. Hinc celebrata Platonicis anima *αὐγοειδὴς* et vehiculum animae *αὐγοειδές*. Vid. Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 283. Creuzer. ad Olympiodor. in Alcib. I, p. 16. 17. et Act. Soc. Gr. Lips. I, p. 334 sq. Apud Suid. v. *αὐγοειδής*, pro *ἀστροειδεῖ σώματι* legendum *ὀστρεώδει σ.*, id quod Boissonadium et Creuzerum fefellit.

259 In istis virgula ab A. post *γεγονώς*, a P. C. ante hanc vocem ponitur. Prior ratio, qua verba *χ. ἐστιν ... γεγονὼς* copulantur, per se recte habet, quum *εἶναι* cum partic. alius verbi saepe coniungatur. Cf. v. c. Plat. Legg. III, p. 696, D. *καλῶς τοίνυν γεγονὸς ἂν εἴη*, et vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 622. meaque ad Jo. Glyc. De V. S. R. p. 64. 121. Sed ex ratione posteriore verba: *γεγονὼς* (nim. *ὁ ἄνθρωπος*) *οἷον ἄγαλμα*, ad fontem Platonicum Tim. p. 37, C. *γεγονὸς* (nim. *τὸ πᾶν*) *ἄγαλμα*, propius accedunt. Neque enim dubium est, quin quae de mundo, ad aeternum boni exemplar conformato, Plato dixit, Noster ad hominem, tanquam divinae naturae simulacrum, transtulerit. Sic homo *ἄγαλμα* Dei Nostro ap. Epiphan. p. 540, D. 542, B. C. et Dei *εὐπρεπέστατον τέχνημα* p. 550, C. Conf. annot. 58.

260 *Σκιαγραφεῖν* h. l. non minus Platonicum est, quam *σκιαγραφία* Phaed. l. l., ubi vid. Wyttenbach. p. 170 sq. ed. Lugd. Bat. et Ast. Annott. p. 564 sq., cuius adde Lex. Plat. T. III, p. 252 sq.

μᾶλλον εἴδωλον ἀρετῆς ἢ αὐτὴν ἐργαζομένας ἔμπνουν τὴν ἀλήθειαν.	*ἡ τοιαύτη ἀρετή.* Symp. 212, A. *τίκτειν οὐκ εἴδωλα ἀρετῆς, .. ἀλλ' ἀληθῆ.*
P. 145. *ἡμεῖς .. κυρίως οἱ ζῶντές ἐσμεν αἱ ψυχαί*[261].	Axioch. 365, E. *ἡμεῖς .. ἐσμὲν ψυχή.*
λαμπάδας φέρουσαι[262] (sc. animae) *κεκοσμημένας οὐκ ἀλλοτρίῳ καὶ κοσμικῷ κόσμῳ τινί, ἀλλὰ τῷ φρονήσεως καὶ δικαιοσύνης.*	Phaed. 114, E. *κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ.*
Ταῦτα τῶν ἡμετέρων[263] *.. τὰ ὄργια μυστηρίων· αὗται τῶν ἐν παρθενίᾳ μυσταγωγηθέντων αἱ τελεταί.*	Phaedr. 250, B. *εἶδόν τε καὶ ἐτελοῦντο τῶν τελετῶν ἣν θέμις λέγειν μακαριωτάτην* (C.), *ἣν ὠργιάζομεν .. εὐδαίμονα φάσματα μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες.*
P. 146. *συγχορεύω*[264] *.. τῷ Χριστῷ κατ' οὐρανὸν ἀμφὶ τὸν ἄναρχον καὶ ἀνώλεθρον βασιλέα.*	Axioch. 366, A. *τῆς ἐκεῖσε διαίτης καὶ χορείας ὀριγνωμένη.*
P. 147. *ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρας ζωᾶς δείξαντα κέλευθον*[265].	Aur. Carm. 47. *ναὶ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν.*
Σοὶ τόνδε πλεκτὸν[266] *στέφανον ἐκ*	Eurip. Hippol. 73 sq. *Σοὶ τόνδε πλεκτὸν στέφανον*

---

vv. *σκιαγραφία* et *σκιαγραφῶ.* In seqq. vocem *εἴδωλον* A. M. P. habent: om. V. Tu confer Plat. Symp. l. l.

261 Haec ad Thess. I, 4, 17. pertinent; explicatio verborum inde allatorum: *ἡμεῖς οἱ ζῶντες,* accommodata sententiae Platonicae Alcib. I, p. 130, C. Phaed. p. 115, C. Ax. l. l., unde Methodius cum sententia simul enuntiationem eius mutuatus est. Conf. Cicero Tusc. Disput. XXII, 52. Fragm. Lib. VI. De Rep. cap. 8. et vide Ast. Annott. in Phaed. p. 826. meque Animadvss. in Basil. I, p. 161. et in Nov. Annal. Philol. Supplem. Vol. XIII, Fasc. III, p. 464. Sententiam Platonicam Methodius explicandis S. Pauli verbis laudatis item adhibet ap. Phot. cod. 234, p. 298, *b*. 16. 17. Bekk., eademque idem in interpretatione loci ex 2 Cor. 5, 1. ap. Phot. cod. 234. p. 297, *b*. 7. 8. utitur. Videsis etiam Eliam Cret., Gregorii Naz. commentatorem, col. 776. (f. 26 v. i.) ibique annot. 8., et col. 886. (f. 308 v. m.) cum annot. 7.

262 Partem ista faciunt allegoricae interpretationis loci ap. Matth. 25, 1—8. Mox vocem *κόσμῳ*, quam A. P. addunt, C. male omittit. Tu cf. Plat. Phaed. l. l. et vid. annot. 59. Deinde *τῷ* A.: *τὸ* P. C. pessime.

263 *Ἡμετέρων* A. P. C.: *ὑμετέρων* VB. Sed nostra virginum Christianarum mysteria Methodius dicit, simul ille perstringens paganorum mysteria, quae nimirum a communione et tanquam initiatione divinarum virtutum toto coelo differant. Cf. p. 171. ibique annot. 291., p. 173. et annot. 304. Similiter Plato vocabula mysteriorum propria Phaedri loco l. ad contemplationem rerum coelestium ita transtulit, ut haec vera mysteria esse significaret. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 441 sq. et cf. annot. 250.

264 Celebrata scriptoribus Platonicis imago, qua mentes coelestes s. angeli et animae beatorum choros sive choreas cum Deo in coelis agere finguntur. Praeivit Plato in Phaedro p. 250, B. *σὺν εὐδαίμονι χορῷ*, unde auctor Axiochi l. l. profecit. De *χορῷ* cf. Method. p. 156. *τὸ τάγμα καὶ τὸν χορὸν τὸν ἅγιον ... τῶν παρθένων:* Hermes Trismeg. ed. Paris. p. 22, ubi *χοροὶ δαιμόνων* commemorantur: p. 43. animae daemones factae *εἰς τὸν τῶν θεῶν χορὸν* (*τῶν* hoc loco excidit) *ἀπλανῶν χορεύουσι. χοροὶ δὲ δύο θεῶν, ὁ μὲν τῶν πλανωμένων, ὁ δὲ τῶν ἀπλανῶν* (in quibus beatorum chorus confusus cum astrorum choro s. chorea, de quibus videas Wyttenbach. ad Eunap. p. 118. Ast. ad Plat. Phaedr. p. 401. meque in Animadvss. in Basil. I, p. 147): p. 65. *ἐξελθὼν ἐκ τοῦ σώματος ὁδηγηθήσεται .. εἰς τὸν τῶν θεῶν καὶ μακάρων χορόν:* p. 92. *δαιμόνων χοροὶ περὶ αὐτὸν πολλοὶ καὶ ποικίλαις στρατείαις* (leg. *στρατιαῖς* coll. annot. 140) *ἐοικότες*, unde auctor Dialogi Hermippi, a Blochio editi, p. 22. inf. profecit: p. 93. *ὑπὸ τούτῳ δὲ ἐτάγη ὁ τῶν δαιμόνων χορός, μᾶλλον δὲ χοροί· πολλοὶ γὰρ οὗτοι καὶ ποικίλοι.* De *χορείᾳ* cf. Procop. Comm. in Proverb. p. 28 Mai., ubi locutio *πρὸς τὴν ἄνω χορείαν ὁδεύειν:* Auctor Hymni in Christum ap. Barth. Adverss. II, 15. (vs. 9) *ἀγγέλων θεῖαι διὰ σοῦ χορεῖαι \| εἰσὶν* —: Cram. Anecd. Ox. T. III, p. 165. *μετὰ τῶν ἀγγέλων χορείαν ἐστήσατο.* Verbum *χορεύειν* habes ap. Herm. Trismeg. p. 43. loco supra allato, et ap. Nostrum p. 178. *αἱ δὲ* (nim. virgines beatae; *αἱ δὲ* A. M. C. melius quam *ἀεὶ δὲ* VB. V. P.) *χορεύουσιν ἐμμελῶς γεραίρουσαι τὸν θεόν.* Adde Greg. Naz. Or. XXVIII, p. 521, D. *καθαρὰς φύσεις ... περὶ τὸ πρῶτον αἴτιον ἀεὶ χορευούσας*, ad quae cf. El. Cret. col. 795. ibique annot. 2. Plura de toto hoc translate loquendi genere dabunt Wyttenbach. ad Eunap. p. 118. et Basilius Plotin. p. 42 sq.

265 His verbis Methodius praegressa: *τεύξεσθε γὰρ τῶν ἐπαγγελμάτων*, tanquam iureiurando per Christum facto confirmat. Quapropter post *ἐπαγγελμάτων* nonnisi *ὑποστιγμὴ* cum P. et C., non *τελεία* cum A. G. ponenda est. Sive autem ista verba continua oratione cum A. P. scribis, sive versus instar cum C. separatim ponis, certe versum hexametrum efficiunt, adoptato dorismo conformatum ad Aurei Carminis vs. 47, quo praegressa: *Ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει,* tanquam iureiurando per Pythagoram facto item corroborantur. Male illic quoque nonnulli *τελείαν* ante *Ναὶ μὰ* — ponunt. De versu illo, quem alii aliter scribunt, vid. Kuster. ad Jamblich. V. P. cap. 28, p. 316 Kiessl. et Corsin. ad Plutarch. Plac. Philos. I, 3. p. 10.

266 Ante *πλεκτὸν* P. *προφητίαις* add. (*προφητείαις* C., *προφητείας* VB.), quod, quippe a sciolo ex seqq. interpolatum, A. recte omittit. Deinde *κοσμήσασα* P.: *κομίσασα* A. C. Tu vide Eurip.

τῶν προφητικῶν λειμώνων, ὦ Ἀρετή, κἀγὼ κοσμήσασα προςφέρω.

Oratio VII.

P. 149. *Εἷς τρόπος ἀληθὴς ἐπαίνων*[267] *οὗτός ἐστιν .. καὶ σεμνός, ὁπόταν ὁ ἐπαινῶν τοῦ ἐπαινουμένου καὶ τῶν ἐπαίνων κρείττω παρέχῃ μάρτυρα.*

P. 152. *ἐρᾷ γὰρ ὁ λόγος οὐδενὸς τῶν σαρκός, ὅτι μὴ πέφυκεν ἀποδέχεσθαί τι τῶν φθειρομένων, οἷον χεῖρας ἢ πρόςωπον ἢ πόδας*[268], *ἀλλ' εἰς αὐτὸ τὸ ἄϋλον καὶ πνευματικὸν βλέπων εὐφραίνεται κάλλος, μὴ ἁπτόμενος τοῦ σώ-* (p. 153) *ματος τῆς ὥρας*[269].

τὸν διορατικὸν τῆς φρονήσεως ὀφθαλμὸν δείκνυσιν[270], *ὁπότε δὴ τοῦτον ὁ ἔσω σμήξας*[271] *ἄνθρωπος καθαρῶς τρανότερον*[272] *τὸν ἀλήθειαν ἐποπτεύει.*

ἀνεπτέρωσας ἡμῶν τὴν καρδίαν εἰς πόθον[273], *ἔσωθεν τὸν ἀρίδηλον κόσμον*

ἐξ ἀκηράτου λειμῶνος, ὦ δέσποινα, κοσμήσας φέρω.

Plat. Symp. 195, A. *εἷς δὲ τρόπος ὀρθὸς παντὸς ἐπαίνου περὶ παντός, λόγῳ διελθεῖν οἷος οἵων αἴτιος ὢν τυγχάνει περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ.*

Symp. 211, A. *οὐδ' αὖ φαντασθήσεται αὐτῷ τὸ καλὸν οἷον πρόςωπόν τι οὐδὲ χεῖρες οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέχει.* 211, E. *αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν .. κατιδεῖν.*

Legg. VIII, 837, B. *τῆς ὥρας ἅπτεσθαι.*

Pol. VII, 527, D. *ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάστου ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκκαθαίρεται ..* (E.) *.. κρεῖττον ὂν σωθῆναι μυρίων ὀμμάτων· μόνῳ γὰρ αὐτῷ ἀλήθεια ὁρᾶται.*

Phaedr. 255, C. *τὸ τοῦ κάλλους ῥεῦμα ... ἀφικόμενον καὶ ἀναπτερῶσαν*

Hippol. l. l. ibique Valckenar. p. 170 sq. Eodem respicit Clem. Alex. Paedag. II, 8. p. 211 Pott., id quod fefellit Potterum, recte ideo notatum a Jortino Animadvss. in Hist. Eccles. vers. vernac. T. II, p. 379 sq. Indidem Methodius profecit p. 198. *πλέκουσαι τῇ βασιλίσσῃ* (Virtutem dicit) *τὸν .. στέφανον .. τῆς παρθενίας*, et Homil. in Symeon. et Annam p. 102 Pantin. in allocutione Deiparae: *τὰ σά σοι προςκομίζων ἐκ λειμώνων ἀθανάτων τὴν ἱεράν σου καὶ θεοστεφῆ ἀνυμνήσω κάραν*, ubi obiter attende poëticum *κάραν*, cuius tamen loco fortasse *κάρην* reponendum, de quo vid. Valckenar. ad Callim. Eleg. Fragm. p. 129 sq. Euripidis ille *ἀκήρατος λειμὼν* Nostro obversatus esse videtur Sympos. p. 9. *ὦ καλλιπάρθενοι, τοὺς ἀκηράτους Χριστοῦ γεωργοῦσαι λειμῶνας ἀνυμφεύτοις χερσί.* Sic enim, *ἀκηράτους λειμ.*, A. M. C. legunt: *ἀνηρότους λ.* VB. V. P. „non male," judice Valesio. Tu vide Valckenar. l. l. et Jacobs. ad Philostr. Imagg. p. 424, ac nemo nescit, prata non arari. Contra *ἀνήροτος* recte habet p. 61. *οὔσης παρθένου τῆς γῆς ἔτι καὶ ἀνηρότου.* Sic A.: *τῆς* om. M. P. C. Verba in V. omissa Val. ex M. supplevit. Vocis *πάρθενος* h. l. ea potestas, de qua in Nov. Annal. Philol. Vol. LIII. Fasc. I. p. 23. monui. Adde Method. p. 139, ubi *πάρθενος*, purus, c. genit.: p. 282, ubi *παρθένα* i. q. *καθαρὰ* ibidem; male P. *παρθενίᾳ*.

267 *Ἐπαίνων* add. A. P.: om. VB. male, siquidem nomen *ἔπαινος* h. l. ad sententiam non minus est necessarium, quam ap. Plat. eo Symposii loco, quem Noster in dispari praecepto rhetorico tamen imitatus est. Mox *καὶ τῶν ἐπαίνων* scripsi, ubi, omisso *καί*, A. *τῶν ἐπαίνων*, VB. *τῶν ἐπαινουμένων* legunt; *καὶ τῶν ἐπαινουμένων ἁπάντων* P. C. Atqui Methodius hoc sibi vult: — quando qui laudat eo qui laudatur et laudatione praestantiorem testem exhibet. Deinde *κρείττω* VB. optime: *κρείττονα* A. P. C. Tu confer annot. 362. In seqq. *παρέχει* A. VB., ubi *παρέχῃ* P. C. recte.

268 Cum loco, ex Platonis Symp. iuxta posito, unde Methodius h. l. profecit, comparanda sunt ista cognati argumenti in Cratylo p. 439, D. *αὐτὸ τοίνυν ἐκεῖνο σκεψώμεθα, μὴ εἰ πρόςωπόν τί ἐστι καλὸν ἤ τι τῶν τοιούτων, καὶ δοκεῖ ταῦτα πάντα ῥεῖν· ἀλλ' αὐτό, φῶμεν, τὸ καλὸν οὐ τοιοῦτον ἀεί ἐστιν, οἷόν ἐστιν;*

269 De voce *ὥρα* vid. annot. 226. *Ἅπτεσθαι* h. l., ut ap. Plat. Legg. l. l., de attrectatione in re venerea dicitur. Vid. Jacobs. ad Philostr. Imagg. p. 463.

270 Nimirum auctor Cantici Cant. 4, 9. secundum mysticam Nostri interpretationem. De animi oculo, quem Methodius *τὸν διορατικὸν τῆς φρονήσεως ὀφθαλμὸν* vocat, vid. Basil. Plot. p. 17 sq. (ubi minime neglexi, quem hic iuxta posui locum ex Pol.) Animadvss. in Basil. I, p. 188. Adde Method. p. 297. Herm. Trismeg. ed. Paris. p. 43. *νῦν δὲ ἔτι ἀτονοῦμεν πρὸς τὴν ὄψιν καὶ οὔτως οὐκ ἰσχύομεν ἀναπετάσαι ἡμῶν τοὺς τοῦ νοῦ ὀφθαλμούς.* De perpurgatione eius oculi, quam Methodius in seqq. tangit, confer Platonis sententiam Pol. l. l., et vid. Basil. Plot. l. l. Adde Method. p. 247, ubi vid. annot. 382., et Basil. M. Opp. T. III, p. 239, E. *τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς ἀποκαθαρθῆναι.*

271 *Σμήξας* forma est vulgaris pro Attica *σμήσας*. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 253 sq. Adiectivum *σμηκτικός*, translate usurpatum, Eliae Cret. col. 775, annot. 4., restitui. *Ἀποσμήχειν* habes p. 12. et p. 14. *ἀποσμήχουσαν τῷ λόγῳ τοὺς ἰχῶρας ἀεὶ τῆς ἡδυπαθείας.* Homo interior, qui Platoni est *ὁ ἐντὸς ἄνθρωπος* Pol. IX, p. 589, B., *ὁ ἔσω ἄνθρωπος* a Nostro vocatur h. l. et ap. Epiphan. p. 588, A., ubi Rom. 7, 22. respicitur. Adde Symp. p. 155. *τοῦ ἔσωθεν ἀνθρώπου τῆς καταστολῆς αἴγλην* (sic P. C.: *ἁπλὴν* A.) *ἀποστίλβοντος.* Vid. Schleusner. Lexic. N.T. T. I, p. 220 (14) Animadvss. in Basil. I, p. 161. et annott. in El. Cret. col. 888 (9).

272 *Τρανότερον* A. C. recte: *τρανώτερον* VB. P. Tu vid. annot. 16. ad El. Cret. col. 796. De voce *τρανὸς* deque eius familia vid. annot. 243. ad p. 128, ubi etiam P. recte *τρανοτερον*. De verbo *ἐποπτεύειν* vid. annot. 250.

273 Haec Methodius in interpretatione verborum ex Cant. Cant. 4, 9. *ἐκαρδίωσας ἡμᾶς* —. *Ἀναπτεροῦν* excitandi significationem habet, ut ap. Method. Homil. in Ram. Palmar. (Galland. Bibl. PP. T. III.) p. 820, A. *σήμερον προφητικαὶ σάλπιγγες τὴν οἰκουμένην ἀνεπτέρωσαν.* Apud

ἐξαστράπτουσα[274] *τῆς σω-* (p. 154) *φροσύνης.*

ὀλίγα[275] *φροντίσασαι τῶν τῇδε ποικιλμάτων.*

P. 156. *ἔτλησαν*[276] .. *μὴ ἀποδειλιάσασαι τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀληθῶς διαθλῆσαι τῆς ἁγνείας.*

P. 158. *μία ἐστὶ μόνη ἐκλεκτή*[277].

(*αὐτόν*). Pol. IV, 430, E. *κόσμος πού τις .. ἡ σωφροσύνη ἐστί.*

Phaed. 65, A. *ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν ἡδονῶν.* Phaedr. 249, D. *τὸ τῇδε κάλλος.* al.

Phaedr. 256, B. *τῶν τριῶν παλαισμάτων τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν ἓν νενικήκασιν.*

Symp. 184, C. *μία μόνη δουλεία ἑκούσιος λείπεται.* al.

Platonem, Phaedri loco comparato, id verbum, quippe ad seqq. *τὰς διόδους τῶν πτερῶν ἄρδει* temere pertractum, Viris Doctis fraudi fuit. Veluti Schneiderus Ind. in Aesop. v. *προάγω*, licet recte spreta Heindorfii coniectura *ἀναπληρῶσαν*, tamen novo errore statuit, verba *ἀναπτερῶσαν — ἄρδει* per *ὕστερον πρότερον* pro *ἄρδον ἀναπτεροῖ* dicta esse. Tu vide Ast. Annott. in Phaedr. p. 489, cui tamen minime adsentior, Lex. Plat. T. I, p. 156. in Phaedro p. 249, D. aliam eamque propriam verbi potestatem obtinere docenti, quum *ἀναπτερούμενος* illic sit excitatus, desiderio gestiens et tanquam subvolans. Vim vocis optime exprimit adiectum *προθυμούμενος* (scil. *ἀναπτέσθαι*), quod ego ex antiquo glossemate profectum puto. Quo eiecto et aliis eius loci mendis sublatis, oratio, nunc impeditissima, optime sic procedet: *ἦν* (sic pro vulg. *ὃν* scribo, et *ὅταν*, vulgo adiectum, tanquam glossema rarioris vocis *ἦν*, deleo) *τὸ τῇδέ τις ὁρῶν κάλλος, τοῦ ἀληθοῦς ἀναμιμνησκόμενος, πτερῶταί τε καὶ ἀναπτερούμενος, ἀναπτέσθαι ἀδυνατῶν δέ* (eiecto post *ἀναπτερ.* participio *προθυμούμενος*, infinitivum *ἀναπτέσθαι* cum partic. *ἀδυνατῶν* ita coniungo, ut *δὲ* tertio loco ponatur), — — — *αἰτίαν ἔχῃ* (v. *ἔχει*) *ὡς μανικῶς διακείμενος* cet. Passivo *ἀναπτεροῦσθαι* Methodius eleganter et Platonice utitur Homil. in Symeon. et Annam p. 70 Pant. *τοῖς τῆς διανοίας ὀφθαλμοῖς ἀναπτερούμενος ὡς ἔχων ἤδη τὸν πεποθημένον ἐγεγήθει.* Translato simplici *πτεροῦσθαι* Noster, Platonis exemplo (cf. Phaedr. p. 249, C. D.), utitur p. 203. (*ἡ ἐκκλησία*) *πτερουμένη τοῖς οὐρανοπόροις τῆς παρθενίας πτεροῖς.* Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 433.

274 Non insolita metaphora, qua poëtae potissimum verbum *ἀστράπτειν* in pulcritudinis splendore usurpant (vid. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 477); sed inusitatum in eadem re *ἐξαστράπτειν*, et transitiva quidem potestate, ut h. l., positum. De verbis: *τὸν .. κόσμον .. τῆς σωφροσύνης* vid. annot. 59.

275 Neutr. plur. *ὀλίγα* adverbii instar ponitur, quam vim Plato nonnisi neutrius sing. *ὀλίγον* propriam esse voluit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 430. *Ὀλίγα φροντίζειν* c. gen. h. l. et p. 179. *ὀλίγα φροντίσασαι τοῦ βίου*, tantundem fere valet ac *μηδὲν φροντίζειν* Phaed. l. l. *Φροντίζουσαι* nostro loco A.: *φροντίσασαι*, ut p. 179, VB. P. C. Deinde *ποικιλμάτων* A.: *προςκαίρων ποικιλμ.* VB. P. C. ex interpolatione, siquidem *τὰ τῇδε ποικίλματα* per se significant ornamenta, quae hic in terris ideoque caduca sunt, ut Methodius in seqq. docet. De adverbio *τῇδε*, hic in terris, uti de locutione *τὰ τῇδε*, haec citeriora, et simm. cf. Plat. Phaedr. l. l., p. 247, C. 250, B. Vide Nov. Annal. Philol. T. 49, Fasc. 4, p. 416. et adde Boissonad. ad Theophyl. p. 223 sq.

276 *Ἔτλησαν* A. VB. M. recte: *τλήσασθαι* V. male, neque melius *τλήσασαι* P. C., quorum prior in seqq. absque verbo finito *διαθλήσασαι* cum VB. V. scribit; *διαθλῆσαι* A. M. C. recte. Videlicet *ἔτλησαν* ad *διαθλῆσαι* pertinet, ex quo ista: *τὸν ἀγῶνα ... τῆς ἁγνείας*, pendent; ad *ἔτλησαν* autem verba *μὴ ἀποδειλιάσασαι* referuntur. De verbo *ἀποδειλιᾶν* videsis annot. 175. Verbum *διαθλεῖν* similiter translatum p. 164. et p. 206. *τοὺς ἑπτὰ μεγίστους ἀγῶνας διαθλήσασα τῆς ἁγνείας.* Translato nomine *ἆθλος* Methodius utitur p. 109. *τὸν ἆθλον τῆς παρθενίας*, p. 145. *τῶν .. ἄθλων τῆς σωφροσύνης*, et in fragmento ap. Nicet. Catenâ in Job. ed. Jun. p. 570. *ὁρᾷς, ἐπὶ τέλει τῶν ἄθλων ἀναγορεύει τὸν ἀθλητὴν λαμπρῷ τῷ κηρύγματι* (nim. Deus Jobum), quo loco *ἀναγορεύειν* sic est usurpatum, ut a Platone Legg. V, p. 730, D. *ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ.* Nostro loco vocem *ἀγῶνα* om. A., addunt VB. P., neque ea carere possumus. Nam quum *Ὀλύμπια*, subaudito *ἀγωνίσματα*, in usu sint (vid. Bos. Ellips. Gr. p. 17. Schaef.), nemo certamen Olympiacum *τὸν Ὀλυμπιακόν*, intellecta voce *ἀγῶνα*, vocavit. Erit autem fortasse, qui *ὡς ἀληθῶς* pro *ἀληθῶς*, coll. Phaedr. l. l., scribere velit, neque desunt exempla formulae *ὡς ἀληθῶς* in *ἀληθῶς* depravatae. Vid. annot. 206. Sed confer Method. ap. Epiphan. p. 573, C. (*ὁ θεός*) *διὰ πολλῶν αὐτοὺς ἤλεγξε πόνων, τὸν ἀληθῶς Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα νικῆσαι προθείς* (Petav. male *προςθείς*), qui locus, uti noster, insignis est metaphorâ Platonicâ, qua virtutis studium cum certamine gymnico, Olympiaco praesertim, comparatur. Conf. Phaedr. l. l., Pol. X, p. 608, B. Phaed. p. 114, C. Tribus luctis ap. Plat. Phaedr. l. l. Noster septem substituit p. 205. *αὐτόθεν ἄρασθαι τῶν ἑπτὰ παλαισμάτων .. τὰ ἀριστεῖα*, quae quo spectent, ipse declarat p. 206. Vide Wyttenbach. ad Phaed. l. l. p. 320. Creuzer. ad Plot. De Pulcr. p. 324 sq. Ast. Annott. in Phaedr. (l. l.) p. 494. Krabinger. ad Synes. de Provid. p. 218 sq. meque in Jahnii Nov. Annal. Philol. T. 49, Fasc. 4. p. 397. De gemino, quem ibi attigi, loquendi usu ecclesiastico conf. Method. p. 206. *ὁ ἀγὼν ἡμῖν πρόκειται καὶ ἡ πάλη κατὰ τὸν διδάσκαλον Παῦλον*, nimir. Ephes. 6, 12. et Hebr. 12, 1.

277 Haec Methodius in interpretatione et amplificatione verborum ex Cant. 6, 7. *μία ἐστὶ ... ἐκλεκτή.* *Μία ἐστὶ μόνη* Phot. cod. 237, p. 310, *a.* 23. Bekk., A. P., qui post *μόνη* virgulam inepte ponit: *ἐστὶ μόνη* om. VB. V., neglecto loquendi usu, quo *εἷς* cum voce *μόνος*, ut Lat. unus solus, coniungi solet. Praeivit Homer. Il. σ. 565. *μία οἴη ἀταρπιτὸς ἦεν.* Conf. Plato Symp. l. l., ubi plures codd. male *μόνον*, et aliis locis, a Stallbaumio ad Symp. et ab Astio Lex. Plat. T. I, p. 639. consignatis, Eurip. Fragm. Erechth. vs. 34. ap. Lycurg. Or. in Leocr. c. 24. Aristoph. Plut. 949. Hermipp. ap. Athenae. VIII, p. 344, D. Eriphus ap. eund. III, p. 84, C. Dorion ap. eund. VII, p. 312, D. Liban. Or. XVIII, p. 270, 6. *μία λέλειπται μόνη πρὸς σωτηρίαν ὁδός.* Aristid. T. III, p. 374. *συγγενέσθαι Πλάτωνι μίαν μόνην ἡμέραν ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις.* Aristaenet. II, 16. sub init. Heliodor. Aethiop. IV, 5, p. 165. X, 22, p. 490. Procl. Opp. ed. Cusin. T. IV. p. 103. *ἀνάγκη τοίνυν ἢ πολλὰς εἶναι τὰς ἀρχὰς .. ἢ μίαν μόνην.* Basil. M. Opp. T. III, p. 55, C. *κατὰ μίαν μόνην τοῦ ἐνιαυτοῦ*

P. 159. *ἀληθεῖς ὑπέσπειρε λόγους ἐν ἀφθόνῳ*[278] *καὶ καθαρᾷ φιλοσοφίᾳ.*

τοιαῦτα γὰρ ἀποβλαστήματα[279] *φύουσιν αἱ ψυχαί, ἀείμνηστον φέροντα κλέος*[280], *ὁπόσαις ἂν ὁ Χριστὸς συνακραθῇ. εἰ γὰρ βούλεσθε εἰς Μωυσέως ἀποβλέψαι τὰς βίβλους, ἢ Δαβὶδ ἢ Σολομῶνος ἢ Ἡσαΐου ἢ τῶν καθεξῆς προφητῶν, ὦ πάρθενοι, εἴσεσθε οἷα καταλελοίπασιν ἑαυτῶν ἔκγονα τῷ βίῳ σωτήρια διὰ τὴν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ κοινωνίαν.*

P. 161. *ὁ θεὸς ἐτεκτήνατο*[281] *τὴν κτίσιν.*

(ψυχάς) σχεδόν, εἰ χρὴ φάναι, τοῦ πρώτου αἰῶνος οὔσας ἔκγονα[282].

Symp. 210, D. *ἵνα .. πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους .. τίκτῃ .. ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ.*

Symp. 209, C. *καὶ πᾶς ἂν δέξαιτο ἑαυτῷ τοιούτους παῖδας* (D.) *μᾶλλον γεγονέναι ἢ τοὺς ἀνθρωπίνους, καὶ εἰς Ὅμηρον ἀποβλέψας καὶ Ἡσίοδον καὶ τοὺς ἄλλους ποιητὰς τοὺς ἀγαθοὺς ζηλῶν, οἷα ἔκγονα ἑαυτῶν καταλείπουσιν, ἃ ἐκείνοις ἀθάνατον κλέος καὶ μνήμην παρέχεται αὐτὰ τοιαῦτα ὄντα· εἰ δὲ βούλει, ἔφη, οἵους Λυκοῦργος παῖδας κατελίπετο ἐν Λακεδαίμονι σωτῆρας τῆς Λακεδαίμονος καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς Ἑλλάδος.*

Tim. 28, C. *ὁ τεκταινόμενος (τὸν κόσμον).* 33, A. *τέλεον .. αὐτὸν (τὸν κόσμον) ἐτεκτήνατο.*

Tim. 40, D. *ἐκγόνοις ... θεῶν οὖσιν.*

ἡμέραν. Nicet. Paphl. Laud. S. Matthaei p. 403, A. *παριὼν δὲ καὶ μιᾷ μόνῃ καλέσας ἐπεσπάσατο φωνῇ.* Eustath. Comm. in Iliad. *ε.* p. 576. med. *ι.* p. 742, 27. 827, 38. *ψ.* p. 1299, 51. in Odyss. *ι.* p. 1619, 7. *ξ.* p. 1759, 45. *χ.* p. 1921, 23. *ψ.* p. 1943, 58. Nicephor. Chumn. in Boissonad. Anecd. T. II, p. 11. med. Recentioris aetatis scriptores, qui formulis *εἷς μόνος* et *ἓν μόνον* fere abstinent, etiam *μία καὶ μόνη* dicunt. Cf. Macar. Alex. de Justor. Excessu ap. Toll. Ins. It. Ital. p. 194. *μία καὶ μόνη παραμυθία.* S. Maxim. Schol. in Greg. Naz. p. 12. ed. Gal. Auctor Fragmentorum Polit. Collect. Maianae T. II, p. 591. *μία γάρ, ὦ φίλε ἑταῖρε, μία καὶ μόνη αἰτία τῆς τε πολεμικῆς τῆς τε ὅλης πολιτικῆς εὐεξίας, ἡ τῶν ἀγαθῶν τιμή.* Vid. Thiersch. Spec. Edit. Plat. Symp. p. 46 sq. Schaefer. Melet. p. 16 sq. Fabric. ad Plutarch. Vit. Select. p. 81. Dobre. Adversar. in Aeschin. T. XII. Rhetor. Gr. ed. Dobson. p. XI. Jacobs. ad Aelian. H. A. p. 440. Stallbaum. ad Plat. Pol. VIII, p. 548, C. Maetzner. ad Lycurg. Or. p. 198. De Latinis vid. Brem. in Symbol. Philol. Helvet. p. 187. Stallbaum. ad Plat. Symp. l. l. Ceterum facile caremus articulo *ἡ*, quem Photius l. l. ante *ἐκλεκτὴ* addit.

278 *Ἀφθόρῳ* A. M. P. C.: *ἀφθάρτῳ* V. „At excerpta Photiana *ἀφθόνῳ* legunt" Vales. Vid. Phot. cod. 237. p. 310, *a*. 34. Bekk. In manifesta imitatione loci, ex Platonis Symposio iuxta positi, ego vocem *ἀφθόνῳ*, a Photio servatam, Methodio restituere non dubitavi. Ne quis autem mihi obiiciat, Methodium Platonis verba, a se imitando expressa, suam in rem commutasse: nemo librariorum, reperta voce *ἀφθόρῳ*, exquisitam locútionem *ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ* facile invenisset, quum illis in proclivi fuerit, *ἀφθόρῳ* pro *ἀφθόνῳ* propter adiectum *καθαρᾷ* scribere, quemadmodum Hoeschelius ap. Phot. *ἀφθόρῳ* scribi voluit. Tantum igitur abest, ut vulgata vera sit lectio, ut ea, quam nos ex Photio reposuimus, maxime inserviat refellendis Astii conatibus, qui ap. Plat. *ἄφθονα* (nim. *διανοήματα*) aut *ἀφθόνως* scribendum coniecit, quod posterius cod. F. ex corr. et Fic., abunde vertens, habent. Ceterum cum illis: *ἀληθεῖς ὑπέσπειρε λόγους*, comparandi sunt Platonis loci, quibus verbum *σπείρειν* ad spargenda doctrinae et virtutis semina transfertur, Legg. VI, p. 777, E. *σπείρειν εἰς ἀρετῆς ἔκφυσιν*, Phaedr. p. 276, E. *ὅταν τις ... φυτεύῃ τε καὶ σπείρῃ μετ' ἐπιστήμης λόγους*, quem ad locum, ab Astio Lex. Plat. T. III, p. 265. neglectum, noster proxime accedit. *Σπορά* translatum Riv. p. 134, E. *περὶ μαθημάτων εἰς ψυχὴν φυτεύσεώς τε καὶ σπορᾶς.*

279 *Ἀποβλαστήματα* Noster vocat, quae Platoni Symp. p. 209, D. sunt *ἔκγονα*. Vid. annot. 139.

280 *Κλέος* P. recte et convenienter cum Plat. Symp. l. l. (*τὸ κλ.* C., articulo male adiecto): *κάλλος* A. De VB. V. M., ut sexcenties alias, non liquet. Cum formula Platonica *ἀθάνατον κλέος* comparandae Homericae *κλέος ἄφθιτον* Il. *ι*, 413, *κλέος ἄσβεστον* Od. *δ*, 584. *η*, 333. Vox poëtica *κλέος*, qua Plato aliquoties usus est (vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 190.) apud Nostrum recurrit p. 206. *μυρίον γὰρ ἕξετε κλέος* (verba *μυρίον γάρ*, in V. omissa, A. M. probante Val. addunt). Adde locum ex p. 168. in annot. 240. allatum. *Δισσὸν κλέος* id. Homil. in Sym. et Ann. ed. Pantin. p. 52. Mox *Μωσέως* A., et sic A. P. C. p. 247. 263 (*Μωσεῖ*) 266. 268. 275.: *Μωϋσέως* P. C. quam formam habes p. 109. *Μωϋσῆν* (ex Num. 6, 1.), ubi VB. *Μωϋσῆν*, P. pessime *Μούσῆν*. Tu vide Winer. Gramm. Idiom. N. T. ed. III, p. 44. et Sinner. Del. PP. p. 127. Deinde *τὰς* habet A.: om. VB. P. C. Sed articulus stare potest. Tum *Δαβὶδ* cum P. C. scripsi: *Δαυὶδ* A. VB. Vide Winer. l. c. p. 44. et annott. in El. Cret. col. 772 (9). Porro *Σολομῶνος* VB. C.: *Σολομῶντος* A. P. C. Tu vide Winer. Gr. Idiom. N. T. p. 63. Denique *ἑαυτῶν* VB. P. C., iuxta Platonis verba: *οἷα ἔκγονα ἑαυτῶν καταλείπουσιν:* A. minus bene *αὑτῶν*.

281 Vid. annot. 122.

282 *Ἔκγονα* recte A. P.: *ἔγγονα* mendose Phot. cod. 237. p. 310, *b*. 7. Bekker., articulo *τὰς* ante *τοῦ πρ. αἰ.* perperam adiecto. Methodius h. l. de animabus piis loquitur, quae post mundum recens conditum vixerint; quas ipse in seqq. *γείτονας τῆς μεγάλης ἑξαημέρου* vocat cumque angelis et Deo commercium habuisse docet. Verborum audaciorum: *τοῦ πρώτου αἰῶνος ἔκγονα*, quae ipse adiectis: *σχεδόν, εἰ χρὴ φάναι*, excusat, ansam dedisse videntur, quae Plato Tim. l. l. de hominibus antiquis, ab ortu et progenie divina recentibus, pronuntiavit. Quum autem Noster non auderet dicere: *τοῦ θεοῦ ἔκγονα*, id saltem sibi sumsit, ut ista poneret: *τοῦ πρώτου αἰῶνος ἔκγονα.* De

P. 163. *ἵνα μὴ πάντῃ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων ἀϊστωθῇ*[283].	Protag. 321, A. *μή τι γένος ἀϊστωθείη.*
P. 164. *νεανικῶς*[284] *καὶ γενναίως διαθλήσαντα πρὸς τὴν ἁμαρτίαν.*	Theaet. 168, C. *πάνυ γὰρ νεανικῶς τῷ ἀνδρὶ βεβοήθηκας.*
P. 168. *τί δὴ ... τὸ πνεῦμα παραδίδωσιν, ἐπισκεπτέον*[285].	Tim. 28, C. *τόδε δ' οὖν πάλιν ἐπισκεπτέον.* al.
P. 169. *χαίρω ξυνέμπορον*[286] *ἔχουσα .. τὴν Σοφίαν τῶν λόγων.*	Phaed. 108, C. *ξυνεμπόρων καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα.*
P. 170. *πιστεύω εἰς δύναμιν πρέποντας ἀποδοῦναί*[287] *σέ μοι τοὺς λόγους. τί χρὴ καὶ λέγειν*[288] *—;*	Tim. 26, D. *πειρασόμεθα τὸ πρέπον εἰς δύναμιν οἷς ἐπέταξας ἀποδοῦναι.* Symp. 218, B. *Σωκράτη δὲ αὐτὸν τί δεῖ καὶ λέγειν;*

---

sententia Platonica vide Stallbaum. ad Plat. Tim. l. l. p. 175. meque in Scholiis ad Dissert. Platon. p. 121. Geminum Philebi locum p. 16, C. Nostro p. 216 sq. adhibemus.

283 *Ἀϊστωθῇ* male om. A. B. ap. Phot. cod. 237. p. 310, *b.* 19. Bekk. Verbum *ἀϊστοῦν*, ex adiect. *ἄϊστος* effictum, Epicis pariter et Tragicis est usitatum. Conf. Hom. Od. *κ*, 259. *υ*, 79. Sophocl. Ai. v. 510. qui forma *αἰστοῦν* usus est. Apud Platonem id verbum est *ἅπαξ λεγόμενον* et orationi Sophistae ampullantis egregie accommodatum Prot. l. l., unde Methodius ita mutuatus est, ut, quum illic sermo sit de animalium generibus, eo abuteretur in significanda exstirpatione generis humani. In alio argumento verbum usurpatur a Methodio ap. Epiphan. p. 577, C. Poterat autem loco istorum: *τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων*, brevius dicere: *τὸ γένος*. Conf. Plat. Symp. p. 190, C.

284 *Νεανικῶς* i. q. fortiter, strenue, quo significatu adverbium uno Theaeteti l. l. ap. Plat. est positum; nam Ep. VII, p. 347, D. *νεανικῶς* est audacter, uti Astius Lex. Plat. T. II, p. 375. recte docet. Adiect. *νεανικὸς* usitatum cum in meliorem partem de strenuo, tum in peiorem de protervo et superbo. Vid. Heindorf. ad Gorg. (p. 508, D.) p. 214. Ast. Lex. Plat. l. l., qui tamen varia commiscuit, Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 214, qui etiam de adv. *νεανικῶς* monuit. Quemadmodum h. l. *νεανικῶς* et *γενναίως* composita sunt, ita *γενναῖος* et *νεανικὸς* copulata Lys. p. 204, E. *ὡς γενναῖον καὶ νεανικὸν* (i. e. strenuum) *τοῦτον τὸν ἔρωτα πανταχῇ ἀνεῦρες.* De adv. *γενναίως* dixi annot. 202. — Sequuntur ap. Method. haec, a nobis omissa in contextu: *ἃ ἐκεῖναι ἰδεῖν ἐπεπόθησαν, κἂν ἐκ βραχέως θεάσασθαι*, sicuti A. scripsit; *ἃ ἐκεῖναι ἐπεπόθεισαν κἂν ἐκ βραχέος θεάσασθαι* P., qui recte fecit, quod *ἰδεῖν*, quippe glossema elegantioris verbi *θεάσασθαι* (vid. annot. 246.), delevit, virgulam ante *κἂν* (scrib. *κἄν*) sustulit et *βραχέος* pro *βραχέως* scripsit. Mendosum *βραχέως* C. temere reduxit, et pessime idem cum P. *ἐπεπόθεισαν* scripsit, quum *ἐπεπόθησαν* ap. A. optime habeat. *Ἐπεπόθησαν* i. q. *ἐπεθύμησαν* Matth. 13, 17, quem locum, in seqq. laudatum, Methodius h. l. ita respexit, ut verbis *ἐπιθυμεῖν* et *ἰδεῖν* (*εἰδεῖν* in seqq. A. pessime: *ἰδεῖν* P. C. recte) exquisita *ἐπιποθεῖν* et *θεάσασθαι* substitueret. Est autem *ἐπιποθεῖν* primum insuper desiderare, deinde impense desiderare. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 789. Adiect. verb. *ἐπιπόθητος*, exoptatus, ex Georg. Pachymere ad Glyc. p. 108. annotavi. Verbum librariis saepe fraudi fuit et haud uno loco in simplex *ποθεῖν* abiit, praesertim ubi *ἔτι* praecedit. Sic ap. Plat. Prot. p. 329, D. *τοῦτ' ἔστιν, ὃ ἔτι ἐπιποθῶ*, Ambr. *ποθῶ*. Eodem modo peccatum Symp. p. 204, D. ubi vid. Rückert. et Stallb. Gregorio Naz. Or. III, p. 68, B. *ἐπεποθεῖτε* loco vulgati *ἐποθεῖτε* reddidi ad El. Cret. col. 892 (6).

285 *Παραδίδωσι, νῦν σκεπτέον* A.: *παραδίδωσιν, ἐπισκεπτέον* P.: *παραδίδωσι, νῦν ἐπισκεπτέον* VB., si Allatio fides habenda. Sed *νῦν* propter praegressum *ἔπειτα* stare non potest, et *ἐπισκεπτέον* optime habet, quippe accommodatum Platonico loquendi usui, quo verbum *ἐπισκέπτομαι* eiusque forma *ἐπισκεπτέον* frequentantur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 790 sq. Eodem mendo ap. Plat. Soph. p. 259, B. *ἐπισκεπτέον αὐτῷ*, olim *σκεπτέον* legebatur. Method. p. 66. *πάλιν ἐξ ἀρχῆς διὰ βραχέων ἐπισκεπτέον*, in quibus formula *διὰ βραχέων* item platonica (vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 363.): p. 94. *ἐντεῦθεν ἐπισκεπτέον*.

286 *Ξυνέμπορον* A. C.: *συνέμπορον* P. male, neglecta forma veteris *Ἀτθίδος*, de qua vid. annot. 7. *Ξυνέμπορος* est ap. Plat. Phaed. l. l., quem Ast. Lex. Plat. T. II, p. 325. omisit, et paulo ante p. 108, B. in verbis: *οὔτε ξυνέμπορος οὔτε ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνεσθαι.* Vocem, nusquam alias ap. Plat. obviam, Timaeus, neglecta forma Attica, in Lexicon retulit p. 242. *συνέμπορος· συνοδοιπόρος*, ubi vid. Ruhnken., cui adde Valckenar. ad Callim. Eleg. Fragm. p. 207 sq. et Wyttenbach. ad Plat. Phaed. (p. 108, B.) p. 295. Vocem, Tragicis usitatam (cf. Aeschyl. Suppl. 946. Eurip. Bacch. 57.), posterioris aetatis scriptores translata potestate usurparunt, ut Methodius h. l. fecit. Philostrat. V. A. Lib. IV. p. 149. *τὸ μειράκιον ... μὴ ποιούμενος ξυνέμπορον τῆς σῆς σοφίας*, quo respexit Euseb. contra Hierocl. p. 529, C. ubi Damin Apollonio *συνέμπορον πάσης φιλοσοφίας* fuisse dicit. Gregor. Palam. Prosop. p. 6. *τλήμονες τοῦ αὐτοῦ βίου ξυνέμποροι.* Ex posterioris aetatis poëtis cf. Nonn. Dionys. p. 442, 21. Falkenburg.

287 Quam Methodius h. l. ex Tim. l. l. mutuatus est metaphoram verbi *ἀποδοῦναι*, etiam alias ap. Plat. occurrit. Vid. Wyttenbach. Animadv. in Julian. Or. I. p. 210 sq. Schaef., Ast. Comm. in Polit. p. 624. et Stallbaum. ad Symp. p. 194, D. ubi in verbis: *ἀποδέξασθαι τὸν λόγον*, similis translatio, quam Noster p. 108. imitatus est. Quae ap. Plat. Symp. p. 194, D. insequuntur: *ἀποδοὺς .. ἑκάτερος τῷ θεῷ* (*τὸν λόγον*) Nostro p. 256. adhibemus.

288 *Τὶ* A. pessime, interrogandi signo sequentibus adscripto: *τί* P. C. recte, sed absque interrogandi signo. Est autem haec interrogatio per parenthesin illata. Similiter Plato Pol. IV, p. 434, D. *τί γὰρ καὶ ἐροῦμεν;* De formula *τί δεῖ καὶ λέγειν;* et simm. vid. Wyttenbach. Animadv. in Julian. Or. I. p. 159 Schaef., qui locum ex Plat. Symp., quem ego Methodio adhibui, laudavit, sed aliena admiscuit. Formulam *τί χρὴ καὶ λέγειν;* ego ad El. Cret. col. 809 (2) Gregorio Naz. Or. XXIX, p. 530, B. vindicavi. Omnino *καὶ* vim habet interrogationes intendendi. Method. Homil. in Symeon. et Annam p. 56 Pantin. *ποίας ἂν καὶ δέοιτο ἀντιφράσεως —;* p. 130. *ὧν τί καὶ γένοιτ' ἂν ἐνδοξό-*

Oratio VIII.

λέγωμεν .. οἷόν τε ὂν τυγχάνει (τοῦτο τὸ ἐπιτήδευμα) καὶ δύναμιν ἣν ἔχει, καὶ εἰς ὕστερον[289]*, ὁποίους καρποὺς ἀποτελεῖ.*	Phaedr. 237, C. *περὶ ἔρωτος, οἷόν τέ ἐστι καὶ ἣν ἔχει δύναμιν, ὁμολογίᾳ θέμενοι ὅρον .. τὴν σκέψιν ποιώμεθα, εἴτε ὠφέλειαν εἴτε βλάβην παρέχει.*
P. 171. *εἰς κάθαρσιν .. τῆς ψυχῆς*[290].	Soph. 227, C. *τῶν τῆς ψυχῆς καθάρσεων.*
τὸν .. τετελεσμένον αὐτῆς (τῆς παρθενίας) τὰς ἀφθόρους[291] *τελετάς.*	Phaedr. 249, C. *τελέους ἀεὶ τελετὰς τελούμενος.*
τὸ τῆς ψυχῆς καταρδόμενον[292] *ἀληθῶς αὔξεταί τε καὶ κουφίζεται*[293] *πτέρωμα, τῶν ἀνθρωπίνων ἐξίπτασθαι*[294] *καθ' ἡμέραν ἐθιζόμενον σπουδασμάτων.*	Phaedr. 251, B. *ᾗ ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις ἄρδεται.* 246, E. *τούτοις .. τρέφεταί τε καὶ αὔξεται τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα.* 248, C. *ᾧ (πτερῷ) ψυχὴ κουφίζεται.* 249, C. *ἐξιστάμενος .. τῶν ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων.*

τερον —; Vid. Stallbaum. ad Platon. Euthyphr. ed. pecul. p. 18. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 124. Animadv. in Basil. I, p. 68.

289 *Εἰς ὕστερον* A.: *εἰςύστερον* P. C. Sed vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 644. et T. III, p. 462 inf. *Ὕστερον* simpliciter Plato in simili argumento Symp. p. 199, B. *καλῶς μοι ἔδοξας καθηγήσασθαι τοῦ λόγου, ὅτι πρῶτον μὲν δέοι αὐτὸν ἐπιδεῖξαι, ὁποῖός τίς ἐστιν ὁ Ἔρως, ὕστερον δὲ τὰ ἔργα αὐτοῦ*, quae pariter ac praegressa p. 195, A., quorum h. l. fit mentio, cum gemino Phaedri loco, quem Methodio adhibuimus, comparanda sunt. In Phaedri loco Heindorfius malebat *οἷόν τί ἐστι* pro *οἷόν τέ ἐστι*. Tu vide Ast. Annott. p. 310. et confer Legg. X, p. 892, A. *ψυχὴν ... ἠγνοηκέναι κινδυνεύουσι .. ὀλίγου ξύμπαντες, οἷόν τε ὂν τυγχάνει καὶ δύναμιν ἣν ἔχει*, quae non minus, quam illa ex Phaedro, Nostro obversata sunt, ut patet ex seqq.: *κινδυνεύουσι γὰρ ὀλίγου ξύμπαντες* (sic A.: *σύμπαντες* P. C. minus recte) *αὐτὴν ἠγνοηκέναι* —, quorum in proximis: *μυρίων* (sic A. P. C.) *διαφέρουσαν τῶν ἄλλων τῆς ἀρετῆς πλεονεκτημάτων*, legi iubeo: *μυρίῳ*, coll. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 370. inf.

290 *Τῆς* om. A., addiderunt P. C. Secundum Platonem et Platonicos *κάθαρσις* animi tum veri tum virtutis studio continetur. De purgatione, quae in veri studio cernitur, vid. annot. 270. Hoc loco sermo de virtutibus *καθαρτικαῖς*. Vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 172 ed. Lugd. Bat. Creuzer. ad Plot. de Pulcr. Praep. p. CII. CVII. CXI. p. 276 sq. 290. VV. DD. ad Marin. Vit. Procli p. 67. ed. Boissonad.

291 *Ἀφθόρους* Phot. cod. 237. p. 311, *a*. 22. Bekk., A. C.: *ἀφθάρτους* VB. P. Sed *ἀφθόρους τελετὰς* Methodius virginitati eadem ratione tribuit, qua virgines et pueri veneris expertes *ἄφθοροι* vel *ἀδιάφθοροι* vocantur. Vid. Jortin. Animadvss. in Hist. Eccles. vers. German. T. I. p. 335 sq. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 133. Bernard. ad Nonn. T. I, p. 288. et cf. infra p. 293. Initium huius loci sic habet: *τὸν ἔχοντα* (nim. *τὴν παρθενίαν*) *καὶ τετελεσμένον* cet., in quibus Photius l. l. verba *καὶ τετελ.* omittit et illa *τὸν ἔχοντα* cum seqq. *τὰς τελετὰς* male copulat. Tu confer locum *παράλληλον* ex Platonis Phaedro, et vide Ast. Annott. in Phaedr. p. 434. coll. p. 373.

292 *Καταρδόμενον* A.: *καταρδευόμενον* P. C. Sed vid. annot. 197. Ceterum ante *καί*, quod ap. Method. verba: *τὸ τῆς ψυχῆς* —, praecedit, *ᾗ* reponi oportet, quod ad vocem *παρθενία* in superioribus refertur. Sic ap. Plat. Phaedr. l. l. *ᾗ* ad *ἀποῤῥοὴν* recte refertur.

293 De verbo *κουφίζειν*, ad animum translato, cf. Plat. Phaedr. loco iuxta posito, Method. p. 172. Plotin. in Enneadum fine, ubi locutio *κουφίζεσθαι δι' ἀρετῆς*, et Synes. De Prov. p. 90, D. Vide Moser. Ind. in Plotin. vv. *ἀνακουφίζω* et *κουφίζω*, meque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect p. 260 ed. Krabing. De vocc. *κοῦφος*, *κούφως*, similiter usurpatis, vid. annot. 53. Cum verbo *κουφίζειν* comparandum *μετεωρίζειν*, ad animum item translatum a Platone Phaedr. p. 246, D. et a Methodio p. 172. qui medium *μετεωρίζεσθαι* in eadem re posuit p. 172. *ἀνανεύοντας ἄνω δεῖ καὶ ἀνιπταμένους μετεωρίζεσθαι.* Ex eodem genere est *ἄνω φέρειν* p. 174. *οὐ γὰρ θέμις ἐπὶ γῆς βρίθειν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τῷ τῆς παρθενίας πτερῷ, ἀλλ' ἄνω φέρειν εἰς* (*οὐρανὸν εἰς* add. VB. P. C.: om. A.) *καθαρὸν αἰθέρα*: p. 179. *ἁγνεία, ἄνω φέρουσα καὶ πρὸς ὕψος αἴρουσα.* Sic legendum; *αἴρουσα* A. P. pessime, quorum posterior cum VB. haec sic scribit: *ἀνωφερῆ τὴν σάρκα πρὸς ὕψος αἴρουσα.* Sed magis placet Allatii lectio. Conf. *ἄγειν ἄνω* ap. Plat. Phaedr. p. 246, D. loco ad p. 172. allato.

294 Si quo loco, certe hoc Methodius Platonis verba, a se imitando expressa, paululum immutavit, verbo *ἐξίπτασθαι* pro *ἐξίστασθαι* posito. Vid. annot. 49. Plutarch. Mor. p. 1105, D. *ὡς ἐκπτησόμενοι τοῦ σώματος εἰς μέγα τι καὶ λαμπρόν.* Elias Cret. col. 789. *τὸν νοῦν .. ἐκπετήσιμον πρὸς θεὸν ἀπεργάσασθαι*, quem usum vocis *ἐκπετήσιμος* notabis. *Ἀνίπτασθαι* similiter, i. e. Platonice, usurpatur, velut a Methodio ap. Epiph. p. 579, C. *οὔτε ψυχὴ πρὸς ἀλήθειαν ἀναπτήσεται* cet. Vid. Symbol. in Epiph. p. 22. Nomen *σπούδασμα*, quod ex Phaedro sumtum insequitur, est *ἅπαξ λεγόμενον* apud Platonem. Cf. Method. ap. Phot. cod. 234. p. 297, *b*. 14. 15. Bekk. *πάντα ἡμῶν τὰ κοσμήματα καὶ σπουδάσματα τοῦ βίου.* Eiusdem generis haec apud Nostrum sunt nomina: *ἀπείκασμα*, vid. annot. 159.: *γύμνασμα*, p. 169. *τὰ γυμνάσματα τῶν λόγων: τέχνασμα*, p. 229. *τὴν διαφωνίαν τοῦ τεχνάσματος αὐτῶν ἐξεργασαμένη.* Ita A. M.: *τεχνήματος* V. P. minus bene, quum *τέχνημα* ars sit vel inventum, absque fraudis et doli significatione, quae voci *τέχνασμα* h. l. et alias fere inest. Minus accurate Noster *τέχνασμα* artis opus vocat ap. Phot. cod. 235. p. 303, *b*. 21. Bekk. *ὅπως ἀνάρχως λέγοιτο κρατεῖν τοῦ τεχνάσματος ὁ τεχνίτης*, et sic Anonymus cod. 237, p. 313, *b*. 6. Bekk. *παντὸς ἀνθρωπίνου [τεχνήματος ἢ] τεχνάσματος ἀνωτέρω ἑαυτοὺς ἐργασάμενοι.* Verbo *τεχνάζομαι* pro *τεχνάομαι* similiter usus est Methodius; vid. annot. 721.

πανήγυριν τὸν βίον ἡμῶν σοφῶν παῖδες εἰρήκασιν εἶναι[295].

P. 172. *τὰ σχήματα, ἔξωθεν φαντασίᾳ σωφροσύνης ἐπικεχρωσμένα*[296].

κηλούμενοι[297] ... *ταῖς ἡδοναῖς τῆς πλάνης πτεροῤῥυοῦσι πολλοὶ καὶ βαρύνονται*[298] *εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς ἥκοντες βίον,*

Pythagor. ap. Diog. Laërt. VIII, 1, 6. *τὸν βίον ἐοικέναι πανηγύρει.*

Plat. Epist. VII, 340, D. *δόξαις .. ἐπικεχρωσμένοι.*

Pol. III, 413, C. *ὑφ' ἡδονῆς κηληθέντες.*

Phaedr. 248, C. *ὅταν .. βαρυνθεῖσα .. πτεροῤῥυήσῃ.*

---

295 *Εἰρήκασιν εἶναι* P. C.: *εἶναι εἰρήκεσαν* A., voce *εἶναι* post *ἡμῶν* posita. Sed Methodius transpositionum amantissimus est. *Σοφῶν παῖδες* sunt sapientes (vid. Barth. ad Zachar. Mityl. p. 337 ed. Boissonad. Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 309), in his Pythagoras potissimum, cuius fuit nobilissima sententia, vitam quasi quandam *πανήγυριν* esse. Vid. Menag. ad Diog. L. l. l., Hemsterhus. ad Lucian. Dial. Mort. XXVI. p. 434 Wetsten. Quod autem Plato Pol. X, p. 614, E. beatorum coetum cum *πανηγύρει* comparavit, eadem imagine usus est Auctor Epistolae ad Hebr. 12, 23. *πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων.* Vid. Schleusner. Lex. in N. T. T. II. p. 391, qui apte contulit illud Ciceronis Cat. Mai. c. 85. quum ad illud divinum animorum ***concilium coetumque*** proficiscar. Alii eadem in re vocibus *ὁμήγυρις* et *ἄγυρις* usi sunt. Ita Methodius p. 146. *μετὰ τῆς ὁμηγύρεως .. τῶν ἀρχαγγέλων:* p. 174. *εἰς τὴν ἄγυριν ... τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.* Sic A. V. C.; *τῶν ἄστρων ἐν τοῖς οὐρανοῖς* VB. P. male, neque opus Combefisii coniectura, qui, coll. Epist. ad Hebr. l. l., *ἁγίων* vel *ἀγγέλων* pro *ἄστρων* scribi volebat. Tu porro confer Method. p. 199. *εἰς τὴν ἄγυριν ἐλθοῦσα κατὰ τοὺς οὐρανούς:* p. 251. *εἰς τὴν ἄγυριν σπεύδοντας ἐκείνην.* Auctor epigrammatis ap. Cardon. Rupellaeum in Miscell. Philol. T. I. p. 124. *Ἐν δὴ τεθνειῶσιν ὁμηγύριές γε πέλουσιν | Δοιαί —*, nim. altera, quae terram circumvagatur, altera coelestis beatorumque. Ceterum Stoicae sunt doctrinae, quae ap. Method. post Pythagorae sententiam inferuntur: *ἡμᾶς δὲ τὸ δρᾶμα τῆς ἀληθείας τὴν δικαιοσύνην ἥκειν ὡς εἰς* (p. 172.) *θέατρον ἐπιδειξομένους.* Vid. Menag. ad Diog. Laërt. L. VII, cap. 2. §. 160.

296 Methodius denotat geniorum malignorum formas, extrinsecus honestatis specie leviter tinctas et quasi coloratas. Id enim valet: *σχήματα ... ἐπικεχρωσμένα.* Verbum *ἐπιχρώννυμι* in scriptis Platonis, quae vulgo feruntur, est *ἅπαξ λεγόμενον* et ea, quam dixi, potestate translata positum Epist. l. l. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 78 ed. Lugd. Bat. et cf. Lucian. Imag. c. 16. *οὐκ ἄχρι τοῦ ἐπικεχρῶσθαι μόνον, ἀλλ' ἐς βάθος δευσοποιοῖς τισι φαρμάκοις ἐς κόρον καταβαφεῖσα:* Eustath. Antioch. De Engastrimytho p. 407 Allat. *οἱ .. μυθοποιοὶ τὰς ἀνθηρὰς ἀναλεγόμενοι λέξεις αὐτουργοῦσι ποικίλα χρωμάτων εἴδη καὶ τῇ προσωποποιΐᾳ συμπλέκουσιν· εἶτα λόγοις ἐπιχρώσαντες ἤδεσι, πᾶσαν .. ἐπισυνάγουσι τὴν τοῦ μύθου διήγησιν:* Anonym. ap. Suid. v. *Ἀδάμ· .. ἀλόγων ἰδέας τε καὶ μορφάς, ἃς ὁ κακίας δημιουργὸς ἐπέχρωσε.* Ei quod est *ἐπικεχρῶσθαι* contrarium *ἐγκεχρῶσθαι*, penitus imbutum esse. Cf. Aristot. Eth. Nicom. L. II. c. 3. *χαλεπὸν ἀποτρίψασθαι τοῦτο τὸ πάθος, ἐγκεχρωσμένον τῷ βίῳ.* Vide Victor. Varr. LL. X, 18. et Ethicae Nicom. enarratores Camerarium et Gifanium, qui p. 103. apte comparavit Plat. Pol. IV, p. 429, E. Eadem metaphora, qua *ἐπιχρώννυμι*, verbum *προσχρώννυμι* usurpat Gregor. Nyss. Opp. T. I, p. 801, C. *εἰ γυμνὴ προέκειτο ἡ κακία τῷ βίῳ, καὶ* (*καὶ* om. Schol. Jo. Climaci p. 362 Rader.) *μή τινι καλοῦ φαντασίᾳ προςκεχρωσμένη, οὐκ ἂν ηὐτομόλησεν* (*ν̄* recte om. Schol. Clim.) *πρὸς αὐτὴν τὸ ἀνθρώπινον.* Nec non simplicis verbi *χρώννυμι* idem usus translatus. Firmus Epist. III. (Murator. Anecd. Gr. p. 283.) *τοὺς .. κεχρωσμένῃ φιλίᾳ συζῶντας.* Caesar. Quaestt. p. 138. Ehinger. *οὐ γυμνὸν πρόκειται τὸ κακὸν κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν φαινόμενον· ἡ* (leg. *ἦ*) *γὰρ ἄπρακτος ἂν ἦν ἡ κακία, μηδενὶ κεχρωσμένη καλῷ τῷ ἐφελκομένῳ τὸ ἀπατώμενον πρὸς ἐπιθυμίαν αὐτοῦ*, quae sententia, ut illa Gregorii Nyss., cum hac Methodii egregie conspirat. Apud Theodor. Metoch. Miscell. p. 125 ed. Müller. Blochius loco mendosi *κεχρωμένους* translatum *κεχρωσμένους* reponi iussit, eamque emendationem haud indocte commendavit. Cursorius autem temere fecit recteque a Cardone Rupellaeo Miscell. Philol. T. II, p. 107. ideo est notatus, quod in Longi fragmento translatum *χρώζεσθαι* in *ἐπιχρώζεσθαι* commutari voluit inque eam rem loco ex Plat. Epist. supra laudato abusus est. Ceterum cum Graeco *ἐπιχρώννυμι* comparanda sunt Latina colorare, tingere, de quibus vid. Scaliger. ad Cels. p. 570 ed. Lugd. Bat., Victor. et Ruhnken. ll. ll. Seneca Epist. 109: „Qui in solem venit, licet non in hoc venerit, colorabitur. — Non novimus quosdam, qui multis apud philosophiam annis persederint, et ne colorem quidem duxerint?“

297 Verbum *κηλεῖν* h. l. eo aptius est positum, quod in praegressis voluptas cum Sirenibus comparatur (v. annot. 53.), quibus id quod est *κηλεῖν* tribui solet. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 511. Cum autem *κηλεῖν* de illecebris musices, cantus, orationis usurpatur (p. 258. v. Ast. Annott. in Plat. Prot. p. 49. Krabing. ad Synes. C. E. p. 104), tum vero etiam voluptas omnisque res, quae animum delinit, *κηλεῖν* dicitur. Ex iis quae Ast. Lex. Plat. T. II, p. 182 sq. per saturam attulit cf. Pol. l. l. Legg. X, p. 885, D. *ὑπό τινων δώρων ... κηλούμενοι.* al. Lucian. Nigr. c. 15. *ὅςτις πλούτου ἐρᾷ καὶ χρυσῷ κεκήληται.*

298 *Πολλοὶ καὶ βαρύνονται* P. C.: *καὶ βαρύνονται πολλοὶ* A. languidius. Post *πολλοὶ* A. add. *τῶν*, nullo sensu: om. P. C. recte. Deinde *ἥκοντες βίον* A.: *βίον ἥκοντες* P. C., quod et ipsum languidius dictum. De verbo Platonico *πτεροῤῥυεῖν* (Phaedr. p. 246, C. et l. l.) cf. p. 173. *οἱ .. πτεροῤῥυήσαντες καὶ πεσόντες εἰς τὰς ἡδονάς.* Vid. annott. in Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 295 sq. ed. Krabinger. Verbi *ῥεῖν* in hoc composito eadem vis ac in aliis, e quibus *φυλλοῤῥοεῖν*, folia amittere, ap. Xenoph. Oec. 19, 19. cum *πτεροῤῥυεῖν* bene comparavit Matthaeius ad Eclogg. Jo. Chrysost. p. 208 sq. Adde *περιῤῥεῖν*, Thucyd. IV, 12. Suid. v. *περιεῤῥύη.* De nomine *πτεροῤῥύησις* vid. Creuzer. Annott. in Plotin. p. 410, *b.* Krabinger. ad Greg. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 304 sq. Deinceps ap. Method. anima cupiditate gravata *βαρύνεσθαι* dicitur, ut a Platone Phaedr. l. l., ubi haec praecedunt: *ὅταν ... λήθης τε καὶ κακίας πλησθεῖσα βαρυνθῇ*, et Phaed. p. 81, C. *Βαρύνειν* dicitur *ὁ τῆς κάκης ἵππος* [*μετέχων*] Phaedr. p. 247, B., ubi vid. Ast. Annott.

χαυνωθέντων[299] *αὐτοῖς καὶ χαλασθέντων τῶν τόνων, καθ' οὓς ἡ τῶν πτερῶν τῆς σωφροσύνης*[300] *συγκρατεῖται φύσις, κουφίζουσα τὰ κάτω νεύοντα περὶ τὴν φθορὰν τῶν σωμάτων*[301].

ὦ Ἀρετή, εἴτε[302] *ὅτι δι' ἑαυτὴν αἱ-*

Phaedr. 246, D. *πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω μετεωρίζουσα.*

Cratyl. 415, D. *ἴσως δὲ αἱρετὴν λέ-*

---

p. 412, qui comparat Sap. Sal. 9, 15, ubi, ut ap. Plat. l. l., copulata *βαρύνειν* et *βρίθειν*. De hoc verbo Platonico vid. annot. 334. Denique decantata Platonicis animarum *βάρυνσις*. Vid. Creuzer. Annott. in Plotin. p. 214, *a*. Proxima ap. Method. *εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς ἥκοντες βίον*, sic vertenda: qui ad nostram, i. e. Christianorum, vivendi rationem se adplicuerunt. Neque enim Methodius, licet usus verbo Platonico *πτερορρυεῖν*, de lapsu animarum in terras loquitur, cuius causam Plato *πτερορρύησιν* esse fingit; alioquin non dixisset *πολλοί*, sed *αἱ ψυχαί*. Sed hoc sibi vult: multos, qui coelestem Christianorum vitam sectentur, ei impares esse et humi affigi. Male igitur Allatius: qui in hanc vitam veniunt; peius etiam Possinus, more suo ampullas proiiciens: qui — ex aetheria professionis divinae sublimitate in vitae vulgaris humilitatem relabuntur. Tu de formula *καθ' ἡμᾶς*, secundum Christianos, vide annott. in El. Cret. col. 835 (2). Alia formulae potestas p. 178. *τῆς καθ' ἡμᾶς οἰκουμένης*, i. e. ab hoc nostro terrarum orbe: p. 214. *τοῦ καθ' ἡμᾶς ὁρίζοντος*. Vid. annott. in El. Cret. l. l.

299 *Χαυνοῦν* est *ἅπαξ λεγόμενον* ap. Plat. Lys. p. 210, E. ibique valet vanitate inflare, quemadmodum *χαῦνος* vanus, inflatus dicitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 540. Sed quum *χαῦνον* proprie sit laxum (cf. Plat. Pol. p. 282, E.), *χαυνωτικὸν* quod laxandi vim habet (vid. Victor. ad Aristot. Eth. Nicom. p. 214 ed. Flor.), recte Noster *χαυνοῦν* cum relaxandi significatu de voluptate virtutis studium emolliente usurpavit. In eadem re compositum *καταχαυνοῦν* ponunt Scholia ad Aristot. Eth. Nic. VII, 8, 4. ap. Cram. Anecd. Par. T. I, p. 215. *τοῦτό φησιν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ὁ ἀκρατὴς μαλακίας εἶδός ἐστι· καταχαυνοῦται γάρ πως καὶ οὗτος κατὰ τὸν μαλακόν, καὶ οὐκ ἀντέχει μέχρι τέλους.* Tantundem fere ac *χαυνοῦν* valet *χαλᾶν*, quod insequitur. Quum enim id verbum de arcu vel lyra vel habenis laxandis proprie dicatur, deinde in relaxanda omni contentione varie usurpatur, nec non ad remissum ex voluptate virtutis studium transferri solet. Cf. Porphyr. Epist. ad Marcell. cap. 7. p. 288 Orell. *τὸ μοχθεῖν ἄριστον* (f. l. *κρεῖττον*) ... *ἢ ἐξοιδαίνειν τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς χαλωμένην.* Plura de proprio et translato usu docent Coraës Atact. T. I, p. 207. Creuzer. ad Procl. in Alcib. I, p. 41 sq. et Annott. in Plotin. p. 214, *b*. Methodii verba: *χαλασθέντων τῶν τόνων*, me commonefaciunt verbi rarissimi *χαλατονεῖν*, quod in hac ipsa re, de qua Noster ex Platonis mente loquitur, Hermias usurpat Schol. in Phaedr. p. 130. (ad p. 246, C. *ἡ .. πτερορρυήσασα*) *ἡ .. πτερορρυήσασα καὶ χαλατονήσασα.* Ceterum in voce *τόνος*, quae plurali numero minus usitata, Methodius, licet figurate loquens, tamen Stoicum sequitur loquendi usum, de quo vid. Animadvss. in Basil. I, p. 176.

300 *Τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα* ex Plat. Phaedr. p. 246, E. sumtum vidimus ad p. 171. Inde Noster *τὰ τῆς σωφροσύνης πτερὰ* h. l. effinxit, et quemadmodum Plato Phaedr. p. 246, D. 248, C. animae *πτερὸν* celebravit, ita *τὸ τῆς παρθενίας πτερὸν* laudatur p. 174. loco in annot. 301. allato, qui, quippe adumbratus ex Phaedr. p. 246, D., etiam cum hisce nostris: *κουφίζουσα — σωμάτων*, comparandus est. Adde p. 203. (*ἡ ἐκκλησία*) *πτερουμένη τοῖς οὐρανοπόροις τῆς παρθενίας πτεροῖς.* In verbis: *ἡ τῶν πτερῶν .. φύσις*, vox *φύσις* sic est posita, ut ap. Plat. Phaedr. p. 251, B. *ἡ τοῦ πτεροῦ φύσις*, ubi vid. Ast. Annott. p. 423. *Συγκρατεῖται* est continetur, ut ap. Gregor. Naz. Or. XXXII, p. 598, A. *πῶς αἵματι συγκρατεῖται καὶ πνοῇ τὸ ἀσώματον.* *Κρατεῖται* h. l. Edd. et Cod. Basil. f. 217. v. m., ubi tamen haec verba a manu 2. punctis subnotata; eandem lectionem Elias in Comment. secutus est. Sed Cod. Basil. f. 217. v. m. in repetitis Gregorii verbis: *συγκρατεῖται*, quod praestat. Secundum haec, quae dixi, refingenda est annotatio in El. Cret. col. 861 (8), ubi nonnihil ab opera turbatum fuit. Alias id quod est *συγκρατεῖν* Deo, omnia continenti, more Stoicorum tribui solet. Method. p. 199. *τοῦ πατρὸς τοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ δημιουργήσαντος καὶ ἐν* (*ἐν* male om. C.) *ἑαυτῷ συγκρατοῦντος τὸ πᾶν.* Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 122. Par usus verbi *διακρατεῖν*. Method. ap. Epiphan. p. 55[a], D. *τὰ .. ἀκραιφνῆ φῶτα τῶν Σεραφίμ, ἃ παρεστήκασι τῇ μεγάλῃ βουλῇ διακρατούσῃ τὸ πᾶν*, ubi cod. Rupif. male *διακρατοῦντα*. Caesar. Dial. I. p. 599, C. *πιστεύων τὴν συνεκτικὴν τοῦ παντὸς θείαν ῥώμην πάντα διακρατεῖν καὶ σώζειν καὶ διὰ πάντων ἥκειν καὶ πρυτανεύειν τὰ πάντα.* Vid. mea ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. ed. Krabing. p. 184.

301 Quem iuxta posui Platonis locum Phaedr. p. 246, D., Methodio item obversatus est p. 174. *οὐ γὰρ θέμις ἐπὶ γῆς βρίθειν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τῷ τῆς παρθενίας πτερῷ, ἀλλ' ἄνω φέρειν εἰς καθαρὸν αἰθέρα*, ubi *τὸ τῆς παρθ. πτερὸν* P. C. Sed dativus in formula *οὐ θέμις* recte habet. Conf. p. 195. *οὐ γὰρ αὐτῷ* (nim. Satanae) *θέμις τοὺς ἄνω νεύοντας καὶ τοὺς ἄνω βλέποντας ἀφανίσαι*, et vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 57. Deinde ante *καθαρὸν* VB. P. C. addunt *οὐρανὸν εἰς*, quibus verbis, ab A. omissis, aegre caremus. Nostro loco verbum *κουφίζειν* respondet Platonico *μετεωρίζειν* Phaedr. l. l. De utroque vid. annot. 293. Porro voci *ἐμβριθὲς* ap. Plat. respondent *τὰ κάτω νεύοντα* loquendi usu eo, de quo vid. Basil. Plotin. p. 39. Animadvss. in Basil. I, p. 75. Ei quod est *κάτω νεύειν* contrarium *ἀνανεύειν*. Method. p. 172. *ἀνανεύοντας ἄνω δεῖ καὶ ἀνιπταμένους μετεωρίζεσθαι*, ubi *ἄνω* otiosum est, et p. 298. *πάντα πρὸς Χριστὸν ἀνανεύοντα καρτερῶς μάχεσθαι ταῖς ἡδοναῖς.* Basil. Magn. T. II, p. 131, D. Gregor. Palam. Oratt. p. 119 ed. Matth. *τὸν λογισμὸν οὐκ ἀνανεύοντα ἔχων οὐδὲ τῶν γηΐνων ἀπανιστάμενον* (f. l. *ἐπανιστ.*). Vid. annott. in El. Cret. col. 895 (6). *Ἄνω νεύειν* in eadem re p. 195. *τοὺς ἄνω νεύοντας.* Simplici verbo *νεύειν* Methodius animi inclinationem tum ad virtutem, tum ad vitia promiscue declarat ap. Epiphan. p. 578, B. 583, C. 586, A. In meliorem partem idem *ἐκνεύειν* accipit p. 578, C.

302 *Εἴτε* A. P. C.: *ἤτοι* Phot. cod. 237, p. 311, *a*. 24. Bekk. simul commutatis vocc. *ὦ* et *ἔσχηκας* in *ἢ* et *ἔσχηκε*. Sed, *ἤτοι* pro *εἴτε* posito, debebat saltem *ἢ* alteri *εἴτε* substitui, quum *ἤτοι — ἢ* usitatum, *ἤτοι — εἴτε* inauditum sit. Conf. p. 216, 225. (ubi P. recte *ἤτοι — ἢ* — pro *εἴτοι* —

ρετή, εἴτε διὰ τὸ αἴρειν [303] *καὶ μετεωρίζειν πρὸς οὐρανὸν ταύτην ἔσχηκας τὴν ἐπωνυμίαν.*

P. 173. *οὐ πρότερον λήγουσι λύπης καὶ πόνων.*

ἀμύητοι καὶ ἀτελεῖς τοῦ τῆς ἀληθείας … ὁράματος [304].

ἀγρίαις ἐρώτων λυττήσαντες [305] *ἡδοναῖς.*

αἱ δὲ εὔπτεροι καὶ κοῦφαι [306] *εἰς τὸν ὑπερκόσμιον τόπον* [307] *ὑπερκύψασαι* [308] *τοῦ βίου καὶ ἰδοῦσαι πόῤῥωθεν* [309]

γειν (τὴν ἀρετήν), ὡς οὔσης ταύτης τῆς ἕξεως αἱρετωτάτης· ξυγκεκρότηται δὲ καὶ καλεῖται ἀρετή.

Tim. 42, C. *οὐ πρότερον πόνων λήξοι.* Phaedr. 255, D. *λήγει .. τῆς ὀδύνης.*

Phaedr. 69, C. *ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς Ἅιδου ἀφίκηται.* Phaedr. 248, B. *ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας ἀπέρχονται.*

Phaed. 81, A. *ἀγρίων ἐρώτων.* al. Legg. IX, 586. *ἔρωτας λυττῶντας.* al.

Phaedr. 247, C. *τὸν .. ὑπερουράνιον τόπον.* 249, C. *τοῦτο δέ ἐστι ἀνάμνησις ἐκείνων, ἅ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἡ ψυχὴ ..*

ἢ —, quod habet A.) 227. Verum enimvero optime habet *εἴτε — εἴτε* in allocutione Virtutis, quae unde nomen nacta sit dubitatur. Cf. Plat. Phaedr. p. 237, A. *ὦ Μοῦσαι, εἴτε δι' ᾠδῆς εἶδος λίγειαι, εἴτε διὰ γένος μουσικὸν … ταύτην ἔσχετε ἐπωνυμίαν*, quem locum Methodius imitatus est. Statim post *ὅτι δι' ἑαυτὴν αἱρετὴ* P. C.: om. *ὅτι* et *αἱρετὴ* A. et Phot. l. l., ubi Bekker. recte: „post *ἑαυτὴν* addendum *αἱρετή*,“ nimirum ex margine Hoeschelii, qui in Notis p. 972, *a*. Philonem apte comparavit, sed vocem *αἱρετὴ* pro glossemate perperam habuit. Vid. Plat. Crat. l. l., ubi Stallbaumius Etym. Magn. p. 138, 27. contulit.

303 *Αἴρειν* Phot. cod. 237. p. 311, *a*. 25. Bekk. et P. C.: *αἰρεῖν* A. perperam. Deinde post *οὐρανὸν* A. add. *τὰς ψυχάς*, quod, quippe glossema, recte om. VB. P. C. Quae ap. Method., de Virtute dicta, insequuntur: *ἐπὶ λευκοτάτων ἀεὶ βαίνουσα φρενῶν*, lyricum quiddam sonant, suntque versus, nescio unde decerpti, sic si scribantur et digerantur: — — *ἐπὶ λευκοτάτων* | *αἰὲν βαίνουσα φρενῶν.* Similiter de Amore Agatho apud Plat. Symp. p. 195, E. *ἐν τοῖς μαλακωτάτοις τῶν ὄντων καὶ βαίνει καὶ οἰκεῖ* cet. Mox de verbo *λήγειν* vid. annot. 51. Adde Method. ap. Epiphan. p. 569, D. *ὅπως λήξῃ τοῦ ἀδικεῖν*, et in fragmento I. De S. Cruce ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 826, D. *ὅπως .. οἱ δαίμονες λήξωσι τοῦ θράσους.*

304 *Ὁράματος* emendatione certissima scripsi, collatis, quae paulo post in contraria sententia sequuntur: *ἰδοῦσαι — — θεάματα: δράματος* A. P., quod stultus sit qui tueri velit hisce verbis p. 171. *τὸ δρᾶμα τῆς ἀληθείας*, quorum longe alius est sensus. Ne multa, ista verba: *ἀτελεῖς τοῦ τῆς ἀληθείας ὁ ρ ά μ α τ ο ς*, imitando expressa ex Phaedr. l. l. *ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θέας.* Quamquam *θέα* est c o n t e m p l a t i o, *ὅραμα* s p e c t a c u l u m, quod Plato, spreta voce *ὅραμα*, *θέαμα* vocare solet. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 54. Sic Noster p. 174. *τὰ ἐκεῖ θεάματα*, ubi vid. annot. 313. *Θέαν* habes p. 209. *πολὺ τῆς τῶν ὄντως ὄντων θέας ἐξηπατήθησαν.* Sic P. C. cum M., ut videtur; *τῆς τῶν ὄντων ἀληθείας* A. minus bene. Est autem *ἀτελὴς* n o n   i n i t i a t u s, quem Plato Phaed. l. l. *ἀτέλεστον*, voce *ἅπαξ λεγομένῃ*, vocat, suntque ap. Method. vocabula *ἀμύητοι καὶ ἀτελεῖς*, ut illic *ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος*, copulata. De voce *ἀτελὴς* c. gen. cf. Hymn. in Cer. 486. *ἀτελὴς ἱερῶν.* Astius, qui in Phaedri l. l. Annott. p. 378 verum vidit, in iisdem Annott. p. 378, ut in Lex. Plat. T. I, p. 300. v. *ἀτελής*, varia commiscuit. Ceterum Methodius locis ex Phaedone et Phaedro eo aptius est usus, quod Plato priore purgationem per mysteria philosophiam interpretatus est (vid. Ast. Annott. p. 566 sq.), posteriore spectationem rerum divinarum cum initiatione comparavit. Qua de imagine, a Nostro celebrata, vid. annot. 250 et 263. Adde Method. Hom. in Symeon. et Ann. p. 110 ed. Pant. *Ἐλισσαῖος παρὰ σοφοῦ διδασκάλου μυηθείς*, et p. 130. *οἱ τῶν ἐπουρανίων μύσται.*

305 *Λυττήσαντες* P. C.: *λυτήσαντες* VB.: *λυσσήσαντες* A. Sed *λυττᾶν* forma est Attica et Platoni usitata, qui eo verbo rabiem amoris et amantium declarare solet. Cf. Legg. l. l. et vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 263. meaque in Animadvss. in Basil. I. p. 27 sq. *Ἄγριαι ἡδοναὶ* Methodio h. l. et ap. Phot. cod. 235, p. 301, *b*. 36. Bekk. sunt voluptates e f f r e n a t a e. Quo de usu vocis *ἄγριος* cf. Plat. Phaed. l. l. et vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 634. et Lex. Plat. T. I, p. 19.

306 *Κοῦφαι* A. P. C.: *κοῦφοι* VB. male. *Ψυχαὶ* post *κοῦφαι* excidisse videtur. De translata voce *κοῦφος* vid. annot. 53. *Εὔπτερος*, ad animum item translatum, effictum est ad normam contrarii *ἄπτερος* ap. Plat. Phaedr. p. 256, D. *ἄπτεροι … ἐκβαίνουσι τοῦ σώματος.*

307 Quem Plato Phaedr. l. l. *τὸν ὑπερουράνιον τόπον* vocat, Nostro est *ὁ ὑπερκόσμιος τόπος.* Vid. annot. 53. et adde Athenagor. Legat. pro Christ. locis in annotatione proxima laudatis.

308 *Ὑπερκύψασαι* P. C.: *ὑπερεκκύψασαι* A. Sed *ὑπερεκκύπτειν* est verbum nihili; *ὑπερκύπτειν* autem respondet Platonico *ἀνακύπτειν* Phaedri loco l., estque utriusque verbi solemnis usus de hominibus, qui coelestia sectantur. De verbo *ἀνακύπτειν* vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 433. et Animadvss. in Basil. I, p. 77. Adde Origen. Comm. in Jo. 13, 42. *τὸ διορατικόν, κάτω που κείμενον καὶ συγκρύπτον* (leg. *συγκῦπτον*), *μὴ δυνάμενόν τε ἀνακῦψαι εἰς τὸ παντελὲς* (add. *καί*) *μετεωρίσαι.* Synes. De Prov. p. 123, B. Gregor. Palam. Oratt. p. 119 Matthaei. *ἐπεὶ … τῷ θεῷ παριστάμεθα, μικρὸν ἀνακύψαντες ἐκεῖθεν* (leg. *ἐκεῖσε*) *τὰς ἐλπίδας ἐπ' αὐτὸν σχῶμεν.* Alii, in quibus Noster, in eadem re *ὑπερκύπτειν* dicere maluerunt. Vid. Markland. ad Maxim. Tyr. XXVII, 8. Animadvss. in Basil. l. l. et p. 175. Ita etiam Athenagor. Legat. pro Christ. cap. 22. p. 300, A. ed. Maur. *ἀποπίπτοντες τοῦ μεγέθους τοῦ θεοῦ καὶ ὑπερκῦψαι τῷ λόγῳ (οὐ γὰρ ἔχουσι συμπάθειαν) εἰς τὸν οὐράνιον τόπον οὐ δυνάμενοι* —, ubi male vulgo etiam verba *εἰς τὸν οὐρ. τόπ.* parenthesi includere solent. Idem cap. 25. p. 301, B. *οὐκέτι εἰς τὰ ὑπερουράνια ὑπερκῦψαι δυνάμενοι.* Utroque loco mendose vulgo *ὑπερκύψαι.* Priore loco *ὑπερκύψαι*, quod codd. postea confirmarunt, pro olim vulg. *ὑποκύψαι* legendum coniecit C. Gesner. p. 144 ed. H. Stephani, apud quem p. 28 supr. *τελείᾳ* post *τῷ λόγῳ* posita, reliqua indistincte sequuntur.

309 *Πόῤῥωθεν* VB. P. C.: *μακρόθεν* A. contra Atticismum. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 93. *Πόῤ-*

ἃ μὴ ἕτερος ἀνθρώπων ἐθεάσατο, τοὺς λειμῶνας[310] αὐτοὺς τῆς ἀφθαρσίας, ἀμήχανα κάλλη[311] καὶ ἄνθη φέροντας καὶ πεπλη- (p. 174) ρωμένους, ἀεὶ πρὸς αὐτοῖς[312] εἰσιν, ἀναπολοῦσαι[313] τὰ ἐκεῖ θεάματα, καὶ διὰ τοῦτο μικρὰ ἡγοῦνται[314] τὰ ἐνταῦθα νομιζόμενα καλά, πλούτους καὶ δόξας[315] καὶ γένη καὶ γάμους, καὶ οὐδέν τι[316] ἐκείνων περὶ πλείονος ποιοῦνται. ἀλλὰ καὶ[317] εἴ τις αὐτῶν θηρίοις ἢ πυρὶ βούλοιτο τὰ σώματα παραδιδόναι καὶ τιμωρεῖσθαι, ἑτοίμως ἔχουσι τῶν ἀλγηδόνων ἀφροντιστεῖν διὰ τὸν ἐκείνων πόθον καὶ τὴν ἐκείνων ἔκπληξιν.

ἀνακύψασα εἰς τὸ ὂν ὄντως. Axioch. 371, C. εἰς τὸν τῶν εὐσεβῶν χῶρον οἰκίζονται, ἔνθα .. παντοῖοι .. λειμῶνες ἄνθεσι ποικίλοις ἐαριζόμενοι. Phaedr. 249, C. μόνη πτεροῦται ἡ τοῦ φιλοσόφου διάνοια· πρὸς γὰρ ἐκείνοις ἀεί ἐστι μνήμῃ κατὰ δύναμιν, πρὸς οἷςπερ ὁ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι. Theaet. 173, E. ταῦτα πάντα ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδέν. Gorg. 523, C. γένη καὶ πλούτους. al. Pol. II, 363, A. ἀρχαί τε καὶ γάμοι. al. Symp. 211, D. (καλοὺς παῖδας) οὓς νῦν ὁρῶν ἐκπέπληξαι καὶ ἕτοιμος εἶ καὶ σὺ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὁρῶντες τὰ παιδικὰ καὶ ξυνόντες ἀεὶ αὐτοῖς, εἴ πως οἷόν τ᾽ ἦν, μήτε ἐσθίειν μήτε πίνειν, ἀλλὰ θεᾶσθαι μόνον καὶ ξυνεῖναι.

ῥωθεν ὁρᾶν Plato Theaet. p. 191, B. Legg. II, p. 663, B. al. Habes tamen *μακρόθεν* p. 175. *μακρόθεν αὐτοὺς φαντασιωθεῖσαι*, quibus verbis huc respicitur.

310 Haec apud beatos prata illustravi annot. 31, haud neglecto Axiochi loco *παραλλήλῳ*. Adde Plutarchum in fragmento ap. Stob. Serm. CXIX. post librum De S. N. V. ed. Wyttenb. p. 137. *ἐκ δὲ τούτου φῶς τι θαυμάσιον ἀπήντησεν, ἢ* (leg. *καί*) *τόποι καθαροὶ καὶ λειμῶνες ἐδέξαντο.*

311 De locutione Platonica *ἀμήχανον κάλλος* vid. annot. 29. In seqq. ad *πεπληρωμένους* subintelligendum *αὐτοῖς*, quod ad *ἄνθη* referatur. Similis ellipsis p. 171. *παρθεία .. ἡ παρθενία .. καλεῖται .., ὡς δὴ μόνη τὸν ἔχοντα* (scil. *αὐτήν*) ... *θεῷ παρεικάζουσα.*

312 *Πρὸς αὐτοῖς* A. M. optime: *πρὸς αὐταῖς* P. C. ex Valesii coniectura: *πρὸς αὐτοὺς* V., quae lectio ut nauci est, ita pro *πρὸς αὐταῖς*, quod vertas apud se, saltem *πρὸς αὐταῖς* scribi oportebat. Atqui verba: *πρὸς αὐτοῖς ... θεάματα*, respondent illis ap. Platon. Phaedr. l. l. *πρὸς ἐκείνοις ... μνήμῃ*, et *αὐτοῖς* refertur ad superiora: *ἃ μὴ ἕτερος ἀνθρώπων ἐθεάσατο*, uti *ἐκείνοις* ap. Plat. ad inseqq. *πρὸς οἷςπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι.* De dictione *πρός τινι εἶναι*, in aliqua re defixum esse, vid. Ast. Annott. in Phaedr. (l. l.) p. 434. Krabinger. ad Synes. De Provid. p. 196. et Animadvss. in Basil. I, p. 186. Sic *εἶναι πρός τινι* de contemplatione Porphyr. De Abstin. I, 40. p. 67. et I, 41. p. 68, ubi *πρὸς τοῖς ἀΰλοις εἶναι*, cui respondet *πρὸς τοῖς ἀΰλοις ἐνεργεῖν* I, 42. p. 70.

313 *Ἀναπολεῖν*, (memoria) revolvere, etsi satis frequens est, apud Platon. tamen semel tantum reperitur, Phil. p. 34, B., ubi vid. Stallbaum. *Τὰ ἐκεῖ θεάματα* per se sunt spectacula coelestia, usu vocis *ἐκεῖ* eo, de quo vid. Jahnii Nov. Annal. Philol. Vol. 49, Fasc. 4, p. 416 sq. Conf. p. 176. *ἐκεῖ ἐν τῷ ὄντι.* Contrarium valet *ἐνταῦθα* in seqq. *τὰ ἐνταῦθα νομιζόμενα καλά*, i. e. quae in terris pulcra habentur, quae alii vocant *τὰ τῇδε καλά.* Vid. Jahnii Nov. Annal. l. l. et conf. *ἐνθάδε* p. 176. 199. (locum vide in annot. 321.) al. Ceterum *τὰ ἐκεῖ θεάματα* Noster vocat, quae aliis sunt *τὰ μακάρια θεάματα.* Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 175. Cum loco, quem ibi laudavimus, Phaed. p. 111, A. *θέαμα εὐδαιμόνων θεατῶν*, conf. Synes. De Provid. p. 123, C. *θέαμα ψυχῶν ἀγαθῶν καὶ θεῶν εὐδαιμόνων.* Id. p. 97, C. *τὸ μακάριον θέαμα.*

314 *Μικρὰ ἡγοῦνται* VB. P. C.: *μὴ ῥέπουσαι πρὸς* A. M., quae lectionis varietas ex eo genere est, quod annot. 49. 238. attigi. Nam quum *ῥέπειν πρός τι* loci sententiae plane accommodatum sit (vid. annot. 334.), aptior etiam vulgata lectio: *μικρὰ ἡγοῦνται* cet., quibus inest imitatio Platonis in Theaeteto p. 173, E. l. l. Pro *σμικρὰ* Noster *μικρά*: idem tamen *σμικρύνειν* et *σμικρότης* p. 202. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 348.

315 *Πλούτους καὶ δόξας* VB. V. P. recte: *πλοῦτον καὶ δόξαν* A. M.: *πλοῦτον καὶ δόξας* C. Insequentia *καὶ γένη* add. VB. P. C., om. A. *Γένη καὶ πλούτους* Plato Gorg. l. l. *Πλοῦτοι* idem etiam alias. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 123. *Γένη* sunt generis nobilitates, quibuscum *πλοῦτοι* item coniunguntur Pol. IV, p. 711, E. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 381, qui de nominibus *δόξα*, gloria, et *γάμος* numero plurali a Platone positis T. I, p. 555 sq. et p. 366. consulendus est. De usu pluralis *γάμοι* pro singulari sigillatim vid. Routh. Reliqq. SS. T. III, p. 468 sq.

316 *Οὐδέν τι* A. C., quorum prior *καὶ* ante *οὐδὲν* om.: *οὐδὲν ἔτι* P. Tu vide VV. DD. ad Gregor. Cor. p. 8. 864. 1035. Ast. Annott. in Plat. Phaed. p. 539 (ad p. 65, E.) Stallbaum. ad eund. locum, et annot. 117. De locutione *περὶ πλείονος ποιεῖσθαί τι* vel *τινα* vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 137. *Ἐκεῖνα*, etiamsi ad *τὰ ἐκεῖ θεάματα* referri potest, tamen per se coelestia declarat, ut infra in illis: *διὰ τὸν ἐκείνων πόθων καὶ τὴν ἐκείνων ἔκπληξιν.* Vid. mea in Jahnii Nov. Annal. Phil. Vol. 49, Fasc. 4. p. 416.

317 *Ἀλλὰ καὶ* VB. P. C.: *ὥςτε* A. Recte quidem per se habet *ὥςτε*, ut, cum indicativo verbi. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III. p. 589. Sed molesta est repetitio vocis, in seqq. cum infinitivo positae. Deinde *αὐτῶν* VB. P. C., quod ad transpositum *τὰ σώματα* refertur: *αὖ τοῖς* A. nullo sensu vocis *αὖ*, et articulo, qui a nomine *πυρὶ* abest, praeter necessitatem adiecto. Mox *βούλοιτο τὰ σώματα* P. C.: *τὰ σώματα βούλοιτο* A. absque emphasi, quam Methodius transpositionibus orationi addere solet. Ceterum imitatio loci, ex Plat. Symp. iuxta positi, licet paulo liberior, tamen se prodit istis: *ἑτοίμως ἔχουσι* (conf. ap. Plat. *ἕτοιμος εἶ*) et *διὰ τὴν ἐκείνων ἔκπληξιν* (conf. *ἐκπέπληξαι*), in quibus genit. *ἐκείνων* obiectum, quod vocant, declarat.

P. 175. μετὰ .. τὴν ἐντεῦθεν ἐκδημίαν [318].	Apol. 40, E. οἷον ἀποδημῆσαί ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. 41, A. ἡ ἀποδημία. al.
τὰ νικητήρια φέρονται τῶν ἄθλων, τοῖς τῆς ἀφθαρσίας ἄνθεσι στεφθεῖσαι πρὸς αὐτοῦ [319].	Pol. X, 613, B. τὰ .. παρὰ θεῶν τοιαῦτ᾽ ἄττ᾽ ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ (nim. ὁμοιοῦσθαι θεῷ).
εἰς οὓς (λειμῶνας) καὶ πρόσθεν ἐλθεῖν ἐγλίχοντο,[320] μακρόθεν αὐτοὺς φαντασιωθεῖσαι τότε, ὁπότε ἔτι ἐνδημοῦσαι [321] τοῖς σώμασιν ἰνδάλλοντο [322] τὰ θεῖα.	Phaedr. 248, A. γλιχόμεναι .. τοῦ ἄνω. Axioch. 365, B. παρεπιδημία τίς ἐστιν ὁ βίος.

318 Id est: post profectionem ex hac sede terrestri. Ἐντεῦθεν hinc s. ex terris, ut ἐνθένδε ap. Plat. Apol. l. l. Vid. Act. Soc. Gr. Lips. T. I, p. 331. Nomen ἐκδημία, quo Plato profectionem, proprie sic dictam, semel declaravit Legg. XII, p. 590, E., Noster ad mortem, tanquam profectionem, transtulit. Idem ap. Phot. cod. 234, p. 301, a. 27. μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἐκδημίαν. Praeivit Plato, vocibus ἀποδημεῖν et ἀποδημία in eadem re usurpatis Apol. ll. ll. et al. Dictionem Platonicam attigi in Jahnii Annal. Philol. Supplem. Vol. XI, Fasc. 3, p. 354 (13). 367 (7). De contrariis ἐνδημεῖν, ἐπιδημία, παρεπιδημία vid. annot. 321.

319 Πρὸς αὐτοῦ, sc. a Christo, VB. P. C.: παρ᾽ ἑαυτοῦ A. male. Ferri possit παρ᾽ αὐτοῦ. Sed praestat πρὸς αὐτοῦ. Cf. p. 267. μὴ ἐπείσθησαν αὐτῷ κηρυσσομένῳ .. πρὸς τοῦ Νῶε, et p. 278. ὅτι πρὸς αὐτῆς ἠλευθερώθησαν. Sic Noster libro Περὶ τῶν γενητῶν ap. Phot. cod. 235. p. 303, b. 11. πῶς ἀγένητος ὢν πρὸς τοῦ τεχνίτου δημιουργεῖται; et saepe alias cum aliis. Secundum imaginem eam, qua virtutis studium cum certamine gymnico comparatur (vid. annot. 276.), τὰ νικητήρια τῶν ἄθλων h. l. dicuntur praemia virtutis certaminibus destinata, nomine νικητήριον in hanc rem assumto ex Plat. Pol. l. l., ubi post paulo p. 613, C. coronarum itidem mentio est facta. De hisce Noster p. 145. τὸν ἀΐδιον τῆς ἀφθαρσίας .. λαμβάνω στέφανον: ibid. στεφανηφορεῖν eodem sensu: p. 206. τῶν ἑπτὰ στεφάνων τῆς ἀρετῆς ἐγκρατὴς γίνεται: ibid. ἀναδεῖται τὸν στέφανον τῆς σωφροσύνης cet. Plura in hanc rem dedi in Jahnii Nov. Annal. Philol. Vol. 49, Fasc. 4. p. 397. ubi imprimis attende egregiam Simplicii sententiam. Praeter locum ibidem laudatum ex Epist. ad Hebr. 12, 1. alii similes in libris Novi Foederis leguntur, v. c. Epist. I. ad Cor. 9, 24 sq. et Tim. II, 2, 5, quorum locorum priorem Stallbaumius ad Pol. X, p. 613, B. C. apte comparavit. Nam quod idem ad 2 Cor. 4, 9. et Epist. ad Philem. c. 3, 14. provocavit: prior locus nihil ad rem facit, posterior ubinam Scripturae Sacrae reperiatur, alii videant.

320 Γλίχεσθαι studium tenax declarat, et nunc cum infinitivo, ut h. l., p. 97. et ap. Epiphan. p. 589, B. (ubi vid. annot. 700), nunc cum genitivo construitur, ut Phaedr. l. l., ubi item sermo de sectandis sedibus beatis, quas Noster h. l., ut alias (vid. annot. 31. 310), pratorum amoenorum imagine ornat. Platonis exemplo posterioris aetatis scriptores hoc verbum frequentarunt. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 398. et Not. in Zachar. Mityl. ed. Boissonad. p. 378. 404. Ibidem p. 343 Barthius Latinum gliscere a Graeco γλίχεσθαι perperam repetit. — In iis quae, omissa a nobis, ap. Method. praecedunt, simplex nomen λόγος, quod A. M. P. habent, cum accus. et infinit. rite construitur, neque opus est verbo ἔχει, quod VB. V. adiiciunt. Cf. Plato Polit. p. 272, B. ὃν (βίον) λόγος ἐπὶ Διὸς εἶναι. Tim. p. 77, B. ὃ μεταξὺ φρενῶν ὀμφαλοῦ τε ἱδρύσθαι λόγος. et Method. p. 178. ἀποκαρπεύεσθαι λόγος τῶν ἀρετῶν τὰς παρθένους (ubi λόγος A. M. P., λόγους VB. V. C. male). p. 215. τὸν καλούμενον .. Γαλαξίαν κύκλον .. ἀπὸ (sic A.: ἐκ VB. P.) τῶν τῆς Ἥρας μαζῶν Ἡρακλεῖ προχυθῆναι λόγος Διὸς ταγαῖς. p. 266. 293. Contra λόγος ἔχει c. accus. et infin. recte habet p. 50. et 146. ξυνέπεσθαι .. τὸν ὅμιλον τῶν παρθένων τῷ κυρίῳ ... λόγος ἔχει, ubi VB. P. pessime λ. ἠχεῖ. Tu vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 412, qui V. D. in Lexico Plat. T. II. p. 254 supr. haec non satis distinxit.

321 Ἔτι ἐνδημοῦσαι VB.: ἔτι P., sed idem ἐκδημοῦσαι typographi errore, notante Valesio: ἔτι ἐπενδημοῦσαι A. M. C., vocula ἔτι primum posita, deinde in ἐπ commutata et cum ἐνδημοῦσαι copulata. De ἔτι et ἐπὶ confusis vid. annot. 247. Verbum ἐνδημεῖν h. l. usurpatum secundum sententiam eam, quam Auctor Axiochi, l. l. vitam παρεπιδημίαν vocans, pronuntiavit. Ἐπιδημία in eadem re ap. Nostrum p. 199. αἱ ... ἡμέραι .., ἃς ἐνθάδε (i. e. hic in terris) ἐσμὲν εἰς ἐπιδημίαν. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 165 sq. et annott. in El. Cret. col. 865 (4). De oppositis ἀποδημεῖν et ἀποδημία vid. annot. 318.

322 Rarior est, qui h. l. comparet, usus verbi ἰνδάλλεσθαι. Quod quum plerumque id significet, quod est alicui rei similem fieri vel menti obversari et videri, h. l. ἰνδάλλεσθαι est mente sibi aliquid repraesentare. Cf. Dio Chrysost. Or. XII, p. 209, C. πᾶν τὸ θνητὸν (adde aut saltem subintellige verba ὡς θεόν, collato gemino in seqq. loco Clementis Alex.) ... ἕκαστοι ἰνδαλλόμενοι καὶ ὀνειρώττοντες. Sext. Empir. ed. Fabric. p. 420. ἔνιαι (φαντασίαι) ἀπὸ ὑπάρχοντος μέν εἰσιν, οὐκ αὐτὸ δὲ τὸ ὑπάρχον ἰνδάλλονται. et p. 713. ὁ .. τὸν πλοῦτον μέγιστον ἀγαθὸν ἰνδαλλόμενος, ἐν τῷ σπεύδειν ἐπὶ τοῦτον, γίνεται φιλάργυρος. Clem. Alex. Protrept. c. 10. §. 103. p. 80 Pott. θεὸς δὲ ὑμῖν ἀνανῆψαι δοίη ... καὶ συνιέναι θεόν, μηδὲ χρυσὸν ἢ λίθον ἢ δένδρον ἢ πρᾶξιν ἢ πάθος ἢ νόσον ἢ φόβον ἰνδάλλεσθαι ὡς θεόν. De originatione verbi Varinus Eclog. in Cornu Cop. p. 81, a. ὥςπερ παρὰ τὸ ἄγω γίνεται ἀγάλλω καὶ παρὰ τὸ ἰῶ (sic) .. ἰάλλω, οὕτως καὶ παρὰ τὸ εἴδω τὸ ὁμοιῶ ἰδάλλω καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν ἰνδάλλω. Plura de hoc verbo quaerenti dabunt Eustath. ad Il. ψ. 460. p. 1311, 3 sq. et ad Od. τ. 224. p. 1863, 6 sq. et ex recentioribus VV. DD. Fell. et Jun. ad Clem. Epist. I. p. 148 sq. ed. Frey. Ruhnken. ad Timae. Lex. Voc. Plat. p. 150. Kapp. ad Aristot. De Mundo p. 204. et, qui etiam nomen ἴνδαλμα illustravit, Creuz. ad Porphyr. Vit. Plot. p. 88, a. et Annott. in Plot. p. 20, a. Par ratio verborum φαντασιοῦσθαι et φαντάζεσθαι. Cf. h. l. αὐτοὺς φαντασιωθεῖσαι, et p. 49. μελετᾶν ἀπεντεῦθεν ἤδη καὶ φαντάζεσθαι τὴν ἰσάγγελον μεταστοιχείωσιν τῶν σωμάτων. Vid. Creuzer. ad Plot. De Pulcr. p. 136.

Ἐνταῦθα δὴ[323] ἐλθούσας θαυμαστά τινα θεάσασθαι καὶ ἔκλαμπρα καὶ μακάρια κάλλη καὶ ὁποῖα ἐξειπεῖν εἰς ἀνθρώπους δυςχερές. εἶναι γὰρ αὐτὴν δικαιοσύ- (p. 176) νην καὶ σωφροσύνην[324], ἀγάπην αὐτὴν ἐκεῖ καὶ ἀλήθειαν καὶ φρόνησιν καὶ τὰ ἄλλα ὡςαύτως ἐπιφανῆ τῆς σοφίας ἄνθη[325] καὶ φυτά, ὧν ἡμεῖς ἐνθάδε[326] σκιὰς μόνας φασμα-

Phaedr. 250, B. κάλλος δὲ τότ' ἦν ἰδεῖν λαμπρόν, ὅτε .. μακαρίαν ὄψιν τε καὶ θέαν .. εἶδον.

Phaedr. 247, D. καθορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σωφροσύνην, καθορᾷ δὲ ἐπιστήμην —· καὶ τἄλλα ὡςαύτως τὰ ὄντα ὄντως θεασαμένη —.

Pol. VII, 532, B. φαντάσματα θεῖα

---

323 *Ἐνταῦθα δὴ* VB. P. C.: *ἐνταῦθα οὖν δὴ* A., quod languet. De adverbiis *ἔνθα* et *ἐνταῦθα* cum particula *δὴ* coniunctis vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 716. 723. Deinde *θαυμαστά τινα θεάσασθαι* P. C.: *θεάσασθαι θ. τ.* A., quod emphasi caret, quam Methodius transpositionibus captare solet. Mox *ἔκλαμπρα* VB. P. C.: *ἐκλάμποντα* A., quod est interpretamentum rarioris vocis *ἔκλαμπρος* (vid. annot. 28.), quam Methodius simplici *λαμπρός*, a Platone Phaedr. l. l. in simili argumento positae, substituit. Quamquam alias *λάμπειν* et *ἐκλάμπειν* de pulcritudine recte dicuntur. Vid. Creuzer. ad Plotin. De Pulcr. p. 234 sq. De proximis: *μακάρια κάλλη*, vid. quae idem V. D. p. 325 sq. ad locum ex Plat. Phaedr., a me iuxta positum, disputavit. Denique in illis: *ὁποῖα ἐξειπεῖν εἰς ἀνθρώπους δυςχερές*, praepositionis *εἰς*, c o r a m, eadem potestas ac in simili Timaei loco p. 28, C. *εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν*. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 637 sq.

324 *Αὐτὴν σωφροσύνην* A.: *αὐτὴν φρόνησιν* VB. P.: *φρόνησιν*, omisso *αὐτήν*, C. Idem post paulo *σωφροσύνην*, ubi A. *φρόνησιν*. Ego, quum bis repetito *αὐτὴν* opus non sit (nam Plato, Phaedri loco *παραλλήλῳ*, semel posito contentus fuit, et prius *αὐτὴν* ad *σωφροσύνην* sponte refertur), *αὐτὴν* ante *σωφροσύνην* delevi, deinde nomina *δικαιοσύνη* et *σωφροσύνη*, rite, ut ap. Plat., copulata, non magis disturbavi, quam illa *ἀλήθειαν καὶ φρόνησιν*, quibuscum conf. Plat. Apol. p. 29, E. *φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας .. οὐκ ἐπιμελεῖ* cet. Ceterum de usu vocis *αὐτὸς* in declarandis rebus, quae per se sunt, vid. annot. 146.

325 *Σοφίας ἄνθη* non magis quam *σοφίας φυτὰ* quisquam ex veteribus scriptoribus dixit. Proxime ad ista accedunt dictiones Neoplatonicorum: *ἄνθος νοῦ*, *ἄνθος νοερὸν* simm. (vid. annott. in El. Cret. col. 769. 2.) et similitudines, quibus sapientiae praecepta, in animo defixa et pullulantia, cum plantis comparari solent (vid. Kypk. Obss. SS. T. I, p. 76). Sed luxuriatur Noster in illis apud beatos virtutum arboribus p. 176 sq. *εἶναι γὰρ δένδρον τι σωφροσύνης αὐτῆς, εἶναι ἀγάπης, εἶναι ἀληθείας, εἶναι σωφροσύνης* cet.

326 *Ἐνθάδε* est h i c i n t e r r i s. Vid. annot. 313. De Platonico usu vocis *σκιά*, qui h. l. et p. 236 in locutione *σκιαὶ φασματώδεις* comparet, cf. Pol. l. l., VII, p. 517, D. *περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιῶν*, et p. 522, B. *Σκιὰς* et *τύπους* Noster coniungit et veritati opponit p. 240 sq. 247. Videsis Creuzer. ad Plotin. De Pulcr. p. 205 sq. meaque in Jahnii Nov. Annal. Philol. Vol. 49. Fasc. 4. p. 396. 412. 419. A Platone figuratus vocis usus ad Philonem et Patres Eccl. transiit. Vid. Carpzov. SS. Exercitt. in S. Pauli Epist. ad Hebraeos ex Philone Alex. p. 437 sqq. nimir. ad X, 1, quem locum Noster p. 236 respicit. Has autem nostras rerum divinarum umbras Plato etiam *φαντάσματα*, i. e. v i s a v e l s i m u l a c r a, vocare solet. Conf. v. c. Pol. l. l. et vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 637. Sed *φάσματα* quum apud eundem interdum idem valeant ac *φαντάσματα* (vid. Ast. l. l.), nec non de visis per somnium obiectis in usu sint (cf. Tim. p. 71, C. Legg. X, p. 910, A. al.), Noster istas rerum divinarum umbras *φασματώδεις* eo aptius vocat, quod translatum *ὀνειρώσσειν* subsequitur, i. e. t a n q u a m p e r s o m n i u m i m a g i n a r i. Qua de potestate translata eius verbi, a Platone forma Attica *ὀνειρώττειν* pronuntiati, cf. Pol. l. l., VII, p. 533, C. et alias. Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 101. 356. Lex. Plat. T. II, p. 449. Boissonad. ad Eunap. p. 354. Verbi sic usurpati exemplum praebet Dio Chrysostomus loco supra allato annot. 322. Egregie autem Methodius hoc loco, uti tota hac disputatione, Platonicum agit. Nam quum Plato vitam *τῶν φαύλων* cum somno comparet, eorumque artes, si quando aeterna attingere conentur, de illis somniare haud obscure doceat (vid. Pol. VII, p. 533, C. *αἱ δὲ λοιπαὶ (τέχναι) ὀνειρώττουσι μὲν περὶ τὸ ὄν, ὕπαρ δὲ ἀδύνατον αὐταῖς ἰδεῖν*: p. 534, C. *τὸν νῦν βίον ὀνειροπολοῦντα καὶ ὑπνώττοντα, πρὶν ἐνθάδ' ἐξέγρεσθαι, εἰς Ἅιδου πρότερον ἀφικόμενον τέλεον ἐπικαταδαρθάνειν*, quorum postrema Clemens Alex. loco ad Jo. Glyc. p. 104 annotato imitatus est: Pol. VII, p. 476, C. loco supra allato), contra non dormire philosophos, sed in luce et die quasi veritatis versari statuat (vid. Pol. V, p. 476, D. *ὁ .. ἡγούμενός τέ τι αὐτὸ καλὸν καὶ δυνάμενος καθορᾶν καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα ... ὕπαρ ἢ ὄναρ αὖ καὶ οὗτος δοκεῖ σοι ζῆν; Καὶ μάλα, ἔφη, ὕπαρ.*); idem tamen alias philosophos quoque, quantumvis erectos ad lucem divinam, somniare de aeternis et coelestibus rebus pronuntiat, quum de iis certa docere frustra conentur. Vid. Symp. p. 175, E., ubi Socrates suam sapientiam cum somnio comparat: Cratyl. p. 439, C. *σκέψαι ὃ ἔγωγε πολλάκις ὀνειρώττω* cet., in quibus doctrina de ideis profertur: Tim. p. 52, B. *πρὸς ὃ δὴ καὶ ὀνειροπολοῦμεν βλέποντες —. ταῦτα δὴ πάντα .. καὶ περὶ τὴν ἄϋπνον καὶ ἀληθῶς φύσιν ὑπάρχουσαν ὑπὸ ταύτης τῆς ὀνειρώξεως οὐ δυνατοὶ (C.) γιγνόμεθα ἐγερθέντες διοριζόμενοι τἀληθὲς λέγειν, ὡς εἰκόνι μὲν —*, ubi attende Platonica *ἅπαξ λεγόμενα* *ὀ ν ε ί ρ ω ξ ι ς* et *ἄ ϋ π ν ο ς* in verbis *ἄϋπνον φύσιν*, quae Chalcid. p. 453. Meurs. deum et cogitationes eius intelligibiles atque incorporeas species interpretatur. In eodem argumento Plotinus p. 602 (8), B. *φῶς — ἄϋπνον*, et p. 175, C. *ἐκείνη ἡ φύσις ἄγρυπνος*, ubi vid. Creuzer. Annot. p. 112, **a.**, cui addas Stallbaum. ad Tim. l. l. Sed, ad rem ut redeamus, haec, de qua diximus, Platonis doctrina latissime patet per Platonicorum scripta. Sic Philo Judaeus Opp. T. II. ed. Mang. p. 61, 4—25. p. 62, 8—20. cognitionem ac sapientiam, quae homini in hac vita contingat, nil magnopere a somnio differre ostendit. Plutarch. De Is. et Os. T. II, p. 382, F. *ἀνθρώπων δὲ ψυχαῖς ἐνταυθοῖ μὲν ὑπὸ σωμάτων καὶ παθῶν περιεχομέναις οὐκ ἔστι μετουσία τοῦ θεοῦ, πλὴν ὅσον ὀνείρατος ἀμαυροῦ θιγεῖν νοήσει διὰ φιλοσοφίας.* De **EI** Delph. T. II, p. 393, D. *ὡς δὲ νῦν ἐν τῷ καλλίστῳ τῶν ἐνυπνίων τὸν θεὸν ὀνειροπολοῦντες* (leg. *ὀνειροπολοῦντας*) *ἐγείρωμεν καὶ παρακαλῶμεν ἀνωτέρω προςάγειν καὶ θεάσα-*

τώδεις ὀνειρώσσοντες ἀπὸ τῶν πράξεων ἡγούμεθα τῶν ἀνθρωπίνων συνίστασθαι [327], ὅτι μὴ ἔστιν αὐτῶν δεῦρο [328] μηδὲν εἴδωλον καταφανές, ἀλλ᾽ ἀπεικονίσματα μόνον ἀειδῆ [329], ἃ δὴ καὶ [330] αὐτὰ σκοτεινῶς πολλάκις ἀπεικάζοντες αἰσθανόμεθα. οὐ γὰρ ἄν πώποτε δικαιοσύνης αὐτῆς ἢ συνέσεως ἢ εἰρήνης ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατό τις μέγεθος [331] ἢ

καὶ σκιὰς τῶν ὄντων. al. Pol. V, 476, C. ἐγὼ γοῦν ἂν .. φαίην ὀνειρώττειν τὸν τοιοῦτον (nim. pulcrum quod per se est qui non capit). al. Phaedr. 250, B. δικαιοσύνης μὲν οὖν καὶ σωφροσύνης, καὶ ὅσα τίμια ψυχαῖς, οὐκ ἔνεστι φέγγος οὐδὲν ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν, ἀλλὰ δι᾽ ἀμυδρῶν ὀργάνων μόγις αὐτῶν καὶ ὀλίγοι ἐπὶ τὰς εἰκόνας ἰόντες θεῶνται τὸ τοῦ

σθαι τὸ ὑπὲρ αὐτοὺς καὶ τὴν οὐσίαν. Amator. T. II, p. 764, F. καίτοι γε ὕπαρ ὡς ἀληθῶς ἐκεῖ καὶ περὶ ἐκεῖνα ταῖς ψυχαῖς ἐστι. δευρὶ δὲ [ὡς διὰ] τῶν ἐνυπνίων ἡ ψυχὴ ἀσπάζεται καὶ τέθηπε τὸ κάλλιστον καὶ θειότατον, in quibus Winkelmannus καίτοι τό γε cum E. et τῆς ψυχῆς cum B. E. et Wyttenb. scripsit. Tu confer Plat. Pol. p. 278, E. ἵνα ὕπαρ ἀντ᾽ ὀνείρατος ἡμῖν γίγνηται, et verte: atqui vera lux animabus in coelo inque commercio cum rebus coelestibus contingit. Lacunam post δευρὶ δέ, auctore Gatakero ad M. Anton. II, 17. p. 58, *a*. A., verbis ὡς διὰ explevi. Infelices aliorum conatus videsis ap. Winkelmann. ed. pecul. p. 215. Porro conf. Plutarch. Non Suav. V. Sec. Epic. T. II. p. 1105, D. τῆς ἀληθείας καὶ θέας τοῦ ὄντος οὐδεὶς ἐνταῦθα τῶν ἐρώντων ἐνέπλησεν ἑαυτὸν ἱκανῶς, οἷον δι᾽ ὁμίχλης ἢ νέφους τοῦ σώματος, ὑγρῷ καὶ ταραττομένῳ τῷ λογισμῷ χρώμενος, ἀλλ᾽ (sc. πάντες οἱ τοῦ ὄντος φιλοθεάμονες, quod ex praegressis repetendum) ὄρνιθος δίκην ἄνω βλέποντες [haec ex Plat. Phaedr. p. 249, D.] ὡς ἐκπτησόμενοι τοῦ σώματος εἰς μέγα τι καὶ λαμπρόν, εὐσταλῆ καὶ ἐλαφρὰν ποιοῦσι τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν θνητῶν, τῷ φιλοσοφεῖν μελέτῃ χρώμενοι τοῦ ἀποθνήσκειν. οὕτω μέγα τι καὶ τέλεον ὄντως ἀγαθὸν ἡγοῦμαι τὴν τελευτήν, ὡς βίον ἀληθῆ βιωσομένην ἐκεῖ τὴν ψυχήν, οὐχ ὕπαρ νῦν ζῶσαν, ἀλλ᾽ ὀνείρασιν ὅμοια πάσχουσαν. Maxim. Tyr. XVI, 1. ἐνύπνιον .. τί ἐστιν ἀτεχνῶς ὁ δεῦρο βίος, καθ᾽ ὃν ἡ ψυχὴ κατορωρυγμένη ἐν σώματι ὑπὸ κόρου καὶ πλησμονῆς μόλις πως ὀνειρώττει τὰ ὄντα cet., quibus inest interpretatio allegorica duplicis somniorum portae ap. Hom. Od. Υ. 562 sqq. Idem Max. Tyr. XXII, 6. post descriptam beatitudinem coelestem: ὦ ... θεαμάτων καλῶν καὶ ὀνείρων ἀληθινῶν, et XXVII, 7. τὸ καλὸν αὐτὸ ἄῤῥητον ὂν καὶ ὀφθαλμῶν κρεῖττον ἡ ψυχὴ τεθεαμένη πάλαι καὶ ὀνειρώττουσα αὐτοῦ τὴν μνήμην, ἐν τῇ δεῦρο συνουσίᾳ οὐ πάντῃ ἐναργῶς ὁρᾷ. Ad eandem doctrinam pertinent, quae Plotinus p. 310, A. B. de animae somno in corpore docet. Ex Platonica somnii ratione illustrandus est Senecae locus Epist. 102. ubi ille somnii nomine comprehendit, quae de immortalitate animi philosophatus erat. Conf. Max. Tyr. XXII, 6. loco supra laudato. Boëthius, qui totus est Platonicus, ex hoc genere ista profert Consol. Philos. III, 1: (veram felicitatem) quam tuus quoque somniat animus; sed occupato ad imagines visu, ipsam illam non potest intueri, et III, 3: Vos quoque, o terrena animalia, tenui licet imagine, vestrum tamen principium somniatis, verumque illum beatitudinis finem, licet minime perspicaci, qualicumque tamen cogitatione prospicitis. Quorum locorum utroque somniandi et imaginis vocabula pariter coniuncta atque ap. Plat. Tim. l. l. ὀνείρωξις et εἰκὼν et ap. Nostrum σκιὰς ὀνειρώσσειν. Adde Symbol. in Epiph. p. 34.

327 Συνίστασθαι A.: συνεστάναι VB. P. C. Sed συνίστασθαι non minus recte habet, quamquam Methodium scribere oportuit: ἐκ τῶν πράξεων ... συνίστασθαι, non ἀπὸ τ. πρ. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 331 sq.

328 Δεῦρο est hic in terris, ut ap. Maxim. Tyr. XVI, 1. XXVII, 7. locis, supra annot. 326. allatis. Idem valet δευρὶ ap. Plutarch. T. II, p. 764, F., cuius locum ibidem videas. Δεῦρο, huc in terras, est ap. Plat. Phaedr. p. 250, A. δεῦρο πεσοῦσαι. In seqq. εἴδωλον καταφανὲς i. q. φέγγος ἐν τοῖς τῇδε ὁμοιώμασιν Phaedri loco παραλλήλῳ. Est autem εἴδωλον Platonico loquendi usu non solum vana rei imago, sed etiam simulacrum rei, quae vere existit. Vid. Wagner. Lexic. Philos. Plat. p. 58 sq. Creuzer. ad Plotin. De Pulcrit. p. 203 sq.

329 Ἀειδῆ, i. e. obscura, A. M. P. C. probante Valesio: καὶ εἴδη VB. V. male, siquidem verba: ἀπεικονίσματα .. ἀειδῆ, opponuntur praegressis: εἴδωλον καταφανές. Et tuetur se ἀειδῆ etiam insequentibus verbis: ἃ δὴ καὶ αὐτὰ σκοτεινῶς .. ἀπεικάζοντες αἰσθανόμεθα. Ἀπεικονίσματα i. q. εἰκόνες ap. Plat. Phaedri loco παραλλήλῳ: nam ipsam vocem ἀπεικόνισμα ap. Platon. frustra quaesiveris. Apud Nostrum p. 186. ὥστε εἰκόνας ἐκείνων μᾶλλον νομίζεσθαι ταῦτα καὶ ἀπεικάσματα, pro ἀπεικονίσματα, quod A. M. habent, cum VB. V. P. C. ἀπεικάσματα lego, quum ἀπεικονίσματα propter praegressum εἰκόνας molestum sit. Quo accedit, quod nomen ἀπείκασμα apud Platon. occurrit (vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 216.) et ex eo genere est, quo Methodium delectari vidimus annot. 294. Apposite ad nostrum locum Pseudo-Dionys. Areop. H. C. cap. 1. τὰ μὲν φαινόμενα κάλλη τῆς ἀφανοῦς εὐπρεπείας ἀπεικονίσματα λογιζόμενος.

330 Ἃ δὴ καὶ A. P.: om. VB. male. Loci sensus hic est: quae ipsa quoque obscure saepe comparando (nim. cum exemplaribus) percipimus. Σκοτεινῶς respondet verbis δι᾽ ἀμυδρῶν ὀργάνων ap. Plat. Phaedri loco laudato. De verbis εἰκάζειν et ἀπεικάζειν, comparare, vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 95. Ast. Lex. Plat. T, I, p. 215. In eodem argumento ἀπεικάζειν positum Phaed. p. 117, E.

331 Μέγεθος add. VB. P.: om. A. Sed μέγεθος et σχῆμα apte copulantur. Cf. v. c. Plato Soph. p. 251, A. σχήματα καὶ μεγέθη. Illud tamen a Platonis consuetudine abhorret, quod Noster speciebus rerum forma carentibus, magnitudinem vel figuram tribuit. Et quum apte h. l., ut ap. Plat. Phaedr. l. l., σωφροσύνη commemoretur, in eodem argumento σύνεσις et εἰρήνη minus Platonica sunt, quamquam σύνεσιν Noster intelligit φρόνησιν ap. Plat. Phaedr. p. 250, B. loco e regione posito.

σχῆμα ἢ κάλλος· ἐκεῖ [332] *δὲ ἐν τῷ ὄντι, ὥς εἰσίν, ὁλοτελῆ βλέπονται καὶ σαφῆ.*

P. 179. *οὐ γὰρ μικρὸν εἰς ῥᾳστώνην ἀφθαρσίας* [333] *ἁγνεία.*

μηδὲ βριθέτω τῆς ἀκοῆς ὁ ῥύπος ῥέπων εἰς τὴν γῆν [334].

P. 181. *περὶ ἧς ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἁμηγέπῃ* [335] *διεξελεύσομαι δηλοῦσα.*

P. 182. *τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς γυναικὸς ἱστορούμενα καὶ τοῦ δράκοντος ὡς ἐν*

εἰκασθέντος γένος: D. *ὄψις .. ἡ φρόνησις οὐχ ὁρᾶται:* C. *ὁλόκληρα .. καὶ ἁπλᾶ καὶ ἀτρεμῆ καὶ εὐδαίμονα φάσματα μυούμενοί τε καὶ ἐποπτεύοντες.*

Legg. III, 684, D. *τόδε .. ὑπῆρχεν οὐ σμικρὸν εἰς ῥᾳστώνην τῆς θέσεως τῶν νόμων.*

Phaedr. 247, B. *βρίθει γὰρ ὁ τῆς κάκης ἵππος [μετέχων], ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων.*

Pol. V, 474, C. *ἐὰν αὐτὸ ἁμηγέπῃ ἱκανῶς ἐξηγησώμεθα.* al.

Tim. 40, D. *ἀλλὰ ταῦτά τε ἱκανῶς ἡμῖν ταύτῃ καὶ τὰ περὶ θεῶν ὁρατῶν*

---

332 *Ἐκεῖ* per se est in coelis (vid. annot. 313.); explicandi autem gratia Methodius addit: *ἐν τῷ ὄντι*, quibus verbis, Combefisium si audias, *ὁ ὤν*, i. e. Deus, ut Exod. 3, 14. Jer. 14, 32. et al., significatur. Sed cui ignotum Platonis *τὸ ὄν*, id quod vere ac per se est? Videsis Wagner. Vocabular. Philos. Plat. p. 60 sq. et Ast. Lex. Plat. T. 1, p. 626. Noster p. 199. *μέχριπερ ἂν ... μηκέτι δι' ἐπιστήμης κατασκέψηται τὸ ὄν, ἀλλὰ τρανῶς ἐποπτεύσῃ*, ubi VB. *κατασκέπτεται*, P. *κατασκέπτηται*, utrumque mendose. Est tamen, ubi ambigere possis, *τὸ ὄν*, an *ὁ ὤν* declaretur. Vid. mea in Jahnii Nov. Annal. Phil. Vol. 49, Fasc. 4, p. 402. In proximis verba: *ὁλοτελῆ .. καὶ σαφῆ*, respondent Platonicis Phaedr. l. l. *ὁλόκληρα .. καὶ ἁπλᾶ*, de quibus vid. Ast. Annot. p. 442. Voces *ὁλόκληρος* et *ὁλοτελὴς* iuxta positae 1 Thess. 5, 23. Ceterum *βλέπονται* VB. P. C.: *βλέποντες* A. male.

333 *Ἀφθαρσίας* VB. V. P., qui ante *ἁγνεία* comma inepte inculcavit: *ἀφθαρσία καὶ* A. M. C. male, quum *ῥᾳστώνη* c. genit. sit id quod expedit ad aliquam rem. Sic Plato vocem cum alias usurpavit, tum Legg. l. l. (vid. Ast. Animadvss. p. 159. et Lex. Plat. T. III, p. 31), quem Methodius, vulgari forma pro Attica *σμικρὸν* usus, imitatus est. *Ῥᾳστώνη* otium, tranquillitas p. 298.

334 Platonis in Phaedro locum laudatum Noster ita imitatus est, ut verbis *ὁ τῆς κάκης ἵππος [μετέχων]*, de quibus vid. annot. 224, ista substitueret: *τῆς ἀκοῆς ὁ ῥύπος. Βρίθειν*, inclinare, deprimere, poëticum est verbum (cf. Pol. II, p. 363, C. Ep. I, p. 310, A.), quo posterioris aetatis scriptores, Platone auctore, certatim usi sunt in declaranda vi rerum, animam ad terram deprimentium. Vide Ast. Annott. in Plat. Phaedr. l. l. p. 412. meaque ad Marc. Eugenic. De Imbecill. Hom. in Diar. Theol. Histor. a. 1845, T. IV. p. 56. et cf. Method. p. 101. *τὰ ὄργανα τὰ παιδογόνα ταλαντούμενα κάτω καὶ βρίθοντα τὸν νοῦν*, ubi *ταλαντοῦσθαι* insolite dicitur vergere: p. 143. *πάσης κάτω βριθούσης .. φθορᾶς:* p. 174. *οὐ γὰρ θέμις ἐπὶ γῆς βρίθειν κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τῷ τῆς παρθενίας πτερῷ:* p. 195. *ἵνα μὴ ἀπατηθῇ (τὸ φρόνημα τῶν ἀνακαινισθέντων) πρὸς τοῦ δράκοντος βρίθοντος κάτω. Ἐπιβρίθειν* in eadem re ap. Method. Epiphanii p. 588, D. De gemina translatione verbi *ῥέπειν* vide Act. Soc. Gr. Vol. I, p. 336 sq. Krabinger. meaque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 295 sq. et cf. Plotin. p. 696. (3) C. *πῶς οὐκ ἂν ἐκεῖνος ὁ νοῦς πρὸς τὰ τῇδε ῥέποι;* Macar. Hom. XI. p. 140. Prit. *κάτω ῥέψαι ἐπὶ τῆς γῆς*, ubi *ἐπὶ τῆς γῆς* pro *ἐπὶ τὴν γῆν* dictum, ut ap. Method. p. 174. *ἐπὶ γῆς βρίθειν.* De nomine *ῥοπὴ* similiter translato dictum ad Gregor. Nyss. l. l. Adde Plotini locos, a Mosero in Ind. h. v. consignatos, et Simplic. in Aristot. Categor. fol. 33, *a*, A. *ἐὰν γάρ τις τὴν ψυχὴν ὑπόθηται* (leg. *ὑποθῆται*) *ὡς καθ' ἑαυτὸ ποσόν, ἢ νεύει εἰς τὸ σῶμα, ῥοπὴν ἕξει ἐπὶ τὸ κάτω.*

335 *Ἁμηγέπῃ* ego scripsi: *ἀμηγέπη* A. P. C. De codd. non liquet. Sed quum olim *ἀμηγέπη* et *ἀμωσγέπως* scribi soleret, VV. DD., optimorum codd. auctoritate freti, apud Platonem *ἁμηγέπῃ* et *ἁμωσγέπως* restituerunt. Vid. Ast. Annott. in Protag. p. 91. 124. in Phaedr. p. 227. Schneider. ad Civit. (V, p. 474, C.) T. II, p. 112 sq. Ac diu est, quod H. Stephanus De Dial. Att. p. 189. 227. saltem de scriptura *ἁμηγέπη* monuit. Utriusque vocis, *ἁμηγέπη* et *ἁμωσγέπως*, promiscuus apud Platonem et reliquos Atticos est usus. Schol. Aristid. p. 277 Frommel. *Ἀμηγέπη* (leg. *Ἁμ.*) *μετρίως. ἡ λέξις Πλατωνική.* Etym. M. v. *Ἀμωσγέπως* (leg. *Ἁμ.*)· *Πλάτων τὸ ἐκ παντὸς τρόπου ἑνί γέ τινι.* Vid. Valckenar. in Epist. Ruhnken. et Valckenar. ad Ernest. p. 145 ed. Tittm., Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 29 sq., Sallier. et Pierson. ad Moer. Atticist. p. 47 ed. Koch., Frommel. ad Aristid. Schol. l. l. et Ast. Lex. Plat. T. I, p. 122. 132, qui voculae *πῃ* in *ἁμηγέπῃ* iota perperam subscribit. Atticistae quidem et Sophistae formam *ἁμηγέπη* alteri *ἁμωσγέπως* praetulerunt. Vid. Ruhnken. et Sallier. ll. ll. et Emper. Not. in Dion. Chrysost. p. 49. Invaluit tamen apud posterioris aetatis scriptores *ἁμωσγέπως* (vid. Wyttenbach. ad Plut. Mor. p. 71, E. 73, E.), eaque vox in *ἄλλως γέ πως* crebro depravata est. Vid. Porson. et Schaefer. in Porson. Adverss. p. 311 ed. Schaef. Sic ap. Galen. De Usu Part. ed. Basil. p. 359, 54. Hofmannus in Varr. LL. ad Gal. De U. P. *ἀμωσγέπως* pro *ἄλλως γέ πως* legi iussit, recte, modo *ἁμωσγέπως* scribatur. Eodem modo peccatum ap. Method. p. 194. *οὐκοῦν πειρώμεθα πάλιν ἄλλως γέ πως δηλοῦν.* Sic vulg. et codd.; sed leg. *ἁμωσγέπως*, siquidem Methodius voce *πάλιν* hunc nostrum locum, ubi *ἁμηγέπῃ*, respexit. — Ceterum cadente Graecitate subnatae sunt formae *ἁμηγέπως*, *ἁμουγέπου*, *ἁμοιγέποι* al. De *ἁμηγέπως* vid. Creuzer. ad Olympiodor. Comm. in Alcib. I, p. 208, ubi Cod. Basil. Fesch. F. F. 1. 8, *b. ἁμηγέπως* pro *ἀμηγέπως*, hisce post verba *ἁμηγέπως μέλι* adiectis: *ἐστὶ τὸ μελίκρατον. καὶ ἁμηγέπως μέλι*, et hoc scholio ad *ἁμηγέπως* in marg. adposito: *ὁπωσδήποτε, καθοτιοῦν. λέγεται δὲ καὶ ἁμωσγέπως καὶ ἁμηγέπη καὶ ἁμόθεν καὶ ἁμουγέπου καὶ ἁμοιγέποι καὶ ἁμοσεποι* (sic). Apud Em. Palaeolog. in Combefisii Auct. Novo T. II, p. 1046, B. *ἀμοιγέποι* loco mendosi *ἁμοί γέ πῃ* reponendum. Hesych. *Ἀμοιγέποι* (l. *Ἁμ.*)· *εἴς τινα τόπον* (*τρόπον* coni. Menag. nott. mss.), *ἢ καθ' ἕνα τρόπον.*

ἐπιτομῇ τέλος ἔχει [336]· περὶ δὲ τοῦ τὴν ἐπίλυσιν αὐτῶν ἀνεύρασθαι [337] καὶ εἰπεῖν μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς. ὅμως τολμητέον, πιστεύσασαν [338] τῷ κελεύ- (p. 183) σαντι τὰς γραφὰς ἐρευνᾶν. εἰ οὖν καὶ σφῷν [339] τὰ λεγόμενα συνδοκεῖ, χαλεπὸν οὐδὲν ἤδη στείλασθαι.

P. 186. ἄστρα .. τὰ ἐν τῷ ὁρατῷ κείμενα τόπῳ [340].

P. 188. οὐδὲν γὰρ χαλεπὸν ἔτι διαῤῥήδην εἰπεῖν [341].

P. 190. Λέγωμεν οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπαναπολήσασαι [342].

καὶ γεννητῶν εἰρημένα φύσεως ἐχέτω τέλος. περὶ δὲ τῶν ἄλλων δαιμόνων εἰπεῖν καὶ γνῶναι τὴν γένεσιν μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς. Phaedr. 247, C. τολμητέον .. τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν. al. Legg. III, 689, A. σκοπεῖτε εἰ συνδόξει καὶ σφῷν λεγόμενον.

Pol. VII, 532, C. ἐν τῷ σωματοειδεῖ καὶ ὁρατῷ τόπῳ. al.

Legg. X, 898, C. Νῦν δὴ χαλεπὸν οὐδὲν ἔτι διαῤῥήδην εἰπεῖν.

Legg. IV, 723, D. πάλιν οὖν, οἷόν φασιν οἱ παίζοντες, ἀμεινόνως ἐξ ἀρχῆς δευτέρων ἐπαναπολήσωμεν.

---

336 Τὰ μὲν οὖν VB. P. C.: καὶ τὰ μὲν οὖν A. Sed μὲν οὖν per se recte habet in transitione (cf. p. 22.), minime vero καὶ μὲν οὖν, quum καὶ μέν, καὶ μὲν δὴ et καὶ μὲν ἤδη in ea usitata sint. Praeter locos, ex p. 66 et p. 85 in annot. 145 allatos, conf. p. 162. καὶ περὶ μὲν τούτων αὐτάρκως: p. 203. καὶ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔστι καιρὸς πρέπων ἐν τῷ παρόντι δι' ἀκριβείας διεξελθεῖν: p. 69. καὶ μὲν δὴ καὶ περὶ τούτων ταῦτα ἤδη λελέχθω: p. 194. καὶ τὰ μὲν δὴ περὶ τῶν ὠδίνων αὐτῆς εἰς δύναμιν εἴρηται: p. 283. καὶ τὰ μὲν δὴ τῆς παρθένου .. διεγράφη. Καὶ μὲν ἤδη, ut ap. Plat. Symp. p. 201, D., est in transitione p. 85. Enuntiationes huic nostrae similes, in quibus, ut ap. Plat. Tim. l. l., disputatio τέλος ἔχειν dicitur, videas in annot. 145. Ceterum illa de muliere et dracone exstant Apocal. 12, 1.

337 Ἀνεύρασθαι A. M. P. C.: ἀνευρεῖσθαι V. Ego ἀνευρέσθαι legendum censeo; nam ἀνεύρασθαι et εἰπεῖν male concinunt, et εὕρασθαι ab Atticismo abhorret. Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 139 sq. et Symbol. in Epiphan. p. 54. Proxima μεῖζον ἢ καθ' ἡμᾶς sumta ex Plat. Tim. l. l., ad quem Noster hanc totam enuntiationem conformare studuit. Quamquam, si quaeris, eum dicere oportuit: περὶ δὲ τούτων τὴν ἐπιλ. ἀνεύρ. καὶ εἰπεῖν cet. De formula μείζων ἢ κατά τινα videsis, quos laudavi in Jahnii Nov. Annal. Philol. Vol. 49, Fasc. 4, p. 395.

338 Πιστεύσασαν A. P. C.: πιστεύσαντας VB. male; oportebat saltem πιστεύσασας scribi. Sed ἡμᾶς in praegressis fere i. q. ἐμέ (vid. annot. 92), et πιστεύσασαν refertur ad εἰπεῖν, quod ad τολμητέον ex superioribus repetendum. Eadem brevitate Plato Legg. X, p. 888, A. τολμητέον δέ (sc. λέγειν). Τολμητέον ... εἰπεῖν Plato Phaedr. l. l., quem imitatus est Hermes Trismeg. ed. Paris. p. 50 sq. εἰ χρὴ τολμήσαντα εἰπεῖν τὸ ἀληθές. Voce ὅμως, ut h. l., praemissa, sed in plena enuntiatione, τολμητέον positum ap. Plat. Alc. I, p. 104, E. ὅμως δὲ τολμητέον φράσαι τὴν ἐμὴν διάνοιαν. Ὅμως δ' οὖν ἐπιχειρητέον, subaudito εἰπεῖν, in enuntiatione nostrae simili reperitur p. 76. τοῦτο .. τὸ μέγα μυστήριον ... ὃ ἐγὼ ... εἰπεῖν ἀδυνατῶ· ὅμως δ' οὖν ἐπιχειρητέον. Quum autem ap. Plat. Tim. l. l., quem Noster in praegressis imitatus est, haec insequantur: πειστέον δὲ τοῖς εἰρηκόσιν ἔμπροσθεν, ille pro re sua ita pergit: ὅμως τολμητέον, πιστεύσασαν τῷ κελεύοντι cet. quibus verbis Jo. 5, 39. respicitur.

339 Σφῷν P. C.: σφῶϊν A.: σφῶν VB. Tu cf. Plat. Legg. l. l. et VI, p. 781, D. εἰ καὶ σφῷν συνδοκεῖ ἀκούειν. — τό γε ἀκοῦσαι νῷν πάντως που συνδοκεῖ. In seqq. στείλασθαι est rem aggredi. Sic Plato verbum στέλλεσθαι, adiecto tamen ἐπί (τι), de disputantibus usurpare solet. Vid. Stallbaum. ad Phileb. p. 50, E. ἐπὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι στέλλεσθαι —. Formulam Platonicam habet Plotin. p. 308, E., ubi Creuzerus officio defuit. Vid. Ind. Plot. et adde p. 733 (42), A. Noster ap. Epiphan. p. 552, B. τὴν σκέψιν, ἧς ἕνεκα ταύτην ἐστειλάμεθα. Fortasse legendum: ἐπὶ ταύτην (int. τὴν σκέψιν) ἐστειλάμεθα. Quamquam idem Hom. in Sym. et Ann. ed. Pant. p. 36. τὸν πρός σὲ τὴν νέαν ταύτην ... πορείαν στειλάμενον.

340 Ἐν τῷ ὁρατῷ ... τόπῳ VB. V. P. C.: ἐν τῷ οὐρανίῳ ... τόπῳ A. Ὁρατὸς τόπος Platoni est regio s. mundus adspectabilis (cf. Pol. l. l. et vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 466 sq.), cui oppositus ὁ νοητὸς vel οὐράνιος τόπος (vid. annot. 204). Sed de priore hic sermonem esse, ex reliqua Methodii oratione apparet, qua ille, loco ex Apoc. 12, 1. allegorice interpretando, Ecclesiam in speciem mulieris divinae ita exornat p. 185: ἀντὶ μὲν στολῆς αὐτὸ φῶς (τὸ φ. A.) ἠμφιεσμένην, ἀντὶ δὲ λίθων τιμίων (τ. λ. A.) ἀστράσι φαιδροῖς τὴν κεφαλὴν κεκοσμημένην. ὃ γὰρ ἡμῖν ἐσθής, τοῦτο ἐκείνῃ φῶς. ὃ δὲ ἡμῖν χρυσὸς ἢ διαφανεῖς λίθοι, τοῦτο ἐκείνῃ (p. 186.) ἄστρα (sic VB. P.: τὰ ἄ. A. C.)· ἄστρα δὲ οὐχ ὁποῖα ταῦτα (sic VB. P. C.: om. ταῦτα A.) τὰ ἐν τ. ὁ. κ. τ., ἀλλά τινα κρείττω καὶ εὐφεγγέστερα, in quibus illa: ὃ γὰρ ..... ἄστρα, adumbrata ex Plat. Phaed. p. 111, A. ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ καὶ ἡ θάλαττά ἐστι ..., τοῦτο ἐκεῖ τὸν ἀέρα· ὃ δὲ ἡμῖν ὁ ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα. Ne quis autem miretur, quod Methodius in exornanda quam auctor Apocalypseos celebrat Nova Hierosolyma, et quam ipse Ecclesiam interpretatur, ex Platonica descriptione verae terrae (Phaed. p. 110, A. sqq.) profecit: tenendum est. Patres Eccl. in ea fuisse opinione, ut crederent, Platonem in informanda vera terra hausisse ex fontibus Hebraeis, unde illa Novae Hierosolymae fictio fluxit. Vid. Jortin. Animadvss. in Hist. Eccles. T. III, p. 447 sq. et Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 110, D.

341 Ἔτι habent A. P. C.: om. VB. Tu cf. Plat. Legg. l. l. Διαῤῥήδην, distincte, diserte, usitata Platoni vox, de qua vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 499. Formula διαῤῥήδην εἰπεῖν recurrit Legg. XI, p. 932, E. et apud Nostrum p. 228. εἰ χρὴ διαῤῥήδην εἰπεῖν. — Post paulo ap. Method. haec, a nobis in contextu omissa, reperiuntur: Ἀλλ', ὦ φιλαίτιε, ἀλλ' οὐδέ σοι πάρεστιν ἀποδεῖξαι cet. Hic velim attendas repetitum ἀλλά (vid. Stallbaum. ad Pol. IX, p. 591, D.) et Platonicum ἅπαξ λεγόμενον φιλαίτιος, obiurgandi cupidus, Legg. X, p. 309, A., de quo vid. Ast. Animadvss. p. 495 sq.

342 Ἐπαναπολήσασαι M. optime: ἐπαναποδίσασαι A. V. P. C. Exstat quidem ἀναποδίζειν, pe-

P. 192. *εἰς*[343] *γὰρ τὰς τῶν ἀναγεννωμένων ψυχὰς ἀναγκαῖον ἐξομοργνύμενον ἐκτυποῦσθαι τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.*	Legg. VI, 775, D. *εἰς .. τὰς τῶν γεννωμένων ψυχὰς καὶ σώματα ἀναγκαῖον ἐξομοργνύμενον ἐκτυποῦσθαι.*

---

dem referre, propria potestate positum, p. 6. *ἐδεδίειν μήπως ἀναποδίσασαι* (*ἀποπηδήσασαι* P. C.) *κατολισθήσητε διὰ κρημνῶν.* Sed hic *ἐπαναπολεῖν*, repetere (nim. oratione), optime habet, ut ap. Plat. Legg. l. l., quem Noster aperta imitatione expressit, et Phil. p. 60, A. *τὸ καὶ δὶς καὶ τρὶς τό γε καλῶς ἔχον ἐπαναπολεῖν τῷ λόγῳ δεῖν.* Ceterum ***ΕΠΑΝΑΠΟΛΗΣΑΣΑΙ*** facile in ***ΕΠΑΝΑΠΟΛΙΣΑΣΑΙ*** abiit. Simplex *ἀναπολεῖν* Methodio restituendum est ap. Epiphan. p. 581, B. *διανοήσεις ... ἀναπλεούσας ἄνω καὶ κάτω καὶ ὁμιλούσας παλίμφημα.* Videlicet scribendum: *ἀναπολούσας*, scil. *παλίμφημα.* *Ἀναπολεῖν*, quod ap. Plat. Phil. p. 34, B. est memoria revolvere (vid. annot. 313.), hoc loco est oratione revolvere. Librarius imperitus, qui vim verbi non caperet, *ἀναπλεούσας* scripsit propter praegressa: *ἐν σάλῳ καὶ ταραχῇ φέρεσθαι τὸν ἀπόστολον.* *Ἄνω καὶ κάτω ἀναπολεῖν* fere idem, quod *ἄνω καὶ κάτω στρέφειν*, de quo vid. Heindorf. ad Plat. Gorg. p. 511, A. *Ἀναπνεούσας* cod. Ven. nullo sensu. — Post paulo Methodius haec habet, quae nos omisimus: *σκόπει οὖν ἐάν πως καὶ σοὶ δοκῇ πρὸς εὐδοξίαν ὁ λόγος πληροῦσθαι.* ***Εὐδοξία*** approbationis significationem semel ap. Plat. habet, Menex. p. 238, D. *μετ' εὐδοξίας πλήθους.* ***Πληροῦσθαι*** autem *ὁ λόγος* dicitur, ut alias *ἀποπληροῦσθαι* (vid. annot. 86); sic p. 209. *πληρωθέντος ἤδη μοι τοῦ λόγου, ὃν αὐτὴ προσέταξας, δέσποινα, ῥηθῆναι.*

343 *Εἰς* P.: *εἰ* A. typographi errore. Inest autem hisce Methodii verbis luculenta imitatio loci ex Plat. Legg. iuxta positi, quo quae philosophus de parentum vitiis, in animis natorum impressis, docuit, Noster ad veritatis doctrinam, in regeneratorum animis impressam, transtulit. Qua ille in re activum *ἐξομόργνυμι* meliorem in partem usurpavit, secus quam Plato l. l. fecit, qui medio item in peiorem partem usus est Gorg. p. 525, A. *ἃ ἑκάστῳ ἡ πρᾶξις αὐτοῦ ἐξωμόρξατο εἰς τὴν ψυχήν*, ubi sermo de vitiorum maculis, quae animo impressae resident, ut Catullus ait Carm. 57, 3, ubi vid. Vulp. Comm. p. 182 sq. Iis, quae Oudendorp. ad Thom. Mag. T. II, p. 649. Pierson. ad Moer. p. 291. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 113. et Ast. Animadvss. in Legg. p. 321. de verbo *ἐξομόργνυμι* docuerunt, pluscula adiiciam, si prius dixero, verbum *ὀμόργνυμι*, varie compositum ac fere media forma enuntiatum, adspergendi vel imprimendi vel effingendi significatione translata varie, plerumque tamen, Platonis exemplo, in peius usurpari. Quum autem translati simplicis verbi *ὀμόργνυμι* exempla desint, saltem nomen *ὄμοργμα*, macula impressa, in usu est. Synes. Epist. 44. p. 182, D. *δαίμονές εἰσι καθαρτήριοι, τέχνην ἔχοντες ἐπὶ ταῖς ψυχαῖς, ἣν οἱ κναφεῖς ἐπὶ τοῖς ἱματίοις τοῖς πιναροῖς. ἀλλ' εἴ τις ἱματίοις αἴσθησις ἦν, τί ἂν οἴει πάσχειν αὐτά, λακτιζόμενα καὶ νιτρούμενα καὶ πάντα τρόπον κναπτόμενα; διὰ πόσων δ' ἂν ὀδυνῶν ἐκπεπλύσθαι κηλῖδας ἀρχαίας καὶ προστετηκότα ὀμόργματα;* quae expressa sunt partim ex Gorg. l. l., partim ex Pol. IX, p. 616, A., id quod vidit Ast. Comm. p. 629, qui genuinam lectionem *κνάπτοντες* (vid. mea in Polit. Ed. Turic. II. p. 15) istis ap. Synes. vocibus: *κναφεῖς* et *κναπτόμενα*, tueri debebat. Jo. Zonaras Orat. ap. Leunclav. Jur. Gr. Rom. T. I, p. 357. *τὸ* (leg. *τῷ*) *κατὰ διάνοιαν τελοῦντι ἁμάρτημα, μετανοίας δεῖ τῷ τοιούτῳ καὶ ἐξομολογήσεως, ἵνα διὰ τούτων καθάρῃ τὸν λογισμὸν τοῦ ἐκ τοῦ μολυσμοῦ τῆς κατὰ διάνοιαν ἁμαρτίας αὐτῷ προστετηκότος ὀμόργματος.* Rari usus translatum verbum *ἀπομόργνυμι.* Jo. Diacon. Vitâ S. Josephi, in Act. SS. T. I, p. 40, C. (Append.) *οἶδα, δεσπότα, ὡς τὸ πανάχραντόν σου πνεῦμα οὐκ ἀναπέπαυται ἐν ἐμοὶ διὰ τὰς ἀπομορχθείσας τῇ ψυχῇ μου κηλῖδας.* Paulo crebriora exempla translati nominis *ἀπόμοργμα.* Gregor. Palam. Prosopogr. p. 5 Turneb. *ἀπόχρη βραχέ' ἄττα ἐπελθεῖν καὶ μόνον ὑμᾶς ἀναμνῆσαι οἷα φιλεῖ παρέχειν μοι μοχθηρίας ἀπομόργματα.* Psell. In Quat. Math. Discipl. ed. Venet. 1532. fol. 12, r. — *ὡς εἶναι τὰς μὲν ἐν ἡμῖν ἐπιστήμας τῶν ἐν τοῖς οὖσι λόγων οἱονεὶ ἀπομόργματα.* Translatum *ἐνομόργνυμι* est ap. Plutarch. Cicer. p. 877, C. *ἡ δόξα δεινὴ τὸν λόγον ὥσπερ βαφὴν ἀποκλύσαι τῆς ψυχῆς καὶ τὰ τῶν πολλῶν ἐνομόρξασθαι πάθη δι' ὁμιλίαν καὶ συνήθειαν τοῖς πολιτευομένοις*, ubi Solanus T. IV, p. 608. lectionem *ἐνομόρξασθαι*, hodie receptam, loco olim vulgatae *ἀνομόρξασθαι* e codd. A. et B. reponi iussit, simul comparato Plut. Crass. p. 543, E. *βουλόμενος ὅτι πλείστοις καὶ ἀκρατήτοις προσομόρξασθαι τὸ ἄγος.* *Ἐξομόργνυμι*, de quo supra, male tentarunt Porsonus ap. Aristoph. Acharn. v. 843. et Elmsleius ap. Eurip. Bacch. v. 344, quos Ruhnkenius, ab Elmsleio laudatus, meliora edocere poterat. *Ἐξομόργνυσθαι*, effingere, est ap. Caesarium Quaest. II, p. 605, C. (Bibl. PP. Paris. 1654.) *πῶς δὲ καὶ τὰ ὕδατα, τῷ αὐτῷ ὑπείκοντα θεσπίσματι, μιᾶς ὑπάρχοντα φύσεως, μαλακῆς τε καὶ ῥυτῆς, μυρία γένη πλωτῶν ἐμψύχων, κητῶν τε καὶ σελαχῶν, ἐν μιᾷ καιροῦ ῥοπῇ ὁμοίως τῇ γῇ ἐξωμόρξατο;* Inauditum est, quod habet ***Συναγωγὴ Λέξ. Χρησ.*** Anecd. Bachmann. T. I, p. 225, 11. *Ἐξομόργνυνται· ἀπομάττονται, ἀφοσιοῦνται.* Sed legendum: *ἀφομοιοῦνται.* De nomine *ἐξόμορξις* monui ad Plat. Tim. p. 80, E. in Ed. Turic. II, p. XIV sq. Translato *προσομόργνυμι* usi sunt, quos Ruhnkenius laudavit, Plutarch. loco supra allato et Themist. Or. XXI, p. 249, A., quorum hic locum ex Legg. laud. aperte respexit. Sed longe frequentissima est metaphora dupliciter compositi *ἐναπομόργνυμι*, quod Porsonus et Elmsleius Aristophani et Euripidi ll. ll. obtrudere conati sunt. Longinus, sive mavis Apsines, in Aldi Rhet. Gr. p. 718. *διὰ τῆς κινήσεως τῆς ἐναπομορχθείσης φαντασίας εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ὑποδοχήν.* Porphyr. Sent. 32. p. 232 Holst. *ἐκ τῆς προσπαθείας ἐναπομόργνυται τύπος καὶ φαντασία εἰς τὸ πνεῦμα.* Jamblich. De Myst. Aegypt. p. 118, 12. *μιασμὸν ἐναπομόργνυται τῶν τῇ ψυχῇ κοινωνησάντων ποτὲ σωμάτων ἡ ἀπόλαυσις.* Metaphoram in voce *ἐναπομόργνυνται* ap. personatum Dionys. Areop. Epist. IX. docte illustrat Maximus Schol. p. 330 ed. Morell., ex quo sua hausit Pachymer. Schol. p. 424. Jo. Chrysost. Opp. ed. Savil. T. VI, p. 288. *τὰς νόσους καταλέγοντα, ὅσας ἐναπομόργνυται τῇ ψυχῇ* (*ἡ τρυφή*). Synesii loco De Insomn. p. 156, A., quem Ruhnken. ad Tim. laudavit, adde alium De Insomn. p. 139, D., a Ruhnkenio in Ed. I. allatum, et insuper Epist. 44. p. 186, A. *τοὺς Αἰμυλίου γὰρ ἀλάστορας δέδιμεν, εἰ θιγγάνων ἡμῶν ἐναπομόρξῃ τὴν προστροπήν.* Vid. Krabinger. ad Synes. Opp. T. I, p. 328. Thomae Magistro Epist. p. 230. literae dicuntur *ὥσπερ λαλοῦντα σιωπώντων ἠθῶν ἐναπομόρξασθαι χρώματα καὶ ἀσωμάτου ψυχῆς εἰκόνας ἐκφῆναι δεόντως.* Geminus usus figuratus verborum *ἀναμάττω, ἐκμάττω, προσμάττω* et *ἐναπομάττω*, ple-

P. 194. *ἐὰν δέ τι δύςκολον ἐμπίπτῃ*[344] *τοῖς λόγοις, ἐγὼ πάλιν ὑμᾶς ὥςπερ ποταμὸν διαβιβάσω.*

P. 195. (*τὸ φρόνημα τῶν ἀνακαινισθέντων*) *τὰ ἐκεῖ βλέπειν καὶ τὰ ἐκεῖ φαντάζεσθαι παιδαγωγούμενον*[345].

P. 196. *ὅτι μὴ τῶν τριγώνων εἴσω*[346] *τῆς εὐσεβείας ἔστησαν σχημάτων.*

P. 198. (*ἔρημος*) *ἡ .. εὔκαρπος .. καὶ εὔβοτος*[347] *καὶ εὐθαλὴς καὶ εὐεπίβατος ἁγίοις.*

Legg. X, 900, C. *ἂν δέ τι δύςκολον ἐμπίπτῃ τοῖς λόγοις, ἐγὼ σφὼ ὥςπερ νῦν δὴ δεξάμενος διαβιβῶ τὸν ποταμόν.*

Phaedr. 250, A. *εἶδον τότε τἀκεῖ.*

Sympos. 210, E. *ὃς .. ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ἐρωτικὰ παιδαγωγηθῇ.* al.

Tim. 53, C. *ἡ δὲ ὀρθὴ τῆς ἐπιπέδου βάσεως ἐκ τριγώνων ξυνέστηκε.*

Critias, 111, A. (*τὴν χώραν*) *εὔκαρπόν τε εἶναι καὶ τοῖς ζώοις πᾶσιν εὔβοτον.*

---

rumque forma media enuntiatorum. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 174. Figuratum *προςμάττω* est ap. Philostr. V. A. L. III, p. 131. *δοκεῖ μοι καὶ τὸν προγνωσόμενον ἄνδρα ὑγιῶς ἑαυτοῦ ἔχειν, καὶ μήτε κηλῖδα προςμεμάχθαι τῇ ψυχῇ μηδεμίαν, μήτε οὐλὰς ἁμαρτημάτων ἐντετυπῶσθαι τῇ γνώμῃ.* Frequentius *ἐναπομάττω*. Method. ap. Epiphan. p. 545, D. *κηλῖδας ἐναπεμάξατο κακίας πολλῆς*, et p. 583, B. *εἰς τὸ .. ἐναπομάξασθαι κῆρας.* Procop. in Esai. p. 147. *λογίζου τὸν ἐπιθυμίαις ποικίλαις ἀγόμενον, πῶς ἔοικεν ῥαβδιζομένῳ. κέντρα γὰρ καὶ ὠδῖνας ἐπιθυμία τοῖς ἀκολάστοις ποιεῖ* (f. l. *ἐμποιεῖ*), *μέχρι μώλωπα δυςώδη ψυχαῖς ἀθλίαις ἐναπομάξηται, ὃν ἡ τῶν αἰσχρῶν ἐνεργάζεται μνήμη*, quae ducta ex Platonis fonte Gorg. p. 524, E. *κατεῖδεν οὐδὲν ὑγιὲς ὂν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ διαμεμαστιγωμένην καὶ οὐλῶν μεστὴν* cet., unde etiam Philostratum l. l. profecisse, Koen. ad Greg. Cor. p. 492 Schaef. docuit. Denique ad idem metaphorae genus pertinent *τυποῦν, ἀποτυποῦν, ἐκτυποῦν, ἐντυποῦν, ἐναποτυποῦν*, quae tamen, quum illa, de quibus supra dictum, fere in malam partem accipiantur, de notis tum virtutum, tum vitiorum animo impressis, et saepius quidem in bonam partem usurpari solent. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 116. et annott. in El. Cret. col. 766 (15). De verbo *ἐκτυποῦν*, quo Methodius h. l. a Platone sumto, sed in bonam partem accepto utitur, cf. p. 190. *τῆς καθ᾽ ὁμοίωσιν μορφῆς ἐν αὐτοῖς ἐκτυπουμένης τοῦ λόγου*, ubi verba *ἐκτ. τ. λ.* male om. VB. V., sed add. A. M. P.; praeterea *ἐκτ.* A. C., *ἐντ.* M. P. Atqui nomen *ἐκτύπωσις* in eodem argumento positum p. 190 et 195. Verbum *ἐντυποῦν* de vitiorum notis usurpat Philostr. V. A. L. III, p. 131. loco supra allato. Longiori annotationi finem tandem imponam, si prius notavero Lindavium, qui Comm. in Plat. Tim. p. 123. (ad vocem *ἐξόμορξις* p. 80, E.) haec annotavit: „Tim. Lex. Plat. v. *ἐξομοργνύμενος* explicat *ἐκματτόμενος καὶ ἀποτυπούμενος*. Quarum explicationum posterior fabulam quandam spectare videtur Christianorum (sic).“ Obscurum vero et ineptum commentum!

344 *Ἐὰν ... ἐμπίπτῃ* ex Platone Legg. l. l. rescripsi; *ἐὰν ... ἐμπίπτει* A., *εἰ .. ἐμπίπτει* VB. P. C., utrumque mendose. Proxima sic vertenda: ego vos rursus tanquam flumen traiiciam, i. e. efficiam, ut quaestionis difficultates superetis. Imago sumta a Platone Legg. l. l., qui verbis *ὥςπερ νῦν δὴ* refertur ad p. 892, D. sq., ubi eadem imago uberius exornata est. *Ὑμᾶς* ap. Nostrum confirmat H. Stephani coniecturam *σφώ*, receptam ab Astio, cuius vid. Animadvss. p. 491 sq., sed nuper in Ed. Tur. ll. cum *σφῷν* male permutatam, quod, licet a codd. oblatum (*σφῷν* Euseb. P. E. XII, 52), tamen respui oportet. Nam *δεξάμενος* et *διαβιβῶ* accus. *σφώ* efflagitant, ut sententia haec sit: ego vos — susceptos flumen traiiciam. Cf. Plat. Legg. X, p. 892, E. *καλεῖν ὑμᾶς τότε καὶ συνδιαβιβάζειν ἐμπειρίᾳ.* Vulg. lectio necesse est sic vertatur: ego vobis — flumen traiiciam. Sed praeterquam quod vobis, i. e. *σφῷν*, per se ineptum erit (neque enim id potissimum spectatur, flumen ut pro aliis traiiciatur, sed ipsi ut traiiciantur), *δεξάμενος* non habebit, quo referatur, et *διαβιβῶ* pro *διαβήσομαι* perperam accipietur. Est autem *διαβιβάζω*, traiicio, pariter ac *συνδιαβιβάζω*, una traiicio, *ἅπαξ* ap. Platon. *λεγόμενον*. Prioris verbi vulgarem formam futur. *διαβιβάσω* Methodius pro Attica ap. Plat. *διαβιβῶ* posuit. Vid. Moer. Attic. p. 124., ibique Pierson., ad quos Ast. provocavit. De luculenta Platonis imitatione, quae huic Nostri loco inest, monui ad El. Cret. col. 811 (1), ubi simul metaphoram attigi, qua *διαβιβάζεσθαι* et *διαπορθμεύεσθαι* placita dicuntur, quae dialectices ope per difficultates salva perducuntur.

345 *Παιδαγωγούμενον* A.: *παιδαγωγουμένων* P. C. Sed *φρόνημα* recte dicitur *παιδαγωγεῖσθαι*, i. e. institui, erudiri. Conf. p. 264. *τοῦ θεοῦ τὴν ἀνθρωπότητα .. παιδαγωγήσαντος.* Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 6, qui tamen locum, a nobis ex Symposio allatum, male neglexit. Quod illic *παιδαγωγεῖν πρός τι*, idem l. l. ratione satis inusitata *παιδαγωγεῖν* c. inf. *Τὰ ἐκεῖ*, in verbis *τὰ ἐκεῖ βλέπειν* et *τὰ ἐκεῖ φαντάζεσθαι*, per se sunt coelestia, ut ap. Plat. Phaedr. l. l. Vid. annot. 313. 332. Formulae *τὰ ἐκεῖ βλέπειν* in seqq. respondet *ἄνω βλέπειν*. Sic Plato Phaedr. p. 249, D. *ὄρνιθος δίκην βλέπων ἄνω*, cuius loci imitationem ap. Plutarchum in annot. 326. indicavi. De verbo *φαντάζεσθαι* vid. annot. 322. In iis, quae ap. Method. sequuntur, verbis *τὰ ἐκεῖ βλέπειν καὶ τὰ ἐκεῖ φαντάζεσθαι* ista respondent: *τοὺς ἄνω νεύοντας καὶ τοὺς ἄνω βλέποντας.* Sic A.: *τοὺς ἄνω* post *καὶ* om. P. C. De codd. mss. non liquet; sed *ἄνω* h. l. non minus recte repetitum, quam *τὰ ἐκεῖ* in superioribus.

346 *Εἴσω* A. P. C.: *ἔσω* VB. Tu vide Schneider. Praefat. in Platonis Civit. T. I, p. LIII. De voce *εἴσω*, pro *ἔνδον* vel *ἐντὸς* usurpata, vid. Lobeck. ad Phryn. p. 127 sq. Causam autem his verbis Methodius declarat, cur multi in rerum divinarum studio a Satana labefactentur. Qua ille in re Pythagoreorum doctrinam de triangulis, rerum fundamentis, a Platone in Timaeo adoptatam (vid. Stallbaum. ad Tim. p. 223 sq.), inaudito conatu ad doctrinam de moribus transtulit.

347 *Εὔβοτος* A. M. P. (recepit Val. ex M.) C.: *εὔβατος* V., male. Sequitur enim *εὐεπίβατος*, suntque *εὔκαρπος* et *εὔβοτος*, ut h. l., copulata ap. Plat. Crit. l. l., ubi sermo est de priscae Atticae fertilitate. Hinc Noster illa Platonis *ἅπαξ λεγόμενα* ad desertum transtulit, quod Apocal. 12, 6. commemoratur et ab ipso allegorice depingitur. *Εὐεπίβατος* ap. Platonem non reperitur, *εὔβατος* semel (Legg. VI, p. 761, A. c. dat., quem *εὐεπίβατος* h. l. secum habet), ut sunt omnino apud eum

P. 203. **μῆκος .. καὶ πλάτος καὶ βάθος σῶμα ἐργάζεται** [348].	Legg. X, 896, D. **μήκους σωμάτων καὶ πλάτους καὶ βάθους.**
ἵνα μὴ τὸ προκείμενον ἐάσαντες τὸ πάρεργον [349] **σκοπῶμεν.**	Polit. 286, D. **καίτοι πρός γε τὸ νῦν προτεθὲν ἡμῖν πάρεργον λεγόμενον.**
(ἡ ἐκκλησία) πτερουμένη τοῖς οὐρανοπόροις τῆς παρθενίας πτεροῖς [350].	Phaedr. 256, D. **τῆς ἐπουρανίου πορείας.**
P. 205. **ὁ πολυκέφαλος καὶ πολυπρόσωπος θήρ** [351].	Pol. IX, p. 588, C. **θηρίου ποικίλου καὶ πολυκεφάλου.**
P. 207. **τὰ ἄλλα τούτων** [352] **ἀδελφὰ καὶ συγγενῆ.**	Phaedr. 246, D. **καὶ τἄλλα .. τὰ τούτων ἀδελφά.** al.

---

rara ac fere *ἅπαξ λεγόμενα* adiectiva, ab *εὖ* incipientia et a verbis, praesertim compositis, in *-τος* derivata. — Sunt autem haec verba opposita superioribus: (*ἡ ἔρημος*) *ἡ κακῶν ἔρημος ἀληθῶς καὶ ἄγονος καὶ στεῖρα φθορᾶς καὶ δυςπρόσιτος καὶ δύςβατος τοῖς πολλοῖς*, ubi *κακῶν ἔρημος* VB. P.: *κακῶν πλήρης* A. pessime. Tu conf. Plat. Legg. IX, p. 862, E. *ποιοῦντες ... ἀνδρῶν κακῶν ἔρημον τὴν πόλιν*, aliaque exempla vocis *ἔρημος* c. gen. copulatae ap. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 824. *Δυςπρόσιτος* ap. Plat. nusquam, *δύςβατος* bis tantum reperitur (Pol. IV, p. 432, C. Legg. VI, p. 761, A. et hoc quidem loco cum dativo, ut ap. Method.), ac valet de hoc genere adiectivorum verbalium idem, quod de illis ab *εὖ* incipientibus supra diximus. *Οἱ πολλοί*, quibus post oppositi *οἱ ἅγιοι*, sunt vulgus profanum, ut ap. Plat. Phaedr. p. 249, D. et saepe al. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 148. Ceterum oppositio sententiarum inter se relatarum: *δύςβατος τοῖς πολλοῖς* et *εὐεπίβατος ἁγίοις*, aliquid *Γοργίειον* habet et simile illorum Agathonis ap. Plat. Symp. p. 197, D. *ζηλωτὸς ἀμοίροις, κτητὸς εὐμοίροις.*

348 Omne corpus longitudine, latitudine et altitudine contineri, sententia est, a Platone obiter commemorata Legg. l. l. et Soph. p. 235, D., ubi in argumento de *εἰκαστικῇ* haec item coniunctim posita: *ἐν μήκει καὶ βάθει καὶ πλάτει.* De altitudine et latitudine idem sigillatim agit Tim. p. 53, C. sqq. Posterioris aetatis philosophi illam corporis definitionem ita enuntiaverunt, ut dicerent, omne corpus esse *τριχῇ διαστατόν*, nimirum longitudine, latitudine et altitudine. Quo pertinent, quae apud Methodium praecedunt: *ἡ τριὰς σωμάτων ἐστὶ ποιητική.* Vid. Stob. Ecl. L. I. c. 15. p. 340 Heer. et p. 350 sq. ibique Heeren. p. 351. Plura dabunt Animadvss. in Basil. I, p. 19 sq. (ubi haec Methodii haud neglecta) et annott. in El. Cret. col. 768 (7).

349 **Τὸ πάρεργον** A.: *τὰ πάρεργα* VB. P. C. Sed *τὸ πάρεργον* et *τὸ προκείμενον* non minus recte inter se opponuntur, quam *τὸ προτεθὲν* et *πάρεργον* ap. Plat. Polit. l. l. *Τὰ πάρεργα* autem si scribatur, necesse erit, etiam *τὰ προκείμενα* ponatur, quemadmodum alias *ἔργον* et *πάρεργον* vel *ἔργα* et *πάρεργα* invicem sibi opponi solent. Cf. Plat. Tim. p. 38, D. Epist. VII, p. 330, C. et vid. Wyttenbach. Ind. Plut. v. *πάρεργον*. *Τὰ προκείμενα* et *τὰ πάρεργα* inter se opponuntur p. 257. *Τὸ προκείμενον*, institutum, est ap. Method. Hom. in Sym. et Ann. p. 48. *ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐπανάξωμεν τὸν λόγον.* *Τὸ προκείμενον* eidem ap. Epiphan. p. 567, A. idem quod *τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ* ap. Plat. Gorg. p. 457, D.

350 Fingendae vocis *οὐρανοπόρος* ansam Methodio dedit illa Platonis *ἐπουράνιος πορεία* Phaedr. l. l., ubi alii minus recte *ὑπουρανίου πορείας* scribunt. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 496. et Lex. Plat. T. I, p. 815, quamquam idem, a se dissentiens, T. III, p. 153. *ὑπουρανίου* scribit. In eadem re Plato de anima Phaedr. p. 246, C. *μετεωροπορεῖ*, sicuti hodie cum plerisque codd. loco olim vulgati *μετεωροπολεῖ* scribitur. Vide Krabinger. et me ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurr. p. 300. 367, *a*. De citato gressu Noster Homil. in Symeon. et Ann. ed. Pantin. p. 70. *μετεωροπορῶν τοῖς διαβήμασιν ὠκυτάτως.* *Οὐράνιον πορείαν* Plato Pol. X, p. 619, E. commemorat. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 119. Sed nostro loco Methodium ex Phaedro profecisse, reliqua, indidem sumta, argumento sunt. De v. *πτερουμένη* vid. annot. 273, de formula *τοῖς τῆς παρθενίας πτεροῖς* annot. 300.

351 Genium malignum, omnium vitiorum auctorem, significat, cui describendo Homeri de Chimaera versus Il. **Z.** 181 sq. adhibet, et cuius singula capita, quae numero sint septem, totidem vitia esse docet p. 206. *κεφαλὴ ... τοῦ δράκοντός ἐστιν ἡ ἀκρασία καὶ ἡ τρυφή.* cet. Imaginis Plato auctor exstitit Pol. IX, p. 588, C. — p. 589, D., qui p. 588, C. Chimaeram item ad partes vocat. Cum verbis, ex p. 588, C. supra allatis, conf. ista p. 589, B. *τοῦ πολυκεφάλου θρέμματος.* Platonis exemplo posterioris aetatis scriptores in declaranda natura vitiorum et pravorum affectuum *τὸ πολυκέφαλον θηρίον* et *θηρία* certatim celebrarunt. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 161 sq. Adde Climac. ad Pastor. c. 1 extr. p. 5. *οὐδὲν δὲ ἀπεικὸς τὸν σὸν νοῦν νοήσεις τὸν ἀναιρέτην τῶν θηρίων.* Eâdem sententiâ Noster p. 197. *ἀβλαβὴς ἀπὸ τοῦ θηρὸς* (sic VB. P. C.: *ὑπὸ θηρ.* A.) *τῆς ὀργῆς*, et hic in proximis: *ἐναντία θέσθε τῷ θηρὶ σφριγῶντι τὰ ὅπλα*, quibus adhibenda sunt, quae de formula *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* Ast. ad Plat. Polit. p. 501. Stallbaum. ad Polit. T. I, p. 314 sq. docuerunt. De verbo *σφριγᾶν*, tumere, vid. Ruhnken. ad Tim. Lexic. V. Pl. p. 244 sq. Matthaei. ad Jo. Chrysost. Eclog. II, p. 4 sq. Jacobs. ad Philostr. Imag. p. 666. et Creuzer. Annott. in Plot. p. 347, *a. b.* Ceterum quaeritur, Methodius suopte ex ingenio, an ex poëta, nescio quo, depromserit, quem post Homeri de Chimaera versus, paucis de suo interiectis, in clausula ponit pentametrum: *Λοίγιον ἐκ γενύων ἀφρὸν ἐρευγομέναν.* Sic enim, *ἐρευγομέναν*, M. P. probante Valesio, pro *ἐρευγόμενον* A., quod C. temere defendit.

352 **Τούτων** A.: *τούτοις* VB. P. C. Tu cf. Plat. Phaedr. l. l., ubi vox *ἀδελφός*, de re aequali vel simili usurpata, genitivum, ut fere semper ap. Platon., secum habet. Posterioris aetatis scriptores genitivo parcius quam dativo in hac voce utuntur. Vid. Krabinger. ad Synes. De Provid. p. 217. meaque in Novis Annal. Philol. Vol. XLIX, Fasc. IV. p. 423. Translatus vocis usus interpretibus fraudi fuit ap. Method. p. 19. *ἀπὸ τῆς ἰδίας ἕκαστον διδάσκων ἀδελφῆς, οἷα σαρκὸς ἀποτέμνειν τὴν κατὰ συνουσίαν ἡδονήν.* Tu, deleta interpunctione, quae ap. Phot. cod. 237, p. 308, *a*. 13.

P. 210. (*πειράσομαι*) *διευκρινήσασθαι ὅτι* [353] —.	Parm. 135, B. *ταῦτα πάντα ἱκανῶς διευκρινησάμενον.*
φάσκουσι γὰρ ὥςπερ σφαίρας ἐντόρνου [354] *στροφαῖς ἀπεικάζεσθαι τὴν περιφέρειαν τοῦ κόσμου, τῆς γῆς κέντρου καὶ σημείου τόπον ἐπεχούσης* [355].	Legg. X, 898, B. *σφαίρας ἐντόρνου ἀπεικασμένα φοραῖς.*
περιφορᾶς (p. 211) *γὰρ οὔσης σφαιρικῆς, ἀνάγκη, φασί, ... μέσην τοῦ παντὸς τὴν γῆν τυγχάνειν* [356], *περὶ ἣν ὁ οὐρανὸς περιδινεῖται* [357] *προγενεστέραν οὖσαν.*	Phaed. 108, E. (*γῆ*) *ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ.* Tim. 40, B. *γῆν ... πρώτην καὶ πρεσβυτάτην θεῶν.*
τῶν παρ' αὐτοῖς εἰρηκότων σοφῶν ὡς οὐδὲν Ὀλυμπίων ἐντιμότερον γηγενὲς [358] *καὶ πρεσβύτερον.*	Legg. V, 727, E. *οὐδὲν γὰρ γηγενὲς Ὀλυμπίων ἐντιμότερον.*

---

recte deest, verba: *ἀδελφῆς οἷα σαρκός*, sic verte: tanquam sorore carne. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 3.

353 *Ὅτι* A. P.: *ἔτι* C. typographi errore. *Διευκρινοῦμαι*, explico, explano, est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον* Parm. l. l., ubi id verbum accusativum secum habet, cuius loco Noster *ὅτι* — posuit. Apud posterioris aetatis scriptores perfrequens est act. *διευκρινεῖν* c. acc. Vid. mea ad El. Cret. col. 782 (10). Tenor sententiae, cuius haec verba partem faciunt, sic habet: *ὅθεν εἰ παρείης, ὦ Ἀρετή, — — πειράσομαι δὴ συναγωνιζομένης σου —, — — διευκρινήσασθαι ὅτι* (infertur versus Od. *Α*, 7.) —. Ad quae Virtus ita respondet: *Ἀλλὰ πάρειμι καὶ συναγωνίζομαι· τελέως γὰρ ὁ λόγος κεκοσμήσεται καὶ τούτων προςαφθέντων.* Sic A. P. C.; sed legendum priore loco: *εἰ παρίῃς*, posteriore *ἀλλὰ παρίημι*, quod ad praegressum *εἰ παρίῃς* refertur, ut *συναγωνίζομαι* ad *συναγωνιζομένης*, de quo vid. annotat. 11. Sic ap. Platon. *ἀλλὰ παρίημι* praegressis *πάρες, εἰ παρίῃς* simm. respondet, Symp. p. 199, B. C. 214, E. Pol. V, p. 458, B., ubi videas, quae Schneiderus de accentu in *παρίῃς* contra Bekkerum monuit. Illa: *τελέως γὰρ ὁ λόγος κεκοσμήσεται*, sumta ex Pol. VI, p. 506, B. *οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται* — —; ubi nonnulli, Bekkero auctore, cum pluribus codd. *παντελῶς* pro *τελέως* scribunt. Sed *παντελῶς* glossema redolet, et *τελέως*, quod Schneiderus recte servavit, imitatione Methodii confirmatur. De scriptura Platonica *τελέως* pro vulgari *τελείως* vid. annott. in El. Cret. col. 773 (4) et Symbol. in Epiphan. p. 53 sq. Adde Method. in fragmento II. De S. Cruce ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 828, A. *ἡττήθη .. τελέως ὁ θάνατος*, et annot. 580.

354 *Ἐντόρνου* A.: *εὐτόρνου* P. C. Tu cf. Plat. Legg. l. l., quem Methodius, licet contra Aegyptiorum et Chaldaeorum rationes apotelesmaticas disputans, tamen manifesto respicit. Apud Plat. p. 898, A. haec praecedunt: *τῶν ἐντόρνων .. κύκλων.* Alias vox *ἔντορνος* apud illum non occurrit. Voci *φοραῖς* ap. Plat. respondet *στροφαῖς* ap. Methodium. Magnopere autem fallor, aut *περιφορὰν* pro *περιφέρειαν* in seqq. scribendum; neque enim sermo est de mundi circumferentia, sed de eius conversione, ut ap. Plat. Legg. l. l. et p. 898, C. *τὴν ... οὐρανοῦ περιφοράν.* Emendationem confirmant, quae ap. Method. sequuntur: *περιφορᾶς γὰρ οὔσης σφαιρικῆς.* Ita enim A. P.; Combefisius *περιφερείας* legi temere mavult. Neque magis placet, quod idem *περιφέρειαν* pro *περιφορὰν* legendum coniicit p. 212. *οὐδὲν αἰσχύνονται καταγράφοντες τὴν τῆς οἰκουμένης περιφορὰν γεωμετρικοῖς θεωρήμασι καὶ σχήμασι*, quibus verbis superiora p. 210 sq. ita repetuntur, ut simul declaretur, terram, mundi centrum et axem, simul circa suum axem moveri. Qua in re Methodius sententiam attigit, a multis Platoni tributam. Vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaed. p. 286 sq. Gelder. ad Tim. Locr. p. 91 sq. Stallbaum. ad Plat. Tim. (p. 40, B.) p. 171 sq. et annot. 365. *Οἰκουμένη* autem i. q. *ἡ γῆ.* Vid. Schleusner. Lex. N. T. T. II, p. 262. Magis excusandum, quod Combefisius voci *περιφορὰ* alteram *περιφέρεια* substituit p. 213. *διὰ τὸ πάσας τὰς περιφορὰς τὰς προςπιπτούσας εὐθείας ἐπὶ τὴν γῆν ἴσας ἀλλήλαις εἶναι.* Sic A. mendose: *πάσας ἀπὸ τῆς περιφορᾶς* P.: *πάσας ἀπὸ τῆς περιφερείας* C., quod etsi speciosum videtur, fortasse tamen *περιφορὰ* h. l. rariore significatu orbis coeli vel mundi vocatur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 97.

355 Vulgo: *ἐχούσης*. Sed solemnis in hoc argumento dictio: *κέντρου καὶ σημείου τόπον* s. *λόγον ἐπέχειν.* Vid. Bak. ad Cleomed. p. 372. Et omnino *τόπον* s. *λόγον τινὸς ἐπέχειν* dicuntur, quae alicuius rei instar habent. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 35. Artemidor. ed. Rigalt. p. 40. *τὸ αἰδοῖον ἔοικε γονεῦσι, ἐπεὶ τὸν σπερματικὸν ἐπέχει λόγον.* Leg. *τοῦ σπερματικοῦ.* Nicomach. Enchir. Mus. p. 40 ed. Meibom. *τὸ μὲν ἐν τῷ παντὶ ὡς ἀρχῆς ἔχον λόγον.* Leg. *ἐπέχον*. Gregor. Palam. Oratt. p. 122. *ὁ λόγος τῆς διδασκαλίας τοῦ πνεύματος σπέρματος ἔχει λόγον.* Leg. *ἐπέχει.* Ceterum de re conf. p. 211. *ἐκ σημείου καὶ κέντρου περιφέρεια συνέστηκεν*, quibus Leontius et Joannes in VV. LL. ap. Allat. addunt: *ὃ δὴ κύκλος εἶναι δοκεῖ* cet. ad sensum necessaria. Adde p. 213. *ὁ .. οὐρανὸς καὶ κέντρῳ καὶ σημείῳ κατ' αὐτοὺς τῇ γῇ χρώμενος.*

356 De terra, in medio mundi collocata, cf. Plat. Phaed. l. l. et vide, qui de hac quoque Platonis doctrina exposuerunt, VV. DD. supra annot. 354. laudatos.

357 *Περιδινεῖται* A. (*περιδινεῖτε* M.): *περιδίνεται* V. P. C. pessime. *Περιδινῶ*, quod a Methodio alias in argumento ethico usurpatur (vid. annot. 236), in doctrina de coelo, ut h. l., occurrit ap. Tim. Locr. p. 97, C. Mox *προγενεστέραν* A. M. P. C.: *προγενέστερον* VB. V. Tu cf. Plat. Tim. l. l. et vid. Gelder. ad Tim. Locr. p. 94. Rationem mathematicorum, cur terra coelo antiquior sit, Methodius iis verbis reddidit, quae, in A. VB. M. omissa, Allatius in VV. LL. ex Leontio et Joanne Rer. Sacr. lib. 2. attulit, unde miror non recepta esse a P. et Val. Combefisius recte fecit, quod ea recepit, ac scite idem de *ὁμοιοτελεύτῳ* in verbis *συνέστηκεν ... συνέστηκε* tanquam omissionis causa monuit. Cf. annot. 429.

358 *Γηγενὲς* VB. M. P. C. recte: *γηγενοῦς* A. V., contrarium in sensum perverso praeclaro Platonis effato Legg. l. l., ubi miror nihil annotatum ab Astio Animadvss. p. 236. *Ὀλύμπια* sunt di-

οὐκ ἀεὶ παῖδες[359] ὄντως (p. 212) οἱ Χριστὸν ἐγνωκότες, καθάπερ Ἕλληνες.	Timae. 22, B. Ἕλληνες ἀεὶ παῖδές ἐστε.
P. 216. κρείττους οἱ (p. 217) παλαιότεροι τῶν νῦν[360].	Phileb. 16, C. οἱ .. παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν καὶ ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντες.
εἰ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ (p. 218) τὰ ἄλλα ἄστρα, τὰ εἰς διορισμὸν καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν[361] χρόνου γεγονότα ..., θεῖά ἐστι καὶ κρείττω τῶν ἀνθρώπων, ἀνάγκη καὶ κρείττονα[362] βίον καὶ μακάριον αὐτὰ καὶ εἰρηνικὸν καὶ πολλῷ τοῦ ἡμετέρου βίου διαλλάττοντα δικαιοσύνῃ καὶ ἀρετῇ διάγειν, κινούμενα κίνησιν εὔτακτον καὶ εὐδαίμονα.	Tim. 38, C. ἥλιος καὶ σελήνη καὶ πέντε ἄλλα ἄστρα, ἐπίκλην ἔχοντα πλανῆται, εἰς διορισμὸν καὶ φυλακὴν ἀριθμῶν χρόνου γέγονε. Legg. X, 899, B. Epinom. 981, E. θεῖον γένος ἄστρων .. τυχὸν .. ψυχῆς .. εὐδαιμονεστάτης τε καὶ ἀρίστης. Epinom. 982, E. χορείαν πάντων χορῶν καλλίστην καὶ μεγαλοπρεπεστάτην χορεύοντα.
P. 219. οὐδὲ μὴν ἐπιθυμία χωρὶς ἐνδείας (γίνεται).	Symp. 200, A. ἀνάγκη τὸ ἐπιθυμοῦν ἐπιθυμεῖν οὗ ἐνδεές ἐστι.
ἀνενδεὲς τὸ θεῖον[363].	Pol. II, 381, C. οὐ γάρ που ἐνδεᾶ γε φήσομεν τὸν θεὸν κάλλους ἢ ἀρετῆς εἶναι.

---

vina. Personatus Xenophon ap. Stob. Floril. 66 (64). ψυχὴν μετὰ θεοὺς χρὴ τιμᾶν, τρίτον δὲ Ὀλυμπίων τὸ σῶμα. Vid. Wyttenbach. Ind. Plutarch. v. Ὀλύμπιος. Illa: καὶ πρεσβύτερον (ἢ πρ. C.) Methodius Platonicis de suo adiecit. Idem sententiam Platonis, verbis: τῶν ... σοφῶν, tecte suo more laudati (cf. annot. 153. 183), in hisce ante oculos habuit p. 208. ἡμέτερον προκρίνειν γὰρ τὰ κρείττω καὶ προτάσσειν τῶν γηγενῶν, ubi γάρ, quod P. C. post ἡμέτ. ponunt, tertio loco positum ferri potest. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 368. Πρό, quod A. post προτάσσειν infert, recte om. P. Conf. p. 279. et προκρίνειν c. gen. p. 280, ut ap. Plat. Apol. p. 35, B. Προτιμᾶν c. genit. saepe reperitur ap. Plat., qui tamen προτιμᾶν πρὸ — habet Legg. V, p. 727, D. Γηγενῆ C. ridicule interpretatur, animalia; sunt potius terrena, ut nostro loco et p. 219. κακίας καὶ τῶν γηγενῶν πράξεων.

359 „Respexit ad illa Platonis, quae Soloni dixit sacerdos Aegyptius in Timaeo [loco supra allato]." Allat. Vid. Stallbaum. ad Tim. p. 89. Celebratam a multis sententiam Methodius voce ὄντως, verbis ἀεὶ παῖδες adiecta, significavit. Vid. annot. 206. Rationem, cur Graeci pueri habendi sint, Noster diversam ab ea, quam sacerdos Aegyptius ap. Plat. profert, hanc reddit: μύθοις μᾶλλον καὶ πλάσμασιν ἢ τέχνῃ τῶν λόγων τὴν ἀλήθειαν χώσαντες, i. e. fabulis et figmentis magis etiam quam dicendi artificio veritatem obruentes, in quibus χῶσαι pariter translatum ac καταχῶσαι ap. Platonem. Vid. Stallbaum. ad Plat. Gorg. p. 512, C. et Ast. p. 407. Annott. in Gorg.

360 Vid. Stallbaum. ad Phileb. l. l. p. 122 sq. ed. II. et conf. annot. 282. Quod Methodius ita pergit: ὅθεν καὶ χρυσοῦν ἐκλήθησαν γένος, similia habet Dicaearch. ap. Porphyr. De Abstin. IV, 2. p. 293 Rhoer.

361 Φυλακὴν ἀριθμῶν VB. P. C. optime: φυσικὸν ἀριθμὸν A. Tu cf. Plat. Tim. l. l., unde haec hausta. Quae post γεγονότα sequuntur: καὶ κόσμον οὐρανοῦ καὶ τροπὰς καιρῶν, Methodius de suo adiecit. Mox θεῖα ἐστὶ A.: θεῖά ἐστι P. C. recte.

362 Propter praegressum neutrum κρείττω Methodius h. l. abstinuit Attica forma masculini singul. κρείττω. Vulgaris terminatio recurrit p. 216. εἰς τὴν κρείσσονα κατάστασιν. Alias Nostro magis placuerunt comparativi in ων desinentis formae Atticae, de quibus vid. Gregor. Cor. p. 159 sq. 164 ed. Schaef. Sic ille p. 149. κρείττω μάρτυρα, ubi A. P. C. minus bene κρείττονα: κρείττω VB. Quid? quod idem p. 216. κρείττους quam κρείττονες, quod est ap. Plat. loco παραλλήλῳ, dicere maluit. Κρείσσους idem p. 221, ubi VB. male κρείσσονες. Adde βελτίους p. 222. οἱ σώφρονες βελτίους εἰσὶ τῶν ἀκολάστων. De accus. χείρους vid. annot. 699. Ceterum vides, Nostrum forma Attica κρείττων et vulgari κρείσσων promiscue usum esse. Mox τοῦ ἡμετέρου βίου A. M. P. C.: τὸν ἡμέτερον βίον V. Sed διαλλάττειν τινός τινι non minus recte dicitur, quam ἀφιστάναι τινός τινι ap. Plat. Phaed. p. 111, B., ubi τῇ αὐτῇ ἀποστάσει adverbii locum tenet, ut h. l. πολλῷ. Deinde διαλλάττοντα P. C.: διαλάσσοντα, i. e. διαλλάσσοντα A. Sed διαλλάττω forma est Attica et Platoni usitata. Cf. annot. 305. 326. Astra secundum Graecos divina esse, Platonis verbis Methodius docet. Conf. Legg. et Epin. ll. ll. Ad Epinom. vid. Ast. Animadvss. p. 600. De eadem re Noster p. 219. ἡ τῶν ἄστρων φύσις ἐγγυτέρω τέτακται θεοῦ, κρείσσων (κρείττων C.) οὖσα τῆς τῶν κρειττόνων ἀνθρώπων ἀρετῆς, et post paulo: τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας εἶναι θεῖα cet. Ceterum in parte extrema nostri loci κινεῖσθαι κίνησιν sic dictum, ut χορείαν χορεύειν ap. Plat. Epin. loco iuxta posito, ubi item sermo de astris, quorum motus cum chorea comparatur. Cf. annot. 264. Pertinent haec ad τρόπον ἐτυμολογικόν, de quo vid. Animadvss. in Basil. I, p. 101 inf. Αἰωρεῖσθαι αἰώραν est ap. Plut. Mor. p. 924, B.

363 De sententia Platonica, qua omnem adpetitum ex indigentia nasci docemus, cf. Symp. l. l. Phil. p. 35, A. sqq. et Eryx. p. 405, E. Eam sententiam Methodius obiter respicit ap. Epiphan. p. 553, B., ubi haec iuxta posita: μηδὲ προςδεῖται ἢ ἐπιθυμεῖ, et: τὸ .. μὴ δεῖσθαι μηδὲ ἐπιθυμεῖν. Sed data opera eandem explicat ap. Epiphan. p. 582, A. B.

P. 220. (ὁ ϑεός) [364] *κατευϑύνων τὸν οἴακα τῆς οἰκουμένης* [365].

ἀναίτιος πᾶσι [366] *πάσης βλάβης* (p. 221) *ὁ ϑεός.*

πᾶς .. ὁμολογήσει τὸ ϑεῖον [367] *δίκαιον, ἀγαϑόν, σοφόν, ἀληϑές, ὠφέλιμον, ἀναίτιον κακῶν, ἀσύμπλοκον πάϑους καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον. καὶ εἰ οἱ δίκαιοι κρείσσους* [368] *εἰσὶ τῶν ἀδίκων καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἡ ἀδικία βδελυκτή, χαίρει δὲ ὁ ϑεὸς τῇ δικαιοσύνῃ, δίκαιος ὤν, στυγητὴ αὐτῷ ἡ ἀδικία, ἐναντίον οὖσα καὶ ἐχϑρὸν τῇ δικαιοσύνῃ.*

εἰ τὸ ὠφελοῦν πάντως ἐστὶν [369] *ἀγαϑόν, ὠφέλιμον δὲ σωφροσύνη καὶ οἴκῳ καὶ βίῳ καὶ φίλοις, ἀγαϑὸν ἄρα ἐστὶν ἡ σωφροσύνη.*

Pol. 272, E. *τοῦ παντὸς .. ὁ κυβερνήτης, οἷον πηδαλίων οἴακος ἀφέμενος.*

Tim. 42, D. *ἵνα τῆς ἔπειτα εἴη κακίας ἑκάστων ἀναίτιος.*

Phaedr. 246, E. *τὸ δὲ ϑεῖον καλόν, σοφόν, ἀγαϑὸν καὶ πᾶν ὅ τι τοιοῦτον.* Pol. II, 379, C. *τῶν .. κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν ϑεόν.*

Pol. I, 352, B. *ἀμείνους καὶ δυνατώτεροι πράττειν οἱ δίκαιοι φαίνονται* cet.

Pol. I, 352, A. *Δίκαιοι δέ γ' εἰσὶν .. καὶ οἱ ϑεοί; — Καὶ ϑεοῖς ἄρα ἐχϑρὸς ἔσται ὁ ἄδικος ..., ὁ δὲ δίκαιος φίλος.*

Pol. X, 608, E. *τὸ δὲ σῶζον καὶ ὠφελοῦν τὸ ἀγαϑόν (εἶναι).* Charm. 169, B. *τὴν γὰρ οὖν δὴ σωφροσύνην ὠφέλιμόν τι καὶ ἀγαϑὸν μαντεύομαι εἶναι.*

---

364 Deum omnis indigentiae expertem esse, Platonis est sententia (Pol. l. l.), a Methodio celebrata, cuius haec conf. ap. Phot. cod. 234, p. 301, *b*. Bekk. *ἡ .. ἀγένητος καὶ ἀνενδεὴς καὶ ἀκάματος φύσις ὁ ϑεὸς μόνος ᾄδεται:* cod. 235, p. 302, *a*. 31. *τῷ μόνῳ σοφῷ καὶ ἀπροσδεεῖ ϑεῷ*, et p. 302, *b*. 9—33, ubi haec sententia pluribus adstruitur. Quae contra cur Diabolus *ἀνενδεὴς* non sit habendus, idem declarat ap. Epiphan. p. 543, B. Astra, a Graecis pro diis habita, non magis *ἀνενδεῆ* esse, idem in seqq. docet.

365 *Οἰκουμένην* A. recte interpretatur o r b e m, male P. u n i v e r s u m. Vid. annot. 354. 379. Possino erroris ansam illud dedit, quod Deus, mundi rector, cum navis gubernatore comparari solet imagine, a Platone exornata Polit. loco, e regione posito. Sic Method. ap. Epiphan. p. 544, A. *ὥςπερ σκάφος τῷ τῆς σοφίας οἴακι διευϑύνων ἀκλινῶς τὸ πᾶν*, et Homil. in Sym. et Ann. ed. Pantin. p. 74. de Filio: *οἰακίζοντι παλάμῃ παναλκεστάτῃ καὶ πανσοφωτάτῃ τὰ πάντα.* Sed nostro loco sermo est de divina terrae gubernatione. Alias id quod est *οἰακίζειν* Fato tribuitur, velut p. 209. *τὸν βίον ἡμῶν οἰακίζεσϑαι τῆς εἱμαρμένης ταῖς ἀνάγκαις*, et p. 220. *τὸν ἄνϑρωπον .. ἀνάγκαις ἀφύκτοις εἱμαρμένης λέγοντες οἰακίζεσϑαι.* Quae admonent *Ἀνάγκης οἰακοστρόφου* ap. Aeschyl. Prom. cui *οἰακονόμοι* sunt dii vs. 149. Sed de toto hoc figurate loquendi genere vid. Creuzer. ad Procl. in Alcib. I, p. 78.

366 *Πᾶσι*, quod A. om., recte add. VB. P. C.; nam solet sic Plato. Cf. v. c. Prot. p. 324, A. *ἔνϑα δὴ πᾶς παντὶ ϑυμοῦται:* Pol. V, p. 475, A. *πάντα οἶνον ἐπὶ πάσης προφάσεως ἀσπαζομένους*, et saepe alias. De celeberrima Platonis sententia, quod Deus hominibus non sit auctor malorum, cf. paulo inferius p. 221 et p. 227, et quos hisce locis *παραλλήλους* adhibuimus ex Platone. Laudatissimum illud, quod ad p. 227 retulimus: *αἰτία ἑλομένου, ϑεὸς ἀναίτιος.* Vid. Davis. ad Clem. Hom. XV, 8. p. 728. in Coteler. PP. Apost. T. I. ed. Amstelod. Ast. Comment. in Plat. Polit. p. 432. et Creuzer. Annot. in Plotin. p. 70, *a*. Ad idem argumentum haec Nostri pertinent: p. 224. *οὐκ ἄρα αἴτιος κακῶν ὁ ϑεός, οὐδὲ χαίρει τοῖς κακοῖς:* ap. Epiph. p. 543, B. *ἀναίτιος παντάπασι κακῶν πᾶσιν ὁ ϑεός:* p. 545, C. *οὐ γὰρ ἐποίησεν ὁ ϑεὸς κακόν* (*κ. ὁ ϑ.* cod. Rupif., Leont. et Joann. Rer. Sacr. lib. II. ap. Mai. Scriptt. Vett. Nov. Coll. T. 7. p. 92), *οὐδέ ἐστι* (*ἐστιν* Leont.) *τὸ σύνολον ὅλως ἐκ παντὸς εἰς τὸ παράπαν αἴτιος κακοῦ* (*εἰς*, quod Dindorf. e cod. Ven. addidit, conieci Symb. p. 51, coll. p. 543, C.; lectionem vulg. cod. Rupif., Leontius et Joannes habent): p. 583, A., ubi v. annot. Neque Deum, neque materiam, a Deo imperfecte castigatam, malorum fontem esse, Methodius disputat libro *Περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ed. Meurs. p. 100 sqq. (ap. Phot. cod. 236. p. 304, *b*. 36 sqq. Bekk.), cuius disputationis in fine ista p. 108. *οὐχ οἷόν τέ ἐστιν αἴτιον τῶν κακῶν εἰπεῖν τὸν ϑεόν.* Adde Symbol. in Epiphan. p. 78.

367 *Τὸ ϑεῖον* A. P.: *τὸν ϑεὸν* C. de suo, uti videtur. Sed ad Platonicum in Phaedro fontem proprius accedit *τὸ ϑεῖον*, quod, quippe minus tritum vulgari usu scriptorum ecclesiasticorum, Combefisio fraudi fuit. Deinde *δίκαιον, ἀγαϑόν, σοφόν, ἀληϑὲς* A. (*ἀληϑῆ* C.): *ἀγαϑόν, δίκαιον, σοφόν, ἀ.* P. C. Sed *δίκαιον*, primo loco positum, recte habet. Cf. Plat. Pol. I, p. 350, C. *ὁ .. δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὢν ἀγαϑός τε καὶ σοφός.* De Deo Noster p. 227. *ἀγαϑὸς ὁ ϑεὸς καὶ σοφός.* Cum verbis *ἀσύμπλοκον πάϑους* cf. p. 222. *τὸ .. ϑεῖον κακῶν ἀσύμπλοκον πέφυκεν.* Mox *ὅ τι τοιοῦτον* scripsi, secutus partim P., qui cum V. *ὅ τι*, partim A. C., qui *τοιοῦτον* exhibent: *εἴ τι* A. M. C. et *τοιοῦτο* P. Tu cf. Plat. Phaedr. l. l. et vid. Ast. Annott. p. 398, qui codd. lectionem *τοιοῦτον* tuetur.

368 *Κρείσσους εἰσὶ* A. P. C.: *κρείσσονές εἰσι* VB. Tu vid. annot. 362. et cf. *ἀμείνους* loco *παραλλήλῳ* ap. Plat. Pol. Deinde *καὶ ἐστὶν* A.: *καὶ ἔστιν* P. C. recte. Mox post *στυγητὴ* VB. *δὲ* inferunt, quod A. P. C. recte omittunt, quum clausulam syllogismi turbet. Ceterum *ἐναντίον* A. P. C. recte: *ἐναντία* VB., qui etiam p. 224. *ἐναντίος νόμος* pro *ἐναντίον νόμος* male scribunt, quum *πολέμιον νόμος* insequatur. De neutro *γνωμικῷ* monui ad El. Cret. col. 866 (8). Noster p. 10. *σπάνιον γὰρ πάνυ καὶ δυςεπίτευκτον ἀνϑρώποις ἁγνεία.*

369 *Πάντως ἐστὶν* VB. V. P. C.: *ὄντως καὶ* A. (virgulâ post *ὄντως* positâ) M. Male Possinus: S i q u o d s e m p e r a d o m n i a p r o d e s t, b o n u m e s t. Tu verte: S i, q u o d p r o d e s t, u t i q u e b o n u m e s t. Mox *φίλοις* VB. V. P. C.: *φιλίᾳ* A. M., quod sciolo debetur, qui propter praegressa *οἴκῳ-βίῳ* sic scribendum existimavit. Deinde *ἐστὶν ἡ σωφρ.* P.: *ἡ σωφρ. ἐστὶ* A. Prius praestat; cf. p. 222. *φύσει* (hoc add. P.) *ἄρα κακόν ἐστιν ὁ ἀκόλαστος βίος.*

κακὸν .. ἡ ἀκο– (p. 222) *λασία.*

φύσει .. κακόν ἐστιν ὁ ἀκόλαστος βίος.

P. 223. *τὸ .. ἄδικον κακόν, .. τὸ δὲ δίκαιον ἀγαθόν.*

P. 224. *νόμος .. ἀπείργων*[370] *.. τὸ ἀδικῆσαι.*

P. 226. (*νόμος*) *διδακτὴν διδάσκων τὴν ἀρετὴν καὶ ἐξ ἐπιμελείας προσγινομένην*[371], *φευκτὴν δὲ τὴν κακίαν καὶ* (p. 227) *ἐξ ἀπαιδευσίας φυομένην*[372].

ὁπότερον δ' ἂν τούτων ᾖ τὸ αἴτιον, οἷς ἂν ᾖ αἴτιον[373], *θεὸς ἀναίτιος.*

P. 229. *ὥστε διορᾶν καὶ ἐπαισθάνεσθαι τὴν πλάνην ἤδη καὶ παιδίον*[374].

Gorg. 477, E. *ἡ ἀκολασία καὶ ἡ ἄλλη πονηρία μέγιστον τῶν ὄντων κακόν ἐστι.*

Gorg. 494, E. *ὁ τῶν κιναίδων βίος .. οὐ δεινὸς .. καὶ ἄθλιος;*

Pol. I, 353, E. *ἀρετὴν .. ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν.*

Legg. XI, 929, C. *μηδεὶς νόμος ἀπειργέτω ποιεῖσθαι.* al.

Prot. 323, C. (*τὴν ἀρετήν*) *διδακτόν τε καὶ ἐξ ἐπιμελείας παραγίγνεσθαι.* Tim. 86, E. *διὰ .. ἀπαίδευτον τροφὴν ὁ κακὸς γίγνεται κακός.*

Pol. II, 379, B. C. X, 617, E. *αἰτία ἑλομένου· θεὸς ἀναίτιος.*

Symp. 204, B. *δῆλον .. τοῦτό γε ἤδη καὶ παιδὶ ὅτι* cet.

---

370 *Ἀπείργειν*, vetare, lex dicitur, ut ap. Plat. Legg. l. l. et VIII, p. 837, D. (*νόμον*) *ἀπείργοντα μὴ γίγνεσθαι ἐν ἡμῖν:* XI, p. 920, D. *πλὴν ὧν νόμοι ἀπείργωσιν.* Neque ap. Plat. exempla desunt verbi, cum accus., ut h. l., compositi. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 217.

371 *Προσγινομένην* VB. P. C.: *περιγινομένην* A., quod ut respui oportet, ita *προσγιν.* excusari poterit verbi *προσγίγνεσθαι* nonnullis exemplis ap. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 192. Sed magnopere fallor, aut legendum *παραγινομένην*, quum *παραγίγνεσθαι* virtus vel vitium ap. Platon. saepe dicatur, velut Legg. II, p. 653, B. Men. p. 99, E. Prot. l. l., quem Noster manifesto respexit. Indidem si quis *διδακτόν*, uti *φευκτὸν* in seqq., reponendum censeat, me non repugnantem habebit. Vid. annot. 368. Quo accedit, quod *διδακτός, ή, όν* ap. Platon. inauditum est, *διδακτός, ὁ, ἡ* in eadem sententia: *διδακτὸν ἡ ἀρετή*, saepe recurrit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 517. *Φευκτός, ή, όν* in scriptis Platonicis semel tantum, sed in spurio dialogo Ax. p. 369, B. deprehenditur. De sententia Platonica, quod virtus studio paretur, cf. Phot. cod. 237, p. 313, *b*. 9. Bekk. *ἡ τῶν ἀρετῶν δι' ἐπιμελείας κτῆσις*, quae, uti reliqua, a Photio in fine Excerptorum e Conv. X. Virg. allata, in eo frustra quaesiveris.

372 *Φευκτὴν ... φυομένην* habent A. P. C.: om. VB. Sed est haec Platonis sententia, vitium ex institutionis defectu nasci. Cf. Tim. l. l., ex quo Methodius sua ita hausit, ut verbis *ἀπαίδευτος τροφὴ* vocem *ἀπαιδευσία* substitueret, quae ipsa quoque Platoni usitata est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 207. De voce *φευκτὴν* fortasse in *φευκτὸν* mutanda supra dictum. De sententia Platonica vid. Heusd. Spec. Crit. p. 72. et cf. insuper haec Methodii p. 224. *εἰ εἰσὶ δὲ πονηροί τινες, κατὰ ἔνδειαν φρενῶν εἰσιν οὗτοι πονηροί, καὶ οὐ κατὰ γένεσιν* (i. e. secundum natale fatum, qua vi vox *γένεσις* in hac Methodii contra Mathematicos disputatione frequentatur), quibus Homerica Od. α. 7. subiiciuntur: p. 227. *ἤτοι ἀνατροφαὶ καὶ τὰ ἔθη τῶν ἁμαρτημάτων εἰσὶν αἴτια* cet. — Juvat, priusquam in annotatione pergamus, mere Platonicae Nostri sententiae aliam eiusdem addere, quae, quum verbis Platoni usitatis enuntiata sit, minime tamen est Platonica. Ita autem ille paulo ante p. 226. *οὐδὲν .. ἀλλόκοτον αὐτὸ ἑαυτῷ* (ita M.: *ἑαυτοῦ* A. V. P. C.) *καὶ* (*αὐτὸ ἑ. καὶ* om. Phot. cod. 237. p. 311, *b*. 36. Bekk., qui *αὖ*, quod Phot. horum loco habet, uncis inclusit) *αὐτὸ ἑαυτῷ ἀπεχθανόμενον* (*μαχόμενον* Phot. l. l. lin. 37.) *καὶ αὐτὸ ἑαυτὸ καταλύον* (*καταλύειν σπεῦδον* Phot. l. l., qui reliqua om.) *καὶ ἀσύμφωνον αὐτὸ ἑαυτῷ* (ita A. M. P. C.: *ἑαυτοῦ* V.). In quibus primum attende vocem *ἀλλόκοτος*, quam Timaeus in glossis Platonicis retulit. Vid. Ruhnken. ad eius Lex. V. Pl. p. 24. et Ast. Lex. Plat. T. I, p. 106. Hoc loco saevum significat, ut Protag. p. 246, A., ubi vid. Stallb., et *ἀλλόκοτος ἑαυτῷ* est qui in se saevit. Deinde cum locutionibus, quae ap. Method. deinceps sequuntur, confer Platonis locos, quibus eaedem in sententiam Methodianae contrariam proferuntur: *αὐτὸ ἑαυτῷ ἀπεχθανόμενον*, Pol. I, p. 352, A. *ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ*, ibid. *ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις*, et Tim. p. 83, A. *ἐχθρὰ .. αὐτὰ αὑτοῖς.* al.: *αὐτὸ ἑαυτῷ μαχόμενον* (ex Photii lectione, quae, collatis praegressis: *αὐτὴ ἑαυτῇ μαχομένη*, magis placet), Theaet. p. 155, B. *ταῦτα .. ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὑτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ*, Pol. VIII, p. 556, E. *αὐτὴ αὑτῇ μάχεται* (*ἡ πόλις*), X, p. 603, B. Tim. p. 62, B. al.: *ἀσύμφωνον αὐτὸ ἑαυτῷ*, Gorg. p. 482, C. *ἐμὲ ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι.* Ceterum nihil contra se ipsum pugnare Noster iterum nec tamen magis recte docet libro *Περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Phot. cod. 236, p. 307, *a*. 28.—*b*. 4.

373 *Οἷς ἂν ᾖ αἴτιον* add. M. P. C.: om. A. V. Deinde *θεὸς ἀναίτιος* add. A. V. C.: om. P., apud quem in VV. LL. verba *οἷς ἂν ᾖ αἴτιον* tanquam varietas lectionis *θεὸς ἀναίτιος* perperam annotantur. Utraque omissio egregiam sententiam Platonicam misere mutilat. Nam quum Methodius dixisset: aut educationem et consuetudines, aut affectus et cupiditates delictorum causas esse, ita pergit: horum utrumvis in causa est, quibuscunque tandem causa (nim. delictorum) existit, deus extra culpam est positus. Itaque verbis: *οἷς ἂν ᾖ αἴτιον*, h. l. non magis carere possumus, quam voce *πᾶσι* p. 220; ista autem: *θεὸς ἀναίτιος*, quae sunt expressa ex Pol. X, p. 617, E. loco e regione posito, non minus recte habent, quam illa: *ἀναίτιος ... ὁ θεὸς* p. 220. Vid. annot. 366.

374 *Ἐξεῖναι*, quod A. P. C. post *διορᾶν* add., om. VB. V., ex quibus VB. *παιδίον: παιδίῳ*, quod ad *ἐξεῖναι* refertur, A. P.: *παιδία* C. typographi lapsu. Adiiciendi verbi *ἐξεῖναι* causa extitit minus intellecta vis vocis *ὥστε*, quae post praegressa verba: *πρόδηλον πᾶσι δι' ὀλίγων τὴν διαφωνίαν τοῦ τεχνάσματος αὐτῶν ἐξεργασαμένη*, per se id declarat, quod sponte efficitur. Qua de potestate vocis *ὥστε*, cum inf. copulatae, vid. Bernhardy. Syntax. p. 365. et cf. v. c. p. 231. *ὥστε ἀγασθῆναί τινα προσέχοντα:* p. 296. *ὥστε καὶ διὰ τῆς ἐνθυμήσεως ἐπιλωβηθῆναί ποτε.* Deinde *ἐπαισθάνεσθαι*

P. 230. *δύο γὰρ κινήσεε ἐν ἡμῖν ἐστόν· ἐπιθυμία πεφυκότε*[375] *σαρκὸς καὶ ψυχῆς, διαφέρετον ἀλλήλοιν. ὅθεν καὶ δύο ἐλαβέτην ὀνόματε· ἡ μὲν γὰρ ἀρετῆς, ἡ δὲ κακίας*[376]. *δεῖν δὲ τῇ καλλίστῃ καὶ χρυσῇ πείθεσθαι τῆς ἀρετῆς ἀγωγῇ, τὰ βέλτιστα πρὸ τῶν φαύλων αἱρουμένους.*

ἀλλὰ περὶ τούτων ἅλις ἤδη[377].

P. 232. *ἀπεπαύσατο .. ἡ Θέκλα τοσαῦτα εἰποῦσα*[378].

Legg. I, 644, E. *ταῦτα τὰ πάθη ἐν ἡμῖν οἷον νεῦρα ἢ σμήρινθοί τινες ἐνοῦσαι σπῶσί τε ἡμᾶς καὶ ἀνθέλκουσιν ἐναντίαι οὖσαι ἐπ' ἐναντίας πράξεις, οὗ δὴ διωρισμένη ἀρετὴ καὶ κακία κεῖται. μιᾷ γάρ φησιν ὁ λόγος δεῖν τῶν ἕλξεων ξυνεπόμενον ἀεὶ .. ἀνθέλκειν τοῖς ἄλλοις νεύροις ἕκαστον, ταύτην* (645, A.) *δ' εἶναι τὴν τοῦ λογισμοῦ ἀγωγὴν χρυσῆν —. δεῖν δὴ τῇ καλλίστῃ ἀγωγῇ τῇ τοῦ νόμου ἀεὶ ξυλλαμβάνειν.*

Pol. 287, A. *καὶ τούτων μὲν ἅλις.*

Prot. 328, D. *Πρωταγόρας μὲν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπιδειξάμενος ἀπεπαύσατο τοῦ λόγου.*

VB. V. P. C.: *θεᾶσθαι* A. M., quod hoc quidem loco nimis quaesitum. Tu vid. annot. 176. Vocis *ἤδη* h. l., ut ap. Plat. Symp. l. l., ea vis est, de qua monuit Weisk. Pleonasm. p. 151 sq. In re intellectu facillima formulae similes Platonicae in Symp. usitatae sunt. Cf. Euthyd. p. 279, D. *τοῦτο δὲ κἂν παῖς γνοίη*: p. 301, B. *ἔγωγε οὐδ' ἂν παῖδα φμην τοῦτο ἀπορῆσαι*: Heliodor. Aethiop. p. 79 Hervag. *καὶ παιδὶ γνώριμον*. Ad idem loquendi genus proverbiale pertinet *καὶ τυφλῷ δῆλον*, de quo videsis Heindorf. ad Soph. p. 241, D. Minus urbanum: *καὶ ὗς ἂν γνοίη*. Quibus in formulis omnibus vocis *καὶ* ea est potestas, de qua vid. annot. 93. — Ceterum hunc Nostri locum nonnulla praecedunt, quae silentio non praeteribo. Ac primum quidem ista: *ἀγόμενος ἀφύκτοις ἀνάγκαις*, confer cum Plat. Legg. IX, p. 873, C. *ἀφύκτῳ προςπεσούσῃ τύχῃ ἀναγκασθείς*. Deinde in verbis: *θεοῦ διατάξαντος νόμον τιμωρητικὸν τῶν κακῶν*, VB. P. C. melius *τιμωρόν*. Vid. annot. 606. De re cf. p. 226. *νόμους τιθεμένη καὶ τιμωρουμένη .. τοὺς κακούς*, et p. 228. *ἄξιοι τιμωρίας τῆς ἐκ τῶν νόμων*. Denique in verbis: *Καὶ τί τοσοῦτον ἐπιδιατρίβουσα τοῖς ἐλέγχοις εἰς μῆκος ἐξάγω τὸν λόγον —*; dictio *εἰς μῆκος ἐξάγειν τὸν λόγον* respondet Platonicis *ἐκτείνειν*, *ἀποτείνειν μακρὸν λόγον*. Vid. Heindorf. ad Gorg. p. 466, A. et Ast. Annot. in Phaedr. p. 500, coll. annot. 777.

375 *Ἐπιθυμία πεφυκότε* M. P. C. probante Valesio, qui „Aliquando“, inquit, „ex coniectura corrigebamus *πεφυκότε* [? *πεφυκυία*], ut genere congrueret cum duali praecedente *ἐπιθυμία*. Sed post, Mazarineo Codice et ipso *πεφυκότε* praeferente, animadvertimus eiusmodi *σολοικοφανῆ* antiquis non displicere. Ita Photius primo Bibliothecae suae Codice scribit *αὐξηθέντων παραδόσεων* [p. 2, *a*. 4. Bekk.]. Quem in locum Hoeschelius in Notis suis similia probatorum Autorum exempla colligit.“ De veteribus scriptoribus vid. Matthiae. Gr. Gr. §. 434. 1. *a*.; recentiores istiusmodi *σολοικοφανῆ* admisisse videntur partim obscuritatis vitandae causa (id quod Methodium, *πεφυκότε* pro *πεφυκυία* scribentem spectasse puto), partim quod propter *εὐφωνίαν* formis minus usitatis et asperioribus abstinerent, velut Photius *αὐξηθέντων* quam *αὐξηθεισῶν* ponere maluit. *Ἐπιθυμίᾳ πεφυκότες* A. utrumque male; nam Methodius duos motus illos definit appetitiones corporis et animi, et pluralis h. l. non magis locum habet, quam in seqq., ubi A. *ἀλλήλοις* pro *ἀλλήλοιν*, quod P. C. posuere. Ante *ἐπιθυμία*, ubi A. P. non distinguunt et C. nonnisi *ὑποστιγμὴν* habet, ego *μέσην* posui. Cum loco *παραλλήλῳ* Platonis conferantur, quae idem de duplici animi indole similiter disputat Pol. IV, p. 431, A. 439, D. E. Phaedr. p. 237, D. Methodii similes sunt loci in libro *Περὶ ἀναστάσεως* ap. Epiphan. p. 588, A. D. Ceterum in verbis *ἐπιθυμία ψυχῆς* attende vocem *ἐπιθυμία*, partim in melius usurpatam loquendi usu eo, de quo dixi in Theol. Stud. u. Kritik. 1843. p. 737 sq.

376 *Ὅθεν .... κακίας* A. P. C., qui soloece: *δύο λαβέτην*. *Ὅθεν καὶ δύο βλάβαι ὀνομασταὶ τῆς μὲν ἀρετῆς, τῆς δὲ κ.* VB. pessime. Deinde *δεῖν* A. P. C.; „*δεῖν* positum pro *δεῖ*, ut saepe alias in hoc opere infinitivus pro praesenti“ Val. Apud Platonem quidem Legg. l. l., quem Noster manifesto respexit, illa: *δεῖν δὴ* cet. ex prioribus: *φησὶν ὁ λόγος*, pendent; sed hic nihil tale praecedit, et infinitivus imperativi instar habet (vid. Matthiae. Gr. Gr. §. 546.), nisi *δεῖν* pro attico *δέον* habere (vid. Matth. Gr. Gr. §. 50. annot.) et *ἐστὶ* supplere mavis. *Δὲ* recte apud Nostrum habet; apud Plat. Astius ex Eusebio *δέ*, Bekkerus e codd. *δὴ* reposuit. Mox *χρυσῇ* A. P.: *χρηστῇ* C. pingui Minerva. Tu cf. Plat. Legg. l. l. *τὴν τ. λ. ἀγωγὴν χρυσῆν* et *τῇ καλλίστῃ ἀγωγῇ τ. ν.*, quae Noster, paululum immutata, in brevius contraxit. *Ἀγωγὴν χρυσῆν* Astius illustravit Animadvss. p. 76. Ante *πείθεσθαι* G. temere *καὶ* inculcat. Porro *βέλτιστα* VB. P. C.: *βελτίω* A. quod, quamvis speciosum, tamen respui debet, quum *τὸ βέλτιστον* de summa quaque virtute Platonice dicatur. Vid. Ast. Annot. in Prot. p. 13. et in Phaedr. p. 262. Conf. Method. ap. Epiph. p. 563, A. *τῶν διδασκάλων οὔτε* (leg. *οὐ* cum cod. Ven. et Dindorf.) *πρὸς τὸ βέλτιστον* (*βέλτιον* Dindorf. cum cod. Ven. male) *ἁμιλλωμένων*. Denique *αἱρουμένους* A. M. P. C.: *αἱρουμένης* V., quae scriptura sciolo debetur, qui *αἱρουμένους* ad *πείθεσθαι* referri non vidit.

377 Dialogi formulam, ex Plat. Pol. l. l. sumtam, Noster adiectis *περὶ* et *ἤδη* amplificavit. Plenius etiam idem ap. Epiphan. p. 574, D. *ἀλλὰ γὰρ περὶ τῆς κατὰ τὸν ψαλμὸν ἐξηγήσεως ἅλις ἔχει ταῦτα*, ubi cod. Ven. *ἅλις ἔχει* male omittit. *Ἅλις* c. genit. nude positum p. 9. *τροφῆς μὲν ἅλις ἤδη καὶ εὐωχίας*.

378 Quemadmodum Methodius in hisce imitatus est Plat. Prot. l. l., ita reliqua illius loci suum in usum convertit ap. Epiphan. p. 562, C. Ex Protagora itidem sumta, quae p. 232 praecedunt: *τούτων γὰρ πέρι καὶ* (*τῶν* pessime add. C.) *αὖθις ἔσται πολλάκις ἡμᾶς* (sic VB. P. C.: *ἡμῖν* A.) *διαλέξασθαι*. Conf. Prot. p. 361, E. *καὶ περὶ τούτων δὲ εἰς αὖθις, ὅταν βούλῃ, διέξιμεν*. Ceterum paulo ante in voce *ὑπεθέμην* (ita etiam A., *ὑπέστην* V. P. C. melius) Codex Mazarineus desinit.

Oratio IX.

P. 233. *μή πως ἀπορήσω λόγων, ἅτε πολλῶν ἤδη καὶ παντοδαπῶν εἰρημένων.*	Symp. 178, B. *Καὶ πῶς ... οὐ μέλλω ἀπορεῖν μετὰ καλὸν οὕτω καὶ παντοδαπὸν λόγον εἰρηθέντα;*
P. 236. *ἐν τῇ καινῇ καὶ ἀλύτῳ* [379] *κτίσει.*	Tim. 41, B. *ἀθάνατοι .. οὐκ ἐστὲ οὐδ᾽ ἄλυτοι τὸ πάμπαν.*
P. 237. *ἀναδιδούσης* [380] *ἔτι τῆς γῆς τοὺς καρπούς.*	Pol. 272, A. *ἀναδιδούσης τῆς γῆς (καρπούς).*
P. 238. *τῶν τετραπόδων καὶ θηρίων καὶ ἑρπετῶν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδομένων.*	Menex. 237, D. *ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἀνέφυε ζῷα παντοδαπά.*
P. 244. *ὦ ἀτεράμονες* [381].	Legg. IX, 880, E. *ἀτεράμονι χρωμένων φύσει καὶ μηδὲν τεγχθέντων.*
P. 247. *τὴν ἄσκησιν τῶν θείων μαθημάτων, οἷς ἐκκαθαίρεται* [382] *καὶ κο–*	Pol. VII, 527, D. *ἐν τούτοις τοῖς μαθήμασιν ἑκάστοις ὄργανόν τι ψυχῆς ἐκ–*

---

379 *Ἀλύτῳ* C. ex emendatione pro vulg. *ἀλύπῳ*. Eodem modo peccatum fuit p. 253. *ἐν τῇ καινῇ καὶ ἀλύτῳ κτίσει. Ἀλύπῳ* A. P.; *ἀλύτῳ* recte item reposuit C., qui nostro loco, ubi sermo de vera *σκηνοπηγίᾳ* (vid. annot. 98), comparat Ep. ad Hebr. 7, 16. *κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.* Sed provocandum potius erat ad Platonicum vocis usum, quo *ἄλυτον*, indissolubile, vocatur, quod est immortale. Cf. Tim. l. l. et p. 32, C. 41, A. 43, A. Method. in fragmento libri *Περὶ ἀναστάσεως* e cod. Rupif. ap. Combefis. in Galland. Bibl. PP. T. III, p. 780, D. (*θεοῦ*) *τὴν σάρκα .. συμμιγνύντος οὐ τοιούτοις ἔτι δεσμοῖς, οἷς καὶ πρῶτον συνείχετο, ἀλλ᾽ ἀκηράτοις πάμπαν λοιπὸν καὶ ἀλύτοις*, quibuscum cf. Tim. p. 41, B. *ἀθάνατοι .. οὐκ ἐστὲ οὐδ᾽ ἄλυτοι τὸ πάμπαν*, et p. 43, A. *οὐ τοῖς ἀλύτοις οἷς αὐτοὶ ξυνείχοντο δεσμοῖς .. ξυντήκοντες.* Greg. Naz. Or. XXX, p. 552, C. *τὴν ἄλυτον φύσιν*, ubi vid. Elias Cret. col. 820. Aeneas Gaz. Theophr. p. 65 ed. Boissonad. *ἡ μὲν οὖν ὕλη φθείρεται καὶ διαλύεται· μένει δὲ σῶος καὶ ἄλυτος* (vulg. *αὐτός*) *τοῦ εἴδους ὁ λόγος. Ἄλυτος*, quod in cod. Aug. obliteratum est, merito placuit Boissonadio p. 291; glossema sapit *ἄφθιτος* apud Barthium. Synes. Hy. I, 56. *ἀλύτῳ κύδεϊ γαίων.* IV, 168. *σὺ .. \| δρόμον αἰώνων \| ἄλυτον συνέχεις*, ubi prolepsis in voce *ἄλυτον*. Quoniam Timaei Platonici mentio est iniecta, obiter moneamus de imitatione loci celebrati p. 37, C., quae hisce Nostri p. 237. inest: *ὅτε ὡς ἀληθῶς ὁ θεὸς συντελέσας τὴν οἰκουμένην ἐφ᾽ ἡμῖν εὐφρανθήσεται.* In quibus verba *ὡς ἀληθῶς* sunt respicientis ad Tim. l. l., ubi attende vocem *εὐφρανθείς*. Vid. annot. 206. Interest tamen illud inter sententiam Platonis et Methodii, quod ille de mundo universo, hic de terra loquitur; hanc enim Methodius *τὴν οἰκουμένην* vocat. Male P. mundum, recte A. orbem. Vid. annot. 365. et adde p. 240. *τῆς οἰκουμένης ἐκπυρουμένης*, ubi P. *οἰκουμένην* genus humanum pessime interpretatur; recte A. orbis terrarum.

380 *Ἀναδιδόναι*, proferre, terra dicitur tum plantas et fructus, ut h. l. et ap. Plat. Polit. l. l., tum omnis generis animalia, ut post paulo p. 238. et ap. Plat. Menex. loco ibi adposito. Utrumque Noster usum coniungit p. 30. *ὁπόταν ... τοὺς καρποὺς μετὰ τῶν ἑρπετῶν καὶ τετραπόδων ἀναδιδόναι παύσηται λοιπὸν ἡ ξηρά.* Videsis mea ad Jo. Glyc. De V. S. R. p. XV. et p. 116. — Accedant hoc loco ista ap. Method. p. 242, a me in contextu non allata, sed nihilominus animadvertenda: *ἦν γὰρ ἡμῶν καὶ πρόσθεν ἄπτωτος ἡ σκηνή*, quae aliquem saltem colorem traxerunt ex Plat. Symp. p. 189, D. *ἡ γὰρ πάλαι ἡμῶν φύσις οὐχ αὕτη ἦν ἥπερ νῦν* —. *Ἄπτωτος σκηνή* intelligitur corpus ante lapsum immortale. Recurrit *ἄπτωτος* p. 299, ubi in explicando Matth. 7, 24. 25. ad animum inconcussum transfertur, ut *ἀδιάπτωτος*, quod Stoicae est consuetudinis. Vid. Stob. Eclog. ed. Heeren. T. II, p. 112. Hierocles in A. C. ed. Warren. p. 248. *τῶν .. ἀπτώτων εἰς κακίαν*, eorum, qui ad vitium non proclives sunt, ubi tamen *ἀπτώτων* fortasse repetendum est ab *ἀπτώς*. Vid. Schneid. ad Plat. Civit. VII, p. 534, C. quo uno loco haec vox ap. Plat. exstat.

381 Haec in Iudaeos dicta, quod duro et praefracto ad veritatem sint animo. Increpantis vox: *ὦ ἀτεράμονες*, p. 268 recurrit. Translata voce *ἀτεράμων* Plato bis est usus, Legg. IX. p. 853, D. et l. l. De propria et translata potestate vocum *ἀτεράμων* et *ἀτέραμνος* vid. Scalig. ad Aristot. De Plant. p. 132, *a*. Bisciol. Hor. Subseciv. T. I. Lib. XV. cap. 20. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 156 sq. et Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 431 sq., quorum copiis, missa altera forma *ἀτέραμνος*, haec adiicio: Athenae. L. XIV, p. 626, E. *τὸ τῆς φύσεως ἀτέραμον διὰ τῆς τῶν ἐθισμῶν παρασκευῆς ἐξημεροῦν καὶ πραΰνειν.* Cyrill. Alex. Opp. T. I, p. 592, D. *ἦν ἀτεράμων ἔτι καὶ ἄθραυστον ἐμελέτα κατὰ τοῦ θεοῦ τὴν ἀπόνοιαν.* Procl. in Hesiod. O. et D. ed. Trincav. fol. XXVI, r. *τὰ ἤθη ἀτεράμονας καὶ βιαίους* (*αὐτοὺς γενέσθαι*) ... *αἰνίττεται ἡ ἐκ τῶν μελιῶν αὐτοῖς γένεσις.* Damasc. ap. Suid. v. *Ἐπίκτητος· τῆς ἠθοποιοῦ Μούσης διανοήματα, ἱκανὰ πείθειν καὶ δυσωπεῖν τῶν ψυχῶν τὰς μὴ παντάπασι ἀτέγκτους καὶ ἀτεράμονας.* Theophylact. Bulg. Episc. Epist. 22. p. 32. *ἡ μωρία καὶ τὴν κακίαν ἀθλάστους ποιεῖ τοὺς αὐτῆς τροφίμους καὶ ἀτεράμονας.* Nicetas Paphl. Laud. S. Andreae p. 339, D. *πραΰτατος πρὸς τοὺς μανικωτάτους καὶ ... χρηστότατος πρὸς τοὺς ἀτεράμονας καὶ σκληροτάτους.* Anonym. Laud. Jo. Bapt. p. 1394, B. Eustath. ad Il. *π*. p. 1043, 2. *ταῖς πέτραις ὅμοιος εἰ τὴν σκληρότητα, ὡς ἀτεράμων καὶ ἄτεγκτος καὶ ἀνύπεικτος.* Geminae potestatis vox est *ἄτεγκτος*. Cf. Damasc. et Eustath. ll. modo ll. Method. p. 290. (in versibus) *ζωητόκος χάρις ἄθικτος, ἄτεγκτος.* Ita enim P. C.: *ἄτεκτος* A. typographi, ut videtur, errore, nisi forte de *ἄτηκτος* cogitavit, quod p. 62. cum *ἄθραυστος* coniunctum est, sed hic locum non habet. Vid. Ruhnken. et Ast. ll. ll.

382 Platonis in Pol. locum, hic iuxta positum, Nostro iam adhibuimus p. 153, ubi sermo de purgatione mentis ad veritatem intelligendam. Quam idem h. l. iterum tangit, adoptatis in eam rem Platonis verbis; eodem haec pertinent p. 248. *μελέταις ἐπιπόνοις καὶ ἀσκήσεσι καθαιρόμενος ὁ νοῦς τῶν ἐπικαλυπτόντων αὐτὸν* (ita P.: *αὐτὸ* A.) *ἀλλοίων διανοημάτων ὀξυδερκεῖ πρὸς τὴν ἀλήθειαν*, ubi *ἀλλοῖα διανοήματα* sunt, quae *τὰ πάθη* in nobis excitant. Interest autem inter Platonis

σμεῖται[383] *ψυχή.*

P. 252. *Διὰ τοῦτο πάντων μάλιστα τοὺς τῶν ἀγώνων*[384] *ἐφιεμένους* .. (p. 253) *τὴν ἁγνείαν ἀμελλητί*[385] *φημι δεῖν * καὶ*[386] *τιμᾶν.*

P. 255. *Λίαν* (p. 256) *ἀγωνιῶ* ... *κατ' ἐμαυτὸν*[387] *ἐννοούμενος ἐν ὁποίῳ καθαίρεται.*

Symp. 212, B. *διὸ δὴ ἔγωγέ φημι χρῆναι πάντα ἄνδρα τὸν Ἔρωτα τιμᾶν —.*

Euthyd. 300, C. *ὑπεραγωνιᾶν.*

---

et Methodii sententiam istud, quod ille mentis purgationem philosophiam, hic dumtaxat virtutis studium vult esse, quam ob rem idem h. l. ita pergit: *νικῶσα τὰ πάθη* cet. *Μαθήματα θεῖα* illustravi annot. 71.

383 De verbi *κοσμεῖν* usu ethico vid. annot. 59.

384 *Ἀγῶνας* dicit virtutis certamina; vid. annot. 276.

385 *Ἀμελητὶ* A. P. C.; ego vero emendatione certissima scribo: *ἀμελλητί*. Quemadmodum enim *μέλλειν* et *μέλειν*, *μέλλησις* et *μέλησις* simm. saepissime confusa reperiuntur (vid. Albert. ad Hesych. T. II. p. 568. n. 18. et 21. Boissonad. ad Nicet. Eugen. p. 284 sq. et ad Planud. p. 30), ita *ἀμελλητί*, haud cunctanter, prompte, fere semper in *ἀμελητί*, sine cura, negligenter, depravatum est. Vid. Albert. ad Hesych. *Ἀμελλητί· ταχέως, μελλήσεως χωρίς.* Mingarell. ad Didym. de Trinit. p. 135. not. 1. Matthaei. ad Medicos Graec. p. 71, qui id mendum in Philone notavit, Boissonad. ad Marin. p. 102. et l. l. In uno Eustathii Antioch. scripto de Engastrimytho *ἀμελλητὶ* pro *ἀμελητὶ* quinquies e cod. Monac. 331. reponendum, videlicet p. 348. 352. 366. 374. 392 Allat. Apud Jamblich. V. P. c. 3. *διεπορθμεύθη ἀμελλητὶ ὑπό τινων Αἰγυπτίων πορθμέων.* ed. Arcer. male *ἀμελητί*: c. 13. *τότε αὐτὸν ἀμελλητὶ ἑκόντα ἀπέστησε τοῦ κυαμῶνος*: c. 25. *ἀμελλητὶ κατασταλὲν κοσμίως οἴκαδε ἀπηλλάγη τὸ μειράκιον*, cod. Ciz. *ἀμελητὶ* perperam. Basil. Magn. Opp. T. III, p. 571, B. *σκόπησόν μοι τὸν Ἀβραὰμ κελευόμενον καταλιμπάνειν οἶκον, πατρίδα, περιουσίαν, κτήματα, συγγενεῖς — καὶ ἐπὶ τούτοις διώκειν τὰ ἐναντία, τὴν ξένην — — καὶ ἀμελητὶ ὑπακούοντα καὶ καταλιμπάνοντα μὲν τὴν οἴκοι εὐπραγίαν καὶ ἀνάπαυσιν* cet. Legendum hic quoque *ἀμελλητί*. Eadem medela adhibenda Lexico Sangerm. ap. Ruhnk. ad Tim. p. 25. = Bekk. Anecd. p. 387, 15. *Ἀμεταστρεπτί· ἀμελητί, μὴ ἐπιστρεφόμενον.* Veram lectionem Viris Doctissimis suggerere poterant, quae praecedunt p. 387, 12. *Ἀμελλητί· ἀνυπερθέτως.* Ex hoc genere adverbia apud Methodium sunt ista: *ἀμεταμελητί*, Phot. cod. 237, p. 312, *b*. 28. in Excerptis ex Symposio p. 266 sqq., ubi tamen haec vox non magis comparet, quam alia complura, quae Photius habet; *ἀναλγητί*, ap. Epiphan. p. 574, C.; *ἀνιδρωτί*, ap. Epiphan. p. 586, D. *ἀνιδρωτὶ σωθῆναι* = Phot. cod. 234, p. 295, *b*. 15. 16. Bekk., ubi, ut ap. Epiph., ex Hoeschelii Notis p. 969. repono Atticum *ἀνιδιτί*, quod est Platonicum *ἅπαξ*λεγόμενον* Legg. IV, p. 718, E. *ἀνιδιτὶ πορεύεσθαι*, ubi vid. Ast. Animadvss. p. 225: *ἀχειμαστί*, Symp. p. 298; *πασσυδί* p. 184. et in versibus p. 285. ap. A. et C.; nam priore loco *πασσυδεὶ* P., qua de scriptura vid. Lobeck. Parerg. ad Phrynich. p. 515. Rariora huiusmodi adverbia apud posterioris aetatis scriptores haec deprehendi: *ἀβοηθητί*, Caesar. Quaest. XXIX. p. 56 Ehinger.; *ἀκαματί*, Naucrat. in Combefis. Auct. Nov. T. II, p. 879, A.; *ἀμηνυτί*, vid. Coteler. Monum. T. II, p. 572; *ἑκοντί*, Method. Homil. in Sym. et Ann. ed. Pantin. p. 100. Macar. Opusc. ed. Prit. P. I, p. 194; *ψηλαφητί*, Nil. Narrat. p. 20. Nauci est *ἀμετατρεπτί*, quod Schultzius Marco Antonino VIII, 5. pro *ἀμεταστρεπτὶ* obtrudere ausus est. Tu vide Ruhnken. ad Tim. l. l. Notum est, in terminatione huiusmodi adverbiorum fere semper inter *ῑ* et *ει̅* variari. Apud Didymum De Trinit. II, 7. p. 203. Mingarellius, suum scilicet codicem secutus, *παντεχνεῖ* scripsit; sed oportebat eum *παντεχνὶ* aut saltem *παντεχνεὶ* scribere, quod adverbium iis adiiciendum, quae Lobeck. l. l. attulit. De forma et quantitate adverbiorum in *ῑ* vel *ει̅* exeuntium vid. Spanhem. ad Callim. Hymn. in Dian. vs. 65. Hemsterhus. Append. Animadvss. in Lucian. p. 32, *a*. Valckenar. ad Adoniaz. p. 228. Sluiter. Lectt. Andocid. p. 179 sq. Blomfield. Gloss. in Aeschyl. Prom. vs. 216. Elmslei., Hermann. et Lobeck. ad Sophocl. Aiac. vs. 1227. Boissonad. ad Homer. Iliad. *Λ*. 637. T. I, p. 348. Schneider. ad Plat. Civit. T. III, p. 301. denique Barker. in Class. Diario T. 26, p. 158 sqq. Mihi *ει̅* plerumque mendosum videtur. Sic, ut hoc utar, *ἀμεταστρεπτί*, quod, ut alia eius generis, constanti usu confirmatum, apud Theodor. Metoch. Miscell. p. 449. *ἀμεταστρεπτεὶ* scribitur, eaque scriptura in nonnullis Platonis codicibus deprehenditur. Similiter nec tamen magis recte ap. Platon. in *ἀνατί*, *ἀστακτί*, *ἀστενακτὶ* et *νηποινὶ* variatur. Vid. Schneider. l. l., qui in formis *ῑ* et *ει̅* diiudicandis iusto circumspectior esse videtur. *Ἀκλαυτεί*, quod Valckenar. l. l. ap. Callimach. tuetur, in *ἀκλαυστὶ* refingendum esse vidit Boissonad ad Herodian. Epimerism. p. 257.

386 *Δεῖν καὶ* VB. P. male: *δεῖ καὶ* A. peius etiam. *Καὶ* sententiam turbat, conformatam ad Plat. Symp. l. l. Imitationis vestigia item apparent ap. Method. p. 278. (*ἁγνεία*) *ἣν δεῖ πάντας ἀσμένως ἀνθρώπους προτιμᾶν καὶ αἰνεῖν.* Quo loco quum *προτιμᾶν* et *αἰνεῖν* coniuncta sint, ut ap. Plat. post verba allata *τιμῶ* et *ἀσκῶ*, fortasse erit, qui suspicetur, *ἀσκεῖν* vel tale quidpiam ante *καὶ* excidisse. Ego satis habui asteriscum ante *καὶ* figere. Ceterum *φημὴ* P. pro *φημί*, cuiusmodi mendis typographicis splendidissima editio Luparea commaculata est. — Mox Noster: *εἰς τὴν ἁγίαν καταίρουσι γῆν, ἀπάραντες* (*ἀπαιρούμενοι* pessime C.) *ἀπὸ τῶν καλουμένων σκηνῶν*, et p. 254. *κἀκεῖθεν ἀπάραντες πάλιν ἦλθον εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας.* Idem Hom. in Sym. et Ann. ed. Pant. p. 48. *ὅθεν ἐπάρασα ἐκ σταθμῶν Βηθλεὲμ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ .. ἐπὶ τὰ ὄρη κατέπαυσε τῆς Σιών.* Leg. *ἀπάρασα*, profecta. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 207. Stallbaum. ad Phil. p. 67, B. et annott. in Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. ed. Krabinger. p. 255. 364, *a*.

387 *Καθ' ἐμαυτὴν ἐννοουμένη* A. pessime: *κατ' ἐμαυτὴν ἐ.* P. melius. Sed lege mecum: *κατ' ἐμαυτὸν ἐννοούμενος*, siquidem Eubulii, id est Methodii interlocutoris, haec sunt verba, id quod miror Valesium sui immemorem non advertisse. Idem post paulo *ὦ Εὐβούλιον*, quod in *ὦ Εὐβούλιε* commutandum erat, intactum reliquit. Tu vide annot. 2. Deinde *ἐν*, quod A. P. habent, C. male omisit. Mox *ἆρα* A. C.: *ἄρα* P. recte. *Αὐτῇ* P. ex emend. Val.: *αὐτῆς* A. Verbum *ἀγωνιᾶν*, trepidare, aestua-

θορύβῳ νῦν ἄρα ἡ Δομνίνα ἦν, ταρασσομένης αὐτῇ τῆς καρδίας καὶ φοβουμένης μὴ ἀπορήσῃ λόγων .., τοσούτων ἤδη ῥηθέντων εἰς τὸ προκείμενον καὶ ποικίλων.	Symp. 193, E. *πάνυ ἂν ἐφοβούμην μὴ ἀπορήσωσι λόγων διὰ τὸ πολλὰ καὶ παντοδαπὰ εἰρῆσθαι.*
τὸν λόγον ἀπόδος [388], *ἵνα πληρώσωμεν ἐντελῆ τὴν εὐωχίαν.*	Symp. 194, D. *ἀποδοὺς .. ἑκάτερος τῷ θεῷ (τὸν λόγον).* al. Pol. I, 352, B. *τὰ λοιπά μοι τῆς ἑστιάσεως ἀποπλήρωσον.*
P. 257. *καί τις αὐτὴν θεία κατοκωχὴ* [389] *κατέλαβε.*	Ion. 536, C. *θείᾳ μοίρᾳ καὶ κατοκωχῇ.*
Oratio X.	
P. 258. *Οὐδὲν οὕτως ὀνῆσαι* [390] *δυνήσεται πρὸς τὸ καλὸν τὸν ἄνθρωπον .. ὡς ἁγνεία.*	Pol. X, 600, D. *εἴπερ οἷός τ' ἦν πρὸς ἀρετὴν ὀνῆσαι ἀνθρώπους.*
διακυβερνηθῆναι τὴν ψυχήν [391].	Pol. IX, 573, D. *διακυβερνᾷ τὰ τῆς ψυχῆς ἅπαντα.*
P. 262. *ἀρωγὸν* [392] *τὸ ἔλαιον σωμάτων.*	Prot. 334, B. *(τὸ ἔλαιον) ταῖς .. τοῦ ἀνθρώπου (θριξίν) ἀρωγὸν καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι.*
P. 268. *τούτων οὕτως ἀπαξιωθέντων τῆς θείας κηδεμονίας* [393].	Pol. V, 463, D. *αἰδοῦς τε πέρι καὶ κηδεμονίας.*
P. 276. *τὰς δύο ἀρχεγόνους δυνάμεις .. τὰς δορυφορούσας τὸν θεόν* [394].	Pol. IX, 574, D. *(δόξαι) δορυφοροῦσαι τὸν Ἔρωτα.*

---

re, de quo vid. Winkelmann. ad Euthyd. l. l., ubi *ὑπεραγωνιᾶν* Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον* i. q. *λίαν ἀγωνιᾶν*, Platonis imitatoribus placuit. Apud Zachar. Mityl. p. 84 ed. Boissonad. Barthius Not. p. 331. contentionis vim verbo inesse temere voluit. Ad verba: *μὴ ἀπορήσῃ λόγων*, quae cum reliquis ex Symp. l. l. sumta, haec in seqq. referuntur: *οὐ μὴν ἠπορηκέναι λόγων*.

388 Vid. annot. 287. In proximis: *ἵνα πλ. ἐ. τ. εὐωχίαν*, usu venit metaphora Platonica, qua vocabula epularum propria ad sermonum delicias transferri solent. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 17. 69. Noster h. l. potissimum Pol. l. l. respexit, ita quidem, ut voci *ἑστίασις*, in hac re Platoni usitatae, *εὐωχίαν* substitueret, qua voce translata Plato non est usus. *Εὐωχεῖν* tamen figurate idem Gorg. p. 518, E. 522, A. et *εὐωχεῖσθαι* Pol. I, p. 352, B. Noster Orat. in Ram. Palmar. ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 820, C. *οἷς (νηπίοις) συγχορεύων τῷ πνεύματι καὶ συνευωχούμενος* — (D.) — *συμμουσουργεῖ*, et p. 820, D. *συγκοινωνήσατε ἡμῖν .. τῆς εὐωχίας καὶ μελῳδίας*. Duplici metaphora et tumore Asiatico idem Homil. in Symeon. et Ann. p. 114. *ἐπὶ σὲ μετάγω τοὺς τῆς εὐωχίας οἴακας, παντομνημόνευτε*. *Δαιτυμὼν* translatum in eadem Hom. p. 28. *δαψιλῶς ἐμφορηθῆναι τῶν ἀναφαιρέτων ἀγαθῶν πρότρεπε τοὺς καλλίστους δαιτυμόνας*, ubi Pantinus Gregorium Naz. Or. XXXVIII. p. 666, C., voces *ἑστιάτωρ* et *δαιτυμόνες* eadem metaphora copulantem, comparavit. Praeivit in hac quoque re Plato. Cf. Tim. p. 17, A. et vid. Animadvss. in Basil. I, p. 69. Ceterum in iis, quae ap. Method. sequuntur, *ἀναπνεῦσαι* pro *ἀνανεῦσαι* legendum esse docemus annot. 451.

389 *Ἀνακωχὴ* A. P. G.: *ἀνακοχὴ* C. typographi errore. Sed in promptu erat emendare *κατοκωχή*, coll. Plat. Ion. l. l. et Phaedr. p. 245, A., ubi vid. Ast. Annott. p. 375. Recte ad sententiam loci Allatius: divino numine correptam. Qui *θείαν ἀνακωχὴν* divinam fiduciam vocarit (sic P. interpretatur), ego novi neminem.

390 *Ὀνῆσαι* A. P. C., quae est lectio ap. Plat. Pol. l. l. ex Aristidis cod. Baroc. ab Astio in ed. III, et a Stallbaumio recepta. *Ὀνῆναι* (vulg. *ὀνίναι*) cum codd. nonnullis Bekker. Schneider., q. v. T. III, p. 212, et Ast. Lex. Plat. T. II, p. 450; *ὀνινάναι* Ast. in ed. II., ex Matthiaei coniectura, et ed. Turic. min. II. Sed *ὀνῆσαι* Methodii auctoritate haud parum confirmatur, eamque formam habes Theaet. p. 169, C. Pol. VI, p. 496, D.

391 Translato *διακυβερνᾶν* Plato cum alias utitur, tum Pol. l. l., ad quem noster proxime accedit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 478.

392 Vox *ἀρωγὸς* est *τῶν ἅπαξ λεγομένων* ap. Plat., qui eam Prot. l. l. in eadem re ponit et Sophistae ampullanti apte tribuit; nam tragica sunt *ἀρωγὴ* et *ἀρωγός*. Vid. Blomf. Gloss. in Aesch. Agam. v. 46. Noster post paulo: *οἱ τοῦ θεοῦ .. οἰκτιρμοὶ .. ἀρωγοὶ τῆς ἀνθρωπότητος*, et p. 270. *οὕτως ὠφελιμώτατον καὶ ἀρωγὸν κατεπέμφθη τοῖς ἀνθρώποις ἁγνεία*, quo loco *ἀρωγὸν* pariter et *κατεπέμφθη* refertur ad *τοῖς ἀνθρώποις* et dativum secum habet, ut ap. Plat. Prot. l. l.; nam nostro loco et in seqq. ea vox cum genitivo construitur, ut ap. Sophocl. Ai. vs. 202.

393 *Κηδεμονία* est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον* Pol. l. l., ubi sermo de cura infantum erga parentes. Noster de cura Dei circa homines loquitur. In eadem re idem Homil. in Sym. et Annam p. 90 Pantin. *ἔγνων τῆς σῆς περὶ ἡμᾶς κηδεμονίας τὸ ἀνέκφραστον μέγεθος*.

394 Methodius h. l. *τὰς δύο ἀρχεγόνους δυνάμεις* Filium et Spiritum sanctum vocat, quos metaphora audaciori et a Combefisio reprehensa Deo subservire eumque satellitum instar comitari dicit. Id enim sibi vult translatum *δορυφορεῖν*, ut ap. Plat. Pol. l. l. et al. Translate et passive, ut ap. Plat. Pol. IX, p. 573, A., verbum est positum p. 168. *τὰς παρθένους .. ὑπ' ἀγγέλων δορυφορουμένας τε καὶ παραπεμπομένας*. De propria verbi vi vid. Ast. Comm. in Rempubl. p. 598; de translata monui ad El. Cret. col. 786 (9). Ceterum cum verbis: *τὰς δύο ἀρχεγόνους δυνάμεις*, Combefisius apte comparavit Pseudo-Dionys. De D. N. II, 7, cui Pater est *πηγαία θεότης*, Filius et Spiritus sanctus *τῆς θεογόνου θεότητος βλαστοὶ θεόφυτοι καὶ οἷον ἄνθη καὶ φῶτα*. Conf. annot. 139.

Oratio XI.

P. 279. (*Ἀρετὴ* loquitur) *προτάττειν*[395] *γὰρ τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων ἁγνείαν ὁ λέγων δεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι πρώτην τῶν ἄλλων ὀρθῶς παρακελεύεται· ἣν τιμᾶν μὲν νομίζουσι καὶ θεραπεύειν πολλοί, τιμῶσι δ᾽ αὐτὴν ὡς ἔπος εἰπεῖν ὀλίγοι. οὐ γὰρ ὁπόταν τὴν ἑαυτοῦ σάρκα τῆς κατὰ συνουσίαν ἄγευστον*[396] *ἡδονῆς φιλοτιμῆται τηρεῖν ἄνθρωπος, τῶν ἄλλων μὴ κρατῶν, ἁγνείαν τιμᾷ· ἀτιμάζει μὲν οὖν αὐτὴν μᾶλλον οὐχ ἥκιστα*[397] *βαναύσοις ἐπιθυμίαις, ἡδονὰς ἀντικαταλλασσόμενος ἡδοναῖς. οὐδέ γε*[398] *ὁπόταν πρὸς τὰς ἔξω μὲν ἐπιθυμίας δια-* (p. 280) *πονῇ καρτερῶν, ὑπεραίρηται*[399] *δὲ φυσιούμενος, αὐτῷ δὴ τούτῳ τῷ δύνασθαι τῶν τῆς σαρκὸς ὑπεκκαυμάτων κρατεῖν, καὶ πάντας οὐδὲν ἡγῆται*[400]*, ἁγνείαν τιμᾷ· ἀτιμάζει γὰρ αὐτὴν ὑβρίζων*[401] *ὑψηλοφροσύνῃ —. οὐδέ γε*[402] *ὁπότε ἐναβρύνεταί τις χρήμασι, τιμᾶν αὐτὴν σπουδάζει· ἀτιμάζει μὲν οὖν παντὸς μᾶλλον καὶ*[403] *οὗτος, προκρίνων αὐτῆς ὀλίγον*

Legg. V, 727, A. *τὴν αὑτοῦ ψυχὴν μετὰ θεοὺς ὄντας δεσπότας καὶ τοὺς τούτοις ἑπομένους τιμᾶν δεῖν λέγων δευτέραν ὀρθῶς παρακελεύομαι. τιμᾷ δ᾽ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἡμῶν οὐδεὶς ὀρθῶς, δοκεῖ δέ.*

Ibid. 727, C. *οὐδ᾽ ὁπόταν ἡδοναῖς παρὰ λόγον τὸν τοῦ νομοθέτου καὶ ἔπαινον χαρίζηται, τότε οὐδαμῶς τιμᾷ, ἀτιμάζει δὲ κακῶν καὶ μεταμελείας ἐμπιπλὰς αὐτήν.*

Legg. I, 644, A. (*τροφὴν*) *βάναυσον .. καὶ ἀνελεύθερον.* al.

Phaed. 69, A. *ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς .. καταλλάττεσθαι.*

Legg. V, 727, C. *οὐδέ γε ὁπόταν αὖ τἀναντία τοὺς ἐπαινουμένους πόνους καὶ φόβους καὶ ἀλγηδόνας καὶ λύπας μὴ διαπονῇ καρτερῶν, ἀλλ᾽ ὑπείκῃ, τότε οὐ τιμᾷ ὑπείκων· ἄτιμον γὰρ αὐτὴν ἀπεργάζεται δρῶν τὰ τοιαῦτα ξύμπαντα.* Symp. 216, E. *ἡγεῖται .. ἡμᾶς οὐδὲν εἶναι.* Legg. V, 727, E. *οὐδέ γε, ὁπόταν χρήματά τις ἐρᾷ κτᾶσθαι μὴ καλῶς ἢ*

---

395 *Προτάττειν* A.: *προςτάττειν* P. operae vitio, turpiore etiam *πρωτάττειν* C. De *προτάττειν* c. genit. vid. annot. 358. Mox illa: *ὁ λέγων ... ὀρθῶς παρακελεύεται*, ex eo sunt genere, quod attigi annot. 149.

396 Translatum *ἄγευστος* est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον* Pol. IX, p. 576, A. *ἐλευθερίας .. τυραννικὴ φύσις ἀεὶ ἄγευστος.* Conf. annot. 593. Mox *φιλοτιμῆται* P. recte: *φιλοτιμεῖται* A. C. Similiter infra in *ἡγεῖται* peccatum.

397 De flosculo Attico *οὐχ ἥκιστα* vid. Ruhnken. ad Tim. Lexic. V. Pl. p. 201. Irmisch. ad Herodian. T. I, p. 6. et, qui cum Graecis Latina comparavit, Schwebel. ad Onosand. p. 65. Proxima: *βαναύσοις ἡδοναῖς*, attigi annot. 57, uti annot. 233. illa: *ἡδονὰς ἀντικαταλλ. ἡδοναῖς.*

398 *Οὐδέ γε* C.: male *οὐδέγε* A., *οὐ δέ γε* P. Deinde *ὁπόταν* A.: *ὅταν* P. Sed conf. praegressa: *οὐ γὰρ ὁ π ό τ α ν —*, et similiter repetitum *ὁπόταν* ap. Plat. Legg. ll. ll., quorum formam Noster, missa sententia, imitando expressit. Mox *ἔξω μὲν* A. G.: *ἔξωθεν* P. C. male. Ceterum quod ap. Plat. Legg. l. l. *διαπονεῖν* accusativum, ap. Nostrum *πρὸς* c. accus. secum habet, posterior structura reperitur Legg. XII, p. 966, D. *τὸν μὴ θεῖον καὶ διαπεπονηκότα πρὸς αὐτά.* Prior Platoni magis usitata. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 496.

399 *Ὑπεραίρηται* P. C.: *ὑπεραίρηται* A. perperam. Deinde *δὴ* P. C. recte: *δὲ* A. Mox *τῷ* add. A. C.; male om. P. Sententia haec est: s i q u i s e f f e r a t u r s u p e r b i a i n f l a t u s, h o c i p s o q u o d c a r n i s i n c e n t i v a s u p e r a t.

400 *Πάντας ὡς οὐδὲν ἐξουδενῶν, ἡγεῖται ἁγνείαν τιμᾶν* A. P. C., quorum primus, neglecto *ἡγεῖται*, postrema sic vertit: c a s t i m o n i a m h o n o r a t. Peius etiam P.: r e c t e c e n s e a t u r v i r g i n i t a t e m c o l e r e. Tu primum mecum lege: *ἡγῆται*, quod cum praegressis *διαπονῇ* et *ὑπεραίρηται* ad *ὁπόταν* refertur; deinde, eiectis vocibus *ὡς* et *ἐξουδενῶν*, legito: *πάντας οὐδὲν ἡγῆται*, quibuscum conf. Plat. Symp. l. l., ubi *εἶναι* adiectum, quod deest Theaet. p. 173, E. *ταῦτα πάντα ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδέν.* Vid. annot. 20. 66. Sciolus, cui illa: *πάντας οὐδὲν ἡγῆται*, insolita acciderent, *ὡς* ante *οὐδὲν* inculcavit et verbis *οὐδὲν ἡγῆται* glossam *ἐξουδενῶν* adscripsit. Denique ad normam superiorum legito: *ἁγνείαν τιμᾷ*, pro vulg.: *ἁγνείαν τιμᾶν.* Ita enim A. C.: *ἁγνείας* P. pessime.

401 *Ὑβρίζων*, quod A. P. C. habent, male om. VB. Verba: *ἀτιμάζει γὰρ αὐτήν*, respondent Platonicis, e regione positis: *ἄτιμον γὰρ αὐτὴν ἀπεργάζεται*, et participium *ὑβρίζων* hic adiectum, ut illic *δρῶν —*. Eadem ratio participii *ἀντικαταλλασσόμενος* in superioribus et insequentis *προκρίνων.* Ceterum G. articulum *ὁ*, qui ne anteponi quidem participio *ὑβρίζων* potest, post illud foedo errore inculcavit.

402 *Οὐδέ γε* P. C.: *οὐ δέγε* A. male. De verbo *ἐναβρύνεσθαι* vid. annot. 234.

403 *Καὶ* pro vulg. *δὲ* scribere minime dubitavi, collatis quae post paulo sequuntur: *ἀτιμάζει μὲν οὖν αὐτὴν κ α ὶ οὗτος.* Similiter Plato Legg. V, p. 727, D. *ἀτιμάζει δ᾽ αὐτὴν κ α ὶ τότε. Παντὸς μᾶλλον*, o m n i m o d o, p r o r s u s, est formula Platoni usitata. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 62. In Platonis loco e regione posito nollem nuper receptam in ed. Turic. min. II. Cornarii coniecturam: *πάντως μὲν οὖν λυπεῖ*, quamquam libri mss. ei partim favent. Astius, licet *πάντως* et ipse coniiciens, *λείπει* tamen recte tuetur Animadvss. p. 236. et Lex. Plat. T. II, p. 244. Sed nulla opus erit emendatione, *λείπειν* si pro *ἐλλείπειν* dictum accipiatur et vulgata lectio sic si vertatur: a b a n i m o c o l e n d o t o t o c o e l o a b e s t. Conf. quae ap. Platon. 727, C. praecedunt: *ὁ δὲ πολλοῦ δεῖ δρᾶν τοῦτο*, et quae Methodius post paulo p. 281 dicit: *πολὺ γὰρ λείπεται τῶν κατ᾽ ἀξίαν ὁμιλούντων αὐτῇ.*

κέρδος, ἧς οὐδὲν ἀντάξιον[404] τῶν ἐν τῷ βίῳ τιμίων· πᾶς γὰρ πλοῦτος ἐνώπιον αὐτῆς καὶ χρυσὸς ὡς ψάμμος ὀλίγη.	μὴ δυςχερῶς φέρῃ κτώμενος (728, A.). δώροις ἄρα τιμᾷ τότε τὴν αὐτοῦ ψυχήν· παντὸς μὲν οὖν λείπει· τὸ γὰρ αὐτῆς τίμιον ἅμα καὶ καλὸν ἀποδίδοται σμικροῦ χρυσίου· πᾶς γὰρ ὅ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος.
P. 283. τῷ ὄντι[405] τῷ ἀγαθῷ μᾶλλον ἐναντιώτερον τὸ κακὸν ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ.	Pol. VI, 491, D. ἀγαθῷ γάρ που κακὸν ἐναντιώτερον ἢ τῷ μὴ ἀγαθῷ.
οἰστρώδεις ... ἐπιθυμίας[406].	Legg. V, 734, A. οἰστρώδεις ἐπιθυμίας. al.
P. 293. καί εἰσιν ὁλοτελῶς ἀδιάφθοροι[407].	Phaedr. 252, D. ἕως ἂν ᾖ ἀδιάφθορος.
ΕΥΒΟΥΛ. Εὖγε νὴ τὴν σωφροσύ-	Hipp. Mai. 287, A. Εὖγε νὴ τὴν Ἥραν

404 Vid. Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 236 sq. et cf. Method. p. 108. *δῶρον, οὗ μηδὲν ἀντάξιον ἄλλο προςενέγκασθαι πάρεστιν ἀνθρώποις θεῷ.* Proxima: *πλοῦτος ... ὀλίγη*, sumta ex Sap. VII, 6.

405 Formulà *τῷ ὄντι* sententia celebrata significatur (vid. annot. 206.); quae quidem est Platonis (Pol. l. l.), a Methodio more suo (vid. annot. 153.) tecte laudati. *Μᾶλλον ἐναντιώτερον* est longe magis adversarium. Quod autem Methodius vocem *μᾶλλον*, de suo additam, comparativo praemisit: Attici *μᾶλλον* comparativo subiicere solent, ut eius vim efferant. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 274. Inverso ordine Methodius etiam ap. Epiphan. p. 563, A. *μᾶλλον ... σπουδαιότεροι.* Quae apud Nostrum praecedunt: *τοῖς γὰρ μεγάλοις ἐξ ἀνάγκης ἐπιτηδεύμασι μεγάλα καὶ τὰ πταίσματα συμβαίνει*, adumbrata sunt ex illis, quae Plato de philosophia corruptioni et infamiae obnoxia docet Pol. VI, p. 489, C. D. 490, E. 491, A. sqq., ubi verba in contextu allata exstant. Nec non in iis, quae ap. Nostrum sequuntur, imitationis vestigia deprehenduntur. Sic enim pergit: *πολλοὶ οὖν .... αὐτῆς* (*ἁγνείαν* dicit) *ἔπταισαν καὶ τοῖς ὀρθῶς πρὸς αὐτὴν ὡρμημένοις προςῆψαν ψόγους.* En tibi Platonica p. 491, A. ubi imprimis ista attende: *δόξαν οἵαν λέγεις φιλοσοφίᾳ προςῆψαν.* *Προςάπτειν ψόγους* respondet formulae *προςάπτειν δόξαν*, in peiorem partem usurpatae de eo, qui aliquem infamia adspergit (conf. annot. 743.); quo in genere alias *περιάπτειν* usitatum esse, Stallbaumius scite docuit. Vid. Ast. Lex. Pl. T. III, p. 84. Platonica sententia de ancipiti philosophiae natura Nostro item obversata est p. 11. in verbis a me emendatis annot. 71.

406 *Οἰστρώδης ἐπιθυμία* est furiosa et quasi oestro percita cupiditas. Cf. Plat. Legg. l. l. Tim. p. 91, B. Tim. Locr. p. 102, E. *λύσσαι οἰστρώδεες.* De propria et translata potestate nominis *οἶστρος*, Lat. oestrus, vid. Creuzer. Annot. in Plotin. p. 388. *a.* et in Annal. Vindob. T. 57, p. 220. Ast. Annot. in Plat. Phaedr. p. 330. Gelder. ad Tim. Locr. l. l. p. 123, cui tamen *οἶστρον* et oestrum sunt, qui *οἶστρος* et oestrus vocantur. Methodius p. 13. *ῥαθυμήσας εἰς οἶστρον ὑπεσύρη.* Ita A. M. C.; *εἰςύστερον* V. P. reprobante Valesio, qui „*Οἶστρος*“, inquit, „est stimulus carnis et cupiditas ad flagitium trahens.“ Sic Method. p. 43. *φλεγμαίνοντας οἴστρῳ*, et p. 266. *τὸν φεύγοντα οἶστρον καὶ τὴν γυναῖκα τὴν ἡδονήν.* Ita A., *πρὸς τ. φ.* V., uterque mendose; *τῶν φευγόντων* P., quod Val. reposuit ex Photio cod. 237. p. 312, *b.* 24. Bekk. Indidem rescribendum *τὸν οἶστρον.* Male tamen Photius: *καὶ τὴν ἡδ.*, quum Methodius mulierem 3 Reg. 19, 4. allegorice et more Philoneo voluptatem interpretetur. Porro cf. Method. ap. Epiphan. p. 579, B. *μὴ χραινόμενον ἀθέσμοις ὅλως οἴστρων παρατριβαῖς.* (ubi *οἴστρων παρατριβαὶ* sunt venerei adfrictus, ad quos libidines incitant) Gregor. Naz. Or. III, p. 70, D., ubi v. Elias Cret. col. 892. f. 334 r. s., et Theophan. Ceram. Homill. ed. Scors. p. 106, B. *τῷ τῆς ἐπιθυμίας οἴστρῳ νυττόμενοι.* A nomine *οἶστρος* derivata itemque translata haec sunt verba. *Οἰστρᾶν*, intransit., Isidor. Pelus. epist. 389 Schott. *οἰστρῶντες καὶ λυττῶντες μικροῦ τοὺς Κενταύρους ἀπέκρυψαν*, vid. Ruhnken. ad Tim. L. V. Pl. p. 190. Jacobs. ad Callistrat. p. 686.; transit., ut in *ἐξοιστρᾶν*, vid. Jacobs. ad Aelian. H. A. p. 512. *Οἰστρεῖν*, intransit., vid. Jacobs. ad Achill. Tat. p. 484. Eustath. Opuscc. ed. Tafel. p. 351, 73. *ἡ ψυχὴ .. μετὰ τοῦ νοητοῦ κάλλους τῷ σώματι προςαρμόζεται, ἰδεῖν δὲ τοῦτο ἐν τῷ ὑλικῷ κόσμῳ οὐ δύναται. οὐ γὰρ χωρεῖ τὴν ἀϋλίαν ἡ ὕλη. ἀποῤῥοίας δὲ τούτου καὶ ἴχνη ἐν σωματικοῖς θεωμένη κάλλεσιν, οἰστρεῖ καὶ μέμηνεν, οἰομένη ἐκεῖνο εἶναι, ὅπερ ἐν τῷ σώματι γενομένη διέφθειρε*, in quibus Eustathius, licet imitatus Plat. Phaedr. p. 251, D., *οἰστρεῖ* ponere maluit, quam *οἰστρᾷ*, quod habet Plato. *Οἰστρεῖν*, transit., Archel. Disput. cum Manete, ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 574, A. *ὅταν ἴδωσιν αὐτὴν κεκαλλωπισμένην, οἰστροῦνται τῷ φίλτρῳ, καὶ μὴ δυνάμενοι αὐτὴν καταλαβεῖν δεινῶς φλέγονται, τῷ ἐρωτικῷ πόθῳ τὸν νοῦν ἐξαρπασθέντες.* Porphyr. De Abstin. I, 34. Composita transitiva haec sunt: *ἀνοιστρεῖν*, Philostr. Vit. Apoll. II, p. 51. *ἀνοίστρησεν αὐτὴν ἔαρ: διοιστρεῖν*, Id. Vit. Apoll. I, p. 42. *τὸ μορίον ὑφ' οὗ διοιστρεῖται τὸ σῶμα*, vid. Creuzer. Annot. in Plot. p. 388, *a.*, ubi de loco in Plat. Phaedr. supra laudato, quem Plotinus VI, 7. p. 714 (cap. 22), A. expressit: *ἐξοιστρεῖν*, Theodul. Monach. Laud. Greg. Naz. p. 126 Norm. Anonym. ap. Suid. v. *βακχεύω*, vid. Jacobs. ad Aelian. H. A. p. 483. *Οἰστρηλατεῖν* Method. p. 84. 90. 122. et 252. *οἱ δὲ οἰστρηλατούμενοι, κἂν μὴ πορνεύσωσιν .., πῶς ἑορτάσουσιν;* Nomen *οἴστρησις* habet Hermes Trismeg. ed. Paris. p. 71, ubi sermo de ecstasi: *εἰς μανίαν με οὐκ ὀλίγην καὶ οἴστρησιν φρενῶν ἐνέσεισας, ὦ πάτερ. ἐμαυτὸν γὰρ νῦν οὐχ ὁρῶ.* Est autem *οἰστρώδης* ex rarioribus adiectivis in — *ώδης* exeuntibus, quo ex genere etiam *κνησμώδης* ap. Method. p. 270. *διὰ τὸ κνησμῶδες*, et p. 282. *τὰ κνησμώδη καὶ συνουσιαστικὰ* (*μέλη*), ubi VB. minus bene *κνισμώδη*, quum *κνῆσις, κνῆσμα, κνησμὸς* cet. pruriginis et libidinis venereae propria sint. Vid. Ast. Annot. in Platonis Phaedrum p. 451 sq.

407 De iis sermo est, qui virgine sunt mente. De voce *ἀδιάφθορος* cf. Plat. Phaedr. l. l. et vid. annot. 291.

νην, ὦ Γρηγόριον, καὶ συνετῶς. ἀτὰρ (p. 294) *μή τι κωλύω*[408], *ἐὰν ἀντιλαμβάνωμαι τῶν λόγων*[409], *ἵνα ἐῤῥωμενέστερον μάθω καὶ μηδείς ἐξελέγξῃ με ἔτι; ΓΡΗΓ. Ἀλλ' ἀντιλαμβάνου ὅπῃ*[410] *καὶ θέλεις· ἐγὼ γὰρ ἱκανῶς ... διδάξαι σε ἔχω ὅτι* cet.

P. 294. *Βαβαί*[411]*· χαίρω γάρ, ὅτι μοι μεγαλοφρόνως*[412] *ἀποκρίνῃ καὶ δεικνύεις ὅσον πεπλούτηκας ἐπὶ σοφίᾳ.*

τωθαζόμενός[413] *με ταῦτα λέγεις.*

Εὐφήμησον, ὦ μακαρία[414].

P. 295. *διδάσκειν ἑτέρους σεμνύνῃ*[415].

ἦ[416] *πάντως ἐμοῦ*[417] *ταῦτα προς-*

λέγεις, ὦ Ἱππία —. Ἀτὰρ μή τι κωλύω —, ἐάν σου ἀποκρινομένου ἀντιλαμβάνωμαι τῶν λόγων —; — βούλομαι ἀντιλαμβάνεσθαι, ἵν' ἐῤῥωμενέστερον μάθω. ΙΠ. Ἀλλ' ἀντιλαμβάνου. — καὶ πολὺ τούτου χαλεπώτερα ἂν ἀποκρίνασθαι ἐγώ σε διδάξαιμι, ὥςτε μηδέν' ἀνθρώπων δύνασθαί σε ἐξελέγχειν.

Phaedr. 236, E. *Βαβαί —.* al. Euthyd. 293, A. *ἤρξατο .. πάνυ μεγαλοφρόνως τοῦ λόγου ὧδε.* Euthyphr. 12, A. *ὑπὸ πλούτου σοφίας.*

Hipp. Mai. 290, A. *πάνυ με καὶ τωθάσεται.*

Pol. I, 329, C. *εὐφήμει.* al.

Phaedr. 242, E. *σεμνύνεσθαι ὥς τι ὄντε.* al.

Menex. 235, C. *Ἀεὶ σὺ προςπαίζεις ...*

---

408 *Κωλύω* A.: *κωλύοις* P. C. Tu cf. Plat. Hipp. Mai. l. l. Alias magis usitata: *τί κωλύει; οὐδὲν κωλύει*, sim. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 228. Plutarch. De Am. Frat. cap. 18. *τί οὖν κωλύει ... νομίζειν;* et aliis locis, consignatis a Wyttenbachio Ind. Plut. v. *κωλύω*. De voce *ἀτὰρ* vid. annot. 120.

409 *Ἀντιλαμβάνεσθαι* est arripere ad reprehendendum, i. e. impugnare, ut ap. Plat. Hipp. Mai. l. l. et alias. Combefisius apte comparavit Gorg. p. 506, A. *χρὴ ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ ἐλέγχειν.* Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 191. Alia verbi vis est in composito *συναντιλαμβάνεσθαι* p. 233. *κἀγὼ συναντιληψομένην μοι παραστῆναί σε παρακαλῶ, μή πως ἀπορήσω λόγων.* Quum enim *ἀντιλαμβάνεσθαί τινος* interdum dicatur, qui aliquid capessit (vid. Ast. l. l.), h. l. *συναντιλαμβάνεσθαι*, nimir. *τῶν λόγων*, est una suscipere orationem. Sic Plato, apud quem *ξυναντιλαμβάνεσθαι* non reperitur, verbo *ξυλλαμβάνεσθαι* utitur Phaedr. p. 237, A. *ξύμ μοι λάβεσθε τοῦ μύθου.*

410 *Ὅπῃ* A. (*ὅπῃ* C.): *ὅπου* P. male, siquidem *ὅπῃ* est quomodo vel quatenus. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 456.

411 *Βαβαί*, papae, exclamatio admirantis, satis frequens est in Platonis dialogis. Vid. Ast. Comment. in Rempubl. p. 396. et Lex. Plat. T. I, p. 333.

412 *Μεγαλοφρόνως* est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον* Euthyd. l. l., ubi noli cum Astio Lex. Plat. T. II, p. 288. vertere: superbe, cum iactatione. Est potius magnifice, sed *εἰρωνικῶς* dictum cum iactationis nota, quae locis a Winkelmanno p. 87 comparatis item inest. Irrisionem, quae nostro loco inest, interlocutor paullo post ita declarat: *τωθαζόμενός με ταῦτα λέγεις.* Quod autem h. l. *μεγαλοφρόνως ἀποκρίνεσθαι*, idem *μεγαλοπρεπῶς ἀποκρίνεσθαι* ap. Plat. Men. p. 70, B. Hipp. Min. p. 336, E., quibus locis voci *μεγαλοπρεπῶς* ironia item inest, id quod Ast. Lex. Pl. l. l. non magis quam in voce *μεγαλοφρόνως* attendit. Vid. annot. 10. Deinceps *ἀποκρίνῃ* Noster pro Attico *ἀποκρίνει* ap. Plat. Gorg. p. 468, D. Pol. I, p. 351, C. Vid. Schneider. Praefat. in Plat. Civit. T. I, p. XLVIII sqq. et conf. annot. 508. Illa: *πεπλούτηκας ἐπὶ σοφίᾳ*, non minus *εἰρωνικῶς* dicta, quam ista Socratis ad Euthyphronem ap. Plat. l. l.: *τρυφᾷς ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας.*

413 Activum *τωθάζειν*, quod Plato Pol. V, p. 474, A. habet, satis tritum est; rarissima exempla medii *τωθάζεσθαι*, quod Noster a Platone Hipp. Mai. l. l. mutuatus est. Alias ap. Platon. id verbum non exstat, de quo, uti de verbis inde compositis, nunc satis habeo provocare ad Spanhem. Specim. Animadvss. in Juliani Caes. p. 99. Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 261. Wernsdorf. ad Himer. p. 592. et Fischer. Ind. in Aeschin. Socr. v. *ἐπιτωθάζειν*, quod item *ἅπαξ λεγόμενον* in Platonicis, quae vulgo feruntur, scriptis.

414 Ad vocem *εὐφήμησον* vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 863. De flosculo Platonico: *ὦ μακαρία*, vid. annot. 16.

415 *Ἑτέρους* A. P.: *ἕτερον* C. Sed pluralis recte habet. Plato Phaedr. p. 269, C. *ταῦτα δὴ διδάσκοντες ἄλλους.* Medium *σεμνύνεσθαι*, gloriari, superbire, apud Platonem varie construitur, v. c. cum *ὡς* et partic., ut Phaedr. l. l. et Gorg. p. 511, D., nunquam tamen, ut h. l. a Methodio factum, cum infinitivo. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 244.

416 Noli de *ἦ* reponendo cogitare; praecedit enim ap. Method. interrogatio: *σὺ γὰρ ἐξ ἀληθείας, εἰπέ μοι, δυςχεραίνεις —;* quae subiectâ alterâ: *ἦ ... προςπαίζεις;* corrigitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II. p. 12 sq. *Ἦ* pro *ἦ* reponendum ap. Theophylact. Instit. Reg. 25. p. 90, ubi post interrogationem haec mendose scripta inferuntur: *ἢ πᾶσι δῆλον, κἂν ἡμεῖς μὴ λέγωμεν;*

417 *Ἐμοῦ* A. P. C. mendose, quum verbum *προςπαίζειν* genitivum respuat. Scribendum *ἐμέ*, si quidem *προςπαίζειν* h. l. est irridere, qua vi ubi ponitur, accusativum personae adsciscit. Cf. Plat. Menex. l. l. (ubi vid. Engelhardt. p. 243) et Euthyd. p. 285, A. *προςέπαιζον ... τὸν Κτήσιππον*, sicuti hodie cum cod. Clark. et al. pro vulg. *τῷ Κτησίππῳ* legitur. Winkelmannus ad eum locum p. 52. minus apte comparavit Phaedr. p. 265, C., id quod eum Astius, ab ipso laudatus, Annott. p. 544. docere poterat. Sin vero Methodius verbo *προςπαίζειν* leniorem iocandi vim inesse voluit, scribi oportebit *ἐμοί*. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 205. Ea positum vi, verbum simul dativum personae et accusativum rei, ut nostro loco *ταῦτα*, secum habet Legg. VII, p. 804, B. *οἷςτισί τε καὶ ὁπότε ἕκαστα ἑκάστοις προςπαίζοντες .. διαβιώσονται.* Qui *προςπαίζειν*, irridere, cum duplici accusativo construxerit, ego novi neminem. Locum in Phaedro p. 265, C.

παίζεις; ΕΥΒ. Καὶ πῶς ἀποπειρώμενος, ὃς [418] ὁμολογῶ μὴ εἰδέναι;

P. 296. οἱ δὲ [419] διὰ τῆς ὄψεως ἔξωθεν δελεαζόμενοι ταῖς φαντασίαις καὶ ἐπεισρέουσαν δεχόμενοι τὴν ἐπιθυμίαν δίκην ῥεύματος εἰς τὴν καρδίαν οὐδὲν ἧττον μολύνονται πολλάκις, κἂν νομίζωσιν ἀντιφιλονεικεῖν καὶ μάχεσθαι πρὸς τὰς ἡδονάς [420], ἡττώμενοι τὸν λογισμόν.

P. 297. ὅτι μηδὲν ἐπισκοτοῦν ἢ συνταράσσον τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν θείαν ἐπιφέρονται θεωρίαν [421].

Ἔχε δή (οἶμαι γὰρ —) καί μοι φράσον [422]· καλεῖς τινα κυβερνήτην ἀγα-

τοὺς ῥήτορας. al. Prot. 349, C. ἀποπειρώμενός μου ταῦτά πως ἔλεγες. al.

Phaedr. 255, C. ἡ τοῦ ῥεύματος ἐκείνου πηγή, ὃν ἵμερον Ζεὺς Γανυμήδους ἐρῶν ὠνόμασε, πολλὴ φερομένη πρὸς τὸν ἐραστήν, ἡ μὲν εἰς αὐτὸν ἔδυ —.

Lach. 191, D. πρὸς ἐπιθυμίας ἢ ἡδονὰς δεινοὶ μάχεσθαι. Prot. 355, B. ὑπὸ τούτων (τῶν ἡδονῶν) ἡττώμενος.

Phaed. 66, A. ἀπαλλαγεὶς .. τοῦ σώματος, ὡς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειαν. 65, E. μήτε τινὰ ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν μετὰ τοῦ λογισμοῦ.

Ion. 535, B. ἔχε δή μοι τόδε εἰπέ. al. Phaed. 103, C. θερμόν τι καλεῖς καὶ ψυ-

---

nonnulli VV. DD. ita interpretantur, ut verba μυθικόν τινα ὕμνον προςεπαίσαμεν — τὸν — Ἔρωτα coniungant, duplicemque accusativum admittant in locutione προσπαίζειν θεὸν ὕμνον, deum hymno celebrare. Aliter tamen Astius l. l. statuit. Ceterum Lobeckius ad Phryn. p. 463 in illustranda varia structura verbi προςπαίζειν eas, de quibus diximus, verbi notiones non satis distinxit.

418 Ἀποπειρώμενος, ὃς A.: ἀποπειρωμένη, ἣ P. C. In diiudicanda hac lectionis discrepantia ante omnia oportet teneas, literis **A.** et **B.**, quibus in edit. Allat. colloquentes distinguuntur, nomina **Εὐβούλιος** et **Γρηγόριον** ap. P. respondere. Pro **Εὐβουλ.** enim, quod C. habet, expresse P. p. 166, B. C. 167, A. B. **Εὐβούλιος**, ex Valesii, ut videtur, emendatione, qui tamen p. 169, D. **Εὐβούλιον** scribi passus est. Tu vide annot. 2. 4. 6. **Εὐβούλιε** idem recte bis p. 167, C. D., ubi A. C. **Εὐβούλιον**. Sed nomen generis masculini recte habere, praeter ea, quae annot. ll. ll. diximus, ipsius docent Methodii verba p. 294, ubi **B.** **Σκωπτίλος** (pro voce nihili cum P. legendum κωτίλος) τις, ὡς ἔοικεν, ἄνθρωπος εἶναι δοκεῖς, ὦ **Εὐβούλιον** (ita A. C.: **Εὐβούλιε** P.). **A.** **Τίνος δὴ χάριν;** **B.** Ὅτι τωθαζόμενός με ταῦτα λέγεις μᾶλλον ἢ ἀληθεύων. Quibus in verbis si **Εὐβούλιον** recte legeretur, scribi oporteret primum: κωτίλη τις ἄνθρωπος, deinde τωθαζομένη et ἀληθεύουσα. Sed quum A. P. C. in reliquis huius loci de masculino genere consentiant, liquido apparet, A. et C., a se ipsis dissentientes, **Εὐβούλιον** scripsisse, P. recte **Εὐβούλιε** reposuisse. Quo magis est, quod mireris, P. nostro loco, ubi A., licet rursus a se dissentiens, veram tamen lectionem praebet, in mendosa lectione: ἀποπειρωμένη, ἣ —, non offendisse. Male item P. post paulo με, ubi A. C. μὴ recte. Hoc enim sibi vult Eubulius sive Methodius: Ecquinam (scil. te irrideo) explorando, qui me nescire fateor? **Καὶ πῶς;** est negantis. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 229. Ἀποπειρᾶσθαι est explorare interrogando, ut ap. Plat. Prot. l. l. et alias. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 249.

419 Eos Methodius dicit, qui quum concupiscunt, idcirco tamen non peccant. De proximis: δελεαζόμενοι ταῖς φαντασίαις, vid. annot. 201. Illa: διὰ τῆς ὄψεως, pertinent etiam ad insequentia: ἐπεισρέουσαν δεχόμενοι ... εἰς τὴν καρδίαν. Cupiditas enim, quippe spectatione excitata, per oculos in animum influere dicitur. Similia de ἱμέρῳ Plato in Phaedro l. l., quem Noster imitatus est. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 488 sq.

420 Cf. p. 298. καρτερῶς μάχεσθαι ταῖς ἡδοναῖς. **Πρὸς** ἡδονὰς μάχεσθαι Plato Lach. l. l. Ad proximum ἡττώμενοι subaudiendum ὑπὸ τῶν ἡδονῶν. Ei enim quod est μάχεσθαι πρὸς τὰς ἡδονὰς opponitur ἡττᾶσθαι ὑπὸ τῶν ἡδονῶν. Cf. Plato Prot. l. l. et vid. annot. 183. Itaque verba ἡττ. τ. λ. sic vertenda: cum tamen eorum ratio voluptatibus vincatur. Ceterum κἂν νομίζωσιν P.: καὶ νομίζουσιν minus recte A. C. — Post paulo A. in responsione: καὶ σφόδρα, ubi P. καὶ μάλα. Prius ap. P. p. 172, C. in supplemento lacunae (ap. A. p. 301) occurrit, neque minus recte habet quam καὶ μάλα, particula vim vocis σφόδρα intendente. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 123 sq.

421 Hisce verbis ratio redditur effati evangelici Matth. 5, 8. De verbo ἐπισκοτεῖν ad mentis offuscationem translato monui ad El. Cret. col. 879 (6). Conf. Method. p. 248. τὰ ἐπισκοτοῦντα καὶ καλύπτοντα πάθη τὴν ψυχήν. Quod insequitur verbum συνταράσσειν ad mentis perturbationem Plato transtulit Tim. p. 85, A. ξυνταράττον αὐτάς (τὰς περιφοράς), et Basilius M. eodem similiter translato usus est. Vid. Animadvss. I, p. 114. Alias affectus ex corpore oriundi animum ταράσσειν dicuntur, ut a Platone in Phaedone l. l. De ὀφθαλμῷ τῆς ψυχῆς diximus annot. 270. Denique ἐπιφέρεσθαι, secum adferre, h. l. similiter usurpatum atque ἐφέλκειν in Phaed. l. l. Vid. annot. 238.

422 Haec sic interpungenda, quum ἔχε δὴ ad sequentia referatur. Interiecta verba: οἶμαι γάρ —, A. C. τελείαις male incluserunt. Melius fecit P., quod nonnisi μέσαις posuit. Eodem modo apud Platonem in Gorgia p. 460, A. peccatum fuit. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 89. Ἔχε, adverte, ἔχε οὖν et quod usitatius ἔχε δὴ apud Platonem admonentis et exhortantis sunt formulae. Vid. Ast. ad Legg. p. 19, ad Protag. p. 182 sq., ad Gorg. p. 88 sq. et Lex. Plat. T. I, p. 874. Interdum, ut nostro loco, post ἔχε δὴ quaedam verba per parenthesin inferuntur, ita tamen, ut illa formula cum seqq., ut h. l. cum καί μοι φρ., nectenda sit. Nostri verba proxime accedunt ad Ion. l. l., quamquam parenthesis ibi deest. **Καί**, quod post ἔχε δὴ vulgo inferri solebat, Bekkerus et Stallbaumius expunxerunt, codicum complurium fidem secuti et Platonis consuetudinem, apud quem si quod verbum formulam ἔχε δὴ subsequitur, nunquam voce καὶ copulatur, sed nonnisi coniunctivo (Cratyl. p. 435, E. Hipp. Min. p. 366, A. Legg. I, p. 627, C., ubi καὶ τόδε id quoque, ut post paulo) vel im-

θόν[423];

P. 299. *Τί δὲ καὶ ὁ κύριος; οὐ δοκεῖ δεικνύναι*[424] — ;

Οὐκοῦν[425] *καὶ ψυχὴν τὴν ἀνεχομένην* (p. 300) *ὑγροτέρου σώματος*[426] *καὶ τὰς περὶ τὰς ἡδονὰς αὐτοῦ νόσους καταπραΰνουσαν*[427] *σωφροσύνης φαρμάκοις ἰατρικωτέραν*[428] *λεκτέον τῆς ὑγιεινὸν διοικεῖν κεκληρωμένης σῶμα καὶ ἀπαθές;*

χρόν; al.

Crat. 423, E. *τί δὲ δὴ τόδε; οὐ καὶ οὐσία δοκεῖ σοι εἶναι*; al.

Tim. 86, D. loco ad p. 79 allato.

Tim. 67, A. *τὸ μὲν τραχῦνον .., τὸ δὲ ταὐτὸν τοῦτο καταπραῦνον.* Charm. 157, A. B. 158, C. Hipp. Min. 375, B. *οὐχὶ ἡ ἑκοῦσα κακὰ ἐργαζομένη περὶ τὰ σώματα ἰατρικωτέρα;*

---

perativo, ut in Ione, annectitur. Duplicem imperativum, omisso *καί*, habet Aristophanes, ab Astio ad Prot. p. 183. laudatus, Vesp. 1135. Pac. 1193. Idem tamen Vesp. 1149. *ἔχ᾽, ὦ ᾽γαθε, καὶ στῆθί γ᾽ ἀμπισχόμενος.* Methodius propter longiorem parenthesin *καί* adiecisse videtur; poterat autem pro *καί μοι* dicere *ἐμοί*.

423 Dialectica interrogandi formula, quae voce *καλεῖς* exprimitur, apud Plat. Phaed. l. l. H. Stephano fraudi fuit, eamque, licet restitutam e codd., Viri Docti tamen non illustrarunt ex Platonico loquendi usu. Tu confer Euthyd. p. 276, A. *καλεῖς δέ τινας, ἔφη, διδασκάλους ἢ οὔ*; Prot. p. 332, A. *ἀφροσύνην τι καλεῖς;*

424 Ita P. C. Male A. *τί δαὶ καὶ ὁ κύριος οὐ δ. δ.* —; Platonici enim est loquendi usus, *τί δὲ* —; et *τί δὲ δὴ* —; in interrogatione ponere transitoria et suspensa, quae altera interrogatione adiecta explicatur. Vid. Stallbaum. et Ast. (Annott. p. 208 sq.) ad Gorg. p. 474, C. Heindorf., Stallbaum. et Ast. (Annott. p. 209) ad Gorg. p. 474, D. (ubi Stallb. *τί δὲ τόδε;* pro vulg. *τί δαὶ τόδε;* e codd. plurimis reposuit) Stallbaum. ad Gorg. p. 502, B. (ubi Clark. male *τί δαὶ δὴ* —;) et ad Pol. II, p. 380, D. Quo magis miror, Stallbaumium, a codicibus deceptum et sui quasi oblitum, *τί δαὶ* —; pro *τί δὲ* —; admisisse Cratyli loco, a nobis iuxta posito, quo ipse cum Heindorfio ad Gorg. p. 474, D. usus est, et binis Apologiae locis p. 24, E. 25, A., quorum prior sic interpungendus: *τί δὲ δὴ οἵδε οἱ ἀκροαταί; βελτίους ποιοῦσιν ἢ οὔ*; Eodem modo nostro loco post paulo peccatum p. 299. *τί δαὶ καὶ ἰατρόν, οὐ τὸν — πολλοὺς ἰασάμενον ἄριστον καλεῖς;* Sic A. et P., hic quidem, interrogatione etiam post *ἰατρὸν* posita. Sed legendum: *τί δὲ καὶ ἰατρόν; οὐ τ. — π. ἰ. ἄ. καλεῖς;* Conf. Plat. Soph. p. 266, C. *τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἆρ᾽ οὐκ αὐτὴν μὲν οἰκίαν οἰκοδομικῇ φήσομεν ποιεῖν* —; in quibus accusativus prioris interrogationis ad verbum posterioris refertur, ut illic *ἰατρὸν* ad *καλεῖς*. Porro emendanda sunt ista p. 300. *τί δαὶ καὶ ἐν πάλῃ. πότερον παλαιστὴς ἀμείνων ὁ ἀνταγωνιστὰς ἔχων μεγάλους* — — *ἢ ὁ μὴ ἔχων ἀνταγωνιστάς;* Sic A. et P., posterior tamen melius: — *ἐν πάλῃ;* Sed legendum: *τί δὲ καὶ ἐν πάλῃ;* cet. Conf. Gorg. p. 474, C. *τί δὲ δὴ αἴσχιον; πότερον τὸ ἀδικεῖν ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι;* Denique etiam p. 301. *τί δὲ* pro *τί δαὶ* reponi oportet in istis, quae *φορτικώτερον* interrogantur: *τί δαὶ τὸ καρτερῶς ἔχειν πρὸς τὰς ὁρμάς, Γρηγόριον, τῶν φαύλων ὀρέξεων, δοκεῖ σοι μᾶλλον ἀνδρείας εἶναι;* ubi P. post *ὀρέξεων* interrogandi notam recte ponit, sed in *τί δαὶ* cum A. consentit. Contrario mendo a P. peccatum est p. 292 sq. *τί δαὶ ἡ Τελμησιακὴ ξένη, εἰπέ μοι, κἂν ἔξωθεν οὐκ ἐπηκροᾶτο;* Ita recte A., nisi quod *τί δαί;* scribendum. Male P. *τί δὲ ἡ Τελμισιακὴ ξένη, εἰπέ μοι;* cet. Sequuntur enim ista: *θαυμάζω γὰρ εἰ ἡσυχίαν εἶχεν* cet. et notum est, *τί δαί;* mirantis formulam esse. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 219. et Lex. Plat. T. I, p. 415.

425 *Οὐκοῦν* h. l. est cum affirmatione interrogantis; insequitur enim responsum: *λεκτέον γάρ.* Itaque post *ἀπαθὲς* interrogandi signum adposui, quod, licet in parili enuntiatione p. 296 haud neglectum, hic tamen, uti p. 298, A. P. C. omiserunt. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 83 sq. et annot. 429. De particula *γὰρ* responsionem affirmante videsis Ast. Lex. Plat. T. I, p. 367.

426 Quid sibi velit *ὑγρότερον σῶμα*, ex Timaei loco, e regione adposito, intelligitur. Vid. annot. 164. Mox alterum *τὰς* turpi negligentia om. C. G. *Τὰς περὶ τὰς ἡδονὰς αὐτοῦ νόσους* dicit i n s a n a s c u p i d i t a t e s corporis circa voluptates. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 225.

427 Verbum *καταπραΰνω* ap. Platon. bis tantum occurrit, Tim. l. l. et Euthyd. p. 288, B. *πάλιν κατεπράϋνον τὸν Κτήσιππον.* Crebriora apud eundem exempla simplicis *πραΰνω*. Vid. Ast. Lex. T. III, p. 168. Inserviunt autem haec verba formae adiectivi *πραῢς* Atticis vindicandae. Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 403 sq. Ceterum pro *καταπραΰνουσαν*, quod A. P. habent, *καταπραΰνουσαν* C. G. Tu vide Schneider. ad Plat. Civit. T. I, p. 58, *b*. Illa: *σωφροσύνης φαρμάκοις*, A. C. ad *καταπραΰνουσαν* recte referunt, P. cum *ἰατρικωτέραν* perperam coniungit. *Σωφροσύνης φάρμακα* simpliciter intelligi possunt m e d i c a m e n t a t e m p e r a n t i a e, sicuti p. 215 loco annot. 428 allato, *φάρμακα λόγων* m e d i c a m e n t a s e r m o n u m translate vocantur. Sic *φάρμακον* c. gen. proprio sensu dicitur Plat. Crat. p. 394, A. *τὰ τῶν ἰατρῶν φάρμακα.* Sed praestat, *σωφροσύνης φάρμακα* interpretari t e m p e r a n t i a e p r a e s i d i a, quemadmodum *σοφίας — μνήμης φάρμακον*, alia similia translate usurpantur. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 593. et Lex. Plat. T. III, p. 471 sq. Stallbaum. ad Plat. Phaedr. p. 230, D. Dicitur *φάρμακον* c. gen. etiam r e m e d i u m alicuius mali. Vid. Ast. Animadvv. in Legg. p. 406. Utrumque genus Ast. Lex. Plat. et Stallb. ll. ll. commiscuerunt. Ceterum Methodius *σωφροσύνης φάρμακα*, sive t e m p e r a n t i a e p r a e s i d i a, dicit sapientiae praecepta, quo sensu in voce *φάρμακον* luditur ap. Plat. Charm. ll. ll.

428 In argumento prorsus diverso Noster tamen dictionem Platonicam: *ψυχὴ ἰατρικωτέρα*, i. e. s a n a n d i p e r i t i o r, ex Hipp. Min. l. l. mutuatus est. Pol. V, p. 454, D. pro olim vulgatis: *ἰατρικὸν μὲν καὶ ἰατρικὴν τὴν ψυχὴν ἔχοντα*, hodie scribunt: *ἰατρ. μ. κ. ἰατρικὸν τ. ψ. ὄντα*, minus Platonice, ut mihi videtur. Inter *ἰατρικὸς*, a d m e d e n d u m a p t u s, et *ἰατικὸς* variatur in loco difficiliore p. 215. *ἐπιχειρητέον γὰρ μή πως τὸ ψεῦδος ἰσχύσωμεν, ὥςπερ ἰατροὶ φαρμάκοις τῶν λόγων ἀμβλύνοντες ἰατικοῖς, σβέσαι τῇδε σκοπούντων τὴν ἀλήθειαν.* *Ἰατικοῖς* A.: *ἰατρικοῖς* P. C. speciose sane. Conf. modo Plat. Crat. p. 405, A. *αἱ τοῖς ἰατρικοῖς φαρμάκοις ... περιθειώσεις.* Sed librario facilius fuit, *ἰατρικοῖς* propter praegressum *ἰατροῖς* scribere, quam *ἰατρικοῖς* in *ἰατικοῖς* com-

Οὐκοῦν [429] ***καὶ ψυχὴν ἀνάγκη πᾶσα τὴν μηχανωμένην πρὸς τὰς ἐφόδους τῆς ἐπιθυμίας καὶ μὴ κατασπωμένην, ἀλλ' ἀνθέλκουσαν καὶ ἀντιτασσομένην, ἰσχυροτέραν φαίνεσθαι τῆς μὴ ἐπιθυμούσης;***

Pol. IV, 441, D. ***καὶ τοῦτο πᾶσα ἀνάγκη.***

Legg. I, 644, E. ***ἀνθέλκειν τοῖς ἄλλοις νεύροις.***

---

mutare, quum *ἰατικὸς* rarior vox sit. Cf. Method. ap. Epiphan. p. 569, A. *ἀλεξιφάρμακον .. αὐστηρὸν μὲν καὶ δηκτικόν, ἀλλ' ἰατικόν.* Epiphan. p. 931, A. *τὰ ἰατικὰ τῶν λόγων τῆς θείας γραφῆς ἀναλεξάμενοι.* Pro *σκοπούντων* recte VB. P. C. *σκοποῦσαι.* Structura enim haec est: *ἐπιχειρητέον μή πως τὸ ψεῦδος ἰσχύσωμεν .... σβέσαι, τῇδε σκοποῦσαι τ. ἀ.* In illis: *ὥσπερ ... ἰατικοῖς*, uno tenore, quamvis moleste, interiectis, A. ante *σβέσαι* male interpungit. P. C. ista: *ὥσπερ ... σβέσαι*, in quibus illi *ἀμβλύναντες* pro *ἀμβλύνοντες*, perperam coniungunt, adiecta tamen, quam A. neglexit, interpunctione ante *τῇδε*, quod P. *τῇ δὲ* male scribit.

429 *Οὐκοῦν* — —. A. P. C.: ego *οὐκοῦν* — —; hic quoque scripsi. Vid. annot. 425. Deinde *ἀνάγκη πᾶσα* P. C.: *ἀ. πᾶσαν* A., neglecta, quam Noster invertit, locutione Platonica *πᾶσα ἀνάγκη* Pol. l. l. et al. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 141 sq. Insequentia offensionem habent, quum *μηχανᾶσθαι πρός τι*, moliri adversus aliquid, inauditum sit. Plato in simili argumento longe aliter hoc verbo utitur Legg. II, p. 673, E. *τοῦ κρατεῖν αὐτῶν* (*τῶν ἡδονῶν*) *ἕνεκα μηχανωμένη* (*πόλις*). Itaque legendum coniicio: *τὴν μὴ χαυνωμένην* (vel *χαλωμένην*) *πρ. τ. ἐ. τ. ἐ.*, quae se non mollem (vel laxam) praebet ad cupiditatis aggressus. Prior coniectura: *μὴ χαυνωμένην*, proposita in Act. Soc. Gr. Lips. T. I, p. 343; *μὴ χαλωμένην* fere tantumdem valet. Vid. annot. 299. Proxima: *μὴ κατασπωμένην*, illustravi annot. 192. ***Καί***, quod A. P. ante *μὴ κατασπ.* addunt, temere om. C. Porro in voce *ἀνθέλκουσαν* exquisita inest metaphora Platonica, qua anima, cupiditati et pravis affectibus renitens, *ἀνθέλκειν* dicitur Legg. l. l., qui partem facit longioris expositionis, a nobis ad p. 230 delibatae. Par metaphora verbi *ἀντιτείνειν* in divina illa allegoria Phaedr. p. 254, A. C. 256, A. Plotin. p. 13, A. E contrario cupiditas et vitium *ἐξέλκειν* (vid. annot. 658) vel *περιέλκειν* vel *μεθέλκειν* dicuntur. Conf. p. 296. *περιελκομένης αὐτῆς* (*τῆς ψυχῆς*) ... *φαντασίαις καὶ λογισμοῖς ἀκρασίας*: Phot. cod. 237. p. 313, *b.* 11. Bekk. (*ἄγγελοι*) *μὴ μεθέλκονται ὑπὸ κακίας*, quae verba, a Photio in fine excerptorum ex Methodii Symposio apposita, in eo non magis exstant, quam reliqua, quae Photius p. 313, *a.* 16 sqq. affert. — Sed restant plura in Symposii Methodiani epilogo, quae, licet in contextu a nobis non exhibita, tamen silentio haud praetereunda sunt. Statim quod ***B.*** sive Gregorium ad Eubulii verba: ***Οὐκοῦν — — ἐπιθυμούσης***; voce ***Ἀληθῆ*** respondet, id Platonici est loquendi usus, qui Heindorfio Theaet. p. 143, A. fraudi fuit. Tu vide Stallbaum. ad eum locum et Ast. Lex. Plat. T. I, p. 96. Plenius Noster sub libri finem: ***Ἀληθῆ λέγεις.*** Sequuntur ista: ***A. Τί δὲ*** (vulg. *τί δαί*) *τὸ καρτερῶς ἔχειν πρὸς τὰς ὁρμὰς .. τῶν φαύλων ὀρέξεων; δοκεῖ σοι μᾶλλον ἀνδρείας εἶναι*; in quibus vulgatam lectionem *τί δαὶ* —; supra emendavimus annot. 424. Cum verbis: *καρτερῶς ἔχειν πρ. τ. ὁ. τ. φ. ὀ.* conferenda, quae post paulo sequuntur: *καρτεροῦσα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας.* Sic Plato Pol. VIII, p. 556, B. *καρτερεῖν πρὸς ἡδονάς.* Resistere autem cupiditatibus, fortitudinis esse (id quod Noster verbis *δοκεῖ σοι μᾶλλον ἀνδρείας εἶναι*; innuit), Plato docet Lach. p. 191, D. E., ubi *καὶ σφόδρα*, quod ap. Method. insequitur, in responsione item est positum. Habet autem P. *καὶ σφόδρα*, quod A. male omisit. Tu vide annot. 420. Pergit apud Methodium Eubulius: ***Ἡ δὲ ἀνδρεία αὕτη δύναμις ἀρετῆς***; quae verba, ab A. itidem omissa, P. iure meritoque adiecit, quum respiciantur in seqq.: ***A. Οὐκοῦν εἰ δύναμις ἀρετῆς ἐστιν ἡ ὑπομονή***, *ἡ διοχλουμένη ἄρα ψυχὴ καὶ καρτεροῦσα πρὸς τὰς ἐπιθυμίας δυνατωτέρα φαίνεται τῆς μὴ ὀχλουμένης*; ubi A. P. rursus male: ***Οὐκοῦν*** — —. Tu vide annot. 425. et cf. Plat. Hipp. Min. p. 375, E. ***Οὐκοῦν εἰ μὲν δύναμίς ἐστι τῆς ψυχῆς ἡ δικαιοσύνη, ἡ δυνατωτέρα ψυχὴ καὶ δικαιοτέρα ἐστί***; cuius loci formam, missa sententia, Methodius adumbravit. ***Δύναμις ἀρετῆς*** ap. Method. Possino est: pars virtutis. Melius Allatius: robur virtutis. Nam invicem sibi respondent *δύναμις ἀρετῆς*, vis virtutis (ap. Plat. l. l. *δύναμις τῆς ψυχῆς*) et *δυνατωτέρα* (*ψυχή*). Posterius sic dictum, ut supra *ἰατρικωτέρα* (*ψυχή*), quod item ex Hipp. Min. sumtum vidimus. ***Ὑπομονήν*** Methodius alio nomine vocat *ἀνδρείαν*, i. e. fortitudinem, quae in sustinendis cupiditatibus cernitur. Qua ille in re minus Platonice loquitur, quum nomen *ὑπομονὴ* in scriptis Platoni tribui solitis nonnisi semel nec nisi in doloris perpessione ponatur, Def. p. 412, C. *ὑπομονὴ λύπης.* ***Ὑπομένοντα καρτερεῖν*** temperantis esse dicitur Gorg. p. 507, B., ubi sermo etiam de voluptatibus tolerandis. In proximis ap. P. lacuna est, quam A. ita explet: B. ***Ναί.*** A. ***Εἰ δὲ δυνατωτέρα, καὶ κρείσσων.*** Lacuna inde orta, quod opera typographicus aut librarius, qui codicem V. a P. expressum scripsit, a priore ***Ναὶ*** ad posterius, quod post *κρείσσων* sequitur, aberravit, in medio posita omisit. Notum est autem, *ὁμοιοτέλευτα* uberrimum lacunarum fontem esse. Vid. annot. 73. 357. et in Jo. Glyc. De V. S. R. p. 74 sq. Omissa a P. verba ad sententiam necessaria esse, proxima arguunt, quae sic habent: A. ***Κρείσσων ἄρα ἡ ἐπιθυμοῦσα καὶ ἐγκρατευομένη τῆς μὴ ἐπιθυμούσης ἐστὶν ἐκ τῶν προωμολογημένων καὶ ἐγκρατευομένης***, in quibus P. minus bene *προομολογουμένων.* Tu cf. Plat. Theaet. p. 159, C. *ἐκ τῶν προωμολογημένων*, i. e. secundum antea concessa, quae formula hoc uno loco ap. Platonem reperitur, qui verbo *προομολογεῖν* parce usus est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 185. Idem valet Gorg. p. 477, C. *ἐκ τῶν ὡμολογημένων ἐν τῷ ἔμπροσθεν.* Simplicius dicta sunt Prot. p. 358, E. *ἐκ τῶν ὡμολογημένων.* Pol. I, p. 340, B. *ἐκ .. τούτων τῶν ὁμολογιῶν.* ***Ἐκ*** in istiusmodi formulis, ut Lat. ***e***, valet secundum. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 648. ***Ἐν τοῖς προωμολογημένοις*** Method. ap. Phot. cod. 235. p. 304, *a.* 5. 6. Venimus ad Symposii Methodiani clausulam p. 301. ***Εἰ οὖν σοι φίλον, αὔριον ἀφίξομαι πάλιν ἀκουσομένη τούτων, νῦν γάρ, ὡς ὁρᾷς, ὥ-*** (p. 302) ***ρα λοιπὸν τραπέσθαι καὶ περὶ τὴν τοῦ*** (*περὶ τοῦ* pessime C.) ***ἔξωθεν ἀσχολίαν ἡμᾶς ἀνθρώπου***, qua quidem in clausula, ut in colloquiis, quibus initium et exitus operis ornata sunt, Methodius formulas dialogorum Platonicorum proprias curiosissime sectatus est. Quod ut demonstrem, Platonis locos, qui ad rem faciunt, deinceps enumerabo. Conf. igitur Prot. p. 353, B. *εἴ σοι φίλον*, i. e. si tibi est commodum, vel si tibi placet: Lach. extr. *ἥξω παρά σε αὔριον*:

II.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ[430].

(Epiphan. Adv. Haer. Lib. II, Tom. I, p. 534, D. — p. 590, D. Opp. ed. Petav. T. I.: *τῶν Ὠριγένους ἐπιτομὴ*[431] *ἐκ τῶν Μεθοδίου*, p. 534, D. — p. 539, B.)

P. 534, D. **ἡ βάσανος αὐτοὺς διελέγξει, τὰ ἑξῆς ἀκολούθως σώζειν μὴ δυναμένους**[432].

P. 535, C. **καὶ οὕτως εἰς βυθὸν ἡμᾶς φλυαρίας ἀλόγου συμβήσεται ἐμπίπτειν**[433].

Gorg. 457, E. **φοβοῦμαι ... διελέγχειν σε.** Phaed. 100, C. **σκόπει ... τὰ ἑξῆς ἐκείνοις.**

Parm. 130, D. **εἴς τινα ἄβυθον φλυαρίαν ἐμπεσών.**

Pol. V, p. 450, B. *λόγων ἀκουσομένους* (sic Noster etiam p. 92. *τούτων γὰρ καὶ ἐληλύθαμεν ἀσμένως ἀκουσόμενοι τῶν λόγων*, in quibus *ἀσμένως* item Platonicum, vid. Ast. Lex. T. I, p. 292): Prot. extr. *νῦν δ' ὥρα ἤδη καὶ ἐπ' ἄλλο τι τρέπεσθαι*, unde ne quis coniecturam capiat de verbo *τραπέσθαι* ap. Method. in *τρέπεσθαι* commutando, confer Phaed. p. 115, A. *σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν*, ubi simul recurrit formula Platoni usitata *ὥρα* (*ἐστί*) seq. infinitivo, de qua vid. Stallb. ad Prot. l. l. et Ast. Lex. Plat. T. III, p. 580. Minime vero ferenda ista: *τραπέσθαι .. περὶ τὴν .. ἀσχολίαν*, quum *τρέπεσθαι ἐπί τι* vel *πρός τι* constanti usu receptum, *τρ. περί τι* inauditum sit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 408. Neque vero *περὶ* excusabitur istis p. 101. *κατενεχθέντα περὶ τοὺς ὀχετοὺς τῆς ἀκρασίας*. Itaque legendum: *τραπέσθαι .. ἐπὶ τὴν .. ἀσχολίαν*. Sed ne sic quidem locus mendosissimus persanatus erit. Nam *ἡ τοῦ ἔξωθεν ἀσχολία ἀνθρώπου* est occupatio, quae ab exteriore homine avocat. Atqui Methodius hoc sibi vult: tempus est etiam ad curam exterioris hominis nos animum advertere. Quod ut Graeca lingua recte dicatur, necesse est scribas: *ὥρα λοιπὸν τραπέσθαι καὶ ἐπὶ τὴν περὶ τὸν ἔξωθεν ἀσχολίαν ἡμᾶς ἄνθρωπον*, quae verba, transpositionibus Methodio usitatis impedita, librariis fraudi fuerunt. *Ὁ ἔξωθεν ἄνθρωπος*, contrarius *τῷ ἐντὸς ἀνθρώπῳ* (vid. annot. 271), est corpus, cuius cura *ἡ περὶ τὸν ἔξωθεν ἄνθρωπον ἀσχολία* vocatur, voce *ἀσχολία*, quae etiam de studio rerum divinarum usurpatur, in peiorem partem accepta secundum illud Platonis Phaed. p. 66, B. *μυρίας .. ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν*. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 3.

430 De hoc Methodii opere vid. Fabric. Bibl. Graec. ed. Harles. T. VII, p. 264 sq. et Galland. Prolegom. in T. III. Bibl. PP. p. LIII, *a*. A. — *b*. B. Combefisius in Methodio suo, ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 772—797, excerpta operis ex Epiphanio et Photio, partim emendata, dedit, et quaedam nova partim e cod. ms. Rupifucaldino Elementorum Jo. Damasceni, partim ex eiusdem oratione II. de imaginibus adiecit.

431 Sunt Origenis verba ex Commentario in Psalm. 1, vs. 5. (Opp. ed. Ruae. T. II, p. 532, F. — p. 536, F.), quorum partem priorem, videlicet eam, quam ex Methodio Epiphanius p. 534, D. — 535, B. refert, idem paulo ante, p. 533, B. — p. 534, A., negligentius recitat.

432 *Βάσανος* et *βασανίζειν*, quod p. 535, A. occurrit, sensu dialectico usitata Platoni (vid. Ast. Lex. Plat. T. I. p. 337 sq.), apud quem Gorg. l. l. *διελέγχειν* est *ἅπαξ λεγόμενον*. *Διελέγχει* cod. Ven. minus bene pro *διελέγξει*. **Τὰ ἑξῆς**, quae vulgata est lectio ap. Epiphan., habet etiam Ruae.; sed *τὸ ἑξῆς* ap. Epiphan., eadem verba afferentem, p. 533, B. exstat. Qua in lectionis discrepantia tenendum est, formulis *τὸ ἑξῆς* (*ἐφεξῆς*) et *τὰ ἑξῆς* (*ἐφεξῆς*), sive nude positis, sive adiectis pronominibus *τούτων* vel *τούτοις* (vid. Stallbaum. ad Plat. Pol. III, p. 398, E.), ea declarari, quae in disputando necessario consequuntur (vernacule Folgerungen), vel quae laudatis dictis quibusdam proxime succedunt. Prioris usus exempla conf. Plat. Phaed. l. l. Legg. IV, p. 707, E. et alios locos, ab Astio Lex. Plat. T. I, p. 742. 868. promiscue annotatos. De posteriore usu cf. Plat. Pol. III, p. 398, E. et alios, qui huc pertinent, locos ap. Ast., Method. ap. Epiphan. p. 546, B. *καὶ τὰ ἑξῆς*, p. 552, C. *ἴωμεν τὰ ἑξῆς διαληψόμενοι*, p. 560, D. *λάβωμεν δὲ καὶ τὰ τούτοις ἐφεξῆς ἀκόλουθα*. Quid? quod apud Grammaticos *τὸ ἑξῆς* verborum structuram significat. Vid. annott. in Eliam Cret. col. 803 (3) sq. Sed nostro loco, ubi de disputando agitur, *τὰ ἑξῆς* rectius habet quam *τὸ ἑξῆς*, quum Origenes complura, quae in disputatione necessario consequantur, in proximis interrogando proferat. Ceterum *σώζειν* h. l. est vindicare, vi verbi dialectica, quam Ast. Lex. Plat. T. III, p. 351 sq. non satis distinxit. Cf. Origen. ap. Epiphan. p. 536, B. *σῶσαι ... τὴν τῶν ἀρχαίων παράδοσιν*, ubi Oehlerus de hac verbi potestate monuit. Videsis mea ad Marc. Eugenic. in Zeitschr. für die hist. Theol. 1845. IV, p. 64 (139). — In iis, quae apud Origenem sequuntur: *εἶτα προςεπερωτησάντων ἡμῶν* cet., verbum *προςεπερωτᾶν* ad praegressum *πυνθάνεσθαι* refertur estque insuper interrogare (vid. Sallier. ad Thom. Mag. T. I, p. 369), verbo *ἐπερωτᾶν*, quod alias est praeterea interrogare, simplici interrogandi notione posito. Utrumque verbi usum, a Thoma Mag. T. I, p. 368 sq. annotatum, apud Platonem Ast. Lex. T. I, p. 764 non satis distinxit. Inde id, quod Platoni Theaet. p. 146, E. dicitur *τὸ ἐπερωτηθέν*, Methodio est *τὸ ἐπερώτημα* Symp. p. 258. *περὶ ὅτου τὸ ἐπερώτημα ἐστίν*, qua de re quaestio agitur. Alias *τὸ ἐπερώτημα* est interrogatio. Vid. Schleusner. Lex. in N. T. Tom. I, p. 882. **Τῆς κοινῆς** est *ἐπερωτᾶν*, rogare, postulare, ap. Method. Symp. p. 101. *ἐπηρωτῆσθαι*. Vid. Combefis. Not. p. 149, *a*. A. B. Schleusner. Lex. in N. T. Tom. I, p. 882.

433 Manifesta his verbis inest imitatio Platonis Parm. l. l., ubi ex nostro *εἴς τινα βυθὸν φλυαρίας* legendum conieci edit. pecul. Turic. II. p. VII., quam quidem coniecturam, licet in contextum verborum non admissam, Baiterus p. VIII. haud parum confirmavit. Apud Procl. Comment.

P. 535, C. *ἐπὶ τὸ πάντα εἶναι δυνατὰ τῷ Θεῷ καταφεύγουσι*[434].

P. 536, B. *πᾶν σῶμα ὑπὸ φύσεως συνεχόμενον τῆς καταταττούσης ἔξωθέν τινα δίκην τροφῆς εἰς αὐτό, καὶ ἀπεκκρινούσης ἀντὶ τῶν ἐπεισαγομένων ἕτερα, ὥςπερ τὰ τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων, τὸ ὑλικὸν ὑποκείμενον οὐδέποτε ἔχει ταὐτόν*[435]. *διόπερ οὐ κακῶς ποταμὸς ὠνόμασται τὸ σῶμα*[436], *διότι ὡς πρὸς τὸ ἀκριβὲς τάχα οὐδὲ δύο ἡμερῶν τὸ πρῶτον ὑποκείμενον* (C.) *ταὐτόν ἐστιν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν*[437], *καίτοι γε τοῦ οἱονεὶ Παύλου ἢ Πέτρου ἀεὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος*[438], *οὐ τοῦ κατὰ ψυχὴν μό-*

Phaed. 76, E. *εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ* cet.

Tim. 43, A. *τὰς τῆς ἀθανάτου ψυχῆς περιόδους ἐνέδουν εἰς ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον. αἱ δὲ εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι πολὺν* —. B. *πολλοῦ .. ὄντος τοῦ κατακλύζοντος καὶ ἀποῤῥέοντος, ὃ τὴν τροφὴν παρεῖχεν* —. 44, B. *τὸ τῆς .. τροφῆς .. ῥεῦμα.* Crat. 402, A. *Λέγει που Ἡράκλειτος ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει, καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς δὶς ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης.* Symp. 207, D. *ἐπεὶ καὶ ἐν ᾧ ἓν ἕκαστον τῶν ζώων ζῆν καλεῖται καὶ εἶναι τὸ αὐτό, οἷον*

---

in Parm. p. 646 Stallbaumius pro *ἄβυθον*, quod vulgo apud Plat. legitur, *ἀβυθὸν* bis male scripsit. Quod autem l. l., Origenis verba laudans tanquam Methodiana, Methodium perpetuum Platonis imitatorem vocavi, idem de Origene valere, vel ex hisce nostris animadversionibus in Origeniana, a Methodio ex Comment. in Psalm. 1. allata, liquido apparet. Ceterum *ἡμᾶς φλυαρίας* cod. Ven. et Dindorf. melius quam vulg. *φλυαρίας ἡμᾶς*. *Ἀλόγου* pro vulg. *ἀλόγους* Oehlerus, auctore Gatakero Advss. Misc. Posth. cap. 36. p. 801, et Dindorf. cum cod. Ven.; *ἀλόγως* Petav. coniecit.

434 Id est: a d i l l a m r a t i o n e m d i s p u t a n d o c o n f u g i u n t , q u o d D e u s n i h i l n o n e f f i c e r e p o s s i t. Sic apud Platon. Phaed. l. l. *λόγος*, i. e. d i s p u t a t i o, *καταφεύγειν εἴς τι*, i. e. a d a l i q u a m r a t i o n e m t a n q u a m t u t a m s e r e c i p e r e dicitur. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 608. Idem sibi vult *προςτρέχειν εἴς τι*, quod librariis et Viris Doctis fraudi fuit, p. 535, A. *εἰς τὸ τὸν Θεὸν ποιεῖν ἃ βούλεται προςτρέχουσιν*, ubi codd. Venet. et Rhedig., testante Oehlero, *τῷ Θεῷ* cum scriptura vulg., a Dindorfio servata, qui *πρότρεχουσιν* e cod. Ven. recepit. *Τὸν Θεὸν* Oehlerus, auctore Gatakero Advss. Misc. Posth. cap. 36, p. 801. Recte; neque est, quod post *ποιεῖν* verbum *ἐπιτρέπειν*, ut Petavio visum, aut *εἶναι*, quod Oehlero olim placuit, excidisse suspiceris. Nam quod Epiphanius eum locum ita refert p. 533, D. *οἰόμενον δεῖν ἐπιτρέπειν τῷ Θεῷ ὃ βούλεται περὶ τούτων ποιεῖν:* negligentior ille est in recitandis Origenis verbis. Locutioni *καταφεύγειν εἴς τι*, sic, uti diximus, translatae, contrariae sunt *φεύγειν τι* et *ἀποφεύγειν τι*, i. e. e v i t a r e a l i q u i d d i s p u t a n d o. Conf. Method. ap. Meurs. Var. Div. p. 106. *οὐ φεύξεται τὴν ἐξ ἀνάγκης τοῦ χωρίζοντος ὑπόστασιν*, p. 108. *τοῦτο φυγεῖν προαιρούμενος*, et ap. Phot. cod. 235. p. 303, *a*. 36. Bekk. *πάντως γὰρ ἀποφεύξονται ὁμολογῆσαι καθ᾽ ἑαυτῶν* cet. Ceterum *εἶναι δυνατὰ* Dindorf. cum cod. Ven. melius quam vulg. *δυνατὰ εἶναι*.

435 Haec Origenis verba egregie inserviunt illustrandis illis apud Platonem Tim. l. l. *ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον*. Nam corpus *ἐπίῤῥυτον* et *ἀπόῤῥυτον* a Platone vocatur, quod alimento influente et defluente continetur. Conf. ipsius verba, a nobis allata, Tim. p. 43, B. 44, B. Priore loco ne quis offendatur istis: *τοῦ ... ἀ π ο ῤ ῥ έ ο ν τ ο ς, ὃ τὴν τροφὴν παρεῖχεν*, tenendum est, veteres physiologos in quatuor facultatibus *τοῦ θρεπτικοῦ* etiam *τὴν ἀποκριτικὴν δύναμιν* retulisse. Vid. Elias Cret. Comment. in Greg. Naz. col. 854. Ceterum multis celebratum illud Platonis *ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον*, quod annot. 180 iam attigimus. Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 249, D. *τὸ .. ἐπίῤῥυτον τῆς φύσεως ἡμῶν καὶ τὸ ἀπόῤῥυτον*, ubi vid. scholium p. 333 ed. Krabing. Jo. Philopon. in Aristot. De Anima lib. II. fol. 65, *b*. *ἡ ὕλη ... ἀπόῤῥητος* (leg. *ἀπόῤῥυτος*) *οὖσα καὶ ἐπίῤῥυτος οὐχ ἡ αὐτή ἐστιν ἐν τῷ αὐξομένῳ*. Vid. Creuzer. Praepar. ad Plotin. De Pulcr. p. LXXXVII. Ceterum *ἀπεκκρινούσης* Dindorf. cum cod. Ven. significantius quam vulg. *ἀποκρινούσης*.

436 Velut a Platone Tim. l. l., de quo vid. Creuzer. Praepar. ad Plotin. De Pulcr. p. LVIII sqq. et Basil. Plotiniz. p. 20. Quamquam Plato corpus *ποταμὸν* vocans, Heracliteam, quam ipse Cratyl. l. l. retulit, sententiam de perenni rerum fluxu respexit. Vid. Stallbaum. ad Crat. l. l. et Krabinger. ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurr. p. 317 sq. Multis autem Heraclitea fluminis imago placuit, in his Gregorio Naz. Orat. XXVIII. p. 513, A. Orat. XXXII. p. 586, A. et aliis, a me laudatis Animadvss. in Basil. I, p. 138 sq. — In seqq. cod. Ven. male *διὸ* pro *διότι*.

437 Conf. Origen. ap. Method. p. 537, B. *οὐδὲ νῦν δύναται δύο ἡμερῶν ταὐτὸν εἶναι τὸ πρῶτον ὑποκείμενον.* Gregor. Naz. Orat. XXXI, p. 565, D. *ἡμεῖς τε γὰρ οὐ σύνθετοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀντίθετοι καὶ ἀλλήλοις καὶ ἡμῖν* (p. 566, A.) *αὐτοῖς, οὐδὲ ἐπὶ* (*οὐδ᾽ ἐπὶ* cod. Basil. melius) *μιᾶς ἡμέρας οἱ αὐτοὶ καθαρῶς μένοντες, μὴ ὅτι τὸν ἅπαντα βίον, ἀλλὰ καὶ σώμασι καὶ ψυχαῖς ἀεὶ ῥέοντές τε καὶ μεταπίπτοντες.* Argutius eandem in sententiam Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 249, D. *οὐδὲ τῷ χθιζῷ τις ὁ αὐτός ἐστιν, ἀλλ᾽ ἕτερος τῇ ὑπαλλαγῇ γίνεται.* Praeivit Epicharmus, cuius de hoc argumento sententias attuli ad Gregor. Nyss. l. l. p. 334 ed. Krabing. et Animadvss. in Basil. I, p. 186. Sed argute, ut nil supra, Heraclitus ap. Plat. Crat. l. l. de fluxa omnium rerum corporearum natura: *δὶς εἰς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης*, cuius dicti imitationem, quam ego, a nemine antea commemoratam, apud Gregor. Nyss. De Anima et Resurr. p. 249, C. annott. p. 332 indicavi, Lasallius, nuperus Heracliti commentator, tanquam a se detectam, p. 287 sq. venditavit. Quomodo autem homo, dum unus idemque permanere videatur, perpetuae corporis commutationi obnoxius sit, Plato Symp. l. l. luculente docuit. Eadem res obscurius significatur Phaed. p. 87, D. *εἰ .. ῥέοι τὸ σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου.* Ceterum vid. Gataker. Adv. Misc. Posth. c. 36, p. 803, A. et Animadvss. in Basil. I, p. 138 sq.

438 Cum istis: *καίτοι γε ... ὄντος*, coniungenda sunt illa, quae, nonnullis verbis interiectis, infra sequuntur: *τῷ .... εἶναι.* Conf. quae Methodius apud Epiphan. p. 540, A. Proclum ex Origenis sententia disputantem facit: *ῥευστοῦ .. ὄντος τοῦ σώματος τοῦ ὑλικοῦ* (*ὑπάρχοντος τοῦ ὑ. σ.*

νον[439], ης ἡ οὐσία οὔτε ῥεῖ καθ' ἡμᾶς οὔτ' ἐπειςαγόμενόν τι ἔχει ποτέ, κἂν ῥευστὴ ᾖ[440] ἡ φύσις τοῦ σώματος, τῷ τὸ εἶδος τὸ χαρακτηρίζον τὸ σῶμα ταὐτὸν εἶναι.

(Πρόκλου, τοῦ αὐτοῦ[441], p. 539, C. — 540, A. 560, D. — 562, B.)

P. 539, C. ἵν' ὥςπερ ἀνδριὰς πάντα τὰ μέρη συμμέτρως ὁ λόγος ἑαυτοῦ λαβὼν ὅλος ἐκ πλήρους ᾖ κατεσκευασμένος[442].

P. 560, D. καὶ ἵνα μὴ εἴπῃς ὅτι Οὐ καταμανθάνω· σκο – (561, A.) τεινῶς ἐκεῖνος γὰρ τοῦτο διέλαβεν· ἐγὼ δέ σοι σαφέστερον ὧδε τὸν νοῦν τούτων ἐξηγήσομαι[443].

ἐκ παιδαρίου ὁ αὐτὸς λέγεται, ἕως ἂν πρεσβύτης γένηται· οὗτος μέντοι οὐδέποτε τὰ αὐτὰ ἔχων ἐν ἑαυτῷ ὅμως ὁ αὐτὸς καλεῖται, ἀλλὰ νέος ἀεὶ γιγνόμενος, τὰ δὲ ἀπολλύς, καὶ κατὰ τὰς τρίχας καὶ (E.) σάρκα καὶ ὀστᾶ καὶ αἷμα καὶ ξύμπαν τὸ σῶμα.

Pol. II, 361, D. ὡς ἐῤῥωμένως ἑκάτερον, ὥςπερ ἀνδριάντα, εἰς τὴν κρίσιν ἐκκαθαίρεις τοῖν ἀνδροῖν.

Gorg. 517, D. ἵνα ῥᾷον καταμάθῃς. Phaed. 93, A. Οὐ μανθάνω, ἔφη. al. Pol. VIII, 558, D. ἵνα μὴ σκοτεινῶς διαλεγώμεθα. Phaed. 100, A. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω· οἶμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν.

Phot. cod. 234. p. 299, *b.* lin. 1. 2. Bekk. minus expresse) *καὶ μηδέποτε μένοντος ἐφ' ἑαυτῷ κἂν τὸ βραχύ* (*κ. τὸ βρ.* om. Phot. lin. 2. brevitatis causa), *ἀλλὰ προςγινομένου καὶ ἀπογινομένου* (*ἀπογ. κ. ἐπιγ.* perverse Phot. lin. 3.) *περὶ τὸ εἶδος τὸ χαρακτηρίζον τὸν ἄνθρωπον* (*τὴν μορφὴν* Phot. lin. 4. pari sententia; conf. p. 561, C. *τοῦ σώματος οὐκ ὄντος τοῦ αὐτοῦ, ὅμως ὁ χαρακτὴρ κατὰ τὴν αὐτὴν μορφὴν ὁ αὐτὸς σώζεται*), *ὑφ' οὗ καὶ συγκρατεῖται τὸ σχῆμα* (initium insequentis lacunae, ab Oehlero p. 256 sqq. codicis Venet. ope resartae, Photius lin. 5. 6. ex parte supplet). Adde Proclum *ὠριγενίζοντα* p. 561, A. B. C. Praeivit Plato Symp. l. l.: *ἐν ᾧ … γένηται*, ratione quidem non reddita, cur singula animalia, licet corporum vicissitudinibus subiecta, tamen eadem permanere dicantur. Ceterum Dindorf. cum cod. Ven. recte *τοῦ οἱονεὶ Π.* pro vulg. *τοῦ οἷον ἢ Π.*

439 *Μόνον* loco vulgati *μόνου* reponi iussit Gatak. Advss. Misc. Posth. cap. 36. Recte; nam in dictionem *οὐ μόνον — ἀλλὰ καὶ* non cadunt, quae de adiectivo *μόνος*, vices adverbii *μόνον* gerente, VV. DD. monent, in his Winkelmann. ad Plat. Euthyd. p. 114. Ne quis autem desideret verba: *ἀλλὰ καὶ τοῦ κατὰ σῶμα*, quae respondeant istis: *οὐ τοῦ κατὰ ψυχὴν μόνον*, haec ipsa verba referuntur ad superiora: *καίτοι γε … ὄντος*, quae de corpore tantum dicta sunt. Sed ne animum quidem variis vicissitudinibus liberum esse, Plato in Symposio, post verba inde allata, p. 207, E. 208, A. docet. Quam sententiam, ab aliis adoptatam (vid. Animadvss. in Basil. I, p. 138. 139 sq.), Origenes minus attendit in proximis: *ἧς ἡ οὐσία … ἔχει ποτέ*, ubi *ἐπειςάγεσθαι* respondet iis, quae de alimentis corporis dicit p. 536, B. *ἀντὶ τῶν ἐπειςαγομένων*. Atqui animi vicissitudines in ea re vel maxime cernuntur, quod ille alias ex aliis notiones, tanquam alimenta, in se suscipit, digerit et ex se profert. — In proximis cod. Ven. *ἧς* male omittit; nec melius idem *ὑστερεῖ* pro *οὔτε ῥεῖ*, et *μή ποτε δὲ* pro *ποτέ*.

440 Mendose cod. Ven., ut vulgo, *ἦν*, iota adscripto in *ν* commutato. Cuius mendi, a me notati Symbol. in Epiph. p. 45, haec exempla in promtu sunt: Schol. in Aristot. Eth. Nicom. VII, 9, 1. apud Cramer. Anecd. Paris. T. I, p. 216, 6 sq. *ἔλεγε γὰρ ἄνωθεν ἀπορῶν· μήποτε ὁ ἀκρατὴς ὁ αὐτός ἐστι τῶν ἀκολάστων* (leg. *τῷ ἀκολάστῳ*), et p. 235, 9 sq. *ὁ .. κυρίως εὐδαίμων ὑπὲρ ἄνθρωπον ζῆν* (leg. *ζῇ*) .. *σχολάζων ἀεὶ ταῖς κατὰ νοῦν θεωρίαις καὶ ἐνηδόμενος αὐταῖς*. Alia notavi ad Io. Glyc. De V. S. R. p. 89 sq. et ad Eliam Cret. col. 850 (8). De *ᾖ* in *ἦν* depravato sigillatim monuit Boissonad. ad Marin. Vit. Procli p. 75. Est autem *κἂν* hoc loco idem quod *καὶ ἂν* (*ἐάν*), etiamsi, quod indicativum non admittit. Vid. Symbol. in Epiph. p. 45. et Ast. Lex. Plat. T. II, p. 139 (v. *κἂν* II, 2). Ceterum translatum *ῥευστός*, quo Origenes utitur, apud posterioris aetatis scriptores frequens est in argumento fluxae rerum corporearum naturae. Cf. Procl. Methodii ap. Epiph. p. 540, A. Elias Cret. col. 800 (f. 70 v. i.) *τὰ αὐτὰ πείσεται τοῖς κτιστοῖς καὶ ῥευστοῖς*. De translatis vocc. *ἄρευστος* (*ἄῤῥευστος*) et *ἀρεύστως* (*ἀῤῥεύστως*) vid. annott. in Eliam Cret. col. 800 (10) sq. Veteres nonnisi verbo *ῥεῖν* in eadem re translato usi sunt. Cf. Plato Phaed. p. 87, D. et Gregor. Naz. Or. XXXI, p. 566, A. locis allatis annot. 437. et Basil. M. Opp. T. I, p. 158, D., cuius verba laudavi Animadvss. in Basil. I, p. 139. — Mox cod. Ven. male *τοῦ χαρακτηρίζοντος* pro *τὸ χαρακτηρίζον*.

441 Nimirum Methodii, qui hac in disputatione *περὶ ἀναστάσεως*, adversus Origenem dialogi Platonici more conscripta, semetipsum, Aglaophontem, Auxentium et Proclum loquentes introducit et hunc quidem, post allata Origenis verba ex Comment. in Psalm. 1, ei patrocinantem facit. Conf. p. 562, D. Indistincte, id est male, vulgo scribere solent: *Πρόκλου τοῦ αὐτοῦ*. Sed verum, quod Cornarius et Combefisius subodorati sunt, Petavius Animadv. p. 260 pulcre vidit. Quo magis mireris, eum vulg. scripturam retinuisse et sic vertisse: Ex eodem Proclo. Oehlerus *Πρόκλου. Τοῦ αὐτοῦ*, scripsit. Ego satis habui sic scribere: *Πρόκλου, τοῦ αὐτοῦ*. Indistincte, ut vulgo, Dindorf. cum cod. Ven.

442 Perfectionis absolutionisque notio similitudine *ἀνδριάντος* exquisite declaratur. Conf. Gregor. Naz. Or. XXVII, p. 492, B. *ξέσωμεν εἰς κάλλος ὥςπερ ἀνδριάντα τὸν θεολόγον*, ibique Eliam Comment. col. 763, A. Proclus Theol. Plat. I, 1. p. 1, laudatis Plotino, Amelio et Porphyrio, commemorat *τοὺς ἀπὸ τούτων ὥςπερ ἀνδριάντας ἀποτεχθέντας*, Iamblichum, alios. Vid. Ast. ad Plat. Pol. loco *παραλλήλῳ*, Comment. p. 396. Ceterum *ὅλος* Dindorf. melius quam vulg. *ὅλως*.

443 Haec, de quibus emendandis Symbol. in Epiphan. p. 45 breviter monui, in libris, et editis

P. 561, D. **Καὶ ταῦτα μὲν μέχρι τοσούτου διεσκέφθω**[444].

P. 562, B. **ἵνα μὴ πάντων ἡμεῖς εἰς πλῆθος μνημονεύσαντες πολυπλασίονα τῶν εἰρημένων αὐξήσωμεν τὸν λόγον**[445].

(*Λοιπὸν Μεθοδίου*, p. 562, C. — 570, D. 540, A. — 560, D. 570, D. — 590, D.)

P. 562, C. **Ὡς οὖν ἐπαύσατο μόγις καὶ ὁ Πρόκλος**[446] **καὶ σιγὴ τῶν παρόντων ἦν ἐπὶ πολύ**[447], **καταβληθέντων ἱκανῶς πρὸς ἀπιστίαν**[448], **καὶ ἐγὼ ᾐσθόμην ὅτι τῷ ὄντι πεπαυμένος εἴη**[449], **ἠρέμα**[450] **τὴν κεφαλὴν ἐπάρας καὶ ἀναπνεύσας**[451], **ὥςπερ οἱ πλέοντες τοῦ κύματος ἤδη λω–**

Prot. 348, C. **ταῦτα διασκέψασθαι.** al.

Pol. VII, 534, A. **ἵνα μὴ ἡμᾶς πολλαπλασίων λόγων ἐμπλήσῃ ἢ ὅσων οἱ παρεληλυθότες.**

Alc. I, 104, E. **εἰ .. οὕτω μόγις καὶ παυσαίμην.** Phaed. 84, C. **σιγὴ .. ἐγένετο .. ἐπὶ πολὺν χρόνον.** Phaed. 88, C. **εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν.** Prot. 328, D. **ἐπεὶ .. ᾐσθόμην ὅτι τῷ ὄντι πεπαυμένος εἴη, μόγις πως ἐμαυτὸν ὥςπερεὶ συναγείρας εἶπον —.**

---

et manu scriptis, varie corrupta sunt. Edd. Basil. et Petav. *οὐκ ἀεὶ μανθάνει σκοτεινῶς. ἐκεῖνος γὰρ* cet. Pro *οὐκ ἀεὶ μανθάνει* Oehler. et Dindorf. *καὶ λανθάνει* cum cod. Ven. Idem cod. pro *σκοτεινῶς*, quod cod. Rhedig. et edd. habent, *σκοπεῖν ὡς* et *δὲ ἔλαθεν* pro vulg. *διέλαβεν* exhibet. Denique vulgo: *τὸν νοῦν τοῦτον.* Quod ego reposui: **Οὐ καταμανθάνω**, ad vulgatum: **Οὐκ ἀεὶ μανθάνει**, proxime accedit et Platonico loquendi usu commendatur. Nam quum *μανθάνειν*, intelligere, frequens sit apud Platonem (vid. Ast. Lex. Plat. T. II. p. 277 sq.) et ab eo interdum, praesertim in formulis **Μανθάνω** et **Οὐ μανθάνω**, per se ponatur (cf. Phaed. l. c. et vid. Forster. Ind. in Plat. Dial. V. p. 423. Heindorf. ad Gorg. p. 496, D. Stallbaum. ad Remp. I. p. 332, A.), Noster **Οὐ καταμανθάνω** dicere maluit, adhibito verbo *καταμανθάνειν*, probe intelligere, quo Plato pro simplici *μανθάνειν* haud raro utitur. Conf. Gorg. l. c. et vid. Ast. Lex. Plat. T. II. p. 156 sq. Nihil profecit Gatakerus Adv. Miscell. cap. 36. p. 804 coniectando *εἰς ἀεὶ* (vel *οὕτως ἀεὶ*) *μανθάνει* et *μανθάνειν* docere interpretando. Deinde vox *σκοτεινῶς* vulgo ad praegressa perperam pertrahitur; neque enim *μανθάνειν σκοτεινῶς* aut *λανθάνειν σκοτεινῶς* apte dicitur. Ego vocem ad verbum *διέλαβεν* retuli; respondet enim *σκοτεινῶς διαλαμβάνειν τι* locutioni *σκοτεινῶς διαλέγεσθαι* (*περί τινος*) ap. Plat. Polit. l. c. Vid. annot. 166. Librariis et Viris Doctis fraudi fuit *γὰρ* tertio loco positum, de quo dixi annot. 358. Reliqua verba: *ἐγὼ ... ἐξηγήσομαι*, ad priora: *καὶ ἵνα μὴ εἴπῃς*, per apodosin referuntur, mediis: **Οὐ καταμανθάνω· σκοτεινῶς ... διέλαβεν**, tanquam ab interlocutore pronuntiatis. De coniunctione *δὲ* in apodosi posita vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 420. Lectionem *τὸν νοῦν τούτων* Symbol. in Epiphan. p. 45 commendavi, ex cod. Ven. reposuit Dindorf. Ceterum tota enuntiatio nonnihil coloris Platonici ex Prot. l. c. traxit.

444 *Διασκέψασθαί τι*, dispicere aliquid, ap. Plat. cum alibi, tum Prot. l. c. occurrit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 500. Imperativus *διεσκέφθω* ap. Nostrum in eodem enuntiato recurrit Epiphan. p. 553, B. De hoc imperativi passivi usu post Buttmann. Gr. Gr. Ampl. §. 98. 8. annot. 18 monui Symbol. in Epiphan. p. 81. Adiectivo verbali Methodius utitur ap. Epiph. p. 574, D. *εἰς ἐκεῖνο δὲ διασκεπτέον*, ubi *ἔτι* pro *εἰς* scribendum, siquidem *διασκέψασθαι εἴς τι* ferri nequit. Vid. Symbol. in Epiph. p. 57. *Διασκεπτέον* ap. Platonem *περὶ* c. genit. secum habet, Tim. p. 51, B. Legg. IX, p. 859, B. Post *μὲν* Dindorf. ex cod. Ven. *οὖν* adiecit, quod p. 553, B. in eodem enuntiato recte deest. Vid. annot. 336. Formula *μέχρι τοσούτου* ap. Platon. aliquoties reperitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II. p. 332.

445 Methodius, quamvis imitatus Platonem Polit. l. c., tamen *πολυπλασίων*, quam cum Platone *πολλαπλάσιος* dicere maluit. Neque *πολυπλασίων*, neque *πολλαπλασίων*, quam formam habet Method. ap. Phot. cod. 234. p. 297, *a*. 28, apud Platonem exstat, qui forma *πολλαπλάσιος* constanter utitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 144. Vulgari forma *διπλασίων* pro Attica *διπλάσιος* Noster utitur ap. Nicet. Cat. in Job. ed. Jun. p. 570. *διπλασίω τῶν ἀφῃρημένων ἀντιλαμβάνει.* Vid. Lobeck. ad Phryn. p. 411. *Μνημονεύσαντες* et *τὸν λόγον* Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. *μνημονεύοντες* et *λόγον*.

446 Dindorf. *μόλις*, omisso *καί*, cum cod. Ven. Sed, ut alias apud Methodium praeter librorum fidem *μόγις* pro *μόλις* scribere non ausim (vid. annot. 103.), ita h. l. non mutaverim *μόγις*, quod in libris reliquis exstat et imitatione Platonis commendatur (cf. Alcib. I. l. c.). **Καὶ** autem fortasse respicit similem locum in parte priore operis Methodiani ab Epiphanio excerpti.

447 Pro *ἐπὶ πολὺν χρόνον* ap. Plat. Phaed. l. c. Noster *ἐπὶ πολύ*, longe, quod ap. Platon. semel reperitur, Crat. p. 415, A. Conf. Method. Conv. X. Virg. p. 257. **Τὴν οὖν Δομνίναν ἐρυθριάσασαν** *ἐπὶ πολὺ μόλις ἀναπνεῦσαι* (vulgo: *ἀνανεῦσαι*).

448 Insolenter Methodius *καταβάλλειν πρός ἀπιστίαν* pro *καταβάλλειν εἰς ἀπιστίαν*, in dubitationem coniicere, ut est ap. Plat. Phaed. l. c. Confirmat tamen Noster imitatione sua lectionem vulg., cuius loco libri nonnulli *μεταβαλεῖν* perperam exhibent. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 683. Locutioni *εἰς ἀπιστίαν καταβάλλειν* ap. Plat. l. c. respondet *εἰς ἀπιστίαν καταπίπτειν* Phaed. p. 88, D.

419 Vulgo *εἴην*. **Εἴη**, ut est ap. Plat. Prot. l. c., Petav. coniecit, ex cod. Ven. reposuerunt Oehler. et Dindorf.

450 Cod. Ven. *ἠρεματικὴν* pro *ἠρέμα τὴν*, unde Oehler. *ἠρέμα τι τὴν* coniecit. In usu quidem sunt *ἠρέμα πως* (cf. Epiphan. p. 628, C., ubi ante Oehler. *ἡρέμα πῶς* male legebatur), *ἡσυχῇ πως* (Irenae. ap. Epiph. p. 236, D.), similia; inauditum vero *ἠρέμα τι*. Simplex *ἠρέμα* Plato frequentavit; vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 37 sq. **Ἠρέμα καὶ κατὰ μικρὸν** Meletius ap. Epiphan. p. 879, D. pro simplici *ἠρέμα* posuit, quod ap. Platon. in eadem sententia exstat. Vid. Symbol. in Epiph. p. 92. De spiritu aspero in vocibus *ἡρέμα* et *ἡρεμεῖν* perperam posito ad Eliam Cret. col. 783 (5) monui.

451 Verbis *ἐμαυτὸν ὥςπερεὶ συναγείρας*, quae ap. Plat. Protagorae loco **παραλλήλῳ** exstant,

φῶντος [452], *ὑποτρέμων ἔτι καὶ σκοτιζόμενος* [453] (*ἐβεβλήμην γάρ, ὡς πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι* [454], *τῇ δεινότητι κατηντλημένος τῶν λόγων* [455]) *τρέπομαι πρὸς τὸν Αὐξέντιον, καὶ καλέσας* (D.) *αὐτόν, Ὦ Αὐξέντιε, νομίζω, ἔφην, μὴ μάτην λελέχθαι τὸ ποιητικὸν σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω* [456]· *καὶ γὰρ οἱ ἀνταγωνισταὶ δύο. διὸ σθένος ἀμφότεροι ἀμφοτέρων περ σχῶμεν* [457]. *συναντιλήπτορα γὰρ καὶ συναγωνιστὴν αἱροῦμαί σε τῆς πρὸς αὐτοὺς μάχης, μὴ ἡμῖν ὁ Ἀγλαοφῶν μετὰ Πρόκλου καὶ Ὠριγένους τοῖς ἀνατρεπτικοῖς* [458] *καθ᾽ ἡμῶν ὡπλισμένος λόγοις ἐκπέρσῃ* [459] *τὴν ἀνάστασιν.*

Pol. I, 336, E. *εἶπον ὑποτρέμων.* Prot. 339, E. *ἐσκοτώθην.*

Pol. X, 595, B. *ὡς μὲν πρὸς ὑμᾶς εἰρῆσθαι.*

Pol. I, 344, D. *ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὤτων ἀθρόον καὶ πολὺν τὸν λόγον.* Prot. 339, E. *τρέπομαι πρὸς τὸν Πρόδικον, καὶ καλέσας αὐτόν, Ὦ Πρόδικε, ἔφην ἐγώ,* — —. 348, C. *ἡγοῦμαι .. πάνυ λέγειν τι τὸν Ὅμηρον τὸ σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησε.* 340, A. *δοκῶ οὖν μοι ἐγὼ παρακαλεῖν σέ, ὥςπερ ἔφη Ὅμηρος τὸν Σκάμανδρον .. τὸν Σιμόεντα παρακαλεῖν, εἰπόντα· φίλε κασίγνητε, σθένος ἀνέρος ἀμφότεροί περ | σχῶμεν. ἀτὰρ καὶ ἐγὼ σὲ παρακαλῶ, μὴ ἡμῖν ὁ Πρωταγόρας τὸν Σιμωνίδην ἐκπέρσῃ.*

---

respondet *ἀναπνεύσας*, animum recipiens, et sic Plato ipse Euthyd. p. 276, C. *πρὶν ἀναπνεῦσαι καλῶς τε καὶ εὖ.* Apposite Methodius Conviv. X Virg. p. 37. *μάλα μόλις ἀναπνεύσασα*, unde *ἀναπνεῦσαι* pro vulg. *ἀνανεῦσαι* reposui in eodem Conv. p. 257 loco supra allato annot. 447. Homerica dictio est *ἀναπνεῦσαί τινος*, respirare a re, animum recipere ex re, v. c. Iliad. *Λ*, 382. *οὕτω κεν καὶ Τρῶες ἀνέπνευσαν κακότητος*, unde fluxit *ἀναπνεῦσαι κακότητος* in fragmento Orphico, de quo vid. Creuzer. Annot. in Plotin. p. 140, *a*.

452 *Λωφᾶν*, in re translate positum, est cessare, intermittere, ut hoc loco. Idem valet *ὑπολωφᾶν* ap. Nostrum Homil. in Sym. et Ann. ed. Pant. p. 146. *ὅπως .. ὑπολωφήσῃ τῆς ἐν ἡμῖν ἁμαρτίας ἡ εἴςδυσις.* *Λωφᾶν τινος* dicitur, qui ab aliqua re requiescit, quem ad modum Epiphanius verbo *ὑπολωφᾶν* utitur p. 1078, C. *παντός φόβου καὶ θορύβου καὶ ναυτιάσεως ὑπολωφῶντες*, ubi vid. Symbol. p. 108. Adde Karsten. ad Empedocl. p. 289. Transitivum est *λωφᾶν*, liberare, ap. Aeschyl. Prom. v. 27, ubi vid. Giacomell.

453 *Σκοτίζεσθαι* Methodio magis placuit, quam quod Plato Prot. l. c. posuit *σκοτοῦσθαι*; quod autem in praegressis ap. Plat. *πλήττεσθαι*, id Noster cum *βάλλεσθαι* commutavit. Valet autem *βεβλῆσθαι* idem quod *καταβεβλῆσθαι*, metaphora a lucta sumta. Vid. annot. 102, ubi de liberiore imitatione loci ex Prot. monui. Aliud sibi vult *βάλλειν* p. 563, A. *οἷς* (*σοφίσμασι*) *οἱ δειλοὶ βάλλονται*, quibus tanquam telis ignavi petuntur. Vid. Wyttenbach. ad Plutarch. De S. N. V. p. 5 sq. Ceterum *πλήττεσθαι* ap. Plat. non est verbum gladiatorium, ut Stallbaumius temere dicit, sed a pugilatu sumtum. Vid. Spanhem. ad Iulian. Caesar. p. 113 ed. Amstelod. et Wyttenbach. ad Plut. De S. N. V. p. 5, qui tamen discrepantia commiscet.

454 Male vulgo *εἰρήσθω*. Tu confer Plat. Pol. l. c. et Protag. p. 339, E. *ὥς γε πρὸς σὲ εἰρῆσθαι τἀληθῆ*, ubi Stallbaum. ad Matthiae. Gramm. Gr. Ampl. §. 545 provocat.

455 Vulgo *τῶν λόγων κατηντλ.*: Cod. Ven. *κατηντλ. τῷ λόγῳ*: Dindorf. *κατηντλ. τῶν λόγων*, recte, quippe Methodii more, qui transpositionibus orationi vim addere solet. Translatum *καταντλεῖν* est obruere. Vid. Ast. ad Plat. Pol. l. c. Comment. p. 372 sq. Verbo *περιαντλεῖν* Methodius item translato utitur Symp. p. 298. *ψυχὴν περιαντλουμένην ταῖς τρικυμίαις τῶν παθημάτων.* Redit autem Methodius h. l. ad simile antea institutum, qua, qui adversarii argumentis obruitur, cum eo comparatur, qui undis mergitur.

456 Vulgo *σύν τε δυοῖν ἐρχομένοιν*: cod. Ven. *σὺν δύο ἐρχομένω*, quod Oehler. recepit: Dindorf. *σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω*, ut est ap. Homer. Iliad. *Κ*, 224. Quod quidem hemistichium Methodius a Platone Prot. l. c. sumsit. Vid. Ast. Annot. in Protag. p. 179. et Sinner. Adnot. in Plat. Conviv. p. 83. In verbis praegressis illa: *μὴ μάτην λελέχθαι*, respondent Platonicis: *πάνυ λέγειν τι*, siquidem *λέγειν τι* idem est ac *μὴ μάτην λέγειν τι.* Videsis Ast. l. c.

457 Vulgo *ἀμφότεροι ἀμφοτέρων ἐπέχομεν*: cod. Ven. *ἀμφοτέρων περ σχῶμεν*, omisso *ἀμφότεροι*, et ita Dindorfius. Sed, ut *ἀμφοτέρων περ σχῶμεν*, quod etiam Oehlero in annot. placuit, recte habet, quippe levi immutatione ex Homeri loco Iliad. *Φ*, 308 sq. ap. Plat. Prot. l. c. assumtum, ita *ἀμφότεροι*, quod ap. Homer. exstat, hic quoque suo loco est positum, nec nisi negligentia librarii, ab *ἀμφότεροι* ad *ἀμφοτέρων* prolapsi, in cod. Ven. omissum videtur. Homeri locum miror neglectum a Duporto in eruditissimo opere, quod incripsit Gnomologiam Homericam, p. 120.

458 *Ἀνατρεπτικοῖς*, quod Petav. coniectura assecutus erat, Oehler. et Dindorf. ex cod. Ven. receperunt. Vulgo *ἅμα τρεπτικοῖς*. Tu vid. Symbol. in Epiphan. p. 45.

459 Vulgo *ἐκπέσῃ*, mendose, ut Petavio recte visum. *Ἐκπέρσῃ*, quod Oehler. et Dindorf. ex cod. Ven. receperunt, confirmatur Platonis loco Prot. p. 340, A., quem Noster imitando expressit. Verbis *τὸν Σιμωνίδην ἐκπέρσῃ* Iliad. *Φ*, 309 sq. respici Heindorf. pulcre vidit. Idem V. D. verba *πέρθειν* et *ἐκπέρθειν*, quae de urbibus diruendis proprie dicuntur, a poëtis passim vi pessumdandi etiam de personis usurpari docuit. Sed hoc minus ad rem, quum ap. Plat. *ἐκπέρθειν τὸν Σιμωνίδην*, evertere Simonidem, audaci tropo pro eo dicatur, quod est evertere Simonidis sententiam. Inde igitur Noster *ἐκπέρθειν τὴν ἀνάστασιν*, id est evertere doctrinam de resurrectione. — Quae ap. Epiph. p. 563, A. insequuntur: *Ἄγε — — φοβηθέντες*, emendavi et illustravi annot. 132 et 453.

P. 563, A. *καί γὰρ οὐδὲν ἐν αὐτοῖς ὑγιὲς ὅλως οὐδὲ πάγιον*[460].

P. 365, A. *τοῖς πολλοῖς οἱ ἐκ τῶν εἰκότων*[461] *ἔσθ' ὅτε λόγοι πρὸς κάλλος καὶ ἡδονὴν πεποικιλμένοι*[462] *μᾶλλον τῶν εἰς ἀκρίβειαν*[463] *ἐξητασμένων νομίζονται σπουδαιότεροι*[464], *τῶν διδασκάλων οὐ πρὸς τὸ βέλτιστον ἁμιλλωμένων ἔτι καὶ σεμνὸν —.*

P. 563, B. *πάντες εἰς τὸ ποιῆσαι .. τὸ καλὸν ἠμβλύνθησαν*[465], *πλησθέντες οἰήματος.*

P. 563, C. *μὴ νοήσαντες ὡς οὐ τὰ ἔργα τῶν λόγων ἐπετηδεύθη χάριν, ἀλλὰ τῶν ἔργων οἱ λόγοι*[466], *ὥςπερ ἰατρικῆς δι' ὧν τοὺς κάμνοντας σώζεσθαι δεῖ τῶν λόγων ἔργοις κυρουμένης*[467], *ἵν'*

Phaed. 90, C. *οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέβαιον .. τῶν λόγων.*

Phaed. 92, D. *τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις.* Menex. 235, A. *κάλλιστά πως τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες.* Theaet. 184, C. *τὸ .. εὐχερὲς τῶν ὀνομάτων .. καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον.* Pol. VI, 490, A. *πρὸς τὸ ὂν .. ἁμιλλᾶσθαι.*

Pol. VI, 490, B. *οὐκ ἀμβλύνοιτο οὐδ' ἀπολήγοι τοῦ ἔρωτος.* Phaedr. 248, C. *λήθης τε καὶ κακίας πλησθεῖσα.*

Pol. V, 463, E. *γελοῖον γὰρ ἂν εἴη, εἰ ἄνευ ἔργων οἰκεῖα ὀνόματα διὰ τῶν στομάτων μόνον φθέγγοιντο.*

Gorg. 451, C. *ὅτι καὶ αὕτη λόγῳ κυροῦται τὰ πάντα.* Lach. 188, D. *κο–*

---

460 Adversariorum ratiunculis nihil sincerum, nihil ratum inesse dicit. Id enim sibi volunt voces *ὑγιὲς* et *πάγιον*. *Ὑγιὴς* de eo, quod sincerum ac verum est, a Platone usurpari solet. Conf. locos ab Astio Lex. Plat. T. III, p. 430. allatos, in his eum, quem e regione posui. Quod ibidem *βέβαιον*, id Nostro est *πάγιον*, ratum atque firmum. Vocabulum in libris Platonicis semel reperitur, nimirum Epinom. p. 984, D. *πάγιον ἐχέτω τοῦτον τὸν λόγον*, hanc rationem fixam in animo teneat. Frequentior apud Platonem usus adverbii *παγίως*, firme, (vid. Ast. Lex. Plat. l. c.) eoque Methodius utitur Conviv. X Virg. p. 150 ed. Allat. *τὰς ἐπαγγελίας .. τὰς ἐν παρθενίᾳ παγίως καταγεγενημένας.* Et adiectivum et adverbium posterioris aetatis scriptores frequentant (vid. Animadv. in S. Basil. I, p. 158. et quae dedi in Annal. Philol. Supplem. X, 2. p. 172), qui etiam voces *παγιοῦν* et *παγίωσις* excogitarunt (vid. Creuzer. Annot. in Plotin. p. 86, *b*. sq.). Ceterum vocem *ὅλως*, vulgo omissam, Dindorf. ex cod. Ven. adiecit; idem cod. male *ἐν ἑαυτοῖς*.

461 *Τὰ εἰκότα* sunt quae veri similitudinem tantum ac speciem habent. Conf. Phaed. l. c., ubi vid. Wyttenbach. Annot. p. 243. et Ast. Annott. p. 704. Qui autem ap. Plat. l. c. vocantur *οἱ δι' εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιούμενοι λόγοι*, Nostro sunt *οἱ ἐξ εἰκότων λόγοι*, disputationes, quae veri similitudine ac specie in demonstrando utuntur, voce *ἐκ* instrumentum declarante. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 647 sq.

462 *Ποικίλλειν λόγον* est orationem artificiose exornare. Conf. *ποικίλλειν τὴν δόξαν*, opinionem artificiose exornare, p. 564, C., ubi *πρὸς ἀπάτην* adiectum, ut h. l. *πρὸς κάλλος καὶ ἡδονήν*. Eadem vi verbi, licet alia sententia, ap. Plat. Menex. l. c. rhetores in encomiis res et homines *ποικίλλειν* dicuntur. De artificio in exornanda rerum natura verbum *ποικίλλειν* usurpat Methodius libro *περὶ τῶν γενητῶν* ap. Phot. cod. 235. T. II. ed. Bekk. p. 304, *a*. 9. 10, ubi vid. annot. 726.

463 *Εἰς ἀκρίβειαν* est i. q. *ἀκριβῶς*. Similiter *δι' ἀκριβείας*, accurate, diligenter, ap. Plat. Theaet. l. c. (ubi *δι' ἀκριβείας ἐξετάζειν*, ut h. l. *εἰς ἀκρίβ. ἐξετάζειν*) et alibi. Vid. Ast. Annot. in Plat. Gorg. p. 283. et Lex. Plat. T. I, p. 85.

464 De structura verborum *μᾶλλον ... σπουδαιότεροι* vid. annot. 405. Mox recte Dindorf. cum cod. Ven. *οὐ* pro vulg. *οὔτε*: idem tamen cum eodem cod. minus bene *βέλτιον* pro vulg. *βέλτιστον*. Tu vide annot. 376.

465 Quum Methodius praegressis verbis *πρὸς τὸ βέλτιστον ἁμιλλωμένων* ad Pol. VI, p. 490, A. respexerit (conf. annot. 60), nemo iam non videt, eundem h. l. figuratum *ἀμβλύνεσθαι*, hebescere, languescere, ex iis delibasse, quae ap. Plat. Pol. VI, p. 490, B. insequuntur. Est autem *ἀμβλύνεσθαι* ex *ἅπαξ λεγομένοις* apud Platonem, non minus quam *ἀπαμβλύνεσθαι*, obtundi, quod exstat Pol. IV, p. 443, D. Platonice verbo *ἀμβλύνεσθαι* utitur Gregor. Monach. Monodiâ in Plethonem (Annal. Philol. Supplem. XI, 3) p. 362. *οὐκ ἀπελείφθη τῆς ἀρετῆς ἐκείνων καὶ κοσμιότητος, οὐδ' ἠμβλύνθη τῇ ὕλῃ*, ubi laudavi Creuzerum, de verbo *ἀμβλύνεσθαι* et composs. exponentem ad Plotin. Ennead. p. 182, *a*. Adde Method. in fragmento II. de S. Cruce ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 827, E. *τούτῳ τὰ πάθη τῷ σχήματι ἤμβλυνται.* In seqq. *πλησθῆναι* ad animum translatum est, ut ap. Plat. Phaedr. l. c.

466 Sermones factorum, non facta sermonum gratia coli et exerceri, Methodius docet, quoniam, ut ait Plato Pol. l. c., verba sine factis inanes soni sunt. Ceterum cod. Ven. male *οὐ* pro *μή*.

467 Vulgo: *ὥςπερ ἰατρικῆς ... κυρουμένων*, praeposita tamen verbo *σώζεσθαι* voce *δεῖ*, quam Dindorf. cum cod. Ven. postposuit, et varia distinctione. In edd. quidem Basil. et Petav. ante *ὥςπερ* punctum perperam ponitur. Deinde in Basil. virgulâ post *σώζεσθαι* distinguitur. Paulo melius Petavius verba *δι' ὧν τ. κ. δ. σώζεσθαι* virgulis ita inclusit, ut in connexis verbis *ὥςπερ ἰατρικῆς .. τῶν λόγων ἔργοις κυρουμένων* participium *κυρουμένων* pro passivo accipiatur. Oehlerus et Dindorfius ante *ὥςπερ* recte nonnisi virgulâ distinxerunt; in reliquis, ab Oehlero uno tenore scriptis, Dindorfius virgulam post *ἰατρικῆς* posuit. Verum enimvero, quod in Symbol. ad Epiph. p. 45 sq. docui, *κυρουμένης* legi et verba *δι' ὧν ... τῶν λόγων* attractione, quae vocatur, explicari oportet. Nimirum medicina sermones vel praecepta, quibus aegrotorum saluti providetur, factis exsequi dicitur, verbo *κυροῦσθαι* vi media, non passiva posito. Conf. Plato Gorg. l. c. Ibidem B. D. dictio *λόγῳ κυροῦσθαί τι* recurrit. Noster contrariam in sententiam, sed eodem verbi *κυροῦσθαι* usu, *ἔργοις κυροῦσθαί τι* dixit. Ceterum de assimilatione, qua substantivum ad pronomen relativum refertur, vid. Matthiae. Gramm. Gr. Ampl. §. 474, *a*.

ἡρμοσμένων ἡμῶν πάντα συμφώνως ὁ νοῦς εἴη (D.) τοῖς ἀρίστοις λόγοις τὰ ἤθη τῇ γλώσσῃ συνῳδὰ παρέχων δίκην λύρας, ἀλλὰ μὴ ἄμουσα καὶ ἀσύμφωνα [468]. ἐπὶ γὰρ τῷ κτήσασθαι κατὰ ἀλήθειαν ἀγωνίζεσθαι δεῖ τὸ δίκαιον ἀσκεῖν, καὶ οὐκ ἐπὶ τῷ δοκεῖν [469], χωλῶς ἐπιβαίνοντα σοφίας [470], καὶ πρὸς δόξαν μᾶλλον ἢ πρὸς ἀλήθειαν ἁμιλλώμενον [471], πρόθυρα καὶ προσχήματα καὶ πᾶσαν ὑποδυσάμενον τῆς ὑποκρίσεως τὴν σκευήν [472].

P. 564, A. ἢ πῶς, ὦ Αὐξέντιε, ἔφην ἐγώ, σὺ ταῖτα τίθεσαι [473]; καὶ ὃς ἀπεκρίνατο, Οὕτως καθάπερ καὶ σύ. (B.) Οὐκοῦν πάντας τῶν ἑτεροδόξων τοὺς σοφιστὰς μιμητὰς εἰδώλων ἀληθείας εἶναι λέγωμεν, ἀλήθειαν μὴ γινώσκοντας, καθάπερ ζωγράφους; καὶ γὰρ οὗτοι μιμεῖσθαι μὲν ναυπηγοὺς καὶ πλοῖα καὶ κυβερνήτας ἐπιχειροῦσι, ναυπηγεῖν καὶ κυβερνᾶν οὐ γινώσκοντες [474]. οὐκοῦν μιδῇ μοι δοκεῖ μουσικὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι, ἁρμονίαν καλλίστην ἡρμοσμένος, οὐ λύραν οὐδὲ παιδιᾶς ὄργανα, ἀλλὰ τῷ ὄντι ζῆν ἡρμοσμένος αὐτὸς αὑτοῦ τὸν βίον σύμφωνον τοῖς λόγοις πρὸς τὰ ἔργα. Pol. II, 361, B. οὐ δοκεῖν, ἀλλ' εἶναι ἀγαθὸν ἐθέλοντα. VII, 535, D. φιλοπονίᾳ οὐ χωλὸν δεῖ εἶναι τὸν ἁψόμενον. Epin. 981, A. τῶν μεγίστων σοφίας ... ὀρθότατα ἐπιβαίνειν ἡμᾶς. Pol. II, 365, C. πρόθυρα .. καὶ σχῆμα .. σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραπτέον.

Crat. 386, B. ΣΩ. Πῶς οὖν τοῦτο τίθεσαι; ἆρ' ὧδε -- —; ΕΡΜ. Ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως. Pol. X, 600, E. Οὐκοῦν τιθῶμεν .... πάντας τοὺς ποιητικοὺς μιμητὰς εἰδώλων ἀρετῆς εἶναι ..., τῆς δὲ ἀληθείας οὐχ ἅπτεσθαι; ἀλλ' ὥςπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, ὁ ζωγράφος σκυτοτόμον ποιήσει δοκοῦντα εἶναι, (601, A.) αὐτός τε οὐκ ἐπαΐων περὶ σκυτοτομίας καὶ τοῖς μὴ ἐπαΐουσιν, ἐκ τῶν χρωμάτων

---

468 Imitationem loci ex Plat. Lach. p. 188, D. indicavi annot. 158. Sententiam Platonicam de concentu factorum et verborum etiam alii scriptores celebrant, laudati ab Heusdio Spec. Crit. p. 122 sq. Adde Clem. Alex. Paedag. I, p. 158. ἡμᾶς ἁρμοσαμένους χρὴ σφᾶς αὐτοὺς πρὸς τὸν παιδαγωγὸν σύμφωνον τὸν λόγον ποιησαμένους τοῖς ἔργοις τῷ ὄντι ζῆν. Ceterum ἵν' ante ἡρμοσμένων cod. Ven. male omittit; nec melius idem ἐπὶ pro εἴη.

469 Praeter locum ex Pol. II. p. 365, C. allatum conf. Gorg. p. 527, C. παντὸς μᾶλλον ἀνδρὶ μελετητέον οὐ τὸ δοκεῖν εἶναι ἀγαθόν, ἀλλὰ τὸ εἶναι. Vid. Stallbaum. ad Pol. l. c. et Ast. Annott. in Gorg. p. 475. Ceterum insolitâ structurâ ἀγωνίζεσθαι, studere, h. l. cum infinitivo (ἀσκεῖν) copulatur; nam alia est, de qua extremâ annot. 11 dixi, vis verbi ἀγωνίζεσθαι cum infinitivo copulati.

470 Ἐπιβαίνειν cum genit. h. l. est aggredi, suscipere, qua vi verbum ap. Plat. uno Epinomidis loco cit. positum est. Noster ap. Phot. cod. 234. p. 298, a, 5. 6. διὰ πίστεως .. ἐπιβαίνομεν ἔτι ἀτρανοτάτῳ λογισμῷ τὰ ἐκεῖ πράγματα κατοπτεύοντες, ubi ad ἐπιβαίνομεν ex seqq. intelligendum τῶν ἐκεῖ πραγμάτων. Rarissimum adverbium χωλῶς Lexicis adiiciatur; h. l. sensu translato est i. q. imperfecte. Longe frequentior est usus translatus adiectivi χωλός, mancus, imperfectus, quo Plato Pol. l. c. et alibi utitur. Vid. annot. 225.

471 Edd. Basil. et Petav. male ἁμιλλώμενον πρόθυρα, virgulâ post πρόθυρα positâ. Ἁμιλλώμενον recte Oehler. et Dindorf., quorum ille virgulâ ante πρόθυρα distinxit, hic verba καὶ πρὸς δόξαν — — τὴν σκευὴν uno tenore scripsit. Prior ratio una vera est. De verbis πρὸς δόξαν μ. ἢ πρ. ἀλ. ἁμιλλώμενον vid. annot. 60 (ubi mendosum ἁμιλλᾶσθαι notavi) et 465.

472 Verba πρόθυρα ... ὑποδυσάμενον (ἀποδυσάμενον male cod. Ven.) sic sunt vertenda: externo ornatu (sapientiae) induti. Metaphora vocis πρόθυρον sumta est ex Plat. Pol. l. c., ubi vid. Ast. Comment. p. 409 sq., Stallbaum. et Schneider. Πρόσχημα, decora species, fere idem est, quod σχῆμα l. c. ap. Plat., qui nomen πρόσχημα eadem vi posuit Pol. VI, p. 495, C., id quod Schneider. p. 135, a. bene advertit. Vid. Animadv. in Basil. I, p. 57.

473 Vulgo: ἢ πῶς, ὦ Αὐξέντιε, ἔφην ἐγώ, σοὶ ταῦτα τίθεσθαι; Petavio nonnihil post σοὶ deesse visum. Oehlerus: ἢ πῶς, ὦ Αὐξέντιε; ἔφην ἐγὼ σοὶ ταὐτὰ τίθεσθαι. Dindorfius in vulgata adquievit lectione, quam codd. Venet. et Rhedig. exhibent. Ego vero recepi emendationem, in Symbol. in Epiph. p. 46 commendatam, quam Gatakerus, ab Oehlero laudatus, Adv. Misc. Posth. cap. 36, p. 805 proposuit. Confer Platonis locum παράλληλον Crat. p. 386, B. Ceterum τίθεσθαι, statuere, censere, quod p. 565, C. recurrit, Platoni usitatum. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 385 sq. Mox ἀπεκρίνετο cod. Ven. male; conf. annot 516.

474 Haec omnia: Οὐκοῦν (Οὐκ οὖν male cod. Ven.) — — — οὐ γινώσκοντες, ingeniosa imitatione expressa sunt ex Plat. Pol. X, p. 600, E., ubi poëtae μιμηταὶ εἰδώλων ἀρετῆς esse dicuntur, quippe virtutis imagines imitando exhibentes (id enim sibi vult vox μιμητής, de qua vid. Ast. Comment. in Plat. Pol. p. 421), et cum pictoribus comparantur, qui, licet sutrinae imperiti, tamen sutores repraesentent. Platonis verba de poëtis Noster ad sophistas haereticorum transtulit, sutoribus fabros navales et gubernatores substituit. Atque hoc emblema Platonicum Nostro suffuratus est Pseudo-Origenes Dial. c. Marc. V. p. 131 ed. Wetsten. Οἱ τοιχογράφοι ναυπηγοὺς καὶ κυβερνήτας καὶ πελαγίους πλωτῆρας ζωγραφοῦντες ναυπηγεῖν καὶ κυβερνᾶν οὐκ ἴσασι. Institutam similitudinem Methodius his verbis pertexit: Οὐκοῦν ἀποξέοντες — — — καὶ οὐ πλοίου; quae nonnihil coloris traxerunt ex Plat. Pol. X, p. 598, B. Ex Platonis loco priore ap. Method. primum πάντας pro vulg. πάντως, deinde λέγωμεν pro vulg. λέγομεν reposui. Utramque lectionem, a me propositam Symb. in Epiph. p. 46, cod. Ven. confirmat. Ceterum οὐ pro vulg. μὴ cod. Ven. in verbis μὴ γινώσκοντες, unde Dindorf. οὐ γινώσκοντες, quod recepi. Oehlerus eam scripturae discrepantiam in praegressis μὴ γινώσκοντας annotavit, collationis errore, ut videtur. Ceterum de reponenda post ζωγράφους interrogationis nota monui Symb. in Epiph. p. 46.

ἀποξέοντες θέλεις[475] τὰ χρώματα πείθωμεν αὐτῶν τὰ θαυμάζοντα τὰς τοιαύτας γραφὰς παιδία ὅτι οὔτε τὸ πλοῖον[476] πλοῖόν ἐστιν οὔτε ὁ κυβερνήτης κυβερνήτης, ἀλλὰ τοῖχος ἔξωθεν πρὸς τέρψιν χρώμασι καὶ γραφαῖς κεκοσμημένος, καὶ ὅτι μιμηταὶ (C.) μὲν εἰδώλου πλοίου καὶ κυβερνήτου οἱ δημιουργήσαντές εἰσιν ἀπὸ τῶν χρωμάτων ταῦτα, καὶ οὐ πλοίου; Μακρὸν τῷ[477] ἀκοῦσαι ποθοῦντι τὸ προοίμιον. Ἀλλ᾽ ὠφέλιμον, ἔφην, ὦ ἄριστε[478]. τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν θεοπνεύστων γραφῶν[479] ῥήματα, οἷς ἐπιχρωματίζοντες[480] ποικίλλουσιν ἑαυτῶν πρὸς ἀπάτην οὗτοι τὴν δόξαν, δικαιοσύνην αὐθαδῶς καὶ ἀλήθειαν ὀνομάζοντες, οὐ γινώσκοντες ὅλως δικαιοσύνην, εἴ τις ἀφέλοιτο, πόσον οἴει γυμνωθέντας αὐτοὺς τῶν τοιούτων ὀνομάτων χλευασθήσεσθαι[481]; Πάνυ πολύ, ἔφη. Πότερον οὖν, ὦ (D.) Αὐξέντιε, ἦν δ᾽ ἐγώ[482], σὺ βούλει ταύτης ἡγεμονεύειν τῆς ὁδοῦ, ἢ ἐγὼ ἡγῶμαι; Δίκαιος, ἔφη, σὺ ἡγεῖσθαι· σὺ γὰρ καὶ κατάρχεις τοῦ λόγου.

P. 564, D. ἐλέγετο ... ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα διὰ τὴν παράβασιν ὃ περικείμεθα τοῦτο δὲ καὶ σχημάτων θεωροῦσι; X, 598, B. ὁ ζωγράφος ... ζωγραφήσει ἡμῖν σκυτοτόμον, τέκτονα, τοὺς (C.) ἄλλους δημιουργούς, περὶ οὐδενὸς τούτων ἐπαΐων τῶν τεχνῶν· ἀλλ᾽ ὅμως παῖδάς τε καὶ ἄφρονας ἀνθρώπους ... γράψας ἂν τέκτονα καὶ πόῤῥωθεν ἐπιδεικνὺς ἐξαπατῷ ἂν τῷ δοκεῖν ὡς ἀληθῶς τέκτονα εἶναι.

Pol. IV, 432, E. Μακρόν, ἔφη, τὸ προοίμιον τῷ ἐπιθυμοῦντι ἀκοῦσαι.

Pol. X, 601, A. τὸν ποιητικὸν φήσομεν χρώματ᾽ ἄττα ἑκάστων τῶν τεχνῶν τοῖς ὀνόμασι καὶ ῥήμασιν ἐπιχρωματίζειν αὐτὸν οὐκ ἐπαΐοντα ἀλλ᾽ ἢ μιμεῖσθαι —. (B.) — γυμνωθέντα .. τῶν τῆς μουσικῆς χρωμάτων τὰ τῶν ποιητῶν, αὐτὰ ἐφ᾽ αὑτῶν λεγόμενα, οἶμαί σε εἰδέναι οἷα φαίνεται.

Protag. 351, E. Πότερον οὖν, ἦν δ᾽ ἐγώ, σὺ βούλει ἡγεμονεύειν τῆς σκέψεως, ἢ ἐγὼ ἡγῶμαι; Δίκαιος, ἔφη, σὺ ἡγεῖσθαι· σὺ γὰρ καὶ κατάρχεις τοῦ λόγου.

Phaedr. 250, C. ἀπαθεῖς κακῶν, ὅσα ἡμᾶς ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ ὑπέμενεν, ... κα-

---

475 Ne quis forte εἰ θέλεις scribendum opinetur ex usu loquendi Platonico, de quo Ast. Lex. Plat. T. I, p. 595: θέλεις h. l. insolentius usurpatur ad exemplum vocis βούλει, a Platone interdum cum coniunctivo praes. positae. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 359, et conf. infra p. 564, D. — βούλει .. ἐγὼ ἡγῶμαι (vulg. ἡγήσομαι); Cod. Ven. male ὅσα εἰς pro θέλεις et deinde αὐτῷ pro αὐτῶν.

476 Τὸ πλοῖον τοῦτο Dindorf. cum cod. Ven. Sed pronomine h. l. non magis opus est, quam in seqq. οὔτε ὁ κυβερνήτης κυβερνήτης. Mox post κεκοσμημένος in edd. Basil. et Petav. puncto, deinde post πλοίου in ed. Basil. rursus puncto, in ed. Petav. peius etiam virgula distinguitur. Atqui priore loco virgulam, posteriore interrogationis notam ponendam esse bene vidit Gatakerus, ab Oehlero laudatus, Adv. Misc. Posth. cap. 36. p. 805, quem Oehlerus et Dindorfius secuti sunt.

477 Τὸ edd. Basil. et Petav.: τῷ Oehler., auctore Gatakero Adv. Misc. Posth. cap. 36. p. 805, ubi comparatur Plato Pol. l. c. Atque ita cod. Ven. et ex eo Dindorf. Sed praeterea post προοίμιον puncto, non virgula, ut fit vulgo, distingui et Ἀλλὰ scribi oportere Symbol. in Epiphan. p. 46 docui. Quamquam, si quaeris, praestat Ἀλλ᾽, quod reposui. Hiatum, qui vulg. lectioni ἀλλὰ ὠφέλιμον inest, Dindorf., cod. Ven. secutus, sustulit. Vid. annot. 501. Ceterum proverbium: μακρὸν — — τὸ προοίμιον, in vulgus minus notum est, neque exstat in magna proverbiorum collectione, Francofurti a. MDCLXX. edita.

478 Ὦ ἄριστε, ut ὦ βέλτιστε (conf. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 344), Platoni usitatum est in blanda appellatione. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 277. Crasis, quae in formula ὦ ἀγαθὲ (ὠγαθὲ) pariter usurpata constans est (conf. annot. 521), in ὦ ἄριστε (ὤριστε) rarius cernitur. Vid. Stallbaum. ad Plat. Menon. p. 77, B.

479 Γραμμάτων cod. Ven. et Dindorf. Sed libri sacri γραφαὶ non minus recte quam γράμματα vocantur. Vid. Schleusner. Lex. in N. Test. T. I, p. 545. et p. 543. Quo accedit, quod dictio θεόπνευστος γραφὴ sumta est ex 2 Tim. 3, 16.

480 Quae verbis τὰ γὰρ ἀπὸ τῶν θεοπν. γρ. ῥήματα — — — χλευασθήσεσθαι; inest imitatio loci ex Plat. Pol. X. p. 601, A. B. allati, se prodit verbo ἐπιχρωματίζειν, inducere (colorem), quod hoc uno loco ap. Plat. reperitur. Pergit autem h. l. Methodius in iis, quae Plato de poëtis dixit, ad haereticos transferendis. Conf. annot. 474. De proximo ποικίλλειν vid. annot. 462.

481 Praestabat dicere: πόσον (ποσὸν male cod. Ven.), οἴει, γυμνωθέντες τῶν τοιούτων ὀνομάτων χλευασθήσονται; siquidem οἴει et οἴεσθε orationis animandae causa interponi solent. Plato Symp. p. 216, D. ἔνδοθεν δὲ ἀνοιχθεὶς πόσης, οἴεσθε, γέμει .. σωφροσύνης; ubi vid. Stallbaum.

482 Vulgo: ἦν δὲ ἐγώ, deinde ἡγήσομαι et δίκαιον .. σοὶ ἡγεῖσθαι, quae ego in Symbol. in Epiph. p. 46 ex Protag. l. c. emendavi. Ἡγῶμαι et δίκαιος ... σὺ ἡγεῖσθαι etiam Dindorf., relicto tamen deformi hiatu ἦν δὲ ἐγώ, quem Methodius, sollers Platonis imitator, vix admisit, quum Plato (vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 34) ἦν δ᾽ ἐγώ, ut ἦ δ᾽ ὅς, constanter dixerit. Conf. annot. 502. Ἡγῶμαι (ἥγωμαι cod. Ven.) ex praegresso βούλει pendet. Vid. annot. 475. Quod vulgo scribi solebat δίκαιον .. σοὶ ἡγεῖσθαι, soloecum est. Ferri poterat δίκαιον .. σὲ ἡγεῖσθαι, neutro δίκαιον, par est, cum accus. et infinit. posito. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 532. Sed in manifesta imitatione loci ex Protag. praestat scribere δίκαιος .. σὺ ἡγεῖσθαι (δίκαιος cod. Ven., omissis σὺ ἡγεῖσθαι), praesertim quum haec structura, non illa prior in secunda persona Platoni usitata sit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 533. De omisso εἶ Stallbaumius ad Prot. l. c. monuit. Postremo καὶ γὰρ καί, ut est ap. Plat. Prot. l. c., cod. Ven. et Dindorf.; vulgo: καὶ γάρ.

ἀνειληφέναι[483] *χρόνοις τοῖς ἄνω χωρὶς αὐτοῦ μακαρίως διάξασα*[484]· *τοὺς γὰρ δερματίνους εἶναι χιτῶνας σώματα*[485], *εἰς ἃ* (565, A) *ἐνεῖρχθαι*[486] *συνέβη τὰς ψυχάς, δίκην ὅπως ὧν ἔδρασαν νεκροφοροῦσαι παράσχωσιν*[487];

P. 565, A. *ἀλλ' ἴθι ὑπόμνησον, ἐάν τί σοι φαίνωμαι μὴ μεμνημένος*[488].

P. 565, A. ***Τί δέ***[489]; *οὐχὶ καὶ τοῦτο*

θαροὶ ὄντες καὶ ἀσήμαντοι τούτου ὃ νῦν σῶμα περιφέροντες ὀνομάζομεν, ὀστρέου τρόπον δεδεσμευμένοι. Crat. 400, C. *σῆμά τινές φασιν αὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς, ὡς τεθαμμένης ἐν τῷ νῦν παρόντι —. δοκοῦσι μέντοι μοι μάλιστα θέσθαι οἱ ἀμφὶ Ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς —.*

Phaed. 91, C. *πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἃ ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος.*

Phaed. 65, A. *πότερον ἐμπόδιον τὸ*

---

483 Verba audacius transposita sic sunt explicanda: *τὸ σῶμα τοῦτο, ὃ περικείμεθα διὰ τὴν παράβασιν, ἀνειληφέναι.* ***Τὸ σῶμα τοῦτο*** est corpus hoc, ut ait Cicero Somn. Scip. 8. Corpori demonstrando *τοῦτο* item servit ap. Plat. Phaedr. l. c. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 57, ubi de traiectione pronominis simul egi. Verbo *περικεῖσθαι* inest similitudo ab amictu petita. Vid. annot. 115. Eadem in re Plato Phaedr. l. c. verbum *περιφέρειν*, ab ostreae testa translatum, usurpavit. Verba *διὰ τὴν παράβασιν* adiiciuntur ex Origenis sententia, qui animae *παράβασιν* eiusdem *καταβάσει* puniri statuebat.

484 Quaenam illa animarum ante hanc vitam beatitudo fuerit, Plato docet Phaedr. p. 250, B. C., quo Origenes respicit.

485 Vid. annot. 115.

486 Cum translato *ἐνείργειν* confer simile *εἱργμοῦ* ap. Plat. Phaed. p. 82, E. *ὥςπερ δι' εἱργμοῦ διὰ τούτου (τοῦ σώματος) σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα.* ***Εἱρκτή***, carcer, de corpore usurpatur Axioch. p. 370, D. et ab Origenis sectatore ap. Method. p. 569, C., cui adversatur Methodius ibid. et p. 540, C. *οὐ δύναται τὸ σῶμα δεσμὸς καὶ εἱρκτὴ νομίζεσθαι.* Eodem pertinet, quod Origenis sectator ap. Method. p. 567, D. corpus *δεσμόν, φυλακὴν* et *πέδας* vocat. Quem contra Methodius p. 567, D. — p. 540, B. 570, A. 571, A. B. C. 576, A. docet, corpus his nominibus immerito nuncupari. *Δεσμὸς* tamen, *δεσμωτήριον, δεῖν, δεσμεύειν*, alia id genus a Platone eandem in sententiam usurpari solent. Conf. modo Phaed. p. 67, D. *ἐκλυομένην (τὴν ψυχήν) ὥςπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος.* et Phaedr. loco e regione posito, ad quem vid. Ast. Annott. p. 443, qui eum locum in Lex. Plat. T. I, p. 439, v. *δεσμεύω*, neglexit. Idem sibi vult vocis *δέμας* a *δεσμός* repetitae originatio, quam amplexus est Origenes, ideo reprehensus ab Epiphanio p. 527, D. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 44. Ceterum *φυλακῆς* nomen, quo Origenista ap. Method. p. 567, D. corpus notat, in hoc argumento ap. Plat. non exstat; respondet ei tamen *φρουρὰ* Phaed. p. 62, B. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 518 sq. et Symbol. in Epiphan. p. 23.

487 Conf. p. 566, A. *δεσμὸν αὐτῇ τὸ σῶμα δεδόσθαι τιμωρόν*: 570, D., ubi vid. annot. 631: 575, B. *τὰ γὰρ δὴ σώματα κατασκευάζουσιν αὐταῖς ὕστερον ἐπὶ τιμωρίᾳ, διὰ τὸ πρὸ σώματος αὐτὰς ἡμαρτηκέναι*: 576, A. *διὰ τὸ πρὸ σώματος αὐτὴν (τὴν ψυχὴν) ἁμαρτήσασαν ὡς εἰς κατάκρισιν καὶ καταδίκην εἰς τὸ σῶμα ἐμβιβάζεσθαι καθ' ὑμᾶς*, quorum in proximis corpus *βασανιστήριον τῆς ψυχῆς* ex Origenis sententia vocatur. Animas hac vita poenas peccatorum vitae ante actae luere, sive luendorum scelerum causa homines nasci, ut ait Cicero ap. Lactant. III, 18. et ap. Augustin. Contra Julian. Pelag. IV, 15, cum Orphicis et Pythagoreis Empedocles et Plato docuerunt, quos Origenes secutus est. De Platone conf. Crat. l. c. *ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς, ὧν δὴ ἕνεκα δίδωσι*, et post paulo *ἕως ἂν ἐκτίσῃ τὰ ὀφειλόμενα.* Inde Palladae Epigr. CXXXI. v. 2. corpus est *κόλασις βασάνων.* Plura dedi in Symbol. in Epiphan. p. 44. Quum vero poena animae luenda plerumque vinculorum et carceris imagine exprimatur (vid. annot. 486 et conf. Crat. l. c. *τοῦτον δὲ περίβολον ἔχειν, ἵνα σώζηται, δεσμωτηρίου εἰκόνα*), h. l. adiecta voce *νεκροφοροῦσα* alia imago instituitur animaque ita puniri fingitur, ut corpus, quod per se inanimum est, tanquam cadaver sustentare cogatur. Id enim sibi vult *νεκροφορεῖν*, quod attigi annot. 115. Apposite Epictet. ap. Marc. Antonin. IV, 41. *ψυχάριον εἶ βαστάζον νεκρόν*, ubi vid. Gataker. Neque multum differt Aristotelis sententia, quam refert Cicero ap. Augustin. Contra Julian. Pelag. l. c.: „nostros animos cum corporibus copulatos, ut vivos cum mortuis esse coniunctos.“ Alii animam in corpore tanquam sepulcro poenae causa inclusam finxerunt et *σῶμα* quasi quoddam *σῆμα* esse voluerunt, qua de originatione, ab Origene adoptata, sed a Methodio p. 567, D. reprobata, conf. Plat. Crat. l. c. et Gorg. p. 493, A., ubi vid. Ast. Annott. p. 311. Adde Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 170. 256. meque annot. in Eliam Cret. col. 820 (5). Ceterum male cod. Ven. *ὁπόσων* pro *ὅπως ὧν* et *παράσχουσιν* pro *παράσχωσιν.* *Ὅπως* postponitur, ut p. 565, B. Itaque non fuit, cur Dindorf. Annot. p. 772. *δίκην ὁπόσων — παρασχούσας* coniiceret.

488 Edd. Bas. et Petav. *ἀλλ' εἰς ὑπόμνησιν, ἐάν τίς σοι φαίνομαι μὴ μ.* Petavius coniecit: *ἄγ' εἰς ὑπόμνησιν, ἐάν τί σοι φ. μὴ μ.*, quas coniecturas, Gatakero Adv. Misc. Posth. cap. 36 probatas, Oehlerus recepit, apud quem tamen typographi errore *τίς σοι* exstat. Ego *ἀλλ' ὑπόμνησον*, deleto *εἰς*, praeterea *φαίνωμαι*, quod ratio grammatica flagitat, scribi iussi Symbol. in Epiphan. p. 46 sq. Conf. locum ex Phaed. p. 91, C., qui Nostro obversatus est. *Ὑπόμνησόν με* ap. Plat. aliquoties reperitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 456 sq. *Ὑπόμνησον* et *φαίνωμαι* recte cod. Ven. (qui tamen *μὴ* male omittit) et ex eo Dindorf.; sed melius etiam idem cum eodem codice: *ἀλλ' ἴθι ὑπόμνησον.* Conf. annot. 101. *Ἀλλὰ* cum imperativo, ut h. l. cum *ἴθι*, est iam, quin. Conf. Plat. Phaedr. p. 228, E. *ἀλλ' ἴθι δείκνυε*, et Method. locis nonnullis, quos annot. 101. attuli.

489 ***Τί δὲ οὐχὶ*** male edd. Bas. et Petav., quarum prior haec usque ad verba *σῶμα λήψεσθαι* ita distinguit: *τί δὲ οὐχὶ — προςβολάς. ἔτι τε — σώματος. ἐπειδήπερ — γίνεται. ἄνευ — ψυχήν.*

ἐν τοῖς ἑξῆς ἐλέγετο πολλαχῶς ὑπὸ σοῦ, ὡς ἐμποδὼν πρὸς τὴν κατάληψιν ἡμῖν τὸ σῶμα τῶν ὄντως ὄντων καὶ γνῶσιν διὰ τὰς πρὸς τὸ κοσμεῖν ἀσχολίας αὐτὸ καὶ θεραπεύειν γίγνεται καὶ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γαστρὸς προσβολάς[490], ἔτι τε βλασφημιῶν (B.) καὶ παντοίων αἴτιον ἁμαρτημάτων[491], διὰ τὸ μὴ δύνασθαι καθ' ἑαυτὴν δίχα σώματος ὅλως ἁμαρτῆσαι ψυχήν[492]· καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν[493] ἐκτὸς ἁμαρτήματος[494] ὅπως ἔσοιτο καὶ παρακοῆς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἔνθα καὶ τὰς διατριβὰς ἕξει μετὰ τῶν ἀγγέλων[495], ἐλευθέραν αὐτὴν καὶ γυμνὴν χρῆναι διαμεῖναι σώματος, ἐπειδήπερ τὸ σῶμα τοῦ χραίνεσθαι τοῦτο καὶ ἁμαρτάνειν παραίτιον αὐτῇ καὶ συνεργὸν γίγνεται[496]· ἄνευ γὰρ σώματος

σῶμα ἢ οὔ, ἐάν τις cet. 66, B. μυρίας .. ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν· ἔτι δὲ ἄν τινες νόσοι προσπέσωσιν (C.), ἐμποδίζουσιν ἡμῖν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. — (D.) — τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι —. 67, C. ἥ γε ἀποδημία ἡ νῦν ἐμοὶ προστεταγμένη. 81, A. τῶν .. κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη. Ibid. ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα. 67, A. ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν .., μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ —. καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης ... μετὰ τοιούτων ..

ὅθεν λήψεσθαι. Petavius: τί δὲ οὐχὶ — ἁμαρτημάτων· διὰ τὸ — σώματος; ἐπειδήπερ cet. ut in ed. Basil. Oehlerus: τί δὲ, οὐχὶ — γίνεται; cet. ut vulgo. Paulo melius Dindorfius: τί δέ; οὐχὶ — γίνεται; cet. ut vulgo. Ego distinxi, sicut distingui iussi in Symbol. in Epiphan. p. 47. Tum h. l., tum p. 565, C. 567, A. 568, B. τί δέ; vulgo nulla interpunctione aut nonnisi apposita virgula scribitur, quae errata in Symbol. in Epiphan. p. 47. 48 correxi. Dindorfius p. 565, C. et p. 568, B. recte: τί δέ; Nimirum aliud est τί δὲ —; in suspensa interrogatione, de qua vid. annot. 424, aliud τί δέ; —; quo interrogator in disputando progrediens colloquentem attentum reddit ad subsequentem quaestionem.

490 In verbis ὡς ἐμποδὼν — — — τῆς γαστρὸς προσβολάς primum adverte ista: ὡς ἐμποδὼν πρὸς τὴν κατάληψιν ἡμῖν τὸ σῶμα τῶν ὄντως ὄντων καὶ γνῶσιν .. γίγνεται, quae fluxerunt ex iis quos comparavi locis in Phaed. p. 65, A. et p. 66, C. Conf. Method. p. 567, D. τὸ σῶμα ... ἐμποδίζει ἡμῖν τὴν πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμὴν τῆς ψυχῆς, μὴ ἐῶν τῶν ὄντως ὄντων εἰς κατάληψιν ἡμᾶς καὶ γνῶσιν παρελθεῖν, et ibi annot. 534. Ἐμποδὼν γίγνεσθαι i. q. ἐμποδίζειν p. 567, D. Male ἐμποδῶν ed. Bas., ἔμποδον cod. Ven., unde non fuit, cur Dindorf. Annot. p. 772 ἐμπόδιον coniiceret, quamquam ea vox auctore Platone Phaed. p. 65, A. in hoc argumento trita est. Vid. annot. 238. Κατάληψις, ut Lat. comprehensio, interdum, ut h. l. et p. 567, D., ad intellectum transfertur et cum voce γνῶσις copulatur. Vid. Prolegomm. in Jo. Glyc. De V. S. R. p. XXV sq. Dictionem Platonicam τὰ ὄντως ὄντα, quae p. 567, D. recurrit, ibidem p. XXVI attigi, laudato Segario ad Clem. Alex. Q. D. S. p. 162 sq. Deinde illa: διὰ τὰς πρὸς τὸ κοσμεῖν ἀσχολίας αὐτὸ καὶ θεραπεύειν .. καὶ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γαστρὸς προσβολάς, ex comparatis locis in Phaedone p. 66, D. et B. repetenda sunt. De ἀσχολίᾳ philosophiae contraria vid. annot. 429 extr. Αἱ περὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γαστρὸς προσβολαὶ sunt impetus, qui in ventris cupiditate versantur. Vid. annot. 657. Ceterum γίγνεται pro vulg. γίνεται cod. Ven., ut post paulo. Vid. annot. 496.

491 Pro ἔτι τε cod. Ven. male εἴτε. De sententia conf. pro 567, D. ἀκολασίας καὶ πλάνης καὶ λύπης καὶ θυμοῦ καὶ συλλήβδην τῶν ἄλλων ἁπάντων εἶναι παραίτιον αὐτὸ κακῶν ἔφης, quo loco αἴτιον, quod hic exstat, in παραίτιον mutatum est, ut post paulo p. 565, B. τὸ σῶμα τοῦ .. ἁμαρτάνειν παραίτιον αὐτῇ .. γίγνεται, p. 566, A. παραίτιον αὐτῇ παντοίων κακῶν τὸ σῶμα γεγονέναι, et 566, D. ἵνα μὴ παραίτιον τῇ ψυχῇ τοῦ ἁμαρτῆσαι γενηθῇ. Quae contra ita disputatur p. 568, A. οὐ δύναται κακίας ὑπαίτιον εἶναι νομίζεσθαι τῇ ψυχῇ καὶ ἀδικίας ἔτι, ἀλλὰ σωφροσύνης ἀντιστρόφως καὶ παιδείας, p. 571, B. συναίτιον τὸ σῶμα καὶ κακῶν τῇ ψυχῇ καὶ ἀγαθῶν, et ibid. ἀναίτιον τὸ σῶμα κακίας ἐκ παντός. Contrariae sententiae Plato auctor extitit in Phaedone p. 66, C. eo loco, quem ad p. 567, D. comparavimus. Ceterum βλασφημίας Petavius non recte interpretatus est maledicentiam in deum. Sunt potius h. l. βλασφημίαι impie et futiliter dicta, hunc in sensum perperam accepta voce φλυαρία ap. Plat. Phaed. p. 66, C. eo loco, quem Nostro p. 567, D. adposuimus. Tu vide Stallbaumium de usu vocis Platonico monentem ad Phaed. l. c. et ad Sympos. p. 211, E.

492 Perperam cod. Ven. ὢν οὐ pro διὰ τὸ μή. Deinde vulgo τὴν ψυχήν. Cod. Ven. et Dindorf. ψυχήν recte; conf. quae post paulo sequuntur: ἄνευ γὰρ σώματος ἀμήχανον ἁμαρτῆσαι ψυχήν. Articulus ab universe dictis alienus est.

493 Et nomen ἀποδημία, more Platonico ad mortem translatum (conf. Phaed. p. 67, C. l. c.), et dictionem Platonicam ἡ ἐντεῦθεν ἀποδημία illustravi annot. 318.

494 Vulgo ἁμαρτημάτων. Melius Dindorf. cum cod. Ven. ἁμαρτήματος, quo peccatum universe declaratur. Animam, nisi corpore liberatam, non vindicari a vitiis, Plato cum alibi docet, tum Phaed. p. 81, A. l. c. Quamquam idem nos commonefacit, ut, si hac libertate frui velimus, iam in terris nosmet a vitiis liberos praestare studeamus. Quae res in hac ap. Method. disputatione siletur.

495 Eodem in argumento dii commemorantur ap. Plat. Phaed. p. 81, A. l. c., pro quibus h. l. angeli substituuntur. Articulo, qui in verbis μετὰ τῶν ἀγγέλων recte adest, ap. Plat. l. c. in verbis μετὰ θεῶν facile caremus. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 634. In proximis ἐλευθέρα et γυμνὴ σώματος (ψυχή) dictiones sunt Platonicae. Vid. annot. 645 et 612.

496 In cod. Ven. ἵνα ante ἐπειδήπερ temere adiectum est. Idem cod. γίγνεται pro γίνεται,

ἀμήχανον ἁμαρτῆσαι ψυχήν· ὅθεν ἵνα τὸν ἄπειρον ἀναμάρτητος[497] αἰῶνα τηρηθῇ, οὐκέτι τὸ ταλαντεῦον[498] αὐτὴν εἰς τὴν φθορὰν κάτω καὶ τὴν ἀδικίαν σῶμα λήψεσθαι; (C.) Ἀλλ᾽ ἐλέχθη καὶ τοῦτο[499]. Τί δέ[500]; καὶ καλῶς σοι τοῦτο καὶ ὀρθῶς, ἔφην, ἥγησαι λελέχθαι; Καὶ τί σοι, ἔφη, τοῦτο διαφέρει[501], ἀλλὰ οὐκ ἐξελέγχεις τὸν λόγον; Οὐδέν, ἦν δ᾽ ἐγώ[502], ἀλλὰ δι᾽ ἃ εἴρηκας, ὅπως ἐξετάζηται ὁ λόγος[503]. Καλῶς καὶ ὀρθῶς, ἔφη. Καλῶς δέ σοι δοκεῖ τίθεσθαι καὶ ὀρθῶς ὁ[504] ἑαυτῷ τἀναντία λέγων καὶ ἀσύμφωνα; Οὐδ᾽ ὁπωςτιοῦν[505]. Ἀμούσως γὰρ οὕτως[506] σοι φαί-

ἐσόμεθα —. 81, C. ἐμβριθὲς .. τοῦτο (τὸ σωματοειδές) οἴεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ —· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται —. Phaedr. 247, B. βρίθει .. ὁ τῆς κάκης ἵππος [μετέχων], ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων. Pol. I, 349, A. Τί δέ σοι, ἔφη, τοῦτο διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή, ἀλλ᾽ οὐ τὸν λόγον ἐλέγχεις; Οὐδέν, ἦν δ᾽ ἐγώ· ἀλλὰ τόδε μοι πειρῶ ... ἀποκρίνασθαι cet. Prot. 333, C. τὸν .. λόγον ἔγωγε μάλιστα ἐξετάζω. Gorg. 482, C. ἐμὲ ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι καὶ ἐναντία λέγειν. Hipp. Mai. 292, C. ὅςτις .. οὕτως ἀμούσως πολὺ ἀπῇσας ἀπὸ τοῦ ἐρωτήματος.

---

recte, ut mihi videtur. Vid. annot. 563. Quod anima corpore contaminari dicitur, Platonis haec est sententia in Phaed. loco ex p. 67, A. allato, ubi ἀναπίμπλασθαι idem valet, quod h. l. χραίνεσθαι, quemadmodum ἀνάπλεως est contaminatus p. 83, D. τοῦ σώματος ἀναπλέα. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. Voc. Plat. p. 30 sq. De verbis τὸ σῶμα τοῦ .. ἁμαρτάνειν παραίτιον αὐτῇ .. γίγνεται vid. annot. 491. Συνεργὸς in peiorem partem, ut h. l., accipitur p. 569, B. C. D. 570, A. Idem valet de verbo συνεργεῖν p. 569, D. Ancipiti significatione συνεργὸς ponitur p. 569, C., uti συνεργεῖν p. 571, B. Alias συνεργὸς et συνεργεῖν fere in meliorem partem accipiuntur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 326. Ceterum de pronomine in verbis τὸ σῶμα .. τοῦτο traiecto vid. annot. 483.

497 Ἀναμάρτητος Platoni est ab errore vacuus (vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 151); hoc loco declarat liberum a delictis.

498 Ταλαντεύειν, inclinare, deprimere, idem valet, quod βρίθειν ap. Plat. Phaedr. l. c., de quo vid. annot. 334. Ταλαντεύουσαν pro λάμπουσαν Hesychio v. βρίθουσαν probabili coniectura reddidit Th. Mangeius ad Philon. T. II, p. 115.

499 Ἀλλ᾽ ἐλέχθη cod. Ven. pro vulg. ἐλέχθη. Probavit Oehlerus, neque tamen reposuit, id quod Dindorfius recte fecit, siquidem ἀλλὰ in responsione est affirmantis. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 100 et supra annot. 353.

500 Τί δὲ —; edd. Bas. et Pet. Τί δέ, —; Oehler., commemorata Gatakeri coniectura, Τί δή, —; legentis Adv. Misc. Posth. cap. 36. Recte vero Dindorf. Τί δέ; —; Vid. annot. 489.

501 Διαφέρειν, ut vulgo scribitur, codd. Ven. et Rhedig., teste Oehlero, qui hanc lectionem retinuit. Quod Petavius dubitanter coniecit διαφέρει, probavit Gataker. l. c., ab Oehlero laudatus, et recepit Dindorf. Quam lectionem, a me commendatam in Symbol. in Epiphan. p. 47, confirmat Plato Pol. loco παραλλήλῳ. Διαφέρει, interest, refert, Platoni usitatum est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 510. Dein vulgo ἐλέγξῃς. Cod. Ven. ἐξελέγξεις, quod Oehler. recepit, vel potius ἐξελέγχεις, quod ego in Symbol. in Epiph. p. 47. commendavi; reposuit Dindorf. Simplex ἐλέγχειν ap. Plat. Pol. l. c. Methodius recte interpretatus est ἐξελέγχειν. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 677. In manifesta imitatione Platonis vix credam Methodium ἀλλὰ οὐκ scripsisse; sed neglectam elisionem, cuius in Methodio Epiphanii haud ita rara sunt exempla, Epiphanii eum transscribentis socordiae adscribi malim. Nimirum recentioris quidem aetatis scriptores hiatum minus vitarunt; sed eundem vix ac ne vix quidem admiserunt veteres, in his Plato, ad quem Noster se totum conformavit. Quod enim v. c. Symp. p. 177, E. ἀλλὰ ἐὰν .. εἴπωσιν, scribi solebat: VV. DD. ἀλλ᾽ ἐὰν e codd. reposuerunt. Vid. Schneider. ad Civit. VIII, p. 549, A., qui neglectam ap. Plat. elisionem magis dubiam reddit, quam commendat. Dindorfius haud uno loco elisionem ap. Method. e cod. Ven. restituit. Vid. annott. 477. 565. 625. Ceterum male vulgo distinguitur. Ed. Basil. καὶ τί — διαφέρει. ἀλλὰ — τὸν λόγον. Edd. Pet. Oehl. et Dind. καὶ τί — διαφέρει; ἀλλὰ — τὸν λόγον. Ego distinxi, sicut fieri iussi in Symbol. in Epiph. p. 47, nimirum secundum illa Platonis Pol. l. c.

502 Edd. Bas. et Pet. οὐδὲ ψυχὴν δέ, ἐγώ, nullo sensu. Gatakerus, Oehlero laudatus, legendum coniecit: οὐδ᾽, ἔφην, ψέγω. Oehlerus cum cod. Ven. οὐδέν, ἦν δὲ ἐγώ, recte et secundum Plat. l. c., praeterquam quod ἦν δ᾽ ἐγὼ scribendum fuit, sicuti scripsit Dindorfius. Quo magis miror, eundem adquievisse in vulgato ἦν δὲ ἐγὼ p. 564, D. 567, A. et pro mendoso ἦν μὲν ἐγὼ p. 567, D. ἦν δὲ ἐγώ, non ἦν δ᾽ ἐγὼ scripsisse. Tu vide annot. 482.

503 Ἐξετάζειν τὸν λόγον, quod ap. Plat. Prot. l. c., Phaedr. p. 270, C. et alibi exstat, refertur ad praegressum ἐξελέγχειν τὸν λόγον. Quamquam hoc est redarguere rationem, ἐξετάζειν τὸν λόγον examinare rationem, nimir. redarguendi causa. Proxime ad καλῶς καὶ ὀρθῶς ex supra dictis repete: ἥγημαι λελέχθαι.

504 Ὁ Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. ὅς. Deinde idem cum cod. Ven. τἀναντία pro vulg. τὰ ἐναντία, crasi recte restituta. Sunt autem ista: ὁ ἑαυτῷ τἀναντία λέγων καὶ ἀσύμφωνα, expressa ex verbis ap. Plat. Gorg. l. c. leviter immutatis. Nam, quo cum Platonicis plane congruerent, oportebat dici: ὁ ἑαυτῷ τἀναντία λέγων καὶ ἀσύμφωνος ὤν. Platonis verba ἐμὲ ἐμαυτῷ ἀσύμφωνον εἶναι attigi annot. 372.

505 Ὅπως. τί οὖν; male codd., edd. Bas. et Pet. hoc loco et post paulo. Ὁπωςτιοῦν, quod Petavius posteriore loco coniecit, utroque loco recte Oehler. et Dindorf. Praeterea posteriore loco οὐχ cod. Ven. pro οὐδ᾽, male. Pernegantis formula est οὐδ᾽ ὁπωςτιοῦν. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 466.

506 Οὗτος Dindorf. pro vulg. οὕτως. Sed ad φαίνεται sponte subauditur ὁ ἑαυτῷ τἀναντία λέγων καὶ ἀσύμφωνα, et ἀμούσως οὕτως est sic inconcinne. De voce οὕτως adverbiis postposita vid. annot. 10. Verbis ἀμούσως ... τὴν ἀλήθειαν ὑποκρίνεσθαι inest comparatio de scena

νεται τὴν ἀλήθειαν ὑποκρίνεσθαι; Πάντων μάλιστα, ἔφη. Οὐκ ἄρα ἀποδέχῃ τὸν τὰς ἁμαρτίας ἐντείνοντα πρὸς τὸ ψευδὲς μέλος τῶν λόγων[507]*; Οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν. Οὐκοῦν* (D.) *οὐδὲ σεαυτοῦ λέγοντος ἀμούσως οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἀποδέξῃ*[508].

P. 565, D. *προϊόντος τοῦ λόγου ἐπιλαθόμενος ἃ τὸ πρῶτον ὑπέθου*[509].

P. 566, B. *ἀλλὰ πότερον πείθω σε, καὶ ὁρᾷς ὡς ἑαυτῷ μαχόμενα ὑπέθου*[510], *καὶ σοὶ τοῦτο γεγένηται* (C.) *σαφές; ἢ οὐδέπω μανθάνεις, ὦ Ἀγλαοφῶν, ἔφην, ὃ λέγω*[511]*; Μανθάνω, ἔφη, καὶ οὐκέτι δέομαι δεύτερον ἀκοῦσαι*[512]*· ἀλλὰ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐκ ὀρθῶς εἰπών*[513].

Hipparch. 228, D. *ταῦτα ... ἐντείνας εἰς ἐλεγεῖον.*

Phaed. 92, A. *οὐ γάρ που ἀποδέξει γε σαυτοῦ λέγοντος ὡς* cet.

Phaedr. 238, D. *προϊόντος τοῦ λόγου.* Prot. 339, D. *ὅς γε τὸ μὲν πρῶτον αὐτὸς ὑπέθετο χαλεπὸν εἶναι — —, ὀλίγον δὲ τοῦ ποιήματος εἰς τὸ πρόσθεν προελθὼν ἐπελάθετο.*

Theaet. 155, B. *ταῦτα ... ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὑτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ.*

Gorg. 447, D. *ἢ οὐ μανθάνεις ὡς λέγω; ΧΑΙ. Μανθάνω καὶ ἐρήσομαι.*

Pol. III, 392, D. *καὶ τοῦτο ... ἔτι δέομαι σαφέστερον μαθεῖν.* Phaed. 76, D. *ἀλλ᾽ ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.*

---

ducta, quemadmodum oratores et sophistae, quae declamant, *ὑποκρίνεσθαι* dicuntur. Vid. Wyttenbach. Ind. Graecit. Plutarch. h. v. Adverbio *ἀμούσως*, quod post paulo recurrit, Plato semel itemque translate usus est Hipp. Mai. l. c., ubi vid. Stallbaum. Proxime cod. Ven. male *ἔφην* pro *ἔφη*.

507 Speciosius quam verius cod. Ven. *τὰς ἁρμονίας* (pro *ἁμαρτίας*) *ἐντείνοντα* et Cornar. „qui harmonias intendit," quam scripturam Oehlero Addend. p. 658 et Dindorfio Annot. p. 773 probatam nollem. Qui doctrinam de delictis in falsam disputandi formulam redigit, *τὰς ἁμαρτίας πρὸς τὸ ψευδὲς μέλος τῶν λόγων ἐντείνειν*, delicta in falsum orationis modulum redigere dicitur, comparatione a poësi sumta eaque vi verbi *ἐντείνειν*, de qua vid. Ast. Annot. in Plat. Phaed. p. 504. Est autem *ἐντείνειν πρός* — in hac re insolite positum pro usitato *ἐντείνειν εἰς* —, de quo cf. Plat. Prot. p. 326, B. Phil. p. 38, E. Hipparch. l. c.

508 *Ἀποδείξῃ* edd. Bas. et Petav. *Ἀποδέξῃ*, ut est in cod. Ven., Oehler. et Dindorf., recte, neglecto quidem Atticismo, quem sequitur Plato Phaed. l. c., ubi *ἀποδέξει* pro olim vulgato *ἀποδέξῃ* ex cod. Clark. restitutum est. Noster supra quidem *ἀποδέχῃ*. Sed idem infra p. 567, A. *τί ἄλλῳ οὐ διαλέγει;* ubi Dindorf. *διαλέγῃ*, obliterato Atticismo. Tu conf. Gorg. p. 505, D. *ἢ καὶ ἄλλῳ τῳ διαλέξει* (ita cod. Clark. pro olim vulgato *διαλέξῃ*), et Pol. VII, p. 527, E. *πρὸς ποτέρους διαλέγει;* ubi Schneider. in olim vulgato *διαλέγῃ* adquievit. Vid. annot. 412. *Ἀποδέχεσθαι* h. l. cum pronomine quod dicitur reflexivo nectitur, ut infra p. 566, D. *ὅθεν ἀνάγκη μοι διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ μήτε ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος* —, quae tantum non descripta sunt ex Plat. Phaed. p. 92, E. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 702. Ceterum *οὐκοῦν* h. l. est concludentis, non interrogantis; itaque Dindorf. interrogationis signum, ab Oehlero post *ἀποδέξῃ* illatum, recte delevit.

509 Haec Methodius ex Prot. l. c. imitando ita expressit, ut, quum secundum illa: *τοῦ ποιήματος εἰς τὸ πρόσθεν προελθών*, dicere posset: *προελθὼν εἰς τὸ πρόσθεν τοῦ λόγου*, dictione de Phaedr. l. c. sumta: *προϊόντος τοῦ λόγου*, uti maluerit. Ceterum cod. Ven. pessime *πρῶτον τὸ πρῶτον* pro *ἃ τὸ πρ.*

510 In verbis *ὁρᾷς ὡς ἑαυτῷ μαχόμενα ὑπέθου —;* istud *ὁρᾷς*, interrogationi praemissum, alterius convincendi vim habet. Conf. p. 568, A. et quem ibi adposui locum ex Plat. Gorg. p. 510, A., praeterea p. 569, C. De hac vi vocis *ὁρᾷς —;* vide Stallbaum. ad Plat. Symp. p. 202, D. Ast. Annott. in Gorg. p. 214, meque in Symbol. in Epiphan. p. 41. Pro *ἑαυτῷ* cod. Ven. male *ἑαυτῶν*. Vid. annot. 440. Dictionem *ἑαυτῷ μάχεσθαι* illustravi annot. 372, allato etiam loco, quem hic ex Theaet. p. 155, B. adposui. *Γένηται* cod. Ven. male pro *γεγένηται*.

511 In manifesta imitatione loci cit. ex Gorgia Noster tamen *οὐδέπω* pro *οὐ* et *ὃ* pro *ὡς* ponere maluit. *Ὃ* olim ap. Plat. quoque scribi solebat; sed *ὡς* quod VV. DD. ex libris mss. reduxerunt, ibi non minus recte habet, quam *ὃ* nostro loco. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 12. Verbi *μανθάνειν* h. l., ut ap. Plat. l. c., ea vis est, de qua vid. annot. 443. Ceterum verbum finitum in enuntiato interrogantis (h. l. *μανθάνειν*) ab aiente interlocutore repetitur, ut ap. Plat. l. c. et alibi saepe. Apud Nostrum satis exemplorum reperitur p. 569, A. B. De gemina apud Latinos ratione respondendi vid. Zumpt. Gramm. Lat. §. 716.

512 *Ἀκοῦσαι* (*ἀκοῦσθαι* cod. Ven.) recte Dindorf. pro vulgato ac mendoso *ἀκούσασθαι*. Idem tamen cum cod. Ven. minus bene *οὐδέν τι* pro vulg. *οὐκέτι*, quod non minus recte habet, quam *ἔτι* ap. Plat. Pol. l. c., ad quem ista, contrariam quidem in sententiam, conformata sunt.

513 *Ἐμαυτόν*, quod edd. Bas. et Dindorf. exhibent, ap. Oehler. excidit; *ἑμαυτὸν* ed. Pet. pessime. *Λανθάνω ἐμαυτόν* c. participio strui solet, ubi sermo est de eo, qui ipse insciens aliquid dicit vel facit. Tritae structurae exempla per saturam attulit Ast. Lex. Plat. T. II, p. 236 sq. Noster quidem hanc structuram a Platone mutuatus est cum loco cit. ex Phaedone. Qua in re *οὐκ ὀρθῶς εἰπών* dicere maluit, quam cum Platone *οὐδὲν εἰπών*. Est autem *οὐδὲν λέγειν*, ut Lat. nihil dicere, i. q. dicere quod nihili est. Cf. Plat. Apol. p. 30, B. Euthyd. p. 300, B. De neglecta in *ἀλλὰ ἔλαθον* elisione vid. annot. 501.

P. 567, A. *Τί δέ*[514]; *οὐχὶ κἀκεῖνο .. δοκεῖ σοι μὴ ὀρθῶς ἔχειν; Τὸ ποῖον*[515];

P. 567, A. *καὶ ὅς, Οὐκ ἔχω σοι προχείρως ἀποκρίνασθαι*[516], *ἔφη. ἀλλὰ τί ἄλλῳ οὐ διαλέγει*[517]; *καὶ ἐγώ (ᾐσθόμην γὰρ ἐρυθριᾶν αὐτόν*[518], *φεύγοντα ἐλεγχθῆναι τὸν* (B.) *λόγον*[519]) *Οἴει γάρ με*[520] *κατὰ φθόνον ἐπιχειρεῖν σε ἐλέγξαι, ἔφην, καὶ μὴ τὸ προκείμενον καταφανὲς φιλονεικεῖν ποιῆσαι; ἀλλ', ὠγαθέ*[521], *μὴ ἀποκάμῃς ἀνερωτώμενος*[522]. *ὁρᾷς γὰρ ὡς οὐ περὶ μικρῶν εἰσιν ἡμῖν οἱ λόγοι, ἀλλ' ὅντινα χρὴ τρόπον πεπιστευκέναι*[523]· *καὶ γὰρ οὐδὲν οἶμαι τοσοῦτον κακὸν*[524] *ἀνθρώπῳ γενέσθαι, ὅσον ἀπὸ τῶν ἀναγκαίων, ὁπόταν ψευδῆ περὶ αὐτῶν δοξάζῃ. Ἴθι οὖν προθύμως πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποσάφει*[525], *καὶ ἐάν τί σοι λέγειν ἀληθὲς*

Pol. VII, 527, B. *Οὐκοῦν τοῦτο ἔτι διομολογητέον; Τὸ ποῖον;* al.

Symp. 204, D. *οὐ πάνυ ἔφην ἔτι ἔχειν ἐγὼ .. προχείρως ἀποκρίνασθαι.* Gorg. 505, D. — *ἢ καὶ ἄλλῳ τῳ διαλέξει.* Pol. I, 350, D. *τότε καὶ εἶδον ἐγὼ ... Θρασύμαχον ἐρυθριῶντα.* Theaet. 157, E. *ἐλέγχεσθαι .. ὃν ἄρτι διῇμεν λόγον.* Gorg. 457, D. *κατὰ φθόνον οἴονται τὸν ἑαυτῶν λέγειν.* Ibid. *τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ.* 457, E. *πρὸς τὸ πρᾶγμα φιλονεικοῦντα λέγειν, τοῦ καταφανὲς γενέσθαι.* Polit. 257, B. *σὺ ... μηδαμῶς ἀποκάμῃς χαριζόμενος.* Gorg. 500, C. *ὁρᾷς γὰρ ὅτι περὶ τούτου εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι ... ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν;* 458, B *οὐδὲν γὰρ οἶμαι τοσοῦτον κακὸν εἶναι ἀνθρώπῳ, ὅσον δόξα ψευδὴς περὶ ὧν .. νῦν ἡμῖν ὁ λόγος.* Euthyphr. 11, B.

---

514 Male vulgo: *Τί δέ, —;* Tu vide annot. 489. 500.

515 Pronomen *ποῖον*, articulo praemisso, refertur ad praegressum *ἐκεῖνο*, quippe de quo definiendo quaeratur. Cuius structurae exempla praeter illud, quod ex Legg. VII, p. 527, B. attuli, plurima reperiuntur apud Platonem. Cui etsi haec structura communis est cum Dramaticis cumque aliis scriptoribus, Methodius tamen in ea usurpanda dialogi Platonici consuetudinem secutus est. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaed. p. 688 sq.

516 *Ἀποκρίνασθαι* Noster cum melioris notae libris mss. ap. Plat. Symp. l. c., ubi male variatur *ἀποκρίνεσθαι*.

517 *Διαλέγῃ* Dindorf. cum cod. Ven. pro vulgato *διαλέγει*. Tu vid. annot. 508.

518 En tibi dialogi flosculum a Platone sumtum, qui Pol. l. c. Thrasymachum, quod se convictum sentiat, rubore suffundi facit. Vid. Ast. Comment. in Polit. p. 381, quem Stallbaumius negligenter exscripsit.

519 De structura minus usitata, qua *φεύγειν* accusativum cum infinitivo adsumit, cf. Plat. Pol. X, p. 620, B. *φεύγουσαν (ψυχήν) ἄνθρωπον γενέσθαι.* *Ἐλέγχειν τὸν λόγον*, in verbis *ἐλεγχθῆναι τὸν λόγον*, et *ἐλέγχειν τινά*, in sqq. *σε ἐλέγξαι*, promiscue dicuntur, verbo *ἐλέγχειν* r e f e l l e n d i significatione posito. Vid. annot. 501. Prior dictio exstat ap. Plat. Theaet. l. c. et Pol. loco ad p. 565, C. allato; posterior ap. Plat. plurimis locis reperitur.

520 *Με* Oehler. et Dindorf. pro vulgato *μή*, ille ex coniectura, hic ex cod. Ven. Dein *κατὰ φθόνον* est o b t r e c t a n d i c a u s a, ut apud Plat. Gorg. l. l., ubi *τὸ προκείμενον ἐν τῷ λόγῳ* i. q. *τὸ προκείμενον* apud Nostrum. Vid. annot. 349. Deinde ista: *καταφανὲς φιλονεικεῖν ποιῆσαι*, respondent illis, quae ex Plat. Gorg. 457, E. adposuimus. Quamquam *φιλονεικεῖν* ap. Platon. est c o n t e n d e r e (vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 74); ap. Nostrum id verbum infinitivum secum habet estque i d a g e r e, u t —. Ceterum de genitivo *τοῦ — γενέσθαι*, Gorg. l. l. absolute posito, vid. Ast. Annott. p. 75.

521 Loco vulgati *ὦ ἀγαθὲ* reposui *ὠγαθέ*, quod minus recte *ὦ 'γαθὲ* scribitur; vid. Schneider. ad Plat. Civit. T. I, p. 62, *b*. Formulam *ὠγαθέ*, Platoni usitatam in blanda compellatione (vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 4), recentiores Sophistae in deliciis habuerunt, quos Ammianus recte ideo notavit. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. V. Pl. p. 282, *b*.

522 Lectionem *μὴ ἀποκάμῃς*, a me propositam in Symb. in Epiphan. p. 47, cod. Ven. exhibet. Vulgo: *μὴ ἀποκάμοις ἂν ἐρωτώμενος.* Sed *μὴ* c. opt. hic locum non habet; contra *μὴ ἀποκάμῃς* est vetantis, ut ap. Plat. Pol. l. l. *μηδαμῶς ἀποκάμῃς.* Idem *μὴ ἀποκάμῃς* Polit. IV, p. 435, D., sed *μὴ ἀπόκαμνε* Crat. p. 428, A. *Ἀνερωτώμενος* pro vulg. *ἂν ἐρωτώμενος* scripsi ex Oehleri coniectura, a me commendata in Symb. in Epiph. p. 47, atque recte ita cod. Ven. et cum eo Dindorf. Nam particulae *ἂν* hic locus est nullus; passivum autem *ἀνερωτᾶσθαι* habes ap. Plat. Gorg. p. 455, C. D. Ceterum verbum *ἀποκάμνειν* participium adsumit, ut ap. Plat. Pol. l. l. Men. p. 81, D. *ἐάν τις ... μὴ ἀποκάμνῃ ζητῶν.* al.

523 *Μικρὸν* male cod. Ven. pro *μικρῶν*. Idem et cum eo Dindorf. *ἡμῖν εἰσιν* pro *εἰσιν ἡμῖν*. Tu cf. Plat. loco e Gorg. p. 500, C. iuxta posito, quo Noster ita usus est, ut verbo *ζῆν* substitueret *πεπιστευκέναι*. Pro *ὅντινα* cod. Ven. item male *οὖν τινα*. Idem et Dindorf. *τρόπον χρή*, neglecta transpositione.

524 Male vulgo: *τοσούτων κακῶν*. Oehlerus: *τοσοῦτον κακῶν*, partim vere. Ego ex Platonis loco in Gorgia p. 458, B. rescripsi: *τοσοῦτον κακόν*. Quam scripturam, in cod. Ven. repertam, Dindorf. recepit, Oehler. in Addend. p. 658 probavit. A vero prope abfuit Petavius, *τοσοῦτο κακὸν* corrigi iubens. Sed recte habet *τοσοῦτον*, quod in mendoso *τοσούτων* latet. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 78 sq. et conf. quae de forma *τοιοῦτον* monui annot. 367. Ceterum cod. Ven. *οὐδὲν* male omittit. Proxime *δοξάζῃ* pro vulg. *δοξάζοι* cum Dindorfio Annot. p. 773 scripsi.

525 De flosculo Platonico *ἴθι* vid. annot. 101. *Προθύμως ἀποσάφει* sic dicitur, ut *εἰπὲ προθύμως* Euthyd. l. l. Vid. annot. 737. Dindorfius ante *ἀποσάφει* perperam virgulam intulit. *Πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἀποσάφει*, i. e. p a l a m a d i n t e r r o g a t a r e s p o n d e a s, sicuti Petavius recte vertit. De vi praepositionis *πρός*, quae h. l. obtinet, cf. Protag. p. 338, D. *πρὸς αὐτὸ τὸ ἐρωτώ-*

μὴ δοκῶ [526], μᾶλλον τῆς ἀληθείας φροντίσας ἢ ἐμοῦ ἔλεγξον. (C.) μεῖζον γὰρ ἀγαθὸν τὸ ἐλεγχθῆναι τοῦ ἐλέγξαι νομίζω, ὅσῳ μεῖζόν ἐστι τὸ αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ τοῦ ἄλλον ἀπαλλάξαι [527]. φέρε οὖν παρ' ἀλλήλους παραβάλλοντες τοὺς λόγους σκεψώμεθα [528] εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν οὐ πάνυ σμικρὰ ὄντα [529], ἀλλὰ περὶ ὧν εἰδέναι τε κάλλιον, μὴ εἰδέναι τε αἰσχρόν [530]. οὐκοῦν σὺ μὲν οὐ νομίζεις ἀναβιῶναι τὸ σῶμα, νομίζω δὲ ἐγώ. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη [531], καὶ δι' ἃ εἴρηκα. Καὶ σὺ δέ, ἦν δ' ἐγώ [532], δεσμὸν αὐτὸ (D.) καὶ φυλακὴν καὶ σῆμα καὶ ἄχθος καὶ πέδας εἶναι ἔφης [533], ἐγὼ δὲ οὔ φημι. Ἀληθῆ, ἔφη, μοι λέγεις. Καὶ μὴν δι' ἀκολασίας καὶ πλάνης καὶ λύπης καὶ θυμοῦ καὶ συλλήβδην τῶν ἄλλων ἁπάντων, ὧν εἶναι παραίτιον αὐτὸ κακῶν ἔφης, ἐμποδίζει ἡμῖν τὴν πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμὴν τῆς ψυχῆς [534],

εἰπὲ προθύμως cet. Crat. 384, A. ἐμοῦ ἐρωτῶντος ... ἀποσαφεῖ οὐδέν. Phaed. 91, C. σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, ξυνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε. Gorg. 458, A. μεῖζον γὰρ αὐτὸ (τὸ ἐλεγχθῆναι) ἀγαθὸν ἡγοῦμαι (int. ἢ τὸ ἐλέγχειν), ὅσωπερ μεῖζον ἀγαθόν ἐστιν αὐτὸν ἀπαλλαγῆναι κακοῦ ἢ ἄλλον ἀπαλλάξαι. 472, C. παραβαλόντες οὖν παρ' ἀλλήλους (τοὺς λόγους) σκεψώμεθα εἴ τι διοίσουσιν ἀλλήλων. καὶ γὰρ τυγχάνει περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν οὐ πάνυ σμικρὰ ὄντα, ἀλλὰ σχεδόν τι ταῦτα, περὶ ὧν εἰδέναι τε κάλλιστον, μὴ εἰδέναι τε αἴσχιστον.

Phaedr. 250, C. Crat. 400, C. locis ad p. 564, D. sq. allatis.

Phaed. 66, C. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς

μενον ἀποκρίνεσθαι, et Theaet. p. 154, C. ἐὰν .. τὸ δοκοῦν πρὸς τὴν νῦν ἐρώτησιν ἀποκρίνωμαι. Adde annot. 743. Ἀποσαφεῖν est σαφῶς ἀποκρίνεσθαι vel λέγειν, ut Crat. l. l. et Prot. p. 348, B. Apud Nostrum tamen id verbum absolute est positum; apud Platonem ll. ll. οὐδὲν ei adiectum. Male cod. Ven. ἀποσαφὲς pro ἀποσάφει.

526 Λέγειν ἀληθές, quod vett. editt. loco παραλλήλῳ ex Phaed. habent, Methodius suo in Platone scriptum reperit; quocirca de lectione ἀληθὲς λέγειν hodie recepta, licet ab optimis libris oblata et commendata similiter dictis Gorg. p. 458, A. εἴ τι μὴ ἀληθὲς λέγω ... εἴ τίς τι μὴ ἀληθὲς λέγοι, tamen dubitari potest. Praeclaram sententiam, quam Noster in istis: μᾶλλον ... ἢ ἐμοῦ (cod. Ven. male ἀληθείας φρονη ἐμοῦ, omisso ἢ), ex Phaed. l. l. mutuatus est, posterioris aetatis philosophi passim laudarunt. Vid. Wyttenbach. Annot. in Phaed. p. 237 ed. Lips. Non multum differt tritum illud: Amicus Plato, sed magis amica veritas.

527 Pessime cod. Ven. μείζονα γὰρ ἀγαθὸν τὸ ἐλέγξαι νομίζω et τὸ αὐτὸ ἀπαλλ. Ἑαυτὸν male scriptum ap. Jo. Damascen., verba μεῖζον . . . ἀπαλλάξαι, sede eorum non indicata, laudantem Parall. SS. p. 331, D. Opp. T. II, unde Gallandius locum in Methodii fragmentis perperam retulit p. 830, C. T. III. Biblioth. PP. Ceterum ὅσῳ μεῖζον ponitur, quasi τοσούτῳ μεῖζον praecesserit. Vid. Ast. Annott. in Plat. Gorg. p. 78.

528 Παρ' ἀλλήλοις prave coniecit Petavius. Παραβάλλειν τι παρά τι est aliquam rem cum alia componere vel comparare, uti monui in Symb. in Epiph. p. 47. Conf. Gorg. l. l., unde Noster sua sumsit, p. 475, E. ὁ ἔλεγχος παρὰ τὸν ἔλεγχον παραβαλλόμενος, et Symp. p. 214, C. μεθύοντα .. ἄνδρα παρὰ νηφόντων λόγους παραβάλλειν. Παραβάλλειν c. πρὸς exstat Eryx. p. 405, C. εἴ τις αὐτὸν πρὸς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον παραβάλλων σκοποῖτο cet. et sic codd. ΓJ ap. Plat. Gorg. l. l. πρὸς ἀλλ. pro vulg. παρ' ἀλλ., quod tamen Methodius et plerique codd. tuentur. Nostro loco cod. Ven. male ἄλλους pro ἀλλήλους. Proximum παραβάλλοντες olim ap. Plat. Gorg. p. 472, C. legebatur; παραλαβόντες ibi plurimi libri, aliquot, ut cod. Ven. nostro loco, παραβαλόντες, quod VV. DD. receperunt. Conf. tamen Eryx. l. l. Deinde σκεψώμεθα pro vulg. σκεπτώμεθα scripsi. Conf. Gorg. l. l. et vid. annot. 138.

529 Καὶ γὰρ est vulg. lectio ap. Plat. Gorg. l. l., ubi nonnulli codd. καὶ γὰρ καί, quod Bekk. et Heindorf. receperunt. Tu vide Ast. Annot. in Gorg. p. 195. In seqq. Methodius Atticam servavit formam σμικρός, quam alias in imitando Platone fere negligere solet. Vid. annot. 65.

530 Post ἀλλὰ exciderunt aut a Methodio, subaudita voce ταῦτα, omissa sunt, quae ap. Plat. Gorg. l. l. sequuntur: σχεδόν τι ταῦτα. Deinde Noster κάλλιον et αἰσχρὸν dicere maluit, quam cum Platone Gorg. l. l. κάλλιστον et αἴσχιστον. Ne quis autem καλόν, quod voci αἰσχρὸν respondeat, pro κάλλιον scribendum opinetur: comparativus hoc loco non minus recte habet quam p. 550, C. μὴ πρὸς τὸ αἴσχιον ἢ ἀπηχθημένον ὁρᾶν, et p. 567, D. τὴν πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμήν. Vid. Matthiae. Gr. Gr. Ampl. §. 457.

531 Vulgo ἔφην, mendose; ἔφη tamen, quod Oehlerus et Dindorfius reposuere, Petavii versio Latino inquit expressit. Proxime δὴ Dindorf. cum cod. Ven. pro vulgato δι' ἅ. Tu cf. p. 565, C. δι' ἃ εἴρηκας, p. 569, C. ἀπολόγησαι .. πρὸς ἃ .. ὑπέθου.

532 Ἦν δὲ ἐγὼ Dindorf. pro vulgato ἦν μὲν ἐγώ. Sed praestat ἦν δ' ἐγὼ scribere. Vid. annot. 502.

533 De nominibus δεσμός, φυλακὴ et πέδαι, quibus corpus nuncupatur, vid. annot. 486; de nomine σῆμα dixi annot. 487. Ἄχθος, quod hisce adiicitur, non deest in variis opprobriis, a Pallada Epigr. CXXXI in corpus congestis.

534 Ex emendatione, a me proposita in Symbol. in Epiph. p. 48, ἐμποδίζει pro vulg. ἐμποδίζον scripsi, quum verbum finitum desideretur. Nam durius sit, quod ibidem proposui, ἐστὶ ad ἐμποδίζον subaudire, quamquam participium verbi, cum ἐστί, εἰσὶ nexum, pro verbo finito haud raro usurpatur (vid. Symbol. in Epiph. p. 50) et interdum, subauditis ἐστί, εἰσί, per se ponitur.

μὴ ἐῶν τῶν [535] *ὄντως ὄντων εἰς κατάληψιν ἡμᾶς καὶ γνῶσιν παρελθεῖν. κἂν γὰρ ἐπιχειρήσωμεν θηρεῦσαί τι τῶν ὄντων* [536], *ἀεὶ παρεμπίπτων ζόφος ζοφοῖ τὸν λογισμόν* [537], *μὴ ἐπιτρέπων ἡμᾶς ἐπισκοπῆσαι τὸ ἀληθὲς τρανῶς* [538]. *ἀπάτης μὲν γὰρ ἡ διὰ τῶν ὤτων [ἡμῶν] πεπλήρωται σκέψις, ὡς ἔφης,* (P. 568, A.) *ἀπάτης δὲ καὶ ἡ διὰ τῆς ὄψεως, ἀπάτης δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων* [539]. *Ὁρᾷς* [540], *ἔφη, ὦ Εὐβούλιε, ὡς ἐγὼ ἕτοιμός εἰμί σε ἐπαινεῖν, ὁπόταν ὀρθῶς διασαφῇς τοὺς λόγους* [541];

Ἆρ᾽ [542] *οὖν, ἵνα δή με καὶ μᾶλλον ἐπαινέσῃς* [543], *εἰ δεσμὸς τὸ σῶμα καθ᾽ ὑμᾶς* [544] *δοκεῖ, οὐ δύναται κακίας ὑπαί-*

(*τὸ σῶμα*). 65, A. 66, C. locis ad p. 565, A. allatis.

Phaed. 66, A. *ὅςτις . . . αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροῖ θηρεύειν τῶν ὄντων.* 66, D. *ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπῖπτον θόρυβον παρέχει . . ., ὥςτε μὴ δύνασθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ καθορᾶν τἀληθές.* 83, A. *ἀπάτης μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἡ διὰ τῶν ὤτων καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων.*

Gorg. 510, A. *Ὁρᾷς, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι ἐπαινεῖν, ἄν τι καλῶς λέγῃς;*

Vid. Matthiae. Gr. Gr. Ampl. §. 559. annot. Respiciuntur autem h. l. supra dicta p. 565, A., ut *ἐμποδίζει* respondeat illis: *ἐμποδὼν .. γίγνεται*, quam ob rem non adsentior Dindorfio, totum enuntiatum ad fidem codicis Ven. ita invertenti: *καὶ μὴν καὶ ἀκολ. — ἁπάντων εἶναι* (omisso *ὢν* ante *εἶναι*) - *ἔφης, ἃ ἐμποδίζουσιν — ψυχῆς, μὴ ἐῶντα* cet. Ne illud quidem idem V. D. recte fecit, quod *ἡμῶν* pro vulg. *ἡμῖν* cum cod. Ven. scripsit; neque enim *ἡμῖν* h. l. minus recte habet, quam ap. Plat. Phaed. p. 66, C. loco ad p. 565, A. collato, ubi scriptura *ἡμῖν*, a vulgatâ *ἡμῶν* expulsa, sed a Plutarcho inque codd. nonnullis servata, hac Nostri imitatione haud parum confirmatur. Dativus *ἡμῖν* est qui vocatur ethicus, id quod Astium Annott. in Phaed. p. 544 fefellit. De sententia vid. annot. 184 et 490. Priore loco simul attigi proxima: *τὴν πρὸς τὸ κάλλιον ὁρμὴν τῆς ψυχῆς*, in quibus comparativi *τὸ κάλλιον* ea vis est, de qua dixi annot. 530.

535 Vulgo: *τόν*, mendose; *τῶν* tamen, quod Oehler. et Dindorf. ex cod. Ven. reposuere, Petavius in versione Lat. sic expressit: eorum quae re ipsa sunt, qua de re monui in Symb. in Epiph. p. 48. Vid. annot. 490.

536 Verbum *θηρεύειν*, ad indagationem veri translatum, Noster ex Phaedonis loco iuxta posito mutuatus est. Qua de metaphora vid. Creuzer. ad Procl. Comment. in Alcib. I, p. 177.

537 In manifesta imitatione Platonicae sententiae Phaed. p. 66, D. Noster tamen *παρεμπίπτειν*, quam *παραπίπτειν*, quod est ap. Plat., ponere maluit, id quod etiam alii imitatores fecerunt. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 131 et annott. in Eliam Cret. col. 783 (1). Et exstat sane *παρεμπίπτειν*, licet *ἅπαξ λεγόμενον*, ap. Plat., nimir. Charm. p. 173, D. *ἡ γὰρ σωφροσύνη φυλάττουσα οὐκ ἂν ἐῴη παρεμπίπτουσαν τὴν ἀνεπιστημοσύνην ξυνεργὸν ἡμῖν εἶναι.* Ad Phaedonem tamen l. l. nihil discrepantiae ex libris mss. annotatum reperitur; itaque nihil causae subest, cur de antiqua *διττογραφίᾳ* cogitemus, praesertim quum *παραπίπτειν*, uti Fischerus bene observavit, ea dicantur, quae casu et fortuito, atque adeo tempore alieno interveniunt. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 45, qui V. D. T. III, p. 54 verbum *παρεμπίπτειν* Charm. l. l. Latino obrepere minus accurate reddidit; nam *παρεμπίπτειν* pariter ac *παραπίπτειν* est intervenire. Vid. H. Stephan. Ciceron. Lex. Graecolat. p. 81, coll. p. 54. *Μεταξὺ παρεμπίπτειν* molestior est locutio Iamblichi De Myst. p. 6, 46. Gal. *ἀνοικειότης* (Cod. Bas. *ἐναντίωσις*) ... *μεταξὺ παρεμπίπτει.* Sensus menti officientes *ζόφον* Methodius vocat. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 131 et annott. in Eliam Cret. col. 768 (8). Ceterum cod. Ven. male *παρεμπίπτον*, omisso *ζοφοῖ*. Prius, uti *ἐπιτρέπον*, quod Ven. in seqq. exhibet, miror commendatum ab Oehlero Addend. p. 658.

538 *Τὸ ἀληθὲς* Methodius pro *τ᾽ ἀληθὲς* ap. Plat. Phaed. p. 66, D. Vid. annot. 245. Deinde *τρανῶς* i. q. *καθαρῶς* ap. Plat. in iis, quae locum e regione positum subsequuntur. Vid. annot. 243.

539 De *ἀπάτῃ* sensuum vid. annot. 144. Post prius *ἀπάτης* Dindorf. *μὲν* ex cod. Ven. recte adiecit. Particulas *μὲν — δὲ* anaphorae inservire, notum est. Vid. Matthiae. Gr. Gr. Ampl. §. 622, 2. et cf. Plat. Phaed. l. c. Anaphoricum usum harum particularum Astius Lex. Plat. T. II, p. 303 tantum non silet. Ceterum *ἡμῶν* post *ὤτων* cod. Ven. omittit. Recte; conf. Plat. Phaed. l. c.

540 Vid. annot. 510.

541 *Διασαφεῖν* p. 585, A. recurrit, neque verbi exempla ap. Plat. desunt. Vid. Ast. Lex. T. I, p. 499. Et accusativ. quidem verbum secum habet Legg. XI, p. 916, E., ut nostro loco; *τίς* sequitur Legg. VI, p. 754, A., ut apud Nostrum p. 585, A.

542 *Ἆρ᾽* cod. Ven.: ed. Basil. *ἆρα:* Pet. *Ἄρα:* Oehler. et Dindorf. *Ἆρα.* Ego *ἆρ᾽* ex cod. Ven. revocavi et interrogationis notam, vulgo omissam, post *παιδείας* adieci. Nam verba *ἆρ᾽ οὖν ... οὐ ...;* sunt interrogantis cum negatione, ut ap. Plat. Phil. p. 65, E. Parm. p. 141, A. Theaet. p. 188, C., ubi *ἀλλά*, ut nostro loco, sequitur. Alias *ἆρ᾽ οὖν οὐ —;* est nonne? Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 269, qui V. D. in iis, quae p. 270 et Annot. in Prot. p. 69 de *ἆρα* extra interrogationem posito docuit, me non adsentientem habet. *Ἆρα οὖν* prorsus inusitatum Platoni; idem tamen *ἆρα οὐ —;* Prot. p. 354, A. — Ceterum Pseudo-Origenes Dial. c. Marcion. V. p. 138 Nostro suffuratus est summam disputationis, h. l. incipientis et p. 569, C. exeuntis, qua demonstratur, corpus animi non vinculum, sed administrum esse. Qua in re impostor ille Adamantio praepostere adscribit, quae sunt Methodii eum refellentis.

543 *Ἐπαινέσης*, i. e. *ἐπαινέσῃς*, ed. Basil.: *ἐπαινέσεις* Pet. et Oehl. Quod ego ex ed. Basil. reponi iussi Symbol. in Epiph. p. 48, Dindorfius ex cod. Ven. reposuit.

544 Vestra sententia, nimirum asseclarum Origenis. Vid. annot. 486. Mox *ὑπαίτιον* est, quod alias in hac disputatione *παραίτιον* vel *συναίτιον* dicitur. Vid. annot. 491.

τιον εἶναι νομίζεσθαι τῇ ψυχῇ καὶ ἀδικίας ἔτι, ἀλλὰ σωφροσύνης ἀντιστρόφως[545] *καὶ παιδείας; ὧδε δὲ σκόπει*[546]*· οὕτω γὰρ ἂν μᾶλλον ἀκολουθήσειας*[547]*· ποῖ ἄγομεν τοὺς τὰ σώματα κάμνοντας; οὐ παρὰ τοὺς ἰατρούς; Δῆλον, ἔφη. Ποῖ δὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας; οὐ παρὰ τοὺς δικαστάς*[548]*;* (B.) *Ἀνάγκη. Οὐκοῦν δίκην ὧν ἔδρασαν δώσοντας, ἔφην, δικαίως; Ναί. Τὸ δὲ δίκαιον πᾶν καλόν*[549]*; ὡμολόγει*[550]*. Ὁ δὲ δικαίως κρίνων καλῶς ποιεῖ· δικαίως γὰρ κρίνει; συνέφη. Τὸ δὲ καλὸν ὠφέλιμον; Φαίνεται. Ὠφελοῦνται ἄρα οἱ κρινόμενοι*[551]*. ἀναιρεῖται γὰρ αὐτῶν ταῖς βασάνοις ἡ πονηρία κωλυομένη, καθάπερ καὶ πρὸς τῶν ἰατρῶν τομαῖς καὶ φαρμάκοις αἱ νόσοι*[552]*. τὸ γὰρ ἀδικοῦντα διδόναι δίκην ἐπανορθοῦσθαι τὴν ψυχήν ἐστι, τὴν μεγάλην νόσον ἀδικίαν ἀποβάλλοντα*[553]*. ὡμολόγει. Τί δέ*[554]*; οὐ*

Pol. VII, 539, D. *ἀντιστρόφως.* Gorg. 478, A. *ὧδε σκόπει·* [Gorg. p. 465, B. *ἤδη γὰρ ἂν ἴσως ἀκολουθήσαις*] *ποῖ ἄγομεν ... τοὺς κάμνοντας τὰ σώματα; ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς ἰατρούς, ὦ Σώκρατες. ΣΩ. Ποῖ δὲ τοὺς ἀδικοῦντας — —; ΠΩΛ. Παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις; ΣΩ. Οὐκοῦν δίκην δώσοντας; ΠΩΛ. Φημί.* 476, E. *ΣΩ. Τὰ δὲ δίκαιά που καλὰ ὡμολόγηται; ΠΩΛ. Πάνυ γε. ΣΩ. Τούτων ἄρα ὁ μὲν (ὁ κολάζων) ποιεῖ καλά, ὁ δὲ πάσχει, ὁ κολαζόμενος. ΠΩΛ. Ναί. ΣΩ. Οὐκοῦν εἴπερ καλά, ἀγαθά; ἢ γὰρ ἡδέα ἢ ὠφέλιμα.* (477, A.) *ΠΩΛ. Ἀνάγκη. ΣΩ. Ἀγαθὰ ἄρα πάσχει ὁ δίκην διδούς; ΠΩΛ. Ἔοικεν. ΣΩ. Ὠφελεῖται ἄρα.* 478, D. *ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ δίκην διδόναι μεγίστου κακοῦ ἀπαλλαγὴ ἦν, πονηρίας; ΠΩΛ. Ἦν γάρ. ΣΩ. Σωφρονίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ*

---

545 *Ἀντιστρόφως*, e contrario, quod p. 585, B. et 588, D. recurrit, est *ἅπαξ λεγόμενον* ap. Plat. Pol. VII, p. 539, D., ubi haec vox dativum secum habet, quae structura etiam in adiectivo *ἀντίστροφος* interdum obtinet. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 194.

546 *Ὧδε σκόπει* est formula eius, qui quaestionem institutam accuratius explicat. Cf. Gorg. l. l., unde Methodius profecit, et Pol. VI, p. 507, A. *ἀλλ' ὧδε σκόπει· ἔστιν ὅτι* cet. *Δέ*, quod cod. W. Gorg. l. l. post *ὧδε* inepte infert, nostro loco non minus recte habet, quam *ἀλλὰ* Pol. l. l. Conf. p. 560, A. *σκοπεῖσθαι δέ σε, ὦ σοφώτατε Ἀγλαοφῶν, οὑτωσὶ χρή.*

547 Forma *ἀκολουθήσειας* Methodio magis placuit, quam altera *ἀκολουθήσαις*, quae ap. Plat. exstat Gorgiae loco collato et Men. p. 76, C. *ᾗ ἂν σὺ μάλιστα ἀκολουθήσαις.* Quamquam Methodius priore loco, qui ei obversatus esse videtur, fortasse scripturam *ἀκολουθήσειας* secutus est, quam, quippe auctoritate librorum mss. destitutam, VV. DD. cum *ἀκολουθήσαις* commutarunt. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 142. Attico, qui dicitur, aoristi optativo (vid. VV. DD. ad Gregor. Cor. p. 604 Schaef.) Noster item utitur ap. Phot. cod. 236. p. 307, *a*. 27. Bekk. *πολλὰ γὰρ καὶ οὕτως ἄτοπα ἀκολουθήσειαν.* Idem tamen Symp. p. 267. *εἰ ἀσκήσαιεν αὐτὸ κατὰ κράτος.* Proxime cod. Ven. male *Ὅποι* pro *Ποῖ*.

548 Gorgiae loco, quem Methodius, dialogi forma paululum immutata, imitando expressit, Buttmannus et Astius, cuius vid. Annott. p. 222 sq., in interrogatione: *παρὰ τοὺς δικαστὰς λέγεις;* temere offenderunt, quum *λέγεις;* in responso cum interrogatione prolato apud Platonem perfrequens sit. Conf. modo Gorg. p. 478, B. *τίνων λέγεις;* et quae ap. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 239 ad hoc genus pertinent. Mox cod. Ven. male *ὡς ἔφην* pro *ἔφην*.

549 Quod iustum sit, id omne pulcrum esse Plato docet Gorg. p. 476, B. *ἔχεις οὖν λέγειν, ὡς οὐχὶ τά γε δίκαια πάντα καλά ἐστι, καθ' ὅσον δίκαια;* quo referuntur verba ex Gorg. p. 476, E. a me in contextu comparata, quorum proxima Noster item sua fecit. Inepte igitur *πάγκαλον* Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. *πᾶν καλόν*.

550 Male vulgo *ὁμολογεῖ*. Mendum notavi Symbol. in Epiph. p. 48, et sustulit Dindorf. *Ὁμολόγει* cod. Ven., quod miror probatum Oehlero Addend. p. 658. Post paulo et p. 568, C. ed. Basil. item mendose *ὁμολόγει*, cuius loco quum Petavius utrobique *ὡμολόγει* reposuerit, miror idem hoc loco ab eo non factum. De formula dialogi *ὡμολόγει* cf. Plat. Prot. p. 359, C. 360, B. C. Mox Dindorf. optime: *τὸ δὲ καλὸν ὠφέλιμον; φαίνεται.* pro vulg. *τὸ δὲ καλὸν ὠφέλιμον φαίνεται.* *Δὲ* est directe interrogantis, ut in praegressis p. 568, B. et in reliqua disputatione p. 568, C. — p. 569, B. Vid. Ast. Annott. in Protag. p. 18 et Annott. in Gorg. p. 118. *Φαίνεται* autem est respondentis, ut p. 568, D. et saepe ap. Platonem. Vid. Ast. Lex. T. III, p. 468. De sententia cf. Plat. Gorg. p. 476, E. l. c.

551 Poenam salutarem esse punitis, Platonis est sententia Gorgiae loco collato, quam Clemens Alex., laudatus ab Astio Annott. p. 219, Paedag. I, 8. T. I. p. 138 Pott. memoravit. Ceterum *ὠφελεῖται* VV. DD. ap. Plat. Gorg. l. l. pro vulg. *ὠφέληται* e codd. reposuerunt, eaque scriptura confirmatur Methodii verbis: *ὠφελοῦνται ἄρα οἱ κρινόμενοι. Ὠφελοῦνται (οἱ δίκην διδόντες)* item exstat ap. Clem. Alex. l. l.

552 Nimirum quod ad corpus est *ἰατρική*, id *δίκη* ad animum, ut docet Plato loco ex Gorg. p. 478, D. collato, quem Noster pressius etiam sequitur p. 569, A. Idem sibi volunt, quae ex Gorg. p. 480, C. adposui. Praeclaram Platonis sententiam multi celebrarunt. Vid. quem Ast. Annott. p. 223 laudavit, Wyttenbach. ad Plutarch. De S. N. V. p. 23 sq.

553 Locutio *διδόναι δίκην*, poenas dare s. persolvere, (v. Ast. Annott. in Gorg. p. 207 sq.), cum alias ap. Plat. in Gorgia exstat (cf. p. 477, A. 478, A. 480, C.), tum p. 478, D. loco e regione posito, quem Methodius respexit. Sicut illic Plato pravitatem *μέγιστον κακὸν* vocat, ita Nostro iniustitia est *μεγάλη νόσος*, formulâ sumtâ ex Timaei loco, quem comparamus ad p. 549, C., ubi peccatum *μεγάλη νόσος* vocatur. De locutione *ἐπανορθοῦσθαι τὴν ψυχὴν* vid. annot. 572.

554 Male vulgo: *Τί δέ, οὐ —;* Tu v. annot. 489. Proxima: *οὐ κατὰ ἀναλογίαν .... χειρουρ-*

κατὰ ἀναλογίαν τῶν ἁμαρτηθέντων τὰς κολάσεις τοῖς κολαζομένοις (C.) *δικαίως προςφέρεσθαι φής, καθάπερ καὶ τοῖς ἰατρευομένοις κατὰ ἀναλογίαν τῶν τραυμάτων τὰς χειρουργίας; ἐπένευσεν*[555]. *Οὐκοῦν ὁ μὲν θανάτου δράσας ἄξια τιμᾶται θανάτῳ τὴν δίκην, ὁ δὲ πληγῶν πληγαῖς, ὁ δὲ δεσμῶν δεσμοῖς; ὡμολόγει. Ζημιοῦται δὲ ὁ ὀφλήσας, ἔφην, δεσμοῖς ἢ πληγαῖς ἢ ἄλλῃ τινὶ τοιαύτῃ τιμωρίᾳ, ὅπως παύσηται μεταγνοὺς τοῦ ἀδικεῖν, ξύλον καθάπερ διεστραμμένον βασάνοις εὐθυνόμενος*[556]; *Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Τιμωρεῖται γὰρ αὐτὸν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἐγκλήματος ἕνεκα ὁ δικαστής, ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος, ὅπως μὴ καὶ αὖθις ποιήσῃ*[557]. (D.) *Τοῦτο δῆλον, ἔφη. Ὁ γὰρ δεσμὸς αὐτῷ*[558] *δῆλον ὡς τὴν πρὸς τὸ ἀδικεῖν ὁρμὴν ἀναιρεῖ, μὴ ἐπιτρέπων*[559] *ποιεῖν ἃ θέλει. Ἀληθές. Οὐκοῦν εἴργεται τοῦ ἁμαρτάνειν, τῶν δεσμῶν μὴ ἐώντων ἐλευθεριάζοντα*[560] *χρῆσθαι ταῖς ἡδοναῖς, ἀλλὰ συστελλόντων*[561] *καὶ τὸ δίκαιον*

καὶ ἰατρικὴ γίνεται πονηρίας ἡ δίκη. 480, C. *ἵνα δῷ δίκην καὶ ὑγιὴς γένηται,* (*δεῖν*) *ἀναγκάζειν .. αὐτὸν .. παρέχειν ...,* *ὥςπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ.*

480, D. *ἐὰν μέν γε πληγῶν ἄξια ἠδικηκὼς ᾖ, τύπτειν παρέχοντα, ἐὰν δὲ δεσμοῦ, δεῖν, ἐὰν δὲ ζημίας, ἀποτίνοντα, ἐὰν δὲ φυγῆς, φεύγοντα, ἐὰν δὲ θανάτου, ἀποθνήσκοντα.*

Protag. 325, D. *ὥςπερ ξύλον διαστρεφόμενον καὶ καμπτόμενον εὐθύνουσιν ἀπειλαῖς καὶ πληγαῖς.* 324, B. *ὁ ... μετὰ λόγου ἐπιχειρῶν κολάζειν οὐ τοῦ παρεληλυθότος ἕνεκα ἀδικήματος τιμωρεῖται ... ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος χάριν, ἵνα μὴ αὖθις ἀδικήσῃ.*

Gorg. 505, B. *εἴργειν αὐτὴν δεῖ τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ μὴ ἐπιτρέπειν, ἄλλ' ἄττα ποιεῖν ἢ ἀφ' ὧν βελτίων ἔσται.* Legg. III, 701, E. *ἐλευθεριάσαι*, oppos. *δεσπόζειν.* Lys. 210, E. *ταπεινοῦντα καὶ συ-*

γίας; apud Platonem non ipsis verbis exstant, sed amplificationem habent eorum, quae in Gorgia p. 480, D. reperiuntur et a Methodio illis verbis: *Οὐκοῦν .... δεσμοῖς;* expressa sunt. Ceterum male cod. Ven. *προφέρεσθαι* pro *προςφέρεσθαι*, quod ab arte medica translatum est, quum *προςφέρειν* in adhibenda medicina proprie ponatur. Conf. Plat. Symp. p. 189, A. (bis) Charm. p. 157, C.

555 *Ἐπένευσε* mimicum est pro *ὡμολόγει* vel *συνέφη*. Confer quem Methodio p. 569, B. adhibemus locum ex Prot. p. 360, C. et Euthyd. p. 276, B. In seqq. male vulgo: *Οὐκοῦν ... δεσμοῖς,* nec melius: *Οὐκοῦν .. σωφρονεῖν*, p. 568, D. Interrogandi signa ego reponi iussi Symbol. in Epiph. p. 48, et reposuit Dindorfius. Idem V. D. *δράσας ἄξια θανάτου* cum cod. Ven. pro vulg. *θανάτου δρ. ἄ.*, neglecta traiectione, quae orationem nervosiorem reddit. *Πληγῶν ἄξια ἠδικηκὼς* Plato Gorg. l. c., genitivo item praemisso. Illa: *τιμᾶται θανάτῳ τὴν δίκην*, prorsus insolita sunt, quum *τιμᾶσθαι θανάτου*, capitis damnari, solemnis sit dictio, quae adiectum *τὴν δίκην* respuit. Itaque, reposito *θανάτου*, verba *τὴν δίκην*, tanquam insititia, delenda erunt, nisi forte Methodium h. l. minus Graece locutum censueris. Ceterum cod. Ven. pessime *πλήττων* pro *πληγῶν*. Idem in seqq. *ὁ* ante *ὀφλήσας* et *τοιαύτῃ* ante *τιμωρίᾳ* male omittit.

556 Quae Plato Prot. loco comparato de castiganda prava pueri natura monet, Methodius ad poenas, quibus peccantes castigantur, felici imitatione transtulit. Qua quidem in re non minus apte quam Plato simile ligni tortuosi cum verbo *εὐθύνειν* commisit. *Εὐθύνειν* enim proprie est dirigere, deinde corrigere, castigare, velut p. 576, B. *τὰς ἀφορμὰς τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτῶν εὐθῦναι διαμιλλώμενος.* Ceterum similitudo, a dirigendo ligno tortuoso petita (de qua Ast. Annott. in Protag. p. 101), probe discernenda est ab alia, qua planta manibus inflexa, simulac eam remiseris, ad suum statum reverti dicitur. Priore, qua Plato l. l. et Aristot. Eth. Nicom. II, 9 usi sunt, pravitatis emendatio, posteriore, quam Gregorius Naz. (vid. annott. in Eliam Cret. col. 868, 5. 873, 2) et Themist. Orat. XXI. p. 249, A. adhibuerunt, vis consuetudinis inveteratae declarari solet, id quod Heusdius, ab Astio laudatus, non satis attendit.

557 Poenam rationi consentaneam esse eam, quae puniat, non quia peccatum sit, sed ne peccetur, Plato docet Prot. loco collato, quem Methodius tantum non descripsit. Confer eundem p. 569, D. 570, A. De praeclara sententia, a Platone alias quoque prolata et a multis celebrata, vid. Ast. Annott. in Prot. p. 93, qui ibidem de verbo *τιμωρεῖσθαι*, poenas ab aliquo (Graec. *τινά*) petere, monuit. Ceterum *ποιήσῃ* cod. Ven. et Dindorf. pro vulg. *ποιῇ*. Recte; conf. Plat. Prot. l. c. *ἀδικήσῃ*. *Καὶ μὴ* cod. Ven. minus recte pro *μὴ καί*. Proxime idem *Δῆλον,* omisso *Τοῦτο.*

558 Petavius: vincula illius, eo errore, quo dativus pronominis *αὐτὸς* pro genitivo usurpari putatur. Tu cf. annot. 97. Proxime cod. Ven. perverse *ὡς πρὸς τὴν τὸ ἀδικεῖν* pro *ὡς τὴν πρὸς τὸ ἀδ.*

559 *Μὴ ἐπιτρέπειν* c. inf., impedire quominus — (v. Ast. Animadvss. in Plat. Legg. p. 359. et Lex. Plat. T. I, p. 804), et quod mox sequitur *εἴργειν* c. gen., arcere ab aliqua re, ap. Plat. Gorg. l. l. unius enuntiationis ambitu inclusa sunt. *Εἴργειν*, de quo Ast. Lex. T. I, p. 633, ap. Method. in eodem argumento recurrit p. 569, B. *εἴργει δὲ ὁ δεσμός;* et p. 571, B. *ὁ δὲ δεσμὸς εἴργει τοῦ ἀδικεῖν.*

560 *Ἐλευθεριάζειν*, libertate frui, *ἅπαξ* est *λεγόμενον* ap. Plat. Legg. l. l. Conf. Method. p. 570, A. *ἐλευθεριαζόντων δὲ τὸ κακουργεῖν ἐστι.*

561 *Συστέλλειν*, compescere, bis tantum ap. Platon. reperitur, videlicet Lys. l. l., ubi *ταπεινοῦν* iuxta positum, et Legg. III, p. 691, E. *εἰς* (*ὡς* male Ast. Lex. T. III, p. 344) *τὸ μέτριον μᾶλλον συνέστειλε.* Verbum ap. Method. p. 548, D. bis occurrit; praecedit *ἀναστέλλειν* p. 548, C.

διδασκόντων τιμᾶν, ἔστ' ἂν ἀπομάθῃ[562] *νουθετούμενος σωφρονεῖν; Φαίνεται, ἔφη. Οὐδὲ*[563] *τοίνυν παραίτιος* (P. 569, A.) *ὁ δεσμὸς γίγνεται τοῦ πλημμελεῖν. Ἔοικεν. Σωφρονίζει γὰρ καὶ ποιεῖ δικαιοτέρους*[564], *ἀλεξιφάρμακον ὢν ψυχῆς*[565], *αὐστηρὸν μὲν καὶ δηκτικόν, ἀλλ' ἰατικόν.*

P. 569, B. *ἐπένευσεν. — — καὶ ἐνταῦθα ἐπένευσεν*[566].

P. 569, B. *ὁμοδοξούσης ἡμῖν ... τῆς σαρκός*[567].

P. 569, B. *οὔτε κατὰ σὲ οὔτε κατὰ ἄλλον*[568].

P. 569, C. *ἀπολόγησαι, ὦ Ἀγλαοφῶν, πρὸς ἃ πρῶτον ὑπέθου*[569].

P. 569, C. *καὶ ὁρᾷς ὡς οὐ συνᾴδουσι τούτοις ἃ ἔφης; πῶς γὰρ συνᾴδοιεν, εἴπερ γε ἀνάγκη*[570] *— —;*

στέλλοντα.

Gorg. 478, D. *σωφρονίζει γάρ που καὶ δικαιοτέρους ποιεῖ καὶ ἰατρικὴ γίγνεται πονηρίας ἡ δίκη.*

Prot. 360, C. *ἐπένευσεν.* — (D.) — *καὶ ἐνταῦθα ἔτι ἐπένευσεν.*

Phaed. 83, D. *ἐκ ... τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι.*

Pol. I, 334, B. *καὶ κατὰ σὲ καὶ καθ' Ὅμηρον* cet.

Phaed. 63, B. *ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥςπερ ἐν δικαστηρίῳ.*

Prot. 333, A. (*οἱ λόγοι*) *οὐ .. συνᾴδουσιν ... ἀλλήλοις. πῶς γὰρ ἂν συνᾴδοιεν, εἴπερ γε ἀνάγκη —;*

---

562 Notabis verbum *ἀπομανθάνειν*, non dediscendi, sed probe discendi potestate positum. Exempla quidem verbi sic usurpati desidero; sed eadem vis praepositionis *ἀπὸ* cernitur in verbis *ἀποθεωρεῖν*, *ἀποκαραδοκεῖν* simm. Vid. Abresch. ad Cattier. Gazophylac. Graecor. p. 68 sq. Minus placet Dindorfii scriptura: *αὐτὸ μάθῃ*, ex cod. Ven. recepta.

563 Libri: *οὔτε*, quod quum non habeat, quo referatur, in Symbol. in Epiph. p. 48 *οὐ* legendum censui. Sed praestat *οὐδέ*, quod Dindorf. reposuit. Vid. Matthiae. Gr. Gr. Ampl. §. 608 extr. Mox cod. Ven. *παραίτιον* et *γίνεται*, quod Dindorf. recepit. Idem libris invitis *γίνοιτο* pro *γίγνοιτο* p. 555, A. et *γίνονται* pro *γίγν.* p. 569, D. Ego vero e cod. Ven. *γίγνεται* reposui pro *γίνεται* p. 560, A. B. 565, A. B. Neque enim forma Attica *γίγνεσθαι* obliterari debet, sicubi ap. Methodium, id est sedulum Platonis imitatorem, deprehenditur. Conf. annot. 490. 496 et Schneider. ad Plat. Civit. T. I, p. 9, *b*. Dein a cod. Ven. *ὡς* ante *ἔοικε* abest. Itaque Oehler. Addend. p. 658 et Dindorf. Annot. p. 774 distingui volunt — *τοῦ πλημμελεῖν. Ἔοικε. Σωφρονίζει* cet. Recte, si *Ἔοικεν* scribatur, quod ap. Plat. frequens est in responso adprobantis. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 615.

564 *Σωφρονίζει ... δικαιοτέρους*. Haec, totidem fere verbis enuntiata, licet paulo aliter collocata, exstant ap. Plat. Gorg. loco comparato, quem cum verbis illic insequentibus, propter expressam iis sententiam de vi poenae medica, Nostro iam adhibuimus annot. 552. Ceterum Graecorum sapientia vim poenae emendatricem eo declaravit, quod verbis *σωφρονίζειν* et *νουθετεῖν* tum commonendi et ad sanam mentem reducendi, tum castigandi vim inesse voluit. Sic *νουθετεῖν*, quod alias commonere, supra p. 568, D. est castigare, et *σωφρονίζειν*, quod alias est castigare, h. l. est ad sanam mentem reducere. Eadem verbi vis ap. Method. Symp. p. 228. *ὅπως ἀμείνων γενηθῇ σωφρονίζεται μαθήμασι καὶ νόμοις. ὡς αὐτεξούσιος ἄρα σωφρονίζεται.* Idem ap. Epiphan. p. 548, C. haec coniungit: *ἀπὸ τῶν σωφρονισμῶν καὶ νουθετήσεων. Συμφορῶν* pro *σωφρονισμῶν* male cod. Rupifuc. ap. Combefis. in Galland. Bibl. PP. T. III, p. 773 (11).

565 Vincula *ἀλεξιφάρμακον ψυχῆς* vocat, quod poena iniustitiae, tanquam animi morbo, medetur. Cf. p. 568, B. ibique annot. 553. De metaphora vocis *ἀλεξιφάρμακον* vid. Wyttenbach. Ind. Plutarch. h. v. Mox de voce *ἰατικὸν* vid. annot. 428. Ceterum *ἀλλ' ἰατικόν*, Dindorf. pro vulg. *ἀλλὰ ἰατικόν*, recte, quippe elisione restituta. Vid. annot. 501.

566 In manifesta imitatione loci ex Prot. allati suspicor ap. Method. *ἔτι*, quod saepe in *ἐπὶ* abiit (v. annot. 247), ante *ἐπένευσεν* excidisse, praesertim quum *ἐπένευσεν*, de quo vid. annot. 555, p. 569, A. B., bis praecedat. Habes rationem coniecturae, propositae in Symbol. in Epiph. p. 48.

567 Male cod. Ven. *ἡμῖν* pro *ἡμῶν*. Nam sermo est de corpore, quod nobis peccantibus consentiat. Vice versa Plato Phaed. l. l. libidini deditum corpori consentire dicit. *Ὁμοδοξεῖν* ap. Plat. bis tantum exstat, Phaed. l. l. et Pol. IV, p. 442, D., neque nomen *ὁμοδοξία* in genuinis eius scriptis saepius occurrit. Vid. Ast. Lex. T. II, p. 436. Adiect. *ὁμόδοξος* autem, quod Pollux VI, 156 ad normam Platonicae vocis *ὁμοδοξία* recte dici statuit, ap. Plat. non reperitur; sed *ὁμοδοξεῖν* ille, quam *ὁμόδοξον εἶναι*, dicere maluit.

568 Contrariam in sententiam Methodius h. l. imitatur Platonis verba iuxta posita ex Pol. I, p. 334, B. Illa: *καὶ κατὰ σέ*, in cod. Ven. B. et a Fic. omissa, Methodii imitatione confirmantur. Ceterum neglecta in verbis *κατὰ ἄλλον* elisio excusatur oppositione membrorum *κατὰ σὲ* et *κατὰ ἄλλον* (*κατὰ ἄλλων* cod. Ven. pessime).

569 Quemadmodum in disputatione defensio sententiae cum causae actione iudiciaria comparari solet (vid. annot. 574.), ita Methodius h. l. suam in rem convertit Socratis verba ap. Plat. Phaed. l. l., ubi ille in obiectione discutienda defensionis suae in iudicio habitae festive meminit. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 524. Ceterum verba: *πρὸς ταῦτα*, ibi olim omissa, sed hodie e codd. restituta, Methodii imitatione insuper corroborantur. De structura verborum *πρὸς ἃ .. ὑπέθου* vid. annot. 531.

570 Cum omnino Plato orationem, quae secum ipsa consentit, cum harmonia comparare solet, tum idem in hac re verbum *συνᾴδειν* usurpat. Vid. Ast. Lex. T. III, p. 316 et Stallbaum. ad Prot. l. l., quem Methodio h. l. obversatum esse apparet. Adiectivum *συνῳδός*, similiter translatum, est *ἅπαξ λεγόμενον* Platonis Phaed. p. 92, C. *πρέπει γε ... ξυνῳδῷ εἶναι καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας* (*λόγῳ*).

P. 569, D. ***πῶς ... συναγωνίζεται τὸ σῶμα αὐτῇ πρὸς τὸ ἀδικεῖν*** [571];	Alc. I, 119, E. (***ὥςτε ἀξιοῦν***) ***συναγωνίζεσθαί σοι πρὸς τοὺς πολεμίους.***
P. 569, D. ***αἱ .. πρὸς ἐπανόρθωσιν .. μηχαναί*** [572].	Tim. Locr. 104, A. ***ἐπὶ τᾷ τᾶς ψυχᾶς ἐπανορθώσει.***
P. 570, C. ***λελυμένου .. καὶ ἐξελεγχθέντος τοῦ λόγου*** [573].	Gorg. 509, A. ***οὓς*** (***λόγους***) ***σὺ εἰ μὴ λύσεις*** cet.
P. 540, C. ***ὦ ἄνδρες δικασταί*** (***δικαστὰς γὰρ ὑμᾶς τῶν λόγων ... καλῶ***) [574] —.	Symp. 219, C. ***ὦ ἄνδρες δικασταί· δικασταὶ γάρ ἐστε τῆς Σωκράτους ὑπερηφανίας.***
ἵν' εὐκρινέστερον [575] ***ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα.***	Pol. VIII, 564, C. ***ἵν' εὐκρινέστερον ἴδωμεν ὃ βουλόμεθα.***
P. 540, C. ***Ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς θεός*** [576], ***ἐπειδὴ τὸ πᾶν εὐτάκτως συνεστήσατο .. καὶ διεκόσμησε*** [577] ***προστάσ-***	Tim. 68, E. ***ὁ τοῦ καλλίστου τε καὶ ἀρίστου δημιουργός.*** 69, B. ***ταῦτα ἀτάκτως ἔχοντα ὁ θεὸς ἐν ἑκάστῳ τε αὐτῷ***

Quod cum alius sententia consentit, *συνῳδὸν* vocat Method. p. 573, C. *τούτοις συνῳδὰ σαφῶς τοῖς λόγοις ... καὶ ὁ Σολομῶν ἀναφθέγγεται.*

571 *Αὐτῇ τὸ σῶμα* Iustinian. Epist. ad Menam (Act. Concil. ed. Harduin. T. III) p. 247, C. Quae enim ille p. 247, C. *εἰ γὰρ πρὸς κόλασιν* — D. — *διὰ τῶν δεσμῶν βασανιζόμενος*, contra Origenem disputat, ex Methodio (ap. Epiph. p. 569, D. *εἰ γὰρ διὰ τὴν ἁμαρτίαν* — 570, A. — *βασανιζόμενος διὰ τῶν δεσμῶν*), neglecta quidem eius elegantia, tacite descripsit. Verbum *συναγωνίζεσθαι*, quo Plato Alc. I. l. l. semel et proprie usus est, h. l. ad corpus, animo opitulans in peccando, transfertur. Verbi aliter translati exempla suppeditant Isocrat. Ad Demonic. sub init. et Io. Glyc. De V. S. R. p. 58, 4. 5. Ad eandem doctrinam pertinet, quod supra p. 569, B. corpus peccanti *ὁμοδοξεῖν* dicitur. Cf. annot. 567.

572 Adiumenta morum corrigendorum varia poenarum genera vocat. Cf. Method. Symp. p. 279. *πρὸς ἐπανόρθωσιν ὑπόμνημα καὶ νῆψιν.* Apud Platonem non exstat nomen *ἐπανόρθωσις*, quo Tim. Locr. l. l. animi emendationem designavit. Verbo tamen *ἐπανορθοῦν*, quod proprie est lapsum erigere, translate corrigere, emendare, Plato tum activo, tum medio, etiam in argumento de moribus emendandis, uti solet. Vid. Ast. Comment. in Polit. p. 376. Stallbaum. ad Rempubl. X, p. 604, D. Conf. Method. supra p. 568, B. *ἐπανορθοῦσθαι τὴν ψυχήν*, p. 588, A. (*φυσικὸν νόμον*) *ἐπανορθούμενον τὸν λογισμὸν* (quo loco omissum a Photio *ἐπανορθούμενον* tuitus sum Symbol. in Epiph. p. 63), et Sympos. p. 227. *ἄμεινον ἦν τὸ κακὸν* (*κακοὺς* VB. et, omisso *τὸ*, P. C.) *μὴ ποιῆσαι .. ἢ μετὰ τὸ ποιῆσαι νόμοις ἐπανορθοῦσθαι.* Ita VB. P. C. pro mendoso *νόμον ἐπιτεθεῖναι* apud Allatium. — Tenor totius loci, ex quo verba allata delibavi, ita habet: *δεσμοὶ* (*δεσμὸς* cod. Ven. perperam) *γὰρ καὶ φυλακαὶ καὶ πέδαι καὶ συλλήβδην αἱ τοιαῦται πᾶσαι* (*πᾶσαι τοιαῦται* cod. Ven. perverse) *πρ. ἐπαν. τιμωροὶ μηχαναὶ ἐφεκτικαὶ* (Iustinian. loco supra indicato: *καὶ συντόμως εἰπεῖν, τὰ τοιαῦτα ἐφεκτικά*) *τοῦ ἀδικεῖν ... γίγνονται.* *Ἐφεκτικαὶ* pro vulg. *ἐπεκτικαὶ* Oehler. de coniectura, Dindorf. cum cod. Ven., cui accedit *ἐφεκτικὰ* ap. Iustinian. qui vulgari locutione *συντόμως εἰπεῖν*, quam exquisita voce *συλλήβδην* uti maluit. *Συλλήβδην*, in summa, Platonicae est consuetudinis in singulis rebus ad universum genus colligendis. Cf. Prot. p. 323, E. 325, C., ubi *ὡς ἔπος εἰπεῖν* praecedit. *Συλλήβδην εἰπεῖν* Method. ap. Phot. cod. 236. p. 305, *b*. 40. Bekk. *οὔτε συλλήβδην εἰπεῖν τι τῶν ἄλλων κακῶν ἐστιν ἡ οὐσία.*

573 „*Λελυμένοι* cod. Venet.: *λελεγμένου* Anonym. Maii [Scriptt. Vet. N. Coll. T. VII, p. 49.]“ Oehler. Utrumque mendosum. *Λύειν λόγον*, rationem tollere, dictio est Platonica Gorg. l. l. et Prot. p. 333, A., ubi vid. Stallbaum. Idem sibi vult *λύειν* in istis, quae ap. Method. sequuntur: *ἐν ᾧ δεσμὸν τῆς ψυχῆς ὡρίσαντο εἶναι τὴν σάρκα, λέλυται καὶ τό, ἵνα μὴ δεσμῶται δι' αὐτὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ φωτὸς ἣν ἀπολαμβάνομεν ἐσόμεθα, διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσεται. Τό, ἵνα* recte Oehler. et Dindorf. cum cod. Venet., Anonymo Maii et Combefisio in Gallandii Biblioth. PP. T. III, p. 773; male vulgo *τὸ εἶναι.* Sed ne sic quidem locus mendosissimus persanatus est. Scribendum videlicet: *ἵνα ... ἐσώμεθα*, quod pro vulg. *ἐσόμεθα* exhibent Anonymus Maii et cum cod. Rupif. Combefisius, qui illud *δι' αὐτὴν* male omittit. Deinde legendum: *λέλυται καὶ τό, ἵνα ... ἐσώμεθα, διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσεσθαι* (nimir. *τὴν σάρκα*, quod ex superioribus facile repetitur), id est: tollitur etiam illa ratio, quae, ne ... simus, idcirco carnem non expergefactum iri docet. De loco ita emendando monui in Symbol. in Epiph. p. 48.

574 Sicuti disputatio cum causae actione comparari solet (vid. annot. 569.), ita Methodius h. l. interlocutores, sententiae arbitros, iudicum nomine festive designat. Conf. p. 560, D. *ἀλλὰ γὰρ περὶ τούτων πλείω λέγειν τὰ νῦν, ὦ κράτιστε Θεόφιλε, παρήσομεν, καὶ οἱ λοιποὶ κριταὶ τῶν λόγων*, et p. 576, B. *πάρεστι γὰρ ἤδη σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ δικασταί, ὅτι* cet. Ceterum nostro loco Methodius, licet alio in argumento, tamen suum in usum convertit verba, quibus Alcibiades ap. Plat. Symp. l. l. convivas superbiae Socratis iudices appellat.

575 *Ἵν'* male omittit cod. Ven. Adv. *εὐκρινέστερον* est Platonis *ἅπαξ λεγόμενον* Pol. l. l., quem Methodius totidem verbis descripsit. *Εὐκρινῶς*, dilucide, item semel reperitur. Soph. p. 242, C. *ὡς εὐκρινῶς ἔχοντες* (*αὐτά*), neque *εὐκρίνεια* nisi Def. p. 414, A. exstat. Ceterum *εὐκρινέστερον ὁρᾶν τι* fere idem quod *διευκρινεῖν τι*, de quo vid. annot. 353.

576 Deus, mundi effector, *δημιουργὸς* Platonice vocatur. Confer locum ex Tim. p. 68, E. allatum et vid. annot. 251. In rerum universitate declaranda posterioris aetatis scriptoribus *τὰ ὅλα* magis usitatum, quam *τὸ ὅλον*, quo solo Plato in hac re usus est. Vid. Ast. Lex. T. II, p. 432.

577 Cum verbis: *τὸ πᾶν εὐτάκτως συνεστήσατο .. καὶ διεκόσμησε*, cf. quae ex Tim. p. 69, C. attuli: *πάντα ταῦτα πρῶτον διεκόσμησεν, ἔπειτα ἐκ τούτων πᾶν τόδε ξυνεστήσατο.* Adiectum *εὐτάκτως* declarat, pristinam materiae mundi turbulentiam a Deo in concinnum ordinem esse redactam. Qua de Platonis sententia cf. allata ex Tim. p. 69, B. verba: *ταῦτα ἀτάκτως ἔχοντα* cet., quibus

σων τῷ λόγῳ[578]*, ἕκαστόν τε αὐτῷ*[579] *συμφώνως ἡρμόσατο στοιχεῖον καὶ πάντα ζώων πεπλήρωτο διαφοραῖς,* (D.) *ἵνα τελέως ὁ κόσμος εἰς κάλλος αὐξηθῇ*[580]*, παντοίας φύσεως ζωοτοκήσας μορφάς, ἄστρα μὲν κατὰ τὸν οὐρανὸν καὶ πτηνὰ κατὰ τὸν ἀέρα, τετράποδα δὲ κατὰ τὴν γῆν καὶ νηκτὰ κατὰ τὸ ὕδωρ — —.*

πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς ἄλληλα συμμετρίας ἐνεποίησεν. 69, C. *πάντα ταῦτα πρῶτον διεκόσμησεν, ἔπειτα ἐκ τούτων πᾶν τόδε ξυνεστήσατο, ζῶον ἓν ζῶα ἔχον τὰ πάντα ἐν ἑαυτῷ —. καὶ τῶν μὲν θείων αὐτὸς γίγνεται δημιουργός, τῶν δὲ θνητῶν τὴν γένεσιν τοῖς ἑαυτοῦ γεννήμασι δημιουργεῖν προσέταξεν.* 92, C. *θνητὰ … καὶ ἀθάνατα ζῶα λαβὼν καὶ ξυμπληρωθεὶς ὅδε ὁ κόσμος … κάλλιστός τε καὶ τελεώτατος γέγονεν.* 40, A. *μία μὲν (ἰδέα ζώου) οὐράνιον θεῶν γένος* (nim. astrorum), *ἄλλη δὲ πτηνὸν καὶ ἀεροπόρον, τρίτη δὲ ἔνυδρον εἶδος, πεζὸν δὲ καὶ χερσαῖον τέταρτον.*

P. 541, A. *τὸ δικαιοπραγεῖν ἔργον … δικαιοσύνης*[581].

P. 541, B. *ἄνθρωπος δὲ ἀληθέστατα λέγεται κατὰ φύσιν οὔτε ψυχὴ χωρὶς σώματος οὔτ' αὖ πάλιν σῶμα χωρὶς ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ ἐκ συστάσεως ψυχῆς καὶ σώματος εἰς μίαν τὴν τοῦ καλοῦ μορφὴν συντεθέν*[582].

Gorg. 460, B. *ὁ δὲ δίκαιος δίκαιά που πράττει.*

Epinom. 981, A. *ζῶόν γε ἀληθέστατα λέγεσθαι κατὰ φύσιν φῶμεν τοῦτό γε, ὅταν μία ξυνελθοῦσα σύστασις ψυχῆς καὶ σώματος ἀποτέκῃ μίαν μορφήν;*

---

respiciuntur illa p. 30, A. *πᾶν, ὅσον ἦν ὁρατόν, παραλαβὼν οὐχ ἡσυχίαν ἄγον, ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας.* Adde Polit. p. 273, B. (*τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως*) *πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι*, ubi Stallbaumius primarios, quibus usi sumus, Timaei locos neglexit. Ceterum de verbo *διακοσμεῖν* vid. annot. 137 et quae dedi in Nov. Annal. Philol. Vol. LIII. Fasc. I. p. 18 sq. Ceterum Stoicae doctrinae sunt verba *καθάπερ μεγάλην πόλιν*, quae post *συνεστήσατο* posita, sed a me in contextu omissa, ad *τὸ πᾶν* referuntur. Vid. Animadv. in Basil. I, p. 43 sq.

578 Petavius: vocis imperio, hac nota in margine adiecta: Gen. 1. Tu verte: mandato in hanc rem Sermoni dato. *Λόγον* videlicet Methodius intelligit eum, per quem Ioannes Ev. I, 3. omnia facta esse docet, et quem Patres Eccl. Sermonem vulgo interpretantur. Hunc autem Dei iussu mundum condidisse, multi ex Patribus Eccl. statuerunt. Cui doctrinae ansam dedere, quae Plato de diis, Dei in mundi opificio administris, in Timaeo docuit. Confer quae ex p. 69, C. adposui: *τῶν δὲ θνητῶν τὴν γένεσιν τοῖς ἑαυτοῦ γεννήμασι* (Deos dicit) *δημιουργεῖν προσέταξε*, et uberius exposita p. 41, B. C. D. 42, E. Vid. Symbol. in Epiph. p. 78 sq. Angelis id munus detulerunt Haeretici. Vid. Symbol. in Epiph. p. 13.

579 Male cod. Ven. *ἑκάστῳ δὲ αὐτῶν.* Potest quidem *αὐτῷ* ad *τὸ πᾶν* referri; sed magnopere fallor, aut Methodius *αὐτὸ αὐτῷ* scripsit. Cf. Plato loco *παραλλήλῳ*. Tim. p. 69, B. *ἐν ἑκάστῳ .. αὐτῷ πρὸς αὐτὸ … συμμετρίας ἐνεποίησεν.* Habes rationem emendationis, a me propositae Symb. in Epiph. p. 49. In proximis Methodius verbo *ἁρμόζειν* medio usus est, sicuti passivo in eadem re Plato Tim. p. 41, B. *τὸ .. καλῶς ἁρμοσθέν.* De concentu mundi et singularum eius partium praeter Plat. Tim. p. 69, B. vide quos laudavi Animadvss. in Basil. I, p. 9 sq.

580 Cum istis: *πάντα … αὐξηθῇ*, comparanda sunt, quae ex Tim. p. 92, C. attuli. *Τελέως* optime Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. *τελείως*. Idem tamen *τελείως* cum cod. Ven. et vulg. p. 551, C., ubi Leontius *τελέως* melius. Vid. annot. 353. *Αὐτὸ τελέως* optime cod. Ven. pro vulg. *αὐτοτελῶς* p. 577, C. Proximis: *παντοίας φύσεως ζωοτοκήσας μορφάς*, adhibenda sunt Platonica Tim. p. 69, C. *ζῶα ἔχον τὰ πάντα ἐν ἑαυτῷ.* Denique illa, in fine posita: *ἄστρα μὲν … τὸ ὕδωρ*, quibus astra, tanquam animantia coelestia, cum hisce nostris animantibus componuntur, manifesta imitatione expressa sunt ex loco, quem comparavimus, in Timaeo p. 40, A., ubi vid. Stallbaum. Longe aliter Methodius de mundo animantibus repleto docet p. 556, D., ubi astris angelos et nescio quas potestates divinas substituit iisque homines opponit: *χρὴ γὰρ ἐν τῷ ἰδίῳ τῆς ἕξεως ἑαυτοῦ τύπῳ τῶν γενητῶν ἕκαστον μένειν, ἵνα πάντα πάντων ὦσι πεπληρωμένα, οὐρανοὶ μὲν ἀγγέλων, θρόνοι δὲ ἐξουσιῶν — —, ὁ δὲ κόσμος ἀνθρώπων*, sicuti haec vulgo scribuntur. *Αὐτῶν τόποι* Combefis. ap. Galland.; *τάξεως αὐτοῦ τύπῳ* Dindorf. cum cod. Ven. Tu v. Symbol. in Epiph. p. 55.

581 *Δικαιοπραγεῖν* Methodio magis placuit, quam *δίκαια πράττειν* Gorg. l. l., unde sententiam mutuatus est. Vid. Lobeck. Parerg. post Phryn. p. 593. Male cod. Ven. *δίκαιον προάγειν.*

582 Haec exstant ap. Phot. cod. 234. p. 293, *a.* 30—33. Bekk. Scripturae discrepantia haec est: *λέγεται ἀληθέστατα κατὰ φύσιν* (vulg. *λ. κ. φ. ἀ.*), deinde *οὔτε αὖ πάλιν* (vulg. *οὔτε αὖ*). Priorem scripturam vulgatae ap. Method. non praetulerim, quum illa: *ἀλ. λέγ. κ. φ.*, ad fontem Platonicum Epin. l. l. propius accedant. Placet vero *οὔτε αὖ πάλιν*, modo cum Combefisio ap. Galland. p. 783, A. *οὔτ' αὖ πάλιν* scribatur, quum *αὖ πάλιν* Platoni non inusitatum sit. Vid. annot. 769. Iustinianus, de quo vid. annot. 571, haec ita exscripsit p. 450, B. *οὐδὲ γὰρ σῶμα χωρὶς ψυχῆς, οὐδὲ ψυχὴ χωρὶς σώματος ἄνθρωπος.* De sententia, ex Epin. l. l. sumta, cf. Method. ap. Epiph. p. 557, B. *ἄνθρωπος δὲ τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος λέγεται συντεθέν*, et p. 557, C. *ὁ … ἄνθρωπος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.* Hoc est illud Platonis *συναμφότερον*, de quo ad p. 571, A. Humanae naturae pulcritudinem Noster verbis *τοῦ καλοῦ* de suo adiectis declaravit. Cf. Method. ap. Phot. cod. 234. p. 299, *a.*

P. 541, D. *ὅλῳ καὶ παντί ... διαφέρων*[583].

P. 542, A. *τοῖς μὲν (ζώοις) δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι προσετάγη, τῷ δὲ (ἀνθρώπῳ) ἄρχειν καὶ δεσπόζειν*[584]. *καὶ τοῖς μὲν διάφορα σχήματα φύσεων δέδονται καὶ μορφαί, ὁπόσας ἡ στερέμνιος καὶ ὁρατὴ φύσις κελεύοντος ἐγέννησε θεοῦ, τῷ δὲ τὸ θεοειδὲς καὶ θεοείκελον —.*

P. 542, B. *εἰς τὸν μακραίωνα χρόνον*[585].

P. 543, D. *τῷ γὰρ ποιήσαντι (θεῷ) λῦσαι μόνῳ καὶ τὰ ἀθάνατα δυνατόν*[586].

Crat. 434, A. *ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρει.* al.

Phaed. 79, E. *τῷ μὲν (σώματι) δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἡ φύσις προστάττει, τῇ δὲ (ψυχῇ) ἄρχειν καὶ δεσπόζειν.*

Epin. 981, D. *γῆς καὶ τῆς στερεμνίας φύσεως.*

Pol. VI, 501, B. *ὃ δὴ Ὅμηρος ἐκάλεσεν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐγγιγνόμενον θεοειδές τε καὶ θεοείκελον.*

Epin. 982, A. *ἤ τινα μακραίωνα βίον ἔχειν.*

Tim. 32, C. *τὸ τοῦ κόσμου σῶμα ... ἄλυτον ὑπό του ἄλλου πλὴν ὑπὸ τοῦ ξυνδήσαντος.* 41, A. B.

---

18. 19. Bekk. (*τὸ ἀνθρωποειδὲς σχῆμα*) *ὃ πάντων ἐστὶ τῶν εἰς ζῶα συγκεκριμένων σχημάτων ἐρασμιώτατον.*

583 Reposui *ὅλῳ*, quod loco vulgati *ὅλων* reponi iussi ad Eliam Cret. col. 837 (4) et in Symbol. in Epiph. p. 49. Ita Dindorf. quoque, secutus ille codicem Ven., in quo tamen *διαφορεῖ*, quod Dindorf. recepit, pro *διαφέρων* male scriptum est. Proverbialis est formula *ὅλῳ καὶ παντὶ* in declaranda summa similitudine vel dissimilitudine. Sic *ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρειν*, interdum interiecto *φασί*, in usu est. Philo Opp. ed. Mang. T. II, p. 377. *ὅλῳ φασὶ καὶ τῷ παντὶ διενήνοχεν*, ubi fortasse legendum: *τῷ ὅλῳ φ. καὶ παντὶ δ.* Dicitur enim non solum *ὅλῳ καὶ παντί*, sed etiam *τῷ ὅλῳ καὶ παντὶ* atque adeo *τὸ ὅλον καὶ πᾶν*. Vid. Wyttenbach. Annot. in Plat. Phaed. p. 203 ed. Lips., Ast. Annott. in Plat. Phaed. p. 626 et Lex. Plat. T. II, p. 433 et Boissonad. ad Anecd. Nov. p. 131.

584 Quae Plato Phaed. l. l. de animo, corpori imperare iusso, docuit, Noster ad hominem, bestiis imperare iussum, transtulit. Proxima Photius habet cod. 234. p. 293, *a*. 36—38. *Φύσεων*, cuius loco ap. Phot. *φύσεως*, ut in cod. Ven., reperitur, stare potest, quod in Symbol. in Epiph. p. 49 significavi; neque recte fecit Dindorfius, quod *φύσεως* recepit. Sunt enim *σχήματα φύσεων* in animalibus ingeniorum formae, ut *μορφαὶ* in seqq. corporum formae. Cf. Plat. Polit. p. 274, B. *ὅσα (θηρία) χαλεπὰ τὰς φύσεις ἦν*. Dicuntur autem *φύσεις* ingenia non solum hominum (vid. annot. 48), sed etiam bestiarum. Ingeniorum et corporum varietatem in bestiis Basil. Magn. Opp. T. I, p. 82, A. sqq. luculente depingit. Porro Photius *δέδοται* pro vulg. *δίδονται*: sed *δέδοται*, quod recte haberet, si ad *σχήματα* tantum referretur (vid. annot. 141), propter *καὶ μορφαὶ* stare non potest. Itaque *δέδονται* scripsi emendatione a me proposita in Symbol. in Epiph. p. 49. Deinde Photius pro vulg. *κελ. τοῦ θεοῦ ἐγένν.* scribit: *κελ. ἐγένν. θεοῦ*, quod in Symb. in Epiph. p. 49 commendavi; nam Methodius transpositionum amantissimus est, et articulo in voce *θεός*, qui a cod. Ven. item abest, facile caremus. Conf. annot. 495. Delevit articulum Dindorfius quoque, qui ceteroquin post *ἐγέννησε* punctum pro virgula temere posuit. *Πρὸς ἃ* cod. Ven. male pro *ὁπόσας*. *Στερέμνιος*, solidus, est *τῶν ἅπαξ λεγομένων* in libris Platonis nomine inscriptis, Epin. l. l., unde Methodius, evitata quidem feminina adiectivi positione, formulam *ἡ στερεμνία φύσις* mutuatus est. Cf. Method. Homil. in Symeon. et Annam p. 106 Pant. *στερέμνιος ... καὶ πέτρα ἀκρότομος* (ubi Pantinus, ad Exod. 17, 6 provocans, recte coniicit: *πέτρα καὶ ἀ.*), et Sympos. p. 265. (*ῥάμνος προσηγορεύθη*) *παρὰ τὸ στερέμνιον καὶ καρτερὸν πρὸς τὰς ἡδονάς*, ubi Possinus *τὸ* male omisit. Postremo Methodius in declaranda sententia de homine ad imaginem Dei formato (Genes. I, 27) voces *θεοειδής* et *θεοείκελος* ponit, quibus Plato Pol. loco comparato divinam in homine excellentiam ab Homero designari docet. Vox *θεοειδής*, qua Plato alias quoque usus est (vid. Ast. Lex. T. II, p. 58), respondet Homericae *θεουδής*, quo poëta cum alias, tum Od. XIX, 109 loco apud Plat. Pol. II, p. 363, B. laudato usus est. De voce *θεοείκελος*, quae ap. Plat. alias non exstat, vid. annot. 258. Adde Method. ap. Phot. cod. 234. p. 299, *a*. 26. Bekk. *τὸ .. θεοείκελον σχῆμα*, ubi sermo de corporis humani figura, ut nostro loco, ubi *τό*, quod vulgo deest, ex Photio cod. 234. p. 293, *a*. 38. adieci. Quam emendationem suasi in Symbol. in Epiph. p. 49. Atque ita Dindorf. ex cod. Ven. scribi iubet Annot. p. 775.

585 Male cod. Ven. *εἰς τὸν μακρὸν αἰῶνα χρ.* Poëtica vox est *μακραίων*, et poëtice *μακραίων χρόνος* dicitur, ut *μακραίων βίος* Epin. l. l., qua de formula cf. Empedocl. Carm. Reliq. vs. 4, ubi vid. Karsten. p. 160 sq., et Aeschyl. ap. Plat. Pol. II, p. 383, B., ubi vid. Ast. Comment. p. 438. Ceterum *μακραίων* in scriptis, quae feruntur, Platonis alias non reperitur estque *τῶν ἅπαξ λεγομένων*, quorum in Epinomide haud ita rara sunt exempla.

586 Haec Methodius subiicit antea dictis, quae totidem fere verbis ap. Athenag. Legat. pro Christ. cap. XXII, 4. p. 163 Lindner. scripta reperiuntur. Vulgata ap. Epiph. scriptura haec est: *Οὐδὲ μήν τι πολέμιον ἢ ἀντιδοξοῦν αὐτῷ* (sc. *τῷ θεῷ*) *ἢ ἀντίθεόν ἐστιν* (Athenag. brevius: *οὐχ ὅτι ἀντιδοξοῦν τί ἐστι τῷ θεῷ*)· *ἐπεὶ κἂν εἰ ἀντέπρασσέ τι* (Athenag. *ἀνθειστήκει τι*) *τῷ θεῷ, ἐπαύσατο ἂν* (*ἂν* om. Athenag.) *τοῦ εἶναι, λυθείσης αὐτοῦ τῇ τοῦ θεοῦ δυνάμει καὶ ἰσχύϊ τῆς συστάσεως.* Dindorf. cum cod. Ven. *πολέμιόν τι* (tu vid. Matthiae. Gr. Gr. §. 487. 4. de anteposito *τίς*) — *ἀντίξουν* (optime) *ἀντέπρασσεν* (tu v. annot. 673). Male cod. Ven. *μόνον* pro *μόνῳ*. Immortalia autem nonnisi a Deo labefactari et frangi posse, Plato docet locis comparatis ex Tim. p. 32, C. et p. 41, A. B., ubi, quae p. 32, C. de mundo dicta sunt, ad deos applicantur, quos Dei voluntate divinitatis honorem nactos esse edocemur. Similia de angelis Patres Eccl. docent. Vide Eliam Cret. Comment. in Gregor. Naz. col. 825 ibique annot. 4. *Λύειν* nostro loco, ut in praegressis verbis, est labefactare et frangere, sicuti Cicero id verbum ap. Plat. Tim. p. 33, A. interpre-

P. 544, A. **τοῦτο γὰρ ἦν ἡ τῶν ἀγγέλων σύστασις** — (B.) — **ἔμειναν** [587].	Tim. 41, B. C. D. 42, E. 69, C.

tatur. Metaphora detracta, idem sibi vult figuratum *λύειν* ap. Plat. Tim. p. 41, B. (dissolver Cic.), quemadmodum ibid. p. 32, C. *ὁ ξυνδήσας* (a quo mundus colligatus est Cic.) Deus, conditor rerum (*ὁ ποιήσας*, ut Noster ait), intelligitur; qua de metaphora, Platonicis usitata, videsis mea in Annal. Philol. Supplem. Vol. XI. Fasc. 3, p. 362 (1). Similiter ap. Plat. Tim. p. 41, A. B. voce *ἄλυτος* (indissolutus, indissolubilis Cic.) designatur, quod morte omnia dissolvente exemtum est. Inde *ἄλυτος* a scriptoribus Platonicis pro *ἀθάνατος* usurpatur, quod Plato Tim. p. 41, B. cum *ἄλυτος* copulavit. Vid. annot. 379. Quid? quod Athenagoras Legat. pro Christ. cap. VI, 9. in laudandis Platonis verbis Tim. p. 41. A. glossemate *ἀθάνατα* in locum genuini *ἄλυτα* illato usus esse videtur. Ita enim ille in edit. H. Stephani p. 9: *θεοὶ θεῶν ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων, ἀδύνατα ἐμοῦ μὴ θέλοντος.* Quae sic puto refingenda et explicanda esse: *ἃ* (interposita *δι᾽ ἐμοῦ γενόμενα* Athenagoras omisit) *ἀθάνατα ἐμοῦ μὴ θέλοντος*, sc. *αὐτὰ τεθνάναι.* Recentiores editores, auctore Gesnero Annott. p. 133, ex Platone *ἄλυτα* in locum corrupti *ἀδύνατα* temere invexerunt et memorabilem lectionem *ἐμοῦ μὴ θέλοντος*, reposita vulgata *ἐμοῦ γε θέλοντος*, obliterarunt. Vulg. lectionem *ἐμοῦ γε θέλοντος* habet Pseudo-Origenes Philosophumm. ed. Miller. p. 22 (98). Male ibid. p. 21 (90), 22 (97) *θεὸς* pro *θεοί*, deinde p. 21 (90) *θεῶν ἐγώ* pro *θεῶν, ὧν ἐγώ* (ut recte scriptum p. 22, 97), porro p. 21 (90. 91) et 22 (97) *δημιοῦργός τε καὶ πατήρ*, omisso *ἔργων*, pro *δημιοῦργος πατήρ τε ἔργων*, denique p. 22 (98) *ἄλυτα*, omissis *δι᾽ ἐμοῦ γενόμενα*, pro *ἃ ἄλυτα* cet. Quae omnia Wolfius (in Pseudo-Origenis Philosophumm. p. 116. 117) et Millerus summa incuria neglexerunt.

587 Locum difficiliorem ista praecedunt: ***Τί οὖν ὁ διάβολος λέξεται;*** (***Τί οὖν ὁ διάβολος; λέξετε.*** Dindorf., voce *λέξετε* sic usurpata, uti fit p. 542, D. et p. 545, A., quorum tamen locorum posteriore *λέξεται* ex Leontio reponi iussi Symbol. in Epiph. p. 51, haud immemor vocis *λελέξεται* a Platone similiter adhibitae Crat. p. 433, A. et Pol. V, p. 457, B.) *πνεῦμα περὶ τὴν ὕλην ἔχον, καθάπερ ἐλέχθη καὶ Ἀθηναγόρᾳ, γενόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥςπερ δὴ καὶ οἱ λοιποὶ γεγόνασιν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἄγγελοι, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς τῆς ὕλης εἴδεσι πεπιστευμένον διοίκησιν.* Ita enim haec secundum Athenagoram Legat. pro Christ. cap. XXII, 6. p. 164 Lindner. (p. 30 H. Steph.) et Photium cod. 234. p. 293, *b*. 5—9. Bekk. legenda sunt. Conf. Symbol. in Epiph. p. 49 sq. *Ἔχον* om. Phot. et Gerasimus Vlachus in *Ἁρμονίᾳ ὁριστικῇ τῶν ὄντων* (Venet. 1661) p. 31: *ἔσχον* Oehler. typothetae errore, in Corrig. p. 660 notato. Deinde male vulgo: *καθάπερ ἐλέχθη, ὦ Ἀθηναγόρα. Τῷ Ἀθηναγόρᾳ* Oehler. ex emendatione Leopardi, Petavii et Gatakeri; melius etiam Dindorf. *καὶ Ἀ.* cum cod. Ven. et Photio p. 293, *b*. 6. *καθάπερ καὶ Ἀθηναγόρᾳ ἐλέχθη.* Deinde post *ὑπὸ τοῦ θεοῦ* male vulgo *τελείᾳ* aut *μέσῃ* distinguunt. Virgulam cum Dindorfio posui, qui in seqq. *ἀπ᾽ αὐτοῦ* perperam scripsit, deceptus a cod. Ven. Tum *ὥςπερ δή*, quod Oehler. et Dindorf. ex emendatione Gatakeri pro vulg. *ὥςπερ δὲ* reposuere, confirmatur a cod. Ven. et a Photio p. 293, *b*. 7; *καθὸ* Athenagoras. Porro *τῆς*, quod ante *ὕλης* Athenagoras et Methodius adiiciunt, Bekkerus vulgo omissum ap. Phot. e cod. A. restituit. Denique *πεπιστευμένον*, quod cod. Ven. et Photius p. 293, *b*. 8. 9. habent, pro vulg. *πεπιστευμένοι* scribendum esse (id quod Dindorfium non fugit), etiam ex Athenagora intelligitur, apud quem iste est totius disputationis nexus: §. 3. *ὡς γὰρ θεόν φαμεν καὶ υἱὸν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ πνεῦμα ἅγιον* — (§. 4.), *οὕτως καὶ ἑτέρας εἶναι δυνάμεις κατειλήμμεθα περὶ τὴν ὕλην ἐχούσας καὶ δι᾽ αὐτῆς, μίαν μὲν τὴν ἀντίθεον· οὐχ ὅτι ἀντίξουν* (vulgo: *ἀντιδοξοῦν*) *τί ἐστι τῷ θεῷ* — (§. 5.), *ἀλλ᾽ ὅτι τῷ τοῦ θεοῦ ἀγαθῷ* — (§. 6.) *ἐναντίον ἐστὶ τὸ περὶ τὴν ὕλην ἔχον πνεῦμα, γενόμενον μὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθὸ οἱ λοιποὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ γεγόνασιν ἄγγελοι, καὶ τὴν ἐπὶ τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς τῆς ὕλης εἴδεσι πιστευσάμενον διοίκησιν.* Quorum postrema etsi de solo *κοσμοκράτορι* dicta sunt, Athenagoras in principio docet, etiam bonos angelos materiae curam gerere. Quam in sententiam Methodius nostro loco secundum Athenagoram ita docere pergit: ***τοῦτο γὰρ ἦν ἡ τῶν ἀγγέλων σύστασις, τῷ θεῷ ἐπὶ προνοίᾳ γεγονέναι τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ διακεκοσμημένοις, ἵνα τὴν μὲν παντελικὴν καὶ γενικὴν ὁ θεὸς ἔχων τῶν ὅλων πρόνοιαν ᾖ, τὸ κῦρος καὶ τὸ κράτος ἁπάντων αὐτὸς ἀνηρτημένος καὶ ὥςπερ σκάφος τῷ τῆς σοφίας οἴακι διευθύνων ἀκλινῶς τὸ πᾶν, τὴν δὲ διὰ μέρους οἱ ἐπὶ τούτῳ ταχθέντες ἄγγελοι. ἀλλ᾽ οἱ μὲν λοιποὶ ἐφ᾽ οἷς αὐτοὺς ἐποίησε καὶ διετάξατο ὁ θεὸς ἔμειναν,*** cet. Ita enim haec lego cum Oehlero, quem Dindorfius secutus est, praeterquam quod pro vulg. ***διετάξατο*** cum Athenagora et cod. Ven. *διέταξεν* scripsit. Tu vide infra annotata. Totum locum tractavi in Symbol. in Epiph. p. 50. In principio male ap. Athenag. cap. XXII, 7. scribitur: *τοῦτο γὰρ ἡ τῶν ἀγγέλων σύστασις τῷ θεῷ ἐπὶ προνοίᾳ γέγονε τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ διακεκοσμημένοις*, quibus emendandis vel explicandis VV. DD. frustra insudarunt. Neque melius haec ap. Phot. cod. 234. p. 293, *b*. 9—11. habent: *τούτων γὰρ ἡ* [*τῶν ἀγγέλων*] *σύστασις τῷ θεῷ ἐπὶ προνοίᾳ γεγονέναι τοῖς ὑπ᾽ αὐτοῦ διακεκοσμημένοις.* Bekkerus legi vult *γέγονε*, quod habes ap. Athenag. Sed vulg. ap. Epiphan. lectio, cui ***τοῦτο*** codicis Photiani A. opitulatur, stare poterit, si eam sic interpreteris: id enim spectabat angelorum creatio, ut Dei servitio rebus ab eo dispositis providentiae essent. In seqq. Photius, a Bekkero emendatus, p. 293, *b*. 11. confirmat *γενικήν*, quod Oehler. cum Petavio et Gatakero ex Athenagora rescripsit; male vulgo ap. Epiphan. *γενετικήν*, pessime cod. Ven. *ἀγεννητικήν*, paulo melius ap. Phot. *γεννικήν*. Deinde Oehler. *ἔχων .. ᾖ, τὸ κῦρος* —, ex emendatione Petavii, Gatakero probata; Photius p. 293, *b*. 12. indistincte: *ἔχων .. ᾖ τὸ κῦρος* —. Male vulgo: *ἔχων .., ἢ τὸ κ.* —. Apud Athenagoram verbum finitum excidit; tu, missis Gesneri tentaminibus, repone *ἔχων ᾖ* vel saltem *ἔχῃ*, quod tamen minus expresse dictum est quam *ἔχων ᾖ*. Vid. annot. 259. Proxima: *τὸ κῦρος .... τὸ πᾶν*, Athenagoras cuncta omisit, Photius posteriora: *καὶ ὥςπερ ... τὸ πᾶν*, de quibus vid. annot. 365. A Photio item omissa sunt illa: *τὴν δὲ ... ἄγγελοι*, in quibus *διὰ μέρους* et *ἐπὶ τούτῳ* melius scribitur, quam *ἐπὶ μέρει* et *ἐπ᾽ αὐτοῖς* ap. Athenagoram. Porro omissa a Petavio verba: *οἱ ἐ. τ. τ. ἄγγελοι. ἀλλ᾽*, quae Oehlerus ex ed. Basil. revocavit, ab Athenagora partim confirmantur. Nam postrema: *ἀλλ᾽ οἱ μὲν ... ἔμειναν*, apud Athenagoram, nonnullis, quae Methodius omisit, interpositis, ita habent: *οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ... ἔμειναν*, in quibus *ἐφ᾽ οἷς* recte, ut ap. Method., scribitur; *ἐφ᾽ ὧν* male Photius p. 293, *b*. 14, apud quem Bekkerus loco vul-

P. 544, C. **ἐπέρχεται δὲ καὶ ἐμμέτρως εἰπεῖν** [588], —.

P. 545, A. **οὐδὲν .. ἄλλο ὁ θάνατος ἢ διάκρισις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος** [589]. 545, B. (**ὁ θάνατος**) **ὁ τῆς διαζεύξεως τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ χωρισμοῦ.**

P. 546, A. **προηπόρηται** [590] **δὲ ἤδη καὶ ἀπεδείχθη** —.

πάλιν (**οὐ γὰρ ἅπαξ ῥητέον**) **φράζωμεν** [591].

Symp. 197, C. **ἐπέρχεται δέ μοί τι καὶ ἔμμετρον εἰπεῖν, ὅτι** cet.

Phaed. 67, D. **οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος;** 88, B. **ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει.**

Tim. 49, B. **προαπορηθῆναι περὶ πυρὸς ... ἀναγκαῖον.**

Epin. 981, C. **λέγωμεν πάλιν· οὐ γὰρ ἅπαξ ῥητέον.**

---

gati *αὐτὸς* e cod. A. *αὐτοὺς* reposuit, quod Athenagoras et Methodius confirmant. *Διέταξεν* Athenag. et cod. Ven.; *διετάξατο* Method. et Phot., eadem sententia, sed rariore medii usu, quod, ut *διατάττειν*, interdum est constituere, disponere. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I. p. 502. *Διατάττεσθαι* c. acc. et inf. in seqq. ponitur, ut ap. Plat. Tim. p. 45, B. Iam quod Methodius, Athenagora auctore, statuit, particularem mundi administrationem non a Deo susceptam, sed angelis ab eo mandatam esse, haec sententia, uti recte visum Suffrido Petri Comment. in Athenag. p. 307, repetenda est a Platone, qui in Timaeo, ll. in contextu ll., docet, Deum res mortales non ipsum creasse, sed earum creandarum curam diis inferioribus mandasse. Conf. etiam Tim. p. 44, C., ubi Plato distinguendis vocibus *αἰτία* et *πρόνοια* simul significare videtur, res mortales a diis inferioribus non solum esse creatas, sed eosdem creatis etiam providere. Certe Plato alias expresse docet, deos inferiores sive daemones, non Deum rebus humanis providere. Conf. Symp. p. 202, E. 203, A. Polit. p. 271, D. E. Criti. p. 109, B. Epinom. p. 984, E., ubi vid. Ast. Animadvss. p. 602. Adde Symbol. in Epiphan. p. 15.

588 Methodius *ἐπέρχεται*, dativo omisso, dicere maluit, quam *ἐπέρχεταί μοι*, quae locutio ap. Plat. cum alias, tum Symp. l. l. exstat. Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 581 et Lex. Plat. T. I, p. 763 sq. Neque tamen ap. Plat. exempla verbi absolute positi desunt. Cf. Theaet. p. 172, D. *ὁ ἐπελθὼν* (*λόγος*). Symp. p. 199, B. *ὁποία ἄν τις τύχῃ ἐπελθοῦσα.* Itaque non fuit, cur Dindorfius *μοι* ex cod. Ven. adiiceret. Deinde Noster *ἐμμέτρως εἰπεῖν* pro *ἔμμετρόν τι εἰπεῖν*, sicuti Plato dixit Symp. l. l., et quum ibidem versus adiecto *ὅτι* introducantur, Methodius versus statim ita orditur: *Ὦ πᾶσιν ἀρχὴ καὶ πέρας κακῶν ὄφις* cet. Ita enim pro vulg. *Ὡς πᾶσιν* —, cum Ios. Scaligero legendum propter illa, quae sequuntur: *Ὑμεῖς — ἐπείσατε* (*ἔπισα τὸν* cod. Ven., *ἐπείσατον* Dindorf.) — *καὶ — ἐτεκτήνασθε.* Emendationem commendavi in Symbol. in Epiph. p. 50 sq. et recepit Dindorfius, confirmatam a cod. Ven.

589 *Ὁ* ante *θάνατος* om. Leontius, ab Oehlero comparatus, ap. Mai. Vett. Scriptt. N. Coll. T. III, p. 102. Sed articulo, qui ap. Plat. l. c. recte deest, h. l. non magis carere possumus, quam ap. Plat. Phaed. p. 580, B. loco infra allato. *Ἀπὸ σώματος* Noster, ut est ap. Plat. Phaed. l. l., ubi male nonnulli codd. *ἀπὸ τοῦ σ.*, sicut etiam post paulo scribi solebat, priusquam articulus, qui in plerisque codd. deest, expelleretur. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 552. *Χωρισμός*, ut est in seqq., pro vulg. *διαχωρισμὸς* Dindorfius cum cod. Ven. Quod autem h. l. est *διάκρισις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος*, idem sibi vult in proximis *διάζευξις καὶ χωρισμὸς τῆς σαρκός*, seiunctio ac separatio (sc. animae) a corpore. Eadem ratio verborum ap. Plat. Phaed. l. l. *διάζευξις τοῦ σώματος.* Nimirum nomen *διάζευξις*, de quo vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 337, vi passiva est positum et rectionem verbi (*διαζεύγνυσθαί τινος*) retinet. Idem valet de voce *χωρισμός*, ap. Method. cum genit. copulatae propter verbi structuram (*χωρίζεσθαί τινος*). Quominus autem dubites, quin Methodius Platonicam definitionem mortis hic ante oculos habuerit: idem, quae Plato in Phaedone p. 64, C. de hac definitione uberius disputat, laudato Platone, ipsius verbis ita affert p. 580, B. *ἀλλὰ καὶ ὁ Πλάτων καὶ αὐτὸ τοῦτο* (sc. *τὸ βλεπόμενον*) *σῶμα καὶ αὐτὸς ἐπίσταται. ἐν γοῦν τῷ Φαίδωνι ὁ Σωκράτης, Ἆρα μὴ ἄλλο τι τὸν θάνατον ἡγούμεθα εἶναι, ἔφη, ἢ τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν; καὶ εἶναι τοῦτο τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ σῶμα γεγονέναι, χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος;* Quae attigi Symbol. in Epiphan. p. 58. Male vulgo: *Ἆρα μὴ* —; Illa: *τὸν θάνατον ἡγούμεθα εἶναι ἔφη*, Methodius de suo addidit, verbis *τὸν θάν. ἡγ. εἶναι* ex praegressa ap. Plat. oratione petitis; *ἔφη* est Methodii, Socratis verba recitantis. Articulus *τήν*, post *ἢ* ap. Plat. vulgo additus, apud Methodium intercidisse videtur. Certe eo non magis carere possumus, quam omisso ante *τεθνάναι* articulo *τό*, qui, quum olim ap. Plat. quoque deesset, e codd. restitutus est. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 532. Neque vero facile caremus omissa ante *τοῦ σώματος* praepositione *ἀπό*, quam VV. DD. apud Platonem olim item omissam e codd. reposuerunt. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 533. Postremo Noster omisit, quae ap. Plat. post *τοῦ σώματος* adiiciuntur: *ἀπαλλαγεῖσαν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι.* Quae si deessent, haud magnopere desiderarentur, et cuipiam fortasse ex interpolatione accessisse videbuntur. Attamen inserviunt describendae, quam Plato urget, absolutae separationi animae a corpore. Itaque codex Ven. illa: *καθ' ἑαυτό*, male omisit. Ceterum de Platonis definitione mortis vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 532, qui tamen, praeeunte Wyttenbachio Annot. in Phaed. p. 153 ed. Lips., Methodii apud Epiphanium verba tanquam Epiphaniana temere laudavit.

590 Med. *προαπορεῖσθαι*, prius cum dubitatione disputare, est *ἅπαξ λεγόμενον* ap. Plat. Tim. l. l. Apud Nostrum *προαπορεῖσθαι* est passivum, prius cum dubitatione disputari, quemadmodum *ἀπορεῖσθαι* dicitur, de quo est controversia et disquisitio. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 254. Transitivum *προςαπορεῖν* habes p. 581, C.

591 Codex Ven. *φράζωμεν* cum proximo *αὐτὸς* male omittit. *Φράσωμεν*, monente Oehlero, Excerptum Sirmond. ap. Combefis. in Galland. B. PP. T. III. p. 772. Sed *φράζωμεν* non minus recte habet, quam *λέγωμεν*, hodie receptum ap. Plat. Epin. l. l., ubi Astius Animadvss. p. 597 eam lectionem pro vulg. *λέγομεν* e cod. Voss. et Fic. reponi voluit, neque tamen ipse reposuit. Est

P. 546, B. *ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένων* [592].	Gorg. 481, E. *ἄνω καὶ κάτω μεταβαλλομένου.* al.
P. 547, A. *ζωῆς ... ἄγευστον* [593].	Pol. IX, 576, A. *ἐλευθερίας ... ἄγευστος.*
P. 547, B. *Μηδεὶς δὲ ἀβέλτερος* [594] *ὢν παρακινδυνευέτω* [595] *ὡς —.*	Pol. III, 409, C. *ἀβέλτερος αὖ φαίνεται.* al. Theaet. 204, B. *παρακινδυνεύων λέγω ὅτι —.*
P. 548, D. *μὴ ἐῶντες ἀναμύειν καὶ διοίγνυσθαι τὰ μεμυκότα στόμια πρὸς τὰς ἐκφύσεις* [596].	Phaedr. 251, D. *τὰ τῶν διεξόδων στόματα .. μύσαντα ἀποκλείει τὴν βλάστην τοῦ πτεροῦ.*
P. 549, C. *τὴν κατὰ τὸ ἁμάρτημα μεγάλην τρέφοντες νόσον* [597].	Tim. 88, B. *τὴν μεγίστην νόσον ἀμαθίαν ἐναπεργάζονται.*
ταύτην πρὸς ἄμφω [598] *σωτηρίαν καὶ ψυχῆς καὶ σώματος, φαρμακευτικῆς τρόπον καθάρσεως* [599], *τὸν θάνατον ὁ θεὸς ηὕρατο.*	Tim. 88, B. *μία δὴ σωτηρία πρὸς ἄμφω* (nim. adversus morbos et animi et corporis). 89, B. *τὸ τῆς φαρμακευτικῆς καθάρσεως γιγνόμενον ἰατρικόν.*

---

autem parenthesis ap. Plat. totum illud enuntiatum: *λέγωμεν ... ῥητέον.* Contra ap. Method. verba *πάλιν φράζωμεν* cum reliqua oratione cohaerent, nec nisi ista: *οὐ γὰρ ἄπ. ῥητ.*, interposita sunt. Quorum verborum ratio eadem est atque illorum ap. Plat. Legg. VI. p. 754, C. *λέγω δέ, καθάπερ εἶπον νῦν δή* (*δὶς γάρ τό γε καλὸν ῥηθὲν οὐδὲν βλάπτει*) cet., ad quae vide Ast. Animadvss. p. 283 monentem de proverbio: *δὶς τὸ καλόν.*

592 Adiecta hisce verbis voce *ἀλληγορίαις* Methodius eos notat, qui allegoricam scripturae sacrae sectantur interpretationem neque ulla ratione nituntur, sed omnia temere tentant. Dicitur enim *ἄνω καὶ κάτω μεταβάλλεσθαι*, qui, incertus consilii, omnes in partes se versat. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 197. Male cod. Ven. *ὑποβαλλομένων.*

593 *Ἄγευστος*, qui non gustavit, ap. Plat. semel tantum reperitur, videlicet Pol. l. l., ubi translate, ut ap. Method., de eo dicitur, qui expers est. Etiam mala qui non experitur, *ἄγευστος* dicitur. Method. p. 555, D. *ἄγευστοι λύπης.* Itaque non fuit, cur Dindorf. *ἀγευστήσαντα* pro *ἄγευστον* scriberet. Scilicet codex Ven. eum decepit. Conf. annot. 396.

594 *Ἀβέλτερος* est stolidus, qui meliora neque videt neque probat. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 1.

595 *Παρακινδυνεύειν* h. l. est breviter dictum et idem valet, quod *παρακινδυνεύοντα λέγειν* (cf. Theaet. l. l.) vel *παρακινδυνεύειν λέγοντα* (cf. Legg. XII. p. 967, B.). Dicitur autem *παρακινδυνεύειν* de omni audacia, non solum in agendo, sed etiam in dicendo, unde fluxerunt illa: *παρακινδυνευτικὸς λόγος* (Plato Soph. p. 242, B.), quem *παρακεκινδυνευμένον λόγον* Synesius Dione p. 247, C. vocat, et *παρακινδυνευτικῶς λέγειν* (Plat. Pol. VI. p. 497, E.).

596 Male vulgo *διοιγνῦσθαι*, quod Oehler. Addend. et Corrig. p. 661 et Dindorf. correxerunt. — Sermo hoc loco est de amaritudinis radice (Hebr. 12, 15), quae, quominus pullulet, impedienda sit. Quo in argumento Methodius iis fere utitur verbis, quibus Plato Phaedr. l. l. repressam germinationem pennarum animi depingit. Quemadmodum igitur *στόματα* apud illum sunt ora, ubi pennae erumpunt, ita Noster *στόμια* vocat pullulandi orificia in planta. Quae orificia quum se contrahant et claudant, *μύειν* ab eo dicuntur, ut illa *στόματα* a Platone, qui in eadem re verbum *συμμύειν* posuit p. 251, B. *τὰ περὶ τὴν ἔκφυσιν, ἃ πάλαι ὑπὸ σκληρότητος συμμεμυκότα εἶργε μὴ βλαστάνειν.* Dicitur autem *μύειν* etiam de clausis germinibus et florum calycibus, ut Hermias in Scholiis p. 160 ad eum locum recte docet. Vid. Creuzer. Annot. in Plotin. De Pulcr. p. 358. Contrarium est apud Nostrum rarioris usus verbum *ἀναμύειν*, sese expandere. Cum verbis *μὴ ἐῶντες ἀναμύειν* cet. conf. quae p. 551, D. de comprimenda mala radice dicuntur: *στειρώσαντα* (*αὐτήν*) ... *καὶ συμπιλήσαντα*, ubi Leontius, ab Oehlero comparatus, male *συμπλήσαντα*: cod. Ven. *συμπιπλώσαντα*, i. e. *συμπιλώσαντα*, vid. Dindorf. Annot. p. 781: ed. Bas. *συμπειλήσαντα.* Tu vide Ast. Lex. Plat. T. III, p. 307. *Ἀπομύειν*, i. e. *συμπιλεῖν* sive *μὴ ἐᾶν ἀναμύειν*, exstat ap. Method. Symp. p. 273 ed. Allat. (*δένδρα*) *ἀπομύσαντα τὰς βλάστας.* Ad vocem *ἐκφύσεις* male vulgo proxima *τοῦ λόγου* trahunt, virgulâ post *τοῦ λόγου* positâ. Oehlerus recte: *τὰς ἐκφύσεις, τοῦ λόγου* cet., omisso *πρός*, quod Dindorf. temere revocavit, fretus codice Ven. Rariorem vocem *ἔκφυσις* Methodius ex Plat. Phaedr. p. 251, B. sumsit.

597 Quemadmodum Plato Tim. l. l. inscitiam *μεγίστην νόσον* vocat, ita Methodius h. l. peccatum, p. 568, B. iniustitiam *μεγάλην νόσον* nuncupat. Quam locutionem ex Tim. l. l. sumtam esse illud arguit, quod Methodius in proximis proxime apud Platonem insequentia et post paulo, quae in eodem Timaeo haud ita longe dissita sunt, verbis dumtaxat et vocibus imitatus est.

598 *Ἄμφω* dicit immortalitatem tum peccati, quod animae inhaeret, tum corporis, quod peccato adsuevit. Mortem autem a Deo inventam esse docet, anima et corpus ut ab utroque vindicentur. Hoc sibi vult illud, quod mortem vocat *τὴν πρὸς ἄμφω σωτηρίαν καὶ ψυχῆς καὶ σώματος.* Quae verba Methodius conformavit ad Tim. l. l., ubi Plato docet, aequabilem motum et animi et corporis ab utriusque morbis nos tutos praestare.

599 Id est: medicae instar purgationis. De voce *τρόπον*, instar, vid. annot. 72. Verba: *φαρμακευτικὴ κάθαρσις*, sumta ex Tim. l. l., ubi sermo de purgatione, quae medicaminibus continetur. Est autem adiect. *φαρμακευτικός*, medicus, *ἅπαξ* ap. Plat. *λεγόμενον.* Male cod. Ven. *φαρμακευτικήν.* Ad sententiam de vi mortis medica deque Deo animis morte medicinam parante cf. Method. p. 549, B. C. *ἀλεξιφαρμάκου .. τρόπον ὑπὸ τοῦ ἀλεξητῆρος ἡμῶν ἀληθῶς καὶ ἰατροῦ θεοῦ πρὸς ἐκρίζωσιν τῆς ἁμαρτίας παρελήφθη ὁ θάνατος καὶ ἀφανισμόν.* Eodem spectat

P. 549, D. *Φέρε γάρ, ἐπειδὴ πολλῶν δεῖ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα παραδειγμάτων*[600], *ἐντεῦθεν αὐτὰ μάλιστα σκεψώμεθα, μὴ ἀφιστάμενοι, πρὶν ἂν* —.	Theaet. 151, E. *ἀλλὰ φέρε δὴ αὐτὸ κοινῇ σκεψώμεθα.* al. Legg. XII, 961, E. *Οὐδὲν δὴ πολλῶν δεῖ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα παραδειγμάτων.* 960, E. *μὴ … ἀφιστώμεθα μηδενὶ τρόπῳ, πρὶν ἂν* —.
P. 550, A. *πρόςσχες*[601] *γάρ, ὦ σοφώτατε Ἀγλαοφῶν*[602], *ὅτι* .	Theaet. 198, B. *τῷ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόςσχες τὸν νοῦν.*
P. 551, D. *μηδεὶς … μεμφέσθω τὴν θείαν φύσιν, ὡς οὐκ ἐν δίκῃ διανέμουσαν ἑκάστῳ κακίας καὶ ἀρετῆς τὰ ἀμοιβαῖα*[603].	Epin. 979, B. *οὐ τὴν θείαν ἀλλὰ τὴν ἀνθρωπίνην αἰτιᾶσθαι χρὴ φύσιν, οὐκ ἐν δίκῃ διανέμουσαν τὸν αὑτῶν βίον.*
P. 552, A. *ὥςπερ ἀκοντιστὴς ὁ ἀπόστολος δεινὸς*[604] *συνεστραμμένα ῥήματα τῶν λόγων εἰς μέσον ἐμβαλὼν* —.	Prot. 342, E. *ἐνέβαλε ῥῆμα ἄξιον λόγου βραχὺ καὶ συνεστραμμένον ὥςπερ δεινὸς ἀκοντιστής.*
P. 552, B. *Δι' ἀκριβείας μὲν οὖν περὶ τούτων διεξιέναι τὰ νῦν ἱκανὸν ἂν γένοιτο αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ μόνον ἔργον*[605].	Tim. 89, D. *δι' ἀκριβείας μὲν οὖν περὶ τούτων διεξελθεῖν ἱκανὸν ἂν γένοιτο αὐτὸ καθ' αὑτὸ μόνον ἔργον.*
διὰ τὴν τῶν ἐθελοκακούντων τιμωρὸν δίκην[606].	Epin. 988, E. *κατὰ τὴν τῶν ἀνοσίων τιμωρὸν δίκην.*
P. 552, C. *ἵνα μὴ πολλάκις τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν διαλεγώμεθα*[607].	Gorg. 490, E. *Οὐ μόνον γε (ταὐτὰ λέγω) .. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν αὐτῶν.*
P. 552, D. *ἵνα σῶν αὖθις πλασθῇ καὶ ὑγιές*[608].	Tim. 82, B. *σῶν καὶ ὑγιὲς μένειν.*

---

illud, quod Socrates ap. Plat. Phaed. p. 117, E., sumto *φαρμάκῳ*, Aesculapio gallum immolari iubet. Vid. Animadvss. in Basil. M. I, p. 85—87. De sententia Methodii, docentis, peccatum, nisi mors ei medeatur, malum aeternum fore, vide illum locis ibid. p. 85 sq. ex Epiphanio citatis et p. 580, C. 587, D. praeterea Symp. p. 242.

600 Contrariam in sententiam Methodius imitatus est, quae habes Legg. l. l. In seqq. emendatione a me proposita in Symbol. in Epiph. p. 47 *σκεψώμεθα* scripsi pro vulg. *σκεπτώμεθα.* Conf. Theaet. l. l. et vid. annot. 138. *Σκοπώμεθα* cum cod. Ven. Dindorf., ut est ap. Plat. Protag. p. 314, B. *ταῦτα οὖν σκοπώμεθα.* Sed ibi *φέρε* deest, quocum Plato eiusque exemplo Methodius *σκεψώμεθα* coniungere solet. Porro in verbis: *μὴ ἀφιστάμενοι, πρὶν ἂν* —, observabis Platonicum loquendi usum, quo *ἀφίστασθαι* absolute dicuntur, qui a difficiliore quaestione vel a disputandi certamine desistunt. Cf. Soph. p. 241, C. Theaet. p. 169, B. Euthyd. p. 303, A. (ubi vid. Winkelmann. p. 133) et Legg. l. l., ad quem Nostri verba proxime accedunt. Ceterum *πρῶτον*, quod vulgo post *πρὶν ἂν* infertur, cod. Rupif. ap. Combefis. omittit, neque ea voce post *πρὶν* non carere possumus.

601 *Προςέχειν*, cum v. *νοῦν* vel absolute positum, est Lat. animadvertere. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III. p. 198 sq. Forma *πρόςσχες* s. *πρόσσχες* exstat Theaet. l. l., ubi male vulgo *πρόσχες* scribi solebat, ut ap. Methodium h. l., p. 551, A. et p. 579, B. *Πρόςσχες*, quod Dindorf. in *πρόσσχες* mutavit, Oehlerus tacite reposuit. Apud eundem tamen *πρόςσχες* p. 310 (p. 560, A.) pro *πρόςσχῃς* typographi errore scriptum est; male *προσχῇς* cod. Ven. et ed. Basil., *πρόσχῃς* Petav. *Προσσχῇς* Dindorf. et Oehler. Addend. p. 663 paulo melius. Sed vid. Stallbaum. ad Plat. Lys. p. 219, B. Idem V. D. de $\overline{\sigma}$ geminato ad Schaef. Praefat. in Iulian. p. XII. provocat, cuius testimonio abutitur Sinner. Delect. SS. PP. p. 486, simplex $\overline{\sigma}$ cum Boissonadio defendens. — In praegressis ap. Method. verbis: *ματαίαν ἡδονὴν καρπούμενος τοῦ φθόνου*, Dindorfius *καρπιζόμενος* scripsit, quae est lectio codicis Rupif., a Combefisio commemorata, et codicis Ven. Tu vide Symbol. in Epiphan. p. 53, deque dictione *ἡδονὴν καρποῦσθαι*, Platoni usitata, cf. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 140 sq.

602 Cf. p. 560, A. *σκοπεῖσθαι δέ σε, ὦ σοφώτατε Ἀγλαοφῶν, οὑτωσὶ χρή* (ubi *σοφώτατε* i. q. *εὐηθέστατε* ap. Plat. Pol. I, p. 343, D.), p. 545, A. *ὦ σοφώτατοι*, et vid. annot. 96.

603 Methodius, ut omnino frequens est in Epinomide suos in usus convertendo, ita h. l. ad verba inde allata suo quodam modo sese accommodavit. Ceterum Leontius, ab Oehlero comparatus, *ἢ* pro *καὶ* scribit, e scioli, ut videtur, emendatione, prout in Symbol. in Epiph. p. 54 iudicavi. Dindorfius *ἢ* ex cod. Ven. perperam recepit.

604 Laudatis verbis Rom. 9, 20, Apostolum propter curta *ἐνθυμήματα*, telorum instar emissa, cum iaculatore comparat Methodius, similitudine a Platone Prot. l. l. petita. Vid. Ast. Annot. in Prot. p. 164. Pro vulgato *διεστραμμένα* recte Dindorf. cum cod. Ven. *συνεστραμμένα*. Vid. Ast. l. c.

605 Ex Tim. l. l. Methodius integrum delibavit enuntiatum, nonnisi verbis *τὰ νῦν* de suo adiectis et paucis immutatis; nam *διεξιέναι* et *ἑαυτὸ* quam *διεξελθεῖν* et *αὑτὸ* dicere maluit.

606 *Τὴν* vulgo deest; ego adiici iussi in Symbol. in Epiph. p. 54, et addidit Dindorf. ex cod. Ven. In libris Platonicis *δίκη* cum alias *τιμωρὸς* vocatur, tum Epin. l. l., ex quo noster aliquem saltem colorem duxit. *Τιμωροὶ μηχαναὶ* ap. Method. p. 569, D. sunt poenarum instrumenta. Idem p. 566, A. *δεσμὸν αὐτῇ τὸ σῶμα δεδόσθαι τιμωρόν.* Adde annot. 374.

607 Eadem de iisdem se dicere, Socrates fatetur Gorg. l. c. et ap. Xenoph. Memor. IV, 4, 6. Cognatum est proverbiale illud: *αὐτὰ δι' αὐτῶν*, ap. Apostol. Cent. V, 2.

608 Male Oehler. *ζῷον* pro *σῶν*. Paulo melius *σῶον* vulg. et Oehler. in Addend. p. 662. Dindorf. *σῶον αὖθις* cum cod. V. pro vulg. *αὖθ. σ.* Emendationem, a me propositam Symbol. in Epiph. p. 54 et nunc receptam, confirmat Plato Tim. l. c., ubi *σῶν* et *ὑγιές*, ut nostro loco, coniuncta habes. De voce Attica *σῶς* vid. Ast. Annot. in Phaed. p. 674 et Lex. Plat. T. III, p. 353.

P. 553, B. *τὰ δὲ συνεχῆ τούτοις ὧδε πάλιν προχειριστέον* [609].	Legg. I, 643, A. *τὸν προκεχειρισμένον ἐν τῷ νῦν λόγον ὑφ᾽ ἡμῶν.*
P. 555, A. *διὰ τί δὲ τοῦτο ἀνάγκη, λόγος ἂν ἔτι πλείων τῶν εἰρημένων γίγνοιτο* [610].	Tim. 54, B. *διότι δέ, ὁ λόγος πλείων.*
P. 556, A. *ὡς ἀγγέλους ἀμεταστρόφως* [611] *ἐν ἀφθαρσίᾳ τὰ ἄριστα πράξοντας.*	Epin. 982, B. *τὸ .. ἀμετάστροφον, ὅταν ψυχὴ τὸ ἄριστον κατὰ τὸν ἄριστον βουλεύσηται νοῦν.*
P. 556, B. *ἡμᾶς ... ἀνάγκη δὴ σαρκῶν ὡςαύτως ἐκείνοις* (nim. angelis) *γυμνοὺς ἔσεσθαι δεῖν* [612].	Crat. 403, B. *ὅτι ἡ ψυχὴ γυμνὴ τοῦ σώματος παρ᾽ ἐκεῖνον ἔρχεται.*
P. 558, A. (*ἵνα*) *ἡμεῖς ἐν τῷ παραδείσῳ μὴ γάμοις ἢ εἰλαπίναις* [613] *ἔτι σχολάζωμεν.*	Ax. 371, D. *συμπόσια ... καὶ εἰλαπίναι αὐτοχορήγητοι.*
P. 559, B. *Εἰ δέ τις τὴν ἀνάστασιν ἐπὶ τῆς ψυχῆς, καὶ μὴ ἐπὶ τῆς σαρκὸς βιάζεται* [*λέγειν* [614]] *ἔσεσθαι, πολλὴ μὲν μωρία τοῦτο* [615] *καὶ ἀλογία. δεῖ* [616] *γὰρ*	Soph. 246, B. *νοητὰ ἄττα ... εἴδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι.* Epin. 983, C. *πολλὴ μωρία τε καὶ ἀλογία.*

609 Id est: Quae cum hisce cohaerent, sic rursus expromenda sunt. Ita apud Plat. Legg. l. l. *προχειρίζειν λόγον* est expromere orationem. Astius Lex. Plat. T. III. p. 219 verbum *προχειρίζειν*, quod est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον*, minus recte interpretatur suscipere, instituere. Longe usitatius est medium *προχειρίζεσθαι*, de quo Schaefer. Melet. p. 15 et Has. ad Leon. Diacon. p. 459 ed. Bonn.

610 Methodius imitando amplificavit Platonica Tim. l. l., unde confirmatur *πλείων*, quod Oehlerus loco vulgati *πλείω* reponi voluit. Dindorfius, qui *ἐπὶ πλείω* cum cod. Ven. scripsit, fecit, quod alicubi Oehlero exprobravit: inventis frugibus glande vesci maluit. Idem *γίνοιτο* pro *γίγνοιτο*. Tu v. annot. 563.

611 Quemadmodum Epinomidis auctor in iis, quae de astris, tanquam diis, disputat, l. l. virtutis tenacem habitum *τὸ ἀμετάστροφον* vocat, ita Noster terram novam habitaturos, tanquam angelos, bona *ἀμεταστρόφως*, i. e. mente irretorta, sectaturos esse dicit. Est autem adv. *ἀμεταστρόφως* minus frequentatum quam *ἀμεταστρεπτί*, de quo monui annot. 385. Ceterum male cod. Ven. *πράξαντας* pro vulg. *πράξοντας*.

612 „*Ἀγγέλους* addidit ante *ἔσεσθαι* [Combefis. ap.] Galland. [p. 777, A.].“ Oehler. Male, siquidem Methodius docet, nos, quos aequari angelis oporteat, necesse esse ad eundem illis modum corpore nudari. Conf. p. 565, B. Anima, corpore tanquam vestimento exuta (vid. annot. 115), *γυμνὴ τοῦ σώματος* vel *τῶν σαρκῶν* vel simpliciter *γυμνὴ* vocatur. Conf. Plat. Crat. l. c., Gorg. p. 523, E. (ubi vid. Ast. Annott. p. 459 inf.), Method. p. 565, B. et ap. Phot. cod. 234. p. 301, *a*. 31 Bekk. Pari metaphora verba *γυμνοῦσθαι*, *ἀπογυμνοῦσθαι* usurpantur. Cf. Plat. Gorg. p. 524, D. *ἐπειδὰν γυμνωθῇ τοῦ σώματος* (ubi vid. Ast. Annott. p. 464), et Method. ap. Phot. cod. 234. p. 301, *b*. 11. 12. *αἱ ψυχαί, παντὸς ἀπογυμνωθεῖσαι περιβλήματος.* Vid. Animadv. in Basil. I, p. 136. — In verbis: *ὡςαύτως ἐκείνοις*, notabis structuram adverbii *ὡςαύτως* cum dativo compositi. Nec non pleonasmus advertendus, qui inest verbis: *ἀνάγκη ... ἔσεσθαι δεῖν*. Cf. Method. p. 540, A. *ἀνάγκη*, (p. 560, D.) *φησί, τὴν ἀνάστασιν ἐπὶ μόνου τοῦ εἴδους σώζεσθαι δεῖν προςδοκᾶν. Δεῖν*, quod ibi Oehler. loco vulgati *δεῖ* ex cod. Venet. reposuit, nostro loco confirmatur, sicut monui Symb. in Epiph. p. 45. Photius cod. 234, p. 299, *b*. 5. 6. haec in brevius ita contraxit: *ἀνάγκη δὴ τὴν ἀνάστασιν ἐπὶ μόνου εἴδους ἔσεσθαι.* Simili pleonasmo *δεῖν* post *ἀναγκαῖον* infertur. Vid. annot. 88.

613 Vulgatum *σχολάζοντες* correxi Symb. in Epiph. p. 55. Pessime cod. Ven. *εἰσιλαπίνες* pro vulg. *ἢ εἰλαπίναις*. *Μήτε* pro *ἢ* scribi vult Dindorf. Annot. p. 785. Sed praestat scribere *μὴ γάμ. ἢ εἰλ.* pro vulg. *μήτε γ. ἢ εἰλ.* Homerica vox *εἰλαπίνη*, de qua vid. Fischer. Indice in Aeschin. Socrat. Dialog. III, apud scriptionis prosae auctores perraro deprehenditur estque *ἅπαξ λεγομένη* in Platonicis, quae feruntur, scriptis. Quo certius est, Methodium h. l. obiter notare voluisse sententiam de beatorum epulis, ab auctore Axiochi l. c. prolatam.

614 „Fortasse *λέγων*.“ Oehler. Cod. Ven. *βιάζεσθαι λέγειν*. Ego, sicut in Symbol. in Epiph. p. 56 docui, *λέγειν* delendum esse censeo, quippe a sciolo adiectum, qui in verbo *βιάζεται* aliquid desideraret. Sed *βιάζεσθαι* interdum per se est, quasi vi quadam adhibita, disputando evincere, ut Lat. cogere, et accus. cum infin. vel *ὡς* c. indic. secum habet. Conf. Plat. Soph. l. l. et p. 241, D., ubi vid. Heindorf. Adde Symbol. in Epiph. l. c. Eadem vis verbi *ἐκβιάζεσθαι* ap. Method. in Excerptis Photianis cod. 234. p. 300. *b*. 21. Bekk. *τὸ παρὰ τοῦ προφήτου Ἰεζεκιὴλ ... ῥητὸν εἰρημένον τοῦ Ὠριγένους ἀλληγοροῦντος καὶ εἰς τὴν τῶν εἰς Βαβυλῶνα αἰχμαλωτισθέντων Ἰσραηλιτῶν ἐπάνοδον ἐκβιαζομένου εἰρῆσθαι.* Infra p. 576, B. *βιάζεσθαι* c. inf. est nonnisi violenter contendere.

615 Male vulgo *τούτῳ*, virgula post hanc vocem temere adiecta. *Τούτῳ* non exstare in cod. Rhedig. Oehlerus testatur. Ego *τοῦτο* scribendum duxi ea emendatione, quam proposui Symbol. in Epiph. p. 56, atque ita Dindorf. quoque. Nam quod loco *παραλλήλῳ* in Epin. haec nude posita sunt: *πολλὴ μωρία τε καὶ ἀλογία*, illic subiectum *φάναι* praecedit, nostro loco *τοῦτο* ad verba: *εἰ δέ τις ... βιάζεται ..*, apte refertur.

616 Vulgo: *λέγει*. Cornarius: Dico, id est *λέγω* (ut Oehler. monet), parum apte. Ego *δεῖ* scripsi, quod Petav. suasit et Dindorf. ex cod. Ven., Oehlero Addend. p. 663 probatum, reposuit. Vid. Symbol. in Epiph. p. 56. *Δεῖ γὰρ* Noster pro *δεῖ δὲ* Epin. l. l. In seqq. virgulam, apud Oehler. ante *μὴ* omissam, reposui, quum verba *μή τι ληροῦντά γε ... φαίνεσθαι*, interpositis illis:

φθορὰν πρῶτον καὶ λύσιν τὸν τοιοῦτον τῆς ψυχῆς δεικνύναι, ἵνα δείξῃ δὴ καὶ τὴν ἀνάστασιν, μήτοι ληροῦντά γε, ἀλλὰ σαφῶς λέγοντά τι φαίνεσθαι. (C.) *ὅμως γοῦν δοτέον αὐτῷ θνητὴν ὁρίσασθαι τὴν ψυχήν. δυοῖν γάρ τοι θάτερον ταῦτα θετέον, ἢ —, ἢ —* [617]

οὐδὲν ὁ κύριος ἄλλως [618] *ἐφθέγξατο, ἢ ἐψεύσατο.*

P. 559, D. *ὥςτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν* [619], *καὶ τὸν δυςμαθέστατον μαθεῖν ἀθάνατον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀνώλεθρον* [620] *διαβεβαιοῦσθαι τὴν ψυχήν.*

P. 560, A. *πάντως* [621] *δὲ ῥᾷστα μαθήσῃ τοῦτο, ἐὰν ἐπὶ τὴν τοῦ καθεύδειν εἰκόνα πρόςσχῃς καὶ ἀνίστασθαι* [622]. *εἰ γὰρ τὸ ὑπνοῦν ἀπὸ τοῦ ἐγρηγορέναι καὶ τὸ ἀνίστασθαι ἀπὸ τοῦ καθεύδειν γίγνεται, καὶ τοῦτο θανάτου καὶ ἀναστάσεως μελέτη* [623] *(ὕπνῳ γὰρ καὶ θα-*

Epin. 983, C. *δεῖ δὲ .. μή τι ληροῦντά γε, σαφῶς δέ τι λέγοντα φαίνεσθαι.*

Epin. 983, E. *δυοῖν τοι θάτερα θετέον αὐτά· ἢ —, ἢ —.*

Crat. 429, E. *ἐμοὶ μὲν δοκεῖ .. ἄλλως ἂν οὗτος ταῦτα φθέγξασθαι.*

Epin. 978, E. *ὥςτε, ὡς ἔπος εἰπεῖν, καὶ τὸ δυςμαθέστατον ἂν μαθεῖν ζῶον.* Phaed. 95, B. *ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρον καὶ ἀθάνατον οὖσαν.* al.

Pol. I. 344, A. *πάντων δὲ ῥᾷστα μαθήσει, ἐὰν ἐπὶ τὴν τελεωτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς.* Phaed. 71, C *τῷ ζῆν ἔστι τι ἐναντίον, ὥςπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Τί; Τὸ τεθνάναι, ἔφη. Οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴ περ ἐναντία ἐστί,*

ἵνα δείξῃ .. τὴν ἀνάστασιν, ad superiora: *δεῖ ... δεικνύναι*, per oppositionem referantur. De reponenda virgula Oehler. Addend. p. 663 monuit. Quod autem Epin. l. l. *μή τι-γε*, ap. Nostrum *μήτοι* (vulgo *μή τοι*)-*γε* scribitur: utrumque recte habet. Vid. Matthiae. Gramm. Gr. Ampl. §. 610. 2, Stallbaum. ad Plat. Rempubl. III. p. 388, B. et Ast. Lex. Plat. T. II, p. 343.

617 Formula *δυοῖν θάτερον· ἢ —, ἢ —*, ap. Platon. cum in oratione continua saepe exstat, tum per se *ἐλλειπτικῶς* posita inservit syllogismo *διλημμάτῳ*, breviter sic enuntiato: *δυοῖν θάτερον· ἢ —, ἢ —*, i. e. d u o r u m a l t e r u t r u m p o n e n d u m e s t: a u t —, a u t —. Conf. Theaet. p. 176, B. Phaed. p. 66, E. 76, A. (locum exhibeo infra p. 571, B., ubi vid. annot. 634). Uno Epinomidis loco comparato formula plenius ita effertur: *δυοῖν θάτερα θετέον αὐτά· ἢ —, ἢ —.* Quem locum Noster imitando ita expressit, ut in dilemmate *ἢ —, ἢ —* pro indicativo, qui ap. Plat. ll. ll. obtinet, accus. c. inf. poneret. *Δυοῖν*, quod Methodius habet, hodie in Epinom. recte scribitur pro olim vulgato *δυεῖν*, quum Attica forma *δυεῖν*, de qua Ast. Animadvss. in Legg. p. 284 et Lex. Plat. T. I, p. 572, in hac formula dubiae fidei sit. Vid. Ast. Annot. in Phaed. p. 548. 604 et Stallbaum. ad Theaet. l. c. Deinde *θάτερον* Methodius ponere maluit, quam *θάτερα*, quod tamen non minus recte dicitur. Vid. Stallbaum. ad Theaet. l. c. Denique pro *αὐτά* Methodius *ταῦτα*, quod magis placet.

618 Id est f r u s t r a. Vid. Eustath. ad Iliad. *ψ*. p. 1293, 21, Ruhnken. ad Tim. Lex. Plat. p. 198 sq., Iacobs. Additam. Animadvss. in Athenae. p. 45, Bekker. Specim. Philostr. p. 103, Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 261 sq. et Lex. Plat. T. I, p. 111. *Ἄλλως φθέγξασθαι* ap. Plat. uno Cratyli loco cit. reperitur, ubi vid. Stallbaum. Respondet ibi in seqq. *φθέγξασθαι ψευδῆ* et opponitur *ἀληθῆ φθέγξασθαι.*

619 Formulam *ὡς ἔπος εἰπεῖν*, de qua vid. annot. 116, Methodius cum reliquis verbis: *ὥςτε .. καὶ τὸν δυςμαθέστατον μαθεῖν*, ex Epin. l. c. mutuatus est ita, ut, omisso *ἄν*, *τὸν δυςμαθέστατον* pro *τὸ δυςμαθέστατον ζῶον* diceret. *Καὶ* est v e l, ut in similibus formulis, de quibus vid. annot. 374.

620 Vulgo: *ἀνόλεθρον*, ut in praegressis p. 559, C. Sed, ut concedam, Epiphanium fortasse *ἀνόλεθρος* scripsisse, a me tamen non impetro, ut credam, Methodium, hominem Atticismi studiosissimum, vulgari forma *ἀνόλεθρος* (vid. Lobeck. Parerg. ad Phryn. p. 705) usum esse, praesertim quum ille h. l., ut in praegressis, ante oculos habuerit locos in Phaedone, quibus Plato voces *ἀθάνατος* et *ἀνώλεθρος* copulavit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 198. Itaque formam Atticam *ἀνώλεθρος* reposui. Hisce perscriptis, vidi, eam formam in ed. Basil. utrobique expressam esse. Qua de re monui Symbol. in Epiphan. p. 56, coll. p. 542, C., ubi *ἀνώλεθρος* recte scriptum. Atque ita p. 559, C. et nostro loco Dindorf. et Oehler. Addend. p. 663 cum cod. Ven. et ed. Basil.

621 *Πάντως*, quod Methodius habet, pro *πάντων* ap. Plat. Pol. l. l. scribendum coniicio. Nam *πάντων ῥᾷστα* alias ap. Platonem non exstat, qui in similiter dictis nudum *ῥᾷστα* ponere solet. V. c. cf. Soph. p. 260, B. *ἀλλ' ἴσως τῇδ' ἑπόμενος ῥᾷστ' ἂν μάθοις. Πάντως* autem apud eundem in enuntiationum initio cum affirmatione haud raro ponitur. Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 10 et Lex. Plat. T. III, p. 26 inf. Quocirca minime adsentior Dindorfio, qui *π ά ν τ ω ν* nostro loco ex cod. Ven. recepit. Neque melius idem cum cod. Ven. *οὕτως* pro *οὑτωσὶ* in praegressis: *σκοπεῖσθαι δέ σε, ὦ σοφώτατε Ἀγλαοφῶν, οὑτωσὶ χρή.* Tu conf. Plat. Pol. I, p. 343, D. *σκοπεῖσθαι δέ, ὦ εὐηθέστατε Σώκρατες, οὑτωσὶ χρή*, ubi *σε* post *δέ* excidisse suspicor. Ceterum parum abfuit, quin nostro loco ex Plat. Pol. I, p. 344, A. *μ α θ ή σ ε ι* rescriberem; vid. annot. 508.

622 De scriptura vocis *πρόςσχῃς* dixi annot. 601. Quemadmodum autem Plato Phaed. ll. cc. somnum et vigiliam cum morte et vita comparat et hanc ex illa, non minus quam vigiliam ex somno, consequi docet, eoque argumento ad demonstrandam animi immortalitatem utitur, ita Noster, a Platone profectus, in seqq. p. 560, A. B. C. D. resurrectionem corporis adstruere conatur. Omnem de imitatione dubitationem tollunt, quae Methodius, in reliquis non tam verba quam sententias sectans, p. 560, C. D. ex Phaed. p. 72, C. D. totidem fere verbis refert.

623 *Θανάτου καὶ ἀναστάσεως* Dindorf. cum cod. Ven. recte pro vulg. *ἀ. κ. θ.* Perpetuam somni

νάτῳ διδυμάοσιν[624]), *ἀνάγκη δὴ καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι εἶναι ἐκ τοῦ τεθνάναι* (B.), *εἰς τὸ ζῆν τὴν σάρκα, εἴπερ καὶ τὸ ἀνεγείρεσθαι ἐκ τῶν καθευδόντων. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεται, καὶ οὐ πάντως ὁ καθεύδων ἐν τῷ αὐτῷ διαμένει σχήματι καθεύδων ἀεί*[625], *ἀλλ' αὖθις ἀνίσταται, οὕτως*[626] *καὶ τὸ ζῆν ἐκ τοῦ ἀποθανεῖν συμβήσεται, καὶ οὐ πάντως ὁ ἀποθανών, ἐπειδὰν ἀποθάνοι, ἐν τῷ αὐτῷ μένει. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ κοιμᾶσθαι τὸ ἐγρηγορέναι …, τίς μηχανὴ*[627] *καὶ ἐκ τοῦ κλιθέντος μὴ οὐχὶ προσδοκᾶν τὸ* (C.) *ἀναστήσεσθαι καὶ ἐκ τοῦ θανόντος τὸ ἀναβιώσκεσθαι*[628]; *καὶ γὰρ ἡμεῖς ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἐκ τῶν τεθνεώτων σωμάτων τὸ ἀναβιώσκεσθαι συμβαίνειν.*

καὶ αἱ γενέσεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δυὸ δυοῖν ὄντοιν; Πῶς γὰρ οὔ; —. λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι (D.) *γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δὲ ἀνεγείρεσθαι. ἱκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὔ; Πάνυ μὲν οὖν. Λέγε δή μοι καὶ σύ, ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φῂς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι; Ἔγωγε. Γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων; Ναί. Ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνόμενον; Τὸ τεθνηκός, ἔφη. Τί δαί, ἦ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; Ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῆν. Ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα .. τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίγνονται; Φαίνεται, ἔφη.* Phaed. 72, D. *ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίγνεσθαι.*

εἰ θνήσκοι μὲν καὶ σήποιτο τὰ σπέρματα, ἐκ δὲ τῶν σπερμάτων μηκέτι (D.) *τὸ ἀναζῆν καὶ φύειν γένοιτο*[629], *τίς ἡ ἀποκλήρωσις μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι;*

Phaed. 72, C. *εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, … μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο, ἆρ' οὐ πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν ζῆν;* (D.) *εἰ γὰρ ἐκ μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι;*

---

ac vigiliae vicissitudinem mortis et resurrectionis meditationem vocat, quod illa hisce nos adsuefacit. Aliud sibi vult *μελέτη θανάτου* ap. Plat. Phaed. p. 81, A. (vid. annot. 74.), a quo Noster hanc dictionem, alia sententia substituta, mutuatus est. Ceterum h. l. et p. 560, B. ex cod. Ven. *γίγνεται* reposui pro vulgato ac vulgari *γίνεται*. Vid. annot. 563.

624 Ed. Basil. et Petav. *δίδυμα ὢν ἕν*. Petavius tamen, haud immemor Homeri versuum Il. *π*. 672. 682, in margine haec annotavit: Cor. *διδυμάοσιν*, quod Oehler. et Dindorf. receperunt. Cod. Ven. pessime *δίδυμα ὀνεανάγκη*, proxima voce simul vitiata.

625 Pro vulg. *ἀεὶ καθεύδων* (cod. Ven. *καθ. ἐν τῷ ἀεί*) Dindorf. *καθεύδων ἀεί*. Recte; nam postpositum *ἀεὶ* maiorem vim habet. Dein idem *ἀλλ' αὖθις*, ut est in cod. Ven., pro vulg. *ἀλλὰ αὖθις*. Vid. annot. 501.

626 De voce *οὕτως* ante consonantem posita vid. annot. 232.

627 Confer locum ex Plat. Phaed. p. 72, C. D. ad p. 560, C. D. allatum, cuius formam dumtaxat Noster h. l. imitatus est, interrogandi formula *τίς μηχανὴ μὴ οὐχὶ* —; inde sumta, de qua vid. annot. 172. Idem sibi vult inusitata interrogatio: *τίς ἡ ἀποκλήρωσις μὴ οὐχὶ* —; p. 560, D., ubi Methodius sententiae Platonicae suam accommodat. Conf. idem ap. Phot. cod. 234. p. 299, *a*. 26. *οὐκοῦν τίς ἡ ἀποκλήρωσις τὸ μὲν θεοείκελον σχῆμα — ἀπαγορεύεσθαι ὡς ἀκλεέστερον, ἄπουν δὲ καὶ ἄχειρον ἀνίστασθαι;* In seqq. cod. Ven. male *κληθέντος*.

628 Vulgo: *τὸ ἀναστήσεσθαι καὶ ἐκ θανόντος τὸ ἀναστήσεσθαι*. Verbum *ἀναστήσεσθαι* putide repetitur, etiamsi prius de expergefactione, ut in superioribus, posterius de resurrectione (cf. p. 560, A. *θανάτου καὶ ἀναστάσεως μελέτη*) dictum accipiatur. Ego, collatis supra dictis: *ἀνάγκη δὴ τὸ ἀναβιώσκεσθαι εἶναι ἐκ τοῦ τεθνάναι*, et proximis verbis, suspicor, Methodium pro altero *ἀναστήσεσθαι* scripsisse *ἀναβιώσκεσθαι*, *ἀναστήσεσθαι* autem deberi sciolo, qui verbo *ἀναβιώσκεσθαι*, quod Methodius a Platone sumsit, offenderetur et ecclesiasticum in declaranda *ἀναστάσει* loquendi usum sequi mallet. In seqq. articulum ante *θανόντος* excidisse puto. Conf. praegressa p. 560, B. *ἐκ τοῦ κλιθέντος*, et proxima p. 560, C. *ἐκ τῶν τεθνεώτων*. Hisce perscriptis et postmodum delibatis in Symbol. in Epiph. p. 56, video, Dindorfium *ἀναβιώσεσθαι* (cod. Ven. *ἀναβιώσασθαι*) scripsisse et *τοῦ* ex cod. Ven. adiecisse. Ac videtur sane *ἀναβιώσεσθαι* cum praegresso *ἀναστήσεσθαι* melius quam *ἀναβιώσκεσθαι* congruere; sed *ἀναβιώσκεσθαι* in seqq. repetitur atque rei magis accommodatum est, neque exempla copulati infinitivi praesentis et futuri desunt. Vid. Bernhardy. Syntax. p. 371.

629 Verbis, quae ap. Platon. Phaed. ll. citt. exstant, in brevius contractis Methodius utitur in exornando resurrectionis argumento, quod Patres Eccl., auctoribus Apostolis Ioanne Ev. 12, 7 et Paulo Cor. I, 15, 35 sqq., a seminibus reviviscentibus sumere solent. Conf. Origen. ap. Method. p. 539, A. B. (ubi lego: *περιδραξάμενος αὐτῆς τοῦ εἴδους, τὸ εἶδος ὧν ἔχει δυνάμεων ἐπιτίθησι* cet.), Epiphan. T. I, p. 599, B. C. et Isidor. Pelus. Epist. I, 284. Plura dabunt Suicer. Thesaur. Eccl. v. *Θάνατος*, B, 7, *a*. p. 314 et Boissonad. ad Aen. Gaz. p. 291 sq. Ceterum male cod. Ven. *ἢ* pro *εἰ*.

P. 560, D. ὁ Θεὸς .. αὐτῷ[630] .. τὰς ψυχὰς .. ὡς (P. 570, D.) εἰς παγίδα τὴν σάρκα δίκην ὑφεξούσας[631] τῶν ἡμαρτημένων ἐμβιβάζει[632].

P. 571, A. οὐκέτι τὸ συναμφότερον[633] αἴτιον, ἀλλὰ ψυχὴ μόνη.

P. 571, B. ὥςτε ὅπερ λέγω δυοῖν θάτερον[634]· ἢ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἡμάρτομεν μετὰ σώματος, καὶ οὐ φαίνεται χρόνος, ἐν ᾧ ἐκτὸς ὑπήρξαμεν σώματος, καὶ συναίτιον τὸ σῶμα καὶ κακῶν τῇ ψυχῇ καὶ ἀγαθῶν[635], ἢ χωρὶς σώματος ἡμάρ-

Tim. 41, E. (ψυχάς) ἐμβιβάσας ὡς εἰς ὄχημα.

Legg. XI, 921, A. δίκην τῷ Θεῷ ὑφέξει. al.

Alc. I, 130, A. ψυχὴν ἢ σῶμα, ἢ ξυναμφότερον.

Phaed. 76, A. ὥςτε, ὅπερ λέγω, δυοῖν θάτερον· ἤτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν, καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὕστερον οὕς φαμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι, καὶ ἡ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη.

---

630 Αὐτῷ, apud illum, intellige Origenem, ita docentem Comment. in Psalm. 65, v. 10. Conf. Method. p. 571, C. D. 572, A. De dativo citandi conf. Plotin. p. 490 (9), A. τῷ δὲ Ἐμπεδοκλεῖ τὸ μὲν νεῖκος διαιρεῖ, ἡ δὲ φιλία ἑνοῖ. C. ζητήσειε δ' ἄν τις τὰ πολλὰ νοητὰ εἰ ἐξ ἑνός ἐστιν αὐτῷ (Platoni) τοῦ πρώτου. Vide Toup. ad Longin. IX, 10. p. 278 ed. Weiskii, cuius notula censoria philologo indigna est, Bast. Epist. Crit. p. 12 ed. Lips., Schneider. ad Plat. Civit. III, p. 389, E. T. I, p. 226, a. meque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 314 sq. ed. Krabinger.

631 Ὑφέξουσαν mendose olim scriptum fuisse, minus est mirandum; neque enim, quo haec vox pertineret, perspiciebatur, ante verba εἰς παγίδα temere inculcatis istis p. 560, D. φησὶ τὴν ἀνάστασιν — — p. 570, D. — χρὴ δεικνύναι. Iam vero, quum Oehlerus, istis omnibus codicis Veneti ope suam ad sedem revocatis, lacunam p. 540, A. inter verba ἀνάγκη et τῶν ἐναργεστέρων olim hiantem expleverit, liquido apparet, τὰς ψυχὰς ... ὑφεξούσας scribendum esse, quo commissura orationis antea discerptae sarta tectaque sit. Dindorfius, scriptura vulg. in contextu servata, emendationem, a me nude positam Symbol. in Epiphan. p. 56., Annot. p. 786 protulit. Quam h. l. confirmo. coll. p. 571, C. ἀσύστατον καὶ ἀνένδεκτον τὸ μὲν σῶμα παγίδα τίθεσθαι καὶ δεσμά, τὸν δὲ Θεὸν εἰςάγειν τὰς ψυχὰς εἰς τὴν παγίδα, δίκην ὑφεξούσας. Δίκην ὑπέχειν, poenam subire, cum alias ap. Platon. exstat, tum Legg. l. c. Vid. Ast. Lex. T. III, p. 443 sq. De Origenis sententia, a Methodio notata, vid. annot. 487.

632 Ἐμβιβάζεσθαι legendum coniecit Petavius, quum, quo ἐμβιβάζει referret, non haberet; sed recte habet ἐμβιβάζει, orationis nexu codicis Ven. ope redintegrato. Ἐμβιβάζειν in eadem re ponitur p. 570, D. πῶς [adde, quod post πῶς excidit, ὡς] εἰς παγίδα ὕστερον μετὰ τὴν παράβασιν εἰς [τὸ adde] σῶμα ἐμβιβάζονται (αἱ ψυχαί) —; et p. 576, A. πρὸ σώματος αὐτὴν ἁμαρτήσασαν ὡς εἰς κατάκρισιν καὶ καταδίκην εἰς τὸ σῶμα ἐμβιβάζεσθαι. Valet autem ἐμβιβάζειν idem, quod εἰςάγειν p. 571, C. τὸν δὲ Θεὸν εἰςάγειν τὰς ψυχὰς εἰς τὴν παγίδα. Atque id ipsum verbum exstat Ps. 65, 10. εἰςήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα, quo in loco allegorice interpretando Origenes secutus est Platonicorum loquendi usum, qui animas corporibus ἐμβιβάζεσθαι dicunt. V. c. cf. Nathanaël. Antithet. p. 411 ed. Creuzer., cuius videas annotationem. Fons apud Platonem Tim. l. c., ubi Deus animas corporibus coelestibus ἐμβιβάσαι dicitur, simul adiuncta currus imagine (ὡς εἰς ὄχημα), cui Origenes ex Ps. l. c. laqueum substituit. Ceterum de praepositione in comparationibus non repetita (ὡς εἰς παγίδα τὴν σάρκα) vide Bernhardy. Syntax. Graec. p. 205 meque in Symbol. in Epiph. p. 113.

633 Τὸ συναμφότερον Platonice dicitur homo ex anima et corpore commixtus. Conf. Tim. p. 87, E. Symp. p. 209, B. Alcib. I. l. c. Method. p. 573, A. μετὰ τὴν εἰς τὸ σῶμα σύμφυσιν τῆς ψυχῆς γίνεται τὸ παράπτωμα, ὅτι τὸ συναμφότερον ὁ ἄνθρωπος. Olympiodor. Comment. in Alcib. I. p. 4. ed. Creuzer. δῆλον ὅτι περὶ ψυχῆς ὁ λόγος· ταύτῃ γὰρ μόνῃ συμφέρει τὸ δίκαιον, οὐ γὰρ τῷ συναμφοτέρῳ. Interdum etiam τὸ συναμφότερον ζῶον homo vocatur. Vid. Prolegomm. in Io. Glyc. De V. S. R. p. XXXI. et Indic. in Io. Glyc. p. 132, a. De doctrina Platonica, ex qua iste loquendi usus fluxit, vid. annot. 582. Quod autem Nemesius De Nat. Hom. p. 37 Matthaei. docet: Πλάτων δὲ οὐ δοκεῖ λέγειν τὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸ συναμφότερον, ψυχὴν καὶ σῶμα: vir eruditissimus respexit illud Platonis placitum, de quo vid. annot. 261.

634 Methodius, quo doceat, corpus peccatorum insons esse, rationem sequitur διλήμματος, quo Plato Phaed. l. c. perceptionem recordatione contineri probatum ivit. Sed quum illic, formula δυοῖν θάτερον item praemissa, post utrumque ἢ consequens καὶ inferatur, Noster post prius ἢ duo consequentia repetito καὶ annectit. Sic idem p. 559, C. δίλημμα ap. Plat. Epin. p. 983, E. ita dilatat, ut pro ἢ, illic simpliciter repetito, ἢ —, καὶ —, ἢ —, καὶ — ponat. Ceterum, etiam omissa formula δυοῖν θάτερον, de qua vid. annot. 617, δίλημμα ita exprimi solet, ut post ἢ —, ἢ — sive ἤτοι —, ἢ — utrimque consequentia voce καὶ semel aut bis posita annectantur. Conf. Method. Symp. p. 216 Allat. ἤτοι οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἔμπροσθεν γένεσις ἦν, καὶ μάταιος ἡ τοιαύτη δόξα (ἡ τούτων σύστασις VB. P. C.), ἢ οὐκ ἦν, καὶ εἰς τὴν κρείσσονα κατάστασιν καὶ διαμονὴν (διαγωγὴν VB. P. C.) ὁ Θεὸς τὸν βίον μετέστησε, p. 225. ἤτοι (ita recte P. C., εἴτοι A.) οὖν γένεσίς ἐστι, καὶ οὐκ ἐχρῆν εἶναι νόμους, ἢ εἰσὶ νόμοι, καὶ οὐκ εἰσὶ κατὰ γένεσιν, apud Phot. cod. 234. p. 299, b. 23—29 Bekk. et apud Epiphan. p. 566, B., ubi, ut nostro loco, prior διλήμματος pars repetito καὶ amplificatur.

635 Ita vulgo; Dindorf. cum cod. Ven. καὶ ἀγαθῶν .. καὶ κακῶν. Sed cf. p. 551, D. κακίας καὶ ἀρετῆς τὰ ἀμοιβαῖα. Deinde Dindorf. cum cod. Ven. διάγοντες ἡμ. pro vulg. ἡμ. διάγοντες. Ego scripsi, sicut scribi iussi Symbol. in Epiph. p. 56. In seqq. ἐκ παντὸς est quovis modo. Conf. Method. p. 575, B. ἀλήπτους εἶναι .. ἐκ παντὸς τῇ ἁμαρτίᾳ, et p. 590, C. (ap. Phot. cod. 234. p. 297, a. 3. 4) νικήσας ἐκ παντὸς τὴν ἁμαρτίαν. Idem haec cumulat: τὸ σύνολον ὅλως ἐκ παντός, p. 577, D. ἐχρῆν μήτε παρθενεύειν μήτε ἐγκρατεύεσθαι δύνασθαι τὸ σύνολον ὅλως ἐκ παντός. Quid? quod hisce vocibus ita cumulatis εἰς τὸ παράπαν p. 543, C. et p. 545, C. adiicitur.

τομεν διαγαγόντες, καὶ ἀναίτιον τὸ σῶμα κακίας ἐκ παντός. ἀλλὰ χωρὶς σώματος ὑπὸ ἀλόγου ἡδονῆς[636] οὐ κρατεῖται ἡ ψυχή, ἐκρατήθησαν δὲ οἱ πρωτόπλαστοι ἀλόγῳ δελεασθέντες ἡδονῇ[637].

P. 572, A. (τῶν ψυχῶν) τῶν εἰς ... τὸ σῶμα, ὡς εἰς ἀγώνισμα, κατενεχθεισῶν[638].

P. 572, B. τὰ ὑπὲρ τὰ νῶτα τοῦ στερεώματος ὕδατα[639].

P. 572, B. φέρε γὰρ ὑπὲρ αὐτῶν .. αὐτὸς ποίησαι τὴν ἀπόκρισιν[640].

P. 573, A. μετὰ τὴν εἰς τὸ σῶμα σύμφυσιν τῆς ψυχῆς[641].

P. 573, C. (θεός) διὰ πολλῶν αὐτοὺς ἤλεγξε πόνων, τὸν ἀληθῶς Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα νικῆσαι προθείς.

P. 575, A. θαῦμα μὲν οὖν τοῖς πολλοῖς ταῦτα λεγόντων αὐτῶν[642] τότε

Pol. IX, 591, C. τῇ θηριώδει καὶ ἀλόγῳ ἡδονῇ.

Phaed. 69, A. κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν. Soph. 222, E. (τό) παντάπασι δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ ποιούμενον.

Pol. X, 608, B. μέγας ... ὁ ἀγὼν, ... τὸ χρηστὸν ἢ κακὸν γενέσθαι.

Phaedr. 247, C. ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ.

Gorg. 515, C. ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ ἀποκρινοῦμαι. Legg. X, 897, E. μὴ .. ποιησώμεθα τὴν ἀπόκρισιν.

Tim. 42, A. ὁπότε δὴ σώμασιν ἐμφυτευθεῖεν.

Phaedr. 256, B. τῶν τριῶν παλαισμάτων τῶν ὡς ἀληθῶς Ὀλυμπιακῶν ἓν νενικήκασιν.

Legg. XII, 967, A. θαύματα μὲν οὖν καὶ τότε ὑπεδύετο περὶ αὐτὰ —. (B.) —

---

636 Ἄλογος ἡδονή, rationis expers voluptas, quod exstat Pol. l. c., ap. Plat. recurrit Tim. p. 47, D. ἐφ' ἡδονὴν ἄλογον .. χρήσιμος. Conf. ἐπιθυμία ἄλογος ap. Method. p. 581, D. 583, B. Phot. cod. 234. p. 301, a. 36. Dictionem Platonicam κρατεῖσθαι ὑφ' ἡδονῆς attigi annot. 233.

637 Sicuti ap. Plat. Soph. l. l. δι' ἡδονῆς τὸ δέλεαρ ποιεῖσθαι dicitur, quod voluptate illecebras parat, ita voluptati δέλεαρ, illecebra, et id quod est δελεάζειν, illecebra capere, tribui solet. Vid. annot. 201.

638 Haec Methodius profert in enarranda Origenistarum sententia de animarum προϋπάρξει. Verbis ὡς εἰς ἀγώνισμα vita cum virtutis certamine Platonice comparatur. Cf. Pol. l. c. et vid. annot. 276.

639 Haec item dicta sunt ex Origenistarum sententia, qui verbis Ps. 65, 10 διήλθομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος volebant significari τὴν ἀπὸ τῶν οὐρανῶν κατάπτωσιν (τῆς ψυχῆς) ἐπὶ τὸν βίον, διερχομένην (leg. διερχομένης, quod habet cod. Ven. et recte commendant Oehler. Addend. p. 664 et Dindorf. Annot. p. 786) τὰς πηγὰς τοῦ πυρὸς καὶ τὰ ὑπὲρ τὰ νῶτα τοῦ στερεώματος ὕδατα. Interpretationi, a Methodio p. 572, D. 573, A. irrisae, ansam dedere, quae Plato Phaedr. l. l. de animabus ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ constitutis indeque delapsis fabulatur. Et aquas quidem supercoelestes Origenes ipse commentus est; sed τὰ νῶτα τοῦ στερεώματος plane respondent τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ ap. Plat., qua de metaphora vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 413 et Creuzer. Annot. in Plot. p. 242, a. Illud apud Platonem coeli dorsum praeter alios Apulei. Apol. p. 69 ed. Bip. commemorat.

640 Ὑπὲρ αὐτῶν est illorum loco, sc. adversariorum. Ὑπέρ, loco vel nomine, cum alias ap. Platon. exstat (vid. Ast. Lex. T. III, p. 438 sq.), tum Gorg. l. c. Pro simplici ἀποκρίνεσθαι, quod illic habes, Methodius ποιεῖσθαι τὴν ἀπόκρισιν dixit, quae formula Legg. l. c. occurrit. Est autem ποιεῖσθαι c. subst. saepenumero amplificatio verbi, velut λόγους ποιεῖσθαι i. q. λέγειν, ἀπόκρισιν ποιεῖσθαι i. q. ἀποκρίνεσθαι. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p 134 sq.

641 Pessime cod. Ven. συμφυεῖν. Vox σύμφυσις, concretio, semel tantum et propria potestate a Platone adhibetur, Tim. p. 77, D. ὑπὸ τὴν ξύμφυσιν τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκός. Frequens vocis usus in argumento physiologico, velut in declaranda ossium et membrorum iunctura. Vid. Foes. Oecon. Hippocrat. p. 438. 596 et cf. Method. p. 576, C. πρὸς τὰς οἰκείας συμφύσεις καὶ ἁρμογὰς τὰ μέλη τηρεῖν τῶν σωμάτων. Quae autem apud Nostrum est σύμφυσις τῆς ψυχῆς εἰς τὸ σῶμα, a Platone declaratur translatis verbis φυτεύειν (Phaedr. p. 248, D. Tim. p. 73, C.). ἐμφυτεύειν (Tim. l. c.) et ἐμφύειν (Phaed. p. 83, D.). — Proxima, decerpta ex p. 573, C., emendavi et illustravi annot. 276 et in Symbol. in Epiph. p. 57. Quod ego pro vulg. προςθεὶς reponi iussi προθείς, tacite reposuit Dindorf.

642 Origenistas, qui animas ante corpora peccasse statuebant, Methodius h. l. refellit oratione partim conformata ad disputationem, qua Plato Legg. ll. citt. eos refutat, qui res inanimas pro causis rerum omnium habebant. Videamus de singulis verbis. Θαῦμα ... καὶ ἔκπληξις Noster pro θαύματα ap. Platonem, qui pluralis ad illud genus pertinet, quod Bernhardyus Synt. Graec. p. 62 sq. illustravit. Nam sufficiebat per se positum θαῦμα. Conf. Homericum θάμβος δ' ἔχεν εἰςορόωντας. Pro vulg. μὲν Dindorf. cum cod. Ven. μὲν οὖν, ut est ap. Platonem. Illa: τοῖς π. τ. λ. αὐτῶν, Methodius de suo adiecit. Αὐτῶν, ut proximum ὑπεδύετο, perperam omissum est in cod. Ven. Dativus ex verbo ὑπεδύετο pendens ap. Plat. deest; sed facile intelligitur πᾶσι ante seqq. ὅσοι .. ἥπτοντο. Mox de translato ἀνατρέπειν vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 580 et Symbol. in Epiph. p. 45. Cod. Ven. male ἀνατρέψαι. In proximis τε (τὸ cod. Ven. pessime) post λοιδορήσεις magis placet quam γε, quod est ap. Plat., ubi Bekker. haec annotavit: $\frac{\gamma}{\tau\varepsilon}$ ΑΩ, τε υ. Quum enim usitata sint καὶ μὲν δὴ — γὲ et καὶ μὴν — γέ, insolitum accidit γὲ post καὶ δὴ καὶ illatum. Iterato autem τὲ copulantur λοιδορήσεις et ἄλλα ἀνόητα εἰπεῖν, quae arte cohaerent, commixta duplici structura verbi ἐπέρχεσθαι, in mentem venire, cuius subiectum tum nominativo nominis, tum infinitivo verbi efferri solet. Vid. annot. 588. Deinde ἀπεικάζουσι Noster quam ἀπεικάζοντας dicere

ὑπεδύετο καὶ κατάπληξις — (B.) —. — *πάλιν ἀνέτρεψαν τὸν λόγον, ἑαυτοὺς δὲ πολὺ μᾶλλον.* — —. *καὶ δὴ καὶ λοιδορήσεις τε ἐπῆλθον αὐτοῖς, δεσμοῖς ἀπεικάζουσι καὶ πέδαις τὸ σῶμα, ἄλλα τε ἀνόητα εἰπεῖν.* (C.) *νῦν δέ, ὅπερ εἴρηται, πᾶν τοὐναντίον ἔχει.*

P. 575, C. (*ἡ ψυχή*) *εὐάλωτος* (*τῇ ἁμαρτίᾳ*) [643].

P. 575, D. *πῶς μᾶλλον ἐντρυφᾷ καὶ ἀκολασταίνει μετὰ σώματος* [644];

P. 576, A. *τὸ .. ἀποθανεῖν καὶ χωρισθῆναι τοῦ σώματος ἐλευθερωθῆναι* (*ἐστίν*) [645].

P. 576, A. *ἀπέδειξε ... ὁ λόγος* [646].

P. 576, A. *Ἤρκει μὲν οὖν .. ἀποδείξαντα πρὸ τῆς παραβάσεως τὸν πρωτόπλαστον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος ὄντα* [647] *καταπαύειν* (B.) *τὸν περὶ τούτων ἐνταῦθα λόγον* [648]. *κἀγὼ μὲν νῦν ἐπὶ κεφαλαίων αὐτὰ διεξέρχομαι* [649] —.

ἅπανθ' ὡς εἰπεῖν ἔπος (C.) *ἀνέτρεψαν πάλιν, ἑαυτοὺς δὲ πολὺ μᾶλλον.* — —. *καὶ δὴ καὶ λοιδορήσεις γε ἐπῆλθον ποιηταῖς, τοὺς φιλοσοφοῦντας κυσὶ ματαίαις* (D.) *ἀπεικάζοντας* ..., *ἄλλα τε ἀνόητ' εἰπεῖν. νῦν δέ, ὅπερ εἴρηται, πᾶν τοὐναντίον ἔχει.*

Phaedr. 240, A. *οὔτ' εὐάλωτον ὁμοίως ... ἡγήσεται.*

Gorg. 492, C. *τρυφὴ καὶ ἀκολασία* cet.

Phaed. 114, B. *οἱ τῶνδε ... τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοι.*

Phil. 35, D. *ἀποδείξας ... ὁ λόγος.* al.

Soph. 261, A. *τὸ ψεῦδος ὂν ἀποδείξωμεν* (cf. 261, B. *ψεῦδος ὡς ἔστι ... ἀποδεῖξαι*). al.

Phil. 66, C. *κινδυνεύει .. ὁ ἡμέτερος λόγος ἐν ἕκτῃ καταπεπαυμένος εἶναι κρίσει.* Phaed. 228, D. *ἐν κεφαλαίοις ἕκαστον ἐφεξῆς δίειμι.*

---

maluit, participio ad praegressum *ποιηταῖς* relato neque vitata dativorum cumulatione molesta. Contra ap. Plat. *ἀπεικάζοντας*, quod pro vulg. *ἀπεικάζοντες* e codd. *ΑΞΩ*fr receptum est, magis ad *εἰπεῖν* quam ad *ποιηταῖς* refertur, haud aliter ac si *λοιδορεῖν*, non *λοιδορήσεις* praecedat. Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 581. Quod H. Stephanus coniecit *ἄλλα τε ἀνόητα* (vulg. *ἄλλα ταῦτ'*), habent *γρ ΑΩ* et hodie receptum est; confirmat Methodius. Astius ex coniect. *ἄλλα τε τοιαῦτ'*: Stallbaum. *ἄλλα τε αὖ ἀνόητα* cum cod. *Ω*. Ceterum de sententia verborum *δεσμοῖς ... τὸ σῶμα* vid. annot. 486.

643 *Εὐάλωτος*, facilis captu, est *ἅπαξ λεγόμενον* ap. Platon. inque sermone Lysiano sensu amatorio usurpatur Phaedr. l. c. A Nostro *εὐάλωτος* translate dicitur, qui vitiis non capitur. Contrarium in sensum *ἀνάλωτος* transferri solet. Cf. Elias Cret. Comm. in Greg. Naz. col. 889 (f. 319 v. s. 320 r. s.) ibique annot. 2.

644 *Ἐντρυφᾶν*, quod alias dativum adsciscit, h. l. absolute dicitur de anima, quae luxuriae se ingurgitat. *Ἀκολασταίνειν*, quod exstat Symp. p. 223. 250. 281 et ap. Epiphan. p. 585, B. recurrit, ap. Platon. satis frequens est. Vid. Ast. Lex. T. I, p. 77. *Ἐντρυφᾶν* et *ἀκολασταίνειν*, ut ap. Plat. Gorg. l. c. *τρυφὴ* et *ἀκολασία*, coniunguntur secundum notum illud: *κόρος ὕβριν τίκτει* (v. annot. in Eliam Cret. col. 884, 4), ad quod propius etiam accedunt verba Platonis Gorg. p. 525, A. *τρυφῆς καὶ ὕβρεως* cet. Ceterum Dindorf. cum cod. Ven. *μετὰ τοῦ σώματος* pro vulg. *μετὰ σώματος*. Tu cf. p. 565, B. *δίχα σώματος* et *ἄνευ σώματος*.

645 Animam morte in libertatem vindicari, Platonis est sententia, aliis verbis expressa Phaed. l. c. Conf. Aur. Carm. vs. 70, ad quem Hierocl. Comment. p. 312 Warren. *ἐλεύθερον δέ, ὡς ὑλικῶν παθημάτων καθαρόν.*

646 *Λόγος* tamquam persona *ἀποδεικνύναι* dicitur, ut ap. Plat. Phil. l. c., ubi haec insequuntur: *ὁ λόγος αἱρεῖ* — et *φαίνεται βούλεσθαι δηλοῦν ὁ λόγος.* Omnino familiare est Platoni, *λόγῳ*, i. e. rationi vel orationi, personae quasi et agendi vim tribuere. Vid. annott. in Eliam Cret. col. 774 (8). 821 (6).

647 *Ἀποδεικνύναι*, probare, apud Plat. nunc cum *ὡς* vel *ὅτι*, nunc, ut nostro loco, cum accus. substantivi et participii construitur. Utraque structura in eadem sententia cernitur Soph. ll. citt. Alia exempla Ast. Lex. T. I, p. 230 sq. per saturam dedit. Aliter ac Plato, Noster p. 576, C. *εἰ σὺ μὴ οὕτως αὐτὰ ἀπέδειξας ἔχειν.* Conf. annot. 777.

648 Formula *καταπαύειν τὸν λόγον* sumta est ex Plat. Phil. l. c., ubi respicitur, qui praecedit Orphei versus: *Ἕκτῃ δ' ἐν γενεᾷ καταπαύσατε κόσμον ἀοιδῆς.* Alias *καταπαύειν*, finire, ap. Plat. non exstat. Male cod. Ven. *κατάπαυσιν τὸν λόγον*.

649 *Μὲν νῦν* Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. *νῦν μέν*. Recte, quum desit *ἔπειτα δέ*, ad quod *νῦν μὲν* referatur, particula *μὲν* autem in *κἀγὼ μὲν* affirmandi vim per se habeat. Vide Ast. Lex. Plat. T. II, p. 302 meque ad Eliam Cret. Comment. in Gregor. Naz. col. 839 (3). Dein male cod. Ven. *ἐπὶ κεφαλαιῶν* et *διεξερχόμενος*. *Ἐπικεφαλαιῶν* Oehler. Addend. p. 665 et Dindorf. Annot. p. 787 coniecerunt. Sed *ἐπὶ κεφαλαίων* — *διεξέρχομαι* i. q. *ἐν κεφαλαίοις* — *δίειμι* Phaed. l. c. Adverbiorum instar (Lat. summatim) a Platone usurpantur *ἐν κεφαλαίῳ* et *ἐν κεφαλαίοις*, prius saepe, parce posterius; *ἐπὶ κεφαλαίων* eidem inusitatum. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 325 et Lex. Plat. T. II, p. 181. Neque vero *ἐπικεφαλαιοῦν* ap. Plat. exstat. *Κεφαλαιοῦσθαι*, summatim describere, est Platonis *ἅπαξ λεγόμενον*, Pol. IX, p. 576, B., ex quo Methodius compositum *ἀνακεφαλαιοῦσθαι* effinxit Homil. in Symeon. et Annam. p. 58 Pantin. *ταῦτα ... ἀνακεφαλαιούμενος ὁ προφήτης πρὸς τὸ σαφέστερον.* Pantinus recte vertit: summatim repetens; est enim *ἀνακεφαλαιοῦσθαι* i. q. *ὡς ἐν κεφαλαίοις πάλιν ἐπανελθεῖν* ap. Plat. Tim. p. 19, A. — Post paulo Method. ap. Epiph. p. 576, B. *ἵνα μὴ τὴν συμμετρίαν ἐκβαίνω τῶν λόγων.* *Ἐκβαίνειν* c. acc. est migrare, violare. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 654.

P. 576, B. *πάρεστι*[650] *γὰρ ἤδη σκοπεῖν ὑμᾶς — ὅτι —.*	Gorg. 448, A. *πάρεστι τούτου πεῖραν … λαμβάνειν.* al.
P. 576, B. *κἂν εἰ ὁ γενναῖος οὗτος ἰατρὸς τῶν ῥητῶν*[651] *… πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ τὸν νοῦν ἐβιάσατο* (C.) *μεταπλάσαι τοῦ ἀποστόλου, ἀνίατρόν τι παθὼν λίαν καὶ παιδικόν*[652].	Pol. II, 363, A. *ὁ γενναῖος Ἡσίοδός τε καὶ Ὅμηρος.* al. Prot. 340, E. *καὶ εἰμί τις γελοῖος ἰατρός.* Pol. V, 451, A. *παιδικὸν γὰρ τοῦτό γε.*
P. 578, D. *καθάπερ ἀδηφάγα θρέμματα κάτω περὶ τὴν βορὰν μόνον καὶ τὰς τραπέζας ἀσχολούμενα*[653].	Pol. IX, 586, A. *βοσκημάτων δίκην κάτω ἀεὶ βλέποντες καὶ κεκυφότες εἰς γῆν καὶ εἰς τραπέζας.*
P. 580, A. *πᾶς ὁ ὄγκος οὗτος τοῦ σκηνώματος ἡμῶν*[654].	Tim. 62, C. *ὅσα τινὰ ὄγκον σώματος ἔχει.*
P. 581, C. *ὅπως τελέως ἐκτέμνωμεν Ὕδραν*[655].	Pol. IV, 426, E. *τῷ ὄντι ὥςπερ Ὕδραν τέμνουσι.*
P. 581, C. *ἴωμεν δὴ οὖν ἐφ᾽ ἃ τὸ πρῶτον … προήχθημεν εἰπεῖν*[656].	Phaed. 78, C. *Ἴωμεν δή, ἔφη, ἐπὶ ταῦτα, ἐφ᾽ ἅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν λόγῳ.*

---

650 *Πάρεστι* i. q. *ἔξεστι* ap. Plat. Gorg. l. c. et alias. Vid. Ast. Annott. in Gorg. p. 13, qui exemplum, ex Theaet. p. 186, B. ibi allatum, neglexit Lex. Plat. T. III, p. 54. Noster Symp. p. 188. *ἀλλ᾽ οὐδέ σοι πάρεστιν ἐπιδεῖξαι —.* Sic VB. P. C.: *οὐδέν σοι* A. male.

651 In reprehensione *γενναῖος*, egregius, eximius, cum ironia usurpatur, ut a Platone Pol. l. c. et alias. Qui de hoc vocis usu monuit Astius Lex. Plat. T. I, p. 377, parum recte fecit, quod locos huc pertinentes a reliquis non separavit. Cf. Clem. Alex. Strom. II, p. 490. Pott. *ὁ γενναῖος οὗτος γνωστικός. Ἰατρὸς τῶν ῥητῶν*, medicus sacrorum verborum, Origenes iocose vocatur, quod Apostoli verba Rom. 7, 12 suam ad mentem interpretando corrigere iisque quasi mederi sit ausus. Pari ioco Socrates, alius sententiam corrigere studens, cum *ἰατρῷ* se comparat ap. Plat. Prot. l. c. Ceterum *κἂν εἰ* Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. *κἂν*. Optime; vid. Ast. Annott. in Plat. Protag. p. 191 sq. et Lex. Plat. T. II, p. 138 sq.

652 Ista: *ἀνίατρον … παιδικόν*, in seqq. ita explicantur, ut Origenes, neglecta scripturae serie, eam membratim concidisse et mutilasse dicatur. Vulgatum *ἀνίατον*, insanabile, a re alienum est: neque enim medicus, qui rem male gerit, *ἀνίατόν τι παθεῖν* dici potest. Parum placet *ἀνόητον*, quod ab Oehlero receptum nollem. Quod Petavius legendum coniecit *ἀνίατρον*, medico indignum, sententiae unice est accommodatum et cum voce *παιδικόν*, puerile, (cf. Pol. l. c.) optime congruit. Conf. Prot. l. c. *εἰμί τις γελοῖος ἰατρός· ἰώμενος μεῖζον τὸ νόσημα ποιῶ.* Ceterum totum periodi membrum: *κἂν … παιδικόν*, male vulgo *τελείᾳ* ab antegressis dirimitur, quum ante *κἂν*, tametsi, nonnisi *ὑποστιγμῇ* interpungendum sit.

653 Amplificandis Apostoli verbis Phil. 3, 19. 1 Cor. 15, 32 haec Noster adiecit, haud ille immemor Platonis verborum Pol. l. c. Vid. Animadvss. in Basil. I, p. 75 sqq. *Θρέμματα* optime cod. Ven. et cum eo Dindorf. pro vulg. *σώματα*. Conf. *βοσκημάτων δίκην* ap. Plat. l. c. et Aelian. ap. Suid. v. *Θρέμματα*, quem laudavi Animadvss. in Basil. I, p. 76. Dein recte Dindorf. cum cod. Ven. *καὶ τὰς τραπέζας* pro vulg. *καὶ τραπ.*

654 *Ὄγκος* h. l. est moles, ut ap. Plat. Tim. l. c. et alias. Sic Method. ap. Phot. cod. 234. p. 297, *a*. 7. *τὸν ὄγκον .. τῶν δένδρων*, lin. 19. *εἰς τὸν .. ὄγκον τῆς δρυάδος*, lin. 29. *τὸν ὄγκον αὐτῶν* (sc. *τῶν δένδρων*), et ap. Epiphan. p. 572, C. *ὄγκον τοσοῦτον .. ὕδατος.* Hermes Trismeg. ed. Paris. p. 46 sq. *ὅταν δὲ ὀγκωθῇ τὸ σῶμα καὶ κατασπάσῃ αὐτὴν* (sc. animam) *εἰς τοὺς τοῦ σώματος ὄγκους*, ubi advertas verbum *ὀγκοῦσθαι*, in molem surgere, quo Hermes saepe alias utitur. Idem *παραδόξως* p. 91. *εἰ δέ τις ἔστι καὶ νοητὴ οὐσία, αὕτη ἐστὶν ὁ τούτου* (sc. Dei) *ὄγκος.* Vide Ast. Lex. Plat. T. II, p. 408, Philippsoni *Ὕλην ἀνθρωπίνην* p. 193 meaque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. ed. Krabing. p. 204 sq. Ceterum *σκήνωμα* i. q. *σῶμα*. Vid. annot. 98.

655 *Ἐκτέμνειν Ὕδραν* Methodius dicere maluit, quam quod ap. Plat. Pol. l. c. reperitur *τέμνειν*, nimirum ut ostenderet, se perniciosam Origenis doctrinam (hanc enim *Ὕδραν* vocat) prorsus refutatum ire. Alias, ut ap. Plat. l. c., *Ὕδραν τέμνειν* dicuntur, qui vano conatu aliquid monstri vel mali tollere student. Vid. Ast. Comment. in Plat. Polit. p. 485. De Arcesilao semetipsum refellente Numenius ap. Euseb. P. E. XIV, 6. p. 730, D. *ἦν οὖν Ὕδραν τέμνων ἑαυτὸν καὶ τεμνόμενος ὑφ᾽ ἑαυτοῦ.* Similitudine Herculis Hydram Lernaeam opprimentis in declaranda refutatione Sophistarum Plato usus est Euthyd. p. 297, C., cuius loci Methodius haud immemor fuisse videtur. Ceterum cod. Ven. *ἐκτέμομεν*, i. e. *ἐκτέμωμεν*.

656 In vulg. lectione: *ἴωμεν δὴ οὖν ἃ τὸ πρῶτον* cet. Petavius *ἐπὶ* vel *εἰς* ante *ἃ* excidisse suspicatus est. Ego *ἐφ᾽ ἃ* scripsi, sicut scribi iussi Symbol. in Epiph. p. 58, secutus Platonicum loquendi usum, quo *ἰέναι ἐπί τι* dicitur, qui argumentum disputando aggreditur. Cf. Phaed. p. 100, B. *εἶμι πάλιν ἐπ᾽ ἐκεῖνα* cet. Pol. V, p. 473, C. al. Hoc sensu *ἴωμεν ἐπὶ —*, ut nostro loco, dicitur Pol. VII, p. 532, D. *ἐπ᾽ αὐτὸν δὴ τὸν νόμον ἴωμεν*, et Phaed. loco e regione posito. *Ἐφ᾽ ἃ* ap. Method. breviter dictum pro *ἐπὶ ταῦτα, ἃ —.* Vid. annot. 531. Illa autem: *ἃ τὸ πρῶτον προήχθημεν εἰπεῖν*, sic vertenda sunt: quae ut initio diceremus, adducti sumus. *Προάγειν*, impellere, adducere, c. infin. exstat ap. Plat. Legg. II, p. 666, C. Negligentius Nostri verba ita refert Photius cod. 234. p. 294, *a*. 24. 25. Bekk. *ἴδωμεν δὲ τί ἦν ὅπερ πρῶτον* cet., neque erat, quod Combefisius apud Galland. p. 786 (1) et Gatakerus, ab Oehlero laudatus, Adverss. Misc. p. 806 *ἴδωμεν* pro *ἴωμεν* ex Photio reponi iuberent. Nam quod etiam cod. Venet. *ἴδωμεν* habet: librario, uti Photio, fraudi fuisse videtur elegantia et brevitas verborum *ἴωμεν — ἐφ᾽ ἃ —.* Itaque *ἴδωμεν* ab Oehlero et Dindorfio receptum nollem. Ceterum receptae a nobis lectioni illud opitulatur, quod verbis *δὴ οὖν* (Phot. *δὲ* de suo dedit) respiciuntur praegressa: *εἰς τὸ προκείμενον πάλιν ἐπανελεύσομαι.*

P. 581, D. *ἐκτός τε ἐπιθυμίας διήγομεν, οὐ γινώσκοντες ὅλως ἐπιθυμίας ἀλόγου προςβολάς*[657], *βιαζομένης ἡμᾶς ἑλκτικαῖς*[658] *ἡδονῶν περιαγωγαῖς*[659] *πρὸς ἀκρασίαν.*

P. 582, A. *τὸ .. ἐπιθυμῆσαι οὐχὶ ἐπὶ τῶν παρόντων καὶ ὑποκειμένων ἐν ἐξουσίᾳ πίπτει, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῶν παρόντων μέν, μὴ ὄντων δὲ ἐν ἐξουσίᾳ. πῶς γὰρ οὐ μὴ κεκώλυταί τις μηδὲ ἐνδεής ἐστι, τούτου ἐπιθυμεῖ καὶ ἐρᾷ*[660]; — (B.) —. *οὐ γὰρ ὧν ἔχει καὶ ὧν ἐξουσιάζει καὶ κέχρηται αὐτοῖς ὁ ἐπιθυμῶν ἐπιθυμεῖ, ἀλλ᾽ ὧν κεκώλυται καὶ ἀφήρηται καὶ οὐκ ἔχει.*

P. 582, C. *οὐ δοθείσης .. τῆς ἐντολῆς ἄπρακτος ἦν ἡ ἁμαρτία*[661].

P. 582, D. *ἵνα ... ἀπήμονα καὶ μακαριστότατον δι᾽ αἰῶνος καὶ ἀεὶ θάλλοντα πρὸς ἀθανασίαν βίον ἔχω*[662].

Phaedr. 238, A. *ἐπιθυμίας ... ἀλόγως ἑλκούσης ἐπὶ ἡδονάς.* Pol. VII, 523, A. *ἑλκτικῷ ὄντι παντάπασι πρὸς οὐσίαν.* VII, 518, D. *τῆς περιαγωγῆς.*

Symp. 200, A. *πότερον ὁ ἔρως ἐκείνου οὗ ἔστιν ἔρως, ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ ἢ οὔ; Πάνυ γε, φάναι. Πότερον ἔχων αὐτὸ οὗ ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, εἶτα ἐπιθυμεῖ τε καὶ ἐρᾷ, ἢ οὐκ ἔχων; Οὐκ ἔχων, ὡς τὸ εἰκός γε, φάναι. Σκόπει δή, εἰπεῖν τὸν Σωκράτη, ἀντὶ τοῦ εἰκότος εἰ ἀνάγκη οὕτως, τὸ ἐπιθυμοῦν ἐπιθυμεῖν οὗ ἐνδεές ἐστιν, ἢ μὴ ἐπιθυμεῖν, ἐὰν μὴ ἐνδεὲς ᾖ.* cet.

Prot. 345, C. *ἐς ἄπρακτον ἐλπίδα.*

Xenoph. Mem. II, 1, 33. ... *τὸν ἀεὶ χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι. τοιαῦτά σοι ... ἔξεστι διαπονησαμένῳ τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν κεκτῆσθαι.*

---

657 Photius cod. 234. p. 294, *a*. 29. 30. Bekk. haec verba, omissis nonnullis, quae ap. Method. praecedunt, ita refert, ut *δέ*, quod cod. Ven. item habet, pro *τε* scribat et *ἀλόγου* omittat; sed *τε* ad praegressa orationem annectit, et *ἐπιθυμία* rite vocatur *ἄλογος*. Vid. annot. 636. Idem tamen pro vulg. *προςβολαῖς* recte *προςβολάς*, quod Petavius coniecit et Dindorf., praeeunte Oehlero, ex cod. Venet. recepit. Voce *προςβολὴ* Methodius cupiditatis et Diaboli appulsus quasi et incursus declarare solet. Cf. p. 565, A. *τὰς περὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γαστρὸς προςβολάς*, et p. 588, B. *ἐκ προςβολῆς ... τοῦ πονηροῦ.* Ceterum hunc locum attigi in Symbol. in Epiphan. p. 58.

658 *Ἑλκτικὸς* est *τῶν ἅπαξ λεγομένων* ap. Platonem, qui Pol. l. c., voce in meliorem partem usus, *ἑλκτικὸν πρὸς οὐσίαν* vocavit *μάθημα*, quod vim habet animum ad vera trahendi. Contra Methodius vocem in libidinis et cupiditatis illecebris posuit. Cf. p. 588, B. (*ὁ νόμος ὁ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ νοός*) *παντάπασι πρὸς ἡδονὰς ὢν ἑλκτικός.* Parile adiectivum est *ἑλκυστικός*, quod sensu amatorio dictum Victorius VV. LL. 12, 7 illustravit. Verbum *ἕλκειν*, unde *ἑλκτικὸς* effomatum, Plato ambigue, nunc de veri studio, nunc de cupiditatibus, ut Phaedr. l. c., usurpavit. Vid. Creuzer. Annot. in Plotin. De Pulcr. p. 249. 251. Id quod est *ἐξέλκειν* cupiditatibus et malignis geniis tribuit Methodius p. 586, D. *τοὺς ἐξέλκοντας* [*ἡμᾶς*] *εἰς πάθη* (*ἡμᾶς* om. Phot. cod. 234. p. 295, *b*. 15. et Leontius ap. Mai. Script. Vet. Nov. Coll. T. VII, p. 104), et p. 588, B. (*νόμον*) *εἰς τὰς ἐμπαθεῖς ἐξέλκοντα ... φαντασίας.* Adde Epiphan. p. 1067, A. *ἕκαστος δὲ πειράζεται ἐκ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος.* De verbis *μεθέλκειν* et *περιέλκειν*, a Methodio pariter translatis, vid. annot. 429. Posterius reponendum pro *παρέλκειν* ap. Method. Phot. cod. 234. p. 301, *a*. 35. 36. *εἰ μὲν οὖν ὑπὸ ἀλόγου οὐ παρείλκετο ὅλως ἐπιθυμίας.* Contra *ἐφέλκεσθαι* in meliorem partem usurpatur p. 590, A., ubi vid. annot. 702.

659 Voce *περιαγωγὴ* Plato uno Politiae loco citato, idque in meliorem partem, usus est, nimirum in declaranda animi conversione ad divina. Vid. annot. 779. Methodius vocem ad voluptatum illecebras transtulit. Atque sic idem verbum *περιάγειν* posuit p. 583, D. *τῆς ψυχῆς τοῖς λογισμοῖς περὶ πολλὰ περιαγομένης.*

660 *Τούτου τοῦ* male cod. Ven. Scripturae discrepantia ap. Phot. cod. 234. p. 294, *a*. 36—40. Bekk. haec est: *οὐχί*) *οὐκ*, quod Dindorf. ex cod. Ven. recepit. — *δὲ ἐν*) *δ᾽ ἐν*. — *μηδὲ ἐνδ.*) *μηδ᾽ ἐνδ.* — *ἐπιθυμεῖ καί*) om., uti monui Symbol. in Epiph. p. 59. Quorum tamen nihil Epiphanii lectionibus praetulerim. Nam *ἐπιθυμεῖ καὶ* Photius brevitatis causa omisit; *οὐχὶ* autem significantius est quam *οὐκ*, et *δὲ* post *μέν*, ut *μηδὲ* post *μή*, sua quadam vi, neglecta elisione, ponitur. Combefisius ap. Gallandium Bibl. PP. T. III. p. 785, B. in Photianis recte scribit *μηδὲ ἐνδ.* Praeterea idem *ἀλλὰ ἐπὶ* pro *ἀλλ᾽ ἐπὶ* ap. Epiph. et Phot.; tu vide annot. 501. Peius etiam Dindorf. in seqq. *ἀλλὰ ὧν* pro vulg. *ἀλλ᾽ ὧν*. *Καὶ* ante *κέχρηται* cod. Ven. male omittit. *Αὐτοῖς*, relicta structura relativa, pro *οἷς* positum est; deinde illa structura ita renovatur, ut *ἃ* ante *ἀφήρ. καὶ οὐκ ἔχει* ex *ὧν κεκώλυται* cogitatione supplendum sit. De pronomine *αὐτὸς* post *ὃς* illato vid. Matthiae. Gr. §. 472, d. Idem V. D. relativum pronomen duplici casu cogitandum illustravit Gr. §. 428. 2. et §. 474, d. Utrumque structurae genus Bernhardyus Synt. p. 304 amplexus est. Ceterum totius loci sententia mere est Platonica, quippe petita ex Symp. l. c. Vid. annot. 363.

661 Id est: irritum esset peccatum. *Ἄπρακτος* tum de hominibus ignavis, tum de rebus irritis et inutilibus dicitur. Vid. Dorvill. ad Charit. p. 296 ed. Lips. Posteriore sensu vox poëtis praesertim usitata est; verbi causa conf. Simonidea ap. Plat. Prot. l. c. Alia exempla, etiam ex solutae orationis scriptoribus, Usterius ad Plutarch. Consolat. ad Apollon. p. 36. 73 attulit. Adde Krabinger. ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 336. Methodius voce, a Platone nunquam adhibita, usus est in explicandis Apostoli verbis Rom. 7, 8. *χωρὶς γὰρ νόμου ἡ ἁμαρτία νεκρά.* In fragmento Methodii ap. Allat. Diatr. de Methodior. scriptis p. 350 ed. Rom. *ἄπρακτος* et *ἀνενέργητος* ex aequo sunt posita.

662 Haec Photius cod. 234. p. 294, *b*. 18—20. Bekk. affert, omissis tamen illis: *ἀπήμονα — αἰῶνος.* Tu de voce *ἀπήμων* vide annot. 205. Locutionem *μακαριστὸς βίος* habet Plato Pol. V,

P. 583, A. *μὴ γὰρ οἰώμεθα ὅλως ἀνωφελές τι ποιεῖν ἢ βλαβερὸν τὸν θεόν*[663].

P. 583, B. *εἰς τὸ ... ἐναπομάξασθαι κῆρας ὀλέθρου αἰτίας*[664].

P. 583, B. *πόῤῥω .. ἐπιθυμίας ἀλόγου καὶ ἁμαρτίας ἐσκήνωται*[665] *τὰ πνευματικά.*

P. 583, C. *τὸ κακὸν καὶ ἐνιζάνει*[666]

Pol. II, 379, B. C. ... *τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.*

Legg. XI, 937, D. *τοῖς πλείστοις αὐτῶν (τῶν καλῶν) οἷον κῆρες ἐπιπεφύκασιν.*

Pol. X, 610, E. *οὕτω πόῤῥω που ... ἐσκήνωται τοῦ θανάσιμος εἶναι.*

Symp. 196, B. *ἀνανθεῖ ... καὶ σώ–*

---

p. 465, D.; sed Methodius non dubium est quin Prodici ap. Xenoph. verba de virtutis gloria immortali ad vitam beatorum aeternam transtulerit. Cum Nostri verbis: *μακαριστότατον βίον*, conf. praesertim illa: *τὴν μακαριστοτάτην εὐδαιμονίαν*. Itaque *μακαριστότατον* a Dindorfio mutatum nollem in *μακαριστόν*, quod habet cod. Ven. Adfinem superlativum *μακαριώτατος*, quo Plato bis est usus (vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 271), obiter restituamus Methodio ap. Mai. Vet. Script. Nov. Collect. T. IX, p. 680. *τραπέντων ἡμῶν καὶ μεταναστευσάντων ἀπὸ τῆς μακαριότητος* (leg. *μακαριωτάτης*) *ἐκείνης καὶ ἀκινδύνου ζωῆς*. Ceterum Combefisius, a me notatus Symbol. in Epiph. p. 59, apud Gallandium Bibl. PP. T. III, p. 786, A. genuinam Photii scripturam *ἀεὶ θάλλοντα* in *ἀειθάλλοντα* corrupit. Tu cf. Xenoph. l. c. *τὸν ἀεὶ χρόνον θάλλουσι*. — Statim post Method. ap. Epiphan. p. 582, D. (*ἡ παραίνεσις τοῦ θεοῦ*) *ἀθετήσαντι αὐτὴν εἰς θάνατον ἀπέβη καὶ καταδίκην*. *Ἀποβαίνειν εἴς τι*, abire in —, est exsistere, ut ap. Plat. Pol. IV, p. 425, C.

663 Locus exstat ap. Phot. cod. 234. p. 294, *b*. 28. 29. Bekk., ubi *ὅλως* omissum et *ποιεῖν* ante *τὸν θ.* positum. Sed *ὅλως* corroborat sententiam Platonicam, de qua vid. annot. 366, et *ποιεῖν* traiectum est more Methodiano. Quod Combefisius apud Gallandium p. 786, B. et Bekkerus in Phot. rescripserunt *οἰώμεθα* (vulg. *οἰόμεθα*), confirmat Methodius Epiphanii.

664 Verborum tenor ap. Method. hic est: *ὅτι μὴ ἡ ἐντολὴ τοῦ θεοῦ εἰς τὸ καταδουλωθῆναί με ἐγένετο τῇ φθορᾷ καὶ ἐ. κ. ὀ. αἰτίας*. *Γίγνεσθαι εἴς τι* h. l. est alicui rei fieri s. causam alicuius rei fieri. Excerptor Photii, sive non intellecta hac dictione, sive brevitatis studio ductus, haec ita contraxit cod. 234. p. 294, *b*. 32. 33. Bekk., ut verba *καὶ ἐναπομ. κῆρας ὀλ.* omitteret et *αἰτία*, quod ad *ἐντολή* refertur, pro *αἰτίας* scriberet. *Αἰτία* cod. Ven. quoque habet. Sed Graece vix dicitur *αἰτίαν* vel *αἴτιον γίνεσθαι εἴς τι*, unde nollem ab Oehlero et Dindorfio receptum *αἰτία*, quod Combefisius (vid. Galland. B. PP. T. III, p. 786, 1) apud Epiphanium ex Photio reponi voluit, idcirco a me notatus Symbol. in Epiph. p. 59. Recte vero *ὀλέθρου αἰτίαι* dicuntur *κῆρες*, voce Homerica *κῆρες* sensu morali usurpata, ut ap. Plat. Legg. l. c. Vid. Ast. Animadvss. in Legg. p. 541 et Lex. Plat. T. II, p. 183. De figurato *ἐναπομάττεσθαι* vid. annot. 343.

665 *Ἐσκήνηνται* Photius cod. 234. p. 294, *b*. 38. 39. Bekk. male, ut videtur; vid. annot. 141. *Ἐσκήνηται*, emendato Photio, scripsit Combefisius ap. Gallandium Bibl. PP. T. III, p. 786, C., quam ipsam scripturam Schneiderus ap. Platon. Pol. l. c. ex parte codicum mss. loco vulgatae *ἐσκήνωται* recepit, quum *σκηνᾶσθαι, κατασκηνᾶσθαι* Platoni usitatae sint formae. Vid. Schneider. ad Civit. T. III, p. 257, *a*. Sed cum altera parte codicum Platonis, qui *ἐσκήνωται* exhibent, et Epiphanii Methodius stat, et Atticorum consuetudo, qui forma *σκηνόω* haud ita raro usi sunt, aliter ac visum Thomae Magistro. Vid. VV. DD. ad Thom. Mag. p. 798. Scripturae discrepantiam attigi Symbol. in Epiph. p. 60. Exquisita autem est metaphora, qua *πόῤῥω τινὸς ἐσκηνῶσθαι* (sive mavis *ἐσκηνῆσθαι*), longe ab aliqua re habitare, dicuntur, quae cum aliqua re nihil commune habent totoque coelo ab ea discrepant. Eodem sensu *ἀποσκηνοῦν* translate usurpatur. Elias Cret. Comment. in Gregor. Naz. col. 774. (fol. 25, r. i.) *μακρὰν τῆς θείας καὶ ἀπαθοῦς φύσεως φθόνον ἀποσκηνοῦν*. Vid. Wyttenbach. Ind. Plutarch. h. v. Similis est metaphora verbi *ἀπῳκίσθαι*. Method. Symp. p. 171. Allat. (*ἀγαθόν*) *ἡδονῆς καὶ λύπης ἀπῳκισμένον*, et p. 219. *τοὺς ἀστέρας εἶναι θεῖα καὶ μακρὰν ἀπῳκίσθαι κακίας* (ita P. C.; male A. *ἀπῳκεῖσθαι*). Paulo longius dissita sunt, sed tamen in eundem censum veniunt translata *ἐληλάσθαι, ἀπεληλάσθαι*. Plutarch. De Is. et Os. cap. 54. *καταλαμβάνει τὸ ἄτακτον αὐτὰς καὶ ταραχῶδες ἐνταῦθα, τῆς ἄνω χώρας ἀπεληλαμένον*. Plotin. IX, 6. p. 762, C. *ὅςτις οἴεται τὰ ὄντα τύχῃ καὶ τῷ αὐτομάτῳ διοικεῖσθαι καὶ σωματικαῖς συνέχεσθαι αἰτίαις, οὗτος πόῤῥω ἀπελήλαται καὶ θεοῦ καὶ ἐννοίας ἑνός* (cod. Darmstad. *ἀπελήλακται*, fortasse pro *ἀπήλλακται*, male, tacente Creuzero). Alexander Lycopolit. Advers. Manich. IV. p. 78, E. *πάντα .. τὰ κακὰ ἀπὸ τοῦ θείου χόρου ἀπελήλαται, ὁ ζῆλος δὲ μάλιστα καὶ ὁ φθόνος*, quo loco *ἀπελήλαται* i. q. *ἔξω ἵσταται* in fonte sententiae ap. Plat. Phaedr. p. 247, A. In eadem exprimenda Elias Cret. l. c. verbum *ἀποσκηνοῦν* posuit, itemque *ἀπεληλάσθαι* Auctor anonymus Dialogi post Plotin. ed. Creuz. T. II, p. 1447. *ἄτοπον τὴν ἰδίαν καταλειφθεῖσαν τοῖς θεοῖς χώραν, ἐν ᾗ μακαρίως ζωὴν ἀγήρων καὶ πλάνης ἀπηλλαγμένην ἴσχουσι, καὶ ἀρετὴ μὲν οἰκεῖ, φθόνος δὲ ἀπελήλαται, κακίας ἐργαστήριον οἰηθῆναι*. Praeterea cf. Elias Cret. Comment. in Greg. Naz. col. 766. (fol. 14 r. m.) *ἐγγίσαι ... θεῷ, οὗπερ οἱ πολλοὶ μακρὰν ἀπελήλανται*. Rariora sunt exempla translati simplicis *ἐληλάσθαι*. Nicephor. Gregoras epist. ϛ'. p. 13. (Mustoxyd. Anecd. Fasc. 9) *θόρυβος ἅπας ἐλήλαται πόῤῥω Διός τε καὶ κεραυνῶν*. Gemina est apud Latinos metaphora verbi exsulare. Apulei. De Deo Socr. p. 234 ed. Bipont. Opp. T. II.: „Quae omnes turbellae tempestatesque procul a Deorum coelestium tranquillitate exsulant.“

666 *Ἐνιζάνειν*, insidere, adiecto *ἐμπολιτεύεσθαι* explicatur et metaphorice id declarat, quod est insuescere, haud aliter ac Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον ἐνίζειν* Symp. l. c. Metaphora utroque loco eo aptior est, quod hic fucorum simile subsequitur, illic Amor cum ape pulcherrimos quosque flores delibante quodammodo comparatur. Ceterum *καὶ* ante *ἐνιζάνει* Dindorf. ex cod. Ven. adiecit. Ex coniunctis copulis *καὶ — καὶ* prior saepe obliterata reperitur. Vid. annot. in Eliam Cret. col. 771 (1).

καὶ ἐμπολιτεύεται εἰςοικισθὲν[667] *ἐν τῇ σαρκί μου, καθάπερ κηφὴν ἐν κηρίῳ μελίσσης*[668] *περιποτώμενος πολλάκις περὶ αὐτὸ καὶ βομβῶν.*

P. 584, A. *ὁ ἀπόστολος τὸ μὲν κακὸν οὐχ ἥκιστα ... ἐποίει, τὸ δὲ καλὸν ... ἥκιστα*[669].

P. 584, A. *περὶ τῶν ὀθνείων ἐνθυμημάτων*[670].

P. 584, A. *ἃ (ἐνθυμήματα) ἀνατρέπεσθαι χρὴ καὶ ἐπιστομίζεσθαι*[671].

ματι καὶ ψυχῇ οὐκ ἐνίζει Ἔρως. Pol. IV, 424, D. *κατὰ σμικρὸν εἰςοικισαμένη (ἡ παρανομία).* Pol. VIII, 552, C. *ὡς ἐν κηρίῳ κηφὴν ἐγγίγνεται.*

Crit. 52, A. *οὐχ ἥκιστα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα.* al.

Pol. V, 470, B. *τὸ δὲ ἀλλότριον καὶ ὀθνεῖον (λέγω).* al.

Soph. 234, D. *πάντα ... ἀνατετράφθαι τὰ ἐν τοῖς λόγοις φαντάσματα.* Gorg. 482, E. *ἐπεστομίσθη.*

---

667 Offensionem habent vulgatae lectionis verba *ἐμπολιτεύεται εἰςοικεῖσθαι*, sive indistincte leguntur cum Petavio, qui ante *καὶ* virgulam inepte posuit, sive cum Oehlero virgula post *ἐμπολιτεύεται* distinguuntur. Apud Photium, qui locum affert cod. 234. p. 295, *a*. 7. 8, loco vulgati *εἰςοικεῖσθαι*, quod etiam Epiphanius habet, Bekkerus ex corr. A. *εἰςοικῆσαν* recepit, quod tuearis collatis hisce p. 587, C. *τὴν ἁμαρτίαν ... εἰς αὐτὸν εἰςῳκηκέναι.* Nec minus probabile est *ἐνοικῆσαν*, quod Photii cod. B. habet. Vid. Schleusner. Lex. in Nov. Test. ed. IV. T. I, p. 830. v. *ἐνοικεῖν*, et cf. Method. p. 588, A. *κατὰ τὴν ἐνοικοῦσαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ σαρκί.* Verum enimvero et *εἰςοικῆσαν* et *ἐνοικῆσαν* a scriptura Epiphaniana *εἰςοικεῖσθαι* nimis recedit. Quod autem in Excerptis Photianis ap. Combefis. in Galland. B. PP. T. III, p. 786, D. *εἰςοικίσθαι* scribitur: ista soloeca est scriptura. Ne multa, *εἰςοικισθὲν* scribendum puto ex metaphorico verbi *εἰςοικίζειν* usu, de quo cf. Plat. Pol. l. c. (quo uno loco verbum ap. Plat. exstat et mediâ formâ est immigrare, subrepere), Philo Opp. ed. Mang. T. II, p. 444. *φθόνος γὰρ οὐκ εἰςοικίζεται σοφῶν ψυχαῖς*, et Method. ap. Epiph. p. 587, D. *τὴν .. διὰ τῆς ἐπιθυμίας εἰςοικισθεῖσαν εἰς ἡμᾶς ἁμαρτίαν.* Hisce ita perscriptis, vidi, Jos. Scaligerum hanc emendationem occupasse in Hoeschelii Notis in Phot. Bibl., a Bekkero temere neglectis, p. 968, *b*. sq. Qua de re breviter monui Symb. in Epiph. p. 60. Emendationem confirmat cod. Ven., ex quo Dindorf. *εἰςοικισθὲν* reposuit.

668 Comparatione ab Hesiodo Opp. et DD. v. 300 inventa et a Platone Pol. l. c. Legg. X, p. 901, A. adhibita, homines ignavi et sedulorum detrimento nati fucorum similes esse dicuntur, imo etiam fuci vocantur. Anecd. Graec. Bachm. I, p. 277. *Κηφήν· ἀργός. ἄπρακτος. μετέωρος.* Interdum etiam, ut nostro loco, res inutiles bonisque noxiae cum fucis comparantur. De toto hoc loquendi genere cf. Timon Sillograph. ap. Sext. Empir. XI. p. 721. Fabric. *νῦν δ' ἐμὲ λευγαλέαις ἔρισιν εἵμαρτο δαμῆναι, | καὶ πενίῃ, καὶ ὅσ' ἄλλα βροτοὺς κηφῆνας ἐλαστρεῖ* (cui loco adhibeas, quae Musgravius ad Eurip. Bacch. v. 1362 de voce *κηφὴν* monuit). Arrian. Comm. in Epict. Lib. III, c. 22 ante fin. Plutarch. De Rect. Aud. Rat. p. 41, F. (ubi vid. Wyttenbach.) Gregor. Nyss. T. III. p. 22, A. Basil. M. locis a me Animadvss. I. p. 122. annotatis. Procop. Bell. Goth. Lib. II. cap. 7, p. 223, 11. Theophylact. Simoc. Hist. Lib. II. cap. 15. p. 52, B. *κηφῆνος δίκην τοὺς τῆς εὐβουλίας σίμβλους ἠφάνισε καὶ οἷα μελίττης τινὸς τοῦ στρατηγοῦ τοὺς πόνους ληΐζεται.* Theophan. Ceram. Homil. XII. p. 69, D. 70, A. (ubi comparatio cum fucis egregie exornata) XX. p. 134, D. Tzetz. Chil. VIII, 207. Theophylact. Bulgar. Episcop. Epist. XLIII. p. 76 (ubi verbis *ὅς τ' ἄλλα μέν ἐστι κηφήνεσσι κοθούροις* Hesiodus l. c. respicitur) et Epist. LI. p. 85. *Ἆρα δυςχεραίνεις τὸν τῶν πραγμάτων ὄχλον ὡς κηφήνων ἑσμόν, βλιττόντων* (ita Ruhnken. ad Tim. p. 63. pro *βλητт.*) *σοι τὸ μέλι τῆς εἰρηναίας κατὰ νοῦν ἕξεως*, (ubi, ut nostro loco, res noxia cum fucis comparatur). Man. Palaeolog. Oratt. p. 179. 420. Auctor libelli ***Περὶ Ἱππομάχου***, a Cramero in Anecd. Paris. editi, p. 169 binis locis, quorum posterior ita emendandus: *ὧς* (*ὡς* Cram.) *δὲ τῶν χρημάτων καὶ ἐκείνων, ὧν ἕκαστος ἐν τῇ ψυχῇ φέρει τε καὶ ἄγει χρησίμων* (haec ex Plat. Phaedr. p. 279, C.), *ἄξιον τὸ μέρος ἐπιστέλλειν, ἀλλὰ μὴ οἷον κηφῆνας ἀσυμβόλους ἐν μελισσῶν πόλει διαπέτεσθαι, βλίττοντας ἀπὸ* (*ἀμβλίσσοντας ὑπὸ* Cram.) *τῶν μαθημάτων καὶ βιβλίων, ὥςπερ κηρίον, μηδὲν αὐτοὺς τῷ κηρίῳ προςτιθέντας.* Plura cupienti dabunt praeter VV. DD. supra laudatos Hadr. Iunius Proverb. p. 458 sq. Ruhnken. ad Tim. Lex. Plat. p. 157 sq. Jacobs. ad Anthol. Palat. T. I. P. II. p. 401. Ast. Comment. in Plat. Polit. p. 584. Adiect. *κηφηνώδης*, fuci similis, i. e. inutilis et noxius, Ruhnken. l. c. ap. Plat. Pol. VIII. p. 554, B. et Bakius ap. Cleomed. p. 83 annotarunt. — Deinde vulgo: *περιιπτάμενος*. Dindorf. cum cod. Ven.: *περιποτώμενος*. Vid. Lobeck. ad Phrynich. p. 581. *Αὐτό*, quod ad *κηρίον* refertur, pro vulg. *αὐτὸν* scripsi, quod non habet, quo referatur. Verbo *βομβεῖν* in comparatione cum fucis Plato utitur Pol. VIII, p. 564, D., ubi plebecula, quippe fucorum similis, in foro *βομβεῖν* dicitur. Ad nostri loci sententiam proxime accedit, quod Pol. IX, p. 573, A. pravae cupiditates, fucorum instar menti obstrepentes, *βομβεῖν* dicuntur. Voces *βόμβος* et *βομβεῖν* apum proprias Casaubonus in Casaubonianis p. 56 attigit.

669 Cod. Ven. pessime *ποιεῖ* pro *ἐποίει* et *ἦν ἕκαστα* pro *ἥκιστα*. *Οὐχ ἥκιστα* et *ἥκιστα* per *παρίσωσιν* sibi opponuntur, ut *οὐχ ἥκιστα* et *μάλιστα* ap. Plat. Crit. l. c. Quamquam *μάλιστα* reapse idem valet, quod *οὐχ ἥκιστα*, de quo vid. annot. 397. De voce *ἥκιστα*, minime, vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. Voc. Plat. p. 131 et Ast. Lex. Plat. T. II, p. 26 sq.

670 *Ὀθνεῖα ἐνθυμήματα* infra p. 587, C. vocat *λογισμοὺς ἀνοικείους*. Significantur cogitationes pravae et ab insito boni studio alienae. Conf. annot. 382. *Ὀθνεῖος*, quod Pollucis sententiâ III, 4. est *ποιητικώτερον*, apud Platonem Pol. l. c. et alibi exstat. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 411 sq.

671 *Ὅσα* pro *ἃ* cod. Ven. perperam. *Ἀνατρέπεσθαι* et *ἐπιστομίζεσθαι* non sunt media, ut Petavio visum, sed passiva. *Χρὴ* nonnunquam accus. et infin., non act., sed pass., secum habet, v. c. ap. Plat. Soph. p. 236, E. *Ἀνατρέπειν* est evertere, ut ap. Plat. Soph. p. 234, D. l. c. Vid. annot. 642. *Ἐπιστομίζειν*, comprimere, est *ἅπαξ λεγόμενον* ap. Plat. Gorg. l. c., ubi verbum notione propria positum est. Noster id transtulit ad comprimendas cogitationes pravas, quae menti obstrepunt.

P. 584, B. ***ἐπιφοιτῶσι .... ἐπὶ τὴν καρδίαν ἡμῶν***[672] ***καὶ ἐπιβαίνουσιν***[673], ***καὶ μὴ βουλομένων ἡμῶν, πολλάκις μυρία τε (ἐνθυμήματα) περὶ μυρίων***[674], (C.) ***περιεργίας ἡμᾶς καὶ φιλοπραγμοσύνης ἀλόγου ἐμπιπλάντα***[675].	Phaed. 60, E. ***πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον*** cet. Theaet. 155, C. ***καὶ ἄλλα δὴ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὕτως ἔχει.*** al. Sis. 387, D. ***ἀλλὰ μὴ ἐμὴ περιεργία ᾖ καὶ τὸ ἐρωτῆσαί σε περὶ τούτου.*** Pol. VIII, 549, C. ***φεύγοντος ... τὴν τοιαύτην πᾶσαν φιλοπραγμοσύνην.*** Phaed. 66, A. ***φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς.***
P. 584, C. ***τοῦτο τὸ ἀγαθὸν πανάμωμον***[676], ***κατὰ τὸ λεγόμενον „ἄνευ ψόγου τετυγμένον χερσί τε καὶ νόῳ τετράγωνον.“***	Prot. 339, B. (Simonides) ***ἄνδρα ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπόν, χερσί τε καὶ ποσὶ καὶ νόῳ τετράγωνον, ἄνευ ψόγου τετυγμένον.***
P. 585, A. ***Εἰ δέ τις ὀμόσε***[677] ***τῷ λόγῳ ἰέναι τολμῶν ἀποκρίνοιτο ὡς***	Pol. X, 610, C. ***Ἐὰν δέ γέ τις .. ὁμόσε τῷ λόγῳ τολμᾷ ἰέναι καὶ λέγειν***

---

672 *Ἐπὶ τ. κ.* Dindorf. cum cod. Ven. pro vulg. *περὶ τ. κ.* Recte, siquidem Graeci repetitam praepositionem verbi compositi amant. De pari loquendi usu Latinorum vid. Ochsner. Ciceron. Eclog. ed. II. p. 474. *Ἐπιφοιτᾶν* de cogitationibus animo occursantibus non minus apte dicitur, quam *φοιτᾶν* de somnio ap. Plat. Phaed. l. c.

673 *Ἐπιβαίνουσιν* pro vulg. *ἐπιβαίνουσι* Dindorf., deleta virgula ante *καὶ μὴ* et post *βουλ. ἡμῶν*, in quibus cod. Ven. *ἡμῶν* omittit. Et possunt sane verba *καὶ μὴ βουλομένων*, deletis virgulis, ad prius *ἡμῶν* referri. Sin autem alterum *ἡμῶν* servatur, oportet, virgulae ponantur. Et sic demum *ἐπιβαίνουσιν* stare poterit, quum *ν* paragogico non sit locus ante consonam, nisi in intercisione enuntiati. Vid. annot. ad Eliam Cret. col. 779 (1). Male item *ἀντέπρασσεν* Dindorfius p. 543, D. *κἂν εἰ ἀντέπρασσέ τι τῷ Θεῷ.*

674 De repetito *μυρίος* conf. Plat. Epin. p. 975, E. *βοήθεια γίγνοιτ᾽ ἂν μυρία μυρίοις*, Legg. III. p. 676, B. *μυρίαι .. ἐπὶ μυρίαις .. πόλεις*, et Theaet. l. c., quocum Ast. Lex. Plat. T. II, p. 370 comparavit Soph. p. 259, B. Legg. I, p. 638, E. Sed offendor adiecto *τε*, quod aut delendum, aut stabiliendum, simul addito *καὶ* ante *περί.*

675 *Περιεργία* et *φιλοπραγμοσύνη* sunt *ἅπαξ λεγόμενα* in scriptis Platonicis ll. citt. Prius apud Nostrum recurrit p. 586, A. *λογισμοί, ἐπιθυμίας ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως ἐμπιπλάντες καὶ περιεργίας ἀλόγου. Περιεργίας* enim ibi loco vulgati *περιεργασίας* reponi iussi Symbol. in Epiph. p. 61, collato hoc nostro loco, idque reposuit Dindorf., reficta codicis Ven. scriptura *περιεργείας*. Idem V. D. nostro loco cum cod. Ven. *πιμπλάντα* pro vulg. *ἐμπιπλάντα*. Sed conf. Plat. Phaed. loco comparato et Method. p. 586, A. loco supra allato, ubi Dindorf. cum cod. Ven. *ἐμπιπλάντες* pro vulg. *ἐμπιπλῶντες*. Ceterum ed. Basil. *περὶ φιλοπραγμ.* Sed *περί*, quod abest a cod. Ven., Petavius uncis recte inclusit, uti monui Symbol. in Epiph. p. 60; omiserunt Oehler. et Dindorf.

676 Vulgo: *τοῦτο ἀγαθὸν καὶ ἄμωμον. Τοῦτο τὸ ἀ. πανάμωμον* Photius cod. 234. p. 295, *a.* 22. 23. Bekker. et ex eo Combefis. ap. Galland. p. 787, A., cui lectioni adstipulatus sum Symbol. in Epiph. p. 60. *Πανάμωμον* etiam cod. Ven. Scripturam Photii et codicis Ven., a Dindorfio receptam, confirmat illud Simonidis: *πανάμωμον ἄνθρωπον*, ap. Plat. Prot. p. 345, C. et 346, D., unde Noster vocem *πανάμωμος* ad bonum transtulit, haud aliter atque in proximis Simonidea ap. Plat. Prot. p. 339, B. et 344, A., inverso ordine et omissis verbis *καὶ ποσί*, sua fecit. Quo magis scripturam codicis Ven. *καὶ νῷ* respui oportet. Simonidis verba multi laudarunt vel imitati sunt. Vid. Ast. Annott. in Protag. p. 151 sq. et Stallbaum. ad Protag. p. 339, B. In fragmentis S. Methodii ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 831 haec referuntur, fonte non indicato: *ὡς ἔοικεν, ἡ δικαιοσύνη τετράγωνός ἐστι, πάντοθεν ἴση καὶ ὁμοία*, quae tamen non Methodii sunt, sed Clementis Alex., ab Astio l. c. laudati, Strom. VI, p. 791 Potter. Simonidis verba vel saltem Simonideam metaphoram vocis *τετράγωνος* illustrant Eustrat. in Aristot. Ethic. Nicom. I, 10. fol. 25 vers. med. et recentiores interpretes, Victor. p. 53 ed. Florent., qui Dantem comparat, Simon Simonii p. 173 et Gifan. p. 76, qui Sopatr. ap. Stob. Serm. XLIV, p. 311 Gesn. laudat. praeterea Victor. ad Aristot. Rhet. III, 11. p. 755, Castelvetr. ad Petrarc. P. II. Cant. IV. vs. 25, Cuper. Observ. I, 11. p. 79. 81, Spanhem. Specim. Animadvs. in Julian. Caesar. p. 109 ed. francogall. Amstelod., qui Cuperum corrigit, Bernard. Martin. VV. LL. I, 1. p. 3 sq., Sturz. in Comment. Societ. Philol. Lips. I, 1. p. 25, Ernest. Lexic. Technol. Graec. Rhet. p. 352 et alii, Astio et Stallbaumio ll. citt. laudati. Metaphorae vocis *τετράγωνος*, ad v i r u m b o n u m, c o n s t a n t e m, g r a v e m translatae, consentanea sunt, quae Cornutus De N. D. cap. 16. Galenus Adhort. ad Art. cap. 3 et Suidas vv. *ἑρμῆν* et *ἑρμῶν* [= Schol. Thucyd. VI, 27] de quadratis statuis vel basibus statuarum Mercurii *ἀλληγορικῶς* docent. Vid. Rigalt. ad Artemidor. p. 55, Cuper. et Ernest. ll. citt. et Willet. ad Galen. l. c. p. 71, qui comparat Tab. Cebet. p. 33 Salmas., ubi ***Παιδεία*** (non ***Εὐδαιμονία***, ut ait Willet.) basi quadratae insistere dicitur, hac ratione adiecta: *ὅτι ἀσφαλής τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτὴν ὁδός ἐστι τοῖς ἀφικνουμένοις καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσιν.* Parili allegoria Clemens Alex. quadrata ligna areae Noae interpretatur Strom. VI. cap. 2. §. 86. p. 783 Potter. loco corrupto et sic emendando: *τὰ μὲν γὰρ τετράγωνα ξύλα τὸ* (leg. —, *τῷ τὸ*) *τετράγωνον σχῆμα πάντῃ βεβηκέναι* (,) *ὀρθὰς γωνίας ἐπιτελοῦν* (,) *τὸ ἀσφαλὲς δηλοῖ.* Fluxerunt autem haec omnia ex veterum sententia de quadrato, aequalitatis, constantiae et perfectionis imagine; quocirca numerum quoque quaternarium Pythagoriis esse placuit perfectissimum, uti docte monet Astius, qui laudat Hierocl. Comment. in Aur. Carm. vs. 47 (p. 222 Warren.). Adde Theologum. Arithm. ed. Wechel. p. 24 supr.

677 ***Ὀμόσαι*** cod. Ven. pessime. Omittunt ***ὁμόσε*** codd. A. B. apud Phot. cod. 234. p. 295, *a.* 35. Bekker. ***Λόγῳ***, quod in edit. Hoeschel. p. 483, 26 excidit, editor in Notis p. 969, *a.* supplevit. Conf. Plat. Pol. l. c., quem Origenes quoque imitatus est Contra Cels. VIII. p. 776, B. ***Ὁμόσε ἰέναι***

ἄρα — —, ἀξιώσομέν[678] *που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, — —.*

P. 586, A. *ἐν πάσαις ἡδοναῖς καὶ λύπαις δοκιμασθέντες*[679] *— — καθάπερ ἀκήρατος χρυσὸς*[680] *διὰ πυρὸς βασανιζόμενοι —.*

P. 586, B. *προθύμως ἐπ᾿ αὐτοὺς ἵενται*[681].

P. 586, C. *καλὸν .. ἦν ἄρα καὶ χαρτότατον*[682].

P. 587, A. *πολλὰ μὲν γάρ ἐστι καὶ περὶ ἑκάστου τῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ εἰρημένων ἀποδεῖξαι, ὡς ὀρθοδόξως καὶ μεμελημένως*[683] *ἔχει· ἀλλὰ μακρὸν ἂν*

ὡς — —, ἀξιώσομέν που, εἰ ἀληθῆ λέγει ὁ ταῦτα λέγων, —.

Pol. VI, 503, A. *βασανιζομένους ἐν ἡδοναῖς τε καὶ λύπαις.* Ibid. *τὸν ... πανταχοῦ ἀκήρατον ἐκβαίνοντα, ὥςπερ χρυσὸν ἐν πυρὶ βασανιζόμενον.*

Crat. 427, A. *τὸ ἰέναι καὶ τὸ ἵεσθαι.* al.

Prot. 358, A. *εἴτε .. ἡδὺ εἴτε τερπνὸν λέγεις εἴτε χαρτὸν* cel.

Prot. 344, A *πολλὰ μὲν γάρ ἐστι καὶ περὶ ἑκάστου τῶν ἐν τῷ* (B.) *ᾄσματι εἰρημένων ἀποδεῖξαι ὡς εὖ πεποίηται· πάνυ γὰρ χαριέντως καὶ μεμελημένως*

---

s. *χωρεῖν* (*τινί*), simm. de congressu hostili proprie et translate dicuntur. Vide Pearson. ap. Routh. et hunc ipsum ad Reliqq. SS. T. I. p. 179. 302, Schneider. ad Plat. Pol. l. c. p. 255 sq., Boissonad. ad Anecd. Nov. p. 56 sq. et Viros Doctos, a me laudatos Animadvss. in Basil. I, p. 191. De Homerico dictionum fonte bene monet Eustath. ad Iliad. *M.* 24. p. 890. *σημειωτέον τό· ὁ μ ό σ ε ἔ τ ρ α π ε ν. ἐξ οὗ λαβόντες οἱ μεθ᾿ Ὅμηρον ὁμόσε χωρεῖν φασί τινας, ἤγουν συμβάλλειν κατὰ μάχην ἢ ἁπλῶς ἔριν τινά*, et ad Iliad. *N.* 337 verbis laudatis a Ruhnkenio ad Tim. Lex. Voc. Plat. p. 192, *a.*, sed in fine ita supplendis: *καί· ὁμόσε ἦλθε τοῖς λόγοις ἢ ταῖς ἀντιλογίαις.* De dictione *ὁμόσε τῷ λόγῳ* s. *τοῖς λόγοις ἐλθεῖν* singillatim dixit Boissonad. ad Eurip. Orest. vs. 909 Not. p. 321. T. I. *Ὁμόσε χωρεῖν* in disputando Plotin. p. 629, D., quod Ficin. non intellexit., Plene *ὁμόσε χωρεῖν τῷ λόγῳ* Jo. Philopon. Contra Procl. ad XVI. cap. I. Ceterum ap. Timae. v. *ὁμόσε*, ubi Schneider. l. c. *τῷ ὑπεναντίῳ* coniecit, Boissonadius l. c. *ἀπὸ τῶν ἐναντίων* pro vulg. *ὑπὸ τ. ἐ.* scribi iussit, et recte ita scripsit C. Fr. Hermann. Plat. Dialogg. Vol. VI, p. 404. — Obiter hoc loco nonnulla animadvertamus, quae ap. Method. in seqq. occurrunt. Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον* est *προτροπάδην*, summa contentione, p. 585, C. *προτροπάδην ἐξεγείρων πάντας εἰς τὸ μὴ ἀνομεῖν.* Conf. Plat. Symp. p. 221, C. *τοὺς προτροπάδην φεύγοντας.* Deinde uno Menexeni loco p. 245. D. *ἀμιγεῖς βαρβάρων*, *ἀμιγὴς* c. gen., quo Noster p. 585, C. *ἀμιγὲς ἁμαρτίας* utitur, ap. Plat. exstat.

678 Vulgo: *ἀξιώσωμεν*, mendose, uti ap. Phot. quoque scribi solebat. *Ἀξιώσομεν* Bekker. ap. Phot. cod. 234. p. 295, *a.* 40 ex coniectura, a me probata Symbol. in Epiph. p. 60, Dindorf. ap. Epiph. ex cod. Ven. reposuit. Lectionem confirmat Plato Pol. l. c., ex quo Noster periodi membra, paucis immutatis, excerpsit.

679 *Δοκιμασθέντες* idem valet, quod *βασανιζόμενοι* ap. Plat. Pol. VI loco comparato. Sed aptius est *βασανίζειν*, quod de auro spectando proprie dicitur, ut ap. Plat. in seqq., quae Noster itidem imitatus est; deinde id verbum ad omne examen transfertur. Vid. Stallbaum. ad Plat. Pol. III, p. 413, E., quo respicitur Pol. VI l. c.

680 Methodius in declaranda animi spectati integritate similitudine auri utitur, praeeunte Platone Pol. III, p. 413. E. et VI loco comparato, quos locos neglexit Creuzerus, qui eam similitudinem ceteroquin docte illustravit ad Plotin. De Pulcrit. p. 267. 269 sqq. Quod autem Noster animum sincerum cum *ἀκηράτῳ χρυσῷ* comparat: haec comparatio eo est aptior, quod *ἀκήρατος* etiam de auro puro proprie dicitur (conf. Politic. p. 303, E. et vid. Spanhem. Specim. Animadvs. in Julian. Caes. p. 24 ed. francogall. Amstelod.), deinde vero a Platone ad animum sincerum transfertur (cf. Pol. ll. cc.), quemadmodum idem eam vocem omnino de rebus incorporeis, ab omni labe mortali puris, usurpare solet. Vid. Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 17, Creuzer. ad Plotin. Ennead. p. 129, *b.* et Krabinger. ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 206. 301. Struvius in Proluss. Scholast. Part. IX. p. 8 Platonicum vocis usum non satis explanavit. Idem fefellit Valesium, *ἀοράτοις* conlicientem ap. Euseb. De Laud. Constant. cap. 6. p. 435 Heinich. *ἐν ἀγαθῶν ἀκηράτοις κάλλεσιν*, ubi cod. Fuk. non magis recte *ἀκράτοις*. *Καθαρὸς* et *ἀκήρατος* homo puris moribus Platonice vocatur ab auctore dialogi *Περὶ Ἱππομάχου*, Anecd. Paris. ed. Cramer. T. I, p. 168, 23. Ceterum auri *ἀκηράτου* similitudine Platonice, ut Noster, utitur Julian. Caes. cap. 2. *ἐγὼ .. αὐτὸν .. ἀποφανῶ χρυσὸν ἀκήρατον*, quibus verbis ista respondent in seqq.: *ἀπέφηνεν* (*αὐτὸν*) *ἄνδρα ἔμφρονα καὶ σώφρονα.*

681 Vulgo: *ἵενται*, ut est ap. Leontium Rer. SS. Lib. II. in Mai. Coll. Nova Vett. Scriptt. T. VII. p. 104. *Ἵενται* ego in Symbol. in Epiph. p. 61 et Dindorf. Sermo enim est de patriae defensoribus in hostes ruentibus. *Ἵεμαι*, impetu feror, ruo, quod poëtis magis quam solutae orationis scriptoribus usitatum est, crebro mendo in *ἵεμαι* abiit. Velut ap. Plat., qui eo verbo aliquoties usus est, *ἵεσθαι* pro *ἵεσθαι* scribi solebat Crat. l. c. Tu vide Ast. Lex. Plat. T. II, p. 95 meque ad Nicol. Cabasilam in Theol. Stud. u. Kritiken, a. 1843, p. 741.

682 *Ἂν* pro *ἄρα* Phot. cod. 234. p. 295, *b.* 12, cod. Ven. et Dindorf., adsentiente Oehlero in Addend. p. 667. Atqui notum est, *ἂν* in imperfecto conditionali interdum omitti. Sic paulo post: *ἦν γὰρ ἀνιδρωτὶ* (leg. *ἀνιδιτί*, coll. annot. 385) *σωθῆναι*, in quibus *ἂν* ante *ἀνιδρωτὶ* Bekker. ap. Phot. cod. 234. p. 295, *b.* 15 ex cod. A. praeter necessitatem addidit. Vid. Symbol. in Epiph. p. 62 et Bernhardy. Syntax. Graec. p. 376. Dein vulgo: *χαρμότατον*, Phot. l. c. *χαρμιώτατον*, quae sunt nihili voces. Ego rescripsi, quod conieci Symbol. in Epiph. p. 62. Videlicet Methodius, ut est amantissimus Platonicorum *ἅπαξ λεγομένων*, vocem *χαρτός*, laetabilis, excerpsit ex Prot. l. c., quo uno illa ap. Plat. exstat, scilicet a Protagora ficta.

683 *Μεμελετημένως* cod. Ven., quod Dindorf. Annot. p. 794 reponi iubet. Tu vide annot. 136. Adverbia id genus ibid. et in Symbol. in Epiph. p. 69 sq. illustravi. Dein *οὕτως* Noster expressius quam *οὕτω* ap. Plat. l. c. Vid. annot. 232 et conf. p. 587, C. *οὕτως γὰρ* —. In seqq. *τόν*, sicut

εἴη ἕκαστον αὐτῶν οὕτως διελθεῖν. (B.) *τὸν γὰρ τύπον αὐτοῦ δεῖξαι μόνον καὶ τὴν βούλησιν προήρημαι νῦν.*

P. 587, B. *εἰ καὶ σπεύδων ἐγὼ ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βραδύνω*[684].

P. 587, C. *ἣν (περίοδον) προθυμητέον δὴ διανύσαι*[685]. *ἄλλως γὰρ τοῦ προκειμένου οὔποτε ἥξομεν ἐπὶ τέλος.*

P. 587, C. *εἰ μνημονεύετε*[686].

P. 587, C. *οὕτως γὰρ πρῶτον στάσις ἐνέπεσε*[687], *σφαδασμῶν*[688] *τε καὶ λογισμῶν ἀνοικείων ἐπληρώθημεν, κενωθέντες μὲν τοῦ ἐμφυσήματος τοῦ θεοῦ, πληρωθέντες*[689] *δὲ ἐπιθυμίας ὑλικῆς, ἣν ὁ πολύπλοκος*[690] *ἐνέπνευ-*

ἔχει· ἀλλὰ μακρὸν ἂν εἴη αὐτὸ οὕτω διελθεῖν. ἀλλὰ τὸν τύπον αὐτοῦ τὸν ὅλον διεξέλθωμεν καὶ τὴν βούλησιν —.

Pol. VII, p. 528, D. *σπεύδων ... ταχὺ πάντα διεξελθεῖν μᾶλλον βραδύνω.*

Crat. 421, D. *προθυμητέον αὐτὰ διασκέψασθαι.* al.

Pol. VI, 504, D. *ἢ ... τοῦ μεγίστου ... μαθήματος ἐπὶ τέλος οὔποτε ἥξει.*

Gorg. 499, E. *εἰ μνημονεύεις.*

Pol. VIII, 545, D. *ὅπως δὴ πρῶτον στάσις ἔμπεσε.* IX, 579, E. *σφαδασμῶν τε καὶ ὀδυνῶν πλήρης.*

Symp. 197, D. *οὗτος δὲ ἡμᾶς ἀλλοτριότητος μὲν κενοῖ, οἰκειότητος δὲ πλη-*

---

scribi iussi Symbol. in Epiph. p. 69 sq., pro vulg. *τὸ* ex Plat. l. c. reposui. Neque enim *προήρημαι* c. infinit. articulum admittit. *Τὸν τύπον τινὸς δεικνύναι* sive, ut est ap. Plat., *διεξέρχεσθαι* idem valet, quod *τύπῳ λαμβάνειν* s. *λέγειν τι*. Vid. Stallbaum. ad Prot. l. c. et Ast. Lex. Plat. T. III, p. 422 sq. Emendatio mea placuit Dindorfio Annot. p. 794. Pro *προήρημαι* cod. Ven. et ed. Bas. male *προείρημαι*. Ceterum toto hoc loco Noster, quae ap. Plat. de carmine Simonideo dicuntur, mutatis mutandis, ad S. Pauli Epistolam ad Romanos transtulit.

684 Ex Plat. Pol. l. c. Methodius cum sententia etiam verbum *βραδύνειν* sumsit, quod ap. Plat. nonnisi Polit. p. 277, B. recurrit. Pro *διεξελθεῖν* cod. Ven. et Dindorf. minus expresse *διελθεῖν*. De proverbio, ad quod Plato allusit, vid. Erasm. in Proverbior. Collectione Francofurtensi p. 239.

685 Verbale *προθυμητέον* c. infin. Platoni non inusitatum est. Conf. Crat. l. c. et locos ab Astio Lex. Plat. T. III, p. 180 sq. annotatos. In *διανύσαι* puto latere obliteratam metaphoram Platonicam *διανεῦσαι*, sicuti ap. Plat. Parm. p. 137, A. *διανεῦσαι* in *διανύσαι*, Phaedr. p. 264, A. *διανεῖν* in *διανύειν* in codd. nonnullis abiit. Idem mendum ap. Procl., Opp. ed. Cousin. T. IV, p. 25 verba in Parmenide respicientem, notavi in ed. Parm. Turic. II, p. VIII. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 356 sq. Habes rationem coniecturae a me propositae Symbol. in Epiph. p. 63. Proxima conformata sunt ad Pol. l. c., ubi *ἢ* i. q. *ἄλλως*, alioquin, ap. Nostrum.

686 *Εἰ μνημονεύετε* pro vulg. *ἐμνημ.* Oehler. et Dindorf. ex emendatione Cornarii et Petavii, quae confirmatur Gorgiae loco cit., ubi *εἰ μνημονεύεις* reliquae orationi pariter interiectum.

687 *Στάσις*, i. e. seditio, in homine post primum peccatum exorta, *ἐμπίπτειν* dicitur, dictione sumta ex Pol. l. c. et in *ἐνέπεσε* mutato poëtico *ἔμπεσε*. Nimirum Platonis verbis parodia inest Iliadis *Π*. 112, voce *στάσις* pro *πῦρ* posita, ut Schneider. recte docet contra Stallbaum., qui *ἐνέπεσε* ex ed. Bas. II temere recepit. *Στάσις*, i. e. dissidium civile, eadem sententia *ἐγγίγνεσθαι* dicitur Pol. VIII, p. 545, D. Ceterum *οὕτω* pro *οὕτως* Phot. cod. 234. p. 295, *b*. 38. Bekker. Tu vide annot. 683 et Symbol. in Epiph. p. 63.

688 *Σφαδαϊσμῶν* vulgo et cod. A. Bekkeri ap. Phot. cod. 234. p. 295, *b*. 39, *σφαδασμῶν* Dindorf., utrumque mendose, quamquam convenienter cum commentis magistellorum in Etym. M. p. 737 et ap. Eustath. ad Odys. *Ζ*. p. 1554, 22. *τὸ δὲ παίζειν σεσημείωται ὡς μὴ ἀναλογοῦν. λέγεται γὰρ ὅτι τὰ εἰς ζω, εἰ παραλήγονται τῇ αι διφθόγγῳ, ἀνεκφώνητον ἔχουσι τὸ ι. οἷον σφαδᾴζω, βορᾴζω, τὸ ἐσθίω, ματᾴζω, τὸ μάταια φρονῶ. Σφαδασμῶν* Phot. l. c., quam lectionem, mihi probatam in Symbol. in Epiph. p. 63, confirmant verba Platonis Pol. l. c. *σφαδασμῶν ... πλήρης*, quae Noster in illis: *σφαδασμῶν .. ἐπληρώθημεν*, respexit. Verbi *σφαδάζειν* frequens est usus in declaranda omni vehementiore animi commotione ex dolore vel ira vel cupiditate. Vide Ruhnken. ad Tim. Lex. p. 242 sq. (cui tamen adhibeto Schneider. ad Pol. l. c.), Irmisc. ad Herodian. T. II, p. 747, Wyttenbach. ad Plut. Mor. p. 10, C., Boissonad. ad Eunap. p. 487 sq. meque ad Eliam Cret. Comment. in Gregor. Naz. col. 757 (4). Perrarum vero nomen *σφαδασμός*, quod ap. Plat. est *ἅπαξ λεγόμενον* et Grammaticis fraudi fuisse videtur (vid. Schneider. ad Pol. l. c.). Eo Methodius rursus utitur fragm. I. de S. Cruce, ap. Gretser. T. II. de S. Cruce p. 500 edit. Ingolstad. *ἐπειδὴ ἄχος αὐτῶν δὴ καὶ σφαδασμὸν τοῦτο προσέφερεν. Ἄχος* enim et *σφαδασμὸν* pro *αὖχος* et *σφαδαϊσμὸν* scribendum esse, recte Gretserus coniecit. Ceterum de verbis *λογισμῶν ἀνοικείων* vid. annot. 670.

689 Molestiam habet verbum *πληροῦσθαι* brevi intervallo repetitum; sed nimirum Methodius per contraria *κενωθέντες* et *πληρωθέντες* parison captavit, imitatus ille Agathonem ap. Plat. Symp. l. c., ubi *κενοῖ* et *πληροῖ* simili artificio sibi invicem opposita sunt. Male *κενωθέντος* cod. Ven.

690 *Ὁ* male om. cod. Ven. *Πολύτροπος* Phot. cod. 234. p. 296, *a*. 1, quod est interpretamentum translatae vocis *πολύπλοκος*. *Πολύπλοκος* proprie de serpente dicitur, quae multis nodis corpus plicat. Sic Plato Typhonem, ex pluribus serpentibus conflatum, *πολύπλοκον* vocat Phaedr. l. c. Vocem, quae est *τῶν ἅπαξ λεγομένων* ap. Plat., Astius Lex. Plat. T. III, p. 147 minus recte interpretatur: admodum contextus. Platonis locum, voce sensu proprio accepta, respexit Galen. Opp. ed. Basil. T. IV, p. 406, 29. *ὑπὲρ τὸν Βριαρέα τε καὶ Τυφῶνα λέγειν αὐτὸν* (leg. *αὑτόν*) *πολυπλοκώτερον καὶ πολυσωματότερον εἶναι ζῷον.* Quod autem Plato Phaedr. l. c. Socratem sese percontantem facit, sitne *θηρίον Τυφῶνος πολυπλοκώτερον*, an animal simplicius, ea in re utitur metaphora, qua *πολύπλοκος* ad animum versutum omnique dolo ac malitiae idoneum transferri solet. Socratis Platonici dictum, voce *πολύπλοκος* sensu morali accepta, multi laudarunt vel imitati sunt, velut Arnob. Adv. Gentes Lib. II, cap. 4. (ubi vid. Orell. Annott. p. 12), Origenes

σεν[691] *εἰς ἡμᾶς ὄφις, βραχυπορησάντων ἡμῶν τῆς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ τὸν κύκλον*[692].

P. 588, A. *ὁ ἔσω ἄνθρωπος*[693].

P. 588, A. *ὁ .. νόμος*[694] *ἀντιστρατευόμενος καὶ ἀντιπράσσων τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ*, ... (B.) .. *οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς ἐμπαθεῖς ἀναφύων ἀεὶ καὶ ὑλικοὺς πρὸς ἀνομίαν περισπασμούς.*

P. 588, B. *τὸ ἔμφυτον ἐν ἡμῖν ἀγαθόν*[695].

ροῖ. Phaedr. 230, A. *Θηρίον ... Τυφῶνος πολυπλοκώτερον.* Pol. VIII, 546, A. *κύκλων περιφορὰς ... βραχυπόρους.*

Pol. IX, 589, B. *ὁ ἐντὸς ἄνθρωπος.*

Apol. 35, B. *οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετήν, ... οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι.* al. Symp. 187, C. *οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν εἰρήνην.*

Pol. X, 610, A. *τὸ ἔμφυτον κακόν.*

Comment. in Matth. Tomo I. Comment. in S. Script. ed. Huet. p. 386, A. *ταῦτα οὖν τις ἐκτήσατο τὰ ὑπάρχοντα φαῦλος ὢν καὶ γενόμενος τῇ μετοχῇ τῶν χειρόνων πνευμάτων Τυφῶνος πολυπλοκώτερος*, Julian. Or. VI, p. 766, A. et alii, laudati Huetio Observat. et Not. in Orig. T. II, p. 60, col. 1, Ruhnkenio ad Timae. Lex. Voc. Plat. p. 261 et Astio Annott. in Plat. Phaedr. p. 238. Ac Platonis maxime auctoritate factum est, ut translatum *πολύπλοκος*, id est versutus, in usum veniret et fere idem quod *πολύτροπος* valeret. Vide Coraën *Ἄτακτ.* T. II, p. 308. T. IV, p. 443 meque Animadvss. in S. Basil. I, p. 122. Translatus vocis usus, cuius exempla praebent scriptores a Suida vv. *γιγαντώδης* et *καταδὺς* laudati, perfrequens est apud Philonem Jud. in declarandis curis hominum bona terrena dolose captantium. Quem quidem loquendi usum Patres Eccl. secuti sunt. Macar. Homil. V. p. 73 ed. Prit. *πολυπλόκων ἐννοιῶν ὑλικῶν.* Nilus Asceta, sollers Philonis imitator, Opp. ed. Suares. p. 258. *κοσμικῶν ἀπηλλαγμένοι πολυπλόκων φροντίδων.* Quid? quod iidem diabolum *πολύπλοκον*, versutum, veteratorem, vocant, velut Noster h. l., *ὄφιν* intelligens diabolum, et Macar. Hom. XXVII. p. 388. *ὁ πολύπλοκος διάβολος .. κατέχων τὰς νομὰς τῆς ψυχῆς.* *Πολύπλοκα δίκτυα*, retia sinuosa, eidem tribuit Basilius Magn. Epist. XLV. p. 134, B. Quod autem Noster serpentis nomine diabolum significat: flexuosam serpentis figuram non Patres Eccl. solum, secuti illi Genes. III, sed etiam Ophitae symbolum malitiae esse voluerunt. Vid. Baur. De Gnosi Christ. p. 181 sq., qui apte utitur Phaedri loco cit., ubi Typho propter formam anguineam et sinuosam significandae animi malitiae adhibetur. Quid? quod Patres Eccl. Typhonem interdum intelligunt diabolum, ut Noster fragm. I. de S. Cruce ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 826, D. *ὅπως ... οἱ δαίμονες λήξωσι τοῦ θράσους, τῆς κατὰ τὸν Τυφῶνα δεθέντες φλεγμονῆς.*

691 *Ἐνεφύσησεν* Phot. cod. 234. p. 296, *a.* 2., quam lectionem reprobavi Symbol. in Epiph. p. 63, collatis, quae ibid. p. 63 de translatis *ἐμπνεῖν*, *εἰςπνεῖν* et *ἐπίπνοια* dixi.

692 Verba subobscura: *βραχυπορ. — — τὸν κύκλον*, recte ita vertit Petavius: cum divini alioqui praecepti velut orbem brevi temporis spatio peragrassemus. Fingendae dictionis: *βραχυπορεῖν τὸν κύκλον*, ansam dederunt verba Platonis Pol. l. c., ubi sermo est de conversionibus in rerum natura. Verbum *βραχυπορεῖν* est rarissimum, neque in Lexicis comparet. Adiectivum *βραχύπορος*, brevem habens cursum, ex quo Methodius verbum exsculpsit, est *τῶν ἅπαξ λεγομένων* ap. Plat. et ap. Proclum aliquoties recurrit. Vid. Schneider. ad Pol. l. c. p. 14. T. III.

693 Vid. annot. 271. Quae p. 588, A. praecedunt: *δισσὰ γὰρ ἐν ἡμῖν λογισμῶν γένη* cet. ego attigi annot. 375 extr. *Δισσὸς* est vulgaris forma pro Attica *διττός*, quae vox Platoni trita est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 545. Noster Hom. in Sym. et Ann. p. 52 Pantin. *δισσὸν κλέος περικειμένη.*

694 *Νόμος* excidit ap. Phot. cod. 234. p. 296, *a.* 18. Tu vide Rom. VII, 23, quem locum stabiliendae lectioni vulgatae adhibui in Symbol. in Epiph. p. 63. Dein Photius p. 296, *a.* 20 *αὐτὸς* pro vulg. *οὗτος* exhibet. Sed optime habet *οὗτος*, quippe cum vi quadam et gravitate post subiectum, *ὁ νόμος*, illatum. Poterat enim Methodius subiecto, *ὁ νόμος*, nonnisi verbum, *ἀναφύει*, subiungere vel paullo expressius dicere: *ὁ νόμος —, οὗτος — ἀναφύει —.* Conf. Plat. Apol. l. c. et ibi annotata a Stallbaumio. Method. Conviv. X. Virg. ed. Allat. p. 73. *οἱ μὲν γὰρ κρείττονες καὶ τρανότεροι* (P. C. recte *τρανότερον*) *σπάσαντες ἤδη τὴν ἀλήθειαν, οὗτοι* — (p. 74) — *ἐκκλησίαι* (*ἐκκλησία* P. C.) *γίνονται* —: p. 183. *Ἡ ὀφθεῖσα περιβεβλημένη τὸν ἥλιον ἐν τῷ οὐρανῷ γυνή* — —, *αὕτη — ἐστὶ — ἡ μήτηρ ἡμῶν.* Nunc maioris *ἐμφάσεως* gratia *οὗτός ἐστιν ὁ ἀναφύων*, quam *οὗτος ἀναφύει* dicere maluit, ea usus circumscriptione, qua *οὗτός ἐστιν* et participium cum articulo coniunctum pro *οὗτος* et simplici verbo poni solent. Conf. Plat. Symp. p. 182, A. *οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ καὶ τὸ ὄνειδος πεποιηκότες, ὥςτε* —, et loco cit., ubi Stallbaum. de formula *οὗτός ἐστιν ὁ ποιῶν* ad Bakium in Cleomed. Meteor. p. 415 provocat. Quum autem his ap. Plat. locis *οὗτός ἐστιν* c. partic. et artic. enuntiatum per se efficiat, nostro loco eadem circumscriptio ad praegressum subiectum refertur. Conf. Method. Conviv. X. Virg. p. 194. *Ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ πυῤῥός, ὁ πολυσχιδὴς* — — (p. 195) —, *ὁ διάβολος οὗτός ἐστιν ὁ ἐνεδρεύων, ὁ λοχῶν λυμήνασθαι τῶν φωτισθέντων τὸν χριστόληπτον νοῦν.* Haec quum ita se habeant, Photii scripturam *αὐτὸς* merito respui in Symbol. in Epiph. p. 63. Recte vero ap. Phot. post verba: *τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ*, pro vulgatis: *ὁ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ νοός*, ista inferuntur: *οἷον τῇ πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁρμῇ τ. ν.*, quae Dindorfius iure optimo reposuit. Vid. Symbol. in Epiph. p. 63 et quae de *ὁρμῇ*, in bonam partem accepta, docui annot. 184. Cod. Ven. genuinam lectionem ita exhibet, ut post *ὁρμῇ* perperam adiiciatur *τῇ ἐπιθυμίᾳ.* Ceterum de voce *περισπασμός*, quae ap. Method. sequitur, vid. annot. in Eliam Cret. col. 761 (5).

695 *Ἔμφυτος*, innatus, insitus, frequens est apud Platonem. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 699. Sic Pol. l. c. *τὸ ἔμφυτον κακὸν* est vitium corpori innatum. Vitium animo innatum hac voce declaratur Legg. V, p. 731, D. Eodem vocis usu, sed voce bonam in partem accepta, Noster *τὸ ἔμφυτον ἀγαθὸν* dixit. Cf. Eryx. p. 398, C. *πότερον ... διδακτὸν ἡ ἀρετή, ἢ ἔμφυτον;* et haec Nostri verba de insito honestatis studio p. 588, A. *ὃν ἔμφυτον ἐλάβομεν ἔχειν καὶ φυσικὸν νόμον,*

P. 588, C. *φαίνεται ... ὡς ἐν αὐτοῖς ἡμῖν*[696] *τὸ μὲν βέλτιον, τὸ δὲ χεῖρον ὄν. καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει* (D.) *τοῦ χείρονος ἐγκρατέστερον γενηθῇ*[697], *φέρεται ὅλος πρὸς τὸ ἀγαθὸν ὁ νοῦς· ὅταν δὲ τὸ χεῖρον ἐπιβρίσῃ*[698] *πλεονάσαν, ὃ ἀντιστρατεύεσθαι τῷ ἐν ἡμῖν λέγεται ἀγαθῷ, ἄγεται πάλιν ἀντιστρόφως πρὸς φαντασίας παντοδαπὰς ὁ ἄνθρωπος καὶ λογισμοὺς χείρους*[699].

P. 589, B. *θανάτου ἐγλίχετο ῥυσθῆναι*[700].

P. 589, B. *εἰ τὸ σῶμα θάνατον τοῦτο .... ἔλεγεν* (*ὁ ἀπόστολος*), *οὐκ ἂν τὸν Χριστὸν ὡς ῥυόμενον αὐτὸν ὕστερον ἐκ τοῦ τοιούτου κακοῦ παρελάμβανεν*[701].

P. 590, A. *ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ κατὰ τὴν ἐντολὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἡμᾶς ἐφελκομένου φυσικοῦ νόμου φανερωθῇ ἐξαφθέν*[702].

Pol. IV, 431, A. *φαίνεταί μοι βούλεσθαι λέγειν οὗτος ὁ λόγος ὥς τι ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ περὶ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν βέλτιον ἔνι, τὸ δὲ χεῖρον, καὶ ὅταν μὲν τὸ βέλτιον φύσει τοῦ χείρονος ἐγκρατὲς ᾖ, τοῦτο λέγειν τὸ κρείττω αὑτοῦ ..., ὅταν δὲ ... κρατηθῇ ὑπὸ πλήθους τοῦ χείρονος σμικρότερον τὸ βέλτιον ὄν,* (B.) *τοῦτο δὲ ... ψέγειν τε καὶ καλεῖν ἥττω ἑαυτοῦ καὶ ἀκόλαστον τὸν οὕτω διακείμενον.*

Phaed. 117, A. *γλιχόμενος τοῦ ζῆν.*

Phaed. 66, B. *ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν καὶ ξυμπεφυρμένη ᾖ ἡμῶν ἡ ψυχὴ μετὰ τοῦ τοιούτου κακοῦ.*

Pol. VIII, 544, E. *ἃ ἂν ... τἄλλα ἐφελκύσηται.*

Ep. VII, 341, D. *οἷον ἀπὸ πυρὸς πηδήσαντος ἐξαφθὲν φῶς.*

---

quae contraria sunt Platonicis Phaedr. p. 237, D. in simili descriptione duplicis animi naturae: *ἡ μὲν ἔμφυτος οὖσα ἐπιθυμία ἡδονῶν.* Voci, apud Plat. plerumque per se positae, apud Nostrum *ἐν ἡμῖν* adiicitur, ut *ἐν ταῖς ψυχαῖς* ap. Plat. Legg. l. c. Nuda voce Noster iterum utitur ap. Phot. cod. 234. p. 300, *a*. 40. *τὴν ἔμφυτον μορφήν.*

696 *Ἑαυτοῖς ἡμῖν* Phot. cod. 234. p. 296, *a*. 33, omisso *ἐν*, quam scripturam in Symbol. in Epiph. p. 64 repudiavi; *ἐν αὐτοῖς ἡμῖν* cod. Ven. et ex eo Dindorf., quem secutus sum, quum pronomen pers. pronomini *αὐτὸς* interdum subiiciatur. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaed. p. 697 sq. Praepositio *ἐν* autem ab h. l. non magis abesse potest, quam a verbis *ἐν αὐτῷ τῷ ἀνθρώπῳ* ap. Plat. Pol. loco comparato, quem Noster ante oculos habuit.

697 Phot. cod. 234. p. 296, *a*. 34. 35. *καὶ ὅταν μέλλῃ ... γενηθῆναι.* Tu vide Symbol. in Epiph. p. 64 et conf. Plato Pol. l. c. *Τὸ βέλτιον φύσει* dictum esse pro *τὸ φύσει βέλτιον*, recte docet Stallbaum. ad Pol. l. c., ubi codd. nonnulli vocem *φύσει* post *χείρονος* perperam collocant; est enim *τὸ βέλτιον φύσει* id quod naturâ melius in animo inest. Dein *ἐγκρατέστερον* Noster, ut Stobae. ap. Plat. l. c. pro vulg. *ἐγκρατές*. Recte, si *ἐγκρατέστερον* per se positum accipiatur, sicut *ἐγκρατέστερος* est potentior ap. Plat. Symp. p. 188, A.

698 Vid. annot. 334. Dein *ὃ* pro vulg. *τὸ* Oehler. ex Petavii emendatione, confirmata a cod. Ven., et ita Dindorf. quoque. Pro *τῷ* cod. Ven. male *τό*. Respicitur autem Rom. VII, 23, ut p. 588, A. B.

699 Vulgo: *πάλιν ἄγεται. Ἄγεται πάλιν* Phot. cod. 234. p. 296, *a*. 37 et cod. Ven., quam lectionem cum Dindorfio secutus sum. Proxime de voce *ἀντιστρόφως* vid. annot. 545. Cum illis: *πρὸς φαντασίας παντοδαπάς* (*πᾶς* cod. Ven. male), a Photio omissis, in Symbol. in Epiph. p. 64. comparavi p. 588, B. *εἰς τὰς ἐμπαθεῖς ἐξέλκοντα πολλάκις φαντασίας τὴν ψυχήν.* Ceterum *χείρους* pro vulg. *χείρονας* rescripsi, sicut ex Bekkeri Photio cod. 234. p. 296, *a*. 38 rescribi iussi Symbol. in Epiph. p. 64. Ita enim Plato constanter. Conf. annot. 362.

700 Apud Plat. Phaed. l. c. *γλιχόμενος τοῦ ζῆν* est vitae vehementer adpetens. Noster, respiciens Rom. 7, 24, vehemens studium, quo Apostolus de corpore mortis liberari cupit, his exprimit verbis: *θανάτου ἐγλίχετο ῥυσθῆναι.* Infinitivum, ut h. l., *γλίχεσθαι* secum habet ap. Plat. Gorg. p. 489, D. Vid. annot. 320. *Ῥύεσθαι* ap. Apostolum est medium; Methodius in iis, quae de eius dicto disputat, eo verbo nunc medio, nunc passivo, ut h. l., utitur.

701 Methodius eos refellit, qui Rom. 7, 24 mortis nomine corpus mortale declarari statuebant; ipse mortem *τὸν νόμον τῆς ἁμαρτίας*, in corpore habitantem, esse docet ex Apostoli sententia Rom. 7, 23. Provocat autem hoc loco ad ea, quae apud illum versu 25 insequuntur. Verbis *τὸ τοιοῦτον κακὸν* corpus ex adversariorum sententia significatur. Iisdem verbis corpusculum notatur ap. Plat. Phaed. l. c., ubi articulus non minus recte habet, quam nostro loco. Vid. Ast. Annott. in Phaed. p. 543 sq. Ceterum de diremtis vocibus: *τὸ σῶμα .. τοῦτο*, vid. annot. 483.

702 Methodius h. l. verba Apostoli Rom. 8, 4 circumloquendo interpretatur. Qua de re monui in Symbol. in Epiphan. p. 65. Quam ibidem commendavi scripturam *ἐφελκομένου* (ap. Phot. cod. 234. p. 296, *b*. 30. 31), Dindorfius in locum vulgatae *ἀφελκομένου* reposuit. De translatione verbi *ἐφέλκομαι* cf. Plat. Pol. l. c., ubi eadem discrepantia *ἀφελκύσηται* in codd. nonnullis scriptum est. Quod ap. Apostolum l. c. exstat *πληρωθῇ*, Noster paullo liberius ita interpretatur: *φανερωθῇ ἐξαφθέν*, quae verba (id quod Petavium fefellit) translata sunt a flamma, quae exsuscitata clarescit. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 65. Eo quem comparavi loco ex Plat. Ep. VII sermo est de rerum divinarum intelligentia, quae quasi lumen quoddam in nobis accenditur. Locum integrum legenti imitatio Platonis Symp. p. 210, E. se prodit voce *ἐξαίφνης*, quae verba inde excitata praecedit. Id quod est sapientiae amore incendi translatum *ἐξάπτεσθαι* declarat Pol. VI, p. 498, B. *ὅσον αὖθις οὐκ ἐξάπτονται*, unde flosculum decerpsit auctor Epistolae VII, p. 340, B. *ἐξημμένος ὑπὸ φιλοσοφίας, ὥςπερ πυρός.* Verbo *ἀνάπτεσθαι* similiter utitur Plotin. p. 769, A. *ὁρᾶν δή ἐστιν ἐνταῦθα*

P. 590, C. *τρέψομαι δὲ καὶ πρὸς τὰ ἕτερα*[703], *ἐάνπερ τὸν βοηθήσοντα ἡμῖν πρὸς τὴν διέξοδον εὕρωμεν τοῦ λόγου*[704]. *ἄπορα γὰρ καὶ οὐ πάνυ ῥᾴδια πρὸς καθαίρεσιν τὰ ἑξῆς*[705]. *διὸ καὶ ὀκνηρότερον αὐτῶν ἅπτομαι*[706].	Prot. 339, E. *βοηθεῖν τῷ ἀνδρί.* al. 361, D. *ἐπαινῶ σου … τὴν διέξοδον τῶν λόγων.* al. Soph. 237, C. *χαλεπὸν .. καὶ σχεδὸν εἰπεῖν .. ἄπορον.* Pol. V, 450, D. *διὸ δὴ καὶ ὄκνος τις αὐτῶν ἅπτεσθαι.*
(Phot. Biblioth. Cod. 234. T. II. ed. Bekk. p. 297, *a.* — p. 301, *b.*)	
P. 297, *a.* 12—15. *ἡ γῆ … διὰ τῶν πόρων εἰς πάντας αὐτῶν* (sc. *τῶν δένδρων*) *κατακερματιζομένη*[707] *τοὺς κλάδους.*	Pol. III, 395, B. *φαίνεταί μοι εἰς σμικρότερα κατακεκερματίσθαι ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις.*
P. 297, *b.* 14. 15. *πάντα ἡμῶν τὰ κοσμήματα*[708] *… τοῦ βίου.*	Legg. XII, 956, A. *πρὸς τὰ τοῦ πολέμου κοσμήματα.*

κἀκεῖνον (sc. Deum) *καὶ ἑαυτὸν .. θεὸν γενόμενον, μᾶλλον δὲ ὄντα, ἀναφθέντα μὲν τότε, εἰ δὲ πάλιν βαρύνοιτο, ὥςπερ μαραινόμενον*, ubi *μαραίνεσθαι* i. q. *ἀποσβέννυσθαι* ap. Plat. Pol. l. c. Vid. Animadv. in Basil. I, p. 28. — In iis, quae ap. Method. verba ex p. 590, A. allata insequuntur, Dindorfius scripturam vulgatam: —, *τὸ ἀσθενῆσαν* —, — *ἐπιχωννύμενον*, ad fidem codicis Ven. ita immutavit: —, *ὃ ἀσθενῆσαν* — — *ἐπεχώννυτο*. Respiciuntur autem Apostoli verba Rom. 8, 3. *τὸ .. ἀδύνατον τοῦ νόμου .. ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός*, et metaphora antea instituta (*φανερωθῇ ἐξαφθέν*) verbo *ἐπιχώννυσθαι* pertexitur. Vid. Symbol. in Epiph. p. 65, ubi scripturam vulgatam excusavi deque metaphora illius verbi, ab igni obruto sumta, monui, collatis Animadvss. in Basil. I, p. 124 sq. Nomine *ἐπίχωσις* sic translato utitur Theodor. Metochita in opere inedito *ἀστρονομικῆς κατ' ἐπιστήμην στοιχειώσεως*, cod. Monac. 100. Lib. I. cap. 2. *φιλοσοφία … τὴν ἐκ θεοῦ μεγαλοδωρεὰν αὐτῆς* (nim. *τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως*) *τῆς λογικῆς περιουσίας καὶ χρήσεως … ὑπανοίξασα καὶ ἀναδείξασα καὶ ὥςπερ κρυπτόμενον θεῖον πῦρ τῇ σαρκικῇ σποδιᾷ καὶ ταῖς ὑλικαῖς τοῦ σώματος ἐπιχώσεσιν ἀνορύξασα καὶ ἀνάψασα*. Translato verbo *ἐπιχώννυσθαι* contrarium *ἀναχώννυσθαι* Synesio reddendum est Dion. p. 51, A. *παιδείαν .. ἠτιμήκασιν, ὑφ' ἧς ὁ νοῦς ἀναῤῥώννυται*. Ex varr. lectt. ap. Krabinger. p. 280 repone *ἀναχώννυται*, coll. p. 49, A.

703 *Τρέπεσθαι πρός τι* vel *ἐπί τι*, ut Lat. aggredi ad aliquid, interdum breviter dicitur, qui disputationem de aliqua re aggreditur. Plato Legg. X, p. 887, A. *ἐπὶ τοὺς νόμους τρεπώμεθα πάλιν*. Cicero Legg. II, 4. priusquam aggrediamur ad leges singulas. Ceterum cod. Ven. *πρὸς τὰς ἑτέρας*, scilicet ex usu loquendi Epiphaniano, de quo vid. Symbol. in Epiph. p. 89.

704 *Βοηθεῖν τινι* ap. Plat. festive dicitur, qui satis agenti in disputando succurrit. Conf. Protag. l. c., quem Noster imitatus est p. 562, D. *συναντιλήπτορα .. καὶ συναγωνιστὴν αἱροῦμαί σε τῆς πρὸς αὐτοὺς μάχης*. Astius Lex. Plat. T. I, p. 355 hunc loquendi usum a vulgari non distinxit. De dictione Platonica *διέξοδος τοῦ λόγου* vid. annot. 174. *Εὕρομεν* cod. Ven. male pro *εὕρωμεν*.

705 Quod *ἀπορίαν* exhibet in disputando, *ἄπορον* vocatur a Platone Soph. l. c. (cf. p. 237, E.) et alibi. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 252. *Καθαίρεσις* est *ἅπαξ λεγόμενον* ap. Plat., Tim. p. 58, E. *τήκεσθαι … τὴν τῶν ὄγκων καθαίρεσιν*, ubi vox vi propria destructionem vel dissolutionem declarat, quemadmodum *καθαιρεῖν* proprie est destruere, deiicere, evertere. Method. ap. Phot. cod. 234. p. 298, *a.* 18. *ἐπιμενούσης .. τῆς ζωῆς ἐν αὐτῷ* (*τῷ σώματι*) *ἕστηκε μὴ καθαιρούμενον*. Conviv. X. Virg. ed. Allat. p. 258. *ἡ βασιλεία τοῦ πονηροῦ καθῃρέθη*. (conf. simplex *αἱρεῖν* p. 259 sq. *ὁ ὠμοτύραννος ἄρχων τῆς ἀκρασίας ᾑρέθη*) p. 300. *ὁ ἀνταγωνιστὰς ἔχων μεγάλους καὶ ἰσχυροὺς καὶ προςπαλαίων ἀεὶ καὶ μὴ καθαιρούμενος*. Nostro loco *καθαίρεσις* de confutatione *τροπικῶς* dictum est. Sic Plato verbum *καθαιρεῖν* ad confutandam adversarii sententiam transtulit Prot. p. 343, C. *εἰ καθέλοι τοῦτο τὸ ῥῆμα*, hac adiecta comparatione *ὥςπερ εὐδοκιμοῦντα ἀθλητήν*. Vid. Stallbaum. ad Prot. l. c., Ast. Annott. in Prot. p. 166 sq. et Lex. Plat. T. II, p. 253, qui tamen VV. DD. propriam verbi vim a translata non satis distinxerunt. Parilis est metaphora verbi evertere ap. Ciceron. Acad. II, 6 extr.

706 *Ὀκνηρότερον αὐτῶν ἅπτομαι* dicere maluit Methodius, quam *ὄκνος αὐτῶν ἅπτεσθαι* cum Platone Pol. l. c., quem ille aperte imitatus est. Alioquin *ὄκνος*, cunctatio, verecundia, et *ἅπτομαι*, tracto vel aggredior ad aliquid tractandum, Platoni usitata sunt. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 265 sq. T. II, p. 427. Voce *ὀκνηρός* Plato abstinuit. In simili sententia Noster in Symp. X. Virg. verbo *ἀποκνεῖν* usus est (vid. annot. 173), de quo, uti de *ὄκνῳ* deque simplici *ὀκνεῖν*, utiliter monent Scholia Monac. in Gregor. Naz. post Eliam Cret. col. 903, B. C.

707 Platonis auctoritate posterioris aetatis scriptores verbum *κατακερματίζειν* frequentarunt. Vid. annot. in Eliam Cret. col. 771 (4). 842 (9). Sed quum Plato eo verbo constanter usus sit in rebus, quas disputatione suas in partes dispertimur (cf. Pol. l. c. et vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 152), alii *κατακερματίζειν* promiscue posuerunt in iis, quae disputatio vel ipsa natura rerum dividit. Id quod est naturâ dividi *κατακερματίζεσθαι* nostro loco declarat. Disputatione dispertiri *κατακερματίζειν* est ap. Method. *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* in Meursi Var. Divin. p. 105. (Routh. Reliq. SS. T. I, p. 431 sq. ex Eusebio P. E. VII, 22) *οὐδὲ γὰρ τὸν ἄνθρωπον ἔχοντα διάφορα* (*διαφορὰ* male Routh.) *μέλη κατακερματίζομεν εἰς πολλὰ γενητά*, quo loco Phot. cod. 236. p. 305, *a.* l. 2. pro illis: *ἔχ. δ. μέλη*, legit: *μέρη ἔχοντα*. Simili errore *πολυμερὲς* scriptum est in seqq. ap. Meurs. (Routh. libro laud. p. 432) *ἕν τι γενητὸν τὸν ἄνθρωπον πολυμερὲς πρὸς τοῦ θεοῦ γεγονέναι φαμέν*. Legendum: *πολυμελές*, coll. Plat. Phaedr. p. 238, A., ubi VV. DD. id Platonis *ἅπαξ λεγόμενον* in locum vulgati *πολυμερὲς* ex codd. mss. reposuerunt. Vid. Stallbaum. p. 47 et Ast. Annott. p. 312.

708 *Κόσμημα*, ornamentum, insigne, est Platonis *ἅπαξ λεγόμενον* Legg. l. c. Delectatur autem Methodius nominibus in *ημα* exeuntibus. Quo ex genere conf. rariora: *ἀγαθοέργημα* ap. Phot.

P. 298, *b*. 11. 12. (*κτῆμα*) *δοῦλον .. καὶ ὑπήκοον ἀθανασίας*[709].

P. 298, *b*. 36. 37. *δεῖγμα τοῦτο τῆς μελλούσης ὁ θεὸς ἡμέρας καὶ προοίμιον ἔθετο*[710].

P. 299, *a*. 5. 6. (ad Apocal. 20, 13) *Ἅιδην δὲ τὸν ἀέρα (εἶναι) παρὰ τὸ ἀειδές, διὰ τὸ μὴ ὁρᾶσθαι*[711].

P. 299, *a*. 18. 19. (*τὸ ἀνθρωποειδές*) *πάντων ἐστὶ τῶν εἰς ζῶα συγκεκριμένων σχημάτων ἐρασμιώτατον*[712].

P. 301, *a*. 29. *μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀποφοίτησιν ὀχήματος αὐτὴν* (int. *τὴν ψυχήν*) *δεῖσθαι καὶ περιβολῆς*[713].

Legg. IX, 875, C. *νοῦν οὐδενὸς ὑπήκοον οὐδὲ δοῦλον.*

Phaed. 110, B. *ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα ὥςπερ δείγματα.* al. Pol. VII, 531, D. *προοίμια .. αὐτοῦ τοῦ νόμου.* al.

Phaed. 80, D. *τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον, ... καθαρὸν καὶ ἀειδῆ, εἰς Ἅιδου ὡς ἀληθῶς.*

Tim. 87, D. *πάντων θεαμάτων ... κάλλιστον καὶ ἐρασμιώτατον.*

Tim. 69, C. *τὸ μετὰ τοῦτο θνητὸν σῶμα αὐτῇ περιετόρνευσαν ὄχημά τε πᾶν τὸ σῶμα ἔδοσαν.*

---

cod. 234. p. 297, *b*. 33: *ἀνδραγάθημα* Conviv. X. Virg. p. 139: *ἀτόπημα* ibid. p. 74: *αὐτούργημα* ap. Phot. cod. 234. p. 297, *b*. 21: *αὔχημα* Conv. p. 9. *ὦ νεανίδες, ἐμῆς αὐχήματα μεγαλοφροσύνης —*: *βοήθημα* ibid. p. 96. 107: *δημιούργημα* ap. Phot. cod. 234. p. 297, *b*. 16. et Homil. in Sym. et Ann. ed. Pantin. p. 104. *πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων δημιουργημάτων*: *κακοπράγημα* Conv. p. 139: *καταφύσημα* Conv. p. 298: *καύχημα* Conv. p. 232 in Virtutis allocutione: *παρθενίας ἐρασταῖς ἐπέραστον καύχημα* (ubi Possinus *κάλλος*, male, quippe versu mutilato): *λώβημα* ap. Epiphan. p. 550, C.: *μώμημα* p. 550, D.: *νομοθέτημα* Conv. p. 267. 270: *τερατούργημα* Hom. in Sym. et Ann. p. 114. *χαίρειν φράσας τοῖς τῶν ἁγίων .. πνευματικοῖς διηγήμασι καὶ τερατουργήμασι*: *τέχνημα* ap. Epiphan. p. 550, C., ubi cod. Ven. *τέχνισμα*, Dindorf. *τέχνασμα* (tu vide annot. 294.): *χειροτέχνημα* ap. Phot. cod. 234. p. 300, *a*. 38. Ex nominibus in *ευμα* exeuntibus perrarum neque in Lexicis consignatum est *ἀλήθευμα*, veritatis documentum, quo Method. ap. Epiph. p. 570, D. 540, B. utitur.

709 Sermo est de *φθαρτῷ*, quod *ἀφθαρσίας κτῆμα* fit. Conf. 1 Cor. 15, 54. *Δοῦλος* et *ὑπήκοος* notione translata h. l. copulata sunt, ut ap. Plat. Legg. l. c. Praecedunt ap. Phot. p. 298, *b*. 10. 11 ista: *ἐλεύθερον μὲν θανάτου καὶ ἁμαρτίας γεγενημένον*. Sed plenius et melius cod. Rupif. ap. Combefis. (Galland. Bibl. PP. T. III.) p. 780, A. *ἄφετον μὲν καὶ ἐλεύθερον θανάτου γενόμενον καὶ ἁμαρτίας*, quibus rite respondent seqq. *δοῦλον δὲ κ. ὑ. ἀ.* De voce *ἄφετος* vid. Ast. Annot. in Plat. Prot. p. 76 sq.

710 Methodius loquitur de naturae miraculo quodam, sibi observato in Olympo, Lyciae monte, quod quasi specimen quoddam et praeludium iudicii futuri a Deo propositum ait. De metaphora vocis *δεῖγμα* vid. Ast. ad Phaed. l. c. Annot. p. 802 et Lex. Plat. T. I, p. 427. Idem V. D. metaphoram vocis *προοίμιον* Animadv. in Plat. Legg. p. 231 docte illustravit, neque tamen eandem a propria significatione satis distinxit Lex. Plat. T. III, p. 185. Adde Stallbaum. ad Pol. l. c.

711 Methodius Origenis auctoritate, quem laudat adiectis verbis: *καθάπερ καὶ Ὠριγένει ἐλέχθη*, a Platone mutuatus est originationem nominis *Ἅιδης*, repetiti ab *ἀειδής*, invisibilis. Vid. Wyttenbach. ad Plat. Phaed. l. c. Annot. p. 206 et Ast. Annot. in Phaed. (p. 79, B.) p. 623. Plato tamen sublimius quiddam, quam *ἀέρα*, *Ἅιδου* nomine significavit.

712 Vulgo, etiam ap. Bekkerum: *ἐρασμιώτερον*. *Ἐρασμιώτατον* Combefis. ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 793, A. Recte, quippe ex grammatices praeceptis et convenienter cum loco *παραλλήλῳ* ex Plat. Tim., quo loco quae Plato de corpore humano, *ξυμμετρίας* participe facto, pronuntiat, Noster de corpore humano in universum docet. De superlativo in comparativum depravato conf. annot. 169. Figura humana *συγκρίνεσθαι*, concrescere, dicitur, quemadmodum corpus humanum *σύγκρισις* et *σύγκριμα* vocari solet. Vide Fischer. Ind. in Aeschin. Socrat. v. *ξύγκρισις*, Creuzer. Annot. in Plotin. p. 91, *a*., Krabinger. meque ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. p. 183. De sententia loci conf. annot. 582. — Post paulo Method. ap. Phot. p. 299, *a*. 28. *τὸ .. θεοείκελον σχῆμα ... ἀπαγορεύεσθαι ὡς ἀκλεέστερον*. Epica vox *ἀκλεὴς* a Platone in hominibus, non in re, ut h. l., ponitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 75.

713 Hisce verbis sententia Origenis *πλατωνίζοντος* a Methodio notatur ap. Phot. l. c. Ipse tamen corpus *ὄχημα τῆς ψυχῆς*, vehiculum animae, item vocat ap. Phot. cod. 234. p. 301, *b*. 19. 20. (*ὁ ἄνθρωπος*) *τιμιωτέρου τῆς .. ψυχῆς τετύχηκεν ὀχήματος*. Dictionem Platonicam, repetendam ex Tim. l. c., illustravi Animadv. in Basil. I, p. 47. Adde Stallbaum. ad Tim. l. c. et ad p. 87, D. Quod autem Origenes animam etiam post excessum ex corpore vehiculo et quasi corpore quodam utentem finxit, in ea re recentiores Platonicos secutus est, qui hoc figmentum ex male intellectis locis in Tim. et in Phaed. p. 113, D. hauserunt. Vid. Wyttenbach. Annot. in Phaed. l. c. et Animadv. in Basil. I, p. 48. Nomini *ὄχημα* adiectum *περιβολὴ* Platonicis itidem usitatum est in declarando corpore. Vid. annot. 115. Ceterum *δεῖσθαι* Bekkerus pro vulg. *δέεσθαι* tacite reposuit.

III.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΓΕΝΗΤΩΝ[714].

(Phot. Biblioth. Cod. 235, T. II. ed. Bekk. p. 301, *a*. 25 — p. 304, *b*. 20.)	
P. 301, *b*. 32. 33. *τοὺς .. ἡδοναῖς παντοίαις δίκην χοίρων ἐν βορβόρῳ καλινδουμένους*[715].	Phaed. 69, C. *ἐν βορβόρῳ κείσεται.* 82, E. *ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην.* al.
P. 302, *b*. 6—8. *Ἀρά γε ... πάσης ἀρετῆς ἀρχὴν καὶ πηγὴν*[716] *οὐσιωδῶς, ἀλλὰ μὴ ἐπικτήτως*[717] *ἡγῇ τὸν θεόν*[718];	Phaedr. 245, C. *τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως.* Pol. X, 618, D. *τῶν φύσει περὶ ψυχὴν ὄντων καὶ τῶν ἐπικτήτων.*
P. 302, *b*. 39. *Ὑπερφυῶς*[719].	Pol. VII, 525, B. *Ὑπερφυῶς μὲν οὖν.* al.
P. 303, *a*. 28. *Πάλιν δὴ οὖν ... ἐξ ἀρχῆς διαλεγώμεθα*[720].	Phaed. 105, B. *Πάλιν δή μοι ... ἐξ ἀρχῆς λέγε.*
P. 303, *a*. 32—34. *τούτων ἀγενήτως προϋφεστηκότων καὶ πλημμελῶς φερομένων ὁ θεὸς διακρίνας ἐτεχνάσατο*[721] *τὰ πάντα.*	Tim. 30, A. *πᾶν, ὅσον ἦν ὁρατόν, παραλαβὼν οὐχ ἡσυχίαν ἄγον, ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας.*

---

714 Photii Eclogae ex recensione Combefisii insunt Gallandii Bibliothecae Patr. T. III. p. 798—803. De Methodii opere *περὶ τῶν γενητῶν* vid. Galland. Prolegom. p. LIII et Fabric. Bibl. Gr. ed. Harles. T. VII. p. 266 sq. Quod Methodius eo in opere Origenem, adversus quem disputat, *Κένταυρον* appellat (ap. Phot. p. 302, *a*. 30. p. 303, *a*. 28): Plato sophistas cum Centauris comparat Polit. p. 291, A. 303, C.

715 Sic adversarius interpretatur *χοίρους* Matth. 7, 6. Eosdem p. 301, *b*. 38. 39 vocat *τοὺς ἡδοναῖς συζῶντας*. De *βορβόρῳ*, animi impuritatis symbolo, cf. quae Wyttenbach. p. 173 et Ast. p. 566 sq. ad Plat. Phaed. p. 69, C. loco cit. annotarunt, praeterea Creuzer. ad Plot. De Pulcrit. p. 280 sqq. Adde Plotin. p. 80, F. G. et Basil. M. locis, a me allatis Animadv. in Basil. I, p. 120 sq. *Κυλινδεῖσθαι ἔν τινι* s. *περί τι*, volutari in re — circa rem, Platoni usitatae sunt dictiones. Cf. Phaed. p. 82, E. l. c. et locos, allatos ab Astio Lex. Plat. T. II. p. 223, quorum nonnullis *καλινδεῖσθαι* olim vulgari solebat, quae forma, recentioris aetatis scriptoribus magis frequentata, nostro loco obtinet. Vid. Ast. Annot. in Plat. Phaedr. p. 597 sq. De dictionibus illis, quibus abiecta et humilis vitae conditio apte declaratur, vide Ast. Annot. p. 636 ad Plat. Phaed. p. 81, C. (ubi Wyttenbach. Annot. p. 109 disparia commiscuit) meque Animadv. in Basil. I, p. 121 et ad Marc. Eugenic. p. 53. Ceterum de comparatione hominum libidinosorum cum suibus vid. Creuzer. ad Plot. de Pulcrit. l. c. Adde Eliam Cret. Comm. in Greg. Naz. col. 763, A.

716 Metaphoricus usus vocis *πηγὴ* Platoni communis est cum aliis scriptoribus. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 100 et Annot. in Phaedr. p. 382. Sed copulatis vocibus *πηγὴ* et *ἀρχὴ* idem uno Phaedri loco cit. usus est, idque in declaranda animae natura. Inde frequentata scriptoribus Platonicis locutio *πηγὴ καὶ ἀρχή*, quae apud eos potissimum inservit celebrando Deo, tanquam fonte ac principio omnis pulcri et boni. Vid. Krabinger. ad Synes. De Provid. p. 206. Noster h. l. inversam locutionem *ἀρχὴ καὶ πηγὴ* in eodem argumento posuit. De simplici *πηγή*, similiter usurpato, vid. annot. in Eliam Cret. col. 831 (7).

717 Voci *ἐπίκτητος*, adscitus, ap. Plat. Pol. l. c. *φύσει ὢν* et Phaedr. p. 237, D. *ἔμφυτος* opposita sunt. Vid. Basil. Plotin. p. 22. Adverbium *ἐπικτήτως* ap. Plat. non exstat. *Οὐσιωδῶς* idem valet ac *φύσει* ap. Plat., qui tum adiectivo *οὐσιώδης*, tum adverbio cum melioris notae scriptoribus abstinuit.

718 De omisso *εἶναι* vid. annot. 20.

719 Bekkerus vocem *ὑπερφυῶς*, vulgo connexam cum oratione praegressa, ab ea separavit et per se posuit. Recte; est enim interlocutoris, alterius sententiam sibi mire placere significantis. Pleniore formula *ὑπερφυῶς μὲν οὖν* in responsione similiter utitur Plato, ut Pol. l. c. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 443. Dialogi Platonici proprietas, quam Methodius diligenter observavit, item obliterata est in verbis p. 303, *a*. 18. *καί μοι φάθι καὶ ὧδε*, ubi codd. A. B. male *φασί*, quam scripturam, a Schotto in versione Lat. expressam, recte respuit Combefis. ap. Galland. p. 800. *Φαθί*, sicut scribendum pro *φάθι*, Platoni non displicuit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 483.

720 Pro vulg. *διαλεγόμεθα* Bekker. *διαλεγώμεθα* cum corr. B. *Διαλεγώμεθα*, per se positum, habes ap. Plat. Gorg. p. 458, B. *Ἐξ ἀρχῆς*, a principio, in formulis *ἐξ ἀρχῆς λέγειν*, — *ἐρωτᾶν*, — *ἀποκρίνεσθαι*, Platoni usitatum est. *Πάλιν* et *ἐξ ἀρχῆς*, ut nostro loco, copulata sunt Phaed. l. c.

721 Vulgo: *ἐτεχνήσατο*. Bekkerus *ἐτεχνάσατο* cum codd. A. B., recte, quamquam *τεχνησάμενος* lin. 35. subsequitur. Conf. quae de nomine *τέχνασμα* dixi annot. 294. *Ταῦτα* refertur ad superiora: *ἀπὸ τῶν στοιχείων ἢ ὕλης ἢ στηριγμάτων*, quae ex Origenis sententia nullo discrimine usurpari dicuntur. De *ὕλῃ ἀγενήτῳ* cf. Plat. Tim. l. c., ubi fons huius doctrinae, quam illustrat Elias Cret. Comment. in Greg. Naz. Col. 808, C. sq., ubi vid. annot. 8. Eodem sensu materia Deo *συνυπάρχειν* dicitur eique *σύγχρονος* vel *συνάναρχος* vocatur. Conf. Method. *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Meurs. Var. Divin. p. 101. 103 et vid. Symbol. in Epiphan. p. 11. Respexisse autem nostro loco Methodium verba Platonis Tim. l. c., intelligitur ex illis: *τούτων ... πλημμελῶς φερομένων*, quae respondent Platonicis: *κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως*. Quae quidem verba ansam dederunt ei

P. 303, *a.* 39 — *b.* 2. *τὸν Θεὸν ἦρχθαι τοῦ διοικεῖν ... καὶ κατακοσμεῖν τὴν πρότερον ἄμορφον οὖσαν ὕλην* [722].

P. 303, *b.* 3. 4. *ἐπειδὴ (σὺν τῷ Θεῷ φάναι* [723]*) ἐνταῦθα τοῦ λόγου γεγόναμεν.*

P. 303, *b.* 28. 29. *πάλιν εἰς αὐτὸ* [724] *ἔοικεν ὁ λόγος περιδεδραμηκέναι, αὐτοματισμὸν ὁμολογεῖν.*

P. 304, *a.* 3. 4. *ὅτι ἐκκλησία παρὰ τὸ ἐκκεκλικέναι τὰς ἡδονὰς λέγεσθαί φησιν* [725].

Tim. 50, D. *ἄμορφον ὂν ἐκείνων ἁπασῶν τῶν ἰδεῶν* cet. 51, A. *ἀνόρατον εἶδός τι καὶ ἄμορφον.*

Pol. IX, 588, A. *ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγου γεγόναμεν.* Prot. 317, B. *σὺν Θεῷ εἰπεῖν*, al.

Clitoph. 410, A. *ὅτι περιδεδράμηκεν εἰς ταὐτὸν ὁ λόγος τοῖς πρώτοις.*

Legg. V, 746, C. *τοῦτο ... αὐτὸ ἐκκλίνειν καὶ μὴ πράττειν.*

---

loquendi usui, quo *πλημμελής, πλημμέλεια, πλημμελῶς κινεῖσθαι* simm. apud scriptores Platonicos trita sunt in declaranda materiae rerumque corporearum turbulentia, a Platone Polit. p. 273, B. C. itidem notata. Videsis mea in Diario Antiquitatis Studiorum, a. 1842, p. 551, annot. 4. Methodius *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* p. 106 Meurs. = Phot. cod. 236. p. 305, *a.* 14—18. *ἐὰν τόπον τοῦ Θεοῦ τὴν ὕλην εἴπωμεν, ἐξ ἀνάγκης .. ἔσται .. καὶ τῇ ὕλῃ ὁμοίως ἀτάκτως φερόμενος· τοῦ γὰρ ἐν ᾧ ἐστὶ πλημμελῶς* (*ἄλλοτε ἄλλως* Meurs.) *κινουμένου, ἀνάγκη καὶ τὸ ἐν αὐτῷ συγκινεῖσθαι.* Pro eo, quod est ap. Plat. *κινεῖσθαι πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως*, Noster *ἀτάκτως φέρεσθαι* p. 106 Meurs. = Phot. cod. 236. p. 304, *b.* 29. et loco supra cit. — In reliquis: *ὁ Θεὸς* cet. ex praegressis genitivis absolutis *αὐτὰ* ad *διακρίνας* sponte subauditur. Verbo *διακρίνειν* in eadem re, id est in declaranda elementorum secretione a Deo facta, usus est Oppianus Hal. I, 412, laudatus Eliae Cret. Comm. in Greg. Naz. col. 779, C. Adde Methodium in Valentiniani disputatione ap. Meurs. Var. Div. p. 101. 102, quam videas in annot. 734. Comparato nostro loco confirmatur emendatio Jos. Scaligeri, *διακρίσεως* pro *κατακρίσεως* legentis in hisce, quae ap. Phot. lin. 37. 38. sequuntur: *τῆς κατακρίσεως καὶ τῆς μεταμορφώσεως τὴν ὕλην συγχωροῦντες ἀρχὴν ἐσχηκυῖαν. Κατακρίσεως* Hoesch. et Bekker., *μετακρίσεως* alii ap. Hoesch. Not. p. 970; sed unum verum *διακρίσεως*, quod merito recepit Combefis. ap. Galland. p. 800, D. Post verba *ὁ Θεὸς διακρίνας ἐτεχνάσατο τὰ πάντα* Methodius ita pergit: *ὥςπερ ἀγαθὸς ζωγράφος ἀπὸ πολλῶν χρωμάτων μίαν τεχνησάμενος ἰδέαν.* Qua de similitudine conf. annot. 94.

722 Methodius materiam *ἄμορφον* vocat ex Platonis sententia Tim. ll. cc. Vid. Symbol. in Epiph. p. 29. Idem sibi vult *ὕλη ἀσχημάτιστος* ap. Method. Phot. cod. 236. p. 304, *b.* 28. 29. (ap. Meurs. p. 101) et p. 237, *b.* 34. Neque multum differt *ὕλη ἄποιος*, de qua vid. annot. 734. Deus rerum molem antea rudem indigestamque *διοικεῖν* dicitur, quemadmodum ap. Plat. *διοικεῖν* est animae mundum gubernantis. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 393. De nomine *διοίκησις*, in gubernatione mundi posito, vid. annot. 242. *Κατακοσμεῖν* est in ordinem adducere, disponere. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 153. Verbum, de mundo adornando usurpatum, recurrit p. 304, *a.* 9. (locum vide in contextu), ubi cod. Schotti male *μετακοσμοῦσαν* pro *κατακοσμοῦσαν*, et p. 304, *a.* 12. 13. *μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν ὕλην ἐξ οὐκ ὄντων κατακοσμεῖ*, ubi pro *κατακοσμεῖ* Schottus rursus male *μετακοσμεῖ.*

723 *Σὺν Θεῷ εἰπεῖν* Plato Prot. l. c. et alibi, *τῷ* articulo omisso. Vid. Animadv. in Basil. I, p. 157, ubi rescribe Ast. Lex. Plat. T. 2. pro T. 1. Reliqua delibata sunt ex Plat. Pol. l. c., adiecto *τοῦ* articulo ante *λόγου*, ut ap. Plat. Pol. 1, p. 343, A. *ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἦμεν τοῦ λόγου*, ubi Stallbaum. Lobeckium ad Phryn. p. 280 citat. — In longiore disputatione, quae, a nobis in contextu omissa, ap. Method. sequitur, p. 303, *b.* 19. haec exstant: *πικρότερον ἀποκρινοῦνται. Ἀκριβέστερον* vel *ἀλογώτερον* legendum coniecit Combefis. ap. Galland. p. 801. Sed *πικρὸς* tropice etiam de oratione acerba usurpatur. Conf. Plat. Gorg. p. 522, B. *λέγοντα πικροὺς λόγους.*

724 Legendum: *εἰς ταὐτὸν* vel *εἰς τὸ αὐτό.* Dictio est Platonica *περιτρέχειν εἰς ταὐτόν*, Clitoph. l. c. et Theaet. p. 200, C., vel *εἰς τὸ αὐτό*, Hipparch. p. 231, C., ubi *πάλιν*, ut nostro loco, adiectum est. Astius Lex. Plat. T. III, p. 95 *περιτρέχειν* recte interpretatur revolvi; est enim *περιτρέχειν εἰς ταὐτὸν* i. q. Lat. eodem revolvi, ut ap. Cic. Div. II, 5. eodem revolveris. Pro *ὁμολογεῖν* malim, coll. annot. 646, scribi *ὁμολογῶν*, nim. *ὁ λόγος.* Nam durius sit, infinitivum *ὁμολογεῖν* per epexegesin ad *εἰς ταὐτὸν* referre. — Mox p. 303, *b.* 35. *πῇ δὴ οὖν, ὦ ἠλίθιοι, οἴεσθε —;* pro *δὴ* codd. A. B. *δέ*, peius etiam *δι᾽* Combefis. p. 801, C. *Πῇ —; πῇ δὴ —; πῇ δὴ οὖν —;* Platoni usitata sunt. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 99.

725 Ex Photii consuetudine aut *ἐκκλησίαν*, aut *λέγεται* scribendum. — Vulgo: *ἐκκεκληκέναι.* Sed Hoeschel. Not. p. 970, *b.* „*ἐκκεκλικέναι*, cum mss. et I. C. (i. e. Is. Casaubono); vult enim iste dici *ἐκκλησίαν* quasi *ἐκκλισίαν*, a fuga voluptatum.“ Atque ita Bekker. cum codd. A. B. Scripturam vulgatam temere defendit Combefis. ap. Galland. p. 801 (3), *ἐκκαλεῖν* vertens ad certamen vocare. Sed hoc est *ἐκκαλεῖσθαι* vel *προκαλεῖσθαι*, non *ἐκκαλεῖν.* Scripturam vulgatam item secutus est Gerasimus Vlachus, qui hanc etymologiam libro, inscripto *Ἁρμονία ὁριστικὴ τῶν ὄντων* et Venetiis a. 1661 edito, p. 285 inseruit, sed verba *παρὰ τὸ ἐκκεκληκέναι τὰς ἡδονὰς* Latine ita vertit: ab excludendo vitia, quasi vero scriptum esset: *ἐκκεκλεικέναι.* Verum enimvero optime habet *ἐκκεκλικέναι.* Est enim *ἐκκλίνειν τι* declinare s. evitare aliquid, qua vi id verbum ap. Plat. uno Legg. loco cit. positum exstat. *Ἐκκλίνειν* et *ἔκκλισις* usitata sunt Stoicis (vid. Schweighaeus. Ind. Graecit. Epict. hh. vv.), quibus cautio est *εὔλογος ἔκκλισις.* Vid. Animadv. in Basil. I, p. 85 et adde Schol. Aristot. Eth. Nicom. III, 9, 4. p. 193, 17—20. ed. Cramer. Contra metus Stoicis est *ἄλογος ἔκκλισις*, id quod fefellit Potterum ad Clem. Alex. Paedag. I, p. 158 (ubi scribe *ἔκκλισιν* pro vulg. *ἔκλυσιν*) et Strom. II, p. 446. Vid. Animadv. in Basil. l. c. Ceterum haec originatio, qua *ἐκκλησία* ab *ἐκκλίνειν* repetitur, itacismi antiquitus pervagati egregium est documentum.

P. 304, *a*. 9. 10. **ϑατέραν**[726] **δὲ (δύναμιν) κατακοσμοῦσαν καὶ ποικίλλουσαν κατὰ μίμησιν τῆς προτέρας τὰ ἤδη γεγονότα.**	Crat. 409, A. **ποικίλλει ἰὼν τὰ γιγνόμενα ἐκ τῆς γῆς.** Tim. 41, C. **τρέπεσϑε ... ἐπὶ τὴν τῶν ζώων δημιουργίαν, μιμούμενοι τὴν ἐμὴν δύναμιν περὶ τὴν ὑμετέραν γένεσιν.** 42, E. **μιμούμενοι τὸν σφέτερον δημιουργόν.** 69, C.
P. 304, *a*. 20. 21. **ἦν .. ἀκόλουϑον καὶ πρεπωδέστερον**[727].	Alc. I, 135, B. **τὸ δὲ κάλλιον πρεπωδέστερον;**
P. 304, *b*. 15. **πατὴρ καὶ παντοκράτωρ**[728].	Tim. 28, C. **τὸν .. ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντός.**

IV.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΕΞΟΥΣΙΟΥ.

(Jo. Meursi Variorum divinorum liber unus. Lugd. Bat. 1619. p. 91—110[729]).	
P. 92. **τοιούτους τοὺς ᾄδοντας ἔχειν εὐκτέον εἶναί μοι δοκεῖ**[730].	Legg. III, 687, E. **ὡς οὐ τοῦτο εὐκτέον οὐδὲ ἐπεικτέον.**
P. 97. **μὴ τέλεον ἀπιϑάνου ὑπάρχοντος τοῦ λόγου**[731].	Phaedr. 265, B. **οὐ παντάπασιν ἀπίϑανον λόγον.**

---

726 *Θάτερον* Combefis. ap. Galland. p. 802, A. typographi errore; *ϑατέραν* recte vulgo. Methodius in praegressa disputatione docet, duas esse potestates effectrices rerum, unam, quae eas ex nihilo procreet, videlicet Patrem, alteram, de qua hic loquitur, quam esse Filium in seqq. docet. Illud *κατακοσμοῦσαν* attigi annot. 722. ***Ποικίλλειν*** h. l. de exornanda et varie distinguenda rerum natura usurpatum est, ut ap. Plat. Crat. l. c., ubi sermo est de sole. Pherecydes ap. Clem. Alex. Strom. VI, p. 723 Pott. ***Ζὰς ποιεῖ φᾶρος μέγα τε καὶ καλόν, καὶ ἐν αὐτῷ ποικίλλει γῆν καὶ Ὠγῆνον καὶ τὰ Ὠγήνου δώματα***, qua in allegoria *φᾶρος* mundus intelligitur. Adde Method. in fragmento libri *περὶ ἀναστάσεως* e cod. Rupif. ap. Combefis. in Galland. Bibl. PP. T. III, p. 781, D. *ϑεοῦ .. πλουσίως πάντα καὶ κτίζειν καὶ ποιεῖν καὶ ποικίλλειν καὶ αὔξειν δυναμένου.* Illis verbis: *κατὰ μίμησιν τῆς προτέρας*, cur admoverim locos ex Platonis Timaeo p. 41, C. 42, E. 69, C., te docebunt Symbolae in Epiphan. p. 82.

727 Ecce tibi rursus Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον*, adiectivum *πρεπώδης*, decens, comparative positum Alc. I. l. c. Superlativo usus est Proclus Comment. in Alcib. I, p. 27 ed. Creuz. *δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ εἶδος τῶν λόγων πρεπωδέστατον εἶναι τῇ περὶ τοῦ ἔρωτος πραγματείᾳ.* Est autem hoc adiectivum ideo notandum, quod, quum reliqua adiectiva in *ωδης* exeuntia ab aliis adiectivis vel a nominibus sint derivata, *πρεπώδης* a *πρέπω* formatum est.

728 Sermo est de Deo, quem Origenes ap. Method. docet his proprietatibus privari, si eum ante mundum conditum nihil procreasse statuamus. Vox *πατὴρ* Gallandium offendit, qui p. 803 ista annotavit: „Legendum omnino videtur *ποιητής*. Sic enim, ubi de creatione, loqui amant Patres Graeci, quibus Deus dicitur *ποιητὴς τῶν ὅλων καὶ δημιουργός*. Vide sis Vol. I. nostrae Bibl. p. 713. not. 1." Tu confer Plat. Tim. l. c., p. 37, C. *ὁ γεννήσας πατήρ*, p. 41, C. *ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων*, et Method. ap. Phot. cod. 235. p. 302, *b*. 32—34, ubi de Deo: *ἦν ἄρα καὶ πρὸ κόσμου πάντῃ ἀπροσδεὴς ὢν καὶ πατὴρ καὶ παντοκράτωρ καὶ δημιουργός —*; et locis consignatis annot. 69. Adde Symbol. in Epiphan. p. 13, ubi simul attigi formulam *ὁ ποιητὴς τῶν ὅλων*, de qua Gallandius.

729 Hoc fragmentum, a Combefisio denuo editum, exstat ap. Galland. Biblioth. PP. T. III, p. 761, A. — 767, B. De Methodii libro *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* vid. Galland. Praef. p. LII, Fabric. Biblioth. Gr. ed. Harles. T. VII, p. 265 et Routh. Reliqq. SS. T. I, p. 425—427. 429, cui tamen adhibeas annot. 749.

730 ***Τούς*** male omittit Combefis. p. 761, C. Sermo est de prophetis, quorum cantus divinus Sirenum cantilenae in praegressa oratione opponitur. Proximum *εὐκτέον* est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον*, Legg. l. c. Nam quod Astius Animadv. p. 166 et Lex. Plat. T. I, p. 850 *εὐκταῖον* ibi tuitus est: *εὐκτέον*, quod Turicenses receperunt, *παρισώσει* in iuxta positis *εὐκτέον* et *ἐπεικτέον* commendatur. *Εὐκτέον εἶναί μοι δοκεῖ* est expressius dictum, quam *εὔχομαι* p. 93. *τούτοις καὶ συνᾴδειν εὔχομαι*, et *εὐξαίμην* p. 94. *τοιούτοις ἀεὶ συνεῖναι δικαίοις εὐξαίμην*, ubi Combefisius *δικαίως* perperam coniecit. Etenim *δίκαιοι* Methodio sunt viri illi morum integritate conspicui, de quibus antea dixit. Atque etsi *δικαίως* cum verbi optativo interdum componitur (v. c. cf. Plat. Symp. p. 193, D. *δικαίως ἂν ὑμνοῖμεν* Method. p. 97. *ἣν καὶ ϑεὸν δικαίως ἂν εἴποιμεν*, p. 107. *δικαίως δ' ἂν καὶ τοῦτο ἐροίμην*), *εὐξαίμην* tamen adverbium assumere non solet. Si qua mutatione opus est, particulam *ἂν* post *εὐξαίμην* adiici velim. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 865.

731 Ratio, quae nihil ex nihilo fieri concludit (vid. Boissonad. ad Psell. De Operat. Daem. p. 297), a Valentiniano interlocutore *μὴ τέλεον ἀπίϑανος λόγος* vocatur, i. e. ratio, quae persuadendi vi non omnino caret. Dictio sumta est ex Plat. Phaedr. l. c., quamquam ibi *λόγος* est oratio, non ratio. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 543. ***Τέλεον*** i. q. *παντάπασι* ap. Plat. De adverbio *τέλεον* monui ad Jo. Glyc. De V. S. R. p. 104. Exempla accedant ex Maximo, seu po-

P. 98. ἡ .. τῆς φύσεως εὐκοσμία[732].	Prot. 325, D. ἐπιμελεῖσθαι εὐκοσμίας παίδων.
P. 98. φυγῇ τὴν σωτηρίαν πορίζειν[733] ἤθελεν.	Prot. 321, B. σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων.
P. 101. ἀνοίκειον ... τῆς φύσεως αὐτοῦ τοῦτο προςαρμόζειν αὐτῷ[734].	Soph. 238, C. οὔτε δίκαιόν γε οὔτ' ὀρθόν φαμεν ὂν ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι (τὸ ἕν) προςαρμόττειν.

---

tius Methodio, ap. Routh. Rell. SS. T. I, p. 444, 4. τέλεον ὠφεληθήσεται, et ex Procopio Comm. in Proverb. ed. Mai. p. 175 med. 199 inf.

732 Sermo est de naturae concinnitate, quae in elementis cernitur. Horum enim τὸ εὔτακτον (τὸν εὔτ. Combefis. pessime) paulo ante laudatur. Εὐκοσμία est τῶν ἅπαξ λεγομένων ap. Plat., Prot. l. c., ubi non tam modestia, ut Astio visum Lex. Plat. T. I, p. 850, quam morum concinnitas declaratur.

733 Subaudi ἑαυτῷ. Eum dicit, qui hostis gladio se eripit et fuga salutem petit. Praestabat ponere πορίζεσθαι, sibi parare. Sed Nostro obversata est dictio σωτηρίαν πορίζειν (τινί) ap. Plat. Prot. l. c. Ceterum haec ῥῆσις, totidem scripta verbis, exstat in Pseudo-Origenis Dialogo c. Marcionitas, IV. p. 86 ed. Wetsten. Nimirum ei dialogo p. 85 sqq. plurima inserta sunt, quae habes ap. Method. Meursi p. 98. οὑτωσὶ δὲ εὖ διατεθεῖσθαι νομίζων sqq. Quae res neque Wetstenio suboluit, neque Grabio, qui, deceptus a Pseudo-Origene p. 85—89, ea quae Methodius ap. Meurs. p. 98 usque ad illa p. 102. οὕτως ἔδοξέ μοι εὖ ἔχειν φρονεῖν, Valentini sectatorem disputantem facit, tanquam ipsius Valentini dissertationem nobis venditavit Spicil. SS. PP. T. II. p. 55—58. Nimirum, Pseudo-Origene auctore p. 85 inf., interlocutoris nomen ΟΥΑΛ. i. e. ΟΥΑΛΕΝΤΙΝΙΑΝΟΣ (vid. Combefis. p. 762. not. 2) pro ΟΥΑΛΕΝΤΙΝΟΣ dictum accepit. Sed fac, id ita se habeat, nemo tamen a me impetrabit, ut credam, Methodium haec omnia, quae, si Diis placet, Valentino interlocutori tribuit, ex Valentini scriptis hausisse.

734 Male vulgo post τοῦτο virgula ponitur, quae recte deest ap. Pseudo-Origen. p. 88 indeque ap. Grab. p. 57. Ibidem αὐτοῦ τῆς φ. pro τῆς φ. αὐτοῦ, voce αὐτῷ post προςαρμόζειν male omissa. Ἀνοίκειον, quod Grabius pro mendoso ἀνοίκει οὐ ex emendatione Wetstenii et ex codd. Bodl. reposuit, a Methodio confirmatur. Docet autem Valentiniani personâ Methodius, a Dei natura rationem illam abhorrere, quae eum malis delectari fingat eique mala attribuat. Προςαρμόζειν est forma vulgaris pro Attica προςαρμόττειν. Προςαρμόττειν autem attribuendi s. adscribendi significatione, ut h. l., apud Plat. cum alibi dicitur, tum Soph. l. c. Verbo sic usurpato respondet προςάπτειν Soph. p. 241, B. τῷ ... μὴ ὄντι τὸ ὂν προςάπτειν. Methodius eodem verbo, sed in peiorem partem accepto, in sententia nostrae gemina utitur paulo ante p. 101. ὅθεν ἄλογον ἔδοξεν εἶναί μοι ταῦτα (nim. mala) προςάπτειν τῷ θεῷ. et ap. Phot. cod. 236. p. 307, *a*. 8. ὅρα ὁποῖον τούτων προςάπτειν ἐθέλοις τῷ παντοκράτορι καὶ ἀγαθῷ θεῷ. Conf. annot. 405 et Symbol. in Epiph. p. 78. — Sequitur egregia Valentiniani de ὕλῃ disputatio, quae ap. Meurs. p. 101 sq. ita habet: διόπερ ἔδοξέ μοι συνυπάρχειν τὶ αὐτῷ ᾧ τοὔνομα ὕλη, ἐξ ἧς τὰ ὄντα ἐδημιούργησε, τέχνῃ σοφῇ διακρίνας καὶ διακοσμήσας καλῶς. ἐξ ἧς καὶ τὰ κακὰ εἶναι δοκεῖ. ἀποίου τε γὰρ καὶ ἀσχηματίστου οὔσης αὐτῆς, πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἀτάκτως φερομένης, δεομένης τε τῆς τοῦ θεοῦ τέχνης, οὐκ ἐφθόνησεν οὗτος, οὔτε διὰ παντὸς κατέλιπεν αὐτὴν οὕτω φέρεσθαι, ἀλλὰ δημιουργεῖν ἤρχετο. καὶ ἀπὸ τῶν χειρίστων αὐτῆς τὰ κάλλιστα (p. 102) διακρίνειν ἤθελε. καὶ οὕτως ἐδημιούργησεν, ὅσα ἐξ αὐτῆς ἥρμοζε θεῷ δημιουργεῖν. τὰ δ' ὅσα αὐτῆς (ὡς ἔπος εἰπεῖν) τρυγώδη ἐτύγχανε, ταῦτα, ἀνάρμοστα ὄντα πρὸς δημιουργίαν, ὡς εἶχε, κατέλιπε, κατ' οὐδὲν αὐτῷ προςήκοντα. ἐξ ὧν δοκεῖ μοι νῦν παρὰ ἀνθρώποις ἐπαίρειν τὰ κακά. Scripturae discrepantia apud Pseudo-Origenem p. 88 sq. (Grab. p. 57 sq.) et apud Photium cod. 236. p. 304, *b*. 26—36. haec est: ἔδοξέ μοι) ἔδοξέν μοι PO (Pseudo-Orig.), virgula post μοι adiecta, utrumque male. — τὶ) τι P (Photius), recte, atque ita Combefis. p. 764, B. Pessime τε PO. — ᾧ) apud P. omissum est, quippe absorptum a praegresso αὐτῷ, quod Combefis. l. c. virgula ab ᾧ recte diremit. Atque ita PO. — ἐδημιούργησε) ἐδημιούργησεν P. melius, ut sub fin. κατέλιπεν pro κατέλιπε. Vid. annot. 673. — τέχνῃ .. καλῶς) om. P., ut alia plura, brevitatis gratia. Nam et διακρίνειν, quod paulo post recurrit, et διακοσμεῖν in hoc argumento apte est positum. Vid. annot. 721 et 577. Ceterum huc respicitur ap. Phot. cod. 236. p. 306, *b*. 20. τῆς διακοσμήσεως ἕνεκα, et lin. 36. πρὶν .. αὐτὴν διακριθῆναι, ita enim Bekkerus cum codd. A. B. pro vulg. διακοσμηθῆναι, quod Combefis. perperam praetulit. Διακριθῆναι Eusebius quoque ap. Routh. Rell. SS. T. I, p. 447, 15. — δοκεῖ) μοι δ. P. praeter necessitatem. — ἀποίου) ἀποιήτου PO. Quod Ritterus Hist. Philos. T. V. p. 225 coniecit ἀποίου, confirmat Method. h. l. et ap. Phot. cod. 236. p. 305, *a*. 36 sqq. *b*. 34 sqq. p. 306, *a*. 21 sqq., quibus locis haec doctrina refutatur. Wetstenium meliora docere poterat, quem Not. p. 58 laudavit, Diog. Laërt. VII. 134. τὴν ἄποιον οὐσίαν τὴν ὕλην. De ὕλῃ ἀποίῳ vide VV. DD. a me laudatos Animadvers. in Basil. I, p. 8 et Thomas. in Origene p. 168 sq. not. p. Proximum ἀσχημάτιστος attigi annot. 722. Huic voci respondet ἀνείδεος in repetita Valentiniani disputatione ap. PO. p. 98. ἔφη γὰρ ὕλην εἶναι ἄτακτον καὶ ἀνείδεον. Qua voce alii quoque Platonis ὕλην ἄμορφον declararunt. Vid. Symbol. in Epiph. p. 29. Ceterum ἀσχημάτιστος est Platonicum ἅπαξ λεγόμενον, Phaedr. p. 247, C., ubi animi natura figura carens demonstratur. — πρὸς δὲ τ.) πρ. δὴ τ. P., ut p. 305, *a*. 31. ἦν δὲ ἄτακτος καὶ ἄκοσμος ἡ ὕλη, πρὸς δὴ τούτοις ἔχουσα καὶ κακά. Sed utroque loco Bekker. δὲ recte coniecit. Sic nostro loco PO. cum Methodio, qui δὲ posteriore loco item habet ap. Meurs. p. 108. ἦν δὲ ἄτακτος ἡ ὕλη καὶ ἀκόσμητος, πρὸς δὲ τούτοις * ἔχουσα, quae, sublato asterisco, supplenda sunt ex Photii l. c., ubi fortasse erit, qui ἀκόσμητος pro vulg. ἄκοσμος ex Methodio rescribere velit, collatis proximis verbis: τὸν θεὸν λέγειν ἀνάγκη τόπον εἶναι ἀκοσμήτων καὶ τῶν κακῶν (Phot. τ. θ. λ. α. τῶν ἀκοσμήτων καὶ κακῶν τούτων αἴτιον). Sed conf. Method. ap. Meurs. p. 106. εἰ γάρ ποτε ἄκοσμος ἦν ἡ ὕλη, (p. 107) ἐκόσμησε δὲ αὐτήν, ... ἦν ποτ' ὅτ' ἐν ἀκοσμήτοις ἦν ὁ θεός. Materiae ἀκοσμία notatur a Maximo, seu potius Methodio, ap. Routh. Rell. SS. T. I, p. 446, 15. De proximis: ἀτάκτως φερομένης vid. annot. 721. — δεομένης ... οὗτος) om. P. et idcirco οὐ

P. 102. **Τὴν μὲν προθυμίαν ἀποδέχομαι τὴν σήν, ὦ φίλε, καί σου τὴν περὶ τὸν λόγον σπουδὴν ἐπαινῶ**[735].	Prot. 361, D. **Ἐγὼ μέν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐπαινῶ σου τὴν προθυμίαν.**
P. 103. **ἐμὲ δὲ τὰ κοινὰ τῆς πρὸς σὲ φιλίας**[736] **παραιτεῖσθαι τὸ ζητούμενον οὐκ ἐᾷ.**	Phaedr. 279, C. **κοινὰ ... τὰ τῶν φίλων.** Prot. 358, A. **τὴν δὲ Προδίκου τοῦδε διαίρεσιν τῶν ὀνομάτων παραιτοῦμαι.**
P. 103. **προθύμως κἀγὼ ἐπὶ τὸν τῆς**	Tim. 26, C. **προθύμως με διδάσκον-**

pro *οὔτε* in seqq. Insunt autem his verbis sententiae Platonicae de materiae indigentia deque divinitate invidiae experte. Vid. Symbol. in Epiphan. p. 14 et p. 76. — *διὰ παντὸς*) *διαπαντὸς* PO. negligentius. Tu vide Ast. Lex. Plat. T. III, p. 63 sq. — *κατέλιπεν*) *καταλιπεῖν* PO. Grabius *κατέλειπε* coniecit; sed praestat *κατέλιπεν*, quod infra recurrit. — *οὕτω*) *οὕτως* PO. melius, licet ante consonam. Vid. annot. 687. Proxime in verbis: *ἀλλὰ δημιουργεῖν (αὐτὴν) ἤρχετο*, *δημιουργεῖν* est elaborare, formare, ut p. 107. *πῶς ταύτην (τὴν ὕλην) ἐδημιούργησε (ὁ θεός)*, ubi Combefis. de hac verbi vi scite monet. Nam alias saepissime in hoc libro Deus mundum *δημιουργεῖν*, facere s. efficere, Platonice dicitur. Vid. annot. 251. Ceterum huc respicitur ap. Phot. cod. 236. p. 306, *b*. 27—33. (ap. Euseb. in Routh. Rell. SS. T. I, p. 447, 4—10.) p. 307, *b*. 21. 22. — *οὕτως*) *οὕτως γοῦν* PO. p. 89; *οὕτω γοῦν* P. *Οὕτως* ante consonam fortasse hic quoque reponendum; certe *γοῦν* optime habet. — *ὅσα ... δημιουργεῖν*) om. PO. Tu confer hisce opposita in seqq. *ταῦτα ἀνάρμοστα ὄντα πρὸς δημιουργίαν* et *κατ' οὐδὲν αὐτῷ προςήκοντα*. *Ἁρμόζειν* est concinere, convenire, ut p. 106. *λόγον ἁρμόζοντα περὶ τῶν ἀγενήτων λέγεσθαι*. De intransitivo et Attico *ἁρμόττειν* ap. Plat. vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 278 sq. Sententiam Platonicis celebratam egregie illustrat Aristid. Quintil. De Musica Lib. III. p. 124 sq. ed. Meibom., ubi praesertim attende similitudinem a lapicida sumtam. Ceterum PO. in repetita Valentiniani disputatione haec nostra: *καὶ οὕτως ... δημιουργεῖν*, in brevius ita contraxit p. 98. *ἐκ ταύτης τὰ μὲν κρείττονα ἔτρεψε*, quo sensu *τρέπειν* et *τροπή* frequentia sunt in Excerptis ex Methodio ap. Phot. cod. 236. p. 306, *a*. 40. — p. 306, *b*. 21. — *τὰ δ' ὅσα*) *τὰ δὲ ὅσα* P. recte, propter oppositionem. Deinde Combefis. p. 764, C. *ὅσα ἐξ αὐτῆς* pro vulg. *ὅσα αὐτῆς*, praepositione ex praegressis *ὅσα ἐξ αὐτῆς* temere repetita. — *ὡς ἔπος εἰπεῖν*) *ὡς ἐποίει* PO., dum crearet Wetsten. Idem PO. p. 98 brevius: *τὰ δ' ὅσα τρυγώδη ἐτύγχανεν*. Sed *ὡς ἔπος εἰπεῖν* est excusantis duriorem metaphoram *τρυγώδη*, de qua vid. Symbol. in Epiphan. p. 37. — *κατέλιπε*) *κατέλειψε* PO. p. 89 et p. 98, ubi verba: *ταῦτα ... κατέλιπε*, ita repetuntur: *οὐκ ὄντα εὔχρηστα πρὸς δημιουργίαν, ταῦτα κατέλειψε*. *κατέλιπεν* P. melius. Vid. supra annot. Ceterum locus respicitur ap. Phot. cod. 236. p. 306, *b*. 21—33. (ap. Euseb. Routhii Rell. SS. T. I. p. 446, 15. — 447, 10.), et *ὡς εἶχε* quidem in istis p. 306, *b*. 22. *ὡς εἶχον*, sed *ὡς ἦν* pro eodem ponitur p. 306, *b*. 26. 27. — *κατ' οὐδὲν ... προςήκοντα*) *κατὰ μηδὲν* PO. p. 98; om. P. Tu vide supra annotata ad illa: *ὅσα ἐξ αὐτῆς ἥρμοζε θεῷ δημιουργεῖν*. — *παρὰ ἀνθρώποις*) om. P. brevitatis causa. Atqui haec verba significant, mala nonnisi in mortalem et humanam naturam cadere. Vid. Plat. Theaet. p. 176, A. Noster ap. Phot. cod. 236. p. 307, *b*. 7. *τὰ παρ' ἀνθρώποις κακά*. — *ἐπαίρειν*) *σπείρειν* PO. p. 98. *ὅθεν δοκεῖ μοι σπείρειν τὰ κακά*. *Ἐπιῤῥεῖν* PO. p. 89 et P. optime. Vid. Ast. Annot. in Plat. Phaedr. p. 235 sq. Combefisius, licet probata, quam P. exhibet, genuina scriptura, suo tamen more non abstinuit ab excusanda vulgata et mendosa. Huc respicitur ap. Phot. cod. 236. p. 306, *a*. 29. 30. *οὕτω γὰρ καὶ τὰ κακὰ ἐκ τῆς ἀποῤῥοίας αὐτῆς* (sc. *τῆς ὕλης*) *εἶναι λέγω*, ubi *οὕτως* bene PO. p. 95 inf. et Routh. p. 443, 8 cum Eusebio. Ceterum pristinam materiae turbulentiam malorum fontem esse, Plato docet Polit. p. 273, B. C. *παρὰ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος πάντα τὰ καλὰ κέκτηται* cet. quem locum (id quod Creuzerum latuit) memoriter laudat Plotin. p. 77, C. *καὶ ὅσα παρὰ θεοῦ εἰς αὐτὸν* (nim. *τὸν κόσμον*) *ἥκει, ἀγαθά· τὰ δὲ κακὰ ἐκ τῆς ἀρχαίας φύσεως, τὴν ὕλην λέγων τὴν ὑποκειμένην, οὔπω κοσμηθεῖσαν* —.

735 In longiore fragmento *περὶ τῆς ὕλης*, quod Routh. Reliqq. SS. T. I, p. 431 sqq. ex Eusebio P. E. VII, 22 et ex Philocalia Origen. ed. Tarin. cap. 23 Maximi nomine exhibet, haec totidem fere verbis scripta exstant p. 443, 10—12. Eadem in brevius contraxit Pseudo-Origenes, compilator S. Methodii, sive mavis Maximi, Dial. c. Marcionit. IV, p. 89 ed. Wetsten. Videamus de singulis. *Ἀποδέχομαι*, probo, fere idem valet quod *ἐπαινῶ* ap. Plat. Prot. loco comparato. Vid. annot. 508. Itaque Pseudo-Origenes *ἐπαινῶ* in proximis nostri loci omisit. Ceterum praemisit *ἀποδέχομαι* Pseudo-Origen.: *Ἀποδέχομαί σου τὴν προθυμίαν*, postposuit Euseb.: *Τὴν μὲν προθυμίαν τὴν σὴν ἀποδέχομαι*. Mihi *ἀποδέχομαι* per traiectionem interpositum magis placet. Deinde *καὶ σοῦ* mendose, ut in Philoc. p. 389, Meurs. et Combefis. p. 764, D.; *καί σου* recte Routh. et Gaisford. Euseb. P. E. T. II, p. 225. Omisit *σου* Pseudo-Orig. Proxime *τὴν* ap. Combefis. l. c. intercidit. In seqq. pro *περὶ τὸν λόγον*, quod habet Pseudo-Orig., *ἐν τοῖς λόγοις* Euseb. Philoc. et Routh., *ἐν λόγοις* Eusebii codd. C. G. ap. Gaisford. Similiter *τὴν ἐν τοῖς λόγοις σπουδὴν* ap. Routh. p. 438 sq. Promiscue quidem *σπουδὴ ἔν τινι* et *σπουδὴ περί τι* in usu sunt (cf. Plat. Legg. VIII. p. 834, B.); sed praestat laudari interlocutorem propter studium, in hoc ipso, qui agitur, sermone positum, quam in universum propter disputandi studium. Ceterum, ut Prot. l. c., ita saepe alibi ap. Plat. *προθυμία* declarat animi alacritatem in disputando. Methodius p. 104. *μετὰ πάσης προθυμίας ἐκεῖνα πυνθάνου*, ubi vid. annot. 746.

736 Verba *τὰ κοινὰ τῆς πρὸς σὲ φιλίας* respiciunt Pythagoricam, quae perhibetur, sententiam, a Platone cum alibi laudatam, tum Phaedr. l. c., ubi vid. Ast. Annott. p. 619 sqq. Viris doctis, ab eo excitatis, adde Moshem. Dissert. ad Hist. Eccles. T. II, p. 23 sqq. Proxime *παραιτεῖσθαι* est deprecari, qua vi id verbum ap. Plat. uno Protagorae loco cit. positum reperitur. Noster in praegressis: *ἕτεροι .. περὶ τοῦ τοιούτου ζητεῖν παρῃτήσαντο*. Ceterum haec et quae post paulo p. 103 sequuntur: *βούλομαι δὲ* cet., licet non perscripta in fragmento *περὶ τῆς ὕλης* apud Euseb., tamen ibi respiciuntur in istis p. 220 T. II ed. Gaisford. = p. 438, 12—15 ap. Routh. *ἐπεὶ .. φιλίας ἕνεκα μᾶλλον καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ὠφελείας τὴν ἐξέτασιν ποιούμεθα τῶν λόγων* —.

ζητήσεως τραπήσομαι λόγον [737]. βούλομαι δὲ καὶ τουτονὶ τὸν ἑταῖρον ἀκροατὴν γενέσθαι τῶν ἡμετέρων λόγων [738]. καὶ γὰρ δοκεῖ πως κατά τι περὶ τούτων ὁμοίως (P. 104) σοὶ δοξάζειν [739] καὶ αὐτός. διὸ κοινὸν πρὸς ἀμφοτέρους τὸν λόγον ποιεῖσθαι [740] βούλομαι· ἃ γὰρ ἂν εἴποιμι πρὸς σὲ οὕτως ἔχοντα [741], ταῦτα καὶ πρὸς τοῦτον ὁμοίως λέξω. εἴ σοι τοίνυν ἀληθῶς περὶ τοῦ κρείττονος [742] λέγειν εὐγνωμόνως δοκῶ, πρὸς ἕκαστον ἀπόκριναι ὧν ἐρωτῶ [743]· ἐκ γὰρ τούτων γενήσεται καὶ σὲ μὲν τὸ ἀληθὲς μανθάνειν, κἀμὲ δὲ μὴ μάτην τοὺς λόγους ποιεῖσθαι πρὸς σέ [744]. ΟΥΑΛ. Ταῦθ' ἅπερ εἶπας πράττειν ἑτοίμως ἔχω [745],

τος. al. Apol. 21, B. ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην. Prot. 337, A. χρὴ γὰρ τοὺς ἐν τοιοῖςδε λόγοις παραγιγνομένους κοινοὺς .. εἶναι ἀμφοῖν τοῖν διαλεγομένοιν ἀκροατάς. Gorg. 461, B. οὕτω .. περὶ τῆς ῥητορικῆς δοξάζεις. al. Prot. 317, C. περὶ τούτων .. τὸν λόγον ποιεῖσθαι. al. Symp. 218, C. ἐγὼ ... οὑτωσὶ ἔχω cet. al.

Prot. 338, D. πρὸς αὐτὸ τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι. al.

Polit. 283, D. μάτην οὐδὲν .. ἔδοξε ῥηθῆναι. al.

Prot. 348, A. πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους ποιεῖσθαι.

---

737 Haec Pseudo-Origenes Dial. c. Marcionit. IV. p. 90 in rem suam ita convertit: *ἐγὼ δὲ διὰ τὴν σὴν προθυμίαν ἐπὶ τὸν τῆς ζητήσεως τραπήσομαι λόγον.* Qui cum animi alacritate disputant, id *προθύμως* facere Platonice dicuntur, ut Tim. l. c. et aliis, qui huc pertinent, locis ap. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 181. Conf. annot. 525. Pro eo, quod ap. Plat. Apol. l. c. est *ἐπὶ ζήτησιν τρέπεσθαι*, Noster: *ἐπὶ τὸν τῆς ζητήσεως λόγον τρέπεσθαι.* Conf. annot. 703.

738 Haec et quae post paulo sequuntur: *διὸ κοινὸν πρὸς ἀμφοτέρους τὸν λόγον ποιεῖσθαι βούλομαι*, nonnihil coloris ex Prot. l. c. traxerunt. In voce *τουτονὶ* attende Atticismum Methodio familiarem. Sic ille sub Maximi nomine ap. Routh. Rell. SS. T. I, p. 442, 10. *ταυτὶ τὰ κακά* (Phot. cod. 236. p. 306, *a*. 16. *ταῦτα τὰ κ.*, obliterato Atticismo) et p. 445, 17. *ταυτασὶ τὰς ποιότητας* (Phot. p. 306, *b*. 12. *ταύτας δὴ τ. π.*).

739 *Δοξάζειν περί τινος*, iudicare de re, quod habes Gorg. l. c., haud ita frequens ap. Plat., qui ceteroquin verbo *δοξάζειν* saepissime utitur. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 556 sq.

740 *Τὸν λόγον ποιεῖσθαι* et, quod post paulo occurrit, *τοὺς λόγους ποιεῖσθαι*, sermocinari, Platoni usitata sunt. Conf. locos ex Prot. appositos et alios ap. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 254 sq. De dictione *πολὺν λόγον ποιεῖσθαι* vid. annot. 758.

741 *Ἔχειν*, ad animum translatum, est animatum, affectum esse, i. e. sentire, existimare, statuere, qua vi verbum a Platone saepe ponitur, ut Symp. l. c., ubi *ἡγοῦμαι* in seqq. respondet. Vid. Ast. Annott. in Protag. p. 188 et Lex. Plat. T. I, p. 875. Methodius ap. Phot. cod. 236. p. 306, *b*. 21. *οὕτως ἄνωθεν εἶχον ἐγώ.* (*ἔσχον* Routh. cum Eusebio, Rell. SS. T. I, p. 446, 15) et p. 307, *a*. 37. *οὕτως ἔχω*, quod est interrogatis adsentientis et idem valet ac *δοκεῖ* in praegressis et in seqq. *Οὕτως ἔχει* Euseb. p. 233. Qui ex Photio et ex Philoc. *οὕτως ἔχω* recte reposuit Routhius, Annot. p. 462 parum apte contulit illa p. 435, 8. *ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τούτων ἔρχεσθαι δοκῶ.*

742 Combefisius haec Latine ita vertit: quod est melius dicere. Male; est enim *τὸ κρεῖττον* h. l. divinitas. Videsis mea in Nov. Annal. Philol. Supplem. T. XI, Fasc. III, p. 351 (7). Idem sibi vult *τὸ κρεῖττον* in illis, quae post paulo sequuntur: *τὴν ἐπιστήμην τοῦ κρείττονος μαθεῖν.* Male illic quoque Combefisius: discere quod est melius. Neque melius idem rem gessit p. 92. *τοῦ κρείττονος ἀπολαύσει βίου*, ubi *ὁ κρείττων βίος* vita beata, et p. 93. *ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη καὶ τῶν κρειττόνων ἀπολαύειν δοκῶ*, ubi *τὰ κρείττονα* sunt coelestia.

743 *Πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι*, ad interrogata respondere (Cic. Or. 40), *τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρίνεσθαι* et similia Platonicae sunt consuetudinis. Conf. Prot. l. c., Gorg. p. 461, E., Hipp. Mai. p. 287, E. et vid. annot. 525. Noster ap. Meurs. p. 109. *πρὸς ἐρώτησιν ἀπόκριναι τὴν ἐμήν* (plenius neque tamen recte ap. Euseb. P. E. T. II. p. 217 sq. Gaisf. = p. 436, 2. Routh. Reliqq. SS. T. I. *πρὸς τὴν ἐρώτησιν ἀπόκριναι τὴν ἐμήν*: brevius ap. Phot. cod. 236. p. 305, *b*. 1. *πρὸς τὴν ἐρώτησιν ἀπόκριναι*). Idem ap. Phot. cod. 236. p. 306, *a*. 36. *ἀλλ' ἀπόκριναι ἐρωτώμενος* (plenius *ἀπόκρ. νῦν* Euseb. p. 226, *ἀπόκριναί μοι νῦν* Routh. p. 444, 12. ex Philocalia), et sub Maximi nomine ap. Routh. p. 445, 13. 14. *ἀπόκριναί μοι βραχέα πυθέσθαι βουλομένῳ.* Nostro ex loco emendandus est, qui eum exscripsit, Pseudo-Origenes Dial. c. Marcionit. IV, p. 90. *μόνον εὐγνωμόνως πρὸς ἕκαστα* (leg. *ἕκαστον*) *ἀπόκριναι, ὧν ἐρωτῶ.* *Ἕκαστον* recte scribitur ap. eundem p. 89. *εὐγνωμόνως πρὸς ἕκαστον ὧν πυνθάνομαι ἀποκρίνου*, quae eodem ex fonte hausta sunt. Quo magis pro *ἀποκρίνου* scribe *ἀπόκριναι*, ad quod ceteroquin *εὐγνωμ.* melius quam ad *δοκῶ* refertur.

744 Pseudo-Origenes l. c. in exscribendo Methodio ita pergit: *ἐκ γὰρ τούτου γενήσεται καὶ σὲ μὲν γνῶναι τὸ ἀληθές, καὶ ἐμὲ δὲ μὴ μάτην τοὺς λόγους ποιεῖσθαι πρὸς σέ* (*πρός σε* male Wetsten.). *Τούτου* ille pro *τούτων*, quod recte habet, quum *ταῦτα* etiam in una re poni soleat. Vid. Ast. Annott. in Plat. Phaedr. p. 272. Quod autem *καὶ ἐμὲ δὲ* apud eundem scriptum est, haec scriptura minime displicet propter iuxta posita: *καὶ σὲ μὲν — καὶ ἐμὲ δέ.* Pro *τὸ ἀληθὲς μανθάνειν* Pseudo-Origenes *γνῶναι τὸ ἀληθές*, eodem sensu, sed neglecto verbi *μανθάνειν* usu Platonico, de quo vid. annot. 511. Infra in eadem sententia *ἐκμανθάνειν* ponitur, de quo vid. annot. 748. *Γίγνεται*, sequente infinitivo, est obtingit, ut —. Plato Symp. p. 212, A. adiecto personae dativo: *ἐνταῦθα αὐτῷ μοναχοῦ γενήσεται ... τίκτειν ... ἀληθῆ.* *Τὸ ἀληθές*, quod infra recurrit, ad sensum gravius est quam *τἀληθές.* Vid. annot. 538. *Μάτην* veteres pro plebeio et recentioribus magis trito *ματαίως* dixerunt, ut Plato Polit. l. c. et alibi. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 285. De dictione *τοὺς λόγους ποιεῖσθαι* vid. annot. 740.

745 Hinc Pseudo-Origenes Dial. c. Marc. IV. p. 89. *ἐμοῦ ἑτοίμως ἔχοντος πρὸς ἅπαντας ἀποκρίνεσθαι*, et p. 90. *Ἑτοίμως ἔχω προστῆναι τοῦ ὅρου Οὐαλεντίνου.* Locutio *ἑτοίμως ἔχω* c. inf.

καὶ διὰ τοῦτο μετὰ πάσης προθυμίας [746] ἐκεῖνα πυνθάνου [747], ἐξ ὧνπερ νομίζεις δύνασθαί με τὴν ἐπιστήμην τοῦ κρείττονος μαθεῖν. οὐ γάρ μοι τὸ νικῆσαι πρόκειται κακῶς, ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν [748]. ὅθεν ἔχου τὸ λοιπὸν τοῦ λόγου [749].

P. 104. δοκεῖς προλαβὼν [750] τοῦτο

Parm. 137, C. ἕτοιμός σοι (int. ἀποκρίνεσθαι). Theag. 125, B. πυνθάνου δή. al.

Phaed. 89, C. πρὶν ἂν νικήσω ἀναμαχόμενος ... τὸν λόγον. al. Tim. 47, C. ἐκμαθόντες. al. Hipp. Min. 369, C. ὃ ἂν ᾖ δυςχερέστατον τοῦ λόγου, τούτου ἔχει. al.

Legg. IV, 723, C. ὅτι ... χρὴ προτι-

---

innsitata Platoni, apud quem trita sunt ἕτοιμός εἰμι et ἕτοιμος, omisso εἶναι, c. inf. Conf. Parm. l. c. et vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 837 sq. et annot. 317.

746 Μετὰ πάσης προθυμίας ap. Plat. non reperitur; exstat vero apud eundem et μετὰ προθυμίας et πᾶσαν προθυμίαν ἔχειν, voce προθυμία interdum sic usurpata, uti dixi annot. 735. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 179.

747 Πυνθάνεσθαι praegresso ἐρωτᾶν respondet, cuius loco Pseudo-Origenes hoc ipsum πυνθάνεσθαι ponere maluit p. 89 in verbis annot. 743 extr. allatis. Πυνθάνεσθαι hoc sensu Platoni usitatum, qui πυνθάνεσθαι et ἐρωτᾶν connectit Hipp. Min. p. 372, C. et imperativo πυνθάνου aliquoties utitur, ut Theag. l. c. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 225 sq. Noster ap. Phot. cod. 236. p. 307, *a*. 34. πάλιν δὲ πυθέσθαι βούλομαι (plenius Routh. T. I, p. 450, 3. 4 ex Eusebio: ὅμοιον δέ τινα τούτῳ λόγον πάλιν πυθέσθαι σου βούλομαι), subiecta interrogatione. Conf. Plat. Gorg. p. 447, C. De dictione βραχέα πυθέσθαι singillatim vid. annot. 770.

748 Haec Pseudo-Origenes Dial. c. Marc. IV. p. 89 suum in usum ita convertit: οὐ γὰρ σπεύδω νικῆσαι κακῶς, ἀλλὰ ζητῆσαι ἀληθῶς. Σπεύδω ille pro πρόκειταί μοι, mihi propositum est. Sic tamen idem in hisce, quae verba allata praecedunt: Ἐμοὶ πρόκειται εὐγνωμόνως καὶ εὐτάκτως τὴν ζήτησιν ποιήσασθαι. Προκεῖσθαι ap. Plat. nonnunquam de eo dicitur, quod in disputando propositum est. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 183 et conf. annot. 349. Νικῆσαι κακῶς est mala arte superiorem evadere in disputando, eo verbi νικᾶν usu, qui ap. Plat. Phaed. l. c. et alibi obtinet. Τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν significantius est dictum, quam in superioribus τὸ ἀληθὲς μανθάνειν, de quo vid. annot. 744. Ἐκμανθάνειν enim, quod alias est ediscere, h. l. valet pernoscere, ut ap. Plat. Tim. l. c. et Euthyd. p. 304, A. Astius Lex. Plat. T. I, p. 663, cui ἐκμανθάνειν his locis est discere, cognoscere, neglexit consummandi vim, quam ἐκ in ἐκμανθάνειν inque aliis id genus compositis habet. Neque vero ζητῆσαι ἀληθῶς ap. Pseudo-Orig. Methodii verbis τὸ ἀληθὲς ἐκμαθεῖν respondet. Ceterum haec verba, licet non perscripta in fragmento περὶ τῆς ὕλης ap. Euseb., tamen ibidem respiciuntur p. 220 sq. T. II. ed. Gaisf. = p. 439, l. 2 ap. Routh. οὐ πιθανῶς εἰπὼν ψεῦδος νικῆσαι θέλω, ἀλλὰ δειχθῆναι τὴν ἀλήθειαν μετὰ ἀκριβοῦς ἐξετάσεως.

749 Dictio est Platonica ἔχεσθαι τοῦ λόγου, rationem firme tenere, ut Phaed. p. 100, D., ubi vid. Ast. Annot. p. 751, vel disputationem persequi, ut h. l. et Hipp. Mai. l. c. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 876. Idem τὸ λοιπόν, iam, attigit T. II, p. 260. — Reliqua fragmenti Methodiani περὶ τοῦ αὐτεξουσίου ap. Meurs. p. 104. Ὅτι μὲν ὑπάρχειν ἀδύνατον ἀγέννητα δύο cet. usque ad illa p. 110. καὶ ναοὺς ὁμοίως οὐκ ἐκ ναῶν, ex eodem Methodii libro excerpta, exstant ap. Phot. cod. 236. p. 304, *b*. 37 — p. 305, *b*. 18, qui tamen nonnulla omisit, alia immutavit. Suppresso auctoris nomine, idem fecit Pseudo-Origenes Dial. c. Marc. IV. p. 92, 7 — p. 95, 25 ed. Wetsten. Iam vero fragmentum περὶ τῆς ὕλης, ab Eusebio Praep. Ev. VII, 22. T. II ed. Gaisf. p. 213—234 servatum et p. 213 Maximo adscriptum, eadem habet p. 213, 1 — p. 218, 17. Hinc ea migrarunt in Philocaliam Orig. ed. Tarin. p. 377 — p. 382, 16. cap. 23, quo illud fragmentum repetitur p. 377 — p. 397, ubi in scholio adiecto Maximus, teste Eusebio, auctor laudatur et compilator Origenes, vel potius Pseudo-Origenes, notatur. Apud Routhium, qui Maximi, qui fertur, fragmentum Tomo I. Reliqq. SS. p. 431 — p. 451 inseruit, haec Nostri p. 431, 6 — p. 436, 15 exstant. Reliqua autem fragmenti, ab Eusebio Maximo adscripti, habes in Excerptis ex Methodii libro περὶ τοῦ αὐτεξουσίου ap. Phot. cod. 236. p. 305, *b*. 18 — p. 307, *b*. 4, qui suo more in his quoque nonnulla omisit, alia immutavit. Eodem ex fonte Pseudo-Origenes Dial. c. Marcionit. hortulos suos rursus irrigavit p. 95, 31 — p. 99, 21, cuius cum excerptis conf. Phot. p. 306, *a*. 28 — p. 307, *a*. 7 = Euseb. p. 225, 38 — p. 230, 54 = Philocal. p. 389, 4 — p. 394, 11 = Routh. p. 443, 7 — 448, 12. Sed quaeritur, quomodo explicandus sit mirus consensus, qui inter Excerpta Photiana et Maximi, qui fertur, fragmentum Eusebianum intercedit. Routhium si audias in Monito p. 426, Methodius illud utendum accepit. Num vero Methodius ea quoque utenda accepit, ad quae in illo fragmento manifesto respici videmus annot. 734 (saep.), 736 et 748? Atqui tantum abest, ut Methodius, sollers ille et ingeniosus Platonis imitator, Maximum pingui Minerva exscripserit, ut Pseudo-Origenes ipsum compilasse, Eusebius autem Methodiani libri περὶ τοῦ αὐτεξουσίου partem eam, quae περὶ τῆς ὕλης agit, Maximo perperam adscripsisse censendus sit. Nam quominus reliquiae illius libri in ψευδεπίγραφα referantur, vetant rationes a Routhio p. 427 expositae. Quibus neglectis, Neander in libro de System. Gnost. p. 205 sq. statuit, auctorem dialogi contra Marcion. ex Maximo hausisse, Photium autem Maximiana Methodio falso adscripsisse. Sed haec ille parum probabiliter, praesertim quum de furtis, a Pseudo-Origene etiam in Methodii opere περὶ ἀναστάσεως commissis, ex annot. 474 et 542 constet.

750 Male προςλαβὼν cod. E. ap. Gaisf. p. 213. Προλαμβάνειν h. l. est ante sumere, i. e. ante ponere s. statuere. Methodius ap. Phot. cod. 236. p. 306, *a*. 19 sq. ἐξ ὧν .. προλαβὼν ἔδωκε τῷ λόγῳ, ἐκ τούτων συνάγειν ἔδοξας καλῶς, unde rescribe ap. Euseb. p. 224, 36. ἐξ ὧν .. προὔλαβε τῷ λόγῳ. Vulgo: προὔλαβες, ut est ap. Routh. p. 442, 14, qui tamen Annot. p. 458 cum Combefisio de tertio interlocutore recte monuit. Maximus, seu potius Methodius, ap. Euseb. p. 220, 22 Gaisf. = Routh. Rel. SS. T. I, p. 438, 6. οὕτω προλαβὼν ἐξεῖπον τῷ λόγῳ, ubi Valentinianus loquitur, cuius verba p. 442, 14 respiciuntur.

προτεθεικέναι τοῦ λόγου [751].

P. 105. *ὡς ὁ λόγος ἀπαιτεῖ* [752].

P. 105. *ἀδύνατον .. ἐν διαστάσει ἐξετάζεσθαί τι ἀπό τινος* [753].

P. 105. (*τὸ ἀναμέσον*) *ὅπερ οὐ μέχρι τούτου ἵσταται καὶ μόνου, ἀλλὰ καὶ πλείστων ὅσων· ὃν γὰρ ἐπὶ τῶν δύο ἀγενήτων* [754] *εἴπομεν λόγον, τοῦτον ἐξ ἀνάγκης ὁμοίως προχωρεῖ, εἰ τὰ ἀγένητα δοθείη τρία.*

P. 107. *εἰ δὲ τὴν ὕλην ἐν τῷ θεῷ εἶναί τις λέγοι* [755], *ὁμοίως ἐξετάζειν δεῖ, πότερον ὡς διισταμένου αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὥςπερ ἐν ἀέρι ζώων ὑπάρχει γένη, διαιρουμένου καὶ μεριζομένου αὐτοῦ εἰς ὑποδοχὴν τῶν γινομένων ἐν αὐτῷ* [756] *— ;*

P. 108. *ὅπερ οὐκ εὔφημον εἶναί μοι δοκεῖ, ἐπισφαλὲς δὲ μᾶλλον* [757].

P. 108. *πολὺν ἂν περὶ αὐτῆς ἐποιησάμην λόγον* [758].

θέναι παντὸς τοῦ λόγου τὸ πεφυκὸς προοίμιον ἑκάστοις.

Phil. 18, E. *τοῦτ' αὐτὸ .. ἡμᾶς ὁ πρόσθεν λόγος ἀπαιτεῖ.*

Legg. VI, 764, A. *ἐὰν μὴ παρὼν ἐξετάζηται τοῖς ξυλλόγοις.*

Phil. 24, D. *προχωρεῖ γὰρ καὶ οὐ μένει τό τε θερμότερον ἀεὶ καὶ τὸ ψυχρότερον ὡςαύτως, τὸ δὲ ποσὸν ἔστη καὶ προϊὸν ἐπαύσατο. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ἄπειρον γίγνοιτ' ἂν τὸ θερμότερον καὶ τοὐναντίον ἅμα.*

Tim. 49, A. *πάσης εἶναι γενέσεως ὑποδοχὴν αὐτό, οἷον τιθήνην.*

Hipp. Mai. 293, A. *οὐδ' εὔφημα ... ταῦτά γε τὰ ἐρωτήματα.* al. Pol. VI, 497, D. *τὰ .. μεγάλα πάντα ἐπισφαλῆ.*

Phaed. 115, D. *ὅτι .. ἐγὼ πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι.*

---

751 *Προςτεθεικέναι* Euseb., Philoc., Routh.; peius etiam *προςτεθηκέναι* Pseudo-Orig. *Προτεθεικέναι* recte habet, modo *τοῦ λόγου* pro vulg. *τῷ λόγῳ* scribatur. *Προτιθέναι τι τοῦ λόγου* dicitur, qui aliquid tamquam prooemium reliquae orationi praeponit. Conf. Plat. Legg. l. c. et Legg. VI, p. 772, E., ubi item male *προςτιθέναι* scribi solebat.

752 *Ὁ λόγος ἀπαιτεῖ*, ratio postulat, est dictio Platonica Phil. l. c., quae pertinet ad loquendi usum, a me illustratum Animadv. in Basil. I, p. 15. Photius cod. 236. p. 305, *a*. 8 sq. *εἰ δὲ κεχωρίσθαι ἀπαιτεῖ ὁ λόγος, πάλιν τὸ χωρίζον ἀπαιτητέον, ἕως ἂν ἀπείρων ἡμῖν ἀγενήτων ἑσμὸς ἀναφανῇ*, quae ap. Meurs. p. 106 supr. desunt. De translato *ἑσμός* vid. Animadv. in Basil. I, p. 25 sq. 179.

753 *Ἐξετάσθαι* Meurs.; *ἐξετάζεσθαι* Routh. p. 432, 7 cum Eusebio, melius. Passivum *ἐξετάζεσθαι*, reperiri, ap. Plat. uno Legg. loco cit. occurrit. Methodius ap. Phot. cod. 236, p. 307, *b*. 10. *τῷ τὰ γένη ἐν τοῖς εἴδεσιν ἐξετάζεσθαι καὶ ὑφεστάναι.*

754 *Ἀγεννήτων* et *ἀγέννητα* Routh., uti assolet, cum Eusebio. Meursius plerumque *γενητός* et *ἀγένητος*, atque ita Photius constanter. Deinde *εἴπομεν* (*εἴπαμεν* Meurs.) et *προχωρεῖν* cum Eusebio Routhius. Posterius Combefis. de suo dedit p. 765, C. Forma *εἶπα* apud melioris notae scriptores perraro deprehenditur, eaque Plato abstinuit. Quare scripturam *εἴπομεν* alteri *εἴπαμεν* praefero. Ad *προχωρεῖν* Routh. *δεῖ* addendum coniecit. Ego vero verba *ὃν — εἴπομεν λόγον, τοῦτον* — sic explico: *κατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὃν — εἴπομεν*, —. Conf. Plat. Phil. l. c. *κατὰ τοῦτον τὸν λόγον*. Deinde verbum *προχωρεῖ* ad illud *τὸ ἀναμέσον*, sive *ἀνὰ μέσον*, ut Routh. scribit, refero et *προχωρεῖ*, progreditur, quod respondet supra posito *οὐ — ἵσταται*, de eo dictum accipio, quod est late vagari. Eodem sensu *προχωρεῖν* et *οὐ μένειν* connexa sunt ap. Plat. Phil. l. c.

755 *Λέξοι* Meurs. et Euseb. vulg. p. 216, *λέξει* Routh. p. 434, 7 cum Philoc. et sic Gaisf. ap. Euseb. cum codd. C. F. G. et Philoc., *λέγοι* Phot. p. 305, *a*. 25. Atque ita Noster p. 105. *εἰ μὲν οὖν ἡνῶσθαί τις εἰπεῖν αὐτὰ ἐθέλοι* cet. (Phot. p. 304, *b*. 39. *εἰ μὲν οὖν ἡνῶσθαι λέξοι*) p. 107. *εἰ μὲν γὰρ ἐν μέρει τινὶ τῆς ὕλης εἰπεῖν τις θέλοι τὸν θεὸν* cet. Ibid. *εἰ δὲ ἐν πάσῃ εἶναι λέγοι* cet. et p. 108. *εἰ μὲν γὰρ εἴποιμεν* cet. *Λέξοι* post *ἂν* mendose Meurs. p. 106. *ἂν δ' ἄρα τις καὶ τρίτον εἶναι λέξοι λόγον* cet., ubi Routh. cum vulg. Euseb. *λέξει*. Sed recte *λέξῃ* Phot. et Gaisf. cum Philoc. Nostro loco *λέξει*, post *εἰ* illatum, excusare possis coll. p. 105. *εἰ δὲ κεχωρίσθαι φήσει τις* cet. Ita enim Combefis. et Routh. cum Euseb. pro *φησί τις* ap. Meurs. Pro *εἰ — λέγεις* ap. Phot. cod. 236. p. 306, *b*. 24. Bekk. Eusebius Gaisfordii p. 229. *εἰ — λέξεις* melius.

756 Ita Routh. cum Euseb., Philoc. et Photio, qui tamen *διαιρουμένου καὶ* omisit. *Ὑπάρχειν*, quod libri habent, Bekker. correxit. Mendose Meurs. *καὶ ὥςπερ ἐν ἀέρι ζῶον ὑπάρχει, εἰς γένη διαιρουμένου* cet. *Ζώων* excidit ap. Combefis., qui haec ex Photio tacite emendavit p. 766, B. *Ὑποδοχὴ τῶν γινομένων* i. q. *πάσης γενέσεως ὑποδοχὴ* ap. Plat. Tim. l. c., ubi sermo est de *ὕλῃ*, quam *ὑποδοχήν*, receptaculum, Plato rursus vocat Tim. p. 51, A. De voce in hoc argumento celebrata vid. Stallbaum. ad Tim. p. 207. Non multum differt *δοχεῖον* ap. Nostrum p. 108. *δοχεῖον αὐτὸν τῶν κακῶν εἶναι λέγεις*, scil. Deum, quum materia, malorum fons, ei innata esse dicitur. Eodem pertinet *τόπος* p. 108. *τὸν θεὸν λέγειν ἀνάγκη τόπον εἶναι ἀκοσμήτων καὶ τῶν κακῶν*, ubi Phot. male *αἴτιον* pro *τόπον*, quod respondet voci *χώρα*, a Platone de materia usurpatae. Vid. Stallbaum. ad Tim. p. 52, A.

757 *Εὔφημον* dicitur, quod in dictis vel factis faustum et religiosum est. Conf. Plat. Hipp. Mai. l. c. et aliis locis, ab Astio Lex. Plat. T. I, p. 862 sq. consignatis. *Ἐπισφαλής*, intutus, periculo obnoxius, est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον*, Pol. l. c.

758 *Πολὺν λόγον ποιεῖσθαι*, multum sermocinari, dictio est Platonica Phaed. l. c. et Prot. p. 317, C.

P. 108. *διὰ τοῦτο ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τούτων ἔρχεσθαί μοι δοκῶ* [759].

P. 108. *φανεροῦ .. γενομένου* [760] *τοῦ λόγου καθ' ὃν τρόπον ἐστὶ τὰ κακά, καὶ ὅτι οὐχ οἷόν τέ ἐστιν ἀναίτιον τῶν κακῶν εἰπεῖν τὸν θεὸν ἐκ τοῦ ὕλην αὐτῷ ὑποτιθέναι, τὴν τοιαύτην ὑπόνοιαν ἀναιρεῖσθαί μοι δοκεῖ.*

P. 109. *Ἐπεὶ δέ σου καὶ λέγοντος πρόσθεν ἤκουον* [761] —.

P. 109. *ΟΡΘΟΔ.* [762] *Ἕτερον δέ τι (δοκεῖ σοι) παρὰ τὰς οὐσίας* [763] *ὑπάρχειν αὐτάς (τὰς τοῦ κόσμου ποιότητας); ΟΥΑΛ. Οὕτως ἔχει* [764].

P. 110. *ὅθεν περιττῶς ἐδόκεις μοι λέγειν* [765] —.

Phil. 55, C. *μὴ τοίνυν ἡδονῆς .. ἐξέτασιν πᾶσαν ἐπιχειρῶμεν ποιήσασθαι.*

Prot. 360, E. *τούτου φανεροῦ γενομένου.*

Pol. II, 379, C. loco ad Conv. X Virg. p. 221 allato. Polit. 289, A. *γεωργικῇ .. πᾶν ὑποτιθέντες* cet. Pol. VIII, 533, C. *τὰς ὑποθέσεις ἀναιροῦσα.*

Prot. 320, B. *ἐπειδὴ δέ σου ἀκούω ταῦτα λέγοντος* —.

Phaed. 74, A. *παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι.* al.

Crat. 440, C. *ταῦτ' οὖν πότερον οὕτως ἔχει* —;

Legg. I, 645, C. *μῆκος πολὺ λόγων περιττὸν εἰρημένον.*

---

759 *Τοῦτο* Meurs., *τοῦτ'* Routh. p. 435, 7 cum Euseb., quod non praetulerim. Dein *μοι δοκεῖ* Meurs.; *δοκῶ*, omisso *μοι*, Routh. cum Ps.-Orig. p. 94. Optime vero *μοι δοκῶ* Euseb. et Philoc. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 550. Praeterea male *ταύτην* pro *τούτων* Philoc. p. 381 et *ἔχεσθαι* pro *ἔρχεσθαι* Euseb. olim vulg. *Ἐξέτασις* c. genit. est quaestio de —, ut ap. Plat. Phil. l. c. Idem nudo nomine *ἐξέτασις*, quaestio, utitur Theaet. p. 210, C. *διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν*. Noster, ut h. l., c. genit. ap. Phot. cod. 236. p. 307, *b*. 6. *ἐπὶ δὲ τὴν τῶν κακῶν ἐξέτασιν ἔρχεσθαι δεῖ*, ubi *ἔρχεσθαι ἐπί τι*, ut nostro loco, in aggredienda quaestione ponitur. Sic Plato Phaed. p. 91, B. *παρεσκευασμένος .. οὑτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον*, et saepe alias. Maximus, seu potius Methodius, ap. Routh. Rell. SS. T. I, p. 438, 2. *ἐπὶ τὸν τούτων ἐλεύσομαι λόγον*. Atque apud eundem habes dictionem *τὴν ἐξέτασιν ποιεῖσθαι τῶν λόγων*, examinare rationes, p. 438, 15. 443, 14. Adde p. 449, 6. *ἐξέτασιν .. τοῦ λόγου*.

760 *Γινομένου* Meurs. et Eusebii codd. C. D. F. G. ap. Gaisf. p. 217; *γενομένου* Routh. et Gaisf. Recte; conf. Plat. Prot. l. c. Mox Meurs. *οἷόν ἐστιν* negligentius. Deinde *αἴτιον* Meurs.; *ἀναίτιον* Routh. cum Eusebio. Recte; cum verbis *ἀναίτιον τῶν κακῶν .. τὸν θεόν*, quae p. 438, 9. 10 Routh. recurrunt, conf. Plat. Pol. l. c. et vid. annot. 366. Virgulam, quae ap. Meurs. et Routh. post *θεὸν* adest, cum Gaisf. delevi. "*Ὕλην* cum nihili signo" Combefis. Porro *αὐτῷ* Philoc. Ps.-Orig. Phot. Meurs., *αὐτὸν* Euseb. olim vulg. Prius ex illis Routh., Gaisford. insuper ex codd. B. C. F. G. J. reposuit. Denique *νόει* Philoc. pro *μοι δοκεῖ*. Ceterum post *ὑποτιθέναι* virgulam cum Routhio apposui, semicolon, quod Meurs. post *ὑπόνοιαν* intrudit, delevi, siquidem posteriore loco ne virgula quidem, a Combefisio illata, ferri potest. Cum verbis *ὕλην αὐτῷ ὑποτιθέναι* Routh. p. 455 comparat p. 438, 10. *ὕλην αὐτῷ προςάπτειν*. Cf. annot. 734. *Ὑποτιθέναι τινί τι* h. l. est per ὑπόθεσιν s. ὑπόνοιαν alicui tribuere aliquid. Conf. Plat. Polit. l. c., ubi *ἀποδιδόναι* insequitur. *Ἀναιρεῖν ὑπόνοιαν* Noster, ut *ὑποθέσεις ἀναιρεῖν* Plato Pol. l. c. — Post *δοκεῖ* ap. Meurs. p. 109 ista insequuntur: *ὅτι εἰ τὰς ποιότητας ἐδημιούργησεν ὁ θεός, καὶ τὰς οὐσίας ὁμοίως*, quae Routh. p. 455 ex nota margini adscripta et ad proxima spectante in contextum illata esse recte suspicatus est.

761 *Ἐπεὶ δή σου* Ps.-Orig. p. 95, unde suspiceris Nostrum scripsisse: *ἐπειδή σου* vel *ἐπειδὴ δέ σου*, ut est ap. Plat. Prot. l. c. Sed *ἐπεὶ* ap. Plat. et Method. interdum i. q. *ἐπειδή*. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 757, coll. p. 759 et Symbol. in Epiph. p. 57. Photius p. 305, *a*. 41. *ἐπεὶ δέ σοι δοκεῖ* —, obliterata dictione Platonica. Tu cf. Prot. l. c. *Ἔμπροσθεν* Routh. p. 436, 1 cum Eus. et Philoc. Sed *πρόσθεν*, supra, ap. Plat. rarius est, quam *ἔμπροσθεν*. Vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 201 coll. T. I, p. 696. Ceterum *ἤκουσα* Philoc.

762 Haec verba ap. Euseb. p. 218 Gaisf. cum praegressa oratione confusa sunt, interrogatione bis obliterata. Routhius, qui interrogationem in praegressis ex Methodio recte restituit, hic tamen post *αὐτάς* omisit interrogationis signum, quod ap. Phot. et Meurs. recte adest.

763 *Ἕτερος παρά* c. acc., alius praeter s. quam, recurrit ap. Method. Phot. cod. 236. p. 307, *b*. 9. *οὐκ ἄρα ἔσται ἕτερον παρὰ ταῦτα τὸ κακόν*, ibid. lin. 30. *οὐδὲν ἕτερον παρὰ ταῦτα τὸ κακόν*, et lin. 31. Idem sub Maximi nomine ap. Routh. p. 444, 15. *ἑτέρας παρ' αὐτὰς γενέσθαι*. Sic Plato cum alibi, tum Phaed. l. c., ubi vid. Stallbaum.

764 Diversa ab *οὕτως ἔχω* (v. annot. 741) adstipulantis formula est *οὕτως ἔχει*, ita se res habet. s. est ita. Sic Noster paulo antea p. 109 (ap. Phot. p. 305, *a*. 41) et Maximus, seu potius Methodius, ap. Routh. p. 439, 14. 440, 1. Aliquanto lenius Method. ap. Phot. p. 307, *a*. 31. *οὕτως ἔχειν μοι δοκεῖ*. Intransitivum *ἔχειν* est Lat. se habere, cum adv., ut *οὕτως*, etiam simpliciter esse. Conf. Plat. Crat. l. c. Method. ap. Phot. cod. 236. p. 305, *b*. 27 sq. *εἰ τοίνυν τοῦτο οὕτως ἔχειν ... ἐδείξαμεν* cet. et p. 306, *a*. 16. *εἰ δ' οὕτως ἔχει* cet. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 874 sq.

765 Phot. p. 305, *b*. 8. *περιττὸν ἄρα τὸ δοξάζειν* —. *Περιττῶς*, supervacuo, frustra, ap. Plat. non exstat. *Περιττὸν* tamen idem Legg. l. c. vocat, quod in disputatione supervacuum et praeter rem est. Maximus, seu potius Noster, ap. Routh. p. 438, 10. *ὕλην αὐτῷ προςάπτειν περιττὸν εἶναί μοι δοκεῖ*, p. 444, 10. 11 = Phot. p. 306, *a*. 33—35. *οὐσίας τε οὔσης καὶ ποιοτήτων, περιττὸν εἶναί μοι δοκεῖ δημιουργὸν λέγειν τὸν θεόν*.

P. 110. *ἀλλ' ὁ μὲν περὶ τούτου λόγος ὧδε ἐχέτω*[766].

P. 110. *οἷον ἐπὶ τῶν ἀρχιτεκτόνων τὸ παράδειγμα λάβωμεν*[767].

(Phot. Biblioth. Cod. 236, T. II. ed. Bekk. p. 305, *b*. 13. — p. 308, *a*. 4[768]).

P. 305, *b*. 14. 15. *τῷ λόγῳ σφάλλῃ*[769].

P. 305, *b*. 18. 19. *ἀπαντήσειν δέ μοι δοκεῖς οὕτω τῷ λόγῳ*[770], *ὅτι* cet.

P. 305, *b*. 35. 36. *πέπλεκται*[771] *ἄρα τὰ*

Gorg. 476, A. *καὶ τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτως ἐχέτω.*

Men. 77, B. *τὰ .. παραδείγματα παρ' ἐμοῦ εἴληφας.*

Gorg. 461, D. *εἴ τι .. ἐν τοῖς λόγοις σφαλλόμεθα.*

Legg. III, 684, D. *νομοθέτῃ .... πᾶς ἀπαντᾷ λέγων* cet.

Soph. 240, C. *κινδυνεύει τοιαύτην τι-*

---

766 Vigerus, corollario clausulae annexo deceptus, haec male ita vertit ap. Euseb. p. 218 Gaisf.: Quamquam hunc etiam in modum hac ipsa de re disputare licet. Recte Tarinus Philoc. p. 382: Atque haec de istis sic disputata sunto. *Ὧδε ἐχέτω* h. l. i. q. *οὕτως ἐχέτω* apud Plat. Gorg. l. c., ubi cf. Olympiodor. Routhius a Vigero se decipi passus est p. 456. Nam quod idem recte docet, *ὧδε* fere insequentia demonstrare: Noster locutiones *ὧδε ἔχειν* et *οὕτως ἔχειν* (vid. annot. 764) confudit.

767 *Ἀρχιτεκτονικῶν* Phot. p. 305, *b*. 11. *Τὸ παράδειγμα ἐπί τινος λαμβάνειν*, ut h. l., Noster ap. Phot. p. 306, *b*. 38. *καί μοι ἐπ' ἀνθρώπου λάβε τὸ παράδειγμα* (Routh. p. 448, 1, 2. *τὸ π. λάβε*), quo cum loco cf. Plat. Theaet. p. 154, C. *σμικρὸν λάβε παράδειγμα.* Plato Menex. l. c. *τὰ παραδείγματα παρά τινος λαμβάνειν.*

768 Excerpta Photiana ex editione Combefisii habet Galland. Bibl. PP. T. III, p. 767, B. — p. 771, A.

769 *Σφάλλῃ τῷ λόγῳ* Routh. p. 436, 16 cum Eusebio. Plato Gorg. l. c. *ἐν τοῖς λόγοις σφάλλεσθαι*, Noster, omisso *ἐν*, *τῷ λόγῳ σφάλλεσθαι*, disputatione falli. *Σφάλλεσθαι* proprie est labi (vid. Ast. ad Plat. Gorg. p. 105 sq.), deinde, ut Lat. labi, i. q. falli. — Mox Routh. p. 436, 17 in verbis *ἢ αὖ τοὺς ναοὺς* ap. Euseb. *πάλιν* post *αὖ* ex Philoc. adiecit. Recte, siquidem *αὖ* et *πάλιν* a Methodio persaepe *ἐκ παραλλήλου* ponuntur, velut ap. Phot. cod. 236. p. 307, *a*. 16 et ap. Meurs. p. 98 med., 102 inf., 105 supr., 106 bis, et alias. Adde Maximum, id est Methodium, ap. Routh. p. 440, 13. 14. p. 441, 1. p. 444, 9 (ubi Phot. p. 306, *a*. 32. *αὖ* pro *αὖ πάλιν*) et p. 449, 11. Platoni *πάλιν αὖ* magis usitatum, quam *αὖ πάλιν*. Vid. Ast. Annot. in Protag. p. 69 et Lex. Plat. T. I, p. 306. T. III, p. 18. Atque ita Noster in Symposio p. 74. *καὶ πάλιν αὖ κατὰ προκοπὴν ἐκκλησία καὶ οὗτοι γεγονότες* cet. Conf. annot. 582.

770 *Ἀπαντᾶν τῷ λόγῳ* est se opponere s. resistere orationi. Eadem vis verbi *ἀπαντᾶν* ap. Plat. Legg. l. c. et V, p. 740, E. *νουθετήσεις πρεσβυτῶν περὶ νέους διὰ λόγων νουθετικῶν ἀπαντῶσαι*, ubi vid. Ast. Animadv. p. 263. Priore loco, ut nostro, *ἀπαντᾶν* dativum secum habet. Etiam *ἀπαντᾶν πρός τινα* (*τι*), *τὴν ἀπάντησιν ποιεῖν πρός τινα* (*τι*) et simm. in usu sunt. Vid. annot. in Eliam Cret. col. 809 (1). Latini similiter occurrere, i. e. obloqui, contra disputare. Ceterum enuntiati forma haec similia sunt illis ap. Plat. Phaedr. p. 228, C. *ὥς μοι δοκεῖς σὺ οὐδαμῶς με ἀφήσειν* —. In iis, quae apud Phot. insequuntur, p. 305, *b*. 32 nonnulla desiderantur, quae habes ap. Eusebium, velut haec p. 219 sq. Gaisf. = p. 438, 2. 3 Routh.: *καί σοι βραχέα πυθέσθαι βούλομαι*, cum quibus cf. p. 445, 13. 14. *ἀπόκριναί μοι βραχέα πυθέσθαι προαιρουμένῳ*, et p. 449, 3. 4. *βραχέα δέ σου καὶ περὶ τῆς ὕλης αὐτῆς πυθέσθαι βούλομαι.* Similiter Plato Prot. p. 334, D. *βραχέα ἀποκρίνεσθαι*, et *βραχέα λέγειν* Prot. p. 334, E. Gorg. p. 465, E., irridens ille sophistarum *βραχυλογίαν*. Vid. Ast. Annot. in Protag. p. 133. Maiorem lacunam ap. Phot. p. 305, *b*. 34 Eusebius explet p. 220 (p. 340, B. 7.) — p. 223 (p. 341, C. 1.) = p. 438, 5 — p. 440, 14 ap. Routh. Quo quidem loco cum alia plura, ex imitatione Platonis profecta, exstent (de quibus monui annot. 760 et 772), tum haec eodem ex genere ibidem reperiuntur: — P. 439, 4. 5. *οἵῳ τρόπῳ νομίζεις δύνασθαι τὸ ἀληθὲς εὑρεῖν, τούτῳ χρῆσαι μηδὲν δυσωπούμενος.* Conf. Plat. Polit. p. 285, B. *μὴ δυνατὸν εἶναι δυσωπούμενον παύεσθαι*, ubi vid. Stallbaum. — P. 439, 10. *ὦ οὗτος.* Vid. annot. 100. Routhius p. 457, notata lacuna in Excerptis Photianis, „Plurima interea," inquit, „huiusmodi ornamenta, quae Platoni summo Dialogorum artifici hic debuit Maximus, in opuscula sua transferre amat S. Methodius." Sed quae ille Maximi vult esse ornamenta dialogi Platonica, reapse Methodii sunt. Vid. annot. 749.

771 *Προσπλέκεται* Routh. p. 440, 14 cum Eusebio p. 223, neglecta scriptura Photiana *πέπλεκται*, quae commendatur comparato loco ex Plat. Soph., ubi *πλέκεσθαι συμπλοκὴν* c. dat., sicut *πλέκεσθαι* c. dat. nostro loco, ad nexum naturalem translatum est. Praeterea Routh. cum Eusebio: *καὶ προσπλ. ταῦτα τὰ ὀνόματα* (nimir. mali et boni nomina). Ceterum Pseudo-Orig. Dial. c. Marc. IV. p. 100 haec Nostri ita exscripsit: *ἐκ τῶν συμβεβηκότων ἐστὶ ταῦτα πάντα.* — Mox Routh. p. 441, 9. 10 cum Eusebio: *καί μοι ὁμοίως ἐπινόησον.* *Μοι* omittit Philocalia. Photius p. 306, *a*. 1 nude: *ὁμοίως ἐπινόησον.* Sed *καί*, interposito *μοι*, imperativo praemitti solet, praesertim apud Platonem. Vid. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 123 supr. Pro Photianis p. 307, *a*. 10. *ἀλλὰ πάλιν περὶ τῆς ὕλης ἀπόκριναι*, multo elegantius Eusebius ap. Routh. p. 449, 4. *καί μοι φέρων λέγε* cet., quo loco *φέρων* vertas protinus, coll. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 478. Post *ἐπινόησον* Photius ita pergit: *εἴ τι* (*τινα* Euseb.) *ἕτερον ἀναπλάττεις ἐν τῷ νῷ κακῶν* (*τῶν κ.* Euseb.) *τοῖς ἀνθρώποις αἴτιον.* *Ἀναπλάττειν ἐν τῷ νῷ* ap. Plat. non reperitur; sed est, ubi simplex *πλάττειν* apud illum idem valet, fingere cogitatione, comminisci. Vid. Ast. Annott. in Phaedr. p. 395 sq. Eadem vis verbi *ἀναπλάττειν* ap. Gregor. Naz. Orat. XXIX. p. 529, A., ubi vid. Elias Cret. col. 808 et annot. 7. *Κακῶν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος* sic est dictum, ut illud Platonis Pol. II, p. 380, B. *κακῶν .. αἴτιον φάναι θεόν τινι γίγνεσθαι* cet. Et amat omnino Plato structuram, qua *αἴτιός τινος* dativum personae adsciscit. — Pluribus interiectis, Photius p. 308, *a*. 23

ὀνόματα ταῦτα τῇ οὐσίᾳ ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτῇ.

P. 306, *a*. 28. **ἄνωθεν ἄρχου .. τοῦ λόγου**[772].

P. 307, *a*. 1. 2. (**ὁ ἄνθρωπος**) **τὴν αἴσθησιν τοῦ προςπελάζοντος**[773] **κακοῦ προςλαμβάνει.**

P. 307, *a*. 11. 12. **εἰ .. ἁπλῆ τις ἐτύγχανεν ἡ ὕλη καὶ μονοειδής**[774].

P. 307, *a*. 15. 16. **τὸ .. σύνθετον ἁπλῶν τινων μῖξιν μηνύει**[775]

νὰ πεπλέχθαι συμπλοκὴν τὸ μὴ ὂν τῷ ὄντι.

Phil. 44, D. **ἀρχομένους ποθὲν ἄνωθεν.** al. Phaedr. 263, D. **ἀρχόμενος τοῦ λόγου.**

Symp. 206, D. **ὅταν .. καλῷ προςπελάζῃ τὸ κυοῦν.**

Theaet. 205, D. (**ἡ αἰτία**) **τοῦ μονοειδές τι καὶ ἀμέριστον αὐτὸ εἶναι.** al.

Soph. 257, B. **τῶν ἄλλων τι μηνύει τὸ μὴ καὶ τὸ οὔ προτιθέμενα ... τῶν ὀνομάτων.** al.

---

haec omittit, quae Eusebius habet ap. Routh. p. 443, 1. *οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος πρὸς ἐκεῖνον εἰρήσθω καλῶς*, et haec quidem ad illa pulcre disputata sunto. Vigeri perversa est interpretatio. ***Πρὸς*** i. q. adversus, contra (vid. Ast. Lex. Plat. T. III, p. 188), ut Lat. ad, velut ap. Cicer. Tuscul. I, 4. ad id .. disputabam, ubi contra dicere insequitur. ***Ὁ λόγος εἰρήσθω*** Platonicum sonat. Platoni enim familiaria sunt *εἰρήσθω*, *λελέχθω* simm., praesertim in orationis clausula. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 634 et annot. 159. Referuntur haec nostra ad supra dicta p. 442, 13. 14. ***Τὸν μὲν πρὸς τὸν ἑταῖρον .. λόγον ἱκανῶς μοι πεποιηκέναι δοκεῖς***, ubi male vulgo *ἕτερον* pro *ἑταῖρον* scribitur. Tu confer p. 103 sq. ap. Meurs. Qui enim illic commemoratur Valentiniani *ἑταῖρος*, hoc loco interlocutoris partes suscipit et quae hactenus ab Orthodoxo adversus Valentinianum (*πρὸς τὸν ἑταῖρον*) disputata sunt, ex parte comprobat. Combefisius et Routh. Annot. p. 458 de tertio interlocutore recte monuerunt, neque tamen de emendanda scriptura vulgari cogitarunt. Ceterum male *τὸ μὲν* Bekkerus apud Photium p. 306, *a*. 18 cum codd. A. B. pro vulg. *τὸν μέν*.

772 *Ἀνάρχου* cod. A., *ἐνάρχου* cod. B., syllabis *αν* et *εν* in *ἄνωθεν* perperam repetitis; *ἔχου* Routh. p. 443, 6 cum Eusebio, quod Viger. male vertit: hanc mihi rursus a capite disputationem arcesse. Vertendum saltem erat: persequere. Sed *ἔχεσθαι τοῦ λόγου*, de quo vid. annot. 749, h. l. propter adiectum *ἄνωθεν* stare non potest. Contra recte dicitur *ἄνωθεν ἄρχεσθαι τοῦ λόγου*, a capite disputationem ordiri. *Ἄνωθεν ἄρχεσθαι* Plato Phil. l. c. et Epist. II, p. 310, E. Idem *ἄνωθεν ἐπιχειρεῖν* Legg. VI, p. 781, D. Noster *ἄνωθεν ὁρίζεσθαι* ap. Routh. p. 438, 15. 16. Trita autem locutio est *ἄρχεσθαι τοῦ λόγου*. Conf. modo Plat. Phaedr. l. c. et Method. ap. Routh. p. 438, 11. 12. *ἄρχου τοῦ λόγου*. Ceterum apte Eusebius post *ἄνωθεν ἔχου* addit *πρὸς ἐμέ*, adversus me. Vid. annot. 771. — De proximis ap. Phot. p. 306, *a*. 29. 30. *οὕτω γὰρ καὶ τὰ κακὰ ἐκ τῆς ἀποῤῥοίας αὐτῆς* (sc. *τῆς ὕλης*) *εἶναι λέγω*, vid. annot. 734. Insequitur ap. Phot. lacuna, quam explet Eusebius p. 342, D. 5 — p. 343, A. 11 Gaisf., ap. Routh. p. 443, 9 — p. 444, 7. Quo quidem in lacunae supplemento haec animadvertenda sunt: — P. 443, 9. *ἵνα τῶν κακῶν ὁ μὲν θεὸς ἀναίτιος ᾖ*. Vid. annot. 760 et cf. p. 446, 9. *αἴτιος ἔσται τῶν κακῶν ὁ θεός*. — P. 443, 10. *Τὴν μὲν προθυμίαν τὴν σὴν ἀποδέχομαι* cet. Vid. annot. 735. — P. 444, 3. 4. *δυοῖν θάτερον ἔσται· ἢ γὰρ —, ἢ —*. Vid. annot. 617.

773 ***Προςπελάζειν***, appropinquare, poëtica vox est, ut *πελάζειν*, eaque Plato semel tantum usus est, Symp. l. c. Alias *προςπελάζειν* de congressu venereo dicitur (vid. Gataker. Opp. Crit. p. 78, G. Blomfield. annot. crit. et Glossar. ad Aeschyl. Prom. 927), haud aliter atque *ἐμπελάζειν* (vid. Gataker. l. c. et Brunk. ad Aristoph. Acharn. 73). Sed ap. Plat. l. c. *προςπελάζειν* c. dat. idem valet, quod *ἐντυγχάνειν* c. dat. loco parili p. 209, B. Plotinus I, 6. p. 51, F. *προςπελάζειν* Symp. l. c. interpretatur verbo *προςβάλλειν*. ***Προσιέναι*** et *προςπελάζειν* ex aequo posita sunt ap. Jo. Philopon. Comm. in Aristot. De Anima Lib. II. fol. 57 vers. = Celebr. Opin. De Anima ed. Tarin. p. 678. *τὰ μόνης τῆς ἁφῆς μετέχοντα* (*ζῶα*) *ὁρῶνται διαχεόμενα προσιόντων τῶν ἡδέων, συστελλόμενα δὲ λυπηροῦ τινος προςπελάσαντος*. Noster Homil. in Symeon. et Annam ed. Pantin. p. 24 *προςπελάζειν* verbis *προςψαύειν* et *θιγεῖν*, p. 86 verbis *προσιέναι* et *θιγεῖν* interponit. — Mox ap. Phot. p. 307, *a*. 5. *παῦσαι τὰ κακὰ τὸν θεόν*, *παύειν* est sedare, comprimere, vi verbi transitiva. Conf. Ast. Lex. Plat. T. II, p. 68 sq. — Post paulo in Eusebianis ap. Routh. p. 448, 12 — p. 449, 6 plura sequuntur, quae ap. Phot. p. 307, *a*. 7 — 11 desunt vel in brevius contracta exstant. In quibus haec attendi velim: — P. 448, 13. 14. *περὶ τῆς σωτηρίας αὐτῆς κινδυνεύειν μοι δοκεῖς*, vel salute periclitari mihi videris. Conf. Plat. Gorg. p. 521, D. *περὶ τούτων τινὸς κινδυνεύων ὧν σὺ λέγεις*. — P. 449, 3. 4. *Βραχέα δέ σου καὶ περὶ τῆς ὕλης αὐτῆς πυθέσθαι βούλομαι· καί μοι φέρων λέγε* cet. Priora: *βραχέα ... πυθέσθαι βούλομαι*, attigi annot. 770, posteriora: *καί μοι φέρων λέγε*, annot. 771. — P. 449, 5. 6. *ἡ γὰρ διαφορὰ τῶν γεγονότων εἰς τοιαύτην με περιέστησιν ἐξέτασιν τοῦδε τοῦ λόγου*. ***Περιίστημι*** (*εἰς*) h. l. vi transitiva est redigo (ad), ut Axioch. p. 370, D. *εἰς τοὐναντίον με τῷ λόγῳ περιέστακας*.

774 Articulum *ἡ* ex Eusebio p. 231, 11 Gaisf. adieci. ***Μονοειδής***, uniusmodi, nihil alien admixtum habens, ap. Plat. fere solemne est in declaranda natura divina. Neque tamen exempla vocis in aliis rebus positae apud illum desunt. Conf. Theaet. l. c. et Tim. p. 59, B. Vid. Heindorf. ad Phaed. p. 78, D. et Ast. Lex. Plat. T. II, p. 361.

775 ***Μηνύειν***, declarare, sensu dialectico vel grammatico Platoni usitatum est. Grammatice declarare, s. significare, uti nostro loco, *μηνύειν* est Soph. l. c., Crat. p. 404, C. 412, A. 413, E. et alibi. Method. Symp. X, Virg. p. 265. *ἡ δὲ ἐλαία διὰ τὸν καρπὸν τοῦ ἐλαίου τὴν εὐσπλαγχνίαν τοῦ θεοῦ μηνύει*. Id quod est dialectice declarare, Noster verbo *μηνύειν* significat ap. Phot. cod. 236. p. 306, *a*. 25. 26. *ἐν ᾧ ἄποιον εἶναι λέγει* (*τὴν ὕλην*), *τὴν ποιότητα αὐτῆς μηνύει*, et p. 307, *b*. 28. *γενητὸν αὐτὸ* (*τὸ κακὸν*) *ὑπάρχειν μηνύεις*. Enuntiare *μηνύειν* est ap. Method. Symp. X.

P. 307, *b*. 6. 7. **ἀναζητεῖν**[776] **τὰ παρ' ἀνθρώποις (κακά).**

P. 307, *b* 11. 12. **τὰ .. εἴδη γενητὰ ὄντα δείκνυται**[777].

Legg. III, 693, A. **τὰς αἰτίας .. ἀναζητοῦντες.**

Legg. X, 896, A. **μὴ ἱκανῶς δεδεῖχθαι ψυχὴν ταὐτὸν ὂν καὶ τὴν πρώτην γένεσιν.**

Virg. p. 258. (*ὁ Χριστὸς*) *ἐμήνυσεν ἡμῖν τὸ ἀνυπέρβλητον κάλλος αὐτῆς* (*τῆς ἁγνείας*). Est etiam, ubi *μηνύειν* Latine verti potest m o n e r e. Noster in fragmento *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, quod Combefis. ex cod. Sirmond. edidit, ap. Galland. Bibl. PP. T. III. p. 771, C. (*θεὸν*) *οὐκ ἀφαιρούμενον πάλιν τὸν* (leg. *τὸ*) *αὐτεξούσιον*, *ἀλλὰ τὸν* (leg. *τὸ*) *κρεῖττον μηνύειν θέλοντα*, ibid. *ὅτι κρεῖττον τοῦτο μηνύων*, et p. 771, D. *καὶ γὰρ τὴν ἀρχὴν τοῦ* (leg. *τὸ*) *οὕτως παραινεῖν ὅτι μὴ ἀφεῖλε τὴν ἐξουσίαν μηνύει.* — Pluribus interpositis, Methodius ap. Phot. p. 307, *a*. 28 — *b*. 4 nihil secum ipsum pugnare sibique exitiosum esse docet, eoque argumento utitur, quo materiam omnino non esse demonstret. Quae quidem demonstratio plenior exstat in Maximi, qui fertur, fragmento *περὶ τῆς ὕλης* ap. Euseb. P. E. VII, 22. p. 345, D. 10 — p. 346, B. 3 Gaisf. = Routh. Rell. SS. T. I, p. 450, 6 — p. 451, 15, ubi illud fragmentum desinit in verbis: — *τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δείκνυται*, quae habes ap. Phot. p. 307, *b*. 4. Ceterum de argumento isto, quo Methodius utitur: *μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὸ ἑαυτῷ ἀντίκειται*, vid. annot. 372.

776 *Ἀναζητεῖν* h. l. est e x q u i r e r e, qua vi id verbum ap. Plat. uno Legg. loco cit. positum reperitur. Illud: *τὰ παρ' ἀνθρώποις κακά*, quod statim post recurrit, attigi annot. 734.

777 Structura vulgari haec ita exprimi poterant: *ὅτι τὰ εἴδη γενητά ἐστι δείκνυται* vel *δέδεικται*. Conf. p. 307, *b*. 32—34. *ὅτι γὰρ ὁ ἐνεργῶν οὐ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον ὑπάρχει κακία, ἀλλὰ κατ' αὐτὸ τὸ ἐνεργεῖν τὸ κακόν, ἤδη δέδεικται.* Poterat Methodius, missa structura trita, etiam ita loqui: *τὰ εἴδη γενητὰ εἶναι δείκνυται*, nominativo vel accusativo cum infinitivo ex *δείκνυται* suspenso. Prior ratio obtinet in hisce ap. Routh. p. 451, 10. *τὸ φῶς ὁμοίως ἑαυτῷ μὴ ἀντικεῖσθαι δείκνυται, πρὸς δὲ τὸ σκότος οὕτως ἔχον φαίνεται.* De posteriore ratione confer p. 305, *b*. 31. *καὶ τὰς οὐσίας οὕτως ἔχειν δείκνυται*, quamquam Routhius p. 437, 16. 17 haec ita scribit cum Eusebio: *τὸ καὶ τὰς οὐσίας* cet. Quae quidem structura et ipsa apud Nostrum deprehenditur p. 307, *b*. 4. (Routh. p. 451, 13. 14) *τὸ μὴ εἶναι τὴν ὕλην δείκνυται.* Sed alia hisce accedit structura, qua *δείκνυμι* in activo accusativum et participium, in passivo nominativum et participium adsciscit. Sic Noster active ap. Routh. p. 437, 13. *εἰ τοίνυν τοῦτο οὕτως ἔχον ἐπ' ἀνδρώπων ἐδείξαμεν* —, quo loco Photius p. 305, *b*. 28 minus bene *ἔχειν* pro *ἔχον* exhibet. Conf. Plat. Legg. VII, p. 822, C. *ἂν δείξωμεν οὕτω ταῦτ' ἔχοντα*, et X, p. 893, A. *μέχριπερ ἂν .. δείξῃ πρότερον ὂν ψυχὴν σώματος.* Passive Noster ap. Routh. p. 449, 15. *ἐξ οὗπερ καὶ γεννητὴ οὖσα* (*ἡ ὕλη*) *δείκνυται*, et nostro loco. Eadem structura in oratione obliqua cernitur ap. Plat. Legg. X, p. 896, B. loco e regione posito. — Restat, ut videamus de postrema parte Excerptorum ex libro *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ap. Photium. Summatim tantum delibata sunt, quae ille p. 307, *b*. 35. 36 affert: *ὅτι τῇ φύσει κακὸν οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τῇ χρήσει γίνεται κακὰ τὰ κακά.* Sed bonum factum, quod Pseudo-Origenes, Methodii sedulus compilator, uberiorem eius de hac sententia disputationem nobis servavit Dial. c. Marc. IV. p. 101. *Ἔφης τρόπῳ εἶναι τὰ κακὰ* — — p. 103 — *ὁ δὲ τῆς χρήσεως τρόπος ἐναλλάσσει τὸ γινόμενον*, quorum ex postremis, uti ex aliis locis p. 102, quibus *ὁ τῆς χρήσεως τρόπος* mala parere dicitur, ista corrigenda sunt p. 101: *Ἐγὼ πρῶτον τῇ φύσει οὐδὲν φαῦλον λέγω· τῷ δὲ τῆς φ ύ σ ε ω ς τρόπῳ κακὸν εἶναι λέγεται.* Scilicet scribendum: *τῷ δὲ τῆς χ ρ ή σ ε ω ς τρόπῳ* —. De sententia conf. annot. 119. Reliqua ap. Pseudo-Origenem p. 103. *Ἐπεὶ τοίνυν περὶ τῶν κακῶν ἐποιήσω τὸν λόγον* — p. 104 — — *τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τοῦ δύνασθαι ποιήσειν ἃ βούλεται δέδωκεν*, inserviunt supplendo fragmento Sirmondiano ap. Combefis. (Galland. Bibl. PP. T. III) p. 771, B. *Ἄνθρωπος γὰρ προσέλαβεν ἐξουσίαν* — — p. 772, A. — — *ὁ διδάσκων τοίνυν τὸ κακόν ἐστιν ὁ δράκων.* Nam illa quidem p. 771, B. *Ἄνθρωπος γὰρ προσέλαβεν ἐξουσίαν* — C. — *τὴν ἐξουσίαν αὐτῷ τοῦ δύνασθαι ποιεῖν ἃ βούλεται δεδωκέναι*, ap. Pseudo-Orig. exstant p. 104 supr. *καὶ προσέλαβεν ἐξουσίαν* cet. usque ad verba supra allata. Quae autem apud eundem praecedunt p. 103. *Ἐπεὶ τοίνυν* cet. — — p. 104 supr. *τῷ νῷ βούλεται πείθεσθαι*, in fragmento Sirmondi desiderantur. Insunt tamen illi fragmento p. 771, D. *φημὶ ἄνθρωπον γεγονέναι αὐτεξούσιον* — E. — *ἥτις τοῦ εἶναι ἤρξατο*, extrema Excerpta ap. Phot. p. 307, *b*. 37. *αὐτεξούσιον .. γεγονέναι φημὶ τὸν ἄνθρωπον* — p. 308, *a*. 4 — *ἥτις τοῦ εἶναι ἤρξατο.* Partem horumce, quae Pseudo-Origenes exscripsit p. 103. *Ὑπὸ μὲν τοῦ θεοῦ τοὺς ἀνθρώπους τοιούτους γεγονέναι* — — —. *ἄνθρωπον δὲ* (p. 104) *τῷ νῷ βούλεται πείθεσθαι*, simul cum iis, quae Sirmondi fragmentum continet, habes in Leontii et Joannis Rerum SS. libro II. tit. 3. ap. Mai. Scriptor. Vet. Coll. Nova, T. VII, p. 92, *b* — p. 93, *b*. Clausula fragmenti Sirmondiani: *ὁ διδάσκων τοίνυν τὸ κακόν ἐστιν ὁ δράκων*, respondet praegressae interrogationi (ap. Pseudo-Orig. p. 103): — *ἢ πῶ πάλιν ἕτερός τις ὑπάρχει ὁ εἰς τὰ τοιαῦτα* (scil. *εἰς τὰ κακά*) *τοὺς ἀνθρώπους παρορμῶν;* Qui autem *ὁ δράκων*, id est diabolus, homines ad mala incitet, Methodius sub finem libri *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* exposuisse censendus est. Nam temeraria est opinio Combefisii, cui Methodius iis quae fragmentum Sirmondi exhibet, nonnullis fortasse ad ornatum additis, librum clausisse videtur (ap. Galland. Prolegom. p. LII. *b*. D. E.). Damnum, ex amisso disputationis fine acceptum, quodammodo sarciunt, quae Methodius in libro *περὶ ἀναστάσεως* de diabolo, malorum auctore, exposuit. Vide eius libri fragmentum ap. Epiphan. Opp. T. I, p. 543, A. sqq., ubi malum a Diaboli invidia repetitur et in inobedientia ponitur. Quae ipsa sententia expressa est brevi fragmento libri *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, quod Combefisius (ap. Galland. p. 772, B.) ex cod. Rupifuc. E l e m. D a m a s c. attulit. Si qua autem Methodius, uti Combefisius vult, extremo operi *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* ad ornatum addidit, ea quoque Pseudo-Origenes partim saltem suā fecisse putandus est. Certe, quae ille Methodianis in clausula adiecit p. 104 sq., vocibus et dictionibus Platonicis Methodii more modoque distinxit. Quo ex genere haec sunt: — P. 104. *καὶ ἀ ν ό η τ ο ν ἀ ν τ ι τ υ π ῆ σ α ι δ ύ ν α ν τ α ι οἱ τ ο ῦ ὀ ρ θ ο τ ά τ ο υ δ ό γ μ α τ ο ς λ ό γ ο ι*) *Ἀντιτυπεῖν*, r e s i s t e r e, r e f r a g a r i, est Platonicum *ἅπαξ λεγόμενον*, Crat. p. 420, D. *τὸ .. μὴ ἀντιτυποῦν, ἀλλ' .. εἶκον τῷ ἰόντι*, quorum in proximis, ubi *ἀντίτυπον* vulgatur, optimae notae libri mss. *ἀντιτυποῦν* repetunt. Perrarum nomen *ἀντιτύπησις* exstat in Methodii fragmento

V.

DE CRUCE ET PASSIONE CHRISTI.

(Jac. Gretser, De sancta cruce Christi T. II. Ingolstad. 1600. p. 500—504 [778]).

Fragment. I.

P. 502. *τοῦτο .. τὸ σχῆμα .. ὑπόθεσις ἀνόδου πρὸς ἀληθινὴν ἡμέραν* [779]

Pol. VII. 521, C. *ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν .. ἐπάνοδος.* VII.

---

ap. Allat. Diatr. de Methodior. Script. p. 350 ed. Rom. *κατὰ ἀντιτύπησιν γὰρ τοῦ ὑποκειμένου τῷ τύπτοντι ἡ πληγὴ γίνεται.* Ceterum apud Pseudo-Origenem scribendum *ἀνοήτῳ ἀντιτυπῆσαι*, quum *ἀντιτυπεῖν* dativum, non accusativum, ut *ἀντιτύπτειν*, adsciscat. — Ibid. *ἄτοπον γὰρ ἡγοῦμαι τοιούτοις ἐνδιατρίβοντα εἰς μῆκος ἐκτείνειν τὸν λόγον, ἀποχρώντως ἐπιδείξαντος τοῦ λόγου*) Cum prioribus: *ἄτοπον ... τὸν λόγον*, mire congruunt ista Methodii Symp. p. 229. *Καὶ τί τοσοῦτον ἐπιδιατρίβουσα τοῖς ἐλέγχοις εἰς μῆκος ἐξάγω τὸν λόγον —;* Verbum *ἐνδιατρίβειν* ap. Plat. occurrit (vid. Ast. Lex. T. I, p. 712), non item *ἐπιδιατρίβειν*. De formula *εἰς μῆκος ἐκτείνειν τὸν λόγον* vid. annot. 374. Vocis *ἀποχρώντως*, satis, exempla ap. Plat. non desunt (vid. Ast. Lex. T. I, p. 263); eidem familiare est *ἐπιδεικνύναι*, explicare, probare. Vid. Ast. Lex. T. I, p. 771 sq. — P. 105. *καθάπερ πηγήν τινα ἀέννaον —, ἥτις γέγηθέ τε καὶ αὔξει*) Cum verbis *πηγήν τινα ἀέννaον* conf. Plato Phaed. p. 111, D. *ἀενάων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη*, ubi *ἀέναος*, ut h. l. *ἀέννaος*, propria vi est perennis; translatum *ἀέναος*, perpetuus, exstat ap. Plat. Legg. XII, p. 966, E. *ὧν κίνησις .. ἀέναον οὐσίαν ἐπόρισεν.* Est autem forma *ἀέννaος* posterioris aetatis scriptoribus magis usitata quam *ἀέναος*, de quo vid. Ast. Annot. in Plat. Phaed. p. 808. Ut hoc exemplo defungar, dictio *ἀέννaος ζωὴ* reperitur in Martyrio S. Ignatii ap. Grab. Spicil. PP. T. II, p. 17. Neque tamen alterius formae vel apud scriptores ecclesiasticos exempla desunt. Sic in fragmento Praedicationis Petri ap. Clem. Alex. Strom. VI, p. 715 Potter. Deus esse dicitur *ἀκατάληπτος, ἀέναος, ἄφθαρτος.* In illis: *ἥτις γέγηθέ τε καὶ αὔξει*, adverte poëtici verbi *γηθῶ* perfectum *γέγηθα*, vi praesentis positum, quod Platoni minime displicuit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 388. Eo utitur Methodius Symp. p. 199. (*ἀρίστη σύνεσις*) *ᾗ γέγηθεν ἡ μήτηρ ἡμῶν αὐξανομένη καὶ ἀγάλλεται*, quo loco *αὐξάνεσθαι*, ut nostro *αὔξειν*, est animo augeri, ut ap. Plat. Theaet. p. 163, C. *ἵνα καὶ αὐξάνῃ*, ubi vid. Heindorf. Nostro loco *αὔξειν* usu loquendi poëtico idem valet, quod medium *αὐξάνεσθαι*. Idem usus verbi *αὔξειν* obtinere videtur ap. Method. Conviv. p. 177. ed. Allat. *βλέπεσθαι* (*δρέπεσθαι* C. de suo, pessime) *μὲν καὶ ἔδεσθαι* (*ἐσθίεσθαι* VB. P. C. recte) *τοὺς καρπούς, οὐ μὴν ἀπόλλυσθαι καὶ φθίνειν, ἀλλ᾽ εἰς ἀθανασίαν αὔξειν καὶ θειότητα, καὶ τοὺς δρεπομένους.* Allatius proxima ita vertit: sed in immortalitatem et divinitatem augescentes, qui tamen decerpantur, quasi *καίτοι δρεπ.* scriptum esset. Sed recte VB. P. C. *καὶ θειότητι τοὺς δρ.*, servata vi verbi *αὔξειν* transitiva. — P. 105. *καὶ ὅσα ἐπὶ πλεῖον οἱ περὶ Δροσέριον ἀρύονται, ἀπολήγειν ταύτην προσδοκήσαντες* cet.) Medium *ἀρύεσθαι* et Atticum *ἀρύτεσθαι* poëtis potissimum usitata sunt pro activis *ἀρύειν* et *ἀρύτειν*. Plato tamen medio *ἀρύτεσθαι* aliquoties usus est. Vid. Ast. Animadv. in Legg. p. 53 et Lex. Plat. T. I, p. 282. De verbo *ἀπολήγειν* vid. annot. 51. — Ceterum ea de quibus supra diximus fragmenta extremi libri *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου* non sine aliquo fructu critico secum comparabuntur. Sed quum iis nihil magnopere Platonicum insit, hoc pensum aliis relinquo. Longiori annotationi finem imponam, si prius dixero, Methodii librum *περὶ τοῦ αὐτεξουσίου*, excepto fine, tantum non integrum ad nos pervenisse tum in iis quae Eusebius, Methodiana pro Maximianis falso venditans, Pseudo-Origenes, Methodii compilator, et Photius larga manu inde excerpserunt, tum in fragmentis Meursiano, Leontiano et Rupifucaldino, et operae pretium nos fecisse, qui horum subsidiorum ope librum, quoad eius fieri potuit, redintegratum ediderimus.

778 Duo, quibus usi sumus, fragmenta Gretserus ex cod. Augustano edidit et libro laudato Homiliis in S. Crucem inseruit. Prius fragmentum ita inscribitur: *Μεθοδίου ἐπισκόπου πρὸς τοὺς λέγοντας· τί ὠφέλησεν ἡμᾶς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ σαρκωθεὶς ἐπὶ γῆς καὶ γενόμενος ἄνθρωπος; καὶ διὰ τί τῷ τοῦ σταυροῦ σχήματι ἠνέσχετο παθεῖν καὶ οὐκ ἄλλῃ τινὶ τιμωρίᾳ; καὶ τί τὸ χρήσιμον τοῦ σταυροῦ;* Posterioris haec est inscriptio: *Πρὸς τοὺς ἐπαισχυνομένους ἐπὶ τῷ σταυρῷ τοῦ χριστοῦ.* Quibus verbis quod Gretserus haec praemisit: *Τοῦ αὐτοῦ Μεθοδίου*, id rei congruenter, licet praeter codicis fidem, fecit. Vide eius Notas p. 627. Duobus fragmentis a Gretsero editis Allatius Diatr. de Methodior. script. p. 349 sq. ed. Rom. eodem ex codice tertium adiecit, ita inscriptum: *Τοῦ αὐτοῦ Μεθοδίου, πῶς ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς ὁ χριστὸς ἐν βραχεῖ τε καὶ περιωρισμένῳ χρόνῳ διαστολαῖς σώματι ἐκεχώρητο; καὶ πῶς ἀπαθὴς ὢν ἐγένετο ὑπὸ πάθους* (leg. *πάθος*); Cuius quidem fragmenti nonnulla attigimus annot. 125. 661. 777. Gallandius, Gretseri opere, Ratisbonae a. 1734 denuo edito, et Allatii libro usus, haec tria fragmenta, repetita in Biblioth. PP. T. III, p. 826—828, ad S. Methodii homiliam quandam de cruce et passione Christi retulit et Prolegom. p. LIV adstipulatus est Allatio, Diatr. p. 347 sq. Gretserum refellenti, qui Not. l. c. duo priora fragmenta a S. Methodio episcopo et martyre abiudicavit et Methodio cuidam ex eiusdem nominis episcopis CPolitanis adscripsit, quum fragmento primo vexilla crucis formam repraesentantia commemorentur. Mihi haec fragmenta revera S. Methodii esse, sed ad eius libros Advers. Porphyrium pertinere videntur. Vid. annot. 792. Ceterum codex Augustanus, ex quo Gretserus et Allatius haec fragmenta ediderunt, in Catalogo Reiseri p. 25 sq. recensetur, eorumque fragmentorum haec fit mentio p. 26: „Methodii Episcopi adversus eos, qui Christi adventum in carnem Eliae negant profuisse [*ἩΛΙΑΙ*, id est Eliae, pro *ἩΜΑΣ*, nobis, ridiculo errore catalogi auctor legit; vide inscriptionem fragmenti I]. Eiusdem de Filii Dei incarnatione et passione [Fragm. III]. Adversus eos, quos Christi crucis pudet [Fragm. II].“

779 Fundamentum ascensus ad verum diem Methodius sanctam crucem vocat. *Ἀληθινὴ ἡμέρα* videri possit sumtum esse ex N. T., in quo *ἡμέρα* veritatis lux Rom. 13, 12. 1 Thess. 5, 5 et Christus

καὶ διαβάθρα[780] *τῶν ἐπειγομένων*[781] *ἀπολαῦσαι τοῦ ἐκεῖ φωτός*[782].

Fragment. II.

P. 502. *πᾶσα δήπουθεν ἡ κτίσις ἐνδεής ἐστι τοῦ κάλλους τοῦ θεοῦ*[783].

517, C. *ἄνω ἀεὶ ἐπείγονται αὐτῶν αἱ ψυχαὶ διαμένειν.*

τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν Jo. 1, 9 vocatur. Sed Noster dictionem *ἄνοδος πρὸς ἀληθινὴν ἡμέραν*, inauditam scriptoribus sacris, mutuatus est a Platone Pol. VII, p. 521, C., quo loco, a multis laudato et a Viris Doctis varie accepto (vid. Ast. Comment. p. 563, Stallbaum. T. II, p. 114 sq. et Schneider. T. II, p. 275 sq.), Methodius quidem verba *ψυχῆς περιαγωγή*, tamquam per se posita, non cum reliquis connexit, neque *ἀληθινὴν* ad vulg. *ἐπάνοδον* (vid. Schneider. l. c.), sed ad vocem *ἡμέραν*, cogitatione repetendam, retulit. Quo autem id commode fieri possit, oportet scribatur *οὖσα*, quod habet Iamblichus (vide meas Symbolas Crit. in ed. Turic. min. II. p. 9), et *ἐπάνοδος*, sicut in contextu scripsi, pro vulg. *ἐπάνοδον*. Quo facto, haec Platonis verba erunt: *Τοῦτο δή, ὡς ἔοικεν, οὐκ ὀστράκου ἂν εἴη περιστροφή, ἀλλὰ ψυχῆς περιαγωγή, ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὖσα ἐπάνοδος* cet. Verba *ψυχῆς περιαγωγή*, per se posita, respiciunt ad illa Pol. VII, p. 518, C. *οὕτω ξὺν ὅλῃ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι*, et p. 518, D. *τῆς περιαγωγῆς*. Hinc *περιάγειν* et *περιαγωγή* Platonicis usitata sunt in declaranda animi conversione ad divina. Iamblichus, qui fertur, De Myster. Aegypt. p. 3, 26. *τῷ νῷ περιάγεσθαι* (cod. Basil. *παράγεσθαι*, male) *περὶ* (leg. *πρός*: cod. Basil. lacunam habet) *τὴν οὐσίαν τῶν ὄντων*. Iamblich. De Fato ed. Tennul. p. 177. *ἔχει .. ἀρχὴν οἰκείαν ἡ ψυχὴ τῆς εἰς τὸ νοητὸν περιαγωγῆς καὶ τῆς ἀποστάσεως .. ἀπὸ τῶν γινομένων*. Quum vero anceps sit animi *περιαγωγή* (cf. Plat. Pol. VII, p. 518, E. eo loco, quem Ast. Lex. Plat. T. III. p. 83. v. *περιαγωγή*, neglexit), Plato adiectis verbis: *ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν τοῦ ὄντος οὖσα ἐπάνοδος*, quid sibi *ψυχῆς περιαγωγὴ* h. l. velit, declaravit. Schneiderus quidem, Ast. (Plat. Opp. et Lex. Plat. T. I, p. 755. v. *ἐπάνοδος*) et Turicenses, recepta plerorumque codd. scriptura *οὖσαν*, verba: *ψυχῆς περιαγωγὴ — εἰς ἀληθινὴν — ἐπάνοδον*, connexerunt; sed huic rationi parum favet Plato Pol. VII, p. 517, B. *τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἄνοδον τιθείς*, et minus etiam p. 532, B. *ἡ .. ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος. Ἀληθινὴ ἡμέρα* non minus recte habet, quam *τὸ ἀληθῶς φῶς* Phaed. p. 110, A. De adiecto *τοῦ ὄντος* vid. annot. 332 et conf. Pol. VI, p. 508, D. *οὗ καταλάμπει ἀλήθειά τε καὶ τὸ ὄν*. VII, p. 518, C. *ἕως ἂν εἰς τὸ ὂν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη*, quo ex loco obiter emendo Atticum ap. Euseb. P. E. XV, 13. p. 815, B. *τὰ τῶν ὄντων ἀνώτατα*. Legendum: *φανότατα*. Stallbaumius, *ἀληθινὴν* ceteroquin recte referens ad *ἡμέραν*, vulgatam et codd. nonnullorum scripturam *ἰούσης* durius ita explicat: *ψυχῆς περιαγωγή, ... ἰούσης ἐπάνοδον* (adscendentis). Longe melius habet *ἀναβαίνειν τὴν ἀνάβασιν* Pol. VII, p. 519, D., quo loco *ἀνάβασις* idem, quod *ἐπάνοδος* p. 521, C. et p. 532, B. Quod autem Noster, licet locum ex Pol. VII, p. 521, C. imitatus, *ἀνόδου* quam *ἐπανόδου* nomine uti maluit: priore nomine Plato eadem in re usus est p. 517, B., ut supra vidimus. Itaque *ἄνοδος* et *ἐπάνοδος* apud Platonicos in mentis ascensu ad divina promiscue poni solent. Vid. Basil. Plotiniz. p. 32 sq. Verbo *ἀναβαίνειν*, quod ibidem attigi, Platonice utitur Methodius ap. Nicet. Cat. in Job. ed. Jun. p. 538. *ἐπὰν παρασκευάσηται ψυχὴ διὰ πλειόνων καὶ ἐγγυμνάσηται καὶ ἀναβῇ εἰς ὕψος, καθ' ὅσον δυνατὸν ἀνθρωπίνῃ φύσει, τότε λαλεῖ* (nim. Deus cum homine).

780 *Διαβάθρα* i. q. *ἐπαναβαθμὸς* ap. Plat. Symp. p. 211, C. Alii in hoc argumento *ἐπιβάθραν* posuerunt. Vid. Wyttenbach. et Creuzer. ad Plot. De Pulcr. p. 143. *Ὑποβάθραν* habet Asclepius Trallianus, a me laudatus Basil. Plot. p. 33.

781 *Ἐπείγεσθαι* proprie est festinare, et nunc nude, nunc cum *ἐπὶ* vel *πρὸς* ponitur. Deinde ad animi contentionem transfertur, ut ab Euripide ap. Plat. Gorg. p. 484, E. *κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται*, et a Platone ipso Legg. XII, p. 965, B. *πρὸς .. τὸ ἓν ἐπείγεσθαι*, et Pol. loco cit., quo verbum, in studio rerum divinarum positum, infinitivum insolite adsciscit. Et structuram et usum verbi Noster imitatus est. Alii verbi usum saltem a Platone mutuati sunt. Vid. Animadv. in Basil. I, p. 186. Verbo praeter hunc usum translato Aëtius utitur ap. Epiphan. T. I, p. 925, B. *μᾶλλον .. τοῦ ἀνοικείου ἐπὶ τὸ αὐτῆς οἰκεῖον ἐπείγεται πᾶσα φύσις*.

782 Potest quidem *τὸ ἐκεῖ φῶς* ad *ἀληθινὴν ἡμέραν* referri et lux veri diei intelligi; sed praestat, *ἐκεῖ* per se positum accipere et *τὸ ἐκεῖ φῶς* lucem coelestem interpretari. Vid. annot. 313. Ceterum verum, quod summo bono, id est Deo, continetur, tum a Platone Politiae libro VI. et VII, tum a scriptoribus sacris lucis nomine celebratur. — Alia, quae in Fragmento I. animadvertenda sunt, attigi annot. 98. 139. 158. 303. 688 et 690. Restant ista ap. Gretser. p. 500 sub initium Fragmenti: *φύσις πᾶσα ταῖς προποσίαις τῆς ἀδικίας γεγοητευμένη*, in quibus *γοητεύειν* Platonice usurpatur, uti Phaed. p. 81, B. *γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ* (*τοῦ σώματος*). Vid. Basil. Plotiniz. p. 19 et Schol. in Dissert. Plat. p. 163. Praeterea in verbis p. 500. *αἱ κάτω δυνάμεις καθ' ἡμῶν ὡπλίζοντο καταδουλῶσαι τὸ διανοητικόν*, dictio *καταδουλῶσαι τὸ διανοητικὸν* comparanda est cum Platonica Pol. VIII, p. 553, D. *τὸ λογιστικὸν καταδουλώσασθαι*.

783 Haec, licet ipsis verbis a Platone non expressa, revera tamen Platonica sunt. Vid. Dissert. Plat. p. 68 sq. et Schol. p. 153. Vocem *δήπουθεν* Timaeus in Glossarium Platonicum retulit p. 79 ed. Ruhnken., quem vide. Lecapenus in Matthaei Lect. Mosq. P. I, p. 60. *τὸ δῆτα καὶ δήπουθεν ἔστι μὲν καὶ ἀργά, λαμβάνεται δὲ παρ' Ἀττικοῖς καὶ ἀντὶ τοῦ ὡς ἀληθῶς καὶ φανερῶς*. Platonis exemplo etiam Plotinus p. 212, A. et p. 445, cap. 3. A. cap. 4. B. hac voce utitur, eandemque brevi intervallo repetit Anonymus ap. Suid. *Ταὐτὸν πέπονθα*. Nimirum *δήπουθεν* ex vocibus Atticis est, quas Sophistae eorumque imitatores recentiores ad Platonis imitationem affectarunt. Vid. Themist. Orat. XXI, p. 253, D. et Petav. Not. p. 506. Ceterum *δήπουθεν* expressius est quam *δήπου*. Recentiores tamen utramque vocem promiscue usurparunt, in his Gregorius Palamas Prosop. p. 4 et Theophanes ed. Matthaei. p. 33.

αὐτὸς γὰρ ἐξ ὅλης τῆς πάσης οὐσίας[784] *τε καὶ φύσεως τῷ ἑαυτοῦ τὰ πάντα εἰς τὸ ζῆν ἐφέλκεται λόγῳ*[785]. *εἴτε γὰρ τὸ ἀγαθὸν θέλει*[786], *αὐτὸς ὢν τὸ ἀγαθὸν*[787] *ἐν ἑαυτῷ μένει*[788]· *εἴτε τὸ καλὸν ὑπάρχει ἐραστὸν αὐτῷ*[789], *αὐτὸς ὢν τὸ μόνον καλὸν*[790] *εἰς ἑαυτὸν βλέπει*[791], *ἐν οὐδενὶ τὰ πρὸς τῶν ἀνθρώπων θαυμαζόμενα τιθέμενος*[792].

Tim. 30, A. *βουληθεὶς .. ὁ θεὸς ἀγαθὰ .. πάντα .. εἶναι.* 29, E. *ἀγαθὸς ἦν* cet. 42, E. *ἔμενεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ κατὰ τρόπον ἤθει.* 30, B. *ὅπως ὅτι κάλλιστον εἴη .. ἔργον ἀπειργασμένος.* Phaedr. 246, D. *τὸ .. θεῖον καλόν.* Tim. 29, A. *δῆλον ὡς πρὸς τὸ ἀΐδιον ἔβλεπεν.*

---

784 Corrige: *ἐξ ὅλης καὶ πάσης τῆς οὐσίας* —. Plato Legg. VII, p. 808, A. *ὅλην καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν.*

785 Id est: omnia suo ad vitam trahit Verbo, prout Gretserus vertit. Vid. annot. 578. *Ἐφέλκεσθαι* h. l. fere tantundem valet, quantum *παράγειν*, de quo vid. annot. in Eliam Cret. col. 774 (13).

786 Bonum creandae universitatis rerum finem esse, Plato docet celebratissimo loco, ex Tim. p. 30, A. allato.

787 *Τὸ θεῖον ἀγαθόν*, Platonis vox est Phaedr. p. 246, D. Idem Deum sensu eminenti *ἀγαθὸν* appellat Tim. p. 29, E. l. c., ubi vid. Stallbaum. p. 120, qui tamen Stobaeum Eclog. Eth. T. I, p. 422 ed. Heeren. pro Hierocle ap. Stob. l. c. negligentius laudat. Adde Philonem Jud. locis a Muellero ad librum De Mundi Opif. p. 156 sq. 366 annotatis, et Methodium ap. Epiphan. p. 547, A. *θεὸς .. ἄκρως ἀγαθός.* Quod autem idem nostro loco docet, Deum *τὸ ἀγαθόν*, i. e. bonum per se spectatum, esse: Platonis *τὸ ἀγαθόν*, quod Apuleius Apol. p. 31 (Opp. ed. Bipont. T. II) commemorat, alio nomine Deum esse, Platonici et Patres Eccl. statuerunt. Vid. Numen. ap. Euseb. P. E. XI, 22, Euseb. XI, 21 et Gregor. Naz. locis, a me consignatis annot. in Eliam Cret. col. 793 (4). Neque recentiore aetate defuerunt, qui idem sentirent. Vid. Stallbaum. ad Polit. VI, p. 505, A. annot. p. 71 et Prolegom. in Timaeum p. 47. Illud quidem dubium non est, quin Plato Pol. VI, p. 505 sqq. *τὸ ἀγαθὸν* summum, quod Deo insit, bonum intellexerit, inque Timaeo p. 29, E. sq. et Pol. VI, p. 508, C. eam causam opificii mundi esse statuerit. Vid. Stallbaum. Prolegom. in Tim. p. 46 sq. De suppari Philonis Judaei sententia vid. J. G. Mueller. ad librum De Mundi Opif. p. 156 sq. 158.

788 Deus, quippe summum bonum et *αὐτάρκης*, rerum universitatem ita procreat, in se ipso ut maneat. Quam sententiam Plato *μυθικῶς* expressit Tim. l. c. De *αὐταρκείᾳ* deorum idem Pol. II. p. 381, C. *κάλλιστος καὶ ἄριστος ὢν εἰς τὸ δυνατὸν ἕκαστος αὐτῶν μένει ἐν τῇ αὐτοῦ μορφῇ.* Timaei locum imitati sunt Plotinus p. 518, C. *μένοντος .. αὐτοῦ ἐν τῷ οἰκείῳ ἤθει.* p. 518, E. et p. 658, A. *ἡ μὲν δὴ ἐκ τοῦ θείου ψυχὴ ἥσυχος ἦν κατὰ τὸ ἦθος ἐφ᾽ ἑαυτῆς βεβῶσα.* Synes. De Regno p. 30, A. *ὁ θεὸς οὐκ αὐτὸς ἐκλεπτουργεῖ τῶν δεῦρο τὰ ἕκαστα, ἀλλὰ χρῆται χειρὶ τῇ φύσει, μένων ἐν ἤθει τῷ αὐτοῦ*, (ubi desidero eruditionem Krabingeri, ceterum recte scribentis *αὐτοῦ* pro vulg. *αὐτοῦ* p. 72) et Zachar. Mityl. p. 114 ed. Boissonad., quem vide Not. p. 417.

789 Haec prima specie a Platonis doctrina abhorrere videntur. Nam, ut ille ait Symp. p. 204, C., *ἔστι τὸ ἐραστὸν τὸ τῷ ὄντι καλὸν καὶ ἁβρὸν καὶ τέλεον καὶ μακαριστόν.* Itaque Deus, siquidem summum est pulchrum (ut Noster in seqq. docet), ipse est *τὸ ἐραστόν*, quo sensu idem *τὸ ὀρεκτόν, τὸ ἐφετὸν* et *τὸ ἀγαπητὸν* praedicari solet. Vid. Animadv. in Basil. I, p. 152 et annot. in Eliam Cret. col. 770 (7). Sed nimirum Noster verbis: *τὸ καλὸν ὑπάρχει ἐραστὸν αὐτῷ*, docet, Deum creatorem in universitate rerum nil nisi pulchrum spectare. Quae quidem Platonis est sententia loco cit. ex Tim. p. 30, B. Conf. p. 30, A. *θέμις δὲ οὔτ᾽ ἦν οὔτ᾽ ἔστι τῷ ἀρίστῳ δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον*, et Polit. p. 273, B. *παρὰ .. τοῦ συνθέντος πάντα καλὰ κέκτηται* (*ὁ κόσμος*).

790 *Τὸ ἄκρον καλὸν* Deum vocat Gregor. Naz. Orat. XXXI, p. 566, A., ubi vide Eliam Cret. Comment. col. 831, B. sqq. Sententiae tum a Platonicis, tum a Patribus Eccl. celebratae fons est ap. Plat. Phaedr. l. c. Vid. Creuzer. ad Plotin. De Pulcr. p. 384 sq.

791 Quod Methodius docet, Deum, rerum universitatis auctorem, in se ipsum intueri, quippe qui summum sit pulchrum: hac in re cum Platone sentit, qui Tim. l. c. Deum in mundo pulchre informando aeternum exemplar sive ideas intuentem facit. Nam temeraria fuit eorum opinio, qui Timaei locum ita interpretati sunt, quasi ideae extra Deum sint positae. Vid. annot. in Eliam Cret. col. 764 (11). Longe melius iudicavit, quem ibi laudavi, S. Hippolytus Philosophum. p. 110 sq. ed. Wolf. = p. 21 ed. Miller. Is enim, hisce praemissis p. 108 = p. 20. *Πλάτων ἀρχὰς εἶναι τοῦ παντὸς θεὸν καὶ ὕλην καὶ παράδειγμα*, de *παραδείγματι* ita exponit: *τὸ δὲ παράδειγμα τὴν διάνοιαν τοῦ θεοῦ εἶναι, ὃ καὶ ἰδέας καλεῖ, οἷον εἰκονίσματι προςέχων ἐν τῇ ψυχῇ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐδημιούργει*, quo loco Wolfius male *ἰδέαν*, ut est apud Cedren. p. 159, B. Idem Wolfius peius etiam *οἱονεὶ κονίσματι*, velut arenato. Sed legendum: *ᾧ οἷον εἰκονίσματι*, vel *οἷον εἰκόνισμά τι, ᾧ* —, ut est ap. Cedren. l. c., qui verba *ἐν τῇ ψυχῇ* omisit. Ac facile illis caremus, quum *προςέχειν τινὶ* per se sit animum ad aliquid intendere. De Deo, in ideis defixo, conf. Plato Phaedr. p. 249, C. *πρὸς .. ἐκείνοις ἀεί ἐστι μνήμῃ κατὰ δύναμιν* (*ἡ τοῦ φιλοσόφου διάνοια*), *πρὸς οἷςπερ θεὸς ὢν θεῖός ἐστι.*

792 Hanc de Deo sententiam apud Platonem frustra quaesiveris. Docet tamen idem Symp. p. 211, D. pulchri divini hanc vim esse, ut, qui ei intentus sit, nihili faciat, quae homines admirari soleant. Quam sententiam Socratis exemplo illustrat Symp. p. 216, D. E. Conf. Method. Symp. p. 173 sq. — Proxima Methodii sententia, licet in Platonis scriptis non exstet, eo tamen prorsus digna est. Ita autem Noster apud Gretserum pergit p. 502. *κάλλιστον γὰρ ταῖς ἀληθείας* (p. 504) *καὶ ἐπαινετὸν κλητέον τοῦτο, ὅπερ ἂν αὐτὸς ἡγήσεται θεὸς καλόν* (*εἶναι ὁ θεὸς ἡγήσηται* κ. Combefis. cum cod. Rupifucald. Parallelorum SS. Jo. Damasceni, apud Galland. p. 803, E.), *κἂν* (l. *κἄν*) *ὑπὸ πάντων ἐξουθενῆταί τε* (*τε* male om. Combefis.) *καὶ χλευάζηται, ἀλλ᾽ οὐχ ὅπερ* (*ὥςπερ* male Combefis.) *οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν.* *Ἡγήσηται* pro vulg. *ἡγήσεται* et *ὁ θεὸς* pro *θεὸς* recte Jo. Damascenus, qui *εἶναι* praeter necessitatem addidit (vid. annot. 20) et transpositionem verbi *ἡγήσηται*,

VI.

(Fragmentum ap. Jo. Damascen. Parall. SS. Opp. ed. Lequien. T. II, p. 438, B.)

Οὐ δύναται ἡ ἀνθρωπίνη φύσις[793] *αὐτὸ καθαρῶς τὸ δίκαιον [ἐν] ψυχῇ θεάσασθαι*[794], *τὰ πολλὰ τῷ λογισμῷ ἀμβλυώττουσα*[795].

Pol. V, 476, B. *αὐτοῦ .. τοῦ καλοῦ ἀδύνατος αὐτῶν ἡ διάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν.* Pol. VI, 508, D. *δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώττει.*

---

neglecto Methodii more, sustulit. Quod autem in Damasceni Parallelis l. c., Opp. ed. Lequien. T. II. p. 778, A. haec Methodii sententia *ἐκ τῶν κατὰ Πορφυρίου* decerpta perhibetur: equidem suspicor, integrum fragmentum II, quo de sancta cruce agitur, cum reliquis duobus eiusdem argumenti fragmentis indidem sumtum esse. De Methodii adversus Porphyrium libris vid. Fabric. Biblioth. Graec. ed. Harles. T. VII, p. 262 sq. et Galland. Biblioth. PP. T. III. Prolegom. p. LIII, *b*. Eius operis nonnisi tria hactenus innotuerunt fragmenta, videlicet ea, quae in codice olim Rupifucaldino Parallelorum SS. Jo. Damasceni exstant. Conf. Opp. ed. Lequien. T. II loco cit., p. 784, B. et p. 785, E. Quae quidem fragmenta post Combefisium Gallandius Biblioth. PP. T. III, p. 803, D. E. et p. 804, A. B. exhibuit. Illud, de quo supra monui, *ἕρμαιον* neutri eorum se obtulit. Praeclarum est tertium ap. Damascen. fragmentum, cuius initium adposui annot. 84. Sequuntur haecce: *φαίνεται γοῦν οἰκεῖον μὲν ἀληθῶς ἀγαθὸν ἡ περὶ τὸ ἄφθαρτόν τε καὶ θεῖον ἐπιστροφὴ καὶ πίστις, κακὸν δὲ ἡ περὶ αὐτὸν* (leg. *αὐτό*) *ἄγνοια καὶ ῥαθυμία*, in quibus attende Platonis sententiam Theaet. p. 176, C. de ignoratione Dei, pravitatis causa, et vocem *ἐπιστροφή*, in animi conversione ad divina positam, quo de vocis usu, recentioribus Platonicis trito, vid. Animadv. in S. Basil. I, p. 185 sq. Reliqua illius fragmenti attuli et simul emendavi Symbol. in Epiphan. p. 18. Sed redeo ad fragmentum II de s. cruce, in quo praeter alia, quae attigi annot. 353 et 465, haec advertenda sunt p. 504. *ἐπαθε .. σαρκὶ τῷ σταυρῷ προςπαγεὶς ὁ λόγος, ἵνα ἁπλώσῃ ἀπονεναρκημένον πλάνῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἄνω τε καὶ θεῖον μέγεθος*, in quibus pro mendoso *ἀπονεναρκημένον* repone: *ἀπονεναρκωμένον*. Neque enim *ναρκάω*, torpeo, aut *ἀποναρκάω*, obtorpesco, passivum admittit. Secus est in verbis *ναρκόω*, torpore afficio, et *ἀποναρκόω*, torpore penitus afficio. Posterioris passivum Noster a Platone sumsit, qui semel eo verbo usus est Pol. VI, p. 503, D. *ὥςπερ ἀπονεναρκωμένα*. Male ibi complures codd. *νεναρκωμένα*, neglecta praepositione *ἀπό*, de qua, uti de aliis id genus compositis, monui ad Gregor. Nyss. De Anima et Resurrect. ed. Krabinger. p. 234 sq. et Animadv. in S. Basil. I, p. 78. Peius etiam *νενεκρωμένα* codd. Lob. et Vind. B.

793 Plato dictione *ἀνθρωπίνη φύσις* cum significatione imbecillitatis humanae utitur Theaet. p. 149, C. *ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀσθενεστέρα ἢ* cet. et Tim. p. 90, C. *καθ᾽ ὅσον .. μετασχεῖν ἀνθρωπίνη φύσις ἀθανασίας ἐνδέχεται.* Atque ita Noster quoque tum h. l., tum in verbis annot. 779 extr. allatis.

794 *Ἐν ψ. τὸν λογισμὸν θ.* Combefisius (ap. Galland. Bibl. PP. T. III, p. 830. not. 3), qui nihil profecit *τῷ λογισμῷ* coniiciendo; *ἐν ψ. θ.* Lequien. Ego *ἐν*, quippe insititium, uncis inclusi, quum *ἐν ψυχῇ* neque ad *αὐτὸ τὸ δίκαιον* pertrahi, neque ad *θεάσασθαι* referri queat. Neque enim *αὐτὸ τὸ δίκαιον*, id est iustum, per se spectatum, cuiquam animo humano inest, neque animo contemplari Graece dicitur *ἐν τῇ ψυχῇ θεάσασθαι*. Docet vero Methodius, humanam naturam non valere animo contemplari iustum per se spectatum. Conf. Plat. Pol. l. c., ubi verae philosophiae expertes pulchro, quod per se sit, intuendo impares esse dicuntur. Iustum, per se spectatum, etsi a Platone aliis nominibus appellatur, more tamen Platonico *αὐτὸ τὸ δίκαιον* recte vocatur. Conf. *αὐτὸ τὸ καλὸν* Pol. l. c. et vid. annot. 146. Nec minus Platonicum est *ψυχῇ θεάσασθαι*. Conf. Phil. p. 66, D. *αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα.* Articulus nostro loco a voce *ψυχὴ* non minus recte abest, quam a vocibus *λόγος* et *νοῦς* ap. Plat. Pol. II, p. 369, A. *εἰ γιγνομένην πόλιν θεασαίμεθα λόγῳ*, et Phaedr. p. 247, C. *μόνῳ θεατὴ νῷ.* De verbo *θεᾶσθαι* ad mentem et animum translato cf. Plat. Phil. et Phaedr. ll. cc., praeterea Symp. p. 212, A. *κἀκεῖνο ᾧ δεῖ θεωμένῳ*, ubi vid. Stallbaum. Adde supra annot. 246 et 284. Denique etiam *καθαρῶς*, quod ad *θεάσασθαι* refertur, Platonicae est consuetudinis. Conf. Phaed. p. 66, D. *εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἴσεσθαι.* E. *εἰ γὰρ μὴ οἷόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι.*

795 *Τὰ π. ἀμβλυωποῦσα* Combefis.; *τὰ π. τῶν λογισμῶν ἀμβλυώττουσα* Lequien. Ego *τῷ λογισμῷ* scripsi, sicut Combefisius in praegressis pro *τὸν λογισμὸν* scribi volebat. Sed illic his verbis locum non esse vidimus. Dein Combefisii scripturae *ἀμβλυωποῦσα* praetuli *ἀμβλυώττουσα*, quod Lequien. dedit. Haec enim scriptura auctoritate Platonis confirmatur, qui forma *ἀμβλυώττειν* constanter usus est idque verbum Pol. l. c. et alibi ad animum caecutientem transtulit. Vid. Ast. Lex. Plat. T. I, p. 119 et Schneider. ad Pol. l. c. T. II, p. 232, *a*. *Ἀμβλυωπεῖν*, de quo vid. Lobeck. Parerg. ad Phryn. p. 609, posterioris aevi scriptoribus magis usitatum est, nec nisi in scripturae discrepantia ap. Plat. Pol. VI, p. 508, C. et VII, p. 516, E. reperitur. *Ἀμβλυωπία* tamen exstat in Hipp. Min. p. 374, D. — Praeter hoc, quod tractavimus, fragmentum, ex Jo. Damasceni Parallelis sumtum et, nisi fallor, ad Methodii adversus Porphyrium libros referendum, Gallandius p. 830, C. aliud ex iisdem Parallelis p. 331, D. adfert, quod Combefisium omisisse ait annot. 2. Sed bene hoc fecit Combefisius; vid. annot. 527. In fragmentis Methodianis haec deinceps sequuntur ap. Galland. p. 831, A. *Πονηρία ἀρετήν τε καὶ ἑαυτὴν οὐδέποτε ἂν γνοίη*, ad quae ille ita annot. 1: „Hanc sententiam tamquam ex Parallelis Damascenicis haustam profert Combefisius. At in editione Lequieniana eam nuspiam detegere licuit.“ Quod si Methodius hac sententia usus est, eam a Platone accepit, quem vide Pol. III, p. 409, D., ubi *αὐτὴν* et *οὔποτ᾽* melius scriptum est. Quae proximo ap. Gallandium fragmento p. 831, A. expressa est sententia, non Methodii est, sed Clementis Alexandrini vel, si quaeris, Simonidis. Vid. annot. 676.

INDEX.

A.

C.

D.

E.

Z.

F.

G.

H.

Θ.

I.

J.

K.

L.

Λ.

M.

N.

Ξ.

O.

P.

Π.

Σ.

T.

U.

V.

Y.

Φ.

ERRATA.

Pag. 10 not. 59 lin. 2 scribe *δικαιοσύνῃ* pro *δικαλοσύνῃ*.
„ 15 „ 100 „ 9 „ reperiatur pro reperitur.
„ 24 col. 1 „ penult. scribe *ἐγκατασκῆψαν* pro *ἐσκατασκῆψαν*.
„ 30 not. 195 „ 2 deleto *οὐ* ante *λελωβημένον*.
„ 37 „ 243 „ 2 „ cum ante adverbio.
„ 42 „ 266 „ 12. 13 scribe *παρθένος* pro *πάρθενος*.
„ 43 „ 273 „ 7 scribe *προθυμούμενος* pro *προθμούμενος*.
„ 53 „ 331 „ 3 deleto comma post carentibus.
„ 60 „ 363 „ 1 scribe docemur pro docemus.
„ 61 „ 367 „ 2 „ propius pro proprius.
„ 75 „ 440 „ 13 deleto et post p. 87, D.
„ 129 „ 792 „ 5 scribe *ἀληθείαις* pro *ἀληθείας*

Leviora peccata, ut accentus et spiritus evanidi, literae inversae, alia eiusmodi in annotatione perraro obvia lectorem non magis morabuntur, quam loci Platonis hic illic in contextu non satis e regione respondentium Methodii locorum collocati. Ceterum quae de Erratis in Methodii Operibus dixi, magis etiam de Methodio Platonizante valent, cuius plagulae propter minutas annotationis literas difficillimae ad corrigendum fuerunt.

Halis, Typis impressum Gebauero - Schwetschkianis.

